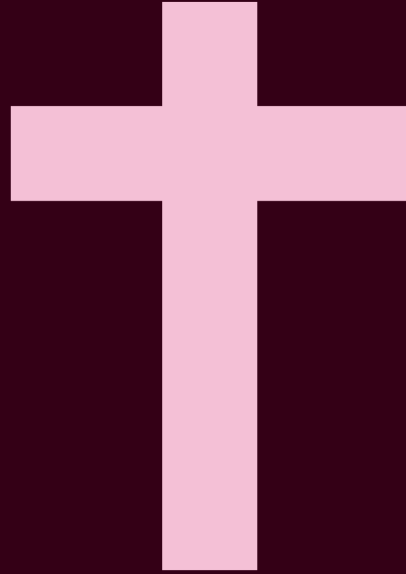


Νυιηγε Φυφολε'ν



Anyin: Nyihye Fufole'n New Testament

Nyɥhyɛ Fufɔlɛ'n
Anyin: Nyɥhyɛ Fufɔlɛ'n New Testament

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Agni Sanvi

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2024-02-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
b4bf56fc-6e3d-5a7c-9f55-25d2c3645a88

Contents

| | |
|-----------------------------|-----|
| MATIE | 1 |
| MAAKI | 54 |
| LUKU | 88 |
| ZUAN | 144 |
| JUNMAN | 184 |
| LJMUN | 234 |
| 1 KOLINTI | 257 |
| 2 KOLINTI | 278 |
| GALASI | 292 |
| EFEZI | 300 |
| FILIPU ASONIN MMA | 308 |
| KOLJSU | 314 |
| 1 TESALONINKI | 320 |
| 2 TESALONINKI | 325 |
| 1 TIMOTE | 328 |
| 2 TIMOTE | 335 |
| TITI | 340 |
| FILEMUN | 343 |
| EBELE'N-MO | 345 |
| ZUAKI | 363 |
| 1 PIELI | 369 |
| 2 PIELI | 376 |
| 1 ZUAN | 380 |
| 2 ZUAN | 386 |
| 3 ZUAN | 387 |
| ZUDI | 389 |
| AYUKELE | 392 |

EJOLEKPA'N MƏ MATIE HELELI'N

M'ə wə nun'n

Nwan sʋanlan dɛ y'ə le Matie? Matie, mə be fɛlɛ yí biekun Alife Levi'n (Maakɩ 2.14, Luku 5.27), anɩn ə wə Zozi mməfʋe bulu nʋn nnyuan nɩn anun bie. Ɔ dide ajule man *Ləmʋn awaa m'ə sie Izalayɛ mǎn'n. Zozi meɛ sʋ, Zufʋ kʋn m'ə dide ajule sə'n man Ləmʋn'n, Zufʋ'n-mə bu yí ke ə tɩ ɛtɛfʋe kpili kpa. Be kpə sʋanlan sə'n kpa. Ɔ sanlɩn ke ə buka Izalayɛ mgbəfʋe'n-mə. Nan Zozi dɛ, ə'a nwun Matie anwʋn anwunnvoe. Ɔ'a fɛlɛ yí ke ə yáci ajule junman'n m'ə di'n nán ə káci yí sʋanlan. Yé nzi man Matie anwʋn ejɔle dəʋn, nan ke be le kpɩn be kele'n, yí yê ə heleli Ejɔlekpa ehi ə.

Ejɔlekpa sə nɩn anun, Matie le kele yé ke Zozi Kilisi tɩ Izalayɛ Belemgbɩn Ngʋandefʋe, ə fi belemgbɩn *Davidi aflie nɩn anun. Yí dein yê Nyanmian nanndɩlɩ yí mgbəmanfʋe'n-mə asʋ daba ə bəli Izalayɛ amma'n-mə anəhʋba ke cɩan kʋn ə 'ba le bé ti ə.

Matie 'bə yí Ejɔlekpa nɩn abʋ'n, ə le kan yé Zozi anan'n-mə nʋn yí awələ nɩn anwʋn ejɔle (yí ti 1-2). Ɔ le kele ke Zʋan Batisi kpɩnlɩn sənɩnlɩn Zozi ə nʋn ke Abənsanmʋn kpɩnlɩn səlɩ Zozi nɩanlɩn'n (3.1-4.11). Ɛsɛ ə man ye nwun asinbenwʋn ninnge mə Zozi yəli nʋn ejɔle'n-mə m'ə hanlɩn wə Galile mǎn nɩn anun'n (4.12-18.35). Ejɔlekpa nɩn ayuelɛ, ə man ye nwun ke Zozi həlɩ Zoluzalemʋn, lɩka mə yí mgbəfʋe'n-mə hunlɩn yí kəɔwa nɩn asʋ m'ə fi ewue nɩn tinngelɩ'n (19-28.15). Ehi anzin, Zozi nʋn yí menian'n-mə kə yia buka kʋn asʋ Galile mǎn nɩn anun elə (28.16-20).

Ejɔlekpa ehi anun, ye nwun ke Zozi heheleli Anwunno Belemgbɩn Mǎn nɩn anwʋn ninnge dəʋn. Matie a hohuan nunhan nnun m'ə wəwalɩ kpa nɩn anʋan: (1) Zozi le kan kele yí menian'n-mə ke be kpɩn be bu Anwunno Belemgbɩn Mǎn nɩn anun amanmuo'n (yí ti 5-7). (2) Zozi le kele yí menian bulu nʋn nnyuan'n ke be kpɩn be bə Anwunno Belemgbɩn Mǎn nɩn anwʋn ejɔle'n kpayɛ'n (yí ti 10.5-42). (3) Zozi le kan Anwunno Belemgbɩn Mǎn nɩn anwʋn ejɔle ə bu yí anyɩndala nɩn (yí ti 13). (4) Zozi le kan ɛtɛ eyɔle nʋn ɛtɛ face nɩn anwʋn ejɔle (yí ti 18). (5) Zozi le kan mǎn nɩn ayuelɛ ə nʋn ke ə 'kpɩn bua menian'n-mə kʋalaa ndɛɛ nɩn anwʋn ejɔle (yí ti 24-25).

Zozi Kilisi anan-mə dunman'n (Luku 3.23-38)

¹ Ɛ 'nwun Zozi Kilisi anan-mə dunman'n, ə bə yí bu *Abalahamʋn elə dede ə sɩn belemgbɩn *Davidi elə nán ə'a tʋ Zozi.

² Abalahamʋn wəlɩ Izakɩ, nán Izakɩ a wʋ Zʋakəbʋ, Zʋakəbʋ a wʋ Zuda nʋn yí nianman'n-mə, ³ Zuda a wʋ Falesɩ nʋn Zala. Bé nin y'ə le Tamaa. Falesɩ a wʋ Ɛsiləmʋn, Ɛsiləmʋn a wʋ Alamʋn, ⁴ Alamʋn a wʋ Aminnandabʋ, Aminnandabʋ a wʋ Naason, Naason a wʋ Salumʋn, ⁵ Salumʋn a wʋ Boozi. Yí nin y'ə le Lahabʋ. Boozi a wʋ Obɛdɩ. Yí nin y'ə le Lutʋ. Obɛdɩ a wʋ Zese, ⁶ Zese a wʋ Davidi, Davidi a wʋ Salomʋn. Yí nin'n tɩ Uli ayɩ daba. ⁷ Salomʋn a wʋ Oloboamʋn, Oloboamʋn a wʋ Abia, Abia a wʋ Asafʋ, ⁸ Asafʋ a wʋ Zozafatɩ, Zozafatɩ a wʋ Zolamʋn, Zolamʋn a wʋ Oziasɩ, ⁹ Oziasɩ a wʋ Zoatamʋn, Zoatamʋn a wʋ Akazɩ, Akazɩ a wʋ Ezekiazɩ, ¹⁰ Ezekiazɩ a wʋ Manase, Manase a wʋ Amʋn, Amʋn a wʋ Zoziastɩ, ¹¹ Zoziastɩ a wʋ Zekonia nʋn yí nianman'n-mə. Meɛ sə nɩn anun yê be hyɩ Izalayɛ amma'n-mə həlɩ Babiləʋn ə.

¹² Mə be həlɩ Babiləʋn'n, nán Zekonia a wʋ Salatɩɛ, Salatɩɛ a wʋ Zolobabelɩ, ¹³ Zolobabelɩ a wʋ Abiwudi, Abiwudi a wʋ Eliakimʋn, Eliakimʋn a wʋ Azəə,

¹⁴ Azɔɔ a wɔ Sadɔki, Sadɔki a wɔ Akimɔn, Akimɔn a wɔ Eliwudɪ, ¹⁵ Eliwudɪ a wɔ Eleazaa, Eleazaa a wɔ Matan, Matan a wɔ Zɔakɔbu, ¹⁶ Zɔakɔbu a wɔ Zozɛfu. Yɪ yɪ y'ɔ le Mali. Mali sɔ'n, yɪ yê ɔ wɔli Zozi mɔ be fele yɪ *Kilisi nun ɔ.

¹⁷ Ke ɔ fi Abalahamɔn beɛ sɔ dede m'ɔ kɔ ju Davidi beɛ sɔ'n, be ti sie bulu nun nnan, yê ɔ fi Davidi beɛ sɔ dede m'ɔ kɔ ju meɛ mɔ be hyɪ Izalayɛ amma'n-mɔ be hɔli Babilɔnɔn'n, be ti sie bulu nun nnan biekun, eɛ dede m'ɔ kɔ ju Kilisi nun awɔle'n, be ti sie bulu nun nnan.

*Zozi Kilisi awɔle'n
(Luku 2.1-7)*

¹⁸ E 'nwun ke ɔ kpɪnlɪn yɔli mɔ be wɔli Zozi Kilisi'n. Anun Mali m'ɔ ti yɪ nin'n, ɔ nun Zozɛfu b'a ja bé nwɔn. Nan asannan nán Zozɛfu a fa Mali atɔnvɔle'n, Wawe Nwannzan-nwannzan'n tunmin'n kɔ man Mali kɔ nwɔnnze. ¹⁹ Zozɛfu m'ɔ ti yɪ hun'n ti sɔanlan sɛsɛ. Yê kemɔ ɔ ngulo man ke ɔ bɔ Mali anwɔn ejɔle ɔ kele menian'n-mɔ, ɔ fualɪ ke ɔ nun yɪ be 'titɪ nvialɛ nun.

²⁰ Kemɔ anun ajɔnlɪn sɔ'n wɔ yɪ ti anun'n, yê Mɪn bɔfɔvɛ'n kɔn kɔ a kɔ hɪn yɪ elalɛ. Yɪ nwan: “Belemgbin *Davidi anɔnman Zozɛfu, n'ɛ hyɔhyɔɪn wɔ bu asɪ, fa Mali sie wɔ nwɔn ke wɔ yɪ. ɔ sanlɪn ke baa'n m'ɔ le nwɔnnze yɪ'n fi Wawe Nwannzan-nwannzan'n. ²¹ ɔ 'ba wɔ baa belenzua kɔn. Baa sɔ'n, e 'ba tɔn yɪ Zozi, yɪ dein yê ɔ 'ba le yɪ menian'n-mɔ fi bé ete nun anun ɔ.”

²² Eɪi kɔvalaatin walɪ maan ejɔle'n mɔ yê Mɪn manlɪn yɪ kpɔmanfɔvɛ'n hanlɪn'n kpɪnlɪn sɔ. Yɪ nwan:

²³ *Nɪan, talua muan'n 'ba nwɔnnze,
ɔ 'ba wɔ baa belenzua kɔn.
Baa sɔ'n, be 'ba fele yɪ Emannue.*

(Emannue, yɪ bu y'ɔ le ke Nyanmɪan nun yê ti.)

²⁴ Mɔ Zozɛfu fi nafɛle nun anun tɪngeli'n, ɔ yɔli like'n mɔ yê Mɪn bɔfɔvɛ'n heɪleɪ yɪ'n. ɔ sɔli Mali nun ɔ falɪ yɪ kacili yɪ yɪ. ²⁵ Nan kɔsɔ ɔ nun yɪ b'a nna man dede Mali wɔli yɪ wa belenzua'n nán ɔ'a tɔn yɪ Zozi.

2

Ngɛɛfɔvɛ'n-mɔ 'ba kpɔnnɛ Zozi be sɔ yɪ

¹ Be wɔli Zozi Zude mân nun anun kulo'n mɔ be fele yɪ Betelehɛmɔn nun asɔ. Meɛle sɔ'n, anun belemgbin *Elɔɔi y'ɔ sie Zude mân nun ɔ. Mɔ be wɔli Zozi'n, ngɛɛfɔvɛ'n-mɔ mɔ be nɪan nzalama'n, be fi lika mɔ sɛnze'n fite'n, be walɪ Zoluzalemɔn ebeɛ. ² Mɔ be juli ebeɛ'n, nán b'a bisa menian'n-mɔ ke: “Zufu'n-mɔ belemgbin'n mɔ b'a wɔ yɪ'n, ɔ wɔ nin? Y'a nwun yɪ nzalama'n sɛnze afiteɪe elɔ, ye walɪ ke ye 'ba a sɔ yɪ.”

³ Mɔ belemgbin Elɔɔi ɔ nun Zoluzalemɔn kulo nun asɔ menian'n-mɔ kɔvalaatin ejɔle sɔ'n, bé nwɔn wɔsɔli bé. ⁴ Belemgbin Elɔɔi kɔ yia Nyanmɪan *teɛyɪfɔvɛ mgbain'n-mɔ kɔvalaatin, ɔ nun *mala nun asɔ mgbain'n-mɔ nán ɔ'a bisa bé lika m'ɔ se ke be wɔ *Kilisi'n. ⁵ Bé nwan: “ɔ se ke be wɔ yɪ Betelehɛmɔn, Zude mân nun anun. ɔ sanlɪn ke ejɔle mɔ Nyanmɪan kpɔmanfɔvɛ'n heɪleɪ'n y'ɔ le ke:

⁶ *Emɔ Betelehɛmɔn amma mɔ emɔ wɔ Zude mân nun anun'n,
emɔ kulo'n ti man kulo kaan
wɔ Zude kulo mgbili'n-mɔ aftan.*

ɔ sanlɪn ke be 'ba wɔ sɔanlan kɔn be tv emɔ anun.

Sɔanlan sɔ'n yê ɔ 'ba nɪan Izalayɛ amma'n-mɔ

mɔ be ti mín dɪe nun asɔ

ke bɔa enɪanfɔvɛ nɪan yɪ mmɔa'n-mɔ asɔ'n.”

⁷ Mɔ belemgbin Elɔɔi tɪlɪ ejɔle sɔ'n, ɔ kɔ fele ngɛɛfɔvɛ'n-mɔ nvialɛ nun ɔ kɔ bisa bé meɛ kpa bɔkɔɔ mɔ nzalama'n fiteli'n. ⁸ Eɪi anzin, ɔ kɔ sɔan bé Betelehɛmɔn

elɔ, yí nwan: “Ɛmɔ hó Betelehemɔn elɔ, nán be hó kpɔ́nnde batɔ́nman sɔ́n kpa. Se ɛmɔ nwun yí a, be mán mín nzu tí, maan mín kɔsɔ n gó n zó yí bie.”

⁹ Mɔ belemgbin Elɔdɔ hanlɔn sɔ helelɔ bé yueli'n yê be hɔlɔ ɔ. Mɔ be 'kɔ'n, be 'nɔan an, anɔn nzalama'n mɔ be nwunlin yí senze afitelɛ elɔ'n li bé nyunnun. Ɔ li bé nyunnun dede m'ɔ juli sua'n mɔ batɔ́nman kaan'n wɔ nun nɔn ati su'n, ɔ kɔ jinlan. ¹⁰ Nzalama sɔ́n mɔ be nwunlin yí'n man be kɔ li fe kpili kpa. ¹¹ Be kɔ wɔlv sua nɔn anun be kɔ nwun batɔ́nman'n ɔ nɔn yí nin Mali. Be kɔ kɔtv be kɔ sɔ batɔ́nman'n. Mɔ be sɔlɔ yí yueli'n, be kɔ tutulu bé bóle'n-mɔ anun. Be kɔ fa ninngɛ nsan mɔ yí nwɔn cian kpa'n be kɔ fi yí ata. Kɔn tɔ esika ɛmanlan. Kɔn tɔ *ansan mɔ be yala yí a, ɔ ban fanlan. Yê kɔn kɔsɔ tɔ minli mɔ be fa be yɔ ayile anaan anatɔlɔ. ¹² Ɛhɔ anzin, Nyanmɔan kɔ hɔn bé elalɛ ke nán be sa bé nzin be sɔn belemgbin Elɔdɔ anwɔn elɔ kɔn. Ɔ man be sɔnlin lɔka fɔfɔle be hɔlɔ bé kulo.

Be nɔn Zozi 'ba hɔ Ezipiti mán nun

¹³ Mɔ ngelefɔe'n-mɔ hɔlɔ'n, yé Mɔn bɔfɔe'n kɔn kɔ a kɔ hɔn Zozeɔv elalɛ, yí nwan: “Zozeɔv, jasɔ fa batɔ́nman'n nɔn yí nin nwanndi kɔ tanlan Ezipiti mán nɔn anun elɔ. Se n ganlɔn n gelelɔ man wó ke ɛ sá bála a, n'ɛ ba. Ɔ sanlɔn ke, belemgbin Elɔdɔ 'kpɔ́nnde ke ɔ kun batɔ́nman'n.”

¹⁴ Kɔngɔe sɔ nɔn ala, Zozeɔv kɔ fa batɔ́nman'n nɔn yí nin, be kɔ nwanndi be kɔ hɔ Ezipiti. ¹⁵ Be wɔ elɔ dede belemgbin Elɔdɔ wuli nán b'a sa b'a a. Yí sɔ'n, ejɔle'n mɔ Nyanmɔan manlɔn kpɔ́manfɔe'n hanlɔn yí daba nɔn a kpɔn sɔ. Yí nwan: *M'an han m'an hele mín wa'n ke ɔ fi Ezipiti ɔ jasɔ.*

Mmatɔ́nman nganngan'n-mɔ ehuan'n

¹⁶ Mɔ belemgbin Elɔdɔ nwunlin ke ngelefɔe'n-mɔ a laka yí'n, ɔ feli ɛya kpa. Ɔ titɔlɔ cian'n mɔ ngelefɔe'n-mɔ nwunlin nzalama'n dede a, anɔn ɔ'a nwun ke batɔ́nman'n ka kaan di afɔe nnyuan. Yí ti, ɔ kɔ sɔan yí nzalafɔ'n-mɔ Betelehemɔn nɔn kulo'n-mɔ kwalaa mɔ be mantan mantan yí'n-mɔ asɔ ke be hó hɔn mmatɔ́nman mmelenzua mɔ b'a li afɔe nnyuan'n, ɔ nɔn bé mɔ be lili man afɔe nnyuan'n kwalatɔn. ¹⁷ Ke ɔ yɔlɔ mɔ Nyanmɔan kpɔ́manfɔe Zolomin ejɔle'n m'ɔ hanlɔn'n kpɔ́nlin sɔ nɔn anun. Yí nwan:

¹⁸ *Be tɔlɔ etɔan nɔn esuan nɔn awóle mgbili*

Lama kulo nɔn asɔ.

Lasee yê anɔn ɔ le sun yí mma'n-mɔ ɔ.

Ɔ ngulo man ke be kpata yí,

ɔ sanlɔn ke yí mma'n-mɔ a wu.

Zozeɔv-mɔ fi Ezipiti be 'ba sa be ba

¹⁹ Mɔ belemgbin Elɔdɔ wuli'n, yé Mɔn bɔfɔe'n kɔn walɔ hɔnlin Zozeɔv elalɛ Ezipiti mán nun. ²⁰ Yí nwan: “Zozeɔv, jasɔ fa batɔ́nman'n nɔn yí nin sa kɔ Izalayɛ mán nɔn anun. Ɔ sanlɔn ke, bé mɔ anɔn be le kpɔ́nnde batɔ́nman'n be kun yí'n, b'a yue wu.”

²¹ Ɛhɔ a, Zozeɔv kɔ jasɔ ɔ kɔ fa batɔ́nman'n nɔn yí nin, be kɔ sa kɔ hɔ Izalayɛ mán nɔn anun. ²² Mɔ Zozeɔv juli ebɛle m'ɔ tɔlɔ ke Aakelawusi a li yí sɔ Elɔdɔ aja ɔ'a kaci Zude belemgbin'n, ɔ sulɔlɔ ebɛle lɔka sɔ nɔn anun etanlan. Elalɛ nun, mɔ Nyanmɔan helelɔ yí atɔn m'ɔ di ke ɔ sɔn sɔ'n, Zozeɔv bɔlɔ yí ti Galile mán nɔn anun. ²³ M'ɔ hɔlɔ juli elɔ'n, ɔ tanlanlin kulo'n mɔ be fele yí Nazaletɔ nɔn asɔ. Ɔ man ejɔle'n mɔ Nyanmɔan mgbɔ́manfɔe'n-mɔ hanlɔn nɔn a kpɔn sɔ. Bé nwan: *Be 'ba fele yí Nazaletɔ sɔanlan.*

3

*Zɔan Batisi 'ba han Nyanmɔan Anwan Ejɔle'n
(Maakɔ 1.1-8, Luku 3.1-18, Zɔan 1.19-28)*

¹ Mele sɔ nun anun, sɔanlan kɔn kɔ fite Zude mɔn nun anun ewâ nun anun. Sɔanlan sɔ'n, be fele yí *Zvan Batisi. ɔ kan Nyanmian Anɔvan Ejɔle'n ɔ kele menian'n-mɔ. ² ɔ kan ke: “Emɔ nún bé nwɔn be yáci bé abalabɔ ete'n. ɔ sanlɔn ke Anwunno Belemgbin elie mele nun a kpunngɛ.” ³ Zvan sɔ'n yê Nyanmian kpɔmanfɔve *Ezayi hanlɔn yí ejɔle daba ke:

*Sɔanlan bie le tian ewâ nun anun elɔ ke:
Emɔ sésie yé Min atɔn'n, be mán ɔ tɔnngɛ fɔ́n!*

⁴ Zvan taladi'e'n m'ɔ wula'n, be le sɔamo enyuan yê b'a nwɔn ɔ, yê naan kpolo beleti hyi yí afian. Tetebɔabɔva nɔn wɛ yê ɔ di ɔ. ⁵ Zoluzalemɔn menian nɔn Zude mɔn nun anun menian, ɔ nɔn bé mɔ bé kulo'n-mɔ mantan asue Zuludɔn'n, be ba Zvan anwɔn ebele. ⁶ Be kan bé ete'n kwalaa menian'n-mɔ anyunnun be man Zvan sɔnɔn bé asue Zuludɔn nun anun.

⁷ Mɔ Zvan nwunlin ke *Falisifɔve nɔn *Sadusifɔve'n-mɔ dɔɔn le ba maan ɔ sɔnɔn bé'n, yí nwan: “Ati anun ete mma ke owo! Nwan yê ɔ seli emɔ ke esɔnian nun ala kwalaa ke ɔ de bé fi Nyanmian sikpe nun anwɔn ɔ? ⁸ Yí ti, emɔ yó nyɔle m'ɔ kele ke emɔ a kaci bé abalabɔ ete'n b'a fa bé nwɔn b'a man Nyanmian. ⁹ Nan nán be se bé nwɔn ke: ‘Yé sɔ y'ɔ le *Abalahamɔn, yí ti Nyanmian ngɔala man yé like fí yɔ.’ Afɔ mun kan mun kele emɔ ke Nyanmian kwalaa ke ɔ fa nyɔbɔve ehi-mɔ kaci Abalahamɔn amma. ¹⁰ B'a si akunman nun a yue. Baka biala m'ɔ nzu man mma kpa'n, be 'kpe be tɔ sɔn nun anun.

¹¹ “Mín die, mun fa nzue mun sɔnɔn emɔ m'ɔ kele ke emɔ a kaci bé abalabɔ'n. Nan sɔanlan'n m'ɔ fi mín nzin ɔ le ba'n, ɔ le tunmɔn tala mín. Mɔn nze nvata man ke mun nyannji yí ja mgbabɔva nyanman'n bɔbɔ mgban ɔ. Yí die, ɔ 'ba fa Wawe Nwannzan-nwannzan'n nɔn sɔn ɔ sɔnɔn emɔ. ¹² ɔ le yí huhuamɔa'n yí sa nun, ɔ 'ba huhu *bele mma kpa'n ɔ fa sie yí esie nun anun, nan ɔ ju ewula'n gua sɔn'n m'ɔ nnun man lé nun anun.”

*Zvan 'ba sɔnɔn Zozi
(Maaki 1.9-11, Luku 3.21-22)*

¹³ Mele sɔ nun anun, Zozi fi Galile mɔn nun anun ɔ walɔ asue Zuludɔn nun anɔvan Zvan anwɔn ebele ke ɔ sɔnɔn yí. ¹⁴ Zvan a nne a ndɔ man nun, yí nwan: “Mín yê ɔ fata ke m ba wɔ nwɔn m man e sɔnɔn mín ɔ. Nan wɔ die, wɔ lɔli yê e le ba maan mun sɔnɔn wɔ ɔ!”

¹⁵ Mɔ Zvan anɔvan tɔh'n, Zozi nwan: “Dɔe mɔ ye wɔ nun'n, tie nán sɔnɔn mín. ɔ sanlɔn ke, ebele nun anun yê ye 'ba yɔ like m'ɔ tɔ sɛsɛ wɔ Nyanmian anyunnun ɔ.” Ehi a, Zvan kɔ tie ɔ kɔ sɔnɔn Zozi.

¹⁶ Mɔ Zozi fi asue nun anun ɔ 'fite'n, anwunno kɔ buke. Zozi 'nian an, anɔn Nyanmian Wawe'n le ju ɔ ba yí nwɔn ke abubule. ¹⁷ Ebele ala, anɔe kɔn kɔ te anwunno elɔ ke: “Sɔanlan ehi tɔ mín ehulo Baa, m'an fa mín lɔa'n kwalaa m'an wula yí nun.”

4

*Abɔnsanmɔn 'ba sɔ Zozi nɔn
(Maaki 1.12-13, Luku 4.1-13)*

¹ Ehi anzin, Nyanmian Wawe'n kɔ fa Zozi asue Zuludɔn nun anɔvan ɔ nɔn yí kɔ hɔ ewâ nun anun. Ebele, Abɔnsanmɔn kɔ sɔ yí kɔ nɔn. ² Zozi kɔ hyi ehɔe kɔngɔe nɔn eyua dede cɔan abulanan. Mɔ cɔan abulanan'n sɔnɔn'n nán ehɔe a hun yí. ³ Abɔnsanmɔn kɔ kpɔ yí. Yí nwan: “Se Nyanmian Awa y'ɔ le wɔ sakpa a, anɔn kan kele nyɔbɔve ehi-mɔ maan be káci kpaɔn.”

⁴ Mɔ Abɔnsanmɔn hanlɔn sɔ'n, Zozi nwan: “B'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun ke:

*Nán kpaɔn ala yê sɔanlan di a, ɔ nyan ngɔvan ɔ.
Nan ejɔle biala m'ɔ fi Nyanmian anɔvan kɔ fite'n,
ɔ man sɔanlan nyan ngɔvan.”*

⁵ Ehi a, Abɔnsanmɔn nɔn yɛ kɔ hɔ Zoluzalemɔn m'ɔ ti kulo nwananzan-nwananzan nɔn asu, ɔ kɔ fa yɛ kɔ sie Nyanmian awulo nɔn anun sua nɔn ati su anwunno. ⁶ Yɛ nwan: “Sɛ Nyanmian Awa y'ɔ le wɔ sakpa a, anɔn kulu tɔ asi. Afi b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nɔn anun ke:

*Wɔ dunman nun, Nyanmian 'ba man yɛ mmɔfɔe'n-mɔ atɔn
ke be sɔ wɔ bɛ sa nun
nɔn wɔ ja a mgbula man ebue.”*

⁷ Mɔ Abɔnsanmɔn hanlɔn sɔ'n, Zozi nwan: “B'a hele wɔ Ehele Ejɔle nɔn anun ke:

N'ɛ sɔ yɛ Min m'ɔ ti wɔ Nyanmian'n nɔn.”

⁸ Eɛ Abɔnsanmɔn kɔ fa Zozi kɔ hɔ buka kannganlaun kpa kɔn asu. ɔ kɔ yɛ mɔn nɔn anun mmelemgbin mɔn'n-mɔ kwalaa nɔn bɛ anunminnyanmɔn'n ɔ kɔ hele yɛ. ⁹ Yɛ nwan: “Sɛ ɛ tu tɔ mɔn ja nun ɛ su mɔn an, mɔn 'fa ehi kwalaa mɔn man wɔ.”

¹⁰ Ehi a, Zozi nwan: “*Satan, kɔ! ɔ sanlɔn ke b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nɔn anun ke:

*Yɛ Min m'ɔ ti wɔ Nyanmian'n,
yɛ ngɔnmɔn cein y'ɔ di ke ɛ su yɛ ɔ.”*

¹¹ Mɔ Zozi hanlɔn ehi'n, afi Abɔnsanmɔn kɔ yaci yɛ. Nyanmiansu mmɔfɔe'n-mɔ kɔ a Zozi anwɔn ebele, be kɔ buka yɛ.

*Zozi 'ba bɔ yɛ junman nɔn abɔ Galile mɔn nɔn anun
(Maaki 1.14-15, Luku 4.14-15)*

¹² Ehi, Zozi 'tie a, b'a tu Zɔvan fiadi. Zozi kɔ hɔ Galile mɔn nɔn anun elɔ. ¹³ ɔ'a ndanlan man Nazaletɔ kulo nɔn asu. Nan ɔ hɔli tanlanlɔn kulo'n mɔ be fele yɛ Kapɛɛnawɔmɔn nɔn asu. Kulo sɔ'n wɔ Galile asue nɔn anwan, Zabulɔn nɔn Nɛfɔtali etin die nɔn asu. ¹⁴ ɔ yɔli sɔ maan ejɔle'n mɔ Nyanmian kpɔmanfɔe *Ezayi hanlɔn yɛ daba'n kpɔnɔn su. Yɛ nwan:

¹⁵ *Zabulɔn nɔn Nɛfɔtali amma
nɔn bɛ mɔ be wɔ Asue Kpili nɔn anwan elɔ
dede ɔ kɔ ju asue Zuludɔn nɔn anzin elɔ ebue kɔn,
ɔ nɔn bɛ mɔ be wɔ Galile mɔn nɔn anun
mɔ bɛ dɔn be ti man Zufɔ'n,*

¹⁶ *menian sɔ'n-mɔ mɔ be gua awosin nɔn anun'n,
be 'ba nwun kanlannɛ kpili kpa kɔn!
Yɛ m'ɔ tu de bɛ mɔ be gua ewue mɔn tuun nɔn anun'n,
kanlannɛ'n 'ba ta lika sɔ'n!*

¹⁷ ɔ fi mɛle sɔ'n yɛ Zozi bɔli Nyanmian junman nɔn abɔ ɔ. Yɛ nwan: “Emɔ nɔn bɛ nwɔn be yaci bɛ abalabɔ ete'n. ɔ sanlɔn ke Anwunno Belemgbin elie mɛle nɔn a kpunngɛ!”

*Zozi 'ba fele menian nɔn mɔ be ci ejue yɛ nwɔn
(Maaki 1.16-20, Luku 5.1-11)*

¹⁸ Mɔ Zozi 'sɔn Galile asue nɔn anwan'n, ɔ kɔ nwun anianman nnyuan. Kɔn li Simɔn, be fele yɛ biekun Pɛli, ɔ nɔn yɛ nianman Andele. Anɔn be le gua dada, ɔ sanlɔn ke be ti asufue. ¹⁹ Zozi kɔ han kɔ hele bɛ ke: “Emɔ bala be sɔ mɔn su, nɔn mɔn 'ba man emɔ fele menian be man mɔn.” ²⁰ Ke Zozi anwan 'tɔ ala, be kɔ yaci bɛ dada'n-mɔ ebele be kɔ si yɛ su.

²¹ Zozi fi ebele ɔ kɔ hɔ yɛ nyunnun kaan, ɔ 'tu yɛ nyɔn an, ɔ kɔ nwun anianman nnyuan mmiekun-mɔ. Be ti Zebede amma. Kɔn li Zɔvaki yɛ kɔn kusɔ li Zɔvan. Anɔn be nɔn bɛ sɔ Zebede be gua elɛ nɔn anun, be le kpɔnmgbɔ bɛ dada'n-mɔ anun. Zozi kɔ fele bɛ. ²² Ebele ala, be kɔ yaci bɛ sɔ Zebede nɔn elɛ nɔn ebele be kɔ si Zozi su.

*Zozi 'ba nanndi Galile mân'n lika kwalaaatin
(Luku 6.17-19)*

²³ Ehi, Zozi nanndi Galile mân'n lika kwalaaatin. O kekele menian'n-mo Nyanmian Anwan Ejole'n Zufu'n-mo asonin sua'n-mo anun. O bo Nyanmian Belemgbin Mân nun anwan Ejolekpa'n o kekele bé, ese menian mo ewue ngacile ngacile kwalaa le kun bé, o non bé kwalaa mo b'a bubu'n, o man bé nwan sa. ²⁴ Ehika ati, Zozi dunman'n ko fa Sili mân bondin'n. Be fa bé mo ewue ngacile ngacile kwalaa le kun bé'n be bele Zozi: bé mo bé nwan fufu bé o, bé mo wawe ete'n-mo wo bé nun o, bé mo be to mgbutie o, o non bé mo b'a bubu o, o man bé kwalaa bé nwan sa. ²⁵ Menian doun kpa si yi su. Mmie-mo fi Galile, mmie-mo fi mân'n mo be fele yi Kulo Bulu nun anun, mmie-mo fi Zoluzalemun kulo nun asu o non Zude mân nun o non mân'n m'o wo asue Zuludin nun anzin elo nun anun.

5

Zozi 'ba fu buka kon asu

o kekele yi menian'n-mo Nyanmian ninngé

¹ Mo Zozi nwunlin menisonman'n, o ko fu buka kon asu, o ko tanlan asi. Yi menian'n-mo ko kpu yi, ² o ko hehele bé Nyanmian ninngé. Yi nwan:

*Nyila nun anwan ejole'n
(Luku 6.20-23)*

³ “Nyila hán bé mo be si yi foun ke Nyanmian anyunnun be ti wawe nun ehianfue'n. O sanlin ke Anwunno Belemgbin Mân'n ti bé die.

⁴ “Nyila hán bé mo bé lua a bo bé nwan'n. O sanlin ke Nyanmian 'ba cici bé lua.

⁵ “Nyila hán bé mo be bebele bé nwan asi'n. O sanlin ke Nyanmian 'ba fa asie'n sie bé ajâ.

⁶ “Nyila hán bé mo be yo biala be bu mân'n sese ke Nyanmian le kponde yi'n. O sanlin ke Nyanmian 'ba man bé yi nwan anwansele kpa.

⁷ “Nyila hán bé mo be nwun bé manngon'n-mo anwan anwunnvoe'n. O sanlin ke Nyanmian kusu 'ba nwun bé nwan anwunnvoe.

⁸ “Nyila hán bé mo be fa bé ahonlin'n kwalaa be kulo Nyanmian be yo like m'o kulo'n. O sanlin ke be 'ba nwun Nyanmian.

⁹ “Nyila hán bé mo be man bé manngon-mo tanlan anzunjo nun'n. O sanlin ke Nyanmian 'ba fa bé yo yi mma.

¹⁰ “Nyila hán bé mo be bu mân'n sese ke Nyanmian le kponde'n mo yi ti be le kekele bé yale'n. O sanlin ke Anwunno Belemgbin Mân'n ti bé die.

¹¹ “Nyila hán emo mo be ti min menian'n. Mele mo menian'n-mo 'kpe emo nzoba, be kekele emo ahulowa ese be kpe eswan ngacile biala be tu emo abu'n,

¹² emo lí fe, be man bé nwan té bé! O sanlin ke nyanmiansu elo, emo ahatua'n ti kpili kpa. Asannan nán b'a wo emo'n, ahulowa'n mo be heleli mgbomanfue'n-mo daba'n, yi kunmga nun ala ye be 'kekele emo kusu o.

*Njin non kanlannie nun anwan ejole'n
(Maaki 9.50; 4.21, Luku 14.34-35)*

¹³ “Asie nun asu ewa, emo ti ke njin m'o man like nzeci man o. Nan se njin'n ta a, be 'yo se nán b'a man o'a yo kalu-kalu biekun? Be ngwala man yi like fi kón yo. Asi ala ye be ju be gua be man menian'n-mo tetia su o.

¹⁴ “Eyuadi nun anun, emo ti ke kanlannie. Kulo mo be ko si yi buka su'n, kulo so'n, o nvia man. ¹⁵ Se be so kanlannie a, be nva man like be mmutu man su. Nan be so be sie like su anwunno sua nun anun maan o ta bé kwalaa be nwun asi. ¹⁶ Menian'n-mo anyunnun, o di ke emo ta ke kanlannie maan be nwun emo nyolie kpa'n nán b'a yi emo Asi m'o wo anwunno nun aye.

Moyizi mala nun anwɔn ejɔle'n

¹⁷ “Nán be jɔnlɪn ke m'an a *Moyizi mala'n nɔn mgbɔmanfɔe'n-mɔ ngehele nun abusu enunnuan. Nán yí enunnuan ati yê m malɪ ɔ. Nan m malɪ ke mɪn 'ba maan ɔ kpɪn sɔ. ¹⁸ Mɪn kan yí ananhɔle mɪn kele emɔ ke mɛle mɔ anwunno nɔn asɪ te wɔ ebɛle'n, be mgbɔcɪ man abesede nzɔle'n m'ɔ tɪ kaan tala nzɔle'n-mɔ kwalaa'tin m'ɔ wɔ mala nun anun'n, anaan nun ejɔle kpɔle kaan sɔa be ndu man. Ɔ 'ka ebɛle sɔ dede ɔ kɔ ju mân nun ayuelɛ. ¹⁹ Yí sɔ ati, sɔanlan m'ɔ kɔ tɔn mala'n nunhan m'ɔ tɪ kaan ɔ tala bé kwalaa'n, nán se ɔ kele menian'n-mɔ ke be nían yí dɛ nun asɔ be yó bie a, sɔanlan sɔ'n, ɔ 'kaci kaan ɔ tala Anwunno Belemgbɪn Mân nun anun menian'n-mɔ kwalaa'tin. Sɔanlan kusɔ m'ɔ di mala nun asɔ, mɔ ɛɛ ɔ kele menian'n-mɔ maan be di sɔ'n, sɔanlan sɔ'n, ɔ 'kaci sɔanlan kpɪli wɔ Anwunno Belemgbɪn Mân nun anun. ²⁰ Mɪn kan mɪn kele emɔ ke, se emɔ a mmɔ man bala kpa m'ɔ sɔ Nyanmɪan anyɪn b'a ndala man *mala nun asɔ mgbain'n-mɔ nɔn *Falisifɔe'n-mɔ a, Nyanmɪan ngɔ man man emɔ atun maan be ngɔ wɔlɔ man yí mân nun anun ɛɔ.

Eya efe nun anwɔn ejɔle'n

²¹ “Emɔ tɪli ke be hanlɪn be heleli emɔ anan-mɔ ke: *Ɛ ngɔ li man awue*, yí tɪ, sɔanlan m'ɔ kɔ li awue'n, be sánman yí be mán kpain'n m'ɔ di ejɔle'n. ²² Nan mɪn dɛ, mɪn nwan: Sɔanlan m'ɔ kɔ fe yí manngɔn anwɔn eya'n, ɔ fata nzanman. M'ɔ kɔ se yí manngɔn ke: ‘Laka!’ (Ɔ tɪ *ebele anɛ, yí bu y'ɔ le ‘ati to’), sɔanlan sɔ'n, ɔ fata ahɪnlɪnnvie. Yê sɔanlan m'ɔ kɔ se yí manngɔn ke: ‘Sɛnvɔe!’, yí kusɔ ɔ fata ke be tɔ yí sɪn'n m'ɔ le man ayuelɛ nun anun.

²³ “Yí sɔ ati, se ɛ 'fa like kɔ man Nyanmɪan, se ɛ ju Nyanmɪan awulo nun anun lika mɔ be yɪ tee'n nán ɛ kacɪ ke a se wɔ manngɔn bie sa a, ²⁴ anɪn wɔ like'n mɔ ɛ 'fa man Nyanmɪan'n, yaci yí ebɛle, kɔ tɔa wɔ manngɔn'n be sésie bé afian, nán afi a sa a fa wɔ like nun a man Nyanmɪan.

²⁵ “Se sɔanlan bie kɔ sanman wɔ, mɔ emɔ kɔ fa atɪn'n mɔ be le kɔ'n, ebɛle ala, tɔa yí, emɔ sésie ejɔle sɔ'n betɛɛ sɔ, nán ɔ'a nva man wɔ ɔ'a mman man kpain'n m'ɔ di ejɔle'n, nán yí kusɔ ɔ'a nva man wɔ ɔ'a mman man nzalafɔ'n, nán b'a ndu man wɔ fiadi. ²⁶ Nɪan, mɪn kan yí ananhɔle mɪn kele wɔ ke se ɛ yuelɪ man yí kale'n kwalaa'tin tua a, se yí babulu kɔn bɔbɔ ka wɔ sɔ a, ɛ fi fiadi sua nun anun ɛ ngɔ fite man lé.

Ajaa etɔan nun anwɔn ejɔle'n

²⁷ “Be hanlɪn be heleli yé nan-mɔ ke: *Ɛ ngɔ tɔn man ajaa*. ²⁸ Nan mɪn dɛ, mɪn kan mɪn kele emɔ ke sɔanlan m'ɔ kɔ hulo balasua m'ɔ tɪ man yí yɪ mɔ yí nɔwɔn nna ajɔnlɪn kɔ a yí tɪ anun'n, sɔanlan sɔ'n, anɪn ɔ'a tɔn ajaa yí ahɔnlɪn nun anun dada angɔnmɪn. ²⁹ Se wɔ nyɪn fama'n yê ɔ cɔɪn wɔ kɔ etɛ nun anun an, tu yí tɔ mɔa. Se ɛ minlɪn wɔ nɔwɔnnaan'n lika bie nán ɛ nyan ngɔan an, ɔ tɪ kpa ɔ tala ke wɔ munmuan'n kwalaa kɔ hɔ sɪn'n m'ɔ le man ayuelɛ nun anun. ³⁰ Se wɔ sa fama'n yê ɔ cɔɪn wɔ kɔ etɛ nun anun an, kpe tɔ mɔa. Se ɛ kpe wɔ sa'n kɔn nán ɛ nyan ngɔan an, ɔ tɪ kpa ɔ tala ke ɛ kɔ fa yí nnyuan'n ɛ kɔ hɔ sɪn'n m'ɔ le man ayuelɛ nun anun.

Eyila nun anwɔn ejɔle'n

(Matie 19.9, Maaki 10.11-12, Luku 16.18)

³¹ “Ese be hanlɪn be heleli yé nan-mɔ ke: *Se sɔanlan kɔn kulo ke ɔ yila yí yɪ a, anɪn ɔ héle kalata m'ɔ kele ke b'a yila'n ɔ fá mán yí*. ³² Nan mɪn dɛ, mɪn nwan: Belenzua kɔn mɔ yí yɪ a mmɔ man bian, se ɔ yila yí maan belenzua fɔfɔle ja yí a, anɪn ɔ'a man balasua nun a tɔn ajaa. Yê sɔanlan kusɔ m'ɔ kɔ ja balasua mɔ yí hun a yila yí'n, anɪn sɔanlan sɔ nun a tɔn ajaa.

Ndâ ehan nun anwɔn ejɔle'n

³³ “Emo tili ke be hanlin be heleli ye nan-mo ke: *Like mo e ko han nda wo Nyanmian anyunnun ke e 'yo'n, n'e kpo nda'n, nan yo like so'n sakpa.* ³⁴ Min die, mun kan mun kele emo ke nan be kan nda baba fi. Nan be kan nda be fa anwunno nin adanzie, o sanlin ke elo ye Nyanmian belemgbin bia'n wo o. ³⁵ Nan be kan nda be fa asie nin adanzie, o sanlin ke asie'n ti Nyanmian bia m'o sesie yi ja su o. Nan be kan nda be fa Zoluzalemun kulo nin adanzie, o sanlin ke ebele ti Nannan Nyanmian Kpili kulo. ³⁶ Nan be kan nda be fa swanlan ati nin adanzie, o sanlin ke emo ngwala man ke be man be ti enyuan konmgba cein fi fufue anaan bile. ³⁷ Emo han yi tika ke: 'Yuo' anaan 'Cee.' Yi nzin die'n kwalaa mo be kan be gua su'n, o fi Abonsanmun elo.

Be mo be kele ye yale nin anwon ejole'n
(Luku 6.29-30)

³⁸ “Ese be hanlin be heleli ye nan-mo ke: *Se swanlan bo wo nyin kon an, bo yi die'n bie sie yi busu. Se swanlan tu wo je kon an, tu yi die'n bie sie yi busu.* ³⁹ Nan min die, mun kan mun kele emo ke se swanlan yo emo ete a, nan be yo bie be sie yi busu. Se swanlan kpaci wo nyin fama nin asu a, kaci be'n maan o kpaci su. ⁴⁰ Se swanlan bie sanman wo nan yi nwan o 'de wo taladie'n mo e wula yi bu nin an, fa mo e wula yi su'n kusu buka su man yi. ⁴¹ Se man mgbain'n-mo bie fa yi ninngwe tinndin wo ke e sa e ho soman yi atin cilo kon an, ko dede ju cilo nnyuan. ⁴² Swanlan sele wo like a, fa man yi. Se swanlan kulo ke o fe wo like a, n'e yo yi abole.

Ehulo m'o di ke ye kulo be mo be kpo ye nin anwon ejole'n
(Luku 6.27-36)

⁴³ “Emo tili ke be nwan: *Kulo wo manngon,* nan kpo swanlan m'o kpo wo'n. ⁴⁴ Nan min die mun kan mun kele emo ke emo hulo be mo be kpo emo'n. Emo sele Nyanmian be man be mo be kele emo ahulowa'n, ⁴⁵ nan emo a kaci emo Asi'n m'o wo anwunno nin amma. Afi Nyanmian man eyua'n fi o man meninkpa'n-mo non etefue'n-mo kwalatin. O man esue'n to o man be mo be bo bala kpa o non be mo be yo ete'n. ⁴⁶ Se be mo be kulo emo nin ala ye emo kulo be a, anin nzu nvasue die ye emo nyan yi wo Nyanmian elo o? Etefue ke be mo be dide ajule'n, ke be kusu be yo yi nin ala anin. ⁴⁷ Se emo anianman'n-mo ala ye emo bisa be ahin an, anin nzu like kpili die ye emo a yo o? Be mo be nne man Nyanmian be nni man'n, ke be kusu be yo yi nin ala anin. ⁴⁸ Yi so ati, kemmo emo Asi m'o wo anwunno'n ti swanlan kpa'n, emo kusu kaci meninkpa.

6

Ehianfue'n-mo like eman nin anwon ejole'n

¹ “Emo nian be nwon kpa! Nan be yo ninngwe mo Nyanmian kulo'n bagua nin anun maan menian'n-mo kwalaa nwun emo. Se emo yo yi so a, emo nnyan man emo Asi m'o wo anwunno nin asa nun like fi.

² “Yi so ati, se e 'man ehianfue'n-mo esika a, n'e bo wo nwon kpaye ke apoo mma'n-mo yo yi Zufu'n-mo asonin sua'n-mo anun'n o non gua'n-mo asu'n. Be yo so be man menian'n-mo fua be. Mun kan yi ananhole mun kele emo ke be ahatua die nin ala yo le be dunman'n mo be le bo'n. ³ Nan wo die, se e 'fa esika e man ehianfue'n-mo a, n'e man wo manngon'n muonun mo e non yi nanndi'n nwun nun. ⁴ Man wo acedie so'n ha nvialie nun. Ebele nin anun ye Nyanmian m'o ti wo Si m'o nwun mo a yo yi nvialie nun'n, o 'man e nyan yi nwon ahatua o.

Asonin eyole nin anwon ejole'n
(Luku 11.2-4)

⁵ “Se emɔ 'yɔ asɔnɩn an, nán be yɔ ke apoo mma'n-mɔ yɔ yí'n. Be kulo nzisi ejinlan be yɔ asɔnɩn Zufɔ'n-mɔ asɔnɩn sua'n-mɔ anun nun gua'n-mɔ ayialie nun asu maan menian'n-mɔ kwalaa nwun bé. Mɩn kan yí ananhɔle mɩn kele emɔ ke b'a nyan bé ahatua'n dada angɔnmɩn. ⁶ Nan wó die, se ε 'yɔ asɔnɩn an, wɔlv wó sua nun anun, nyin wó nzin anvan, nán sele wó Si m'ɔ wɔ wó lika mɔ ε fia'n. Yê wó Si m'ɔ nwun like mɔ ε le yɔ yí nvialie nun'n, ɔ 'ba man ε nyan yí nwɔn ahatua. ⁷ Se emɔ 'yɔ asɔnɩn an, nán be kan ndɩndɩn ke bé mɔ be nzv man Nyanmɩan'n yɔ yí'n. Be jɔnlɩn ke be 'kan yí nwala nwala nán Nyanmɩan a ti. ⁸ Nán be yɔ ke bé, ɔ sanlɩn ke, Nyanmɩan m'ɔ ti emɔ Asɩ'n, like mɔ emɔ kɔ hian yí nwɔn'n, ɔ di mva ɔ nwun yí kwalaa nán emɔ a sele yí like sɔ'n.

⁹ “Nan ε 'nwun ke emɔ kpɩn be yɔ asɔnɩn'n:
Yé Si mɔ ε wɔ anwunno, man ye fá anyɩnzɔ
ye bó wó dunman nwannzan-nwannzan'n.

¹⁰ Man wó belemgbɩn elie mɛle'n jú.

Man ye yɔ wó kunnun like asɩe nɩn asu ewa
ke be yɔ yí wɔ nyanmɩansv elɔ'n.

¹¹ Man yé ene cɩan nɩn anwɔn alɩe.

¹² Fa yé ete'n-mɔ ce yé ke

yé kusv ye fa ye ce bé mɔ be fɔn yé'n.

¹³ N'ε yaci Abɔnsanmɔn maan ɔ laka yé,

nan de yé fi yí sa nun.

[ɔ sanlɩn ke belemgbɩn elie'n,

ɔ nɔn tunmɩn'n, ɔ nɔn anunminnyanmɔn'n,

ɔ ti wó die daa. Amɩn.]

¹⁴ “Afi se emɔ yaci bé manngɔn'n-mɔ ete'n-mɔ ce bé sakpa a, emɔ Asɩ m'ɔ wɔ nyanmɩansv'n, ɔ 'fa emɔ kusv die'n-mɔ ɔ ce emɔ. ¹⁵ Nan se emɔ nva man bé manngɔn'n-mɔ ete die'n-mɔ nje man bé a, emɔ Asɩ'n kusv ngɔ fa man emɔ ete die'n-mɔ ɔ ngɔ hye man emɔ.

Abuala nun anwɔn ejɔle'n

¹⁶ “Se emɔ le di abuala a, nán be yɔ bé nyunnun koun-koun ke apoo mma'n-mɔ yɔ yí'n. Be yɔ bé nyɩn nɩn anun koun-koun be man menian'n-mɔ kwalaa nwun ke be le di abuala. Mɩn kan yí ananhɔle mɩn kele emɔ ke b'a nyan bé ahatua'n dada angɔnmɩn. ¹⁷ Nan wó die, mɛle mɔ ε le di abuala'n, nwunnzin wó nyunnun, toli wó ti nɩn anun, ¹⁸ nán menian'n-mɔ a nnwun man ke ε le di abuala. Wó Si'n m'ɔ wɔ nvialie nun'n, yí ngɔnmɩn cein ɔ kɔ nwun yí. Yê wó Si'n m'ɔ nwun mɔ ε le yɔ yí nvialie nun'n, ɔ 'ba man ε nyan yí nwɔn ahatua.

Anwɔndɩe kpa nun anwɔn ejɔle'n

(Luku 12.33-34)

¹⁹ “Nán be kpɔnnde mân εhɩ anun anwɔndɩe'n. Mân εhɩ anun ewa, ngakɔba di, ngannɔle kan yí, awofvɛ'n-mɔ bubu anvan be wua. ²⁰ Nan be kpɔnnde nyanmɩansv anwɔndɩe die'n. Nyanmɩansv, ngakɔba nnɔn man elɔ be nni man, ngannɔle nnɔn man elɔ, awofvɛ nnɔn man elɔ nán b'a bubu anvan b'a wua. ²¹ ɔ sanlɩn ke lika mɔ wó anwɔndɩe'n wɔ'n, ebele kusv yê wó ahɔnlɩn'n wɔ ɔ.

Anyɩan nun anwɔn ejɔle'n

(Luku 11.34-36)

²² “Bé nyɩn'n ti ke anwɔnnaan nɩn asu kanlannɩe: se wó nyɩn'n ti kpa a, wó nwɔnnaan'n lika kwalaaatin wɔ jawe nun. ²³ Nan se wó nyɩn'n sin an, anun wó nwɔnnaan'n lika kwalaaatin wɔ awosin nun. Se kanlannɩe'n m'ɔ wɔ wó nun'n ti awosin an, nwun yí ke awosin'n mɔ ε wɔ nun'n ti awosin kpɩli kpa.

Mɪnlian nnyuan nɪn anwɔn ejɔlɛ'n
(Luku 16.13)

²⁴“Svanlan kɔn ngɔala man kɛ ɔ sɔ mɪnlian nnyuan. Sɛ ɔ sɔ mɪnlian nnyuan an, ɔ 'kpɔ kɔn nán ɔ kulo kɔn. Yí nyɪn 'sɔ kɔn yé ɔ 'tu yí nyɪn sa kɔn. Emɔ ngɔala man kɛ bɛ ka sɔ bɛ sɔ Nyanmian nán b'a sɔ esika.

Nzusue nɪn anwɔn ejɔlɛ'n
(Luku 12.22-31)

²⁵“Yí sɔ ati, mɪn kan mɪn kele emɔ kɛ: Nán bɛ susu alɛ mɔ emɔ 'di nɪn anwɔn, ɔ nɔn nzue mɔ emɔ 'nɔn nɪn anwɔn. Eɛ nán bɛ susu taladɛ mɔ emɔ 'wula nɪn anwɔn. Asɔ ngɔan'n tɪ man kpa ndala man alɛ nɪn ɔ? Yê anwɔnnaan'n ndala man taladɛ nɪn ɔ? ²⁶ Emɔ nían nnɔnman'n-mɔ. Bɛ nnua man like fíí, bɛ ngɔ man ebo sɔ bɛ nva man alɛ fíí, bɛ nva man alɛ bɛ nzie man, nan kɔsɔ emɔ Asɪ m'ɔ wɔ anwunno'n, ɔ gua bɛ nɔan alɛ! Emɔ anwɔn cian kpa tala nnɔnman'n-mɔ. ²⁷ Emɔ anun benin yê ɔ kwalaa ɔ susu yí ngɔan nɪn anwɔn dede ɔ gua sɔ bie ɔ? ²⁸ Nán nzuke ati yê emɔ di taladɛ mɔ emɔ 'wula nɪn anwɔn yalɛ ɔ? Emɔ nían kɛ ebo nɪn anun ndile'n-mɔ mɔ bɛ le ndetele'n-mɔ kpɪn fifi'n. Bɛ nni man junman, bɛ nnwɔn man taladɛ. ²⁹ Nan kɔsɔ mɪn kan mɪn kele emɔ kɛ belemgbin Salomɔn muonun nɔn yí anyanbenwɔn'n m'ɔ nyanlɪn yí'n, taladɛ m'ɔ tɪ kanlanman kɛ ndetele'n-mɔ'n, ɔ'a nwula man bie lé. ³⁰ Ndile'n-mɔ mɔ bɛ wɔ ebo nɪn anun ɛɛ, mɔ ehunman bɛ 'ju bɛ bɛ gua sɪn nɔn'n, sɛ Nyanmian sesie bɛ sɔa, ɔ yɔ sɛ mɔ ɔ ngɔ nian man emɔ ɔ ngɔ tala man bɛ ɔ? Emɔ dedi'n tɪ kaan! ³¹ Yí sɔ ati, nán bɛ di yalɛ bɛ kan kɛ: Nzuke yê yɛ 'di ɔ? Nzuke yê yɛ 'nɔn ɔ? Taladɛ benin yê yɛ 'wula ɔ? ³² Bɛ mɔ bɛ nzɔ man Nyanmian'n, bɛ yê cian daa bɛ susu ninngɛ ehi-mɔ anwɔn ɔ. Nan emɔ Asɪ'n m'ɔ wɔ anwunno'n, ɔ sɪ kɛ emɔ a hian ninngɛ sɔ'n-mɔ anwɔn. ³³ Yí ti, emɔ lí mɔa bɛ kpɔnndɛ Nyanmian Belemgbin Mân'n, ɔ nɔn asitanlan'n m'ɔ sɔ Nyanmian anyɪn'n, nán Nyanmian 'ba fa ninngɛ'n kwalaa m'ɔ ka'n ce emɔ. ³⁴ Yí sɔ ati, nán bɛ jɔnlɪn ehunman alɛ diɛ nɪn anwɔn. Alɛ'n muonun yê ɔ 'di ejɔlɛ'n m'ɔ kɔ a nɔn nɪn ɔ. Nunhan ejɔlɛ'n kwalaa tɪ yí ejɔlɛ.

7

Svanlan ndɛɛ ebua nɪn anwɔn ejɔlɛ'n
(Luku 6.37-42)

¹“Nán bɛ bua bɛ manngɔn'n-mɔ ndɛɛ nán Nyanmian kɔsɔ a mmua man emɔ ndɛɛ. ² ɔ sanlɪn kɛ, kɛ emɔ kɔ kpɪn kɔ bua menian'n-mɔ ndɛɛ'n yê Nyanmian kɔsɔ 'nɪan sɔ ɔ bua emɔ ndɛɛ ɔ. Eɛ kɛ emɔ kɔ kpɪn kɔ susu kɔ man bɛ manngɔn'n-mɔ'n yê Nyanmian 'nɪan sɔ ɔ susu man emɔ ɔ.

³“ɔ yɔ sɛ mɔ tabua munmuin kaan'n m'ɔ la wɔ manngɔn nɪn anyɪn nɪn asɔ'n yê ɛ nwun yí, nan kɔsɔ ɛ nnwun man tabua ebue'n m'ɔ la wɔ nyɪn diɛ nɪn asɔ'n?

⁴ ɔ yɔ sɛ mɔ ɛ kwalaa ɛ se wɔ manngɔn kɛ: 'Jinlan maan n yí tabua munmuin'n m'ɔ la wɔ nyɪn nɪn asɔ'n', kɔsɔ anɪn tabua ebue kɔn la wɔ nyɪn diɛ nɪn asɔ. ⁵ ɛ bɔ wɔ nwɔn apoo, di mɔa yɪ tabua ebue'n m'ɔ la wɔ nyɪn nɪn asɔ'n, nán a nwun asɪ a yɪ tabua munmuin kaan'n m'ɔ la wɔ manngɔn nɪn anyɪn nɪn asɔ'n.

⁶“Like m'ɔ tɪ nwannzan-nwannzan'n, nán bɛ fa bɛ man njɔa'n-mɔ di. Sɛ emɔ fa man bɛ a, bɛ 'kpɛ bɛ nyɪn bɛ sosua emɔ nun. Nán bɛ ju bɛ kɔmɪn afile'n-mɔ bɛ gua mgbolike'n-mɔ anyunnun. Sɛ emɔ ju bɛ kɔmɪn afile'n-mɔ bɛ gua mgbolike'n-mɔ anyunnun an, bɛ 'tetia sɔ.

Emɔ sɛlɛ, bɛ kpɔnndɛ, bɛ bó anvan'n
(Luku 11.9-13)

⁷“Emɔ sɛlɛ nán b'a fa b'a man emɔ. Emɔ kpɔnndɛ nán b'a nwun yí. Emɔ bó anvan'n nán b'a tike. ⁸ ɔ sanlɪn kɛ svanlan biala m'ɔ kɔ sɛlɛ like'n, bɛ 'fa bɛ man

yí. ⁹ Svanlan m'ò kò kpòndè'n, ò 'nwun yí. Svanlan m'ò kò bò anvan'n, be 'tike. Emò anun benin yê se yí wa sele yí kpaon an, ò fa ebue man yí ò? ¹⁰ Anaan se ò sele yí ejue kùn an, ò fa owo man yí ò? ¹¹ Emò mò be ti etefue'n, emò si ninngè mgbakpa fa man bé mma'n-mò. Ò yò se mò emò Asi'n m'ò wò anwunno'n, se svanlan sele yí like a, ò nva man like kpa ò mman man yí ò?

Mala kpa nín anwòn ejòlè'n

(Luku 6.31)

¹² “Like mò *Moyizì mala'n nòn Nyanmian mgbòmanfue'n-mò kalata'n kele'n y'ò le ke: Like kwalaa mò emò kulo ke emò amanngvò'n-mò yó mán emò'n, emò kòsò yó like sò'n bie mán bé.

Anvan nnyuan nín anwòn ejòlè'n

(Luku 13.24)

¹³ “Emò wòlò anvan fitu nín anun. Afi anvan tetelè'n ò nòn akpò fanvalavò'n, be kele ewue atin. Ebele yê menian dòvò kpa sìn ò. ¹⁴ Nan anvan fitu'n nòn akpò bəhyò'n, be kele ngvòan atin. Bé mò be nwun yí be sìn sò'n, b'a nzòvò man.

Ato mgbòmanfue'n-mò anwòn ejòlè'n

(Luku 6.43-44)

¹⁵ “Emò nían bé nwòn kpa wò ato mgbòmanfue'n-mò anwòn. Be fa bva kpolo be wula be ba emò anwòn. Nan bé kunnun an, be ti ke bedi aminlefue kpa. ¹⁶ Bé nyòlè'n-mò anun yê emò 'ba fa nwun bé ò. Be ndi man divin mma ndile mmowe sò, yê be ndi man *figi mma eminlan mmowe sò. ¹⁷ Baka kpa biala su mma kpa. Yê baka ete kòsò biala su mma ete. ¹⁸ Baka kpa kùn ngvòala man ke ò su mma ete. Yê baka ete kòsò kùn ngvòala man ke ò su mma kpa. ¹⁹ Baka biala m'ò nzu man mma kpa'n, be 'kpè be tò sìn nín anun. ²⁰ Ehika ati, ò fi bé nyòlè nín anwòn, emò 'ba nwun ato mgbòmanfue'n-mò angvònmìn.

Màn'n ndèe ebua cian nín anwòn ejòlè'n

(Luku 13.25-27)

²¹ “Nán bé kwalaa mò be fèlè mìn: ‘Yé Mìn, yé Mìn’ yê be 'kò Anwunno Belemgbin Màn nín anun ò. Nan bé mò be yò mìn Si m'ò wò anwunno nín akunnun like'n, bé ala yê be 'kò elò ò. ²² Màn'n ndèe ebua cian'n ju a, menian dòvò kpa 'ba se mìn ke: ‘Yé Mìn, yé Mìn, wó dunman nun, ye lili Nyanmian kpòman, ye fòanlìn wawè ete'n-mò. Ese wó dunman nun, ye yòlì asinbenwòn ninngè dòvò!’ ²³ Ebele nín anun yê mìn 'ba han mìn kele bé ke: Cian bie lé mìn nzi man emò. Emò hó mva, emò mò ete yê be yò'n.”

Sua nnyuan nín anwòn ejòlè'n

(Luku 6.47-49)

²⁴ Ese Zozi nwan: “Ehika ati, svanlan m'ò kò ti ejòlè'n mò m'an han m'an hele emò'n, se ò nanndi sò a, anin ò ti ke bengelèfue mò ò'a si yí sua nín ebue sò. ²⁵ Esue nín a tò dede ò'a bu asi, anwònman nín a tu sele kpa a si sua'n, nan kòsò kemò ò jin ebue nín asò'n, ò man ò'a mmu man. ²⁶ Nan svanlan biala m'ò kò ti ejòlè'n mò m'an han mò ò'a nanndi man sò'n, anin ò ti ke svanlan m'ò nzi man ngele, mò ò'a si yí sua nín anyòan nín asò. ²⁷ Esue nín a tò dede ò'a bu asi, anwònman nín a tu sele kpa a si sua sò'n. Ò'a bubu ò'a gua bəkò.”

Zozi tunmin'n

(Maaki 1.22, Luku 4.32)

²⁸ Mò Zozi hehelelì bé Nyanmian ninngè sò'n-mò dede mò yí nvan tòlì'n, ke ò kpìn kekele menian'n-mò ninngè'n, ò sìn bé nwòn kpili sòvòman. ²⁹ Ò sanlìn ke yí ngehele'n nòn *mala nín asò mgbain'n-mò diè'n ti man kùn. Nan ò kekele bé tunmin sò.

8

*Zozi 'ba man kokobefvε kɔn anwɔn sa
(Maaki 1.40-45, Luku 5.12-16)*

¹ Mɔ Zozi fi buka nun asu ɔ juli'n, menian dɔɔn sili yí sv. ² Mεε sɔ nin anun, kokobefvε kɔn kɔ kpunngε Zozi, ɔ kɔ tu kɔ tɔ yí ja nun, yí nwan: “Yé Mɔn, se ε kulo a, ε kɔala ke ε man mín nwɔn sa.”

³ Ɔ hanlɔn sɔ a, Zozi kɔ tunngε yí sa'n ɔ kɔ han yí. Yí nwan: “Yuo o, mɔn kulo, ti akpɔle.” Ebele ala, kokobefvε nin anwɔn kɔ sa. ⁴ Mɔ yí nwɔn salɔ'n, Zozi kɔ han kɔ hele yí ke: “N'ε kan kele sɔanlan fíí, nan kɔ fa wó nwɔn kele Nyanmian *teyifvε'n. Se ɔ nwun wó yue a, yi tε'e'n mɔ Moyizi heleli'n, nán man be nwún yí ke wó nwɔn a sa.”

*Zozi 'ba man nzalafvɔ kpain'n kɔn akɔa nin anwɔn sa
(Luku 7.1-10)*

⁵ Mɔ Zozi juli Kapεenawɔmɔn mɔ ɔ 'wɔlv kulo nin anun'n, *Lɔmɔn nzalafvɔ kpain'n kɔn kɔ a yí nwɔn ebele ⁶ ɔ kɔ han kɔ hele yí ke: “Yé Mɔn, mín akɔa'n le wu kpa. Ɔ'a bubu ɔ la awulo εɔ. Yí ti, mɔn 'sele wó ke ε mán yí nwɔn sá.”

⁷ Mɔ nzalafvɔ'n hanlɔn sɔ'n, Zozi nwan: “Mɔn 'ba hɔ mɔn man yí nwɔn sa.”

⁸ Ɔ nun Zozi anɔan mɔ ɔ 'tɔ'n, nzalafvɔ kpain'n nwan: “Mín Mɔn, mɔn nze nvata man ke ε ba mín awulo εɔ ɔ. Nan wó hɔ kan εjɔle kpɔle kɔnmgba cein, nán mín akɔa nin anwɔn 'ba sa. ⁹ N ne mín nyunnun mgbain mɔ be sie mín yê mín kɔsv mɔn sie mín nzalafvɔ'n-mɔ. Se mɔn se bé nunhan kɔn ke: ‘Kɔ!’ a, ɔ kɔ. Se mɔn se fɔfɔle ke: ‘Bala εwa!’ a, ɔ ba. Se mɔn se mín akɔa'n kɔsv ke: ‘Yɔ like sva!’ a, ɔ yɔ.”

¹⁰ Mɔ Zozi tɔli nzalafvɔ kpain sɔ nin anɔan nun εjɔle'n, ɔ sinlin yí nwɔn. Ɔ kɔ han kɔ hele bé mɔ be si yí sv'n ke: “Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele εmɔ ke Izalaye mân nin anun εwa, sɔanlan m'ɔ le dedi kpili kpa ke bian εhi'n, n nwunlin man yí nwɔn sv. ¹¹ Mɔn kan mɔn kele εmɔ ke menian dɔɔn kpa fi senze afitelε, ɔ nun senze atɔle, be 'ba a Anwunno Belemgbin Mân nin anun, be nun Abalahamɔn, Izaki, nun Zvakɔbu be 'ba tɔ asaa. ¹² Nan bé mɔ yê ɔ se ke ahan be kɔ Anwunno Belemgbin Mân nin anun'n, be 'ju bé be gua gua nin asu awosin nin anun. Ebele, be 'sun, εse be 'kɔan bé je'n.”

¹³ Ehi, Zozi kɔ han kɔ hele nzalafvɔ kpain'n ke: “Kɔ wó awulo, wó dedi'n mán wó sa hán mɔ ε le kpɔnnde'n.” Mεε sɔ nin ala, nzalafvɔ kpain nin akɔa nin anwɔn kɔ sa.

*Zozi 'ba man nwuluwafvε dɔɔn anwɔn sa
(Maaki 1.29-34, Luku 4.38-41)*

¹⁴ Ehi anzin, Zozi kɔ hɔ Pɔle awulo εɔ. Ɔ 'kɔ a ju a, anɔn ebunnun a hyi Pɔle asebala'n, ɔ la ebele. ¹⁵ Zozi kɔ han Pɔle asebala nin asa'n, ebunnun'n fi yí nwɔn kɔ tu. Ɔ kɔ jasv, ɔ kɔ kpɔnnde like kɔ man Zozi kɔ li.

¹⁶ Mɔ alíe'n tɔli nun'n, be falɔ menian dɔɔn kpa mɔ wawe εte wɔ bé nun be beleli Zozi. Zozi le yí Nɔan εjɔle'n ɔ kɔ fɔan wawe εte'n-mɔ maan be fi menian'n-mɔ anun be kɔ tu. Eεε ɔ kɔ man nwuluwafvε'n-mɔ kɔalaa anwɔn kɔ sa. ¹⁷ Ɔ yɔli sɔ maan εjɔle'n mɔ Nyanmian kpɔmanfvε *Ezayi hanlɔn'n kpɔnlin sv. Yí nwan: Ɔ'a fa yé nwɔn ewue'n ɔ'a man yé nwɔn a sa.

*Bé mɔ be kulo ke be si Zozi sv'n
(Luku 9.57-62)*

¹⁸ Ehi, menian dɔɔn kpa walɔ yialɔ Zozi anwɔn ebele. M'ɔ nwunlin yí sɔ'n, ɔ kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke be mán be kpé asue'n be hɔ yí nzin εɔ ebue kɔn. ¹⁹ Mala nin asu kpain'n kɔn kpunngeli yí nwɔn ebele a, yí nwan: “Kpain, lɔka biala mɔ ε 'kɔ'n, mɔn 'kɔ bie.”

²⁰ Mò hanlín sò'n, Zozi nwan: "Naan'n-mò le bé bɔɛ, nnɔnman'n-mò kɔsɔ le bé sâ mò be da nun ɔ. Nan *Mân Baa'n le man lika m'ɔ da de yí enwɔnmian ɔ."

²¹ Yí menian'n-mò anun kɔn kɔsɔ kò se yí kɛ: "Yé Mìn, man mìn atin maan n gó n zíe mìn sí kɔalaaka nán m'an a."

²² ɔ hanlín sò a, Zozi nwan: "Si mìn sɔ nán yaci ewue mma maan be síe bé mò b'a wu'n-mò."

Zozi 'ba gua anwɔnman kpili kɔn asɪ
(Maaki 4.35-41, Luku 8.22-25)

²³ Ehi anzin, Zozi nɔn yí menian'n-mò fɔlɪ ɛɛɛ nun anun. ²⁴ Kaan ce, anwɔnman kpili kɔn nɔn asutue kò tu kò si bé. Mgbaha'n kò bɔ nzue kò gua ɛɛɛ nun anun dede ɔ ka m'ɔ nwan ɔ. Nan ɔ 'ba yɔ sò'n, anin Zozi la ɛɛɛ nun anun ɔ le dafi. ²⁵ Yí menian'n-mò kò hɔ kò tinngɛ yí. Bé nwan: "Yé mìn, de yé nán ye le wu!" ²⁶ Zozi nwan: "Nzuke ati yé emò sulo sɔa'n? Emò le man dedi ɔ?" M'ɔ hanlín sò yueli'n, ɔ kò jasɔ ɔ kò jɔjɔ aminle sɔ ɔ kò hele anwɔnman'n nɔn asue'n. Ebeɛ ala, anwɔnman kò gua asɪ, asue kɔsɔ kò gua asɪ. Yí kwalaa kò yɔ diin.

²⁷ Ejɔle'n sinlin bé kwalaa bé nwɔn. Bé nwan: "Sɔanlan benin y'ɔ le ehi? ɔ jɔjɔ keke anwɔnman nɔn asue bɔbɔ a, be man yí anyinnzɔ!"

Zozi 'ba fɔan menian nnyuan anun wawɛ ete'n-mò
(Maaki 5.1-20, Luku 8.26-39)

²⁸ Mò Zozi kpeli asue'n ɔ hɔlɪ juli yí nzin ɛlɔ'n, Gadala mân nun anun, mmelenzua nnyuan fi asielɛɛ nun asɔ be kò fite fite. Be kò a Zozi atin ɛkpa. Menian sò'n-mò, wawɛ ete wɔ bé nun. Bé nwɔn esulo kpa, ɔ man sɔanlan fí ngwala man atin'n mò be wɔ sɔ nun asɔ sun. ²⁹ Mò be walɪ juli Zozi anyunnun ebeɛ'n, be kò tetian nun. Bé nwan: "Nyanmian Awa, nzu ɔ? E se yé se? Asɔ a a ɛwa kɛ ɛ 'ba tua yé ete nun anwɔn kale kwalaa nán ndeɛ ebua cian nun a ju ɔ?"

³⁰ ɔ 'ba yɔ sò'n, anin mgbolike fatule kpili kɔn wɔ mɔa kaan be le didi.

³¹ Wawɛ ete'n-mò kò sele Zozi, be kò han be kò hele yí kɛ: "Se ɛ 'fɔan yé a, man yé atin maan ye hɔ wɔlɔ mgbolike ehi-mò anun."

³² Zozi nwan: "Emò hól!" Wawɛ ete'n-mò kò fite be kò hɔ kò wɔlɔ mgbolike'n-mò anun. Ebeɛ ala, mgbolike fatule'n kwalaa fi bɔka nun asɔ be le enwanndie be kò hɔ kò gua asue nun anun be kò nwan. ³³ Menian'n-mò mò be nian mgbolike'n-mò asɔ'n kò nwanndi be kò hɔ kulo, be kò han like'n mò ɔ'a yɔ mgbolike'n-mò, ɔ nɔn menian'n-mò mò wawɛ ete wɔ bé nun nun anwɔn ejɔle be kò hele menian'n-mò. ³⁴ Mò kulo nun asɔ menian'n-mò kwalaa tɪlɪ ejɔle sò'n, be kò kɔv Zozi. Mò be nwunlin yí'n, be kò sele yí kɛ ɔ fi bé mân nun anun ɔ jasɔ.

9

Zozi b'a man bubuluwafɔɛ kɔn anwɔn sa
(Maaki 2.1-12, Luku 5.17-26)

¹ M'ɔ yɔlɪ sò'n, Zozi kò fɔ ɛɛɛ nun anun, ɔ kò kɔɛ asue'n ɔ kò sa kò hɔ yí kulo nun asɔ. ² ɔ juli ebeɛ a, be kò sɔa bubuluwafɔɛ kɔn nɔn yí ebeɛ'n kwalaa be kò beɛ yí. Mò Zozi nwunlin kɛ menian sò'n-mò le dedi'n, ɔ kò se bubuluwafɔɛ'n kɛ: "Mìn wa, gua wɔ ahɔnlɪn asɪ. Nyanmian a fa wɔ ete nun a hye wɔ."

³ Anin *mala nun asɔ mgbain'n mmie-mò wɔ ebeɛ. Be kò han yí bé ti anun kɛ: "Sɔanlan ehi a jɔjɔ a tia Nyanmian."

⁴ Zozi nwunlin bé ajɔnlɪn'n. Yí nwan: "Nzuke ati yé emò le ajɔnlɪn nɔvɪn sɔa-mò emò ati anun ɔ? ⁵ Se mìn se kɛ: 'B'a fa wɔ ete'n b'a hye wɔ' a, emò nnwun man nun. Nan se mìn se kɛ: 'Jasɔ nanndi', nán ɔ yɔ sò a, ⁶ anin emò a nwun yí kɛ *Mân Baa'n le tunmin asɛɛ nun asɔ ɛwa, ɔ fa ete ce." Ehi a, ɔ se bubuluwafɔɛ'n kɛ: "Jasɔ, fa wɔ ebeɛ'n kò wɔ awulo!" ⁷ Zozi hanlín sò ala, sɔanlan'n kò jasɔ ɔ kò

hɔ yí awulo. ⁸ Mɔ meninsɔnman'n nwunlin yí sɔ'n, esulo hanlɔn bɛ́. Bɛ́ kɔ la Nyanmian asi, ɔ sanlɔn kɛ ɔ'a fa tunmin sva ɔ'a man kulo menian'n-mɔ.

Zozi 'ba fɛ́lɛ Matie

(Maaki 2.13-17, Luku 5.27-32)

⁹ Ehi anzin, Zozi fi ebele ɔ kɔ hɔ. Mɔ ɔ 'sɔn kɔ'n, ɔ kɔ nwun kɛ bian kɔn tɪ lika mɔ bɛ dide ajule'n. Bian sɔ'n, bɛ fɛ́lɛ yí Matie. Zozi nwan: “Matie, si mɔn sɔ!” ɔ hanlɔn sɔ a, Matie kɔ jasɔ kɔ si yí sɔ.

¹⁰ Elɛhɔn kɔn Matie kɔ fɛ́lɛ Zozi alɛ. Mɛlɛ m'ɔ nɔn yí menian'n-mɔ bɛ gua tɔbɪlɪ nɔn anwɔn bɛ 'didi'n, bɛ dɔvɔn mɔ bɛ dide ajule'n, nɔn menian mɔ bɛ asitanlan'n tɪ man kpa'n kɔ a kɔ tetanlan tɔbɪlɪ nɔn anwɔn bie. ¹¹ Nan mɔ *Falisifvɛ'n-mɔ nwunlin yí sɔ'n, bɛ kɔ bisa Zozi menian'n-mɔ kɛ: “Nzuke ati yê emɔ amɔn'n nɔn bɛ mɔ bɛ dide ajule, ɔ nɔn menian mɔ bɛ asitanlan tɪ man kpa'n yê bɛ lɛ didi'n?”

¹² Mɔ Zozi tɪlɪ ejɔlɛ sɔ'n, yí nwan: “Bɛ́ mɔ bɛ ndɪ man akpɔlɛ'n yê bɛ kpɔvɔnde ayile eyɔlɛfɔvɛ ɔ, nan nán bɛ́ mɔ bɛ tɪ akpɔlɛ nɔn ɔ. ¹³ Ehelɛ Ejɔlɛ'n lika mɔ b'a hɛlɛ yí kɛ Nyanmian nwan: *Mɔn kulo kɛ menian'n-mɔ nwun anwunnvoe bɛ́ afian ɔ tala tɛɛ eyɪɛ nɔn anwɔn ninngɛ'n mɔ bɛ yɔ bɛ man mɔn'n.* Ejɔlɛ sɔ'n, emɔ hɔ súan nán bɛ tí yí bɔ kpa.” Mɔ Zozi hanlɔn sɔ'n, esɛ yí nwan: “Nán sesɛfɔvɛ'n-mɔ ati yê m malɪ ɔ, nan ɛtɛfɔvɛ'n-mɔ ati ɔ.”

Abuala nɔn anwɔn kosuan'n

(Maaki 2.18-22, Luku 5.33-39)

¹⁴ Ehi, Zvan menian'n-mɔ walɪ tɔlɪ Zozi a, bɛ́ nwan: “Yɛ nɔn *Falisifvɛ'n-mɔ yɛ di abuala titi. Nan nzuke ati yê wɔ́ menian dɛɛ'n-mɔ nni man abuala'n bie'n?”

¹⁵ Mɔ bɛ bisalɪ kosuan sɔ'n, Zozi kɔ bua bɛ́ kɛ: “Mɛlɛ mɔ atɔnvɔlɛ bian'n nɔn yí manngɔn-mɔ gua atɔnvɔlɛ nɔn abɔ'n, emɔ jɔnlɔn kɛ menian sɔ'n-mɔ alɔa 'bɔ bɛ́ nwɔn? Cɛɛɛ, bɛ́ lɔa mmɔ man bɛ́ nwɔn. Nan cɪan mɔ bɛ kɔ le atɔnvɔlɛ bian'n fi bɛ́ sa nun'n, ebele nɔn anun yê bɛ 'di abuala ɔ.

¹⁶ “Svanlan fíi nva man ndafuin fɔfɔlɛ nda man ɛtanlan daba nun. Sɛ ɔ yɔ yí sɔ a, ndafuin fɔfɔlɛ'n 'sua ɛtanlan daba'n bieku. Sian anɔn yí bɔɛ nɔn a yɔ kpili a tala daba dɛɛ'n. ¹⁷ Bɛ nva man nzan fɔfɔlɛ bɛ ngua man kpɔlɔ kotoku daba nun. Sɛ bɛ yɔ yí sɔ a, kpɔlɔ kotoku'n 'sua ɔ sɛɛɪ yê nzan'n kɔsɔ 'butu. Nan nzan fɔfɔlɛ'n, bɛ gua yí kpɔlɔ kotoku fɔfɔlɛ nun. Yí dɛɛ anɔn kpɔlɔ kotoku o, nzan o, bɛ kvala yí kvalaa fa sie.”

Zozi 'ba man balasua kɔn anwɔn sa

ɛsɛ ɔ 'ba hɔn talua kaan kɔn

(Maaki 5.21-43, Luku 8.40-56)

¹⁸ Anɔn Zozi anvan wɔ sɔ ɔ tɛ kan ejɔlɛ ɔ tɛ kele bɛ́. Zufɔ'n-mɔ kpain'n kɔn walɪ a, ɔ kɔ kɔtɔ Zozi anyunnun ebele, yí nwan: “Mɔn wa balasua nɔn a wu kɪkaala. Yí ti, bala nán fa wɔ́ sa fua yí nwɔn maan ɔ hɪn.” ¹⁹ Bian'n hanlɔn sɔ a, Zozi nɔn yí menian'n-mɔ kɔ jasɔ bɛ kɔ si yí sɔ.

²⁰ Mɔ bɛ 'kɔ'n, anɔn balasua kɔn wɔ menian'n-mɔ anun, ɔ li Zozi anzin. Moja a tu balasua sɔ'n dede afɔvɛ bulu nɔn nnyuan. ɔ kɔ hyɔvɔn kɔ kpunnge Zozi, ɔ kɔ han yí taladɛ nɔn anvan'n. ²¹ ɔ sanlɔn kɛ yí kunnun ɛlɔ, yí nwan: “Sɛ mɔn nyan yí taladɛ'n bɔbɔ mɔn kan yí a, mɔn nwɔn 'sa.”

²² Zozi tɔlɪ yí nyɔn yí nzin m'ɔ nwunlin bala'n, yí nwan: “Mɔn wa balasua, gua wɔ́ ahɔnlɔn asi, nán wɔ́ dedi nɔn a man wɔ́ nwɔn a sa.” Ebele ala, bala nɔn anwɔn kɔ sa.

²³ Mɔ Zozi juli Zufɔ kpain nɔn awulo ebele m'ɔ nwunlin abile mma'n-mɔ nɔn awóle mma'n-mɔ'n, yí nwan: ²⁴ “Emɔ fi ɛwa bɛ fite, nán batɔnman'n wuli man, ɔ lɛ dafi.” Zozi hanlɔn sɔ a, menian'n-mɔ kɔ tu kɔ gua bɛ kɔ sɪlɪ yí. ²⁵ Mɔ bɛ manlɔn menian'n-mɔ fitɛlɪ yuelɪ'n, Zozi kɔ wɔlɔ sua nɔn anun ɛlɔ, ɔ kɔ sɔ talua kaan nɔn

asa, talua'n kɔ jasɔ. ²⁶ Mɔ talua'n jasɔli'n, ejɔle sɔ'n hɔli dede ɔ juli mɔn sɔ'n lika kwalaaatin.

Zozi 'ba man anyinsinlinwafɔe nnyuan anwɔn sa

²⁷ Ehi, Zozi fi ebele hɔli, nan mɛle mɔ ɔ 'kpe nun sɔn'n, anyinsinlinwafɔe nnyuan kɔ si yɔ sɔ, be le etetian. Bɛ nwan: "Belemgbin *Davidi awa, nwun yɛ nwɔn anwunnvoe!"

²⁸ Mɔ Zozi juli yɔ awulo'n, anyinsinlinwafɔe'n-mɔ kɔ kpunngɛ yɔ nwɔn ebele, nɔn ɔ'a bisa bɛ kɛ: "Asɔ emɔ de di kɛ mɔn kwalaa mɔn man emɔ anwɔn sa ɔ?"

Mɔ Zozi bisali bɛ kosuan sɔ'n, bɛ nwan: "Yuo o! Yɛ Mɔn, ɛ kwalaa yɔ yɔ."

²⁹ Ehi a, Zozi kɔ fua bɛ nyɔn'n, yɔ nwan: "Emɔ dedi nun anwɔn, man ɔ yɔ sɔ mɔn emɔ!" ³⁰ Ebele ala, bɛ nyɔn'n-mɔ kɔ tike tike. Zozi kɔ juɔ aminle sɔ kɔ hele bɛ, yɔ nwan: "Emɔ tie yɔ kpa, nɔn be man sɔanlan fɔi anzɔ ti." ³¹ Nan mɔ anyinsinlinwafɔe nnyuan sɔ'n fi ebele hɔli'n, be kɔ bɔ Zozi anwɔn ejɔle ebele mɔn sɔ nun anun lika kwalaaatin.

Zozi 'ba man amunlefɔe kɔn juɔ

³² Anyinsinlinwafɔe'n-mɔ hɔli ala, be kɔ fa sɔanlan kɔn be kɔ bele Zozi. Sɔanlan sɔ'n, wawɛ etɛ wɔ yɔ nun, ɔ man ɔ ngɔala man juɔ. ³³ Mɔ Zozi tuli wawɛ etɛ'n, sɔanlan'n kɔ juɔ. ɔ sinlin menian'n-mɔ anwɔn. Bɛ nwan: "Yɛ nwunlin man like sɔa bie lɛ Izalaye mɔn nun anun!"

³⁴ Nan mɔ *Falisifɔe'n-mɔ nwunlin yɔ sɔ'n, bɛ nwan: "Wawɛ etɛ'n-mɔ kpain'n y'ɔ man yɔ tunmin m'ɔ fa tu wawɛ etɛ'n-mɔ ɔ."

*Zozi 'ba nwun meninsɔnman nin anwɔn anwunnvoe
(Maaki 6.34, Luku 10.2)*

³⁵ Zozi nanndɔli kulo mgbili'n-mɔ ɔ nɔn ngangan'n-mɔ asɔ, ɔ heheli menian'n-mɔ ninngɛ Zufɔ'n-mɔ asɔnɔn sua'n-mɔ anun. ɔ bɔli Ejɔlekpa'n m'ɔ tu de Anwunno Belemgbin Mɔn'n ɔ heheli bɛ. Bɛ mɔ ewue ngacile ngacile kwalaa wɔ bɛ nwɔn'n, Zozi manlin bɛ nwɔn salɔ. ³⁶ Mɔ Zozi nwunlin meninsɔnman'n, bɛ nwɔn yɔli yɔ anwunnvoe. ɔ sanlin kɛ b'a fɛ, esɛ bɛ nwɔn a bubu bɛ. Be ti kɛ mmɔa mɔ be le man bɔa enianfɔe ɔ. ³⁷ Ehi a, ɔ kɔ han kɔ hele yɔ menian'n-mɔ kɛ: "Ebo'n ti kpili, nan kɔsɔ ajunmanfɔ'n-mɔ a nzɔn man. ³⁸ Yɔ ti, emɔ sɛle ebo nin asɔ mɔnlian'n maan ɔ gɔa ajunmanfɔ dɔn yɔ ebo nin asɔ."

10

*Zozi mmɔfɔe bulu nɔn nnyuan'n
(Maaki 3.13-19, Luku 6.12-16)*

¹ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, ɔ kɔ fele yɔ menian bulu nɔn nnyuan'n, ɔ kɔ man bɛ tunmin mɔ be kwalaa yɔ fa tu wawɛ etɛ'n-mɔ. Esɛ bɛ mɔ ewue ngacile ngacile kwalaa wɔ bɛ nwɔn'n, be kwalaa kɛ be man bɛ nwɔn sa. ² E 'nwun Zozi mmɔfɔe bulu nɔn nnyuan'n dunman: m'ɔ li mɔa'n y'ɔ le Simɔn mɔ be fele yɔ Pielɔ'n, ɔ nɔn yɔ nianman Andele, Zebede awa Zɔaki nɔn yɔ nianman Zɔan, ³ Filipɔ, Baatelemin, Toma, Matie m'ɔ dide ajule'n, Alife awa Zɔaki, Tade, ⁴ Simɔn m'ɔ kpɔndɛ yɔ mɔn'n fanwɔndi'n yɛ Zudasɔ Isikalɔti mɔ ɔ 'yɔ Zozi man yɔ mgbɔfɔe'n-mɔ.

*Zozi 'ba sɔan yɔ menian bulu nɔn nnyuan'n
(Maaki 6.7-13, Luku 9.1-6)*

⁵ Menian bulu nɔn nnyuan'n mɔ Zozi sɔanlin bɛ nun anun. Asannan nɔn ɔ'a sɔan bɛ'n, afɔtu m'ɔ tuli bɛ nun ahi, yɔ nwan: "Bɛ mɔ be ti man Zufɔ'n, nɔn be kɔ bɛ nwɔn, esɛ nɔn be kɔ Samali kulo'n-mɔ asɔ. ⁶ Nan emɔ hɔ Izalaye amma'n-mɔ anwɔn. Afɔ be ti kɛ mmɔa mɔ b'a minlin ɔ. ⁷ Emɔ 'kɔ a, emɔ hɔn hɛle menian'n-mɔ kɛ Anwunno Belemgbin elie mɛle nun a kpunngɛ. ⁸ Emɔ mɔn

nwuluwafu'e'n-mo anwon sa, be mo ye b'a wu'n, man be fi ewe nun be jasv, emo ti kokobefu'e'n-mo anwon, be tu wawe ete'n-mo. Nan be de be like fi, nan be yo be hye be, o sanlin ke Nyanman a fa tunmin so nin a hye emo. ⁹ Se emo 'ko a, nan be fa esika fi be sa be nwun. ¹⁰ Nan be fa bole, nan be fa taladie nnyuan, nan be fa mgbabua kon, ese nan be fa kpoman kon be sa be nwun. O sanlin ke swanlan m'o di junman'n, o se ke o nyan yi nwan nun alie m'o fata o.

¹¹ “Kulo biala mo emo ko ho su'n, se o ti kpili o, se o ti kaan o, emo bisa bisa, swanlan m'o kulo ke o sike emo'n, emo tanlan yi awulo ebete dede o ju cian mo emo fi kulo so nin asv be 'jasv'n. ¹² Awulo mo emo ko wolv nun'n, emo bisa be ahin. ¹³ Se awulo so nin anun menian'n-mo so emo nun kanlanman an, emo man emo alvacicie'n ha awulo so nin anun. Nan se b'a nzo man emo nun an, emo alvacicie'n ha emo asa nun. ¹⁴ Se b'a nzo man emo nun b'a ndie man emo ejole nun an, emo bo be mgbabua'n-mo abv nvutule'n be gua ebete be ho. ¹⁵ Mun kan yi ananhole mun kele emo ke ndee ebua cian nin anun, kulo so nin asv menian'n-mo, yale mo be 'nwun yi'n, o tala Sodomon non Gomoo kulo'n-mo asv menian'n-mo die'n.

Ahvlwa'n

(Maaki 13.9-13, Luku 21.12-19)

¹⁶ “Emo nian, mun svan emo ke mmua wo bedi'n-mo afian. Ehika ati, emo nian be nwun ye ke owo-mo, ese emo yo melehvandi ke abubule'n-mo. ¹⁷ Emo nian be nwun wo menian'n-mo dunman nun. O sanlin ke be 'ba fa emo be ko be mo be di ejole nin aja sv. Be 'fin emo mgbele be Nyanman sua'n-mo anun. ¹⁸ Min dunman nun, be 'ba fa emo be ko man mgbain'n-mo non mmelemgbin'n-mo aja sv maan emo di min nwun adanzie be kele be o non be mo be ti man Zufu'n. ¹⁹ Se be non emo ko be di ejole nin aja sv a, mo emo 'ba han'n, nan be susu yi nwun, ese nan be susu ke emo 'kpin kan ejole'n. O sanlin ke ejole m'o di mo emo kan'n 'ba to emo anvan anun temon so'n. ²⁰ Ejole'n mo emo 'ba han'n, o fi man emo muonun, nan emo Asi'n Wawe'n ye o 'fa ejole so'n wula emo anvan o.

²¹ “Menian mmie-mo 'ba yi be nianman'n-mo man maan be kun be. Sie mmie-mo kusv 'ba yi be mma'n-mo man maan be kun be. Mma mmie-mo kusv 'ba jasv be si-mo akomun anun maan be kun be. ²² Min dunman nun, menian'n-mo kvalaa 'fa emo anwon ekpo. Nan swanlan m'o ko jinlan yi ja nun kpunndiin dede o ko ju yi ayuelie'n, swanlan so'n, o 'nyan yi ti. ²³ Kulo mo emo ko ho sv mo be le kele emo ahvlwa'n, emo nwaindi be ho fvole asv. Mun kan yi ananhole mun kele emo ke emo ngo yue man Izalaye kulo'n-mo kvalaa asv kpanza nan *Man Baa nin a a.

²⁴ “Swanlan mo be le kele yi like'n, o ndala man swanlan'n m'o le kele yi'n. Akva'n kusv ndala man yi min'n. ²⁵ M'o cian'n, y'o le ke swanlan'n mo be le kele yi like'n, o kaci ke swanlan'n m'o le kele yi like'n. Ye akva'n kusv, o kaci ke yi min'n. Se be le fele awulo kpain'n muonun *Belzebulu a, nan awulo nin anun menian'n-mo ye be ngo fele be ke be kulo o!

Swanlan m'o se ke emo sulo yi'n

(Luku 12.2-7)

²⁶ “Emo nan be sulo kulo menian'n-mo. Afi yi kvalaa mo be ko fia be ko yo'n, be 'nwun yi. Ye ejole mo be ko li yi nvialie nun'n kusv 'fite. ²⁷ Mo mun kan mun kele emo kongoe'n, emo han yi eyua. Ejole mo be ko han be ko hele emo asulo nun'n, emo fo jinlan anwunno be han. ²⁸ Emo nan be sulo menian'n-mo mo be kun anwonnaan'n kusv be ngvalla man wawe'n kun'n. Nan emo sulo Nyanman mo kvala ke o man anwonnaan'n non wawe'n wu sin'n m'o le man ayuelie nin anun'n. ²⁹ Asv be ndonin man nonnman atulufia nganngan nnyuan gua dufule o? Nan kusv be nnyan man be be ngun man be mgban. Nunhan kon

mə be kə nyan yí be kə hun yí'n, anin Nyanmian muonun a man yí nwɔn atin.
³⁰ Nan emə die, emə ati enyuan'n muonun, Nyanmian si yí nwan. ³¹ Nán man emə sulo like fíí. Ɔ sanlin ke emə anwɔn cian kpa tala atulufia dɔn kpa.

Bé mə be kan ke be nzi man Zozi'n
(Luku 12.8-9)

³² “Ehika ati, sɔanlan m'ɔ kə han yí menian'n-mə anyunnun ke ɔ ti mín die'n, mín kɔsɔ mín 'kan yí mín Si m'ɔ wɔ anwunno nin anyunnun ke sɔanlan sɔ'n ti mín die. ³³ Nan se sɔanlan kɔn kan yí menian'n-mə anyunnun ke ɔ nzi man mín an, mín kɔsɔ mín 'kan yí mín Si m'ɔ wɔ anwunno nin anyunnun ke mín nzi man sɔanlan sɔ'n!

Nán anzɔnunjɔ ɔ, nan elɔe ɔ
(Luku 12.51; 14.26-27)

³⁴ “Nán man emə jɔnlɔn ke m mali mân nin anzɔnunjɔ eman. Nán anzɔnunjɔ yê n vali mali ɔ, nan elɔe ɔ. ³⁵ M mali baa'n nɔn yí si bé afian eseciɛ. M mali nian'n nɔn yí wa balasua nin afian eseciɛ. Eɛ kɔsɔ m mali ahelenian'n-mə afian eseciɛ. ³⁶ Awulo kɔn anun menian'n-mə 'kpɔ bé nwɔn.

³⁷ “Sɔanlan m'ɔ kulo yí si anaan yí nin tala mín'n, sɔanlan sɔ'n, anin ɔ ti man mín die. Sɔanlan kɔsɔ m'ɔ kulo yí wa belenzua anaan yí wa balasua tala mín'n, sɔanlan sɔ'n kɔsɔ, anin ɔ ti man mín die. ³⁸ Sɔanlan m'ɔ a nva man yí kolɔwa'n ɔ'a ndɔ man yí kɔmɔn sɔ, ɔ'a nzi man mín sɔ'n, sɔanlan sɔ'n, ɔ ti man mín die. ³⁹ Sɔanlan m'ɔ kulo ke ɔ kpɔnnde yí ngɔan'n, sɔanlan sɔ'n, ɔ 'minlin yí ngɔan'n. Nan sɔanlan m'ɔ mín dunman nun ɔ kə minlin yí ngɔan'n, ɔ 'nyan ngɔan.

Ahatua'n
(Maaki 9.41)

⁴⁰ “Sɔanlan m'ɔ kə sɔ emə nun'n, anin mín yê ɔ'a sɔ mín nun ɔ. M'ɔ kə sɔ mín nun'n, anin sɔanlan'n m'ɔ sɔanlin mín'n nun yê ɔ'a sɔ ɔ. ⁴¹ Sɔanlan m'ɔ kə sɔ Nyanmian kpɔmanfɔe kɔn nun ke be sɔ bé nun'n, kpɔmanfɔe ahatua ye ɔ 'nyan yí ɔ. Sɔanlan kɔsɔ m'ɔ kə sɔ sɛsɛfɔe kɔn nun ke be sɔ be nun'n, sɛsɛfɔe ahatua yê ɔ 'nyan yí ɔ. ⁴² Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emə ke: sɔanlan m'ɔ kə man mmattɔnman ehɔ-mə anun kɔn nzue fɔlɔlɔ mgban nganlannzan kɔn kə nɔn, ɔ sanlin ke ɔ ti mín sɔanlan'n, sɔanlan sɔ'n, ɔ 'nyan yí nwɔn ahatua.”

11

Bé mə Zvan Batisi sɔanlin bé'n
(Luku 7.18-35)

¹ Mə Zozi yueli ejɔle sɔ'n-mə kan kele yí menian bulu nɔn nnyuan'n, ɔ kə hɔ kə hehele Nyanmian Anɔan Ejɔle nin ebele kulo kulo'n-mə asɔ.

² Temɔn sɔ'n, anin b'a tɔ Zvan fiadi. M'ɔ tɔlɔ junman'n mə Kilisi le di nin angan'n, ɔ kə sɔan yí menian'n mmie-mə yí nwɔn elɔ. ³ Be hɔli juli Zozi anwɔn elɔ a, bé nwan: “Yé Mɔn, sɔanlan'n mə Zvan hanlin yí ejɔle ke ɔ 'ba'n y'ɔ le wɔ anaan sɔanlan sɔ'n te wɔ sian ɔ?”

⁴ Zozi kə bua bé ke: “Ehɔ mə emə a ti'n, ɔ nɔn mə emə a nwun yí'n, be hó bó nun amannɛ be héle Zvan. ⁵ Anyinsinlinwafɔe'n-mə nwun asi. Bubuluwafɔe'n-mə nanndi. Kokobefɔe'n-mə anwɔn a sa. Anzɔtiliwafɔe'n-mə ti ejɔle. Ewue mma'n-mə fi ewue nun b'a tinngɛ. Ejɔlekpa'n kɔsɔ, be le bɔ be kele ehianfɔe'n-mə. ⁶ Nyila hán sɔanlan m'ɔ kə tɔla yí dedi'n m'ɔ le yí mín nwɔn nin anun'n.”

⁷ Mə Zvan menian'n-mə salɔ hɔli'n, Zozi kə han Zvan anwɔn ejɔle kə hele menian'n-mə. Yí nwan: “Nzuke yê emə hɔli yí enian ewâ nin anun elɔ'n? Ndeɛ mə anwɔnman'n le fita yí ɔ? ⁸ Anaan nzu like die yê emə hɔli yí enian ɔ? Emə hɔli nɔanlin sɔanlan m'ɔ wula taladiɛ kanlanman ɔ? Nan bé mə be wula taladiɛ nganlanman nganlanman'n, be gua mmelemgbin'n-mə awulo. ⁹ Anin nzu lɔli

yê emò hólí yí enian'n? Nyanmian kpɔmanfɔe kɔn ɔ? Sakpa, mun kan mun kele emò ke ɔ tala Nyanmian kpɔmanfɔe bɔbɔ. ¹⁰ Ɔ sanlɔn ke Zvan yê Ehele Ejɔle'n kan yí ejɔle ke Nyanmian nwan:

Nian, mun svan svanlan kɔn wɔ nyunnun

maan ɔ di mva ɔ sesie wɔ atɔn'n.

¹¹ “Mun kan yí ananhɔle mun kele emò ke mân ehi anun, be wɔli man svanlan bie m'ɔ ti kpili tala Zvan ɔ. Nan kɔsɔ svanlan m'ɔ ti kaan Anwunno Belemgbin Mân nun anun'n, ɔ ti kpili tala Zvan. ¹² Ɔ fi mele mɔ Zvan mantanlɔn Nyanmian Anvan Ejɔle nun ehan dede m'ɔ ju enɛ'n, Anwunno Belemgbin Mân'n le tele anwɔnsele sɔ kpa. Nan ati anun ete mma'n-mɔ a fa yí nwɔn ekpɔ kpa. ¹³ Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ kwalaa nɔn Moyizi mala'n, be hanlɔn Anwunno Belemgbin Mân nun anwɔn ejɔle dede ɔ juli Zvan mele sɔ. ¹⁴ Emò lé li ke *Eli mɔ be hanlɔn yí ewale nɔn anwɔn ejɔle'n y'ɔ le Zvan. ¹⁵ Svanlan m'ɔ sɔ fasie'n, ɔ fá sie!

¹⁶ “Nwan yê n vá ajulisɔ menian'n-mɔ n zú yí ɔ? Be ti ke mmatɔnman nganngan-mɔ mɔ be titi gua nɔn asɔ be le tian be se bé manngɔn ehɔlɔn-mɔ ke:

¹⁷ ‘Y'a bɔ abile dede emò a nzi man.

Y'a tɔ ejue y'a bɔ emò yale sɔ,

kɔsɔ emò a nzisa man bé sa

b'a ngua man bé ti b'a nzun man.’

¹⁸ “Afi Zvan walɔ a, ɔ'a nni man yí nvan nun ese ɔ'a nɔn man nzan. Menian'n-mɔ nwan: ‘Wawe ete wɔ yí nun.’ ¹⁹ *Mân Baa'n walɔ a, ɔ didi, ɔ nɔn nzan, ese menian'n-mɔ nwan: ‘Be nían, svanlan ehi die, yí junman nun ala y'ɔ le alie elie nɔn nzan envan. Yí manngɔn y'ɔ le bé mɔ be dide ajule'n, ɔ nɔn etefɔe'n-mɔ’. Nan mɔ Nyanmian a y'ɔn kele ke ɔ ti sese sakpa.”

Zozi 'ba tu Galile mân nun anun menian'n-mɔ anyunnun

(Luku 10.13-15)

²⁰ Kulo'n-mɔ mɔ Zozi yɔli asinbenwɔn ninngɛ dɔɔn sɔ, mɔ ebɛle menian'n-mɔ a nɔn man bé nwɔn b'a ngaci man bé abalabɔ'n, Zozi tuli bé nyunnun.

²¹ “Emò Kolazɔn amma, munnzue hán emò! Emò Betisayida amma, munnzue hán emò! Afi se ɔ ti ke asinbenwɔn ninngɛ'n-mɔ mɔ n yɔli yí emò afian'n, n yɔli yí Tii nɔn Sidɔn kulo'n-mɔ asɔ a, ahan nde-nde kpa ebɛle menian'n-mɔ wulali kotoku be bɔli nzvan be heleli ke b'a nun bé nwɔn b'a kaci bé abalabɔ'n. ²² Ehika ati, mun kan mun kele emò ke ndee ebua cian nun anun, yale mɔ emò 'nwun yí'n, ɔ 'tala Tii nɔn Sidɔn menian'n-mɔ die'n. ²³ Emò Kapɛɛnawɔmɔn amma, emò kɔsɔ jɔnlɔn ke emò 'kuku bé nwɔn sɔ dede be nɔn Nyanmian se ɔ? Be 'kan emò asɔ dede emò kɔ sɔn m'ɔ le man ayuelie nɔn anun. Afi se ɔ ti ke asinbenwɔn ninngɛ'n mɔ n yɔli yí emò afian ebɛle'n, n yɔli yí Sodɔmɔn an, ahan enɛ nɔn enɛ, kulo sɔ'n te wɔ ebɛle. ²⁴ Ehika ati, mun kan mun kele emò ke ndee ebua cian nun anun, yale mɔ emò 'nwun yí'n, ɔ 'tala Sodɔmɔn die'n.”

Sie'n nɔn Baa'n

(Luku 10.21-22)

²⁵ Mele sɔ nun anun, Zozi kukuli yí nvan sɔ a, yí nwan: “Mín Si, wɔ mɔ e ti anwunno nɔn asie nɔn asɔ Mɔnlɔn'n, mun 'da wɔ asɔ. Ɔ sanlɔn ke a fa ninngɛ ehi-mɔ a fia ngelefɔe'n-mɔ, ɔ nɔn menian'n-mɔ mɔ be sɔ ninngɛ dɔɔn'n, yê a yí a hele mmatɔnman'n-mɔ. ²⁶ Fɔ́ún, mín Si, mun 'da wɔ asɔ, ɔ sanlɔn ke wɔ muonun e hulohi yí sɔ.

²⁷ “Mín Si a fa ninngɛ'n kwalaa a wula mín sa nun. Se nán Sie nɔn an, svanlan fíi nzi man Baa'n. Yê se nán Baa'n nɔn menian'n-mɔ mɔ Baa'n kulo ke ɔ yí Sie'n kele bé a, svanlan fíi nzi man Sie'n.

28 “Emo maan be su ninngwe nonnɔe ma b'a fe'n, emo bala min nwɔn nan min 'ba sike emo maan be de be enwɔnmian. 29 Emo so min ngehele nin anun nan emo man n gekele be ninngwe. ɔ sanlin ke n di swanlan betee, min ti anun ti man ete, nan min 'ba man emo de be enwɔnmian. 30 Min ngehele'n ma min kekele emɔ'n, ɔ nyɔ man si, ninngwe'n ma min kekele emɔ'n, ɔ ti fɔtilifo”.

12

Zozi non enwɔnmian ele cian'n (Maaki 2.23-28, Luku 6.1-5)

1 Ehi anzin, *enwɔnmian ele cian kon, Zozi non yi menian'n-mo ko kpe nun *bele ebo kon asu. Anin ehoe le kun yi menian'n-mo, nan b'a titi bele'n bie b'a li. 2 Mo *Falisifoe'n-mo nwunlin yi so'n, be ko han be ko hele Zozi ke: “Nian, like mo ye mala'n tua ye ke nan ye yo yi enwɔnmian ele cian'n, wo menian'n-mo yo.”

3 Ehi a, Zozi nwan: “Mo ehoe hunlin *Davidi non yi menian'n-mo'n, like'n mo be yoli mo b'a hele'n, emo kungali man yi le o? 4 ɔ non yi menian'n-mo be wɔlɔli Nyanmian sua nin anun. Kraon'n-mo mo b'a fa b'a man Nyanmian, mo ye mala'n kele ke swanlan fi n'o di bie ke Nyanmian *teeyifoe'n-mo ala'n, be lili kraon so'n-mo. 5 Asu emo kungali man yi Moyizi mala nin anun le ke teeyifoe'n-mo mo be di junman enwɔnmian ele cian'n Nyanmian awulo nin anun'n, be ton mala'n, kusɔ be mmu man be ke be yo ete o? 6 Nan min kan min kele emo ke swanlan kon wo ewa, ɔ ti kpili tala Nyanmian awulo'n. 7 Nyanmian hanlin ke: *Min kulo ke menian'n-mo nwun anwunnvoe be afian ɔ tala tee eyie nin anwon ninngwe'n mo be yo be man min'n.* Se ɔ ti ke emo ti ejole ehi abu a, ahan emo mmua man menian'n-mo kpɔfondɛɛ. 8 ɔ sanlin ke *Man Baa'n y'o sie enwɔnmian ele cian nin o.”

Zozi 'ba man bian kon mo yi sa a jo nin anwon sa (Maaki 3.1-6, Luku 6.6-11)

9 Be hanlin ehi m'o yueli'n, Zozi fi ebele yi nwan y'o le be asonin sua nin anun. 10 Anin bian kon wo asonin sua nin anun, yi sa kon a jo. Be mo be wo ebele'n, be ko bisa Zozi ke: “Asu ye mala'n kele ke ye man wuluwafue bie anwon sa *enwɔnmian ele cian nin o?” Be le bisa yi so be nian m'o ko bua'n, nan b'a jinlan su b'a se ke o'a ton mala.

11 Ehi a, Zozi nwan: “Se emo anun bie le yi bua kon nan se ɔ to kunman nun enwɔnmian ele cian nin an, asu ɔ ngo ju man kunman nin anun ɔ ngo yi man yi o? 12 Swanlan anwon cian tala bua! Yi ti, ye mala'n kele ke enwɔnmian ele cian'n, ye yo swanlan ye.”

13 Zozi kacili yi nyn wuluwafue nin anwon elo a, yi nwan: “Tinngwe wo sa nin anun.” Bian'n 'tinngwe yi sa nin anun an, asaa ko tinngwe foon ke nunhan kon'n. 14 Mo Falisifoe'n-mo nwunlin mo Zozi a yo'n, be ko ho yi ti ahuan, be le kpɔnnde atin mo be sin su a, be ko nyan yi be ko hun yi'n.

Swanlan'n mo Nyanmian a fele yi'n

15 Mo Zozi titi ke be le kpɔnnde yi be kun yi'n, ɔ fi ebele lika so'n ɔ jasuli. Mo ɔ 'ko'n, menian don kpa sili yi su. ɔ manlin nwuluwafue'n-mo kwalaa anwon sali. 16 Nan kusɔ ɔ totuali be ke nan be ko bo yi nwɔn kpaye ke yi ye o'a man b'a ti akpale o. 17 ɔ man Nyanmian kpomanfue *Ezayi ejole'n m'o hanlin'n kpɔnlin su. ɔ hanlin ke Nyanmian nwan:

18 *Nian, min akva'n mo m'an yi yi'n, min kulo yi m'an fa min lva'n kwalaa m'an wula yi nun.
Min 'fa min Wawe'n min wula yi nun,
ɔ 'kan min ndee ebua nin anwon ejole
ɔ kele man man'n-mo.*

19 Ɔ nɔn sɔanlan fii be ngɔ su man akpɔlvwa lé,
 ɔ ngɔ tetian man lé, be ngɔ ti man yí ngan gua sɔ lé.

20 Ndeɛ'n mɔ ɔ'a bilí'n, ɔ mmu man nun,
 kanlanniε mɔnnzɔn-mɔnnzɔn'n, ɔ nnuan man yí.

Ɔ 'yɔ sɔ dede ɔ man ananhɔle'n di kunnunmun.

21 Mân mân'n-mɔ kwalaa 'ba susu bé ti be gua yí sv.

*Zozi nɔn Belizebulu
 (Maaki 3.22-30, Luku 11.14-23)*

22 Ehi, be kɔ fa sɔanlan kɔn be kɔ bele Zozi. Sɔanlan sɔ'n, wawε ete wɔ yí nun,
 ɔ'a man yí nyin nun a sin εse ɔ a tɔ amunle. Zozi kɔ man sɔanlan sɔ'n kɔ juɔ εse
 ɔ kɔ nwun asi. 23 Ejɔle'n sinlin menian'n-mɔ kwalaa anwɔn, bé nwan: “Asu nán
 belemgbin *Davidi anɔnman nun an?”

24 Nan mɔ *Falisifɔe'n-mɔ tɔli ejɔle sɔ'n, bé nwan: “*Belizebulu m'ɔ ti
 mmɔnsanmɔn'n-mɔ kpain'n, yí yê ɔ'a man sɔanlan ehi tunmin m'ɔ fa fɔan
 wawε ete'n-mɔ ɔ.”

25 Kemɔ anin Zozi si ajɔnlɔn'n m'ɔ wɔ bé ti nin anun'n, ɔ kɔ han kɔ hele bé ke:
 “Belemgbin mân kɔn mɔ nun menian'n-mɔ kpε bé nyin be kɔn elɔe'n, mân sɔ'n
 bɔ. Kulo kɔn, anaan afilie kɔn mɔ nun menian'n-mɔ kpε bé nyin be kɔn elɔe'n,
 kulo sɔ'n, anaan afilie sɔ nun abɔsv bɔ. 26 Se *Satan fɔan m'ɔ ti yí die nin an, anin
 ɔ nɔn yí nwɔn le kɔn, ɔ 'yɔ se nán yí mân nun a hɔ yí nyunnun? 27 Se emɔ jɔnlɔn ke
 Belizebulu yê ɔ man mín tunmin maan mun fa mun fɔan wawε ete'n-mɔ a, anin
 emɔ menian'n-mɔ die, nwan yê ɔ man bé tunmin maan be fɔan wawε ete'n-mɔ
 ɔ? Emɔ menian'n-mɔ kele ke emɔ di fɔɔ. 28 Nan se Nyanmian Wawε'n yê mun fa
 mun fɔan wawε ete'n-mɔ a, anin ɔ kele ke Nyanmian Belemgbin elie mele nin a
 tɔ emɔ.

29 “Sɔanlan mɔ yí nwɔn yɔ si kpa'n, sɔanlan fii ngɔala man ke ɔ kɔ wɔlv yí
 sua nin anun ɔ wua yí ninngɛ nin ɔ. Sannan ɔ 'di mɔa ɔ cɔcɔ yí kwalaa nán ɔ'a
 hɔala yí wua.

30 “Sɔanlan m'ɔ ti man mín die'n, anin ɔ kpɔ mín. Sɔanlan kɔsv m'ɔ nɔn mun
 ngohuan man ninngɛ'n-mɔ anɔan'n, sɔanlan sɔ'n, anin ɔ bɔ bé asanndie. 31 Yí
 sɔ ati, mun kan mun kele emɔ ke: Ete biala mɔ sɔanlan kɔ yɔ'n, ɔ nɔn ejɔle ete
 biala mɔ sɔanlan kɔ han'n, Nyanmian kwalaa ke ɔ fa yí nwɔn sa ɔ ce yí. Nan
 sɔanlan m'ɔ kɔ han ejɔle ete kɔ tia Wawε Nwannzan-nwannzan'n, Nyanmian
 nva man yí ete'n ɔ nje man yí lé. 32 Sɔanlan biala m'ɔ kɔ han ejɔle kɔ tia mân
 Baa'n, Nyanmian 'fa yí nwɔn sa ɔ ce yí. Nan sɔanlan biala m'ɔ kɔ han ejɔle ete
 ɔ kɔ tia Wawε Nwannzan-nwannzan'n, Nyanmian nva man yí ete'n ɔ nje man
 yí mele ehi anin ɔ nɔn mele'n m'ɔ le ba nin anun.”

*Ɔ le baka kɔn nɔn yí mma
 (Luku 6.43-45)*

33 “Baka kpa nin asɔ yê be ti mma kpa nin ɔ. Baka ete nin asɔ kɔsv yê be ti
 mma ete nin ɔ. Ɔ sanlin ke baka kɔn m'ɔ jin'n, se ɔ ti kpa o, se ɔ ti ete o, yí mma
 m'ɔ kɔ su'n yê be fa be nwun yí ɔ. 34 Ati anun ete mma ke owɔ, ɔ 'yɔ se nán emɔ a
 han ejɔle kpa? Afi ejɔle m'ɔ wɔ ahɔnlɔn nun anun'n, y'ɔ fite bé nuan ɔ. 35 Sɔanlan
 mɔ yí ti anun ti kpa'n, ejɔle m'ɔ ti kpa'n yê ɔ fi yí nuan fite ɔ. Sɔanlan kɔsv mɔ
 yí ti anun ti ete'n, ejɔle ete yê ɔ fi yí nuan fite ɔ. 36 Mun kan mun kele emɔ ke:
 Ndeɛ ebua cɔan nin anun, mgban-mgban ejɔle'n mɔ menian'n-mɔ hanlin'n, be
 'nwun yí nwɔn ejɔle. 37 Afi ejɔle m'ɔ fi wɔ nuan kɔ fite'n, yí nwɔn yê be 'nian be
 bua wɔ ndeɛ ɔ.”

*Menian'n-mɔ 'ba bisa Zozi asinbenwɔn like kɔn
 (Maaki 8.11-12, Luku 11.29-32)*

³⁸ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yueli'n, *mala nɪn asu mgbain'n mmie-mɔ nɔn *Fal-
isifue'n mmie-mɔ kɔ han kɔ hele Zozi ke: "Kpɔin, ye kulo ke ε yɔ asinbenwɔn
like kɔn maan ye nian."

³⁹ Ehi a, Zozi nwan: "Ajulisɔ menian etefue ehi-mɔ mɔ be nzɔ man Nyanmian
ananhɔle nɪn'n le kpɔnnde asinbenwɔn like be nian. Be nyɔ man asinbenwɔn
like fii kɔn be ngele man bɛ ke Nyanmian kpɔmanfue Zonasɪ die nɪn ala. ⁴⁰ Afi
kemɔ Zonasɪ lili cɪan nsan ejue kpili nɪn akunnun'n, yɪ sɔ kusɔ ala, *Mɔn Baa'n
'ba li cɪan nsan asɪe nɪn abɔ. ⁴¹ Ndɛɛ ebua cɪan nɪn anun, Ninninɔvɔ amma'n-mɔ
'bu ajulisɔ menian'n-mɔ fɔɔ. ɔ sanlɪn ke mɔ Ninninɔvɔ kulo nɪn asu amma'n-mɔ
tɪli Nyanmian Anɔvan Ejɔle'n mɔ Zonasɪ hanlɪn'n, be nunlɪn bɛ nwɔn be kacili bɛ
abalabɔ'n. Nan sɔvanlan kɔn wɔ ewa, ɔ ti kpili tala Zonasɪ. ⁴² Ndɛɛ ebua cɪan nɪn
anun, balasua'n m'ɔ ti Saba mɔn nɪn asu belemgbin'n, ɔ 'bu ajulisɔ menian'n-
mɔ fɔɔ. ɔ sanlɪn ke yɪ m'ɔ fi mu'a'n, ɔ walɪ tieli Salomɔn bengɛlefue ejɔle'n m'ɔ
kan'n. Nan kusɔ sɔvanlan kɔn wɔ ewa, ɔ ti kpili tala Salomɔn.

*Wawɛ ete nɪn esa ewale nɪn
(Luku 11.24-26)*

⁴³ "Mɛle mɔ wawɛ ete kɔn fi sɔvanlan kɔn anun kɔ fite'n, ɔ kɔ kpɔnnde lika
wɔwɔsu'n-mɔ ɔ tanlan de yɪ enwɔnmian. ⁴⁴ Sɛ ɔ kpɔnnde nɔn ɔ'a nnyan man
bie a, anɪn yɪ nwan: 'Man n zɔ mɪn nzin n gɔ mɪn lika daba'n mɔ n vi n jasɔli'n.'
Sɛ ɔ sa ba nɔn ɔ nwun ke sua'n ti to, b'a kpɔkpɔvan nɪn b'a sesie nɪn kanlanman
kpa a, ⁴⁵ ɔ sa yɪ nzin ɔ kɔ kpɔnnde yɪ manngɔn nsɔ mɔ bɛ ti anun ti ete kpa be
tala yɪ ɔ. ɔ nɔn be ba a tanlan ebɛle. Sian die, sɔvanlan sɔ'n, esɛciɛ m'ɔ kɔ sɛci'n, ɔ
tala daba'n. Ke ajulisɔ menian etefue ehi-mɔ asitanlan'n 'yɔ yɪ nɪn ala anɪn."

*Zozi anianman'n-mɔ nɔn yɪ nin
(Maaki 3.31-35, Luku 8.19-21)*

⁴⁶ Zozi anɔvan a ndɔ man, yɪ nianman'n-mɔ nɔn yɪ nin be kɔ a. Anɪn be jijin
gua nɪn asu be 'kpɔnnde atɪn be kan ejɔle be kele yɪ. ⁴⁷ Sɔvanlan kɔn kɔ han kɔ
hele yɪ ke: "Nian, wɔ nin nɔn wɔ nianman'n-mɔ jijin gua sɔ elɔ be 'kpɔnnde ke
be kan ejɔle be kele wɔ."

⁴⁸ Zozi kɔ bua sɔvanlan sɔ'n ke: "Mɪn nin'n y'ɔ le nwan, yɛ mɪn nianman'n-mɔ
y'ɔ le nwan-mɔ?" ⁴⁹ Nan ɔ tunngeli yɪ sa yɪ menian'n-mɔ anwɔn an, yɪ nwan:
"Emɔ nian, mɪn nin nɔn mɪn nianman'n-mɔ, bɛ yɛ be gugua ewa nɪn ɔ. ⁵⁰ ɔ
sanlɪn ke sɔvanlan m'ɔ yɔ mɪn Si'n m'ɔ wɔ anwunno elɔ nɪn akunnun like'n,
sɔvanlan sɔ'n ti mɪn nianman belenzua, ɔ ti mɪn nianman balasua, ɔ ti mɪn nin."

13

*Sɔvanlan'n m'ɔ gua bele nɪn anwɔn anyɪndala'n
(Maaki 4.1-9, Luku 8.4-8)*

¹ Cɪan sɔ'n, Zozi fi yɪ awulo ebɛle ɔ kɔ hɔ asue nɪn anɔvan elɔ. ɔ kɔ tanlan asɪ, ɔ
kɔ hehele menian'n-mɔ Nyanmian ninngɛ. ² Meninsɔnman kɔ a yɪ nwɔn ebɛle.
ɔ kɔ kpati kɔ fɔ kɔ tanlan elɛɛ kɔn anun asue nɪn anyɪnsɔ yɛ meninsɔnman'n
jijin asue nɪn anɔvan. ³ ɔ kɔ hehele bɛ ninngɛ dɔn kpa anyɪndala nɪn, yɪ
nwan: "Sɔvanlan kɔn hɔli yɪ *bele mma egua. ⁴ Mɛle mɔ ɔ 'gua'n, bie kɔ gua
atɪn nɪn anɔvan, nɔnman'n-mɔ kɔ a kɔ suso kɔ li. ⁵ Bie kusɔ kɔ gua nyɔbue nɪn
asu. Ebɛle ngetɪe nɪn a nzɔn man. ɔ kɔ fifi ndɛ-ndɛ. ɔ sanlɪn ke ɔ'a ngɔ man
asɪe bɔ. ⁶ Nan mɔ eyua'n fili'n, ɔ kɔ yala, afi ɔ'a nzɔ man ndian. ⁷ Bie kusɔ kɔ
gua eminlan mmowe nɪn anun. ɔ kɔ fifi. Eminlan mmowe'n kɔ fɔ kɔ gua sɔ.
⁸ Nan bie kusɔ kɔ gua asɪe kpa nɪn asu, ɔ kɔ fifi. ɔ kɔ su mma. Bie kɔ su mma
eya kɔn, bie mma abulasian, bie kusɔ mma abulasian." ⁹ Zozi kɔ han kɔ tu sɔ
ke: "Sɔvanlan m'ɔ si fasie'n, ɔ fá síe!"

*Zozi anyɔ̀ndala'n m'ɔ bu'n
(Maaki 4.10-12, Luku 8.9-10)*

¹⁰ Ehi, Zozi menian'n-mɔ kpunngeli yí a, bé nwan: “Nzuke ati yê ε 'kan ejɔle kele menian'n-mɔ a, ε bu yí anyɔ̀ndala nun ɔ?”

¹¹ Zozi kɔ bua bé ke: “Nyanmian Belemgbin Mân nun anun nɔialie ninng'e-n-mɔ, emɔ si yí nwɔn ejɔle. Nan bé die, be nzi man yí nwɔn ejɔle. ¹² ɔ sanlɔn ke sɔanlan m'ɔ le bie'n, be 'gua sɔ maan ɔ sɔn. Nan sɔanlan m'ɔ le man bie'n, kaan'n muonun m'ɔ le yí'n, be 'tua yí be de. ¹³ Ehika ati yê mɔn 'kan ejɔle mɔn kele bé a, mɔn bu yí anyɔ̀ndala nun ɔ. Afi bé nyɔn tua yí, kɔsɔ be nnwun man yí. Be ti, kɔsɔ be ndie man nán b'a ti yí bu. ¹⁴ ɔ man bé nwɔn ejɔle'n mɔ *Ezayi hanlɔn'n kpɔnlɔn sɔ. Nyanmian nanndɔli Ezayi sɔ ɔ hanlɔn ke:

Emɔ 'ba tie yí kpa, kɔsɔ emɔ ngɔ ti man yí bu.

Emɔ 'ba nian yí kpa, kɔsɔ emɔ ngɔ nwun man yí.

¹⁵ ɔ sanlɔn ke menian sɔ'n-mɔ a sɔlv.

B'a totua bé nzɔ'n b'a momuan bé nyɔn'n.

Yí die, anɔn be nnwun man asi,

εεε bé nzɔ'n ndi man ejɔle.

Be nza be mma man mɔn nwɔn

nán m'an man bé nwɔn a sa.

¹⁶ “Nan emɔ die, nyila hán emɔ. ɔ sanlɔn ke emɔ anyɔ̀n'n nwun asi, εεε emɔ anzɔ'n ti ejɔle. ¹⁷ Nan mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke: Nyanmian mgbɔmanfɔve dɔɔn kpa, nɔn Nyanmian menian dɔɔn kpa, be hulɔli ke ahan be nwun mɔ emɔ le nian'n, nan kɔsɔ b'a nnwun man yí. Eεε be hulɔli ke ahan be ti mɔ emɔ le tie'n, nan kɔsɔ b'a ndi man.”

*Zozi 'ba tu anyɔ̀ndala nun abɔ
(Maaki 4.13-20, Luku 8.11-15)*

¹⁸ Ehi, Zozi nwan: “Emɔ tíe, sɔanlan'n m'ɔ gua *bele nun anwɔn anyɔ̀ndala nun abɔ'n y'ɔ le ke: ¹⁹ Mɛle mɔ sɔanlan kɔn kɔ ti Anwunno Belemgbin Mân nun anwɔn ejɔle m'ɔ ndi man yí bu'n, anɔn sɔanlan sɔ'n ti ke bele mma'n m'ɔ gualɔ atɔn nun anɔan'n. Ejɔle'n mɔ ɔ'a ti'n, Abɔnsanmɔn ba ɔ yí fi yí ti anun. ²⁰ Bele mma'n m'ɔ gualɔ lika mɔ nyɔbɔe'n wɔ'n y'ɔ le sɔanlan ehi m'ɔ ti Anwunno Belemgbin Mân nun anwɔn ejɔle nun an, ɔ le fe elie ɔ ka ebele ɔ sɔ nun'n. ²¹ Sɔanlan sɔ'n mman man ejɔle'n nzɔ man ndian yí nun. ɔ de di mɛle kaan bie. Ejɔle sɔ'n dunman nun, sɛ be kele yí ahɔlɔwa anaan ɔ nwun yale kaan ala a, anɔn yí eyue ɔ. ²² M'ɔ gualɔ eminlan mmowe nun anun'n y'ɔ le sɔanlan ehi m'ɔ ti Anwunno Belemgbin Mân nun anwɔn ejɔle'n, nan kɔsɔ eyuadi nun anun ninng'e-n-mɔ anwɔn nzusue'n nɔn anyɔ̀nbɔlv anyanbenwɔn'n cɔci ejɔle sɔ'n. ɔ man ɔ nzu man mma. ²³ M'ɔ gualɔ asie kpa nun asɔ'n y'ɔ le sɔanlan ehi m'ɔ ti Anwunno Belemgbin Mân nun anwɔn ejɔle nun an, ɔ ti yí bu'n. ɔ su mma. Bie su εya kɔn, bie su abulasian, bie kɔsɔ su abulasian.”

Ndile εεε nun anwɔn anyɔ̀ndala'n

²⁴ Ehi anzin, Zozi kɔ bu anyɔ̀ndala kɔn bieku kɔ hele bé. Yí nwan: “E 'nwun like mɔ Anwunno Belemgbin Mân'n soman yí'n: ɔ soman sɔanlan kɔn mɔ ɔ'a gua *bele yí ebo nun asɔ ɔ. ²⁵ Nan kɔngɔε mɔ menian'n-mɔ kwalaa yueli dida'n, yí kpɔfɔve kɔn kɔ a kɔ lolua ndile εεε bele nun anun, cuein yê ɔ hɔli ɔ. ²⁶ Bele'n fifili dede mɔ ɔ 'ju yí esúe tɛmɔn'n, ndile εεε'n kɔ fa ebo'n.

²⁷ “Sɔanlan'n m'ɔ le ebo nun ajunmanfɔ'n-mɔ walɔ tɔli yí, bé nwan: ‘Yé Mɔn, bele yê ε lualɔ ɔ. Nan ndile εεε'n mɔ ɔ'a fifi nun'n, ɔ fi nin?’

²⁸ “Mɔnlɔn'n nwan: ‘Kpɔfɔve bie yê ɔ'a li junman sɔ nun ɔ.’

“Ehi a, ajunmanfɔ'n-mɔ kɔ bisa yí ke: ‘E kulo ke ye hó tútu ndile εεε nun ɔ?’

²⁹ “Mɪnlián'n nwan: ‘Cɛcɛ, sɛ ɛmɔ tutu a, bɛ 'ba tutu bele'n bɛ buka sɔ. ³⁰ Nan ɛmɔ mán ɔ há nun dede ɔ jú bele nun ɛtɛ tɛmɔn. Sɛ ɔ ju yí ɛtɛ tɛmɔn an, mɪn 'kan mɪn kele bé mɔ bɛ 'tɪ'n kɛ: ɛmɔ lí mɔa bɛ tútu ndile ɛtɛ nun abɔ bɛ cíci yí bóle bóle bɛ tó nun sɪn bɛ yála yí. Sian'n, ɛmɔ tí bele'n bɛ hó wúla yí mɪn ɛsɛ nun anun.’ ”

Muntadi baa nun anwɔn anyɪndala'n
(Maaki 4.30-32, Luku 13.18-19)

³¹ Zozi kɔ bu anyɪndala biekun kɔ hele bé, yí nwan: “Anwunno Belemgbin Mán'n, ɔ tɪ kɛ muntadi baa mɔ sɔanlan a fa a hɔ a lua yí ebo sɔ. ³² Ninngɛ mma'n mɔ bɛ dua'n, yí y'ɔ tɪ bé nunhan kaan kpa nun ɔ. Nan kusɔ sɛ ɔ fifi a, ɔ nyin tala ninngɛ mma'n-mɔ kwalaaɪn. ɔ kaci dukpa nnɔnman'n-mɔ ba bɛ nɔwɔn bé sá yí sa mma'n-mɔ asɔ.”

Fali ayile nun anwɔn anyɪndala'n
(Luku 13.20-21)

³³ Zozi kɔ bu anyɪndala kɔn biekun kɔ hele bé. Yí nwan: “Anwunno Belemgbin Mán'n tɪ kɛ balasua kɔn mɔ ɔ'a fa fali ayile ɔ'a fɔtɔ fali cilo abulaa nɔn nnun ɔ. ɔ wɔ ɛbɛɛ dede fali nun a tu.”

Like ati mɔ Zozi bu anyɪndala'n
(Maaki 4.33-34)

³⁴ ɛjɔɛ ɛhɪ kwalaa mɔ ɔ 'kan kele menian'n-mɔ'n, ɔ bu yí anyɪndala nun. Sɛ ɔ'a mmun man anyɪndala a, ɔ ngan man ɛjɔɛ'n ɔ ngele man bé. ³⁵ ɛhɪ m'ɔ yɔlɪ'n manlɪn ɛjɔɛ'n mɔ Nyanmian kpɔmanfɔɛ'n hanlɪn'n kpɪnlɪn sɔ. Nyanmian manlɪn kpɔmanfɔɛ'n hanlɪn kɛ:
Mɪn 'bu anyɪndala nán m'an han ɛjɔɛ'n m'an hele bé.
Sunmɪn kɛ bɛ bɔli mán'n, ninngɛ m'ɔ wɔ nɔɪalɛ nun'n,
mɪn 'bɔ yí nɔwɔn ɛjɔɛ.

Zozi 'ba tu ndile ɛtɛ nun anwɔn anyɪndala nun abɔ

³⁶ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yuelɪ'n, ɔ gualɪ meninsɔnman nun atɪn yê ɔ hɔli awulo ɔ. Yí menian'n-mɔ kpunngeɪ yí a, bé nwan: “Tu ndile ɛtɛ'n m'ɔ fifi ebo nun asɔ nun anwɔn anyɪndala nun abɔ kele yé.”

³⁷ Zozi nwan: “Sɔanlan'n m'ɔ le gua *bele mma kpa'n y'ɔ le *Mán Baa'n. ³⁸ Ebo'n y'ɔ le mán'n. Bele mma kpa'n y'ɔ le bé mɔ bé tɪ Anwunno Belemgbin Mán nun anun menian'n. Ndile ɛtɛ'n, y'ɔ le bé mɔ bɛ tɪ Abɔnsanmɔn menian'n. ³⁹ Kpɔfɔɛ'n mɔ ɔ'a lua ndile ɛtɛ'n y'ɔ le Abɔnsanmɔn. Bele mma nun ɛtɛ tɛmɔn'n y'ɔ le mán nun ayuelɛ nun, yê bé mɔ bɛ 'tɪ ebo'n y'ɔ le nyanmiansɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ.

⁴⁰ “Kɛmɔ bɛ tutu ndile ɛtɛ nian an, bɛ gua yí sɪn nun anun'n, sɛ mán nun ayuelɛ'n ju a, kɛ bɛ 'yɔ yí nun anun. ⁴¹ Mán Baa'n 'sɔan yí nyanmiansɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ maan bɛ yɪ bé kwalaa mɔ bɛ man ɛhɪnlɪn-mɔ tɔ ɛtɛ nun anun ɔ nɔn bé mɔ bɛ yɔ ɛtɛ'n fi yí Belemgbin Mán nun anun. ⁴² Bɛ yɪ bé a, bɛ 'gua bé sɪn gɔhɪn nun anun. ɛbɛɛ yê bɛ 'sun bɛ kɔan bé je nun ɔ. ⁴³ Nan menian mɔ bé nyin sɔ Nyanmian'n, bɛ 'ta bé Sɪ Belemgbin Mán nun anun kɛ sɛnzɛ m'ɔ lɛ ta ɔ. M'ɔ sɪ fasɛ'n, ɔ fá sɛ!”

Anwɔndɛ'n m'ɔ fia nun anwɔn anyɪndala'n

⁴⁴ ɛhɪ, Zozi nwan: “Anwunno Belemgbin Mán'n tɪ kɛ esika kɔkɔɛ m'ɔ fia ebo kɔn asɔ. Sɔanlan m'ɔ kɔ fite sɔ'n, yí kusɔ ɔ fa fia biekun. ɔ di fɛ, ɔ tɔnɪn yí nɔwɔn ninngɛ'n kwalaaɪn ɔ to ebo sɔ'n.

Afile nun anwɔn anyɪndala'n

⁴⁵ “Ese Anwunno Belemgbin Mân'n ti ke watafue kun m'ò le kpòndé afile nganlanman to ò. ⁴⁶ Mèlé m'ò kò nwun kun m'ò ti kpa'n, ò kò tònun yí nwòn nínng'e'n k'valaatin ò to afile sò'n.

Dada nín anwòn anyíndala'n

⁴⁷ “Ese Anwunno Belemgbin Mân'n ti ke dada m'ò be gua yí jenvie nín anun ò. Ejue ngacile k'valaa wòlò nun. ⁴⁸ Ò yí a, be hyòhyòun gua fie be tanlan así be kpa ejue'n-m'ò anun. Be gua mgbakpa'n-m'ò ece nun yê ete ete'n-m'ò, be ju be gua. ⁴⁹ Mân nín ayueli'e nun ke ò 'ba yò yí nín anun. Nyanmiansò mmòfue'n-m'ò 'ba sie menin mgbakpa'n-m'ò ebue kòn ⁵⁰ be gua etefue'n-m'ò sìn gòhun nín anun. Ebele yê be 'sun be k'van bé je nín ò.”

Anwòndi'e nvòfòle'n-m'ò nòn nnaba'n-m'ò

⁵¹ Zozi kò bisa yí menian'n-m'ò ke: “Asò emò a ti ejòle ehi-m'ò abò ò?”

Bé nwan: “Yuo ò!”

⁵² Ehi a, Zozi nwan: “Ehika ati, mala nín asò kpain biala m'ò kò kaci Anwunno Belemgbin Mân nín anun s'vanlan'n, anwòndi'e'n m'ò nyan yí'n, nínng'e nvòfòle wò nun yê nnaba kòsò wò nun.”

Nazalati amma'n-m'ò nne man Zozi be nni man (Maaki 6.1-6, Luku 4.16-30)

⁵³ M'ò Zozi yueli anyíndala ehi-m'ò bubu'n, ò fi ebele ⁵⁴ ò kò h'ò kulo'n m'ò be tali yí nín asò. Ò kò wòlò asònin sua nín anun ò kò hehele ebele menian'n-m'ò nínng'e, ejòle'n kò sin bé k'valaa m'ò be wò ebele nun anwòn kpa. Bé nwan: “Ò nyanlín ngéle ehi nín? Tunmin benin yê ò fa yò asinbenwòn nínng'e ehi-m'ò ò? ⁵⁵ Nán junnvòe nín awa belenzua nín ò? Nán yí nín y'ò le Mali ò? Nán yí nianman mmelenzua'n-m'ò y'ò le Zvakí, Zozefò, Simòn nòn Zudí ò? ⁵⁶ Yí nianman mmalasua'n-m'ò k'valaa, be nòn man yé yê ò gua ewa ò? Ò nòn tunmin ehi k'valaa fi nín?” ⁵⁷ Ajònlín sò'n m'ò wò bé ti anun'n maan b'a nnwun man así b'a nne man Zozi b'a nni man. Ehi a, Zozi kò han kò hele bé ke: “Nyanmian kpòmanfue kòn, yí kulo nín asò nòn yí afile nín anun menian'n-m'ò mmu man yí like.”

⁵⁸ Dedi'n m'ò ebele menian'n-m'ò le man yí nín ati, Zozi a nyò man asinbenwòn nínng'e d'òun.

14

Zvan Batisi ewue'n

(Maaki 6.14-29, Luku 9.7-9)

¹ Temòn sò'n, anún belemgbin *Elòdí Antipasí tí Galile mán nín asò belemgbin. M'ò tili Zozi angan'n, ² ò kò han kò hele yí ng'ò'a'n-m'ò ke: “Zvan Batisi dein y'ò fi ewue nun ò'a tinnge nín ò! Ehika ati yê ò le tunmin ò yò asinbenwòn nínng'e ò.”

³ Belemgbin Elòdí hanlín sò, ò sanlín ke yí nianman belenzua'n m'ò be fèle yí Filipò nín ayí'n m'ò li Elodiadí'n dunman nun, ò kò man be kò hyí Zvan, be kò cici yí ese be kò t'ò yí fiadí. ⁴ Afi Zvan kò han kò hele belemgbin Elòdí ke: “Nannan, Nyanmian mala'n mman man wó atin ke é fá Elodiadí já.” ⁵ Ejòle'n m'ò Zvan hanlín nín anwòn, belemgbin Elòdí kulo ke ò man be kun yí. Nan kòsò ò sulo Zufò'n-m'ò. Afi bé k'valaa, be bu Zvan ke Nyanmian kpòmanfue.

⁶ Nan ò wò ebele dede m'ò belemgbin Elòdí awòle cian nín anwòn feti'n m'ò be di yí afue n'van'n juli'n, Elodiadí awa balasua'n kò si abile menian'n-m'ò anyunnun ebele. Ò kò yò belemgbin Elòdí enyinnmín s'ònman ⁷ dede ò kò han ndâ ke like biala m'ò kulo'n, se ò bisa a, ò 'fa man yí. ⁸ Talua'n kò li yí nín an'van ejòle nín asò. Ò kò han kò hele belemgbin Elòdí ke: “Baba, fa Zvan ati'n t'ò apawa

nun man mín kikaala!”⁹ Mò belemgbin Elòdì tìlì yí sò'n, yí lva kò bọ yí nwòn. Nan kùsù ndâ'n m'ò hanlìn yí mgbain'n-mò anyunnun èbèlè nún atí, ò kò man atin kè bè fá Zvan atí'n bè bélé talua'n.¹⁰ Èhì, ò kò svan svanlan kè ò hó fiadì sua nún anun ò kpé Zvan atí'n.¹¹ Svanlan'n kò hò kò kpé Zvan atí'n ò kò tó yí apawa nún kò bélé talua'n. Talua'n kùsù kò hò kò fa kò man yí nín.¹² Mò Zvan menian'n-mò tìlì yí sò'n, bè walì falì yí fuin'n bè hólì sielì yí. Mò bè sielì yí yuelì'n, bè hólì bólì nún amannìe bè hehelì Zozi.

Zozi 'ba man menian akpu nnun alie di
(Maakì 6.30-44, Luku 9.10-17, Zvan 6.1-14)

¹³ Mò Zozi tìlì amannìe sò'n, ò fólì èlèè kùn anun ò hólì líka kùn. Líka sò'n, svanlan fíí nnòn man èbèlè. Nan mò menian'n-mò tìlì yí sò'n, bè fi kulo kulo'n-mò asù bè kò fa asue nún anvan atin'n bè kò si Zozi sù.¹⁴ Mò Zozi fi èlèè nún anun 'ju'n, ò 'tò yí nyn an, menian ngùnmin. Bè nwòn kò yò yí anwunnvoe, èsè ò kò man nwuluwafvè'n-mò anwòn kò sa.

¹⁵ Mò alíe'n yólì nòsòba'n, yí menian'n-mò kò hyòin kò kpunngè yí. Bè nwan: “Alíe a yue yò èsè ewa líka'n tì yí nwòn. Yí tì, man b'é atin maan bè hó kulo'n-mò asù bè hó tó like bè lí.”

¹⁶ Zozi kò bua bè kè: “Ò tì man cinnjìn kè bè hó. Nan emò muonun mán b'é like bè lí.”

¹⁷ Yí menian'n-mò nwan: “Kpaòn nnun ala ò nòn ejue nnyuan yê ye le yí ewa ò.”

¹⁸ Zozi nwan: “Emò fá bè bélé mín.”

¹⁹ M'ò hanlìn sò yuelì'n, ò kò man meninsònman nún atin kè bè tétanlan ndile nún asù. Èhì anzin, ò kò fa kpaòn nnun'n nòn ejue nnyuan'n ò kò tó yí nyn anwunno ò kò la Nyanmian asì. M'ò lalì Nyanmian asì yuelì'n, ò kò bubu kpaòn'n-mò anun ò kò fa kò man yí menian'n-mò. Yí menian'n-mò kùsù kò hye kò man meninsònman'n.²⁰ Bè nún kùn biala kò li dede yí kù kò yi. Kpaòn'n m'ò halì'n, Zozi menian'n-mò kò sùsa. Ò yi ece mma bulu nòn nnyuan.²¹ Bè mò bè lili like'n tì kò yò akpu nnun, b'a nga man mmalasua'n-mò nòn mmatònman'n-mò bie.

Zozi 'ba nanndi asue nún anyinsu
(Maakì 6.45-52, Zvan 6.15-21)

²² Èhì, menian'n-mò yuelì like di èbèlè ala a, Zozi kò man yí menian'n-mò kò fù èlèè nún anun. Ò kò han kò hele b'é kè bè kpé asue'n bè lí mva ebue kùn èlò nán ò 'gua meninsònman nún atin.²³ M'ò gualì b'é atin yuelì'n, ò kò fù bọka kùn asù, ò kò hò asònin èyòlè ahanmian. Mò alíe sanlìn'n, yí ngùnmin cein yê anin ò wò èbèlè ò.²⁴ Ò 'ba yò sò'n, anin Zozi menian'n-mò èlèè'n la bunman sù. Asutue'n bò mgbaha ò tu si èlèè'n.

²⁵ Mò ò 'kò alibahian'n, Zozi nanndì asue nún anyinsu ò lè kpò yí menian'n-mò.

²⁶ Mò bè nwunlin kè ò nanndì asue nún anyinsu'n, esulo kò han b'é. Bè nwan: “Ènwònmìn aho! Ènwònmìn aho!” Kémò anin bè sulo nún atí, bè lè tétian.

²⁷ Nan bè 'tétian nún ala, Zozi nwan: “Emò sò b'é ahònlìn nán mín ò. Nán bè sulo!”

²⁸ Èhì a, Pìelì nwan: “Yé Mìn, sè wó sakpa a, man n nánndì asue nún anyinsu m gbó wó.”

²⁹ Mò Pìelì hanlìn sò'n, Zozi nwan: “Bala!” Pìelì fi èlèè nún anun ò kò ju, ò lè kpò Zozi.³⁰ Nan m'ò nwunlin kè asutue'n tì kpilì'n, esulo kò han yí. Èsè kémò anin ò lè nvan'n, ò kò tian. Yí nwan: “Yé Mìn, de mín!”

³¹ Èbèlè ala, Zozi kò tó yí sa ò kò sò yí nun yê yí nwan: “Pìelì, wó dedi'n tì kaan o! Ò yò sè mò a nnyan man dedi'n?”

³² Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, ɔ nɔn Pielɪ be kɔ fɔ elɛɛ nin anun yê asutue'n guali asɪ ɔ. ³³ Bé bu nga'n mɔ bé gua elɛɛ nin anun'n kɔ a kɔ kɔtɔ kɔtɔ Zozi anyunnun ebele. Bé nwan: “Fóón, Nyanmian Awa'n y'ɔ le wó!”

Zozi 'ba hɔ Zenezaleti etin nin asɔ
(Maaki 6.53-56)

³⁴ Bé kpeli asue'n nán b'a si asɪ Zenezaleti etin nin asɔ. ³⁵ Ebele menian'n-mɔ nwanlin Zozi nzɔle. Bé hɔli lika kwalatin be kɔ hɔ kɔ bɔ kpaye ke Zozi a ju ebele. Bé kɔ sɔa nwuluwafue'n-mɔ kwalatin be kɔ bele yí. ³⁶ Bé kɔ sɛle Zozi ke ɔ mán bé atin maan be hán yí taladiɛ nin anwan nin ala. Bé kwalaa mɔ be hanlin yí taladiɛ nin anwan'n, bé nwan salɪ kpa bɔkɔɔ.

15

Daba menian'n-mɔ mala'n
(Maaki 7.1-13)

¹ Temun sɔ'n, *Falifue nɔn *mala nin asɔ mgbain mmie-mɔ fi Zoluzalemun be kɔ a kɔ tɔ Zozi ebele, bé nwan: ² “Yé nan-mɔ mala'n kele yé ke se ye 'di like a, ye nwúnnzin yé sa nin anun. Nan nzuke ati yê wó menian die'n-mɔ nni man ejɔle sɔ nin asɔ ɔ? Se be 'di like a, be nwanlin man bé sa'n-mɔ anun.”

³ Zozi kɔ bua bé ke: “Nán emɔ lili, nzuke ati yê emɔ di bé muonun bé mala'n-mɔ asɔ be yaci Nyanmian die nin ɔ? ⁴ Afi Nyanmian a han ke: *Man wó nyin sɔ wó si nɔn wó nin*. Ese yí nwan: *Svanlan m'ɔ kɔ han ejɔle ete kɔ tia yí si anaan yí nin'n, svanlan sɔ'n, ɔ se ke be kun yí*. ⁵ Nan emɔ die, emɔ kan kele menian'n-mɔ ke, se svanlan kɔn se yí si anaan yí nin ke: ‘Like'n m'ɔ di mɔ mɔn fa mɔn buka wó'n, mɔn fa mɔn man Nyanmian', anin svanlan sɔ'n, ɔ nzi man yí si anaan yí nin ejɔle nun kón. ⁶ Ke emɔ yɔ mɔ emɔ bɔ Nyanmian Anwan Ejɔle nin abusu nán emɔ muonun a li bé ngehele nin asɔ nin anin. ⁷ Apoo mma, *Ezayi ejɔle'n m'ɔ hanlin wɔ emɔ anwan'n, yí ehan sɔ ɔ. Nyanmian nanndili Ezayi sɔ ɔ hanlin ke: ⁸ *Menian ehi-mɔ, be le bé nwan tuin mgban*

yê be yi mɔn aye ɔ,

nan bé ahɔnlin'n nwan man mɔn sɔ.

⁹ *Bé asɔnin'n mɔ be yɔ'n ti mgban.*

ɔ sanlin ke kulo menian mala yê be kekele ɔ,
nan nán mɔn die'n-mɔ ɔ.”

Like m'ɔ gua svanlan anwan efan'n
(Maaki 7.14-23)

¹⁰ Ehi anzin, Zozi kɔ fele meninsɔnman'n, yí nwan: “Emɔ yɔ anzue be tie ejɔle ehi kpa. ¹¹ Nán like mɔ svanlan di'n y'ɔ gua yí nwan efan ɔ, nan ejɔle m'ɔ fi yí nwan kɔ fite'n y'ɔ gua yí nwan efan ɔ.”

¹² Ehi, yí menian'n-mɔ kɔ hyɔn kɔ kpunngɛ yí, bé nwan: “Asɔ e si ke ejɔle'n mɔ a han nin a wɔlv Falifue'n-mɔ ɔ?”

¹³ Bé hanlin sɔ a, Zozi nwan: “Baka biala mɔ nán mɔn Si'n m'ɔ wɔ anwan'n yê ɔ lualin, baka sɔ'n, be 'tu yí be tɔ. ¹⁴ Nán be te bé sɔ, nan be ti ke anyinsinlinwafue-mɔ! Se anyinsinlinwafue kɔn di yí manngɔn anyinsinlinwafue taataa a, bé munnyuan be 'gua kunman nun.”

¹⁵ Pielɪ kukuli yí nwan sɔ a, yí nwan: “Tu anyindala ehi abu kele yé.”

¹⁶ Zozi nwan: “Emɔ kusɔ ngɔala ndi man ejɔle bu ɔ? ¹⁷ Emɔ nzi man ke like mɔ svanlan kɔ li'n, ɔ kɔ yí kunnun, ɔ wɔ ebele dede ese ɔ fite ɔ? ¹⁸ Nan ejɔle m'ɔ fi svanlan anwan kɔ fite'n fi yí ahɔnlin nin anun. Yí y'ɔ gua yí nwan efan ɔ. ¹⁹ ɔ sanlin ke ajɔnlin ete m'ɔ man be di awue, be tɔn ajaa, be bɔ danga, be wua, be di adanziyua ɔ nɔn menian anwan ejɔle ete ehan, ninngɛ sɔ'n fi bé ahɔnlin nun.

20 Ehi y'ɔ gua sɔanlan anwɔn efi'an ɔ. Nan se sɔanlan 'di like nan ɔ'a nnwunnzin man yí sa nun an, ɔ ngua man yí nwɔn efi'an."

Eyefɔe balasua kɔn de Zozi di.
(Maaki 7.24-30)

21 Ehi anzin, Zozi fi ebele yí nwan y'ɔ le kulo'n-mɔ mɔ be fele bé Tii nɔn Sidon etin die nun asɔ. 22 Mɔ Zozi juli ebele'n, Kanaân balasua kɔn m'ɔ ti mân sɔ nun anun'n, ɔ kɔ a Zozi anwɔn ebele, ɔ kɔ tian nun. Yí nwan: "Yé Mɔn, belemgbin *Davidi Awa, nwun mín nwɔn anwunnvoe! Wawe ete bie wɔ mín wa talua nun anun. ɔ kele yí yale sɔnman."

23 Balasua sɔ'n hanlɔn sɔ a, Zozi ngɔ bua man ejɔle kpɔle kún. Yí menian'n-mɔ kɔ hyɔin kɔ kpunngɛ yí, bé nwan: "ɔ le etian ɔ si yé sɔ. Yí ti, bua yí bie maan ɔ hɔ."

24 Mɔ be hanlɔn sɔ'n, Zozi nwan: "Izalaye amma'n-mɔ mɔ be ti ke mmɔa mɔ b'a minlin'n, bé ti yê m malɔ ɔ."

25 Nan m'ɔ hanlɔn sɔ'n, balasua'n kɔ a kɔ kutɔ yí nyunnun ebele, yí nwan: "Yé Mɔn, nwun mín nwɔn anwunnvoe, de mín!"

26 Zozi kɔ han kɔ hele yí ke: "ɔ ti man kpa ke be fa mmatɔnman'n-mɔ alie'n be man njɔa mma'n-mɔ di ɔ."

27 Mɔ Zozi hanlɔn sɔ'n, balasua'n nwan: "ɔ ti ananhɔle, yé Mɔn. Nan kusɔ njɔa mma'n-mɔ sɔsa alie nun abɔ mgbɔkpɔlɔka'n m'ɔ kɔ gua bé mín'n-mɔ tɔbilɔ nun abɔ'n be di."

28 Ehi a, Zozi kɔ bua yí ke: "Balasua, wɔ dedi'n ti kpili! Mɔ e le kpɔndɛ'n, ɔ yɔ sɔ man wɔ." Mele sɔ nun ala, yê yi wa balasua nun anwɔn salɔ ɔ.

Zozi 'ba man nwuluwafɔe dɔɔn anwɔn sa

29 Zozi fi elɔ ɔ kɔ sa kɔ a Galile asue nun anwan. ɔ kɔ fɔ kɔ tanlan buka kɔn asɔ. 30 Meninsɔnman kɔ a yí nwɔn ebele. Be 'ba a, be nɔn bé mɔ be tia be tɔ sɔ, anyinsinlinwafɔe, amunlefɔe, bubuluwafɔe ɔ nɔn nwuluwafɔe dɔɔn kpa. Be falɔ bé be walɔ Zozi aja sɔ nán ɔ'a man bé kwalaa bé nwɔn a sa. 31 Mɔ menian'n-mɔ nwunlin ke amunlefɔe'n-mɔ le jɔjɔ, bubuluwafɔe'n-mɔ le nanndɔ, bé mɔ be tia be tɔ sɔ'n, be le nanndɔ kpa, anyinsinlinwafɔe'n-mɔ anyin'n-mɔ a tike tike'n, ɔ sinlin bé nwɔn, be kɔ yí Izalaye Nyanmɔian nun aye.

Zozi 'ba man menian akpu nnan alie di
(Maaki 8.1-10)

32 Zozi feleli yí menian'n-mɔ, yí nwan: "Meninsɔnman ehi-mɔ nɔn ye wɔ ewa yí cian nsan ahi. Be le man like fí kún mɔ be di ɔ. Bé nwɔn yɔ mín koun. Mɔn ngulo man ke mɔn yaci bé m man be fa bé kunnun be kɔ. Se mɔn yɔ yí sɔ a, be 'gɔlɔ atunnun."

33 Mɔ Zozi hanlɔn sɔ'n, yí menian'n-mɔ kɔ bisa yí ke: "Ebo ehi anun, ninhan yê ye 'nyan like m'ɔ sa menian nwala ehi di ɔ?"

34 Zozi kɔ bisa bé ke: "Emɔ le kpaɔn nyɛ?"

Bé nwan: "Ye le kpaɔn nsɔ, nɔn ejue nganngan bie."

35 Ehi a, Zozi kɔ man meninsɔnman'n kɔ tetanlan asɔ. 36 Mɔ be tetanlanlin asɔ yueli'n, ɔ kɔ fa kpaɔn nsɔ'n nɔn ejue'n-mɔ ɔ kɔ la Nyanmɔian asɔ. ɔ kɔ bubu nun ɔ kɔ man yí menian'n-mɔ ke be hyé be mân bé. 37 Bé kwalaa be kɔ li dede bé kɔ kɔ yi. Yí menian'n-mɔ kɔ sɔsa yí bɔ'n m'ɔ halɔ'n, ɔ ti ece mma nsɔ. 38 Bé mɔ be lili'n, be ti menian akpu nnan, b'a nga man mmalasua'n-mɔ nɔn mmatɔnman'n-mɔ bie.

39 M'ɔ gualɔ meninsɔnman nun atɔn yueli'n, ɔ folɔ elɛɛ nun anun, ɔ hɔli Magadan mân nun anun.

16

Zozi nwan Zonası
(Maaki 8.11-13, Luku 12.54-56)

¹ Ehi, *Falisifue'n-mo non *Sadusifue'n-mo ko kpo Zozi, afi be kulo ke be so yi be nian. Be ko han be ko hele yi ke o yo asinbenwon like kon maan be nwun ke yi tunmin'n m'o le yi'n fi Nyanmian elo.

² Mo be hanlin so'n, Zozi nwan: "Nsoaba mo nyanmian nin anyunnun ko bulu'n, anin emo nwan eyua'n 'ba fi ehinman. ³ Ngelomo koso mo nyanmian nin anyunnun ko lu'n, anin emo nwan esue'n 'ba to. Emo si nyanmian nin anyunnun ninng'e'n-mo nzole, nan koso emo nzi man mele'n mo ye wo nun'n nzole. ⁴ Ajulisu menian ati anun ete mo be nnanndi man foon wo Nyanmian anyunnun'n, be le kpundei asinbenwon like be nian. Se nan asinbenwon like'n mo Nyanmian yoli manlin Zonası nin an, be nyo man nzole kon be ngele man be. Mo Zozi hanlin so yueli'n, o yacili be ebete o hali."

Falisifue'n-mo non Sadusifue'n-mo fali ayile'n
(Maaki 8.14-21)

⁵ Mo Zozi menian'n-mo 'kpe asue'n be ko yi nzin elo'n, be lwa ko fi b'a nva man kpaon. ⁶ Zozi ko se be ke: "Emo nian be nwun kpa wo *Falisifue'n-mo non *Sadusifue'n-mo fali ayile nin anwon."

⁷ Mo menian'n-mo tili yi so'n, be ko han yi be afian elo ke: "Kpaon'n mo y'a nva man'n, yi ti y'o man o le kan so o."

⁸ Ejole'n ko to Zozi anzo nun, yi nwan: "Nzuke ati ye emo le kan ke kemo y'a nva man kpaon'n, yi ti ye o le kan so o? Emo dedi'n ti kaan o! ⁹ Emo tili man ejole nin abu o? Emo ngaci man kpaon nnun'n mo n vali m manlin menian akpu nnun'n lili nin o? Ese m'o hali yi bu'n, ece nye ye emo sisali o? ¹⁰ Ese kpaon nsu'n koso mo n vali m manlin menian akpu nnan'n lili'n, m'o hali yi bu'n, ece nye ye emo sisali o? ¹¹ O yo se mo emo ndi man yi bu ke nan kpaon anwon ejole ye mun kan mun kele emo'n? Nan min nwan: Emo nian be nwun kpa wo *Falisifue'n-mo non *Sadusifue'n-mo fali ayile nin anwon." ¹² M'o yoli so'n, yi menian'n-mo ko ti yi bu ke nan ayile'n mo be fa be foto fali nin anwon ejole y'o le kan o. Nan Falisifue'n-mo non Sadusifue'n-mo like'n mo be kekele nin anwon ejole ye anin o le kan o.

Piel 'ba han ke Zozi y'o ti Izalaye Ngvandefue nin o
(Maaki 8.27-30, Luku 9.18-21)

¹³ Ehi anzin, Zozi hali Sezale etin die nin aso Filipino man nin anun elo. M'o non yi menian'n-mo juli elo'n, o ko bisa be ke: "Menian'n-mo nwan swanlan benin y'o le *Man Baa'n?"

¹⁴ Kosuan so'n mo Zozi bisali nin anwon, be nwan: "Mmie-mo nwan Zvan Batisi y'o le wo, mmie-mo nwan *Eli y'o le wo, mmie-mo nwan Zolomin y'o le wo anan Nyanmian mgbomanfue'n-mo, be bie y'o le wo."

¹⁵ Zozi nwan: "Nan emo lili, emo jonlin ke nwan swanlan die y'o le min?"

¹⁶ Simon Piel nwan: "Kilisi'n, Izalaye Ngvandefue'n y'o le wo. E ti Tiasifue Nyanmian nin Awa."

¹⁷ Ehi a, Zozi nwan: "Zonası awa Simon, nyila han wo. O sanlin ke nan kulo swanlan ye o'a man a nwun yi so o. Nan min si m'o wo anwunno elo'n ye o'a man a nwun yi o. ¹⁸ Min koso mun kan mun kele wo ke e li Piel (yi bu y'o le ke ebue). Ebue so nin aso ye mun 'si min Asonin nin o. Ewue muonun tunmin'n m'o le yi'n ngwala man like fi yo yi nyunnun. ¹⁹ Min 'fa Anwunno Belemgbin Man nin anwan sannve'n min wula wo sa nun. Swanlan biala mo asie nin aso ewa e ko tike anwan'n ko man yi'n, anin b'a tike b'a man yi anwunno elo. Ye swanlan biala koso mo asie nin aso ewa a ndike man anwan nin a mman man yi'n, anin

b'a ndike b'a mman man yí anwunno elá.”²⁰ Mò Zozi hanlín sò yueli'n, ò totuali yí menian'n-mò kẹ nán bẹ kan bẹ keke svanlan kẹ Kilisi'n, Izalayε Ngbandefuε'n y'ò le yí.

Zozi 'ba han yí ewue'n non yí etinngε nin anwon ejòlε

(Maaki 8.31-9.1, Luku 9.22-27)

²¹ Ǿ fi cian sò'n m'ò kò'n, Zozi kò bò yí bu, ò kò han kò hele yí menian'n-mò kẹ: “Ǿ se kẹ n gó Zoluzalemun. N gó n nwún yalε Zufu mgbain'n-mò, ò non Nyanmian *teeyifue mgbain'n-mò non *mala nin asu mgbain'n-mò asa nun. Bẹ 'ba hun mín, nan yí cian nsan nin asu, n vi ewue nun mín 'tinngε.”

²² Ehi, Pielì kò fa yí kò hò ahanmian, ò kò tu yí nyunnun. Yí nwan: “Yé Mún, Nyanmian kpála gúa! Like fíí ngò tu man wó.”

²³ Mò Pielì hanlín sò'n, Zozi kò kpe yí nyn ò kò se yí kẹ: “Satan, fi mín nwun ewa kò mva. E 'totua mín atun, afi nán Nyanmian ajunlín yê ε le yí ò, nan kulo menian'n-mò ajunlín yê ε le yí ò.”

Like mò bε yò a, bε kvala Zozi sv si'n

²⁴ Ehi anzin, Zozi kò han kò hele yí menian'n-mò kẹ: “Svanlan m'ò kulo kẹ ò si mín sv'n, n'ò susu yí svanlan baka nin anwon. Ǿ fá yí kulɔwa'n ò tó yí kamin sv, nán ò sí mín sv. ²⁵ Ǿ sanlín kẹ svanlan m'ò kulo kẹ ò kpɔnnde yí ngvan'n, ò 'minlín yí ngvan sò'n. Nan svanlan m'ò kò si mín sv dede ò kò wu mín dunman nun'n, svanlan sò'n 'nyan ngvan. ²⁶ Se svanlan kún nyan asie asu ewa ninngε'n kvalaa nan se ò minlín yí ngvan nin an, anun nzu nvasue diε yê ò 'nyan yí sv ò? Nzu like diε yê svanlan kún kvala kẹ ò yò ò de yí ngvan ò? ²⁷ *Mân Baa'n fi yí Sɩ anunminnyanmun nin anun ò non nyanmiansu mmɔfue'n-mò 'ba a. Se ò ba a, ò 'nian svanlan kún biala junman'n m'ò lili nin anwon ò tua yí kalε. ²⁸ Mún kan yí ananhole mín keke emò kẹ: bé mò b'a yia ewa'n, mmie-mò ngò wu man, bẹ 'ba nwun Mân Baa'n kẹ ò lε ba ò di belemgbin.”

17

Zozi anwon ekacie'n

(Maaki 9.2-13, Luku 9.28-36)

¹ Ehi anzin cian nsian, Zozi kò fa Pielì, Zvakì non yí nianman Zvan. Ǿ non bé menian nsan nin ala bẹ kò ti bé nwun buka kannganlaun kún asu. ² Ebele, Zozi kò kaci bé nyunsu. Yí nyn nin anun kò ta kẹ senze, yí taladiε'n m'ò wula'n kò yò fufue hyiein hyiein kpa kẹ kanlannie. ³ Zozi menian nsan'n 'nian an, anun Moyizì non Eli non Zozi bẹ le jòjò.

⁴ Mò Pielì nwunlín yí sò'n, ò kò han kò hele Zozi kẹ: “Yé Mún, ò ti kpa kẹ ye wò ewa. Se ε kulo a, mún 'bò *tantì nsan. Wó diε kún, Moyizì diε kún yê Eli kòsv diε kún.”

⁵ Anun Pielì anvan wò sv ò te jòjò, bólé'n ti kẹ kanlannie, ò kò a kò hala bé sv. Bólé nin anun, anie kún kò te, yí nwan: “Svanlan ehi ti mín ehulo Baa. M'an fa mín lva'n kvalaa m'an wula yí nun. Emò tíe yí!”

⁶ Mò yí menian'n-mò tili anie sò'n, esulo kpili kpa kò han bé dede bẹ kò butu butu bé nyn asi. ⁷ Zozi kò a kò kpusu kpusu bé, yí nwan: “Nán bẹ sulo, bẹ jásv.”

⁸ Bẹ 'kuku bé ti sv a, svanlan fíí nnun man ebele kẹ Zozi angunmún ala.

⁹ Mò bẹ fi buka nin asu bẹ 'ju'n, Zozi kò han kò hele bé kẹ: “Like mò emò a nwun yí'n, nán bẹ kan bẹ keke svanlan fíí dede ò 'ju cian mò Mân Baa'n fi ewue nun ò kò tinngε'n.”

¹⁰ Mò Zozi hanlín sò yueli'n, yí menian'n-mò kò bisa yí kẹ: “Ǿ yò se mò *mala nin asu mgbain'n-mò kan kẹ Eli yê ò 'di mva ba'n?”

¹¹ Zozi nwan: “Ǿ ti sò, Eli 'di mva ba ò sesie ninngε'n kvalaa kpe kpe. ¹² Nan kòsv mún kan mín keke emò kẹ Eli a a dada angunmún. Menian'n-mò a nnwun

man yí nzòle, be yòli yí ke bé kunnun kulo. Mân Baa'n muonun, ke be 'ba hele yí yale nun anin.” ¹³ Yí menian'n-mò tili yí bu ke Zvan Batisi yê anin ò le kan yí nwòn ejòle nun ò.

Zozi 'ba tu kpafele kòn anwòn wawε ete'n

(Maaki 9.14-29, Luku 9.37-43a)

¹⁴ Mò be wali dede be juli meninsònman nun anwòn ebele'n, bian kòn kò a kò kòtu Zozi anyunnun, yí nwan: ¹⁵ “Yé Mìn, nwun mìn wa belenzua nun anwòn anwunnvoe. Ò kpe, ò le nwun yale sònman, ò tò sìn nun, bie kòsu a, ò tò asue nun. ¹⁶ M'an fa yí m'an bele wó menian'n-mò, nan b'a ngwala man like fíi yò man yí.”

¹⁷ Zozi nwan: “Ati anun ete mma mò be nne man Nyanmian be nni man, mìn non emò ye tánlan ewa dede ò hó jú mèle benin nán emò a nyan dedi? N díla mìn ahònlìn n zó emò dede ò jú mèle benin? Be fá batònman'n be béle mìn ewa.” ¹⁸ Be kò fa batònman'n be kò bele Zozi. Ò kò jòjò aminle sò ò kò hele wawε ete'n. Ò fi yí nun kò fite. Ebele ala, batònman nun anwòn kò sa.

¹⁹ M'ò yòli sò'n, Zozi menian'n-mò kò fa bé ti be kò bò yí nwòn, bé nwan: “Nzuke ati yê y'a ngwala man wawε ete ehi tu'n?”

²⁰ Zozi nwan: “Emò a ngwala man yí tu, ò sanlìn ke emò dedi'n tì kaan sònman. Mùn kan yí ananhòle mìn kele emò ke se emò le dedi mò yí kpili ju ke muntadi baa a, emò se bukà ehi ke: ‘Buka, fi ewa tu kò elò' a, ò 'tu kò. Like fíi non man ebele mò emò ngò hùala man yí yò ò. [²¹ Nan m'ò tì ke wawε ete ehi sò'a'n, mmòtòe eyòle non abuala yê be fa be tu yí ò.]”

Zozi 'ba bò yí ewue ò non yí etinngε nun asv biekun

(Maaki 9.30-32, Luku 9.43b-45)

²² Ehi, anin bé kwalaa be wò Galile mân nun anun elò. Elèhòn kòn Zozi kò fa kò tó bé nyunnun ke: “Be 'ba yí *Mân Baa'n be man menian'n-mò ²³ maan be kun yí. Se ò wu a, yí cian nsan nun asv, ò fi ewue nun ò 'tinngε.” Yí ejòle sò'n manlìn yí menian'n-mò anwòn bubuli bé kpa.

Asònun sua nun anwòn ajule'n

²⁴ Mò be juli Kapεenawòmòn'n, bé mò be dide asònun sua nun anwòn ajule'n kò a kò tó Pielì, bé nwan: “Emò amìn'n muonun, ò ndua man asònun sua nun anwòn ajule'n bie ò?”

²⁵ Pielì nwan: “Ò tua bie.”

Mò Pielì bualì bé yuelì'n, ò kò wòlò sua nun anun. Ò non mò ò 'wòlò sua nun anun'n, Zozi kò li mva kò bisa yí ke: “Simòn, ò tì se wó elò? Mân ehi anun, nwan-mò y'ò di ke be tua ajule be man mmelemgbin'n-mò ò? Bé mò be le bé kulo nun naan, nyòfòe'n-mò ò?”

²⁶ Pielì nwan: “Nyòfòe'n-mò yê be tua ò.”

Ehi a, Zozi nwan: “Bé mò be le bé kulo'n, be ndua man bie. ²⁷ Nan kòsu kemò ye ngulo man ke ye dò bé ngasi'n, yí tì kò asue nun anvan elò kò tó kòba. Ejue mò ε kò li mva kò hyì yí'n, tele yí nvan nun anun. E 'ba nwun ke esika wò nun, ò sa mìn non wó yé ajule'n tua. Fa kò tua.”

18

Svanlan m'ò tì kpili tala bé kwalaa'n

(Maaki 9.33-37, Luku 9.46-48)

¹ Mèle sò'n, Zozi menian'n-mò wali yí nwòn ebele, be kò bisa yí ke: “Yé Mìn, Anwunno Belemgbin Mân nun anun, nwan svanlan diε y'ò tì kpili tala bé kwalaa ò?”

² Mò be bisalì kosuan sò'n, Zozi kò fele batònman kaan kòn, ò kò fa yí kò sie bé afian ebele. ³ Yê yí nwan: “Mùn kan yí ananhòle mìn kele emò ke se emò a ngaci

man emə abalabə'n, b'a nyə man ke mmatə'nman nganngan an, emə ngə man Anwunno Belemgbin Mān nūn anūn elə bie. ⁴ Svanlan m'ə kə bebele yí nwūn así dede ə kə kaci ke batə'nman ehi'n, yí y'ə tɪ kpili Anwunno Belemgbin Mān nūn anūn elə ə. ⁵ Mín dunman nūn, svanlan m'ə kə le batə'nman kən m'ə tɪ ke ehi'n, anūn mín muonun yê ə'a le mín ə.

Ete eyəle'n

(Maaki 9.42-48, Luku 17.1-2)

⁶ “Mmatə'nman ehi-mə mə be de mín be di'n, svanlan m'ə kə man bé nūn kən kə tə ete nūn anūn'n, svanlan sə'n, ə di ke be fa ebue kpili kpa be mūnda yí kəmūn be ju yí be tɔ jenvie nūn anūn. ⁷ Mān nūn a fa munnzue ke nūn yê ninngə m'ə man svanlan tə ete nūn anūn'n wə ə. Ninngə sə'n-mə wə ebele daa. Nan munnzue hán svanlan ehi m'ə man ehi'n-mə tə ninngə ete sə'n-mə anūn'n. ⁸ Yí tɪ, se wə sa kən anaan wə ja kən y'ə man ε tə ete nūn anūn an, anūn ko tɔ mva. Afi se ə ka wə sa kən anaan wə ja kən nán ε nyan ngvan nūn an, ə tɪ kpa tala ke ε kə fa wə sa nnyuan'n, anaan wə ja nnyuan nūn ε kə hə sīn'n m'ə nūn man lé nūn anūn'n. ⁹ Se wə nyin kən y'ə man ε tə ete nūn anūn an, anūn tu tɔ mva. Afi se ə ka wə nyin kən nán ε nyan ngvan nūn an, ə tɪ kpa tala ke ε kə fa wə nyin nnyuan nūn ε kə hə sīn'n m'ə nūn man lé nūn anūn'n.

Bva'n mə ə'a minlin nūn anwə'n anyūndala'n

(Luku 15.3-7)

¹⁰ “Emə síe bé nwūn ye nán b'a ndətv man mmatə'nman ehi-mə anūn bie anyūnnun ngesele. Afi mūn kan mūn kele emə ke nyanmiansv elə, bé mməfue'n-mə jijin mín Sɪ m'ə wə anwunno nūn anyūnnun ebele cian daa. [¹¹ Ə sanlin ke, Mān Baa'n walɪ ke ə 'ba kpəndə bé mə b'a minlin'n nán ə de bé ngvan.] ¹² Se svanlan kən le yí mmva eya, nán se nunhan kən minlin an, asv ə nyaci man abulahvanlan nūn ngvanlan nūn ebele, ə ngə mgbəndə man kən'n mə ə'a minlin nūn ə? ¹³ Mūn kan mūn kele emə ke se ə nwun yí a, yí nwūn fe'n m'ə kə li'n, ə tala mmva abulahvanlan nūn ngvanlan'n mə b'a mminlin man'n. ¹⁴ Emə Así'n m'ə wə anwunno'n, ke ə tɪ yí nūn ala anūn. Ə ngulo man ke mmatə'nman ehi-mə bie minlin.

Wə nianman kən yə wə ete a, atin m'ə fata ke ε bu sv'n

¹⁵ “Se wə nianman bie yə wə ete a, kə tɔ yí, fele yí ahanmian kan kele yí. Se ə nwun yí ananhəle a, anūn wə sa a han wə nianman'n. ¹⁶ Se ε kan nán ə'a nde man wə sv a, fele svanlan kən anaan menian nnyuan emə hó sésie ejəle'n maan be lí nūn adanzie. Ə sanlin ke menian nnyuan anaan menian nsan anvan ejəle'n yê be bu yí ananhəle ə. ¹⁷ Nan se be kan nán ə'a ndie man an, bə asə'n mma'n-mə amannie. Se bé kvsu be kan nán ə'a ndie man an, bu yí ke ə tɪ svanlan m'ə nzɪ man Nyanmian mə yí tɪ tɪ ete ke Zufv m'ə dide ajule man Ləmvn amma'n-mə'n.

¹⁸ “Mūn kan yí ananhəle mūn kele emə ke, svanlan biala mə asie nūn asv ewa ə kə li yí ete nūn ananhəle, m'ə kə yaci kə gua, mə emə kə sə yí nūn'n, anūn b'a sə yí nūn anwunno elə. Yê svanlan biala kvsu mə asie nūn asv ewa ə'a nni man yí ete nūn ananhəle, mə ə'a nyaci ə'a ngua man, mə emə a nzə man yí nūn'n, anūn b'a nzə man yí nūn anwunno elə.

¹⁹ “Ese mūn kan yí ananhəle mūn kele emə ke, asie nūn asv ewa, se menian nnyuan anvan se bé nwūn be bisa like biala wə bé mmətvə nūn anūn an, mín Sɪ m'ə wə anwunno elə'n 'fa man bé. ²⁰ Ə sanlin ke lika biala mə menian nnyuan anaan nsan kə yia wə mín dunman nūn'n, n wə bé afian ebele.”

Akva'n mə ə'a nva man yí manngə'n nūn anwə'n sa

ə'a nje man yí nūn anwə'n anyūndala'n

²¹ Mò Zozi hanlín sò yueli'n, Pìelì kò hyòvìn kò mantan yí ò kò bisa yí kè: “Yé Mìn, se mìn nianman bie di mìn nwòvùn ejòlè ètè a, anùn n yáci yí nwòvùn sa n jé yí fâ nyè? N yáci yí nwòvùn sa n jé yí dede fâ nsò ò?”

²² Zozi nwan: “Cècè, m'an nze man wó kè è fá yí nwòvùn sa è hyé yí fâ nsò, nan fa yí nwòvùn sa ce yí fâ abulasò nòn nsò.

²³ “Èhì ati, è 'nwun like mò Anwunno Belemgbìn Mân'n soman yí'n. Belemgbìn kùn nwan ò 'dide yí esika'n kòalaa mò yí ngòvàn-mò tua yí'n. ²⁴ Kè ò bọlì yí bọ mò ò 'titi mgbòndan'n, bè nòn yí ngòvàn-mò anùn kùn kò a, ò tua yí kotoku akpu kò yò nyè. ²⁵ Akvò sò'n le man like fíí m'ò fa tua kalè nìn ò. Yí mìn'n kò man atìn kè bè tónnìn yí nòn yí yì, nòn yí mma'n-mò nòn bè nwòvùn ninngè'n kòalaaatìn bè fá bè túa kalè'n.

²⁶ “Mò yí mìn'n hanlín sò'n, akvò'n kò tu kò tò yí ja nun ò kò butù yí nwòvùn ò kò hele yí kè: ‘Mìn mìn, si abutalè, nán wó esika'n, m 'ba tua yí kòalaa mìn man wó.’ ²⁷ Akvò'n hanlín èhì a, yí mìn'n kò nwun yí nwòvùn anwunnvòe, ò kò fa kalè'n ò kò hye yí ò kò yaci yí maan ò kò hò.

²⁸ “Akvò'n fi èbèlè ò kò fite. Mò ò 'kò'n, ò nòn yí manngòvùn kùn m'ò nòn yí di junman líka kùn'n kò yia. Yí manngòvùn sò'n tua yí esika kaan bie. Ò kò sò yí konvìn ò kò mian. Yí nwan: ‘Tua mìn esika'n man mìn!’

²⁹ “Yí manngòvùn'n kò tu kò tò yí ja nun ò kò butù yí nwòvùn ò kò hele yí kè: ‘Anianman, si abutalè, nán wó esika'n, mìn 'ba tua mìn man wó.’

³⁰ “Ò hanlín èhì a, akvò'n ngò tie man, ò kò man bè kò hyì yí manngòvùn'n bè kò tó yí fiadí dede ò kò ju cian mò ò kò tua yí kalè'n. ³¹ Mò ngòvàn èhùnlìn-mò nwunlìn yí nyòlè sò'n, bè nwòvùn kò bubu bè, bè kò hò kò han kò hele bè mìn'n.

³² “Nan mò mìnlián'n tìlì ejòlè sò'n, ò kò man bè kò fèlè akvò sò'n, ò kò han kò hele yí kè: ‘Akvò ati anùn ètè! M'an fa wó kalè'n kòalaa m'an hye wó. Ò sanlìn kè a butù wó nwòvùn a hele mìn. ³³ Kè n nwunlìn wó nwòvùn anwunnvòe'n, wó kòsù ò di kè è nwun wó manngòvùn nìn anwòvùn anwunnvòe.’ ³⁴ Belemgbìn'n kò fè èya kpa, ò kò tó akvò'n kòsù fiadí dede ò kò ju cian m'ò kò tua yí kalè'n.”

³⁵ Zozi kò han kò tó sò kè: “Sè sòanlàn di èmò anwòvùn ejòlè ètè nán èmò a nyì man bè kunnùn b'a nyaci man yí nwòvùn sa b'a nje man yí a, mìn Sì'n kòsù m'ò wò anwunno'n nyaci man èmò anwòvùn sa ò nje man èmò.”

19

Eyila nìn anwòvùn ejòlè'n (Maakì 10.1-12)

¹ Mò Zozi yuelì yí ejòlè sò'n-mò kan'n, ò fi Galile mán nìn anùn èbèlè ò kò hò Zude mán nìn anùn, asue Zuludìn nìn anzin èlò ebue kùn. ² Meninsòvùnman sili yí sò. Bè 'ba a, bè nòn nwuluwafòe. Zozi manlìn bè nwuluwafòe'n-mò anwòvùn salì.

³ Anùn *Falísifòe mmie-mò wò meninsòvùnman nìn anùn. Bè kò kpunngè Zozi anwòvùn èbèlè. Kè mò bè kulo kè bè sua yí ngaa nìn ati, bè kò bisa yí kè: “Kpàin, asò yé mala'n man atìn kè belenzua kùn kòalaa kè ò sìn atìn ngacilè biala asò ò yìlì yí yì ò?”

⁴ Bè bisalì sò a, Zozi nwan: “Asò èmò kúnngalì man yí Èhèlè Ejòlè nìn anùn lé kè abubò nìn anùn, Bòfòe'n bọlì belenzua nòn balasua. ⁵ M'ò bọlì bè yuelì'n, yí nwan: *Èhìka ati, belenzua'n fi yí sì nòn yí nìn abò anwòvùn 'ba jasò.* Ò *fa yí nwòvùn bò yí yì, nán bè munnyuan'n bè yò sòanlàn munmuan kùn.* ⁶ Yí sò èhì, anùn bè tì man menian nnyuan kón, nan b'a yò sòanlàn munmuan kùn. Like mò Nyanmian kò han kò bò nùn'n, kulo sòanlàn n'ò tì nùn.”

⁷ Mò Zozi hanlìn sò'n, Falísifòe'n-mò kò bisa yí kè: “Anùn ò yò sè mò Moyizì manlìn atìn kè belenzua hèlè eyila kalata ò mán yí yì nán ò yìlì yí'n?”

8 Zozi nwan: “Moyizi manlin atin ke emo yila bé yi-mo. O sanlin ke emo ati anun ti ete. Nan abubo nin anun'n, anun o ti man so. 9 Mun kan min kele emo ke svanlan mo yi yi a mmo man bian m'o ko yila yi o ko ja balasua fofole'n, svanlan so'n, anin o'a tun ajaa.”

10 Mo Zozi menian'n-mo tili ejole so'n, bé nwan: “Se eyila nin anwon ejole'n ti sua a, anin o ti kpa ke be nja man bé nwon.”

11 Mo be hanlin so'n, Zozi nwan: “Nán menian'n-mo kwalaa ye be ti ejole so nin abu o. Nan bé mo Nyanmian a man bé yi nwon tunmin'n ye be kwalaa be ti yi bu o. 12 Ninngede doun wo ebete, o jiji melenzua'n mmie-mo, o man be ngwala man bala ja. Mmie-mo wo ebete, be 'wo bé a, anin bé nwon ti man kpa. Mmie-mo kusu wo ebete, be sa bé. Mmie-mo kusu wo ebete, Anwunno Belemgbin Mân'n dunman nun, be nja man bala. Svanlan m'o si fasie'n, o fá síe!”

(Maaki 10.13-16, Luku 18.15-17)

13 Mo Zozi hanlin so yueli'n, menian mmie-mo fali mmatonman nganngan be beleli yi ke o fá yi sa o fúa bé nwon nán o yeyila bé so. Nan mo yi menian'n-mo nwonlin yi so'n, be joloji bé.

14 Ehi a, Zozi nwan: “Nán be totua mmatonman'n-mo atin, be yaci bé maan be bála min nwon. O sanlin ke Anwunno Belemgbin Mân'n, bé mo be ti ke mmatonman ehi-mo'n y'o ti bé die o.” 15 Zozi fali yi sa'n-mo fuali bé nwon yueli, yi nzin y'o fi ebete o holi o.

Kpafele esikafve nin anwon ejole'n

(Maaki 10.17-31, Luku 18.18-30)

16 Ehi, svanlan kun wali tili Zozi, yi nwan: “Ngehelefoe, nzu like die kpa ye n yó nán m'an nyan ngwan m'o le man ayuelie nin o?”

17 M'o hanlin so'n, Zozi ko bisa yi ke: “Nzuke ati ye e le bisa min like m'o ti kpa nin anwon ejole o? Nyanmian angonmin cein y'o ti kpa o. Se e kulo ke e nyan ngwan m'o le man ayuelie nin an, anin di mala'n-mo asu.”

18 Kpafele'n ko bisa Zozi ke: “Anin mala benin-mo?”

Ehi a, Zozi ko bua yi ke: “*N'e kun svanlan, n'e tun ajaa, n'e wua, n'e di ato e tv wó manngon bie abu, 19 man wó nyin só wó si non wó nin, afi kulo wó manngon ke wó muonun wó nwon.*”

20 Mo Zozi hanlin so'n, kpafele'n nwan: “M'an li mala ehi-mo kwalaa asu. Nan nzuke like die biekun y'o se ke n yó o?”

21 Zozi nwan: “Se e kulo ke e yue kpa yo bokoo a, anin ko tonin wó ninngede'n kwalaa mo e le yi'n. Esika'n mo e ko nyan yi'n, fa man ehianfoe'n-mo, nán e 'ba nyan anwondie doun anwunno elo. Se e yo yi so yue a, bala nán si min so.”

22 Kpafele so'n kusu a nyan yi nwon kpa. Nan m'o tili ejole'n mo Zozi hanlin heleli yi'n, yi lva boli yi nwon o ko ho.

23 Ehi, Zozi ko han ko hele yi menian'n-mo ke: “Mun kan yi ananhole min kele emo ke svanlan m'o ko nyan yi nwon'n, Anwunno Belemgbin Mân nin anun elo ewolbe yo si kpa man yi. 24 Ese mun kan min kele emo biekun ke: o yo si man naan kpili'n mo be fele yi svamo'n ke o wulu dolowa boe nun. Nan o yo si kpa man esikafve kun ke o wulu Nyanmian Belemgbin Mân nin anun.”

25 Mo yi menian'n-mo tili ejole so'n, o sinlin bé nwon kpa. Bé nwan: “Se o ti so a, anin nwan svanlan die ye o kwalaa Anwunno Belemgbin Mân nin anun ko o?”

26 Zozi nianlin bé dede a, yi nwan: “O yo si man menian'n-mo, nan o nyo si mman man Nyanmian.”

27 Ehi, Piele ko jasu, yi nwan: “Ye mo y'a yaci ye ninngede'n kwalatin mo ye si wó so'n, anin ye kusu ye die ti se?”

28 Zozi nwan: “Mun kan yi ananhole min kele emo ke mele mo *Mân Baa'n 'ba tanlan yi anunminnyanmun belemgbin bia nin asu mân fofole nin anun'n, emo

menian bulu non nnyuan'n mɔ emɔ si mɪn sɔ'n, emɔ 'ba tanlan belemgbin bia sɔ be bua Izalayε nvilie bulu non nnyuan'n ndεε. ²⁹ Eεε sɔvanlan biala mɔ mɪn ti, ɔ kɔ yaci yɪ awulo, yɪ nianman mmelenzua anaan mmalasua, yɪ sɪ anaan yɪ nin, yɪ mma, anaan yɪ ebo, ɔ 'nyan yɪ nwɔn sɔ fâ εya, εεε ɔ 'nyan nyanmiansɔ ngɔvan m'ɔ le man ayuelε'n. ³⁰ Nan kɔsɔ, bé mɔ kɪkaala be li mɔa'n, bé dɔɔn be 'ba ha sian. Yê bé dɔɔn kɔsɔ mɔ be halɪ sian'n, be 'ba li mɔa.

20

Kpafɔ'n-mɔ ahatua nɪn anwɔn anyɪndala'n

¹ “E 'nwun like mɔ Anwunno Belemgbin Mân'n soman yɪ'n: Elexɔn kɔn mɪnlian kɔn kɔ jasɔ ngelemɔ tutun kpa, ɔ 'kɔ a kpɔnnde menian maan be di junman yɪ divɪn ebo nɪn asɔ. ² Bé m'ɔ nwunlin bé'n, ɔ non bé kɔ li cɪan kɔn junman nɪn anwɔn gua. Y'ɔ non bé hɔlɪ yɪ divɪn ebo nɪn asɔ ɔ.

³ “Ngelemɔ dɔε ngɔvanlan ɔ kɔ fite gua nɪn asɔ εlɔ biekun. ɔ 'nian an, menian mmiekun-mɔ gugua gua nɪn asɔ, be le man junman be nni man. ⁴ ɔ kɔ han kɔ hele bé kε: ‘Emɔ kɔsɔ hɔ lí junman mɪn ebo nɪn asɔ nán yɪ nwɔn ahatua m'ɔ se fata'n, mɪn 'fa mɪn man emɔ.’

⁵ “ɔ hanlɪn an, menian'n-mɔ kɔ tie be kɔ hɔ junman nɪn elie yɪ ebo nɪn asɔ. Senzejɪnlan non nɔsɔba dɔε nsan, bian'n kɔ fite biekun, ɔ kɔ nwun menian mmiekun-mɔ nán ɔ'a fa bé. ⁶ Mɔ be 'kɔ a bɔ nɔsɔba dɔε nnun'n, ɔ kɔ nwun mmiekun-mɔ gua nɪn asɔ, nán ɔ'a bisa bé kε: ‘Nzuke ati yê emɔ gua εwa mgban sɔa mɔ emɔ nni man junman fɪ'n?’

⁷ “Bé nwan: ‘Sɔvanlan manlɪn man yé junman ti ɔ.’

“Bian'n nwan: ‘O, anɪn emɔ hɔ lí junman mɪn divɪn ebo nɪn asɔ.’

⁸ “Nɔsɔba mɔ be kpɔnzɔlɪ'n, ɔ kɔ fεle kpain'n m'ɔ nɪan yɪ junman nɪn asɔ'n, yɪ nwan: ‘Fεfεle kpafɔ'n-mɔ kɔvalaatin nán tua bé esika'n man bé. E 'tua, di mɔa bɔ yɪ bɔ bé mɔ n valɪ bé nɔsɔba nɪn'n dede nán ɔ'a tɔ bé mɔ n valɪ bé ngelemɔ nɪn'n.’

⁹ “Be kɔ fεfεle bé mɔ be falɪ bé dɔε nnun'n, be kɔ tua bé cɪan kɔn junman esika'n be kɔ man bé. ¹⁰ Mɔ bé mɔ be lili mɔa be falɪ bé'n 'de bé esika dɪε'n, be jɔnlɪn ke ɔ 'ba hɔ yɪ nyunnun tala dɔε nnun mma'n-mɔ dɪε'n. ɔ'a nyɔ man sɔ, nan cɪan kɔn junman esika nɪn ala yê be tualɪ manlɪn bé ɔ. ¹¹ Be 'de bé esika nɪn an, anɪn be le jɔjɔ bian'n bé konvin abɔ. ¹² Bé nwan: ‘Kpafɔ εhɪ-mɔ mɔ b'a li junman dɔhyɔlɪ kɔnmgba'n, esika'n mɔ a tua bé'n non yé dɪε'n se, yé mɔ ye jɪn eyua heleman εhɪ anɪn y'a li junman dede alε nɪn a fa a san'n!’

¹³ “Mɔ be jɔjɔlɪ sɔ'n nán bian nɪn a tua a se bé nunhan kɔn ke: ‘Mɪn manngɔn, m'an nnaka man wɔ ɔ. Nán cɪan kɔn junman gua'n mɔ yé nɔan selɪ yɪ nwɔn'n yê m'an tua m'an man wɔ nɪn ɔ? ¹⁴ Fa wɔ esika'n nán kɔ. Cɪan kɔn junman esika'n mɔ mɪn fa mɪn man wɔ'n, yɪ kɔnmgba'n yê mɪn 'fa mɪn man bé mɔ n valɪ bé dɔε nnun nɪn ɔ. ¹⁵ Mɪn esika ɔ, ke mɪn kulo ke mɪn yɔ yɪ'n yê mɪn yɔ ɔ. Anaan kemɔ m'an yɔ sian mma'n-mɔ kpa'n, ɔ yɔ wɔ εya ɔ?’ ”

¹⁶ Ehi, Zozi kɔ han kɔ tɔ sɔ kε: “Bé mɔ be li sian'n, be 'di mɔa yê bé mɔ be li mɔa'n, be 'di sian.”

Zozi 'ba bɔ yɪ ewue'n non yɪ etinngε nɪn asɔ biekun (Maakɪ 10.32-34, Luku 18.31-34)

¹⁷ Ehi anzin, mɔ Zozi 'kɔ Zoluzalemɔn'n, atunnun, ɔ kɔ fεle yɪ menian bulu non nnyuan nɪn ahanmɪan, ɔ kɔ han kɔ hele bé kε: ¹⁸ “Emɔ tíε, ye le kɔ Zoluzalemɔn. Se ye ju εlɔ a, be 'ba yɪ *Mân Baa'n be man Nyanmɪan *teεyɪfɔε mgbain'n-mɔ, ɔ non *mala nɪn asɔ mgbain'n-mɔ maan be kun yɪ. ¹⁹ Be 'fa yɪ be man bé mɔ be tɪ man Zufɔ'n maan be gɔlɔ yɪ nwɔn, be fin yɪ mgbele be bubɔ yɪ kɔlɔwa nɪn asɔ. ɔ wu a, yɪ cɪan nsan nɪn asɔ, ɔ 'tinngε.”

*Zvakɩ nɔn Zvan anin'n 'ba sɛɛ Zozi like
(Maakɩ 10.35-45)*

²⁰ Ehi, Zebede amma'n-mɔ anin nɔn bɛ walɩ Zozi anwɔn ebele. Ɔ kɔ kutu yɩ nyunnun ɔ kɔ sɛɛ yɩ ke ɔ yɔ like kɔn mán yɩ.

²¹ Zozi kɔ bisa yɩ ke: “Nzuke yê e kulo ke n yɔ m mán wó ɔ?”

Balasua'n nwan: “Mín mma nnyuan ehi-mɔ mɔ be wɔ ewa'n, cian mɔ e kɔ kaci belemgbin'n, man kɔn tánlan wó sa fama sv, man kɔn'n kusv tánlan wó sa bê sv.”

²² Mɔ balasua'n hanlin ehi'n, Zozi nwan: “Like'n mɔ emɔ le kpɔnnde'n, emɔ nzɩ man. Asv kangɔ'n mɔ min 'ba nɔn nun'n, emɔ kɔ hɔala nun nɔn ɔ?”

Bé nwan: “Yuo, ye kɔ hɔala nun nɔn.”

²³ Zozi nwan: “Ɔ ti ananhɔle ke emɔ 'ba nɔn mín kangɔ nun anun, nan kusv m'ɔ ti mín fama sv, anaan mín bê sv etanlan'n, nán mín yê min fa menian'n-mɔ min sie ebele ɔ. Nan bé mɔ mín Sɩ a sesie a man bé'n yê ɔ 'fa bé sie ebele ɔ.”

²⁴ Mɔ yɩ menian bulu ehunlun-mɔ tɩlɩ ejɔle sɔ'n, be felɩ anianman nnyuan nun anwɔn eya. ²⁵ Ehi, Zozi kɔ fele bé kwalaaatin ɔ kɔ han kɔ hele bé ke: “Emɔ sɩ ke mân nun anun mmelemgbin'n-mɔ, ɔ nɔn bé mgbain'n-mɔ, be kele bé menian'n-mɔ yale be sisi bé. ²⁶ Nan emɔ afian ewa die, ɔ ti man sɔ. Emɔ afian, m'ɔ kulo ke ɔ kaci kpain'n, ɔ káci emɔ akva. ²⁷ Emɔ nunhan m'ɔ kulo ke ɔ di emɔ anyunnun'n, ɔ yɔ emɔ kanga. ²⁸ Ehi ati, *Mân Baa'n, ɔ'a mma man ke ɔ 'ba maan be sv yɩ, nan yɩ muonun ɔ walɩ menian'n-mɔ esúe nán ɔ'a fa yɩ ngvan'n ɔ'a le menian dɔn ati.”

*Zozi 'ba man anyinsinlinwafve nnyuan nwun asɩ
(Maakɩ 10.46-52, Luku 18.35-43)*

²⁹ Mɔ be fi Zeliko kulo nun anun be 'fite'n, menian dɔn kpa sili bé sv. ³⁰ Anin anyinsinlinwafve nnyuan gua atin nun anɔan ebele. Mɔ be tɩlɩ ke Zozi le sin'n, be kɔ tian nun, bé nwan: “Yé Mɩn, belemgbin *Davidi Awa, nwun yé nwɔn anwunnvoe!”

³¹ Menian'n-mɔ kɔ totua bé ke be múan bé nɔan. Be 'totua bé a, anin bele mɔ be le tian nun kpa, bé nwan: “Yé Mɩn, belemgbin Davidi Awa, nwun yé nwɔn anwunnvoe!”

³² Zozi kɔ jinlan ɔ kɔ fele bé, ɔ kɔ bisa bé ke: “Nzu yê emɔ kulo ke n yɔ m mán emɔ ɔ?”

³³ Bé nwan: “Yé Mɩn, yɔ maan ye nwún asɩ.”

³⁴ Bé nwɔn kɔ yɔ Zozi koun. Ɔ kɔ fa yɩ sa'n kɔ fua bé nyɩn'n. Ebele ala, be kɔ nwun asɩ yê be sili yɩ sv ɔ.

21

*Zozi 'ba wɔlv Zoluzalemɔn kulo nun anun
(Maakɩ 11.1-11, Luku 19.28-40, Zvan 12.12-19)*

¹ Zozi nɔn yɩ menian'n-mɔ, be kɔ a dede be kɔ ju kulo'n mɔ be fele yɩ Betifaze nun asv. Kulo sɔ'n mantan Zoluzalemɔn. Be kɔ bɔ nun *Olivv buka nun asv. Ebele, Zozi kɔ svan yɩ menian'n-mɔ anun nnyuan, ² yɩ nwan: “Emɔ hó kulo'n m'ɔ wɔ emɔ anyunnun elɔ nun asv. Mɔ emɔ 'fite kulo nun asv ebele ala'n, emɔ 'ba nwun ke afunlunmun bilɛ kɔn nɔn yɩ wa mɩnnda ebele. Emɔ nyánnji bé be béle mín. ³ Se svanlan bie bisa emɔ ejɔle a, emɔ hán ke: ‘Yé Mɩn a hian yɩ nwɔn.’ Emɔ kan sɔ a, be 'ba yaci emɔ maan be fa bé be ba.”

⁴ Ɔ man ejɔle'n mɔ Nyanmɩan kpɔmanfve'n hanlin'n kpɩnlin sv:

⁵ Nyanmɩan nwan: *Kan kele Sion amma'n-mɔ,
emɔ nían, emɔ belemgbin'n tɩ afunlunmun sv.
Yɩ ahɔnlɩn la asɩ ɔ le ba emɔ anwɔn elɔ
ɔ tɩ afunlunmun baa kɔn asv.*

⁶ Mò Zozi manlɩn bé ngalié sò'n yueli'n, yê yí menian nnyuan'n hòli ɔ. Like'n mò Zozi heleli bé ké be yó'n, be yòli. ⁷ Be kò fa afunlunmun'n nòn yí wa'n be kò a. Be kò yiyi bé taladié'n-mò be kò gua bé sù, yê Zozi fòli tanlanlɩn afunlunmun baa nɩn asù ɔ. ⁸ Menian dòn kpa kò yiyi bé taladié'n be kò sise yí atɩn nɩn anun. Mmie-mò kùsù kò kpikpe aye malé be kò sise yí atɩn nɩn anun. ⁹ Bé mò be li bé nyunnun'n ɔ nòn bé mò be li Zozi anzin'n kò bò kò sulo. Bé nwan:

“Hozanna!

Nyila hán belemgbin *Davidi Awa'n!

Nyila hán sɔanlan ehi m'ò lé ba wò yé Mɩn dunman nɩn'n!

Hozanna!

Nyila hán Nannan Nyanmian m'ò wò anwunno anwunno elò'n!”

¹⁰ Mò Zozi 'wòlò Zoluzalemòn kulo nɩn anun'n, kulo bòndɩn'n kò kpusu. Menian'n-mò kò bisa ké: “Nwan sɔanlan dié ɔ?”

¹¹ Meninsònman'n nwan: “Nyanmian kpòmanfòe Zozi m'ò fi Galile kulo'n mò be féle yí Nazaretɩ nɩn asù nɩn ɔ.”

Zozi 'ba fɔan bé mò be lé di gua

Nyanmian awulo nɩn anun'n

(Maaki 11.15-19, Luku 19.45-48, Zvan 2.13-22)

¹² Zozi kò wòlò Nyanmian awulo nɩn anun, ɔ kò fɔan bé kwalaa mò be lé di gua nɩn'n. ɔ kò han bé mò be kaci esika'n tòbilɩ'n-mò kò gua. Be mò be lé tònɩn málònònman'n, ɔ kò han bé bia'n-mò kò gua. ¹³ M'ò hanlɩn bé ninng'e'n-mò gualɩ yueli'n, yí nwan: “Nyanmian Anɔan Ejòlé'n lé kele ké: *Be 'ba féle mɩn sua'n mmòtòe sua*. Nan emò dié, emò a fa a kaci *awue sua!*”

¹⁴ Anyinsinlinwafòe, ɔ nòn bé mò be tia be tò sò'n mmie-mò kò a Nyanmian awulo nɩn anun, Zozi anwòn ebele. Zozi kò man bé nwòn kò sa. ¹⁵ Nan mò Nyanmian *teeyifòe'n-mò, ɔ nòn *mala nɩn asù mgbain'n-mò nwunlin asinbenwòn ninng'e'n mò Zozi yòli'n, ɔ nòn mmatònman'n-mò mò anɩn be lé tian Nyanmian awulo nɩn anun bé kan ké: “Anunminnyanmòn hán belemgbin *Davidi Awa'n!”, Zozi anwòn kò yò bé éya.

¹⁶ Ehi, be kò bisa Zozi ké: “Asù é ti ejòlé'n mò be lé kan'n?”

Zozi nwan: “Yuo ɔ. Ehele Ejòlé nwan: *A fa aye eyie nɩn a wula mmatònman'n-mò nòn adòman'n-mò anɔan*. Ejòlé sò'n-mò, asù emò kɩnngalɩ man yí lé ɔ?”

¹⁷ M'ò hanlɩn sò yueli'n, ɔ kò yaci bé ebele ɔ fi kulo nɩn anun ɔ kò fite ɔ kò hò kò la Betanin kulo nɩn asù.

Zozi 'ba bò figi baka kòn sasan

(Maaki 11.12-14, 20-24)

¹⁸ Alíe hɩnlɩn mò Zozi 'sa ba Zoluzalemòn'n, ehòe kò hun yí. ¹⁹ ɔ kò nwun *figi baka kòn atɩn nɩn anɔan, ɔ kò hò yí bɩ. ɔ juli ebele a, nyâ ngònmin, ɔ ngò nyan baa sù. Ehi, ɔ kò se figi baka'n ké: “ɔ fi ene m'ò kò'n, é nzu man baa fíí kún lé.” Ebele ala, figi baka'n kò yue yòli bókò.

²⁰ Mò yí menian'n-mò nwunlin yí sò'n, ɔ sinlin bé nwòn. Be kò bisa Zozi ké: “Nan ɔ yò se mò figi baka nɩn a yue yòli kikaala'n?”

²¹ Zozi nwan: “Mɩn kan yí ananhòle mɩn kele emò ké se emò le dedi mò emò dedi'n jin yí ja nɩn'n, mò m'an yò figi baka ehi'n, emò 'ba hɔala yí yò, ese bòbò se emò se buka ehi ké: ‘Tu wó bɩ ewa, tutu kò tò jenvie nɩn anun’ an, ɔ 'kò. ²² Se emò le dedi a, like biala mò emò kò bisa yí mmòtòe nɩn anun'n, emò asa 'kan yí.”

Zozi tunmin'n m'ò le yí'n

(Maaki 11.27-33, Luku 20.1-8)

²³ Zozi kò wòlò Nyanmian awulo nɩn anun, ɔ kò hehele menian'n-mò Nyanmian Anɔan Ejòlé'n. Nyanmian *teeyifòe mgbain'n-mò nòn Zufò

mgbain'n-mə kpɔli Zozi, bé nwan: “Tunmin benin yê ε le yí ε yə ninnge sva-mə ə? Nwan sʋanlan die y'ə manlun wó yí nwɔn atun ə?”

²⁴ Zozi nwan: “Mun 'bisa emə kosuan kɔn. Se emə tu yí nʋan an, mɪn kʋsʋ mun 'kele emə sʋanlan'n m'ə man mɪn tunmin maan mun yə ninnge sva-mə'n.

²⁵ Nyanmian y'ə sʋanlun Zʋan ke ə sɔnɪn menian'n-mə ə, anaan kulo menian'n-mə yê be sʋanlun yí ə?”

Mə Zozi bisali bé kosuan sɔ'n, akpɔlɔwa tɔli bé afian elɔ. Bé nwan: “Se ye kan ke Nyanmian yê ə sʋanlun yí a, ə 'ba bisa yé ke: ‘Nan nzuke ati yê emə a nne man yí b'a nni man'n?’ ²⁶ Nan se ye kan ke: ‘Menian'n-mə yê be sʋanlan yí' a, meninsʋnman'n 'fe yé nwɔn eya. Afi bé kwalaa be de be di ke Zʋan ti Nyanmian kpɔmanfɔe.”

²⁷ Ehi a, be kə bua Zozi ke: “Ye nzi man.”

Zozi kʋsʋ nwan: “Se emə nzi man an, mɪn kʋsʋ mun ngan man sʋanlan'n m'ə man mɪn tunmin maan mun yə ninnge sɔ'n-mə'n mun ngele man emə.”

Mmatɔnman nnyuan nɪn anwɔn anyɪndala'n

²⁸ Eɛ Zozi nwan: “Emə tíe. Anɪn bian kɔn le yí mma nnyuan. Cian kɔn, ə kə han kə hele nunhan kpain'n ke: ‘Mɪn wa, ene, kə divɪn ebo nɪn asʋ elɔ kə li junman.’

²⁹ “Batɔnman'n tua se yí sɪ ke: ‘Mun ngə man.’ ɔ ti ebele dede yí nzin hyeli, ə kə jasʋ ə kə hə ebo nɪn asʋ.

³⁰ “Sɪe'n kə han ejɔle kɔnmgba sɔ'n ə kə hele yí wa kutua'n. ɔ hanlun an, yí wa'n nwan: ‘Baba, m'an ti, mɪn 'kə.’ Baa'n ngə hə man ebo nɪn asʋ.

³¹ “Anɪn mmatɔnman nnyuan'n, benin y'ə yɔli yí sɪ ehulo like ə?”

Bé nwan: “Nunhan kpain nɪn ə.”

Ehi, Zozi nwan: “Mun kan yí ananhɔle mɪn kele emə ke, bé mə be dide ajule'n, ə nɔn tutu'n-mə, be 'di mʋa emə anyunnun Nyanmian Belemgbin Mân nɪn anun elɔ. ³² ɔ sanlun ke Zʋan wali, ə heleli emə atun kpa'n, nan emə a nva man sʋ. Nan bé mə be dide ajule'n, ə nɔn tutu'n-mə, bé die, be leli yí be lili. Emə a nwun ke menian sɔ'n-mə kwalaa a le yí a li. Nan emə die, emə a nnun man bé nwɔn b'a ngaci man bé abalabə'n, b'a nne man yí b'a nni man.”

Divɪn ebo nɪn anwɔn anyɪndala'n

(Maaki 12.1-12, Luku 20.9-19)

³³ “Emə tíe anyɪndala kɔn bieku. Anɪn bian kɔn le yí divɪn ebo. ɔ kə le yí nwɔn. ɔ kə fun kunman kɔn m'ə hyuhyuin yí nzan'n gua nɪn ə. ɔ kə si sua hyilili kɔn sʋ. Sua sɔ'n ti kannganlaun. Be fʋ sʋ be sisa ebo'n. M'ə yueli'n, ə kə fa ebo'n kə wula kpafu-mə asa nɪn. Yê ə hɔli yí atun ə. ³⁴ ɔ wə ebele dede mə divɪn nɪn etie'n temɔn juli'n, bian'n kə sʋan yí ngʋa'n-mə ke be hó kpafu'n-mə anwɔn elɔ, be hó lé yí die'n be béle yí.

³⁵ “Kpafu'n-mə kə hyɪ bian'n ngʋa'n-mə be kə bu kɔn, be kə hun kɔn, be kə tutu nunhan kɔn kʋsʋ ebʋe be kə hun yí. ³⁶ Eɛe bian'n kə sʋan yí ngʋa'n mmiekun-mə dɔn be talali alimʋa die'n-mə. Eɛe kpafu-mə kə yə bé ke be yɔli ehɪnlun-mə'n.

³⁷ Sian die, bian'n kə sʋan yí muonun yí wa'n bé nwɔn elɔ. Yí nwan: ‘Kemə ə ti mɪn kunnun baa'n, mɪn de mɪn di ke be 'ba man yí anyɪnzə.’

³⁸ “Nan mɛle mə be nwunlin bian nɪn awa'n, bé nwan: ‘Be nían, bian ehi m'ə le ba'n, cian bie dede yí dein yê ə 'di ajâ'n ə fa ebo nɪn ə. Yí ti, be mán ye hún yí ye fá ebo'n.’ ³⁹ Ehi a, be kə hyɪ bian nɪn awa'n be nɔn yí kə hə ebo nɪn anʋan elɔ be kə hun yí.

⁴⁰ “Nan se bian'n m'ə le ebo'n ba a, kpafu sɔ'n-mə, nzu yê emə de di ke ə 'yə bé ə?”

⁴¹ Bé nwan: “O nnwun man bé nwɔn anwunnvoe, o 'kun kpafu ati anun ete sɔ'n-mɔ o fa yí ebo'n wula menian nɔvɔle asa nun. Temɔn'n ju nán be 'ti ebo nun an, anin be yi yí die be bele yí.”

⁴² Zozi nwan: “Ehele Ejole nun anun ejole kpole ehi, asu emɔ kɔngali man yí lé o?”

*Ebve'n mɔ bé mɔ be le si sua nun a ju a tv'n,
yí yê o'a kaci ayialie nun asu ebve cinnjin kpa nun o.
Like mɔ yé Min a yɔ nun anin.*

O ti enyinmian like wɔ yé nyinsv!”

⁴³ Zozi kɔ han kɔ tv sv ke: “Ehi ati, mɔn kan mɔn kele emɔ ke Nyanmian Belemgbin Mân'n, be 'tva emɔ be de be man menian mɔ b'a nun bé nwɔn mɔ be bɔ bala m'ɔ sɔ Nyanmian anyin'n. [⁴⁴ Svanlan biala m'ɔ kɔ tɔ ebve sɔ nun asu'n, yí nun 'titi. Svanlan kɔsv mɔ ebve sɔ'n kɔ tɔ yí sv'n, o 'nunkun yí.”]

⁴⁵ Mɔ Zozi buli anyindala sɔ'n, Nyanmian *teeyifve mgbain'n-mɔ nun *Falisifve'n-mɔ nwunlin ke bé nwɔn ejole yê Zozi le kan o. ⁴⁶ Ehi ati, be kpɔndeli atin mɔ be 'sin sv be ci yí. Nan kɔsv, meninsɔnman'n dunman nun, be sulo, be kɔ yaci be kɔ hɔ. O sanlin ke menian'n-mɔ bu Zozi ke Nyanmian kpɔmanfve.

22

Atɔnvɔle alie nun anwɔn anyindala'n

(Luku 14.15-24)

¹ Zozi buli anyindala mmiekun-mɔ dɔɔn o heleli bé. Yí nwan: ² “Anwunno Belemgbin Mân'n ti ke belemgbin kɔn m'ɔ le man yí wa belenzua kɔn fa yí yi atɔnvɔle o. ³ O kɔ svan yí ngva'n-mɔ ke be hó féle bé m'ɔ tɔli yí sa feleli bé'n ke b'a sesie alie nun a yue. Be hɔli feleli bé a, menian sɔ'n-mɔ fíi ngɔ a man.

⁴ “O kɔ svan yí ngva'n mmiekun-mɔ, yí nɔan la bé nɔan nun, yí nwan: ‘Emɔ sé bé ke: M'an hun mín nnale'n-mɔ nun naan'n-mɔ mɔ b'a lɔ kpa'n. M'an sesie alie nun a yue. Yí ti, emɔ bála atɔnvɔle nun abv.’

⁵ “Be hɔli feleli bé a, menian sɔ'n-mɔ ngɔ kpɔnlin belemgbin anwɔn. Ehi jasv a, o le kɔ yí ebolo, ehi jasv a, o le kɔ a tɔnin yí ninngɛ. ⁶ Mmie-mɔ kɔsv kɔ sɔ ngva'n-mɔ be kɔ hele bé yalɛ dede be kɔ hun bé. ⁷ Mɔ belemgbin'n tɔli ejole sɔ'n, o kɔ fe eya. O kɔ svan yí nzalafv'n-mɔ ke be hó hún kodiawu sɔ'n-mɔ ese be yála bé kulo'n.

⁸ “Mɔ ehi tɔli yí nwɔn'n, o kɔ han kɔ hele yí ngva'n-mɔ ke: ‘Atɔnvɔle alie nun a bɔn. Nan bé mɔ n veleli bé'n, bé fíi b'a mma man. ⁹ Yí ti, emɔ hó gua nun asv elɔ, svanlan biala mɔ emɔ kɔ nwun yí'n, emɔ féle yí.’ ¹⁰ Ngva'n-mɔ kɔ hɔ gua nun asv. Bé kvalaa mɔ be nun bé yial'n, ati anun ete o, ati anun kpa o, be kɔ fele bé dede atɔnvɔle sua'n kɔ yi tekɛɛ.

¹¹ “Belemgbin'n kɔ wɔlv sua nun anun, o kɔ nenian bé mɔ be gugua tɔbɔli nun anwɔn be le didi'n. O 'nian an, anin svanlan kɔn ti ebele. Svanlan sɔ'n wula man atɔnvɔle taladiɛ'n bie. ¹² Belemgbin'n kɔ bisa yí ke: ‘Mín manngvɔn, e yɔli se mɔ e wɔlvli ewa, kɔsv afi e wula man atɔnvɔle taladiɛ'n bie'n?’ Bian'n ngɔ hvala man ejole fíi kan.

¹³ “Ehi, belemgbin'n kɔ han kɔ hele yí ngva'n-mɔ ke: ‘Emɔ cíci yí ja'n nun yí sa'n-mɔ be tɔ yí awosin nun anun elɔ gua nun asv. Elɔ yê o 'sun ese o 'kvan yí je nun o.’”

¹⁴ Zozi kɔ han kɔ tv sv ke: “B'a fele menian dɔɔn, nan kɔsv kaan bie yê be 'fa bé o.”

Sezaa ajule'n

(Maaki 12.13-17, Luku 20.20-26)

¹⁵ Ehi, *Falisifve'n-mɔ hɔli yial'i be kpɔndeli kosuan mɔ se be bisa Zozi a, o kvala ke o fɔn o tɔ bé ngaa nun anun'n. ¹⁶ Be kɔ svan bé menian'n mmie-mɔ, o

nwon belemgbin *Elodɪ menian di'e'n mmie-mo Zozi anwon elo, ke be ho bisa yi ke: "Kpain, ye si ke wo die e kan ananhole. Like mo Nyanmian kulo ke swanlan yo'n, e kele yi ananhole. Ajonlun mo menian'n-mo ko fa'n, e nzulo man yi nzin. Afi e nnian man swanlan nyunnun e mmua man yi ndee. ¹⁷ Yi ti, wo die mo wo wo ti anun'n, kan maan ye ti. Asu ye mala'n kele ke ye tua ajule anaan nan ye tua ye man belemgbin Sezaa o?"

¹⁸ Nan mo Zozi nwunlin be ajonlun ete'n, o ko bisa be ke: "Apoo mma, nzuke ati ye emo le so min nian o? ¹⁹ Esika'n mo emo fa tua Sezaa ajule'n, emo fa bie be man n nian." Be ko fa kun be ko bele yi. ²⁰ Be nun yi wali a, yi nwan: "Nwan nvoninnin o nun nwan dunman die ye o wo so o?"

²¹ Be nwan: "Belemgbin Sezaa o."

Ehi a, Zozi nwan: "Like mo ti Sezaa die'n, emo fa man Sezaa ye mo ti Nyanmian kusu die'n, emo fa man Nyanmian."

²² Zozi mmua so'n mo be tili'n sinlin be nwon. Be yacili yi ebele ye be holi o.

Ewuetinngge nin anwon kosuan'n

(Maaki 12.18-27, Luku 20.27-40)

²³ Cian konngba so'n, *Sadusifue'n-mo mo be nwan ewuetinngge nun man ebele'n, be mmie-mo ko a Zozi anwon ebele. Be ko bisa yi kosuan ke: ²⁴ "Kpain, e 'nwun ejole mo Moyizi a han'n: 'Se belenzua kon ja bala nan o nun yi b'a nwo man baa fi dede nan belenzua'n wu a, yi nianman'n di ke o ja bala'n, nan o nun yi wo baa be man yi nianman'n mo o'a wu'n.' ²⁵ Ehi, anin anianman nsu wo ye afian ewa. Nunhan kpain'n jal balasua kon, o nun yi a nwo man baa fi dede o ko wu. Yi nzin baa'n ko ja balasua so'n. ²⁶ Yi kusu o nun yi b'a nwo man baa fi dede o ko wu, yi nzin baa die'n ko fa bala'n. O nun yi b'a nwo man baa fi dede yi kusu o ko wu. Be le yi so dede be menian nsu'n kwalaa be ko ja balasua konngba'n dede o ko yia. Be fi be nun yi a nwo man baa dede be kwalaa be ko yue wu. ²⁷ Yi nzin, balasua'n kusu ko wu. ²⁸ Ewuetinngge cian'n, be menian nsu'n, nunhan benin ye balasua'n ti yi die o? Afi be kwalaa b'a ja yi bie."

²⁹ Be kosuan so nun anwon, Zozi ko bua be ke: "Emo a fun, o sanlin ke emo nzi man Ehele Ejole'n nun Nyanmian tunmin'n. ³⁰ Afi ewuetinngge cian'n, mmelenzua'n-mo ngo ja man mmalasua kon, mmalasua'n-mo kusu ngo ja man mmelenzua kon. Nan be kwalaa be 'kaci ke nyanmiansu mmofue'n-mo. ³¹ Ewuetinngge nin anwon ejole'n mo Nyanmian Kpili hanlin heleli emo'n, emo kunngali man yi le o? O hanlin ke: ³² *Abalahamon nun Izaki nun Zvakobv, be Nyanmian'n y'o le min.* Ngwan mma'n-mo, be Nyanmian'n y'o le yi, nan o ti man ewue mma Nyanmian."

³³ Mo meninswanman'n tili Zozi ngehele so'n, o sinlin be nwon.

Mala'n mo ti kpili tala be kwalaa'n

(Maaki 12.28-34, Luku 10.25-28)

³⁴ Mo *Falifue'n-mo tili ke Zozi a huala *Sadusifue'n-mo'n, be ko yia ebele. ³⁵ Be nunhan kon ti *mala nin asu kpain. O kulo ke o so Zozi nian. O ko bisa yi ke: ³⁶ "Kpain, mala'n nunhan benin y'o ti kpili tala be kwalaa o?"

³⁷ Zozi ko bua yi ke: "Fa wo ahonlin'n kwalaa, o nun wo ekala'n kwalaa, o nun wo ajonlin'n kwalaa kulo wo Min Nyanmian. ³⁸ Mala mo li moa mo ti kpili tala be kwalaa nin anin. ³⁹ Mo tian yi nnyuan, mo nun alimua die'n ti kon'n, y'o le ehi: O di ke e kulo wo mangvon ke wo muonun wo nwon. ⁴⁰ Mala nnyuan ehi asu ye Moyizi nun Nyanmian mgbomanfue'n-mo ngehele'n kwalaa jin o."

Kilisi'n nun belemgbin Davidi

(Maaki 12.35-37, Luku 20.41-44)

41 Anun *Falisifue'n-mo ati a yia. Zozi ko bisa be kosuan ke: 42 “Emo junlun ke nwan y'o le *Kilisi'n? O ti nwan awa?”

Be ko bua yi ke: “O ti belemgbin *Davidi awa.”

43 Zozi nwan: “Nan anun o yo se mo Wawe Nwanzan-nwanzan'n manlin Davidi feleli yi 'min Min'n'? Afi Davidi nwan:

44 *Ye Min a han a hele min Min ke:*

Tanlan min fama so,

nan min 'ba fa wo mgbafue'n-mo min gua wo ja abv.

45 Se Davidi fele yi 'min Min' an, anun o yo se mo ese Kilisi'n ti Davidi awa'n?”

46 Swanlan fiu a ngwala man ejole kpole kun bua. O fi ebete, swanlan fiu a ngwala man Zozi kosuan fiu kon bisa.

23

Zozi 'ba han mala nun asv mgbain'n-mo

nun Falisifue'n-mo abalabo ete nun anwun ejole
(Maaki 12.38-39, Luku 11.43,46; 20.45-46)

1 Ehi, Zozi ko han ko hele menisonman'n nun yi menian'n-mo ke: 2 “*Mala nun asv mgbain'n-mo nun *Falisifue'n-mo ye be tu *Moyizi mala nun abv be kele menian'n-mo o. 3 Emo man be nyin so be. Like biala mo be ko hele ke emo yo'n, emo yo. Nan kusv nan be nian be nyolie die nun asv be yo bie. O sanlin ke mala'n mo be muonun be kele'n, be nni man so. 4 Be ci ci ninngwe nonnoe be sua menian'n-mo, nan kusv be muonun be nva man be sa beta kun be mmuka man be. 5 Be yo be ninngwe die'n-mo kwalaa maan menian'n-mo nwun be nzole. Be yiyi Ebele Ejole nun anun ejole'n don be bo yi ke sebe ndetele ndetele be bubo be nwonman nun asv anan be sa. Be yo be taladie'n-mo anvan mgbese-mgbese'n-mo ndundun kpa. 6 Se menian'n-mo yia nan be 'di like a, be die, menian mgbili mgbili'n-mo lika'n ye be kpnnde be tanlan o. Nyanman sua nun anun bia'n-mo m'o jijin be nyunnun'n, so ye be kulo ke be tanlan o. 7 Be kulo ke se menian'n-mo yia bagua nun nan se be 'bisa be ahin an, be kotv, ese be fele be 'minlian'.

8 “Emo die, nan be man swanlan fiu fele emo 'Minlian'. O sanlin ke emo kwalaa ti anianman, ese emo kwalaa Amin'n ti baa konmgba. 9 Asie nun asv ewa, nan be fele swanlan fiu 'Sie'. O sanlin ke Sie konmgba cein'n mo emo le yi'n, yo le nunhan'n m'o wo anwunno elo'n. 10 Nan be man swanlan fiu fele emo 'Kpain'. O sanlin ke emo Kpain'n ti baa konmgba cein, yo le Kilisi. 11 Swanlan m'o ti kpili wo emo afian'n, o di ke o yo emo akva. 12 Swanlan m'o ko man yi nwun so'n, be 'kan yi asi, nan m'o ko han yi nwun asi'n, be 'man yi so.

Zozi 'ba b mala nun asv mgbain'n-mo

nun Falisifue'n-mo sasan

(Maaki 12.40, Luku 11.39-42,44,47-52; 20.47)

13 “Emo *mala nun asv mgbain'n-mo nun emo *Falisifue'n-mo, apoo mma, munnzue han emo! Emo ngulo man ke emo ko Anwunno Belemgbin Man nun anun, nan kusv menian mo be kulo ke be ko nun'n, emo totua be atin.

[14 “Emo mala nun asv mgbain'n-mo nun emo Falisifue'n-mo, apoo mma, munnzue han emo! Emo tua kunlannve mmalasua'n-mo be de be ninngwe'n kwalaaatin nan emo a kpe be nyin b'a yo asonun ndundun maan menian'n-mo nwun ke emo ti kpa. Emo nyolie so nun anwun kale mo Nyanman 'ba tua emo'n, o ti man nzemunde.]

15 “Emo mala nun asv mgbain'n-mo nun emo Falisifue'n-mo, apoo mma, munnzue han emo. Emo nanndi asie'n lika kwalaaatin nun jenvie nun anyunso be kpnnde swanlan maan o kaci yi nwun ke Zufu'n-mo. Emo nyan yi yue a, emo man o kaci sin'n m'o nnun man le nun anun swanlan fa nnyuan tala emo.

16 “Anyinsinlinwafue mɔ be kekele menian atɪn, munnzue hán emɔ! Emɔ nwan: ‘Se sɔanlan kɔn kan asɔnɪn sua nɪn ati a, anɪn ɔ’a nyɔ man like fíí. Nan se ɔ kan esika kɔkɔle’n m’ɔ wɔ nun nɪn ati a, beɛ mɔ anɪn ɔ’a han ndâ ɔ.’
 17 Ngɔasiɔfue anyinsinlinwafue! Esika kɔkɔle’n nɔn Nyanmian sua’n m’ɔ man esika kɔkɔle’n yɔ nwannzan-nwannzan’n, benin y’ɔ ti cɪnnjɪn kpa ɔ? 18 Eɛ emɔ nwan: ‘Se sɔanlan kɔn kan *teeyie mɔcia nɪn ati a, anɪn ɔ’a nyɔ man like fíí. Nan se ɔ kan afɔle’n m’ɔ wɔ teeyie mɔcia nɪn asɔ nɪn an, beɛ mɔ anɪn ɔ’a han ndâ ɔ.’
 19 Anyinsinlinwafue! Teeyie mɔcia’n nɔn sɔ ninnge’n mɔ teeyie mɔcia’n man ɔ yɔ nwannzan-nwannzan’n, benin y’ɔ ti cɪnnjɪn kpa ɔ? 20 Sɔanlan m’ɔ kɔ han teeyie mɔcia’n, anɪn ɔ’a han yí nɔn sɔ ninnge’n kɔalaatin. 21 Sɔanlan m’ɔ kɔ han Nyanmian sua’n, anɪn ɔ’a han yí nɔn sɔanlan’n m’ɔ wɔ nun nɪn ati. 22 Sɔanlan m’ɔ kɔ han Nyanmian belemgbin bia’n m’ɔ wɔ nyanmiansɔ’n, anɪn ɔ’a han Nyanmian m’ɔ ti sɔ nɪn ati ɔ’a bɔka sɔ.

23 “Emɔ mala nɪn asɔ mgbain’n-mɔ nɔn emɔ Falisifue’n-mɔ, apoo mma, munnzue hán emɔ! Mmaka mma ke manti, aneti nɔn kunnmɪn’n, emɔ bu nɪn bulu, be tu kɔn be man Nyanmian. Nan kɔsɔ mân sese ebue’n, anwunnvoe enwuan’n nɔn ananhɔle elie’n m’ɔ ti mala nɪn anwɔn like cɪnnjɪn’n, emɔ bubu bé nyɪn be gua sɔ. Like m’ɔ se ke emɔ yɔ nɪn anɪn. Eɛ ɔ nni man ke emɔ bubu bé nyɪn be gua yí bu nga nɪn asɔ. 24 Anyinsinlinwafue mɔ be kekele menian atɪn! Emɔ sɪan nzue nɪn asɔ be yi nɪn kakɔba kaan’n mɔ la nɪn’n, nan kɔsɔ emɔ mɪn naan kpili’n mɔ be fele yí sɔamo’n! Emɔ mian bé nyɪn be di bé mala ngangan’n-mɔ kɔalaatin asɔ, nan kɔsɔ emɔ nni Nyanmian die’n-mɔ asɔ.

25 “Emɔ mala nɪn asɔ mgbain’n-mɔ nɔn emɔ Falisifue’n-mɔ, apoo mma, munnzue hán emɔ! Emɔ nwunnzin kangɔ’n nɔn talie nɪn anzin’n, nan kɔsɔ yí kunnun ti awue nɔn ati anɪn ete ninnge ngɔnmɪn. 26 Falisifue anyinsinlinwafue, di mɔa nwunnzin kangɔ’n nɔn talie nɪn akunnun nán a nwunnzin yí nzin’n kɔsɔ.

27 “Emɔ mala nɪn asɔ mgbain’n-mɔ nɔn emɔ Falisifue’n-mɔ, apoo mma, munnzue hán emɔ! Emɔ soman tomo mɔ b’a han yí ayile fufue kanlanman ɔ. Nan kɔsɔ yí kɔ nɪn anɪn ti mmowe ngɔnmɪn nɔn ninnge kpɔlɔlɔwa ngacile kɔalaatin. 28 Ke emɔ kɔsɔ ti yí nɪn anɪn. Menian’n-mɔ nwun emɔ a, be bu emɔ meninkpa. Nan kɔsɔ apoo mma y’ɔ le emɔ, ajɔnlɪn ete ete ngɔnmɪn wɔ emɔ ati anɪn.

29 “Emɔ *mala nɪn asɔ mgbain’n-mɔ, nɔn emɔ *Falisifue’n-mɔ, apoo mma, munnzue hán emɔ! Nyanmian mgbɔmanfue’n-mɔ mɔ be kɔ wu’n, emɔ tv bé tomo kanlanman kpa. 30 Emɔ nwan: ‘Se ɔ ti ke yé nan-mɔ beɛ sɔ anɪn ye wɔ ebeɛ a, ahan yé nɔn bé, yé bu a nyɔ man kón y’a ngun man Nyanmian mgbɔmanfue’n-mɔ.’ 31 Emɔ muonun di emɔ anwɔn adanzie ke bé mɔ be hunlin Nyanmian mgbɔmanfue’n-mɔ, bé bɔsɔ menian y’ɔ le emɔ. 32 Se ɔ ti sɔ a, anɪn like mɔ emɔ anan-mɔ bɔli yí bu’n, emɔ gúa yí bu!

33 “Ati ete mma ke owo! ɔ yɔ se mɔ emɔ jɔnlɪn ke emɔ ati ngɔ ha man sɪn’n m’ɔ le man ayuelie nɪn anɪn ɔ? 34 Ehika ati, emɔ tíe. Mɪn 'ba sɔan Nyanmian mgbɔmanfue’n-mɔ, bengelefue’n-mɔ, nɔn mala nɪn asɔ mgbain-mɔ emɔ anwɔn elɔ. Emɔ 'ba hun mmie-mɔ, be bubɔ mmie-mɔ kɔlɔwa sɔ, be fin mmie-mɔ mgbele Zufu’n-mɔ asɔnɪn sua’n-mɔ anɪn, be keɛ bé ahɔlɔwa kulo’n-mɔ asɔ. 35 ɔ bɔ yí bu seseɔfue Abeli ehuan’n mɔ be hunlin yí nɪn asɔ dede ɔ kɔ ju Balasi awa Zakali mɔ be lili yí awue Nyanmian sua’n nɔn teeyie mɔcia nɪn afian’n, bé mɔ b’a nyɔ man ete fíí mɔ be hunlin bé’n, bé awue elie nɪn anwɔn jɔwɔle’n kɔalaa kpolo emɔ ati. 36 Mɪn kan yí ananhɔle mɪn keɛ emɔ ke menian sɔ’n-mɔ kɔalaatin mɔ be lili bé awue be hunlin bé’n, bé ewue nɪn anwɔn jɔwɔle’n 'kpolo ajulisɔ menian ehɪ-mɔ ati.”

Zozi 'ba yi awóle gua Zoluzalemòn amma'n-mò anwòn
(Luku 13.34-35)

³⁷ Ehi, Zozi nwan: “Zoluzalemòn, Zoluzalemòn, wó mɔ ε kun Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ ε tutu ebue ε kun bé mɔ Nyanmian kɔ sɔan bé wó nwòn'n, n gulolɔ yí sɔnman ke mɔn kokuan wó mma'n-mɔ anɔan mín nwòn ke akɔ eta kokuan yí mma'n-mɔ anɔan yí ndeba'n-mɔ abɔ'n, nan kɔsɔ emɔ a ndie man!
³⁸ Emɔ nían, emɔ awulo'n le ba ha to kpa bɔkɔɔ. ³⁹ Afi mɔn kan mɔn kele emɔ ke emɔ ngɔ nwun man mín nwòn kún lé dede ɔ 'ju cian mɔ emɔ 'se ke: ‘Nyila hán sɔanlan'n m'ɔ le ba wɔ yé Mɔn dunman nun'n.’ ”

24

Nyanmian awulo nun ebubue nun anwòn ejòle'n
(Maaki 13.1-2, Luku 21.5-6)

¹ Zozi fi Nyanmian awulo nun anun ɔ kɔ fite. M'ɔ 'kɔ'n, yí menian'n-mɔ kɔ kprunngɔ yí ke ɔ tú yí nyin ɔ nían Nyanmian awulo nun anun sua'n-mɔ. ² Ehi, Zozi nwan: “Ehi kwalaa mɔ emɔ nwun yí ewa'n, mɔn kan yí ananhòle mɔn kele emɔ ke be 'ba bubu yí be gua. Ebue baa kɔn ngɔ tanlan man yí manngòn asu.”

Munnzue non ahulɔwa'n
(Maaki 13.3-13, Luku 21.7-19)

³ Zozi kɔ hɔ kɔ tanlan asɔ *Olivo bɔka nun asu. Yí menian'n-mɔ kɔ a yí nwòn ebɛle, nán b'a bisa yí ke: “Anun cian benin yê nyɔbue sɔ'n-mɔ 'kan gua asɔ ɔ? Wó ewale cian nun anwòn nzòle'n y'ɔ le benin? Mân'n kɔsɔ ayuelie cian'n y'ɔ le benin? Kan kele yé.”

⁴ Zozi nwan: “Emɔ nían bé nwòn kpa nán sɔanlan fíí a nnaka man emɔ. ⁵ ɔ sanlɔn ke menian dɔɔn kpa, be 'ba nanndɔ mín dunman nun asu nán bé nun kɔn biala 'ba se ke: ‘*Kilisi'n, Belemgbin Ngɔandefɔe'n, y'ɔ le mín.’ Be 'laka menian dɔɔn. ⁶ Emɔ 'ba tɔ ke menian'n-mɔ le kan elɔe ejòle emɔ anwòn ebɛle ala, ese be 'ba han be kele emɔ ke mmie-mɔ le kɔn mɔa elɔ. Nán be man bé kunnun titi bé, ɔ sanlɔn ke ɔ se ke ɔ yó sɔ, kɔsɔ anin nán mân nun ayuelie nun anun. ⁷ Mân kɔn 'ba jasɔ ɔ nun mân kɔn be kɔn elɔe. Belemgbin mân kɔn 'ba jasɔ ɔ nun belemgbin mân kɔn be kɔn elɔe. Ehɔe 'ba kpin eyuadi'n lika mmie-mɔ, ese asi'e'n 'ba kpusu wɔ lika ngacile dɔɔn. ⁸ Ehika kwalaa, ɔ tɔ ke balasua m'ɔ kɔ fɔ awòle sɔ yale'n m'ɔ di mɔa ɔ nwun yí'n.

⁹ “Ehi, menian'n-mɔ 'ba yi emɔ man maan be kele emɔ ahulɔwa ese be 'kun emɔ. Mín dunman nun, menian'n-mɔ kwalaa 'ba kpɔ emɔ. ¹⁰ Nan mele sɔ'n, menian dɔɔn kpa 'ba yaci bé dedi'n mɔ be le yí'n be tɔ. Be 'laka bé nwòn ese be 'kpɔ bé nwòn. ¹¹ Ato mgbɔmanfɔe dɔɔn 'ba fite fite be laka menian dɔɔn. ¹² Ete eyòle'n 'ba fa mân'n lika kwalaaatin dede ɔ man menian dɔɔn kpa mɔ be le ehulo'n, be 'yaci bé ehulo'n be tɔ. ¹³ Nan sɔanlan m'ɔ kɔ tila yí ahɔnlɔn dede ɔ kɔ ju yí ayuelie'n, sɔanlan sɔ'n 'nyan yí ti. ¹⁴ Anwunno Belemgbin Mân nun anwòn Ejòlekpa ehi, be 'bɔ yí asi'e'n lika kwalaaatin be man mân nun anun menian'n-mɔ kwalaa di yí nwòn adanzie, kwalaaaka nán mân nun ayuelie cian nun a ju.

Like ete kpili'n m'ɔ bɔ alba'n
(Maaki 13.14-23, Luku 21.20-24)

¹⁵ “Emɔ 'ba nwun like ete kpili'n m'ɔ bɔ alba mɔ Nyanmian kpɔmanfɔe Danie hanlɔn yí nwòn ejòle'n ke be 'ba sie yí lika nwannzan-nwannzan nun anun. (Sɔanlan m'ɔ le kɔnnga Danie ejòle sɔ'n, ɔ kɔnnga nán ɔ tɔ yí bɔ kpa.) ¹⁶ Yí ti, bé mɔ be wɔ Zude mân nun anun'n, be nwánndi be hó mmɔka'n-mɔ asu. ¹⁷ Sɔanlan m'ɔ kɔ fɔ yí sua nun ati sɔ'n, n'ɔ ju kɔ yí sua nun anun, ɔ fa like. ¹⁸ Sɔanlan m'ɔ kɔ hɔ ebolo'n, n'ɔ sa ba fa taladie. ¹⁹ Mele sɔ nun anun, mmalasua'n-mɔ mɔ be le nwɔnnze'n, ɔ nun bé mɔ be le nɔan mma'n, bé yakɔ! ²⁰ Emɔ séle Nyanmian

kpa nán emò enwanndie cian nún a nyia man fòsɛ nún, anaan enwɔnmian ele cian. ²¹ Ɔ sanlɛn kɛ yalɛ'n mɔ ɔ 'ba a tɛmɔn sɔ nún anun'n, yí esulo mɔ ɔ 'ba yɔ'n, kɛ bɛ bɔlɛ mán'n dede m'ɔ ju ɛnɛ'n, yí nwon sɔ yalɛ walɛ man lé, yê yí nwon sɔ yalɛ ngɔ a man kón lé. ²² Sɛ Nyanmian muonun a mgbɛ man tɛmɔn sɔ nún asɔ a, sɔanlan fíí nnyan man yí ti. Nan yí menian'n-mɔ mɔ ɔ'a kpa bɛ ɔ'a yɔ yí diɛ'n-mɔ dunman nún, ɔ'a kɛ cian sɔ'n-mɔ asɔ. ²³ Mɛlɛ sɔ nún anun, sɛ sɔanlan bie se emò kɛ: 'Emò nían, Kilisi'n wɔ ɛwa!' anaan 'Ɔ wɔ ɛlɔ!' a, nán bɛ de bɛ di. ²⁴ Ɔ sanlɛn kɛ ato Kilisi-mɔ ɔ nún ato mgbɔmanfɔɛ-mɔ 'ba fite fite, bɛ 'ba yɔ asinbenwɔn ninngɛ mgbili mgbili ɔ nún nzɔlɛ bɛ laka menian. Sɛ bɔbɔ bɛ kwalaa menian'n-mɔ mɔ Nyanmian a kpa bɛ a yɔ yí diɛ'n-mɔ laka a, bɛ 'laka bɛ. ²⁵ Ejɔlɛ nún ahɛ! M'an kannzɔ emò! ²⁶ Sɛ bɛ kan bɛ kele emò kɛ: 'Emò nían, ɔ wɔ ɛwá nún anun ɛlɔ' a, nán bɛ kɔ ɛlɔ. Sɛ kɔsɔ bɛ kan bɛ kele emò kɛ: 'Bɛ nían, ɔ fia ɛwa' a, nán bɛ de bɛ di. ²⁷ Kɛ nyanmian'n kɛ mian sɛnzɛ afitelɛ ɔ kɔ tɔ sɛnzɛ atɔlɛ'n, Mán Baa'n kɔsɔ ɛwale'n 'ba yɔ sɔ. ²⁸ Lika mɔ fuin'n la'n, ɛbɛlɛ yê ɛkpɔtɛ'n-mɔ yia ɔ.

Mán Baa nún ɛwale'n
(Maakɛ 13.24-27, Luku 21.25-28)

²⁹ “Yalɛ mɛlɛ'n sɛn ala, sɛnzɛ'n 'ba lu tuun. Sala'n ngɔ ta man kón. Nzalama'n-mɔ fi anwunno bɛ 'ba tutu bɛ gua asɛ. Nyanmiansɔ ɛlɔ ninngɛ mgbili'n-mɔ kwalaa 'ba kpusu. ³⁰ Ɛbɛlɛ nún anun, Mán Baa nún ɛwale nzɔlɛ'n 'ba fite nyanmian nún anyunnun. Asɛ nún asɔ nvilɛ'n-mɔ kwalaa 'ba sun bɛ yí awólɛ, bɛ 'ba nwon Mán Baa'n kɛ ɔ wɔ bɔlɛ nún anun ɔ fi anwunno ɔ lɛ ba wɔ tunmin kpili kpa ɔ nún anunminnyanmɔn nún. ³¹ Mɔ kɔnɔtɛ kpili'n kɔ te'n, Mán Baa'n 'ba sɔan yí mmɔfɔɛ'n-mɔ mɔ bɛ wɔ anwunno ɛlɔ nún asɛ'n lika kwalaa'tin. Ɔ 'man bɛ kokuan menian'n-mɔ mɔ ɔ'a kpa bɛ ɔ'a yɔ yí diɛ'n-mɔ anɔan.

Figi baka nún anwɔn anyɛndala'n
(Maakɛ 13.28-31, Luku 21.29-33)

³² “Emò nían *figi baka'n kɛ ɔ kpɛn tɛ yí'n nán emò tí yí bɔ. Mɛlɛ mɔ emò kɔ nwon kɛ asa mma a fifi yí nwon mɔ yí nyâ'n lɛ wula'n, anɛn emò sɛ kɛ ɔ ka kaan su. ³³ Emò kɔsɔ, mɛlɛ mɔ emò kɔ nwon ɛhɛ kwalaa'n, anɛn emò sɛ kɛ Mán Baa nún ɛwale nún a ju a yue ɔ'a mantan emò kɔkɔ. ³⁴ Mɛn kan yí ananhɔlɛ mɛn kele emò kɛ ajulisɔ menian ɛhɛ-mɔ ngɔ yue man wu nán ninngɛ sɔ'n-mɔ tɛmɔn a ju. ³⁵ Anwunno nún asɛ 'ba kɛ nún sɛn, nan mɛn Nɔan Ejɔlɛ'n diɛ, ɔ mgbɛ man nún lé.

Emò tánlan bɛ sísa
(Maakɛ 13.32-37, Luku 17.26-30, 34-36)

³⁶ “M'ɔ tɔ de cian'n, anaan dɔɛ'n, sɔanlan fíí nzɛ man. Anwunno ɛlɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ ɔ, Mán Baa nún ɔ, bɛ fíí bɛ nzɛ man. Nan Sɛ nún angɔnmɛn y'ɔ sɛ ɔ. ³⁷ Nowe bɛlɛ sɔ, ejɔlɛ'n m'ɔ walɛ'n, yí kɔnmgbɛ nún ala yê ɔ 'ba a Mán Baa nún ɛwale nún ɔ. ³⁸ Nowe bɛlɛ sɔ, asannan nán esue kpili'n m'ɔ nɔanlɛn mán nún a tɔ'n, anɛn menian'n-mɔ lɛ didi, bɛ lɛ nún nzan, bɛ lɛ ja bɛ nwon, bɛ lɛ fa bɛ mma mmalasua'n-mɔ atɔnvɔlɛ, dede ɔ juli mɛlɛ mɔ Nowe fɔlɛ meli nún anun'n. ³⁹ Bɛ gua ɛbɛlɛ, ejɔlɛ fíí a nvalɛ bɛ nwon, dede esue kpili'n kɔ tɔ, bɛ kwalaa bɛ kɔ nɔan. Mán Baa'n kɔsɔ ɛwale nún, kɛ ejɔlɛ'n 'ba yɔ yí nún ala anɛn. ⁴⁰ Mɛlɛ sɔ nún anun, mmelenzua nnyuan mɔ bɛ kɔ hɔ ebolo bɛ lɛ di junman lika kɔn'n, bɛ 'fa kɔn bɛ yaci kɔn. ⁴¹ Mmalasua nnyuan mɔ bɛ lɛ futu *bɛlɛ bɛ yí yí falɛ'n, bɛ 'fa kɔn bɛ yaci kɔn.

⁴² “Yí sɔ ati, emò tánlan bɛ sísa, ɔ sanlɛn kɛ, emò nzɛ man cian'n mɔ bɛ Mɛn 'ba ɔ. ⁴³ Emò nwon yí kɛ awulo kpain'n, sɛ ɔ sɛ dɔɛ'n mɔ alɛ san an, awofɔɛ'n ba ɔ wua yí a, ahan ɔ 'tanlan asɛ ɔ sísa, ɔ nyaci man yí maan ɔ nwon man yí sua nún

anun. ⁴⁴ Ehi ati, emɔ kɔsɔ, emɔ bɔbɔa bé nwɔn, ɔ sanlɔn ke, Mân Baa'n 'ba a dɔe mɔ emɔ nzusu man nɔn asɔ.

Akva kpa'n yê akva ete'n
(Luku 12.41-48)

⁴⁵ “Akva ngelefɔe ananhɔlefɔe'n, y'ɔ le nwan? Y'ɔ le akva'n mɔ yí mɔn a fa junman a wula yí sa nun ke ɔ nían yí ngɔa ehɔnlinka-mɔ asɔ, ɔ mán bé alie meɛ mɔ dɔe'n kɔ ju'n. ⁴⁶ Nyila hán akva sɔ'n mɔ yí mɔn 'sa ba a, ɔ 'ba tɔ yí junman nɔn asɔ'n! ⁴⁷ Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke, akva sɔ'n, yí mɔn'n 'fa yí ninng'e'n kvalaatin wula yí sa nun. ⁴⁸ Nan se akva sɔ'n ti sɔanlan ete a, ɔ 'kan yí ti anun ke: ‘Mín mɔn nnyan walɔ man.’ ⁴⁹ ɔ 'ti tɔ yí manngɔn'n-mɔ mɔ ɔ nɔn be di junman nɔn anwɔn ɔ bili bé, ɔ nɔn kɔnɔnmɔnzán'n-mɔ be 'didi ese be 'nɔn nzan. ⁵⁰ Cian m'ɔ njɔnlɔn man yí nwɔn ɔ nɔn dɔe m'ɔ nzusu man'n, yê yí mɔn'n 'ba a ɔ. ⁵¹ ɔ 'kele akva sɔ'n yale kpa, ɔ 'yɔ yí ke be yɔ apoo mma-mɔ'n. Ebele nɔn anun, ɔ 'ba sun ese ɔ 'kvan yí je'n.

25

Ndalie bulu nɔn anwɔn anyɔndala'n

¹ “Ehi, Anwunno Belemgbin Mân nɔn anwɔn ejɔle'n, ɔ soman ndalie bulu mɔ b'a fa bé nganlannɛ'n-mɔ b'a tetila, be le kɔ a kpa atɔnvɔle bian kɔn atɔn. ² Bé nunhan nnun ti ngɔasɔafɔe yê nnun kɔsɔ ti bengɛlefɔe. ³ Ngɔasɔafɔe'n-mɔ kɔ fa bé nganlannɛ'n-mɔ, be ngɔ fa man ngo be ngɔ sa man bé nwɔn. ⁴ Nan bengɛlefɔe nnun nɔn an, be kɔ fa bé nganlannɛ'n-mɔ ɔ nɔn ngo esê nun be kɔ sa bé nwɔn. ⁵ Atɔnvɔle bian'n kɔ hye kpa, ɔ mma man. Nafele kɔ hun ndalie bulu'n be kɔ lafi lafi.

⁶ “Mɔ alɛ'n buli nun'n, be 'tie a, anɔn sɔanlan bie le tian, yí nwan: ‘E 'nwun atɔnvɔle bian'n! Be fite be hó kpá yí atɔn!’

⁷ “Ebele ala, ndalie bulu'n kɔ jasɔ jasɔ, be yɔ bé nganlannɛ'n-mɔ kpa. ⁸ Ngɔasɔafɔe'n-mɔ kɔ se bengɛlefɔe'n-mɔ ke: ‘Emɔ mán yé bé ngo'n kaan, nán yé nganlannɛ'n-mɔ le nun.’

⁹ “Bengɛlefɔe'n-mɔ kɔ bua bé ke: ‘Cee, emɔ ngɔ nyan man yí, ɔ sanlɔn ke, ɔ nza man yé nɔn emɔ. Emɔ hó bé mɔ be tɔnɔn yí'n-mɔ elɔ, be hó tó bé die.’

¹⁰ “Ke be hɔli ngo atoe nɔn ala, atɔnvɔle bian'n kɔ a. Bengɛlefɔe nnun'n, mɔ b'a sesie bé nwɔn a yue'n, be nɔn yí kɔ wɔlɔ lɔka mɔ be le fa atɔnvɔle'n, nán b'a tɔ anɔan nɔn anun.

¹¹ “ɔ hyeli kaan, mmalasua ehɔnlɔn-mɔ kɔ a, be le tian, bé nwan: ‘Yemɔnlɔn, yemɔnlɔn, tike anɔan'n!’

¹² “Atɔnvɔle bian'n nwan: ‘Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke mɔn nzi man emɔ.’ ”

¹³ Ehi, Zozi kɔ han kɔ tɔ sɔ ke: “Yí sɔ ati, emɔ sísa, ɔ sanlɔn ke emɔ nzi man cian'n, anaan dɔe'n.”

Ngva nsan nɔn anwɔn anyɔndala'n
(Luku 19.12-27)

¹⁴ “Anwunno Belemgbin Mân'n soman bian kɔn m'ɔ le ba tu atɔn. ɔ kɔ fefeɛ yí ngɔa'n-mɔ ɔ kɔ fa yí esika'n kɔ wowula bé sa nun. ¹⁵ ɔ kɔ man kɔn esika kɔkɔle mma eya nnun, ɔ'a man kɔn kɔsɔ eya nnyuan, ɔ'a man kɔn bieku kɔsɔ eya kɔn. Bé nun kɔn biala anwɔnsele'n m'ɔ fa di yí junman'n, yí nwɔn esika yê ɔ falɔ manlɔn yí, yê ɔ hɔli ɔ. ¹⁶ Akva'n mɔ yí mɔn'n manlɔn yí esika kɔkɔle mma eya nnun'n, ɔ kɔ fa kɔ si kongo, ɔ kɔ nyan sɔ nvasɔe eya nnun. ¹⁷ Nunhan'n mɔ be manlɔn yí eya nnyuan'n, yí kɔsɔ ɔ kɔ fa kɔ si kongo, ɔ kɔ nyan sɔ nvasɔe eya nnyuan. ¹⁸ Nunhan'n mɔ be manlɔn yí eya kɔn'n, ɔ kɔ hɔ kɔ fun kunman ɔ kɔ fa yí mɔn esika'n kɔ fia.

19 “Be wɔ ebele dede ɔ hyeli kpa, bé mɪn'n kɔ a, ɔ kɔ fefele bé ke esika'n m'ɔ fali manlɪn bé'n, be bála a bu yí mgbɔnndan. 20 Akva'n mɔ be manlɪn yí esika kɔkɔle mma eya nnun'n kɔ fa eya nnun biekun kɔ a, yí nwan: ‘Mín mɪn, ε manlɪn mín esika kɔkɔle mma eya nnun. Nɪan, m'an nyan sɔ eya nnun biekun, ε 'nwun yí.’

21 “Yí mɪn'n nwan: ‘Akva kpa, mo! E ti ananhɔlefɔe kpa. Like kaan ehi mɔ m'an fa m'an man wɔ'n, a yɔ yí kpa. Yí ti, mɪn 'fa ninngɛ dɔɔn mɪn wula wɔ sa nun. Bala tanlan mín nwɔn ewa maan ye lí fɛ.’

22 “Akva'n mɔ be manlɪn yí esika kɔkɔle mma eya nnyuan'n kɔsɔ kɔ a, yí nwan: ‘Mín mɪn, esika kɔkɔle mma eya nnyuan'n mɔ ε fali manlɪn mín'n, m'an nyan sɔ eya nnyuan biekun, ε 'nwun yí.’

23 “Yí mɪn'n nwan: ‘Akva kpa, mo! E ti ananhɔlefɔe kpa. Like kaan ehi mɔ m'an fa m'an man wɔ'n, a yɔ yí kpa. Yí ti, mɪn 'fa ninngɛ dɔɔn mɪn wula wɔ sa nun. Bala tanlan mín nwɔn ewa maan ye lí fɛ.’

24 “Yí nzin, akva'n mɔ be manlɪn yí esika kɔkɔle mma eya kɔn'n kɔsɔ kɔ a yí dɛ. Yí nwan: ‘Mín mɪn, mɪn sɪ ke ε ti sɔanlan mɔ wɔ ejɔle yɔ sɪ kpa. E man ngva'n-mɔ di junman mgban nán wɔ lílɪ a nyan sɔ nvasɔe'n. 25 Esulo hanlɪn mín, n gɔ n vunlɪn wɔ esika'n n wulalɪ asɛ bu. E 'nwun wɔ esika'n, de wɔ like.’

26 “Yí mɪn'n nwan: ‘Akva ati anun eɛ efɔanfɔe, ε sɪ ke mɪn man emɔ di junman mgban mɪn nyan sɔ nvasɔe'n. 27 Ahan ε fali mɪn esika'n manlɪn bankɪ mma'n-mɔ sieli. Yí dɛ n vi elɔ mɪn ba a, anɪn mɪn yɪ mín esika'n nɔn yí ngua nun'n. 28 Yí ti, emɔ tɔa yí be lé esika kɔkɔle mma eya kɔn'n m'ɔ wɔ yí sa nun'n, be fá be mán akva'n m'ɔ le akpu kɔn'n. 29 ɔ sanlɪn ke sɔanlan m'ɔ le bie'n, be 'man yí dɔɔn biekun. Nan sɔanlan kɔsɔ m'ɔ le man fí'n, be 'tɔa yí be de kaan'n m'ɔ le'n. 30 Nán akva mgban ehi, be jú yí be tɔ awosin nɪn anun elɔ. Ebele yê ɔ 'sun eɛ ɔ 'kɔan yí je nɪn ɔ.’

Kulo menian'n-mɔ kwalaa ndɛe ebua'n

31 “Mele mɔ *Mân Baa'n ba a anunminnyanmɔn nɪn anun'n ɔ nɔn nyanmɪansɔ mmɔfɔe'n-mɔ kwalaa'n, ɔ 'tanlan yí anunminnyanmɔn belemgbin bia nɪn asɔ. 32 Asɛ nɪn asɔ menian'n-mɔ kwalaa 'ba yia yí nyunnun ebele. ɔ 'kpa bé nun ke bɔa enɪanfɔe'n kpa yí mmɔa'n ɔ sie bé ngɔnmɪn eɛ ɔ sie yí esile'n-mɔ kɔsɔ angɔnmɪn'n. 33 ɔ 'fa mmɔa'n-mɔ sie yí sa fama sɔ, ɔ 'fa esile'n-mɔ kɔsɔ sie yí sa bê sɔ.

34 “Ehi anzin, belemgbin'n 'ba se bé mɔ be wɔ yí sa fama sɔ'n ke: ‘Emɔ mɔ mín sɪ a yeyila bé'n, emɔ bála a fa Anwunno Belemgbin Mân'n. Nyanmɪan a fa a sie emɔ ajâ. ɔ sesieli manlɪn emɔ sunmin ke ɔ bɔlɪ mân'n. 35 ɔ sanlɪn ke mele mɔ anɪn ehɔe le kun mín'n, emɔ manlɪn mín like n nili. Mɔ nzuhoe 'kun mín'n, emɔ manlɪn mín nzue n nɔnlɪn. Mɔ m malɪ eyefɔe emɔ kulo nɪn asɔ'n, emɔ sikeli mín. 36 Mɔ anɪn mín nwɔn gua sɔ'n, emɔ manlɪn mín taladiɛ n wulalɪ, mɔ anɪn mɪn ndɪ man akpɔle'n, emɔ walɪ be nɪanlɪn mín bɔsɔ. Mɔ anɪn n na fiadi'n, emɔ walɪ nɪanlɪn mín bɔ sɔ.’

37 “Ehi, sɛsɛfɔe'n-mɔ 'ba bisa yí ke: ‘Ye Mɪn, cɪan benin yê ye nwunlɪn wɔ ke ehɔe le kun wɔ mɔ ye manlɪn wɔ like lili ɔ? Anaan cɪan benin yê ye nwunlɪn wɔ ke nzuhoe le kun wɔ mɔ ye manlɪn wɔ nzue nɔnlɪn ɔ? 38 Cɪan benin yê ε walɪ eyefɔe yé kulo nɪn asɔ mɔ ye sikeli wɔ ɔ, anaan cɪan benin yê ye nwunlɪn ke wɔ nwɔn gua sɔ mɔ ye manlɪn wɔ taladiɛ wulalɪ ɔ? 39 Cɪan benin yê ye nwunlɪn ke ε ndɪ man akpɔle anaan ε la fiadi mɔ ye nɪanlɪn wɔ bɔsɔ ɔ?’

40 “Belemgbin'n 'ba se bé ke: ‘Mɪn kan yí ananhɔle mɪn kele emɔ ke yí kwalaa mɔ emɔ yɔlɪ manlɪn mín nɪanman-mɔ nunhan kutua'n bie'n, mín yê emɔ yɔlɪ manlɪn mín ɔ.’

41 “Nan afɪ belemgbin'n 'ba se bé mɔ be gua yí sa bê sɔ'n ke: ‘Emɔ mɔ b'a fa munnzue'n, emɔ jásvɔ mín nwɔn ewa. Emɔ hó sɪn'n m'ɔ nnun man lé, mɔ

b'a sesie b'a man Abɔnsanmɔn nɔn yí mmɔfɔe'n-mɔ nɔn anun. ⁴² Ɔ sanlɔn ke mele mɔ anun ehɔe le kun mín'n, emɔ a mman man mín like m'an nni man. Mɔ nzuhoe 'kun mín'n, emɔ a mman man mín nzue m'an nɔn man. ⁴³ Mɔ m mali eyefɔe emɔ kulo nɔn asɔ'n, emɔ a nzike man mín. Mɔ anɔn mín nwɔn gua sɔ'n, emɔ a mman man mín taladiɛ m'an nwula man. Mɔ n vɔkeli'n, eɛe mɔ be tɔli mín fiadi'n, emɔ a nɔnian man mín bɔsɔ.'

⁴⁴ “Ehi, bé nwan: ‘Yé Mɔn, cian benin yê ye nwunlin wó ke ehɔe le kun wó mɔ y'a mman man wó like a nni man ɔ? Anaan cian benin yê ye nwunlin ke nzuhoe le kun wó mɔ y'a mman wó nzue a nɔn man ɔ? Cian benin yê e walɔ eyefɔe yé kulo nɔn asɔ mɔ y'a nzike man wó ɔ? Anaan cian benin yê ye nwunlin ke wó nwɔn gua sɔ mɔ y'a mman man wó taladiɛ a nwula man ɔ? Cian benin yê e fɔkeli anaan be tɔli wó fiadi mɔ y'a nɔnian man wó bɔsɔ ɔ?’

⁴⁵ “Belemgbin'n 'ba bua bé ke: ‘Mɔn kan yí ananhɔe mɔn kele emɔ ke yí kwalaa mɔ emɔ a nyɔ a mman man mín nianman ngutua ehi-mɔ anun kɔn bie'n, anɔn mín yê emɔ a nyɔ a mman man mín ɔ.’

⁴⁶ “Menian sɔ'n-mɔ, be 'kɔ lika mɔ yale elie'n le man ayuelie'n. Nan sɛsɛfɔe'n-mɔ die, be 'nyan nyanmiansɔ ngɔan m'ɔ le man ayuelie'n.”

26

Zufɔ mgbain'n-mɔ 'ba hɔ Zozi ati ahuan

(Maaki 14.1-2, Luku 22.1-2, Zvan 11.45-53)

¹ Ehi, Zozi hanlɔn ejɔle sɔ'n-mɔ dede m'ɔ yueli'n, ɔ selɔ yí menian'n-mɔ ke: ² Emɔ sɔ ke ɔ ka cian nnyuan nán b'a li *Paki feti'n. Mán Baa'n, be 'ba yi yí be man menian'n-mɔ bɔbɔ yí kɔlɔwa sɔ.

³ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, Nyanmian *teeyifɔe mgbain'n-mɔ, ɔ nɔn Zufɔ mgbain'n-mɔ kɔ yia Nyanmian teeyifɔe kpain kpa'n mɔ be fele yí Kayifɔ nɔn awulo elɔ. ⁴ Anɔn be le jɔnlɔn jɔnlɔn atɔn mɔ be 'sɔn sɔ be ci Zozi be kun yí nɔvialie nɔn nɔn anwɔn. ⁵ Bé nwan: “Ɔ ti man kpa ke ye ci yí feti nɔn anun. Se ye ci yí feti nɔn anun an, menian'n-mɔ kwalaa 'ba jasɔ yé kɔmɔn anun.”

Balasua kɔn 'ba kaci anatɔli gua Zozi ati nɔn asɔ

(Maaki 14.3-9, Zvan 12.1-8)

⁶ Anɔn Zozi wɔ Betanin, bian kɔn awulo. Bian sɔ'n li Simɔn, ɔ ti kokobefɔe daba. ⁷ Balasua kɔn kɔ a Zozi anwɔn ebele, ɔ le anantɔli bondoman kɔn yí sa nɔn. Anantɔli sɔ'n gua yɔ sɔ kpa. Mele mɔ be gua tɔbilɔ nɔn anwɔn be 'di like'n, balasua'n kɔ kaci anatɔli'n kɔ gua Zozi ati nɔn asɔ.

⁸ Mɔ yí menian'n-mɔ nwunlin yí sɔ'n, ɔ yɔli bé eya, bé nwan: “Anatɔli ehi eɛeɛe die abɔ y'ɔ le benin? ⁹ Be kwalaa ke be tɔnɔn yí, be fa yí esika'n be man ehianfɔe'n-mɔ.”

¹⁰ Be hanlɔn sɔ mɔ Zozi tɔli'n, yí nwan: “Nzuke ati yê emɔ le jɔli balasua sɔ nɔn ɔ? Like kpa yê ɔ'a yɔ ɔ'a man mín ɔ. ¹¹ Afɔ ehianfɔe'n-mɔ die, emɔ nɔn bé gua ewa cian daa. Nan mín die, mɔn nɔn emɔ ti man ewa dahuu. ¹² Anatɔli ehi mɔ ɔ'a tutu ɔ'a gua mín nwɔn'n, mín fuin nɔn esesie y'ɔ le sesie ɔ. ¹³ Mɔn kan yí ananhɔe mɔn kele emɔ ke eyuadi nɔn anun lika biala mɔ be 'bɔ Ejɔlekpa'n, be 'kan like mɔ balasua ehi a yɔ a man mín nɔn anwɔn ejɔle be fa be kaci yí.”

Zudasɔ 'ba yi Zozi man Nyanmian teeyifɔe mgbain'n-mɔ

(Maaki 14.10-11, Luku 22.3-6)

¹⁴ Ehi, Zozi menian bulu nɔn nnyuan'n, bé nunhan kɔn'n mɔ be fele yí Zudasɔ Isikaliɔti'n, ɔ hɔli tɔli Nyanmian *teeyifɔe mgbain'n-mɔ a, ¹⁵ yí nwan: “Se mɔn yi Zozi mɔn man emɔ a, nzu like die yê emɔ 'fa man mín ɔ?” Ebele ala, be kɔ ha jete fufue mma abulasan be kɔ wula yí sa nɔn. ¹⁶ Ɔ fi tɛmɔn sɔ'n, Zudasɔ kɔ kɔnnde atɔn mɔ ɔ 'sɔn sɔ ɔ yi Zozi man bé'n.

Zozi non yí menian'n-mə 'ba li Paki alie'n.

(Maaki 14.12-21, Luku 22.7-14,21-23, Zvan 13.21-30)

¹⁷ Kpaun'n mə be nwula man nun fali ayile'n, yí feti cian'n m'ə li mva nun anun, Zozi menian'n-mə wali yí nwun ebele a, bé nwan: “Ninhan yê e kulo ke ye hó tón *Paki alie nun ɔ?”

¹⁸ Mə be bisali kosuan sɔ'n, Zozi nwan: “Emə hó kulo elə, svanlan sva awulo, be se yí ke: ‘Yé Mún nwan: Mún mele nun a ju, wó awulo ewa yê mún non mín menian'n-mə ye 'di Paki alie nun ɔ.’ ” ¹⁹ Zozi menian'n-mə yoli m'ə heleli bé ke be yó'n be tunlin Paki alie'n.

²⁰ Nəsvba, Zozi non yí menian bulu non nnyuan'n kə tetanlan tɔbdi nun anwun. ²¹ Nán mə be 'di like'n, Zozi nwan: “Mún kan yí ananhəle mún kele emə ke, emə nunhan kún 'ba yí mín man.”

²² Mə Zozi hanlin sɔ'n, yí menian'n-mə alva kə bə bé nwun kpa. Bé nun kún biala nwan: “Yé Mún, nán mín ɔ.” ²³ Zozi nwan: “Svanlan'n m'ə non mín yé sa wə talie nun anun'n, yí yê ɔ 'yi mín man ɔ. ²⁴ *Mân Baa'n, ɔ 'ba wu ke be heleli yí nwun ejole'n wə Eहेले Ejole'n nun anun'n. Nan svanlan'n mə ɔ 'yi yí man'n, munnzue hán yí! ɔ ti kpa ke ahan b'a nwu man svanlan sɔ'n bəbɔ.”

²⁵ Zudası mə ɔ 'yi yí man'n nwan: “*Labi, nán mín ɔ. Se ato e.”

Zozi nwan: “Wó muonun, e si ke wó ɔ.”

²⁶ Mə be 'di like'n, Zozi kə fa kpaun, m'ə lali Nyanmian ası yueli'n, ɔ kə bubu nun ɔ kə man yí menian'n-mə. Yí nwan: “Emə lé kpaun ehi be lí, ɔ ti mín nwonnaan.”

²⁷ Yí nzin, ɔ kə fa divin kangə kún, m'ə lali Nyanmian ası yueli'n, ɔ kə fa ɔ kə man yí menian'n-mə. Yí nwan: “Emə kwalaa nún. ²⁸ ɔ sanlin ke nzan ehi ti mín moja ɔ di Nyanmian nyihye'n m'ə non emə le di nin ajinlanmun. Moja sɔ nun a butu a man menian dɔun a nyan ete face. ²⁹ Mún kan mún kele emə ke ɔ fi ene m'ə kə'n, mún non emə ye le mma non man divin ehi fíi kón. Mún non emə ye 'non divin fɔfɔle'n mín Sı Belemgbin Mân nun anun elə.”

³⁰ Mə Zozi hanlin sɔ yueli'n, be kə tɔ ejue. Be fi ebele bé nvan y'ɔ le *Olivu buka nun asv.

Zozi 'ba han ke Pielı 'ba se ke ɔ nzi man yí

(Maaki 14.27-31, Luku 22.31-34, Zvan 13.36-38)

³¹ Mə be həli juli Olivu buka nun asv elə'n, Zozi nwan: “Ene kəngəe muonun, emə kwalaa 'ba nwanndi mín, ɔ ka mín ngonmun. ɔ sanlin ke, b'a hele wə Eहेले Ejole nun anun ke:

Mún 'ba hun bva enianfve'n.

Yí mmva'n-mə kwalaa 'ba bə asandie.

³² Nan se mún wu mún tinnge a, mún 'di mva emə anyunnun Galile mân nun anun elə.”

³³ Pielı jasvli a, yí nwan: “Se bé kwalaa be nwanndi wó a, mín kəngba cein die mún nwanndi man wó lé.”

³⁴ Mə Pielı anvan tɔli'n, Zozi nwan: “Mún kan yí ananhəle mún kele wó ke ene kəngəe muonun, ɔ non dee mə akə'n 'bə kokolokoo'n, e 'kan yí ngokun kpê nsan ke e nzi man mín.”

³⁵ Pielı nwan: “Se ɔ di mə mún non wó wu bəbɔ a, mún ngan man sɔ lé.” Yí menian'n-mə kwalaa kə han sɔ bie.

Zozi 'ba yə asənin Getisemanne

(Maaki 14.32-42, Luku 22.39-46)

³⁶ M'ə yoli sɔ'n, Zozi non yí menian'n-mə həli juli lika kún *Olivu buka nun asv. Be fele lika sɔ'n Getisemanne (yí bɔ y'ɔ le ke lika mə be yi ngo). Mə be juli ebele'n, Zozi nwan: “Emə tánlan ewa nán mún 'ti mín nwun kaan mún yə asənin.” ³⁷ Mə ɔ 'kə'n, ɔ non Pielı non Zebede amma nnyuan'n yê be həli ɔ. Anwunmmubue

nɔn alɔabɔ kɔ han Zozi. ³⁸ Ɔ kɔ han kɔ hele bɛ kɛ: “Ewue nɔn a man mɔn lɔa a bɔ mɔn nɔwɔn sɔnman. Emɔ nɔn mɔn tɔnlan ewa, nɔn bɛ sɔsa!”

³⁹ Zozi hɔli yɔ nyunnun mɔa kaan an, ɔ kɔ butu yɔ nyɔn asɔ ɔ kɔ yɔ asɔnɔn. Yɔ nwan: “Mɔn Si, sɛ ɛ kɔala kɛ ɛ kpala ewue nyinlinlin ehi gua a, anɔn kpala gua! N'ɛ man mɔn nɔn ewue kangɔ nɔn anɔn. Nan kɔsɔ like biala anɔn, yɔ mɔ ɛ kulo'n nan n'ɛ yɔ mɔ mɔn kulo'n.”

⁴⁰ M'ɔ yɔli asɔnɔn'n yueli'n, ɔ kɔ sa kɔ a yɔ menian nsan'n-mɔ anwɔn ebele. Ɔ 'ba ju a, anɔn bɛ lɛ dafi. Zozi kɔ fɛlɛ Pɛli, yɔ nwan: “Emɔ a ngɔala man mɔn nɔn asɔ tanlan dɔhyɔli kɔnmgba cein? ⁴¹ Nɔn bɛ dafi, bɛ tɔnlan asɔ bɛ yɔ asɔnɔn, nɔn Abɔnsanmɔn a nzɔ man emɔ a nnɔan man. Ɔ wɔ emɔ ahɔnlin nɔn anɔn kɛ emɔ 'yɔ, nan kɔsɔ anwɔnnaan'n lɛ man anwɔnsele.”

⁴² Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, ɔ kɔ yaci bɛ ebele ɔ kɔ hɔ asɔnɔn eyɔle biekun. Yɔ nwan: “Mɔn Si, sɛ m'an nnɔn man ewue kangɔ ehi anɔn nɔn ɔ nyɔ man ye a, anɔn man n nɔn nɔn kɛ ɛ kulo'n.”

⁴³ Zozi kɔ sa kɔ a. Ɔ 'ba ju a, anɔn yɔ menian'n-mɔ lɛ dafi kpa. Ɔ sanlin kɛ anɔn nafɛle nɔn a bɔ bɛ. ⁴⁴ Yɔ kpɛ nsan nɔn asɔ, Zozi kɔ yaci bɛ ebele ɔ kɔ hɔ asɔnɔn kɔnmgba nɔn eyɔle biekun.

⁴⁵ M'ɔ yɔli asɔnɔn yueli'n, ɔ kɔ sa kɔ a yɔ menian'n-mɔ anwɔn ebele, nɔn ɔ'a bisa bɛ kɛ: “Emɔ tɛ dafi bɛ tɛ de bɛ ɛnwɔnmɔn? Emɔ nɔn, dɔe'n mɔ bɛ 'fa bɛ yɔ Mɔn Baa'n bɛ man ɛtefɔe'n-mɔ nɔn a ju. ⁴⁶ Emɔ jɔsɔ bɛ mɔn ye hɔ. Emɔ nɔn, sɔnlan'n mɔ ɔ 'ba yɔ mɔn man'n, ɔ'a ju ewa.”

Zozi ehyɛ'n

(Maaki 14.43-50, Luku 22.47-53, Zvan 18.3-12)

⁴⁷ Zozi anɔn ngɔ tɔ man, yɔ menian bulu nɔn nnyuan nɔn anɔn kɔn'n mɔ bɛ fɛle yɔ Zudas'i'n kɔ fite ebele. Ɔ 'ba a, menian dɔn si yɔ sɔ. Bɛ lile dadɛ nɔn koloman. Menian sɔ'n-mɔ, Nyanmɔn *teeyɔfɔe mgbain'n-mɔ nɔn Zufɔ mgbain'n-mɔ yɛ bɛ sɔnlin bɛ ɔ. ⁴⁸ Mɔ bɛ 'ba'n, Zudasɔ mɔ ɔ 'yɔ Zozi man'n kɔ hele bɛ nzɔle kɔn. Yɔ nwan: “Sɔnlan'n mɔ n gɔ tɔ yɔ nun'n, anɔn emɔ sɔ kɛ yɔ dein ɔ. Emɔ hyɔ yɔ.” ⁴⁹ Mɔ Zudasɔ juli ebele nɔn ala, ɔ kɔ kpunngɛ Zozi. Yɔ nwan: “*Labi, anɔn ɔ.” M'ɔ hanlin sɔ'n, ɔ'a tɔ Zozi nun.

⁵⁰ Zozi nwan: “Mɔn manngɔn, like mɔ ɛ walɔ yɔ eyɔle'n, yɔ.”

Ebele ala, menian'n-mɔ kɔ tɔ kɔ gua Zozi sɔ bɛ kɔ hyɔ yɔ. ⁵¹ Bɛ mɔ anɔn bɛ nɔn Zozi wɔ ebele nɔn anɔn kɔn kɔ hyɔn yɔ dadɛ'n, ɔ kɔ kpɛ Nyanmɔn *teeyɔfɔe kpain nɔn akɔa nɔn anzw'n.

⁵² M'ɔ kpɛli yɔ nzɔ'n, Zozi nwan: “Fa wɔ dadɛ'n wula yɔ bɔa nɔn anɔn. Ɔ sanlin kɛ bɛ mɔ bɛ fa dadɛ bɛ kɔn'n, dadɛ yɛ ɔ 'kun bɛ ɔ. ⁵³ Ɔ nzɔ man kɛ sɛ mɔn se mɔn Si kɛ ɔ bɛle mɔn nyanmɔnsɔ mmɔfɔe akpu akpu maan bɛ sɔsa mɔn an, ɔ 'yɔ yɔ kɔkaala ɔ? ⁵⁴ Sɛ mɔn yɔ yɔ sɔ a, ɔ 'yɔ sɛ nɔn Nyanmɔn Anɔn Ejɔle nɔn a kpɔn sɔ? Mɔ Ehele Ejɔle nɔn a han'n, ɔ di kɛ ɔ yɔ sɔ.”

⁵⁵ M'ɔ yɔli sɔ yueli'n, Zozi kɔ han kɔ hele meninsɔnman'n kɛ: “Emɔ 'ba hyɔ mɔn an, anɔn emɔ lɛ dadɛ nɔn koloman kɛ kodiawu y'ɔ lɛ mɔn. Kɛmɔ cɔan daa n dɔ asɔ Nyanmɔn awulo nɔn anɔn mɔn kekele menian'n-mɔ ninngɛ'n, nzukɛ ati yɛ emɔ a nji man mɔn ɔ?” ⁵⁶ Nan yɔ kɔalaa a yɔ sɔ, ɔ'a man ejɔle'n mɔ Nyanmɔn mgbɔmanfɔe'n-mɔ hanlin m'ɔ wɔ Ehele Ejɔle nɔn anɔn nɔn a kpɔn sɔ. Mɛle sɔ nɔn anɔn, Zozi menian'n-mɔ kɔalaa yacili yɔ ebele bɛ nwanndili.

Bɛ nɔn Zozi 'ba hɔ Kayifɔ aja sɔ

(Maaki 14.53-65, Luku 22.54-55,63-71, Zvan 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Bɛ mɔ bɛ hyɔli Zozi'n, bɛ nɔn yɔ hɔli Nyanmɔn *teeyɔfɔe kpain'n mɔ bɛ fɛle yɔ *Kayifɔ nɔn awulo. Ebele yɛ *mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ nɔn Zufɔ mgbain'n-mɔ hɔli yialɔ ɔ. ⁵⁸ Mɔ bɛ 'kɔ'n, anɔn Pɛli lɛ di Zozi fannvanndɔ dede bɛ juli

Nyanmian tɛɛyɪfɔɛ kpain nɪn awulo. Pɪɛli kɔ wɔɔ awulo nɪn anun, ɔ kɔ tanlan nɪnzalafu'n-mɔ anwɔn ebeɛ, ɔ 'nɪan kɛ ejɔɛ sɔ'n 'ba kpɪn gua yɪ bu'n.

⁵⁹ Nyanmian tɛɛyɪfɔɛ mgbain'n-mɔ nɔn menian'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ di ejɔɛ'n kɔ kpɔndɛ atɪn mɔ bɛ 'sɪn sɔ bɛ tɔn Zozi ɛsɔan bɛ kun yɪ. ⁶⁰ Bɛ kpɔndɛli, kɔsɔ bɛ ngɔ nyan man bie sunnzun mɔ adanzɪyua dɔn tɔnlin yɪ ɛsɔan ɔ. Yɪ bɛ-yue-asɛ, menian nnyuan walɪ a, bɛ nwan: ⁶¹ “Bian ɛhɪ a han kɛ: ‘Mɪn kwalaa kɛ mɪn bu Nyanmian sua'n mɪn fa cɪan nsan mɪn si.’”

⁶² Mɔ menian'n-mɔ hanlin sɔ'n, Nyanmian tɛɛyɪfɔɛ kpain'n kɔ jasɔ, ɔ kɔ bisa Zozi kɛ: “Ejɔɛ'n mɔ bɛ ɛ kan bɛ gua wɔ nwɔn'n, ɛ mmua man bie ɔ?” ⁶³ Zozi ngɔ tɛ man yɪ sɔ.

Nyanmian tɛɛyɪfɔɛ kpain'n kɔ han kɔ hele yɪ kɛ: “Mɪn kan Tɪasɪfɔɛ Nyanmian nɪn ati, sɛ Kilisi'n m'ɔ tɪ Nyanmian Awa'n y'ɔ le wɔ a, anɪn kan maan ye tɪ!”

⁶⁴ Zozi kɔ bua yɪ kɛ: “Yê wɔ nɔan wɔ sɔ ɛ ɛ kan nɪn ɔ. Nan mɪn kan mɪn kele ɛmɔ kɛ ɛnɛ m'ɔ kɔ'n, ɛmɔ 'ba nwun yɪ kɛ *Mân Baa'n tɪ Nyanmian tunminfɔɛ'n fama sɔ. ɛsɛ ɛmɔ 'ba nwun yɪ kɛ ɔ fi anwunno ɛɔ bɔɛ nɪn anun ɔ ɛ ba.”

⁶⁵ Mɔ Nyanmian tɛɛyɪfɔɛ kpain'n tɪli ejɔɛ sɔ'n Zozi anɔan nɪn'n, ɔ kɔ sɔ taladiɛ'n mɔ yɪ muonun ɔ wula'n ɔ kɔ sosua nɪn. Yɪ nwan: “Sian diɛ, ye mgbɔndɛ man adanzɛ kún! Afi ɛmɔ kwalaa a tɪ kɛ ɔ'a han ejɔɛ ɛtɛ ɔ'a tia Nyanmian! ⁶⁶ Nan ɛmɔ nwan nzɛ?”

Bɛ kwalaa bɛ nwan: “ɔ fata kɛ bɛ kun yɪ.”

⁶⁷ ɛhɪ, bɛ kɔ tɔtɔ Zozi anyunnun ngesɛɛ, ɛsɛ bɛ kɔ tɔtɔ yɪ kɔtɔɛ. Mmie-mɔ fia yɪ nyun bɛ kpaci yɪ nyɪn nɪn asɔ, ⁶⁸ anɪn bɛ nwan: “Wɔ mɔ ɛ tɪ Kilisi'n, kele ye sɔanlan'n mɔ ɔ'a kpaci wɔ nyɪn nɪn asɔ'n!”

*Pɪɛli 'ba se kɛ ɔ nzɪ man Zozi
(Maaki 14.66-72, Luku 22.56-62, Zvan 18.15,25,27)*

⁶⁹ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɪn Pɪɛli tɪ awulo nɪn abɔ ɛɔ. Nyanmian *tɛɛyɪfɔɛ kpain nɪn afanian kɔn kɔ a Pɪɛli anwɔn ebeɛ, yɪ nwan: “Wɔ kɔsɔ wɔ, anɪn ɛ si Zozi m'ɔ fi Galile mân nɪn anun nɪn asɔ bie.”

⁷⁰ M'ɔ hanlin sɔ'n, Pɪɛli suli akpɔɔwɔ bɛ kwalaa bɛ nyunnun ebeɛ. Yɪ nwan: “Sɔanlan'n mɔ ɛ ɛ kan yɪ ejɔɛ'n, mɪn nzɪ man yɪ.”

⁷¹ ɛhɪ, ɔ fi ebeɛ ɔ kɔ jasɔ ɔ kɔ hɔ kɔ jinlan awulo nɪn anɔan nɪn anun ɛɔ. Afanian kɔn biekun kɔ nwun yɪ. ɔ kɔ han kɔ hele bɛ mɔ bɛ gua ebeɛ'n kɛ: “Zozi m'ɔ fi Nazalɛtɪ'n, anɪn bian ɛhɪ si yɪ sɔ bie.”

⁷² ɛhɪ, Pɪɛli nwan: “Mɪn kan ndâ kɛ mɪn diɛ, mɪn nzɪ man sɔanlan sɔ'n!”

⁷³ ɔ hyɛli kaan an, bɛ mɔ bɛ gua ebeɛ'n kɔ kpunngɛ Pɪɛli, bɛ nwan: “ɔ tɪ ananhɔɛ, ɛ wɔ menian sɔ'n-mɔ anun bie. ɔ sanlin kɛ wɔ ejɔɛ'n kele lika mɔ ɛ fi'n.”

⁷⁴ ɛhɪ, Pɪɛli nwan: “Mɪn kan ndâ kɛ mɪn nzɪ man sɔanlan sɔ'n! Sɛ ato yê mɪn di a, Nyanmian Kpili túa mɪn yɪ nwɔn kalɛ!”

Kɛ ɔ 'kan sɔ nɪn ala, kokolokoo! Akɔ'n kɔ bɔ. ⁷⁵ Pɪɛli ati kɔ kacɪ ejɔɛ'n mɔ Zozi hanlin heleli yɪ'n. Zozi nwan: “ɔ nɔn dede mɔ akɔ'n 'bɔ'n, ɛ 'kan yɪ ngɔkɔn kpê nsan kɛ ɛ nzɪ man mɪn.” M'ɔ yɔli sɔ'n, Pɪɛli fitɛli ɔ sunlin sɛɛ kpa.

27

*Bɛ nɔn Zozi 'ba hɔ kɔnmanna Pilatɪ aja sɔ
(Maaki 15.1, Luku 23.1-2, Zvan 18.28-32)*

¹ Mɔ alɛ'n hɪnlin'n, Nyanmian *tɛɛyɪfɔɛ mgbain'n-mɔ nɔn Zufɔ mgbain'n-mɔ kwalaa anɔan sɛli bɛ nwɔn kɛ bɛ 'kun Zozi. ² Bɛ kɔ man bɛ kɔ cɪcɪ Zozi. Bɛ kɔ fa yɪ bɛ kɔ hɔ kɔ wula *Lɔmɔn kɔnmanna nɪn asa nɪn. Kɔnmanna sɔ'n, bɛ fɛɛ yɪ *Pilatɪ.

*Zudası ewue'n
(Junman'n 1.18-19)*

³ Mɔ Zudası m'ɔ yɪ Zozı manlɪn'n nɔwunlɪn kɛ bɛ lɛ ba hun Zozı'n, ɔ kɔ li yɪ nɔwun yalɛ kpa. Jɛtɛ fufue mma abulasan'n mɔ Nyanmɪan *tɛɛyɪfue mgbain'n-mɔ nɔn Zufu mgbain'n-mɔ falɪ manlɪn yɪ'n, ɔ kɔ fa ɔ kɔ sa kɔ bɛlɛ bɛ. ⁴ Yɪ nwan: "M'an yɔ ɛtɛ, ɔ sanlɪn kɛ m'an tɔn sɔanlan ɛsɔan maan b'a hun yɪ."

Mɔ Zudası hanlɪn sɔ'n, bɛ nwan: "Ɔ nvalɪ man yɛ nɔwun. Wɔ ngɔnmɪn wɔ ɛjɔlɛ ɔ!"

⁵ Zudası kɔ ju esika'n kɔ gua Nyanmɪan sua nɪn anun ɛbɛlɛ ɔ kɔ hɔ kɔ bɔ yɪ kɔmɪn.

⁶ Nyanmɪan tɛɛyɪfue mgbain'n-mɔ kɔ sɪsa esika'n. Bɛ nwan: "Yɛ mala'n mman man yɛ atɪn kɛ ye fɔ esika sɔ'n ye gɪa asɔnɪn esika nɪn anun. Ɔ sanlɪn kɛ sɔanlan moja esika ɔ."

⁷ Bɛ hanlɪn sɔ mɔ bɛ kwalaa bɛ nɔan sɛlɪ yɪ nɔwun'n, bɛ falɪ esika sɔ'n bɛ toli sɔanlan'n m'ɔ nɔwun nɪnngɛ nɪn ebo'n. Bɛ falɪ asɪɛ sɔ'n bɛ yɔlɪ nyɔfue asielɪɛ. ⁸ Ehi ati, ɛnɛ nɔn ɛnɛ, bɛ tɛ fɛlɛ lɪka sɔ'n "Moja Ebo". ⁹ Ɔ man ɛjɔlɛ'n mɔ Nyanmɪan falɪ wulalɪ kpɔmanfue Zolomin anɔan'n kpɪnlɪn sɔ. Kpɔmanfue Zolomin nwan: *Jɛtɛ fufue mma abulasan, esika mɔ Izalayɛ amma'n-mɔ anɔan sɛlɪ yɪ nɔwun bɛ falɪ bɛ lɪli yɪ gua nɪn anɪn.* ¹⁰ Esika sɔ'n b'a fa b'a to sɔanlan'n m'ɔ nɔwun nɪnngɛ nɪn ebo'n kɛ yɛ Mɪn hanlɪn hehelɪ mɪn'n.

*Pilatı 'ba bisa Zozı kosuan
(Maakı 15.2-5, Luku 23.3-5, Zvan 18.33-38)*

¹¹ Bɛ falɪ Zozı bɛ hɔlɪ kɔnmanna nɪn aja sɔ. Ɔ kɔ bisa Zozı kɛ: "Zufu'n-mɔ belemgbɪn'n y'ɔ le wɔ ɔ?"

Zozı nwan: "Yɛ wɔ nɔan wɔ sɔ ɛ lɛ kan nɪn ɔ."

¹² Nan mɔ Nyanmɪan *tɛɛyɪfue mgbain'n-mɔ nɔn Zufu mgbain'n-mɔ tɔn Zozı ɛsɔan'n, Zozı ngɔ tɛ man bɛ sɔ. ¹³ Ehi, Pilatı nwan: "ɛsɔan nɔwala ehi mɔ bɛ lɛ tɔn wɔ'n, ɛ ndɪ man ɔ?"

¹⁴ Zozı ngɔ bua ɛjɔlɛ kpɔlɛ kɔn sɔa. M'ɔ man ɛjɔlɛ'n sɪnlɪn kɔnmanna nɪn anɔwun kpɪlɪ nɪn anɪn.

*Pilatı 'ba man bɛ kun Zozı
(Maakı 15.6-15, Luku 23.13-25, Zvan 18.39-19.16)*

¹⁵ Bɛ 'di *Pakı fetɪ biala a, sɔanlan mɔ bɛ kɔ tɔ yɪ fiadɪ mɔ menian'n-mɔ kulo kɛ bɛ yaci yɪ'n, kɔnmanna'n yaci sɔanlan sɔ'n. ¹⁶ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɪn bian kɔn la fiadɪ. Bɛ fɛlɛ bian sɔ'n Balabası. Yɪ nɔwun yɔ esulo kpa, ɛsɛ bɛ kwalaa bɛ sɪ yɪ.

¹⁷ Pilatı kɔ bisa menian'n-mɔ mɔ b'a yia ɛbɛlɛ'n kɛ: "Balabası nɔn Zozı mɔ bɛ fɛlɛ yɪ Kilisi'n, bɛ nunhan benin yɛ ɛmɔ kulo kɛ n yaci yɪ ɔ?" ¹⁸ Ɔ kɔ bisa bɛ sɔ, afɪ ɔ sɪ yɪ fɔsɔn kɛ bɛ kpɔ Zozı, yɪ ti yɛ b'a hyɪ yɪ b'a man yɪ ɔ.

¹⁹ Anɪn Pilatı tɪ lɪka mɔ bɛ di ɛjɔlɛ'n, yɪ yɪ falɪ ngalɪ hɔlɪ manlɪn yɪ kɛ: "N'ɛ fa wɔ ɛjɔlɛ tɔ sɔanlan sɔ nɪn anɔwun, ɔ tɪ sɛsɛfue. Yɪ dunman nɪn, ɛnɛ kɔngɔɛ n jɪnlɪn elalɪɛ ɛtɛ ɛtɛ."

²⁰ Tɛmɔn sɔ'n, anɪn Nyanmɪan *tɛɛyɪfue mgbain'n-mɔ nɔn Zufu mgbain'n-mɔ lɛ wowula menɪnsɔnman nɪn abɔ kɛ bɛ hán maan ɔ yaci Balabası nán bɛ hún Zozı.

²¹ Kɔnmanna'n kɔ bisa bɛ biekun kɛ: "Bɛ menian nnyuan'n, benin yɛ ɛmɔ kulo kɛ n yaci yɪ ɔ?"

Bɛ kwalaa bɛ nwan: "Yaci Balabası!"

²² Pilatı kɔ bisa bɛ kɛ: "Anɪn Zozı mɔ bɛ fɛlɛ yɪ Kilisi'n, n yɔ yɪ sɛ?"

Bɛ kwalaa bɛ nwan: "Bubɔ yɪ kulɔwa sɔ!"

²³ Pilatı kɔ bisa bɛ kɛ: "Nzuke ɛtɛ dɪɛ yɛ ɔ'a yɔ ɔ?"

Bɛ kwalaa bɛ kɔ tetɪan sɛlɛ kpa bɛ nwan: "Bubɔ yɪ kulɔwa sɔ!"

²⁴ Anin menian'n-mo le tetian sunman. Pilati nian an, o ngwala man like fii kón yó. O kó jasó o kó fa nzue o kó nwunnzin yí sa menian'n-mo kwalaa anyunnun ebele. Yí nwan: “Suanlan ehi ewue'n, mín nwón nnón man nun, m'an yí mín sa nun! Emó angónmín, bé ejóle o!”

²⁵ Bé kwalaa bé nwan: “Yuo o! Yé nón yé mma'n-mo, man yí ewue nín anwón ejóle kpólo yé!”

²⁶ Ehi, Pilati kó yaci Balabasi. O kó man bé kó fin Zozi mgbele. Mo bé finlin yí yueli'n, o yili yí manlin maan bé bubóli yí kulówa sù.

*Nzalafu'n-mo 'ba gulo Zozi anwón
(Maaki 15.16-20, Zvan 19.2-3)*

²⁷ Pilati nzalafu'n-mo fali Zozi hólí yí awulo eló. Bé kó yia nzalafue'n-mo kwalaa Zozi anwón ebele. ²⁸ Bé kó yí yí taladi'e'n m'ó wula'n, bé kó fa taladi'e kókóle bé kó wula yí. ²⁹ Bé kó nwón mmowe abotile bé kó bó yí ti. Bé kó fa ndeé kpóman bé kó wula yí sa fama nín anun. Mo bé yóli só yueli'n, bé kó kóto yí nyunnun ebele bé kó yeyala yí nwón. Bé nwan: “Zufu'n-mo belemgbin, ahin o!” ³⁰ Bé kó tóto yí nwón ngesele. Bé kó tva yí bé kó le kpóman'n m'ó le'n bé kó fa bé kó fifin yí tin nín anun. ³¹ Bé yeyalali yí nwón dede mó bé kunnun jòli'n, bé kó yí taladi'e kókóle'n mó bé fali bé wulali yí'n. Bé kó fa yí muonun yí taladi'e di'e'n bé kó wula yí yé bé nón yí hólí bé bubóli yí kulówa sù o.

*Bé 'ba bubó Zozi kulówa sù
(Maaki 15.21-32, Luku 23.26-43, Zvan 19.17-27)*

³² Mó bé fi kulo nín anun bé 'fite'n, bé nón bian kón kó yia. Bian só'n, bé féle yí Simón. O fi kulo'n mó bé féle yí Silenín nín asù. Bé kó hyi yí bé kó fa Zozi kulówa'n bé kó sva yí. ³³ Bé hólí dede bé juli líka kón. Líka só'n, bé féle yí Gólógota. Gólógota'n, yí bó y'ó le ké tile kangó líka. ³⁴ Ebele, bé kó fa divín bé kó man Zozi ké o nún. Divín só'n, bé gualí nún ayile m'ó nón an, o nnwun man yalé'n sunman. O bólí sù, nan o'a ngulo ké o nón. ³⁵ Mó bé bubóli yí kulówa nín asù yueli'n, bé kó hyúin tondo bé kó hye yí taladi'e'n-mo bé kó fa. ³⁶ Esé bé kó tetanlan yí nwón ebele bé kó sisa yí. ³⁷ Like mó yí ti yé bé le kun yí'n, b'a hele b'a bó yí ti sù ebele ké: “Suanlan ehi li Zozi. O ti Zufu'n-mo belemgbin.” ³⁸ Bé kó bubó kodiawu nnyuan kúso kulówa sù Zozi anwón ebele. Kón wó yí sa fama sù yé kón kúso wó yí sa bê sù.

³⁹ Bé mó bé 'sín ebele'n, bé kóso kóso bé ti, anin bé le kpe yí nzóba. ⁴⁰ Bé nwan: “Wó mó wó nwan é 'bu asónin sua'n, nán é fa cian nsan é si yí fufóle'n, de wó nwón e! Sé wó nwan é ti Nyanmian Awa sakpa a, fi kulówa nín asù ju!”

⁴¹ *Teyifue mgbain'n-mo, nón *mala nín asù mgbain'n-mo nón Zufu mgbain'n-mo kúso kó gulo yí nwón. ⁴² Bé nwan: “O'a le menian'n-mo ngwan, kúso yí muonun o ngwala man yí nwón ngwan de! Sé o ti Izalaye belemgbin sakpa a, anin o fi kulówa nín asù o jú kikaala, nán ye 'ba le yí ye di. ⁴³ O'a susu yí ti o'a gua Nyanmian asù. Yí nwan: ‘Nyanmian Awa y'ó le mín’. Sé Nyanmian kulo yí a, anin o lé yí ti kikaala!” ⁴⁴ Kodiawu'n-mo kúso mó b'a bubó bé kulówa sù Zozi anwón ebele'n kpeli yí nzóba bie.

*Zozi ewue'n
(Maaki 15.33-41, Luku 23.44-49, Zvan 19.28-30)*

⁴⁵ Mó senze'n jinlanlín bé ti afian'n, awosin wulali mân nín anun líka kwalaa dede o juli násóba dáe nsan. ⁴⁶ Mó bé 'kó a bó dáe nsan'n, Zozi kó tian nun sele kpa. Yí nwan: “Eli, Eli, lama sabakitanin?” Ejóle só'n, yí bó y'ó le ké “Mín Nyanmian, mín Nyanmian, nzuke ati yé a yí mín o?”

⁴⁷ Mó bé mó bé jijin ebele'n mmie-mo tilí yí ngan'n, bé nwan: “O le féle Eli!”

⁴⁸ Ebele ala, bé nunhan kún kò nwanndi ò kò hò kò fa eminlan ò kò bò divin nyinnyanlinwa anun. Ò kò fa kò san baka kún ati ò kò tinngé yí Zozi anvan ké ò nón. ⁴⁹ Nan ehinlin-mò nwan: “Jinlan maan ye nían se Eli kò a kò le yí a!”

⁵⁰ Zozi kò tian nun sele kpa biekun, ò kò ha nun. ⁵¹ Mele sò'n, mgbenun stanlan'n m'ò ja asónin sua nín anun'n kò sua yí anwunno dede ò kò ju yí así. Asié'n kò kpusu, nyòbue mgbili'n-mò anun kò kpaci kpaci. ⁵² Seka'n-mò asò kò tike tike. Nyanmian anwontie mma'n-mò dòon mò bé wuli'n kò tinngé tinngé. ⁵³ Mò Zozi fi ewue nun tinngeli'n, bé kwalaa mò bé fi seka'n-mò anun bé fiteli'n, bé hólí kulo kpili nwannzan-nwannzan nín asò bé yílí bé nwón bé heleli menian dòon kpa.

⁵⁴ Mò nzalafu kpain'n nòn yí nzalafu'n-mò mò bé nòn yí le sisa Zozi'n nwunlin ké asié nín a kpusu nòn yí nzin ejòlé'n, esulo hanlin bé sele kpa. Bé nwan: “Kannzò ò tí Nyanmian Awa sakpa!”

⁵⁵ Anin mmalasua dòon kpa kòsò wò ebele, bé jin mva bé le nían Zozi. Bé yê bé sili Zozi sò sunmin Galile mân nín anun bé sòlí yí ò. ⁵⁶ Mali m'ò fi Magídala'n, ò nòn Zvakí nòn Zozefu anin Mali, ò nòn Zebede amma'n-mò anin dié'n wò mmalasua sò'n-mò anun bie.

Zozi esie'n

(Maaki 15.42-47, Luku 23.50-56, Zvan 19.38-42)

⁵⁷ Mò alíé'n 'kò yí nòsòba nun'n, esikafue bian kún kò a kò ju ebele. Bian sò'n, bé fele yí Zozefu, ò tí Zozi sòanlan'n kún. Ò fi Alimate kulo nín asò. ⁵⁸ Ò kò hò kò tò Pilatí ò kò sele yí ké ò 'fa Zozi fuin'n ò 'kò a sie yí. Ehi, Pilatí kò man atin ké bé fá bé mán yí. ⁵⁹ Ò kò le fuin'n ò kò fa kisaan fufòle kún ò kò fòfò yí nwón. ⁶⁰ Yí muonun yí seka mò ò'a man b'a kpe yí ebota kún anun'n, ò kò sie Zozi nun. M'ò sieli yí yueli'n, ò kunndolí ebue kpili kún ò nyinlin seka nín anvan'n yê ò salí hólí ò. ⁶¹ Anin Mali m'ò fi Magídala'n, ò nòn Mali kún'n bé wò ebele. Bé tití así seka nín anyunnun.

Seka nín esisa'n

⁶² Zufu'n-mò bòbòalí bé nwón bé sieli. Mò yí alíé hinlin m'ò tí enwònman ele cian'n, Nyanmian *teeyifue mgbain'n-mò nòn *Falisifue'n-mò kò hò kò tò Pilatí. Bé nwan: ⁶³ “Nannan, akva atofue sò nín ejòlé kún mò anin yí nyin wò sò m'ò hanlin'n, yé tí a kpín sò. Yí nwan: ‘Se mún wu a, yí cian nsan, mún 'tinngé.’” ⁶⁴ Yí tí, man atin maan bé hó sísa seka'n dede cian nsan. Ò'a nyò man sò a, yí menian'n-mò 'kò a sa yí bé laka menian'n-mò ké: ‘Ò fi ewue nun ò'a tinngé!’ Afi, sian ato mò bé 'di'n, ò 'tala daba dié'n.”

⁶⁵ Ehi, Pilatí nwan: “É 'nwun nzalafu, Emò fá bé hó, maan bé hó sísa yí ké mò emò kulo ò.” ⁶⁶ Bé nòn bé kò hò, bé kò nwun ké seka nín anvan'n nyin kanlanman kpa. Bé kò sie sò nzòlé, bé kò yaci nzalafu'n-mò ebele ké bé sísa yí.

28

Zozi ewuetinngé'n

(Maaki 16.1-10, Luku 24.1-12, Zvan 20.1-10)

¹ Mò *enwònman ele cian'n sínlin'n, mòlé'n ngelemò, Mali m'ò fi Magídala'n, ò nòn Mali kún'n kò a kò nían seka'n. ² Kònmgba ala, asié'n kò kpusu sele kpa. Yé Mún bòfue'n kún fi anwunno ò kò ju. Ò kò kunndo ebue'n m'ò nyin seka nín anvan'n ò kò tò yí ahanmian ò kò fò ò kò tanlan sò. ³ Bòfue nín anwòn'n ta sòa mian mian ké nyanmian'n m'ò kpe mian mian'n. Yí taladié'n tí fufue hyiein hyiein kpa. ⁴ Esulo kò han nzalafu'n-mò kpa dede bé nwón kò wòsò bé, bé gugua ké menian mò b'a wu ò.

⁵ Bòfue'n kò han kò hele mmalasua'n-mò ké: “Nán bé sulo. Afi mún sí ké emò le kpòndé Zozi, sòanlan'n mò bé bòbòlí yí kolòwa nín asò'n. ⁶ Ò nòn man ewa.

Ɔ fi ewue nun ɔ'a tinngɛ kɛ ɔ kpɔnlin hanlin yí'n. Emɔ bála bɛ nían lika mɔ anun ɔ la'n. ⁷ Emɔ hɔ ndɛ-ndɛ bɛ hán héle yí menian'n-mɔ kɛ ɔ fi ewue nun ɔ'a tinngɛ. Sian diɛ, ɔ lɛ kɔ a nwɔnndɛ emɔ Galile mân nun anun. Elɔ yê emɔ 'nwun yí ɔ. Ngalɛ'n mɔ mín nwan mun 'kan mun kele emɔ nun anun.”

⁸ Mɔ mmalasua'n-mɔ fi sɛka nun asɔ bɛ 'kɔ'n, esulo non fɛ elie kpili kpa hanlin bé. Bɛ le enwanndie bɛ lɛ kɔ a han bɛ kele Zozi menian'n-mɔ. ⁹ Kɔnmgba ala, bɛ non Zozi kɔ yia nun. Zozi nwan: “M mo ahɔn, m mo ahɔn o!” Mɔ Zozi bisali bé ahɔn yueli'n, bɛ kɔ kpunngɛ yí bɛ kɔ sɔ yí ja nun anun, bɛ kɔ kɔtɔ yí nyunnun ebɛlɛ bɛ kɔ sɔ yí. ¹⁰ Ehi, Zozi kɔ se bé kɛ: “Nán bɛ sulo. Emɔ hɔ hán héle mín nianman'n-mɔ kɛ bɛ hɔ Galile mân nun anun elɔ. Ebɛlɛ yê bɛ 'nwun mín ɔ.”

Nzalafu'n-mɔ ejɔlɛ'n

¹¹ Mɔ anun mmalasua'n-mɔ aja wɔ atunnun'n, nzalafu'n-mɔ mɔ bɛ lɛ sisa sɛka'n, mmie-mɔ kɔ sa kɔ hɔ kulo. Bɛ kɔ hɔ kɔ bɔ ejɔlɛ'n m'ɔ wali nun anun amannɛ bɛ kɔ hele Nyanmian *teeyifɔɛ mgbain'n-mɔ. ¹² Nyanmian teeyifɔɛ mgbain'n-mɔ non Zufɔ mgbain'n-mɔ kɔ yia. Mɔ bé nwan seli bé nwɔn yueli'n, bɛ kɔ man nzalafu'n-mɔ esika dɔɔn kpa. ¹³ Eɛɛ bé nwan: “Sɛ bɛ bisa emɔ a, emɔ hán kɛ kɔngɔɛ mɔ emɔ 'dafi'n, yí menian'n-mɔ a a sa yí a hɔ. ¹⁴ Sɛ kɔnmanna'n ti a, yɛ 'tɔ yí akɔbɛ nán emɔ ati a nga man nun.”

¹⁵ Nzalafu'n-mɔ leli esika'n, bɛ hanlin yí kɛ Nyanmian teeyifɔɛ mgbain'n-mɔ hanlin heleli bé nun ala. Ene non ene, Zufɔ'n-mɔ tɛ kan ejɔlɛ sɔ'n.

Zozi 'ba yí yí nwɔn kele yí menian'n-mɔ

(Maaki 16.14-18, Luku 24.36-49, Zvan 20.19-23, Junman'n 1.6-8)

¹⁶ Ehi, Zozi menian bulu non kɔn'n hɔli Galile mân nun anun elɔ buka'n mɔ Zozi heleli bé nun asɔ. ¹⁷ Mɔ bɛ nwunlin yí'n, bɛ kɔtɔli bɛ sɔli yí. Nan kɔsɔ bé mmie-mɔ a nne a nni man. ¹⁸ Zozi kɔ kpunngɛ bé, ɔ kɔ han kɔ hele bɛ kɛ: “B'a fa anwunno elɔ non asɔ ewa tunmin'n kɔalaa b'a wula mín sa nun. ¹⁹ Ehi ka ati, emɔ hɔ mân nun anun menian'n-mɔ kɔalaa anwɔn, emɔ mán bɛ káci mín menian. Emɔ sɔnɔn bé wɔ Sɛɛ non Baa, ɔ non Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n dunman nun. ²⁰ Ninngɛ'n kɔalaa mɔ m'an han m'an hele emɔ'n, emɔ héhele bé maan bɛ yó. Eɛɛ emɔ nwún yí kɛ mɔn non emɔ san alɔhian biala dede ɔ kɔ ju mân nun ayuelɛ.”

EJOLEKPA'N MŌ MAAKI HELELU'N

M'ò wò nun'n

Nwan sɔanlan diɛ y'ò le Maaki? Ɔ ti Zozi Kilisi mmɔfɔɛ'n-mò bɔkafɔɛ. Maaki, mò be fele yí biekun Zɔan'n, ɔ non yí nin Mali, be tanlanlɔn Zoluzalemɔn kulo nin asu (Junman 12.12). Ɔ ti Baanabasí anianman kɔn (Kolɔsu 4.10). Ɔ non Baanabasí non Pɔlv yê be hɔli Antiɔsu kulo nin asu ɔ (Junman 12.25). Ebele, asɔnɔn mma'n-mò kò sɔan Pɔlv non Baanabasí ke be hó bó Ejòlekpa'n be héle mân mân'n-mò. Alimɔa atɔn'n mò be 'tu'n, Maaki hɔli bie ɔ bɔkali bé. Nan atunnunnvian, ɔ yacili bé salí hɔli Zoluzalemɔn (Junman 13.5,13). Ɔ hyeli kpa, Baanabasí falí Maaki, ɔ non yí hɔli Sipɔlv mân nun (Junman 15.37-39). Ehi anzin, ye nwun yí Pɔlv non Pɛli kalata'n-mò anun ke Maaki bɔkali bé wò *Lòmɔn kulo nin asu (Filemɔn 24, 2 Timote 4.11, 1 Pɛli 5.13).

Ejòlekpa ehi anun, Maaki le kele yé ke Zozi ti Nyanmian Awa. Yí Ejòlekpa m'ò helelu'n ti tika tala ehɔnɔn-mò diɛ'n, nan kɔsu ejòle wò nun kpa.

Maaki 'bò yí Ejòlekpa nin abɔ'n, ɔ man ye nwun yí ke Zɔan Batisi sɔnɔnɔn Zozi, ese Abɔnsanmɔn kɔsu sɔli Zozi nianlɔn (1.1-13). Maaki a hye yí kalata nin anun mgbili mgbili nnyuan. Alimɔa diɛ'n, (yí ti 1.14-8.26), ɔ kan Zozi bagua nun junman'n m'ò lili yí Galile mân nun nin anwɔn ejòle. Ɔ man yé nwun yí ke Zozi kpɔnɔn feleli yí menian'n-mò, tunmin'n m'ò falí tuli wawe ete'n-mò, ɔ manlɔn nwuluwafɔɛ'n-mò anwɔn salí, ɔ heheleli Nyanmian ninngɛ'n-mò tunmin su, ese ɔ yɔli asinbenwɔn ninngɛ.

M'ò tɔ sɔ nnyuan'n (8.27-16.20), ɔ kan Zozi ewue'n non yí etinngɛ nin anwɔn ejòle. Mò Lòmɔn nzalafɔ kpain'n m'ò bɔbɔli Zozi kɔlɔwa nin asu'n nwunlin ke Zozi a kpɔn a wu yí'n, yí nwan: “Ɔ ti ananhɔle, bian ehi ti Nyanmian Awa sakpa!” (15.39). Maaki kulo ke yé kɔsu ye de ye di ke Zozi ti Nyanmian Awa sakpa. Ejòlekpa nin agualɛ nun, ye nwun yí ke Maaki a han Zozi ewuetinngɛ nin anwɔn ejòle sin kò (16.1-8). Yí ti, b'a hele ejòle kaan b'a sa sɔ m'ò kele ke Zozi a yí yí nwɔn a hele yí menian'n-mò ese ɔ'a fɔ ɔ'a hɔ nyanmiansu (16.9-20).

Zɔan Batisi junman'n

(Matie 3.1-12, Luku 3.1-18, Zɔan 1.19-28)

¹ Ejòlekpa'n m'ò tɔ de Zozi Kilisi m'ò ti Nyanmian Awa'n y'ò le ehi. ² Ejòle sɔ'n bɔli yí bɔ ke Nyanmian Kpɔmanfɔɛ Ezayi heleli wò yí kalata nin anun'n. Ɔ'a hele Zozi anwɔn ejòle'n ke Nyanmian nwan:

Nian, mɔn 'sɔan mɔn bɔfɔɛ'n wó nyunnun

mɔn 'man ɔ di mɔa ɔ sesie wó atɔn'n.

³ *Bɔfɔɛ sɔ'n y'ò le sɔanlan'n m'ò le tian*

ɛwâ nin anun elɔ ke:

Be sésie yé Mɔn atɔn'n

be mân ɔ tɔnngɛ fɔɔn!

⁴ Ehi, cian kɔn, Zɔan kò fite ɛwâ nin anun elɔ. Ɔ sɔnɔn menian'n-mò. Ɔ tu bé fɔv ke: “Emò nún bé nwɔn be káci bé abalabɔ'n be fá bé nwɔn be mán Nyanmian maan n zónɔn emò, nán Nyanmian a fa emò ete nin a hye bé.” ⁵ Mò Zɔan hanlɔn sɔ mò menian'n-mò tuli yí ngan'n, Zude mân nin anun menian'n-mò non Zoluzalemɔn kulo nin asu diɛ'n-mò, bé dɔv, be kò hɔ yí nwɔn elɔ. Be kò han bé ete'n bagua nin anun, nán Zɔan a sɔnɔn bé wò asue'n mò be fele yí Zuludɔn nin anun.

⁶ Taladiɛ'n mò Zɔan wula'n, sɔamo enyuan yê b'a fa b'a nwɔn ɔ. Yí beletɔ'n ti naan kpolo. Alɛ'n m'ò di'n, y'ò le tetebuabɔa non we. ⁷ E 'nwun ejòle'n m'ò kan

kele menian'n-mò'n. Yí nwan: “Svanlan kòn fi mín nzin ò le ba, ò le tunmin tala mín, mìn nze nvata man ke mìn kòtò mìn nyannji yí ja mgbabva'n nyanman'n bóbò mgban ò. ⁸ Mìn dié, m'an fa nzue m'an sònin emò, nan yí dié, ò 'ba fa Nyanmian Wawé'n sònin emò.”

*Zvan 'ba sònin Zozi
(Matie 3.13-17, Luku 3.21-22)*

⁹ Mèlé sò nín anun, Zozi fi Nazalèti, Galile mân nín anun, ò kò a kò tó Zvan maan ò kò sònin yí asue Zuludin nín anun. ¹⁰ Mò Zozi fi asue nín anun ò 'fite'n, ò 'nian an, anín anwunno nín a buke, Wawé Nwannzan-nwannzan'n tì ke abubule, ò fi nyanmiansò ò kò ju kò tanlan yí sò. ¹¹ Èbéle ala, aníe kòn kò te anwunno èlò kè: “È tì mín ehulo Baa, m'an fa mín ló'a'n kwalaa m'an wula wó nun.”

*Abòsanmò'n 'ba sò Zozi nian
(Matie 4.1-11, Luku 4.1-13)*

¹² Èbéle ala, Wawé'n Nwannzan-nwannzan'n kò hyòin Zozi kò hò ewâ nín anun èlò. ¹³ Ò lili èlèbulanan. Èbéle, *Satan (mò yé fèlé yí Abòsanmò'n), ò kò a kò sò yí kò nian. Anín Zozi wò ebolo naan'n-mò afian yé nyanmiansò mmòfòe'n-mò yé bè bukà yí ò.

Zozi 'ba fèlé Galile mân nín anun menian nnan

*mò bè cì ejue yí nwòn
(Matie 4.12-22, Luku 4.14-15; 5.1-11)*

¹⁴ Èhì mò bè hyìlì Zvan bè tólì yí fiadì'n, Zozi kò sa kò hò Galile mân nín anun ò 'kò a bò Nyanmian Èjòlèkpa'n kekele bè mò bè wò èlò'n. ¹⁵ M'ò juli èlò'n yí nwan: “Tèmò'n nín a ju, ò sanlìn kè Nyanmian Belemgbin elie mèlé nín a kpunngè. Èmò lé Èjòlèkpa'n bè lì nán emò káci bè abalabò'n!”

¹⁶ Mò Zozi 'sìn Galile asubula nín anòvan èbéle'n, ò 'nian an, anín anianman nnyuan le gua bè dada. Kòn lì Simò'n yé kòn'n kòsò lì Andele. ¹⁷ Zozi kò han kò hele bè kè: “Èmò bála, bè sí mín sò, nán mìn 'ba man emò fèlé menian bè man mín.” ¹⁸ Kè Zozi anòvan 'tò ala, bè kò yaci bè dada'n-mò èbéle, bè kò si yí sò.

¹⁹ Zozi fi èbéle, ò kò hò yí nyunnun kaan, ò kò nwun Zebede amma'n-mò: Zvakì nòn yí nianman Zvan. Bè gua bè èléé nín anun, bè le kpònmgba bè dada'n-mò anun. ²⁰ Èbéle ala, Zozi kò fèlé bè. Bè kò yaci bè sù Zebede ò nòn kpafò'n-mò èléé nín anun èbéle, bè kò si yí sò.

*Zozi 'ba fvan wawé ètè fi svanlan kòn anun
(Luku 4.31-37)*

²¹ Bè fi èbéle, Zozi nòn bè kò hò kulo'n mò bè fèlé yí Kapèenawòmò'n nín asò. Bè wò èbéle dede mò ènwòmian ele cian'n juli'n, ò nòn bè kò hò Zufò'n-mò asònin sua nín anun. Ò kò hehele bagua'n Nyanmian Anòvan Èjòlé. ²² Tunmin'n m'ò fa kekele ninngè'n-mò'n sin menian'n-mò anwòn. Ò sanlìn kè ò ngele man yí ninngè'n-mò kè mala nín asò mgbain'n-mò dié'n, nan ò kekele yí ninngè'n-mò tunmin sò.

²³ Ò 'ba yò sò'n kòsò, anín svanlan kòn wò bè asònin sua nín anun èbéle. Svanlan sò'n, wawé ètè wò yí nun. Ò kò tian nun kè: ²⁴ “Zozi m'ò fi Nazalèti, è 'se yé sè? È walì yé búsò èbò anaan? Mìn sù wó bókòò! È tì Nyanmian Svanlan Nwannzan-nwannzan!”

²⁵ Mò svanlan'n hanlìn sò'n, Zozi kò tian wawé ètè nín asò sèlé kpa. Yí nwan: “Muan wó nòan'n nán fi svanlan èhì anun fite!”

²⁶ Kè Zozi 'kan sò ala, wawé ètè'n kò kpusu svanlan'n sèlé sèlé kpa, ò kò tian, ò fi yí nun kò fite. ²⁷ Sian'n, kè ò yòlì sò'n, esulo kò han bè mò bè wò asònin sua nín anun'n kwalàatin. Bè le bisa bisa bè nwòn kè: “Nan nzu like dié ahì? Tunmin sò

like ehele fufɔle ɔ! M'ɔ kɔ han'n, wawe ete'n-mɔ di sɔ, ese be man yí anyɨnnzɔ.”
 28 ɔ fi ebele, Zozi dunman'n kɔ hɔ dede kɔ ju Galile mân'n lika kwalaaatin.

*Zozi 'ba man nwuluwafɔe dɔɔn anwɔn sa
 (Matie 8.14-17, Luku 4.38-41)*

29 Mɔ Be fi Nyanmian sua nin anun be fiteli'n, ebele ala, be kɔ hɔ Simɔn nun Andele awulo. Mɔ be 'kɔ'n, be nun Zvakɨ nun Zvan yê be hɔli ɔ. 30 Be 'ju ebele a, anin Simɔn asebala nin a fɔke, ebunnun a hyɨ yí, ɔ la. Ebele ala, be kɔ bɔ Zozi amannɨe. 31 Zozi kɔ hyɔin kɔ kpunnge yí, ɔ kɔ sɔ yí sa nin anun ɔ kɔ jasɔ yí. Ebele ala, ebunnun'n fi yí nwɔn kɔ tu. ɔ kɔ jasɔ, ɔ kɔ man bé like be kɔ li.

32 Be wɔ ebele dede eyua'n tɔli, mɔ mân nin anun 'yɔ fɔɔn'n, menian'n-mɔ kɔ sɔa nwuluwafɔe ngacile, nun bé mɔ wawe ete wɔ bé nun'n, be kɔ bele Zozi. 33 Kulo nin asɔ menian'n-mɔ kwalaa kɔ yia awulo nin anwan nin anun. 34 Zozi kɔ man nwuluwafɔe dɔɔn anwɔn kɔ sa, ese ɔ kɔ fɔan wawe ete dɔɔn. ɔ ngɔ man man wawe ete'n bie fíí atin, ɔ sanlin ke wawe ete'n-mɔ sɨ yí swanlan ehɔle kun'n.

*Zozi 'ba kpanza Galile mân nin anun
 (Luku 4.42-44)*

35 Ehi anzin, mɔ alíe'n 'kɔ alibahian'n, anin mân nin anun te du bɔbɔ, Zozi kɔ jasɔ. ɔ fi awulo ebele kɔ fite kɔ hɔ asɔnin eyɔle ahanmian kulo'n tiba elɔ. 36 Mɔ Simɔn nun yí manngɔn'n-mɔ jasɔli'n, be nnwun man Zozi. Be nanndɨ kulo nin anun be le kpɔndɨe yí. 37 Be kpɔndɨeli yí dede mɔ be nwunlin yí'n, bé nwan: “Yé Mɨn, menian'n-mɔ kwalaa le kpɔndɨe wɔ.”

38 Zozi kukuli yí nwan sɔ a, yí nwan: “Emɔ mán ye hɔ kulo'n-mɔ mɔ be mantan mantan ewa'n-mɔ asɔ. ɔ fata ke mɨn kan Nyanmian Anwan Ejɔle elɔhan kɔsɔ. Ehi ati yê ɔ man n vi kulo nin anun m'an fite ɔ.”

39 Zozi le yí sɔ dede ɔ kɔ kpanza Galile mân'n lika kwalaaatin. ɔ kɔ hɔ kɔ bɔ Ejɔlekpa'n kɔ hele menian'n-mɔ wɔ Zufu'n-mɔ asɔnin sua'n-mɔ anun. Ese ɔ kɔ fɔan wawe ete'n-mɔ.

*Zozi 'ba man kokobefɔe kɔn anwɔn sa
 (Matie 8.1-4, Luku 5.12-16)*

40 Elɔhun kun, kokobefɔe kun kɔ a kɔ tu Zozi ɔ kɔ tu kɔ tɔ yí ja nun. ɔ kɔ butɔ yí. Yí nwan: “Mɨn mɨn, mɨn sɨ ke se e kulo a, e kwalaa ke e man mɨn nwɔn sa, e tu mɨn nwɔn efian'n.”

41 Mɔ Zozi nwunlin yí sɔ'n, kokobefɔe nin anwɔn kɔ yɔ yí koun. Ebele ala, ɔ kɔ tɨnnge yí sa kɔ han kokobefɔe'n, yí nwan: “Mɨn kulo, man wɔ nwɔn tí!”

42 Mɔ Zozi hanlin sɔ nin ala, kokobe'n fi yí nwɔn kɔ tu, yí nwɔn kɔ ti. 43 Mɔ bian nin anwɔn salɨ yueli'n, Zozi kɔ juju aminle sɔ kɔ hele yí asannan nán ɔ'a man ɔ'a hɔ. 44 Zozi nwan: “Mɔ a nwun yí ewa'n, n'e kan nun ejɔle fíí kele swanlan. Nan kɔ fa wɔ nwɔn kele Nyanmian teeyɨfɔe'n nán yɨ wɔ nwɔn efian etue tee'n mɔ Moyizɨ mala'n kele'n maan be nwún yí ke wɔ nwɔn a ti.”

45 Nan mɔ bian'n hɔli'n, ɔ'a ngwala man ejɔle nin asɔ fia. ɔ kɔ bɔ yí kpaye kɔ hele mân'n kwalaa. Sian'n, ke ɔ yɔli sɔ'n, Zozi kɔ kulo'n-mɔ asɔ a, meninsɔnman'n dunman nun, ɔ ka ahanmian, lika mɔ swanlan nnɔn man'n, ebele yê menian'n-mɔ fi lika kwalaa be ba yí nwɔn ɔ.

2

*Zozi 'ba man bubuluwafɔe kɔn anwɔn sa
 (Matie 9.1-8, Luku 5.17-26)*

1 Ehi, ele nnyuan kun sɨlin, Zozi kɔ sa kɔ a Kapreenawɔmɔn. M'ɔ walɨ juli ebele'n, menian'n-mɔ kɔ ti ke ɔ wɔ yí awulo ebele. 2 Menian dɔɔn kpa kɔ a kɔ yí sua'n nun anwan nin anun dede be nnwun man lika fíí mɔ be sie bé nwɔn ɔ. Zozi kɔ han Nyanmian Anwan Ejɔle'n kɔ hele bé. 3 Mɔ Zozi 'kan Nyanmian Anwan

Ejòlè'n, menian mmie-mò kò a kò ju èbèle. Bè nunhan nnan sò bubuluwafòe kòn, bè lè fa yí bè bèle Zozi. ⁴Eyia kpili mò menian'n-mò a yia nún ati, bè ngwala man wuluwafòe'n fa fite Zozi anyunnun. Èhì a, bè kò fò sua'n mò Zozi wò nun nún asò, bè kò kpè nun tokolo. Bè kò fa bubuluwafòe'n nún yí èbèe'n bè kò wula tokolo sò nún anún bè kò jula yí Zozi anyunnun èbèle asì. ⁵Mò Zozi nwunlin bè dedi'n, ò kò han kò hele bubuluwafòe'n kè: “Mín wa, b'a fa wó ètè'n b'a hye wó.”

⁶Mò Zozi 'kan ejòlè'n keke wuluwafòe'n, anún mala nún asò mgbain'n mmie-mò titi asì bagua nún anún èbèle. Mgbain sò'n-mò kò han yí bè ti anún kè: ⁷“Nzuke ati yê sòanlan èhì kan ejòlè ètè sua tia Nyanmian ò? Sè nán Nyanmian angònmin cein an, nwan yê ò kwalaa ò fa ètè ce ò?”

⁸Èbèle ala, Zozi kò nwun bè ajònlín'n. Yí nwan: “Nzuke ati yê emò le ajònlín sua-mò emò ati anún ò? Emò jònlín kè mún ngwala man yí yò ò? ⁹Sè mún kan kè: ‘B'a fa wó ètè'n b'a hye wó,’ emò nnwun man nún. Nan sè mún kan kè: ‘Jasò fa wó èbèe'n nanndi,’ nán ò yò sò a, ¹⁰anún emò a nwun yí kè Mán Baa'n le tunmin asìe nún asò ewa ò fa ètè'n-mò ce.” Ò kacili yí nwan bubuluwafòe nún anwòn èlò a, yí nwan: ¹¹“M'an man wó atún, jasò, fa wó èbèe'n kò awulo.”

¹²Èbèle ala, bian'n kò jasò bè kwalaa bè nyunnun èbèle. Ò kò fa yí èbèe'n ò kò fite. Ejòlè'n kò sin bè kwalaa bè nwòn kpa. Bè kò kannvò Nyanmian. Bè nwan: “Yè nwunlin man like sua bie lé!”

Zozi 'ba fèlè Levi
(*Matie 9.9-13, Luku 5.27-32*)

¹³Èhì anzin, Zozi kò sa kò hò Galile asubula nún anvan èlò biekun. Menian dòn kò kpò yí, ò kò hehele bè ninngè. ¹⁴Tèmòn mò Zozi 'sa kò awulo'n, ò 'ba ju lika mò bè tua ajule nún an, Levi m'ò tì Alife awa'n tì èbèle. Ò lè dide ajule. Zozi kò jinlan, yí nwan: “Levi, si mín sù!” Èbèle ala, Levi kò jasò kò si yí sù.

¹⁵Èhì anzin, cian kòn Zozi kò hò like elie Levi awulo èlò. Mò ò 'kò'n, ò nún yí menian'n-mò nún menian dòn mò bè dide ajule'n nún ètèfòe'n-mò yê bè hólì ò. Afì bè mò bè si Zozi sù'n, bè sònlún. ¹⁶Mò mala nún asò mgbain'n-mò mò bè wò Falisifòe'n-mò fà diè nún anún'n nwunlin kè Zozi nún menian èhì-mò kwalaa lè didi'n, bè kò bisa Zozi menian'n-mò kè: “Nzuke ati yê Zozi nún bè mò bè dide ajule'n nún ètèfòe'n-mò lè didi'n?”

¹⁷Mò Zozi tìlì ejòlè'n mò bè lè kan'n, yí nwan: “Bè mò bè fòkelì man'n, bè mgbòndè man ayile èyòlèfòe. Nan bè mò b'a fòkè'n yê bè kpòndè ayile èyòlèfòe ò. M'an mma man kè m 'ba kpòndè sèsèfòe'n-mò. Nan m malì kè m 'ba kpòndè ètèfòe'n-mò.”

Abuala nún anwòn kosuan'n
(*Matie 9.14-17, Luku 5.33-39*)

¹⁸Cian kòn, anún Zvan Batisi menian'n-mò nún Falisifòe'n-mò bè lè di abuala. Menian mmie-mò walì tólì Zozi a, bè kò bisa yí kè: “Nzuke ati yê Zvan menian'n-mò nún Falisifòe'n-mò diè'n-mò lè di abuala, nan kòsò wó diè'n-mò nni man bie ò?”

¹⁹Èhì a, Zozi kò bua bè kè: “Èmò a nwun sòanlan kòn m'ò lè fa atònvòlè m'ò nún yí manngòn'n-mò b'a bua b'a la lé ò? Cècè, mèlè mò atònvòlè bian'n lè didi'n, yí manngòn'n-mò ngwala man kè bè bua bè da ò. ²⁰Mèlè'n bie 'ba ju, bè 'ba yí atònvòlè bian'n fi bè sa nún. Cian sò'n yê bè kòsò bè 'ba li abuala ò. ²¹Sòanlan fíí nva man ndafuin fòfòlè ò nda man ètanlan daba nún. Sè ò yò yí sò a, ndafuin fòfòlè'n 'sua ètanlan daba'n. Sian'n, yí bòe'n 'yò kpili tala daba diè'n. ²²Sòanlan fíí nva man divín fòfòlè ò ngua man naan kpòlò kotoku daba nún. Sè ò yò yí sò a, kpòlò'n 'sua nzan'n butu, anún yí munnyuan nún a sèci. Nan kpòlò kotoku fòfòlè anún yê bè gua divín fòfòlè ò.”

*Zozi non enwonmian ele cian'n
(Matie 12.1-8, Luku 6.1-5)*

²³ Ehi anzin, cian kun, *enwonmian ele cian nin anun, Zozi ko kpe nun *bele ebo mmie-mo asu. Cian so'n, yi menian'n-mo ko titi atin nin anvan bele'n bie ko li. ²⁴ Ehi a, Falisifue'n-mo ko bisa Zozi ke: "Nian, nzuke ati ye wo menian'n-mo yo like mo mala'n tua ke nan be yo yi enwonmian ele cian nin o?"

²⁵ Ehi a, Zozi ko bua be ke: "Mo eho hunlin Davidi non yi menian'n-mo, mo anin be le man like fi be nni man'n, like mo be yoli'n, emo kungal man yi le o? ²⁶ Teeyifue kpain Abiataa mele su, o'a nwobu man Nyanmian sua nin anun, kpaon'n mo b'a fa b'a man Nyanmian'n, o a nni man bie, o'a nva bie o'a man yi menian'n-mo b'a nni man o? Nan kusu kpaon so'n, svanlan fi le man atin ke o di o, sannan Nyanmian teeyifue'n-mo ala ye be kuala ke be di o."

²⁷ Zozi ko tu su biekun ke: "Be yoli enwonmian ele cian'n be manlin svanlan, nan b'a nyo man svanlan b'a mman man enwonmian ele cian'n. ²⁸ Yi so ati, Man Baa'n ti enwonmian ele cian'n muonun asu minlian."

3

*Svanlan'n mo yi sa kon a jo'n
(Matie 12.9-14, Luku 6.6-11)*

¹ Mo Zozi hanlin so yueli'n, o fi ebele o ko sa ko ho Zufu'n-mo asonin sua nin anun biekun. O 'ba yo so'n kusu, anin svanlan kun wo asonin sua nin anun ebele. Svanlan so nin asa kon a jo. ² Mo Zozi 'wobu asonin sua nin anun'n, anin Falisifue'n-mo wo ebele. Be gua ebele be le nian se Zozi ko man wuluwafue nin anwon ko sa enwonmian ele cian nin an. Afi be kulo ke be tun yi esvan. ³ Mo Zozi nwunlin yi so'n, o ko han ko hele wuluwafue'n ke: "Njabian, jasv jinlan be kwalaa be nyunnun ewa maan be nwun wo."

⁴ Mo Zozi hanlin so'n, bian'n ko jasv ko jinlan. Zozi ko bisa be mo be gua sua nin anun'n ke: "Asu ye mala'n man atin ke enwonmian ele cian'n, be yo svanlan ye anaan be yo yi ete? Be le svanlan ngvan anaan be hun yi?"

Zozi bisali kosuan ehi a, be ngo bua man yi bie. ⁵ Be ti anun ete'n non be nyolie so nin anwon, eya ko hun Zozi ese yi lba ko bo yi nwun. Ehi a, o ko nian be kwalaa ko si ko yia. O ko han ko hele wuluwafue'n ke: "Tinngwe wo sa nin anun." O 'tinngwe yi sa nin anun an, asaa ko yo kpa.

⁶ M'o yoli so'n, Falisifue'n-mo fi asonin sua nin anun be ko fite. Ebele ala, be ko ho be ko nwun belemgbin Elodi اساس'n-mo anwon. Be le kpönnde atin mo be 'sin su be kun Zozi.

Menisonman 'ba yia Zozi anwon

⁷ M'o yoli so'n, Zozi non yi menian'n-mo be hyonlin be nzin be holi Galile asue nin anvan elo. Menian doun ko si yi su. ⁸ Menisonman'n wali Zozi anwon ebele, afi ninngwe'n-mo kwalaa m'o yoli'n, be tili yi ngan. Mmie-mo fi Galile non Zude man nin anun. Mmie-mo kusu fi Zoluzalemun kulo nin asu o non Idume man nin anun. Doun kusu fi asue Zuludin nin anzin ebue kon elo. Be nga'n fi Tii non Sidon kulo'n-mo anwon elo. ⁹ Ehi a, Zozi ko se yi menian'n-mo ke be kpönnde elae kon be man yi maan o ti yi nwun kaan, o sanlin ke menian'n-mo a mgbunmgbun yi su sonman. ¹⁰ Afi, kem'o o man nwuluwafue doun anwon sa'n, be kwalaa mo be ndi man akpale'n, be kpili be ko kan yi. ¹¹ Mele mo wawe ete'n-mo ko nwun Zozi'n, be kotu yi nyunnun, anin be le tetian nun. Be nwan: "E ti Nyanmian Awa! E ti Nyanmian Awa!" ¹² Nan mo be 'kan so'n, anin Zozi a totua be sele kpa nan b'a mm'o man yi kpaye ke o ti Nyanmian Awa sakpa.

*Zozi mmofue bulu non nnyuan'n
(Matie 10.1-4, Luku 6.12-16)*

¹³ Ehi anzin, Zozi fi ebele, o non yi menian'n-mo be ko ho ko fu buka kon asu. O ko fefele be mo o kulo ke yi muonun o fa be sie yi nwon o non be di junman'n. Be m'o fefeleti be'n fi bagua nin anun be ti ko yia yi nwon ebele. ¹⁴ Be ti bulu non nnyuan. Menian bulu non nnyuan so'n, be wo Zozi asa nun. [O fele be mmofue.] O svan be maan be ko bo Ejolekpa'n be kele menian'n-mo. ¹⁵ O ko man be tunmin mo be kuala fa tu wawe ete'n-mo. ¹⁶ Menian bulu non nnyuan'n mo Zozi feleti be yi nwon o manlin be junman'n, be ahi: Simon mo Zozi tonlin yi Piel'n, ¹⁷ Zvaki o non Zvan, Zebede amma'n-mo (mo Zozi tonlin be "Buanjesi" mo yi bu y'o le ke menian anwon esulo ke mgbanlanlan.) ¹⁸ Andele, Filipu, Baatelemin, Matie, Toma, Alife awa Zvaki, Tade, Simon m'o kpnnde yi man'n fanwondi'n, ¹⁹ o non Zudas Isikalioti mo kasian'n, o yili Zozi manlin yi mgbofue'n-mo'n.

*Zozi nvilie'n-mo kulo ke be fa yi be ko awulo
(Matie 12.22-32, Luku 11.14-23; 12.10)*

²⁰ Ehi anzin, Zozi non yi menian'n-mo fi buka nin asu be ko ju be ko ho awulo. Mo be juli ebele'n, meninsonman'n ko a ko yia awulo nin anun biekun. O man Zozi non yi menian'n-mo nnyan man atin bobo be nni man like. ²¹ Yi so ehi anun, Zozi nvilie'n-mo tili ejole so nin an, be ko a yi efa. O sanlin ke be ajonlin nun an, be nwan: "Zozi ati a seci!"

²² Ehi, mala nin asu mgbain'n-mo fi Zoluzalemun be wali a, be nwan: "Bian ehi, *Belizebulu m'o ti mmansanmon'n-mo kpain'n wo yi nun. Yi y'o man yi anwonsele m'o fa tu wawe ete'n-mo o."

²³ Mo Zozi tili ejole so'n, o ko fele be, o ko bubu anyindala-mo ko hehele be. Yi nwan: "Satan y'o se nan o'a huala Satan tu? ²⁴ Se belemgbin man kon anun menian'n-mo bu be nwon nun an, man so'n 'bo asi. ²⁵ Ese awulo kon kosu mo nun menian'n-mo nni man anwanze nan be ko be nwon'n, awulo so'n 'bo. ²⁶ Nan se Satan jasu yi ngonmin yi Satan yi komin anun an, se mmubue ba yi belemgbin man nin anun an, yi tunmin'n nvo man kon. Yi man so'n 'bo asi, anin yi die a yue. ²⁷ Svanlan fii ngwala man ke o wulo svanlan m'o ti akpale nin awulo yi nyinsu o ko wua yi, abele m'o cicili man yi'n. Sannan o 'di moa o cicu yi kwalaka nan o'a huala o'a wua yi. ²⁸ Mun kan yi ananhole min kele emo ke be 'fa menian'n-mo ete'n-mo kwalaa o non be ejule ete'n be ce be. ²⁹ Nan svanlan biala m'o ko jujo ko tia Nyanman Wawe'n, o nnyan man face. O sanlin ke anin o'a y'o ete m'o le man ayuele."

³⁰ Zozi hanlin so ejole'n o heleli be, o sanlin ke be nwan: "Wawe ete wo yi nun."

*Zozi anianman'n-mo non yi nin
(Matie 12.46-50, Luku 8.19-21)*

³¹ Ebele ala, yi nianman'n-mo non be nin ko ju ebele. Be ko ha ahanman, be ko yi svanlan ke o ho fele yi man be. ³² Anin menian doun kpa titi asi, b'a ta b'a si b'a yia Zozi. Be ko han be ko hele yi ke: "Nian, wo nin non wo nianman'n-mo jijin ahanman elo, be le kpnnde wo."

³³ Mo Zozi tili ejole so'n, yi nwan: "Min nin'n non min nianman'n-mo y'o le nwan-mo?"

³⁴ M'o hanlin so'n, o ko nian be mo be titi asi b'a ta b'a si b'a yia yi'n, yi nwan: "Min nin non min nianman'n-mo y'o le be mo be gua ewa'n. ³⁵ O sanlin ke svanlan biala m'o y'o min Si ehulo like'n, svanlan so'n, o ti min nianman bian, o ti min nianman bala, ese o ti min nin."

4

*Svanlan'n m'o gua bele nin anwon anyindala'n
(Matie 13.1-9, Luku 8.4-8)*

¹ Ehi, Zozi fi ebele yi nvan y'o le Galile asue nun anvan elo biegun. O 'ko a hehele menian'n-mo Nyanmian Anvan Ejole'n. Menian doun kpa wali yiali yi nwon. Kemo menian'n-mo sunlin nin ati, o ko fu ko tanlan elee kon anun asue nin anyinsu. Meninsunman'n ko ha asue nun anvan. ² Zozi ko hehele be ninngede doun kpa anyindala nun. Mo o 'kekele be ninngede'n, yi nwan: ³ "Emo tie! Anin svanlan kon wo ebele. Cian kon, o holi ke o 'ko a gua yi *bele (m'o ti ke awe'n). ⁴ Nan temun mo o 'gua bele'n, bie ko gua atun nin anvan. Nnonman'n-mo ko a ko suso ko li. ⁵ Bie kusu ko gua nyobue nin asu. Ebele ngetie nin a nzun man. O ko fifi nde-nde, o sanlin ke o guali ngetie kpa kaan'n m'o wo ebue nin ati su nin asu. ⁶ Nan mo eyua'n fili sele'n, ebele die'n ko yala. Afi, yi ndian nin a ngo man asie bu. ⁷ Bele'n bie ko gua eminlan mmowe'n-mo anun. Eminlan mmowe so'n-mo non bele'n ko fifi. Nan mo bele'n nyinlin'n, eminlan mmowe'n-mo ko fu ko gua su. Bele'n ngo su man mma fi. ⁸ Bie kusu ko gua asie kpa nun asu. O ko fifi, ese o ko hun, o ko su mma. Bie ko su mma abulasan, bie mma abulasian, bie kusu mma eya." ⁹ Zozi hanlin so yueli a, yi nwan: "Svanlan m'o si fasie'n, o fa sie!"

*Zozi anyindala'n m'o bu'n
(Matie 13.10-17, Luku 8.9-10)*

¹⁰ Mo Zozi tuli yi nwon'n, like mo yi ti y'o man o bu anyindala'n, be mo be si yi su daba'n non yi menian bulu non nnyuan'n, be ko bisa yi ke o tu anyindala nun abu o hele be. ¹¹ Ehi a, Zozi nwan: "Nyanmian Belemghin Man'n mo anun o ti nvialie nun like'n, emo die emo asa a han yi. Nan be mo be wo gua nun asu'n, be die, yi kvalaa sin anyindala nun, ¹² afi man
*Be nian yi kpa babo a, be nnwun man yi.
Ese man be tie yi kpa babo a, be ndi man yi bu.
Se o ti man so a, ahan b'a kaci be abalabo'n
b'a fa be nwon b'a man Nyanmian
maan o a fa be ete nin a hye be."*

*Zozi 'ba tu anyindala nin abu
(Matie 13.18-23, Luku 8.11-15)*

¹³ Mo Zozi hanlin so'n, ese yi nwan: "Emo ndi man anyindala ehi abu, o 'yo se nan emo a ti anyindala nga'n-mo kvalaa abu? ¹⁴ Svanlan m'o le gua bele'n y'o le svanlan'n m'o kan Nyanmian Anvan Ejole'n. ¹⁵ Menian mmie-mo ti ke atun nin anvan'n mo bele'n ko gua'n. Menian so'n-mo, ke be ko ti Nyanmian Anvan Ejole nin ala, anin Satan a yi ejole'n mo be ko ti'n fi be ahunlin nin anun. ¹⁶ Yi so ala, mmie-mo ti ke ebuta nin asu ngetie'n mo bele'n ko gua su'n. Se be ti ejole nin ala a, be le fe elie kpa be de nde-nde be di. ¹⁷ Nan kusu, o nzo man ndian be nun. Be ti ke cian kon menian. Se yale anaan ahulowa tu be wo Nyanmian Anvan Ejole'n dunman nun an, be yaci be dedi'n mo be le yi'n be tu nde-nde. ¹⁸ Mmie-mo kusu ti ke eminlan mmowe'n mo bele'n ko gua nun'n. Menian so'n-mo ti ejole'n, ¹⁹ nan kusu man ehi anun nzusue'n, anyanbenwon naka'n, o non anyinbulu ngacile'n kvalaa kpunmgbun ejole'n. O nzu man mma. ²⁰ Mmie-mo kusu ti ke asie kpa'n mo bele'n ko gua su'n. Menian so'n-mo die, be ti Nyanmian Anvan Ejole nin an, be de be di. Be nyan menian be buka be nwon su. Bie nyan abulasan, bie nyan abulasian, bie kusu nyan eya."

*Kanlannie nin anwon anyindala'n
(Luku 8.16-18)*

²¹ Mo Zozi tuli anyindala so nin abu yueli'n, o ko bisa be biegun ke: "Asu svanlan so kanlannie a, bokiti anaan sukpa abu ye o fa sie o? Nan anwunno ye be fa be sie o? ²² Like biala m'o fia'n, o 'tu fite. Nvialie nun ejole'n, o 'fite jawe nun. ²³ Svanlan m'o si fasie'n, o fa sie!"

²⁴ Ɛse Zozi kɔ han kɔ hele bɛ biékun ke: “Ɛjɔle ehi mɔ emɔ a ti'n, emɔ nían yí kpa. Sulie'n mɔ emɔ fa su bɛ manngon'n-mɔ'n, yí kɔnmgba'n yê be 'fa be su emɔ ɔ, ɛse bɔbɔ be 'gua sɔ be man emɔ. ²⁵ M'ɔ le bie'n, be 'man yí biékun. Nan m'ɔ le man bie'n, be 'tɔa yí be de kaan'n m'ɔ le'n.”

Bele mma'n mɔ yí ngɔnmɔn ɔ fifi'n

²⁶ Ɛse Zozi kɔ bu anyɔndala kɔn biékun ke: “Nyanmian Belemgbin Mân'n, ɔ soman sɔanlan m'ɔ le gua *bele yí ebo nɔn asu. ²⁷ Se ɔ dafi ɔ, se yí nyɔn wɔ sɔ ɔ, Kɔngɔe ɔ, eyua ɔ, bele mma'n fifi. Ke ɔ kpɔn yɔ m'ɔ fifi'n, sɔanlan nzi man. ²⁸ Asie'n muonun y'ɔ man ɔ fifi ɔ. Alimɔa nɔn anun, ɔ ti ndile. Yí nzin, ɔ wɔlɔ, yí ayuelie'n, ɔ tin, ɔ bulɔ. ²⁹ Nan m'ɔ kɔ bulɔ'n, anɔn b'a fa dadie b'a wɔlɔ nɔn, afi anɔn yí etie mele nɔn a ju.”

*Muntadi nɔn anwɔn anyɔndala'n
(Matie 13.31-32, Luku 13.18-19)*

³⁰ Ehi anzin, Zozi kɔ han kɔ hele bɛ biékun ke: “Nzuke like die yê ye 'fa Nyanmian Belemgbin Mân'n ye susu yí ɔ? Anaan anyɔndala benin yê ye 'bu m'ɔ nɔn yí kɔ sɔ ɔ? ³¹ Nyanmian Belemgbin Mân'n soman muntadi baa'n mɔ be dua'n. Ɔ ti kaan tala mmaka mma'n-mɔ mɔ be dua'n kwalaaatin. ³² Nan mɔ be kɔ lua'n, ɔ yɔ kpili tala tola nɔn anun mmaka'n-mɔ kwalaaatin. Ɔ tɔtɔ yí sa anwunno, nɔnman'n-mɔ nwɔn bɛ sâ yí nyâ nɔn abɔ fɔlɔlɔ nɔn anun.”

*Like ati mɔ Zozi bu anyɔndala'n
(Matie 13.34-35)*

³³ Zozi buli anyɔndala m'ɔ ti sɔa dɔn ɔ hanlin Nyanmian Anɔan Ɛjɔle'n ɔ heleli bɛ. Nunhan m'ɔ bu a, be kwalaa ke be ti yí bu'n yê ɔ bu ɔ. ³⁴ Ɔ ngan man Ɛjɔle fí fí ɔ ngele man bɛ. Yí kwalaa m'ɔ kan'n, ɔ bu yí nwɔn anyɔndala. M'ɔ kɔ ha yí ngɔnmɔn nɔn yí menian'n-mɔ'n, ɔ tu yí anyɔndala'n-mɔ kwalaa abɔ ɔ kele bɛ.

*Zozi 'ba gua anwɔnman kpili kɔn asi
(Matie 8.23-27, Luku 8.22-25)*

³⁵ Ehi, cian kɔnmgba sɔ'n nɔsɔba, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke: “Be mán ye kpé asue'n ye hó yí nzin elɔ.” ³⁶ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, yí menian'n-mɔ tuli elɛe'n m'ɔ ti nɔn nɔn abɔ be kɔ yaci meninsɔnman nɔn ebele. Anɔn elɛe mmie-mɔ kɔsɔ sisi asue nɔn anɔan ebele. ³⁷ Be hɔli bɛ nyunnun kaan an, huuu, anwɔnman kpili kɔn nɔn asutue kɔ tu kɔ si bɛ. Mgbaha'n kɔ bɔ nsue kɔ gua elɛe nɔn anun dede ɔ ka m'ɔ nɔan ɔ. ³⁸ Zozi la elɛe nɔn abɔ ati, yí sunmin sɔ yí ti, ɔ le dafi. Yí menian'n-mɔ kɔ tinngɛ yí. Bɛ nwan: “Kpain, ye le wu! Ɔ njian man wɔ ɔ?”

³⁹ Zozi fi nafɛle nɔn kɔ tinngɛ. Ɔ kɔ jɔjɔ aminle sɔ kɔ hele anwɔnman kpili'n. Ɛse ɔ kɔ han kɔ hele asue'n ke: “Asue, gua diin!” Ebele ala, anwɔnman kpili'n kɔ gua. Asue'n kɔ gua diin.

⁴⁰ Mɔ asutue'n gualɔ asi'n, Zozi kɔ bisa yí menian'n-mɔ ke: “Nzuke ati yê emɔ man esulo kan bɛ ɔ? Ɔ yɔ se mɔ emɔ nne man mín be nni man ɔ?” ⁴¹ Bɛ nwɔn ngɔmɔa kwalaa fi bɛ nwɔn tuli, be kɔ han yí bɛ afian elɔ ke: “Sɔanlan benin y'ɔ le ehi mɔ anwɔnman bɔbɔ nɔn asutue man yí anyɔnzɔ ɔ?”

5

*Zozi 'ba tu wawe ete dɔn fi sɔanlan kɔn anun
(Matie 8.28-34, Luku 8.26-39)*

¹ Ehi, Zozi nɔn yí menian'n-mɔ, be kpeli Galile asue'n be hɔli juli Zelazɔ mân nɔn anun. ² Ke Zozi fi elɛe nɔn anun 'ju asi nɔn ala, sɔanlan kɔn fi asielie nɔn asu kɔ a yí nwɔn ebele. ³ Sɔanlan sɔ'n, wawe ete wɔ yí nɔn, asielie nɔn asu yê ɔ da

o. Svanlan fíi ngwala man yí ci, nán b'a fa ngonzongonzó b'a bọ yí kpaun. ⁴ Afi o yó a, be fa mmulale anaan ngonzongonzó be gua yí ja nun yí sa, kusu, o bubu nun. Svanlan fíi le man anwonselé m'ó kwala svanlan sò'n ci o. ⁵ Cian biala, kóngóe nun eyua, e 'nwun yí a, anin o nanndi asielie'n nun mmoka'n-mó asu, o tetian, o sisa nyóbue'n-mó o buta buta yí nwón. ⁶ M'ó nwunlin Zozi mva eló'n, o kó tutu enwanndie o kó hó kó kutu yí nyunnun ebele. ⁷ O kó tian nun selé kpa. Yí nwan: “Zozi, Anwunno Nyanmian Kpili Awa, e 'se mín se? Mún 'selé wó, nian wó Nyanmian eló, n'è se mín sa fíi.” ⁸ O lé kan sò, afi Zozi nwan: “Wawé ete, fi svanlan ehi nun fite.”

⁹ Zozi kó bisa yí ké: “E li se?”

Svanlan'n nwan: “Be fele mín nwala nwala, afi ye sunlin.” ¹⁰ O kó butu Zozi ké n'ó fvan bé fi mân sò nun anun. ¹¹ Lika mó be jin nin afan nun, buka kún anwón ebele, anin mgbolike fatule kún le didi. ¹² Wawé ete'n-mó kó butu Zozi ké: “Man yé atin maan ye hó wólv mgbolike'n-mó anun.” ¹³ Zozi kó man bé atin. Ehi a, wawé ete'n-mó fi svanlan nin anun be kó fite, be kó hó kó wólv mgbolike'n-mó anun. Mgbolike fatule kó yó akpu nnyuan'n le enwanndie be kó tólv buka'n be kó hó kó gua asue nin anun, be kó nvan.

¹⁴ Menian'n-mó mó be nian mgbolike'n-mó asu'n kó nwanndi. Be kó hó kó bọ ejóle sò'n kpaye kulo, o nun nanmue'n-mó asu. Bé mó be tili ejóle sò'n, be wali nianlin ké o kpínlin yóli yí'n. ¹⁵ Be 'ba ju Zozi anwón ebele a, svanlan'n mó anin wawé ete'n-mó wó yí nun nin anyinsu a ti. O wula taladié o ti ebele. Ejóle'n yóli bé esulo. ¹⁶ Ké o kpínlin yóli mó wawé ete'n-mó fi svanlan nin anun be fiteli, mó be hólí wólvli mgbolike'n-mó anun mó be 'kó a gua asue nin anun, mó ese bian nin anyinsu 'ti'n, bé mó be nwunlin yí bé nyinsu'n, be bólí be heleli sian mma'n-mó. ¹⁷ Mó be tili yí sò'n, be butóli Zozi ké o fi bé mân nin anun o jásu.

¹⁸ Mó Zozi 'fu elée nin anun'n, svanlan'n m'ó tuli wawé ete'n-mó fi yí nun'n kó butu yí ké o 'si yí su. ¹⁹ O hanlin sò a, Zozi ngó tie man. Yí nwan: “Sa kó wó awulo, kó han yí kwalaa mó yé Mún a yó a man wó nun ké o'a kpín o'a nwun wó nwón anwunnvoe'n kele wó nvilie'n-mó.” ²⁰ Ebele ala, svanlan sò'n kó hó mân'n mó be fele yí Kulo Bulu nin anun. O kó hó kó bọ mó Zozi yóli manlin yí'n kpaye. Bé kwalaa mó be tili yí ngan'n, o sinlin bé nwón.

Zoayilusi awa balasua'n,

*o nun balasua'n m'ó hanlin Zozi taladié'n
(Matie 9.18-26, Luku 8.40-56)*

²¹ Ehi, Zozi fi Galile asue nin anzin o kó sa kó a. M'ó wali juli asue nin anvan ebele'n, menian dón kpa wali yí nwón. ²² Kaan ce, Zufu'n-mó asónin sua nin asu mgbain'n-mó anun kún kó a kó ju ebele. Kpain sò'n be fele yí Zoayilusi. O nwunlin Zozi a, o kó tu kó tó yí ja nun. ²³ O kó butu yí, yí sa la yí sa nun, yí nwan: “Mín wa balasua'n lé ka nun, yí ti bala fa wó sa fua yí nwón maan o tí akpóle o nyán ngvan.” ²⁴ Bian'n hanlin sò ala, Zozi nun yí kó hó. Mó be 'kó'n, menian dón kpa sili yí su, anin be 'kan Zozi be mian bé afian.

²⁵ O 'ba yó sò'n, anin balasua kún wó menian'n-mó afian ebele. Moja tu balasua sò'n, yí afúe bulu nun nnyuan ahi. ²⁶ O nwunlin yale dón wó ayile eyólefúe sönman asa nun. O secili yí nwón esika kwalaaatin, kusu yí nwón a nza man. Yí ewue nin anyunnun ala yé o kó o. ²⁷ O tili ké menian'n-mó lé kan Zozi anwón ejóle. O kó a kó wólv menian nwala'n mó afian, Zozi anzin ebele, o kó han yí taladié'n. ²⁸ Afi yí nwan: “Se mín kan yí taladié nun ala a, mín nwón 'sa.” ²⁹ O hanlin yí a, yí moja'n m'ó tu yí'n kó kpé. Ebele ala, o kó nwun yí ké yí nwón a sa.

³⁰ Zozi kusu kó nwun yí ebele ala ké anwonselé kon fi yí nun a fite. O kó kpé yí nyan menian'n-mó afian eló o kó bisa ké: “Nwan yé o'a han mín taladié'n?”

³¹ Ǿ bisali ehi a, yi menian'n-mo nwan: “Wó nyin tua ke menian'n-mo le mian wó, kusu anin e le bisa ke: Nwan ye o'a han min o?”

³² Ǿ ko nenian yi nwon ebele menian'n-mo anun ko si ko yia se o ko nwun swanlan'n mo hanlin yi nin an. ³³ Kemó balasua'n si like mo nwunlin yi wo yi nwonnaan nin anun'n, esulo hanlin yi dede yi nwon wosu yi. Ǿ ko a ko tu ko to Zozi aja nun, o ko han ananhole'n kwalaa o ko hele yi. ³⁴ Ehi a, Zozi nwan: “Min wa balasua, wo dedi nin a le wo ngwan. Ko anzununjo nun, man wo nwon sa.”

³⁵ Anin Zozi anwan teli man babo, menian fi kpain Zbayilusi awulo elo be wali teli yi a, be nwan: “Wo wa balasua nin a wu, nan benin anwon ati ye e te jji minlan nin o?”

³⁶ Nan mo be hanlin so'n, Zozi ngo bu man yi ejole. Yi nwan: “Zbayilusi, gua wo ahunlin asi, nyan dedi ala.”

³⁷ Zozi ngo man swanlan fi atin ke o si yi so, sannan Pielu non Zvaki non yi nianman Zvan, be ala. ³⁸ Mo be juli Zbayilusi awulo elo'n, Zozi nwunlin ke ebele asua yoo. Menian'n-mo le esuan non awuye ebo non etetian non awole eyie. ³⁹ Ǿ ko wolo sua nin anun o ko bisa be ke: “Nzuke ati ye emo le bo awuye be sun sua o? Batunman talua'n wuli man, nan o le dafi.” ⁴⁰ Ke o hanlin so nin ala, menian'n-mo ko golo yi nwon.

Ehi a, Zozi ko man be kwalaa be ko fite, o ko ha sie'n non nian'n, non yi menian nian'n mo be wali somanlin yi'n. Ǿ non be ko wolo lika mo batunman'n la'n. ⁴¹ Ǿ ko so batunman nin asa nin anun, yi nwan: “Talita kunmin!” Yi bu yo le ke: “Talua kaan, min nwan e jasv!” ⁴² Ebele ala, talua'n ko jasv ko nanndi. Mo ejole ehi 'ba'n, anin talua nin a li afue bulu non nnyuan. Mo menian'n-mo nwunlin yi so'n, o sinlin be nwon kpa.

⁴³ Ehi a, Zozi totuali be ke nan be kan ejole so'n be kele swanlan fi. E se yi nwan: “Be man talua'n like li.”

6

Nazaleti amma'n-mo nne man

Zozi be nni man

(Matie 13.53-58, Luku 4.16-30)

¹ Ehi anzin, Zozi fi ebele yi nwan yo le yi kulo Nazaleti. Mo o 'ko'n, yi menian'n-mo non yi ye be holi o. ² Mo enwonmian ele cian'n juli'n, Zozi holi Zufu'n-mo asonun sua nin anun o hanlin Nyanmian Anwan Ejole'n o heleli be. Anin menian doun wo sua nin anun. Ejole mo Zozi hanlin mo be tili'n sinlin be nwon. Be ko bisa bisa be nwon ke: “Nan o non ehi fi nin? Ninhan ye o nyanlin yi ngele ehi o? Ǿ yo se mo o yo asinbenwon ninnge sua o? ³ Nan Mali awa'n mo di tabva junman nin o? Nan yi nianman-mo yo le Zvaki non Zozo, non Zudi non Simun o? Nan yi nianman mmala'n-mo ye be wo ye afian ewa nin o?” Zozi esie mo be si yi nin ati, b'a nne man yi b'a nni man.

⁴ Mo Zozi nwunlin yi so'n, yi nwan: “Be bu Nyanmian kpomanfue biala swanlan lika kwalaa. Nan yi muonun yi kulo nin aso menian'n-mo non yi nvilie'n-mo ye be mmu man yi swanlan o.” ⁵ Ke o yoli so'n, Zozi a ngwala man asinbenwon like fi yo wo ebele. Nwuluwafue ngokun ngokun ala ye o fali yi sa'n o fuali be nwon maan be tili akpale o. ⁶ Ǿ sinlin Zozi anwon ke yi kulo nin aso menian'n-mo nne yi be nni man.

Zozi 'ba swan yi menian bulu non nnyuan'n

(Matie 10.5-15, Luku 9.1-6)

Ehi anzin, Zozi ko ho Galile kulo kulo'n-mo aso o ko han Nyanmian Anwan Ejole'n o ko hele be. ⁷ Yi nzin, o ko fele yi menian bulu non nnyuan'n o ko swan be nnyuan nnyuan. Ǿ ko man be tunmin ke be fa be tu wawe ete'n-mo.

⁸ Mɔ be 'ba hɔ'n, yí nwan: “Ke emɔ le kɔ'n, nán be fa like fíi be sa bé nwɔn. Nán be fa kpaun, nán be fa bóle, nán be fa esika be sa bé nwɔn. Nan emɔ fá bé kpɔman nun ala be tíla. ⁹ Emɔ wúla mgbabua, nan kusɔ nán be wula taladi nnyuan.” ¹⁰ Ɔ kɔ han kɔ hele bé biekun ke: “Kulo biala mɔ emɔ kɔ hɔ sɔ'n, awulo mɔ be kɔ sike emɔ nun'n, emɔ tánlan nun ebele dede maan ɔ jú emɔ ehɔle cian. ¹¹ Kulo biala mɔ emɔ kɔ ju sɔ, mɔ be ngulo man ke be sike emɔ anaan be tie emɔ ejɔle'n, emɔ wɔsɔ bé ja nun abɔ anyɔan'n be gúa ebele be hó. Ɔ ti adanzi elie ke be ngwala man emɔ sunmɔe bɔ.”

¹² Ehi, Zozi menian bulu nun nnyuan'n hɔli bɔli Ejɔlekpa'n be heleli menian'n-mɔ ke be káci bé abalabɔ'n nán be fá bé nwɔn be mán Nyanmian. ¹³ Be fɔanlin wawe ete dɔun. Be manlin nwuluwafɔe dɔun tili akpɔle. Abele mɔ be 'ba maan be ti akpɔle'n, be di mɔa be kpɔkpa bé *olivɔ ngɔ kwalaaaka.

*Zɔan Batisi ewue'n
(Matie 14.1-12, Luku 9.7-9)*

¹⁴ Ehi, Zozi dunman'n hɔli mɔa. Temɔn sɔ'n, anin Elɔdi ti Galile mán nun asɔ belemgbin. Ɔ kɔ ti Zozi angan. Menian'n mmie-mɔ nwan: “Zɔan Batisi m'ɔ wuli'n yê ɔ'a hɔn nun ɔ. Yí ti yê ɔ man ɔ kwalaa ɔ yɔ asinbenwɔn ninnge sua nun ɔ.” ¹⁵ Mmie-mɔ kusɔ nwan: “Nyanmian kpɔmanfɔe'n mɔ be fele yí Eli'n, yí ɔ.” Mmiekun-mɔ kusɔ nwan: “Nán sɔanlan ngacile ɔ, nan ɔ ti Nyanmian kpɔmanfɔe ke daba die'n-mɔ ala.” ¹⁶ Nan mɔ belemgbin Elɔdi tili ejɔle sɔ'n, yí nwan: “Zɔan Batisi mɔ m man be kpeli yí ti'n, yí dein yê ɔ'a hɔn nun ɔ.”

¹⁷ Afɔ belemgbin Elɔdi muonun man be hyli Zɔan be tɔli yí fiadi Elodiadi dunman nun. Elodiadi ti Elɔdi anianman belenzua'n mɔ be fele yí Filipɔ nun ayi. Elɔdi kɔ tɔa yí kɔ le ɔ kɔ ja. ¹⁸ Nan mɔ Zɔan nwunlin yí sɔ'n, ɔ kɔ han kɔ hele Elɔdi ke: “Nannan, Nyanmian mala'n mman man wɔ atin ke ε fá wɔ nianman nun ayi'n já.” ¹⁹ Zɔan ejɔle sɔ'n ngɔ yɔ Elodiadi fe fíi. Ɔ kɔ fa Zɔan anwɔn ekpɔ. Ɔ kulo ke ɔ man be kun Zɔan, kusɔ Elɔdi dunman nun, ɔ nnwun man ke ɔ kpɔn yɔ ɔ. ²⁰ Afɔ Elɔdi felɔ Zɔan kpa. Ɔ si ke Zɔan ti seseɔve ese ɔ ti anwɔntie sɔanlan. Ɔ nian Zɔan asɔ. Mele mɔ Zɔan hanlin ejɔle'n m'ɔ tili'n, ejɔle sɔ'n jjiɔli yí kpa. Kusɔ afɔ, ɔ le fe elie ɔ tie ejɔle'n mɔ Zɔan kan'n.

²¹ Yí sɔ ehi anun, be wɔ ebele dede cian kɔn, Elɔdi awɔle cian nun anwɔn feti mɔ be di yí afɔe nɔan'n kɔ ju. Anun afɔ sian'n Elodiadi a nyan Zɔan anwɔn atin. Mɔ cian sɔ'n juli'n, Elɔdi kɔ tɔ tɔbɔli kɔ yia yí abɔlɔba mgbili mgbili'n-mɔ ɔ nun yí nzalafɔ mgbain'n-mɔ ɔ nun Galile mán nun anun mgbain'n-mɔ yí awulo ebele. ²² Temɔn mɔ Elɔdi nun yí mgbain'n-mɔ gua tɔbɔli nun anwɔn be 'didi'n, Elodiadi awa balasua'n kɔ wɔlɔ lika mɔ be gua'n, ɔ kɔ si abile maan ɔ kɔ yɔ bé kwalaa bé enyinmɔn. Elɔdi kɔ jasɔ, yí nwan: “Mín wa, nyanmɔnsemɔn, wɔ abile nun a yɔ mín enyinmɔn sɔnman. Yí ti, like biala mɔ ε kulo'n, bisa maan n vá m mán wɔ.” ²³ Ɔ kɔ han ndâ kɔ tɔ sɔ ke: “Mɔn kan ewa ke se mín belemgbin mán'n muonun ebue yê ε kulo a, mɔn 'fa mɔn man wɔ.”

²⁴ Ehi a, talua'n kɔ fite kɔ hɔ kɔ tɔ yí nin. Yí nwan: “Ayia, mín si nwan abile'n mɔ m'an si nun a yɔ yí enyinmɔn. Ɔ'a han ndâ ke like biala mɔ mɔn 'kpɔnnde'n, ɔ 'fa man mín. Yí ti, nzu yê n né ɔ?”

Ebele ala, yí nin nwan: “Kɔ se wɔ si ke ε 'de Zɔan Batisi ati'n.”

²⁵ Yí nin anɔan ngɔ tɔ man bɔbɔ, nde-nde talua'n kɔ hɔ kɔ tɔ yí si, yí nwan: “Baba, mɔn kulo ke ε fa Zɔan Batisi ati'n tɔ apawa nun man mín kikaala.”

²⁶ Mɔ Elɔdi tili yí sɔ'n, yí lɔa kɔ bɔ yí nwɔn kpa. Nan kusɔ ndâ'n m'ɔ hanlin wɔ yí mgbain'n-mɔ anyunnun ebele nin ati, ɔ ngɔ hɔala man yí nɔan kaci. ²⁷ Ebele ala, ɔ kɔ sɔan yí nzalafɔ'n-mɔ nunhan kɔn ke ɔ hó fiadi sua nun anun elɔ, ɔ hó kpé Zɔan Batisi ati'n ɔ fá béle yí. ²⁸ Nzalafɔ'n kɔ hɔ fiadi sua nun anun. Ɔ kɔ hɔ kɔ kpé Zɔan ati'n ɔ kɔ tɔ yí apawa nun ɔ kɔ bele talua'n. Talua'n kɔ le, ɔ kɔ fa kɔ

hɔ kɔ man yí nin. ²⁹ Mɔ Zɔan menian'n-mɔ tɔlɔ yí sɔ'n, bɛ walɔ falɔ yí fuin'n bɛ hɔlɔ sielɔ yí.

*Zozi 'ba man menian akpu nnun alɛ
(Matie 14.13-21, Luku 9.10-17, Zɔan 6.1-14)*

³⁰ Ehi, Zozi menian bulu nɔn nnyuan'n m'ɔ sɔanlɔn bɛ Galile mɔn nɔn anun'n hɔlɔ walɔ, bɛ kɔ yia Zozi anwɔn ebele. Mɔ bɛ yɔlɔ o, mɔ bɛ hehelelɔ o, bɛ kɔ bɔ yí kwalaa anun amannɛ bɛ kɔ hele yí. ³¹ Menian'n-mɔ mɔ bɛ ba Zozi anwɔn'n sɔnɔn sɔnman. Mmie-mɔ le ba, anɔn mmie-mɔ le kɔ. ɔ man Zozi nɔn yí mmɔfɔe'n-mɔ nnyan man alaje bɔbɔ mɔ bɛ fa bɛ di like ɔ. Ehi ati, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke: “Emɔ mán ye tí yé nwɔn ye hó ahanmian, nán emɔ lé bɛ enwɔnmian kaan.”

³² Mɔ Zozi hanlɔn sɔ yuelɔ'n, bɛ kɔ hɔ kɔ fɔ elɛɛ kɔn anun, bɛ kɔ hɔ ahanmian, lika mɔ sɔanlan fí nnɔn man'n. ³³ Mɔ bɛ 'kɔ'n, menian dɔɔn kpa nwunlin bɛ. Bɛ kɔ fa asɔ atɔn diɛ'n. Bɛ fi kulo'n-mɔ kwalaa asɔ bɛ le enwanndie. Bɛ kɔ li mɔa lika mɔ Zozi nɔn yí menian'n-mɔ tɔlɔ bɛ ti'n. ³⁴ Mɔ Zozi fi elɛɛ nɔn anun 'ju'n, ɔ kɔ nwun menian dɔɔn kpa ebele. Bɛ nwɔn kɔ yɔ yí anwunnvoe. Afɔ bɛ ti ke mmɔa mɔ bɛ le man enianfɔe ɔ. Ebele ala, ɔ kɔ hehele bɛ ninnge dɔɔn.

³⁵ Mɔ alíe'n yɔlɔ bie'n, yí menian'n-mɔ kɔ kpunnge yí nwɔn ebele, bɛ nwan: “Yé Mɔn, alíe'n le yɔ, eɛɛ lika mɔ ye wɔ'n kɔsɔ ti yí nwɔn. ³⁶ Yí ti, yaci bɛ nun maan bɛ hó nanmue'n-mɔ nɔn kulo'n-mɔ mɔ bɛ mantan mantan ewa'n-mɔ asɔ bɛ hó kpɔndɛ like bɛ tó bɛ lí.”

³⁷ Mɔ bɛ hanlɔn ejɔle sɔ'n, Zozi nwan: “Emɔ muonun mán bɛ like lí.”

Yí menian'n-mɔ nwan: “Nzu? Man ye hó tó kpaɔn bɔbɔ esika jete eya nnyuan an, ɔ nza man like fí yɔ.”

³⁸ Mɔ bɛ hanlɔn sɔ'n, Zozi kɔ bisa bɛ ke: “Kpaɔn nyɛ yê emɔ le ɔ? Emɔ hó nían.”

Bɛ hɔlɔ bɛ walɔ a, bɛ nwan: “Ye le kpaɔn nnun nɔn ejue nnyuan.”

³⁹ Mɔ bɛ hanlɔn sɔ'n, Zozi kɔ han kɔ hele bɛ ke bɛ mán meninsɔnman'n kwalaaatɔn tɛtanlan asɔ kpule kpule ndile nɔn asɔ. ⁴⁰ Ehi a, bɛ kɔ tɛtanlan asɔ kpule eya eya, ɔ nɔn kpule abulanun abulanun. ⁴¹ Mɔ bɛ tanlanlɔn asɔ yuelɔ'n, Zozi kɔ le kpaɔn nnun'n, ɔ nɔn ejue nnyuan'n. ɔ kɔ tɔ yí nyɔn anwunno, ɔ kɔ la Nyanmian asɔ. ɔ kɔ bubu kpaɔn'n-mɔ anun ɔ kɔ man yí menian'n-mɔ ke bɛ hyé bɛ mán meninsɔnman'n. ɔ kɔ fa ejue nnyuan'n ɔ kɔ man bɛ ke bɛ hyé bɛ mán bɛ kwalaaatɔn. ⁴² Bɛ kwalaa bɛ kɔ li dede bɛ kɔ yi, bie kɔ ha. ⁴³ M'ɔ halɔ'n, bɛ sɔsalɔ dede a, ɔ ti ece mma bulu nɔn nnyuan. Ejue'n kɔsɔ bie halɔ. ⁴⁴ Bɛ mɔ bɛ lili kpaɔn sɔ'n, bɛ ti menian akpu nnun. B'a nga man mmalasua nɔn mmatɔnman'n-mɔ bie.

*Zozi 'ba nanndɔ asue nɔn anyɔnsɔ
(Matie 14.22-23, Zɔan 6.16-21)*

⁴⁵ Ehi, meninsɔnman'n yuelɔ like di ebele ala, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke: “Emɔ fú elɛɛ nɔn anun bɛ kpé asue'n bɛ lí mɔa Bɛtsayida elɔ. Mɔn 'gua menian'n-mɔ atɔn kwalaaaka nán m'an a.” ⁴⁶ Ke Zozi gualɔ menian'n-mɔ atɔn yuelɔ'n, ɔ kɔ hɔ asɔnɔn eyɔle buka kɔn asɔ.

⁴⁷ Mɔ alíe'n sanlɔn'n, anɔn elɛɛ nɔn a ju asue nɔn afian. Zozi angɔnmɔn cein jin asɔ ebele. ⁴⁸ ɔ 'nian an, anɔn yí menian'n-mɔ ngɔala man elɛɛ'n kan kpa. ɔ sanlɔn ke bɛ nɔn asutue nɔn a yia nun. Ehi a, alɔbahian dɔɛ nsan mɔ ɔ 'kɔ dɔɛ nsian'n, Zozi kɔ nanndɔ asue nɔn anyɔnsɔ ɔ kɔ kpɔ bɛ. M'ɔ walɔ dede m'ɔ ka kaan tɔ bɛ'n, ɔ yɔlɔ ke ɔ le san bɛ nwɔn. ⁴⁹ Nan mɔ bɛ nwunlin ke ɔ nanndɔ asue nɔn anyɔnsɔ'n, bɛ bu ke enwɔnmɔn ɔ. Bɛ kɔ tɛtan. ⁵⁰ Esulo hanlɔn bɛ, ɔ sanlɔn ke bɛ kwalaaatɔn bɛ nwunlin yí.

Ebele ala, Zozi kɔ han kɔ hele bɛ ke: “Emɔ gúa bɛ ahɔnlɔn asɔ! Nán bɛ sulo nan mɔn ɔ!” ⁵¹ Ke ɔ hanlɔn sɔ mɔ ɔ 'fɔ bɛ elɛɛ nɔn anun ala, asutue'n kɔ gua asɔ. Zozi

nyɔlie sɔ'n kɔ sin bé nwɔn kpa. ⁵² Afi asinbenwɔn like'n mɔ Zozi falɔ kpaɔn'n yɔli'n, b'a ndi man yí bu. ɔ sanlin ke b'a nva man bé ajɔnlin b'a nza man su.

Zozi 'ba man Zenezaleti nwuluwafɔe'n-mɔ anwɔn sa.
(*Matie 14.34-36*)

⁵³ Ke be kpeli asue'n mɔ be juli Zenezaleti mân nun anun'n, be kɔ si asi, be kɔ munda bé elɛɛ'n. ⁵⁴ Mɔ be fi elɛɛ nun anun be juli'n, ebele ala, menian'n-mɔ kɔ nwun ke Zozi ɔ. ⁵⁵ Be kɔ nwanndi be kɔ hɔ lika kwalatin be kɔ hɔ kɔ bɔ menian'n-mɔ kwalaa amannɛ. Lika biala mɔ be kɔ ti ke Zozi wɔ'n, be sva nwuluwafɔe'n-mɔ ebeɛ su be bele yí. ⁵⁶ Lika biala m'ɔ kɔ hɔ'n, nanmue nun o, kulo baa asu o, kulo kpili asu o, be fa nwuluwafɔe'n-mɔ be sesie anwan'n-mɔ anyunnun gua'n-mɔ asu. Be sele Zozi ke ɔ mân bé atɔn maan be hán yí taladiɛ nun anwan nun ala. Sakpa, bé kwalaa mɔ be kɔ han yí'n, bé nwɔn sa.

7

Zozi nɔn Falisifɔe'n-mɔ 'ba su akpɔlɔwa

wɔ Zufu'n-mɔ amanmuo nun anwɔn
(*Matie 15.1-9*)

¹ Ehi, Falisifɔe mmie-mɔ nɔn mala nun asu mgbain mmie-mɔ fi Zoluzalemɔn be walɔ yialɔ Zozi anwɔn ebele. ² Be nwunlin yí menian'n mmie-mɔ ke be 'di like a, be nnwunnzin man bé sa nun anun be ndu man bé nwɔn efian ke bé mala'n kele'n. ³ Afi, Falisifɔe'n-mɔ nɔn Zufu'n-mɔ kwalaa, be di bé nan-mɔ mala sɔ nun asu kpa. Se be 'ba li like a, be tɔ bé ahɔnlin asi be nnwunnzin bé sa nun anun kpa bɔkɔ. ⁴ Eɛe like mɔ be kɔ to yí gua nun mɔ be 'ba li'n, se be nnwunnzinlin man bé sa nun anun be tuli man bé nwɔn efian an, be nni man. Be le daba mala dɔn mɔ be di sɔ sele kpa ke kangɔ nɔn bua ɔ nɔn daanse'n-mɔ anun enwunnzian. ⁵ Ehi a, Falisifɔe'n-mɔ nɔn mala nun asu mgbain'n-mɔ kɔ bisa Zozi ke: “Mala mɔ yé nan-mɔ a hyihye a tɔ ebele'n, nzuke ati yê wɔ menian'n-mɔ nni man su mɔ be le bé sa nun anun efian'n be le didi'n?”

⁶ Mɔ Zozi tɔli bé kosuan sɔ'n, yí nwan: “Apoo mma, emɔ anwɔn ejɔle'n mɔ Nyanmian kpɔmanfɔe Ezayi hanlin yí daba'n ti ananhɔle. Ezayi heleli yí ke:

Menian ehi-mɔ le bé nwan tuin mgban

yê be yi mín aye ɔ,

nan bé ahɔnlin'n nɔn man mín su.

⁷ Esvɛ'n mɔ be su mín'n ti mgban.

ɔ sanlin ke kulo sɔnlan mala yê be kekele ɔ,

nan nán Nyanmian die nin ɔ.”

⁸ Zozi nwan: “Emɔ nni man Nyanmian mala die nin asu nan kulo menian'n-mɔ die nin asu yê emɔ di ɔ.”

⁹ Eɛe Zozi kɔ han biekun kɔ tɔ sɔ. Yí nwan: “Emɔ a fa bé mala die'n b'a nunnun Nyanmian die nin abusu. ¹⁰ Ehi anwɔn, Moyizi hanlin ke: *Man wɔ nyin sɔ wɔ si nɔn wɔ nin.* Eɛe ɔ hanlin yí biekun ke: *Sɔnlan m'ɔ kɔ han ejɔle ete kɔ tia yí si nɔn yí nin'n, sɔnlan sɔ'n, ɔ fata ke be kun yí.* ¹¹ Nan emɔ die, emɔ nwan se sɔnlan kɔn kan kele yí si nɔn yí nin ke: ‘Like mɔ n ne yí mɔ n gɔ fa n gɔ bɔka emɔ'n, ɔ ti kɔɔban’ (yí bu y'ɔ le ke m'an fa m'an hye Nyanmian), ¹² sɔnlan sɔ'n, emɔ mman man yí atɔn ɔ nyɔ man like fí kún mman man yí si nɔn yí nin. ¹³ Emɔ yɔ sɔ be nunnun Nyanmian mala nin abusu emɔ di bé die'n-mɔ asu. Eɛe bɔbɔ emɔ yɔ ninngɛ dɔn mmiekun-mɔ m'ɔ nvata man ɔ.”

Like m'ɔ gua sɔnlan anwɔn efian'n
(*Matie 15.10-20*)

¹⁴ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, ɔ feleli meninsɔnman'n yí nwɔn biekun an, yí nwan: “Bé kwalaa be tíe mɔ mun kan'n be tí yí bu. ¹⁵ Like fí nɔn man ebele m'ɔ

kan sʋanlan nʋan, ɔ man efian gua yí nʋwɔn ɔ. Nan ejɔle ete m'ɔ fi yí nʋan kɔ fite'n yê ɔ man efian gua yí nʋwɔn ɔ. [¹⁶ M'ɔ sɪ fasie'n, ɔ fá síe kpa! ”]

¹⁷ M'ɔ hanlɪn sɔ yueli m'ɔ fi bagua nin anun ɔ fiteli ɔ hɔli awulo'n, yí menian'n-mɔ kɔ bisa yí anyɪndala sɔ'n m'ɔ buli nin abɔ. ¹⁸ Ehi a, Zozi kɔ bua be ke: “Yí ti, emɔ kɔsɔ nzi man ngele ɔ? Emɔ ndi man yí bu ke like biala mɔ sʋanlan kɔ li'n, ɔ ngɔala man yí nʋwɔn efian gua ɔ? ¹⁹ ɔ sanlɪn ke like mɔ sʋanlan kɔ li'n, ɔ ngɔ man yí ahɔnlɪn nin anun. Nan ɔ kɔ yí kunnun yê ɔ je gua.” (ɔ nanndi ejɔle ehi asɔ, Zozi kɔ hele bé ke like biala m'ɔ ti mɔ be di'n, yí nʋwɔn ti.)

²⁰ Eɛe yí nwan: “Nan ejɔle ete m'ɔ fi sʋanlan ahɔnlɪn nun kɔ fite'n yê ɔ gua yí nʋwɔn efian ɔ. ²¹ Afi sʋanlan ahɔnlɪn nin anun yê ajɔnlɪn ete'n kwalaa fi ɔ: satilifɔe eyɔle, awue, kodiawu, ²² ajaa etɔan, anyɪnbɔlɔ, ati anun ete eyɔle, nnaka, basa-basa eyɔle, nyunnunngunlan, dunmannzɛciɛ, atubɛnʋwɔn, kuasɪanzɛmɔn. ²³ Ninngɛ ete ete ehi-mɔ kwalaa m'ɔ fi sʋanlan nun fite'n, bé yê be gua yí nʋwɔn efian ɔ.”

*Eyefɔe balasua kɔn 'ba le Zozi di
(Matie 15.21-28)*

²⁴ Ehi anzin, Zozi anʋan y'ɔ le Silifeninsi mân nun. Lika m'ɔ juli'n mantan kulo kɔn. Kulo sɔ'n, be fele yí Tii. ɔ ngulo man ke be ti yí ngan. Yí ti, ɔ kɔ hɔ kɔ wɔlɔ awulo kɔn anun. Nan kɔsɔ ɔ'a ngɔala man fia. ²⁵ Afi anɪn balasua kɔn wɔ ebele, wawe ete wɔ yí wa talua nin anun. ɔ kɔ ti Zozi angan. ɔ kɔ a kɔ tɔ Zozi ɔ kɔ tu kɔ tɔ yí ja nun. ²⁶ Balasua sɔ'n ti man Zufɔ. Be wɔli yí Silifeninsi mân nun. ɔ ti *geleki. ɔ kɔ sele Zozi ke ɔ tú wawe ete'n m'ɔ wɔ yí wa talua nin anun'n.

²⁷ Mɔ bala'n hanlɪn sɔ'n, Zozi kɔ bua yí ke: “Nʋwɔndɛ maan mmatɔnman'n-mɔ didi kwalaaaka. Afi, ɔ nvata man ke be ju mmatɔnman'n-mɔ alie'n be gua be man njɔa'n-mɔ di ɔ.”

²⁸ Zozi hanlɪn sɔ a, balasua'n nwan: “ɔ ti ananhɔle, yé Min. Nan kɔsɔ mmatɔnman'n-mɔ alie nin abɔ mgbɔkpɔlɔka'n m'ɔ kɔ yiyi kɔ gua tɔbɪli nin abɔ'n yê njɔa'n-mɔ di ɔ.”

²⁹ Mɔ Zozi tɪli yí mmua sɔ'n, yí nwan: “Wɔ nʋan ejɔle nin ati, sa kɔ, nan wawe ete'n fi wɔ wa nin anun ɔ'a tu.”

³⁰ Sakpa kɔsɔ, balasua'n fi ebele ɔ 'kɔ a ju a, yí wa'n la mgba nin asɔ, wawe ete'n fi yí nun a tu.

Zozi 'ba man amunlefɔe anzɔtiliwa kɔn anwɔn sa

³¹ Ehi anzin, Zozi fi kulo'n mɔ be fele yí Tii nin afan ɔ kɔ sɪn Sidɔn kulo nin afan, ɔ kɔ sa kɔ a Galile asue nin anʋan. Mɔ ɔ 'sa ba'n, ɔ kpeli nun mân'n mɔ be fele yí Kulo Bulu nin anun. ³² Ebele, be kɔ fa amunlefɔe anzɔtiliwa kɔn be kɔ bele yí ke ɔ fá yí sa fúa yí nʋwɔn maan ɔ tí akpɔle.

³³ Ehi a, Zozi kɔ fa wuluwafɔe'n bagua nin anun ebele, ɔ non yí kɔ hɔ ahanmɪan. Be juli elɔ a, ɔ kɔ fa yí sa mesika'n kɔ wula amunlefɔe nin anzo'n-mɔ anun kɔ yi. Eɛe ɔ kɔ fa yí nʋan ngeɛɛle'n bie kɔ han amunlefɔe'n tofeleman'n.

³⁴ M'ɔ yɔli ehi kwalaa yueli'n, ɔ kɔ tɔ yí ti anwunno ɔ kɔ gua ɛnʋwɔnmɪan asɪ. Yí nwan: “Efata!” Yí bu y'ɔ le ke tike!

³⁵ Ebele ala, yí nzɔ'n-mɔ kɔ tike tike, yí tofeleman'n kɔ nyannji, ɔ kɔ jɔjɔ yuein-yuein. ³⁶ Mɔ Zozi yɔli asinbenʋwɔn like sɔ'n yueli'n, ɔ kɔ totua bé ke nán be kan ejɔle sɔ'n be kele sʋanlan fíí. ɔ 'totua bé a, anɪn be le kan be kɔ. ³⁷ Ejɔle'n sinlɪn menian'n-mɔ anwɔn kpa. Bé nwan: “Like biala m'ɔ kɔ yɔ'n, ɔ yɔ yí kanlanman kpa! ɔ man bé mɔ bé nzɔ a ti'n ti ejɔle! Bé mɔ b'a tɔ amunle'n, ɔ man be jɔjɔ!”

8

Zozi 'ba man menian akpu nnan alɛ di
(*Matie 15.32-39*)

¹ Mɛɛ sɔ'n, menian dɔvɔn yialɔ Zozi anwɔn ebeɛɛ bieku. Kɛmɔ be nnyan man like fii be nni man'n, Zozi feleli yi menian'n-mɔ a, yi nwan: ² “Menian ehi-mɔ anwɔn yɔ mɔn koun. ɔ sanlɔn ke be nɔn mɔn wɔ ewa yi cian nsan ahi, be nnyan man like fii be nni man. ³ Se mɔn man be atɔn ke be fa be kunnun be sa be ho a, be 'ba goɔ atunnun. Afi be nun mmie-mɔ fi mɔa.”

⁴ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ'n, yi menian'n-mɔ kɔ bisa yi ke: “Ebo ehi anun ewa, ye 'yɔ se nɔn y'a nyan like y'a man menian nwala ehi-mɔ a li?”

⁵ Zozi kɔ bisa be ke: “Emɔ le kpaɔn nyɛ?”

Be nwan: “Ye le kpaɔn nsɔ.”

⁶ Ehi a, ɔ kɔ man meninsɔnman'n kɔ tetanlan asɔ. ɔ kɔ fa kpaɔn nsɔ'n, ɔ kɔ la Nyanmian asɔ. ɔ kɔ bubu nun kɔ man yi menian'n-mɔ ke be hye be man meninsɔnman'n. Zozi menian'n-mɔ kɔ hye kɔ man be. ⁷ Eɛɛ anɔn be le ejue ngangan mmiekun-mɔ. Zozi kɔ yeyila sɔ ɔ kɔ han kɔ hele yi menian'n-mɔ ke be hye be buka sɔ. ⁸ Be kɔ li dede be ku kɔ yi. Zozi menian'n-mɔ kɔ sisa m'ɔ hal'n. ɔ kɔ yi ece mma nsɔ. ⁹ Be mɔ be lili like'n, be ti kɔ yɔ akpu nnan. Mɔ be yueli like'n di'n, Zozi kɔ man be atɔn maan be kɔ ho. ¹⁰ Ebeɛɛ ala, ɔ nɔn yi menian'n-mɔ, be kɔ fu eɛɛ nun anun be kɔ ho man'n mɔ be fele yi Dalimannunta nun anun.

Falisifve'n-mɔ 'ba bisa Zozi ke

ɔ yɔ asinbenwɔn like kɔn maan be nian.
(*Matie 16.1-4*)

¹¹ Ehi, *Falisifve'n-mɔ kɔ a kɔ ju ebeɛɛ. Be nɔn Zozi kɔ su akpuɔwa. Kɛmɔ be kulo ke be sɔ yi be nian'n, be kpaɔnde ke ɔ yɔ asinbenwɔn like kɔn m'ɔ kele ke yi tunmin'n fi Nyanmian elɔ sakpa. ¹² Zozi kɔ gua enwɔnmian asɔ, yi nwan: “Nzuke ati ye ajulisɔ menian'n-mɔ kpaɔnde asinbenwɔn ninngɛ ɔ? Mɔn kan yi ananhɔɛ mɔn kele emɔ ke be ngo yɔ man asinbenwɔn like fii be ngo hele man ajulisɔ menian'n-mɔ.” ¹³ ɔ hanlɔn sɔ yueli a, ɔ kɔ yaci be ebeɛɛ. ɔ kɔ fu eɛɛ nun anun, ɔ nɔn yi menian'n-mɔ, be kɔ sa be kɔ kpe asue'n be kɔ ho yi nzin elɔ.

Falisifve'n-mɔ nɔn belemgbin Elɔdi fali ayile'n
(*Matie 16.5-12*)

¹⁴ Mɔ be 'kpe asue'n, Zozi menian'n-mɔ alɔa kɔ fi kpaɔn mɔ be 'fa be sa be nɔn'n. Kpaɔn baa kɔnmgba ye anɔn be le yi be nɔn ebeɛɛ eɛɛ nun anun ɔ. ¹⁵ Zozi kɔ tu be fu ke: “Emɔ nian be nɔn kpa wɔ Falisifve'n-mɔ nɔn Elɔdi fali ayile nun anwɔn.”

¹⁶ Zozi hanlɔn sɔ a, yi menian'n-mɔ kɔ han yi be afian elɔ ke kpaɔn'n mɔ b'a nva man'n, yi ti ye ɔ man ɔ le kan sɔ ɔ. ¹⁷ Zozi kɔ ti, ɔ kɔ bisa be ke: “Nzuke ati ye emɔ le kan ke: ‘Anɔn kpaɔn'n mɔ y'a nva man nɔn ati ɔ’? Yi ti, emɔ nzi man fasie be ndi man ejɔle bu ɔ? Emɔ ajɔnlɔn nza man emɔ ɔ? ¹⁸ Anyian'n mɔ emɔ le yi'n, emɔ nnwun man asɔ ɔ? Anzue'n mɔ emɔ le yi'n, emɔ ndi man ejɔle ɔ? Emɔ ati kaci, ¹⁹ mɛɛ mɔ m mubuli kpaɔn nnun nun anun m manlɔn menian akpu nnun'n, emɔ sisali yi bu ece mma nyɛ?”

Be kɔ bua yi ke: “Ye sisali ece mma bulu nɔn nnyuan.”

²⁰ Zozi nwan: “Nɔn mɛɛ mɔ m mubuli kpaɔn nsɔ nun anun m manlɔn menian akpu nnan'n, emɔ sisali yi bu ece mma nyɛ?”

Be nwan: “Ye sisali ece mma nsɔ.”

²¹ Zozi kɔ bisa be ke: “Yi ti, ejɔle'n mɔ m'an han'n, emɔ ndi man yi bu bieku ɔ?”

Zozi 'ba tike anyinsinlinwafɔe kɔn anyin'n

²² Zozi nun yí menian'n-mɔ, bé nwan y'ɔ le Betisayida. Be juli ebele a, menian'n-mɔ kɔ fa anyinsinlinwafɔe kɔn be kɔ bele Zozi. Be kɔ sele yí ke ɔ fá yí sa hán wuluwafɔe'n maan yí nyin'n tike. ²³ Zozi kɔ sɔ anyinsinlinwafɔe nun asa ɔ nun yí kɔ hɔ kulo'n tiba. Ɔ kɔ fa yí nwan ngesele kɔ ta wuluwafɔe nun anyin nun asu. Ɔ kɔ fa yí sa kɔ fua wuluwafɔe nun anyin'n ɔ kɔ bisa yí ke: “Asu ε nwun like ɔ?”

²⁴ Anyinsinlinwafɔe'n kɔ tike yí nyin'n, yí nwan: “Mun nwun menian'n-mɔ, nan kusu be titi ke mmaka mɔ be le nanndi ɔ.”

²⁵ Zozi kɔ fa yí sa kɔ fua wuluwafɔe nun anyin'n biekun. Mɔ Zozi yili yí sa'n, wuluwafɔe'n kɔ nian yí nyunnun fɔ́n. Yí nwɔn kɔ sa ɔ kɔ nwun asi kpa bɔkɔɔ.

²⁶ Ehi a, Zozi kɔ han kɔ hele yí ke: “Kɔ awulo, kusu n'ε wɔbɔ kulo nun anun.”

*Pielɔ 'ba han ke Zozi yê ɔ ti Kilisi nun ɔ
(Matie 16.13-20, Luku 9.18-21)*

²⁷ Ehi anzin, Zozi nun yí menian'n-mɔ fi Betisayida be kɔ hɔ kulo'n-mɔ mɔ be mantan mantan Filipu kulo'n mɔ be fele yí Sezale anwɔn ebele'n-mɔ asu. ²⁸ Mɔ be 'kɔ'n, Zozi kɔ bisa bé ke: “Menian'n-mɔ, bé nwan nwan sɔanlan die y'ɔ le mín?”

Be kɔ bua yí ke: “Mmie-mɔ nwan Zuan Batisi y'ɔ le wɔ́, mmie-mɔ kusu nwan Eli y'ɔ le wɔ́, mmiekun-mɔ kusu nwan Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ nunhan kɔn y'ɔ le wɔ́.”

²⁹ Ehi a, Zozi kɔ bisa bé ke: “Nan εmɔ kusu lili, εmɔ bu ke nwan y'ɔ le mín?”

Pielɔ nwan: “*Kilisi'n y'ɔ le wɔ́, Izalayε Nguandefɔe'n.”

³⁰ Mɔ Pielɔ hanlin sɔ'n, Zozi kɔ totua bé kpa ke nán be kan ejɔle sɔ'n be kele sɔanlan fíí.

*Zozi 'ba han yí ewue'n nun yí etinngɛ nun anwɔn ejɔle
(Matie 16.21-28, Luku 9.22-27)*

³¹ Ehi anzin, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke: “Ɔ di ke mân Baa'n nwun amanninhunlun kpa. Izalayε mân nun asu mgbain'n-mɔ nun Nyanmian tɛeyifɔe mgbain'n-mɔ nun mala nun asu mgbain'n-mɔ 'ba yí yí tɔ. Be 'ba hun yí. Be kun yí a, yí cian nsan nun asu, ɔ 'tinngɛ.” ³² Zozi kɔ han yí ewue sɔ nun anwɔn ejɔle yuein kɔ hele yí menian'n-mɔ. Ehi, Pielɔ kɔ fele Zozi ahanmian ɔ kɔ tu yí nyunnun. ³³ Zozi kɔ bili yí nyin ɔ kɔ nian yí menian bu nga'n-mɔ. Ɔ kɔ tu Pielɔ anyunnun. Yí nwan: “Satan, fi mín nwɔn εwa kɔ mɔa. Wɔ́ ajɔnlin'n ti man Nyanmian ajɔnlin, nan kulo menian ajɔnlin yê ε le yí ɔ.”

³⁴ M'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi feleli meninsɔnman'n nun yí menian'n-mɔ a, yí nwan: “Sɔanlan m'ɔ kulo ke ɔ si mín su'n, ɔ fá yí nwɔn yí tɛε, ɔ fá yí kolɔwa'n ɔ tó yí kɔmɔn su, nán ɔ'a si mín su. ³⁵ Sɔanlan biala m'ɔ kulo ke ɔ kpɔndɛ yí nguan'n, ɔ 'minlin yí nguan sɔ'n. Nan m'ɔ kɔ minlin yí nguan'n wɔ Ejɔlekpa'n nun mín dunman nun'n, sɔanlan sɔ'n, ɔ 'nyan nguan. ³⁶ Se sɔanlan kɔn nyan eyuadi nun anun ninngɛ'n kwalaa nán ɔ minlin yí nguan nun an, anin nzuke nvasuε die yê ɔ 'nyan yí su ɔ? ³⁷ Nzu like die bɔbɔ yê kulo sɔanlan kwalaa ke ɔ fa kaci yí nguan nun ɔ? ³⁸ Ajulisu εtefɔe menian ehi-mɔ mɔ be nzulo man Nyanmian'n, bé afian, wɔ́ mɔ ε kɔ sa mín nun mín ejɔle nun anwɔn nyian'n, *Mân Baa'n kusu, mele m'ɔ nun yí nyanmiansu anwɔntiε mmɔfɔe'n-mɔ 'ba sa be ba Nyanmian anunminnyanmɔn nun anun'n, wɔ́ nwɔn 'ba yɔ yí nyian.”

9

¹ M'ɔ hanlin sɔ yueli'n, εεε ɔ kɔ han kɔ hele bé biekun ke: “Mun kan yí ananhɔle min kele εmɔ ke, εmɔ mɔ b'a yia εwa'n, εmɔ kwalaa ngɔ yue man wu. Mmie-mɔ 'ba nwun ke Nyanmian Kpili le di belemgbin tunmin su.”

*Zozi anwɔn ekacie'n
(Matie 17.1-13, Luku 9.28-36)*

² Ehi anzin cian nsian, Zozi kɔ fa Pielɩ nɔn Zɔakɩ nɔn Zɔan. Ɔ nɔn bɛ menian nsan nin ala bɛ kɔ ti bɛ nɔwɔn buka kannganlaun kɔn asɔ. Ebele, Zozi kɔ kaci bɛ nyɩnsɔ. ³ Yɩ taladie'n kɔ yɔ fufue hyɛɩn hyɛɩn kpa. Yɩ hyɛɩn sɔ'n, asɩ ehi asɔ sɔanlan fɩɩ ngɔala man like fɩɩ kpɔ maan ɔ yɔ fufue dede ɔ ju yɩ ɔ. ⁴ Zozi menian nsan'n 'nian an, bɛ kɔ nwun *Eli nɔn *Moyizɩ ke bɛ nɔn Zozi le juɔ.

⁵ Pielɩ kɔ han kɔ hele Zozi ke: “*Labi, ɔ ti kpa ke ye wɔ ewa. Ye 'bɔ *tantɩ nsan, wɔ dɩe kɔn, Moyizɩ dɩe kɔn yê Eli kɔsɔ dɩe kɔn.” ⁶ Esulo kɔ han bɛ, Pielɩ nnwun man ejɔle m'ɔ kan ɔ.

⁷ Bɛ jijin ebele ala, bɔlé kɔn fi nyanmiansɔ kɔ a kɔ hala Eli nɔn Moyizɩ nɔn Zozi asɔ. Bɔlé nin anun, anɩe kɔn kɔ te. Anɩe sɔ'n nwan: “Sɔanlan ehi ti mɩn ehulo Baa, emɔ tíe yɩ!” ⁸ Zozi menian'n-mɔ tɩɩ anɩe sɔ nin ala, bɛ kɔ tutɔ bɛ nyɩn, bɛ ngɔ nwun sɔanlan fɩɩ kɔn, Zozi angɔnmɩn cein yê ɔ nɔn bɛ wɔ ebele ɔ.

⁹ Nan mɔ bɛ fi buka nin asɔ bɛ 'ju'n, Zozi kɔ totua bɛ ke nán bɛ kan ejɔle sɔ'n bɛ kele sɔanlan fɩɩ, dede ɔ jú cian mɔ *Mân Baa'n fi ewue nun ɔ kɔ tinngɛ'n. ¹⁰ Bɛ falɩ m'ɔ hanlɩn heleli bɛ nin asɔ, nan kɔsɔ bɛ le bisa bisa bɛ nɔwɔn bɛ afian elɔ ke: “Ɔ fi ewue nun ɔ 'tinngɛ'n, yɩ bu y'ɔ le benin?”

¹¹ M'ɔ yɔli sɔ'n, bɛ kɔ bisa Zozi ke: “Nzuke ati yê mala nin asɔ mgbain'n-mɔ nwan Eli yê ɔ 'di mɔa ba'n?”

¹² Zozi kɔ bua bɛ ke: “Eli 'di mɔa ba ɔ sesie ninngɛ'n-mɔ biekun. Nan ɔ yɔ se mɔ b'a hele yɩ ke, Mân Baa'n 'ba nwun amannɩnhunlun kpa, ese bɛ 'kpɔ yɩ'n?”

¹³ Afi, mɩn kan mɩn kele emɔ ke Eli a a dada angɔnmɩn. Nan menian'n-mɔ heleli yɩ yale ke bɛ kunnun kulo. Ke Ehele Ejɔle'n hanlɩn yɩ nɔwɔn ejɔle nin anun.”

*Zozi 'ba man sɔanlan kɔn m'ɔ kpɛ nin anwɔn sa
(Matie 17.14-21, Luku 9.37-43a)*

¹⁴ Zozi nɔn Pielɩ nɔn Zɔan nɔn Zɔakɩ fi buka nin asɔ bɛ kɔ ju. Mɔ bɛ wali dede mɔ bɛ ka kaan bɛ ju Zozi menian ehɩnlɩn-mɔ anwɔn ebele'n, bɛ kɔ nwun meninsɔnman bɛ nɔwɔn ebele. Mala nin asɔ mgbain'n-mɔ wɔ bɛ nun. Bɛ kɔ fa akpɔlɔwa esue bɛ kɔ tua Zozi menian'n-mɔ. ¹⁵ Zozi kɔ li meninsɔnman'n nɔn. Ke bɛ nwunlɩn yɩ nin ala, bɛ kɔ tutu enwanndie bɛ kɔ hɔ yɩ atɩn ekpa.

¹⁶ Zozi kɔ bisa yɩ menian'n-mɔ ke: “Nzu anwɔn yê emɔ nɔn bɛ le su akpɔlɔwa'n?”

¹⁷ M'ɔ bisali bɛ kosuan sɔ'n, meninsɔnman nin anun sɔanlan kɔn kɔ bua Zozi ke: “Yé Mɩn, m'an fa mɩn wa belenzua'n m'an bele wɔ. Ɔ sanlɩn ke wawe ete wɔ yɩ nun. Ɔ man ɔ ngɔala man juɔ. ¹⁸ Lɩka biala mɔ wawe'n kɔ tɔ yɩ sɔ'n, ɔ fin yɩ asɩ. Ɔ man ɔ cuin ngesele, ɔ kɔan yɩ je'n, ɔ san yɩ ketee. M'an sele wɔ menian'n-mɔ ke bɛ tú wawe ete sɔ'n. Nan b'a mantan yɩ dede b'a ngɔala man yɩ tu.”

¹⁹ Zozi kɔ han kɔ hele bɛ ke: “Emɔ menian ehi-mɔ, emɔ le man dedi. Mɩn nɔn emɔ ye tánlan dede ɔ hɔ jú mɛle benin? N zó emɔ dede ɔ jú temɔn benin? Bɛ fá batɔnman'n bɛ béle mɩn.”

²⁰ Bɛ kɔ fa batɔnman'n bɛ kɔ bele Zozi. Kemɔ batɔnman'n nwunlɩn yɩ nin ala, wawe ete'n m'ɔ wɔ yɩ nun'n kɔ wɔsɔ yɩ sele kpa. Batɔnman'n kɔ tɔ asɩ ɔ kɔ kunndo, yɩ nɔan ngesele fokɔ.

²¹ Zozi kɔ bisa batɔnman nin asɩ'n ke: “Ɔ mantanlɩn yɩ eyɔle'n yɩ cian nye ahi?”

Yɩ sɩ nwan: “Ɔ bɔli yɩ bu yɩ mmatɔnman nun. ²² Cian bie a, wawe'n man ɔ tɔ sɩn nun. Bie kɔsɔ a, ɔ tɔ yɩ asue nun ke ɔ 'kun yɩ. Nan se e kɔala yé buka a, anɩn nwun yé nɔwɔn anwunnɔvoe nán buka yé.”

²³ Zozi kɔ se yɩ ke: “E le kan kele mɩn ke: ‘Se e kɔala a!’ Nwun yɩ ke sɔanlan biala m'ɔ de Nyanmɩan di'n, ɔ kɔala like biala yɔ.”

²⁴ Ebele ala, batɔnman nin asi'n kɔ tian nun, yí nwan: “Mɔn de mɔn di, kɔsɔ buka mɔn nán mɔn dedi'n tɔ kaan sɔa!”

²⁵ Meninsɔnman'n kɔ nwanndi kɔ hɔ Zozi nɔn batɔnman nin anwɔn elɔ. Mɔ Zozi nwunlin yí sɔ'n, ɔ kɔ juɔ aminle sɔ ɔ kɔ hele wawɛ ete'n, yí nwan: “Wawɛ ete, wɔ mɔ a munndun batɔnman ehi anwan'n esɛ a ti yí nzɔ'n, mɔn kan mɔn kele wɔ ke ɛ fi yí nun tú, esɛ n'ɛ wɔlɔ yí nun kɔn lé!”

²⁶ Wawɛ ete'n kɔ wɔsɔ batɔnman'n seɛ kpa. ɔ kɔ tetian ɔ fi yí nun kɔ tu. Batɔnman'n tɔ ke ɔ'a wu. ɔ man bé dɔn mɔ anɔn be wɔ ebele'n nwan: “Batɔnman nin a wu! Batɔnman nin a wu!” ²⁷ Mɔ be 'kɔkan ehi'n, Zozi kɔ sɔ batɔnman nin asa ɔ kɔ jasɔ yí kɔ jinlan.

²⁸ Mɔ Zozi hɔli awulo m'ɔ hali yí nɔn yí menian'n-mɔ angɔnmɔn'n, yí menian'n-mɔ kɔ bisa yí ke: “Nzuke ati yê y'a ngɔala man wawɛ sɔ'n tu'n?”

²⁹ Zozi kɔ bua bé ke: “Wawɛ ete sɔa, Nyanmɔn esɛle yê be fa be tu yí ɔ.”

Zozi 'ba bɔ yí ewue'n nɔn yí etinngɛ nɔn asɔ bieku
(Matie 17.22-23, Luku 9.43b-45)

³⁰ Zozi nɔn yí menian'n-mɔ fi ebele be kɔ hɔ. Be 'kɔ'n, be kɔ kpɛ nun Galile mán nin anɔn. Afi Zozi ngulo man ke sɔanlan fíi nwun lika m'ɔ wɔ'n. ³¹ ɔ kɔ hehele yí menian'n-mɔ ninngɛ, esɛ ɔ kɔ han kɔ hele bé ke: “Be 'ba hyi *Mán Baa'n be man menian'n-mɔ kun yí. Nan se ɔ wu a, yí cian nsan nin asɔ, ɔ 'tinngɛ.” ³² Yí menian'n-mɔ ngɔ tɔ man ejɔle sɔ'n m'ɔ hanlin nin abɔ. Kɔsɔ afi be sulo be ngɔ bisa man yí kosuan.

Sɔanlan m'ɔ tɔ kpili tala bé kwalaa'n
(Matie 18.1-5, Luku 9.46-48)

³³ Mɔ Zozi nɔn yí menian'n-mɔ juli Kapɛɛnawɔmɔn mɔ be wɔlɔli awulo'n, ɔ kɔ bisa bé ke: “Nzɔ anwɔn akpɔlɔwa yê emɔ suli yí atin nin anɔn'n?” ³⁴ M'ɔ bisali bé kosuan sɔ'n, be ngɔ buke bé nwan. Afi mɔ be 'ba'n, akpɔlɔwa kɔn tali bé afian. Akpɔlɔwa sɔ nin anwɔn, anɔn be le kpɔnnde sɔanlan m'ɔ tɔ kpili tala bé kwalaa'n.

³⁵ Ehi a, Zozi kɔ tanlan asi. ɔ kɔ feɛle yí menian bulu nɔn nnyuan'n ɔ kɔ han kɔ hele bé ke: “Se sɔanlan kɔn kulo ke ɔ di emɔ asɔ kpain an, anɔn ɔ káci emɔ anɔn batɔnman nán ɔ sɔ emɔ kwalaa'n.”

³⁶ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, ɔ kɔ fa batɔnman kaan kɔn kɔ a bé afian ebele. ɔ kɔ fa yí kɔ bɔ yí nwɔn. Yí nwan: ³⁷ “Sɔanlan biala mɔ mɔn dunman nun, ɔ kɔ sɔ mmatɔnman ehi-mɔ bie anɔn'n, anɔn mɔn muɔnun yê ɔ'a sɔ mɔn nun ɔ. Yê sɔanlan m'ɔ kɔ sɔ mɔn nun'n, nán mɔn ngɔnmɔn yê ɔ'a sɔ mɔn nun ɔ. Nan anɔn ɔ'a sɔ sɔanlan'n mɔ ɔ'a sɔan mɔn nin anɔn bie.”

M'ɔ mgbɔ man yé'n, anɔn ɔ kulo yé
(Luku 9.49-50)

³⁸ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, Zɔan kɔ fa kɔ tu yí nyunnun ke: “Kpain, y'a nwun sɔanlan kɔn, ɔ nɔn man yé nun bie. ɔ fa wɔ dunman'n ɔ tu wawɛ ete'n-mɔ. Yí ti, y'a totua yí.”

³⁹ Mɔ Zɔan anwan tɔli'n, Zozi nwan: “Nán be totua yí. ɔ sanlin ke sɔanlan fíi ngɔala man ke ɔ fa mɔn dunman'n ɔ yɔ asinbenwɔn ninngɛ, nán afi ɔ'a han ejɔle ete ɔ'a tia mɔn. ⁴⁰ Afi sɔanlan m'ɔ mgbɔ man yé'n, anɔn ɔ kulo yé. ⁴¹ Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke sɔanlan biala mɔ mɔn dunman nun, ɔ kɔ man emɔ nzue nganlannzan kɔn kɔ nɔn'n, ɔ 'nyan yí nwɔn ahatua.

Bé mɔ be tɔnndɔn Zozi menian'n-mɔ nun aja nun'n
(Matie 18.6-9, Luku 17.1-2)

⁴² “Mmatɔnman nganngan ehi-mɔ mɔ be de mɔn be di'n, sɔanlan m'ɔ kɔ tɔnndɔn bé nun kɔn aja nun maan ɔ kɔ tɔ ete nin anɔn'n, ɔ tɔ kpa ke be fa ebɔe kpili kɔn be tu yí kɔmɔn be tu yí jenvie nin anɔn. ⁴³ Se wɔ sa yê ɔ le jiji wɔ maan

ε τὸ ετε nun anun an, anin kpe tu. Σε ὁ ka wó sa kɔn nán ε nyan ngvan an, ὁ ti kpa tala ke ε le wó sa nnyuan'n ε kɔ hɔ sɪn'n m'ɔ nnun man lé nun anun'n. [⁴⁴ Εἰς ngakɔba'n-mɔ mɔ be di sɔanlan'n, be nwu man lé, εσε sɪn'n kɔsu nnun man lé.] ⁴⁵ Σε wó ja yê ὁ le jiji wó maan ε τὸ ετε nun anun an, anin kpe tu. Σε ὁ ka wó ja kɔn nán ε nyan ngvan an, ὁ ti kpa tala ke ε kɔ fa wó ja nnyuan'n ε kɔ hɔ sɪn'n m'ɔ nnun man lé nun anun'n. [⁴⁶ Εἰς ngakɔba'n-mɔ mɔ be di sɔanlan'n, be nwu man lé, εσε sɪn'n kɔsu nnun man lé.] ⁴⁷ Σε wó nyin yê ὁ le jiji wó maan ε τὸ ετε nun anun an, anin tu tu. Σε ὁ ka wó nyin kɔn nán ε nyan Nyanmian Belemgbin Mân nun anun εἰς ngvan nun an, ὁ ti kpa tala ke ε kɔ fa wó nyin nnyuan'n ε kɔ hɔ sɪn'n m'ɔ nnun man lé nun anun'n. ⁴⁸ Εἰς ngakɔba'n-mɔ mɔ be di sɔanlan'n, be nwu man lé, εσε sɪn'n kɔsu nnun man lé. ⁴⁹ Afi ke be wula ninng'e'n-mɔ njin nán b'a nzɛci man'n, be 'fa sɪn'n kɔsu be ti sɔanlan biala anwɔn. ⁵⁰ Njin'n ti like kpa. Nan se ὁ yɔ talé a, anin be 'yɔ se nán ὁ a yɔ fe biekun? Emɔ mán njin tánlan emɔ anun, εσε emɔ nɔn εhunlin-mɔ tánlan anzɔnunjɔ nun.”

10

Eyila nun anwɔn ejɔle'n (*Matie 19.1-12, Luku 16.18*)

¹ Ehi, Zozi nɔn yí menian'n-mɔ, be fi Kapεεnawɔmɔn kulo nun asu ebele bé nɔan y'ɔ le Zude mân nun anun, asue Zuludɪn nun anzin εἰς. Mɔ be juli ebele'n, meninsɔnman'n kɔ a kɔ yia bé nɔwɔn biekun. Ke Zozi yɔ yí titi'n, ὁ kɔ hehele bé Nyanmian Anɔan Ejɔle'n. ² Anin Falisifɔe mmie-mɔ wɔ ebele. Kemɔ be kulo ke be sɔ Zozi be nian'n, be kɔ bisa yí ke: “Kpain, asu yé mala'n man atin ke belenzua kɔn yíla yí yí ὁ?”

³ Mɔ be bisali kosuan sɔ'n, Zozi kɔsu kɔ bisa bé ke: “Mala benin yê *Moyizɪ falɪ manlin emɔ ὁ?”

⁴ Be kɔ bua Zozi ke: “Moyizɪ a man atin ke belenzua'n héle eyila kalata mán yí yí nán ὁ yíla yí.”

⁵ Ehi a, Zozi kɔ han kɔ hele bé ke: “Emɔ ati anun ετε nun ati yê Moyizɪ falɪ mala sɔ'n manlin emɔ ὁ. ⁶ Nan mɔ Nyanmian bɔli mân'n, ke Ehéle Ejɔle'n kan'n: *Ὁ bɔli belenzua nɔn balasua.* ⁷ Ehi ati, *belenzua'n fi yí si nɔn yí nin abɔ anwɔn 'ba jasɔ.* *Ὁ 'fa yí nɔwɔn bɔ yí yí,* ⁸ *nán bé munnyuan'n be yɔ sɔanlan munmuan kɔn.* Emɔ nwún yí ke be ti man menian nnyuan, nan be ti sɔanlan kɔn. ⁹ Yí sɔ ati, like mɔ Nyanmian kɔ han kɔ bɔ nun'n, sɔanlan n'ɔ ti nun.”

¹⁰ Mɔ be fi ebele be hɔli awulo'n, Zozi menian'n-mɔ kɔ bisa yí kosuan ejɔle sɔ nun anwɔn. ¹¹ Zozi kɔ han kɔ hele bé ke: “Se sɔanlan kɔn yíla yí yí nán ὁ kɔ ja balasua fɔfɔle a, anin ὁ'a tɔn ajaa wɔ daba nun anwɔn. ¹² Σε balasua kɔn kɔsu yíla yí hun nán ὁ kɔ ja belenzua fɔfɔle a, anin ὁ'a tɔn ajaa.”

Zozi nɔn mmatɔnman nganngan'n-mɔ (*Matie 19.13-15, Luku 18.15-17*)

¹³ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, menian mmie-mɔ falɪ mmatɔnman beleli yí ke ὁ yéyila bé sɔ. Nan mɔ be 'fa bé be bele Zozi'n, yí menian'n-mɔ kɔ totua bé atin. ¹⁴ Mɔ Zozi nwunlin bé nyɔle sɔ'n, ὁ kɔ fe eya. *Ὁ kɔ han kɔ hele bé ke: “Emɔ yáci mmatɔnman'n-mɔ maan be bála mín nɔwɔn, nan nán be totua bé atin. Ὁ sanlin ke Nyanmian Belemgbin Mân'n, ὁ ti bé mɔ be ti ke mmatɔnman εhu-mɔ'n die.* ¹⁵ Mun kan yí ananhɔle mɪn kele emɔ ke, sɔanlan mɔ ὁ'a nzɔ man Nyanmian Belemgbin Mân nun anun ke batɔnman sɔ nun'n, sɔanlan sɔ'n ngɔ man Nyanmian lika εἰς lé.” ¹⁶ M'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi kɔ sɔ mmatɔnman'n-mɔ kɔ mantan yí nɔwɔn. *Ὁ kɔ fa yí sa'n kɔ fofua bé sɔ ὁ kɔ yeyila bé.*

Esikafue kɔn anwɔn ejɔle'n
(*Matie 19.16-30, Luku 18.18-30*)

¹⁷ Mɔ Zozi yɔli sɔ yueli mɔ ɔ 'ba tu yí bu'n, sɔanlan kɔn tutuli enwanndie ɔ wali kutɔli yí nyunnun ebele. Yí nwan: “Ngehelefue kpa, nzuke yê n yó nán m'an nyan ngɔan m'ɔ le man ayuelie nin ɔ?”

¹⁸ M'ɔ bisali kosuan sɔ'n, Zozi kɔ bua yí ke: “Nzuke ati yê ε fele mín ngehelefue kpa ɔ? Sɔanlan fíi ti man kpa sannan Nyanmian Kpili angɔnmɔn cein. ¹⁹ E si mala'n-mɔ: *N'ε di awue, n'ε tɔn ajaa, n'ε wua like, n'ε di ato adanzie, n'ε di ndunlunmun, man wɔ nyin sɔ wɔ si nɔn wɔ nin.*”

²⁰ Bian'n buali yí ke: “Ehi kwalaa m mantanlin sɔ elie mín mmatɔnman nun angɔnmɔn. N vɔnndɔnlin man bie fíi.”

²¹ Zozi kɔ nian bian'n ɔ kɔ li yí nwɔn fe. Yí nwan: “Ɔ a ha wɔ like kɔn. Kɔ nán tɔnlin wɔ nwɔn ninng'e'n-mɔ kwalaaatin, nán fa yí esika'n man ehianfue'n-mɔ. E 'ba nyan wɔ nwɔn Nyanmian Belemgbin Mân nin anun. E yɔ sɔ yue a, bala, nán afi si mín sɔ.”

²² Mɔ bian'n tili ejɔle sɔ'n, yí ti anun kɔ sɛci yí kpa. Ɔ kɔ li yale kɔ hɔ, afi ɔ ti esikafue kpili kpa.

²³ Zozi kpeli yí nyin ɔ nianlin yí menian'n-mɔ mɔ b'a yia yí nwɔn ebele nin an, yí nwan: “Nyanmian Belemgbin Mân nin anun ewɔlue'n, ɔ yɔ si man esikafue'n-mɔ!”

²⁴ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, ejɔle'n kɔ sin yí menian'n-mɔ anwɔn kpa. Ɔ kɔ se bé biekun ke: “Mín mma-mɔ, Nyanmian Belemgbin Mân nin anun ewɔlue'n yɔ si!

²⁵ Ɔ yɔ si man naan'n mɔ be fele yí sɔamo'n ke ɔ wɔlv dɔlɔwa bɔe nun. Nan ɔ yɔ si kpa man esikafue kɔn ke ɔ wɔlv Nyanmian Belemgbin Mân nin anun.”

²⁶ Ejɔle sɔ'n mɔ Zozi hanlin'n sinlin yí menian'n-mɔ anwɔn kpa biekun. Be kɔ bisa bisa bé nwɔn ke: “Sε ɔ ti sɔ a, anun nwan yê ɔ 'nyan yí ti ɔ?”

²⁷ Zozi nianlin bé dede a, yí nwan: “Ehi yɔ si man kulo menian'n-mɔ, nan ɔ nyɔ si mman man Nyanmian. Nyanmian die, like fíi nza man yí yɔ.”

²⁸ Ehi a, Pielɔ nwan: “Nwun yí ke y'a yaci yé ninng'e'n-mɔ kwalaa y'a si wɔ sɔ.”

²⁹ Mɔ Pielɔ hanlin sɔ'n, Zozi kɔ bua yí ke: “Mun kan yí ananhɔle mun kele emɔ ke sɔanlan mɔ mín dunman nun ɔ nɔn Ejɔlekpa'n dunman nun ɔ kɔ yaci yí awulo, yí nianman'n-mɔ, yí nin nɔn yí si, yí mma, anaan yí asie'n-mɔ, ³⁰ ɔ 'nyan awulo, anianman, nian, sie, mma, asie, ɔ nɔn amanninhunlun mele ehi anun, εε mele'n m'ɔ le ba nin anun, ɔ 'nyan ngɔan m'ɔ le man ayuelie'n. ³¹ Alimɔa mma'n-mɔ dɔn 'ba li sian, yê sian mma'n-mɔ kɔsɔ dɔn 'ba li mɔa.”

Zozi 'ba bɔ yí ewue'n nɔn yí etinng'e nun asɔ biekun
(*Matie 19.17-19, Luku 18.31-34*)

³² Mɔ Zozi hanlin sɔ yuelin'n, ɔ nɔn yí menian'n-mɔ, be kɔ fa Zoluzalemɔn atin'n. Zozi li bé nyunnun. Yí menian'n-mɔ akunnun titi bé. Bé mɔ be si bé sɔ'n kɔsɔ sulo. Zozi kɔ fele yí menian bulu nɔn nnyuan nin ahanmian biekun. Ejɔle'n mɔ ɔ 'ba tu yí'n, ɔ kɔ han kɔ hele bé. ³³ Yí nwan “Emɔ tíe, ye le kɔ Zoluzalemɔn! Ye kɔ ye ju elɔ a, be 'ba hyi Mân Baa'n be man Nyanmian tɛyɔfue'n-mɔ nɔn mala nin asɔ mgbain'n-mɔ. Yí ehuan ati, be 'ba bu yí fɔɔ. Be 'ba fa yí be wula bé mɔ be ti man Zufɔ'n-mɔ asa nun. ³⁴ Bé kɔsɔ be 'ba gɔlv yí nwɔn, be tɔtv yí nyunnun ngesele, be fin yí mgbele nán be kun yí. Sε be kun yí yue a, yí cian nsan nin asɔ, ɔ fi ewue nun ɔ 'tinng'e.”

Zɔaki nɔn Zɔan 'ba bisa Zozi like kɔn
(*Matie 20.20-28, Luku 22.25-27*)

³⁵ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, Zebede amma Zɔaki nɔn Zɔan kɔ kpunng'e yí. Bé nwan: “Yé Mɔn, ye kulo ke like'n mɔ ye le ba bisa wɔ'n, ε yó man yé”.

³⁶ Zozi kɔ bisa bé ke: “Nzu like die yê emɔ kulo ke n yó m mán emɔ ɔ?”

³⁷ Bé nwan: “Mελε mα ε 'di wό belemgbin nūn anunminnyanmūn nūn anun'n, man yé nunhan kōn tánlan wό fama sū yê kōn kōsū tánlan wό bê sū.”

³⁸ Bε hanlīn sα a, Zozi nwan: “Emα nzi man like'n mα emα le bisa'n. Asu amannīnhunlun kangα'n mα mīn 'ba nūn nūn'n, emα kα hvala nūn nūn? Anaan amannīnhunlun εsōnian'n mα bε 'ba sōnūn mīn'n, emα kα hvala bie sōnūn?”

³⁹ Bé nwan: “Yuo o, ye kvala yī yα.”

Zozi nwan: “O tī ananhōle ke kangα'n mα mīn 'ba nūn nūn'n, emα 'ba nūn nūn bie. Esōnian'n mα bε 'ba sōnūn mīn'n, bε 'ba sōnūn emα bie. ⁴⁰ Nan kōsū m'α tī mīn fama sū anaan mīn bê sū etanlān'n, yī dīe nān mīn yê mīn man α. O tī bé mα Nyanmīan a sesie a man bé'n-mα dīe.”

⁴¹ Mα yī menian bulu'n tīlī ejlα'n mα Zvakī nūn Zvan hanlīn'n, bε kα fε bé nwūn εya. ⁴² Ehī a, Zozi kα fεle bé kvalaatin α kα han kα hele bé ke: “Emα sī ke mān nūn anun mmelemgbin'n-mα kele bé menian'n-mα ahulōwa. Mgbain'n-mα sisi menian'n-mα. ⁴³ Nan emα afian εwa dīe, α tī man sα. Emα afian, m'α kulo ke α kaci kpain'n, α káci emα akva. ⁴⁴ Nunhan m'α kulo ke α dī emα anyunnūn'n, α yό emα kanga. ⁴⁵ O sanlīn ke *Mān Baa'n muonun, α'a mma man ke α 'ba maan bε sū yī. Nan α walī ke α 'ba sū α fa yī ngvan'n α de menian dōun ati.”

*Zozi 'ba tike Baatime anyīn'n
(Matie 20.29-34, Luku 18.35-43)*

⁴⁶ Ehī anzin, Zozi nūn yī menian'n-mα kα hα kα ju kulo'n mα bε fεle yī Zoliko nūn asū. Mεle mα Zozi nūn yī menian'n-mα nūn meninsūnman'n fī kulo nūn anun bε 'fite'n, anūn Time awa Baatime m'α tī anyīnsinlinwafūe'n tī atūn nūn anvan ebele. O sesεle esika. ⁴⁷ M'α tīlī ke bé nwan Zozi m'α fī Nazaletī'n, α kα tian nūn ke: “Zozi, belemgbin *Davidi Awa, nwun mīn nwūn anwunnvoe!”

⁴⁸ Menian dōun kpa kα totua yī ke α múan yī nvan nūn asū. O ngō tε bé sū. O kα tian nūn sele kpa biekun ke: “Zozi, belemgbin Davidi Awa, nwun mīn nwūn anwunnvoe!”

⁴⁹ Zozi kα jinlan. Yī nwan: “Bε fεle yī bε mán α bála.”

Bε kα fεle anyīnsinlinwafūe'n, bé nwan: “Bα mōndīnlīn, jasū nān α le fεle wό.”

⁵⁰ Ehī a, Baatime kα gua taladīe'n m'α fa fufα yī nwūn nūn asī. O kα hulu kα kpīn α kα a Zozi anwūn ebele.

⁵¹ Zozi kα bisa yī ke: “Nzu like dīe yê n yό m mán wό α?”

Anyīnsinlinwafūe'n nwan: “*Labunīn, man n nwún asī.”

⁵² M'α hanlīn sα'n, Zozi nwan: “Kα, wό dedi nūn a man wό nwūn a sa.” Ebele ala, α kα nwun asī. O kα sī Zozi sū.

11

*Zozi 'ba hα Zoluzalemūn kulo nūn asū
(Matie 21.1-11, Luku 19.28-40, Zvan 12.12-19)*

¹ Zozi nūn yī menian'n-mα kα a kα ju Betifaze nūn Betanīn afian. Kulo sα'n-mα mantan mantan Zoluzalemūn. Mα bε juli *Olivō buka nūn anwūn ebele'n, Zozi kα svan yī menian'n-mα anun nnyuan, yī nwan: ² “Emα hό kulo'n m'α wα emα anyunnūn εlα nūn asū. Mα emα 'fite kulo nūn asū ebele ala'n, emα 'ba nwun yī ke afunlunmun baa kōn mīnnda ebele, svanlan fīí folī tanlanlīn man sū lé. Emα nyānnjī yī bε béle mīn. ³ Sε svanlan bie bisa emα ke nzuke ati yê emα le nyānnjī yī a, emα sé yī ke: ‘Yé Mīn a mīan yī nwūn, nan α ngō hye man, α 'ba fa sa ba.’”

⁴ M'α hanlīn sα yuelī'n yê yī menian nnyuan'n hōlī α. Bε 'kα a ju a, afunlunmun baa'n mīnnda anvan kōn anun, gua nūn asū. Bε kα nyānnjī yī.

⁵ Bé mα bε wα ebele'n, bé mmīe-mα kα bisa bé ke: “Emα le yα nzu? Nzu ati yê emα le nyānnjī afunlunmun baa'n?” ⁶ Bε bualī bé ke Zozi hanlīn helelī bé'n, yê menian sα'n-mα yacilī bé maan bε falī bε hōlī α. ⁷ Bε kα fa afunlunmun baa'n bε kα bele Zozi, bε kα fa bé taladīe'n-mα bε kα gua naan nūn asū. Zozi

kɔ fɔ kɔ tanlanlɔn sɔ. ⁸ Menian dɔvɔn kɔ sɪsɛ bɛ ɛtanlan'n-mɔ atɪn nɪn anun. Mmie-mɔ kɔsɔ kɔ kpɪkɪɛ aye malɛ bɛ kɔ sɪsɛ yɪ atɪn nɪn anun. ⁹ Bɛ mɔ bɛ li Zozi anyunnun'n ɔ nɔvɔn bɛ mɔ bɛ li yɪ nzin'n, bɛ lɛ tɪan bɛ kan kɛ: “Hozanna! *Nyila hán sɔvanlan ɛhi m'ɔ lɛ ba wɔ yɛ Mɪn dunman nun'n!* ¹⁰ Nyila hán belemgbin'n m'ɔ lɛ ba sesie yɛ sɪ Davidi belemgbin mán'n. Hozanna! Nyila hán yɛ Mɪn m'ɔ wɔ anwunno anwunno ɛlɔ'n!”

¹¹ Zozi kɔ ju Zoluzalemɔn. Ɔ kɔ wɔlɔ Nyanmɪan sua nɪn anun. Ɔ kɔ nɛnian ɛbɛlɛ ninngɛ'n-mɔ kwalaa kɔ yue. Ɔ nɔvɔn yɪ menian bulu nɔvɔn nnyuan'n, bɛ kɔ hɔ Betanin. Ɔ sanlɪn kɛ anɪn alɛ lɛ yɔ.

*Zozi 'ba bɔ figi baka kɔn sasan
(Matie 21.18-19)*

¹² Bɛ lalɪ alɛ hɪnlɪn mɔ bɛ fi Betanin bɛ 'kɔ'n, ɛhɔɛ kɔ hun Zozi. ¹³ Ɔ kɔ nwun *figi baka kɔn mɔa ɛlɔ. Nyâ wɔ sɔ. Zozi kɔ hɔ yɪ bɔ ɔ 'kɔ a nɪan sɛ ɔ kɔ nyan figi bie kɔ li a. Ɔ 'kɔ ju a, like fɪi nɔvɔn man sɔ, nyâ ngɔnmɪn, ɔ sanlɪn kɛ ɔ juli man figi nɪn ɛsúɛ tɛmɔn. ¹⁴ Mɔ Zozi nwunlɪn yɪ sɔ'n, yɪ nwan: “Wɔ baka ɛhi, ɔ fi ɛnɛ m'ɔ kɔ'n, sɔvanlan fɪi ngɔ li wɔ sɔ baa kɔn lé!” M'ɔ hanlɪn sɔ'n, yɪ menian'n-mɔ kɔ ti.

Zozi 'ba fɔvan bɛ mɔ bɛ di gua

*Nyanmɪan awulo nɪn anun'n
(Matie 21.12-17, Luku 19.45-48, Zɔvan 2.13-22)*

¹⁵ Zozi nɔvɔn yɪ menian'n-mɔ fi Betanin bɛ kɔ a Zoluzalemɔn. Zozi kɔ wɔlɔ Nyanmɪan awulo nɪn anun. Ɔ kɔ fɔvan bɛ kwalaa mɔ bɛ di gua awulo nɪn anun'n. Ɔ kɔ han bɛ mɔ bɛ kaci ɛsika'n tɔbɪlɪ'n-mɔ kɔ gua. Bɛ mɔ bɛ lɛ tɔnɪn mɔlɔnɔvɔnman'n-mɔ, ɔ kɔ han bɛ bia'n mɔ kɔ gua. ¹⁶ Ɔ'a mman man sɔvanlan fɪi atɪn ɔ'a nzɔa man ninngɛ ɔ'a nzɪn man Nyanmɪan awulo nɪn anun. ¹⁷ M'ɔ yɔlɪ sɔ yuelɪ'n, ɔ kɔ hehele menian'n-mɔ ninngɛ. Yɪ nwan: “Asɔ b'a ngɛlɛ man yɪ kɛ Nyanmɪan nwan: *Bɛ 'ba fɛlɛ mɪn awulo'n mán mán kwalaa mmɔtvɛ awulo ɔ?* Nan ɔ yɔ sɛ mɔ ɛmɔ a fa a kaci ɛmɔ *awue awulo'n?*”

¹⁸ Mɔ Nyanmɪan tɛyɪfɔvɛ'n-mɔ nɔvɔn mala nɪn asɔ mgbain'n-mɔ tɪlɪ ɛjɔlɛ sɔ'n, ɔ ngɔ yɔ bɛ fɛ fɪi. ɛbɛlɛ ala, bɛ kɔ kpɔvɔndɛ atɪn mɔ bɛ 'sɪn sɔ nán bɛ cɪ yɪ bɛ kun yɪ. Nan kɔsɔ bɛ sulo yɪ, ɔ sanlɪn kɛ yɪ like'n m'ɔ kele'n yɔ menian'n-mɔ mɔ b'a yɪa ɛbɛlɛ'n kwalaa fɛ sɔnman. ¹⁹ Mɔ alɛ'n yɔlɪ'n, Zozi nɔvɔn yɪ menian'n-mɔ fi Zoluzalemɔn kulo nɪn anun bɛ kɔ fite.

Figi baka'n mɔ Zozi bɔlɪ yɪ

*sasan nɪn anwɔvɔn ɛjɔlɛ'n
(Matie 21.20-22)*

²⁰ Alɛ hɪnlɪn mɔ bɛ 'sɪn'n, Zozi menian'n-mɔ kɔ nwun figi baka'n. Ɔ fi yɪ anwunno ɔ'a yɔlɪ dedɛ ɔ'a ju yɪ bɔ asi. ²¹ ɛbɛlɛ ala, Pɪɛlɪ kɔ kaci ɛjɔlɛ'n mɔ Zozi hanlɪn'n. Nán ɔ'a sɛ yɪ kɛ: “Yɛ Mɪn, nɪan kɛ figi baka'n mɔ ɛ bɔlɪ yɪ sasan nɪn a yue yɔlɪ ɔ.”

²² Mɔ Pɪɛlɪ hanlɪn sɔ yuelɪ'n, Zozi kɔ sɛ bɛ kɛ: “ɛmɔ lé Nyanmɪan bɛ lí. ²³ Mɪn kan yɪ ananhɔlɛ mɪn kele ɛmɔ kɛ sɛ sɔvanlan kɔvɔn nzu man akpɔlɔwɔ wɔ yɪ ahɔnlɪn nɪn anun, nan ɔ de di kɛ m'ɔ lɛ kan'n 'yɔ sɔ man yɪ a, sɛ ɔ sɛ bɔka ɛhi kɛ: ‘Bɔka, fi ɛwa tutu kɔ tɔ jenvie nɪn anun’ an, bɔka'n 'tutu kɔ tɔ nun. ²⁴ Yɪ sɔ ati, mɪn kan mɪn kele ɛmɔ kɛ, like biala mɔ ɛmɔ kɔ sɛlɛ wɔ Nyanmɪan ɛlɔ'n, ɛmɔ lé lí kɛ ɛmɔ asa a han yɪ. Afi ɔ 'fa man ɛmɔ. ²⁵ Mɛlɛ mɔ ɛmɔ jin bɛ lɛ yɔ asɔnɪn'n, sɛ sɔvanlan bie anwɔvɔn ɛjɔlɛ wɔ ɛmɔ akunnun an, ɛmɔ fá yɪ nwɔvɔn sa bɛ hyɛ yɪ. Nán Nyanmɪan a fa ɛmɔ anwɔvɔn sa dɪɛ nɪn a hyɛ ɛmɔ. [²⁶ Nan sɛ ɛmɔ a nva man yɪ nwɔvɔn sa b'a nje man yɪ a, ɛmɔ Asɪ'n kɔsɔ m'ɔ wɔ anwunno'n nva man ɛmɔ dɪɛ'n nje man ɛmɔ.”]

*Zozi tunmin'n m'ò le yí'n
(Matie 21.23-27, Luku 20.1-8)*

²⁷ Zozi nun yí menian'n-mò kò sa kò hò Zoluzalemòn elò biekun. Mele mò anun ò le kpanza Nyanmian awulo nun anun'n, Nyanmian tseyifòe'n-mò, nun mala nun asu mgbain'n-mò, nun Zufu mgbain'n-mò kò a yí nwòn ebele. ²⁸ Bè kò bisa yí kè: “Tunmin benin yê é le yí é yò ninngè sva mò ò? Nwan svanlan dié yê ò manlín wó atín kè é yó ò?”

²⁹ Zozi kò bua bé kè: “Mín 'ba bisa emò kosuan kòn. Se emò tu yí nwan an, svanlan'n m'ò manlín mín atín maan mín yò ninngè'n-mò'n, mín 'kan mín kele emò. ³⁰ Èsònian'n mò Zvan sònin menian'n-mò'n, ò fi Nyanmian elò anaan ò fi kulo menian'n-mò elò ò? Emò búá mín bie.”

³¹ Mò Zozi bisalí bé kosuan sò'n, bè kò han yí bé afian elò kè: “Se ye bua yí kè: ‘Nyanmian yê ò svanlín yí’ a, ò 'ba bisa yé kè: ‘Anún nzuke ati yê emò a nne man yí ejòlè'n b'a nni man'n?’ ³² Se ye kan kè: ‘Menian'n-mò yê bè svanlín yí’ a, ...” (Bè sulo bagua'n, afi menian'n-mò kwalaa de tó nun kè Zvan tí Nyanmian kpòmanfòe sakpa.)

³³ Èhí a, bè kò bua Zozi kè: “Ye nzi man.”

Zozi kòsú kò se bé kè: “Mín kòsú mín ngele man emò svanlan'n m'ò man mín atín maan mín yò mín ninngè sò'n-mò'n.”

12

*Divin ebo nun anwòn anyíndala'n
(Matie 21.33-46, Luku 20.9-19)*

¹ M'ò yòlì sò'n, Zozi kò han ejòlè ò kò bu yí anyíndala nun ò kò hele bé kè: “Èhí bian kòn kò sòn yí divin ebo. Ò kò hyí yí nwòn. Ò kò fun kunman kòn m'ò hyuhyuin yí nzan'n gua nun ò. Ò kò si sua hyilili kòn sò. Sua sò'n tí kannganlaun. Bè fò sò bè sisa ebo'n. ò kò fa ebo'n kò wula kpafò-mò asa nun. Yê ò hólì yí atín ò. ² Mò divin nun etié'n temòn juli'n, bian'n sò'n kò svan yí ngua'n-mò anun kòn kpafò'n-mò anwòn elò kè ò hó lé yí dié'n béle yí. ³ Kpafò'n-mò kò hyí akua'n bè kò bú yí dede bè kò híhan yí nun ò kò fa yí sa to ò kò sa kò hò. ⁴ Bian'n kò svan yí akua'n kòn biekun bé nwòn elò. Bè kò hyí yí kòsú bè kò tutu yí tí nun anun kòtòlè. Bè kò kpíkpe yí nzòba, bè kò híhan yí nun. ⁵ Yí kpê nsan nun asu, bian'n kò svan yí akua'n kòn biekun bé nwòn elò. Nan yí dié, bè kò hun yí. Èsè bian'n kò svan yí ngua'n-mò dòvò bé nwòn elò biekun. Bè kò hyí mmie-mò bè kò bú bé, bè kò hun mmie-mò kòsú.

⁶ “Svanlan mò ò'a ha bian nun asa nun'n y'ò le yí wa baa belenzua kònmgba cein'n. Kasian'n, ò kò svan baa sò'n m'ò tí yí ehulo baa'n. Yí nwan: ‘Kémò ò tí mín kunnun baa'n, mín de mín di kè bè 'ba man yí anyínnzò.’

⁷ “Nan mele mò bé nyín bòlì bian nun awa'n, bè kò han yí bé afian elò kè: ‘Bè níán, yí koliaja'n yê ò le ba nun ò. Bè mán ye hún yí, anún yí ajâ nun a yò yé dié.’

⁸ “Èhí a, bè kò sò yí bè kò hun yí. Bè kò yí yí fuín nun ebo nun asu.” ⁹ Zozi kò bisa bé kè: “Svanlan'n m'ò le ebo'n, anún nzu yê ò 'yò ò? Se ò ba a, ò 'kun kpafò'n-mò ò fa yí ebo'n ò wula menian nvòfòle asa nun. ¹⁰ Asu emò kíngalí man ejòlè èhí Èhele Ejòlè nun anún lé ò? B'a hele yí nun kè:

*Ebvè'n mò bé mò bè le si sua nun a ju a tó'n,
yí yê ò'a kaci ayialè nún asu ebvè'n
m'ò le sua nún anún nún ò.*

¹¹ *È 'nwun like mò yé Mín a yò'n,
ò yò ényínmún wò yé nyínsú.”*

¹² Zufu mgbain'n-mò kò nwun yí kè bé tí yê Zozi a bu yí anyíndala sò nun ò. Èhí ati, bè kpòndelì atín mò bè 'sín sò bè cí yí. Nan kòsú menínsònman'n dunman nun, bè sulo. Bè kò yaci yí bè kò hò.

Sezaa ajule'n

(Matie 22.15-22, Luku 20.20-26)

¹³ Bε kɔ sɔan *Falisifvɛ'n mmie-mɔ nɔn belemgbin Elɔdi menian'n mmie-mɔ Zozi anwɔn εbeλε ke be hɔ tɛtie yɨ nɔan nun. ¹⁴ Bε walɨ tɔlɨ yɨ a, bɛ nwan: “Kpain, ye sɨ ke wɔ dɨε, ε kan ananhɔλε. Menian'n-mɔ ajɔnlɨn mɔ be kɔ fa'n, ε nzulo man yɨ nzin. Afi ε nɔian man sɔanlan nyunnun ε mmua man yɨ ndεε. Like mɔ Nyanmɨan kulo ke sɔanlan yɔ'n, ε kele yɨ ananhɔλε. Asu yɛ mala'n kele ke ye tɔa ajule ye mán Lɔmɔn belemgbin *Sezaa ɔ? Se ye tɔa a, kan. Se nán ye tua kɔsɔ a, kan.”

¹⁵ Nan Zozi nwunlin bɛ ajɔnlɨn'n mɔ b'a fa'n, ɔ kɔ bisa bɛ ke: “Nzuke ati yɛ εmɔ le tetie mɨn nɔan nun ɔ? Emɔ fá bɛ esika'n kɔn be mán n nían.” ¹⁶ Bε kɔ fa kɔn be kɔ beλε yɨ. Zozi kɔ bisa bɛ ke: “Nwan nvoninnin dɨε ɔ nɔn dunman benin yɛ ɔ wɔ esika nɨn asu ɔ?”

Bɛ nwan: “Belemgbin Sezaa ɔ.”

¹⁷ Zozi nwan: “M'ɔ tɨ Sezaa dɨε'n, εmɔ fá man yɨ, yɛ m'ɔ tɨ Nyanmɨan kɔsɔ dɨε'n, εmɔ fá man yɨ.” Zozi mmua sɔ'n kɔ sin bɛ kwalaa bɛ nwɔn.

Ewuetinngɛ nɨn anwɔn kosuan'n

(Matie 22.23-33, Luku 20.27-40)

¹⁸ Eɨi anzin, *Sadusifvɛ'n-mɔ mɔ bɛ nwan sɔanlan wu a, ɔ fi ewue nun ɔ ndinngɛ man'n, bɛ mmie-mɔ kɔ a Zozi anwɔn εbeλε. Bε kɔ bisa yɨ kosuan kɔn ke: ¹⁹ “Kpain, Moyizɨ a hɛλε a man yɛ ke: *Belenzua kɔn m'ɔ nɔn yɨ yɨ b'a nɔwɔ man baa fɨi dede nán se ɔ wu a, yɨ nianman'n fá yɨ yɨ'n. ɔ nɔn yɨ be wɔ mma maan be lí m'ɔ wuli nɨn aja nun.* ²⁰ Nan daba anɨn anianman mmelenzua nsɔ wɔ εbeλε. Nunhan kpain'n jalɨ balasua kɔn. ɔ nɔn yɨ b'a nɔwɔ man baa fɨi dede ɔ wuli. ²¹ M'ɔ tɔtɔa yɨ'n, ɔ jalɨ balasua sɔ'n, ɔ nɔn yɨ b'a nɔwɔ man baa fɨi dede ɔ wuli. Yɨ nsan nɨn asu'n, ke ɔ tɨ yɨ nɨn ala'n. ²² Bε le yɨ sɔ dede bɛ anianman nsɔ'n kwalaa be kɔ yue wu. Bɛ bie fɨi nɔn balasua nɨn a nɔwɔ man baa. Balasua'n kɔsɔ kɔ wu. ²³ Ewuetinngɛ cɨan'n, mɔ menian'n-mɔ kwalaa 'ba tinngɛ'n, bɛ anianman nsɔ'n, nunhan benin yɛ ɔ 'ja balasua'n biekun ɔ? Afi bɛ anianman nsɔ'n kwalaa nunhan kɔn biala jalɨ balasua sɔ'n bie.”

²⁴ Zozi kɔ bua bɛ ke: “Kεmɔ εmɔ nzɨ man Nyanmɨan Anɔan Ejɔle'n, ɔ nɔn Nyanmɨan tunmin'n, yɨ ti yɛ ɔ man εmɔ a fɔn ɔ. ²⁵ ɔ sanlɨn ke ewuetinngɛ cɨan'n, mmelenzua'n-mɔ ngɔ ja man mmala. Mmala'n-mɔ kɔsɔ ngɔ ja man mmian. Bε 'ba kaci ke nyanmɨansɔ mmɔfɔvɛ'n-mɔ. ²⁶ M'ɔ tɨ ewuetinngɛ nɨn anwɔn ejɔle'n, ejɔle mɔ Moyizɨ hɛlelɨ'n, εmɔ kɨngalɨ man yɨ lé ɔ? Kalata'n le kele ke anɨn sɨn'n le sɔ baka kaan kɔn ati sɔ. Nyanmɨan felelɨ Moyizɨ a, yɨ nwan: *N di Abalahamɔn Nyanmɨan, Izakɨ Nyanmɨan, εεε n di Zvakɔbɔv kɔsɔ Nyanmɨan?* ²⁷ Emɔ a fɔn bɔkɔɔ. ɔ sanlɨn ke, Nyanmɨan tɨ man ewue mma'n-mɔ Nyanmɨan. Nan ɔ tɨ ngɔan mma'n-mɔ Nyanmɨan.”

Mala'n m'ɔ tɨ kpili tala bɛ kwalaa'n

(Matie 22.34-40, Luku 10.25-28)

²⁸ Mɛλε mɔ *Sadusifvɛ'n-mɔ nɔn Zozi 'jujɔ'n, *mala nɨn asu kpain'n kɔn tɨlɨ bɛ ngan. Kεmɔ ɔ nwunlin ke Zozi a bua Sadusifvɛ'n-mɔ kpa'n, ɔ kɔ kpɔnngɛ yɨ nwɔn εlɔ, yɨ nwan: “Mala benin yɛ ɔ tɨ kpili tala mala'n-mɔ kwalaa ɔ?”

²⁹ Zozi kɔ bua yɨ ke: “Mala'n m'ɔ li mɔa'n y'ɔ le εɨ: *Izalayε amma, be tíe, yɛ Mɨn Nyanmɨan angɔnmɨn yɛ ɔ tɨ Nyanmɨan ɔ.* ³⁰ *Fa wɔ ahɔnlɨn'n kwalaa, ɔ nɔn wɔ εkala'n kwalaa, ɔ nɔn wɔ ajɔnlɨn'n kwalaa, ɔ nɔn wɔ anwɔnsɛle'n kwalaa kulo yɛ Mɨn Nyanmɨan.* ³¹ M'ɔ tian yɨ nnyuan'n, y'ɔ le εɨ: *Kulo wɔ manngɔn ke wɔ muonun wɔ nwɔn.* Mala fɨi nɔn man εbeλε m'ɔ tala mala nnyuan εɨ ɔ.”

³² Mɔ Zozi hanlɨn εɨ'n, mala nɨn asu kpain'n nwan: “Kpain, fɔ́n, a han ananhɔle! Nyanmɨan tɨ kɔnmgba cein, bie fɨi kɔn nɔn man yɨ nzin. ³³ Se ε fa

wó ahúnlin'n kwalaa, ɔ nɔn wó ajúnlin'n kwalaa, ɔ nɔn wó anwɔnsele'n kwalaa, ε kulo Nyanmian, ε kulo wó manngɔn ke ε kulo wó muonun wó nwɔn nɔn an, ɔ ti kpa tala tee eyie nɔn afɔlie ngacile'n kvalaatin.” ³⁴ Bian'n kɔ bua ejɔle'n ngɛle sɔ. Yí ti, Zozi hanlin heleli yí ke: “A mantan Nyanmian Belemgbin Mán'n.” Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, sɔnlan fíí a mmisa man yí kosuan fíí kón.

*Kilisi'n nɔn belemgbin Davidi
(Matie 22.41-46, Luku 20.41-44)*

³⁵ Anɔn Zozi wɔ Nyanmian awulo nɔn anɔn, ɔ le kekele menian'n-mɔ ninngɛ. ɔ kɔ bisa bé ke: “ɔ yɔ se mɔ *mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ kwalaa kan ke belemgbin Davidi awa y'ɔ le *Kilisi'n? ³⁶ Davidi muonun, mɔ Nyanmian Wawɛ'n wɔlɔli yí nun'n, yí nwan:

*Edannaganman a han a hele mín Mɔn ke:
Tanlan mín fama sɔ,
nán mín 'ba fa wó mgbɔfɔve'n-mɔ
mɔn gua wó ja abɔ.*

³⁷ Davidi muonun feleli yí Mɔn. Anɔn ɔ yɔ se m'ɔ kwalaa ke ɔ yɔ yí wa'n?” Meninsɔnman'n le fe elie be tie ejɔle'n mɔ Zozi le kan'n.

Zozi 'ba tu menian'n-mɔ fɔɔ

*wɔ mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ anwɔn
(Matie 23.1-12, Luku 20.45-47)*

³⁸ Zozi like ehehele nɔn anɔn, ɔ kɔ han kɔ hele meninsɔnman'n ke: “Emɔ nían bé nwɔn kpa wɔ mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ anwɔn. Be kulo taladiɛ ndinndɔn ewula nanndi menian'n-mɔ anɔn. Gua nɔn asɔ, be kulo ke menian'n-mɔ man bé anyɔnzɔ. Be 'bisa bé ahɔn an, be kan ke: ‘Kpain, ahɔn o!’ ³⁹ Se menian yia nán be 'didi tɔbil'i'n-mɔ anwɔn an, menian mgbili mgbili lika yê be kpɔnnde ɔ. Be kɔ asɔnɔn sua'n-mɔ anɔn an, bia'n-mɔ m'ɔ jijin bé nyunnun'n, sɔ yê be tanlan ɔ. ⁴⁰ Be kpɔkpɔ kunlannɔve'n-mɔ anwɔn kpa bɔkɔɔ. Be 'yɔ asɔnɔn an, be yɔ mmɔtɔve ndinndɔn be kele bé nwɔn ke be ti meninkpa. Bé nyɔlie sɔ'n-mɔ anwɔn, ahatua mɔ be 'ba nyan yí'n, ɔ ti kpili sɔnman.”

*Kunlannɔve balasua nɔn acɛɛ'n
(Luku 21.1-4)*

⁴¹ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, ɔ kɔ tanlan asɔ Nyanmian awulo nɔn anɔn lika mɔ be tɔ acɛɛ'n. Ke meninsɔnman'n kpɔn tɔ esika'n, Zozi ti ebɛle yí nyɔn ta bé. Esikafɔve nwala kpa kɔ gua nɔn esika dɔn. ⁴² Kunlannɔve balasua kɔn kɔ a, ɔ ti ehianfɔve kpa. ɔ kɔ tɔ babulu ngɔkɔn ngɔkɔn nnyuan alaka nɔn anɔn.

⁴³ Mɔ Zozi nwunlin yí sɔ'n, ɔ kɔ fele yí menian'n-mɔ. Yí nwan: “Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke, ehianfɔve kunlannɔve balasua ehi, ɔ'a tɔ esika dɔn ɔ'a tala bé kwalaa mɔ b'a tɔ esika alaka nɔn anɔn'n. ⁴⁴ ɔ sanlin ke, bé kvalaatin, esika mɔ be mianlin man yí nwɔn'n yê b'a fa b'a gua nɔn ɔ. Nan yí die, yí ehianfɔve esika kaan m'ɔ le m'ɔ kɔ fa kɔ li alɛ'n yê ɔ'a fa ɔ'a tɔ alaka nɔn anɔn nɔn ɔ.”

13

*Nyanmian awulo nɔn ebubue nɔn anwɔn ejɔle'n
(Matie 24.1-14, Luku 21.5-19)*

¹ Mɔ Zozi fi Nyanmian awulo nɔn anɔn ɔ 'fite'n, yí menian'n-mɔ anɔn kɔn nwan: “Kpain, nian. Nyɔbɔve ehi-mɔ, nyanminsemɔn, be nnwun man yí nwɔn sɔ. B'a fa b'a sisi sua'n-mɔ nganlanman nganlanman sɔnman!”

² Zozi kɔ se yí ke: “E nwun sua mgbili ehi-mɔ ɔ? Eɔve baa kɔn ngɔ tanlan man yí mangɔn asɔ. Be 'kan yí kwalaa be gua asɔ cian bie.”

Munnzue non ahobwa'n
(*Matie 24.3-14, Luku 21.7-19*)

³ Zozi fi ebele ɔ kɔ hɔ kɔ fu *Olivu buka nin asu ɔ kɔ tanlan asi. Buکا sɔ'n non Nyanmian awulo nin anyin wɔ su. Kemɔ ɔ non Pielu non Zvan, non Zvaki non Andele angɔnmɔn ala yê be hɔl'n, be kɔ bisa yí ke: ⁴ “Anin cian benin yê nyɔbɔe sɔ'n-mɔ 'kan gua asi ɔ, kan kele yé? Se mele'n ju kusɔ a, nzɔle benin yê be 'fa be nwun yí ke yí ayuelie temɔn a ju ɔ?”

⁵ Ehi a, Zozi kɔ susɔ ejɔle su. Yí nwan: “Emɔ nían bé nwɔn kpa nán abie a nnaka man emɔ. ⁶ ɔ sanlin ke menian dɔɔn 'ba nanndi mín dunman nin asu nan kɔn biala kan ke: 'Kilisi'n, Belemgbin Ngɔvandefɔe'n y'ɔ le mín.' Be 'kan sɔ be laka menian dɔɔn. ⁷ Se emɔ ti ke be le kan elɔe ejɔle, anaan emɔ ti elɔe angan an, nán be man bé lɔa bɔ bé nwɔn. ɔ se ke ninngɔ sɔ'n-mɔ jú su, nan kusɔ anin ayuelie'n juli man. ⁸ Mân kɔn 'ba jasɔ ɔ non mân kɔn be kɔn elɔe. Belemgbin mân kɔn 'ba jasɔ ɔ non belemgbin mân kɔn be kɔn elɔe. Asie'n 'ba kpusu wɔ lika dɔɔn. Eɔe 'ba kpɔn. Ehi kwalaa 'ba yɔ ke awɔle yale nin abɔbɔ'n.

⁹ “Emɔ nían bé nwɔn kpa. Be 'ba fa emɔ be kɔ bé mɔ be di ejɔle'n-mɔ aja su. Be 'ba bu emɔ Zufu'n-mɔ asɔnin sua'n-mɔ anun. Be non emɔ 'ba hɔ mân mgbain'n-mɔ, non mmelemgbin'n-mɔ anyunnun wɔ mín dunman nin maan emɔ di mín nwɔn adanziɛ. ¹⁰ Afi ɔ fata ke be di mɔa be bɔ Ejɔlekpa'n be kele eyuadi nin anun menian'n-mɔ kwalaaatin.

¹¹ “Mele mɔ be kɔ hyi emɔ, be non emɔ kɔ hɔ bé mɔ be di ejɔle'n-mɔ aja su'n, ejɔle m'ɔ di mɔ emɔ kan'n, nán be di mɔa be susu yí nwɔn. Nan ejɔle m'ɔ kɔ tɔ emɔ ati anun dɔhyɔli sɔ nin anun'n, emɔ hán. ɔ sanlin ke Wawe Nwannanzan-nwannanzan'n yê ɔ 'fa ejɔle sɔ'n wula emɔ anvan maan emɔ kan ɔ. ¹² Anianman'n 'ba yí yí nianman maan be kun yí. Sie'n-mɔ kusɔ 'ba yí bé mma'n-mɔ maan be kun bé. Mma'n-mɔ kusɔ 'ba jasɔ bé si-mɔ akɔmɔn anun maan be kun bé. ¹³ Mín dunman nin, menian'n-mɔ kwalaa 'ba fa emɔ anwɔn ekpɔ. Nan nunhan m'ɔ kɔ jinlan kpunndiin dede ɔ kɔ ju yí ayuelie'n, ɔ 'nyan yí ti.

Like ete kpili'n m'ɔ bɔ alva'n
(*Matie 24.15-28, Luku 21.20-24*)

¹⁴ “Emɔ 'ba nwun like ete kpili'n m'ɔ bɔ alva m'ɔ man sɔanlan anwɔn bubu yí'n ke ɔ jin lika m'ɔ nvata man ke ɔ jinlan'n. (Sɔanlan m'ɔ le kɔnnga lika sɔ'n, ɔ tí yí bu kpa.) Temɔn sɔ'n, bé mɔ be wɔ Zude mân nin anun'n, be nwánndi be hɔ mmɔka'n-mɔ asu. ¹⁵ Sɔanlan m'ɔ kɔ fu yí sua nin ati su'n, n'ɔ ju kɔ yí sua nin anun, ɔ fa like. ¹⁶ M'ɔ kɔ hɔ ebolo'n, n'ɔ sa ba kulo, n'ɔ sa ba fa taladiɛ. ¹⁷ Mele sɔ'n, mmalasua'n-mɔ mɔ be le nwɔnnze'n, ɔ non bé mɔ be le nvan mma'n, bé yakɔ! ¹⁸ Emɔ séle Nyanmian ke n'ɔ man mele sɔ'n yia fɔsɛ nin. ¹⁹ ɔ sanlin ke Nyanmian bɔli mân'n dede m'ɔ ju ene'n, be nwunlin man yí nwɔn su yale sua lé. Yê yí nwɔn su yale fíi ngɔ a man kón. ²⁰ Se yé Mɔn a mgbɛ man cian sɔ'n-mɔ asu a, sɔanlan fíi nnyan man yí ti. Nan bé mɔ ɔ'a kpa bé ɔ'a yɔ yí die'n dunman nin, ɔ'a kpe cian sɔ'n-mɔ asu. ²¹ Yí ti, se abie se emɔ ke: ‘Emɔ nían, Kilisi'n, Belemgbin Ngɔvandefɔe'n, ɔ wɔ ewa anaan ɔ wɔ elɔ' a, nán be te yí su. ²² Ato Kilisi, non ato mgbɔmanfɔe dɔɔn 'ba fite. Be 'ba yɔ nzɔle non asinbenwɔn ninngɔ be bɔ menian'n-mɔ apoo. Eɛe bɔbɔ, se be kwalaa yí yɔ a, be 'laka be mɔ Nyanmian a kpa bé a yɔ yí die'n-mɔ. ²³ Nan emɔ die, m'an li mɔa m'an kannzɔ emɔ! Yí ti, emɔ nían bé nwɔn kpa.

Mân Baa nin ewale'n
(*Matie 24.29-31, Luku 21.25-28*)

²⁴ “Nan mele sɔ nin anun, yale elie mele nin anzin, senze'n 'ba lu tuun, sala'n ngɔ ta man kón. ²⁵ Nzalama'n-mɔ fi anwunno be 'ba tutu be gua asi. Anwunno elɔ ninngɔ sɔ'n-mɔ kwalaaatin 'ba kpusu. ²⁶ Ebele nin anun, be 'ba nwun Mân

Baa'n, ke ɔ fi bɔlé nɔn anun nyanmiansu ɔ le ba. ɔ le tunmin kpili kpa ɔ nun anunminnyanmɔn. ²⁷ Temɔn sɔ nɔn anun, ɔ nun yí nyanmiansu mmɔfɔe'n-mɔ yê ɔ 'ba a ɔ. ɔ 'ba hohuan yí menian'n-mɔ mɔ be wɔ asie nɔn asu ewa lika kwalaa nɔn anuan.

Figi baka nun anwɔn anyɔndala'n
(*Matie 24.32-35, Luku 21.29-33*)

²⁸ “Emɔ fá bé nyin be tú figi baka nun anwɔn. Mele mɔ emɔ kɔ nwun ke asaa mma a fifi yí nwɔn'n, mɔ yi nyâ'n le wula'n, anin emɔ si ke mele kpa'n mɔ be nyan su mma nɔn a kpunnge. ²⁹ Yí su kusɔ ala, mele mɔ emɔ kɔ nwun ehi kwalaa'n, anin emɔ si ke Mân Baa nɔn ewale nɔn a ju a yue, ɔ'a mantan emɔ kɔkɔ. ³⁰ Mun kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke ajulisɔ menian ehi-mɔ ngɔ yue man wu nán ninngɔ sɔ'n-mɔ temɔn a ju. ³¹ Anwunno nɔn asi 'ba kpe nɔn, nan mín Nuan Ejɔle'n die, ɔ mgbe man nun lé.

Emɔ tánlan be sísa
(*Matie 24.36-44*)

³² “Nan kusɔ cian sɔ'n, anaan dɔe sɔ'n, yí die, sɔnlan fíi nzi man. Nyanmiansu mmɔfɔe'n-mɔ o, Nyanmian Awa nɔn o, bé fíi be nzi man. Sie nɔn angɔnmɔn yê ɔ si ɔ. ³³ Emɔ nían bé nwɔn kpa, emɔ tánlan be sísa. Afi emɔ nzi man mele mɔ ninngɔ sɔ'n-mɔ kɔ a ɔ. ³⁴ ɔ ti ke sɔnlan m'ɔ le kɔ atɔn, mɔ ɔ'a yaci yí awulo'n ɔ'a wula yí ngɔa'n-mɔ asa nɔn ɔ. ɔ'a fa sɔnlan kɔn junman die m'ɔ fata ke ɔ di'n ɔ'a man yí. ɔ feleli sɔnlan'n m'ɔ sisa awulo nɔn an, yí nwan: ‘Wɔ die, n'ɛ dafi.’ ³⁵ Yí ti, emɔ tánlan be sísa. Afi emɔ nzi man mele mɔ sɔnlan'n m'ɔ le awulo'n kɔ a ɔ. ³⁶ Se ɔ 'ba nɔsɔba e, se alimunnun e, se alibahian e, se ngelemɔ e, emɔ nzi man. Afi, se ɔ ba nvu nɔn, nán emɔ le dafi a, ɔ ngɔ yɔ man sese. ³⁷ Mɔ mun kan mɔn kele emɔ'n, mun kan mɔn man menian'n-mɔ kwalaaatin: Emɔ tánlan be sísa.”

14

Zufɔ mgbain'n-mɔ 'ba hɔ Zozi ati ahuan
(*Matie 26.1-5, Luku 22.1-2, Zɔvan 11.45-53*)

¹ M'ɔ ka cian nnyuan nán Paki'n nɔn kpaɔn'n mɔ fali ayile nɔn man nun'n feti nɔn a ju'n, Nyanmian teeyifɔe mgbain'n-mɔ, nɔn mala nɔn asu mgbain'n-mɔ kɔ kpɔndɛ atɔn mɔ be 'sɔn sɔ nán be ci Zozi be kun yí. ² Ehi, be kɔ han yí bé afian elɔ ke: “Nán be man ye ci yí feti nɔn anun. Se ye ci yí feti nɔn anun an, bagua'n 'ba jasɔ yé kɔmɔn anun.”

Balasua kɔn 'ba kaci anatili gua Zozi ati nɔn asu
(*Matie 26.6-13, Zɔvan 12.1-8*)

³ Anin Zozi wɔ Betanin. ɔ kɔ sike bian kɔn awulo. Bian sɔ'n li Simɔn, ɔ ti kokobefɔe daba. Be gua tɔbɔli nɔn anwɔn mɔ be 'di like'n, balasua kɔn kɔ a, ɔ le anatili bondoman kɔn yí sa nɔn. Anatili mɔ yí gua yɔ si kpa wɔ bondoman sɔ nɔn anun. Baka'n mɔ be fele yí náá'n yê be fa be yɔ anatili sɔ nɔn ɔ. Balasua'n kɔ bo bondoman'n, ɔ kɔ kaci nɔn anatili'n ɔ kɔ gua Zozi ati nɔn asu.

⁴ Balasua sɔ'n nyɔle'n ngɔ yɔ man bé mɔ be gua ebele'n mmie-mɔ fe. Be kɔ han yí bé afian elɔ ke: “Anatili ehi esecie die nɔn abɔ y'ɔ le benin? ⁵ Ahan be kwalaa ke be tɔnɔn yí jete fufue eya nsan be fa yí esika'n be ce ehianfɔe'n-mɔ!” Be kɔ juɔ balasua sɔ'n kpa.

⁶ Zozi nwan: “Emɔ yáci yí koun. Nzuke ati yê emɔ le di yí nwɔn yale ɔ? Like kpa yê ɔ'a yɔ ɔ'a man mín ɔ. ⁷ Ehianfɔe'n-mɔ die, emɔ nɔn bé gua ewa dahuu. Cian biala mɔ emɔ kulo'n, emɔ kwalaa ke be yɔ bé ye. Nan mín die, emɔ nɔn mɔn le man ndanlanman daa. ⁸ M'ɔ kwalaa yí yɔ'n yê ɔ'a yɔ ɔ. ɔ'a li mɔa ɔ'a fa anatili'n ɔ a gugua mín nwɔn. ɔ ti ke mín esie yê ɔ'a sie nɔn ɔ. ⁹ Mun kan yí ananhɔle mɔn

kele emə ke eyuadi'n lika biala mə be 'bə Ejələkpa'n, bé ti 'kacı balasua ehi be kan like mə ə'a yə nın anwən ejəle."

Zudası 'ba yi Zozi man Nyanmian tseyifve mgbain'n-mə
(Matie 26.14-16, Luku 22.3-6)

¹⁰ Mə Zozi hanlın sə yueli'n, Zudası Isikalıətı m'ə wə Zozi menian bulu nın nnyuan nın anun bie'n, ə kə hə kə tı tseyifve mgbain'n-mə, ke ə 'yi Zozi man bé.
¹¹ Zudası bəli bé amannıe mə be tılı ejəle sə'n, be lili yi nwon fe kpa. Be kə han be kə hele yi ke se ə man bé sa kan Zozi sakpa a, be 'man yi esika. Zudası kə kponnde atın mə ə 'sın sv ə yi Zozi man'n.

Zozi nın yi menian'n-mə 'ba li Pakı alie'n
(Matie 26.17-25, Luku 22.7-14,21-23, Zvan 13.21-30)

¹² Ehi, cıan'n mə be kun tee eyıe bua'n, cıan sə'n kənmgba yê be di kpaon'n mə fali ayile nnon man nın'n feti'n, Zozi menian'n-mə kə bisa yi ke: "Ninhan yê e kulo ke ye hó tın *Pakı alie nın ə?"

¹³ Ehi a, Zozi kə svan yi menian'n-mə anun nnyuan, yi nwan: "Emə hó kulo nın asv, emə nın belenzua kın 'ba yia. Ə sv nzue awua kın anun. Emə sí yi sv,
¹⁴ nán lika m'ə kə wəlv'n, emə sé awulo nın asv mınlian'n ke: 'Yé Mın nwan ye bía wó ke sua'n m'ə nın yi menian'n-mə 'di Pakı'n nın'n wə nın?' ¹⁵ Nán ə 'ba hele emə dabele kpili kın awaa nın asv elə. B'a yue nın sesie. Emə sésie Pakı alie nın ebele."

¹⁶ Zozi menian nnyuan'n kə hə kə ju kulo nın asv. Mə be juli elə'n, ke Zozi kpınlın hanlın yi'n, be nwunlın yi kvalaa sə. Be kə tın Pakı alie'n be kə sesie yi ebele.

¹⁷ Nəsvəba, Zozi nın yi menian bulu nın nnyuan'n, be kə a. ¹⁸ Be gua təbılı nın anwən mə be 'didi'n, Zozi nwan: "Mın kan yi ananhəle mın kele emə ke emə anun kın m'ə nın mın le didi'n, ə 'ba yi mın man."

¹⁹ Yi menian'n-mə anwən kə bubu bé. Bé nunhan kın biala nwan: "Yé Mın, nán mın ə."

²⁰ Zozi nwan: "Emə menian bulu nın nnyuan'n, nunhan mə mın nın yi yé sa wə talie kın anun'n, yi dein ə. ²¹ *Mân Baa'n 'ba wu ke be kpınlın be hanlın yi wə Ehelə Ejəle kalata nın anun'n. Nan svanlan'n mə ə 'ba yi yi man'n, munnzue hán yi! Ə ti kpa ke ahan b'a nwə man svanlan sə'n bəbə!"

Zozi 'ba man yi menian'n-mə kominnian
(Matie 26.26-30, Luku 22.15-20, 1 Kohnı 11.23-25)

²² Temən mə be 'di like'n, Zozi kə fa kpaon, ə kə la Nyanmian ası. M'ə lalı Nyanmian ası yueli'n, ə kə bubu nın kə man yi menian'n-mə. Yi nwan: "Emə lé kpaon ehi be lí, ə ti mın nwonnaan."

²³ M'ə hanlın sə yueli'n, ə kə fa divın kangə kın. Ə kə la Nyanmian ası kə yue. Ə kə fa kə man bé. Bé kvalaa be kə nın. ²⁴ Yi nwan: "Nzan ehi ti mın moja. Ə di Nyanmian nyıhye'n m'ə nın emə le di nın ajınlanmun. Moja sə'n, b'a butu yi b'a man menian dəun. ²⁵ Mın kan yi ananhəle mın kele emə ke mın nın emə ye ngə nın man nzan fıı kón dede ə 'ju cıan mə ye kə yia Nyanmian Belemgbin Mân nın anun'n yê ye 'nın nzan fəfəle ə."

²⁶ Mə Zozi hanlın sə yueli'n, be kə tı Izalayə aye eyıe ejue. Be fi ebele, be kə fa *Olivə buka nın atın'n.

Zozi 'ba han ke Pıeli 'ba se ke ə nzı man yi
(Matie 26.31-35, Luku 22.31-34, Zvan 13.36-38)

²⁷ Be həli juli buka nın asv elə a, Zozi nwan: "Emə kvala 'ba nwanndi mın. Afi b'a hele yi ke:

*Mın 'ba hun bua enıanfve'n,
yi mmva'n-mə kvalaa 'ba bə asanndıe."*

28 Nan Zozi seli bé ke: “Se n vi ewue nun min tinngge a, min 'di mva emo anyunnun Galile man nun anun elo.”

29 Pielu nwan: “Se bé kwalaa be nwanndi wó a, min kpomngba cein die min nwanndi man wó.”

30 Ehi a, Zozi nwan: “Min kan yi ananhole min kele wó ke, ene kongoe dein, o non dede mo akon 'bo kokolokoo fa nnyuan'n, anin a han yi fa nsan ke e nzi man min.”

31 Mo hanlin son, Pielu ko han yi sele kpa ke: “Se o fata ke min non wó ye wu bobo a, ye 'wu. Cian bie le min ngan man ke min nzi man wó.” Zozi menian'n-mo kwalaa ko han so.

*Zozi 'ba yo asonin Getisemanne
(Matie 26.36-46, Luku 22.39-46)*

32 Mo yoli son, Zozi non yi menian'n-mo holi Olivu buka nin asu lika kun. Lika son, be fele yi Getisemane. Be juli ebele a, Zozi nwan: “Emo tanlan ewa, nan min 'ti min nwon kaan min yo asonin.” 33 O non Pielu non Zvan non Zvaki be ko ti be nwon. Esulo non alvabo ko han Zozi. 34 O ko han ko hele yi menian nsan'n ke: “Ewue nin anwon alvabo le kun min. Emo tanlan ewa, be sisa.”

35 Mo yoli son, Zozi ko ho yi nyunnun kaan. O ko butu yi nyin asi o ko sele ke amanninhunlun'n mo 'ba nwun yi dhyvili so nin anun'n, se Nyanmian kvala yi kpala gua a, o kpala gua. 36 Yi nzele nin anun, yi nwan: “Aba, min Si, wó die, like fi nza man wó yo. Yi ti, amanninhunlun ehi mo min 'ba nwun yi'n, min 'sele wó ke e kpala gua. Nan kusv like biala anun, yo mo wó kunnun kulo nan n'e yo mo min kulo'n.”

37 Mo yoli son, Zozi ko sa ko a yi menian nsan'n-mo anwon ebele. O 'ba ju a, anin be le dafi. O feleli Pielu a, yi nwan: “Simon, e le dafi? A ngvala man asi tanlan dhyvili konngba cein? 38 Emo tanlan asi be yo asonin nan Abonsanmon a nzo man emo a nman man. O wo emo ahonlin nin anun ke emo 'yo, nan kusv anwonnaan'n le man anwonsele.”

39 O ko yaci be ebele o ko ho asonin eyole biekun. O ko han ejole konngba son. 40 Ese o wo elo dede o 'ba ju a, yi menian'n-mo le dafi. Be ngvala man be nyin ti fi. Be nnwun man ejole mo be kan be kele yi o.

41 Mo wali yi kpe nsan nin asu'n, yi nwan: “Emo te dafi be te de be enwonmian? O'a yo kpa so! Dae nin a ju. Emo nian, be 'ba yi *Man Baa'n be man menian etefue'n-mo. 42 Emo jasv be man ye ho! Emo nian, svanlan'n mo o 'ba yi min man'n, o'a ju ewa.”

*Zozi chyie'n
(Matie 26.47-56, Luku 22.47-53, Zvan 18.3-12)*

43 Zozi anvan ngo to man, yi menian bulu non nnyuan nin anun kon'n mo be fele yi Zudasin ko fite ebele. O 'ba a, menian don si yi sv. Be lile dadie non koloman. Menian son-mo, teyifue mgbain'n-mo, mala nin asu mgbain'n-mo non Zufu mgbain'n-mo ye be svanlin be o.

44 Mo be 'ba'n, Zudas mo o 'yi Zozi man'n ko hele be nzole kun. Yi nwan: “Svanlan'n mo n go to yi nun'n, anin emo si ke yi dein yi o. Emo hyi yi. Be so yi kpa be non yi ho.” 45 Mo Zudas juli ebele'n, o ko kpunge Zozi, yi nwan: “*Labi!” Mo feleli yi yueli'n, o ko to yi nun. 46 Ebele ala, menian son-mo ko ti ko gua Zozi sv be ko hyi yi. 47 Nan mo menian son-mo hyi Zozi'n, yi menian'n-mo anun kon ko hyin yi dadie'n. O ko kpe Nyanmian teyifue kpain nin akva nin anzo'n.

48 Mo yoli son Zozi nwan: “Nzuke ati ye emo 'ba hyi min an, emo le dadie non koloman o? Asu kodiawu yo le min o? 49 Cian daa min non emo ye gua Nyanmian awulo nin anun, min kekele emo Nyanmian Anvan Ejole. Temon

sò'n, emò ngwala man ke be ci mín. Nan ò se ke ò yó sò nán ejòle'n mọ Ehele Ejòle'n hanlun nún a kpín sv.” ⁵⁰ Ehi a, Zozi menian'n-mọ kwalaa kọ yaci yí kọ nwanndi.

⁵¹ Anún kpafele kón si Zozi sv, kisaan ala yê ò gua yí nwón ò. Be kọ hyi yí, ⁵² ò kọ foti bé sa, ò kọ yaci yí etanlan nún ebele. Ò kọ fa yí nwón mgbán ò kọ nwanndi ò kọ họ.

Be non Zozi 'ba họ tseyifve kpain nún aja sv

(Matie 26.57-68, Luku 22.54-55,63-71, Zvan 18.13-14,19-24)

⁵³ Be non Zozi kọ họ Nyanmian *tseyifve kpain nún anyunnun. Ebele yê Nyanmian tseyifve mgbain'n-mọ non Zufv mgbain'n-mọ, non *mala nún asu mgbain'n-mọ kwalaa hólí yialí ò. ⁵⁴ Pielí si Zozi sv, ò di yí fannvanndv. ò kọ họ dede Nyanmian tseyifve kpain nún awulo. Ò kọ tanlan sín nún anwón ebele lika mọ tseyifve kpain'n nzalafv'n-mọ gua'n.

⁵⁵ Nyanmian tseyifve mgbain'n-mọ, non bé kwalaa mọ be di ejòle'n, be kọ kpòndé atin mọ be 'sín sv be tòn Zozi esvan, be kun yí. Be kpòndelí, kvsu be ngọ nyan man bie. ⁵⁶ Afi menian mmie-mọ dòn kpa kọ tòn yí esvan, nan bé kòmgbá'n b'a kpalí kpalí menian sò'n-mọ abv. ⁵⁷ Mmie-mọ kọ jasv, be kọ li ato be kọ tv Zozi abv. Bé nwan: ⁵⁸ “Y'a tí ke yí nwan: ‘Mún 'bubu Nyanmian awulo ehi mọ menian'n-mọ a si'n. Mún 'fa cian nsan mún si yí fufòle. Fufòle sò'n, nan kulo menian yê be 'si ò.’ ” ⁵⁹ Nan ejòle kpòle kòmgbá sò nún asu bóbó, bé ngónmín, be kọ kpalí kpalí bé bv.

⁶⁰ Ehi a, Nyanmian tseyifve kpain'n kọ jasv bé kwalaa bé nyunnun ebele, ò kọ bisa Zozi ke: “Ejòle nwala ehi mọ be le kan be gua wó sv'n, e mmua man bie ò?”

⁶¹ Zozi ngọ buke yí nwan ngọ han ejòle fíí.

Nyanmian tseyifve kpain'n kọ bisa yí biekun ke: “Asv *Kilisi'n m'ò tí yé mân'n defv'e'n y'ò le wó ò? Nyanmian mọ ye yí yí aye'n, yí Wa y'ò le wó ò?”

⁶² M'ò bisalí kosuan sò'n, Zozi nwan: “Yuo o, Kilisi'n y'ò le mín. Nan emọ kwalaa be 'ba nwun yí ke Mân Baa'n tí Nyanmian tunminfv'e'n yí fama sv. Ese emọ 'ba nwun yí ke ò fi nyanmiansv bolé nún anun ò le ba.”

⁶³ Mọ Nyanmian tseyifve kpain'n tli yí sva'n, ò kọ sosua yí muonun yí taladi'e'n m'ò wula nún anun. Yí nwan: “Ye mgbòndé man adanzie fíí kón.

⁶⁴ Emọ a tí ke ò'a jòjò ò'a tia Nyanmian, yí tí, emọ nwan nze?”

Bé kwalaa bé nwan ò'a yò ete, ò se ke be kun yí. ⁶⁵ Mmie-mọ kọ tótó yí nyunnun ngesele. Be kọ fia yí nyín be kọ tótó yí kótòle. Bé nwan: “Kele yé svanlan'n mọ ò'a tótó wó kótòle'n!” Tseyifve kpain'n nzalafv'n-mọ kọ kpací kpací yí nyín nún asv.

Pielí 'ba se ke ò nzí man Zozi

(Matie 26.69-75, Luku 22.56-62, Zvan 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Anún Pielí te wọ awulo nún abv eló yê Nyanmian tseyifve kpain nún afanian'n-mọ anun kón walí ò. ⁶⁷ M'ò nwunlín ke Pielí tí sín nún anwón ebele'n, ò kọ nwun yí nzòle. Yí nwan: “Wó kvsu wó, Zozi m'ò fi Nazalet'n, e si yí sv bie.”

⁶⁸ M'ò hanlín sò'n, Pielí kọ su yí akpòlòwa. Yí nwan: “Svanlan'n mọ e le kan yí ejòle'n, mún nzí man yí.” Ehi a, ò fi ebele ò kọ jasv, ò kọ họ kọ jinlan awulo nún anvan nún anun eló [yê akò'n bólí ò.]

⁶⁹ Mọ afanian'n nwunlín yí'n, ò kọ han yí biekun kọ hele bé mọ be gua ebele'n ke: “Bian ehi, ò wọ bé nún bie!”

⁷⁰ Mọ afanian'n hanlín sò'n, Pielí kọ su yí akpòlòwa biekun. Kaan ce, bé mọ be wọ ebele'n kọ han kọ hele Pielí biekun ke: “Ò tí ananhòle, e wọ bé nún bie. Ò sanlín ke e tí Galile mân nún anun svanlan.”

⁷¹ Ehi a, Pielí nwan: “Se ato yê mún di a, Nyanmian Kpili túa mín yí nwón kale. Mún kan ndá ke svanlan'n mọ emọ le kan yí ejòle'n, mín die mún nzí man yí.” ⁷² Ké ò 'kan sò nún ala, kokolokoo! Akò'n kọ bọ biekun. Pielí ati kọ kací ejòle'n mọ Zozi hanlín helelí yí'n. Zozi hanlín helelí yí ke: “Pielí, ò non dede mọ akò'n

'bɔ kpê nnyuan'n, ε 'kan yí fâ nsan ke ε nzɪ man mín.” M'ɔ yɔli sɔ'n, Pɪɛli sunlin kpa.

15

*Be nɔn Zozi 'ba hɔ kɔnmanna Pilatɪ aja sv
(Matie 27.1-2,11-14, Luku 23.1-5, Zvan 18.28-38)*

¹ Mɔ alíe hunlɪn'n, yí ngelemɔ, Nyanmian tɛɛyɪfɔe mgbain'n-mɔ, nɔn Zufu mgbain'n-mɔ nɔn bɛ mɔ be di ejɔlɛ'n kwalaa nɔn mala nɔn asu mgbain'n-mɔ, be kɔ yia be kɔ fa ajɔnlɪn kɔn. Mɔ be cɪcɪli Zozi yueli'n, be kɔ fa yí be kɔ hɔ kɔ wula Pilatɪ asa nɔn.

² Pilatɪ kɔ bisa yí ke: “Zufu'n-mɔ belemgbɪn'n y'ɔ le wɔ ɔ?”

Zozi nwan: “Yê wɔ nɔan wɔ sv ε le kan nɔn ɔ.”

³ Nyanmian tɛɛyɪfɔe mgbain'n-mɔ kɔ li ato dɔvɔn kɔ gua Zozi anwɔn. ⁴ Pilatɪ kɔ bisa yí bieku ke: “Ejɔlɛ nwala εhɪ mɔ be le kan be gua wɔ sɔ'n, ε mmua man bie ɔ?”

⁵ Zozi ngɔ han man ejɔlɛ fí kón. Yí nyɔliε sɔ'n sinlin Pilatɪ anwɔn.

*Pilatɪ 'ba man be kun Zozi
(Matie 27.15-26, Luku 23.13-25, Zvan 18.39-19.16)*

⁶ Be 'di *Pakɪ fetɪ biala a, sɔanlan mɔ be kɔ tɔ yí fiadɪ mɔ menian'n-mɔ kulo ke be yɪ yí'n, Pilatɪ yɪ sɔanlan sɔ'n. ⁷ Nan mɔ be hyɪli Zozi'n, anɪn bian kɔn la fiadɪ. Bian sɔ'n, be fele yí Balabasɪ. ɔ nɔn yí manngɔn mmie-mɔ be jasɔli be mân mgbain'n-mɔ akɔmɪn anɪn dede be hunlin nɔn sɔanlan kɔn. Be kɔ hyɪ yí be kɔ tɔ fiadɪ. ⁸ Meninsɔnman'n kɔ hɔ kɔ tɔ Pilatɪ. Be kɔ sele yí ke ɔ yó like'n m'ɔ yɔ man bɛ daa'n.

⁹ Pilatɪ kɔ bisa bɛ ke: “Emɔ kulo ke n yáci Zufu'n-mɔ belemgbɪn nɔn ɔ?”

¹⁰ Pilatɪ kɔ bisa bɛ kosuan sɔ'n, afɪ ɔ sɪ fɔ́ɔn ke εkpɔ mgban yê Nyanmian tɛɛyɪfɔe mgbain'n-mɔ kpɔ Zozi ɔ. Yí ti yê be hyɪli yí ɔ. ¹¹ Nyanmian tɛɛyɪfɔe mgbain'n-mɔ kɔ wowula meninsɔnman nɔn abɔ ke be hán be héle Pilatɪ maan ɔ yí Balabasɪ.

¹² Pilatɪ kɔ bisa bɛ bieku ke: “Sɔanlan'n mɔ emɔ fele yí Zufu'n-mɔ belemgbɪn'n, emɔ kulo ke n yó yí se?”

¹³ Be kɔ tɪan kɔ bua Pilatɪ ke: “Man be búbɔ yí kulɔwa sv.”

¹⁴ Pilatɪ kɔ bisa bɛ bieku ke: “Nzuke εte die kpa bɔbɔ yê ɔ'a yɔ ɔ?”

Be kɔ tɪan sele kpa bieku kɔ bua Pilatɪ ke: “Man be búbɔ yí kulɔwa sv.”

¹⁵ Kemɔ Pilatɪ kulo ke meninsɔnman nɔn akunnun jɔ'n, ɔ kɔ yɪ Balabasɪ fi fiadɪ sua nɔn anɪn. ɔ kɔ man yí nzalafu'n-mɔ kɔ fin Zozi mgbele. Eεε ɔ kɔ fa yí kɔ wula bɛ sa nɔn ke be búbɔ yí kulɔwa sv.

*Nzalafu'n-mɔ 'ba gvɔ Zozi anwɔn
(Matie 27.27-31, Zvan 19.2-3)*

¹⁶ Nzalafu'n-mɔ nɔn Zozi kɔ hɔ kɔnmanna awulo nɔn akunnun εlɔ. Be kɔ yia nzalafu'n-mɔ kwalaaɪn. ¹⁷ Be kɔ fa taladiε kɔkɔle be kɔ wula yí, εεε be kɔ nwɔn mmowe abotile be kɔ bɔ yí ti. ¹⁸ Mɔ be yɔli sɔ yueli'n, be kɔ yɔ yí like. Bɛ nwan: “Zufu'n-mɔ belemgbɪn, ahɪn o!” ¹⁹ Be 'fa baka be fin yí ti nɔn anɪn, anɪn be 'tɔtɔ yí nwɔn ngeεεε. Be 'kɔtɔ anɪn be 'bebele bɛ nwɔn asɪ yí nyunnun εbele. ²⁰ Mɔ be yeyalalɪ yí nwɔn yueli'n, be kɔ yɪ taladiε kɔkɔle'n mɔ be falɪ be wulalɪ yí'n. Be kɔ fa yí muonun yí die'n be kɔ wula yí. Be nɔn yí kɔ hɔ kulo'n tiba, be 'kɔ a bɔbɔ yí kulɔwa sv.

*Be 'ba bɔbɔ Zozi kulɔwa sv
(Matie 27.32-44, Luku 23.26-43, Zvan 19.17-27)*

²¹ Anɪn bian kɔn fi yí ebolo ɔ le ba. Bian sɔ'n be fele yí Simɔn. ɔ fi kulo'n mɔ be fele yí Silɛnɪn nɔn asɪ. Yí mma-mɔ y'ɔ le Alegɪzannɪdɪli nɔn Lufusi. Nzalafu'n-mɔ kɔ hyɪ yí be kɔ fa Zozi kulɔwa'n be kɔ sua yí. ²² Be nɔn Zozi kɔ hɔ lika kɔn. Be fele

lika sɔ'n Gɔlɔgota. Gɔlɔgota'n, yí bɔ y'ɔ le ke "tile kangɔ lika". ²³ Nzalafu'n-mɔ kɔ fa divɪn be kɔ man Zozi ke ɔ nɔn. Divɪn sɔ'n, be guali nun ayile'n mɔ be fele yí míin'n. (Míin sɔ'n, be nun an, be nnwun man yalɛ'n sunman.) Zozi ngɔ nun man. ²⁴ Be kɔ bubɔ yí kɔlɔwa sɔ. Eɛe be kɔ hyɔɪn tondo be kɔ hye yí taladiɛ'n-mɔ be kɔ fa.

²⁵ Ngɛlemɔ dɔɛ nguanlan yê be bubɔli Zozi kɔlɔwa nun asɔ ɔ. ²⁶ Like'n mɔ yí ti yê be le kun yí'n, b'a hele b'a bɔ yí ti sɔ ebele ke: "Zufu'n-mɔ belemgbin". ²⁷ Be kɔ bubɔ kodiawu nnyuan kɔsɔ kɔlɔwa sɔ Zozi anwɔn ebele. Kun wɔ yí sa fama sɔ, kun kɔsɔ wɔ yí sa bê sɔ. [²⁸ Ke ɔ yɔli mɔ Ehele Ejɔle'n kpɪnlin sɔ nun anɪn. Afi, be heleli yí ke: *B'a ha yí b'a wula etefɔe'n-mɔ anɪn.*] ²⁹ Bé mɔ be 'sɪn ebele'n, be kɔsɔ kɔsɔ bé ti'n, anɪn be le kpe yí nzɔba. Bé nwan: "E! Wɔ mɔ wɔ nwan ɛ 'bu Nyanmian awulo'n nán ɛ fa cian nsan ɛ si'n, ³⁰ de wɔ nwɔn fi kɔlɔwa nun asɔ ju e!"

³¹ Nyanmian teeyɪfɔe mgbain'n-mɔ, nun mala nun asɔ mgbain'n-mɔ kɔsɔ kɔ gulɔ yí nwɔn. Bé nwan: "Ɔ'a le menian ehɪnlin-mɔ nguan, kɔsɔ ɔ ngɔala man yí nwɔn de. ³² Yí mɔ yí nwan ɔ ti Kilisi'n, Izalaye belemgbin'n, ɔ fi kɔlɔwa nun asɔ ɔ jú asɪ maan ye nwún yí e! Se ye nwun yí a, ye 'de yí ye di." Kodiawu nnyuan'n mɔ be bubɔli bé kɔlɔwa sɔ Zozi anwɔn ebele'n kɔsɔ kɔ kpe yí nzɔba.

Zozi ewue'n
(*Matie 27.45-56, Luku 23.44-49, Zvan 19.28-30*)

³³ Mɔ sɛnze'n jinlanlin bé ti afian'n, awosin kɔ wula mân'n lika kwalaaɪin dede nɔsɔba dɔɛ nsan. ³⁴ Nan mɔ dɔɛ nsan juli'n, Zozi kɔ tian nun sele kpa, yí nwan: "*Eloyi, Eloyi, lama sabaktanin?*" Yí bɔ y'ɔ le ke: "*Mín Nyanmian, mín Nyanmian, nzuke ati yê a yaci mín a tv ɔ?*"

³⁵ Bé mɔ be wɔ ebele'n mmie-mɔ mɔ be tɪli yí ngan'n, bé nwan: "Emɔ tíe, ɔ le fele Eli!"

³⁶ Bé nunhan kun kɔ nwanndi ɔ kɔ hɔ kɔ fa eminlan. Ɔ kɔ bɔ yí divɪn bisii nun ɔ kɔ sinnze yí baka kun ati. Ɔ kɔ tunnge yí Zozi anyunnun ke ɔ nɔn. Yí nwan: "Emɔ jínlán! Ye 'ba nian se Eli kɔ a kɔ jula yí a!"

³⁷ M'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi kɔ tian nun sele kpa, ɔ kɔ ha nun.

³⁸ Mgbe nun etanlan'n m'ɔ ja Nyanmian sua nun anɪn'n, ɔ kɔ bɔ yí anwunno ɔ kɔ sua sɛsɛ nnyuan dede ɔ kɔ ju yí bɔ asɪ. ³⁹ Anɪn *Lɔmɔn nzalafu kpain nun anyɪn tua Zozi. M'ɔ nwunlin ke Zozi tianlin ɔ halɪ nun'n, yí nwan: "Ɔ ti ananhɔle, bian ehɪ ti Nyanmian Awa sakpa!"

⁴⁰ Anɪn mmalasua mmie-mɔ kɔsɔ jijin mɔva yê be le nian Zozi ɔ. Mmalasua sɔ'n-mɔ, Mali m'ɔ fi Magɪdala'n, Zɔbaki m'ɔ ti Kutua'n nun Zozɔ anin Mali, ɔ nun Salome, be wɔ bé nun bie. ⁴¹ Mɔ anɪn Zozi wɔ Galile'n, be sili yí sɔ, be solɪ yí. Mmalasua'n-mɔ mɔ anɪn be jijin ebele'n, mmie-mɔ dɔɔn kɔsɔ sili Zozi sɔ be walɪ Zoluzalemɔn.

Zozi esie'n
(*Matie 27.57-61, Luku 23.50-56, Zvan 19.38-42*)

⁴² Cian sɔ'n ti cian mɔ Zufu'n-mɔ fa bɔbɔba bé nwɔn be sie ɔ. Afi alíe'n m'ɔ tɔtɔva yí'n ti enwɔnmian ele cian. Mɔ alíe'n 'kɔ yí nɔsɔba nun'n, ⁴³ Zozefu m'ɔ fi kulo mɔ be fele yí Alimate nun asɔ'n kɔ a. Bé mɔ be di Izalaye mân nun anɪn ejɔle'n, bé bie y'ɔ le yí. Menian'n-mɔ felɪ yí kpa. Yí kɔsɔ ɔ le nwɔnnde Nyanmian Belemgbin Mân'n. Ɔ kɔ nyan anwɔnsɛle ɔ kɔ hɔ Pilatɪ anwɔn elɔ. Ɔ kɔ sele yí ke ɔ fá Zozi fuin'n mán yí. ⁴⁴ Ejɔle'n kɔ sin Pilatɪ anwɔn. Afi ɔ njɔnlin man ke Zozi kɔ wu nde-nde sua ɔ. Ehika ati, ɔ kɔ yí sɔvanlan kɔ hɔ kɔ fele nzalafu'n-mɔ kpain'n ɔ kɔ bisa yí se Zozi wuli nde sakpa a. ⁴⁵ Mɔ nzalafu kpain'n walɪ hanlin heleli yí ke ɔ ti sɔ sakpa'n, ɔ kɔ man Zozefu atin ke ɔ fá yí fuin'n. ⁴⁶ Zozefu kɔ to kisaan. Ɔ kɔ yɪ Zozi fuin'n fi kɔlɔwa nun asɔ. Ɔ kɔ fa kisaan'n kɔ fɔfɔ yí nwɔn. Ɔ kɔ hɔ kɔ

sie yí seka kòn anun. Seka sò'n, bɔka m'ò tì ebota'n, nun yê be kotolì yí ò. Ò kò kunndo ebue kòn kò nyin yí anvan'n. ⁴⁷ Mali m'ò fi Magɔdala'n, ò non Zozu anin Mali, be nwonlin lika mò be sieh Zozi'n.

16

Zozi ewuetinng'e'n

(Matie 28.1-8, Luku 24.1-12, Zvan 20.1-10)

¹ Mò enwonmian ele cian'n sɔnlin'n, Mali m'ò fi Magɔdala'n, ò non Zvakɩ anin Mali, non Salome, be kò to alufanlan ke be 'kò a fa be kò kpokpa Zozi fuin'n.

² Mòlè'n ngelemò, mò senzè'n 'fite'n, be kò hò seka nun asu. ³ Be kò han yí bé afian elò ke: “Nwan yê ye nyan yí maan ò kunndo ebue'n m'ò nyin seka nun anvan'n man yé ò?”

⁴ Nan mò be hanlin sò'n, be 'tò bé nyin an, be kò nwun ke ebue kpili'n m'ò nyin seka nun anvan'n kisa ahanmian dada angonmin. ⁵ Ehi a, be kò wòlò seka nun anun. Be 'nian an, anin kpafele kòn wula taladié fufue ò ti fama sò ebèle. Esulo kò han bé.

⁶ Nan kpafelè'n nwan: “Nán be sulo. Emò le kpòndè Zozi m'ò fi Nazaleti'n, mò be bɔbòli yí kòlòwa sò'n? Ò'a hìn. Ò non man ewa. Emò nian lika mò be tɔli yí'n. ⁷ Nan emò hó bó yí menian'n-mò non Pielì amannìe ke ò le di mva bé nyunnun Galile mân nun anun elò. Ke ò hanlin hehelì bé'n, elò yê be 'ba nwun yí ò.”

⁸ Mò kpafelè sò'n hanlin sò hehelì bé yueli'n, be fi seka nun anun be kò fite. Be kò gua bé ja asì. Afi esulo hanlin bé, bé nwòn wòsòli bé kpa. Kemò esulo hanlin bé nun ati, be ngò han ejòle be ngò hele svanlan fíí.

Zozi 'ba yì yì nwòn kele yì menian'n-mò

(Matie 28.9-10, Zvan 20.11-18)

[⁹ Mòlè'n ngelemò tutun mò Zozi fi ewue nun tinngelì'n, ò lili mva ò yìli yì nwòn ò hehelì Mali m'ò fi Magɔdala'n. Mali sò'n, Zozi tuli yì nun wawe ete nsò.

¹⁰ Ò kò hò kò bò amannìe kò hele bé mò be non Zozi sanlin nun'n. Anin bé lɔa tɛ bò bé nwòn be tɛ sun yì. ¹¹ Mò be tili amannìe'n mò Mali bòli hehelì bé ke Zozi a tinngè nán ò'a nwun yì'n, b'a nne b'a nni man.

Zozi 'ba yì yì nwòn kele yì menian'n-mò anun nnyuan

(Luku 24.13-35)

¹² Ehi anzin, Zozi kò yì yì nwòn ngacile biegun ò kò hele yì menian'n-mò anun nnyuan. Menian nnyuan sò'n-mò, anin be le kò nanmue nun. ¹³ Be kò sa bé nzin be kò a kò bò ehinlin-mò amannìe. Be hanlin hehelì bé a, be ngò le be ngò li man biegun.

Zozi 'ba yì yì nwòn kele yì menian bulu non kòn'n

(Matie 28.16-20, Luku 24.36-49, Zvan 20.19-23)

¹⁴ Ehi anzin, anin Zozi menian bulu non kòn'n gua tɔbilì nwòn be le didi. Zozi kò yì yì nwòn ò kò hele bé. Ò kò tu bé nyunnun wò dedi'n mò be le man yì non bé ahonlin ketee nun anwòn. Ò sanlin ke, ò fi ewue nun tinngelì'n, amannìe'n mò bé mò be nwonlin yì'n bòli'n, ehinlin-mò a nne b'a nni man.

¹⁵ Ehi, Zozi kò han kò hele bé ke: “Emò hó mân'n lika kwalaaatin, be hó bó Nyanmian Ejòlekpa'n be héle eyuadi'n. ¹⁶ Svanlan m'ò kò le kò li, m'ò kò man emò kò sònin yì'n, ò 'nyan yì ti. Nan svanlan mò ò'a nne ò'a nni man'n, yì ti 'ka nun. ¹⁷ Bé mò be kò le be kò li'n, è 'nwun nyòlè mò be 'ba yò'n: Be 'fòan wawe ete'n-mò wò mín dunman nun. Be 'kan anie nvofole-mò. ¹⁸ Sè be sò owo nun o, sè be di ayile m'ò kun svanlan bòbò a, like fíí ngò yò man bé. Sè be fa bé sa be fua nwuluwafòe'n-mò anwòn an, nwuluwafòe'n-mò 'tì akpòle.”

Zozi anwunno ejɔɛ'n
(Luku 24.50-53)

¹⁹ Mɔ yɛ Mɪn Zozi hanlɪn ejɔɛ sɔ'n-mɔ yueli'n, ɔ kɔ fɔ kɔ hɔ anwunno. ɔ kɔ hɔ kɔ tanlan Nyanmɪan Kpili fama sɔ. ²⁰ Zozi menian'n-mɔ kɔ hɔ kɔ bɔ Ejɔɛkpa'n lika kɔalaatin. Yɛ Mɪn kɔ jinlan bɛ nzin wɔ bɛ junman nɪn anun. ɔ man bɛ yɔli asinbɛnwɔn ninngɛ. Asinbɛnwɔn ninngɛ sɔ'n-mɔ keke bɛ nɔan ejɔɛ'n tɪ ananhɔɛ sakpa.]

EJOLEKPA'N MŌ LUKU HELELI'N

M'ò wò nun'n

Nwan sʋanlan di e y'ò le Luku? Anun Luku di dákute junman (Kolòsʋ 4.14). Ō bukali Zozi Bòfʋe Pòlʋ (2 Timote 4.11, Filemòn 24). Ō nun yí y'ò hólí Lòmòn kulo nún asʋ ò. Ō heleli kalata ndúndún nnyuan. Nunhan kún y'ò le Ejòlekpa ehi m'ò kan Zozi Kilisi anwòn ejòle'n. Kalata ehúnlin, be fele yí “Zozi mmòfʋe'n-mò junman'n”. Ō heleli kalata nnyuan sò'n nwanlin sʋanlan kún. Sʋanlan sò'n tí abílíba kpili kpa. Be fele yí Teofili, yí bʋ y'ò le ke “Nyanmian amanngòn”. Luku muonun a nnwun man Zozi yí nyínsʋ, nan ò bisali bisali Zozi anwòn ejòle'n bé mò be nwunlin yí bé nyínsʋ nún anwòn elò kwalaaaká nán ò'a hele kalata kanlanman ehi.

Ejòlekpa ehi anun, Luku le kele yé ke Zozi tí mân mân'n kwalaa Ngʋandefʋe. Afí, ke Zozi hanlin heleli Zase'n, yí nwan ò 'ba kpòndé bé mò b'a minlin'n-mò nán ò de bé ngʋan (19.10).

Luku falí Zʋan Batisi nun Zozi awòle nún anwòn ejòle ò bólí yí kalata nún abu (yí tí 1-2). Ese ò le kan ke Zʋan Batisi kpínlin sòninlin Zozi ò nun ke Abònsanmòn kpínlin sòli yí nianlin nún anwòn ejòle (3.1-4.13). Ese Luku le kan Zozi junman'n m'ò lili yí Galile mân nun nún anwòn ejòle (4.14-9.50). Galile mân nun, Zozi bólí Nyanmian Belemgbin Mân nún anwòn Ejòlekpa'n, ese ò manlin nwuluwafʋe dòon anwòn salí. Zozi feleli menian bulu non nnyuan yí nwòn. Ō sʋanlin bé maan bé kʋsʋ be hólí bólí Ejòlekpa'n, ese be manlin nwuluwafʋe'n-mò anwòn salí. Ehi anzin, Luku le kele yé ke ò kpínlin yólí mò Zozi falí Zoluzalemòn atín'n (9.51-19.28). Zozi yúlí menian abulasʋ non nnyuan biekun ò sʋanlin bé nnyuan nnyuan ke be lí mʋa líka kwalaa mò yí muonun ò 'ba sún'n. Zozi bulí anyúndala dòon ò heheleli menian'n-mò Nyanmian ninngé. Ejòlekpa nún agualé nun, Luku man yé nwun yí ke Zozi juli Zoluzalemòn. Ebele Zufʋ mgbain'n-mò mianlin Lòmòn kònmanna Pilatí maan be hunlin Zozi kulòwa sʋ. Yí cian nsan nún asʋ, Zozi fi ewue nun tinngeli, ò yúlí yí nwòn heleli yí menian'n-mò, ese ò fʋlí hólí nyanmiansʋ (19.28-24.53).

¹ Kpain Teofili,

Ninngé mgbili mgbili'n mò Nyanmian a yò wò yé afian ewa'n, menian dòon a bò yí bʋ be le kele ejòle sò'n-mò. ² Bé mò be nwunlin ninngé sò'n-mò abòbò nun, mò be yúlí bé ke be hán Nyanmian Anʋan Ejòle'n, ejòle mò be hanlin be heleli yé'n, yí fòón yé menian'n-mò heleli nún ò. ³ Yí tí, mín kʋsʋ, m'an bisa bisa nun m'an nwun yí fòón ke ejòle'n kpínlin bólí yí bʋ ngelemò nun'n. M'an nian an, anin Kpain, ò tí kpa ke mún kele wó mún sʋsò sʋ mún kan ejòle sò'n mún kele wó. ⁴ Mún kele kalata ehi mún nwan wó maan é nwun yí ke ejòle'n mò a tí'n tí ananhòle sakpa.

Nyanmiansʋ bòfʋe Gabiliye 'ba han

Zʋan Batisi awòle nún anwòn ejòle

⁵ Ehi, belemgbin Elòdí m'ò sie Zude mân'n bele sʋ, anin bian kún wò ebele. Bian sò'n, be fele yí Zakali. Ō tí Nyanmian tseyifʋe wò tseyifʋe Abia fâ nún anun. Be fele yí yí nún Elizabetí, ò fí Nyanmian tseyifʋe kpain Aalòn afilie nún anun. ⁶ Bé menian nnyuan'n, be tí fòón wò Nyanmian anyunnun. Bé nyín sò Nyanmian. Be di yí mala nún asʋ. ⁷ Nan kʋsʋ be wúlí man baa fíí, ò sanlin ke Elizabetí tí mʋta, ese bé menian nnyuan'n b'a yò mgbain.

⁸ Cian kɔn, anin Zakali ɛ di yí tɛɛyɛ junman'n wɔ Nyanmian anyunnun, afi anin Nyanmian junman elie nin a tɔ bé fâ diɛ'n. ⁹ Kɛ bé mala'n kele'n, ɔ di kɛ bɛ cɔn tondo nán bɛ yí sɔanlan'n mɔ ɔ 'yala alufanlan'n wɔ Nyanmian sua nin anin lika mɔ bɛ yala yí'n. Bɛ hyɔnlɔn tondo nin an, bɛ kɔ yí Zakali. Zakali kɔ hɔ kɔ wɔlɔ Nyanmian sua nin anin, ɔ kɔ bɔ yí junman nin abɔ. ¹⁰ Mɔ ɔ 'yala alufanlan'n, anin menian'n-mɔ kɔalaa gua awulo efan bɛ ɛ yɔ asɔnɔn bɛ man bé nwɔn.

¹¹ Ebele ala, yé Mɔn bɔfɔɛ'n kɔn kɔ yí yí nwɔn kɔ hele Zakali. Bɔfɔɛ sɔ'n jin tɔbilɔ'n mɔ bɛ yala alufanlan'n sɔ'n fama sɔ ebele. ¹² Mɔ Zakali nwunlin yí'n, yí kunnun kɔ tɔ yí, ɛsɛ esulo kɔ han yí. ¹³ Bɔfɔɛ'n nwan: “Zakali, n'ɛ sulo! Nan Nyanmian Kpili a tie wɔ nzɛɛ'n. Wɔ yí Elizabeti 'ba wɔ baa belenzua kɔn man wɔ. Baa sɔ'n, tɔn yí Zɔan. ¹⁴ ɛ 'ba li yí nwɔn fɛ kpa, menian dɔn kɔsɔ 'ba li yí awɔle nin anwɔn ndutue. ¹⁵ ɔ sanlin kɛ ɔ 'ba yɔ sɔanlan kpili wɔ yé Mɔn anyunnun. Baa sɔ'n, ɔ mma nnɔn man divɔn anaan nzan seɛ ngacile biala. Bɛ 'wɔ yí a, anin Nyanmian Wawɛ Nwannzan-nwannzan wɔ yí nun kpa. ¹⁶ ɔ 'cɔn Izalaye amma'n-mɔ dɔn ba yé Mɔn m'ɔ tɔ bé Nyanmian nin anwɔn biekun. ¹⁷ ɔ le kpɔmanfɔɛ *Eli ajɔnlɔn'n nɔn yí tunmin'n, yí muonun ɔ 'di kpɔman wɔ Nyanmian anyunnun ɔ sesie siɛ'n-mɔ nɔn bé mma'n-mɔ afian. ɔ 'man bé mɔ bé nyin nzɔ man Nyanmian'n nwun ngele kɛ sesɛfɔɛ'n-mɔ. ɔ 'man menian'n-mɔ sesie bé nwɔn bɛ nwɔnndɛ yé Mɔn.”

¹⁸ Zakali kɔ bisa bɔfɔɛ'n kɛ: “Anin, mɔn 'yɔ sɛ nán m'an nwun yí ananhɔle. ɔ sanlin kɛ mɔn muonun, m'an yɔ awɔlɔwa. Mɔn yí kɔsɔ a yɔ awɔlɔwa.”

¹⁹ Bɔfɔɛ'n nwan: “Bɛ fɛle mɔn Gabiliyɛ. Mɔn yê mɔn jinlan Nyanmian anyunnun mɔn sɔ yí ɔ. ɔ'a sɔan mɔn kɛ m mála n gán ejɔle fɛ ehi n géle wɔ. ²⁰ Mɛle'n ju a, mɔn nɔan ejɔle'n 'kpɔn sɔ. Nan kɔsɔ, kɛmɔ a nne man ejɔle sɔ nin a nni man'n, ɛ 'ba tɔ amunle, ɛ ngɔ hɔala man juɔ dede ɔ 'ju tɛmɔn mɔ ejɔle'n mɔ m'an han'n kɔ kpɔn sɔ'n.”

²¹ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, menian'n-mɔ gua awulo ɛwa b'a nwɔnndɛ dede ɔ'a sin bé nwɔn kɛ Zakali fi Nyanmian sua nin anin nvite man ɔ. ²² Nan mɛle mɔ afi Zakali fi Nyanmian sua nin anin fiteli'n, ɔ a ngɔala man ejɔle kan kele bé. Menian'n-mɔ kɔ nwun kɛ like a fite yí Nyanmian sua nin anin ɛlɔ. ɔ 'kan ejɔle'n kele bé a, ɔ le yí sa, afi yí nɔan a muan.

²³ Mɔ Zakali yueli Nyanmian awulo nin anin junman'n di'n, ɔ kɔ sa kɔ hɔ yí kulo. ²⁴ Mɔ Zakali salɔ hɔli'n, ɔ'a nje man biala, yí yí Elizabeti kɔ nwɔnndɛ. Elizabeti kɔ fa yí nwɔn kɔ fia dede sala nnun. Yí nwan: ²⁵ “Yé Mɔn a nwun mɔn nwɔn anwunnvoe. ɔ'a le mɔn fi anyunnunguasɛ'n m'ɔ kan mɔn wɔ menian'n-mɔ anyunnun nin anin.”

Nyanmiansɔ bɔfɔɛ Gabiliyɛ 'ba han

Zozi Kilisi awɔle nin anwɔn ejɔle

²⁶ Mɔ Elizabeti nwɔnndɛli m'ɔ lili sala nsian'n, yí sala nsian nin asɔ, Nyanmian kɔ sɔan yí bɔfɔɛ Gabiliyɛ talua muan kɔn anwɔn Galile mán nin anin kulo'n kɔn asɔ. Bɛ fɛle kulo sɔ'n Nazaretɔ. ²⁷ Talua muan sɔ'n, bɛ fɛle yí Mali. Yí hun y'ɔ le Zozefɔ m'ɔ fi belemgbin Davidi afilie nin anin'n. Zozefɔ nɔn yí lali man lé. Afi ɔ falɔ man Mali atɔnvɔle. ²⁸ Bɔfɔɛ'n kɔ wɔlɔ lika mɔ Mali wɔ'n, yí nwan: “Mali, ahin o! Yé Mɔn a yeyila wɔ sɔ, ɔ nɔn wɔ tɔ.”

²⁹ Ejɔle sɔ'n kɔ man Mali ati anin kɔ yɔ yí sisakaa. ɔ le bisa yí nwɔn kɛ ahin ebisa sɔ ehi abɔ y'ɔ le benin? ³⁰ Ehi a, bɔfɔɛ'n nwan: “Mali, n'ɛ sulo! Nan Nyanmian a yeyila wɔ sɔ. ³¹ ɛ 'ba nwɔnndɛ ɛ wɔ baa belenzua kɔn. Tɔn baa sɔ'n Zozi. ³² ɔ 'ba yɔ sɔanlan kpili kpa, bɛ 'ba fɛle yí Nyanmian Kpili m'ɔ wɔ anwunno anwunno ɛlɔ nin Awa. Yé Mɔn Nyanmian 'ba man ɔ di belemgbin

ke yí nan Davidi. ³³ Ɔ 'sie Izalayε amma'n-mɔ mɛle biala. Yí mɛle'n le man ayuelɛ.”

³⁴ Mali kɔ bisa bɔfɔɛ'n ke: “Anun, ɔ 'yɔ se nán ɔ'a yɔ sɔ, mɔ mɪn nzi man bian'n?”

³⁵ Bɔfɔɛ'n nwan: “Wawε Nwannzan-nwannzan'n 'ba wɔɔ wɔ́ nun yê Nyanmian Kpili m'ɔ wɔ anwunno anwunno ɛɔ'n 'ba fa yí tunmin'n butu wɔ́ sɔ. Yí sɔ ati, baa nwannzan-nwannzan'n mɔ ε 'ba wɔ yí'n, be 'ba fele yí Nyanmian Awa. ³⁶ Nian, Elizabeti m'ɔ tɪ wɔ́ abie'n, yí m'ɔ tɪ mɔta m'ɔ ngwala man baa wɔ'n, sunnzun mɔ ɔ'a yɔ kpain, ɔ'a nwɔnnze, yí sala nsian ahɪ. ³⁷ Ɔ sanlɪn ke Nyanmian kɔala like biala yɔ.”

³⁸ Mali nwan: “N dɪ yé Mɪn afanian, mɔ a han'n, man ɔ yɔ́ sɔ mán mín.” Ke ɔ hanlɪn sɔ yueli'n yê bɔfɔɛ'n hɔɪ ɔ.

Mali 'ba hɔ fua Elizabeti anwɔn.

³⁹ Eɪ anzin, ɛcian kɔn Mali kɔ jasɔ ɔ kɔ han yí nwɔn ɔ kɔ hɔ kɔ fua Zakali nɔn Elizabeti anwɔn bé kulo nɪn asɔ. Kulo sɔ'n wɔ́ Zude mán nɪn anun mmɔka'n-mɔ afian. ⁴⁰ Mɔ Mali juli ɛbeɛ'n, ɔ kɔ wɔɔ bé awulo nɪn anun ɔ kɔ bisa Elizabeti ahɪ. ⁴¹ Mɔ Elizabeti tɪ Mali ahɪn ebisa'n, baa'n m'ɔ la yí kunnun'n kɔ han yí nwɔn. ɛbeɛ ala, Wawε Nwannzan-nwannzan'n kɔ wɔɔ Elizabeti anun. Nán ɔ'a tɪan seɛ ɔ'a se ke: ⁴² “Nyanmian a yeyila wɔ́ sɔ a tala mmalasua'n-mɔ kɔalaatin. Yí nyila'n kan baa'n mɔ ε le 'ba wɔ yí'n. ⁴³ Mín muonun, n dɪ mín dɛ se mɔ yê mín Mɪn anin'n ba ɔ fua mín nwɔn ɔ? ⁴⁴ Nian, mɛle mɔ ε bisalɪ mín ahɪn nɪn ala, baa'n m'ɔ la mín kunnun'n kɔ li fe ɔ kɔ han yí nwɔn. ⁴⁵ Nyila hán wɔ́ Mali. Afɪ a le a li ke yé Mɪn Anɔan ɛjɔɛ'n mɔ ɔ'a han ɔ'a hele wɔ́'n 'kpɪn sɔ sakpa!”

Mali 'ba yɪ Nyanmian ayε

⁴⁶ Mali nwan:

“Mɪn 'yɪ yé Mɪn ayε.

⁴⁷ Mɪn dɪ Nyanmian m'ɔ tɪ mín Ngwandefɔɛ nɪn anwɔn fe.

⁴⁸ Ɔ sanlɪn ke mín kanga nun,

ɔ'a tɔ yí nyɪn mín afan ɔ'a yeyila mín sɔ.

Ɔ fi ɛnɛ m'ɔ kɔ'n, menian'n-mɔ kɔalaa 'ba han ke Nyanmian a yeyila mín sakpa.

⁴⁹ Ɔ sanlɪn ke Tunminfɔɛ Nyanmian Kpili a yɔ ninngɛ mgbili mgbili a man mín.

Yí dunman'n tɪ nwannzan-nwannzan.

⁵⁰ Bé mɔ be man yí anyɪnnzɔ'n, ɔ 'nwun bé nwɔn anwunnvoe mɛle biala anun.

⁵¹ Ɔ'a yɪ yí tunmin asa'n ɔ'a hele atubɛnwɔn mma'n-mɔ ɔ'a gua bé ebolo.

⁵² Ɔ'a tu mmelemgbin'n-mɔ bé bia'n-mɔ asɔ, ɔ'a man ehiannin mma'n-mɔ lɪka kpa a tanlan.

⁵³ Ɔ'a man yalɛfɔɛ'n-mɔ akɔ a yɪ, ɔ'a fɔan esikafɔɛ'n-mɔ maan be le bé sa to b'a hɔ.

⁵⁴ Ɔ'a bɔka Izalayε mán'n m'ɔ sɔ yí'n.

Yí lɔa a nvi man ye'n

⁵⁵ mɔ ɔ 'yɔ Abalahamɔn nɔn yí sasɔ'n-mɔ cɪan daa'n.

Ɔ sanlɪn ke ɔ falɪ bɔɪ yé nan-mɔ anɔhɔba.”

⁵⁶ Mɔ Mali hanlɪn sɔ yueli'n, ɔ lili kɔ yɔ́ sala nsan Elizabeti anwɔn ɛbeɛ kɔalaaka nán ɔ'a sa ɔ'a hɔ yí kulo.

Zvan Batisi awɔɛ'n

⁵⁷ Ɔ wɔ ebele dede Elizabeti cian kɔ ju. Ɔ 'kɔ a wɔ a, ɔ kɔ wɔ baa belenzua kɔn.
⁵⁸ Menian mɔ be nɔn bé mantan mantan sɔ'n nɔn yí nwɔn amma'n-mɔ mɔ b'a
 nwun junman kpili'n mɔ yé Mɔn a li a man Elizabeti'n, be nɔn yí kɔ li yí nwɔn
 fe. ⁵⁹ Mɔ Baa'n lili mɔle kɔn'n, be kɔ a kɔ kpɛ yí mmian nun. Bé nwan be 'fa yí sɔ
 Zakali dunman'n be tɔn yí. ⁶⁰ Yí nin nwan: “Cɛɛɛ, nán be fele yí Zakali, nan ɔ li
 Zɔan.”

⁶¹ Bé nwan: “Nwan yê ɔ li Zɔan wɔ afile nɔn anun mɔ yí ti yê be 'tɔn yí sɔ'n?”

⁶² Be le bé sa be kɔ bisa yí sɔ ke: “Nan wɔ wa'n, wɔ nwan ɔ li se kpa?”

⁶³ Ebele ala, Zakali kɔ bisa tabɔa kaan kɔn ɔ kɔ hele sɔ ke: “Mín wa'n li Zɔan.”
 Ejɔle sɔ'n kɔ sin bé kwalaa bé nwɔn. ⁶⁴ Ke ɔ heleli yueli ala, Nyanmian kɔ tike yí
 nɔan'n. Zakali kɔ kuku yí nɔn sɔ ɔ kɔ yí Nyanmian aye. ⁶⁵ Ebele ala, esulo kɔ han
 bé mɔ be nɔn Zakali mantan mantan sɔ'n, ebele mán sɔ nɔn anun menian'n-mɔ
 kwalaa kɔ ti ejɔle sɔ'n. ⁶⁶ Bé nun kɔn biala m'ɔ kɔ ti ejɔle sɔ'n, ɔ jɔnɔn dede a, ɔ
 bisa yí nwɔn ke: “Baa sɔ'n, nzu sɔanlan die yê ɔ 'kaci ɔ?” Be le kan sɔ, ɔ sanɔn
 ke bé kwalaa be nwun yí ke yé Mɔn tunmin'n wɔ baa nɔn anun sakpa.

Zakali 'ba yí Nyanmian aye

⁶⁷ Mɔ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n wɔbɔli Zɔan asɔ Zakali anun'n, ε 'nwun
 ejɔle m'ɔ hanɔn'n:

⁶⁸ “Be mán ye yí yé Mɔn

m'ɔ ti Izalayɛ amma'n-mɔ Nyanmian nɔn aye.

Ɔ sanɔn ke ɔ'a nɔan yí menian'n-mɔ ɔ'a le bé ti.

⁶⁹ Ɔ'a man ngɔandefɔe kpili kɔn a fite
 belemgbin *Davidi m'ɔ ti yí akɔa nɔn afile nɔn anun.

⁷⁰ Ejɔle sɔ'n, ɔ lili mɔa

ɔ manɔn yí anwɔntɛ mgbɔmanfɔe'n-mɔ hanɔn yí daba.

⁷¹ Ɔ bɔli yé anɔhɔba ke

ɔ 'ba le yé fi yé mgbɔfɔe'n-mɔ asa nun,

⁷² ɔ 'nwun yé nan-mɔ anwɔn anwunnvoe,

εεε ɔ 'kaci yí nyɔhyɛ nwanzan-nwanzan'n

m'ɔ nɔn yé hyɔhyɛl'n.

⁷³ Nyanmian hanɔn ndâ yé nan Abalahamɔn anyunnun ke

⁷⁴ ɔ 'de yé fi yé mgbɔfɔe'n-mɔ asa nun,

maan ye sɔ yí ahɔnminkan nun,

⁷⁵ εεε ye 'nanndi nwanzan-nwanzan

ye yɔ like m'ɔ ti sɛsɛ cian biala wɔ yí nyunnun.

⁷⁶ Nan wɔ die, mín wa, be 'ba fele wɔ

Nyanmian Kpili m'ɔ wɔ anwunno anwunno elɔ'n kpɔmanfɔe.

Ɔ sanɔn ke ε 'ba nanndi yé Mɔn anyunnun

nán ε sesie yí atɔn'n,

⁷⁷ εεε ε 'man yí menian'n-mɔ nwun yí ke

ɔ 'ba fa bé etɛ'n-mɔ ce bé ɔ de bé ngɔan.

⁷⁸ Yé Nyanmian'n sɔ anwunnvoe, εεε ɔ ti kpa sɔnman.

Ɔ 'ba man anwunno kanlannɛ'n ta yé nwɔn.

Kanlannɛ sɔ'n ti ke sɛnze m'ɔ le fite ɔ.

⁷⁹ Ɔ 'man ɔ ta bé mɔ be ti awosin nɔn anun

ɔ nɔn ewue asa abɔ nɔn anwɔn.

Ɔ 'man ɔ kele yé atɔn'n m'ɔ man be nyan albacɔcɔ'n.”

⁸⁰ Anɔn batɔnman'n le nyin εεε anɔn yí ti le tin. Ɔ kɔ tanlan εwâ nɔn anun elɔ.
 Ɔ wɔ elɔ dede tɛmɔn'n juli ɔ bɔli yí bagua nun junman nɔn abɔ Izalayɛ amma'n-
 mɔ afian.

2

Zozi awɔlɛ'n (Matie 1.18-25)

¹ Mɛlɛ sɔ nɪn anun, belemgbin kpain'n mɔ bɛ fɛlɛ yɪ *Sezaa Ogusiti'n kɔ man atɪn kɛ bɛ hɔ bɛ kwalaa mɔ bɛ wɔ *Lɔmɔn ɛhɪnlɪn mɔn nɪn anun'n. ² Mɔ alimɔa menian ɛha sɔ'n 'ju sɔ'n, anɪn Kiliniusɪ tɪ kɔnmanna wɔ Sili mɔn nɪn anun. ³ Ɔ sɛ kɛ anɪn sɔanlan kɔn biala kɔ yɪ kulo maan bɛ kɛlɛ yɪ dunman.

⁴ Zozɛfɔ kɔsɔ fi Nazaretɪ, Galile mɔn nɪn anun, ɔ kɔ hɔ Zude mɔn nɪn anun kulo'n mɔ bɛ fɛlɛ yɪ Betelehɛmɔn nɪn asɔ, lɪka mɔ bɛ wɔhɪ belemgbin Davidi'n. Ɔ sanlɪn kɛ Zozɛfɔ muonun tɪ Davidi aflie nɪn anun sɔanlan. ⁵ Ɔ nɔn yɪ yɪ Mali bɛ 'kɔ a man bɛ kɛlɛ bɛ dunman. ⁶ Mɛlɛ sɔ nɪn anun, anɪn Mali lɛ nɔwɔnnzɛ. ⁷ Nan mɔ bɛ juli Betelehɛmɔn'n, nɔn yɪ kɔ a han yɪ, ɔ'a wɔ. Ɔ 'wɔ yɪ bamuan baa nɪn an, ɔ kɔ wɔ belenzua kɔn. Ɔ kɔ fa ɛtanlan kɔ fɔfɔ yɪ nɔwɔn, ɔ kɔ la yɪ abalanda nɪn anun lɪka kɔn. Ɔ sanlɪn kɛ sua sɔ'n tɪ dabɛlɛ kɔn nɔn abalanda. Dabɛlɛ nɪn anun an, b'a sike sɔanlan. Abalanda nɪn an, b'a hye nɪn nnyuan. Ɔ lɛ menian'n-mɔ lɪka yɛ naan'n-mɔ kɔsɔ dɛ. Lɪka'n mɔ naan'n-mɔ didi'n, ɛbɛlɛ yɛ b'a sesie adɔman'n dabɛlɛ nɪn ɔ.

Nyanmiansɔ bɔfɔvɛ kɔn 'ba fite mmɔa ɛnɪanfɔvɛ'n-mɔ

⁸ Kɔngɔɛ sɔ kɔnmgba'n, anɪn mmɔa ɛnɪanfɔvɛ mmie-mɔ wɔ Betelehɛmɔn anwɔn ɛbɛlɛ ebo kɔn asɔ. Menian sɔ'n-mɔ da ɛlɔ, bɛ sisa bɛ mmɔa'n-mɔ. ⁹ Ɛbɛlɛ ala, nyanmiansɔ bɔfɔvɛ kɔn kɔ fite bɛ, yɛ Mɪn anunminnyanmɔn'n kɔ ta kɔ si kɔ yia bɛ. Esulo kpili kpa kɔ han bɛ. ¹⁰ Bɔfɔvɛ'n nwan: “Nɔn bɛ sulo! Ɔ sanlɪn kɛ, mɪn 'ba han ɛjɔlɛ kpa kɔn mɪn kele ɛmɔ. Ɛjɔlɛ kpa sɔ'n 'ba man mɔn'n kwalaa di fɛ kpa. ¹¹ Ɛnɛ kɔngɔɛ, b'a wɔ Ngɔandefɔvɛ'n wɔ Davidi kulo nɪn asɔ b'a man ɛmɔ. Ngɔandefɔvɛ sɔ'n, y'ɔ lɛ *Kilisi'n m'ɔ tɪ yɛ Mɪn'n. ¹² Nzɔlɛ'n mɔ ɛmɔ 'fa bɛ nɔwɔn yɪ'n, y'ɔ lɛ ɛhɪ: Baa sɔ'n, b'a fa ɛtanlan b'a fɔfɔ yɪ nɔwɔn b'a tɔ yɪ abalanda nɪn anun lɪka mɔ naan'n-mɔ didi'n.”

¹³ Kɛ ɔ 'kan sɔ nɪn ala, nyanmiansɔ mmɔfɔvɛ mmiekun-mɔ dɔn kpa kɔ a kɔ bɔka yɪ sɔ, bɛ kwalaa, bɛ lɛ yɪ Nyanmian ayɛ. ¹⁴ Bɛ nwan: “Anunminnyanmɔn hɔn Nyanmian m'ɔ wɔ anwunno anwunno ɛlɔ'n. Ɔ kulo asɛ nɪn asɔ ɛwa menian'n-mɔ. Ɔ'a man bɛ lɔa a cɪcɪ bɛ nɔwɔn.”

Mmɔa ɛnɪanfɔvɛ'n-mɔ 'ba hɔ Betelehɛmɔn

¹⁵ Mɔ nyanmiansɔ mmɔfɔvɛ'n-mɔ hanlɪn ɛjɔlɛ sɔ'n yuelɪ mɔ bɛ salɪ fɔhɪ nyanmiansɔ'n, mmɔa ɛnɪanfɔvɛ'n-mɔ kɔ han kɔ hele bɛ nɔwɔn kɛ: “Bɛ mɔn yɛ hɔ Betelehɛmɔn, nɔn yɛ hɔ nɪan like'n mɔ yɛ Mɪn a han yɪ nɔwɔn ɛjɔlɛ a hele yɛ'n yɛ nyɪnsɔ.”

¹⁶ Ɛbɛlɛ ala, bɛ kɔ han bɛ kɔ gua sɔ, bɛ nɔan y'ɔ lɛ Betelehɛmɔn. Sakpa kɔsɔ, bɛ kɔ hɔ kɔ tɔ Mali nɔn Zozɛfɔ nɔn baa adɔman'n. Adɔman'n la abalanda nɪn anun ɛbɛlɛ, lɪka mɔ naan'n-mɔ didi'n. ¹⁷ Mɔ mmɔa ɛnɪanfɔvɛ'n-mɔ juli ɛlɔ, mɔ bɛ nɔwɔnlin baa'n yuelɪ'n, bɛ kɔ han ɛjɔlɛ'n mɔ bɔfɔvɛ'n walɪ hanlɪn yɪ batɔnman nɪn anwɔn'n kwalaa kɔ hele bɛ. ¹⁸ Ɛjɔlɛ sɔ'n mɔ bɛ hanlɪn'n kɔ sin menian'n-mɔ mɔ bɛ wɔ ɛbɛlɛ'n kwalaa anwɔn. ¹⁹ Yɪ kwalaa mɔ bɛ hanlɪn'n, Mali falɪ sielɪ yɪ tɪ anun, tɛmɔn biala ɔ jɔnlɪn yɪ nɔwɔn. ²⁰ Mɔ mmɔa ɛnɪanfɔvɛ'n-mɔ hanlɪn ɛjɔlɛ sɔ'n yuelɪ'n, bɛ kɔ sa bɛ kɔ hɔ. Bɛ 'kɔ a, anɪn bɛ lɛ kannɔvɔ Nyanmian bɛ yɪ yɪ ayɛ wɔ ɛjɔlɛ'n mɔ b'a tɪ mɔ b'a nɔwɔn yɪ nɪn anwɔn. Ɔ sanlɪn kɛ yɪ kwalaa yɔlɪ kɛ bɔfɔvɛ'n kpɪnlɪn hanlɪn helelɪ bɛ'n.

Zozi dunman ɛtɔan'n

²¹ Ɔ wɔ ɛbɛlɛ dede mɔ adɔman'n nyanlɪn mɔlɛ kɔn'n, anɪn ɔ di kɛ bɛ kpɛ yɪ mmian nɪn. Bɛ kɔ kpɛ yɪ mmian nɪn'n bɛ kɔ tɔn yɪ Zozi. Dunman sɔ'n, bɔfɔvɛ'n lili mɔa bɔhɪ helelɪ Mali kwalaaaka nɔn ɔ'a nɔwɔnnzɛ.

Bε 'ba fa Zozi bε kele yé Mɪn

²² Ehi anzin, mɔ Mali efi an etue tɛmɔn'n juli'n, kε Moyizi mala'n kpɪn kele'n, Zozεfu nɔn Mali bε kɔ fa baa'n kɔ hɔ Zoluzalemɔn. Bε 'kɔ a fa yɪ bε kele yé Mɪn.

²³ Ɔ sanlin kε b'a hεle wɔ yé Mɪn mala nɪn anun kε: *Bamuan baa belenzua biala mɔ bε kɔ wɔ yɪ'n, bε fá yɪ bε wúla Nyanmian asa nun.*

²⁴ Bε kɔ yɪ Mali ati tεε'n mɔ yé Mɪn mala'n kele'n kɔsɔ. Tεε sɔ'n, bε 'yɪ a, *bε le abubule nnyuan anaan mɔlɔnɔnman nnyuan.*

Simevɔn nɔn Hanna

²⁵ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɪn bian kɔn wɔ Zoluzalemɔn kulo nɪn asɔ ebele. Bian sɔ'n, bε fεle yɪ Simevɔn. Ɔ ti sɔanlan kpa εse ɔ man Nyanmian anyɪnnzɔ kpa. Ɔ ti ɔ le nwɔnnde sɔanlan'n mɔ ɔ 'ba ɔ de Izalaye ati'n. Nyanmian Wawε Nwannanzan-nwannanzan'n wɔ yɪ nun. ²⁶ Wawε'n kɔ han kɔ hele yɪ kε ɔ 'nwun yé Mɪn Kilisi'n kwalaaaka nán ɔ'a wu. ²⁷ Cɪan mɔ Zozεfu nɔn Mali bε 'fa baa'n bε kele yé Mɪn kε mala'n kele'n, Nyanmian Wawε'n kɔ hyɔn Simevɔn ɔ nɔn yɪ kɔ a Nyanmian awulo nɪn anun ebele. ²⁸ Ɔ kɔ a kɔ tɔ bé, ɔ kɔ le baa'n kɔ tɔ yɪ sa sɔ, ɔ kɔ la Nyanmian asi. Yɪ nwan:

²⁹ “Sian'n, yé Mɪn, wɔ anɔhɔba nɪn a kpɪn sɔ.

Yɪ ti, yaci wɔ akɔa'n maan ɔ wú ahɔnmɪnkan nun.

³⁰ Ɔ sanlin kε m'an nwun sɔanlan'n mɔ ɔ 'de yé ti'n,

³¹ mɔ a hyɪhyε a sɔan yɪ mân'n kwalaa anyunnun'n.

³² Sɔanlan sɔ'n ti kanlannɛ.

Yɪ yê ɔ 'ba man mân mân'n kwalaa nwun wɔ ɔ.

εse ɔ 'ba man Izalaye

m'ɔ ti wɔ mân'n nyan anunminnyanmɔn.”

³³ Zozi anwɔn εjɔle'n mɔ anɪn Simevɔn le kan'n kɔ sin Zozεfu nɔn Mali anwɔn.

³⁴ Simevɔn kɔ yeyila bé sɔ. M'ɔ yeyilalɔ bé sɔ yueli'n, ɔ kɔ fεle Zozi anin Mali, yɪ nwan: “Nɪan, baa ehi mɔ Nyanmian a yɪ yɪ'n, ɔ 'ba man Izalaye menian dɔn fin asi, ɔ 'man dɔn kɔsɔ jasɔ. Ɔ ti nzɔle, menian'n-mɔ 'ba su yɪ nwɔn akpɔlɔwa.

³⁵ Ɔ 'ba man bε nwun menian dɔn ahɔnlin nɪn anun εjɔle'n yuein. Nan wɔ die, m mɔ, yalε 'ba han wɔ ekala'n kε sɔanlan mɔ b'a wɔ yɪ dadɛ ɔ.”

³⁶ Mεle sɔ nɪn anun, anɪn Nyanmian kpɔmanfɔe balasua kɔn wɔ ebele. Bε fεle yɪ Hanna. Yɪ sɪ y'ɔ le Fanuε m'ɔ fi Azεε afilie nɪn anun'n. Balasua sɔ'n ti sɔanlan kpain kpa. Yɪ talua nun, ɔ jalɔ belenzua kɔn, ɔ nɔn yɪ bε lili afɔe nsɔ yê belenzua sɔ'n wuli ɔ. ³⁷ Kε ɔ yɔlɔ sɔ'n, Hanna a nja man bian kún. Ɔ wɔ ebele dede ɔ lili afɔe abulaɔɔɔe nɔn nnan. Bala sɔ'n kulo Nyanmian εjɔle kpa. Tɛmɔn biala, kɔngɔe ɔ, eyue ɔ, ɔ wɔ Nyanmian awulo nɪn anun ɔ sɔ Nyanmian ɔ ci cɪan, εse ɔ sele Nyanmian. ³⁸ Mɔ Simevɔn anɔan 'tɔ ala, Hanna kɔsɔ kɔ fite ebele. Ɔ kɔ la Nyanmian asi. M'ɔ yueli'n, ɔ kɔ sɔsɔ sɔ kɔ han baa nɪn anwɔn εjɔle ɔ kɔ hele bé kwalaa mɔ bε le nwɔnnde kε Nyanmian lé Zoluzalemɔn amma'n-mɔ ati'n.

Zozεfu nɔn Mali nɔn Zozi 'ba sa kɔ Nazalɛti

³⁹ Mɔ Zozεfu nɔn Mali yueli ninngε'n mɔ yé Mɪn mala'n kele'n kwalaa yɔ'n, bε kɔ sa bε kɔ hɔ bé kulo Nazalɛti. Kulo sɔ'n wɔ Galile mân nɪn anun. ⁴⁰ Anɪn baa'n le nyin, ɔ le yɔ sɔanlan. Ɔ ti bεngεlefɔe εse anɪn Nyanmian le yeyila yɪ sɔ kɔ.

Zozi 'ba nyan afɔe bulu nɔn nnyuan

⁴¹ Afɔe daa Zozi asi nɪn yɪ nin, bε kɔ Zoluzalemɔn, bε kɔ li Zufɔ'n-mɔ feti'n mɔ bε fεle yɪ *Paki'n. ⁴² Kemɔ afɔe daa bε kɔ'n, mɔ Zozi lili afɔe bulu nɔn nnyuan'n, bε nɔn yɪ kɔ hɔ feti sɔ nɪn elie. ⁴³ Mɔ bε lili feti'n yueli'n, yɪ sɪ nɔn yɪ nin kɔ sa kɔ hɔ. Zozi kɔ ha Zoluzalemɔn. Yɪ sɪ nɔn yɪ nin ngɔ nwun man nun. ⁴⁴ Bε jɔnlin kε Zozi wɔ bé mɔ bε nɔn bé le kɔ nɪn anun bie. Bε kɔ nanndɪ cɪan kɔn

atɪn asannan nán b'a kpɔ̀ndɛ yí bɛ́ nwɔ̀n amma nɔ̀n bɛ́ manngɔ̀n'n-mɔ́ afian. ⁴⁵ Bɛ́ kpɔ̀ndɛlɪ́ yí dede a, bɛ́ ngɔ́ nwun man yí. Bɛ́ kɔ́ sa bɛ́ kɔ́ hɔ́ Zoluzalemɔ̀n, bɛ́ 'kɔ́ a kpɔ̀ndɛ́ yí. ⁴⁶ Yí cian nɔ̀n asɔ́, bɛ́ 'kɔ́ a ju a, anɪn Zozi tɪ́ Nyanmian awulo nɪn anun *mala nɪn asɔ́ mgbain'n-mɔ́ afian, ɔ́ lɛ́ tie bɛ́ ɔ́ bisa bɛ́ kosuan. ⁴⁷ Yí ngɛ́lɛ́'n m'ɔ́ fa bua bɛ́ ejɔ́lɛ́'n sin menian'n-mɔ́ kwalaa mɔ́ bɛ́ lɛ́ tie yí nɪn anwɔ̀n. ⁴⁸ Mɔ́ yí sɪ́ nɔ̀n yí nɪn nwunlin kɛ́ ɔ́ tɪ́ bɛ́ afian'n, ɔ́ sinlin bɛ́ nwɔ̀n kpa. Yí nɪn nwan: “Mín wa, nzu ati yê a man y'a fɛ́ sɔ́ ɔ́? Mín nɔ̀n wó sɪ́ y'a kpɔ̀ndɛ́ wó dede yé lɔ́ a bɔ́ yé nwɔ̀n.”

⁴⁹ Zozi nwan: “Ɔ́ yɔ́ sɛ́ mɔ́ emɔ́ kpɔ̀ndɛ́ mín ɔ́? Emɔ́ nzɪ́ man kɛ́ ɔ́ fata kɛ́ mɪn nian mín Sɪ́ junman nɪn asɔ́ wɔ́ yí awulo nɪn anun ɔ́?” ⁵⁰ Nan mɔ́ Zozi hanlin sɔ́'n, yí sɪ́ nɔ̀n yí nɪn, b'a ndɪ́ man yí bɔ́.

⁵¹ Ehi anzin, Zozi nɔ̀n bɛ́, bɛ́ kɔ́ sa kɔ́ hɔ́ Nazaletɪ́. Ɔ́ man bɛ́ anyunnɔ́. Mɛ́lɛ́ biala, yí nɪn kaci ejɔ́lɛ́ sɔ́'n-mɔ́ kwalaaɪn. ⁵² Anɪn Zozi lɛ́ nyin, ɔ́ lɛ́ nwun ngɛ́lɛ́, ɛ́sɛ́ ɔ́ lɛ́ nyan ehulo wɔ́ Nyanmian nɔ̀n menian'n-mɔ́ anyunnun.

3

Zvan Batisi junman'n

(Matie 3.1-12, Maaki 1.1-8, Zvan 1.19-28)

¹ Ɔ́ 'ba yɔ́ sɔ́'n, anɪn *Sezaa Tibɛɛ́ a li *Lɔ́mɔ̀n ɛ́hɪnlin mán nɪn asɔ́ belemgbɪn afɔ́ɛ́ bulu nɔ̀n nnun. Tɛ́mɔ̀n sɔ́'n, anɪn Pɔ̀nsɔ́ *Pilati tɪ́ kɔ̀nmanna wɔ́ Zude mán nɪn anun. Anɪn *Elɔ́dɪ́ Antipasɪ́ tɪ́ belemgbɪn wɔ́ Galile mán nɪn anun. Yí nianman Filipɔ́ kɔ́sɔ́ tɪ́ belemgbɪn wɔ́ Itule nɔ̀n Talakonitɪ́ mán nɪn anun yê Lizaniyasɪ́ kɔ́sɔ́ tɪ́ belemgbɪn wɔ́ Abilenɪn mán nɪn anun. ² *Hannɪn nɔ̀n *Kayifɔ́ kɔ́sɔ́ yê anɪn bɛ́ tɪ́ Nyanmian Tɛ́yɪfɔ́ɛ́ mgbain ɔ́. Mɛ́lɛ́ sɔ́ kɔ̀nmgba nɪn anun, Nyanmian kɔ́ fɛ́lɛ́ Zakali awa Zvan ɛ́wa nɪn anun ɛ́lɔ́. Ɔ́ kɔ́ fa yí Nvan Ejɔ́lɛ́'n ɔ́ kɔ́ wula yí nvan. ³ M'ɔ́ yɔ́lɪ́ sɔ́'n, Zvan kɔ́ jasɔ́, ɔ́ kɔ́ nanndɪ́ nanndɪ́ asue Zuludɪn nɪn anvan kulo'n-mɔ́ asɔ́. Lɪ́ka m'ɔ́ kɔ́ sɪ́n'n, ɔ́ kan kele menian'n-mɔ́ kɛ́: “Emɔ́ nɔ̀n bɛ́ nwɔ̀n bɛ́ káci bɛ́ abalabɔ́'n bɛ́ fá bɛ́ nwɔ̀n bɛ́ mán Nyanmian maan n zónɪn bɛ́, nán Nyanmian 'yaci emɔ́ anwɔ̀n sa ce bɛ́.” ⁴ Ɔ́ man ejɔ́lɛ́'n mɔ́ Nyanmian kpɔ́manfɔ́ɛ́ Ezayi hanlin'n kpɪ́nlin sɔ́. Ezayi helelɪ́ wɔ́ yí kalata nɪn anun kɛ́:

Svanlan bie lɛ́ tian ɛ́wá nɪn anun ɛ́lɔ́ kɛ́:

Emɔ́ sésie yé Mɪn atɪn'n,

bɛ́ mán ɔ́ tínnɛ́ fɔ́ɔ́n!

⁵ *Bɛ́ tótua mmɔ́nza'n-mɔ́ kwalaa*

bɛ́ tútulu kɔ̀nngɔ̀nɔ̀nman'n-mɔ́

nɔ̀n mmɔ́ka'n-mɔ́ kwalaa anun

bɛ́ tínnɛ́ atɪn hyɛ́hyialɪ́wa'n-mɔ́ kwalaa

bɛ́ tótua kunman nganngan'n kwalaa

nán bɛ́ tátu nyɔ́bɔ́ɛ́ finnvelein'n kwalaa bɛ́ gúa

⁶ *Ɛ́bɛ́lɛ́ nɪn anun yê menian'n-mɔ́ kwalaa 'ba nwun kɛ́*

Nyanmian kpɪ́n de bɛ́ tɪ́ ngvan'n.

⁷ Anɪn Zvan kan kele meninsɔ̀nman'n mɔ́ bɛ́ lɛ́ ba yí nwɔ̀n maan ɔ́ sɔ́nɪn bɛ́'n kɛ́: “Ati anun ɛ́tɛ́ mma kɛ́ owó! Nwan y'ɔ́ selɪ́ emɔ́ kɛ́ ɛ́sɔ́nɪan nɪn ala kwalaa ɔ́ de bɛ́ fi Nyanmian sikpɛ́ nɪn anwɔ̀n ɔ́? ⁸ Yí tɪ́, emɔ́ yó nyɔ́lɛ́ m'ɔ́ kele kɛ́ emɔ́ a kaci bɛ́ abalabɔ́ ɛ́tɛ́'n b'a fa bɛ́ nwɔ̀n b'a man Nyanmian. Nan nán bɛ́ se bɛ́ nwɔ̀n kɛ́: ‘Yé sɪ́ y'ɔ́ lɛ́ Abalahamɔ̀n, yí tɪ́ Nyanmian ngɔ́lala man yé like fí yɔ́.’ Mɪn kan mɪn kele emɔ́ kɛ́, Nyanmian kwalaa kɛ́ ɔ́ fa nyɔ́bɔ́ɛ́ ehi-mɔ́ kaci Abalahamɔ̀n amma. ⁹ B'a sɪ́ akunman nɪn a yue. Baka biala m'ɔ́ nzu man mma kpa'n, bɛ́ 'kpɛ́ yí bɔ́ bɛ́ tɔ́ sɪ́n nɪn anun.”

¹⁰ M'ɔ́ hanlin sɔ́ yueli'n, meninsɔ̀nman'n kɔ́ bisa yí kɛ́: “Anɪn nzu like dɪɛ́ kpa yê yɛ́ yó ɔ́?”

¹¹ Yí nwan: “Emo anun kɔn m'ɔ le taladi nnyuan'n, ɔ fá kɔn mán m'ɔ le man bie'n, yê nun m'ɔ le alie di'n, ɔ mán m'ɔ le man bie'n lí.”

¹² Anun bé mɔ be dide ajule'n, bé kɔsu, be wɔ meninsɔnman nɔn anun, be 'ba maan Zvan sɔnɔn bé. Mɔ Zvan anɔn tɔlɔn, be kɔ bisa yí ke: “Kpain, anun ye 'yɔ se?” ¹³ Yí nwan: “Nán be dide ajule'n be man ɔ tala mɔ mala'n kele nɔn asɔ.”

¹⁴ Anun nzalafɔ mmie-mɔ kɔsu wɔ ebele. Nan mɔ Zvan hanlɔn sɔ'n, be kɔ bisa yí ke: “Anun yé kɔsu, nzu yê ɔ di ke ye yó ɔ?”

Zvan nwan: “Nán be di bé tunmin nɔn anzin be laka menian'n-mɔ be de bé esika, nan emɔ lí bé ahatua nɔn anwɔn fe be fá yí sɔ.”

¹⁵ Kemɔ anun bagua'n le nwɔnnde *Kilisi'n, Izalayε Belemgbin Ngɔvandefɔe'n, bé kwalaa be jɔnlɔn ke Ngɔvandefɔe sɔ'n y'ɔ le Zvan. ¹⁶ Ajɔnlɔn sɔ'n m'ɔ walɔ bé ti anun nɔn ati, Zvan kɔ se bé kwalaa ke: “Mín die n ne nzue yê mɔn sɔnɔn emɔ ɔ, nan sɔanlan kɔn m'ɔ fi mín nzin ɔ le ba'n, ɔ le tunmin tala mín. N di man like fí yí nyunnun bɔbɔ nán m'an nyannjɔ yí ja mgbabɔa nyanman'n. Sɔanlan sɔ'n, ɔ 'ba fa Wawε Nwannzan-nwannzan'n ɔ nɔn sɔnɔn emɔ. ¹⁷ ɔ'a sesie yí nwɔn ɔ le huhuamɔa'n yí sa nun, ɔ le ba fa huhu mmaka mma kpa'n gua ahanmian, nán ɔ ju ewula'n gua sɔn'n m'ɔ le man ayuelie nɔn anun.” ¹⁸ Mɔ Zvan hanlɔn sɔ yueli'n, ɔ hanlɔn ejɔle dɔvɔn mmiekun-mɔ ɔ bɔli Ejɔlekpa'n ɔ heleli bagua'n.

¹⁹ Zvan ejɔle'n m'ɔ kan nɔn anun, ɔ kannzɔ belemgbin Elɔdi ke yí nyɔlie'n-mɔ ti man kpa. ɔ sanlɔn ke Elodiadi m'ɔ ti yí nianman nɔn ayi'n, ɔ'a tɔa yí ɔ'a le ɔ'a ja, ese ɔ'a yɔ nyɔlie ete dɔvɔn mmiekun-mɔ ɔ'a gua sɔ. ²⁰ Nan ete kɔn biekun m'ɔ yɔli tɔli sɔ'n, y'ɔ le Zvan m'ɔ man be tɔli yí fiadi'n.

*Zvan 'ba sɔnɔn Zozi
(Matie 3.13-17, Maaki 1.9-11)*

²¹ Zvan sɔnɔnlɔn menian dɔvɔn kpa, Zozi kɔsu kɔ a kɔ man ɔ kɔ sɔnɔn yí. M'ɔ sɔnɔnlɔn Zozi yueli'n, mɔ Zozi 'yɔ asɔnɔn'n, anwunno'n kɔ buke, ²² Nyanmian Wawε Nwannzan-nwannzan'n kɔ kaci yí nwɔn ke abubule ɔ kɔ ju kɔ tanlan yí sɔ. Ebele ala, anie kɔn fi anwunno ɔ kɔ te. Yí nwan: “E ti mín ehulo Baa. M'an fa mín lua'n kwalaa m'an wula wó nun.”

²³ Mɔ Zozi lili kɔ yɔ afɔe abulasan'n yê ɔ bɔli yí junman nɔn abɔ ɔ. Bé kwalaa be jɔnlɔn ke yí sɔ y'ɔ le Zozefɔ. Zozefɔ sɔ'n, yí sɔ y'ɔ le Heli. Heli kɔsu die y'ɔ le Matati. ²⁴ Matati die y'ɔ le Levi. Levi die y'ɔ le Mɛleki. Mɛleki die y'ɔ le Zɔannayi. Zɔannayi die y'ɔ le Zozefɔ. ²⁵ Zozefɔ die y'ɔ le Matatiasɔ. Matatiasɔ die y'ɔ le Amɔsɔ. Amɔsɔ die y'ɔ le Nahumɔn. Nahumɔn die y'ɔ le Esili. Esili die y'ɔ le Nagayi. ²⁶ Nagayi die y'ɔ le Maati. Maati die y'ɔ le Matatiasɔ. Matatiasɔ die y'ɔ le Semeyinɔn. Semeyinɔn die y'ɔ le Zozeki. Zozeki die y'ɔ le Zoda. Zoda die y'ɔ le Zoanan. ²⁷ Zoanan die y'ɔ le Eleza. Eleza die y'ɔ le Zolobabelɔ. Zolobabelɔ die y'ɔ le Salasielɔ. Salasielɔ die y'ɔ le Neli. ²⁸ Neli die y'ɔ le Mɛleki. Mɛleki die y'ɔ le Adi. Adi die y'ɔ le Kosamɔn. Kosamɔn die y'ɔ le Elɔmadamɔn. Elɔmadamɔn die y'ɔ le Eli. ²⁹ Eli die y'ɔ le Zozi. Zozi die y'ɔ le Eliezeli. Eliezeli die y'ɔ le Zolimɔn. Zolimɔn die y'ɔ le Matati. Matati die y'ɔ le Levi. ³⁰ Levi die y'ɔ le Simevɔn. Simevɔn die y'ɔ le Zuda. Zuda die y'ɔ le Zozefɔ. Zozefɔ die y'ɔ le Zonamɔn. Zonamɔn die y'ɔ le Eliakimɔn. Eliakimɔn die y'ɔ le Melea. ³¹ Melea die y'ɔ le Mena. Mena die y'ɔ le Matata. Matata die y'ɔ le Natan. Natan die y'ɔ le Davidi. ³² Davidi die y'ɔ le Izayi. Izayi die y'ɔ le Zɔbedi. Zɔbedi die y'ɔ le Bozɔ. Bozɔ die y'ɔ le Sala. Sala die y'ɔ le Naasɔn. ³³ Naasɔn die y'ɔ le Aminnandabɔ. Aminnandabɔ die y'ɔ le Adimin. Adimin die y'ɔ le Aani. Aani die y'ɔ le Esilɔmɔn. Esilɔmɔn die y'ɔ le Falɛsɔ. Falɛsɔ die y'ɔ le Zuda. ³⁴ Zuda die y'ɔ le Zɔakɔbɔ. Zɔakɔbɔ die y'ɔ le Izaaki. Izaaki die y'ɔ le Abalahamɔn. Abalahamɔn die y'ɔ le Tala. Tala die y'ɔ le Nakɔɔ. ³⁵ Nakɔɔ die y'ɔ le Seluki. Seluki die y'ɔ le Alago. Alago die y'ɔ le Falɛki. Falɛki die y'ɔ le Ebeε. Ebeε die y'ɔ le Sala. ³⁶ Sala die y'ɔ le Kayinamɔn. Kayinamɔn die

y'ɔ le Afakisadi. Afakisadi die y'ɔ le Semun. Semun die y'ɔ le Nowe. Nowe die y'ɔ le Lameki. ³⁷ Lameki die y'e le Musalemun. Musalemun die y'ɔ le Enaki. Enaki die y'ɔ le Yeledi. Yeledi die y'ɔ le Maleleyeli. Maleleyeli die y'ɔ le Kenamun. ³⁸ Kenamun die y'ɔ le Enasi. Enasi die y'e le Seti. Seti die y'ɔ le Adamun. Adamun die y'ɔ le Nyanmian.

4

Abansanmun 'ba so Zozi nian (Matie 4.1-11, Maaki 1.12-13)

¹ Mɔ be sɔnlɔnlin Zozi yueli'n, Wawe Nwanzan-nwanzan'n tunmin'n kɔ jinlan yɪ nzin kpa bɔkɔɔ. Wawe Nwanzan-nwanzan'n kɔ fa yɪ fi asue Zuludin nin anvan ebele ɔ non yɪ kɔ hɔ ewa nin anun. ² Ebele, Abansanmun kɔ so Zozi kɔ nian dede elebulan. Elebulan so nin anun, Zozi ngɔ li like fi. Nan mɔ temun sɔ'n sɔnlɔn'n, ehɔe kɔ hun Zozi. ³ Ehi, Abansanmun kɔ han kɔ hele yɪ ke: "Se e ti Nyanmian Awa sakpa a, anin kan kele ebue ehi maan ɔ kaci kpaun."

⁴ Zozi nwan: "Ɔ wɔ Ebele Ejole nin anun ke: *Nán kpaun ala yê sɔanlan di a, ɔ nyan ngvan ɔ.*"

⁵ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, Abansanmun kɔ fa yɪ kɔ hɔ buka kannganlaun kɔn ati su. Ebele ala, ɔ kɔ fa asie nin asu mmelemgbin mân'n-mɔ kwalaa kɔ hele Zozi.

⁶ Yɪ nwan: "Tunmin ehi ɔ non anunminnyanmun'n mɔ mmelemgbin mân'n-mɔ le yɪ'n, b'a fa yɪ kwalaa b'a wula mín sa nun. Yê sɔanlan mɔ min kulo ke min fa min man yɪ'n yê min 'fa min man yɪ ɔ. ⁷ Yɪ ti, se e kɔtu mín nyunnun e su mín an, yɪ kwalaa 'yɔ wɔ die."

⁸ Ehi a, Zozi nwan: "Ɔ wɔ Ebele Ejole nin anun ke: *Kɔtu Edannganman m'ɔ ti wɔ Nyanmian nin anyunnun nán sv yɪ kɔnmgba cein.*"

⁹ Mɔ Zozi bualɪ yɪ sɔ yueli'n, Abansanmun falɪ yɪ biekun an, yɪ nvan y'ɔ le Zoluzalemun, Nyanmian awulo nin ati su. Yɪ nwan: "Se wɔ nwan e ti Nyanmian Awa sakpa a, yaci wɔ nwun nun, kulu tɔ asi, ¹⁰ afi, ɔ wɔ Ebele Ejole nin anun ke: *Wɔ dunman nun, Nyanmian 'ba man yɪ mmɔfve'n-mɔ atin maan be nian wɔ sv.* Ese ɔ wɔ nun ke: ¹¹ *Be 'sɔ wɔ bé sa nun, nán wɔ ja a mgbula man ebue.*"

¹² Mɔ Abansanmun hanlin sɔ'n, Zozi nwan: "Ebele Ejole'n kan ke: *N'e sɔ yé Min m'ɔ ti wɔ Nyanmian'n nian.*"

¹³ Abansanmun yɔli butu ɔ non bete mɔ yɪ sa a ngan man Zozi'n, ɔ yacili yɪ ebele ɔ hɔli, ɔ 'nwɔnnde cian fɔfɔle biekun.

Zozi 'ba hɔ Galile mân nin anun (Matie 4.12-17, Maaki 1.14-15)

¹⁴ Ehi, Zozi kɔ sa kɔ hɔ Galile mân nin anun. Wawe Nwanzan-nwanzan'n tunmin'n jin yɪ nzin. Galile mân nin anun lika biala, be bɔ yɪ dunman. ¹⁵ Ɔ kekele menian'n-mɔ ninnge Zufu'n-mɔ asɔnin sua'n-mɔ anun yê bé kwalaa be yɪ yɪ aye.

Zozi 'ba hɔ Nazaleti kulo nin asu (Matie 13.53-58, Maaki 6.1-6)

¹⁶ Zozi kɔ hɔ Nazaleti, kulo'n mɔ be talɪ yɪ su nin asu. Ɔ kɔ wɔlv Zufu'n-mɔ asɔnin sua nin anun ke ɔ yɔ yɪ enwɔnmian ele cian biala'n. Be yɔli asɔnin'n dede mɔ ɔ 'kɔ bie'n, ɔ kɔ jasv, ɔ le ba kɔnnga Ebele Ejole'n. ¹⁷ Be kɔ fa Nyanmian kpɔmanfɔve *Ezayi kalata'n mɔ b'a baka'n be kɔ wula yɪ sa nun. Ɔ kɔ tele nun, ɔ kɔ nwun lika mɔ b'a hele ke:

¹⁸ *Yé Min Wawe'n wɔ min nun
ɔ'a yɪ mín ke m mála*

m mɔ Ejolekpa'n n géle ehianfve'n-mɔ.

Ɔ'a sɔan mín ke m mála

n yí bé mɔ b'a gua bé fiadi'n.

Bé mɔ bé nyin a sin'n,

m mán be nwún asi.

Bé mɔ be le kele bé ahulɔwa'n,

m mán be nyán bé ti.

19 *Ese m mála n gán n géle bé ke*

afɔe'n mɔ Nyanmian 'de menian'n-mɔ ati nun a ju.

20 Mɔ Zozi yueli yí kɔnnga'n, ɔ kɔ baka kalata'n, ɔ kɔ fa kɔ wula sɔanlan'n m'ɔ nun sɔ nun asa nun, ɔ kɔ tanlan asi. Menian'n-mɔ kwalaa mɔ be wɔ asɔnɔn sua nun anun'n, bé nyin kɔ ha yí nwɔn. **21** Zozi kukuli yí nɔan sɔ a, yí nwan: “Ene, Ehele Ejɔle ehi mɔ emɔ a ti nun a kpɔn sɔ.”

22 Zozi ejɔle fe'n yɔli bé enyinmɔn kpa, ɔ sinlin bé nwɔn. Bé nwan: “Bian ehi muonun, asɔ nán Zozeɔ awa nun ɔ?”

23 Zozi nwan: “Ɔ ti ananhɔle, emɔ 'ba bu anyɔndala ehi be kele mɔn ke: 'Se wɔ nwan e ti ayile eyɔlefɔe a, di mɔa yɔ wɔ nwɔn ayile.' Ese emɔ 'ba han tɔ sɔ ke: 'Ninng'e'n mɔ y'a ti ke a yɔ yí Kapɛɛnawɔmɔn elɔ'n, yɔ bie wɔ kulo nun asɔ ewa.' ”

24 Ese, yí nwan: “Mun kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke Nyanmian kpɔmanfɔe biala le man efɛle yí muonun yí kulo. **25** Mun kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke Nyanmian kpɔmanfɔe *Eli mele sɔ, temɔn mɔ esue nun a ndɔ man dede afɔe nsan sala nsian mɔ ehɔe kpili kpa kpɔnlin mán bɔndɔn nun anun'n, anɔn kunlannɔe mmalasua dɔvɔn wɔ Izalayɛ mán nun anun. **26** Nan kɔsɔ, Nyanmian a nɔvɔn man Eli a man ɔ'a ngɔ a mmɔka man bé bie fíí, sannan kunlannɔe eyefɔe balasua'n m'ɔ ti Salepita kulo nun asɔ, Sidɔn mán nun anun elɔ'n. **27** Ese Nyanmian kpɔmanfɔe Elize kɔsɔ mele sɔ, anɔn kokobefɔe sɔnlin Izalayɛ mán nun anun. Nan kɔsɔ, Elize a mman bé bie fíí anwɔn a nza man, sannan Naaman m'ɔ fi Sili mán nun anun elɔ'n.”

28 Bé kwalaa mɔ be wɔ asɔnɔn sua nun anun mɔ be tili ejɔle sɔ'n, be kɔ fe yí nwɔn eya kpa. **29** Be kɔ jasɔ, be kɔ sɔsɔ yí, be nɔn yí kɔ hɔ bɔka'n mɔ bé kulo'n wɔ sɔ nun ati afian ke be 'kɔ a ju yí be tɔ bɔnza nun anun be kun yí. **30** Nan Zozi wɔlɔli bé sa abɔ ala, ɔ kɔ hɔ.

Zozi 'ba fɔan wawɛ etɛ fi sɔanlan kɔn anun

(Maaki 1.21-28)

31 Mɔ Zozi fi Nazaleti bɔka nun asɔ ɔ juli'n, ɔ kɔ hɔ Galile mán nun anun kulo'n mɔ be fele yí Kapɛɛnawɔmɔn nun asɔ. Mɔ enwɔnmian ele cian'n juli'n, Zozi kɔ hɔ asɔnɔn sua nun anun ɔ 'kɔ a kekele bé ninng'e. **32** Ninng'e'n-mɔ m'ɔ le kekele'n kɔ sin bé nwɔn, ɔ sanlin ke ɔ kan yí ejɔle die'n tunmin sɔ.

33 Anɔn bian kɔn wɔ asɔnɔn sua nun anun ebɛle. Bian sɔ'n, wawɛ etɛ kɔn wɔ yí nun. Ɔ kɔ tian nun sele kpa. **34** Yí nwan: “E! Zozi m'ɔ fi Nazaleti, e 'se yé se? E walɔ yé bɔsɔ ebɔ anaan? Mɔn si wɔ bɔkɔɔ! E ti Nyanmian Sɔanlan Nwannanzan-nwannanzan!”

35 Mɔ sɔanlan'n hanlin sɔ'n, Zozi kɔ tian wawɛ etɛ nun asɔ. Yí nwan: “Muan wɔ nɔan nun asɔ, nán fi sɔanlan ehi anun fite!” Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, menian'n-mɔ anyunnun ebɛle, wawɛ etɛ'n kɔ fin bian nun asi, ɔ fi yí nun kɔ fite kɔ hɔ, ɔ'a nyɔ man yí like fíí.

36 Ejɔle sɔ'n kɔ sin bé kwalaa bé nwɔn, sian'n, be le bisa bisa bé nwɔn ke: “Anɔn nzu asinbenwɔn ejɔle die ahi? Bian ehi le yí tunmin'n ɔ fɔan wawɛ etɛ'n-mɔ a, be fite!” **37** Ke ɔ yɔli sɔ'n, mán sɔ nun anun lika kwalaa, anɔn be le kan Zozi ejɔle.

Zozi 'ba man menian dɔvɔn anwɔn sa

(Matie 8.14-17, Maaki 1.29-34)

38 Mɔ Zozi fi asɔnɔn sua nun anun fiteli'n, ɔ kɔ hɔ *Simɔn awulo elɔ. Ɔ 'kɔ a ju a, anɔn Simɔn asebala nun a fɔke kpa, ebunnun nun a yue yí cici. Be kɔ bɔ

Zozi amannɛ ke ɔ tɔtɔn yí mán bé. ³⁹ Zozi kɔ hyɔɔn kɔ mantan wuluwafɔe'n, yí nwan: “Ebunnun, fi balasua ehi anwɔn tu!” Ke ɔ hanlin sɔ nun ala, ebunnun'n fi balasua nun anwɔn kɔ tu. Balasua'n kɔ jasɔ kɔ hɔ sɪn nun anwɔn elɔ ɔ kɔ man bé like be kɔ li.

⁴⁰ Nɔsɔba mɔ senze'n tɔli'n, bé nun nwuluwafɔe ngacile ngacile kwalaa kɔ 'a Zozi anwɔn ebele. ɔ kɔ fa yí sa'n kɔ fua bé nwɔn, bé nwɔn kɔ sa. ⁴¹ Mmɔnsanmɔn'n-mɔ fi nwuluwafɔe'n-mɔ dɔɔn anun be kɔ fite, anun be le tian be kan ke: “Wó, e ti Nyanmian Awa!” Nan mɔ be 'kan sɔ'n, anun Zozi le tetian bé ɔ totua bé, ɔ sanlin ke bé die, be si ke *Kilisi'n y'ɔ le yí.

Zozi 'ba hɔ a bɔ Ejɔlekpa'n kulo ehɪnlin-mɔ asɔ
(Maaki 1.35-39)

⁴² Mɔ alie hɪnlin'n, Zozi kɔ ti yí nwɔn kɔ hɔ ahanmian lika mɔ sɔanlan fíi nnɔn man'n. Meninsɔnman kɔ kpɔndɛ yí. Nan mɔ be nwunlin yí'n, bé nwan: “Ye 'sele wó, n'e kɔ lika fíi kón.”

⁴³ Zozi nwan: “ɔ se ke mɪn bɔ Nyanmian Belemgbin Mán nun anwɔn Ejɔlekpa'n mɪn kele kulo nga'n-mɔ kusɔ. Afi yí sɔ ati yê Nyanmian sɔanlin mɪn ɔ.” ⁴⁴ M'ɔ hanlin sɔ yueli'n, ɔ kɔ hɔ Zufu'n-mɔ asɔnɪn sua'n-mɔ anun ɔ kɔ bɔ Ejɔlekpa'n kɔ hele bé.

5

Zozi 'ba fɛle yí alimɔa menian nsan'n
(Matie 4.18-22, Maaki 1.16-20)

¹ Cian kɔn Zozi kɔ hɔ *Zenezaletɪ asue nun anɔan, menian dɔɔn kɔ kpɔ yí ebele, be kɔ ta kɔ si kɔ yia yí, be 'kɔ a tie Nyanmian Anɔan Ejɔle'n m'ɔ le kan'n.

² Zozi 'tu yí nyɪn an, anun elee nnyuan sisi ebele, sɔanlan fíi nnɔn man nun. Bé mɔ be ci ejue'n, be fi nun b'a ju, be le nwunzin nwunzin bé dada'n-mɔ anun.

³ Zozi kɔ hɔ kɔ fu elee'n kɔn anun. Elee sɔ'n ti Simɔn die. Zozi kɔ sele Simɔn ke ɔ tú elee'n ɔ hó bunman sɔ kaan. Zozi kɔ tanlan elee nun akunnun ɔ kɔ hehele meninsɔnman'n ninngɛ.

⁴ M'ɔ yueli bé ninngɛ kekele'n, yí nwan: “Simɔn, tu elee'n kɔ bunman sɔ nán e nɔn wó manngɔn'n-mɔ be gúa bé dada'n.”

⁵ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, Simɔn nwan: “Kpain, ɔ bɔ yí bu kɔngɔe angɔnmɪn, y'a gua dada dede y'a nji man ejue fíi. Nan kusɔ kemɔ wó nwan n gúa'n, mɪn 'gua.”

⁶ Ebele ala, be kɔ gua bé dada'n-mɔ. Be kɔ hyɪ ejue dɔɔn kpa dede bé dada'n-mɔ le titi. ⁷ Mɔ be nwunlin yí sɔ'n, be kɔ tu bé sa be kɔ fɛle bé manngɔn'n-mɔ mɔ be wɔ elee ehɪnlin anun'n ke be bála a buka bé. Be kɔ a be kɔ wula bé elee nnyuan'n titekee, ɔ ka mɔ be nɔan ɔ.

⁸ Mɔ Simɔn Pielɪ nwunlin yí sɔ'n, ɔ kɔ kɔtu Zozi anyunnun ebele, yí nwan: “Yé Mɪn, n'e fa wó nwɔn bɔ mɪn. ɔ sanlin ke n di etefɔe.” ⁹ Simɔn hanlin sɔ, ɔ sanlin ke ejue mɔ be hyɪ yí cian sɔ'n sinlin yí nun yí manngɔn'n-mɔ kwalaa anwɔn, ese esulo hanlin bé. ¹⁰ Esulo kɔnmgba sɔ'n kusɔ hanlin Zvakɪ ɔ nun Zvan, Zebede amma'n mɔ be nun Simɔn di junman'n.

Ehi a, Zozi nwan: “Simɔn, n'e sulo! Nan ene m'ɔ kɔ'n, e 'ba fɛfɛle menian man mɪn.” ¹¹ Ejɔle sɔ'n mɔ Zozi hanlin nun ati, mɔ be sisili bé elee'n-mɔ asi'n, be yacili bé junman'n kwalaaatin ebele, be sili yí sɔ.

Zozi 'ba man kokobefɔe kɔn anwɔn sa
(Matie 8.1-4, Maaki 1.40-45)

¹² Cian kɔn Zozi kɔ hɔ kulo kɔn asɔ. ɔ ju ebele ala, kokobefɔe kɔn kɔ a kɔ tu yí. Bian sɔ'n kɔ butu yí nyɪn asɪ yí nwan: “Yé Mɪn, se e kulo a, e kwalaa ke e man mɪn nwɔn sa.”

¹³ Mɔ kokobefɔe'n hanlin sɔ'n, Zozi kɔ tinngɛ yí sa kɔ han yí, yí nwan: “Mɪn kulo, man wó nwɔn tí!” Ebele ala, bian nun anwɔn kɔ sa.

¹⁴ Zozi nwan: “N’ε kan m̄o m’an ȳo n̄n anw̄on ej̄ole kele s̄wanlan f̄i. Nan k̄o k̄o t̄o Nyanm̄ian t̄εȳif̄ue’n m’o w̄o εb̄ele’n, fa w̄o nw̄on’n kele ȳi. εb̄ele t̄ε’n m̄o *Moyizi heleli’n, ȳi maan b̄ε kwalaa b̄ε nwun ȳi k̄e w̄o nw̄on a sa.”

¹⁵ An̄n Zozi dunman’n l̄ε f̄u. Menian d̄oun ba tie ȳi ej̄ole’n m’o kan’n, εs̄ε b̄ε ba ȳi nw̄on b̄ε man b̄ε nw̄on sa. ¹⁶ Nan t̄em̄on’n bie ju a, Zozi t̄i ȳi nw̄on k̄o ahanm̄ian o k̄o s̄εle Nyanm̄ian.

*Zozi 'ba man bubuluwaf̄ue k̄on anw̄on sa
(Matie 9.1-8, Maaki 2.1-12)*

¹⁷ εcian k̄on an̄n Zozi l̄ε kekele menian’n-m̄o ninnḡe. Menins̄onman’n m̄o b̄ε wal̄i’n, an̄n *Falisif̄ue’n-m̄o n̄n *mala mgbain’n-m̄o w̄o b̄ε n̄n bie. B̄ε titi as̄i Zozi anw̄on εb̄ele. Mmie-m̄o fi Galile n̄n Zude m̄an n̄n, mmie k̄us̄u fi Zoluzalem̄on kulo n̄n as̄u. εcian s̄o’n, an̄n ȳε M̄in tunmin’n jin Zozi anzin o k̄o man nwuluwaf̄ue’n-m̄o anw̄on k̄o sa. ¹⁸ Kaan c̄ε, menian mmie-m̄o n̄n bubuluwaf̄ue k̄on k̄o a, o la εb̄εε s̄u. B̄ε l̄ε kp̄onnde at̄in b̄ε s̄in b̄ε fa wuluwaf̄ue’n b̄ε fite Zozi anyunn̄n. ¹⁹ Menins̄onman’n dunman n̄n, k̄em̄o b̄ε nnyan man at̄in b̄ε nz̄in man’n, b̄ε k̄o f̄u sua’n m̄o Zozi w̄o n̄n as̄u. B̄ε k̄o kp̄e tokolo sua n̄n ati afian, b̄ε k̄o fa bubuluwaf̄ue’n b̄ε k̄o jula ȳi n̄n ȳi εb̄εε’n Zozi anyunn̄n εb̄ele menian’n-m̄o kwalaa afian.

²⁰ M̄o Zozi nwunlin b̄ε dedi’n, o k̄o han k̄o hele wuluwaf̄ue’n k̄e: “Njabian, b’a fa w̄o εt̄e’n b’a hye w̄o.”

²¹ Ej̄ole s̄o’n m’o hanlin n̄n ati, Falisif̄ue’n-m̄o n̄n mala n̄n as̄u mgbain’n-m̄o l̄ε kan ȳi b̄ε ti akunn̄n k̄e: “Nwan s̄wanlan d̄ie ah̄i m’o kwalaa o kan ej̄ole εt̄e s̄wa tia Nyanm̄ian o? S̄ε n̄n Nyanm̄ian anḡonm̄in cein an, nwan y’o kwalaa s̄wanlan εt̄e fa ce ȳi o?”

²² Aj̄onlin s̄o’n m̄o b̄ε fal̄i n̄n ati, Zozi nwan: “Nzuke ati ȳε aj̄onlin s̄wa-m̄o w̄o εm̄o ati an̄n o? ²³ S̄ε m̄in kan k̄e: ‘B’a fa w̄o εt̄e’n b’a hye w̄o’ a, εm̄o n̄nwun man n̄n. Nan s̄ε m̄in kan m̄in kele wuluwaf̄ue’n k̄e: ‘Jas̄u nanndi’ n̄n o ȳo s̄o a, ²⁴ an̄n εm̄o a nwun ȳi k̄e *M̄an Baa’n le tunmin as̄ie n̄n as̄u ewa o fa εt̄e ce.”

εhi a, o k̄o han k̄o hele bubuluwaf̄ue’n k̄e: “M̄in kan m̄in kele w̄o, jas̄u, fa w̄o εb̄εε’n n̄n k̄o w̄o awulo!” ²⁵ εb̄ele ala, b̄ε kwalaa b̄ε nyunn̄n εb̄ele, bian’n k̄o jas̄u k̄o fa ȳi εb̄εε’n m’o lal̄i s̄u’n, o k̄o h̄o ȳi awulo. O ‘k̄o a, an̄n o l̄ε ȳi Nyanm̄ian aȳε. ²⁶ Ej̄ole’n k̄o sin b̄ε kwalaa b̄ε nw̄on. Esulo k̄o han b̄ε, b̄ε l̄ε ȳi Nyanm̄ian aȳε, b̄ε nwan: “εne d̄ie, f̄ōn y’a nwun enȳinm̄ian ninnḡe ȳε nȳins̄u!”

*Zozi 'ba f̄εle Levi
(Matie 9.9-13, Maaki 2.13-17)*

²⁷ εhi anzin, Zozi fi sua n̄n an̄n k̄o fite. O ‘k̄o ju a, an̄n bian k̄on, b̄ε f̄εle ȳi Levi, o t̄i lika m̄o b̄ε didi ajule’n. Levi s̄o’n, o dide ajule. Zozi k̄o f̄εle ȳi, ȳi nwan: “Levi, jas̄u, si m̄in s̄u!” ²⁸ εb̄ele ala, Levi k̄o jas̄u k̄o yaci ȳi junman’n o k̄o si ȳi s̄u.

²⁹ Levi k̄o b̄o Zozi ati o k̄o man b̄ε k̄o t̄on al̄ie kp̄ili kpa ȳi awulo. M̄o b̄ε 'didi’n, b̄ε m̄o b̄ε dide ajule’n n̄n menian mmiekun-m̄o d̄oun kpa n̄n b̄ε gugua t̄obl̄i n̄n anw̄on. ³⁰ *Falisif̄ue’n-m̄o n̄n *mala n̄n as̄u mgbain’n-m̄o m̄o b̄ε n̄n b̄ε di f̄a k̄on’n k̄o yue εya f̄ε. B̄ε k̄o bisa Zozi menian’n-m̄o k̄e: “Nzu ati ȳε εm̄o n̄n b̄ε m̄o b̄ε dide ajule’n n̄n εt̄ef̄ue’n-m̄o didi’n?”

³¹ Zozi nwan: “S̄wanlan m̄o ewue l̄ε ngun man ȳi’n, o mgb̄onnde man ayile εȳolef̄ue. Nan s̄wanlan m’o l̄ε wu’n y’o kp̄onnde ayile εȳolef̄ue o. ³² M’an mma man k̄e m̄in 'ba f̄εle b̄ε m̄o b̄ε ti s̄εs̄ε w̄o Nyanm̄ian anyunn̄n’n maan b̄ε kaci b̄ε abalab̄o’n. Nan b̄ε m̄o b̄ε ti εt̄ef̄ue’n-m̄o, b̄ε ti ȳε m mal̄i o.”

*Abuala n̄n anw̄on kosuan’n
(Matie 9.14-17, Maaki 2.18-22)*

³³ Ehi anzin, bé nun mmie-mò kò bisa Zozi ké: “Zvan menian'n-mò nun Falisifvè'n-mò dié'n-mò, ò yò a, bé di abuala bé sele Nyanmian. Nan kòsò wó dié'n-mò nni man abuala, tèmùn sò'n, anin bé lé didi bé nònnon.”

³⁴ Mò Zozi tili ejòlé sò'n, yí nwan: “Mèlé mò atònvòlé bian'n wò ebele'n, yí manngùn'n-mò mò bé wò atònvòlé nín abò'n, bé ngòala man ké bé bua bé da ò. ³⁵ Nan mèlé bie 'ba ju, atònvòlé bian'n fi bé sa nun ò 'ba tu. Mèlé sò nín anun, bé 'ba li abuala.”

³⁶ Mò Zozi hanlín sò yueli'n, ò kò han nvandòhòn ejòlé kùn kò tó sò, yí nwan: “Svanlan fíi nzua man etanlan fòfòlé ndafuin ò ndua man etanlan daba nun tokolo. Se ò yò yí sò a, anin ò'a seci etanlan fòfòlé'n yé ndafuin sò'n nòn etanlan daba ngò man sò. ³⁷ Svanlan fíi ngaci man nzan fòfòlé ngua man kpolo kotoku daba nun. Se ò yò yí sò a, kpolo kotoku'n 'te, nzan'n 'butu, anin kpolo kotoku nun a yò mgban. ³⁸ Nan nzan fòfòlé'n, bé fa bé gua kpolo kotoku fòfòlé nun. ³⁹ Èsè svanlan biala m'ò nòn nzan daba'n, ò mgbonndé man nzan fòfòlé. Afí yí nwan: ‘Nzan daba'n dié bé nnyan man yí nwòn sò.’”

6

Zozi nòn enwònman ele cian'n (Matie 12.1-8, Maaki 2.23-28)

¹ Cian kùn Zozi nòn yí menian'n-mò kò kpè nun *bele ebo kùn asò. Cian sò'n, ò ti enwònman ele cian. Yí menian'n-mò kò titi bele mma'n bie bé kò kputa yí bé sa nun bé kò yiyi yí nwòn abòin'n bé kò li. ² Mò Falisifvè'n-mò nwunlin yí sò'n, bé nwan: “Nzuke ati yé emò yò like mò yé mala'n tua ké nán bé yò yí enwònman ele cian'n?”

³ Mò bé hanlín sò'n, Zozi kò bua bé ké: “Asò emò kúnngali man like mò Davidi yòli, mèlé mò ehòé hunlin yí nòn yí menian'n-mò nín anwòn ejòlé'n lé ò?”

⁴ Davidi wòlòli Nyanmian sua nín anun, ò falí kpaò'n'n-mò mò b'a fa b'a man Nyanmian'n, ò nòn yí menian'n-mò bé lili. Kpaò'n sò'n, Zufò'n-mò mala'n kele ké svanlan ngacile biala le man atin ò nni man ké Nyanmian tēyifvè'n-mò ala.”

⁵ Mò Zozi bualí bé sò'n, nán ò'a han ò'a tó sò ké: “Mân Baa'n ti enwònman ele cian nín asò kpain.”

Svanlan'n mò yí sa kùn a jò'n. (Matie 12.9-14, Maaki 3.1-6)

⁶ Enwònman ele cian kùn biekun, Zozi kò wòlò asònin sua kùn anun, ò kò hehele ninngé. Anin bian kùn wò asònin sua nín anun ebele, yí sa fama nín a jò. ⁷ Mala nín asò mgbain'n-mò nòn Falisifvè'n-mò mò bé wò ebele'n, anin bé lé nian se Zozi kò man wuluwafvè bie anwòn kò sa enwònman ele cian nín an. Ò sanlín ké bé lé kpòndé atin bé sin sò bé tòn yí esòan. ⁸ Nan kemò Zozi sí mò b'a jònlín'n, ò kò han kò hele wuluwafvè'n ké: “Jasò jinlan menian'n-mò kwalaa anyunnun ewa.” Bian'n kò jasò kò jinlan bé nyunnun ebele.

⁹ Mò bian'n jasòli jinlanlín'n Zozi kò kaci yí nyin meninsònman nín anwòn elò, yí nwan: “Mín 'ba bisa emò kosuan. Yé mala'n kele se? Ò kele ké ye yó ye enwònman ele cian nín anaan ye yó ete? Ye lé svanlan ati ngvan anaan ye hún yí ò?”

¹⁰ Zozi kò nenian bé kwalaa bé nyunnun, ò kò tó yí nyin wuluwafvè nín anwòn elò, yí nwan: “Tinnge wó sa nín anun.” Bian'n kò tinnge nun, ebele ala, yí sa'n kò yò kpa. ¹¹ Ehi, Falisifvè'n-mò nòn mala nín asò mgbain'n-mò kò fé eya kpa. Sian'n bé lé bisa bisa bé nwòn like mò bé 'yò nán bé sa a han Zozi'n.

Zozi mmòfvè bulu nòn nnyuan'n (Matie 10.1-4, Maaki 3.13-19)

¹² Mèlé sò nín anun, Zozi kò hò kò fò bókà kùn asò. Ò 'kò a sele Nyanmian. Ò kò sele Nyanmian kòngòé dede alíe kò hín. ¹³ Mò alíe hínlín'n, Zozi kò fèfèlé

yí menian'n-mə be kə yia. Ɔ kə nian bé nun kə yí bulu nɔn nnyuan ə kə tɔn bé mməfue. ¹⁴ Menian bulu nɔn nnyuan sə'n-mə y'ə le: Simɔn mə Zozi fele yí Piel'n, ə nɔn yí nianman Andele, Zvakɩ nɔn Zvan, Filipɔ nɔn Baatelemin, ¹⁵ Matie nɔn Toma, Alife awa Zvakɩ nɔn Simɔn mə be fele yí *Zelotofue'n, ¹⁶ Zvakɩ awa Zudi, ə nɔn Zudasɩ Isikaliətɩ mə ə 'ba yí Zozi man'n.

Menian dɔvɔn 'ba yia Zozi anwɔn
(*Matie 4.23-25*)

¹⁷ Ehi, Zozi nɔn yí mməfue'n-mə, be fi buka nɩn asu, be kə ju be kə jinlan lika sɛsɛ kɔn. Lika sə'n, anɩn Zozi menian dɔvɔn kpa a yia ebɛɛ. Menian sə'n-mə, mmie-mə fi Zude mɩn nɩn. Mmie-mə fi Zoluzalemɔn. Mmie-mə fi jenvie nɩn anɔvan elə kulo'n-mə mə be mantan mantan Tii nɔn Sidɔn nɩn asu. ¹⁸ Be wali ke be 'ba a tie Zozi Anvan Ejələ'n, ɛsɛ be man bé nɔwɔn sa. Bé mə bé kɔsu wawɛ ɛtɛ wə bé nun m'ə kele bé yalɛ'n, wawɛ ɛtɛ'n fi bé nun tu. ¹⁹ Bé kwalaa be kulo ke be kan Zozi. Ɔ sanlɩn ke tunmin kɔn fi yí nun fite y'ə man bé nɔwɔn sa ə.

Nyila nɔn munnzue'n
(*Matie 5.1-12*)

²⁰ M'ə yəli sə'n, Zozi kə tɔ yí nɩn yí menian'n-mə elə yí nwan:
“Nyila hán ɛmə mə be ti ehianfue'n, ə sanlɩn ke Nyanmian Belemgbin Mɩn'n ti ɛmə diɛ!

²¹ “Nyila hán ɛmə mə ehəɛ le kun ɛmə kikaala'n, ə sanlɩn ke ɛmə aku 'ba yí.

“Nyila hán ɛmə mə be le sun'n, ə sanlɩn ke ɛmə 'ba sɩɩ.

²² “Nyila hán ɛmə, mɛɛ mə be le kpə ɛmə, mə be le fɔan ɛmə, mə be le kpɛ ɛmə nzɔba, mə be le bu ɛmə menian mgban wə *Mɩn Baa'n dunman nɩn. ²³ Mə be 'yə ɛmə sə'n, ɛmə lí fe be mán bé nɔwɔn tɛ bé be sí abile be húhulu. Ɔ sanlɩn ke ɛmə 'ba nyan yí nɔwɔn ahatua kpili kpa wə anwunno elə. Afɩ daba, ke bé nan-mə heleli Nyanmian mgbəmanfue'n-mə ahɔlɔwa nɩn anɩn.

²⁴ “Nan ɛmə esikafue'n-mə, munnzue hán ɛmə! Ɔ sanlɩn ke ɛmə asa a han ɛmə salɛ diɛ'n dada angɔnmɩn.

²⁵ “Munnzue hán ɛmə mə bé kɔ a yí'n! Ɔ sanlɩn ke ehəɛ 'ba hun ɛmə.

“ɛmə mə be le sɩɩ kikaala'n, munnzue hán ɛmə! Ɔ sanlɩn ke alɔbə 'ba han ɛmə, ɛmə 'ba sun.

²⁶ “Munnzue hán ɛmə mə menian'n-mə kwalaaatin kan ɛmə anwɔn ejələ kpa'n. Afɩ daba, ke bé nan-mə hanlɩn ato mgbəmanfue'n-mə anwɔn ejələ kpa nɩn anɩn.

ɛmə húlo bé mgbəfue'n-mə
(*Matie 5.38-48; 7.12a*)

²⁷ “Nan ɛmə mə be le tie mɩn'n, mɩn kan mɩn kele ɛmə ke: ɛmə húlo bé mə be kpə ɛmə'n. ɛmə yó bé ye. ²⁸ ɛmə yéyila bé mə be bə ɛmə sasan nɩn asu. ɛmə yó asɔnɩn be man bé mə be kele ɛmə ahɔlɔwa'n. ²⁹ Se sɔvanlan bie kpacɩ ɛmə anyɩn bɛ nɩn asu a, be káci fama'n maan ə kpáci su. Se sɔvanlan bie de ɛmə taladiɛ'n mə be wula yí su nɩn an, ɛmə yí mə ɛmə wula yí bu'n kɔsu be mán yí. ³⁰ Sɔvanlan biala m'ə kə seɛ ɛmə like'n, ɛmə fá mán yí. Se sɔvanlan tɔa ɛmə de like mə ɛmə le nɩn an, nán be bisa yí busu. ³¹ Like mə ɛmə kulo ke menian'n-mə yə man ɛmə'n, ɛmə kɔsu yó like sə'n be mán bé.

³² “Se bé mə be kulo ɛmə nɩn ala yê ɛmə kɔsu kulo bé a, nzu nvasue diɛ yê ɛmə nyan yí su ə? ɛtɛfue'n-mə kɔsu kulo bé mə be kulo bé'n. ³³ Se bé mə be yə ɛmə ye nɩn ala yê ɛmə kɔsu yə bé ye a, nzu nvasue diɛ yê ɛmə nyan yí su ə? ɛtɛfue'n-mə kɔsu yə sə bie. ³⁴ Bé mə ɛmə bə bé busia a ɛmə de di ke be kwalaa yí tua'n, se bé ngɔnmɩn ala yê ɛmə bə bé busia a, nzu nvasue diɛ yê ɛmə nyan yí su ə? ɛtɛfue'n-mə kɔsu bə bé manngɔn ɛtɛfue'n-mə mə be kwalaa kale'n tua'n busia. ³⁵ Nan ɛmə diɛ, nán be yə sə. ɛmə húlo bé mə be kpə ɛmə'n, ɛmə yó bé ye, ɛmə bə bé busia, nán be susu bé ti be gua su ke be túa be mán ɛmə. Se ɛmə yə sə a, ɛmə 'ba nyan yí nɔwɔn

ahatua kpili kpa, εσε εμο 'ba kaci Nyanmian m'ɔ wɔ anwunno anwunno ελο nin amma. Ɔ sanlin ke ɔ ti kpa man menian mɔ be nzi man ye'n, ɔ non menian kusɔ mɔ bé kunnun ti ete'n. ³⁶ Kemɔ εμο Asi'n si anwunnvoe'n, εμο kusɔ nwún anwunnvoe.

*Nán be bua bé manngvɔn'n-mɔ ndεε
(Matie 7.1-5)*

³⁷ “Nán be bua bé manngvɔn'n-mɔ ndεε nán Nyanmian Kpili kusɔ a mmua man εmo ndεε. Nán be bu sɔanlan fíi fɔɔ nán Nyanmian kusɔ a mmu man εmo fɔɔ. Emɔ fá bé manngvɔn'n-mɔ ete'n be hyé bé nán Nyanmian kusɔ a fa εmo die nin a hye εmo. ³⁸ Emɔ hyé bé manngvɔn'n-mɔ nán Nyanmian kusɔ a hye εmo bie. Be 'su ninngε be gua εmo taladie'n pɔsɔ kpili nin anun, be 'tinndin sɔ kpa maan ɔ yi dede ɔ bu sɔ. Susulie'n mɔ εmo fa be susu ninngε be man bé manngvɔn'n-mɔ'n, yí yê Nyanmian 'fa susu man εmo ɔ.”

³⁹ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, εσε ɔ kɔ bu anyɔndala kɔn biekun kɔ hele bé, yí nwan: “Anyɔnsinlinwafɔε, ɔ nni man yí manngvɔn anyɔnsinlinwafɔε taataa. Se ɔ yɔ yí sɔ a, bé munnyuan be 'gua kunman nun. ⁴⁰ Sɔanlan mɔ be le kele yí like'n, ɔ nzi man like ndala man yí mɔn'n m'ɔ le kele yí'n. Kusɔ se ɔ suan like nán ɔ nwun yí kpa bɔkɔɔ a, ɔ kaci ke yí mɔn'n.

⁴¹ “Nzuke ati yê ε le nian tabua munmuin kaan'n m'ɔ la wɔ nianman nin anyɔn nin asɔ, nan kusɔ ε nnwun man tabua ebue'n m'ɔ la wɔ die nin asɔ'n? ⁴² Ɔ yɔ se mɔ ε kwalaa ε kan kele wɔ nianman'n ke: ‘Anianman, yaci mín maan n yí wɔ nyɔn nin asɔ munmuin kaan'n’, wɔ mɔ ε nnwun man ke tabua ebue kɔn la wɔ nyɔn die nin asɔ'n? E bɔ wɔ nwɔn apoo. Di mɔa yi m'ɔ la wɔ nyɔn nin asɔ'n, asannan nán a nwun asi a yi m'ɔ la wɔ nianman'n die nin asɔ'n.

*Ɔ le baka kɔn non yí mma
(Matie 7.16-20; 12.33-35)*

⁴³ “Baka kpa nzu man mma ete yê baka ete kusɔ nzu man mma kpa. ⁴⁴ Baka biala m'ɔ jin'n, yí mma'n y'ɔ man be nwun yí nzɔle ɔ. Be ndi man *figi mma eminlan mmowe'n-mɔ asɔ. Yê be ndi man divɔn mma kusɔ baka mɔ yí nwɔn le bowe nin asɔ. ⁴⁵ Sɔanlan m'ɔ ti kpa'n, ati anun kpa ninngε y'ɔ yɔ ɔ. Sɔanlan kusɔ m'ɔ ti man kpa'n, ati anun ete ninngε y'ɔ yɔ ɔ. Ɔ sanlin ke ejɔle m'ɔ wɔ sɔanlan akunnun'n y'ɔ fite yí nɔan ɔ.

*Sua nnyuan nin anwɔn ejɔle'n
(Matie 7.24-27)*

⁴⁶ “Nzuke ati yê εmo fele mín ‘yé Mɔn, yé Mɔn’, kusɔ εmo nyɔ man like mɔ n gɔ bisa'n? ⁴⁷ Sɔanlan m'ɔ kɔ a mín nwɔn, m'ɔ kɔ tie mín nɔan ejɔle'n, m'ɔ kɔ nanndi sɔ'n, ε 'nwun like m'ɔ soman yí'n: ⁴⁸ Ɔ soman sɔanlan m'ɔ le si sua. Ɔ'a fun kunman'n maan ɔ'a hɔ mɔa ɔ'a wula yí bu ɔ'a si sua nin ebue nin asɔ. Mɔ fɔsɔie'n tikeli'n, asue'n-mɔ kɔ yi kɔ bu asi ɔ kɔ han sua'n, nan kusɔ ɔ'a ngɔala man yí bu. Ɔ sanlin ke sua sɔ'n jin bi. ⁴⁹ Sɔanlan kusɔ m'ɔ tie mín Nɔan Ejɔle'n m'ɔ nnanndi man sɔ'n, ɔ soman sɔanlan mɔ ɔ'a si yí sua nin anyɔan nin asɔ. Ɔ'a nwula man sua nin abɔ. Mɔ fɔsɔie'n tikeli'n, asue'n-mɔ kɔ yi kɔ bu asi ɔ kɔ han sua'n. Ebele ala, sua sɔ'n kɔ bubu kɔ gua kpa bɔkɔɔ.”

7

*Zozi 'ba man nzalafɔ kpain'n kɔn akɔa nin anwɔn sa
(Matie 8.5-13)*

¹ Mɔ Zozi yueli ejɔle ehika kwalaa kan kele menian'n-mɔ, ɔ kɔ hɔ Kapεεnawɔmɔn. ² Anɔn Lɔmɔn nzalafɔ kpain'n kɔn wɔ Kapεεnawɔmɔn ebele. Nzalafɔ kpain sɔ'n, ɔ le yí akɔa kɔn mɔ yí nwɔn cian yí kpa ɔ. Akɔa sɔ'n kɔ

fɔkɛ kpa ɔ le de ewue wu. ³ Mɔ nzalafɔ kpain'n tɪlɪ Zozi angan'n, ɔ kɔ sɔan zufɔ mgbain'n mmie-mɔ kɛ bɛ hɔ fɛlɛ Zozi maan ɔ bala a yɔ maan yɪ akɔa nɪn anwɔn sa. ⁴ Bɛ kɔ hɔ Zozi anwɔn elɔ bɛ kɔ bɔtɔ yɪ. Bɛ nwan: "Sɔanlan sɔ'n diɛ, ɔ fata kɛ ɛ bɔa yɪ. ⁵ ɔ sanlɪn kɛ ɔ kulo yɛ Zufɔ mɔn'n. Yɪ yɛ ɔ'a si yɛ Nyanmɪan sua nɪn ɔ." ⁶ Ehi a, Zozi nɔn bɛ bɛ kɔ hɔ.

Mɔ bɛ hɔlɪ dede bɛ ka kaan bɛ ju awulo nɪn anwɔn'n, nzalafɔ kpain'n kɔ sɔan menian kɛ bɛ hɔ sɛ Zozi kɛ: "Kpain, n'ɛ keke wɔ nɔwɔn ɛfɛ. ɔ sanlɪn kɛ mɪn nze nvata man kɛ ɛ wɔlɔ mɪn awulo. ⁷ Ehi ka ati yɛ mɪn muonun m'an mma man wɔ ja sɔ ɔ, afɪ mɪn nze nvata man. Nan kan ejɔlɛ kpɔlɛ kɔnmgba cein, mɪn akɔa nɪn anwɔn 'ba sa. ⁸ Mɪn, n ne mɪn nyunnun mgbain mɔ bɛ sie mɪn ɔ. Mɪn kɔsɔ, n ne nzalafɔ mɔ mɪn sie bɛ ɔ. Sɛ mɪn kan mɪn keke nunhan kɔn kɛ: 'Kɔ!' a, ɔ kɔ. Sɛ mɪn kan mɪn keke nunhan kɔn biekun kɛ: 'Bala!' a, ɔ ba. Sɛ mɪn kan mɪn keke mɪn akɔa'n kɛ: 'Yɔ like ehi' a, ɔ yɔ."

⁹ Mɔ Zozi tɪlɪ ejɔlɛ sɔ'n, ɔ kɔ fɔa nzalafɔ kpain'n. ɔ kɔ bilɪ yɪ nyɪn ɔ kɔ han kɔ hele menian'n-mɔ mɔ bɛ si yɪ sɔ'n kɛ: "Mɪn kan yɪ ananhɔlɛ mɪn keke ɛmɔ: Izalayɛ mɔn nɪn anun ewa muonun, sɔanlan m'ɔ le dedi kɛ sɔanlan ehi'n, n nɔwunlin man bie lɛ." ¹⁰ Bɛ mɔ nzalafɔ kpain'n sɔanlɪn bɛ'n kɔ sa kɔ hɔ awulo. Bɛ 'ju elɔ a, akɔa nɪn anwɔn a sa bɔkɔɔ.

Zozi 'ba hɪn kunlannvɛ balasua kɔn awa

¹¹ Ehi anzin, Zozi kɔ hɔ Galile mɔn nɪn anun kulo kɔn asɔ. Kulo sɔ'n, bɛ fɛlɛ yɪ Nain. Mɔ ɔ'kɔ'n, yɪ menian'n-mɔ nɔn meninsɔnman sili yɪ sɔ. ¹² Bɛ hɔlɪ dede mɔ bɛ ka kaan bɛ ju kulo nɪn anɔan nɪn anwɔn ɛbelɛ'n, bɛ 'nɪan an, anɪn bɛ nɔn fuin kɔn lɛ sɪn kɔ asielɛ sɔ. Sɔanlan'n mɔ bɛ lɛ kɔ a sie yɪ'n, ɔ tɪ belenzua bangɔlɔ yɛ yɪ nɪn tɪ kunlannvɛ. Kulo nɪn asɔ menian dɔwɔn kpa nɔn kunlannvɛ balasua'n wɔ ɛbelɛ. ¹³ Mɔ Zozi nɔwunlin balasua'n, yɪ nɔwɔn kɔ ye yɪ koun nɔn ɔ a se yɪ kɛ: "N'ɛ sun kɔn!"

¹⁴ Zozi kɔ kpunngɛ alaka'n, ɔ kɔ fa yɪ sa kɔ han yɪ. Bɛ mɔ bɛ lile alaka nɪn anun'n kɔ jinlan, Zozi nwan: "Kpafɛlɛ, mɪn kan mɪn keke wɔ, fi ewue nun tɪnngɛ!" ¹⁵ Sɔanlan'n mɔ ɔ'a wu'n kɔ jasɔ kɔ tanlan asɪ ɔ lɛ juɔ. Zozi kɔ fa yɪ kɔ man yɪ nɪn.

¹⁶ Esulo kɔ han bɛ kwalaa, bɛ kɔ yɪ Nyanmɪan ayɛ. Bɛ nwan: "Nyanmɪan kpɔmanfɔvɛ kpili kpa kɔn a fite yɛ afian ewa!" ɛsɛ bɛ nwan: "Nyanmɪan a a yɛ ɛkpala." ¹⁷ Like sɔ'n mɔ Zozi yɔlɪ'n, Zude mɔn'n lika kwalaaatin, ɔ nɔn mɔn mɔ bɛ mantan yɪ'n, bɛ kwalaa bɛ tɪlɪ.

Bɛ mɔ Zɔan Batisi sɔanlɪn bɛ'n. (Matie 11.2-19)

¹⁸ Ninngɛ kwalaa mɔ Zozi yɔlɪ'n, Zɔan Batisi menian'n-mɔ hɔlɪ bɔlɪ nun amannɛ bɛ hehelɪ yɪ. Zɔan kɔ fɛlɛ yɪ menian'n-mɔ anun nnyuan ¹⁹ ɔ kɔ sɔan bɛ yɛ Mɪn anwɔn elɔ kɛ bɛ hɔ bɪsa yɪ kɛ: "Sɔanlan'n mɔ ye sɪ kɛ ɔ lɛ ba'n y'ɔ le wɔ anaan sɔanlan sɔ'n tɛ wɔ sian?"

²⁰ Mɔ bɛ juli Zozi anwɔn ɛbelɛ'n, bɛ nwan: "Zɔan Batisi a sɔan yɛ kɛ ye bala a bisa wɔ kɛ sɛ sɔanlan'n mɔ ye sɪ kɛ ɔ lɛ ba'n y'ɔ le wɔ a, sɛ kɔsɔ sɔanlan sɔ'n tɛ wɔ sian an, anun ɛ hɔn hɛlɛ yɛ."

²¹ Tɛmɔn sɔ'n, bɛ mɔ ewue lɛ kun bɛ'n, Zozi kɔ man bɛ nɔwɔn kɔ sa. ɔ kɔ fɔan wawɛ ɛtɛ'n-mɔ mɔ bɛ wɔ menian'n-mɔ anun'n, ɛsɛ ɔ kɔ tike tike anyɪnsinlinwafɔvɛ dɔwɔn anyɪn'n. ²² M'ɔ yɔlɪ sɔ'n, Zozi kɔ han kɔ hele bɛ mɔ Zɔan sɔanlɪn bɛ'n kɛ: "ɛmɔ hɔ hɔn mɔ ɛmɔ a tɪ'n, ɔ nɔn mɔ ɛmɔ a nɔwun yɪ'n bɛ hɛlɛ Zɔan. ɛmɔ a nɔwun kɛ anyɪnsinlinwafɔvɛ'n-mɔ anyɪn'n-mɔ a tike tike, bɛ mɔ bɛ tia bɛ tɔ sɔ'n-mɔ aja'n-mɔ a tɪnngɛ tɪnngɛ, kokobefɔvɛ'n-mɔ anwɔn a tɪ, anzɔtiliwafɔvɛ'n-mɔ tɪ ejɔlɛ, bɛ mɔ b'a wu'n-mɔ a tɪnngɛ tɪnngɛ, ehianfɔvɛ'n-mɔ

le ti Ejolekpa'n. ²³ Nyila hán sʋanlan mɔ ɔ mminlin man yí dedi'n m'ɔ le yí wɔ mín nun'n."

²⁴ Mɔ bé mɔ Zʋan sʋanlɪn bé'n salɪ hɔlɪ'n, Zozi kɔ han Zʋan ejɔle ɔ kɔ hele menian'n-mɔ. Yí nwan: "Nzu like diɛ yê emɔ hɔlɪ nɪanlɪn yí ɛwâ nun anun ɛɔ ɔ? Ndeɛ mɔ anwɔnman le fita anaan? ²⁵ Nan nzu like diɛ yê emɔ hɔlɪ nɪanlɪn ɔ? Emɔ hɔlɪ nɪanlɪn sʋanlan m'ɔ wula taladiɛ kanlanman anaan? Bé mɔ be wula esikafɔɛ ndaladiɛ mɔ be ti lika kanlanman'n, menian sɔ'n-mɔ gua mmelemgbin'n-mɔ awulo. ²⁶ Anɪn nzu like diɛ fɔ́ɔn yê emɔ hɔlɪ nɪanlɪn ɔ? Nyanmɪan kpɔmanfɔɛ anaan? Yuo, mɪn kan mɪn kele emɔ ke ɔ tala Nyanmɪan kpɔmanfɔɛ bɔbɔ. ²⁷ Ɔ sanlɪn ke Zʋan yê Ehele Ejole'n kan yí ejɔle ke:

Nyanmɪan nwan: Mɪn sʋan mín bɔfɔɛ'n

mɪn man ɔ di mɔa wɔ nyunnun ɔ sesie wɔ atɪn'n."

²⁸ Zozi kɔ han kɔ tɔ sɔ ke: "Mɪn kan yí ananhɔle mɪn kele emɔ ke be wɔlɪ man sʋanlan fíí kón m'ɔ ti kpili tala Zʋan ɔ. Nan kɔsɔ sʋanlan bɔbɔ m'ɔ ti kaan sʋa Nyanmɪan Belemgbin Mân nun anun'n, ɔ tala Zʋan kpili."

²⁹ Bagua'n, yí lɪlɪ bé mɔ be dide ajule'n, be tielɪ Zʋan anʋan ejɔle'n be man ɔ sɔnɔnlɪn bé. Afɪ be nwunlɪn ke Nyanmɪan atɪn diɛ'n ti fɔ́ɔn. ³⁰ Nan *Falisifɔɛ'n-mɔ nɔn *mala nun asɔ mgbain'n-mɔ diɛ, like mɔ Nyanmɪan kulo ke ɔ yɔ man bé'n, b'a ndie man. Ehi ati b'a man Zʋan a nzɔnɪn man bé.

³¹ Zozi kɔ tɔ sɔ ke: "Nwan bɔbɔ yê n vá ajulisɔ menian ehi-mɔ n zusu bé ɔ? Nwan yê be soman yí ɔ? ³² Be soman mmatɔnman nganngan mɔ be gugua gua nun asɔ, mɔ be le tetian be se bé manngɔn'n-mɔ ke:

'Y'a bɔ abile dede emɔ a nzi man!

Y'a tɔ alɔabɔ ejue dede emɔ a nzun man!"

³³ Ɔ sanlɪn ke Zʋan Batisi walɪ, ɔ nni man alɪɛ, ɛsɛ ɔ nɔn man nzan, nan kɔsɔ emɔ nwan: 'Wawe ete yê ɔ wɔ yí nun ɔ!' ³⁴ Mân Baa'n kɔsɔ a a, ɔ di alɪɛ, ɔ nɔn nzan, ɛsɛ emɔ nwan: 'Be nían sʋanlan ehi, yí diɛ, ɔ njɔnlɪn ejɔle fíí ke alɪɛ nɔn nzan ejɔle ala yê ɔ jɔnlɪn ɔ. Yí manngɔn y'ɔ le bé mɔ be dide ajule'n ɔ nɔn etefɔɛ'n-mɔ!' ³⁵ Nan kɔsɔ bé kwalaa mɔ be de Nyanmɪan be di'n, be kele ke Nyanmɪan ti bengelefɔɛ sakpa."

Falisifɔɛ Simɔn 'ba fɛle Zozi alɛ

³⁶ *Falisifɔɛ kɔn felelɪ Zozi ke ɔ bála a li like yí awulo. Mɛle mɔ be lɪla mgbá nun asɔ tɔbɪlɪ nun anwɔn'n, ³⁷ kulo sɔ nun asɔ balasua kɔn kɔ wɔlɔ ebele. Balasua sɔ'n si tutu. M'ɔ tɪlɪ ke Zozi wɔ Falisifɔɛ nun awulo ebele ɔ le didi'n, ɔ kɔ fa anatɪlɪ bondoman tekeɛ kɔn mɔ yí gua yɔ si'n kɔ a. ³⁸ Balasua'n kɔ jinlan Zozi aja ngɔa. Ɔ kɔ sun ɔ kɔ fa yí nyɪn emɔn'n ɔ kɔ lɔlɔa Zozi aja nun anwɔn. Ɔ kɔ fa yí ti enyuan'n ɔ kɔ cici ɔ kɔ fa Zozi aja'n ɔ kɔ bɔ yí hue sɔ, ɛsɛ ɔ kɔ fa anatɪlɪ'n ɔ kɔ bɔ yí ja nun anwɔn.

³⁹ Mɔ Falisifɔɛ'n m'ɔ felelɪ Zozi alɛ'n nwunlɪn yí sɔ'n, ɔ kɔ han yí ti anun ke: "Se sʋanlan ehi ti Nyanmɪan kpɔmanfɔɛ sakpa a, ahan ɔ 'nwun ke balasua'n mɔ ɔ'a han yí'n ti etefɔɛ. Ɔ sanlɪn ke ɔ si tutu."

⁴⁰ Mɔ anɪn Falisifɔɛ'n le kan ehi yí ti anun'n, Zozi kɔ kuku yí nʋan sɔ ɔ kɔ han kɔ hele yí ke: "Simɔn, man n gán ejɔle kɔn n géle wɔ."

Simɔn nwan: "Kpain, kan."

⁴¹ Zozi nwan: "Anɪn menian nnyuan tua sʋanlan kɔn kale. Nunhan kɔn tua jete fufue mma ɛya nnun, yê kɔn'n kɔsɔ tua jete fufue mma abulanun. ⁴² Kemɔ bé menian nnyuan'n nun bie fíí ngɔala man yí kale'n tua'n, sʋanlan'n m'ɔ bɔlɪ be busɪa'n kɔ fa kɔ hye bé. Menian nnyuan sɔ'n, nunhan benin yê ɛ de di ke ɔ 'kulo bian'n bɔ sɔ ɔ?"

⁴³ Simɔn kɔ bua yí ke: "Mɪn de mɪn di ke nunhan mɔ yí kale diɛ'n ti kpili nun ɔ."

Zozi nwan: "Mɔ a han'n ti ananhɔle."

⁴⁴ M'ò hanlín sò'n, ò kò fa balasua'n kò hele Simòn, yí nwan: “Simòn, a nwun balasua ehi? Ké m malí wó awulo ewa'n, a mman man mín nzue m'an nwunzin man mín ja nín anwòn. Nan balasua ehi dié, ò le yí nyín emòin'n ò'a nwunzin mín ja nín anwòn, ò'a fa yí ti enyuan'n ò'a cici. ⁴⁵ N juli ewa'n, a ndò man mín nun. Nan yí dié, ké n wòlòlì ewa nín angòmín yê ò falí mín ja'n-mò bòlì yí hue sù ò. ⁴⁶ A ngua man ngo m'ò ban fanlan mín ti nín asù. Nan yí dié, anatì kpa yê ò'a fa ò'a gugua mín ja nín anwòn ò. ⁴⁷ Yí sò ati, mún kan mún kekele wó ké balasua ehi, ehulo kpilì'n mò ò'a hulo mín'n dunman nun, yí ete'n kwalaa'tin, yí ete bobolobe'n kwalaa m'ò sù'n, b'a fa yí kwalaa b'a hye yí. Nan sùanlan mò yí ete nín a nzòn man mò be kò fa be kò hye yí'n, ehulo'n mò le yí'n ti kaan sù.”

⁴⁸ Ehi a, Zozi kò han kò hele balasua'n ké: “B'a fa wó ete'n-mò b'a hye wó.”

⁴⁹ Mò Zozi hanlín sò'n, bé mò bé nòn yí gua tòbìlì nín anwòn'n kò han yí bé ti anun ké: “Sùanlan ehi muonun ò ti yí dié se dede m'ò fa sùanlan ete ce yí ò?”

⁵⁰ Mò be 'kan sò bé ti anun'n, Zozi kò han kò hele balasua'n ké: “Wó dedi nín a le wó nguan, kò alvacicie nun.”

8

Mmalasua'n-mò mò be si Zozi sù'n

¹ Ehi anzin, Zozi nòn yí menian bulu nòn nnyuan'n, be kò hò kulo kulo'n-mò asù. Be kò hò kò han Nyanmian Anvan Ejòlè'n. Be kò bò Nyanmian Belemgbin Mân nín anwòn Ejòlekpa'n be kò hele menian'n-mò. ² Zozi 'kò a, anin mmalasua mmie-mò mò tuli bé nun wawé ete'n-mò ò man be nwòn salì'n sì yí sù. Mmalasua sò'n-mò y'ò le: Mali mò fi Magidala mò Zozi tuli wawé ete nsù yí nun'n. ³ Kuza mò nian belemgbin *Elòdì Antipasì ninngè nín asù'n, yí yí Zvanin. Suzanin nòn mmalasua mmiekun-mò dòn kpa. Be fa bé anwòndiè'n be bva Zozi nòn yí menian'n-mò.

Sùanlan'n mò gua bele nín anwòn anyìndala'n

(Matie 13.1-9, Maakì 4.1-9)

⁴ Menian'n-mò fi kulo kulo'n-mò asù be kò a Zozi anwòn ebele. Nan mò menian dòn yialì yí nwòn'n, ò kò bu anyìndala ehi ò kò hele bé. Yí nwan: ⁵ “Anin sùanlan kòn wò ebele. Cian kòn, ò kò hò *bele egua yí ebo nín asù. Bele mma'n bie kò gua atin nín anvan. Menian'n-mò 'sìn an, be tetia sù. Nnònman'n-mò kò suso kò li. ⁶ Bie kùsù kò gua ebòta nín asù. Kemò ngetie kpa nnòn man ebele'n, bele'n fifilì a, ò kò yala. ⁷ Bie kùsù kò gua eminlan mmowe'n-mò anun, be nòn bé be kò fifi nun kòn. Eminlan mmowe'n-mò kò fù sù. Ò'a man ò'a nyò man kpa. ⁸ Bie kùsù kò gua asie kpa nín asù. Ò kò fifi ò kò su mma dòn kpa. Bele baka kòn biala kò su mma eya kòn.”

Ese Zozi kò han kò tù sù ké: “Sùanlan mò sì fasie'n, ò fá síe!”

Zozi anyìndala'n mò bu'n

(Matie 13.10-17, Maakì 4.10-12)

⁹ Yí menian'n-mò kò bisa yí anyìndala sò nín abù. ¹⁰ Zozi kò bua bé ké: “Emò dié, nvialie nun ejòlè'n mò tó de Nyanmian Belemgbin Mân'n, Nyanmian a yí a hele emò. Nan menian bù nga'n-mò dié, be bu yí anyìndala nun be kekele bé. Ò man be nian yí bé nyinsù bòbò a, be nnwun man yí. Be tie bòbò a, be ndì man yí bù.

Zozi 'ba tu anyìndala nín abù

(Matie 13.18-23, Maakì 4.13-20)

¹¹ “Anyìndala ehi, yí bù y'ò le ké: *Bele mma'n y'ò le Nyanmian Anvan Ejòlè'n. ¹² Menian'n mmie-mò ti ké atin nín anvan'n mò bele mma'n gualì'n. Be tie Nyanmian Anvan Ejòlè'n, nan kùsù Abònsanmòn ba ò yí ejòlè'n mò b'a tì'n fi

bé ahonlun nun anun. O man be nnyan man dedi nán b'a nyan ngvan. ¹³ Mmie-mo kusu ti ke ebota'n mo bele'n gualí sv'n. Be ti Nyanmian Anvan Ejole'n nun an, be di yí nwon fe. Nan kusu be mman man ejole'n nzò man ndian. Be de be di mele kaan sua yê se emian bie to bé a, anin b'a yaci bé dedi'n b'a to. ¹⁴ Bele'n m'ò gualí eminlan mmowe nun anun'n, y'ò le menian mo be tie Nyanmian Anvan Ejole'n, nan kusu o 'kò yí nyunnun an, be man nzusue, anwondie nun mân elie fu Nyanmian Anvan Ejole'n mo b'a ti nun asv. Be nzu man mma dede o mmulo man. ¹⁵ Bele mma'n m'ò gualí asie kpa nun asv'n, y'ò le menian mo be tie Nyanmian Anvan Ejole'n, be fa be sie bé ahonlun nun anun kpa, be di ejole'n nun asv, be su mma.

Kanlannie nun anwon anyindala'n
(Maaki 4.21-25)

¹⁶ “Svanlan fíí nzò man kanlannie, o nva o nwula man bokiti, anaan mgba abv. Nan o sie yí kanlannie'n baka nun asv, o man bé mo be 'wolv sua nun anun'n, be nwun asi. ¹⁷ Like biala m'ò fia'n, o 'tu fite. Nvialie nun ejole biala 'fite jawe nun. ¹⁸ Emò yó anzvè, nán be tie yí kpa! O sanlun ke m'ò le kaan'n, be 'ba man yí biekun. Nan m'ò le man fíí'n, kaan'n m'ò susu ke o kò nyan yí'n, be 'tva yí be de.”

Zozi anianman'n-mò nun yí nin
(Matie 12.46-50, Maaki 3.31-35)

¹⁹ Zozi anin'n nun yí nianman'n-mò, be kò a be kò to yí. Nan kusu meninsvman'n mo b'a yia yí nwon nun ati, o man b'a ngvalla man yí nwon elo ju. ²⁰ Be kò bò Zozi amannie ke: “Wó nin nun wó nianman'n-mò jijin ahanmian elo, be kulo ke be nwun wó nwon.”

²¹ Mò be hanlun sò'n, nán Zozi a se bé mò be wò ebele'n ke: “Mín nin nun mín nianman'n-mò y'ò le menian mo be tie Nyanmian Anvan Ejole'n, mò be nanndi sv'n.”

Zozi 'ba gua anwonman kpili kvn asi
(Matie 8.23-27, Maaki 4.35-41)

²² Elhvun kvn Zozi nun yí menian'n-mò kò fu elee kvn anun. O kò han kò hele bé ke: “Be mán ye kpé asue'n ye hó yí nzin elo ebue kvn.” Mò Zozi hanlun sò'n, yê be holi o. ²³ Nan mò be 'kpe asue'n, anin Zozi la elee nun anun o le dafi. Kvnmgba ala, anwonman kpili kvn kò tu asubula nun anyinsv. Asutue'n kò bò nzue kò gua elee nun anun. ²⁴ Ehi, yí menian'n-mò kò kpunngge yí be kò tinngge yí. Bé nwan: “Kpain, kpain, ye le wu o!”

Zozi kò tinngge o kò jvjò aminle sv kò hele anwonman'n nun asutue'n. Anwonman'n kò jinlan, asutue'n kò gua asi. Ebele kò yò diin.

²⁵ M'ò yòli sò'n, Zozi kò bisa yí menian'n-mò ke: “Emò dedi'n wò nin?” Ejole'n kò sin bé nwon, esulo kò han bé. Be kò bisa bisa bé nwon ke: “Nwan svanlan die y'ò le ehi? M'ò jvjò kele anwonman nun asutue dede be man yí anyinnzò!”

Zozi 'ba tu wawe ete davn fi svanlan kvn anun
(Matie 8.28-34, Maaki 5.1-20)

²⁶ Zozi nun yí menian'n-mò, be kò kpe Galile asue'n. Be kò hò kò ju yí nzin elo ebue kvn, Zelazi'n-mò mân nun anun. Mân sò'n nun Galile mân'n, bé nyin'n wò sv. ²⁷ Mò Zozi 'ju asi nun ala, kulo nun asv svanlan kvn kò a yí nwon ebele. Svanlan sò'n, wawe ete wò yí nun. Yí nwon gua sv, nán ene bie o. O nna man sua elo. O la asiel'e'n-mò asv. ²⁸ M'ò nwunlin Zozi'n, o kò tian. O kò hò kò tu kò to yí ja nun. O kò tian sele kpa, Yí nwan: “Zozi, Anwunno Nyanmian Kpili Awa, e se mín se? Mìn 'sele wó, n'e se mín sa fíí.” ²⁹ M'ò man o le kan sò'n, y'ò le ke Zozi le man wawe ete'n m'ò wò yí nun'n tu. Wawe ete'n to yí sv mele'n bie anun. Be

fa ngɔnzɔngɔnzɔ be ci yí sa nɔn yí ja a, ɔ bubu nun. Wawɛ ete'n cɔn yí kɔ ewá nɔn anun.

³⁰ Zozi kɔ bisa yí ke: “E li se?”

Yí nwan: “Be fele mín nwala nwala.” Afí wawɛ ete dɔn kpa wɔ yí nun, yí ti yê ɔ man ɔ le kan sɔ ɔ. ³¹ Wawɛ ete sɔ'n-mɔ kɔ sele Zozi ke n'ɔ man be kɔ gua kunman kpɔnlɔn-mgbɔnlɔn nɔn anun. ³² Ebele lika sɔ'n, anɔn mgbolike dɔn kpa le didi bɔka nɔn asu. Wawɛ ete'n-mɔ kɔ bɔtu Zozi ke ɔ mán bé atɔn maan be hó wólɔ mgbolike sɔ'n-mɔ anun. Mɔ sɔanlan'n hanlɔn sɔ'n, Zozi kɔ man bé atɔn. ³³ Wawɛ ete'n-mɔ fi sɔanlan nɔn anun be kɔ fite. Be kɔ hɔ kɔ wólɔ mgbolike'n-mɔ anun. Mgbolike fatule kɔn'n kɔ tɔlɔ bɔka'n be kɔ hɔ kɔ gua asue nɔn anun, bé kwalaa be kɔ nɔan. ³⁴ Mɔ bé mɔ be nɔan mgbolike'n-mɔ asu'n nwunlin yí sɔ'n, be kɔ nwanndi. Be kɔ hɔ kɔ bɔ ejɔle sɔ'n kpaye kulo, ɔ nɔn nanmue'n-mɔ asu. ³⁵ Bé mɔ be tili ejɔle sɔ'n, be walɔ nɔanlɔn ke ɔ kpɔnlɔn yɔli'n. Be 'ba ju Zozi anwɔn ebele a, sɔanlan'n mɔ anɔn wawɛ ete'n-mɔ wɔ yí nun nɔn anyɔnsu a ti. ɔ wula taladiɛ ɔ ti Zozi aja abɔ ebele. Mɔ be nwunlin yí sɔ'n, esulo hanlɔn bé. ³⁶ Ke ɔ kpɔnlɔn yɔli mɔ wawɛ ete'n-mɔ fi sɔanlan nɔn anun be fiteli, mɔ be hɔli wólɔli mgbolike'n-mɔ anun, mɔ be 'kɔ a gua asue nɔn anun, mɔ bian nɔn anyɔnsu ti'n, bé mɔ be nwunlin yí bé nyɔnsu'n kɔ han yí kwalaa kɔ hele sian mma'n-mɔ. ³⁷ Zelasɔ mán nɔn anun menian'n-mɔ kwalaa kɔ sele Zozi ke ɔ fi bé mán nɔn anun ɔ jásu. ɔ sanlɔn ke anɔn esulo kpili kpa a han bé. Mɔ Zozi fɔli elɛɛ nɔn anun mɔ ɔ 'sa kɔ Galile'n, ³⁸ sɔanlan'n mɔ wawɛ ete'n fi yí nun tuli'n kɔ sele Zozi ke ɔ 'si yí su. Zozi nwan: ³⁹ “Sa kɔ wó awulo, nán kɔ han yí kwalaa mɔ Nyanmian a yɔ a man wó'n kele menian'n-mɔ.” Bian'n kɔsu kɔ hɔ ɔ kɔ han yí kwalaa mɔ Zozi a yɔ a man yí'n kɔ hele kulo bɔndɔn'n.

Zɔayilusi awa balasua'n,

*ɔ nɔn balasua'n m'ɔ hanlɔn Zozi taladiɛ'n
(Matie 9.18-26, Maaki 5.21-43)*

⁴⁰ Mɔ Zozi fi Galile asue nɔn anzin elɔ ɔ 'sa ba'n, menian dɔn kpa kɔ a yí atɔn ele. ɔ sanlɔn ke bé kwalaa bé nyɔn jin yí atɔn. ⁴¹ Kaan ce, Zufu'n-mɔ asɔnɔn sua nɔn asu kpain'n kɔ a, kpain sɔ'n, be fele yí Zɔayilusi. ɔ kɔ tu kɔ tɔ Zozi aja nun ɔ kɔ sele yí ke ɔ bála yí awulo elɔ. ⁴² ɔ sanlɔn ke yí wa balasua kɔnmgba cein'n mɔ ɔ'a li afɔe bulu nɔn nnyuan'n, ɔ le de ewue wu.

Mɔ bian'n hanlɔn sɔ'n, Zozi kɔ tie. Mɔ be 'kɔ'n, menian dɔn si bé su, anɔn be 'kan Zozi be mian bé afian. ⁴³ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɔn balasua kɔn wɔ menian'n-mɔ afian ebele. Moja tu balasua sɔ'n yí afɔe bulu ɔ nɔn nnyuan ahi. ɔ kɔ seci yí nwɔn esika kwalaaatin wɔ ayile eyɔlefɔe'n-mɔ elɔ. Nan kɔsu yí nwɔn a nza man. ⁴⁴ ɔ li Zozi anzin, ɔ kɔ han yí taladiɛ nɔn anɔan'n. Ebele ala, moja'n m'ɔ tu yí'n kɔ kpe.

⁴⁵ Zozi kɔ bisa menian'n-mɔ ke: “Nwan yê ɔ'a han mín taladiɛ'n?”

Ehi nwan “Nán mín ɔ!” Ehi nwan: “Nán mín ɔ!” Pɛli nwan: “Kpain, a nwun ke menian'n-mɔ le kan wó mian be afian, kɔsu anɔn e le bisa ejɔle sua!”

⁴⁶ Mɔ Pɛli hanlɔn ehi'n, Zozi nwan: “Sɔanlan bie a han mín, ɔ sanlɔn ke m'an nwun ke anwɔnsele kɔn fi mín nun ɔ'a fite.”

⁴⁷ Balasua'n kɔ nwun nun ke b'a hyi yí. Ehi a, yí nwɔn kɔ wɔsu yí ɔ kɔ tu kɔ tɔ Zozi aja nun. Menian'n-mɔ kwalaa anyunnun ebele, like mɔ yí ti yê ɔ man ɔ hanlɔn Zozi taladiɛ'n, ese ke ɔ kpɔnlɔn yɔli mɔ yí nwɔn salɔ ebele ala'n, ɔ kɔ han yí kwalaa.

⁴⁸ Mɔ yí nɔan tɔli'n, Zozi nwan: “Mín wa balasua, kɔ anzonunjɔ nun, nán wó dedi nɔn a man wó nwɔn a sa.”

⁴⁹ Anɔn Zozi anɔan te wɔ ejɔle su. Bɔfɔe kɔn fi kpain Zɔayilusi awulo elɔ walɔ a, yí nwan: “Zɔayilusi, wó wa nɔn a wu, yí ti n'e jji kpain kón.”

⁵⁰ Mɔ Zozi tɔlɛ ejɔlɛ sɔ'n, ɔ kɔ han kɔ hele Zɔayilusi ke: “Zɔayilusi, gua wɔ ahɔnlɔn asi, nyan dedi ala, nɔn wɔ wa balasua'n, ɔ 'ba hɔn.”

⁵¹ Mɔ be juli awulo ebele'n, Zozi ngɔ man sɔanlan fɛi atɔn ke ɔ wɔlv lika mɔ batɔnman'n la'n bie, sannan Pɛli nɔn Zɔan, nɔn Zɔaki, nɔn siɛ'n nɔn nian'n mɔ be le baa nɔn ala. ⁵² Bɛ kwalaa be le di batɔnman nɔn anwɔn yalɛ, be le sun. Mɔ Zozi nwunlin yɛ sɔ'n, yɛ nwan: “Emɔ yaci esuan'n nɔn batɔnman'n wuli man, ɔ le dafi.”

⁵³ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, bɛ kwalaa be kɔ gɔlv yɛ nwun. ɔ sanlin ke bɛ die, be si yɛ fɔvɔn ke talua nɔn a wu. ⁵⁴ Ehi a, Zozi kɔ sɔ batɔnman nɔn asa, ɔ kɔ tian nɔn. Yɛ nwan: “Batɔnman, jasɔ!” ⁵⁵ Batɔnman'n kɔ tinngɛ, ebele ala ɔ kɔ jasɔ. Zozi nwan: “Bɛ mɔn yɛ like lɛ.” ⁵⁶ Ejɔlɛ'n kɔ sin siɛ'n nɔn nian nɔn anwɔn. Zozi tualɛ bɛ ke nɔn be kan like mɔ b'a nwun yɛ nɔn anwɔn ejɔlɛ be kele sɔanlan fɛi.

9

Zozi 'ba sɔan yɛ menian bulu nɔn nnyuan'n (Matie 10.5-15, Maaki 6.7-13)

¹ Ehi cian kɔn Zozi yialɛ yɛ menian bulu nɔn nnyuan nɔn an, ɔ kɔ man bɛ tunmin ke be fɔan wawɛ etɛ'n-mɔ, esɛ be mɔn nwuluwafɔvɛ'n-mɔ anwɔn sɔ. ² ɔ kɔ sɔan bɛ ke be hɔ bɔ Nyanmɛian Belemgbin Mɔn'n kpayɛ, esɛ be mɔn bɛ mɔ b'a fɔkɛ'n tɛ akpɔlɛ. ³ ɔ kɔ han kɔ hele bɛ ke: “Emɔ ehɔlɛ'n mɔ be le kɔ'n, nɔn be fa like fɛi be sa bɛ nwun. Nɔn be fa kpɔman, nɔn be fa bɔlɛ, nɔn be fa alɛ, nɔn be fa esika, esɛ nɔn be fa taladie nnyuan. ⁴ Awulo mɔ emɔ kɔ sike nun'n, emɔ tɔnlan nɔn ebele dede ɔ jɛ emɔ ehɔlɛ cian. ⁵ Kulo kɔsɔ mɔ emɔ kɔ hɔ sɔ mɔ b'a nne man emɔ'n, emɔ kpɔkpala bɛ ja nɔn abɔ anyɔan'n be gɛa ebele be hɔ. ɔ tɛ adanzɛ elie ke be ngɔala man emɔ sɔnmɔvɛ bɔ.” ⁶ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n yɛ yɛ menian bulu nɔn nnyuan'n hɔli ɔ. Be hɔli bɔli Ejɔlekpa'n be heleli menian'n-mɔ esɛ be manlin nwuluwafɔvɛ'n-mɔ anwɔn salɛ.

Belemgbin Elɔdi Antipasɛ nzusue'n (Matie 14.1-12, Maaki 6.14-29)

⁷ Ehi *Elɔdi m'ɔ tɛ Galile mɔn nɔn asɔ belemgbin'n kɔ tɛ yɛ kwalaa mɔ Zozi nɔn yɛ menian'n-mɔ a yɔ'n. ɔ nɔnwun man m'ɔ jɔnlɔn ɔ, ɔ sanlin ke menian mmie-mɔ le kele ke Zɔan Batisi m'ɔ wuli'n yɛ ɔ'a hɔn nɔn ɔ. ⁸ Mmie-mɔ nwan: “Nyanmɛian kpɔmanfɔvɛ Eli yɛ ɔ'a fite ɔ.” Mmie-mɔ kɔsɔ nwan: “Daba Nyanmɛian mgbɔmanfɔvɛ'n-mɔ mɔ be wuli'n, bɛ nunhan kɔn yɛ ɔ'a hɔn nɔn ɔ.” ⁹ Nan mɔ Elɔdi tɛlɛ yɛ sɔ'n, yɛ nwan: “M'an man b'a kpe Zɔan ati'n. Nan nwan sɔanlan die yɛ be le kan yɛ ejɔlɛ sɔa'n?” Ehi ka ati, ɔ kulo ke ɔ nwun Zozi.

Zozi 'ba man menian akpu nnun alɛ di (Matie 14.13-21, Maaki 6.30-44, Zɔan 6.1-14)

¹⁰ Ehi Zozi mmɔfɔvɛ bulu nɔn nnyuan'n hɔli walɛ a, be kɔ han mɔ be yɔli'n kwalaa be kɔ hele yɛ. Mɔ be bɔli amannɛ yueli'n, Zozi nɔn bɛ be kɔ tɛ bɛ nwun be kɔ hɔ kulo'n mɔ be fele yɛ Betɛsayida nɔn asɔ. ¹¹ Meninsɔnman'n kɔ nwun nɔn be kɔ si bɛ sɔ. Zozi kɔ sɔ bɛ nun, ɔ kɔ han Nyanmɛian Belemgbin Mɔn nɔn anɔn ejɔlɛ ɔ kɔ hele bɛ. Bɛ mɔ be ndɛ man akpɔlɛ mɔ be kulo ke be tɛ akpɔlɛ'n, ɔ kɔ man be kɔ tɛ akpɔlɛ.

¹² Kemɔ anɔn alɛ le san'n, yɛ menian bulu nɔn nnyuan'n kpunngeli yɛ a, bɛ nwan “Kpain, lika mɔ ye wɔ'n tɛ fuaan. Yɛ tɛ, yaci menian'n-mɔ anɔn maan be hɔ kpɔndɛ alɛ nɔn dabele kulo'n-mɔ nɔn nanmɛue'n-mɔ mɔ be mantan mantan ewa'n-mɔ asɔ.”

¹³ Mɔ be hanlin sɔ'n, Zozi kɔ bua bɛ ke: “Emɔ muonun mɔn be like lɛ!”

Bé nwan: “Like mɔ yɛ le yí ɛwa nɔn ala y'ɔ le kpaɔn nnun'n ɔ nɔn ejue nnyuan'n. Se kɔsu ɛ kulo ke yɛ hó tó alɛ yɛ béle meninsɔnman ɛhi a?”
 14 (Menian mɔ b'a yia ebele'n, be ju menian akpu nnun.)

Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke: “Emɔ mán be tétanlan kpule abulanun abulanun.” 15 Yí menian'n-mɔ kɔ yɔ m'ɔ heleli bé'n, be kɔ man menian'n-mɔ kɔ tetanlan asi. 16 Ehi, Zozi kɔ le kpaɔn nnun'n ɔ nɔn ejue nnyuan'n. ɔ kɔ tɔ yí nyɔn anwunno, ɔ kɔ la Nyanmian asi. ɔ kɔ hye kɔ man yí menian'n-mɔ ke bé kɔsu be hyé be mán meninsɔnman'n. 17 Menian nwala ɛhi, bé kwalaa be kɔ li dede bé kɔ kɔ yi. Yí bu'n mɔ hal'n ɔ ti ece mma bulu nɔn nnyuan.

Pielɛ 'ba han ke Belemgbin Ngvandefɔe'n y'ɔ le Zozi

(Matie 16.13-21, Maaki 8.27-29)

18 Cian kɔn Zozi kɔ ti yí nwɔn ɔ kɔ hɔ asɔnɔn ɛyɔle, yí menian'n-mɔ kɔ kpu yí. Zozi kɔ bisa bé ke: “Menian'n-mɔ muonun, be bu ke nwan sɔanlan diɛ y'ɔ le mín?”

19 Yí menian'n-mɔ nwan: “Mmie-mɔ nwan Zɔan Batisi y'ɔ le wɔ́. Mmie-mɔ kɔsu nwan *Eli y'ɔ le wɔ́. Mmiekun-mɔ nwan daba Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ mɔ be wuli'n, bé nunhan kɔn yê ɔ'a hun nɔn ɔ.”

20 Zozi kɔ bisa bé ke: “Nan emɔ kɔsu lili, emɔ bu ke nwan sɔanlan diɛ y'ɔ le mín?”

Pielɛ jasɔli a, yí nwan: “Kilisi'n, Belemgbin Ngvandefɔe'n mɔ Nyanmian a sɔan yí'n y'ɔ le wɔ́.”

Zozi 'ba han yí ewue'n nɔn yí etinngɛ nɔn anwɔn ejɔle

(Matie 16.20-28, Maaki 8.30-9.1)

21 Mɔ Pielɛ hanlin sɔ'n, Zozi kɔ totua bé ke nán be kan be kele sɔanlan fíí. 22 ɔ kɔ han kɔ tɔ sɔ ke: “ɔ di ke Mân Baa'n nwun amannɛ kpa. Izalayɛ mán nɔn anun mgbain'n-mɔ, nɔn Nyanmian tɛɛyifɔe mgbain'n-mɔ ɔ nɔn mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ, be 'ba yi yí be tɔ. Be 'ba hun yí. Be kun yí a, yí cian nsan nɔn asɔ ɔ 'tinngɛ.”

23 Ehi anzin, Zozi kɔ han kɔ hele bé kwalaa ke: “Sɔanlan m'ɔ kulo ke ɔ si mín sɔ'n, n'ɔ susu yí ti ɔ gua yí nwɔn sɔ. Nan alhian biala, ɔ fá yí kolɔwa'n ɔ tó yí kɔmun sɔ, nán ɔ sí mín sɔ. 24 ɔ sanlin ke sɔanlan m'ɔ kulo ke ɔ kpɔndɛ yí ngɔan'n, ɔ 'wu. Nan sɔanlan m'ɔ kɔ hulo mín ɔ kɔ wu wɔ mín dunman nun'n, sɔanlan sɔ'n, ɔ 'nyan ngɔan. 25 Se sɔanlan kɔn nyan mán nɔn anun ninngɛ'n kwalaaatin, nan se ɔ le man ngɔan an, anɔn nzu nvasɔe diɛ yê ɔ 'nyan yí sɔ ɔ? 26 Sɔanlan m'ɔ kɔ sa mín nɔn mín Nɔan Ejɔle nɔn anwɔn nyian'n, mɛle mɔ Mân Baa'n 'ba a yí anunminnyanmɔn'n ɔ nɔn Siɛ'n nɔn yí anwɔntɛ mmɔfɔe'n-mɔ anunminnyanmɔn nɔn anun'n, ɔ 'sa sɔanlan sɔ nɔn anwɔn nyian. 27 Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke menian ɛhi-mɔ mɔ b'a yia ɛwa'n, bé kwalaa be ngo yue man wu, mmie-mɔ 'nwun Nyanmian Belemgbin Mân'n bé nyɔnsɔ.”

Zozi anwɔn ɛkacie'n

(Matie 17.1-8, Maaki 9.2-8)

28 Mɔ Zozi hanlin ejɔle sɔ'n, yí nzin mɔle kɔn, ɔ nɔn Pielɛ nɔn Zɔan nɔn Zɔaki, be kɔ fɔ buka kɔn asɔ be 'kɔ a yɔ asɔnɔn. 29 Mɔ be 'yɔ asɔnɔn'n, Zozi anyɔn nɔn anun kɔ kaci. Yí taladiɛ'n m'ɔ wula'n kɔ yɔ fufue hyɛin, m'ɔ wɔwɔ bé nyɔnsɔ ɔ. 30 Ebele ala, menian nnyuan kɔ fite fite, be nɔn Zozi le juɔ. Menian nnyuan sɔ'n-mɔ y'ɔ le *Moyizi nɔn *Eli. 31 Be wɔ Nyanmian anunminnyanmɔn nɔn anun. Ke Zozi 'kpɔn di yí junman'n dede mɔ ɔ 'fa wu Zoluzalemɔn kulo nɔn asɔ'n, yí nwɔn ejɔle yê anɔn be le kan ɔ. 32 Nafele kɔ hun Pielɛ nɔn yí manngɔn'n-mɔ. Nan mɔ be tinngeli'n, be kɔ nwun Zozi anunminnyanmɔn'n nɔn menian nnyuan'n m'ɔ nɔn bé be jijin ebele'n.

³³ Mɛlɛ mɔ menian nnyuan'n 'yaci Zozi ɛbɛlɛ bɛ kɔ'n, Pɪɛli kɔ han kɔ hele Zozi kɛ: “Kpain, ɔ ti kpa kɛ yɛ wɔ ɛwa. Yɪ ti yɛ 'bɔ tantɪ nɪsan. Wɔ diɛ kɔn, Moyizɪ diɛ kɔn, yɛ Eli kɔsɔ diɛ kɔn.” (Pɪɛli nnwun man ɛjɔlɛ'n m'ɔ lɛ kan nɪn anun). ³⁴ Mɛlɛ m'ɔ 'kan ɛhi'n, bɔlɛ kɔn kɔ a kɔ hala bɛ sɔ. Mɔ Zozi menian'n-mɔ nwunlin kɛ bɔlɛ nɪn a hala bɛ sɔ'n, esulo kɔ han bɛ. ³⁵ Bɔlɛ nɪn anun, bɛ kɔ ti anɪɛ bie. Anɪɛ sɔ'n nwan: “Svanlan ɛhi ti mɪn Wa, m'an yɪ yɪ. ɛmɔ tie yɪ!” ³⁶ Mɔ anɪɛ sɔ'n hanlin sɔ yueli'n, bɛ ngɔ nwun man svanlan fɪi kɛ Zozi angɔnmɪn ala. Yɪ menian'n-mɔ kɔ muan bɛ nvan. Like mɔ bɛ nwunlin yɪ mɛlɛ sɔ nɪn anun'n, bɛ ngɔ bɔ sɔ bɛ ngɔ hele man svanlan fɪi.

Zozi 'ba tu batɔnman kɔn anwɔn wawɛ ɛtɛ'n
(Matie 17.14-18, Maaki 9.14-27)

³⁷ ɛhi anzin, alɪɛ hinlin mɔ bɛ fi buka nɪn asɔ bɛ juli'n, menian dɔn kpa kɔ a kɔ kpa Zozi atɪn. ³⁸ ɛbɛlɛ ala svanlan kɔn kɔ tɪan menian'n-mɔ afian Yɪ nwan: “Kpain, mɪn 'sɛlɛ wɔ kpa, tɔ wɔ nɪn nɪan mɪn wa'n, mɪn wa kɔnmɛba cein'n! ³⁹ Wawɛ bie tɔ yɪ sɔ. ɔ tɔ yɪ sɔ ala, ɔ man ɔ tetɪan. ɔ kpusu batɔnman'n sɛlɛ kpa. ɔ man ɔ cuin ngɛsɛlɛ. ɔ kele yɪ yalɛ. ɛsɛ ɔ nyaci man yɪ nɪn fɔtɪlɪfɔ. ⁴⁰ M'an sɛlɛ wɔ menian'n-mɔ kɛ bɛ tɔ wawɛ ɛtɛ sɔ'n. Nan b'a mantan yɪ dede b'a ngɔala man yɪ tu.”

⁴¹ Zozi nwan: “Menian mɔ bɛ le man dedi, ati anun ɛtɛ mma! Mɪn nɔn ɛmɔ yɛ tɔnlan dede ɔ hɔ jɔ mɛlɛ benin? N zɔ ɛmɔ dede ɔ jɔ mɛlɛ benin? Fa wɔ wa'n bala ɛwa!”

⁴² Mɔ batɔnman'n 'cɔn kpunngɛ Zozi'n, wawɛ'n kɔ tɔ yɪ asɪ, ɔ kɔ kpusu yɪ sɛlɛ kpa. Nan m'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi kɔ juɔ aminle sɔ kɔ hele wawɛ ɛtɛ'n. Zozi kɔ man batɔnman nɪn anwɔn kɔ sa ɔ kɔ fa yɪ ɔ kɔ man yɪ sɪ. ⁴³ ɛjɔlɛ'n kɔ sin bɛ kwalaa bɛ nwɔn wɔ Nyanmɪan tunmin kpili nɪn anyunnun.

Zozi 'ba bɔ yɪ ewue'n nɔn yɪ etɪnngɛ nɪn asɔ biekun
(Matie 17.22-23, Maaki 9.30-32)

Kɛmɔ Zozi ninngɛ'n kwalaa mɔ yɔli'n tɛ sin menian'n-mɔ anwɔn'n, ɔ kɔ han kɔ hele yɪ menian'n-mɔ kɛ: ⁴⁴ “Sian diɛ, ɛjɔlɛ'n mɔ mɪn 'ba han mɪn kele ɛmɔ'n, ɛmɔ fá bɛ sɪɛ kpa. Bɛ 'ba hyɪ *Mân Baa'n bɛ wula menian'n-mɔ asa nɪn.” ⁴⁵ Yɪ menian'n-mɔ ngɔ ti man ɛjɔlɛ sɔ nɪn abɔ. Zozi ngɔ hehele man nɪn, ɔ man b'a ndɪ man yɪ bɔ. Kɔsɔ afɪ, bɛ ngɔ nyan man anwɔnsɛlɛ bɛ ngɔ bisa man yɪ ɛjɔlɛ sɔ nɪn anwɔn kosuan.

Svanlan m'ɔ ti kpili tala bɛ kwalaa'n
(Matie 18.1-5, Maaki 9.33-37)

⁴⁶ Akpɔlɔwa kɔn tɔli Zozi menian'n-mɔ afian. Akpɔlɔwa sɔ'n y'ɔ le kɛ bɛ le kpɔnndɛ svanlan m'ɔ ti kpili tala bɛ kwalaa'n bɛ afian ɛbɛlɛ. ⁴⁷ Mɔ bɛ 'su akpɔlɔwa sɔ'n, Zozi kɔ nwun mɔ anɪn bɛ lɛ jɔnlin'n. ɛhi a, Zozi kɔ fa batɔnman kaan kɔn kɔ sie yɪ nwɔn ɛbɛlɛ, ⁴⁸ yɪ nwan: “Svanlan m'ɔ kɔ le batɔnman ɛhi mɪn dunman nɪn'n, anɪn mɪn muonun yɛ ɔ'a le mɪn ɔ. Yɛ svanlan kɔsɔ m'ɔ kɔ sɔ mɪn nɪn'n, anɪn ɔ'a sɔ svanlan'n m'ɔ svanlin mɪn nɪn anun. ɔ sanlin kɛ svanlan m'ɔ ti kaan ɛmɔ kwalaa afian ɛwa'n, yɪ yɛ ɔ ti kpili tala yɪ manngɔn'n-mɔ ɔ.”

Svanlan m'ɔ mɛgbɔ man ɛmɔ'n anɪn ɔ ti ɛmɔ diɛ
(Maaki 9.38-40)

⁴⁹ Zɔan jasɔli a, yɪ nwan: “Kpain, y'a nwun bian kɔn kɛ ɔ lɛ fa wɔ dunman'n fɔan wawɛ ɛtɛ'n-mɔ, nan y'a totua yɪ kɛ nán ɔ yɔ sɔ kɔn. ɔ sanlin kɛ ɔ nɔn man yɛ nɪn bie.”

⁵⁰ M'ɔ hanlin sɔ'n, Zozi nwan: “Nán bɛ totua yɪ, ɔ sanlin kɛ svanlan m'ɔ mɛgbɔ man ɛmɔ'n, anɪn ɔ nɔn ɛmɔ ti kɔn.”

Samali mân nɪn anun kulo kɔn anwɔn ɛjɔlɛ'n

⁵¹ Mò anin Zozi nyanmiansu ehòle cian'n le kpunng'e'n, ò kò si yí hue kè ò 'kò Zoluzalemòn. ⁵² Ò kò sòan menian yí nyunnun. Bè kò hò kò ju Samali mân nin anun kulo kòn asu. Bè 'kò a kpunnde lika mò be 'sike ò. ⁵³ Kulo sò nin asu menian'n-mò ngò sò man bé nun. Ò sanlun kè Zozi le kpè nun ebele ò kò Zoluzalemòn. ⁵⁴ Mò yí menian'n-mò Zvan non Zvakì nwunlin yí sò'n, bé nwan: “Yé Mìn, è kulo kè ye man sìn fi anwunno ò tò kulo sò nin anun ò bò bé busu ò?” ⁵⁵ Mò be bisali kosuan sò'n, Zozi kò kpè yí nyin bé nwòn elò ò kò tu bé nyunnun. ⁵⁶ Bè fi ebele be kò hò kulo fòfòle asu.

*Bè mò be kulo kè be si Zozi sò'n
(Matie 8.19-22)*

⁵⁷ Mò anin bé ja wò nun be le kò Zoluzalemòn'n, sòanlan kòn kò han kò hele Zozi kè: “Yé Mìn, lika kwalaa mò è 'kò'n, mìn 'si wò su.”

⁵⁸ Zozi nwan: “Aminsanun'n-mò, be le bé bòe be da nun. Nnonman'n-mò kòsu le bé sà. Nan *Mân Baa'n, yí diè, ò le man lika fíi m'ò da de yí enwònman ò.”

⁵⁹ Zozi felehì sòanlan fòfòle a, yí nwan: “Wó, si mìn su.”

Sòanlan sò'n kòsu nwan: “Kpain, man mìn atin maan n gò n zie mìn sù kwalaaaka.”

⁶⁰ M'ò hanlun sò'n, Zozi kò bua yí kè: “Yaci ewue mma maan be síe bé fuin'n-mò, nán wó diè, kò bò Nyanmian Belemgbin Mân nin anwòn kpaye'n.”

⁶¹ Sòanlan fòfòle biekun kòsu kò han kò hele Zozi kè: “Kpain, mìn diè, mìn 'si wó su ò, nan kòsu man mìn atin maan n gò n gálì mìn nvilie'n-mò kwalaaaka.”

⁶² Zozi nwan: “Sòanlan m'ò kulo kè ò si mìn sò'n, se ò susu yí nzin ejòle a, anin ò'a nze nvata man Nyanmian Belemgbin Mân nin anun junman elie sòanlan.”

10

Zozi 'ba sòan menian abulasu non nnyuan

¹ Èhì anzin, yé Mìn kò yí menian abulasu non nnyuan biekun. Ò kò sòan bé nnyuan nnyuan kè be lí mò kwalaa kulo'n-mò kwalaa asu ò non lika kwalaa mò yí muonun ò 'ba sìn'n. ² Yí nwan: “Mmaka mma'n mò be 'ti'n te sòn, kòsu ajunmanfò'n-mò a nzòn man. Yí ti, emò séle ebo nin asu mìnlan'n maan ò gúa ajunmanfò dòn yí ebo nin asu. ³ Emò hó! Mìn sòan emò kè mmò mma-mò bedi'n-mò afian. ⁴ Ehòle mò emò le kò'n, nán be fa esika, nán be fa bóle, nán be fa mgbabua, nán be jinlan atunnun be bisa sòanlan fíi ahin.

⁵ “Se emò ju elò a, awulo biala mò emò kò wòlò nun'n, emò lí mò hán kè: ‘Alvacicie hán emò kwalaa mò be wò awulo èhì anun'n.’ ⁶ Se alvacicie sòanlan wò awulo sò nin anun an, emò alvacicie'n 'kan yí. Se ò ti man sò a, emò alvacicie'n 'ka emò elò. ⁷ Emò tánlan awulo sò nin anun ebele. Alie biala mò be kò fele emò yí nwòn'n, emò non bé lí be nòn sò nzan'n. Afi ò fata kè kpafò biala nyan yí junman nin anwòn ahatua. Nán be di tutanlan.

⁸ “Kulo biala mò emò kò ju sò'n, se be de emò a, like biala mò be kò tòn be kò man emò'n, emò lí. ⁹ Emò mán kulo sò nin asu nwuluwafòe'n-mò anwòn sa, èsè be sé kulo mma'n-mò kè: ‘Nyanmian Belemgbin Mân nin a kpunng'e emò.’

¹⁰ Nan kulo kòsu mò emò kò hò sò mò b'a nne man emò'n, emò fíte bé gua nin asu, be sé kè: ¹¹ ‘Emò kulo'n muonun asu anyòan'n mò ò'a bò ò'a gua yé ja'n-mò anwòn'n, ye le kpòkpala ye gua emò anwòn. Nan kòsu, emò nwún yí kè Nyanmian Belemgbin Mân nin a kpunng'e emò.’ ¹² Mìn kan yí ananhòle mìn kele emò kè kulo sò'n, ndèe ebua cian nin anun, ò 'nwun yalè tala *Sòdòmòn kulo'n.”

*Kulo'n-mò mò be nne man Zozi be nni man'n
(Matie 11.20-24)*

¹³ “Emò Kolazin amma, munnzue hán emò! Emò Betisayida amma, munnzue hán emò! Afi asinbenwòn ninng'e'n-mò mò be yòlì yí emò afian'n, se be yòlì yí *Tii

nɔn *Sidɔn kulo'n-mɔ asɔ a, ahan nde-nde kpa, ebele menian'n-mɔ a tanlan asɔ, b'a wula kotoku b'a bɔ nzɔan m'ɔ kele ke b'a nun b'e nwɔn b'a kaci b'e abalabɔ'n. ¹⁴ Ehi ati, yale mɔ emɔ 'ba nwun y'i'n, ɔ 'tala Tii nɔn Sidɔn amma'n-mɔ dɛ'n. ¹⁵ Emɔ Kapɛɛnawɔmɔn amma, emɔ jɔnlɔn ke be 'kuku b'e nwɔn sɔ dede b'e nɔn Nyanmian se ɔ? Cɛɛ. Be 'kan emɔ asɔ dede emɔ ju sɔn m'ɔ le man ayuelɛ nɔn anun.”

¹⁶ Eɛ Zozi kɔ han kɔ hele yɔ menian'n-mɔ ke: “Sɔanlan m'ɔ kɔ tie emɔ ejɔle'n, anɔn ɔ'a tie mɔn. Sɔanlan mɔ ɔ'a nzɔ man emɔ nun'n, anɔn mɔn yê ɔ'a nzɔ man mɔn nun ɔ. Yê nunhan mɔ ɔ'a nzɔ man mɔn nun'n, anɔn sɔanlan'n m'ɔ sɔanlɔn mɔn nɔn anun yê ɔ'a nzɔ man ɔ.”

Menian abulasɔ nɔn nnyuan nɔn esa ewale nun

¹⁷ Ehi, menian abulasɔ nɔn nnyuan'n mɔ Zozi sɔanlɔn b'e'n kɔ hɔ kɔ a. Be 'ba a, anɔn b'a li fɛ. B'e nwan: “Yê Mɔn, ye bɔ wɔ dunman nɔn ala, wawe ete'n-mɔ ngɔala man yê nyunnun jinlan!”

¹⁸ Zozi nwan: “O ti sɔ. Mɔn 'nɔn an, anɔn *Satan fi anwunno ɔ'a yɔ ɔ'a tɔ asɔ ke nyanmian'n m'ɔ le kpe mɔn ɔ. ¹⁹ Emɔ nɔn, m'an man emɔ tunmin ke emɔ nánndi owo nɔn nyanmian aka'n-mɔ asɔ, m'an man emɔ tunmin ke emɔ tía emɔ kpɔfɔe'n tunmin dɛ nɔn asɔ. Like fíi ngɔ hɔala man emɔ yɔ. ²⁰ Nan kusɔ nán be di fɛ ke wawe ete'n-mɔ ngɔala man emɔ anyunnun jinlan, nan emɔ lí fɛ ke b'a hele emɔ dunman'n wɔ Nyanmian Belemgbin Mân nɔn anun elɔ.”

Sɛ'n nɔn Baa'n (Matie 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Mɛle kɔnmgbɔ sɔ'n, Wawe Nwanzan-nwanzan'n kɔ man Zozi kɔ li fɛ. Yɔ nwan: “Mɔn Sɔ, wɔ mɔ e bɔli anwunno nɔn asɛ'n, mɔn 'da wɔ asɔ. O sanlɔn ke a yɔ nɔvialɛ nun ninng'e'n-mɔ a hele mmatɔnman ehi-mɔ. Nan b'e mɔ b'e nwan be sɔ ngele ɔ nɔn b'e mɔ be sɔ kalata'n, a man b'a nnwun man yɔ. Mɔn Sɔ, ɔ ti ananhɔle, a man ɔ'a yɔ sɔ. O sanlɔn ke mɔ e hulolɔ nɔn anɔn. Yɔ ti, mɔn da wɔ asɔ. ²² Mɔn Sɔ, a fa tunmin'n kwalaa a wula mɔn sa nun. Se nán Sɛ nɔn angɔnmɔn cein an, sɔanlan fíi nzɔ man Baa'n. Yê se nán Baa'n kusɔ angɔnmɔn cein, ɔ nɔn ke b'e mɔ Baa'n kulo ke ɔ yɔ Sɛ'n kele b'e nɔn an, sɔanlan fíi kɔn nzɔ man Sɛ'n.”

²³ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ yueli'n, ɔ kɔ kpe yɔ nyɔn yɔ menian'n-mɔ anwɔn elɔ. Yɔ nwan: “Nyila hán emɔ wɔ nunhan mɔ emɔ anyɔn'n nwun yɔ nɔn anwɔn! ²⁴ Afɔ mɔn kan yɔ ananhɔle mɔn kele emɔ ke daba Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ dɔɔn kpa, nɔn daba mmelemgbin dɔɔn kpa hulolɔ ke ahan be nwun mɔ emɔ anyɔn nwun yɔ'n, kusɔ b'e nyɔn a nnwun man yɔ. Be hulolɔ ke ahan be ti mɔ emɔ le ti'n, kusɔ b'a ndɔ man.”

Samali bian ati anun kpa nɔn anwɔn anyɔndala'n

²⁵ Ehi, *mala nɔn asɔ kpain'n kɔn kɔ jasɔ, ɔ 'sɔ Zozi nɔn. O kɔ bisa yɔ kosuan ke: “Kpain, anɔn nzuke yê mɔn yɔ a, n gɔ nyan nyanmiansɔ ngɔan'n m'ɔ le man ayuelɛ nɔn ɔ?”

²⁶ Zozi nwan: “Nzu ejɔle dɛ yê b'a hele wɔ yê mala nɔn anun ɔ? Se e kɔnnga a, e ti yɔ bu se?”

²⁷ Bian'n nwan: “O di ke e fa wɔ ahɔnlɔn'n kwalaa, ɔ nɔn wɔ ekala'n kwalaa, ɔ nɔn wɔ anwɔnsele'n kwalaa, ɔ nɔn wɔ ajɔnlɔn'n kwalaa, e kulo yê Mɔn m'ɔ ti wɔ Nyanmian'n. Eɛ ɔ di ke e kulo wɔ manngɔn ke wɔ muonun wɔ nwɔn.”

²⁸ M'ɔ hanlɔn sɔ'n, Zozi nwan: “Inhɔn, a bua yɔ kpa. Kɔ nán yɔ yɔ sɔ, e 'ba nyan ngɔan.” ²⁹ Ehi, kemɔ mala nɔn asɔ kpain'n kulo ke ɔ bu yɔ nwɔn bi nɔn ati, ɔ kɔ bisa Zozi ke: “Anɔn nwan lɔlɔ yê ɔ ti mɔn manngɔn'n?” ³⁰ Zozi kɔ sɔsɔ ejɔle sɔ, yɔ nwan: “Anɔn bian kɔn fi Zoluzalemɔn, ɔ le sɔn kɔ Zoliko. Atunnun, kodiawu-mɔ kɔ hyɔ yɔ, be kɔ le yɔ nwɔn ninng'e'n kwalaaatin, be kɔ bili yɔ dede ɔ ka m'ɔ wu, nán b'a yaci yɔ ebele b'a hɔ. ³¹ Nyanmian tɛyɔfɔe kɔn kɔ fa atɔn sɔ'n. O hɔlɔ

dede mɔ́ yí nyɪn bɔ́li bian'n mɔ́ b'a li yí awue nun ala a, ɔ́ kɔ́ sɪn ahanmian, yê ɔ́ kɔ́ hɔ́. ³² *Levifue kɔ́n kɔ́sɔ́ kɔ́ a kɔ́ ju ebele, yí nyɪn bɔ́li bian nun ala a, ɔ́ kɔ́ sɪn ahanmian, yê ɔ́ kɔ́ hɔ́. ³³ Nan Samali bian kɔ́n, mɔ́ yí kɔ́sɔ́ ɔ́ lɛ kɔ́pɛ nun sɪn'n, ɔ́ kɔ́ a kɔ́ ju wuluwafue nun anwɔ́n ebele. M'ɔ́ nwunlin wuluwafue'n, koun kɔ́ hun yí sɔ́nman. ³⁴ ɔ́ kɔ́ hyɔ́n kɔ́ kpunngɛ yí, ɔ́ kɔ́ gugua yí nganlan'n-mɔ́ anun ayile, ɔ́ kɔ́ cɪcɪ sɔ́. Eɛɛ afunlunmun'n mɔ́ yí muonun ɔ́ tɪ sɔ́'n, ɔ́ kɔ́ fa wuluwafue'n kɔ́ síe sɔ́, ɔ́ nɔ́n yí kɔ́ hɔ́ kpɛnunsɪn sua kɔ́n anun, nán ɔ́'a nian yí. ³⁵ Bɛ lali alíe hɪnlɪn, ɔ́ kɔ́ yí esika kɔ́ man bian'n m'ɔ́ lɛ kpɛnunsɪn sua'n, nán ɔ́'a han ɔ́'a hele yí kɛ: 'Mun kɔ́ o, yí tɪ, nian bian eɪi asɔ́ kanlanman. Mɛlɛ mɔ́ mɪn 'ba sa mɪn ba ewa'n, kale biekun mɔ́ ɛ kɔ́ bɔ́ yí nwɔ́n'n, mɪn 'tua mɪn man wɔ́.' ”

³⁶ Eɪi a, Zozi nwan: “E nian an, anɪn bé menian nsan'n, benin y'ɔ́ tɪ sɔ́nlan'n mɔ́ ahan kodiawu'n-mɔ́ kun yí'n, yí manngɔ́n ɔ́?” ³⁷ Mala nun asɔ́ kpain'n nwan: “Nunhan m'ɔ́ nwunlin yí nwɔ́n anwunnvoe ɔ́ yɔ́lɛ yí ye nun ɔ́.” M'ɔ́ buali eɪi'n, nán Zozi a se yí kɛ: “Wɔ́ kɔ́sɔ́, kɔ́ nán yɔ́ yí sɔ́ ala.”

Maati nɔ́n Mali

³⁸ Kemɔ́ anɪn Zozi nɔ́n yí menian'n-mɔ́ aja wɔ́ atunnun'n, bɛ hɔ́li juli kulo kɔ́n asɔ́. Mɔ́ bɛ juli ebele'n, balasua kɔ́n kɔ́ sike bé yí awulo. Bɛ fɛlɛ balasua sɔ́'n Maati. ³⁹ Maati lɛ yí nianman balasua kɔ́n ebele, bɛ fɛlɛ yí Mali. Mali kɔ́ tanlan yé Mɪn aja abɔ́, ɔ́ lɛ tie ejɔ́lɛ'n m'ɔ́ lɛ kan'n, ɔ́ nɔ́n ninngɛ'n-mɔ́ m'ɔ́ lɛ kele'n. ⁴⁰ Maati dɪɛ, anɪn yí nyɪn a bɔ́lɔ́ kpa, ɔ́ lɛ yɔ́ like maan bɛ di. ɔ́ kɔ́ a kɔ́ tɔ́ bɛ. Yí nwan: “Yé Mɪn, kemɔ́ mɪn nianman nun a yaci junman'n kwalaa a kpɔ́lo mɪn'n, ɔ́ nɔ́ji man wɔ́ ɔ́? Kan kele yí kɛ ɔ́ bála a bɔ́ka mɪn.”

⁴¹ Yé Mɪn kɔ́ bua yí kɛ: “Maati, Maati, ɛ lɛ susu, eɛɛ ɛ lɛ di ninngɛ dɔ́ɔ́n anwɔ́n yalɛ. ⁴² Nan kɔ́sɔ́ like kɔ́nmgban ceɪn ala yê ɔ́ tɪ cɪnnɔ́n ɔ́. M'ɔ́ tɪ kpa'n, yê Mali a fa nun ɔ́. Sɔ́nlan fíi ngɔ́ala man yí tua de.”

11

Zozi nɔ́n asɔ́nɪn eyɔ́lɛ'n (*Matie 6.9-13; 7.7-11*)

¹ Elɛhɔ́n kɔ́n, Zozi hɔ́li asɔ́nɪn eyɔ́lɛ lika bie. M'ɔ́ yɔ́li asɔ́nɪn yueli'n, yí menian'n-mɔ́ anun kɔ́n kɔ́ han kɔ́ hele yí kɛ: “Yé Mɪn kele yé kɛ bɛ kpɪn bɛ yɔ́ asɔ́nɪn'n kɛ Zɔ́an heleli yí menian'n-mɔ́'n.” ² Zozi kɔ́ bua bé kɛ: “Sɛ emɔ́ 'yɔ́ asɔ́nɪn an, emɔ́ hán kɛ:

Mɪn Sɪ, man ye fá anyɪnnzɔ́

ye bɔ́ wɔ́ dunman nwannzan-nwannzan'n.

Man wɔ́ belemgbɪn elie mɛlɛ'n jú.

³ Alɪhɪan biala alɛ m'ɔ́ fata'n, fa man yé.

⁴ Fa yé eɛɛ'n-mɔ́ ce yé kɛ

ye kɔ́sɔ́ ye fa ye ce bé mɔ́ bɛ fɔ́n yé'n.

N'ɛ yaci Abɔ́nsanmɔ́n maan ɔ́ laka yé.”

⁵ Eɛɛ Zozi kɔ́ han kɔ́ hele bé biekun kɛ: “Ye bú yí kɛ emɔ́ anun kɔ́n lɛ yí manngɔ́n. Alɪmunnun ɔ́'a hɔ́ a tɔ́ yí manngɔ́n sɔ́'n, yí nwan: ‘Mɪn nianman, fɛ mɪn kpaɔ́n nsan. ⁶ ɔ́ sanlɪn kɛ mɪn manngɔ́n kɔ́n fi atɪn ɔ́'a a tɔ́ mɪn, n ne man like mɔ́ ɔ́ 'di ɔ́.’

⁷ “Ye bú yí kɛ nunhan'n mɔ́ bɛ lɛ seɛlɛ yí kpaɔ́n'n la yí sua nun akunnun elɔ́, yí nwan: ‘Yaci mɪn koun! M'an tɔ́ mɪn anɔ́an nun anun. Mɪn nɔ́n mɪn yɪ nɔ́n mɪn mma'n-mɔ́ y'a la. Mɪn ngɔ́ala man jasɔ́ nán m'an fa kpaɔ́n'n m'an man wɔ́.’ ⁸ Mɪn kan mɪn kele emɔ́ kɛ, sɛ bɔ́bɔ́ bian nun a njasɔ́ man ɔ́ a mman man yí manngɔ́n'n kpaɔ́n an, yí manngɔ́n'n 'bɔ́ anɔ́an'n dede ɔ́ kpati jasɔ́. ɔ́ 'fa yí kwalaa mɔ́ yí manngɔ́n nun a mian yí nwɔ́n'n man yí.

⁹“Mín kúsv mún kan mún kele emò ke emò b́isa nán emò 'nyan yí. Emò kpónnde nán emò 'nwun yí. Emò bó anvan'n nán be 'tike. ¹⁰Ɔ sanlún ke svanlan biala m'ò kò bisa like'n, be fa be man yí. M'ò kò kpónnde like'n, ɔ nwun yí. M'ò kò bó anvan'n kúsv, be tike.

¹¹“Emò anun benin yê se yí wa bisa yí ejue a, ɔ fa owo man yí ɔ? ¹²Anaan se yí wa'n bisa yí kolonvia a, ɔ fa nyanmian aka man yí ɔ? ¹³Emò lili mò emò ti etefvè'n, emò si ninngé m'ò ti mgbakpa be fa be man bé mma'n-mò. Si'e'n m'ò wò anwunno elò'n lili yê kanngv, ɔ ngò fa man Wawé Nwanzan-nwanzan'n ɔ ngò mman man bé mò be le bisa yí nún ɔ!”

Zozi nun bé mò be kpò yí'n-mò
(Matie 12.22-30, Maaki 3.22-27)

¹⁴Elèhùn kùn Zozi kò tu wawé ete fi bian kùn anun. Wawé ete sò'n man bian'n tò amunle. Mò Wawé ete'n fitel'n, bian'n kò jòjò. Ejòlè'n kò sin menian'n-mò anwòn kpili sònman. ¹⁵M'ò yòli sò'n, mmie-mò nwan: “Belzebulu m'ò ti mmònsanmùn'n-mò kpain'n y'ò man yí tunmin maan ɔ tu wawé ete'n-mò ɔ” ¹⁶Mmie-mò kúsv kulo ke be sua yí ngaa. Bé nwan: “Se wó tunmin'n fi Nyanmian elò sakpa a, anún yò asinbenwòn like kùn maan ye nwún yí.”

¹⁷Nan kemò anún Zozi si mò b'a jònlún'n, yí nwan: “Belemgbin man biala mò nun menian'n-mò kpe bé nyún be kùn elòe'n, mân sò'n 'bò así, ebele sua'n-mò 'bubu gua. ¹⁸Nan se *Satan nun yí nwòn kùn elò a, ɔ 'yò se nán yí belemgbin mân nún a jinlan yí ja nun? Afí emò le kele ke n ne Belzebulu tunmin'n yê mún fa mún tu wawé ete'n-mò ɔ. ¹⁹Se n ne Belzebulu tunmin'n yê mún fa mún tu wawé ete'n-mò a, anún emò amma'n-mò, tunmin benin yê bé dié be fa be tu wawé ete'n-mò ɔ? Emò amma'n-mò muonun yê be 'bu emò fò ɔ. ²⁰Mún kan yí ananhòle mún kele emò ke n ne Nyanmian tunmin'n yê mún fa mún tu wawé ete'n-mò ɔ. Yí b̀v kele ke Nyanmian le di yí belemgbin nún emò afian ewa.

²¹“Mèle mò svanlan kùn ti akpòle kpa, m'ò le elòe ninngé ɔ sisa yí awulo'n, be ngv́ala man yí wua. ²²Nan se svanlan fufòle fite ebele mò yí sa kvala m'ò le awulo'n, ɔ tva yí de yí elòe ninngé'n kvalaa m'ò susu yí ti gua sò'n, ɔ ce yí nwòn ninngé'n ɔ man menian'n-mò.

²³“Svanlan m'ò nnùn man mín afan'n, anún ɔ kpò mín. Svanlan kúsv m'ò nun mín ye nwohuan man ninngé'n-mò anvan'n, anún ɔ bó bé asanndié.

Wawé ete nún esa ewale nun
(Matie 12.43-45)

²⁴“Mèle mò wawé ete'n fi svanlan kùn anun kò fite'n, ɔ kò ewâ'n-mò anun elò ɔ kò kpónnde lika ɔ tanlan de yí enwònman. Se ɔ kò nán ɔ'a nnyan man bie fíí a, yí nwan: ‘Mún 'sa mún kò wòlv mún sua'n mò n vi nun m'an fite nún anun biekun.’ ²⁵Se ɔ ba ɔ ju ebele nán ɔ nwun ke b'a kpekpián nun b'a sesie nun kanlanman an, ²⁶ɔ kò fa wawé ete nsò mò bé ti anún ti ete tala yí ɔ ba. Be wòlv sua nún anun, be ka ebele be tanlan. Yí be-yue-asíe, svanlan sò nún asitanlan'n yò esulo tala daba dié'n.”

Nyila kpa'n

²⁷Mò Zozi hanlún sò yueli'n, balasua kùn kò tian nun menian'n-mò afian elò. Yí nwan: “Nyila hán balasua ehí m'ò wòlv wó ese ɔ nvanlún wó'n!”

²⁸Nan mò balasua nún anvan tól'n, Zozi nwan: “Nyila lili hán bé mò be tie Nyanmian Anvan Ejòlè'n mò ese be nanndí sò'n!”

Menian'n-mò 'ba bisa Zozi asinbenwòn like kùn
(Matie 12.38-42)

²⁹Kemò anún menian d̀vun kpa le yia Zozi anwòn ebele'n, ɔ kò han kò hele bé ke: “Ajulisò menian'n-mò ati anún ti ete. Be kulo ke be yò asinbenwòn like be

kele bé. Nan be nyɔ man asinbenwɔn like fíi kɔn be ngele man bé. Asinbenwɔn like mɔ be 'yɔ be kele bé'n, y'ɔ le kpɔmanfɔe *Zonasɪ dɪe'n. ³⁰ ɔ sanlɪn ke anɪn Zonasɪ tɪ nzɔle wɔ Ninninwɔ amma'n-mɔ anyunnun. *Mân Baa'n kɔsu 'ba kaci nzɔle wɔ ajulisɔ menian ehi-mɔ anyunnun. ³¹ Cian mɔ Nyanmian 'bua mân'n nde'e'n, balasua'n mɔ anɪn ɔ tɪ Saba mân nɪn anɪn belemgbin'n, ɔ 'ba jasɔ jinlan ɔ bu ajulisɔ menian'n-mɔ fɔɔ. ɔ sanlɪn ke ɔ fi hyɔ ɔ walɪ tielɪ belemgbin bengelefɔe Salomɔn ejɔle'n. Nan kɔsu sɔanlan kɔn wɔ ewa m'ɔ tala Salomɔn ɔ! ³² Cian mɔ Nyanmian 'bua mân'n nde'e'n, Ninninwɔ amma'n-mɔ 'ba jasɔ be jinlan be bu ajulisɔ menian'n-mɔ fɔɔ. ɔ sanlɪn ke mɛle mɔ be tɪli Nyanmian Anɔan Ejɔle'n mɔ Zonasɪ hanlɪn heleli bé'n, be nunlin bé nwɔn be kacili bé abalabɔ'n. Nan kɔsu sɔanlan kɔn wɔ ewa m'ɔ tɪ kpili tala Zonasɪ ɔ!”

Anyian nɪn anwɔn ejɔle'n
(*Matie 5.15; 6.22-23*)

³³ Eɛ Zozi nwan: “Sɔanlan fíi nzɔ kanlannɪe ɔ nva wula man bokiti abɔ, nan be sɔ be sinnze yí anwunno maan bé mɔ be le wɔlɔ sua nɪn anɪn'n nwun asi. ³⁴ Wɔ nyɪn'n tɪ ke wɔ nwɔnnaan nɪn asɔ kanlannɪe. Se wɔ nyɪn'n nwun asi a, anɪn wɔ lika kwalaaatin wɔ jawe nun. Nan se wɔ nyɪn'n tɪ man kpa a, anɪn wɔ nwɔnnaan'n wɔ awosin nun. ³⁵ Yí ti, sie wɔ nwɔn ye nán jawe'n mɔ e tɪ nun nɪn a ngaci man awosin. ³⁶ Se wɔ nwɔnnaan'n lika kwalaaatin wɔ jawe nun, mɔ yí lika fíi nɔn man awosin nun'n, wɔ nwɔnnaan'n 'ta ke kanlannɪe'n ta wɔ nwɔn'n.”

Zozi 'ba bɔ Falisifɔe'n-mɔ

nɔn mala nɪn asɔ mgbain'n-mɔ sasan
(*Matie 23.1-36, Maaki 12.38-40*)

³⁷ Ehi, mɔ Zozi anɔan tɔli'n, *Falisifɔe kɔn kɔ fɛle yí ke ɔ bála a li like yí awulo. Mɛle mɔ be lila mgbai nɪn asɔ tɔbilɪ nɪn anwɔn'n, ³⁸ Falisifɔe'n kɔ nwun ke Zozi a nwunzinman yí sa kɔsu ɔ le fa di like. Ejɔle'n kɔ sin Falisifɔe nɪn anwɔn.

³⁹ Ehi a, yé Mɪn kɔ han kɔ hele yí ke: “Emɔ Falisifɔe'n-mɔ, ke emɔ tɪ yí nɪn anɪn. Emɔ nwunzin kangɔ'n nɔn talie nɪn anzin, nan kɔsu awue nɔn ajɔnlɪn eɛ ngɔnmɪn y'ɔ wɔ emɔ ati anɪn ɔ. ⁴⁰ Sɛnvɔe tɪ ke emɔ! Nyanmian m'ɔ bɔli like nɪn anzin'n, nán yí kɔnmgbai'n y'ɔ bɔli yí kunnun nɪn ɔ? ⁴¹ Yí ti, emɔ yí bé kunnun be bɔ afɔle be mán ehianfɔe'n-mɔ. Se emɔ yɔ yí sɔ a, emɔ asɪtanlan'n b'a yɔ nwannzan-nwannzan man emɔ.

⁴² “Munnzue hán emɔ Falisifɔe'n-mɔ! ɔ sanlɪn ke emɔ ebo nɪn asɔ ninngɛ ke mantɪ nɔn lu ɔ nɔn munmuin munmuin'n-mɔ, se emɔ titɪ a, emɔ bu nɪn bulu be tu kɔn be man Nyanmian. Nan kɔsu emɔ ngan man ananhɔle eɛ emɔ ngulo man Nyanmian. Like mɔ ahan ɔ di ke emɔ yɔ'n, ɔ nɔn yí nzin dɪe'n-mɔ'n, yí ahi.

⁴³ “Munnzue hán emɔ Falisifɔe'n-mɔ! ɔ sanlɪn ke emɔ kulo ke menian'n-mɔ kwalaa nwun emɔ. Yí ti, asɔnɪn sua'n-mɔ anɪn bia'n-mɔ m'ɔ jijin bé nyunnun nɪn asɔ yé emɔ tetanlan ɔ. Gua nɪn asɔ, emɔ kulo ke menian'n-mɔ bebele bé nwɔn asi nán b'a bisa emɔ ahɪn.

⁴⁴ “Munnzue hán emɔ! ɔ sanlɪn ke emɔ tɪ ke asielɛ mɔ menian'n-mɔ nzɪ man ke b'a sie sɔanlan ebele mɔ be nanndɪ sɔ ɔ!”

⁴⁵ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ'n, mala nɪn asɔ kpain'n kɔn jasɔli a, yí nwan: “Kpain, e kan ejɔle ke mɔ e le kan yí ebele nɪn an, anɪn e le bɔ yé kɔsu yé amgba!”

⁴⁶ Zozi nwan: “Munnzue hán emɔ mala nɪn asɔ mgbain'n-mɔ kɔsu bie! ɔ sanlɪn ke emɔ man menian'n-mɔ sɔsɔa bóle nɔnnɔe nɔnnɔe, kɔsu emɔ nva man bé sa betɪa kɔn bɔbɔ be mmɔka man bé.

⁴⁷ “Munnzue hán emɔ! ɔ sanlɪn ke emɔ tɔ Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ mɔ emɔ anan-mɔ hunlin bé'n seka nɪn asɔ kanlanman kanlanman! ⁴⁸ Emɔ yɔ sɔ be kele ke be jin bé nan-mɔ anzin. Afɪ emɔ anan-mɔ kɔn mgbɔmanfɔe'n-mɔ

a, emò yê be tɔ bé seka nɔn asɔ ɔ! ⁴⁹ Eɔhika ati, Nyanmɔian m'ò tɔ bɛngɛlɛfɔe'n le kele ke: 'Mɔn 'sɔan mgbɔmanfɔe nɔn mmɔfɔe bé nɔwɔn ɛɔ. Be 'kun mmie-mò yê be 'kele mmie-mò kɔsɔ ahɔlɔwa.' ⁵⁰ Ɔ man ke Nyanmɔian bɔli mâ'n n'ò m'ò ɔ 'ju ɛnɛ'n, yí mgbɔmanfɔe'-mò kwalaa m'ò b'a hun bé'n, be 'pinnin ajulisɔ menian ɛɔhɔ-mò w'ò yí nɔwɔn. ⁵¹ Ɔ b'ò yí bɔ Abɛli ehuan diɛ nɔn asɔ dede ɔ k'ò ju kpɔmanfɔe Zakali, m'ò be hunlin yí tɛɛyɛ m'òcia'n nɔn Nyanmɔian sua nɔn afian'n, m'ò kan yí ananhɔle m'òn kele emò ke, be 'pinnin ajulisɔ menian ɛɔhɔ-mò kwalaa w'ò yí nɔwɔn.

⁵² "Munnzue hán emò mala nɔn asɔ mgbain'n-mò! Ɔ sanlin ke emò a fa ngele sua sannve nɔn a sie. Emò muonun nɔwɔlɔ man nɔn. Bé m'ò bé kɔsɔ be kulo ke be w'òlɔ nɔn'n, emò totua bé atɔn." ⁵³ M'ò Zozi fi Falisifɔe nɔn awulo ɛbɛle fiteli'n, mala nɔn asɔ mgbain'n-mò nɔn Falisifɔe'n-mò anyɔn k'ò b'òlɔ yí nɔwɔn kpa. Be k'ò bisa bisa yí ɛjɔle d'òwɔn anw'òn kosuan. ⁵⁴ Bé nwan be 'y'ò s'ò be sua yí ngaa maan ɔ t'ò nɔn.

12

Falisifɔe'n-mò fali ayile nɔn anw'òn ɛjɔle'n (Matie 10.26-27)

¹ Ɔ 'ba y'ò s'ò'n, menian akpɔ akpɔ k'ò yia Zozi anw'òn ɛbɛle. Eɔsɔan m'ò be s'ònlɔn nɔn ati, be fɔfɔ bé nɔwɔn s'ò. Zozi k'ò li m'òva k'ò han k'ò hele yí menian'n-mò ke: "Emò síe bé nɔwɔn ye w'ò *Falisifɔe'n-mò fali ayile nɔn anw'òn. Bé fali ayile s'ò'n y'ò le bé ato ɛnanndiɛ'n. ² Awosin nɔn ɛjɔle'n kwalaaatin 'fite jawe nɔn. Nvialɛ nɔn ɛjɔle'n kwalaaatin 'tu fite. ³ Eɔhika ati, like kwalaa m'ò emò k'ò y'ò yí awosin nɔn anun'n, alíe cɔn an, be 'tɔ. Ɔjɔle kɔsɔ m'ò emò k'ò tu yí asule nɔn sua ɛɔ be k'ò hele s'òanlan'n, be 'jinlan sua'n-mò ati asɔ be b'ò yí kpayɛ.

S'òanlan'n m'ò di ke emò sulo yí'n (Matie 10.28-31)

⁴ "Emò m'ò emò tɔ m'òn mannɔn'n, m'ò kan m'òn kele emò ke: nán be sulo bé m'ò be kun anw'ònnaan'n kɔsɔ be ng'òla man yí nzin like fíi y'ò'n. ⁵ M'òn 'ba hele emò s'òanlan'n m'ò di ke emò sulo yí'n: Emò sulo Nyanmɔian. Afɔ, sɛ ɔ man emò wu a, ɔ kwalaa ɔ t'ò emò s'òn'n m'ò n'òn man lé nɔn anun. M'ò kan yí ananhɔle m'òn kele emò, yí dein y'ò di ke emò sulo yí ɔ! ⁶ Asɔ be t'ònɔn n'ònman nganngan n'òn an, yí esika'n ju bie? Nan kɔsɔ Nyanmɔian a l'òva nvi man bé nɔn k'òn. ⁷ Emò ati enyuan'n muonun, Nyanmɔian sɔ yí kwalaa anwan. Yí tɔ, nán be sulo, ɔ sanlin ke emò anw'òn cɔan Nyanmɔian ɔ tala n'ònman d'òwɔn kpa.

Bé m'ò be kan ke be tɔ Zozi diɛ'n (Matie 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ "Eɔsɛ m'ò kan m'òn kele emò ke sɛ s'òanlan k'òn kan yí yuein menian'n-mò anyunnun ke ɔ tɔ m'òn diɛ a, *Mân Baa'n kɔsɔ 'kan w'ò Nyanmɔian mmɔfɔe'n-mò anyunnun ɛɔ ke s'òanlan s'ò'n tɔ yí diɛ. ⁹ Nan sɛ s'òanlan k'òn kan yí yuein menian'n-mò anyunnun ke ɔ nzi man m'òn a, Mân Baa'n kɔsɔ 'kan w'ò Nyanmɔian mmɔfɔe'n-mò anyunnun ɛɔ ke ɔ nzi man s'òanlan s'ò'n. ¹⁰ S'òanlan biala m'ò k'ò han ɛjɔle ɛtɛ ɔ k'ò tia Mân Baa'n, ɔ 'nyan ɛtɛ face. Nan s'òanlan m'ò k'ò han ɛjɔle ɛtɛ ɔ k'ò tia Wawe Nwannzan-nwannzan'n, ɔ nnyan man ɛtɛ face.

¹¹ "Mɛle m'ò be n'òn emò k'ò h'ò, m'ò be le k'ò a bua emò ndɛɛ w'ò Zufɔ'n-mò as'ònɔn sua'n-mò anun, mgbain'n-mò n'òn bé m'ò be le tunmin nɔn anyunnun'n, nán be susu ɛjɔle'n m'ò emò 'kan be sa bé nɔn nɔn anw'òn. ¹² Ɔ sanlin ke, ɛjɔle m'ò di m'ò emò 'kan'n, Wawe Nwannzan-nwannzan'n 'ba fa wula emò anwan mɛle s'ò nɔn anun."

Esikafɔe jibilito nɔn anw'òn anyɔndala'n

¹³ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yueli'n, bian kɔn kɔ kuku yɪ nɪn sɔ meninsɔnman nɪn anun. Ɔ kɔ han kɔ hele Zozi kɛ: “Kpain, kan kele mɪn nianman'n kɛ ɔ bɔ ajâ'n mɔ yɛ sɪ a sie yɛ nɪn anun, nán ɔ fá mɪn di'e'n ɔ mán mɪn.”

¹⁴ Mɔ bian nɪn anwan tɔli'n, Zozi kɔ bua yɪ kɛ: “Anianman, nwan yê ɔ yɪli mɪn kɛ m mɔ́a emɔ ejɔle'n, anaan n jé emɔ ninngɛ nɪn ɔ?”

¹⁵ Mɔ Zozi hanlɪn ehi yueli'n, ɔ kɔ han kɔ hele bé kɔalaatin kɛ: “Emɔ nían bé nwon! Emɔ síe bé nwon ye wɔ anwɔndi'e anyɪnbɔlɔ nɪn anwon. Ɔ sanlɪn kɛ man sɔanlan kɔn nyán yɪ nwon dede sɛɛ, nán yɪ anyanbenwon'n yê ɔ man yɪ ngwan ɔ.”

¹⁶ Ehi, ɔ kɔ bu anyɪndala kɔn ɔ kɔ hele bé. Yɪ nwan: “Anɪn esikafɔe kɔn wɔ ebele. Ɔ kɔ sɔn ebo ɔ kɔ tɪ yɪ sɪsakaa. ¹⁷ Ɔ lali jɔnlɪnlɪn an, ɔ kɔ se yɪ nwon kɛ: ‘Anɪn mɪn 'yɔ yɪ sɛ? N nne man lika mɔ mɪn 'sie mɪn ebo nɪn asɔ ninngɛ nɪn ɔ.’ ¹⁸ Eɛɛ ɔ kɔ se yɪ nwon kɛ: ‘E 'nwon like m'ɔ di kɛ mɪn yɔ'n. Mɪn 'ba bubu mɪn esie'n-mɔ mɪn si yɪ mgbili mgbili kpa, Mɪn si ɔ yue a, mɪn 'fa mɪn *bele'n kɔalaatin ɔ nɔn mɪn ninngɛ'n kɔalaatin mɪn wula nɪn. ¹⁹ Afɪ sian'n, mɪn 'kan mɪn kele mɪn nwon kɛ: Eja, a li afɔe kɔ yɔ nye nye junman kpili kpa a sie. Yɪ tɪ, tanlan asɪ de wɔ enwɔnmɪan, di alɛ nɔn nzan gua sɔ nán di mân.’

²⁰ “M'ɔ hanlɪn sɔ'n, nán Nyanmɪan a han a hele yɪ kɛ: ‘Belenzua jibilito! Ene kɔngɔe ehi dein, e 'wu. Ninngɛ nwala'n mɔ a nyan yɪ'n, e 'fa man nwan?’ ”

²¹ Mɔ Zozi buli anyɪndala sɔ'n yueli'n, yɪ nwan: “Kɛ ejɔle'n tɪ yɪ man sɔanlan m'ɔ kpɔnnde anyanbenwon'n ɔ man yɪ nwon nɪn anun. Nyanmɪan elɔ a, sɔanlan sɔ'n le man like fí.”

*Zozi 'ba han nzusue nɪn anwon ejɔle
(Matie 6.25-34)*

²² Ehi anzin, Zozi kɔ han kɔ hele yɪ menian'n-mɔ kɛ: “Ehika ati, mɪn kan mɪn kele emɔ kɛ: alɛ'n mɔ emɔ 'di'n ɔ nɔn taladi'e'n mɔ emɔ 'wula'n, nán be susu yɪ nwon. ²³ Ɔ sanlɪn kɛ ngwan'n tɪ like cɪnnjɪn kpa ɔ tala alɛ'n. Yê anwɔnnaan'n kɔsɔ tɪ cɪnnjɪn kpa ɔ tala taladi'e'n. ²⁴ Emɔ tɔ́ bé nyɪn be nían mosunmosun kɔaje'n-mɔ. Be nnua man like yê be ndɪ man like. Be le man kunman anaan esie mɔ be gua nɪn like ɔ, kɔsɔ Nyanmɪan ta bé. Emɔ anwɔn cian ɔ tala nnɔnman'n-mɔ! ²⁵ Emɔ anun benin yê ɔ fa nzusue tɔ yɪ nwon an, ɔ 'ce asɛ nɪn asɔ ɔ? ²⁶ Sɛ emɔ ngwala man m'ɔ tɪ kaan nɪn anun an, anun nzuke ati yê emɔ susu yɪ bɔ nga nɪn anwɔn ɔ?

²⁷ “Emɔ nían kɛ ebo nɪn anun ndile'n-mɔ mɔ be le ndetele'n-mɔ kpɪn fifi'n. Be nni man junman, be nnwon man etanlan. Nan kɔsɔ, mɪn kan mɪn kele emɔ kɛ belemgbɪn Salomɔn muonun nɔn yɪ anyanbenwon'n m'ɔ nyanlɪn yɪ'n, taladi'e m'ɔ tɪ kanlanman kɛ ndetele'n-mɔ, ɔ'a nwula man bie lé. ²⁸ Ndile'n-mɔ mɔ be wɔ ebo nɪn anun ene, mɔ ehunman be 'ju be gua sɪn nɪn'n, sɛ Nyanmɪan sesie bé sɔa, ɔ yɔ se mɔ ɔ ngo nian man emɔ ɔ ngo tala man bé ɔ? Emɔ dedi'n tɪ kaan!

²⁹ Yɪ tɪ, nán be di yalɛ be susu alɛ mɔ emɔ di ɔ nɔn nzue mɔ emɔ nɔn nɪn anwɔn.

³⁰ Ɔ sanlɪn kɛ, ninngɛ sɔ'n-mɔ kɔalaatin, eyuadi nɪn anun menian'n-mɔ mɔ be nzɪ man Nyanmɪan'n, bé yê be susu yɪ nwon ɔ. Nan emɔ di'e, emɔ Asɪ'n sɪ kɛ emɔ a hian yɪ nwon. ³¹ Emɔ lí mɔa be kpɔnnde Nyanmɪan Belemgbɪn Mân'n. Sɛ emɔ nyan yɪ a, Nyanmɪan 'fa yɪ bɔ nga'n-mɔ kɔalaatin man emɔ. ³² Emɔ mɔ emɔ tɪ kɛ ayemɔa kpule kaan'n, nán be sulo. Ɔ sanlɪn kɛ ɔ'a yɔ Nyanmɪan fɛ kɛ emɔ lí yɪ Belemgbɪn Mân'n bie.

*Anyanbenwon kpa'n
(Matie 6.19-21)*

³³ “Emɔ tɔ́nɪn emɔ anwɔndi'e'n-mɔ be fá yɪ esika'n be hyé ehianfɔe'n-mɔ. Emɔ kpá esika kotoku m'ɔ ndɪtɪ man, mɔ nɪn esika'n nvo man be síe Nyanmɪan Belemgbɪn Mân nɪn anun elɔ. Awofɔe ngwala man elɔ kɔ kɔ wua, nɔlɛ kɔsɔ

ngwala man yí di. ³⁴ Afi, lika mɔ ɛmɔ anyanbenwɔn'n wɔ'n, ebele kɔsu yê ɛmɔ ahɔnlɔn'n wɔ ɔ.

³⁵ “Ɛmɔ wɔwula bé junman taladi'e'n, be sɔsɔ bé kanlanni'e'n. ³⁶ Ɛmɔ yɔ ke ngwa mɔ bé min a hɔ atɔnvɔle mɔ be le nwɔnnde yí ɔ. Ɔ ju ebele mɔ ɔ 'bɔ anwan nun ala, anin b'a tike. ³⁷ Nyila hán ngwa ehi-mɔ mɔ bé min 'ba a, anin be lafilɔ man'n! Min kan yí ananhɔle min kele ɛmɔ ke minlian'n 'kaci yí nwɔn ɔ wula junman taladi'e. Ɔ 'man yí ngwan'n-mɔ tetanlan asɔ tɔbilɔ nun a nwɔn ɔ man bé like be di. ³⁸ Se ɔ sa ba alimunnun anaan alibahian nán ɔ ba tɔ bé ke be lafilɔ man an, nyila hán bé! ³⁹ Ɛmɔ tí ejɔle ehi abɔ kpa. Se awulo nun asɔ minlian'n sɔ dɔe'n mɔ awofɔve'n 'ba a, ahan ɔ nna man nán awofɔve nun a nyan atɔn a a bu yí sua nun anwan'n. ⁴⁰ Ɛmɔ kɔsu, ɛmɔ bóɔba bé nwɔn. Ɔ sanlin ke *Mân Baa'n 'ba a dɔe mɔ ɛmɔ nzusu man ke ɔ 'ba nun asɔ.”

Akva kpa'n yê akva ete'n
(Matie 24.45-51)

⁴¹ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, Pɛli kɔ bisa yí ke: “Yé Min, asɔ yé ngɔnmɔn ala yê ɛ le bu anyɔndala ehi ɛ kele yé ɔ, anaan ɛ le bu kele menian'n-mɔ kɔlaatin ɔ?”

⁴² Yé Min nwan: “Akva kpa'n m'ɔ sɔ ngele'n y'ɔ le benin? Yí y'ɔ le nunhan'n mɔ yí min'n 'fa yí awulo'n wula yí sa nun ke ɔ nían sɔ, ese tɛmɔn'n ju a, ɔ mán yí manngɔn'n-mɔ alie. ⁴³ Nyila hán akva sɔ'n mɔ yí min 'ba ju a, anin yí sa wɔ yí nwɔn ɔ le di yí junman'n! ⁴⁴ Min kan yí ananhɔle min kele ɛmɔ ke: yí min'n 'fa yí nwɔn ninng'e'n kɔlaatin wula yí sa nun. ⁴⁵ Nan se akva sɔ'n kan kele yí nwɔn ke: ‘Mín min nyanlin walɔ man’, se ɔ ti tɔ ngwa ehɔnlɔn-mɔ asɔ ɔ bu bé, se ɔ didi, se ɔ nɔn nzan ɔ bu a, ⁴⁶ yí min'n 'ba cian ɔ nɔn dɔe m'ɔ nzusu man nun asɔ. Ɔ 'pinnin akva sɔ'n kpa. Ɔ m'an ɔ nwun yale ke ngwa'n-mɔ mɔ be bɔ bala ete'n nwun yí'n.

⁴⁷ “Akva m'ɔ sɔ like mɔ yí min kulo, m'ɔ nzesie man yí nwɔn ɔ nyɔ man like sɔ'n, be 'fin yí sɔnman. ⁴⁸ Akva kɔsu m'ɔ nzi man like mɔ yí min kulo, m'ɔ kɔ yɔ like sɔ'n m'ɔ di ebúe'n, be 'gonun be fin yí. Sɔnlan mɔ be kɔ man yí ninng'e dɔn'n, be 'bisa yí dɔn. Sɔnlan kɔsu mɔ be kɔ fa ninng'e dɔn be kɔ wula yí sa nun'n, be 'bisa yí dɔn m'ɔ tala sɔ.”

Zozi nɔn afiannze'e'n
(Matie 10.34-36)

⁴⁹ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, ese yí nwan: “M'an a m'an ju sɔn m'an tɔ asie nun asɔ. Min kulo ke ahan ɔ'a sɔ dada angɔnmɔn! ⁵⁰ Ɛsɔnian kɔn mɔ be le ba sɔnɔn min'n, ɔ 'ka mín ngɔnmɔn an, ahan b'a sɔnɔn mín a yue! ⁵¹ Ɛmɔ jɔnlɔn ke m malɔ menian'n-mɔ anzɔnunjɔ eman asie nun asɔ ewa ɔ? Min 'bua ɛmɔ ke cɛcɛ, nan m malɔ bé afian ɛsɛcɛ. ⁵² Ɔ fi ɛne m'ɔ kɔ'n, menian nnun mɔ be wɔ awulo kɔn anun'n 'ba bu bé nwɔn nun. Menian nsan 'ba han bɔ nun be nun nnyuan jinlan sɔ. Nnyuan'n kɔsu abɔ 'ba yɔ kɔn be nun nsan'n jinlan sɔ. ⁵³ Sɛ'e'n nɔn yí wa belenzua'n 'ba fɔ sɔ. Baa belenzua'n kɔsu nɔn yí sɔ 'ba fɔ sɔ. Nian'n nɔn yí wa balasua'n 'ba jinlan sɔ. Baa balasua'n kɔsu nɔn yí nin 'ba jinlan sɔ. Ahelenian'n nɔn yí helenin 'ba fɔ sɔ. Yí helenin'n kɔsu nɔn yí 'ba fɔ sɔ.”

Mele'n-mɔ anun nzɔle'n-mɔ
(Matie 16.2-3)

⁵⁴ Ɛse Zozi kɔ han kɔ hele meninsɔnman'n ke: “Se ɛmɔ nwun ke esue nun a munlan lika mɔ senze'n tɔ nun an, anin ɛmɔ nwan esue'n le ba tɔ. Sakpa kɔsu, ɔ tɔ. ⁵⁵ Yê se ɛmɔ nwun ke anwɔnman fi ngwa ɔ fita kɔ sɔlɔ a, anin ɛmɔ nwan wawa'n le ba kpɔn. Sakpa kɔsu, ɔ kpɔn. ⁵⁶ Apoo mma! Ɛmɔ sɔ anwunno nɔn asɔ nzɔle'n-mɔ ngɔnmɔn ngɔnmɔn. Nan ɔ yɔ se mɔ ɛmɔ nnwun man mele'n mɔ ye wɔ nun'n nzɔle nun angɔnmɔn ɔ?

Se sɔnlan bie sanman wɔ a,

*ε νον γί βε σέσιε βέ αφιαν
(Matie 5.25-26)*

⁵⁷ “Nzuke ati yê emo muonun njonlin man, be nyo man like m'ò se ke be yo'n? ⁵⁸ Se svanlan bie kò sanman wó a, mele mọ ε νον γί λε kọ a yí nde'e'n, bọ mọndinlin ε νον γί βε σέσιε βέ αφιαν. Se a nyo man yí sọ nán ọ νον wó kọ svanlan'n m'ò di ejole nin aja sọ a, svanlan'n m'ò di ejole'n 'fa wó wula nzalafu'n-mọ asa nun. Nzalafu'n-mọ kusu 'tu wó fiadi. ⁵⁹ Mun kan yí ananhọle mun kele wó ke, se kale babulu kọn ka nán ε tualı yuelı man an, ε 'ka fiadi sua nin anun ebele.”

13

Nunhuan anaan ewue

¹ Mele sọ nin anun, menian mmie-mọ kọ a kọ han kọ hele Zozi ke: “Kpain, anun Galile menian le yi tee be man Nyanmian. *Lomọn kọnmanna Pilatı kọ man be kọ hun bé.”

² Zozi kọ bisa ke: “Emo jonlin ke kemọ b'a hun bé sọ nin ati, anun ọ kele ke be ti etefue be tala Galile mân nin anun menian bu nga'n-mọ kvalaatin ọ? ³ Cee. Nan mun kan mun kele emọ ke, se emọ a nnun man bé nwọn b'a ngaci man bé abalabọ nin an, emọ kusu kvalaatin 'wu ke bé. ⁴ Menian bulu non mọcve'n kusu mọ Silowe sua hyilili'n buli gualı bé sọ ọ hunlin bé'n, emọ de di ke be ti etefue be tala Zoluzalemọn ebele menian bu nga'n kvalaatin ọ? ⁵ Cee. Nan mun kan mun kele emọ ke, se emọ a nnun man bé nwọn b'a ngaci man bé abalabọ nin an, emọ kusu kvalaatin 'wu ke bé.”

Figi baka nin anwọn anyinndala'n

⁶ Mọ Zozi hanlin sọ yueli'n, ọ kọ bu anyinndala ehi ọ kọ hele bé. Yí nwan: “Bian kọn kọ lua *figi baka kọn yí divin ebo nin asu. Elehun kọn, ọ kọ họ kọ nenian se ọ kọ nyan figi mma sọ o. Ọ hali o, ọ ngọ nyan man bie sọ. ⁷ Ehi a, bian'n kọ han kọ hele svanlan'n m'ò ti yí ebo'n ke: ‘Yí afue nsan ahi. Mun kọ figi baka nin abu elọ, kusu mun nnyan man bie sọ. Yí ti, bu yí tu. Afi, mun nnwun man like ati m'ò man ọ jin ewa ọ.’

⁸ “Mọ bian'n hanlin sọ'n, svanlan'n m'ò nian ebo nin asu'n nwan: ‘Kpain, yaci yí maan ọ jinlan ebele afue ehi biekun. Mun 'ba fufun yí nwọn mun gugua yí bu ewula. ⁹ E 'su yí akpọlọwa a, afue biekun ọ 'ba su. Se ọ'a nzu man an, ε kọ man be kọ bu yí.’ ”

Zozi 'ba man balasua kọn anwọn sa

enwọnmian ele cian kọn anun

¹⁰ Elehun kọn, anun Zozi le kele menian'n-mọ ninngẹ Zufu'n-mọ asọnin sua kọn anun. ¹¹ Ọ 'ba yo sọ'n, anun balasua kọn kusu wọ asọnin sua nin anun ebele bie. Balasua sọ'n ndi man akpọle yí afue bulu ọ non mọcve ahi. Wawe ete'n m'ò di junman sọ nin a man balasua nin a hulo sọ. Ọ nguala man yí nwọn nun tunngẹ. ¹² Nan mọ Zozi nwunlin balasua sọ'n, ọ kọ fele yí ọ kọ han kọ hele yí ke: “Balasua, wó nwọn a sa!” ¹³ Zozi kọ fa yí sa'n kọ fua balasua nin anwọn. Ebele ala, balasua'n kọ tunngẹ yí nwọn nun, ọ kọ yi Nyanmian aye.

¹⁴ M'ò yọli sọ'n, asọnin sua nin asu kpain'n kọ fe Zozi anwọn eya. Ọ sanlin ke ọ'a man balasua nin anwọn a sa *enwọnmian ele cian nin anun. Ehi a, ọ kọ jasọ ọ kọ han kọ hele bagua'n ke: “Junman elie temon'n ti elesian. Emọ bála temon sọ'n be mán bé nwọn sá. Nan nán enwọnmian ele cian nin anun yê be fa be di junman sọ nin ọ!” ¹⁵ Yé Mun kọ totua yí sọ, yí nwan: “Apoo mma ti ke emọ! enwọnmian ele cian'n, emọ nunhan kọn biala nyannji yí enale anaan yí afunlunmun'n maan ọ kọ non nzue. Se ato e? ¹⁶ Balasua ehi kusu m'ò ti Abalahamọn abie, mọ *Satan a cici yí dede afue bulu non mọcve'n, asu nán enwọnmian ele cian yê ọ fata ke be nyannji yí ọ?”

¹⁷ Zozi mmua sɔ'n kɔ man anyunnunguasɛ kɔ han bɛ mɔ bɛ kpɔ yɨ'n-mɔ. Nan bagua'n dɛ, ɛnyɨnmɩan junman'n kwalaa mɔ Zozi lili'n yɔli bɛ fɛ.

Muntadi baa nin anwɔn anyɨndala'n
(Matie 13.31-32, Maaki 4.30-32)

¹⁸ Ehi anzin, Zozi kɔ han kɔ hele bagua'n kɛ: “Nzu like dɛ yê Nyanmɩan Belemgbin Mân'n soman yɨ ɔ? Nzu yê mɩn kwalaa kɛ mɩn fa mɩn susu yɨ ɔ? ¹⁹ Nyanmɩan Belemgbin Mân'n soman muntadi baa mɔ sɔanlan kɔn a lua yɨ tola nun ɔ. Muntadi baa sɔ nun a fifi ɔ a kaci dukpa. Nnɔnman'n-mɔ a nwɔn bɛ sâ yɨ sa mma'n-mɔ asu”

Fali ayile nin anwɔn anyɨndala'n
(Matie 13.33)

²⁰ Eɛ Zozi kɔ bu anyɨndala kɔn biekun kɔ hele bɛ kɛ: “Nzu yê mɩn kwalaa kɛ mɩn fa Nyanmɩan Belemgbin Mân'n mɩn susu yɨ ɔ? ²¹ ɔ tɨ kɛ fali ayile mɔ balasua kɔn a fa a fɔtɔ fali cilo abulaa ɔ nun nnun dede yɨ kwalaa a tu ɔ.”

Anvan fitu'n
(Matie 7.13-14,21-23)

²² Ehi, anɨn Zozi aja wɔ atunnun ɔ lɛ kɔ Zoluzalemɔn. Atɨn nin asu kulo mgbili mgbili'n-mɔ ɔ nun nganngan'n-mɔ, ɔ kɔ sɩsɩn bɛ sɔ ɔ kɔ hehele menian'n-mɔ ninngɛ. ²³ Bian kɔn kɔ bisa yɨ kɛ: “Yɛmɩnlɩn, asu menian kaan sɔa yê bɛ 'nyan bɛ ti ɔ?”

Ehi a, Zozi kɔ han kɔ hele bɛ kwalaaatin kɛ: ²⁴ “Emɔ bɔ mɔndɩnlɩn kpa bɛ sɩn anvan fitu nin anɨn. Afi, mɩn kan yɨ ananhɔlɛ mɩn kele emɔ kɛ menian dɔn 'ba kpɔndɛ atɨn bɛ bu sɔ, kusɔ bɛ ngɔ hɔala man Nyanmɩan Belemgbin Mân nin anɨn ɛlɔ kɔ. ²⁵ Mɔ awulo nin asu mɩnlɩan'n 'ba jasɔ ɔ tu anvan nin anɨn'n, emɔ 'ba ha anvan nzin. Emɔ 'ba jinlan bɛ bɔ anvan'n bɛ kan kɛ: ‘Yɛmɩnlɩn, tike yê anvan.’

“Mɩnlɩan'n 'ba bua emɔ kɛ: ‘Mɩn nzi man emɔ lika mɔ emɔ fi ɔ.’

²⁶ “Emɔ 'ba se yɨ kɛ: ‘Yê nun wɔ y'a didi, yê nun wɔ y'a nun nzue, a hehele yê ninngɛ yê kulo'n-mɔ gua'n-mɔ asu.’

²⁷ “Yɨ kusɔ ɔ 'ba bua emɔ kɛ: ‘Mɩn kan yɨ ananhɔlɛ mɩn kele emɔ kɛ mɩn nzi man emɔ lika mɔ emɔ fi ɔ. Nyɔlɛtɛfɔvɛ, emɔ fi mɩn nwɔn ɛwa bɛ hɔ mɔa!’ ²⁸ Mɛlɛ mɔ emɔ 'ba nwun Abalahamɔn, Izaki, Zɔakɔbɔ nun Nyanmɩan mgbɔmanfɔvɛ'n-mɔ kwalaaatin yɨ belemgbin mân nin anɨn ɛlɔ, mɔ emɔ dɛ bɛ 'ba hihan emɔ bɛ tu gua sɔ'n, mɛlɛ sɔ nun anɨn yê emɔ 'ba sun bɛ kɔan bɛ je nun ɔ! ²⁹ Menian mmie-mɔ fi sɛnzɛ nun afitelɛ nun yɨ atɔlɛ, mmie-mɔ fi sɔlɔ nun ngɔa, bɛ nun Nyanmɩan bɛ 'ba tanlan tɔbili kɔn anwɔn yɨ belemgbin mân nin anɨn ɛlɔ. ³⁰ Tɛmɔn sɔ'n, bɛ mɔ ɛnɛ bɛ li menian'n-mɔ anzin'n, bɛ 'ba li bɛ ti. Yê bɛ mɔ ɛnɛ bɛ li menian'n-mɔ ati'n, bɛ 'ba li bɛ nzin.”

Zozi nun Zoluzalemɔn kulo'n
(Matie 23.37-39)

³¹ Cian kɔnmgbɔa sɔ'n, *Falɩsɩfɔvɛ mmie-mɔ walɩ tɔli Zozi a, bɛ nwan: “Kpain, belemgbin *Elɔdɩ nwan ɔ nyan wɔ a, ɔ 'man bɛ kun wɔ. Yɨ ti, fi ɛwa jasɔ kɔ.”

³² Zozi kɔ bua bɛ kɛ: “Emɔ hɔ hán héle amɩnsanɩn sɔ'n kɛ: ‘Mɩn fɔan wawɛ ɛtɛ'n-mɔ ɛnɛ nun ɛhɩnman mɩn man menian'n-mɔ anwɔn sa. Yɨ cian nsan nin asu, mɩn 'gua mɩn junman nin abɔ.’ ³³ Kusɔ, ɔ fata kɛ mɩn tu atɨn ɛnɛ, ɛhɩnman nun ɛhɩnman nzin. Afi, ɔ nze nvata man kɛ Nyanmɩan kpɔmanfɔvɛ kɔn wú ahanmɩan ɛɛɛkɛ Zoluzalemɔn.

³⁴ “Zoluzalemɔn, Zoluzalemɔn, wɔ mɔ ɛ kun Nyanmɩan mgbɔmanfɔvɛ'n-mɔ, mɔ ɛ tɔtɔ bɛ mɔ ɔ kɔ sɔan bɛ wɔ nwɔn ɛlɔ nun ɛbɔvɛ ɛ kun bɛ'n, yɨ kpê nyɛ ahi! N gulɔli kɛ ahan mɩn kokuan wɔ mma'n-mɔ anvan kɛ akɔ ɛta'n kokuan yɨ mma'n-mɔ anvan yɨ ndɛba nin abɔ'n. Kusɔ a ndie man. ³⁵ Yɨ ti, bɛ 'ba yaci emɔ awulo'n

be wula emo asa nun. Nan kusu, mun kan yi ananhole mun kele emo ke emo le ngo nwun man min nwon kon dede o 'ju cian mo emo 'se ke: 'Nyila han swanlan'n m'o le ba wo ye Mun dunman nun!' "

14

Zozi 'ba man wuluwafue kon anwon sa

enwonmian ele cian nin anun

¹*Enwonmian ele cian kon, *Falisifue'n-mo aso kpain kon ko fele Zozi alie. Ehi a, Falisifue'n-mo mo be wo ebele'n, be le nian se Zozi ko fun be mala nun an. ²Ebele ala, bian kon ko a ko jinlan Zozi anyunnun. Bian so nun a yiyi. ³Zozi kukuli yi nwan so, o ko bisa mala nun aso mgbain'n-mo o non Falisifue'n-mo ke: "Asu ye mala'n man atun ke be man swanlan ti akpale anaan n'o ti akpale enwonmian ele cian nin anun o?" ⁴Mo Zozi bisali be kosuan so'n, be ngo bua yi bie. Ehi a, Zozi ko fa yi sa'n ko fua wuluwafue nin anwon o ko man yi nwon ko sa. O ko han ko hele yi ke o ho awulo.

⁵Mo Zozi yoli so yueli'n, o kacili yi nyin be nwon elo a, yi nwan: "Emo nunhan benin ye se yi wa kon anaan yi enale kon to bula nun enwonmian ele cian nin an, o nyi man yi nde nde o?" ⁶Ejole kpole ehi, b'a ngwala man bie bua.

⁷Mele mo be 'ba tetanlan tabili nin anwon be di alie'n, Zozi nwunlin ke be mo be toli be sa be feleli be alie'n, biala le kpönnde meninkpa lika o tanlan. ⁸Ehi a, Zozi ko bu anyindala kon o ko hele be. Yi nwan: "Se swanlan to yi sa fele wo atonvole alie a, n'e ko tanlan meninkpa lika. E 'su yi akpölwa a, b'a fele swanlan bie kusu m'o ti kpili tala wo. ⁹Swanlan'n mo o'a fele emo munnyuan'n ba to wo a, yi nwan: 'Ao, jaso maan o tanlan ebele.' Sian anin afi wo nyunnun nyian, boun-boun, e le ko a tanlan be nzin. ¹⁰Nan se be to be sa be fele wo a, wo lili tanlan be nzin. Swanlan'n m'o feleli wo'n nwun wo a, o 'kan kele wo ke: 'Eja, bala be nyunnun ewa.' Ebele nin anun, anin wo nyunnun a kpaja wo be mo e non be be gua tabili nin anwon nin anyunnun. ¹¹O sanlin ke swanlan biala m'o ko kuku yi nwon so'n, be 'kan yi asi. Swanlan kusu m'o ko han yi nwon asi'n, be 'kuku yi so."

¹²Mo Zozi buli anyindala so'n yueli'n, o ko han ko hele bian'n m'o feleli yi alie'n ke: "Eyua o, nosuba o, se e 'fele menian alilie a, n'e fele wo manngun-mo, wo nianman-mo, wo nwon amma-mo anaan esikafue-mo mo be mantan mantan wo'n. O sanlin ke be kusu be kwala ke be fele wo alie be tua wo die'n kale. ¹³Nan se e 'fele menian alilie a, fele ehianfue'n-mo, bubuluwafue'n-mo, be mo be tia be to so'n-mo o non anyinsinlinwafue'n-mo. ¹⁴Nyila 'kan wo. O sanlin ke be ngo nyan man yi nwon so like be ngo mman man wo. Nan mele mo Nyanmian 'ba man be mo be yoli ye'n fi ewue nun tinng'e'n, mele so'n ye Nyanmian 'man wo yi nwon ahata o."

Bian m'o feleli menian doun alie (*Matie 22.1-10*)

¹⁵Mo be mo be gugua tabili nin anwon'n tili ejole so'n-mo'n, be nunhan kon ko han ko hele Zozi ke: "Nyila han swanlan m'o ko li like Nyanmian Belemgbin Man nin anun elo'n!"

¹⁶M'o hanlin so'n, Zozi ko bu anyindala ehi o ko hele yi. Yi nwan: "Bian kon tonlin alie kpili kpa. O ko felele menian doun kpa. ¹⁷Mele mo be yueli alie'n ton'n, o ko swan yi akwa'n ke o ho se menian'n-mo ke: 'Emo bala nan kikaala die, alie nin a bin.'

¹⁸"Akwa'n holi feleli be a, be kwalaa be ko bo be ko yi. Swanlan'n mo akwa'n lili moa feleli yi'n nwan: 'M'an to ebo kon. O di ke min ko min nian. Yi ti, yaci, n'e fe eya.'

¹⁹ “Kɔn nwan: ‘M’an to nnale bulu. Enɛ dein ɔ di ke mɔn kɔ mɔn nian se be kwalaa junman di a. Yɔ ti, yaci, n’ɛ fe eya.’

²⁰ “Nunhan kɔn biekun kɔsɔ nwan: ‘Bele mɔ m’an fa mɔn yi atɔnvɔle ɔ. Mɔn ngɔ hvala man kɔ.’

²¹ “Akɔa’n kɔ sa kɔ hɔ kɔ bɔ kwalaa kwalaa kɔ hele yi mɔn’n. Yi mɔn’n kɔ fe eya, ɔ kɔ han kɔ hele yi ke: ‘Kan wɔ nwon kɔ gua nɔn asɔ elɔ kɔ fɛfɛle ehianfɔe’n-mɔ, bubuluwafɔe’n-mɔ, anyɔnsinlinwafɔe’n-mɔ ɔ nɔn bɛ mɔ be tia be tɔ sɔ’n-mɔ maan be bɔla ɛwa.’

²² “Akɔa’n kɔ hɔ. Kaan ce, ɔ kɔ a kɔ tɔ yi mɔn’n. Yi nwan: ‘Kpain, junman’n mɔ ɛ heleli mɔn’n, m’an li a yue, kɔsɔ lika biekun te wɔ ebele.’

²³ “Ehi a, mɔnhan’n kɔ han kɔ hele yi akɔa’n ke: ‘Fa nanmue nanmue atɔn’n-mɔ, san ɛnwanlan’n-mɔ, sɔnlan biala mɔ ɛ nɔn yi kɔ yia’n, tinndin yi maan ɔ bɔla. Yɔ bɛ sɔ dede maan sua’n yi. ²⁴ Mɔn kan mɔn kele ɛmɔ ke: Bɛ mɔ n nili mɔa n vɛleli bɛ mɔ b’a mma man’n, bɛ nun fɔi nni man mɔn alɛ’n bie!’ ”

*Kɛ be kpɔn be si Zozi sɔ’n
(Matie 10.37-38)*

²⁵ Ehi, anɔn Zozi nɔn menian dɔn kpa aja wɔ atunnun. ɔ kpɛli yi nyɔn bɛ nwon elɔ a, yi nwan: ²⁶ Sɔnlan mɔ yi nwan ɔ ‘si mɔn sɔ’n, se ɔ kulo yi si, yi nin, yi yi, yi mma, yi nianman mmelenzua nɔn mmalasua ɔ nɔn yi muonun yi nwon ɔ tala mɔn an, sɔnlan sɔ’n ngɔala ɔ ngaci man mɔn sɔnlan. ²⁷ Sɔnlan kɔsɔ m’ɔ nva man yi kɔbɔwa’n ɔ ndɔ man yi kɔmɔn sɔ ɔ nzi man mɔn sɔ’n, sɔnlan sɔ’n ngɔala ɔ ngaci man mɔn sɔnlan.

²⁸ “Sɛ ɛmɔ anun kɔn kulo ke ɔ si sua hyilili kɔn an, ɔ di mɔa ɔ tanlan asɔ ɔ titi ɔ nian se esika’n m’ɔ le yɔ’n kɔ sa sua’n si e se se e. ²⁹ ɔ’a nditi ɔ’a nɔn man se ɔ bɔ sua nɔn abɔ nan ɔ a ngɔala man yi si a, bɛ kwalaa mɔ be kɔ nwun ke sua nɔn a ha ebele’n, be ‘sɔli yi. ³⁰ Be kan ke: ‘Bian ehi a bɔ sua esie abɔ kɔsɔ ɔ’a ngɔala man yi bu gua!’

³¹ “Yi sɔ kɔsɔ ala, se belemgbɔn kɔn kulo ke ɔ nɔn yi manngɔn kɔn elɔe a, ɔ di mɔa ɔ tanlan asɔ ɔ titi nian se ɔ kwalaa ke ɔ fa menian akpɔ bulu ɔ kɔ tɔa yi manngɔn’n m’ɔ le menian akpɔ abulaa’n be kɔn an. ³² Sɛ ɔ nian nɔn ɔ ngɔala man yi sɔ yɔ a, mɛle mɔ belemgbɔn ehɔn te wɔ mɔa’n, ɔ yi menian maan be kɔ li yi mgbata be sesie bɛ afian. ³³ Ehi a, sɔnlan mɔ ɔ’a nyaci man ninngɛ’n m’ɔ le yɔ’n ɔ’a ngua man’n, sɔnlan sɔ’n ngɔala ɔ ngaci man mɔn sɔnlan.

*Njin tale nɔn anwɔn anyɔndala’n
(Matie 5.13, Maaki 9.50)*

³⁴ “Njin’n ti like kpa. Nan kɔsɔ se ɔ yɔ tale a, be ‘yɔ se nɔn ɔ’a yɔ kpa biekun? ³⁵ Be ngɔala man yi fa tɔn alɛ, be ngɔala man yi fa gua ninngɛ’n-mɔ anun. Asɔ ala yɛ be ju be gua ɔ. M’ɔ si fasie’n, ɔ fɔ ejɔle sɔ’n ɔ sie!”

15

*Zozi nɔn etefɔe’n-mɔ
(Matie 18.12-14)*

¹ Elɛhɔn kɔn, bɛ mɔ be dide ajule’n nɔn bɛ mɔ be bɔ bɛ dunman ete’n dɔn kpa kɔ a Zozi anwɔn ebele. Be le ba tie ejɔle’n m’ɔ kan’n. ² Nan mɔ *Falifɔe’n-mɔ nɔn *mala nɔn asɔ mgbain’n-mɔ nwunlin yi sɔ’n, be kɔ fe eya. Bɛ nwan: “Bian ehi die, ɔ sɔ etefɔe’n-mɔ anun, ɛse ɔ nɔn bɛ yɛ be didi ɔ!”

Bɔa’n m’ɔ minlinlin nɔn anwɔn anyɔndala’n

³ Ehi a, Zozi kɔ bu anyɔndala ehi ɔ kɔ hele bɛ. Yi nwan: ⁴ “Yɛ bɔ yi ke ɛmɔ anun kɔn le mmɔa eya kɔn. Sɛ kɔn minlin nɔn an, asɔ ɔ nyaci man abulahɔnlan nɔn ngɔanlan’n bɛ adidie lika ebele, ɔ ngɔ mgbɔnde man

ehunlin dede o nnwun man yi o? ⁵ Mele m'o ko nwun yi'n, o di fe kpa o fa yi to yi kamun su. ⁶ O ju awulo a, o fefele yi manngun-mo nun be mo be mantan mantan yi nwun ebele'n, o kan kele be ke: 'Emo bala maan ye li ndutue. O sanlin ke m'an nwun min bua'n m'o minlinlin'n!' ⁷ Mun kan min kele emo ke nyanmiansu elo, ke o ti yi nun ala anun. Se etefue konngba cein nun yi nwun o yaci yi nyolie ete'n-mo a, yi dunman nun, be di ndutue kpili kpa nyanmiansu elo o tala sesefue abulahvanlan nun ngvanlan mo b'a nun be nwun b'a yaci be nyolie ete'n-mo ndutue die'n.

Je fufue mma kon m'o minlinlin nun anwon anyindala'n

⁸ "Ye bu yi biekun ke balasua kon le je fufue mma bulu. Se kon minlin nun an, asu o nzo man kanlanne o mgbunnde man dede o nnwun man yi o? ⁹ Se o nwun yi a, o fefele yi manngun-mo nun be mo be mantan mantan yi nwun ebele'n, o kan kele be ke: 'Emo bala maan ye li ndutue. O sanlin ke m'an nwun min esika'n m'o minlinlin'n!' ¹⁰ Mun kan min kele emo ke nyanmiansu elo, ke o ti yi nun ala anun. Se etefue konngba cein nun yi nwun o yaci yi nyolie ete'n-mo a, yi dunman nun, Nyanmian mmofue'n-mo di ndutue."

Baa'n m'o minlinlin nun anwon anyindala'n

¹¹ Ese Zozi ko bu anyindala kon biekun ko hele be. Yi nwan: "Anun bian kon le yi mma mmelenzua nnyuan. ¹² Elehun kon, nunhan kaan'n jasoli a, o ko fa ko to yi si anyunnun ke: 'Baba, ninng'e'n mo e 'fa man ye'n, bu nun nan fa min die man min.' Ehi a, sie'n ko hye ninng'e'n o ko man yi mma nnyuan'n.

¹³ "O lili ko yo elesan kon, baa kasia ko tonun yi nwun ninng'e die'n. Cuein, o ko fa yi esika'n o ko ho moa kpa man bie anun. M'o juli elo'n, o ko yo yi nwun basa basa o ko seci yi esika'n kwalatin. ¹⁴ M'o yueli yi esika'n kwalaa di'n, ehoe kpili kon ko kpun man so nun anun. Sian die anun yi nwun le cili yi. ¹⁵ Ehi a, o ko ho junman ekponde man so nun anun ebele bian kon asa nun. Bian so'n ko man o ko ho nanmue nun ke o ho nian yi mgbolike'n-mo asu. ¹⁶ Baka mma'n mo be ti be man mgbolike'n-mo di'n, kpafele'n kulo ke ahan o nyan bie di. Kusu svanlan fi mman man yi.

¹⁷ "Sian'n, o ko tanlan asi o ko jonlin. O ko se yi nwun ke: 'Min si elo ajunmanfu'n-mo di alie dede be ngwala man yi di. Kusu afi n na ewa, ehoe le kun min! ¹⁸ Min 'sa min ko min si anwon elo, min 'fa min to yi nyunnun ke: Baba, Nyanmian anyunnun, m'an yo ete m'an tia wo. ¹⁹ Yi ti, min nze nvata man ke e fa min e yo wo wa kon. Bu min ke wo ajunmanfu'n-mo anun kon.' ²⁰ Sakpa, o ko jasoli ko ho yi si anwon.

"Mele mo anun o te nanndi moa kpa, m'o juli man awulo nun anwon ebele'n, yi si ko nwun yi. Baa nun anwon ko yo yi koun. O ko tutu enwanndie o ko ho ko kpa yi atin, o ko to yi nun o ko so yi o ko bo yi nwun.

²¹ "M'o yoli so'n, baa'n nwan: 'Baba, Nyanmian anyunnun, m'an yo ete m'an tia wo. Yi ti, min nze nvata man ke e fa min e kaci wo wa kon.'

²² "M'o hanlin so yueli'n, sie'n ko han ko hele yi ngwa'n-mo ke: 'Emo han be nwun be fa taladie kanlanman kpa'n be bala maan be wula yi. Be wula yi sa ngaa, be wowula yi ja mgbabua. ²³ Enale'n mo o'a lo kpa'n, be fa be bala, be hun yi maan ye ton ndutue alie. ²⁴ O sanlin ke min wa ehi mo emo anyin tua yi ewa'n, o a wu ese o'a tinng'e, o minlinlin ye m'an nwun yi o.' Ebele ala, be ko bo ndutue elie nun abu.

²⁵ "O 'ba yo so'n, anun baa kpain nun a ho ebolo. O wali dede m'o ka kaan ju awulo nun anwon ebele'n, o 'tie a, anun be le to ejue be si abile. ²⁶ O ko fele ngwa'n-mo anun kon o bisa yi like mo yi ti ye be le to ejue be si abile'n. ²⁷ Akua'n nwan: 'Wo nianman bian nun a sa a a. Kemo wo si a nwun ke o ti akpole mo ejole ete fi a ndo man yi'n, o a man b'a hun enale'n mo o'a lo kpa'n.'

28 “Mò baa kpain'n tili yí sva'n ò kò fè eya. Yí nwan ò nwòlò man awulo. Yí sí kò fite kò a, ò kò kpata yí kè ò wòlò awulo. 29 Baa kpain'n nwan: ‘Baba, m'an sò wó dede afòe kò yò nyè, n nwonndònlò man wó lé. Kòsò, esile bábò mgbàn mò mún 'fa mún tòn mún nòn mún manngòn'n-mò yè di'n, è manlín man mún bie lé. 30 Nan kè mò wó wa nín a sa a a'n, yí mò ò nòn tutu'n-mò b'a lí wó esika'n, yí lílì yê è kún enalè'n mò ò'a ló kpa'n man yí ò!’

31 “Yí sí nwan: ‘Mín wa, wó diè è nòn mún yê yè tí ewa cian daa ò. Nínngè kwalaa mò n ne yí'n tí wó kòsò wó diè. 32 Nan kòsò, ò fata kè yè di ndutue. Ò sanlín kè wó nianman'n mò è nwun yí èbèlè'n, ò'a wu èsè ò'a tinnge, ò minlinlin yê m'an nwun yí ò!’ ”

16

Awofòe ngèlèfòe nún anwòn anyíndalá'n

1 Èhì, Zozi kò bu anyíndalá kòn kò hele yí menian'n-mò. Yí nwan: “Anín esikafòe bian kòn le yí svanlan kòn mò yí nínngè'n kwalaa wò yí sa nún ò. Cian kòn, menian kò a kò han kò hele esikafòe'n kè yí svanlan'n le fin yí nínngè'n gua gua sò. 2 Esikafòe'n kò man bè kò fèlè yí svanlan'n. Ò kò han kò hele yí kè: ‘Èjòlè mò mún tílì yí wó nwòn'n nyò man mún fè. Yí tí, bu wó junman nún anwòn mgbòndàn kele mún. Afí mún mma nva man mún junman'n mún nwula man wó sa nún kón.’

3 “Svanlan'n kò se yí nwòn kè: ‘Anín mún 'yò mún nwòn sè? Afí mún mún'n le yí mún junman nún. N ne man anwònsèlè nán m'an lí èbolò junman. Sè mún 'nanndì nún mún sèsèlè nán m'an lí alíe a, ò tí mún anyunnunguasíe. 4 Kíkaala diè, m'an nwun kè mún 'kpín mún yò yí'n! Yí diè, sè bè yí mún junman nún an, anín menian'n-mò sòsò mún nún!’

5 “Èhì a, ò kò fèfèlè bè nún kòn biala m'ò tua yí mún kalè'n yí nwòn. Ò kò bisa alimòva diè'n kè: ‘Kalè nyè yê è tua mún mún ò?’

6 “Yí nwan: ‘Mún tua wó mún *olívò ngo balugo abulaa.’

“Svanlan'n kò han kò hele alimòva diè'n kè: ‘È 'nwun wó kalè kalata'n. Ndè-ndè, tanlàn asì kèlè balugo bulu kalè.’

7 “Ò fèlèlì kòn biekun, ò kò bisa yí kè: ‘Wó kòsò, kalè nyè yê è tua mún mún ò?’

“Kòn sò'n nwan: ‘Mún tua wó mún *bèlè sakí eya nún.’

“Svanlan'n kò han kò hele yí kè: ‘È 'nwun wó kalè kalata'n. Kèlè bèlè sakí eya nnan kalè gua sò.’

8 “Múnlian'n kò yí yí svanlan awofòe nún ayè kè ò nwunlin èbèlè amanmuo nún anwòn ngèlè. Ò sanlín kè mân awosin èhì anún menian'n-mò sí bè nwòn yò ò tala jawe nún anún menian'n-mò. 9 Mò mún kan mún kele emò'n y'ò le kè emò fá mân èhì anún anwòndiè'n mò emò le yí'n bè tíla amanngòvan. Yí diè, cian mò emò asa nún kò yue'n, anín bè sò emò nún nyanmiansò èlò.

10 “Svanlan mò bè fa nínngè nganngan bè wula yí sa nún an, ò man bè nwun yí tí anún'n, mgbìlì'n-mò anún, ò 'man bè nwun yí tí anún. Svanlan kòsò mò bè nnwun man yí tí anún nínngè nganngan'n-mò anún'n, mgbìlì'n-mò anún bè nnwun man yí tí anún. 11 Eyuadì èhì anún anwòndiè'n-mò anwòn, sè b'a nnwun man emò atí anún an, nwan svanlan diè yê ò 'fa anwòndiè kpa'n wula emò asa nún ò? 12 Svanlan fa líkè wula emò asa nún nán ò'a nnwun man emò atí anún an, nán Nyanmian yê ò 'fa emò muonun diè'n wula emò asa nún ò.

13 “Kanga fí ngòala nzò man múnlian nnyuan. Ò 'kpò kòn nán ò kulo kòn. Yí nyún 'sò kòn, ò tu yí nyún sa kòn. Emò ngòala man kè bè kan Nyanmian nún esika bè bò nún bè sò bè ò.”

*Zozi 'ba han Falisifòe nún anwòn èjòlè'n
(Matie 11.12-13; 5.31-32, Maakí 10.11-12)*

¹⁴ Falisifvɛ'n-mɔ kɔ tie ejɔlɛ'n kɔalaatin mɔ Zozi hanlɪn'n. Nan kemɔ be kulo esika nɪn ati, be kɔ gɔlɔ yɪ nwɔn. ¹⁵ Zozi kɔ han kɔ hele bɛ kɛ: “Emɔ diɛ menian'n-mɔ anyunnun an, emɔ bu bɛ nwɔn kɛ be ti meninkpa. Nan Nyanmɪan sɪ emɔ ahɔnlɪn nɪn anun ejɔlɛ. Ɔ sanlɪn kɛ like mɔ menian'n-mɔ bu yɪ kɛ ɔ ti kpa'n, Nyanmɪan anyunnun an, like sɔ'n ti nvuin.

¹⁶ “Menian'n-mɔ lili *Moyizɪ mala'n ɔ nɔn mgbɔmanfvɛ'n-mɔ ejɔlɛ nɪn asu dede ɔ juli Zɔan Batisi meɛ su. Ɔ fi ebɛlɛ m'ɔ kɔ'n, b'a bɔ Nyanmɪan Belemgbin Mɔn nɪn anwɔn Ejɔlekpa'n kpayɛ. Yɪ ti, sɔanlan kɔn biala lɛ kpɪli wɔlɔ Nyanmɪan belemgbin mɔn nɪn anun elɔ. ¹⁷ Anwunno nɔn asɪ'n kɔala kɛ be kpe nɪn be sɪn ndɛ-ndɛ tala mala nɪn anun ejɔlɛ kpɔlɛ sɪn kaan sɔa.

¹⁸ “Belenzua biala m'ɔ kɔ yila yɪ yɪ ɔ kɔ ja fɔfɔlɛ'n, belenzua sɔ'n, anɪn ɔ'a tɔn aja. Sɔanlan biala kɔsɔ m'ɔ kɔ ja balasua mɔ yɪ hun a yila yɪ'n, sɔanlan sɔ'n, anɪn ɔ'a tɔn ajaa.

Esikafvɛ'n nɔn Lazaa

¹⁹ “Ehɪ, anɪn esikafvɛ bian kɔn wɔ ebɛlɛ. Taladiɛ kɛ mmelemgbin'n-mɔ diɛ'n yɛ anɪn ɔ wula ɔ. Ɔ le yɪ kɔalaa m'ɔ kulo esɛ cɪan daa ɔ di mɔn. ²⁰ Anɪn ehianfvɛ kɔsɔ kɔn wɔ ebɛlɛ. Be fɛlɛ yɪ Lazaa. (Dunman Lazaa'n, yɪ bu y'ɔ le kɛ sɔanlan mɔ Nyanmɪan buka yɪ.) Yɪ nwɔn'n ti nganlan nganlan ngɔnmɪn. Ɔ la esikafvɛ nɪn awulo nɪn anɔan nɪn anyunnun ebɛlɛ. ²¹ Ɔ kulo kɛ ahan esikafvɛ nɪn alɛ nɪn abɔ mgbɔkpɔlɔka'n m'ɔ gua tɔbɪli nɪn abɔ asɪ'n, ɔ nyan yɪ di. Kemɔ ɔ la ebɛlɛ'n, nɔɔa'n-mɔ ba be tafi tafi yɪ nganlan'n-mɔ anun.

²² “Ɔ wɔ ebɛlɛ dede ehianfvɛ'n kɔ wu. Ɔ wuli a, nyanmɪansɔ mmɔfvɛ'n-mɔ nɔn yɪ kɔ hɔ Abalahamɔn anwɔn elɔ nyanmɪansɔ. Ɔ wɔ ebɛlɛ dede esikafvɛ'n kɔsɔ kɔ wu be kɔ sie yɪ. ²³ Ɔ kɔ hɔ sɪn'n m'ɔ le man ayuelɛ nɪn anun, anɪn ɔ ti nyɪnlɪnɪn kpɪli kpa man yɪ. Ɔ 'tɔ yɪ nyɪn anwunno a, ɔ kɔ nwun Abalahamɔn mɔa elɔ, Lazaa ti yɪ nwɔn ebɛlɛ. ²⁴ Esikafvɛ'n kɔ tɪan, yɪ nwan: ‘Mɪn sɪ Abalahamɔn, nwun mɪn nwɔn anwunnvoe. Sɔan Lazaa maan ɔ bɔ yɪ sa betɪa kɔn nzue nɪn anun ɔ fá kpɪn mɪn tofeleman nɪn asu. Ɔ sanlɪn kɛ sɪn'n lɛ kele mɪn yalɛ kpɪli sɔnman.’

²⁵ “M'ɔ hanlɪn sɔ'n, Abalahamɔn kɔ bua yɪ kɛ: ‘Mɪn wa, kacɪ kɛ wɔ anwɔndɛ diɛ'n, ɛ nyanlɪn yɪ meɛ mɔ anɪn ɛ wɔ asɪɛ nɪn asu'n. Lazaa kɔsɔ a, efɛ yɛ ɔ tɔli yɪ sɔ ɔ. Kɪkaala diɛ, yɪ lɔa a cɪcɪ ewa. Wɔ kɔsɔ wɔ, ɛ lɛ nwun yalɛ. ²⁶ M'ɔ wɔ nɪn biekun'n y'ɔ le kɛ bɔnza kpɪli kɔn la yɛ nɔn emɔ afian. Ɔ man bɛ mɔ be wɔ ewa mɔ be kulo kɛ be kɔ elɔ'n, anaan bɛ mɔ be wɔ emɔ elɔ mɔ be kulo kɛ be ba yɛ ewa'n, be ngɔala man yɪ sɔ yɔ.’

²⁷ “Esikafvɛ'n nwan: ‘Mɪn sɪ Abalahamɔn, mɪn 'selɛ wɔ kpa, sɔan Lazaa mɪn sɪ awulo elɔ, ɔ sanlɪn kɛ mɪn nianman nɪn wɔ ebɛlɛ. ²⁸ Yɪ diɛ ɔ ju elɔ a, anɪn ɔ kan kele bɛ kɛ mɪn nwun yalɛ kpa, nán bɛ kɔsɔ, b'a mma man ewa yalɛ nɪn anun bie.’

²⁹ “Abalahamɔn kɔ bua yɪ kɛ: ‘Moyizɪ mala'n wɔ bɛ sa nɪn, be nɔn mgbɔmanfvɛ'n-mɔ yɛ be ti elɔ ɔ. Man be tie bɛ!’

³⁰ “Esikafvɛ'n nwan: ‘Cɛcɛ, mɪn sɪ Abalahamɔn, sɛ sɔanlan kɔn fi ewue mma afian ewa ɔ kɔ elɔ a, be 'nɪn bɛ nwɔn be yaci bɛ nyɔlɛ etɛ'n-mɔ.’

³¹ “Ehɪ a, Abalahamɔn kɔ han kɔ hele yɪ kɛ: ‘Sɛ be ngulo man kɛ be di Moyizɪ mala nɪn asu be tie mgbɔmanfvɛ'n-mɔ a, man sɔanlan fi ewue mma afian bɔbɔ ɔ hɔ tɔ bɛ, be ngɔ le be ngɔ li man.’ ”

17

*Bɛ mɔ be man ehɪnlɪn-mɔ tɔ etɛ nɪn anun'n
(Matie 18.6-7, Maaki 9.42)*

¹ Ehi, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke: “Ɔ mɔba man yí nwɔn, ngaa wɔ ebele mɔ ɔ 'man menian'n-mɔ tɔ ete nin anun ɔ. Nan munnzue hán sɔanlan m'ɔ kɔ man yí manngɔn kɔ tɔ ete nin anun'n. ² Ɔ ti kpa man yí ke be tó yí kɔmin ebue kpili kɔn be jú yí be tó asue jenvie nin anun. Ɔ le sɔ nvasue tala ke ɔ kɔ man mmatɔnman ehi-mɔ anun kɔn kɔ tɔ ete nin anun'n. ³ Yí ti, emɔ síe bé nwɔn ye kpa o!

Ete face'n

(Matie 18.21-22)

“Se wɔ nianman yɔ wɔ ete a, kan yí nyɔlie ete nin anwɔn ejɔle kele yí. Se ɔ kaci yí abalabɔ nin an, yaci yí ete'n ce yí. ⁴ Se ɔ yɔ wɔ ete kpê nsɔ alihian kɔn anun an, yí kwalaa m'ɔ kɔ yɔ'n, se ɔ ba tu wɔ ɔ kan ke: ‘Mɔn 'kaci mɔn abalabɔ'n,’ se ɔ yɔ yí sɔ a, yaci yí ete'n ce yí.”

Dedi'n

(Matie 17.20)

⁵ Mmɔfɔe'n-mɔ kɔ han kɔ hele yé Mɔn ke: “Gua yé dedi nin asɔ.”

⁶ Mɔ be hanlɔn sɔ'n, yé Mɔn nwan: “Se emɔ le dedi mɔ yí kpili'n nɔn muntadi baa se a, emɔ kwalaa se baka ehi ke: ‘Tu wɔ bu kɔ jinlan jenvie nin anun elɔ.’ Baka sɔ'n 'tu yí bu ɔ kɔ jinlan jenvie nin anun elɔ.’”

Like m'ɔ se ke akɔa'n yɔ'n

⁷ Zozi nwan: “Ye bú yí ke emɔ anun kɔn le yí akɔa kɔn. Yí akɔa sɔ'n di yí ebo nin asɔ junman anaan ɔ nian yí ayemɔa'n-mɔ asɔ. Se ɔ nwun ke yí akɔa'n fi ebolo a a, asɔ ɔ 'kan kele yí ke: ‘Kan wɔ nwɔn, tanlan asɔ di like?’ ⁸ Ɔ ngan man sɔ. Nan ɔ 'kan kele yí akɔa'n ke: ‘Sesie mɔn like'n, kɔ kaci wɔ nwɔn bala yi mɔn alie die'n man mɔn maan n ní n nɔn nzue. Se mɔn yue a, e kɔ li wɔ die e kɔ nɔn nzue.’ ⁹ Junman'n mɔ ɔ'a man yí akɔa nin a li'n, asɔ nâ nɔn man nun. ¹⁰ Ke ɔ ti yí man emɔ kɔsɔ nin ala'n. Se emɔ yue junman'n kwalaa mɔ b'a hele emɔ'n di a, emɔ hán ke: ‘Ye ti ngɔa mɔban, like m'ɔ se ke ye yɔ'n yê y'a yɔ ɔ.’ ”

Zozi nɔn kokobefɔe bulu'n

¹¹ Mɔ Zozi 'kɔ Zoluzalemɔn'n, ɔ sɔnlɔn Samali nɔn Galile eyɛ nin asɔ. ¹² Anɔn ɔ ka kaan ju kulo kɔn asɔ, kokobefɔe bulu kɔ hɔ kɔ kpa yí atɔn. Be jinlanlɔn mɔba, ¹³ anɔn be le tian be kan ke: “Kpain Zozi, nwun yé nwɔn anwunnvoe!”

¹⁴ Mɔ Zozi nwunlin bé'n, ɔ kɔ han kɔ hele bé ke: “Emɔ hɔ be fá bé nwɔn be héle teeɣifɔe'n-mɔ.” Mɛle mɔ be falɔ atɔn'n mɔ be 'kɔ'n, bé nwɔn kɔ sa.

¹⁵ Mɔ kokobefɔe bulu nin anun kɔn nwunlin ke yí nwɔn a sa'n, ɔ kɔ sa yí nzin. Ɔ 'ba a, anɔn ɔ le tian ɔ yi Nyanmian ayɛ. ¹⁶ Ɔ kɔ tutu kɔ tɔ Zozi aja nun, ɔ kɔ butu yí nyɔn asɔ, ɔ kɔ yɔ yí mɔ. Kanngɔ anɔn sɔanlan sɔ'n ti Samali sɔanlan.

¹⁷ Ehi a, Zozi nwan: “Bé kokobefɔe bulu'n, asɔ bé kwalaa bé nwɔn a nza man ɔ? Nan kokobefɔe ngɔanlan ehinlɔn, be halɔ bé die nin? ¹⁸ Bé nun bie fíí a nza a mma nyi man Nyanmian ayɛ ke eyefɔe ehi ala?” ¹⁹ M'ɔ yɔh sɔ yueli'n, Zozi kɔ han kɔ hele kokobefɔe'n ke: “Jasɔ kɔ, wɔ dedi nin a le wɔ ngɔan.”

Nyanmian belemgbin elie'n

²⁰ Elɛhɔn kɔn *Falifɔe'n-mɔ ke bisa Zozi ke: “Cian benin yê Nyanmian 'di yí belemgbin nin ɔ?”

Zozi kɔ bua bé ke: “Nyanmian belemgbin elie'n ti man like mɔ be nwun yí bé nyɔnsɔ ɔ. ²¹ Be ngan man ke: ‘E 'nwun yí' anaan ‘Yí ahi’. Afi emɔ nwún yí ke Nyanmian le di yí belemgbin nin emɔ afian ewa.”

²² Ehi anzin, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke: “Mɛle'n 'ba ju mɔ cian kɔn emɔ alɔa 'ba lɔ *Mân Baa'n, kɔsɔ emɔ ngɔ nwun man yí. ²³ Menian'n-mɔ 'ba han kele emɔ ke: ‘Be nían, ɔ wɔ ewa o!’ anaan ‘Be nían, ɔ wɔ elɔ o!’ Be kan sɔ a, nán be tu bé bu be nwanndi be kɔ lika fíí. ²⁴ Kemɔ nyanmian'n kpe mian,

o fite ebue kon o ta ko ebue kon'n, ke Mân Baa'n kusuv ewale cian'n 'ba yo yi nun anin. ²⁵ Nan kusuv o di ke o nwun yale kpa, ese o di ke ajulisv menian'n-mo yi yi tu kvalaaka.

²⁶ “Ejole m'v wali Nowe mele sv'n, ejole so'n konmgba ye o 'ba a Mân Baa nun ewale cian nin o. ²⁷ Dede m'v juli cian mo Nowe 'fu meli nin anin, mo asuyie kpili'n 'bu asiv kun menian'n-mo kvalaatin'n, anin Nowe mele sv menian'n-mo le didi, be le non nzan, be le jija be nwun, ese anin be le fa be mma'n-mo ajaa.

²⁸ “Mân Baa nun ewale cian'n 'ba yo ke Lotv mele sv. Lotv mele sv, anin menian'n-mo le didi, be le non nzan, be le tunndo ninngge, be le tonin ninngge, be le dodua ninngge ese anin be le sisi sua. ²⁹ Nan cian mo Lotv fi *Sodamvun jasvli'n, Nyanmian manlin sin esue o non like kon, o ban nvan ke tui ndunmunlan, be tvi gualv be hunlin menian so'n-mo kvalaatin.

³⁰ “Cian mo Mân Baa'n 'ba yi yi nwun kele'n, ke ejole'n 'ba yo yi nun anin. ³¹ Cian so'n, svanlan m'v ko fu ko tanlan yi sua nun ati sv'n, n'v ju o wolv sua nun anin o fa yi ninngge'n m'v wo ebele'n. Svanlan kusuv m'v ko ho ebolo'n, n'v sa yi nzin o ba kulo. ³² Emv ati kaci Lotv ayi'n! ³³ Svanlan m'v ti ahyvan o kulo yi kunnun'n, o nnyan man ngvan. Nan svanlan mo eyuadi ete ehi anin o kulo ehulin-mo o buka be'n, svanlan so'n, o 'nyan nyanmiansv ngvan m'v le man ayueli'e'n. ³⁴ Min kan min kele emv ke cian so'n kongv, se menian nnyuan la ebv kon asv a, be non kon ko, kon ka ebv. ³⁵ Mmalasua nnyuan mo be le futu *bele be yi yi fali'n, be non kon ko, kon ka ebv.” [³⁶ Mmelenzua nnyuan mo be ko ho ebolo'n, be non kon ko, be yaci kon.]

³⁷ Zozi menian'n-mo ko bisa yi ke: “Ye Min, anin nin lika die ye ejole so'n 'ba te o?”

Zozi ko bua be ke: “Lika mo fuin'n la'n, ebv ye ekpote'n-mo yia o.”

18

Kunlannvve balasua'n non svanlan'n

m'v di ejole nin anvvn anyinnndala'n

¹ Ehi anzin, Zozi ko bu anyinnndala ehi o ko hele be ke be yo asv nin temv biala, nan be man be nwun bubu be. ² Yi nwan: “Anin svanlan kon wo kulo kon asv o di ejole. Svanlan so'n, o nzulo man Nyanmian ese yi nyin nzv man svanlan fi. ³ Anin kunlannvve balasua kon kusuv wo kulo so'n asv bie. Kunlannvve so'n ba tv svanlan'n m'v di ejole'n cian daa a, yi nwan: ‘Di min ejole'n m'v la min non min kpofv nin afian'n man min.’

⁴ “Kunlannvve'n ba o kan an, svanlan'n m'v di ejole'n ndv man yi sv dede o'a hve kpa. Cian kon, o ko se yi nwun ke: ‘O ti ananhvle ke min nzulo man Nyanmian ese min nyin nzv man svanlan fi. ⁵ Nan kusuv, kemv kunlannvve balasua ehi man min nnyan min nwun'n, min 'di yi ejole'n min man yi. Se m'an nyv man yi so a, o 'tan min nyinsv.’ ”

⁶ Mo ye Min buli anyinnndala so'n yueli'n, o ko han ko tv sv ke: “Emv tie ejole mo svanlan etefv ehi m'v di ejole'n le kan'n! ⁷ Se etefv ehi m'v di ejole'n kvala ke o di svanlan ejole maan yi kunnun jv a, asv Nyanmian lili ye yi mma'n-mo sun fele yi kongv non eyue a, o nni man be ejole mman man be o? Asv o 'ce nan o'a buka be o? ⁸ Min kan yi ananhvle min kele emv ke Nyanmian 'di be ejole'n man be ndv-ndv. Nan *Mân Baa nun ewale nun, asv o 'ba tv menian'n-mo asv nin asv eva ke be de Nyanmian be di o?”

Falisifv'e'n non svanlan'n

m'v dide ajule nin anvvn anyinnndala'n

⁹ Zozi ko bu anyinnndala ehi o ko man be mo be bu be nwun sesv Nyanmian anyunnun, mo be mmu man be mangv-mo like'n. ¹⁰ Yi nwan: “Menian

nnyuan kɔ hɔ asɔnɔn ɛyɔlɛ Nyanmian awulo ɛɔ. Nunhan kɔn tɪ *Falisifɔɛ, kɔn'n dide ajule. ¹¹ Falisifɔɛ nɔn a tɪ yɪ nwɔn ɔ'a jinlan bɛ nyunnun yɛ ɔ lɛ sɛlɛ ɔ. Yɪ nwan: 'Nyanmian, mɪn 'da wɔ asɪ, afɪ n dɪ man kɛ menian bu nga'n-mɔ. Bɛ dɪɛ, bɛ tɪ awɔfɔɛ, ɛtɛfɔɛ ɛsɛ bɛ tɔn ajaa. Mɪn 'da wɔ asɪ, afɪ n dɪ man kɛ sɔanlan ɛhɪ m'ɔ dide ajule'n. ¹² Mɔlɛ kɔn anɔn, mɪn bua mɪn da kpɛ nnyuan. Like mɔ n gɔ nyan yɪ'n, mɪn bu nun bulu mɪn tu kɔn mɪn man wɔ.'

¹³ "Sɔanlan'n m'ɔ dide ajule'n jin bɛ nzin mɔa, ɔ ngulo man kɛ ɔ tɔ yɪ nyɪn anwunno bɔbɔ, ɔ kɔ fa yɪ sa kɔ bɔ yɪ hue sɔ, yɪ nwan: 'Nyanmian, nwun mɪn nwɔn anwunnvoe. ɔ sanlɪn kɛ n dɪ ɛtɛfɔɛ.'"

¹⁴ Zozi nwan: "Mɪn kan mɪn kele ɛmɔ kɛ mɛlɛ mɔ sɔanlan'n m'ɔ dide ajule'n 'kɔ yɪ awulo'n, anɔn ɔ nɔn Nyanmian, bɛ afian a sɛ. Nan Falisifɔɛ'n, ɔ nɔn Nyanmian, bɛ afian a nzɛ man. ɔ sanlɪn kɛ sɔanlan biala m'ɔ kɔ kuku yɪ nwɔn sɔ'n, bɛ 'kan yɪ asɪ. Sɔanlan kɔsɔ m'ɔ kɔ han yɪ nwɔn asɪ'n, bɛ 'kuku yɪ sɔ."

Zozi 'ba yeyila mmatɔnman nganngan'n-mɔ asɔ
(*Matie 19.13-15, Maaki 10.13-16*)

¹⁵ Menian mmie-mɔ kɔ fa mmatɔnman nganngan-mɔ bɛ kɔ bɛlɛ Zozi kɛ ɔ fɔ yɪ sa ɔ fɔa bɛ nwɔn ɔ yɛyɪla bɛ sɔ. Mɔ yɪ mmɔfɔɛ'n-mɔ nwunlin yɪ sɔ'n, bɛ kɔ totua menian sɔ'n-mɔ atɪn. ¹⁶ Zozi kɔ man bɛ kɔ fɛlɛ mmatɔnman'n-mɔ. Yɪ nwan: "ɛmɔ yɔci mmatɔnman'n-mɔ maan bɛ bɔla mɪn nwɔn! Nɔn bɛ totua bɛ atɪn. ɔ sanlɪn kɛ Nyanmian Belemgbin Mɔn'n, ɔ tɪ bɛ mɔ bɛ tɪ kɛ bɛ'n dɪɛ. ¹⁷ Mɪn kan yɪ ananhɔlɛ mɪn kele ɛmɔ kɛ sɔanlan mɔ ɔ'a nyɔ man yɪ nwɔn batɔnman ɔ'a man Nyanmian a nni man yɪ sɔ belemgbin'n, sɔanlan sɔ'n ngɔ hɔala man Nyanmian Belemgbin Mɔn nɔn anɔn ɛɔ kɔ lɛ."

Esikafɔɛ'n nɔn ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ'n
(*Matie 19.16-30, Maaki 10.17-31*)

¹⁸ Zufɔ kpain'n kɔn kɔ bisa Zozi kɛ: "Mɪnlɪan kpa, nzu like dɪɛ y'ɔ di kɛ mɪn yɔ nɔn m'an nyan ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ'n?"

¹⁹ Zozi kɔ bua yɪ kɛ: "Nzuke ati yɛ ɛ fɛlɛ mɪn mɪnlɪan kpa ɔ? Sɔanlan fɪtɪ tɪ man kpa, sannan Nyanmian angɔnmɪn cein. ²⁰ ɛ sɪ mala bulu'n: *N'ɛ tɔn ajaa, n'ɛ kun sɔanlan, n'ɛ wua, n'ɛ di ato adanzɛ, man wɔ nyɪn sɔ wɔ sɪ nɔn wɔ nin.*"

²¹ Bian'n nwan: "M mantanlɪn mala sɔ'n-mɔ asɔ elie mɪn mmatɔnman nɔn angɔnmɪn."

²² Mɔ Zozi tɪlɪ ɛjɔlɛ sɔ'n, ɔ kɔ han kɔ hele yɪ kɛ: "ɔ ka wɔ like kɔn biekun. Tɔnɔn wɔ nwɔn ninngɛ'n kwalatin nɔn ce yɪ esika'n man ehianfɔɛ'n-mɔ."

²³ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ mɔ bian'n tɪlɪ'n, yɪ nwɔn kɔ bubu yɪ. ɔ sanlɪn kɛ ɔ tɪ esikafɔɛ kpilɪ kpa. ²⁴ Mɔ Zozi nwunlin kɛ bian nɔn anwɔn a bubu yɪ'n, yɪ nwan: "Nyanmian Belemgbin Mɔn nɔn anɔn ɛɔ ɛwɔlɔɛ'n yɔ sɪ man esikafɔɛ'n-mɔ o! ²⁵ ɔ yɔ sɪ man naan kpilɪ'n mɔ bɛ fɛlɛ yɪ sɔamɔ'n kɛ ɔ wɔlɔ dɔlɔwa bɔɛ nun. Nan ɔ yɔ sɪ kpa man esikafɔɛ kɔn kɛ ɔ wɔlɔ Nyanmian Belemgbin Mɔn nɔn anɔn."

²⁶ Bɛ mɔ anɔn bɛ lɛ tie Zozi ɛjɔlɛ sɔ'n nwan: "Nan sɛ ɛjɔlɛ'n tɪ sɔa a, anɔn nwan yɛ ɔ kwalaa ɔ nyan yɪ tɪ ɔ?"

²⁷ Zozi kɔ bua bɛ kɛ: "Like mɔ kulo menian'n-mɔ ngɔala man yɪ yɔ'n, like sɔ'n nza man Nyanmian yɔ."

²⁸ ɛhɪ a, Pɪɛlɪ nwan: "Nɪan, y'a yaci yɛ nwɔn ninngɛ'n kwalaa y'a gua y'a sɪ wɔ sɔ."

²⁹ Zozi kɔ han kɔ hele bɛ kɛ: "Mɪn kan yɪ ananhɔlɛ mɪn kele ɛmɔ kɛ sɛ Nyanmian Belemgbin Mɔn'n dunman nɔn, sɔanlan kɔn yaci yɪ awulo, yɪ yɪ, yɪ nianman-mɔ, yɪ sɪ nɔn nɔn yɪ nin nɔn mma-mɔ a, ³⁰ ɔ 'nyan yɪ nwɔn sɔ dɔn kpa mɛlɛ ɛhɪ anɔn. ɛsɛ mɛlɛ'n m'ɔ lɛ ba nɔn anɔn, ɔ 'nyan ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ'n."

Zozi 'ba bɔ yí ewue'n nɔn yí etinngɛ nɔn asɔ biekun
(*Matie 20.17-19, Maaki 10.32-34*)

³¹ Zozi nɔn yí menian bulu nɔn nnyuan'n kɔ tɪ bé nɔwɔn. ɔ kɔ han hɔ hele bé ke: “Yaa, yɛ lɛ kɔ Zoluzalemɔn o! Ejɔlɛ'n kwalaa mɔ mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ hanlin m'ɔ tɔ de Mân Baa'n, ebele yê ɔ 'kpɪn sɔ ɔ. ³² Bɛ 'ba yɪ *Mân Baa'n bɛ man bé mɔ bɛ nzɔ man Nyanmian'n. Bé kɔsɔ bɛ 'ba gɔlɔ yí nɔwɔn, bɛ 'kpɛ yí nzɔba ɛsɛ bɛ 'tɔtɔ yí nɔwɔn nɛsɛle. ³³ Bɛ 'fin yí mgbele ɛsɛ bɛ 'kun yí. Nan bɛ kun yí a, yí cian nsan nɔn asɔ, ɔ fi ewue nɔn ɔ 'tinngɛ.” ³⁴ Ejɔlɛ'n mɔ Zozi hanlin'n, yí menian'n-mɔ ngɔ tɪ man yí bɔ fíi sɔa. ɔ sanlin ke ejɔlɛ'n mɔ Zozi hanlin'n tɪ nɔvialɛ nɔn ejɔlɛ bé nyɪnsɔ. ɔ man b'a ndɪ man yí bɔ.

Zozi 'ba man anyɪnsinlinwafɔɛ kɔn nɔwɔn asɪ
(*Matie 20.29-34, Maaki 10.46-52*)

³⁵ Anɔn Zozi ka kaan ju Zoliko. ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɔn anyɪnsinlinwafɔɛ kɔn tɪ atɪn nɔn anɔan ebele yê ɔ sɛsɛle ɔ. ³⁶ M'ɔ tɪli ke meninsɔnman lɛ sɪn'n, ɔ kɔ bisa nɔn ejɔlɛ. ³⁷ Bɛ kɔ han bɛ kɔ hele yí ke Zozi m'ɔ fi Nazalɛtɪ'n y'ɔ lɛ sɪn ebele ɔ.

³⁸ M'ɔ tɪli ke bé nwan Zozi y'ɔ lɛ sɪn ebele'n, ɔ kɔ tɪan. Yí nwan: “Belemgbin *Davidi Awa Zozi, nɔwɔn mɪn nɔwɔn anwunnɔvɔe!”

³⁹ Bé mɔ bɛ li bé nyunnun'n kɔ totua yí ke ɔ múan yí nuan. Mɔ bɛ 'totua yí'n, bele mɔ anɔn ɔ lɛ tɪan sele kpa ɔ. Yí nwan: “Belemgbin Davidi Awa, nɔwɔn mɪn nɔwɔn anwunnɔvɔe!”

⁴⁰ Zozi kɔ jinlan ɔ kɔ man atɪn ke bɛ fá yí bɛ béle yí. Mɔ anyɪnsinlinwafɔɛ'n juli ebele'n, Zozi kɔ bisa yí ke: ⁴¹ “Nzu yê ɛ kulo ke n yó m mán wó ɔ?”

Anyɪnsinlinwafɔɛ'n nwan: “Yɛmɪnlin, yɔ maan n nɔwɔn asɪ ke yí daba'n.”

⁴² M'ɔ hanlin sɔ'n, Zozi kɔ han kɔ hele yí ke: “Nɔwɔn asɪ! Wó dedi nɔn a man wó nɔwɔn a sa.” ⁴³ Ebele ala, ɔ kɔ nɔwɔn asɪ. ɔ kɔ yɪ Nyanmian ayɛ ɔ kɔ si Zozi sɔ. Mɔ bé kwalaa bɛ nɔwɔnlin yí sɔ'n, bɛ kɔ yɪ Nyanmian ayɛ.

19

Zozi nɔn Zase

¹ Zozi juli Zoliko kulo nɔn asɔ ebele, ɔ lɛ kpɛ nɔn. ² Anɔn bian kɔn wɔ ebele. Bian sɔ'n, bɛ fɛle yí Zase. ɔ tɪ bé mɔ bɛ dide ajule'n-mɔ kpain ɛsɛ ɔ tɪ esikafɔɛ. ³ ɔ kulo ke ɔ nɔwɔn sɔanlan'n mɔ bɛ fɛle yí Zozi'n. Nan kɔsɔ kemɔ ɔ tɪ sɔanlan tika'n, meninsɔnman'n dunman nɔn, ɔ ngɔala nɔwɔn man Zozi. ⁴ Eɪi a, Zase kɔ bu bé nyunnun ɔ kɔ nwanndi ɔ kɔ hɔ kɔ fɔ baka kɔn asɔ. Baka sɔ'n, bɛ fɛle yí sikomɔ. Yí dɪɛ anɔn ɔ nɔwɔn Zozi. ɔ sanlin ke baka sɔ nɔn abɔ ebele yê Zozi 'sɪn ɔ.

⁵ Mɔ Zozi juli baka nɔn abɔ'n, ɔ kɔ tɔ yí nyɪn anwunno ɔ kɔ han kɔ hele Zase ke: “Zase, kan wó nɔwɔn ju asɪ. ɔ sanlin ke ɛnɛ, wó awulo ɛlɔ yê mɪn 'sike ɔ.”

⁶ Zase kɔ han yí nɔwɔn ɔ kɔ ju ɔ lɛ fɛ elie ɔ kɔ sɔ Zozi nɔn.

⁷ Bé kwalaa mɔ bɛ nɔwɔnlin yí sɔ'n kɔ fɛ ɛya. Bé nwan: “Sɔanlan ɛɪi a hɔ a sike ɛtɛfɔɛ awulo!”

⁸ Zase kɔ jinlan yé Mɪn anyunnun, yí nwan: “Yɛmɪnlin, tie! Mɪn 'bu mɪn nɔwɔn ninngɛ nɔn anɔn mɪn tu yí ebue mɪn man ehianfɔɛ'n-mɔ. Sɛ n nili sɔanlan bie ndunlunmun an, mɪn 'bɔ yí nɔwɔn fâ nɔn mɪn man yí.”

⁹ Zozi kɔ han kɔ hele yí ke: “ɛnɛ, awulo ɛɪi anɔn menian'n-mɔ a nyan ngɔan. ɔ sanlin ke sɔanlan ɛɪi kɔsɔ tɪ Abalahamɔn abɔsɔ sɔanlan. ¹⁰ Afi *Mân Baa'n walɪ ke ɔ 'ba kpɔnndɛ bé mɔ b'a minlin'n-mɔ nán ɔ de bé ngɔan.”

Esika kɔkɔlɛ mma nɔn anɔwɔn anyɪndala'n
(*Matie 25.14-30*)

¹¹ ɛsɛ Zozi kɔ bu anyɪndala kɔn biekun ɔ kɔ hele bé mɔ anɔn bɛ lɛ tie ejɔlɛ sɔ'n-mɔ'n. Afi, kemɔ anɔn bɛ ka kaan bɛ ju Zoluzalemɔn'n, menian'n-mɔ jɔnlin

ke be 'ka ebele ala be nwun Nyanman Belemgbin Mân'n. ¹² Ehi a, Zozi nwan: "Dihyie kon fi yí mân die anun kò hò mân bie anun. Mân sò'n wò mua kpa. Ì 'kò maan be sie yí belemgbin nán ò sa ba. ¹³ Mò ò 'ba hò'n, ò kò fefele yí ngwa'n-mò anun bulu. Ì kò wowula bé nun kon biala asa nun esika kòkòle mma ngòkon. Yí nwan: 'Emò fá lí junman dede maan m mála.'

¹⁴ "Dihyie sò'n mân nún anun menian'n-mò ngulo man yí ejòle, be kpò yí. Nan mò dihyie'n hòli'n, be kò yí menian maan be kò si yí sv. Be hòli juli elò a, bé nwan: 'Ye ngulo man ke bian ehi di yé sv belemgbin.'

¹⁵ "Be kò sie dihyie sò'n belemgbin, ò kò sa kò a yí mân nún anun. Ì kò man be kò fefele yí ngwa'n-mò m'ò falì esika'n manlún bé'n ke be bála a bu mgbòndan be héle yí.

¹⁶ "Alimò akua'n juli ebele a, yí nwan: 'Yemínlún, m'an nyan bulu m'an buka mò ε falì manlún mín nún asu.'

¹⁷ "Belemgbin'n kò han kò hele yí ke: 'Akua kpa, mò! Kemò ninngé kaan ehi-mò anun m'an nwun wó ti anun'n, mún 'fa wó mún sie kulo mgbili bulu asu kpain.'

¹⁸ "M'ò tò sv nnyuan'n kò a. Yí nwan: 'Yemínlún, m'an nyan nnun m'an buka mò ε falì manlún mín nún asu.'

¹⁹ "Belemgbin kò han kò hele yí ke: 'Mún 'fa wó kòsv mún sie kulo mgbili nnun asu kpain.'

²⁰ "Akua kòon biekun walì a, yí nwan: 'Yemínlún, ε 'nwun wó esika'n. N valì n valì hanmínti duku nun. ²¹ Mún sulo wó, ò sanlún ke ε ti sòanlan mò wó ejòle elie yò yalé. Lika mò a nzie man like'n, ebele like yê ε fa ò. Lika mò a nnu a man like'n, ebele like yê ε ti ò.'

²² "Mò akua nún anòan tòli'n, belemgbin'n nwan: 'Akua ati anun εte, wó nòan ejòle nún anwòon yê mún 'nian mún tua wó kalé ò. É si ke n di sòanlan mò yí ejòle elie yò yalé, lika mò m'an nzie man like'n, ebele like yê mún fa ò. Lika mò m'an nnu a man like'n, ebele like yê mún ti ò. ²³ Ì yò se mò afi a ngò a nva man mín esika nún a ndò man banki ò? Ahan ke n vi elò m malì'n, mún kwalà ke mún de sv nvasu'e'n.'

²⁴ "Mò belemgbin hanlún sò yuelì'n, ò kò han kò hele bé mò be wò ebele'n ke: 'Emò tóa yí lé esika kòkòle mma sò'n be mán sòanlan'n m'ò le bulu'n.'

²⁵ "Bé mò be gua ebele'n, be kò han kò hele belemgbin'n ke: 'Yemínlún, yí die, ò'a li mò ò'a nyan bulu!'

²⁶ "Belemgbin nwan: 'Mún kan mún kele emò ke sòanlan m'ò le bie'n, be 'man yí dòon. Nan sòanlan m'ò le man bie fíi'n, kaan'n m'ò le'n, be 'tòa yí be de. ²⁷ Bé mò be kpò mín mò b'a ngulo man ke mún sie bé'n, be fá bé kòsv be fíte mín nyunnun ewa be hún bé.' "

Zoluzalemòn ehòle'n

(Matie 21.1-11, Maaki 11.1-11, Zòan 12.12-19)

²⁸ Mò Zozi buli anyíndala sò'n yuelì mò be 'kò Zoluzalemòn'n, ò li yí menian'n-mò anyunnun. ²⁹ Mò be hòli dede mò be ka kaan be ju Betífaze nun Betanin kulo'n m'ò mantan buka'n mò be fèle yí *Olivò buka'n, Zozi kò sòan yí menian'n-mò anun nnyuan yí nyunnun. ³⁰ Yí nwan: "Emò hó kulo'n m'ò wò yé nyunnun elò nún asu. Se emò ju elò a, emò 'ba nwun ke afunlunmun baa kòon mò sòanlan fíi fòli man sv lé múnnda ebele. Emò nyánnji yí be béle mín ewa. ³¹ Se sòanlan bisa emò ke: 'Nzuke ati yê emò le nyannji yí ò?' Emò hán ke: 'Yé Mún a hian yí nwòon.' "

³² Bé mò Zozi sòanlún bé'n hòli nwunlín yí kwalaa ke ò hanlún heleli bé'n.

³³ Mèle mò be 'nyannji afunlunmun baa'n, bé mò be le yí'n kò bisa bé ke: 'Nzuke ati yê emò le nyannji afunlunmun baa nún ò?'

³⁴ Zozi menian nnyuan'n kò bua bé ke: 'Yé Mún a hian yí nwòon.'

³⁵ Ehi a, be kɔ fa afunlunmun baa'n be kɔ bele Zozi. Be kɔ yi yi bé taladi'e'n be kɔ gua su. Be kɔ man Zozi kɔ fu kɔ tanlan su. ³⁶ Zozi 'kɔ a, anin menian'n-mɔ le yi yi bé taladi'e'n-mɔ be sise yi atin nun anin.

³⁷ Mɔ anin be ka kaan be ju Olivu buka atin'n m'ɔ tɔlv kɔ Zoluzalemun nun asu'n, bé kwalaa mɔ be si Zozi su'n kɔ li fe be kɔ bɔ be kɔ sulo. Be kɔ yi Nyanmian ayɛ ɔ fi asinbenwɔn ninng'e'n-mɔ mɔ b'a nwun yi nun anwɔn. ³⁸ Bé nwan: "Nyila hán belemgbin'n m'ɔ le ba wɔ yé Mɔn dunman nun'n! Alɔacɔciɛ wɔ anwunno, aninminnyanmɔn hán Nyanmian!"

³⁹ Anin *Falisiɔve mmie-mɔ wɔ meninsɔnman nun anin. Be kɔ han be kɔ hele Zozi ke: "Kpain, kan kele wɔ menian'n-mɔ ke be múan bé nwan."

⁴⁰ Zozi kɔ bua bé ke: "Mɔn kan mɔn kele emɔ ke se be muan bé nwan an, nyɔbɔ'e'n-mɔ 'bɔ sulo!"

Zozi 'ba sun gua Zoluzalemun anwɔn

⁴¹ Mɔ Zozi juli Zoluzalemun anwɔn ebele mɔ yi nyin bɔli kulo'n, ɔ kɔ sun kɔ gua yi nwɔn. ⁴² Yi nwan: "Se ɔ ti ke e ti ejɔle abɔ a, ahan ene wɔ kɔsu, e 'nwun alɔacɔciɛ atin'n! Nan kɔsu, e ngɔala man ke e nwun yi. ɔ sanlin ke ɔ ti like mɔ ɔ'a fia wɔ nyin. ⁴³ Mele'n le ba, bé mɔ be kpɔ wɔ'n, be 'ci wɔ nwɔn enwanlan kunngun kpa. Be 'ta be si be yia wɔ. Be 'kele wɔ ahulɔwa wɔ bê nun wɔ fama. ⁴⁴ Be 'bɔ wɔ busu bɔkɔɔ, wɔ, ɔ nun wɔ mma'n-mɔ. Be 'bubu kulo'n bɔkɔɔ be gua yi asi. ɔ sanlin ke a nnwun man mele'n mɔ Nyanmian wali wɔ ti ele'n!"

Zozi 'ba wɔlv Nyanmian awulo nun anin

(Matie 21.12-17, Maaki 11.15-19, Zvan 2.13-22)

⁴⁵ Zozi kɔ hɔ kɔ wɔlv Nyanmian awulo ebele, ɔ kɔ fuan bé mɔ anin be le di nun gua'n. ⁴⁶ Yi nwan: "Ehele Ejɔle'n kele ke: *Mɔn sua'n ti asɔnin eyɔle sua.* Nan emɔ diɛ, emɔ a fa a kaci *awɔfɔve sua.*"

⁴⁷ Ehi anzin, cian daa, Zozi kekele like Nyanmian awulo nun anin. *Tɛɛyɔfɔve mgbain'n-mɔ, *mala nun asu mgbain'n-mɔ nun mân nun asu mgbain'n-mɔ kulo ke be kun yi. ⁴⁸ Kɔsu be nnwun man atin mɔ be 'bu su ɔ. ɔ sanlin ke bagua'n yɔ anzɔve kpa ɔ tie ejɔle'n mɔ Zozi kan'n.

20

Zozi tunmin'n

(Matie 21.23-27, Maaki 11.27-33)

¹ Ehi, anin Zozi le kekele menian'n-mɔ ninng'e Nyanmian awulo nun anin, ese anin ɔ le bɔ Ejɔlekpa'n kele bé. Kɔnmgba ala, tɛɛyɔfɔve mgbain'n-mɔ, mala nun asu mgbain'n-mɔ nun Izalaye mgbain'n-mɔ kɔ a ² kɔ bisa yi ke: "Kele yé tunmin ehɔle kɔn'n mɔ e fa yɔ ninng'e ehi-mɔ'n, ɔ nun sɔanlan'n m'ɔ manlin wɔ yi nwɔn atin'n?"

³ Zozi kɔ bua bé ke: "Mɔn kɔsu mɔn, mɔn 'ba bisa emɔ kosuan kɔn. Emɔ búá mɔn bie. ⁴ Nwan y'ɔ sɔanlin Zvan ke ɔ bála ɔ sɔnin menian'n-mɔ'n, Nyanmian anaan kulo menian ɔ?"

⁵ Mɔ Zozi bisali bé kosuan sɔ'n, akpulɔwa kɔ tɔ bé afian. Bé nwan: "Se ye kan ke: 'Nyanmian y'ɔ sɔanlin yi' a, ɔ 'bisa yé ke: 'Anin ɔ yɔ se mɔ emɔ a nne man Zvan b'a nni man'n?' ⁶ Nan se ye kan ke: 'Kulo menian'n-mɔ yê be sɔanlin yi' a, bagua bɔndin'n 'tɔtv yé ebɔve be kun yé. ɔ sanlin ke, bé kwalaa be de be tv nun ke Zvan ti Nyanmian kpɔmanfɔve."

⁷ Ehi a, be kɔ bua Zozi ke: "Ye nzi man sɔanlan'n m'ɔ sɔanlin Zvan'n."

⁸ Zozi kɔsu nwan: "Kemɔ emɔ nzi man sɔanlan'n m'ɔ sɔanlin Zvan'n, mɔn kɔsu mɔn ngele man emɔ tunmin ehɔle kɔn'n mɔ mɔn fa mɔn yɔ ninng'e ehi-mɔ'n."

Divin ebo nun anwɔn anyinnɔdala'n

(Matie 21.33-46, Maaki 12.1-12)

⁹ Ehi anzin, Zozi kɔ bu anyɔndala eɔka ɔ kɔ hele bagua'n, yɔ nwan: "Bian kɔn kɔ sɔn divɔn ebo. ɔ kɔ fa kɔ wula menian asa nun, ɔ kɔ tu atɔn ɔ kɔ hye elɔ.

¹⁰ Temɔn mɔ divɔn nɔn etie'n juli'n, ɔ kɔ sɔan akɔa kɔn kpafu'n-mɔ anwɔn elɔ ke ɔ hɔ lɛ yɔ di'e'n bɛle yɔ. Akɔa'n hɔli juli elɔ a, kpafu'n-mɔ kɔ bili yɔ be kɔ fɔan yɔ, ɔ le yɔ sa to ɔ kɔ sa kɔ hɔ. ¹¹ Bian'n m'ɔ le ebo'n kɔ sɔan akɔa kɔn biekun kpafu'n-mɔ anwɔn elɔ. Kpafu'n-mɔ kɔ bili yɔ kɔsu, be kɔ kpikpe yɔ nzɔba, be kɔ fɔan yɔ, ɔ le yɔ sa to ɔ kɔ sa kɔ hɔ. ¹² Eɛe bian'n kɔ sɔan yɔ akɔa'n kɔn biekun ɔ kɔ tian yɔ nsan kpafu'n-mɔ anwɔn elɔ. Kpafu'n-mɔ kɔ buta buta yɔ, eɛe be kɔ fɔan yɔ be kɔ tu su.

¹³ "Ehi a, bian'n m'ɔ le ebo'n kɔ bisa yɔ nɔwɔn ke: 'Anɔn nzu y'ɔ di ke mɔn yɔ ɔ? Mɔn 'ba sɔan mɔn wa'n mɔ mɔn kulo yɔ'n bɛ nɔwɔn elɔ. Kemɔ ɔ ti mɔn kunnun baa'n, e 'su yɔ akpɔlɔwa a, be 'ba man yɔ anyɔnnzɔ.'

¹⁴ "Mɔ kpafu'n-mɔ nwunlin yɔ'n, be kɔ han yɔ bɛ afian elɔ ke: 'E 'nwun bian'n koliaja'n. Ye hɔn yɔ maan ebo'n hɔ yɛ sa nun.' ¹⁵ Be kɔ ju yɔ be kɔ tu ahanmian be kɔ hun yɔ."

Zozi kɔ bisa bɛ ke: "Kemɔ ejɔle nɔn a yɔ sɔa'n, bian'n m'ɔ le ebo'n, ɔ yɔ kpafu'n-mɔ se? ¹⁶ ɔ 'ba, ɔ 'kun kpafu sɔ'n-mɔ ɔ fa yɔ ebo'n ɔ wula menian nɔvɔle asa nun."

Mɔ menian'n-mɔ tɔli ejɔle sɔ'n, bɛ nwan: "Cɛce, ejɔle'n n'ɔ ba yɔ ebele sɔ!"

¹⁷ Nan mɔ be hanlin sɔ'n, Zozi kɔ nenian bɛ. Yɔ nwan: "Ehele Ejɔle ehi abɔ'n kele se?"

*Ebɔe'n mɔ bɛ mɔ be le si sua'n juli tɔli'n,
yɔ yɛ ɔ'a kaci ayialie nɔn asɔ ebɔe cinjin nɔn ɔ.*

¹⁸ Sɔanlan biala m'ɔ kɔ tɔ ebɔe sɔ nɔn asɔ'n, ɔ 'buta yɛ sɔanlan kɔsu mɔ ebɔe sɔ'n kɔ tɔ yɔ sɔ'n, ɔ 'nunkun yɔ."

Sezaa ajule'n

(Matie 22.15-22, Maaki 12.13-17)

¹⁹ Mɔ Zozi buli anyɔndala'n yueli'n, *mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ nɔn *teyifɔe mgbain'n-mɔ kɔ nwun ke bɛ ti yɛ Zozi buli anyɔndala sɔ nɔn ɔ. Ebele ala, be 'kpɔndɛ ke be ci yɔ. Nan kɔsu bagua'n dunman nɔn, be sulo.

²⁰ Ehi a, bɛ nyɔn kpala Zozi. Yɔ ti, be kɔ sɔan menian Zozi anwɔn elɔ. Menian sɔ'n-mɔ kɔ yɔ bɛ nɔwɔn ke seseɔe-mɔ. Bɛ y'ɔ di ke be sua Zozi ngaa maan ɔ tɔ nun be ci yɔ be man awaa ɔ. ²¹ Menian sɔ'n-mɔ kɔ bisa Zozi kosuan ehi ke: "Kpɔin, ye si ke like mɔ e kekele'n ti fɔɔn. E nɔn man sɔanlan anyunnun e mmua man yɔ ndɛe. Atɔn mɔ Nyanmian kulo ke menian'n-mɔ nanndi sɔ nɔn yɔ kunnun a jɔ'n, e kekele yɔ ananhɔle. ²² Yɔ ti, kan maan ye ti. Asɔ ɔ wɔ nun ke ye tɔa ajule'n ye mɔn *Lɔmɔn belemgbin *Sezaa anaan nɔn man ye tua ye man yɔ?"

²³ Zozi kɔ nwun mɔ b'a jɔnlin'n. ɔ kɔ han kɔ hele bɛ ke: ²⁴ "Emɔ fá bɛ esika'n kɔn be héle mɔn. Nwan nɔvɔninnin ɔ nɔn dunman benin y'ɔ gua sɔ ɔ?"

Be kɔ bua Zozi ke: "Belemgbin Sezaa ɔ."

²⁵ Zozi kɔ han kɔ hele bɛ ke: "Se ejɔle'n ti sɔa a, anɔn emɔ tɔa m'ɔ ti belemgbin di'e'n be mɔn yɔ, nunhan kɔsu m'ɔ ti Nyanmian di'e'n, emɔ tɔa be mɔn Nyanmian."

²⁶ Ke Zozi kpɔnlin bualɔ bɛ'n, b'a nnyan man yɔ nzin ejɔle b'a ngan man wɔ bagua nɔn anyunnun. ɔ sanlin ke Zozi mmua'n sinlin bɛ nɔwɔn. ɔ man be muanlin bɛ nɔn nɔn asɔ koun.

Ewuetinngɛ nɔn anwɔn kosuan'n

(Matie 22.23-33, Maaki 12.18-27)

²⁷ Ehi, *Sadusifɔe mmie-mɔ kɔ a Zozi anwɔn ebele. Bɛ yɛ be kan ke ewuetinngɛ nɔn man ebele nɔn ɔ. Be kɔ susu ejɔle ehi be kɔ hele Zozi, ²⁸ bɛ nwan: "Kpɔin, Moyizɔ a hele mala ehi a man yɛ ke: *Se belenzua kɔn le yɔ nianman belenzua m'ɔ ja bala, se ɔ nɔn yɔ yɔ b'a nɔwɔn man baa nɔn ɔ wu a,*

anin belenzua'n fá kunlannvɛ balasua'n ɔ já. ɔ non yí be wó mma be mán yí nianman'n. ²⁹ Anin anianman mmelenzua nsu wɔ ebɛɛ. Nunhan kpain'n kɔ ja bala. ɔ non bala'n b'a nwɔ man baa, ɔ kɔ wu. ³⁰ M'ɔ tɔtɔa yí'n kɔ ja kunlannvɛ balasua sɔ'n. ³¹ M'ɔ tian yí nsan'n kɔsɔ kɔ ja yí. Bé menian'n nsu'n kwalaa be kɔ ja balasua sɔ'n, be non yí ngɔ wɔ man baa, bé kwalaa be kɔ yue wu. ³² Yí be-yue-asɛ, balasua'n kɔsɔ kɔ wu. ³³ Ewuetinngɛ cian'n, bé nunhan benin yê ɔ 'fa bala nin ɔ? Afɛ bé anianman nsu'n kwalaa b'a ja balasua sɔ'n bie!"

³⁴ Mɔ be bisali kɔsuan sɔ'n, Zozi kɔ bua bé ke: "Mɛɛ ehi anin menian'n-mɔ ja bé nwɔn. ³⁵ Nan menian m'ɔ sɛ fata ke be fi ewue nun be tinngɛ be tánlan mán'n m'ɔ lɛ ba nin anin elɔ'n, bé dɛ be nja man bé nwɔn. ³⁶ Be nwu man kón, ɔ sanlɔn ke, be 'ba kaci ke nyanmiansu mmɔfɔɛ'n-mɔ. Be 'kaci Nyanmian amma mmelenzua, afɛ be fi ewue nun b'a tinngɛ. ³⁷ Ewuetinngɛ'n, yí nwɔn ejɔɛ yê Moyizi hanlɔn nin ɔ. Lika'n mɔ be lɛ ke ke baka'n sɔli'n, Moyizi fɛɛɛɛ yé Mɔn 'Abalahamɔn Nyanmian, Izaki Nyanmian yê Zvakɔbu Nyanmian.' ³⁸ Nyanmian ti bé mɔ bé nyɔn wɔ sɔ'n Nyanmian, nan ɔ ti man ewue mma Nyanmian. ɔ sanlɔn ke yí nyunnun, menian sɔ'n-mɔ anyɔn wɔ sɔ'."

³⁹ Mɔ Zozi buali be sɔ'n, *mala nin asu mgbain mmie-mɔ jasɔli a, bé nwan: "Kpain, a han yí fɔ́n." ⁴⁰ Bé bie fí ngɔ bisa yí kosuan kón.

Kilisi'n non belemgbin Davidi

(Matie 22.41-46, Maaki 12.35-37)

⁴¹ Ehi anzin, Zozi kɔ bisa bé ke: "ɔ yɔ sɛ mɔ be kan ke belemgbin *Davidi anɔnman y'ɔ le Kilisi'n, Belemgbin Ngɔandefɔɛ'n? ⁴² Izalayɛ ejue etɔɛ kalata nin anin, Davidi muonun lɛ ke ke:

Edannanman a han a hele mɔn Mɔn ke:

Tanlan mɔn fama sɔ,

⁴³ *nán mɔn 'ba fa wɔ mgbɔfɔɛ'n-mɔ*

mɔn gua wɔ ja abɔ.

⁴⁴ Davidi fɛɛɛɛ yí 'yé Mɔn' ɔ yɔ sɛ m'ɔ kuala ke ɔ kaci Davidi anɔnman'n?"

Zozi 'ba kannzɔ yí menian'n-mɔ

wɔ mala nin asu mgbain'n-mɔ anwɔn

(Matie 23.1-36, Maaki 12.38-40)

⁴⁵ Mɛɛ mɔ anin meninsɔnman lɛ tie ejɔɛ'n, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke: ⁴⁶ "Emɔ nían bé nwɔn kpa wɔ *mala nin asu mgbain'n-mɔ anwɔn. Be kulo taladɛ ndɔndɔn ewula nanndɔ menian'n-mɔ anin. Gua nin asu, be kulo ke menian bisa bé ahɔn anyɔnzɔ nun. Asɔnɔn sua'n-mɔ anin ɔ non like elie'n-mɔ anin, menian mgbili mgbili lika yê be kpɔndɛ be tanlan ɔ. ⁴⁷ Be kpɔkpɔ kunlannvɛ mmalasua'n-mɔ anwɔn bɔkɔɔ, eɛɛ be yɔ asɔnɔn ndɔndɔn be gua sɔ be ke ke be ti kpa. Bé nyɔɛ sɔ'n-mɔ anwɔn ahátua mɔ be 'ba nyan yí'n, ɔ ti kpili sɔnman!"

21

Kunlannvɛ balasua nin acɛɛɛ'n

(Maaki 12.41-44)

¹ Ehi anzin, Zozi kɔ tɔ yí nyɔn, ɔ 'nian an, anin esikafɔɛ'n-mɔ lɛ tɔ bé esika'n Nyanmian awulo nin anin lika mɔ be tɔ acɛɛɛ'n. ² ɔ kɔ nwun ehianfɔɛ kunlannvɛ balasua kɔn kɔsɔ ke anin ɔ lɛ tɔ nun babulu ngɔnkɔn nnyuan. ³ Ehi a, Zozi nwan: "Mɔn kan yí ananhɔɛ mɔn ke ke emɔ ke, ehianfɔɛ kunlannvɛ balasua ehi a tɔ dɔn a tala ehɔlɔn-mɔ kwalaaɛn. ⁴ ɔ sanlɔn ke yí esika kwalaa m'ɔ ka yí sa nun mɔ ɔ 'fa to like di'n, esika sɔ'n yê ɔ'a fa ɔ'a tɔ nun ɔ. Nan ehɔlɔn-mɔ dɛ, esika mɔ be mmianlɔn man yí nwɔn'n yê b'a tɔ yí nun ɔ."

Nyanmian awulo nun ebubue nun anwɔn ejɔle'n
(*Matie 24.1-2, Maaki 13.1-2*)

⁵ Mɔ hanlin sɔ yueli'n, menian mmie-mɔ kɔ han Nyanmian sua nun anwɔn ejɔle. Bɛ nwan nyɔbue'n mɔ b'a fa b'a si'n ti nganlanman nganlanman. Ninngɛ mɔ b'a fa b'a hye Nyanmian, mɔ b'a fa b'a sesie yɪ kunnun'n, bɛ kɔsu bɛ ti nganlanman nganlanman. Nan mɔ Zozi tɪ ejɔle sɔ'n, yɪ nwan: ⁶ “Mɛle'n lɛ ba, ebue ehi-mɔ mɔ emɔ nwun yɪ'n, fɪ nga man ebele. Bɛ 'kan yɪ kwalaa bɛ gua asi.”

Munnzue nun ahɔlvwa'n
(*Matie 24.3-14, Maaki 13.3-13*)

⁷ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, bɛ kɔ bisa yɪ kɛ: “Anun cian benin yɛ nyɔbue sɔ'n-mɔ 'kan gua asi ɔ? Nzɔle benin yɛ ɔ 'kele kɛ like sɔ'n tɛmɔn a ju ɔ?”

⁸ Zozi kɔ bua bɛ kɛ: “Emɔ nɪan bɛ nwɔn, nɪan bɛ yaci bɛ nwɔn maan bɛ laka bɛ. ɔ sanlin kɛ, menian dɔɔn 'ba fa mɪn dunman bɛ ba bɛ kan kɛ: ‘Kilisi'n, Belemgbin Ngwandefue'n, y'ɔ le mɪn!’ esɛ bɛ 'kan kɛ: ‘Mɛle nun a ju!’ Bɛ kan sɔ a, nɪan bɛ si bɛ su. ⁹ Emɔ ti kɛ bɛ lɛ kan elɔe nun emunlutie anwɔn ejɔle a, nɪan bɛ man bɛ nyunsu tan bɛ. Afi ɔ di kɛ ehi kwalaa di mɔa ba kwalaaaka. Nan kɔsu nɪan kɛ mɪn'n 'ka ebele ala ɔ yue ɔ.”

¹⁰ Zozi kɔ han kɔ tɔ su kɛ: “Mɪn kɔn nun mɪn fɔfɔle 'ba hɔn elɔe. Belemgbin mɪn kɔn nun belemgbin mɪn fɔfɔle 'ba hɔn elɔe. ¹¹ Lɪka dɔɔn, asiɛ'n 'ba kɔsu kpili kɔa, ehɔe 'ba kpɪn, ewue m'ɔ sa kɔsu 'ba ju su. Bɛ 'ba nwun ninngɛ esulo esulo ɔ nun nzɔle mgbili mgbili kɛ ɔ fi nyanmiansu.

¹² “Nan kɔsu, asannan nɪan yɪ kwalaa a ju'n, bɛ 'ba hyɪ emɔ, bɛ 'kele emɔ ahɔlvwa. Bɛ 'fa emɔ bɛ wula bɛ mɔ bɛ li Zufu'n-mɔ asɔnɪn nun ati nun asa nun. Bɛ kɔsu bɛ 'bua emɔ ndɛɛ bɛ gua emɔ fiadi. Kɛmɔ emɔ de mɪn di nun ati, bɛ nun emɔ 'ba hɔ mmelemgbin'n-mɔ nun mɪn mgbain'n-mɔ aja su. ¹³ Ebele sɔ nun anun, emɔ 'ba li mɪn nwɔn adanzɪɛ bɛ kele bɛ. ¹⁴ Emɔ mɪn bɛ ti tɪnlan su kɛ ejɔle mɔ emɔ 'kan bɛ sa bɛ nun'n, nɪan bɛ di yɪ nwɔn yalɛ. ¹⁵ ɔ sanlin kɛ, mɪn bɔbɔ muonun, mɪn 'fa ejɔle'n ɔ nun ngele'n m'ɔ fata'n mɪn wula emɔ anɔan. ɔ man bɛ mɔ bɛ kpɔ emɔ'n ngɔ hɔala man bɛ nyunnun jinlan nɪan 'ba su yɪ akpɔlvwa. ¹⁶ Emɔ asi-mɔ nun emɔ anɪn-mɔ, emɔ anianman-mɔ, emɔ anwɔn amma-mɔ nun emɔ amanngɔn-mɔ muonun, bɛ 'yɪ emɔ bɛ man. Esɛ bɛ 'ba man bɛ kun emɔ anun mmie-mɔ dɔɔn. ¹⁷ Mɪn dunman nun, menian'n-mɔ kwalaa 'ba fa emɔ anwɔn ekpɔ. ¹⁸ Nan kɔsu emɔ nwɔn yɪ kɛ emɔ ati enyuan kɔn sua mminlin man. ¹⁹ Emɔ jɪnlan bɛ ja nun. Afi sɛ emɔ jinlan bɛ ja nun an, emɔ 'nyan bɛ ti.

Zoluzalemɔn kulo nun ebubue'n
(*Matie 24.15-21, Maaki 13.14-19*)

²⁰ “Mɛle mɔ emɔ kɔ nwun kɛ elɔe menian a ta a si a yia Zoluzalemɔn kulo'n, emɔ tɪ yɪ bu kɛ yɪ ebubue tɛmɔn a ju a yue. ²¹ Tɛmɔn sɔ nun anun, bɛ mɔ bɛ wɔ Zude mɪn nun anun'n, bɛ nwɔnndi bɛ hɔ mmɔka'n-mɔ asɔ elɔ. Bɛ mɔ bɛ wɔ Zoluzalemɔn kulo nun asɔ'n, bɛ nwɔnndi bɛ hɔ mɔa. Bɛ mɔ bɛ kɔsu bɛ wɔ nanmue nun'n, nɪan bɛ ba kulo. ²² ɔ sanlin kɛ, tɛmɔn sɔ'n ti ndɛɛ ebua cian maan Ehɛle Ejɔle'n kwalaa kpɪn su. ²³ Tɛmɔn sɔ nun anun, nwɔnnnzefue nun bɛ mɔ bɛ nɔan mma, bɛ yakɔ! ɔ sanlin kɛ Nyanmian sikpe'n 'ci menian ehi-mɔ ɔ man alɔabɔ kpili kɔa tɔ mɪn nun anun. ²⁴ Bɛ mɔ bɛ kpɔ bɛ'n-mɔ 'ba fa dadɛ bɛ kun mmie-mɔ, esɛ bɛ ci ehɪnlin-mɔ nɔle bɛ nun bɛ kɔ mɪn mɪn'n kwalaaatin anun. Bɛ mɔ bɛ nzɪ man Nyanmian'n, bɛ 'ba sɛci Zoluzalemɔn kulo'n bɔkɔɔ dede ɔ ju bɛ mɛle dɪɛ nun ayuelɛ.

Mɪn Baa nun ewalɛ'n
(*Matie 24.29-31, Maaki 13.24-27*)

²⁵ “Bɛ 'ba nwun nzɔle sɛnzɛ nun anun, sala nun anun ɔ nun nzalama'n-mɔ anun. Esulo 'ba han asiɛ nun asɔ ewa menian'n-mɔ. ɔ sanlin kɛ bɛ 'ti jenvie'n

nɔn yí mgbaha'n m'ɔ lɛ bɔ nɔn angan an, anɔn like bie lɛ yɔ bɛ. ²⁶ Kɛmɔ anwunno ɛlɔ ninngɛ'n-mɔ 'ba kpusu'n, esulo 'ba han menian'n-mɔ bɛ susu dede bɛ wu. ɔ sanlɔn kɛ asɪɛ nɔn asɔ ɛwa yɛ ninngɛ sɔ'n-mɔ 'ba yue ɔ. ²⁷ Ɛbɛlɛ nɔn anɔn, bɛ 'ba nwun *Mân Baa'n kɛ ɔ le tunmin nɔn anɔnminnyanmɔn kpili kpa, ɔ wɔ bɔlɛ nɔn anɔn ɔ lɛ ba. ²⁸ Sɛ ɛmɔ nwun yí kɛ ninngɛ sɔ'n-mɔ lɛ yí bɛ nwɔn an, anɔn ɛmɔ tɪnngɛ bɛ nwɔn nɔn bɛ kúku bɛ ti sɔ. ɔ sanlɔn kɛ anɔn ɛmɔ ati ele tɛmɔn a ju a yue.”

*Figi baka nɔn anwɔn anyɪndala'n
(Matie 24.32-35, Maaki 13.28-31)*

²⁹ Ɛhi anzin, Zozi kɔ bu anyɪndala ɛhi kɔ hele bɛ, yí nwan: “Ɛmɔ tɔ bɛ nyɔn bɛ nían *figi baka'n nɔn mmaka ɛhɔnlɔn-mɔ kɔalaatin. ³⁰ Tɛmɔn mɔ ɛmɔ kɔ nwun kɛ bɛ lɛ fifɛ'n, anɔn ɛmɔ sɪ kɛ mɛlɛ kpa nɔn a ju a yue. ³¹ Kɛ ɔ ti yí nɔn anɔn, sɛ ɛmɔ nwun kɛ ninngɛ sɔ'n-mɔ lɛ ba a, anɔn ɛmɔ tí yí bu kɛ Nyanmɪan Belemgbin Mân nɔn a mantan kɔku.

³² “Mɔn kan yí ananhɔlɛ mɔn keke ɛmɔ kɛ ajulisɔ menian ɛhi-mɔ, bɛ kwalaa bɛ ngɔ yue man wu nán ɛhi kwalaa a ju. ³³ Anwunno nɔn asɪ'n 'ba kpɛ nɔn, nan mɪn nɔn ɛjɔlɛ'n, ɔ mgbɛ man nɔn lé.

Bɛ nían bɛ nwɔn

³⁴ “Ɛmɔ nían bɛ nwɔn! Nán bɛ yaci bɛ nwɔn maan edidie nɔn nzan ɛnɔn ɛjɔlɛ ɔ nɔn eyuadi ɛhi anɔn nzusue wɔlɔ ɛmɔ ajɔnlɔn nɔn. Sɛ ɔ yɔ sɔ a, *Mân Baa nɔn ɛwale'n 'di ɛmɔ nvu nɔn baa kɔnmgbɔ. ³⁵ ɔ sanlɔn kɛ, yí ɛwale'n 'ba yɔ kɛ dada mɔ bɛ lɛ tɔ bɛ gua asɪɛ nɔn asɔ menian'n-mɔ asɔ ɔ. ³⁶ Ɛmɔ nían bɛ nwɔn, bɛ yó asɔnɔn tɛmɔn biala nán ɛmɔ a nwanndi ninngɛ sɔ'n-mɔ b'a hɔla Mân Baa nɔn anyunnun fite.”

³⁷ Alɪhɪan nɔn anɔn, Zozi kekele menian'n-mɔ ninngɛ Nyanmɪan awulo nɔn anɔn. Nan nɔsɔba, ɔ kɔ bɔka'n mɔ bɛ fɛlɛ yí *Olivɔ bɔka nɔn asɔ. Ɛlɔ y'ɔ da ɔ. ³⁸ Ngɛlɛmɔ, menian'n-mɔ kwalaa ba ndɛ bɛ ba tie Zozi Anɔn Ɛjɔlɛ'n Nyanmɪan awulo ɛbɛlɛ.

22

*Zufɔ mgbain'n-mɔ 'ba hɔ Zozi ati ahuan
(Matie 26.1-5, Maaki 14.1-2, Zvan 11.45-53)*

¹ Ɛhi, anɔn Zufɔ'n-mɔ fɛti'n mɔ bɛ fɛlɛ yí *Paki'n, mɔ bɛ di kpaɔn'n mɔ fali ayile nɔn man nɔn'n ka kaan ju. ² Kɛmɔ *tɛɛyɪfɛ mgbain'n-mɔ nɔn *mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ sulo kɛ bɛ cɪ Zozi a, bagua'n 'ba jasɔ bɛ kɔmɔn anɔn'n, bɛ kɔ kpɔnndɛ atɪn mɔ bɛ 'sɪn sɔ bɛ kun Zozi.

*Zudasɪ 'ba yɪ Zozi man Zufɔ mgbain'n-mɔ
(Matie 26.14-16, Maaki 14.10-11)*

³ Ɛhi, *Satan kɔ wɔlɔ Zudasɪ mɔ bɛ fɛlɛ yí Isikalɪɔtɪ nɔn anɔn. Zudasɪ sɔ'n, ɔ wɔ Zozi menian bulu nɔn nnyuan nɔn anɔn bie. ⁴ Zudasɪ kɔ hɔ kɔ tɔ tɛɛyɪfɛ mgbain'n-mɔ nɔn Nyanmɪan awulo nɔn asɔ nzalafɔ mgbain'n-mɔ. ɔ nɔn bɛ bɛ kɔ han atɪn mɔ ɔ 'bu sɔ ɔ yɪ Zozi man bɛ nɔn anwɔn ɛjɔlɛ. ⁵ Mɔ Zudasɪ hanlɔn sɔ helelɪ bɛ'n, ɔ kɔ yɔ bɛ fɛ sɔnman. Bɛ kɔ bɔbɔa Zudasɪ kɛ sɛ ɔ man bɛ sa kan Zozi sakpa a, bɛ 'man yí esika. ⁶ Zudasɪ kɔ tie. ɔ kɔ kpɔnndɛ atɪn mɔ ɔ 'sɪn sɔ ɔ yɪ Zozi man bɛ nán bagua nɔn a nɔnwun man nɔn.

*Zozi 'ba man yɪ menian'n-mɔ tɔn Pakɪ alɪɛ'n.
(Matie 26.17-25, Maaki 14.12-21, Zvan 13.21-30)*

⁷ Ɛhi, cɪan'n mɔ bɛ di kpaɔn'n mɔ fali ayile'n nɔn man nɔn'n kɔ ju. Cɪan sɔ'n y'ɔ fata kɛ bɛ kun mmɔa mma'n-mɔ mɔ bɛ 'fa bɛ tɔn *Paki alɪɛ nɔn ɔ. ⁸ Zozi kɔ sɔan Pɪɛlɪ nɔn Zvan. Yí nwan: “Ɛmɔ hɔ tɔn yɛ Pakɪ alɪɛ'n.”

⁹ Pielì nòn Zvan kò bisa yí kè: “Nin líka díe yê é kulo kè ye tòn yí ò.”

¹⁰ Zozi kò bua bé kè: “Emò kò ju kulo elò a, emò nòn belenzua kòn 'ba yia. Ò sò nzue bua nun. Emò sí yí sò be wólò awulo'n m'ò kò wólò nun nun anun. ¹¹ Emò ju ebele a, be hán be héle svanlan'n m'ò le awulo'n kè: 'Kpain nwan ye bísa wó kè: Nin líka díe yê ò nòn yí menian'n-mò be 'di Paki alie'n?' ¹² Se emò bisa yí a, ò 'kele emò dabele kpili kòn awaa nun asò elò. B'a sesie nun. Emò sésie Paki alie nun ebele.”

¹³ Mò Zozi hanlín sò yueli'n, yí menian nnyuan'n kò hò kò ju kulo nun asò. Kè Zozi kpínlín hanlín yí'n, be nwonlín yí kwalaa sò. Be kò tòn Paki alie'n be kò sesie yí ebele.

Zozi 'ba man yí menian'n-mò kominnian

(Matie 26.26-30, Maaki 14.22-26, 1 Kolnti 11.23-25)

¹⁴ Mò alie temò'n juli'n, Zozi nòn yí mmòfòe'n-mò kò líla tóbílí nun anwòn. ¹⁵ Yí nwan: “Mín kulo kè mín nòn emò ye di Paki alie éhí kwalaa nán m'an nwon mín nyunnun. ¹⁶ Afí mún kan yí ananhòle mín kele emò kè, mín ngò lí man fí kón dede ò 'ju mèle mò be 'nwon yí bò kpa Nyanmian Belemgbin Mân nun anun elò'n.”

¹⁷ Mò Zozi hanlín sò yueli'n, ò kò fa nzan kangò kòn. Ò kò la Nyanmian así, yí nwan: “Emò lé éhí be hyé be nún. ¹⁸ Afí mún kan mín kele emò kè, ò fí ene m'ò kò'n, mín ngò nòn man nzan fí kón dede ò 'ju Nyanmian belemgbin elie'n temò'n.”

¹⁹ M'ò hanlín éhí yueli'n, esé ò kò fa kpaon'n. Ò kò la Nyanmian así kò yue, ò kò bubu nun ò kò man bé. Yí nwan: “Kpaon éhí tí mín nwonnaan. [B'a fa b'a man emò. Emò yó yí sò be káci mín.”

²⁰ Mò be líli líke'n yueli'n, Zozi kò fa nzan'n kò man bé. Yí nwan: “Nzan éhí tí mín moja. Moja sò nun a butu a man emò. Ò di ajinlanmun kè Nyanmian nòn emò a lí nyihye fòfòle.] ²¹ Nan emò nían, svanlan'n mò ò 'ba yí mín man'n, ò nòn mín wò tóbílí nun anwòn ewa! ²² Ò tí ananhòle, *Mân Baa'n 'ba wu kè Nyanmian a kpín a han yí'n. Nan kòsò, svanlan'n mò ò 'ba yí Mân Baa'n man'n, munnzue hán yí!” ²³ Mò Zozi hanlín sò'n, be le bisa bisa bé nwon be kpòndé svanlan'n mò ò 'ba lí junman sò'n.

Nunhan benin yê ò tí kpili ò?

²⁴ Éhí anzin, akpúlòwa kòn kò tò mmòfòe'n-mò afian elò. Bé mmòfòe bulu nòn nnyuan nun anun, be le kpòndé svanlan m'ò tí kpili tala yí manngòn'n-mò'n. ²⁵ Zozi kò han kò hele bé kè: “Asíe nun asò mmelemgbin'n-mò sie menian. Bé mò be le tunmin'n man be fèle bé 'Defòe'. ²⁶ Nan emò díe, ò tí man sò mman man emò. Emò afian, svanlan m'ò tí kpili'n, ò di kè ò bu yí nwon kè bé nunhan kaan. M'ò lí bé tí'n kòsò, ò di kè ò bu yí nwon kè svanlan m'ò sò éhínlín-mò. ²⁷ Svanlan kòn le didi tóbílí nun asò, kòn le yí alie man yí. Bé munnyuan'n, benin yê ò tí kpili ò? Se svanlan'n m'ò tí tóbílí nun anwòn nun ò? Mín kòsò mín, n wò emò afian ewa kè svanlan m'ò le sò ò! ²⁸ Emò díe, mín efe'n-mò anun, emò a bò mòndínlín be nòn mín a tanlan nun. ²⁹ Éhíka atí, kemò mín Sí a fa Belemgbin Mân nun a wula mín sa nun'n, mín kòsò, mín 'fa Belemgbin Mân'n mín man emò. ³⁰ Emò 'tanlan mín tóbílí nun anwòn be didi be nòn nòn mín belemgbin mân nun anun. Esé emò 'tanlan belemgbin bia sò be bua Izalayé nvilie bulu nòn nnyuan'n ndéé.”

Zozi 'ba kannzò Simòn Pielì

(Matie 26.31-35, Maaki 14.27-31, Zvan 13.36-38)

³¹ Éhí anzin, Zozi nwan: “Simòn, Simòn! Nían wó nwon kpa. *Satan a sele emò anwòn atún ò'a nyan yí kè ò 'sò emò nían kè be huhu ninngè'n-mò asò be ju m'ò tí man kpa'n be gua'n. ³² Nan m'an sele m'an man wó nán dedi a nyue

man wó nun. Mele mọ́ ε kọ́ sa kọ́ a mín nwón'n, wowula wó nianman'n-mọ́ anwónsẹ́.”

³³ Píelí kọ́ han kọ́ hele Zozi ké: “Yé Mún, sẹ́ ọ́ di mọ́ bẹ́ tẹ́ wó́ nún mún fiadí, ẹsẹ́ sẹ́ ọ́ di mọ́ ẹ́ wu a, mún nún wó́ yẹ́ 'wu.”

³⁴ Zozi nwan: “Píelí, mún kan yí ananhọ́le mún kele wó́ ké ẹ́nẹ́, ọ́ nún dede mọ́ akọ́'n 'bọ́'n, ẹ́ kan yí kpế nsan ké ẹ́ nzi man mún”

Esika, bóle'n nún dadie'n

³⁵ Ẹ́hí anzin, Zozi kọ́ bisa yí menian'n-mọ́ kọ́alaatin ké: “Mele mọ́ n zvanlín ẹ́mọ́ mọ́ ẹ́mọ́ a nva man esika b'a nza man bé́ nwón, b'a nva man bóle nún mgbabọ́'a'n, asọ́ ẹ́mọ́ mianlín like anwón ọ́?”

Yí menian'n-mọ́ nwan: “Cẹ́cẹ́, y'a mmian man like anwón.”

³⁶ Ẹ́hí a, Zozi kọ́ han kọ́ hele bé ké: “Nan kíkọ́ala díe, sọ́nlan m'ọ́ le esika'n, ọ́ fá. M'ọ́ le bóle'n, ọ́ fá. M'ọ́ le man dadie'n, ọ́ tónún yí taladíe kpilí'n ọ́ fá tó kún.

³⁷ Afí, mún kan yí ananhọ́le mún kele ẹ́mọ́ ké, mún nwón ẹ́jọ́le'n mọ́ b'a hele wọ́ Ẹ́hele Ẹ́jọ́le nún anun'n: *B'a ha yí b'a wula ẹ́tẹ́fẹ́'n-mọ́ anun bie.* Ẹ́jọ́le sọ́'n, ọ́ fata ké ọ́ kpín sọ́.”

³⁸ Mọ́ Zozi hanlín ẹ́hí'n, yí menian'n-mọ́ nwan: “Yé Mún, ẹ́ 'nwun dadie nnyuan.”

Zozi nwan: “Ọ́ sa.”

Zozi 'ba yọ́ asọ́nín Olivu bọ́ka nún asọ́ (Matie 26.36-46, Maakí 14.32-42)

³⁹ Ẹ́hí anzin, Zozi kọ́ fite kọ́ họ́ Olivu bọ́ka nún asọ́ ké ọ́ yọ́ yí tití'n. Mọ́ ọ́ 'kọ́'n, yí menian'n-mọ́ kọ́ sí yí sọ́. ⁴⁰ Mọ́ Zozi julí líka sọ́'n, ọ́ kọ́ han kọ́ hele bé ké: “Ẹ́mọ́ yọ́ asọ́nín nán ẹ́mọ́ a ndọ́ man sọ́nlan nún anun.” ⁴¹ Mọ́ Zozi hanlín sọ́ ọ́ helelí bé'n, ọ́ kọ́ yací bé́ ẹ́bẹ́le ọ́ kọ́ họ́ yí nyunnún mọ́a kaan, líka mọ́ bẹ́ tẹ́ ẹ́bọ́e a, ọ́ kọ́ ju'n. Ọ́ kọ́ kọ́tọ́ ọ́ kọ́ yọ́ asọ́nín. ⁴² Yí nwan: “Mún Sí, sẹ́ ẹ́ kulo a, amannúnhunlún ẹ́hí mọ́ mún 'ba nwun yí'n, kpala gua. Kọ́sọ́, yọ́ mọ́ wó́ kunnún kulo'n, nan n'ẹ́ yọ́ mọ́ mún kunnún kulo'n.” [⁴³ Nyanmiansọ́ bọ́fọ́e kún kọ́ yí yí nwón kọ́ hele yí. Ọ́ kọ́ wowula yí anwónsẹ́. ⁴⁴ Alubabọ́ kọ́ han Zozi. Ọ́ man ọ́ kọ́ yọ́ asọ́nín sẹ́le kpa. Yí nwón ẹ́fifile'n le kpíkpin ké moja.]

⁴⁵ M'ọ́ yọ́lí asọ́nín yuelí'n, ọ́ kọ́ sa yí nzin yí menian'n-mọ́ anwón ẹ́lọ́. Ọ́ 'kọ́ ju a, alubabọ́ nún a han bé́ dede b'a ha nún b'a lafi. ⁴⁶ Ọ́ kọ́ bisa bé ké: “Nzuke ati yé ẹ́mọ́ le dafí ọ́? Ẹ́mọ́ já́sọ́ bẹ́ yọ́ asọ́nín nán ẹ́mọ́ a ndọ́ man sọ́nlan nún anun!”

Zozi ẹ́hyie'n

(Matie 26.47-56, Maakí 14.43-50, Zvan 18.3-11)

⁴⁷ Anún Zozi anvan tẹ́ wọ́ sọ́, menian-mọ́ kọ́ fite fite ẹ́bẹ́le. Mọ́ bẹ́ 'ba'n, Zozi menian'n-mọ́ anun kún'n mọ́ bẹ́ fẹ́le yí Zudasí Isikaliótí'n y'ọ́ lí bé tí ọ́. Zudasí kọ́ hyún kọ́ kpunnge Zozi ọ́ kọ́ tọ́ yí nún. ⁴⁸ M'ọ́ yọ́lí sọ́'n, nán Zozi a se yí ké: “Yí tí, Zudasí, ẹ́ 'tọ́ *Mân Baa nún anun nán ẹ́ yí yí man ọ́?”

⁴⁹ Mọ́ Zozi menian'n-mọ́ nwunlín ẹ́jọ́le m'ọ́ le ba yí nzin'n, bẹ́ kọ́ bisa Zozi ké: “Yé Mún, yẹ́ mán yé dadie'n-mọ́ bílí ọ́?” ⁵⁰ Bẹ́ 'kan sọ́ ala, bé́ nunhan kún kọ́ yí yí dadie'n, ọ́ kọ́ kpé tẹ́yífọ́e kpain nún akọ́a nún anzọ́ fama'n.

⁵¹ Zozi kọ́ han kọ́ hele yí menian'n-mọ́ ké: “Ẹ́mọ́ jínlan, ọ́ tí kpa sọ́.” Ọ́ kọ́ han bian sọ́ nún anzọ́'n, ọ́ kọ́ man yí nwón kọ́ sa.

⁵² Mọ́ Zozi yọ́lí sọ́'n, ọ́ kọ́ kací yí nyún tẹ́yífọ́e mgbain'n-mọ́, nún Nyanmian awulo nún asọ́ nzalafọ́ mgbain'n-mọ́ nún Izalayẹ́ mgbain'n-mọ́ anwón ẹ́lọ́. Yí nwan: “Ẹ́mọ́ bu mún ké n dí kodiawu. Yí tí yé ẹ́mọ́ 'ba a, ẹ́mọ́ líle dadie nún koloman-mọ́ bé sa nún ọ́? ⁵³ Cían daa mún nún ẹ́mọ́ yẹ́ gua Nyanmian awulo nún anun, kọ́sọ́ ẹ́mọ́ a njí man mún. Nan dọ́hyọ́lí ẹ́híká tí ẹ́mọ́ dọ́e, ọ́ tí awosin tunmin dọ́e.”

Pielɩ 'ba se ke ɔ nzɩ man Zozi

(Matie 26.57-58,69-75, Maaki 14.53-54,66-72, Zvan 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Menian'n-mɔ kɔ hyɩ Zozi, be nɔn yɩ kɔ hɔ tɛɛyɩfɩe kpain nɩn awulo. Pielɩ si Zozi sɔ ɔ di yɩ fannvanndɔ. ⁵⁵ Anɩn b'a huan sɩn awulo nɩn afian. Pielɩ kɔ wɔlɔ ɔ kɔ tanlan bɛ mɔ be gua sɩn nɩn anwɔn nɩn afian. ⁵⁶ Afanian kɔn kɔ nwun Pielɩ sɩn nɩn anwɔn ebele. ɔ kɔ nɩan Pielɩ koun, yɩ nwan: “Svanlan ehi kusɔ si Zozi sɔ bie!”

⁵⁷ Mɔ Pielɩ tɩɩ ejɔle sɔ'n, ɔ kɔ su akpɔlɔwa. Yɩ nwan: “Zozi sɔ'n, mɩn nzɩ man yɩ.”

⁵⁸ ɔ hyeli kaan, svanlan kɔn biekun kɔ nwun yɩ, yɩ nwan: “Wɔ kusɔ wɔ, ɔ ti yɩ svanlan'n kɔn!”

Mɔ Pielɩ tɩɩ ejɔle sɔ'n, yɩ nwan: “Cɛɛɛ, nán yɩ svanlan'n kɔn y'ɔ le mín.”

⁵⁹ Kɔ yɔ dɔhyɔɩ kɔn kɔ sɩn. Svanlan kɔn biekun kɔ han kɔ tu sɔ ke: “ɔ ti fɔ́ɔn, svanlan ehi ti Zozi svanlan. ɔ sanɩn ke ɔ ti Galile mân nɩn anun elɔ svanlan.”

⁶⁰ M'ɔ hanɩn sɔ'n, Pielɩ nwan: “Ejɔle'n mɔ e le kan'n, mɩn ndɩ man yɩ bu.” Anɩn Pielɩ anvan tɛ wɔ sɔ, kokolokoo! Akɔ kɔn kɔ bɔ. ⁶¹ Yɛ Mɩn kɔ bilɩ yɩ nyɩn ɔ kɔ nɩan Pielɩ. Mɔ Pielɩ anyɩn tɔɩ yɛ Mɩn anyunnun'n, yɩ ti kɔ kaci ejɔle'n mɔ yɛ Mɩn hanɩn heleɩ yɩ'n. Yɛ Mɩn nwan: “Ene, asannan nán akɔ nɩn a bɔ'n, e 'kan yɩ kpê nsan ke e nzɩ man mín.” ⁶² Pielɩ kɔ fite ɔ kɔ sun sele kpa.

Be 'ba hele Zozi ahɔlɔwa

(Matie 26.67-68, Maaki 14.65)

⁶³ Bɛ mɔ anɩn be nɩan Zozi asɔ'n le gɔlɔ yɩ nwɔn. ⁶⁴ Be butu yɩ ti be tutu yɩ kɔtɔle anɩn be le bisa yɩ ke: “Nwan yê ɔ'a tu wɔ kɔtɔle'n? Kele!” ⁶⁵ Ehi mɔ be le yɔ'n, anɩn eɛe be le kan ejɔle eɛe dɔn be tia yɩ.

Be nɔn Zozi 'ba hɔ mgbain'n-mɔ aja sɔ.

(Matie 26.59-66, Maaki 14.55-64, Zvan 18.19-24)

⁶⁶ Mɔ alɛ hɩnɩn'n, Zufɔ mgbain'n-mɔ, nɔn tɛɛyɩfɩe'n-mɔ nɔn mala nɩn asɔ mgbain'n-mɔ kɔ yia. Be kɔ man be kɔ fa Zozi be kɔ a bɛ ja sɔ. ⁶⁷ Be kɔ bisa bisa yɩ ke: “Kan kele yɛ maan ye tí. Asɔ *Kilisi'n, Izalaye Belemgbin Ngɔandefɩe'n y'ɔ le wɔ ɔ?”

Zozi kɔ bua bɛ ke: “Se mɩn kan mɩn kele emɔ a, emɔ ngɔ le ngɔ li man. ⁶⁸ Se kusɔ mɩn bisa emɔ kosuan kɔn an, emɔ ngɔ bua man mín bie. ⁶⁹ Nan kɩkaala dɩɛ, Mân Baa'n 'ba tanlan tunminfɩe Nyanmɩan'n fama sɔ.”

⁷⁰ Mɔ Zozi hanɩn sɔ'n, bɛ kwalaa bɛ nwan: “Yɩ ti, Nyanmɩan Awa y'ɔ le wɔ?”

Zozi kɔ bua bɛ ke: “Emɔ le kan. N di yɩ Wa.”

⁷¹ Ehi a, bɛ nwan: “Ye mgbɔnnde man adanzɩe kún! Yɛ bɔbɔ muonun y'a ti yɩ nwan nɩn ejɔle.”

23

Be nɔn Zozi 'ba hɔ Lɔmɔn kɔnmanna Pilatɩ aja sɔ

(Matie 27.1-2,11-14, Maaki 15.1-5, Zvan 18.28-38)

¹ Ehi, mgbain'n-mɔ kwalaa kɔ jasɔ, be nɔn Zozi kɔ hɔ *Pilatɩ aja sɔ. ² Pilatɩ anyunnun ebele, be kɔ bɔ yɩ bu be kɔ tɔn yɩ eɛvan ke: “Svanlan ehi le kele yɛ mân nɩn anun menian'n-mɔ atɩn eɛɛ. ɔ kan kele bɛ ke nán man be tua ajule'n be man belemgbin Sezaa. Eɛe yɩ nwan yɩ muonun ɔ ti *Kilisi, Belemgbin Ngɔandefɩe.”

³ Mɔ be hanɩn sɔ'n, Pilatɩ kɔ bisa Zozi ke: “Asɔ Zufɔ'n-mɔ belemgbin'n y'ɔ le wɔ ɔ?”

Zozi kɔ bua yɩ ke: “Yê wɔ nwan wɔ sɔ m'ɔ le kan nɩn ɔ.”

⁴ Mɔ Zozi bualɩ ehi'n, Pilatɩ kɔ kaci yɩ nyɩn tɛɛyɩfɩe mgbain'n-mɔ nɔn meninsɔnman nɩn anwɔn elɔ. Yɩ nwan: “Mɩn nnwun man like eɛe mɔ svanlan ehi a yɔ ɔ.”

⁵ Nan mɔ Pilatɩ hanlɩn sɔ'n, bɛ kɔ han bɛ kɔ fua sɔ kɛ: “Ɔ keke yɛ mɔn nɩn anun menian'n-mɔ atɩn ɛtɛ maan bɛ jasɩ awaa akɔmɩn anun. Ɔ'a bɔ yɩ bɩ Galile mɔn nɩn anun ɛɔ, ɔ'a sɩn Zude mɔn'n lika kwalaaɩn dede ɔ'a ju Zoluzalemɩn ɛwa.”

Bɛ nɔn Zozi 'ba hɔ belemgbin Elɔɔ Antipasɩ aja sɩ

⁶ Mɔ Pilatɩ tɩli ɛjɔɛ sɔ'n, ɔ kɔ bisa bɛ kosuan kɛ: “Yɩ ti, sɩnlan ɛhɩ fi Galile mɔn nɩn?” ⁷ M'ɔ tɩli kɛ Zozi fi belemgbin Elɔɔ mɔn nɩn anun'n, ɔ man bɛ nɔn Zozi kɔ hɔ Elɔɔ aja sɩ ɛɔ. Ɔ sanlɩn kɛ, tɛmɩn sɔ'n, anɩn belemgbin Elɔɔ kɩsɩ fi Galile ɔ a Zoluzalemɩn ɛbeɛɛ.

⁸ Mɔ Elɔɔ nɩwunlɩn Zozi'n, ɔ lili yɩ nɩwɩn fɛ. Ɔ sanlɩn kɛ bɛ kan Zozi ɛjɔɛ'n m'ɔ tɩti'n, nɔn ɛnɛ bie ɔ. Kɩsɩ ɔ nyanlɩn man atɩn bɛ nnyuan bɛ nyɩn yialɩ man lɛ. Elɔɔ jɩnlɩn kɛ anɩn Zozi 'ba yɔ asinbenwɩn like kɩn keke yɩ. ⁹ Ɔ kɔ bisa bisa Zozi kosuan dɔɩn kpa. Nan kɩsɩ Zozi ngɔ bua man ɛjɔɛ fɩ. ¹⁰ Anɩn tɛɛyɩfɩɛ mgbain'n-mɔ nɩn mala nɩn asɩ mgbain'n-mɔ wɔ ɛbeɛɛ. Ɛsɩn mɔ bɛ tɩnlɩn Zozi'n, ɔ tɩ man nzɛmɩndɛ. ¹¹ Elɔɔ nɩn yɩ nzalafɩ'n-mɔ kɔ bu Zozi sɩnlan mgbain mgbain, bɛ kɔ gɩlɩ yɩ nɩwɩn. Elɔɔ kɔ man bɛ kɔ fa taladiɛ kanlanman kɩn bɛ kɔ wula Zozi. Ɔ kɔ man bɛ nɩn Zozi kɔ sa kɔ hɔ Pilatɩ anwɩn ɛɔ. ¹² Cian sɔ kɩnmgba'n, Elɔɔ nɩn Pilatɩ bɛ kacili amanngban. Daba, anɩn bɛ munnyuan bɛ nni man.

Bɛ 'ba bua Zozi ndɛɛ bɛ kun yɩ

(Matie 27.15-26, Maaki 15.6-15, Zɩvan 18.39-19.16)

¹³ Ɛhɩ, Pilatɩ kɔ yia *tɛɛyɩfɩɛ mgbain'n-mɔ, Izalayɛ mɔn nɩn asɩ mgbain'n-mɔ nɩn bagua'n. ¹⁴ Ɔ kɔ fa kɔ tɩ bɛ nyunnun kɛ: “Ɛmɔ a fa sɩnlan ɛhɩ a beɛ mɩn kɛ ɔ keke menian'n-mɔ atɩn ɛtɛ. Ɛmɔ anyunnun ɛwa, m'an bisa yɩ kosuan. Mɩn nɩwun man ɛtɛ fɩ mɔ ɔ'a yɔ, mɔ yɩ ti yɛ ɛmɔ a tɩn yɩ ɛsɩnlan. ¹⁵ Elɔɔ kɩsɩ a nɩwun man ɛtɛ mɔ ɔ'a yɔ ɔ. Ɔ sanlɩn kɛ, ɔ a man bɛ nɩn yɩ a sa a a yɛ nɩwɩn ɛwa. Mɔ ye nɩwun yɩ nɩn'n y'ɔ le ke sɩnlan ɛhɩ yɔlɩ man ɛtɛ fɩ m'ɔ di kɛ bɛ kun yɩ ɔ. ¹⁶ Yɩ ti, mɩn 'ba man bɛ fin yɩ mgbele nɔn mɩn yaci yɩ nɩn.” [¹⁷ Bɛ 'di *Paki fetɩ biala, ɔ di kɛ Pilatɩ man bɛ yɩ bɛ mɔ b'a gua bɛ fiadi nɩn anun kɩn.]

¹⁸ Nan mɔ Pilatɩ hanlɩn kɛ ɔ 'man bɛ fin Zozi mgbele nɔn ɔ yaci yɩ nɩn'n, bɛ kwalaa bɛ nɩn kɔ yɔ kɩn, bɛ lɛ tetian bɛ kan kɛ: “Man bɛ hɩn sɩnlan ɛhɩ! Yaci Balabasɩ nɩn man yɛ!” ¹⁹ (Bɛ tɩli Balabasɩ fiadi, ɔ sanlɩn kɛ ɔ kɔ man kulo nɩn asɩ menian'n-mɔ kɔ jasɩ awaa akɔmɩn anun, ɛsɛ ɔ kɔ hun sɩnlan.)

²⁰ Kɛmɔ afɩ Pilatɩ kulo kɛ ɔ yaci Zozi nɩn'n, ɔ kɔ bisa bɛ kosuan biekun. ²¹ Anɩn menian'n-mɔ tɛ tetian. Bɛ nwan: “Bɩbɔ yɩ kulɔwa sɩ! Bɩbɔ yɩ kulɔwa sɩ!”

²² Ɛsɛ Pilatɩ kɔ bisa bɛ kosuan biekun. Yɩ kpɛ nɩn anɩn, yɩ nwan: “Nyɔɩɛ ɛtɛ benin yɛ ɔ'a yɔ ɔ? Mɩn nɩwun man ɛtɛ mɔ ɔ'a yɔ, m'ɔ di kɛ bɛ kun yɩ ɔ. Ɛhɩka ati, mɩn 'ba man bɛ fin yɩ mgbele nɔn mɩn yaci yɩ nɩn.”

²³ Bɛ ngɔ li man ɛjɔɛ'n mɔ Pilatɩ lɛ kan keke bɛ nɩn anwɩn bie. Anɩn bɛ lɛ tetian sɛɛ kpa bɛ kan bɛ keke Pilatɩ kɛ ɔ mɔn bɛ bɩbɔ Zozi kulɔwa sɩ. Bɛ lɛ tetian dede Pilatɩ kɔ kpati kɔ sɩn bɛ atɩn diɛ nɩn asɩ. ²⁴ Ɔ kɔ le bɛ ɛjɔɛ'n kɔ tɩ nɩn. ²⁵ Ɔ kɔ yaci Balabasɩ nɩn. Ɔ sanlɩn kɛ Balabasɩ sɔ'n m'ɔ manlɩn menian'n-mɔ jasɩ awaa akɔmɩn anun ɛsɛ ɔ hunlɩn sɩnlan mɔ bɛ tɩli yɩ fiadi'n, yɩ yɛ menian'n-mɔ bisalɩ Pilatɩ kɛ ɔ yaci yɩ nɩn ɔ. Mɔ Pilatɩ yɩli Balabasɩ'n, ɔ falɩ Zozi wulalɩ bɛ sa nɩn kɛ bɛ yɔ yɩ kɛ bɛ kulo ɔ.

Bɛ 'ba bɩbɔ Zozi kulɔwa sɩ

(Matie 27.32-44, Maaki 15.21-32, Zɩvan 19.17-27)

²⁶ Mɛɛ mɔ bɛ nɩn Zozi 'kɔ'n, bɛ nɩn bian kɩn kɔ yia, ɔ fi yɩ ebolo. Bɛ fɛɛ bian sɔ'n Simɩn. Ɔ fi kulo'n mɔ bɛ fɛɛ yɩ Silɛnɩn nɩn asɩ. Nzalafɩ'n-mɔ kɔ hyɩ yɩ, bɛ kɔ fa Zozi kulɔwa'n bɛ kɔ sua yɩ kɛ ɔ fá ɔ sí Zozi sɩ. ²⁷ Anɩn bagua nɩn anun menian dɔɩn kpa si Zozi sɩ, bɛ nɩn mmalasua-mɔ. Anɩn mmalasua sɔ'n-mɔ lɛ

sun Zozi be yi awóle. ²⁸ Zozi kò kpe yi nyin bé nwón elò, yi nwan: “Zoluzalemun mmalasua, nán be sun mín! Emò sún bé nwón nún bé mma'n-mò! ²⁹ Ì sanlín ke mele'n le ba m̀o menian'n-m̀o 'ba han ke: ‘Nyila hán mmalasua m̀o be ti muta, bé m̀o be wòlì man baa lé, ò nún bé m̀o be nnuanlín man baa lé'n!’ ³⁰ Mele sò'n, menian'n-m̀o 'ba han kele mmòka'n-m̀o ke: ‘Mmòka, emò túlu be gúá yé sù!’ Ese be 'kan be kele kunnngunlunman'n-m̀o ke: ‘Emò fá yé fía!’ ³¹ Mín m̀o n di ke baka emanlan'n, se be le yò mín sva a, anun emò m̀o be ti ke baka yulòwa'n, yi di be ngran man emò ejòle kón!”

³² Mele m̀o be nún Zozi 'kò'n, anun kodiawu nnyuan kùsù wò nún. Be le kò a hun bé. ³³ Be hòlì dede m̀o be julì líka'n m̀o be fèlè yi “Tilè kangò'n”, be kò búbò Zozi kùlòwa nún asù ebèlè. Ese be kò búbò kodiawu nnyuan'n kùsù kùlòwa sù. Nunhan kùn wò Zozi fama sù, nunhan kùn kùsù wò yi b̀e sù. ³⁴ [M̀o be búbòlì Zozi kùlòwa nún asù'n, yi nwan: “Mín Sì, yaci bé nwón sa ce bé. Ì sanlín ke be nzì man m̀o be le yò ò.”] Nzalafù'n-m̀o kò hyùn tondo be kò hye yi nwón taladi'e'n-m̀o.

³⁵ Bagua'n jin ebèlè ò le nian. Zufu mgbain'n-m̀o le kan be gùlò Zozi anwón ke: “Ò a le ehinlín-m̀o ati, yi m̀o yi nwan ò ti Kilisi'n, Belemgbin Nguandefù'e'n, m̀o Nyanmian a yi yí'n, ò lé yi muonun yi nwón e!”

³⁶ Nzalafù'n-m̀o kùsù kò gùlò yi nwón. Be kò hyùn yi nwón elò, be kò man yi nzannvin. ³⁷ Bé nwan: “Sè Zufu'n-m̀o belemgbin'n y'ò le wó a, de wó muonun wó nwón e!”

³⁸ Be kò hèle ejòle be kò b̀o yi ti sù ebèlè ke: “Svanlan ehì ti Zufu'n-m̀o belemgbin.”

³⁹ Kodiawu nnyuan'n m̀o b'a búbò bé kùlòwa nún asù'n, bé nunhan kùn kò kpe yi nzòba ke: “Nán Kilisi'n, Belemgbin Defù'e'n y'ò le wó ò? De wó ti nán de yé kùsù yé ti e!”

⁴⁰ Kodiawu kùn'n kò totua yi manngùn'n, yi nwan: “È nzulo man Nyanmian! ⁴¹ Yé epinnian di'e'n m̀o be le pinnin yé'n, yi nyin ò. Ì sanlín ke yé nyòlè'e'n-m̀o anwón yê be le nian be pinnin yé ò. Nan yi m̀o be le pinnin yi ke yé'n, ò'a nyò man like etc.”

⁴² M'ò hanlín sò yueli'n, ò kacili yi nyin Zozi anwón elò a, yi nwan: “Zozi, man wó ti káci mín mele m̀o e 'di belemgbin'n.”

⁴³ Zozi nwan: “Mun kan yi ananhòle mun kele wó ke, ene, e nún mín ye 'tanlan Nyanmian anwón elò.”

Zozi ewue'n

(Matie 27.45-56, Maakì 15.33-41, Zvan 19.28-30)

⁴⁴ Anun b'a b̀o kò yò senzejinlan, mân nún anun líka kùalaa'tin kò lu dede eyua d̀e nsan. ⁴⁵ Senze'n kò fía b̀okòò. Mgbenun etanlan'n m'ò wò Nyanmian Sua Nwannzan-nwannzan nún anun'n kò sua sese nnyuan. ⁴⁶ Zozi kò tian nún sele kpa, yi nwan: “Baba, mun fa mín ekala'n mun wula wó sa nun.” M'ò hanlín sò nún ala y'ò wuli ò.

⁴⁷ M̀o *Lòm̀on nzalafù kpain'n nwónlin yi sò'n, ò kò yi Nyanmian ayè ke: “Ò ti ananhòle, svanlan ehì ti sese'fùe.” ⁴⁸ Bé kùalaa m̀o be tuli woo be walì nianlín Zozi ehuan'n, be nwunlín ejòle m'ò walì ò. Sìan'n m̀o be 'sa be kò'n, anun afi alvbabò a han bé. ⁴⁹ Zozi amanngùn'n-m̀o, bé nún mmalasua'n-m̀o m̀o be si yi sù sunmin Galile mân nún anun'n, be jin m̀va yê be le nian ò.

Zozi esie'n

(Matie 27.57-61, Maakì 15.42-47, Zvan 19.38-42)

⁵⁰ Anun Zufu'n-m̀o kpain kùn wò ebèlè. Be fèlè yi Zozefù. Ì fi Zufu kùlò'n m̀o be fèlè yi Alimate nún asù. Ì ti svanlan m̀o yi ti anun ti kpa ese ò ti sese. ⁵¹ Be hòlì yialì m̀o Zufu mgbain'n-m̀o 'fa Zozi anwón ajunlín ete'n, Zozefù sò nún a mgbunlín man. Ì sanlín ke yi di, ò le nwónndè Nyanmian Belemgbin Mân'n.

⁵² Ɔ kɔ hɔ kɔ tɔ Pilatɩ ɔ kɔ sɛlɛ Zozi fuin'n. ⁵³ Mɔ Pilatɩ manlɩn atɩn'n, Zozɛfɔ kɔ yɩ Zozi fuin'n fi kɔlɔwɔ nɩn asɔ. Ɔ kɔ fa kisaan kɔ fɔfɔ yɩ nɔwɔn ɔ kɔ hɔ kɔ sie yɩ sɛka kɔn anun. Sɛka sɔ'n, b'a koto yɩ ɛbota nun, ɛsɛ anɩn bɛ siɛlɩ man sɔanlan nun lɛ. ⁵⁴ Cian sɔ'n tɩ yâ. Yɩ nɔsɔba, anɩn ɛnɔwɔnmɩan ele cɩan'n lɛ bɔ yɩ bɔ.

⁵⁵ Mmalasua'n-mɔ mɔ anɩn bɛ si Zozi sɔ sunmin Galile mɔn nɩn anun'n, bɛ nɔn Zozɛfɔ y'ɔ hɔlɩ sɛka nɩn asɔ ɔ. Bɛ nɩanlɩn sɛka'n ɔ nɔn kɛ bɛ kpɩnlɩn bɛ siɛlɩ Zozi'n. ⁵⁶ M'ɔ yɔlɩ sɔ yueli'n, bɛ kɔ sa bɛ kɔ hɔ awulo. Bɛ kɔ kpɔnndɛ kpɔnndɛ alufanlan nɔn anatɩlɩ-mɔ mɔ bɛ 'fa bɛ sesie Zozi fuin'n. Bɛ kɔ lɛ bɛ ɛnɔwɔnmɩan *ɛnɔwɔnmɩan ele cɩan'n kɛ mala'n kele'n.

24

Zozi ewuetinngɛ'n

(Matie 28.1-10, Maaki 16.1-8, Zɔvan 20.1-10)

¹ Mɔlɛ nɩn alibahɩan, mmalasua'n-mɔ kɔ fa alufanlan'n nɔn anatɩlɩ'n-mɔ mɔ bɛ kpɔnndɛlɩ bɛ siɛlɩ'n bɛ kɔ hɔ Zozi sɛka nɩn asɔ. ² Ɛbɔɛ'n mɔ bɛ falɩ bɛ nyinlin sɛka nɩn anɔan'n, bɛ 'kɔ a ju a, b'a kunndo ɛbɔɛ sɔ'n b'a sie ahanmɩan. ³ Bɛ kɔ wɔlɔ sɛka nɩn anun, kɔsɔ bɛ ngɔ nwun man yɛ Mɩn Zozi fuin'n. ⁴ Ɛjɔlɛ'n kɔ sin bɛ nɔwɔn. Ɛbɛlɛ ala, menian nnyuan kɔ yɩ bɛ nɔwɔn kɔ hele bɛ. Menian nnyuan sɔ'n-mɔ wowula taladiɛ nvufue nyɩhyɛɩn. ⁵ Esulo kɔ han mmalasua'n-mɔ, bɛ kɔ sisi bɛ ti asɩ. Menian nnyuan'n kɔ bisa bɛ kɛ: “Sɔanlan'n mɔ yɩ nyɩn wɔ sɔ'n, ɔ yɔ sɛ mɔ ewue mma'n-mɔ afian yɛ ɛmɔ lɛ kpɔnndɛ yɩ'n?” ⁶ Ɔ nɔn man ɛwa, nan ɔ fi ewue nun ɔ'a tinngɛ. Mɛlɛ mɔ anɩn ɔ tɛ wɔ Galile mɔn nɩn anun'n, ɛmɔ ati káci ɛjɔlɛ'n m'ɔ hanlɩn helelɩ ɛmɔ'n. ⁷ Ɔ hanlɩn helelɩ ɛmɔ kɛ: ‘Ɔ fata kɛ bɛ yɩ Mɔn Baa'n bɛ man menian ɛtɛfɔɛ'n-mɔ. Bɛ 'bɔbɔ yɩ kɔlɔwɔ sɔ bɛ kun yɩ. Nan yɩ cɩan nsan nɩn asɔ, ɔ fi ewue nun ɔ 'tinngɛ.’ ” ⁸ Mɔ menian nnyuan'n hanlɩn sɔ'n, mmalasua'n-mɔ ati kacɩlɩ ɛjɔlɛ sɔ'n-mɔ mɔ Zozi hanlɩn'n.

⁹ Bɛ fi sɛka nɩn asɔ, bɛ kɔ hɔ kɔ bɔ ɛjɔlɛ sɔ'n kɔalaa bɛ kɔ hele Zozi menian bulu nɔn kɔn'n ɔ nɔn ɛhɩnlɩn-mɔ kɔalaaɩn. ¹⁰ Mmalasua'n-mɔ mɔ bɛ hanlɩn ɛjɔlɛ sɔ'n bɛ helelɩ mmɔfɔɛ'n-mɔ'n y'ɔ lɛ Mali m'ɔ fi Magɩdala'n, Zɔvanɩn, Zɔvakɩ anin Mali, ɔ nɔn mmalasua ɛhɩnlɩn-mɔ mɔ bɛ nɔn bɛ hɔlɩ sɛka nɩn asɔ'n. ¹¹ Mmɔfɔɛ'n-mɔ buli ɛjɔlɛ'n mɔ mmalasua'n-mɔ hanlɩn helelɩ bɛ'n kɛ ɛlaliɛ. Ɛhɩka ati, mmɔfɔɛ'n-mɔ a nne man ɛjɔlɛ sɔ'n b'a nni man. ¹² Nan kɔsɔ, Pɩɛlɩ jasɔlɩ, ɔ nwanndili ɔ hɔlɩ sɛka nɩn asɔ. M'ɔ juli ɛlɔ'n, ɔ hanlɩn yɩ nɔwɔn asɩ ɔ nɩanlɩn sɛka nɩn anun. Kisaan'n mɔ bɛ falɩ fɔfɔlɩ Zozi anwɔn nɩn ala yɛ ɔ nwunlin yɩ sɛka nɩn anun ɔ. M'ɔ nwunlin yɩ sɔ'n, ɛjɔlɛ'n sinlin yɩ nɔwɔn, ɔ salɩ hɔlɩ yɩ awulo.

Emayusɩ atɩn nɩn asɔ

(Maaki 16.12-13)

¹³ Mɔlɛ cɩan sɔ'n kɔnmɔgba, anɩn Zozi menian'n-mɔ anun nnyuan lɛ kɔ kulo'n mɔ bɛ fɛlɛ yɩ Emayusɩ nɩn asɔ. Zoluzalɛmɔn nɔn Emayusɩ, cilo bulu ɔ nɔn kɔn y'ɔ wɔ bɛ afian ɔ. ¹⁴ Anɩn Zozi menian nnyuan sɔ'n lɛ kan ɛjɔlɛ'n kɔalaa m'ɔ tɔlɩ Zoluzalɛmɔn nɩn anwɔn ɛjɔlɛ. ¹⁵ Mɛlɛ mɔ anɩn bɛ lɛ kan ɛjɔlɛ sɔ'n-mɔ bɛ su yɩ bɔsɔ akpɔlɔwɔ'n, Zozi muonun kɔ kpɔ bɛ ɔ nɔn bɛ bɛ kɔ san nun. ¹⁶ Nan kɔsɔ b'a nnwun man Zozi nzɔlɛ. Ɔ sanlɩn kɛ ɔ tɩ kɛ like bie a hala bɛ nyɩn.

¹⁷ Zozi kɔ bisa bɛ kɛ: “Nzu like diɛ anwɔn akpɔlɔwɔ yɛ ɛmɔ lɛ tia kɔ a, anɩn ɛmɔ lɛ su'n?”

Mɔ Zozi bisalɩ bɛ kosuan sɔ'n, bɛ kɔ jejinlan, bɛ nyunnun kunngoun. ¹⁸ Bɛ nunhan kɔn, bɛ fɛlɛ yɩ Keleyopasɩ, ɔ kɔ bua Zozi kɛ: “Bode'n mɔ ɔ'a si ɛlɛnyuan ɛhɩ'n, yɩ ti, wɔ ngɔnmɩn cein ala yɛ ɛ wɔ Zoluzalɛmɔn ɛbɛlɛ mɔ ɛ tɩlɩ man ɛjɔlɛ sɔ nɩn ɔ?”

¹⁹ Zozi kɔ bisa bɛ kɛ: “Anɩn nzu ɛjɔlɛ diɛ ɔ?”

Bɛ kɔ bua yɩ kɛ: “Ɛjɔlɛ a tɔ Zozi m'ɔ fi Nazaletɩ'n. Anɩn Zozi tɩ kpɔmanfɔɛ m'ɔ lɛ tunmin. Yɩ nyɔlɛ'n-mɔ nɔn yɩ nɔan ɛjɔlɛ nɩn anun, ɔ'a hele wɔ Nyanmɩan

nɔn menian'n-mɔ anyunnun ke ɔ le tunmin. ²⁰ Yé tɛɛyɪfɔe mgbain'n-mɔ nɔn yé mân nɔn asɔ mgbain'n-mɔ, b'a yɪ yɪ a man maan b'a bubɔ yɪ kulɔwa sɔ b'a hun yɪ. ²¹ Yé afan, ye leli ye lili ke, yɪ dein yê Nyanmian a sɔan yɪ ke ɔ bála a a le Izalaye mân nɔn ati ɔ. Nan kɔsɔ, ke bode sɔ'n sili'n, ene ti yɪ cian nsan. ²² ɔ ti ananhɔle ke yé fâ nɔn anun mmalasua mmie-mɔ a han asinbenwɔn ejɔle b'a hele yé. Asinbenwɔn ejɔle sɔ'n y'ɔ le ke, ene alibahian be hɔli Zozi seka nɔn asɔ a, ²³ be ngɔ nwun man yɪ fuin'n. Be fi seka nɔn asɔ be kɔ sa be kɔ a. Be kɔ han be kɔ hele yé ke nyanmiansɔ mmɔfɔe-mɔ a yɪ bé nwɔn a hele bé. Mmɔfɔe sɔ'n-mɔ kɔ han kɔ hele bé ke Zozi anyɔn wɔ sɔ. ²⁴ Yé manngɔn'n mmie-mɔ kɔ hɔ seka nɔn asɔ. Be nwunlin ninng'e'n-mɔ kwalaa ke mmalasua'n-mɔ kpɪnlin hanlin yɪ'n. Kɔsɔ, Zozi muonun diɛ, b'a nnwun man yɪ."

²⁵ Ehi a, Zozi kɔ han kɔ hele bé ke: "Mmelenzua tomgbán! ejɔle kwalaa mɔ Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ a hele'n, yɪ bu etie yɔ si man emɔ o! ²⁶ Asɔ, ɔ nze nvata man ke *Kilisi'n, Belemgbin Ngɔandefɔe'n, ɔ nwún amanninhunlun sɔ'n nán ɔ wɔlɔ yɪ anunminnyanmɔn nɔn anun ɔ? ²⁷ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, yɪ nwɔn ejɔle m'ɔ wɔ Eहेले Ejɔle nɔn anun'n, ɔ kɔ hehele bé nɔn. ɔ kɔ bɔ yɪ bu Moyizi kalata diɛ'n-mɔ asɔ ɔ kɔ ju mgbɔmanfɔe'n-mɔ diɛ'n-mɔ asɔ."

²⁸ Mɔ be hɔli dede mɔ be ka kaan be ju kulo'n mɔ be le kɔ sɔ nɔn asɔ'n, Zozi yɔli ke sɔanlan m'ɔ le kpe nɔn ɔ kɔ mɔa ɔ. ²⁹ Menian nnyuan'n kɔ hyɪ Zozi kɔ sie, bé nwan: "Da yé nwɔn ewa. ɔ sanlin ke alíe a san a yue." Mɔ be hanlin sɔ'n, Zozi kɔ tie ɔ nɔn bé be kɔ hɔ awulo.

³⁰ Zozi nɔn bé be kɔ tetanlan tɔbɪli nɔn anwɔn. ɔ kɔ fa kpaɔn'n ɔ kɔ la Nyanmian asɪ. M'ɔ lali Nyanmian asɪ yueli'n, ɔ kɔ bu kpaɔn nɔn anun ɔ kɔ man bé. ³¹ Zozi falɪ kpaɔn'n manlin bé ala a, bé nyɔn'n kɔ buke be kɔ nwun yɪ nzɔle. Nan kɔsɔ Zozi nwannyanlin bé nyunnun ebele. ³² Mɔ Zozi hɔli'n, be le kan be kele bé nwɔn ke: "Atunnun, mele mɔ ɔ 'tutu Eहेले Ejɔle nɔn abɔ ɔ kele yé'n, yɪ ti yê anɔn yé ahɔnlin a tɔ yé nɔn a man y'a li fe kpa nɔn ɔ."

³³ Ebele ala, be kɔ jasɔ be kɔ sa bé nzin Zoluzalemɔn. Be kɔ 'ju a, Zozi menian bulu nɔn kɔn'n nɔn bé manngɔn'n-mɔ a yia. ³⁴ Be le kan ke: "Yé Mɔn fi ewue nɔn a tinng'e sakpa! Simɔn a nwun yɪ!" ³⁵ Menian nnyuan'n mɔ bé kɔsɔ be fi Emayusi be juli ebele'n, ejɔle mɔ Zozi hanlin heleli bé atunnun, ke ɔ kpɪnlin yɔli mɔ be nwunlin Zozi nzɔle mele mɔ ɔ 'fa kpaɔn'n man bé'n, be kɔ han yɪ kwalaa be kɔ hele ehɪnlin-mɔ.

Zozi 'ba yɪ yɪ nwɔn kele yɪ menian'n-mɔ

(Matie 28.16-20, Maaki 16.14-18, Zvan 20.19-23, Junman'n 1.6-8)

³⁶ Mele mɔ anɔn bé nɔan wɔ sɔ be le kan ejɔle sɔ'n, fian, Zozi kɔ fite bé afian ebele, yɪ nwan: "Emɔ mán bé lɔa cíci bé nwɔn!"

³⁷ Mɔ be nwunlin Zozi'n, esulo hanlin bé ese bé nwɔn ngɔmɔa tuli. ɔ sanlin ke be jɔnlin ke b'a nwun enwɔnmɔn. ³⁸ Zozi kɔ bisa bé ke: "Nzuke ati yê emɔ sulo sɔa ɔ? Nzuke ati yê emɔ ajɔnlin'n ti nnyuan nnyuan ɔ? ³⁹ Emɔ nían mín sa'n-mɔ nɔn mín ja'n-mɔ! Emɔ nwun yɪ ke mín ɔ! Emɔ hán mín be nían. ɔ sanlin ke enwɔnmɔn le man anwɔnnaan ɔ nɔn bowe ke n ne yɪ mɔ emɔ nwun mín'n."

⁴⁰ Mɔ Zozi 'kan ehɪ kele bé'n, anɔn ɔ le fa yɪ sa'n-mɔ nɔn yɪ ja'n-mɔ kele bé. ⁴¹ Ejɔle'n kɔ yɔ bé fe sɔnman, ese ɔ kɔ sin bé nwɔn dede be ngɔala be nnwun man ke ɔ ti ananhɔle ɔ. Ehi a, Zozi kɔ bisa bé ke: "Asɔ emɔ le like ewa mɔ be di ɔ?" ⁴² Mɔ Zozi bisali bé kosuan sɔ'n, be kɔ fa ejue ndɔan be kɔ man yɪ. ⁴³ ɔ kɔ li ejue sɔ'n bé nyunnun ebele.

⁴⁴ M'ɔ lili yueli'n, yɪ nwan: "Mele mɔ anɔn mɔn nɔn emɔ ye te ti'n, n ganlin n geleli emɔ ke, mín nwɔn ejɔle'n kwalaaatin mɔ b'a hele wɔ Moyizi mala nɔn anun, mgbɔmanfɔe'n-mɔ kalata nɔn anun, ɔ nɔn Izalaye ejue etɔe kalata nɔn anun'n, ɔ di ke ɔ kpɪn sɔ. Ejɔle sɔ nɔn a kpɪn sɔ."

⁴⁵ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ yueli'n, ɔ kɔ buke bɛ ajɔnlɔn'n maan bɛ kɔ tɪ Ehelɛ Ejɔlɛ nɔn abɔ. ⁴⁶ Ehika ati, Zozi kɔ han kɔ hele bɛ kɛ: “E 'nwun ejɔlɛ mɔ b'a helɛ'n: ɔ di kɛ *Kilisi'n, Belemgbin Ngɔandefɔɛ'n, nwun amannɔnhunlun bɛ kun yɪ. Bɛ kun yɪ a, yɪ cɪan nsan nɔn asɔ, ɔ fi ewue nun ɔ 'tinnge. ⁴⁷ Esɛ ɔ fata kɛ Kilisi'n, Belemgbin Ngɔandefɔɛ'n, dunman nun, bɛ bɔ yɪ bɔ Zoluzalemɔn ɛwa, bɛ bɔ Ejɔlekpa'n bɛ kele eyuadi nɔn anun menian'n-mɔ kɔalaatin maan bɛ kaci bɛ abalabɔ'n bɛ fa bɛ nwɔn bɛ man Nyanmɪan nɔn b'a nyan ɛɛ face. ⁴⁸ Emɔ di ejɔlɛ sɔ nɔn anwɔn adanzɛ. ⁴⁹ Like'n mɔ mɪn Sɪ a fa a bɔ emɔ anɔhɔba'n, mɪn muonun mɪn 'ba man ɔ ba emɔ sɔ. Nan kɔsɔ, emɔ tɔnlan Zoluzalemɔn kulo nɔn asɔ ɛwa dede maan anwunno tunmin'n wɔlv emɔ nun.”

Zozi 'ba fɔ kɔ nyanmɪansɔ

(Maaki 16.19-20, Junman'n 1.9-11)

⁵⁰ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ yueli'n, ɔ nɔn bɛ bɛ fi kulo nɔn anun bɛ kɔ fite. Bɛ kɔ hɔ Betanin afan. Ebelɛ, Zozi kɔ kuku yɪ sa'n-mɔ anwunno ɔ kɔ yeyila bɛ sɔ. ⁵¹ Melɛ mɔ ɔ 'yeyila bɛ sɔ'n, ɔ nɔn bɛ bɛ afian kɔ tɪ, ɔ kɔ fɔ kɔ hɔ nyanmɪansɔ. ⁵² Zozi menian'n-mɔ diɛ, mɔ bɛ solɪ yɪ yueli'n, bɛ le fɛ elie kpili kpa bɛ kɔ sa bɛ kɔ hɔ Zoluzalemɔn. ⁵³ Temɔn biala bɛ gua Nyanmɪan awulo nɔn anun bɛ yɪ yɪ aye.

EJOLEKPA'N MƏ ZUAN HELELI'N

M'ə wə nun'n

Nwan sʋanlan dɪe y'ə le Zʋan? Anɪn Zʋan nɔn yɪ nianman bian Zʋakɪ, bɛ wə Zozi mməfʋe bulu nɔn nnyuan nɪn anun. Anɪn, bɛ nɔn bɛ sɪ Zebede, bɛ di asue nun junman bɛ cɪ ejue Galile asue nɪn anun. Eɪ, mə Zozi fɛleli bɛ'n, bɛ yacili asue nun junman'n mə bɛ di'n bɛ sili yɪ sʋ. Ɔ fi ebɛle, bɛ kacili Zozi amanngʋn kpa. Ejolekpa'n mə Zʋan heleli nɪn anun, ə mmə man yɪ muonun yɪ dunman, nan ejole m'ə kan'n y'ə le “sʋanlan'n mə Zozi kulo yɪ'n” (yɪ ti 13.23). Ɔ kan sə ə bebɛle yɪ nʋɔn asɪ. Mɛle mə bɛ bʋbəlɪ Zozi kʋlɔwa nɪn asʋ'n, Zozi falɪ yɪ nin Mali ə wulalɪ Zʋan asa nun kɛ ə nɪan yɪ sʋ mán yɪ (19.25-27).

Ejolekpa eɪ anun, Zʋan le kele yɛ kɛ Zozi Kilisi tɪ Sɪe Nyanmɪan Bangəɔ. Ɔ sʋanlɪn yɪ Wa Zozi asɪe nɪn asʋ ewa kɛ ə wú wə yɛ etɛ'n-mə dunman nun maan sʋanlan biala m'ə kə le yɪ kə li'n nyan nyanmɪansʋ ngʋan m'ə le man ayuelɛ'n (3.16).

Zʋan le kele yɛ kɛ Zozi kan yɪ “dɔɛ” nɪn anwɔn ejole (2.4; 7.30; 8.20; 12.23,27, 13.1; 16.32; 17.1). “Dɔɛ” sə'n y'ə le Zozi ewue'n nɔn yɪ anunminnyanmɔn eyɪe tɛmɔn'n. Eɪkɪa ati, Zʋan a hye yɪ Ejolekpa nɪn anun nnyuan. Alimʋa dɪe nɪn anun, ye nʋun ninngɛ mə Zozi yəlɪ asannan nán yɪ dɔɛ nɪn a ju'n (yɪ ti 1-12). Zʋan le kan Zʋan Batisi adanzɪe'n m'ə lili yɪ Zozi anwɔn'n, ə nɔn kɛ ə kpɪnlɪn yəlɪ mə Zozi fɛleli yɪ alimʋa menian'n-mə nɪn anwɔn ejole. Ye nʋun yɪ kɛ Zozi həlɪ Zoluzalemɔn dɔɔn kpa mɛle mə Zufu'n-mə 'di bɛ feti'n-mə'n. Zozi nɔn menian'n-mə jɔjɔli, ə heheleli bɛ ninngɛ m'ə sʋ ebʋe. Zozi yəlɪ asinbenwɔn ninngɛ dɔɔn, nan Zʋan a kpa nun nzələ nsʋ ala m'ə kele yɛ kɛ Zozi tɪ Nyanmɪan Awa sakpa.

M'ə tɔ sʋ nnyuan nɪn anun, Zʋan le kan ninngɛ mə Zozi yəlɪ mɛle mə yɪ dɔɛ'n juli nɪn anwɔn ejole (yɪ ti 13-21). Nɔsɔba mə yɪ alɪe cɪn an, bɛ 'kun Zozi'n, ə nɔn yɪ menian bulu nɔn nnyuan'n bɛ didili, ə manlɪn bɛ afɔtu, ə yəlɪ bɛ ti asɔnɪn. Eɛe Zʋan le kele yɛ kɛ Zozi kpɪnlɪn wuli ə tinngeli, eɛe ə yɪli yɪ nʋɔn ə heleli yɪ menian'n-mə'n. Kalata nɪn agualɛ nɪn, Zʋan le kele yɛ kɛ ə kpɪnlɪn yəlɪ mə Zozi nɔn yɪ menian'n-mə yialɪ Galile asue nɪn anʋan'n.

Zozi Kilisi tɪ Nyanmɪan Anʋan Ejole

¹ Abʋbə nɪn anun, mə Nyanmɪan 'bə ninngɛ kʋalaatin'n, anɪn sʋanlan kʋn wə ebɛle. Sʋanlan sə'n, bɛ fɛle yɪ Nyanmɪan Anʋan Ejole. Ɔ nɔn Nyanmɪan yɛ bɛ tɪ ə. Ɔ tɪ Nyanmɪan sakpa. ² Abʋbə nɪn anun, sʋanlan sə'n nɔn Nyanmɪan yɛ bɛ tɪ ə. ³ Nyanmɪan nanndɪli yɪ sʋ y'ə bəlɪ ninngɛ kʋalaatin ə. Like fɪí nɔn man ebɛle mə Nyanmɪan a nnanndɪ man yɪ sʋ ə'a mmə man ə. ⁴ Ngʋan baka'n y'ə le yɪ. Yɛ ngʋan baka sə'n y'ə tɪ menian'n-mə kanlannɪe nɪn ə. ⁵ Kanlannɪe sə'n le ta awosin mán nɪn anun. Awosin'n nwan ə 'fia kanlannɪe nɪn anyɪn. Ɔ mantanlɪn yɪ dede a, ə'a ngʋala man yɪ nyɪn fia.

Zʋan Batisi adanzɪe m'ə lili'n

⁶ Ɔ wə ebɛle dede a, cɪan kʋn Nyanmɪan kə yɪ sʋanlan kʋn asɪe nɪn asʋ ewa kɛ ə lí adanzɪe. Sʋanlan sə'n, bɛ fɛle yɪ Zʋan. ⁷ Zʋan walɪ kanlannɪe nɪn anwɔn adanzɪe elie maan menian'n-mə kʋalaa nanndɪ yɪ sʋ bɛ de kanlannɪe sə'n bɛ di.

⁸ Nán kɛ yɪ y'ə tɪ kanlannɪe nɪn ə, nan ə walɪ kanlannɪe nɪn anwɔn adanzɪe elie.

⁹ Kanlannɪe kpa sə'n m'ə man menian'n-mə kʋalaa nʋun asɪ'n le ba mán nɪn anun. ¹⁰ Ɔ walɪ juli asɪe nɪn asʋ ewa. Yɪ yɛ Nyanmɪan man ə sesielɪ eyuadɪ nɪn ə. Kʋsʋ menian dɔɔn a mmu man yɪ like. ¹¹ Ɔ walɪ menian'n mə Nyanmɪan falɪ

bé yóli yí di'e'n-mò afian, bé kúsvu bé dòvón, b'a nne man yí. ¹² Nan kúsvu mmie-mò leli yí. Menian sò'n-mò kwalaa mò be leli yí be lili'n, ò'a man bé atn maan b'a kaci Nyanmian amma. ¹³ Nyanmian mma'n mò b'a kaci'n, nán kulo svanlan tunmin nun ke belenzua non balasua bé wa mò b'a wv yí ò. Nan Nyanmian muonun yê ò'a fa ngvan fufòle sò'n ò'a man bé ò.

¹⁴ Nyanmian Anvan Ejòle nin a kaci yí nwón kulo svanlan, ò a a tanlan yé afian ewa. Ò'a nwun yé nwón anwunnvoe kpili kpa. Esee ò'a yí Nyanmian ò'a hele yé yuein. Y'a nwun yí anunminnyanmò'n, anunminnyanmò'n mò Sיע Nyanmian falí manlín yí'n. Ò sanlín ke ò ti yí Bangòbò. ¹⁵ Svanlan sò nin anwón ejòle yê Zvan tianlín nun hanlín nin ò. Yí nwan: “Svanlan ehí yê n ganlín ke ò li mín nzin ò le ba nin ò. Ò ti kpili tala mín. Ò sanlín ke ò ti así dahuu.” ¹⁶ Ehí, anwunnvoe baka'n m'ò ti nin ati, ò'a yeyila yé sv. Esee bòbò, ò te yeyila yé sv kpili kpa. ¹⁷ Afi, daba Nyanmian nanndíli yé nan *Moyizí asu yê ò falí yí mala'n manlín yé ò. Nan sian di'e, Nyanmian nanndí Zozi Kilisi asu ò'a nwun yé nwón anwunnvoe ò'a hele yé ananhòle atín'n. ¹⁸ Svanlan fíí nwunlín man Nyanmian lé. Nan Nyanmian Bangòbò Zozi m'ò ti Nyanmian'n, m'ò mantan Sיע'n, yí y'ò man ye nwun yí ò.

*Zvan Batisi 'ba han yí muonun yí ewale nin anwón ejòle
(Matie 3.1-12, Maaki 1.1-8, Luku 3.1-18)*

¹⁹ Ò 'ba yò sò'n, anin Zvan le sònin menian wò asue Zuludín nin anzin elò líka kòn. Zoluzalemón Zufu mgbain'n-mò kò ti. Cian kòn, be kò svan Nyanmian *teeyifue mmie-mò non *Levifue kúsvu mmie-mò, be kò a kò tv Zvan, bé nwan: “Zvan, wó muonun, nwan svanlan di'e y'ò le wó?”

²⁰ Mò be bisali kosuan sò'n, Zvan kpacíli nun ò hanlín yí ananhòle yuein heleli bé ke: “Nán *Kilisi'n y'ò le mín.”

²¹ Mò Zvan bualí bé sò'n, bé nwan: “Se nán yí y'ò le wó a, anin nwan svanlan di'e kpa y'ò le wó? *Eli y'ò le wó anaan?”

Zvan nwan: “Nán Eli y'ò le mín.”

Esee be kò bisa yí biekun ke: “Anin Nyanmian *Kpòmanfue'n y'ò le wó ò?”

Zvan nwan: “Ceece.”

²² Ejòle ehí kò sin bé nwón, bé nwan: “A! Anin nwan svanlan di'e bòbò kpa y'ò le wó? Bua yé bie maan ye hó hán héle bé mò be svanlín yé'n. E bu wó nwón ke nwan y'ò le wó?”

²³ Ehí a, Zvan nwan: “Svanlan'n mò Nyanmian Kpòmanfue *Ezayi lili mva hanlín yí nwón ejòle ke:

Svanlan kòn le tian ewâ nin anin elò ke:

'Emò sésie yé Mìn atín'n!'

svanlan sò'n y'ò le mín.”

²⁴ Bé mò be svanlín bé Zvan anwón elò'n mmie-mò ti *Falisifue. ²⁵ Bé nwan: “Se nán Kilisi'n y'ò le wó, se nán Eli y'ò le wó, esee se nán Nyanmian Kpòmanfue'n y'ò le wó a, anin nzuke ati yê e sònin menian'n-mò ò?”

²⁶ Mò be bisali kosuan sò'n, Zvan nwan: “Mín di'e, n ne nzue yê mìn fa mìn sònin ò, nan svanlan kòn wò emò afian ebele, emò nzi man yí. ²⁷ Svanlan sò'n fi mín nzin ò le ba, mìn nze nvata man ke mìn nyannjí yí ja mgbabua nyanman'n bòbò mgban ò.” ²⁸ Ejòle ehí kwalaa sɪnlín Betanin, asue Zuludín nin ebue kòn elò, líka mò anin Zvan sònin menian'n-mò'n.

Nyanmian Bva Baa'n y'ò le Zozi

²⁹ Mò be hanlín ehí yueli'n, yí alíe hinlín, Zvan 'tv yí nyín an, anin Zozi le ba yí nwón ebele, yí nwan: “E 'nwun Nyanmian *Bva Baa'n, Nyanmian 'ba fa yí yí mân nin ati tee ò tu yí ete'n kò. ³⁰ Yí dein yê n ganlín yí ejòle ke: ‘Svanlan kòn li mín nzin ò le ba, ò ti kpili tala mín. Ò sanlín ke ò ti así dahuu.’ ³¹ Mìn nzi man

yí daba. Nan kemó ɔ fata ke Izalaye amma'n-má nwun yí'n, yí ti yê Nyanmian a swan mín ke m mála n vá nzue n zónun bé ɔ."

³² Ehi, Zvan lili Zozi anwɔn adanzie ke: "Mun kan mun kele emó ke, m'an nwun ke Wawe Nwanzan-nwanzan'n fi nyanmiansu ke abubule ɔ'a ju ɔ'a tanlan yí su. ³³ Mín bábɔ muonun, anin mun nzi man yí swanlan ehóle kun'n, nan Nyanmian a han a hele mín ke: 'Swanlan'n má ε kó nwun ke mín Wawe Nwanzan-nwanzan'n kó ju kó tanlan yí su'n, swanlan sɔ'n yê ɔ 'fa Wawe sɔ'n sɔnun menian'n-má ɔ.' ³⁴ Ejóle sɔ'n má m'an nwun yí mín nyinsu nun ati, mun di yí nwɔn adanzie ke ɔ ti Nyanmian Awa sakpa."

Zozi 'ba fɛle yí alimwa menian'n-má yí nwɔn

³⁵ Ehi má alíe hɔnɔn'n, anin Zvan nɔn yí menian'n-má anin nnyuan jijin ebele. ³⁶ M'ɔ nwunlin ke Zozi le sun'n, yí nwan: "E 'nwun Nyanmian *Bua Baa'n." ³⁷ Má yí menian nnyuan'n tili ejóle sɔ'n, be yacili yí ebele yê cuein, be kó si Zozi su. ³⁸ Zozi hólí kaan, ɔ 'tu yí nyun yí nzin an, menian si yí su. ɔ kó bisa bé ke: "Emó le kpɔndɛ nzu?" Bé nwan: "*Labi" (yí bu y'ɔ le ke ngehelefuɛ), "ye le kpɔndɛ lika má ε ti'n."

³⁹ Ehi a, Zozi nwan: "Emó bála a nian."

Ebele ala, be kó si yí su be nɔn yí kó hɔ lika m'ɔ ti'n, be nɔn yí kó tanlan ebele dede senze'n kó tɔ. ɔ 'ba yɔ sɔ'n, má Zvan menian nnyuan'n 'si Zozi sɔ'n, anin b'a bɔ nɔsɔba dɔe nnan.

⁴⁰ Zvan menian nnyuan sɔ'n, kɔn li Andele. Andele sɔ'n, yí nianman y'ɔ le Simɔn Pielí. ⁴¹ Andele y'ɔ lili mwa hólí tɔli yí nianman bian Simɔn an, yí nwan: "Mín nianman Simɔn, y'a nwun *Mesi'n." (Yí bu y'ɔ le ke *Kilisi, Izalaye Belemgbin Ngɔandefuɛ.)

⁴² Má Andele hanlin sɔ yueli'n, ɔ nɔn yí kó hɔ Zozi anwɔn elɔ ɔ kó fa yí kó hele yí. Zozi nianlin yí a, yí nwan: "Wó, be fɛle wó Simɔn. Zvan awa y'ɔ le wó. ɔ fi ene m'ɔ kó'n, be 'ba fɛle wó Sefasi." (Sefasi'n ti *ebele anie, yí *gelekɩ nun an, anin ɔ li Pielí. Yí bu y'ɔ le ke ebuɛ.)

Natanaye 'ba nwun ke Zozi ti Nyanmian Awa

⁴³ Ehi, má alíe hɔnɔn'n, Zozi nwan ɔ 'kó Galile mân nun anin elɔ. M'ɔ tuli yí bu má ɔ 'kó'n, ɔ kó hɔ kó tu Filipɔ, yí nwan: "Filipɔ, si mín su!" ⁴⁴ Filipɔ nɔn Andele nɔn Pielí, be fi kulo kɔn. Be fɛle kulo sɔ'n Betisayida.

⁴⁵ Má Zozi hanlin sɔ yueli'n, Filipɔ kó hɔ kó tu Natanaye, yí nwan: "Swanlan'n má *Moyizi hanlin yí nwɔn ejóle *Mala Kalata nun anin, má ese Nyanmian mgbɔmanfuɛ'n-má kɔsu heleli yí nwɔn ejóle'n, y'a nwun yí. Be fɛle yí Zozi. ɔ fi Nazaletí. Yí sɩ y'ɔ le Zozefu."

⁴⁶ Ejóle sɔ'n má Filipɔ hanlin heleli yí'n sinlin yí nwɔn, yí nwan: "Nazaletí kulo ehi m'ɔ wɔ elɔ'n, asu like kpa 'fite su lé?"

Filipɔ nwan: "Bala, ba nian."

⁴⁷ Má Zozi nwunlin ke Natanaye le ba yí nwɔn ebele'n, yí nwan: "Emó nían, Izalaye swanlan bákɔ y'ɔ le swanlan ehi, ɔ nni man ato fíí."

⁴⁸ Ejóle sɔ'n kó sin Natanaye anwɔn, yí nwan: "Nan ε sɩ mín nin?"

Zozi nwan: "Má anin ε ti *figi baka nun abu, má Filipɔ feleli man wó'n yê n nwunlin wó ɔ."

⁴⁹ Natanaye nwan: "*Labi, ε ti Nyanmian Awa, ese ε ti Izalaye Belemgbin sakpa."

⁵⁰ Zozi nwan: "Kemó mín nwan n nwunlin wó figi baka nun abu'n, ɔ man a le a li? E 'ba nwun ninngɛ dɔɔn má be tala ehi." ⁵¹ Ese yí nwan: "Mun kan yí ananhóle mun kele emó ke, emó 'ba nwun ke anwunno nun a buke yê nyanmiansu mmɔfuɛ'n-má fi *Mân Baa nun anwɔn asie nun asu ewa, mmie-má le fu a, anin mmie-má le ju."

2

Zozi 'ba hɔ atɔnvɔle kɔn abv Kana kulo nun asv

¹ Mɔ Zozi felelɛ yɛ menian sɔ'n-mɔ yueli'n, yɛ nzin cɪan nɪan, anɪn be le fa atɔnvɔle kɔn Galile mɔn nun anɪn elɔ kulo kɔn asv. Kulo sɔ'n, be fele yɛ Kana. Anɪn Zozi anin'n wɔ ebele bie. ² Atɔnvɔle sɔ nun abv, be kɔ fele Zozi nun yɛ menian'n-mɔ. ³ Be lili feti'n dede mɔ ɔ 'kɔ bie'n, bɛ nzan'n kɔ yue. Ehi a, Zozi anin'n kɔ hɔ kɔ tɔ yɛ, yɛ nwan: "Zozi, bɛ nzan nun a yue o."

⁴ Zozi manlin yɛ nwan sɔ a, yɛ nwan: "M mɔ, si abɔtamɔn, nɔn mɪn *dɔe dɪe'n nyan juli man."

⁵ Ebele ala, yɛ nin kɔ hɔ kɔ tɔ bɛ mɔ be le su nzan'n, yɛ nwan: "Like biala mɔ Zozi kɔ se ke emɔ yɔ'n, emɔ kpɪnlɪn sɔ be yɔ."

⁶ Anɪn, nyɔbue ɛtɛ nsian jijin ebele, kɔn kvala ke ɔ fa nzue elitili eya kɔn. Nun nzue'n, Zufu'n-mɔ fa nwunnzin bɛ sa be tu bɛ nwɔn efian be yɔ bɛ nwɔn nwannzan-nwannzan, ese be fa be kputa bɛ ninngɛ. Afi, ɔ ti bɛ mala. ⁷ Zozi kɔ han kɔ hele bɛ mɔ be le su nzan'n ke: "Emɔ sɔ nzue be gɪa ɛtɛ ehi-mɔ anɪn maan ɔ yɛ." Mɔ Zozi hanlin sɔ heleli bɛ'n, be kɔ sa nzue be kɔ gugua nun dede be kɔ yi tɪtekeɛ. ⁸ Zozi nwan: "Sian dɪe, emɔ sɔ bie be hɔ mɔn feti nun asv kpain'n."

Ebele ala, be kɔ sa bie be kɔ hɔ. ⁹ Feti nun asv kpain'n 'bɔ sɔ o, nzue nun a kaci nzan. Bian'n nian an, ɔ nnwun man lika mɔ nzan sɔ'n fi ɔ, kɔsɔ bɛ mɔ be le su'n, be dɪe, be si. ¹⁰ M'ɔ bɔli nzan nun asv yueli'n, ɔ kɔ fele atɔnvɔle bian'n, yɛ nwan: "Eja, mɪn 'yɔ wɔ mɔ kpa! A bɔ mɔndɪnlɪn sakpa! Menian'n-mɔ kvalaa, se be 'fa bɛ atɔnvɔle nun an, be di mɔa be su nzan'n m'ɔ yɔ fe kpa'n. Be nun dede be fe a, bele mɔ anɪn be le su m'ɔ nyɔ man fe kpa nun ɔ. Nan wɔ dɪe, mɔ a su yɛ sian'n yɔ fe tala mɔ ɛ lili mɔa sulɪ'n."

¹¹ Anɪn ke ɔ kpɪnlɪn yɔli mɔ Zozi yɛli alimɔa asinbenwɔn like m'ɔ ti nzɔle nun anɪn. ɔ yɛli yɛ Galile mɔn nun anɪn, kulo'n mɔ be fele yɛ Kana nun asv. ɔ yɔli sɔ maan be nwunlin yɛ anɪnminnyanmɔn'n. Asinbenwɔn like sɔ'n manlin yɛ menian'n-mɔ leli yɛ lili. ¹² Mɔ be falɪ atɔnvɔle'n yueli'n, Zozi nun yɛ nin nun yɛ nianman'n-mɔ nun yɛ menian'n-mɔ, be hɔli Kapɛenawɔmɔn kulo nun asv, be lili kɔ yɔ ɛle nnyuan kɔn ebele.

*Zozi 'ba fvan bɛ mɔ be le di gua**Nyanmɪan awulo nun anun'n*

(Matie 21.12-13, Maaki 11.15-17, Luku 19.45-46)

¹³ Kemɔ anɪn Zufu'n-mɔ fanwɔndi feti'n mɔ be fele yɛ *Paki'n ka kaan ju'n, Zozi kɔ hɔ Zoluzalemɔn. ¹⁴ M'ɔ juli elɔ'n, ɔ wɔbɔli Nyanmɪan awulo nun anɪn, ɔ 'kɔ a ju a, anɪn menian mmie-mɔ tɪti ebele, be le tɔnɪn bɛ nnale nun bɛ mmɔa ɔ nun bɛ mɔlɔnɔnman. (Be to ninngɛ sɔ'n-mɔ be fa be yi tee.) ɔ 'tɔ yɛ nyan an, anɪn menian mmie-mɔ tɪti bɛ tɔbɪli nwɔn, be le di esika ɛkacie junman. ¹⁵ Mɔ Zozi nwunlin yɛ sɔ'n, ebele ala, ɔ kɔ hɔ kɔ fa nyanman ɔ kɔ nwɔn mgbele. ɔ kɔ fa kɔ fvan bɛ kvalaa kɔ fite awulo, bɛ nun bɛ mmɔa, nun bɛ nnale'n-mɔ kvalaa. Bɛ mɔ be le kaci bɛ esika'n kɔsɔ, ɔ kɔ han bɛ esika'n-mɔ kɔ gua asi, ɔ kɔ kunnzun bɛ tɔbɪli'n-mɔ kɔ gua asi. ¹⁶ ɔ kɔ han kɔ hele bɛ mɔ be le tɔnɪn mɔlɔnɔnman'n-mɔ ke: "Emɔ yɛti bɛ ninngɛ'n-mɔ kvalaa ewa, nɔn be fa mɪn Si awulo'n be kaci gua elie lika." ¹⁷ Mɔ Zozi hanlin ɛjɔle sɔ'n yueli'n, yɛ menian'n-mɔ ati kɔ kpɪn *Ehele ɛjɔle'n lika ehi asv:

Mɪn Nyanmɪan, wɔ awulo nun anwɔn ehulo

mɔ n ne yɛ'n, ɔ 'ba man mɪn wu.

¹⁸ Ehi a, Zufu mgbain'n-mɔ nwan: "Nzu like dɪe kpa yɛ ɛ kvala yɛ yɔ m'ɔ kele ke ɛ le tunmin ɛ bɔ bala sɔa ɔ?"

¹⁹ Zozi nwan: "Emɔ bɔbu sua nwannzan-nwannzan ehi, nan mɪn 'fa cɪan nɪan mɪn si."

²⁰ Mò Zozi hanlìn sò'n, Zufu mgbain'n-mò nwan: "An! *Sua Nwannzan-nwannzan ehi, mò b'a fa afue abulanan non nsian b'a si'n, wó díe, é 'fa cian nsan kpê é si yí fufòle?" ²¹ Sua nwannzan-nwannzan'n mò anin Zozi le kan yí ejòle'n y'ò le yí muonun yí svanlan baka'n. ²² M'ò fi ewue nun tinngeli'n, yí menian'n-mò kacılı ejòle sò'n m'ò hanlìn'n. O man be leli *Ehele Ejòle'n non mò Zozi hanlìn'n be lili.

²³ Cian dudu mò Zozi lili yí Zoluzalemòn ebele Zufu'n-mò *Paki elie nun anun'n, menian dòn nwunlin yí asinbenwon ninng'e'n m'ò yò'n, be leli yí be lili. ²⁴ Zozi díe, ó'a nva man yí ajonlin ó'a ndu man bé su, ó sanlin ke ó si bé ahonlin nun anun ejòle'n kwalatin. ²⁵ O mgbunndé man ke be kan kulo svanlan anwon ejòle be kele yí bóbó, afi yí muonun, ó si menian'n-mò ahonlin nun anun ejòle'n kwalatin.

3

Zozi non Ninkodemòn 'ba jvò

¹ Anin Zufu'n-mò kpain kòn wò ebele, be fele yí Ninkodemòn. O di *Falisifue'n-mò fâ'n bie. ² Cian kòn kóngóe, ó kò a kò tó Zozi. Yí nwan: " *Labi, y'a nwun ke Nyanmian a svan wó sakpa ke é bála a hehele yé ninng'e. Asinbenwon ninng'e'n-mò mò é yò'n kele ke Nyanmian jin wó nzin. Afi svanlan mò Nyanmian jin man yí nzin'n, ó ngwala man bie yò."

³ Ehi a, Zozi nwan: "Mun kan yí ananhòle mun kele wó ke svanlan biala mò b'a nwò man yí fufòle biekun'n, yí nyin ngwala mmò man Nyanmian Belemgbin Mân'n."

⁴ Mò Zozi hanlìn sò'n, Ninkodemòn nwan: "Nan anin, svanlan mò ó'a yò kpain a yue'n, ó 'yò se nán b'a wò yí fufòle biekun? Asu ó kwalala ke ó sa kò yí nin akunnun maan be wò yí biekun ó?"

⁵ Zozi nwan: "Mun kan yí ananhòle mun kele wó ke svanlan mò b'a nva man nzue non Nyanmian Waw'e'n b'a mman man yí ngvan fufòle'n, ó ngwala man ke ó kaci Nyanmian Belemgbin Mân nun anun svanlan. ⁶ Se kulo svanlan wò wó a, nwun yí ke é di svanlan afilie. Yê se Nyanmian Waw'e'n kusú wò wó a, nwun yí ke é di yí Waw'e nun afilie'n bie. ⁷ Se mun kan mun kele wó ke ó fata ke be wó emò kwalaa fufòle biekun an, n'è man ó sin wó nwòn. ⁸ Lika mò anwonman'n kulo'n y'ò fita kò ó. É ti yí ngan, nan se ó fi nin e, se ó le kò nin e, é nzi man. Awòle fufòle'n mò Nyanmian Waw'e'n wò menian'n-mò'n, ke ó ti yí nun anin."

⁹ Ehi a, Ninkodemòn nwan: "Anin ó 'yò se kpa nán ó'a yò sò?"

¹⁰ Zozi nwan: "E! Ninkodemòn, wó mò é ti Izalayé mân nun asu kpain mò é kekele Nyanmian anvan ejòle'n, é nzi man ninng'e sò'n-mò ó? ¹¹ Mun kan yí ananhòle mun kele wó ke yé le kan ninng'e'n-mò mò yé si nun anwon ejòle yé kele emò, ese yé le di mò y'a nwun yí nun anwon adanzié, kusú emò mmu man yí ananhòle. ¹² Se mun kan asie nun asu ewa ejòle mun kele emò a, emò mmu man yí ananhòle, nan se mun kan nyanmiansu elò ejòle mun kele emò a, ó 'yò se nán emò a le a li? ¹³ Svanlan fíí fuli man nyanmiansu lé, céle ke *Mân Baa'n m'ò fi nyanmiansu ó'a ju asie nun asu ewa'n. ¹⁴ Ke *Moyizi falí jete kòkòle'n ó bòli owo kòn ó sinnzeli yí baka ati ó kpanlanlin yí ewâ nun anun elò daba'n, ó di ke be folá Mân Baa'n kusú anwunno, ¹⁵ maan svanlan biala m'ò kò le yí kò li'n, ó nyan nyanmiansu ngvan m'ò le man ayueli'e'n."

¹⁶ Afi, Nyanmian Kpili a hulo eyuadi'n dede ó'a fa yí Bangòlò'n ó'a hye yí maan svanlan biala m'ò kò le Baa sò'n kò li'n, Nyanmian sikpe'n ngun man yí, nan ó nyan nyanmiansu ngvan m'ò le man ayueli'e'n. ¹⁷ Nyanmian Kpili a nzvan man yí Wa'n ke ó bála a tua eyuadi nun éte nun anwon kale, nan ó svanlin yí ke ó bála a le yí ti ngvan. ¹⁸ Svanlan m'ò de yí di'n, be mmu man yí fúò, nan

svanlan m'ò nne man yí nni man'n, b'a bu yí fòò dada angònmin. Ɔ sanlín kɛ ɔ'a nne man Nyanmian Bangələ'n ɔ'a nni man. ¹⁹ Lika mɔ bɛ 'fa bɛ bu menian'n-mɔ fòò'n, y'ò le kɛ kanlannɛ nɪn a a mân nɪn anun, nan kɔsɔ kemɔ menian'n-mɔ yɔ ɛtɛ nɪn ati, bɛ kulo awosin'n bɛ tala kanlannɛ'n. ²⁰ Svanlan biala m'ò yɔ ɛtɛ'n, ɔ kpɔ kanlannɛ'n, ɔ nvite man nun, afi ɔ sulo kɛ bɛ kɔ nwun yí nyɔlɛ ɛtɛ'n m'ò y'ò'n. ²¹ Nan svanlan m'ò yɔ nyɔlɛ kpa'n, yí dɛ, ɔ fite kanlannɛ nɪn anun, ɔ man bɛ nwun yí fòón kɛ ɔ yɔ like mɔ Nyanmian kulo'n.

Zvan Batisi 'ba han yí nwɔn asɪ man Zozi

²² Ehi anzin, Zozi nɔn yí menian'n-mɔ fi Zoluzalemɔn bɛ jasɔli bɛ hɔli Zude mân nɪn akunnun ɛlɔ. Ɔ nɔn bɛ kɔ li ɛbɛlɛ kɔ yɔ ɛlɛ nnyuan kɔn, ɔ kɔ sɔnɪn menian. ²³ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɪn Zvan wɔ kulo'n mɔ bɛ fɛlɛ yí ɛnɔn nɪn asɔ. Kulo sɔ'n mantan Salimɔn kulo'n. ɛbɛlɛ lika'n tɪ asuma ngònmin. Menian dɔn kpa ba yí nwɔn ɛbɛlɛ maan ɔ sɔnɪn bɛ. ²⁴ Tɛmɔn sɔ nɪn anun, anɪn bɛ tɔli man Zvan fiadi.

²⁵ Zufɔ'n-mɔ efian etue ebialɛ nɪn anwɔn, Zvan menian'n-mɔ nɔn Zufɔ bian kɔn suli akpɔlɔwa kpili kpa. ²⁶ Bɛ kɔ hɔ bɛ kɔ tɔ Zvan, bɛ nwan: “*Labi, svanlan'n mɔ anɪn yɛ nɔn yí wɔ asue Zuludin nɪn anzin ɛlɔ mɔ ɛ hanlɪn yí ɛjɔlɛ'n, sian'n, ɔ lɛ sɔnɪn menian, bɛ kwalaa bɛ nyɪn lɛ kaci yí nwɔn.”

²⁷ Zvan nwan: “Like mɔ Nyanmian a nva a mman man svanlan'n, svanlan ngɔala man kɛ ɔ nyan yí ɔ. ²⁸ ɛmɔ muonun di mín adanzɛ kɛ mín nwan nán *Kilisi'n y'ò le mín, nan mín dɛ, b'a svan mín maan m'an li mɔa yí nyunnun. ²⁹ Yí ti, mín dɛ, svanlan'n m'ò lɛ ja bala'n, n dɪ kɛ yí manngɔn m'ò yɔ biala maan atɔnvɔlɛ'n yɔ kanlanman. Sɛ svanlan'n mɔ ɔ'a ja bala'n bɔ yí amannɛ kɛ ajaa nɪn a yɔ kpa a, yí manngɔn'n di yí nwɔn fɛ kpili kpa. Mín kɔsɔ mín fɛ dɛ m'ò kun mín'n, kɛ ɔ ti yí nɪn anɪn. ³⁰ Ehi ati, ɔ di kɛ yí dunman'n fú, nán mín dɛ'n hán asɪ.”

³¹ Ɔ tɪ ananhɔlɛ, svanlan m'ò fi nyanmiansɔ'n, ɔ tɪ kpili tala menian'n-mɔ kwalaaatin. Svanlan m'ò fi asɛ nɪn asɔ ɛwa'n, anɪn ɔ tɪ asɛ nɪn asɔ svanlan, yɛ asɛ nɪn asɔ ɛwa ɛjɔlɛ y'ò kan ɔ. Nan svanlan m'ò fi nyanmiansɔ'n, ɔ tala kulo svanlan biala. ³² Like mɔ ɔ'a nwun yí nyanmiansɔ nɔn mɔ ɔ'a tɪ'n, bɛ nwɔn ɛjɔlɛ y'ò kan ɔ. Yɛ yí ɛjɔlɛ m'ò kan'n, svanlan fíi nne ndɔ man nun. ³³ Nan svanlan m'ò kɔ lɛ yí nvan ɛjɔlɛ'n kɔ li'n, anɪn svanlan sɔ'n lɛ keke kɛ mɔ Nyanmian kan'n tɪ ananhɔlɛ sakpa. ³⁴ Ɔ sanlɪn kɛ svanlan mɔ Nyanmian Kpili a svan yí'n, Nyanmian Anvan ɛjɔlɛ y'ò kan ɔ. Afɪ Nyanmian a fa yí Wawɛ nɪn a wula yí nun kpa bɔkɔ. ³⁵ Sɛ'n kulo Baa'n, ɔ'a fa ninngɛ kwalaa ɔ'a wula yí sa nun. ³⁶ Svanlan m'ò kɔ susu yí ti kɔ gua Baa sɔ nɪn asɔ'n, ɔ lɛ nyanmiansɔ ngɔan'n. Svanlan mɔ ɔ'a nzusu man yí ti ɔ'a gua man yí sɔ'n, ɔ nnyan man ngɔan sɔ'n bie. Nan Nyanmian sikpɛ'n wɔ yí sɔ dahuu.

4

Zozi nɔn Samali balasua kɔn 'ba jɔjɔ

¹ Ehi, bɛ wɔ ɛbɛlɛ a, yɛ Mɪn kɔ nwun nun kɛ *Falisifɔe'n-mɔ a tɪ yí nwɔn ɛjɔlɛ kɛ ɔ lɛ sɔnɪn menian tala Zvan. ² Ɔ tɪ man kɛ yí Zozi muonun y'ò sɔnɪn menian'n-mɔ aho, nan yí menian'n-mɔ yɛ bɛ di junman sɔ nɪn ɔ. ³ Mɔ Zozi tɪlɪ yí sɔ'n, ɔ fi Zude mân nɪn anun ɔ kɔ hɔ Galile mân nɪn anun ɛlɔ biekun. ⁴ Ɔ fi Zude mɔ ɔ 'kɔ Galile'n, ɔ di kɛ ɔ sɪn Samali mân nun.

⁵ Ehi a, ɔ kɔ hɔ dede ɔ kɔ ju Samali kulo'n mɔ bɛ fɛlɛ yí Sisaa'n tiba, ebo'n mɔ daba Zvakɔbɔ falɪ manlɪn yí wa Zozefɔ nɪn asɔ. ⁶ Ebo sɔ nɪn asɔ yɛ sikala'n mɔ Zvakɔbɔ funlɪn'n wɔ ɔ. Zozi nanndɪlɪ dede m'ò juli ɛbɛlɛ'n, anɪn ɔ'a yue fɛ. Ehi, ɔ kɔ ha sikala nɪn anvan kɔ tanlan. Yí tɛmɔn sɔ nɪn anun, anɪn senzɛ nɪn a jinlan bɛ ti afian. ⁷ Zozi tɪ ɛbɛlɛ kaan, ɔ 'nɪan an, Samali balasua kɔn fi Sisaa kɔ a, ɔ lɛ

ba a sa yí nzue. Zozi nwan: “Mín nianman bala, sa nzue kaan maan n nón.”
 8 Ǿ 'ba yǾ sǾ'n kǿsv, anɪn Zozi menian'n-mǿ a hǿ kulo elǿ, be le kǿ a to like be 'ba li.

9 Ehi a, balasua'n nwan: “E! Anianman bian, ε ti Zufu, mín kǿsv n dɪ Samali balasua, nan ǿ yǾ se mǿ ε le se le mín nzue'n?” M'ǿ man balasua'n le kan sǾ'n, y'ǿ le ke Zufu'n-mǿ nɒn Samali menian'n-mǿ nni man.

10 Zozi nwan: “Se ǿ ti ke ε sɪ like'n mǿ Nyanman fa ce menian, εse se ε sɪ svanlan'n m'ǿ le se le wǿ nzue nɪn an, ahan wǿ lɪlɪ wǿ yê ε 'se le yí maan ǿ man wǿ ngvan nzue fe m'ǿ nzisan man lé ǿ.”

11 Balasua'n tɪlɪ yí sǿ a, yí nwan: “Yemɪnlɪn, ε le man bokiti, yê sikala ehi kǿsv abv hǿlɪ, anɪn ninhan yê ε 'sa ngvan nzue fe sǾ'n man mín ǿ? 12 Yé nan Zvakǿbv falɪ sikala nzue kpa ehi manlɪn yé nán ene bie ǿ. Yí bǿbǿ muonun, ǿ nɒn yí mma'n-mǿ, nɒn yí ayemvǿ'n-mǿ be nɒnlɪn nun nzue'n bie. Nan ε ti wǿ dɪε se dede mǿ ε 'nyan nzue biekun kpa m'ǿ tala ehi asv man yé ǿ? E jɒnlɪn ke ε ti kpa tala Zvakǿbv ǿ?”

13 Ehi a, Zozi nwan: “Svanlan m'ǿ nɒn nzue ehi'n, nzuhoe 'kun yí biekun.
 14 Nan svanlan m'ǿ kǿ nɒn nzue'n mǿ n gǿ sa n gǿ man yí'n, yí dɪε, nzuhoe ngun man yí lé. Ǿ sanlɪn ke nzue sǾ'n mǿ n gǿ sa n gǿ man ǿ kǿ nɒn'n, ǿ 'kaci asutile mǿ nyanmiansv ngvan'n fi nun fite ǿ.”

15 Ehi, Samali balasua'n manlɪn yí nvan sv a, yí nwan: “Yemɪnlɪn, se yí sǿ a, anɪn man mín bie n nón nán nzuhoe a ngun mín kón. Yí dɪε anɪn cɪan fɒfǿle mɪn mma nza man nzue εwa kón.”

16 Zozi nwan: “Balasua, kǿ fe le wǿ hun, ε nɒn yí be bála εwa.”

17 Zozi hanlɪn sǿ a, balasua'n nwan: “N nja man bian.”

Ehi a, Zozi nwan: “Se ε se ke ε ja man bian an, ǿ ti fǿn. 18 Afi mín sɪ ke a ja mmelenzua ngǿkɒn nnun a yila, yê nunhan'n kǿsv mǿ ε nɒn yí be wǿ ebele'n, ǿ jalɪ man wǿ. Sakpa, a han ananhǿle.”

19 Mǿ Zozi hanlɪn ehi'n, balasua'n nwan: “Yemɪnlɪn, m'an nwun ke ε ti Nyanman kpǿmanfɒε sakpa. 20 Yé nan-mǿ svlɪ Nyanman buka ehi asv, kǿsv emǿ Zufu'n-mǿ dɪε, emǿ nwan lika m'ǿ fata ke be sv Nyanman'n y'ǿ le Zoluzalemɒn.”

21 Zozi nwan: “Balasua, de di ke ǿ 'ba ju mɛle bie, emǿ ngǿ sv man Sɪε'n buka ehi asv kón, ǿ nɒn Zoluzalemɒn kǿsv kón. 22 Emǿ Samali amma, emǿ le sv Nyanman, kǿsv emǿ nzɪ man yí. Nan yé Zufu'n-mǿ, yé dɪε, ye sɪ yí. Ǿ sanlɪn ke Nyanman nanndɪ Zufu'n-mǿ asv yê ǿ de eyuadɪ nɪn ati ngvan ǿ. 23 Nwun yí ke mɛle bie le ba, mɛle sǿ nɪn a ju a yue bǿbǿ, mǿ bé mǿ be sv Sɪε'n kpa'n, be 'sv yí wawe nun nɒn ananhǿle nun. Ǿ sanlɪn ke sǿ menian'n-mǿ yê Sɪε'n le kpɒndɛ ǿ. 24 Nyanman Kpɪlɪ tɪ wawe. Yí ti, bé mǿ be sv yí'n, ǿ fata ke be sv yí wawe nun nɒn ananhǿle nun.”

25 Zozi hanlɪn ehi a, balasua'n nwan: “Mín dɪε, mɪn sɪ ke *Mesi'n, (defvɛ'n mǿ *gɛlekɪ anɪε nɪn anɪn be fe le yí *Kilisi'n), ǿ 'ba a. Nan se ǿ ba a, ǿ 'ba hehele yé ninngɛ'n kvalaatin.”

26 Zozi nwan: “Kilisi'n y'ǿ le mín, mín mǿ mɪn kan ejǿle'n mɪn kele wǿ εwa'n.”

27 Ke Zozi anvan 'tǿ ala, yí menian'n-mǿ kǿ ju ebele. Mǿ be nwunlɪn ke ǿ nɒn balasua'n le jɒjǿ'n, ǿ kǿ sin bé nwɒn kpa. Kǿsv bé bie fɪí a ngvǿla man yí bisa ke: “E 'se bala'n se?” Anaan: “Nzu ejǿle dɪε yê ε le kan kele yí ǿ?”

28 Ehi a, balasua'n kǿ yaci yí bua nɪn ebele ǿ kǿ hǿ kulo. Ǿ kǿ hǿ kǿ bǿ kulo mma'n-mǿ amannɪε. 29 Yí nwan: “Ebia-mǿ, emǿ bála a nɪan, bian kɒn jin yé nan Zvakǿbv sikala nɪn asv elǿ. Ǿ'a han mín ninngɛ'n mǿ mɪn yǿ'n kvalaa anwɒn ejǿle ǿ'a hele mín. Asv bian sǾ'n, nán Kilisi nɪn ǿ?” 30 Ehi a, bé mǿ be tɪlɪ ejǿle sǾ'n kvalaa, be fi kulo ebele be kǿ kpɒ Zozi.

³¹ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n kɔsu, mɔ bala'n hɔli kulo ɔ 'kɔ a bɔ kpayɛ'n, Zozi menian'n-mɔ fɛlɛli yí a, bɛ nwan: “*Labi, di like!”

³² Zozi nwan: “N ne mɔn alɛ kɔn mɔ mɔn di ɔ, alɛ sɔ'n, ɛmɔ nzi man yí.”

³³ Yí menian'n-mɔ tɔli yí sɔ a, bɛ kɔ bisa bisa bɛ nwɔn kɛ: “Asɔ sɔanlan bie a bɛlɛ yí like a li ɔ?”

³⁴ Ehi a, Zozi nwan: “Mɔn alɛ'n mɔ mɔn di'n y'ɔ le junman'n mɔ mɔn Si sɔanlin mɔn kɛ m mála n ní'n. Ɔ ti kpa kɛ mɔn yɔ yí ehulo like, yí ti, junman'n m'ɔ falɛ manlin mɔn'n, ɔ fata kɛ mɔn di yí kwalaa maan ɔ yue. ³⁵ Ɛmɔ die, ɛmɔ nwan bɛ gua bɛ ninngɛ nɔn an, ɔ di sala nnan nán b'a ti. Ɔ ti man sɔ? Nan mɔn die, mɔn kan mɔn kele ɛmɔ kɛ ɛmɔ tú bɛ nyɔn bɛ nɔan ebo ehi-mɔ, sɔ ninngɛ'n-mɔ kwalaa a tin, bɛ ɛtiɛ a ju. ³⁶ Sɔanlan'n m'ɔ le ti ebo'n, b'a bɔ yí bɔ bɛ le tua yí kale dada angɔnmɔn. Ebo nɔn asɔ ninngɛ'n mɔ bɛ le hohuan yí nɔan nán ɔ'a nzɛci man'n, ɔ ti kɛ menian mɔ bɛ le fɛle bɛ maan bɛ nyan nyanmiansɔ ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ'n. Ɔ man sɔanlan'n m'ɔ yɔli ebo'n, ɔ nɔn sɔanlan'n m'ɔ le ti'n, bɛ munnyuan bɛ di fɛ kɔn. ³⁷ Bɛ kan kɛ: ‘Sɔanlan kɔn yɔ ebo nán sɔanlan fɔfɔle a ti.’ Ejɔle sɔ'n, ɔ ti ananhɔle. ³⁸ Nan mɔn die, mɔn kan mɔn kele ɛmɔ kɛ, nán ɛmɔ yê b'a li ebo nɔn asɔ junman ɔ, menian nɔfɔle yê b'a li sɔ junman ɔ. Nan m'an sɔan ɛmɔ kɛ ɛmɔ hó fá sɔ alɛ.”

³⁹ Ɔ nɔn Zozi anɔan mɔ ɔ 'tɔ ala, Samali menian'n-mɔ kɔ fite fite ɛbɛle. Kɛmɔ balasua'n hanlin kɛ Zozi a han yí ninngɛ'n m'ɔ yɔ'n kwalaa anwɔn ejɔle ɔ a hele yí'n, ɔ man Samali kulo nɔn asɔ menian dɔn leli Zozi lili. ⁴⁰ Ehi ati, mɔ Samali menian'n-mɔ wali Zozi anwɔn ɛbɛle'n, bɛ butɔli yí kɛ ɔ tánlan bɛ nwɔn ɛbɛle kaan. Mɔ bɛ hanlin sɔ'n, Zozi nɔn bɛ ngɔ su yí nwɔn akpɔlɔwa, ɔ kɔ li ɛle nnyuan bɛ nwɔn ɛbɛle. ⁴¹ Ɔ fi ejɔle'n mɔ yí muonun ɔ le kan nɔn ati, ɔ man mmiekun-mɔ dɔn kɔ le yí kɔ li. ⁴² Mɔ bɛ tɔli ejɔle'n mɔ Zozi le kan'n, bɛ kpɛli bɛ nyɔn balasua nɔn anwɔn ɛlɔ a, bɛ nwan: “Sian die, nán wɔ ejɔle'n mɔ ɛ hanlin nɔn ati y'ɔ man y'a le y'a li ɔ, nan yé muonun y'a ti yí nɔan nɔn ejɔle. Y'a nwun yí ananhɔle kɛ ɔ ti mân'n Ngɔandefɔe sakpa.”

Zozi 'ba man abiliba kpili kɔn awa nɔn anwɔn sa

⁴³ Ehi, Zozi kɔ li cɔan nnyuan Sisaa ɛbɛle, ɔ kɔ tu yí bɔ kɔ hɔ Galile mân nɔn. ⁴⁴ Zozi muonun fa kan kɛ, “Nyanmɔan *kpɔmanfɔe biala le man anyɔnzɔ yí muonun yí kulo.” ⁴⁵ Nan kɔsu, sian'n m'ɔ hɔli juli Galile'n, ɛlɔ menian'n-mɔ sɔli yí nɔn kanlanman. Ɔ sanlin kɛ mɔ bɛ 'di Zufu'n-mɔ feti'n mɔ bɛ fɛle yí *Paki'n wɔ Zoluzalemɔn'n, bɛ mɔ bɛ hɔli ɛlɔ'n, bɛ nwunlin ninngɛ'n kwalaa mɔ Zozi yɔli yí feti nɔn anun'n.

⁴⁶ Mɔ Zozi juli Galile mân nɔn anun'n, ɔ hɔli Kana kulo nɔn asɔ ɛlɔ biekun, lika m'ɔ falɛ nzue kacili nzan'n. Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɔn bian kɔn wɔ Kapɛɛnawɔmɔn kulo nɔn asɔ. Bian sɔ'n ti Galile mân nɔn asɔ belemgbɔn nɔn abiliba kpili kɔn. Yí wa belenzua kɔn a fɔkɛ. ⁴⁷ Mɔ abiliba sɔ'n tɔli kɛ Zozi fi Zude ɔ'a a Galile'n, ɔ kɔ a kɔ tɔ Zozi Kana ɛbɛle. Ɔ kɔ sele yí kɛ yí wa'n ka kaan wu, yí ti ɔ bála nán ɔ mán yí nwɔn sá.

⁴⁸ M'ɔ hanlin sɔ'n, Zozi nwan: “Ɛmɔ die b'a nɔnwun man asinbenwɔn ninngɛ ɔ nɔn nzɔle angɔnmɔn an, ɛmɔ nne nni man.”

⁴⁹ Bian'n nwan: “Yé Mɔn ajo! Man ye hó, se a mma man an, mɔn wa'n 'ba wu.”

⁵⁰ Ehi a, Zozi nwan: “Kɔ awulo! Nán wɔ wa nɔn anwɔn a sa.” Bian'n kɔ le Zozi anɔan ejɔle sɔ'n m'ɔ hanlin'n kɔ li. Ɔ kɔ sa kɔ hɔ awulo. ⁵¹ Mɔ ɔ 'kɔ'n, ɔ nɔn yí ngɔa'n-mɔ kɔ yia. Bɛ nwan: “Yé mɔn, wɔ wa nɔn anwɔn a sa!”

⁵² Ejɔle'n kɔ sin bian nɔn anwɔn, yí nwan: “E! Anɔn dɔe benin asɔ yê yí nwɔn salɔ ɔ?”

Ngwa'n-ma nwan: "Anonman eyua ka ya dae kun ye ebunnun'n fi yi nwon tuli o."

⁵³ Ehi, bian'n nwunlin ke dae'n ma Zozi hanlin ke: "Ka awulo nan wo wa nin anwon a sa." Dae so nin asu ye yi wa nin anwon sali o. O fi mele so'n, o non yi awulo amma'n-ma kwalaa be ka le Zozi be ka li.

⁵⁴ Ke Zozi fi Zude man nun o sali wali Galile man nun'n, yi kpê nnyuan asu m'o ya asinbenwon like m'o ti nzole nin anun.

5

Zozi 'ba man bubuluwafue kun anwon sa

¹ Ehi anzin, cian kun anun Zufu'n-ma le di be feti bie Zoluzalemun elo. Zozi ka ho bie. ² Zoluzalemun kulo'n, b'a le yi nwon. Yi nwon anwan'n kun li Mmua Anwan. Anun nzubula kun wo mmua anwan so nin anwon ebele. Nzubula so'n be fele yi *ebele anie nin anun Betesada. B'a sisi yi nwon abalanda nnun (m'o to so nnun'n ce nzubula nin anun nnyuan). ³ Nwuluwafue don kpa lila abalanda so'n-ma anun. Anyunsinlinwafue, non be ma be tia be to so, non bubuluwafue, be kwalaa be lila ebele. (Be le nwonnnde ke nzubula'n bo mgbaha. ⁴ O sanlin ke o ju mele'n bie a, nyanmiansu bofue kun ju nzue nin anun o bo yi mgbaha. Se o ya so a, wuluwafue m'o ka li mua ka to nun'n, anun yi nwon a sa.) ⁵ Nwuluwafue so'n-ma anun kun wo ebele, ewue a bo yi dede afue abulasan non macue. ⁶ Zozi nian yi nna m'o la nin an, anun o'a nwun ke ewue'n bali yi nan ene bie o. Ehi a, o ka bisa yi ke: "E kulo ke wo nwon sa o?"

⁷ Wuluwafue'n nwan: "Yeminlin, min kulo ke min nwon sa o, nan koso n ne man swanlan fi ma se nzue'n bo mgbaha a, o fa min to nun o. O non ma min 'yo dede min 'ka a to nun'n, anun swanlan fofole a li mua a to nun."

⁸ Zozi nwan: "Jasu, fa wo ebee'n, nanndi ka." ⁹ Ebele ala, bian nin anwon ka sa. O nianlin ebele o fali yi ebee nin ala, o le nanndi ka.

Zufu'n-ma *enwonmian ele cian nin anun ye Zozi yali like so nin o. ¹⁰ M'o yali so'n, Zufu mgbain'n-ma ka han ka hele bian'n ma yi nwon a sa'n ke: "Ene ti enwonmian ele cian, mala'n ngele man ke e soa wo ebee nin ene. A ton mala."

¹¹ Bian'n nwan: "Swanlan'n ma o'a man min nwon a sa'n, yi nwan n jasu n va min ebee'n, n nanndi n go."

¹² Be nwan: "Nwan ye o seli wo ke e fa wo ebee'n e nanndi'n?"

¹³ Bian'n nnwun man swanlan ehale kun'n m'o manlin yi nwon sali'n, o sanlin ke menian sunlin ebele nin ati, Zozi ka jasu ebele.

¹⁴ Ehi anzin, Zozi non yi ka yia Nyanmian awulo nin anun. Yi nwan: "Nian, sian die, wo nwon a sa, yi ti n'e ya ete fi kun nan munnzue m'o tala ehinlinka a ndu man wo."

¹⁵ Ma Zozi hanlin so'n, bian'n ka ho ka to Zufu mgbain'n-ma o ka han ka hele be ke Zozi yo manlin yi nwon sali o. ¹⁶ O fi mele so'n ye Zufu mgbain'n-ma mantanlin Zozi ejjie o. O sanlin ke enwonmian ele cian ye Zozi ya ninnge so'n-ma o. ¹⁷ Nan m'o yali so'n, Zozi ka han ka hele be ke: "Ene non ene, min Si te di junman, min koso, min sa wo junman nwon." ¹⁸ Ejole kpole kunmgba ehi m'o hanlin nin ati, sian die anun ehuan babo ye Zufu'n-ma kpnnnde ke be kun yi o. Nan like'n ma o'a ya yi enwonmian ele cian kunmgba nin ala ati o, nan ese o'a han ke yi Si yo le Nyanmian. Anun o ti ke o le kele yi nwon ke o non Nyanmian se.

Zozi 'ba han yi tunmin nin anwon ejole

¹⁹ Zozi ka han ka hele Zufu mgbain'n-ma ke: "Min kan yi ananhale min kele emo ke Baa'n, o mmma man yi ti anun o nyo man like fi. Like m'o ka nwun ke Sie'n le yo'n, yi bie yo ya o. Like biala ma Sie'n yo'n, Baa'n koso yo bie. ²⁰ O sanlin ke Sie'n kulo Baa'n ye o'a hele yi ninnge'n-ma kwalatin ma yi muonun o yo'n.

Sie'n 'ba fa ninnge mgbili mmiekun-mə mə be tala ehika maan ə yə. Sian'n, ə 'ba sin emə anwə. ²¹ Nan ke menian'n-mə wu a, Sie'n tinnge bé ə man be nyan ngvan'n, yí sə kusu ala, svanlan mə Baa'n kulo ke ə nyan ngvan'n, ə 'nyan ngvan. ²² Yê Sie'n mmua man svanlan fí nde. Nan ə'a man Baa'n tunmin ke ə búa menian'n-mə nde ²³ nán menian'n-mə kwalaa anyin a sə Baa'n ke bé nyin sə Sie'n. Svanlan mə yí nyin nzə man Baa'n, anin yí nyin nzə man Sie'n m'ə svanlin Baa'n.

²⁴ “Mun kan yí ananhəle min kele emə ke svanlan biala m'ə tie mín ejəle'n mə e se ə de svanlan'n mə ə'a svan mín'n di'n, svanlan s'ə'n, anin ə le nyanmiansu ngvan'n. Be mmu man yí fə kón. Ə fi ewue nun ə'a fite ngvan nun. ²⁵ Mun kan yí ananhəle min kele emə ke mele'n le ba, mele sə nun a ju bəbə, mə bé mə b'a wu'n, be 'ba ti Nyanmian Awa nin anin'n. Nan bé mə be kə ti yí nun'n, be 'nyan nyanmiansu ngvan'n. ²⁶ Kemə Sie'n muonun ti ngvan baka'n, ə'a man yí Wa'n kusu a kaci ngvan baka. ²⁷ Ə'a man Baa'n tunmin ke ə búa menian'n-mə nde, ə sanlin ke ə ti *Mān Baa. ²⁸ Nán be man ehí sin bé nwə. Ə sanlin ke mele'n le ba mə bé mə b'a wu'n, be 'ba ti yí nun'n be fi bé seka'n-mə anin be fite fite. ²⁹ Bé mə be bəli bala kpa'n, be fi ewue nun be 'tinnge be nyan nyanmiansu ngvan m'ə le man ayuele'n. Nan bé mə be bəli bala ete'n, be fi ewue nun be 'tinnge be tua bé nyəle ete nin anwə kale. ³⁰ Min mmə man mín ti anin min nyə man like fí, yê mín nde'n mə min bua'n kusu, mə Nyanmian nwan m múa'n yê min 'bua ə. Mín nde ebua'n ti fón, ə sanlin ke min mgbənnde man mə mín muonun min kulo. Svanlan'n m'ə svanlin mín'n, m'ə kulo'n yê min yə ə.

Ninngə mə be di Zozi tunmin nin anwə adanzie'n

³¹ “Se ə ti ke mín ngəmin yê min di mín muonun mín nwə adanzie a, ahan mə min kan'n, min kwalə min se ke nán be bu yí ananhəle. ³² Nan svanlan fəfəle y'ə di mín nwə adanzie ə. Yê min si ke mín nwə ejəle'n m'ə hanlin'n ti ananhəle. ³³ Emə yli menian be həli *Zvan anwə elə, yí kusu ə lili ananhəle nin anwə adanzie. ³⁴ Mín die, min mgbənnde man ke svanlan lí mín nwə adanzie. Nan min kan ninngə s'ə'n-mə anwə ejəle min kele emə maan emə nyan ngvan. ³⁵ Anin Zvan ti ke kanlannie mə b'a sə m'ə le ta ə. Emə huləli ke be 'tanlan yí jawe nin anin nán be di fe mele kaan. ³⁶ Nan mín die, n ne adanzie kən biekun m'ə tala mə Zvan lili'n. Junman'n mə Sie nin a fa a man mín ke n ní mə min di'n, junman s'ə'n bəbə di mín adanzie ke Sie'n yê ə'a svan mín ə. ³⁷ Yê Sie'n kusu mə ə'a svan mín'n, ə di mín nwə adanzie. Emə tili man yí nun'n lé, e se emə nwunlin man yí nwə lé. ³⁸ Kemə emə nne man svanlan'n mə Sie'n svanlin yí'n nni man'n, ə man emə nva man yí ejəle'n be nzie man. ³⁹ Emə svan Nyanmian *Ehele Ejəle'n sele, afi emə junlin ke nun yê emə 'nyan nyanmiansu ngvan nin ə. Ə ti ananhəle. Ehele Ejəle'n kusu, mín nwə ejəle y'ə kan ə. ⁴⁰ Nan kusu emə ngulo man ke be ba mín nwə nán be nyan ngvan.

⁴¹ “Min mgbənnde man ke svanlan bó mín dunman kpa. ⁴² Afi min si emə, min si ke emə ngulo man Nyanmian. ⁴³ Mín Si yê ə'a svan mín maan m'an a ə. Kusu emə ngulo man ke be de mín. Nan kusu se svanlan bie bə yí ti anin ba a, yí die emə de yí. ⁴⁴ Emə ngulo man ke Nyanmian angəmin cein yí emə ayə. Nan emə kulo ke emə muonun yí bé nwə ayə. Ə 'yə se nán emə a le mín a li? ⁴⁵ Nan kusu, emə nán be junlin ke min 'ba bu emə fə wə mín Si anyunnun. Nan *Moyizi mə emə a susu be ti b'a gua yí s'ə'n, yí yê ə 'bu emə fə ə. ⁴⁶ Afi se ə ti ke emə lelí *Moyizi lili sakpa a, ahan emə 'de mín kusu be di. Ə sanlin ke mín nwə ejəle yê *Moyizi heleli ə. ⁴⁷ Nan se emə nne man ejəle'n mə Moyizi a hele'n nni man an, ə 'yə se nán emə a le mín ejəle nin a li?”

6

*Zozi 'ba fa kpaɔn nnun nɔn ejue nnyuan**man menian akpu nnun di**(Matie 14.13-21, Maaki 6.30-44, Luku 9.10-17)*

¹ Ehi anzin, Zozi kɔ sa kɔ hɔ Galile mɔn nɔn anun elɔ. Cian kɔn ɔ kɔ kpɛ Galile asue kpili'n mɔ be fɛɛ yɪ bieku ke *Tibeliadi'n, ɔ kɔ hɔ yɪ nzin elɔ. ² Menian dɔɔn kpa kɔ si yɪ sɔ, ɔ sanlɔn ke be nwunlin asinbenwɔn ninngɛ m'ɔ yɔli manlɔn nwuluwafuɛ'n-mɔ anwɔn salɔ'n. ³ Zozi nɔn yɪ menian'n-mɔ kɔ fu kɔ tanlan buka kɔn asu. ⁴ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɔn Zufu'n-mɔ *Paki elie'n ka kaan ju bieku.

⁵ Ehi a, be ti ebeɛ kaan mɔ ɔ 'kɔ bie'n, Zozi 'tu yɪ nɔn nɔn an, menian dɔɔn kpa le ba yɪ nwɔn, nɔn ɔ'a bisa Filipu ke: “Filipu, ninhan yɛ ye 'nyan like ye to ye man menian nwala ehi di ɔ?” ⁶ ɔ 'kan sɔ nɔn ɔ nɔn mɔ Filipu 'ba bua'n. ɔ sanlɔn ke yɪ muonun ɔ si like mɔ ɔ 'ba yɔ ɔ.

⁷ Filipu nwan: “Sɛ bɔbɔ ye fa jɛɛ fufue mma eya nnyuan ye to kpaɔn an, ɔ nza man fɪi mɔ bɛ nun kɔn biala nyan sin kaan sɔa di ɔ.”

⁸ M'ɔ Filipu anɔn tɔli'n, Zozi menian'n-mɔ anun kɔn, be fɛɛ yɪ Andele m'ɔ ti Simɔn Pielɔ anianman'n nwan: ⁹ “Kpafɛɛ kaan kɔn wɔ ɛwa, ɔ le *ɔlizɔ kpaɔn nnun nɔn ejue nnyuan. Nan kusɔ menian nwala ehi, nzuke yɛ ɔ 'sa yɪ yɔ ɔ?”

¹⁰ Zozi nwan: “E mɔ mɔn menian'n-mɔ kwalaa tɛtanlan asɔ.” Lika sɔ'n ti tɛɛɛ kpa, ndile dɔɔn kusɔ wɔ ebeɛ. Mɔ Zozi hanlɔn sɔ'n, bɛ kwalaa be kɔ tɛtanlan asɔ. Bɛ mɔ be walɔ ebeɛ'n, mmelenzua mɔ be wɔ bɛ nun'n, be ju kɔ yɔ akpu nnun.

¹¹ Zozi kɔ fa kpaɔn nnun'n ɔ kɔ la Nyanmian asɔ ɔ kɔ hye kɔ man bɛ. E sɛ ɔ kɔ fa ejue nnyuan'n ɔ kɔ la Nyanmian asɔ bieku ɔ kɔ hye kɔ man bɛ. Sɔanlan kɔn biala nyanlɔn mɔ yɪ kunnun jɔ yɪ nwɔn ɔ lili.

¹² Mɔ bɛ kwalaa be yuelɔ didi'n, Zozi kɔ han kɔ hele yɪ menian'n-mɔ ke: “E mɔ sɪsa yɪ bu'n mɔ ɔ'a ha'n, nɔn be ju fɪi be tu.” ¹³ ɔlizɔ kpaɔn nnun'n, be lili dede m'ɔ halɔ yɪ bu mɔ Zozi menian'n-mɔ sɪsalɔ'n, ɔ ti ece mma bulu nɔn nnyuan.

¹⁴ Mɔ menian'n-mɔ nwunlin asinbenwɔn like'n mɔ Zozi yɔli'n, bɛ nwan: “Nyanmian *kpɔmanfuɛ'n mɔ be kan ke ɔ le ba'n, sakpa, yɪ y'ɔ le bian ehi ka.”

¹⁵ Mɔ Zozi nwunlin ke be 'kpɔnnde be fa yɪ be sie bɛ belemgbin'n, yɪ ngɔnmɔn ɔ tɪli yɪ nwɔn ɔ hɔli buka nɔn asu elɔ bieku.

*Zozi 'ba nanndɔ Galile asue nɔn anyɔnsɔ**(Matie 14.22-33, Maaki 6.45-52)*

¹⁶ Mɔ alɛ'n tɔli nun'n, Zozi menian'n-mɔ hɔli asue nɔn anɔn elɔ. ¹⁷ Be kɔ fu elɛɛ kɔn anun be le kpɛ asue'n be kɔ Kapɛɛnawɔmɔn kulo nɔn asu. ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɔn alɛ nɔn a muan sɔ a yue, kusɔ Zozi a mma ndu man bɛ. ¹⁸ Anɔn asutue kusɔ le tu sɛɛ kpa. ¹⁹ Be hanlɔn elɛɛ'n be hɔli dede kɔ yɔ cilo nnun anaan nsian'n, anɔn Zozi nanndɔ asue nɔn anyɔnsɔ ɔ le ba bɛ nwɔn ebeɛ. Ebeɛ ala, esulo kɔ han bɛ, be jɔnlɔn ke like bie ɔ. ²⁰ Nan m'ɔ walɔ dede m'ɔ ka kaan tu bɛ'n, yɪ nwan: “Mɪn ɔ, nɔn be sulo.” ²¹ Sian'n m'ɔ hanlɔn sɔ'n, anɔn be kulo ke be fa yɪ elɛɛ nɔn anun. Ebeɛ ala, be kɔ si asɔ, be kɔ ju lika mɔ be le kɔ'n.

²² Ehi, meninsɔnman'n mɔ be halɔ asue nɔn anzin elɔ'n nwunlin ke mɛɛ mɔ Zozi menian'n-mɔ 'kpɛ asue'n, anɔn elɛɛ kɔnmgbɔ cein yɛ ɔ si ebeɛ ɔ. Be si ke Zozi a nɔv man nun bie, yɪ menian'n-mɔ angɔnmɔn ala yɛ be folɔ nun be hɔli ɔ. Kusɔ mɔ alɛ hɔnlɔn'n, meninsɔnman'n 'ba ju a, anɔn Zozi nɔn man ebeɛ.

²³ Elɛɛ mmie-mɔ kusɔ fi Tibeliadi kulo nɔn asu, be kɔ a kɔ sisi m'ɔ mantan lika mɔ yɛ Mɪn lali Nyanmian asɔ, ɔ falɔ kpaɔn'n manlɔn meninsɔnman'n lili'n. ²⁴ Nan mɔ meninsɔnman'n nwunlin ke Zozi nɔn yɪ menian'n-mɔ nɔn man ebeɛ'n, bɛ kusɔ be kɔ fa elɛɛ sɔ'n-mɔ be kɔ hɔ Zozi ekpɔnnde Kapɛɛnawɔmɔn.

Zozi yɛ ɔ ti kpaɔn m'ɔ man

bε nyan nyanmiansv ngvan nun ɔ

²⁵ Menian'n-mɔ kɔ hɔ kɔ tɔ Zozi asue nun ebue kon εlɔ Kapεεnawɔmɔn kulo nun asv, bε nwan: “Labi, ε juli εwa cian benin?”

²⁶ Zozi nwan: “Mun kan yí ananhɔε mun kele εmɔ ke nán ke asinbenwɔn ninng'e'n mɔ εmɔ ti yí bɔ nun ati yê εmɔ le kpɔnnɔde mín ɔ. Nan kpaɔn'n mɔ εmɔ a li dede bé kɔ a yí'n, yí ti yê εmɔ le kpɔnnɔde mín ɔ. ²⁷ Alie'n m'ɔ sɛɔ'n, εmɔ nán be di yí nwɔn junman. Nan εmɔ lí alie'n m'ɔ man be nyan ngvan m'ɔ le man ayuelie nun anwɔn junman. Alie sɔ'n, *Mân Baa'n yê ɔ fa man ɔ. Yí yê Sie Nyanmian Kpili a man yí atin ke ɔ fá alie sɔ'n mán mân nun ɔ.”

²⁸ Bé nwan: “Nzu yê ye 'yɔ nán y'a li junman mɔ Nyanmian kulo ɔ?”

²⁹ Zozi nwan: “Junman'n mɔ Nyanmian kulo ke εmɔ di'n y'ɔ le ke εmɔ lé sɔanlan'n mɔ ɔ'a sɔan yí'n be lí.”

³⁰ Bé nwan: “Nzuke asinbenwɔn like diε yê ε 'yɔ maan ye nwun yí nán y'a le wɔ y'a li ɔ? Nzu junman diε yê ε kwalaa yí di ɔ? ³¹ Daba, εwâ nun anun εlɔ, yé nannan-mɔ lili *mannan ke Ehele Ejɔlɔ'n kan yí'n. Yí nwan: *ɔ'a man bé nyanmiansv kpaɔn b'a li.*”

³² Zozi nwan: “Mun kan yí ananhɔε mun kele εmɔ ke, kpaɔn'n mɔ *Moyizɪ falɪ manlɪn εmɔ anan-mɔ'n, nán nyanmiansv kpaɔn kpa nun ɔ. Nan nyanmiansv kpaɔn kpa'n y'ɔ le mɔ mín Si le fa man εmɔ'n. ³³ ɔ sanlɪn ke, kpaɔn kpa'n mɔ Nyanmian fa man menian'n-mɔ'n y'ɔ le sɔanlan'n m'ɔ fi nyanmiansv ɔ'a ju asɪ m'ɔ man mân'n nyan ngvan'n.”

³⁴ Ehi a, bé nwan: “Yeminlɪn, anɪn fa kpaɔn sɔ'n bie man yé cian daa e.”

³⁵ Zozi nwan: “Kpaɔn'n m'ɔ man be nyan nyanmiansv ngvan'n y'ɔ le mín. Sɔanlan biala m'ɔ kɔ a mín nwɔn'n, εhɔε ngun man yí lé. Yê sɔanlan biala m'ɔ kɔ le mín kɔ li'n, nzuhoe ngun man yí lé. ³⁶ Nan m'an han m'an hele εmɔ, εmɔ a nwun mín, kɔsv afi εmɔ nne man mín nni man. ³⁷ Sɔanlan biala mɔ Sie'n kɔ fa yí kɔ man mín'n, ɔ 'ba mín nwɔn. Yê sɔanlan biala m'ɔ kɔ a mín nwɔn'n, cian bie lé, mɪn nyɪ man yí. ³⁸ ɔ sanlɪn ke n vi nyanmiansv m'an mma man ke mɪn 'ba yɔ like mɔ mɪn kulo ɔ. Nan m malɪ ke mɪn 'ba yɔ like mɔ sɔanlan'n mɔ ɔ'a sɔan mín'n kulo'n. ³⁹ Like mɔ sɔanlan'n mɔ ɔ'a sɔan mín'n kulo'n y'ɔ le ke bé mɔ ɔ'a fa bé ɔ'a man mín'n fíí n'ɔ minlɪn mín sa nun. Nan cian m'ɔ li sian nun anun, n dínnge bé fi ewue nun maan be nyan nyanmiansv ngvan m'ɔ le man ayuelie'n. ⁴⁰ Like mɔ Sie'n kulo'n y'ɔ le ke bé kwalaa mɔ be kɔ nwun Baa'n mɔ be kɔ le yí be kɔ li'n, be nyán nyanmiansv ngvan'n. Eεε cian m'ɔ li sian nun anun, n dínnge bé maan be fi ewue nun be jásv.”

⁴¹ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yueli'n, Zufɔ'n-mɔ kɔ fε yí nwun εya, be le juɔ yí bé konvin abv ke yí nwan: “Kpaɔn'n m'ɔ fi nyanmiansv'n y'ɔ le mín”. ⁴² Bé nwan: “Zozi sɔ'n muonun, nán Zozeɔv awa diε nun ɔ? Ye sɪ yí sɪ nɔn yí nin. Yê ɔ yɔ sε m'ɔ kan ke ɔ fi nyanmiansv yê ɔ'a ju ɔ?”

⁴³ Zozi nwan: “Emɔ yáci bé konvin abv ejɔlɔ'n. ⁴⁴ Sε εmɔ nwun ke sɔanlan kon le ba mín nwɔn an, anɪn Sie'n mɔ ɔ'a sɔan mín'n y'ɔ nɔn yí a a ɔ. Mín kɔsv cian m'ɔ li sian nun anun, mɪn 'tinngε yí maan ɔ fi ewue nun jasv. ⁴⁵ Afi b'a hele wɔ Nyanmian mgbɔmanfɔε'n-mɔ kalata nun anun ke: *Nyanmian 'ba hehele menian'n-mɔ kwalaa ninngε.* Yí sɔ ati, sɔanlan biala m'ɔ kɔ tie Sie'n kɔ fa yí atin diε nun asv'n, ɔ 'ba mín nwɔn. ⁴⁶ Nán ke sɔanlan bie a nwun Sie'n lé ti ɔ, nan sɔanlan'n m'ɔ fi Nyanmian anwɔn εlɔ ɔ'a ju'n, yí ngɔnmɪn ala yê ɔ'a nwun Sie nun ɔ. ⁴⁷ Mun kan yí ananhɔε mun kele εmɔ ke sɔanlan biala m'ɔ kɔ le mín kɔ li'n, ɔ 'nyan ngvan m'ɔ le man ayuelie'n. ⁴⁸ ɔ sanlɪn ke alie mɔ be di a, be nyan ngvan'n y'ɔ le mín. ⁴⁹ Ke εmɔ anan-mɔ lili mannan nun εwâ nun asv εlɔ'n, anun be halɪ ebele ɔ? ɔ yɔlɪ dede bé kwalaa be yuelɪ wu. ⁵⁰ Nan kpaɔn'n m'ɔ fi nyanmiansv'n diε, sɔanlan m'ɔ kɔ li bie'n, ɔ nwu man lé. ⁵¹ Ngvan kpaɔn

kpa'n m'ò fi nyanmiansu'n y'ò le mín. Svanlan m'ò kò li kpaon sò'n bie'n, ò le ngvan cian daa. Kpaon'n m'ò mún 'fa mún man'n y'ò le mín nwonnaan'n. Mún 'fa mún man maan mân nún anun menian'n-mò nyan ngvan."

⁵² Ejòle sò'n m'ò hanlún nún anwòn, Zufu'n-mò kò su akpòlòwa kpili kpa bé afian elò, bé nwan: "Nan svanlan ehí muonun, ò 'yò se nán ò'a fa yí nwonnaan'n ò'a man y'a lí?"

⁵³ Zozi nwan: "Mún kan yí ananhòle mún kele emò ke se emò a nni man *Mân Baa nún anwonnaan'n, ese se emò a nnon man yí moja nún an, anún emò le man ngvan. ⁵⁴ Svanlan m'ò kò li mín nwonnaan'n, m'ò kò nún mín moja'n, ò le nyanmiansu ngvan m'ò le man ayuelie'n, ese cian m'ò li sian nún anun, mún 'tinnge yí maan ò fi ewue nun ò jasù. ⁵⁵ Afí emò nwún yí ke, alie kpa'n y'ò le mín nwonnaan'n yê nzan kpa'n y'ò le mín moja'n. ⁵⁶ Svanlan m'ò kò li mín nwonnaan'n, mò ese ò kò nún mín moja'n, anún ò nún mín tí, mín kusu, mún nún yí tí. ⁵⁷ Kemò Sié'n mò ò'a svan mín'n tí así mò yí dunman nun yê mín kusu n dí así'n, yí sò kusu ala, svanlan m'ò kò li mín nwonnaan'n, mín dunman nun, ò 'nyan ngvan. ⁵⁸ Kpaon'n m'ò fi nyanmiansu'n, ke ò tí yí nún anún. Ò tí man ke mò emò anan-mò lílí be wuli'n. Svanlan m'ò kò li kpaon sò'n, ò 'nyan ngvan ò tanlan así dahuu." ⁵⁹ Temòn mò Zozi 'kan ejòle ehí-mò ò kekele menian'n-mò ninng'e'n, anún ò wò Kapèenawòmùn, Zufu'n-mò asonun sua nún anun.

Zozi menian'n-mò dòn 'ba yaci yí tv

⁶⁰ Mò Zozi menian'n-mò dòn tulí yí ejòle'n m'ò hanlún'n, bé nwan: "Hei! Ejòle ehí díe ò yò sí o! Nwan svanlan díe yê ò kuala sù dí ò?"

⁶¹ Mò Zozi nwunlin ke ehí anwòn yê yí menian'n-mò le jòjò bé konvin abu'n, yí nwan: "Yí tí, ehí yò sí man emò ò? ⁶² Nan anún se cian bie emò nwun ke *Mân Baa'n le fù kò líka m'ò fi walí nún an, yí díe, emò 'yò bé nwun se? ⁶³ Nyanmian Wawé'n yê ò man be nyan ngvan ò. Anwonnaan'n tí man líke fíí. Ejòle'n mò m'an han m'an hele emò'n, ò kekele be kpín be nyan Nyanmian Wawé'n ò nún nyanmiansu ngvan'n. ⁶⁴ Nan kusu emò anun mmie-mò nne nni man." Zozi hanlún ke menian'n mmie-mò nne nni man, ò sanlín ke mò ò 'bò yí junman nún abu'n, ò sí menian mò be nne be nni man'n, ese ò sí svanlan'n mò ò 'kpe yí nwun atún maan be cí yí'n.

⁶⁵ Mò Zozi hanlún sò yuelí'n, ese yí nwan: "Ehíka atí, svanlan biala mò mín Sí a nyí man yí ke ò bála mín nwun'n, ò ngvála man mín nwun ba."

⁶⁶ Ò fi ebele, yí menian'n mmie-mò dòn yacilí yí tulí, b'a nzi man yí sù kón.

⁶⁷ M'ò yòli sò'n, nán Zozi a bisa yí menian bulu nún nnyuan'n ke: "Nan emò lílí, emò díe be ngò man?"

⁶⁸ Ke Zozi anvan 'tò ala, Simòn Píelí kukulí yí nvan sù a, yí nwan: "Yé Mún, anún nwan svanlan díe anwòn yê ye 'kò ò? Wó yê wó nvan ejòle'n man be nyan nyanmiansu ngvan m'ò le man ayuelie nún ò. ⁶⁹ Yé díe ye de wó ye dí, ese y'a nwun ke Svanlan Nwanzan-nwanzan'n mò Nyanmian a svan yí'n y'ò le wó."

⁷⁰ Mò Simòn Píelí hanlún sò yuelí'n, Zozi nwan: "Emò menian bulu nún nnyuan'n, asù nán mín yê n vélelí emò ò? Nan kusu emò anun kún tí busuòfòe."

⁷¹ Svanlan sò'n mò Zozi le kan yí ejòle'n y'ò le Simòn Isikalíotí awa Zudasí mò cian bie ò 'yí Zozi man'n. Zudasí sò'n tí Zozi menian bulu nún nnyuan nún anun kún.

7

Zozi anianman'n-mò nne man yí be nni man

¹ Ehí anzin, Zozi kò hò mgbanza Galile mân nún anun kulo'n-mò asù. Mgbanza sò nún anun, ò'a nju man Zude mân nún, ò sanlín ke elò Zufu mgbain'n-mò le kpòndé yí kún yí.

² Nan kemɔ anɔn Zufɔ'n-mɔ *Kpato Bɔ Feti'n ka kaan ju'n, ³ yɔ nianman'n-mɔ nwan: “Zozi, jasɔ ewa kɔ Zude maan wɔ menian'n-mɔ mɔ be wɔ elɔ'n, bɛ kɔsɔ be nwɔn wɔ junman'n mɔ ε le di'n. ⁴ Svanlan m'ɔ kulo ke menian'n-mɔ nwun yɔ junman'n m'ɔ di'n, ɔ nni man yɔ nɔialɛ nun. Ke wɔ lɔlɛ di junman sva'n, kɔ li yɔ elɔ maan mɔn'n kwalaa nwɔn wɔ.” ⁵ Be le kan sɔ'n, afi yɔ nianman'n-mɔ muonun, be nne man yɔ be nni man.

⁶ Zozi nwan: “Mɔn diɛ, mɔn mɛle diɛ kpa'n juli man, nan emɔ diɛ, mɛle kwalaa ti kpa man emɔ. ⁷ Emɔ diɛ, menian'n-mɔ ngɔala man ke be kpɔ emɔ, nan mɔn diɛ, be kpɔ mɔn. Afɔ mɔn kan ke bɛ nyɔliɛ'n ti etɛ. ⁸ Emɔ hɔ, be hɔ li feti'n, nan mɔn diɛ, mɔn nni man feti sɔ'n bie. ɔ sanlɔn ke mɔn mɛle diɛ kpa'n juli man.” ⁹ Ke ɔ hanlɔn sɔ heleli bɛ yueli'n, ɔ kɔ ha Galile.

Zozi 'ba hɔ Zoluzalemɔn Kpato Bɔ Feti nɔn abɔ

¹⁰ Mɔ Zozi anianman'n-mɔ hɔli feti elie'n, sian'n yɔ kɔsɔ ɔ kɔ kpɔ bɛ. Nan kɔsɔ ɔ fiati. ɔ'a nyɔ man yɔ nwɔn ɔ'a ngele man menian'n-mɔ kwalaaatin. ¹¹ Mɔ be 'di feti'n, anɔn Zufɔ mgbain'n-mɔ le kpɔndɛ yɔ. Eɛɛ anɔn be le bisa bisa: “ɔ wɔ nin? ɔ wɔ nin?”

¹² Meninsɔnman nɔn anɔn, anɔn be le su yɔ nwɔn akpɔlɔwa. Mmie-mɔ nwan: “ɔ ti svanlan kpa.” Mmie-mɔ kɔsɔ nwan: “Cɛɛɛ, nɔn svanlan kpa ɔ, ɔ le laka laka menian'n-mɔ.” ¹³ Nan kɔsɔ kemɔ be sulo Zufɔ mgbain'n-mɔ nɔn ati, be ngɔala man yɔ jawe nun kan.

¹⁴ Mɔ be lili feti'n dede mɔ ɔ 'kɔ yɔ afian'n, Zozi kɔ hɔ Nyanmɔian awulo nɔn anɔn ɔ le kɔ a hehele menian'n-mɔ ninnge. ¹⁵ Yɔ like'n m'ɔ le kele'n kɔ sin Zufɔ'n-mɔ anwɔn, bɛ nwan: “Bian ehi mɔ ɔ'a ngɔ man sukulu fi'n, ɔ yɔ sɛ mɔ ɔ si kalata kpili sva ɔ?”

¹⁶ Zozi nwan: “Ninnge'n mɔ mɔn kekele emɔ ewa'n, nɔn mɔn muonun mɔn ti anɔn ninnge yɛ mɔn kekele emɔ ɔ, nan ɔ fi svanlan'n mɔ ɔ'a svan mɔn nun elɔ. ¹⁷ Svanlan m'ɔ kulo ke ɔ yɔ like mɔ Nyanmɔian kulo'n, sɛ ninnge'n mɔ mɔn kele'n fi Nyanmɔian elɔ a, anaan ɔ ti mɔn muonun mɔn ti anwɔn ninnge a, ɔ kwalaa ɔ nwun yɔ. ¹⁸ Svanlan m'ɔ kan yɔ muonun yɔ nwɔn ejɔle'n, anɔn ɔ le kpɔndɛ yɔ muonun yɔ anɔnminnyanmɔn. Nan nunhan m'ɔ kpɔndɛ svanlan'n m'ɔ svanlɔn yɔ nɔn anɔnminnyanmɔn'n, svanlan sɔ'n, ɔ ti svanlan kpa. ɔ nni man ato fi. ¹⁹ *Moyizɔ yɛ ɔ falɔ mala'n manlɔn emɔ ɔ. ɔ ti man sɔ ɔ? Kɔsɔ emɔ anɔn kɔn bɔbɔ nni man mala sɔ nɔn asɔ. Nzu ati yɛ emɔ kulo ke be kun mɔn ɔ?”

²⁰ Meninsɔnman'n nwan: “Wɔ, ε ti man svanlan kpa fififi, ε le baye! Nwan yɛ ɔ kulo ke ɔ kun wɔ ɔ?”

²¹ Zozi nwan: “Like kɔnmgbɔ cein ehi mɔ m'an yɔ'n, ɔ'a sin emɔ anwɔn. Ejɔle sɔ nɔn a lɔ emɔ ngasi. Cian daa emɔ bɔ sv. ²² Emɔ tiɛ, Moyizɔ a man emɔ mala ke be kpɛ mmelenzua'n-mɔ mmian nun. Sakpa kɔsɔ, mmelenzua mmian nun ekpɛ sɔ'n, emɔ anan-mɔ yɔ yɔ daba yɔ nzin nɔn b'a wɔ Moyizɔ. Kemɔ emɔ kulo ke be di mala sɔ nɔn asɔ nɔn ati, *enwɔnmɔian ele cian'n bɔbɔ, emɔ kpɛ mmelenzua'n-mɔ mmian nun. ²³ Ke ɔ kɔ yɔ nɔn emɔ a nɔn man Moyizɔ mala nɔn ati, enwɔnmɔian ele cian'n muonun emɔ kpɛ mmelenzua'n-mɔ mmian nun. Nan sɛ emɔ kpɛ mmelenzua mmian nun enwɔnmɔian ele cian nɔn an, anɔn nzu ati yɛ, sɛ m'an man kulo svanlan dasannin kɔn anwɔn a sa enwɔnmɔian ele cian nɔn an, anɔn emɔ fe mɔn nwɔn eya sva ɔ? ²⁴ Emɔ nɔn be nian svanlan anyunnun be bua yɔ ndɛɛ, nan emɔ bɔa ndɛɛ ananhɔle nun.”

Menian'n-mɔ 'ba bisa bisa bɛ nwɔn

sɛ Zozi yɛ ɔ ti Kilisi nɔn an

²⁵ Ehi, anin Zoluzalemɔn ebele menian mmie-mɔ le kan ke: “Svanlan'n mɔ yé mgbain'n-mɔ le kpɔndɛ yí be kun yí'n, nán yí ahi? ²⁶ Be nían ke ɔ le juɔ menian'n-mɔ anun ewa ɔ, kɔsu be nze man yí sa fíí. Asu yé mgbain'n-mɔ a nwun yí ananhɔle ke yí y'ɔ le *Kilisi'n, svanlan'n mɔ ɔ 'ba le yé ti nun ɔ? ²⁷ Bian ehi diɛ, ye si lika m'ɔ fi ɔ. Kɔsu bé nwan Kilisi'n diɛ, se ɔ 'ba a, svanlan fíí nnwun man lika m'ɔ fi'n.”

²⁸ Yí sɔ ati, mɔ Zozi 'kekele bé ninngɛ wɔ Nyanmian awulo nun anun'n, ɔ kɔ tian nun, yí nwan: “Asu emɔ junlin ke emɔ si mín ese emɔ si lika mɔ n vi'n sakpa ɔ? Nán mín ti anwɔn atin yê m'an a ɔ, nan svanlan'n m'ɔ svanlin mín'n ti ananhɔlefɔɛ. Kɔsu emɔ nzi man yí. ²⁹ Mín diɛ min si yí, ɔ sanlin ke n vi yí nwɔn ebele yê m'an a ɔ. Yí dein yê ɔ svanlin mín ɔ.”

³⁰ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, be 'kpɔndɛ ke be ci yí ebele ala. Nan svanlan fíí a ngɔala man yí ci, ɔ sanlin ke anin yí dɔɛ'n juli man. ³¹ Nan kɔsu meninsɔnman nun anun, menian dɔɔn leli yí lili. Bé nwan: “Cian mɔ Kilisi'n kɔ a'n, asu ɔ 'yɔ asinbenwɔn ninngɛ m'ɔ tala svanlan ehi diɛ'n-mɔ ɔ?”

Be 'ba yi nzalafu'n-mɔ ke be hó hyí Zozi

³² Ehi, Zozi anwɔn ejɔle'n mɔ anin be le kikan yí nhun nhun menian nun anun'n, *Falisifɔɛ'n-mɔ tili yí kwalaa. Nyanmian *teɛyifɔɛ mgbain'n-mɔ nun Falisifɔɛ'n-mɔ kɔ yi Nyanmian awulo nun anun nzalafu'n-mɔ ke be hó hyí Zozi.

³³ Mɔ nzalafu'n-mɔ hɔli juli Zozi anwɔn elɔ'n, yí nwan: “Mín nun emɔ ye 'tanlan mɛle kaan biekun kwalaa nán m'an hɔ svanlan'n m'ɔ svanlin mín nun anwɔn elɔ. ³⁴ Emɔ 'ba kpɔndɛ mín, nan kɔsu, emɔ ngɔ nwun man mín. ɔ sanlin ke lika mɔ min 'ba hɔ'n, emɔ ngɔ hɔala man elɔ kɔ.”

³⁵ Zufu'n-mɔ le bisa bisa bé nwɔn ke: “Anin ninhan lika diɛ yê ɔ 'ba hɔ dede mɔ ye kpɔndɛ yí a, ye nnwun man yí ɔ? Asu ɔ 'ba tva Zufu'n-mɔ mɔ b'a tɔ b'a sanndi bé mɔ be ti man Zufu'n mân nun'n nán ɔ kekele bé mɔ be ti man Zufu'n ninngɛ anaan? ³⁶ Afi yí nwan: ‘Emɔ 'ba kpɔndɛ mín, nan kɔsu, emɔ ngɔ nwun man mín. ɔ sanlin ke lika mɔ min 'ba hɔ'n, emɔ ngɔ hɔala man elɔ kɔ.’ Ejɔle ehi mɔ ɔ'a han'n, yí bu kele se?”

Zozi 'ba han ngvan nzue nun anwɔn ejɔle

³⁷ Zufu'n-mɔ feti sɔ'n kɔsu, cian m'ɔ li sian'n yê ɔ ti feti'n cian kpili kpa nun ɔ. Cian sɔ'n, Zozi jasɔli jinlanlin menian'n-mɔ kwalaa afian an, yí nwan: “Svanlan mɔ nzuhoe le kun yí'n, ɔ bála mín nwɔn ɔ bála a nun nzue. ³⁸ Ke Ehele Ejɔle'n kan yí'n, biala m'ɔ kɔ le mín kɔ li'n, ngvan nzue fɔfɔle fi yí ahɔnlun nun anun ɔ 'sin wa wa wa.” ³⁹ Ngvan nzue sɔ'n mɔ Zozi le kan yí ejɔle ewa'n y'ɔ le Nyanmian Wawe'n mɔ svanlan biala m'ɔ kɔ le yí kɔ li nun asa 'kan yí'n. Yí temɔn sɔ nun anun, anin svanlan fíí asa hanlin man Wawe'n bɔbɔ. ɔ sanlin ke anin be wulali man Zozi anunminnyanmɔn.

⁴⁰ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, meninsɔnman'n kɔ bu bé nwɔn nun. Mmie-mɔ nwan: “Bian ehi ti Nyanmian kpɔmanfɔɛ'n sakpa.”

⁴¹ Mmie-mɔ kɔsu nwan: “Kilisi nun ɔ!”

Mmiekun-mɔ kɔsu nwan: “Heei! Anin, Galile mân nun yê Kilisi'n fi 'fite ɔ? ⁴² Ehele Ejɔle'n kan ke Kilisi'n, ɔ 'yɔ *Davidi abusuan nun anun svanlan, ɔ fi Betelehemɔn, Davidi kulo nun asu.”

⁴³ Ke ɔ yɔli mɔ Zozi dunman nun, meninsɔnman'n buli bé nwɔn nun nun anin. ⁴⁴ Mmie-mɔ kɔsu diɛ, anin be le kpɔndɛ yí be ci yí, nan kɔsu svanlan fíí a ngɔala man yí sa fa kan yí. ⁴⁵ Ke ɔ yɔli sɔ'n, nzalafu'n-mɔ kɔ sa kɔ hɔ Nyanmian teɛyifɔɛ'n-mɔ nun Falisifɔɛ'n-mɔ anwɔn elɔ. Ke be 'ju ebele ala, mgbain'n-mɔ nwan: “ɔ yɔ se mɔ emɔ a nji man yí a mma man ɔ?”

⁴⁶ Nzalafu'n-mɔ nwan: “Ejɔle'n m'ɔ kan'n, nyanmunsemɔn, ke ye wɔ ewa'n, svanlan fíí hanlin man bie lé.”

⁴⁷ Falisifvɛ'n-mə nwan: “Yí ti, emə kʊsʊ, emə a man ɔ'a laka emə bie ɔ? ⁴⁸ Asu yé mgbain'n-mə nunhan kʊn anaan Falisifvɛ'n-mə nunhan kʊn leli yí ɔ lili man ɔ? ⁴⁹ Meninsʊnman ɛhi, bé diɛ bɛ nzi man *Moyizɪ mala'n, bɛ ti menian mə b'a bə bé sasan!”

⁵⁰ Falisifvɛ sɔ'n-mə mə bɛ yialɪ ɛbɛlɛ'n, Ninkodemʊn m'ɔ walɪ tʊli Zozi ɔian kʊn kɔngɔɛ'n, anɪn ɔ wɔ bé nun bie. ⁵¹ Yí nwan: “Yé mala nɪn anɪn, sʊanlan mə bɛ nwunlin man like mə ɔ'a yɔ'n, bɛ mmua man yí ndɛɛ kɛ ɔ di fʊɔ ɔ.” ⁵² Ejɔlɛ sɔ'n mə Ninkodemʊn hanlin'n ngɔ yɔ man bé fɛ. ɛhi a, bé nwan: “Yí ti, wɔ kʊsʊ wɔ ɛ ti Galile sʊanlan? Sʊan ɛhɛlɛ Ejɔlɛ'n nán ɛ 'ba nwun kɛ Nyanmian kpɔmanfʊɛ fíi fi man Galile.”

[⁵³ Kɛ ɔ yɔli sɔ'n, ɛhi jasʊ a, anɪn cuein ɔ'a hɔ yí awulo, ɛhi jasʊ a, anɪn cuein ɔ'a hɔ yí awulo.]

8

Zozi nɔn balasua'n m'ɔ tɔnlɪn aja'n

¹ ɛhi, Zozi fi Nyanmian awulo nɪn anɪn, ɔ kɔ fite kɔ hɔ *Olivʊ bʊka nɪn asʊ. ² Yí alíɛ hɪnlɪn, ngɛlɛmɔ tutun'n, Zozi kɔ sa kɔ hɔ Nyanmian awulo ɛlɔ biekun. Kɛ ɔ 'wʊlʊ ɛbɛlɛ ala, meninsʊnman'n kɔ hyʊn kɔ kpunngɛ yí. Zozi kɔ tanlan asɪ ɔ lɛ kekele bé ninngɛ. ³ ɔ wɔ ɛbɛlɛ kaan an, Nyanmian mala nɪn asʊ mgbain'n-mə nɔn *Falisifvɛ'n-mə nɔn balasua kʊn kɔ a kɔ tʊ yí. Balasua sɔ nɪn a tʊn aja. Bɛ kɔ fa yí bɛ kɔ sie menian'n-mə kwalaa anyunnun ɛbɛlɛ. ⁴ Bé nwan: “Kpɔin, balasua ɛhi a tʊn aja. Bɛ 'kɔ ju a, anɪn ɔ nɔn belenzua kʊn la. ⁵ *Moyizɪ kʊsʊ hanlin wɔ yé mala nɪn anɪn kɛ mmalasua sʊa-mə, yɛ tʊtʊ bé ɛbʊɛ yɛ hún bé. Nan wɔ kʊsʊ, wɔ nwan nze?” ⁶ Bɛ 'kan sɔ bɛ tetie yí nʊan nɪn nán bɛ jinlan sʊ bɛ se kɛ ɔ'a yɔ ɛtɛ.

Mə bɛ 'bisa kosuan sɔ'n, anɪn Zozi a si yí ti asɪ. ɔ lɛ yí sa'n ɔ lɛ kekele asɪɛ nɪn anwʊn. ⁷ Kɛmɔ anɪn bɛ tɛ bisa yí kosuan'n, Zozi kɔ kuku yí ti sʊ, yí nwan: “Emə nunhan kʊn m'ɔ yɔli man ɛtɛ lé'n, ɔ lí mʊa ɔ tʊ ɛbʊɛ bɔ balasua ɛhi.” ⁸ Kɛ ɔ hanlin sɔ yueli'n, ɛsɛ ɔ kɔ si yí ti asɪ biekun ɔ lɛ kekele asɪɛ nɪn anwʊn.

⁹ Bé mə bɛ nɔn balasua'n walɪ'n, kɛ bɛ tɪli ejɔlɛ sɔ'n, bé mgbain ɔ, bé mgbafɛlɛ ɔ, bé kwalaa bɛ kɔ yaci balasua nɪn ɛbɛlɛ bɛ kɔ hɔ. Balasua nɪn angʊnmɪn kɔ ha Zozi anwʊn ɛbɛlɛ. ¹⁰ Zozi kɔ kuku yí ti sʊ ɔ kɔ bisa balasua'n kɛ: “Balasua, menian'n-mə wɔ nin? Sʊanlan fíi a ndua man wɔ ɛtɛ nɪn anwʊn kalɛ ɔ?”

¹¹ Balasua'n nwan: “Mín mɪn, sʊanlan fíi a nze man mín sa.”

Zozi nwan: “Sɛ sʊanlan fíi a nze man wɔ sa a, mín kʊsʊ mɪn nze man wɔ sa fíi. Yí ti, kɔ, nan kʊsʊ n'ɛ yɔ ɛtɛ fíi kón.”]

Mân nɪn anɪn kanlannɛ'n y'ɔ le Zozi

¹² Anɪn Zozi tɛ wɔ Nyanmian awulo nɪn anɪn ɛbɛlɛ. ɔ kacili yí nyɪn bagua nɪn anwʊn ɛlɔ biekun an, yí nwan: “Mân'n kanlannɛ'n y'ɔ le mín. Sʊanlan m'ɔ kɔ si mín sʊ'n, ɔ nnanndɪ man awosin nɪn lé, nan ɔ 'nyan kanlannɛ'n m'ɔ man ngʊan'n.”

¹³ *Falisifvɛ'n-mə nwan: “Wɔ muonun ɛ lɛ di wɔ nwʊn adanzɪɛ, yí sɔ ati wɔ ejɔlɛ'n mə ɛ lɛ kan'n tɪ ato.”

¹⁴ Zozi nwan: “Sɛ mɪn di mín nwʊn adanzɪɛ bəbɔ a, mín ejɔlɛ'n mə mɪn kan'n tɪ ananhɔlɛ. ɔ sanlin kɛ mɪn si lika mə n vi m malɪ ɔ, ɛsɛ mɪn si lika mə mɪn kɔ ɔ. Nan emə diɛ, emə nzi man lika mə n vi m malɪ ɔ, ɛsɛ emə nzi man lika mə mɪn kɔ ɔ. ¹⁵ Emə bua bé ndɛɛ'n kɛ kulo menian'n-mə bua yí'n. Nan mín diɛ, mɪn mmua man sʊanlan fíi ndɛɛ. ¹⁶ Sɛ mín nwan mɪn 'bua ndɛɛ a, mín ndɛɛ ebua'n tɪ fóón. ɔ sanlin kɛ nán mín ngʊnmɪn yê mɪn 'bua ɔ, nan mɪn nɔn Siɛ'n m'ɔ sʊanlin mín'n yê yɛ 'bua ɔ. ¹⁷ B'a hɛlɛ wɔ mala nɪn anɪn kɛ sɛ menian nnyuan adanzɪɛ elie'n yɔ kʊn an, bɛ fa bé ejɔlɛ nɪn ananhɔlɛ. ¹⁸ Mín muonun mɪn di mín nwʊn adanzɪɛ, ɛsɛ Siɛ'n kʊsʊ m'ɔ sʊanlan mín'n di mín nwʊn adanzɪɛ.”

¹⁹ Bé nwan: “Wó sɪ sɔ'n wɔ nin?”

Zozi nwan: “Sian diɛ, m'an nwun ke emɔ nzɪ man mɪn, ɛsɛ emɔ nzɪ man mɪn Sɪ. Nan sɛ emɔ sɪ mɪn an, ahan emɔ sɪ mɪn Sɪ kɔsɔ.” ²⁰ Mɔ Zozi 'kan ejɔlɛ sɔ'n, anɪn ɔ wɔ Nyanmɪan awulo nɪn anɪn lɪka mɔ bɛ tɔ ketɪ'n. Svanlan fɪi a nze man yɪ sa, ɔ sanlɪn ke anɪn yɪ dɔɛ'n juli man.

²¹ Zozi kɔ han kɔ hele bɛ biekun ke: “Mɪn 'ba hɔ mɪn yaci emɔ mɔn'n mɪn man bɛ. Emɔ 'ba kpɔnndɛ mɪn, nan kɔsɔ emɔ 'ka bɛ ɛtɛ nɪn anɪn bɛ wu. Lɪka mɔ mɪn kɔ'n, emɔ ngɔala man ɛɔ bie kɔ.”

²² Zufu'n-mɔ nwan: “Bian ɛhɪ muonun, anɪn ɔ lɛ ba hun yɪ nwɔn anaan? Afɪ yɪ nwan: ‘Lɪka mɔ mɪn kɔ'n, emɔ ngɔala man ɛɔ bie kɔ.’ ”

²³ Zozi nwan: “Asɪ ɛwa yê emɔ fi ɔ, nan mɪn diɛ, n vi anwunno. Emɔ tɪ mɔn ɛhɪ anɪn menian, nan mɪn diɛ, n di man mɔn ɛhɪ anɪn svanlan. ²⁴ ɛhɪka ati yê mɪn nwan emɔ 'ka bɛ ɛtɛ nɪn anɪn bɛ wu nɪn ɔ. Afɪ mɪn mɔ n di asɪ dahuu'n, sɛ emɔ a nne man mɪn svanlan ɛhɔlɛ kɔn'n mɔ n di'n b'a nni man an, emɔ 'ka bɛ ɛtɛ nɪn anɪn bɛ wu.”

²⁵ Mɔ Zufu'n-mɔ tɪlɪ ejɔlɛ sɔ'n, bɛ nwan: “Wó ejɪan mɔ ɛ jin ɛbelɛ'n, nzu svanlan diɛ y'ɔ le wó?”

Zozi nwan: “Kɛ m gbɪn n di yɪ'n yê abɔbɔ nɪn anɪn n ganlɪn n gelehɪ emɔ nɪn ɔ. ²⁶ N ne emɔ anwɔn ejɔlɛ dɔvɔn kpa mɔ mɪn kɔala mɪn kan ɛsɛ mɪn kɔala mɪn jinlan sv mɪn bu emɔ fɔɔ. Nan kɔsɔ svanlan'n m'ɔ svanlɪn mɪn'n, ɔ tɪ ananhɔlɛfɔɛ. M'ɔ hanlɪn helelɪ mɪn'n, yɪ ala yê mɪn kan mɪn kele mɔn nɪn ɔ.”

²⁷ Ejɔlɛ sɔ'n mɔ Zozi hanlɪn'n, b'a ndɪ man yɪ bɔ ke yɪ Sɪ anwɔn ejɔlɛ yê ɔ lɛ kan kele bɛ ɔ. ²⁸ ɛsɛ Zozi kɔ han biekun kɔ tɔ sv, yɪ nwan: “Cɪan mɔ emɔ 'ba fɔla *Mɔn Baa nɪn anwunno'n, cɪan sɔ'n yê emɔ 'ba nwun mɪn svanlan ɛhɔlɛ kɔn'n mɔ n di nɪn ɔ. Emɔ 'ba nwun ke mɪn mmɔ man mɪn ti anɪn mɪn nyɔ man like fɪi, nan mɔ Sɪɛ'n helelɪ mɪn'n, yɪ nwɔn ejɔlɛ ala yê mɪn kan ɔ. ²⁹ Svanlan'n m'ɔ svanlɪn mɪn'n jin mɪn nzin. ɔ yɪlɪ man mɪn tɔlɪ man, ɔ sanlɪn ke like m'ɔ kulo'n yê cɪan daa mɪn yɔ ɔ.” ³⁰ Ejɔlɛ sɔ'n mɔ Zozi hanlɪn nɪn ati, menian dɔvɔn lelɪ yɪ lili.

Abalahamɔn amma kpa'n-mɔ

³¹ M'ɔ yɔlɪ sɔ'n, Zozi kɔ kpɛ yɪ nyɪn Zufu'n-mɔ mɔ b'a le yɪ b'a li'n-mɔ anwɔn ɛɔ, yɪ nwan: “Ejɔlɛ'n mɔ m'an han m'an hele emɔ'n, sɛ emɔ sɔ nɪn kpa a, emɔ 'kaci mɪn menian sakpa. ³² ɛbelɛ nɪn anɪn yê emɔ 'ba nwun ananhɔlɛ'n, nɔn ananhɔlɛ'n kɔsɔ a man emɔ a nyan bɛ ti b'a ngaci man nganga.”

³³ Ejɔlɛ sɔ'n mɔ Zozi hanlɪn nɪn a nyɔ man Zufu'n mmie-mɔ fɛ. Kɛ bɛ tɪlɪ ejɔlɛ sɔ nɪn ala, bɛ nwan: “Yê diɛ, Abalahamɔn amma y'ɔ le yê. Yɛ kacili man svanlan fɪi nganga lé. Nan ɔ yɔ sɛ mɔ ɛ lɛ kan ke emɔ 'ba nyan bɛ ti ɔ?”

³⁴ Zozi nwan: “Mɪn kan yɪ ananhɔlɛ mɪn kele emɔ ke svanlan biala m'ɔ yɔ ɛtɛ'n, anɪn ɔ tɪ ɛtɛ'n kanga. ³⁵ Nɔn daa yê kanga'n di afɪlie'n bie ɔ. Nan baa'n mɔ bɛ kɔ wɔ yɪ afɪlie nɪn anɪn'n, ɔ di afɪlie'n dahuu. ³⁶ Sɛ Baa'n man emɔ nyan bɛ ti a, anɪn emɔ a nyan bɛ ti sakpa. ³⁷ Mɪn sɪ ke Abalahamɔn abɔsv menian y'ɔ le emɔ. Kɔsɔ emɔ 'kpɔnndɛ mɪn bɛ kun mɪn, ɔ sanlɪn ke emɔ nne man mɪn ejɔlɛ'n bɛ nni man. ³⁸ Like mɔ mɪn Sɪ helelɪ mɪn nɪn anwɔn ejɔlɛ yê mɪn kan ɔ. Nan emɔ diɛ, like mɔ emɔ asɪ nɪn a hele emɔ'n yê emɔ lɛ yɔ nɪn ɔ.”

³⁹ Bé nwan: “Yê sɪ yɔ le Abalahamɔn.”

Zozi nwan: “Sɛ emɔ asɪ y'ɔ le Abalahamɔn sakpa a, ahan yɪ ninngɛ'n m'ɔ yɔlɪ'n, bie yê emɔ yɔ ɔ. ⁴⁰ Nan kɔsɔ emɔ diɛ, sunnzun mɔ m'an han ananhɔlɛ'n mɔ Nyanmɪan hanlɪn helelɪ mɪn'n m'an hele emɔ ɔ, emɔ 'kpɔnndɛ mɪn kun mɪn. Like sɔa, Abalahamɔn a nyɔ man bie lé. ⁴¹ Junman kɔnmgbɔ'n mɔ emɔ asɪ'n di'n, yɪ bie yê emɔ kɔsɔ di nɪn ɔ.”

Mò Zozi hanlín sò'n, Zufu'n-mò kò fè eya kpili kpa. Bè nwan: “Nán gua sù mma y'ò le yé ein! Yé Sù baa kònmgba cein'n y'ò le Nyanmian.”

⁴² Zozi nwan: “Sè emò asì y'ò le Nyanmian sakpa a, ahan emò kulo mìn ejòlè. Ì sanlín kè n vi Nyanmian anwòn èlò yê m malì ò. Yê yí dunman nun ati yê n wò ewa ò. Nán mìn ngònmìn mìn ti anwòn yê m'an a ò. Nan yí yê ò sòanlín mìn ò. ⁴³ Nzuke ati yê mìn kan mìn ejòlè diè a, emò ndì man yí bù ò? Afì emò ngbala man kè bè ti yí bù. ⁴⁴ Emò asì y'ò le *Abòsanmòn. Emò kulo kè bè yò like m'ò kulo'n. Kè alba bòlì'n, kodiawu junman y'ò di ò. Ì hanlín man ananhòlè lé, ò sanlín kè ananhòlè nnòn man yí nun. Atofòè kòn m'ò halì'n y'ò le yí. Ato nun a kaci yí abalabò, yí alíè m'ò di nún anún. Ì ti atofòè'n-mò kùalaa asì. ⁴⁵ Nan kè m'ò mìn diè mìn kan ananhòlè'n, yí ti, ò man emò nne man mìn bè nni man. ⁴⁶ Emò nunhan benin yê ò kùalaa ò se kè m'an yò ètè ò? Nan sè mìn kan ananhòlè a, nzuke ati yê emò nne man mìn nni man ò? ⁴⁷ Sòanlan m'ò ti Nyanmian sòanlan'n, ò tie Nyanmian anvan ejòlè'n. Nan kè m'ò emò ti man Nyanmian diè'n, yí ti yê ò man emò ndie man mìn ejòlè nún ò.”

Zozi ti kpili tala Abalahamòn

⁴⁸ Zufu'n-mò nwan: “Yè hanlín kè è ti man Zufu kpa, è ti *Samali sòanlan, èsè è le baye, ò ti man ananhòlè ò?”

⁴⁹ Zozi nwan: “Cècè, n ne man baye. Mìn diè, mìn Sù yê mìn kannvò yí ò. Kùsù emò ngulo man kè bè man mìn anyinnzò. ⁵⁰ Mìn diè mìn muonun mìn mgbòndè man mìn anunminnyanmòn. Sòanlan kòn wò èbèlè m'ò wula mìn anunminnyanmòn ò. Èsè yí yê ò bua ndèè nún ò. ⁵¹ Yí ti, mìn kan yí ananhòlè mìn keke emò kè sòanlan biala m'ò kò le ejòlè'n mò mìn kan'n kò li'n, sòanlan sò'n, ò nwu man lé.”

⁵² Zufu'n-mò nwan: “Kìkaala diè, y'a nwun yí kè è le baye. Ì sanlín kè Abalahamòn a wu, mgbòmanfòè'n-mò kùsù a wu. Ì yò sè mò afì è le kan kè: ‘Sòanlan biala m'ò kò le ejòlè'n mò mìn kan'n kò li'n, sòanlan sò'n, ò nwun man le.’ ⁵³ Yé sù Abalahamòn mò ò'a wu'n, è de di kè è ti kpili tala yí ò? Mgbòmanfòè'n-mò kùsù a wu. È ti wó diè sè?”

⁵⁴ Zozi nwan: “Sè mìn muonun mìn kannvò mìn nwòn an, mìn nwòn èkannvòè'n ti mgban. Mìn Sù mò emò nwan ò ti emò Nyanmian'n, yí yê ò kannvò mìn ò. ⁵⁵ Nan kùsù, emò nzì man yí. Mìn diè, mìn sù yí. Sè mìn kan kè mìn nzì man yí a, anún m'an kaci atofòè kè emò. Nan mìn sù yí, èsè mìn de yí nvan ejòlè'n mìn di. ⁵⁶ Emò asì Abalahamòn lili fè kè ahan ò nwunlín mìn ewalè cian'n. Ì nwunlín yí kùsù, èsè ò lili yí nwòn fè.”

⁵⁷ Mò Zozi hanlín sò'n, Zufu'n-mò nwan: “An! È lili man afòè abulanun bòbò mgban, wó nwan a nwun Abalahamòn.”

⁵⁸ Zozi nwan: “Mìn kan yí ananhòlè mìn keke emò kè, asannan nán b'a wò Abalahamòn'n, anún n wò èbèlè.”

⁵⁹ Èhì a, bè kò sùsà nyòbùè, bè 'tòtù bè bò Zozi. Ì kò nwanndi kò fia, ò fi Nyanmian awulo nún anún èbèlè ò kò fite kò hò.

9

Zozi 'ba tike anyinsinlinwafòè kòn anyin'n

¹ Mò Zozi fi Nyanmian awulo èbèlè fitelì'n, ò 'kò kaan an, ò nòn bian kòn kò yia. Bian sò'n, bè 'wò yí a, anún yí nyin a sin. ² Mò Zozi menian'n-mò nwunlín yí'n, bè nwan: “*Labi, ò yò sè mò bian èhì, bè 'wò yí a, anún yí nyin a sin'n? Yí muonun yí ètè nún ati anaan yí sù nòn yí nín ètè nún ati ò?”

³ Zozi nwan: “Nán ètè mò ò'a yò ti ò, yê nán ètè mò yí sù nòn yí nín a yò ti ò. Nan bè wòlì yí sò maan Nyanmian nanndì yí sù ò yí yí junman'n mò ò 'ba li'n keke mân'n. ⁴ Kè m'ò alíè'n tè wò sò'n, ò sè kè yè lí sòanlan'n mò ò'a sòan mìn'n

junman'n. Nan alíe'n le 'ba san mǎ sʋanlan fíí ngǎ hʋala man junman di ǎ.
⁵ Mǎ n de wǎ mǎn nʋn anun ɛwa'n, mǎn'n kanlanníe'n y'ǎ le mǎn."

⁶ Mǎ Zozi hanlɪn ɛjǎle sǎ'n yueli'n, ǎ kǎ tʋ ngeɛle asi, ǎ kǎ fa kǎ fǎtǎ ngetiɛ, ǎ kǎ han anyɪnsinlinwafʋɛ nʋn anyɪn nʋn asʋ. ⁷ Yí nwan: "Kǎ nwunnzin wǎ nyunnun Silowe asubula nʋn anun." (Dunman Silowe'n, yí bʋ y'ǎ le kɛ b'a sʋan yí.) Anyɪnsinlinwafʋɛ'n kǎ hǎ kǎ nwunnzin yí nyunnun. Mǎ ǎ 'sa yí nzin ba'n, anɪn yí nyɪn nʋn a tike.

⁸ M'ǎ yǎli sǎ'n, bé mǎ be nʋn yí mantan mantan sʋ nʋn bé mǎ be sɪ yí daba kɛ yí nyɪn a sin nán ǎ seɛ seɛle di'n, be kǎ nwun yí. Bé nwan: "Sʋanlan'n m'ǎ tanlan atɪn nʋn anʋan ǎ seɛ seɛle'n, asʋ nán yí ahɪ?"

⁹ Mmie-mǎ nwan: "Yí ǎ."

Mmie-mǎ kʋsʋ nwan: "Cɛɛɛ, nán yí ǎ, nan ǎ soman yí hǎ ǎ."

Mǎ bian'n tɪli akpʋlʋwa'n mǎ be le su'n, yí nwan: "Mín ǎ, mín bǎbǎ mín ahɪ."

¹⁰ ɛjǎle'n kǎ sin bé nwʋn, bé nwan: "Nan anɪn ǎ yǎli se kpa mǎ wǎ nyɪn nʋn a tike'n?"

¹¹ Yí nwan: "Bian'n mǎ be feɛle yí Zozi'n, ǎ fǎtǎli ngetiɛ kaan bie ǎ falɪ ǎ kputalɪ mǎn nyɪn nʋn asʋ nán ǎ'a se mǎn kɛ: 'Kǎ Siloe kǎ nwunnzin wǎ nyunnun.' N gǎli mǎ n nwunnzinlin mǎn nyunnun yueli'n yê mǎn nyɪn'n tikeli ǎ."

¹² Bé nwan: "Bian sǎ'n wǎ nʋn?"

Yí nwan: "Mɪn nzɪ man."

Falisifʋɛ'n-mǎ 'ba bisa sʋanlan'n

mǎ Zozi tikeli yí nyɪn'n kosuan

¹³ ɛhɪ a, be kǎ fa bian'n mǎ yí nyɪn nʋn a tike'n be kǎ hǎ *Falisifʋɛ'n-mǎ aja sʋ. ¹⁴ ǎ 'ba yǎ sǎ'n kʋsʋ, Zufʋ'n-mǎ *ɛnwʋnmɪan ele cɪan nʋn anun yê Zozi fǎtǎli ngetiɛ'n ǎ falɪ ǎ tikeli bian nʋn anyɪn nʋn ǎ. ¹⁵ ɛhɪ ati yê Falisifʋɛ'n-mǎ le bisa bian'n kɛ ǎ kpɪnlɪn yǎli dede mǎ sian ǎ nwun asi'n. Yí nwan: "Bian bie, be feɛle yí Zozi, ǎ falɪ ngetiɛ hanlɪn mǎn nyɪn'n, n nwunnzinlin mǎn nyunnun yê mǎn nyɪn'n tikeli ǎ. Sian diɛ mɪn nwun asi."

¹⁶ Falisifʋɛ'n mmie-mǎ nwan: "Sʋanlan sǎ'n, nán Nyanmɪan sʋanlan ǎ. ǎ nni man ɛnwʋnmɪan ele cɪan'n mala nʋn asʋ."

Mmie-mǎ kʋsʋ nwan: "Sʋanlan m'ǎ yǎ ɛtɛ'n, ǎ yǎ se m'ǎ yǎ asinbɛnwʋn ninngɛ sʋa ǎ?" Bé nʋan a nze man bé nwʋn. Be kǎ bu bé nwʋn nʋn.

¹⁷ ɛsɛ Falisifʋɛ'n-mǎ kǎ bisa yí biekun kɛ: "Sʋanlan'n m'ǎ tikeli wǎ nyɪn'n, ɛ jʋnlɪn kɛ ǎ tɪ se?"

Yí nwan: "Nyanmɪan kpǎmanfʋɛ ǎ."

¹⁸ Zufʋ mgbain'n-mǎ bǎbǎ diɛ, be nne be nni man kɛ yí nyɪn'n sinlin daba, nan sian'n yê yí nyɪn nʋn a tike ǎ. ɛhɪ ati, be kǎ feɛle yí sɪ nʋn yí nin. ¹⁹ Bé nwan: "ɛmǎ awa'n mǎ bé nwan yí nyɪn nʋn a sin'n, asʋ yí ahɪ? ǎ yǎ se m'ǎ nwun asi sian'n?"

²⁰ Yí sɪ nʋn yí nin nwan: "Yé diɛ, ye sɪ kɛ yé wa nʋn ahɪ. Mǎ ye 'wǎ yí'n, anɪn yí nyɪn nʋn a sin. ²¹ Nan kɛ ǎ kpɪnlɪn yǎli dede mǎ yí nyɪn nʋn a tike'n, yí diɛ ye nzɪ man. Yê sʋanlan'n mǎ ǎ'a tike yí nyɪn'n, ye nzɪ man yí. Yí muonun yê ǎ jin ɛbeɛle nʋn ǎ. ɛmǎ bisa yí, ǎ tɪ man batʋnman!" ²² Be sulo Zufʋ mgbain'n-mǎ, yí tɪ yê ǎ man be le kan kɛ be nzɪ man nʋn ǎ. Afɪ Zufʋ mgbain'n-mǎ nwan sʋanlan m'ǎ kǎ se kɛ Zozi tɪ *Kilisi'n, be 'fʋan yí bé asɔnɪn sua nʋn anun. ²³ Yí sǎ ati yê yí sɪ nʋn yí nin nwan ǎ tɪ man batʋnman nán be bisa yí nʋn ǎ.

²⁴ ɛsɛ Falisifʋɛ'n-mǎ kǎ feɛle bian'n biekun, bé nwan: "Nɪan Nyanmɪan ɛlǎ kan ananhǎle. Nan yé diɛ, ye sɪ kɛ bian sǎ'n tɪ ɛtɛfʋɛ."

²⁵ Bian'n nwan: "Sɛ ǎ tɪ ɛtɛfʋɛ ǎ, se ǎ tɪ man ɛtɛfʋɛ ǎ, mǎn diɛ, mɪn nzɪ man. Mǎn diɛ mǎ mɪn sɪ'n y'ǎ le kɛ daba mɪn nnwun man asi, nan sian diɛ, mɪn nwun asi."

²⁶ Bé nwan: "Anɪn ǎ yǎli se kpa yê ǎ tikeli wǎ nyɪn nʋn ǎ?"

27 Bian'n nwan: "M'an han m'an hele emə daba angunmun, nan emə a ndie man. Ɔ yə se mə emə kulo ke mun kan yí biekun ɔ? Emə kusu kulo ke be yə yí menian ɔ?"

28 Ɔ hanlɪn sɔ ala, Falisifvɛ'n-mə kɔ bɔ yí amgba kpa. Bɛ nwan: "Wó yê ɛ ti sɔanlan sɔ'n sɔanlan ɔ, nan yé diɛ yɛ ti *Moyizɪ menian. 29 Moyizɪ yê yɛ sɪ ke Nyanmɪan jujɔli heleli yí ɔ. Nan sɔanlan ɛhi diɛ, lika bɔbɔ m'ɔ fi'n, yɛ nzi man."

30 Bian'n nwan: "Nzuke asinbenwɔn ejɔle diɛ ahɪ? Emə nzi man lika m'ɔ fi'n kusu ɔ'a tike mɪn nyɪn'n! 31 Yɛ sɪ ke ɛɛfɛvɛ'n-mə, Nyanmɪan ndie man bɛ. Nan menian mə bɛ nyɪn sɔ yí mə be yə like m'ɔ kulo'n yê ɔ tie bɛ ɔ. 32 Sɔanlan mə be 'wɔ yí a, anɪn yí nyɪn nɪn a sin'n, yɛ tɪli man ke sɔanlan a tike bie anyɪn'n lé. 33 Nan se bian ɛhi ti man Nyanmɪan sɔanlan an, ahan ɔ ngɔala man like fí yɔ."

34 Bɛ nwan: "Wó mə wó busuɔfɛ nyɔliɛ nɪn ati b'a wɔ wó anyɪnsinlinwafɛ'n, wó lɪli ɛ 'ba hele yé ngele?" Bɛ kɔ fɔan bian'n bɛ asɔnɪn sua nɪn anun.

35 Zozi kɔ ti ke b'a fɔan bian'n bɛ asɔnɪn sua nɪn anun, ɔ kɔ nwun yí, yí nwan: "Asɔ *Mân Baa'n, ɛ de yí di ɔ?"

36 Bian'n nwan: "Yɛmɪnɪn, kele mɪn sɔanlan sɔ'n maan n né yí n ní."

37 Zozi nwan: "Wó nyɪn tua yí. Yí yê ɔ le jujɔ kele wó nɪn ɔ."

38 Bian'n nwan: "Mɪn Mɪn, mɪn de mɪn di." Ɔ kɔ kɔtɔ Zozi anyunnun ɛbele.

39 Zozi nwan: "Ndeɛ ebua nɪn ati yê m malɪ ɔ. Mɪn 'ba nán mɪn man bɛ mə bɛ nyɪn a sin'n nwun asi. Yê bɛ mə be nwun asi'n kusu, mɪn man bɛ nyɪn'n sin."

40 Anɪn *Falisifvɛ'n mmie-mə nɔn yí wɔ ɛbele. Mə be tɪli ejɔle'n mə Zozi hanlɪn'n, be kɔ bisa yí ke: "Yí ti, anɪn yé kusu yé nyɪn a sin?"

41 Zozi nwan: "Se ɔ ti ke emə anyɪn a sin an, ahan emə nyɔ man ɛte. Nan kemə emə nwan be nwun asi'n, yí ti yê ɔ man emə te wɔ bɛ ɛte nɪn anun ɔ."

10

Zozi 'ba bu bɔa ɛnɪanfɛ kpa nɪn anwɔn anyɪndala

1 ɛhi, mə Zozi hanlɪn sɔ heleli Falisifvɛ'n-mə yueli'n, ɛse ɔ kɔ tɔ sɔ ke: "Mɪn kan yí ananhɔle mɪn kele emə ke, sɔanlan mə ɔ 'wɔlɔ mmɔa'n-mə tola nɪn anun an, ɔ nzɪn man anɔan nɪn anun, nan ɔ bu lika fufɔle ɔ wɔlɔ tola nɪn anun'n, sɔanlan sɔ'n, anɪn ɔ ti awofɔe, kodiawu y'ɔ le yí. 2 Nan sɔanlan m'ɔ kɔ sin anɔan nɪn anun'n, yí yê ɔ ti bɔa ɛnɪanfɛ kpa nɪn ɔ. 3 Yí diɛ se ɔ 'wɔlɔ tola nɪn anun an, sɔanlan'n m'ɔ sisa tola'n tike anɔan'n man yí, yê mmɔa'n-mə kusu tɪ yí nɪn'n. Bɔa ɛnɪanfɛ'n fa mmɔa'n-mə anun kɔn biala dunman'n fele yí ɛse ɔ fa bɛ fite awulo. 4 Mə bɛ kwalaa be kɔ yue fite'n, ɔ li bɛ nyunnun yê mmɔa'n-mə si yí sɔ ɔ. Ɔ sanlɪn ke mmɔa'n-mə sɪ yí nɪn'n. 5 Sɔanlan mə be nzi man yí'n, be nzi man yí sɔ lé. Se be nwun yí a, be nwanndi yí, ɔ sanlɪn ke be nzi man yí nɪn'n." 6 Zozi buli anyɪndala sɔ'n heleli bɛ, kusu b'a ndɪ man yí bu.

7 Kemə b'a ndɪ man yí bu nɪn ati, Zozi kɔ han kɔ hele bɛ biekun ke: "Mɪn kan yí ananhɔle mɪn kele emə ke, mmɔa'n-mə tola nɪn anɔan'n y'ɔ le mɪn.

8 Bɛ kwalaa mə be lili mɔa mɪn nyunnun'n, awofɔe nɔn kodiawu y'ɔ le bɛ. Yê mmɔa'n-mə a ndie man bɛ nɪn'n bɔbɔ. 9 Anɔan'n y'ɔ le mɪn. Sɔanlan m'ɔ kɔ wɔlɔ mɪn nɪn'n, ɔ 'nyan ngɔan. Ɔ kwalaa ɔ wɔlɔ fite ke ɔ kulo ɔ, ɛse ɔ 'nyan like di. 10 Awofɔe'n-mə diɛ, mmɔa'n-mə awue, nɔn bɛ ehuan, nɔn bɛ busu ɛbɔ ati ala yê be ba ɔ. Nan mɪn diɛ, m malɪ ke m 'ba maan menian'n-mə nyan ngɔan, mɪn man be nyan yí dede ɔ bu sɔ.

11 "Bɔa ɛnɪanfɛ kpa'n y'ɔ le mɪn. Bɔa ɛnɪanfɛ kpa'n, ɔ de yí mmɔa'n-mə ati ewue ɔ wu maan be nyan ngɔan. 12 Sɔanlan m'ɔ ti man bɔa ɛnɪanfɛ kpa'n, mə yí diɛ ɔ kan mmɔa'n-mə ɔ kpɔnnde yí esika'n, se ɔ nwun ke bedi'n le ba a, ɔ yaci mmɔa'n-mə ɛbele nwanndi maan bedi'n wɔlɔ bɛ nɪn ɔ cɪ bie ɔ bɔ bɛ asanndiɛ. 13 Sɔanlan sɔ'n yaci mmɔa'n-mə ɛbele nwanndi, ɔ sanlɪn ke yí esika ɛkpɔnnde

ati yê ɔ le kikan bé ɔ. Bé nwɔn njian man yí. ¹⁴ Bɔa enɛanfɔe kpa'n y'ɔ le mín. Mɛn sɛ mín mmɔa'n-mɔ, bé kɔsɔ be sɛ mín ¹⁵ ke mín Sɛ sɛ mín mɔ mín kɔsɔ mɛn sɛ yí'n. Mɛn wu mín mmɔa'n-mɔ dunman nun mɛn man be nyan ngɔan. ¹⁶ N ne mmɔa mmiekun-mɔ, be nnɔn man tola ehi anun bie. ɔ se ke n gókuan bé nwan. Be 'ba ti mín nɛn'n. Mmɔa kpule'n 'ba yɔ kɔn. Yê sɔanlan kɔsɔ kɔn yê ɔ 'nɛan bé sɔ ɔ.

¹⁷ “Mín Sɛ kulo mín, ɔ sanlɛn ke mɛn fa mín ngɔan'n mɛn man nán m'an nyan yí biegun. ¹⁸ Sɔanlan fíi ngɔala man ke ɔ tɔa mín de mín ngɔan nɛn ɔ. Mín muonun yê mɛn fa mɛn man ɔ. Mɛn kɔala ke mɛn fa mín ngɔan'n mɛn man, ese mɛn kɔala ke mɛn nyan yí biegun. Like mɔ mín Sɛ nwan n yó nɛn anɛn.”

¹⁹ Ehi kɔsɔ anwɔn, Zufu'n-mɔ anwan a nze man. ²⁰ Mmie-mɔ dɔɔn nwan: “Sɔanlan'n mɔ wawe ete wɔ yí nun mɔ yí ti nnɔn man ebele'n, nzuke ati yê emɔ le tie yí ejɔle nɛn ɔ?”

²¹ Mmie-mɔ kɔsɔ nwan: “Sɔanlan mɔ wawe ete wɔ yí nun'n, ejɔle sɔa, ɔ ngɔala man yí kan. Asɔ sɔanlan mɔ wawe ete wɔ yí nun'n kɔala anyɛnsɛnlinwafɔe anyɛn tike?”

Zufu mgbain'n-mɔ nne nni man ke Zozi ti Nyanmian Awa

²² Ehi, eyele mɛle nɛn anɛn, mɔ be 'di Nyanmian awulo nɛn anwɔn *Anwɔntɛ feti'n wɔ Zoluzalemɔn'n, ²³ anɛn Zozi nanndi Nyanmian awulo nɛn abalanda'n mɔ be fele yí Salomɔn abalanda nɛn anɛn. ²⁴ Zufu'n-mɔ kɔ yia yí nwɔn ebele, bé nwan: “Cɛan benin kpa bɔbɔ yê e 'man yê ahɔnlɛn tɔ yê kunnun ɔ? Se *Kilisi'n, yê Belemgbin Ngɔandefɔe'n y'ɔ le wó a, kan yí ananhɔle kele yê.”

²⁵ Zozi nwan: “M'an han m'an hele emɔ daba, nan emɔ nne nni man. Junman'n mɔ mɛn di wɔ mín Sɛ dunman nun'n di mín adanzɛ. ²⁶ Nan kemɔ emɔ nnɔn man mín mmɔa'n-mɔ anɛn bie nɛn ati, emɔ nne mín nni man. ²⁷ Mɛn mmɔa'n-mɔ tie mín nɛn'n, mɛn sɛ bé yê be si mín sɔ. ²⁸ Mɛn man bé ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ. Be nwu man lé, yê sɔanlan fíi ngɔala man bé de fi mín sa nɛn. ²⁹ Mɛn Sɛ mɔ ɔ'a fa bé ɔ'a man mín'n, ɔ ti kpili tala ninng'e'n kɔalaatin. Ninng'e'n mɔ mín Sɛ le yí'n, sɔanlan ngɔala man ke ɔ tɔa yí de bie ɔ. ³⁰ Mɛn nɔn mín Sɛ, ye ti sɔanlan munmuan kɔn.”

³¹ Ehi mɔ Zozi hanlɛn nɛn ati, Zufu'n-mɔ kɔ sɛsa nyɔbɔe biegun ke be 'kɔ a hun yí. ³² Ehi a, Zozi nwan: “Mín Sɛ a man mín tunmin maan m'an li junman dɔɔn kpa m'an hele emɔ, nan nunhan benin ati yê emɔ kulo ke be 'tɔtɔ nyɔbɔe be kun mín ɔ?”

³³ Zufu'n-mɔ nwan: “Nán ke junman kpa bie mɔ a li ati yê yê nwan ye 'kun wó ɔ, nan a han amannɛ ejɔle wɔ Nyanmian anyunnun. ɔ sanlɛn ke kulo sɔanlan mgban ti ke wó, e bu wó nwɔn ke e ti Nyanmian.”

³⁴ Zozi nwan: “B'a hele wɔ emɔ mala kalata nɛn anɛn ke Nyanmian nwan: *Emɔ ti ke mín Nyanmian muonun.*

³⁵ Ejɔle kɔsɔ mɔ Nyanmian Ehele Ejɔle'n kɔ han'n, ye ngɔala man nun kpe. Ye sɛ ke bé mɔ Nyanmian a fele bé ɔ'a fa yí Nwan Ejɔle'n ɔ'a wula bé sa nɛn'n, yí nwan be ti ke yí. ³⁶ Nan se ɔ ti sɔ sakpa a, anɛn mín kɔsɔ mɔ Sɛ nɛn a sie mín kɔnlɔn-ngɔnlɔn mɔ ɔ'a sɔan mín ke m mála mân nɛn anɛn'n, se mɛn kan ke n di Nyanmian Awa a, anɛn m'an nyan amannɛ ɔ? ɔ yɔ se mɔ emɔ kan ke m'an han ejɔle ete m'an tia Nyanmian ɔ? ³⁷ Se mɛn nni man junman'n mɔ mín Sɛ kulo nɛn an, emɔ nán be de mín be di. ³⁸ Nan se mɛn di junman sɔ'n, se emɔ nne man mín nni man bɔbɔ a, emɔ lé nyɔle'n-mɔ mɔ mɛn yɔ'n lɛli be lí, nán emɔ a nwun ke mín Sɛ wɔ mín nɛn yê mín kɔsɔ n wɔ yí nun.”

³⁹ Mɔ Zozi hanlɛn sɔ yueli'n, be 'kpɔnnɛ be ci yí biegun. ɔ fi bé nun ebele ɔ kɔ nwanndi, bé sa a ngan man yí.

⁴⁰ Ehi anzin, Zozi kɔ sa kɔ hɔ asue Zuludɛn nɛn anzin elɔ biegun. ɔ kɔ hɔ kɔ tanlan lika mɔ Zɔan sɔnɛnlɛn menian'n-mɔ daba'n. ⁴¹ Menian dɔɔn kpa kɔ kpu

yí elò, bé nwan: “Zvan a nyò man asinbenwòn like fíí, nan kùsù bian ehì anwòn ejòle m'ò hanlìn'n, ò ti ananhòle.” ⁴² Ebele, menian dòn leli yí lili.

11

Lazaa ewue'n

¹ Anin bian kòn wò Betanin kulo nìn asù, be fèlè yí Lazaa. Lazaa sò'n nòn yí nianman mmalasua nnyuan yê be ti Betanin ebele ò. Kòn li Mali yê kòn kùsù li Maati. ² Mali sò'n, yí yê ò 'ba fa anatili ò nwunnzin yé Mìn aja'n-mò anwòn, esè ò fa yí ti enyuan'n ò cici nìn ò. Be wò ebele dede a, cian kòn Lazaa kò fòkè. ³ Yí nianman mmalasua nnyuan'n kò yí sòanlan kò hò kò tó Zozi. Yí nwan: “Yé Mìn, wó manngòn'n mò é kulo yí'n nìn a fòkè. Yí ti, yí nianman mmala'n-mò nwan m mála m mó wó amanníe.”

⁴ Mò Zozi tili ejòle sò'n, yí nwan: “Lazaa efòkè'n mò ò'a fòkè'n, ò ti man efòkè mò ò 'kun yí ò. Nan ò nanndi yí efòkè sò nìn asù, Nyanmian 'ba man yí Wa'n yí tunmin'n nòn yí anunminnyanmòn'n kele mân'n.” ⁵ Zozi kulo Lazaa nòn yí nianman mmalasua'n-mò kpa, nan kùsù, ⁶ m'ò tili kè Lazaa a fòkè'n, ò lili cian nnyuan biekun yí búsù ebele.

⁷ Yí cian nnyuan nìn asù, ò kò han kò hele yí menian'n-mò kè: “Bé mán ye sá ye hó Zude mân nìn anun elò biekun.”

⁸ M'ò hanlìn sò'n, yí menian'n-mò nwan: “Kpain, ò hyclì man fíí ye hòli elò ahan be 'tutu ebue be kun wó, yê esè wó nwan ye hó elò biekun'n?”

⁹ Zozi nwan: “Alíe kòn m'ò kò hìn'n, nán dòe bulu nòn nnyuan yê ò wò nun ò? Sòanlan m'ò nanndi alihian nìn anun'n, yí ja mgbula man, ò sanlìn kè mân nìn anun ti yuein. ¹⁰ Nan sòanlan m'ò nanndi kóngòe'n, yí ja kpula ò tó asì, ò sanlìn kè awosin nìn anun, sòanlan nnwun man asì.”

¹¹ M'ò hanlìn sò yueli'n, esè yí nwan: “Yé manngòn Lazaa a lafi, yí ti, mìn 'kò a tinngè yí.”

¹² Yí menian'n-mò nwan: “Sè nafèlè ala yê ò le dafì a, anin ye 'kò a yò nzu? Ò 'ba jasù.” ¹³ Ejòle sò'n mò Zozi hanlìn'n kele kè Lazaa a wu, nan kùsù yí menian'n-mò dié, be jùnlin kè nafèlè mgbàn yê ò le dafì ò.

¹⁴ Yí sò ati, Zozi kpacili nun hanlìn heleli bé yuein kè: “Lazaa a wu. ¹⁵ Emò dunman nun ati, ò yò mìn fè kpa kè m'an ngò man elò nde ò. Ò sanlìn kè yí ewue nìn anzin ejòle mò ò 'ba a'n, ò 'ba man emò de mìn di. Nan emò mán ye hó elò.”

¹⁶ Kè yí nwan 'tò ala, yí menian'n-mò anun kòn, be fèlè yí Toma, be fèlè yí biekun Didimòn, yí bu y'ò le kè nda, ò kò jasù, yí nwan: “Mìn manngòn-mò, sè yí sò a, be mán yé kùsù ye hó bie maan be hún yé kùalaa.” Kè ò hanlìn sò yueli'n, yê be hòli ò.

¹⁷ Mò Zozi 'ju Betanin'n, anin b'a sie Lazaa ò'a li èlè nnan. ¹⁸ Betanin nòn Zoluzalemòn kùsù afian a nwa man. Cilo nsan yê ò wò bé afian ò. ¹⁹ Yí ti, ò man Zufò'n-mò dòn fi Zoluzalemòn be walì Betanin kulo nìn asù ebele, be 'ba a cici Maati nòn Mali alba.

²⁰ Mò Maati tili kè Zozi le ba'n, ò hòli kpali yí atun. Mali dié, ò halì awulo ebele. ²¹ Mò Maati tili Zozi'n, yí nwan: “Yé Mìn, sè ò ti kè é wò ewa a, ahan mìn nianman nìn a nwu man. ²² Nan kùsù mìn sì kè kikaala mò ye wò nun'n muonun, like biala mò é kò bisa Nyanmian'n, ò 'fa man wó.”

²³ Zozi nwan: “Wó nianman'n, ò 'ba jasù.”

²⁴ Maati nwan: “Mìn sì kè cian mò mân'n kò yue'n, mìn nianman'n fi ewue nun 'jasù.”

²⁵ Zozi nwan: “Sòanlan'n m'ò cun menian ò man bé ngòan'n y'ò le mìn. M'ò kò le mìn kò li'n, sè ò wu bòbò a, ò 'nyan ngòan. ²⁶ Yê sòanlan mò yí anyinwòsue nun ò kò le mìn kò li'n, ò nwu man kón lé. Asù é de ejòle sò'n di ò?”

²⁷ Maati nwan: “Yuo o, mun de mun di ke *Kilisi'n y'ɔ le wó, Nyanmian Awa'n m'ɔ se ke ɔ ba mân nun anun'n y'ɔ le wó.”

²⁸ Mɔ Maati hanlun sɔ yueli'n, ɔ kɔ sa kɔ hɔ awulo kɔ tu yí nianman bala Mali asule, yí nwan: “Yé Mɔn a a, yí nwan ε bála.” ²⁹ Mɔ Mali tɔlɛ ejɔle sɔ'n, ɔ kɔ jasɔ, ɔ kɔ fa atɔn'n, ɔ le kpɔ Zozi. ³⁰ Anɔn Zozi wɔlɔlɔ man kulo nun anun, lika kɔnmgba'n mɔ Maati yacili yí'n, ebele yê ɔ halɔ ɔ. ³¹ Mɔ Zufu'n-mɔ mɔ be gua awulo ebele be le cɔcɔ Mali alɔa'n nwanlin ke ɔ'a jasɔ, ɔ le kɔ nde-nde'n, bé kɔsɔ be kɔ jasɔ be kɔ si yí sɔ. Be jɔnlɔn ke Mali le kɔ seka nun asɔ elɔ 'kɔ sun.

³² Mɔ Mali juli lika mɔ Zozi jin'n, ɔ kɔ kutɔ yí nyunnun ebele, yí nwan: “Yé Mɔn, se ɔ ti ke ε wɔ ewa a, ahan mɔn nianman nun a nwu man.”

³³ Ke Mali 'kan sɔ nun ala, ɔ kɔ sɔsa yí sa kɔ gua yí ti ɔ nɔn Zufu'n-mɔ kwalaa be le yɔ awóle. Mɔ Zozi nwanlin ke be le yɔ awóle'n, ewue nun anwɔn eya kɔ hun yí dede yí nwan kɔ wɔsɔ yí. ³⁴ Yí nwan: “Emɔ sieli yí nin?”

Bé nwan: “Yé Mɔn, bala ba nian.”

³⁵ Mɔ be falɔ atɔn'n mɔ be 'kɔ'n, anɔn Zozi anyɔn emɔn le ba.

³⁶ Ebele ala, Zufu'n-mɔ anun mmie-mɔ nwan: “Emɔ nían, ɔ kulo Lazaa ejɔle kpa o!”

³⁷ Mmie-mɔ kɔsɔ nwan: “Yí m'ɔ tikeli anyunsinlinwafɔe nun anyɔn'n, ahan ɔ yɔli maan Lazaa a wu man”

³⁸ Mɔ be hanlun sɔ'n, Zozi kɔ fe eya kpa, ɔ kɔ kpɔnlun yí konvin abɔ. ɔ fi ebele yí nwan y'ɔ le seka nun asɔ. Seka sɔ'n, b'a koto yí buka kɔn anun, b'a kpe anwan kɔn b'a tɔ yí nwan ke sua yê b'a kunndo ebɔe kpili kɔn b'a fa b'a nyin yí anwan.

³⁹ Zozi nwan: “Emɔ yí ebɔe'n m'ɔ nyin anwan'n.”

Mɔ Zozi anwan tɔli'n, Maati nwan: “Yé Mɔn, ke ye wɔ nun'n, mun jɔnlɔn ke ɔ le ban. ɔ sanlɔn ke, ke be sieli yí'n, yí ele nnan ahi.”

⁴⁰ Zozi nwan: “M'an ngan m'an ngele man wó ke se ε de di a, ε 'nwun Nyanmian anunminnyanmɔn nun ɔ?” ⁴¹ Ehi a, be kɔ kunndo ebɔe'n m'ɔ nyin anwan'n. Zozi kɔ tɔ yí ti anwunno, yí nwan: “Mɔn Si, mun 'da wó asɔ ke a tie mɔn ejɔle nun ɔ. ⁴² Mɔn si ke ε tie mɔn dahuu, nan ke ε kɔ yɔ nán bé mɔ b'a ta b'a si b'a yia mɔn nun a le a li ke wó yê ε swanlɔn mɔn'n, yí ti yê ɔ man mun kan sɔ ɔ.”

⁴³ Mɔ Zozi hanlun sɔ yueli'n, ɔ tɔanlun nun sele kpa, yí nwan: “Lazaa, fi elɔ fite!”

⁴⁴ Ebele ala, Lazaa fi seka nun anun kɔ fite. ɔ 'fite a, anɔn etanlan'n mɔ be falɔ be sieli yí'n te fɔfɔ yí nwan.

M'ɔ fiteli'n, Zozi nwan: “Emɔ nyánnji yí nwan etanlan'n, nán be yáci yí maan ɔ hɔ.”

⁴⁵ Asinbenwɔn like sɔ'n mɔ Zozi yɔli'n, ɔ man Zufu'n-mɔ mɔ be walɔ Mali alɔa εcɔcɔe'n, bé dɔwɔn be leli yí be lili. ⁴⁶ Bé nun mmie-mɔ kɔsɔ hɔli tɔli *Falisiɔe'n-mɔ be hanlun like sɔ'n mɔ Zozi yɔli'n heleli bé.

⁴⁷ Ehi a, Falisiɔe'n-mɔ nɔn Nyanmian *teeyɔfɔe mgbain'n-mɔ kɔ bɔbɔ Zufu mgbain abulasɔ'n mɔ be di bé mân nun anun ejɔle nun amannɛ, bé kwalaa be kɔ yia, bé nwan: “Bian ehi muonun, ye 'yɔ yí se? Asinbenwɔn ninnge m'ɔ le yɔ'n ti man nzemunde. ⁴⁸ Se ye yaci yí maan ɔ di junman sɔ ehi a, menian'n-mɔ kwalaa 'ba le yí di, ese ɔ 'ba man *Lɔmɔn mgbain'n-mɔ kpati seɔ Nyanmian awulo'n nɔn yé mân'n!”

⁴⁹ Bé nwan a ndɔ man, bé nun kɔn kɔ jasɔ, be fele yí Kayifo. Afɔe sɔ nun anun, yí yê anun ɔ ti *Teeyɔfɔe Kpain nun ɔ. Yí nwan: “Emɔ ndɔ man ejɔle bɔ fíí! ⁵⁰ Asɔ emɔ nnwan man ke se swanlan kɔn wu menian'n-mɔ kwalaa ati a, ɔ ti kpa tala ke mân bɔndɔn'n kɔ bɔ ɔ?”

⁵¹ Ejɔle'n mɔ Kayifo hanlun'n, nán ke yí muonun yí ngele yê anun ɔ le fa kan sɔ ɔ. Nan kemɔ afɔe sɔ nun anun yí yê anun ɔ ti teeyɔfɔe kpain'n, yí sɔ ati yê Nyanmian man ɔ hanlun ke ɔ di ke Zozi wu maan Izalayε mân nun anun menian-mɔ kwalaa

nyan bé ti ɔ. ⁵² Nán ke Izalayε mân nın anun menian'n-mə kɔnmgba ala yê ɔ 'wu man bé ɔ, nan ɔ 'wu nán ɔ kokuan Nyanmian amma'n-mə kwalaa mə b'a bə asanndiε nın anwan. ⁵³ Ɔ fi cian sɔ'n, Zufu mgbain'n-mə nwan be 'kun Zozi.

⁵⁴ Ehi ati, Zozi a nvite man bagua nun kún Zufu'n-mə afian. Ɔ nɔn yí menian'n-mə hɔli kulo'n mə be fεε yí Efalayimɔn nın asu. Ɔ mantan εwâ. Ɔ nɔn bé, be tanlanlın ebele kaan.

⁵⁵ M'ɔ ka kaan nán Zufu'n-mə a li bé feti'n mə be fεε yí *Paki'n, menian dɔn kpa lili mva Zoluzalemɔn be hɔli tuli bé nwɔn efan. ⁵⁶ Mə be wə Nyanmian awulo nın anun ebele'n, anın be le kpɔnnde Zozi. Be le bisa bisa bé manngɔn'n-mə ke: “Ɔ ti se, asu ɔ 'ba a feti elie'n bie anaan ɔ ngɔ a man ɔ?” ⁵⁷ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anın Nyanmian tεeyifve mgbain'n-mə nɔn Falisifve'n-mə a man atın ke sɔnlan kɔn biala m'ɔ si lika mə Zozi wə'n, ɔ héle bé maan be hó hyí yí.

12

Mali 'ba gua Zozi aja anwɔn anatılı

(Matie 26.6-13, Maaki 14.3-9)

¹ Ehi, m'ɔ anın ɔ ka cian nsian nán b'a li Zufu'n-mə feti'n mə be fεε yí *Paki'n, Zozi kə sa kə hɔ kulo'n mə be fεε yí Betanin nın asu. Ebele y'ɔ tinngeɔ Lazaa m'ɔ wuli'n fi ewue nun ɔ. ² M'ɔ juli εlɔ'n, yí alíε hınlın, nɔsɔba nun, yí manngɔn'n-mə kə tɔn alíε be kə fa be kə sɔn yí eyefve. Anın Maati le sesie alíε'n, bé mə be lila tɔbılı nın anwɔn be le didi'n, Lazaa kɔsu wə bé nun bie. ³ Mmalasua'n-mə mə be sesie alíε'n, Mali kɔsu wə bé nun ebele bie. M'ɔ be didili dede mə ɔ 'kə bie'n, Mali kə hɔ kə fa anatılı bondoman kɔn. Anatılı sɔ'n, be le baka bie be fεε yí náá yê be fa be yɔ ɔ. Yí gua yɔ si kpa. Anatılı'n m'ɔ wə bondoman nın anun'n, ɔ ti elitili sin. Mali kə butu yí Zozi aja nın anwɔn, ɔ kə fa yí ti enyuan'n kə cici. Anatılı nın efanlan'n kə fa sua nın anun.

⁴ Anın Zozi sɔnlan'n mə be fεε yí Zudası Isikalıɔti wə ebele. Yí yê cian bie ɔ 'yí Zozi man ɔ. M'ɔ nwunlin yí sɔ'n, yí nwan: ⁵ “Se ɔ ti ke be tɔnınlın anatılı ehi jete fufue eya nsan yê be falı yí esika'n be manlın ehianfve'n-mə a, ahan ɔ ti kpa.” ⁶ Nán ke ehianfve'n-mə anwɔn ejɔnlıan m'ɔ jɔnlın ti yê ɔ man ɔ le kan sɔ ɔ, nan awofve y'ɔ le yí. Esika kaan mə be kə fa be kə hye bé'n, yí yê ɔ fa sie ɔ. Be fa be man yí a, ɔ di.

⁷ Nan mə Zozi tılı ejɔle'n mə Zudası hanlın'n, yí nwan: “Yaci Mali maan ɔ yó yí like'n m'ɔ le yɔ'n. Afi, anatılı ehi mə ɔ'a butu yí mın ja nın asu εwa'n, cian mə n gɔ wu'n, ebialé'n mə be 'bia mın'n yê ɔ le di mva bia mın nın ɔ. ⁸ Ehianfve'n-mə diε, cian daa εmə nɔn bé wə εwa. Nan mın diε, mın nɔn εmə le ndanlan man εwa dede ɔ nga man ebele.”

⁹ Mə Zufu'n-mə dɔn tılı ke Zozi wə Betanin'n, be kə kpu yí εlɔ. Kɔsu nán ke Zozi angɔnmın ati yê be hɔli ɔ, nan bé nwan be 'kə a nıan Lazaa mə ɔ'a hun yí'n. ¹⁰ Nyanmian *tεeyifve mgbain'n-mə nwan be 'kun Lazaa kɔsu. ¹¹ Ɔ sanlın ke yí dunman nun ati, Zufu'n-mə dɔn nzi man bé sɔ kún, nan Zozi yê be de yí be di ɔ.

Zozi 'ba wɔlv Zoluzalemɔn kulo nın anun

(Matie 21.1-11, Maaki 11.1-11, Luku 19.28-40)

¹² Zozi lah Betanin, mə yí alíε hınlın'n, meninsɔnman'n mə be walı *Paki elie'n, be kə ti ke Zozi le ba Zoluzalemɔn. ¹³ Be kə hɔ kə kpıkpe aye male, be kə fa be kə le Zozi atın. Be 'kə a, anın be le tıan be te be fεε yí. Bé nwan: “Hozanna!

Nyanmian yıla Izalayε Belemgbin'n m'ɔ le ba wə Yé Mın Nyanmian dunman nun'n!”

¹⁴ Zozi kə nyan afunlunmun baa kɔn ɔ kə fɔ kə tanlan sɔ ke be heleli yí daba wə *Ehele Ejɔle nın anun'n. Bé nwan:

15 *Zoluzalemōn menian, nán bε sulo.*

Emō nían, emō belemgbin'n tɪ afunlunmun baa kɔn sɔ, ɔ lε ba.

16 Ehi, alimɔva nɪn anun, Zozi menian'n-mɔ a ndɪ man ejɔle sɔ'n-mɔ abɔ. Nan mɔ Zozi fi ewue nun tinngeɪ mɔ Nyanmian wulalɪ yɪ anunminnyanmɔn yuelɪ'n, afɪ sian'n, bε nwunlin kε yɪ nwɔn ejɔle fɔ́ɔn yê Ehele Ejɔle'n hanlɪn nɪn ɔ, like mɔ bε yɔɪ yɪ'n manlɪn ejɔle sɔ'n kpɪnlɪn sɔ.

17 Mɔ Zozi feleɪ Lazaa m'ɔ tinngeɪ yɪ fi ewue nun'n, bé kwalaa mɔ anɪn bε wɔ ebeɪe'n, bε lili mɔ bε nwunlin yɪ nɪn anwɔn adanzɪe. 18 Nzɔle ehi ati y'ɔ man menisɔnman'n walɪ kpali yɪ atɪn ɔ. 19 Mɔ Falisifve'n-mɔ nwunlin yɪ sɔ'n, bé nwan: “Ebia-mɔ, emō nían, y'a fe mgban ɔ, se ye hyɪ yɪ ngelemɔ nun an, ahan ye nyanlɪn sɔ nvasɔe. Nan kikaala kε ye wɔ nun'n die ɔ'a kpa yɪ nwɔn. Bε nían, mân bɔndɪn'n kwalaa si yɪ sɔ!”

Zozi 'ba han yɪ ewue nɪn anwɔn ejɔle

20 Bé mɔ bε walɪ Zoluzalemōn ebeɪe fetɪ nɪn anun kε bε 'ba a sɔ Nyanmian'n, *Geleki ngokɔn wɔ bé nun. 21 Geleki sɔ'n-mɔ hɔ tɪ Zozi sɔanlan'n kɔn, bε fele yɪ Filipɔ. ɔ fi Galile mân nɪn anun, kulo'n mɔ bε fele yɪ Betɪsayida nɪn asɔ. Geleki sɔ'n-mɔ nwan: “Nja bian, ye kulo kε ye nwun Zozi anwɔn.” 22 Mɔ Filipɔ tɪ ejɔle sɔ'n, ɔ kɔ hɔ kɔ tɔ Andele, ɔ kɔ bɔ yɪ amannɪe. Bé munnyuan bε kɔ hɔ kɔ tɔ Zozi bε kɔ han bε kɔ hele yɪ.

23 Mɔ Zozi tɪ ejɔle sɔ'n, yɪ nwan: “Sian die, mele'n m'ɔ se kε bε wula Mân Baa nɪn anunminnyanmɔn nɪn a ju. 24 Nan mɪn kan yɪ ananhɔle mɪn keɪ emɔ kε *bele baa'n mɔ bε kɔ lua'n, se ɔ'a mgbɔɔ man asɪe nɪn abɔ a, ɔ ngwala ɔ nvifi man ɔ nzu man mma. Cian daa ɔ la ebeɪe kɔnlɔn-ngɔnlɔn. 25 Sɔanlan m'ɔ tɪ ahyɔan ɔ kulo yɪ kunnun'n, ɔ nnyan man ngɔan. Nan sɔanlan m'ɔ eyuadi eɪe ehi anun ɔ kulo ehɪnlɪn-mɔ ɔ bɔka bé'n, ɔ 'nyan nyanmiansɔ ngɔan m'ɔ le man ayuelɪe'n. 26 Sɔanlan biala m'ɔ kulo kε ɔ yɔ mɪn sɔanlan'n, ɔ sí mɪn sɔ. Yɪ die anɪn lika mɔ n di'n, yɪ kɔsɔ, ɔ tanlan ebeɪe bie. Sɔanlan m'ɔ sɔ mɪn'n, mɪn Sɪ 'man yɪ asasɔe.

27 “Kikaala die, mɪn ti anun a seɪ mɪn. Nan kɔsɔ nzu ejɔle die yê mɪn 'kan ɔ? N ze kε, mɪn Sɪ, de mɪn fi yalɪe'n m'ɔ le 'ba tɔ mɪn wɔ dɔe ehi anun anaan? Cεce, mɪn ngan man sɔ, ɔ sanlɪn kε yɪ ti yê m malɪ ɔ. 28 Mɪn Sɪ, wula wɔ dunman nɪn anunminnyanmɔn!”

Zozi hanlɪn sɔ ala, anɪe bie kɔ te anwunno eɔ. Anɪe sɔ'n nwan: “Mɪn dunman'n, m'an wula yɪ anunminnyanmɔn dada angɔnmɪn, eɪe mele'n m'ɔ le ba nɪn anun, mɪn 'wula yɪ biekun.”

29 Menisɔnman'n mɔ bε jijin ebeɪe mɔ bε tɪ anɪe sɔ'n, bé nun mmie-mɔ nwan: “Nyanmian'n le kan nun.”

Mmie-mɔ kɔsɔ nwan: “Nyanmiansɔ bɔfɔe kɔn a han ejɔle a hele yɪ.”

30 Zozi nwan: “Nán mɪn ti yê anɪe sɔ nɪn a te ɔ, nan emɔ ati ɔ. 31 Beɪe mɔ mân'n ndeɪ ebua cian nɪn a ju ɔ. *Abɔnsanmɔn m'ɔ tɪ mân nɪn asɔ kpain'n, sian die, bε 'ba ju yɪ bε tɔ gua sɔ. 32 Nan mɪn kɔsɔ, se bε sinnze mɪn anwunno yue a, m 'ba hyɔn menian'n-mɔ kwalaa mɪn ba mɪn nwɔn.” 33 ɔ hanlɪn sɔ ɔ heleɪ ewue ehɔle kɔn'n mɔ ɔ 'fa wu'n.

34 Kε yɪ nwan 'tɔ ala, menian'n-mɔ nwan: “Mala kalata nɪn anun, ye tɪ kε bé nwan *Kilisi'n mɔ ɔ 'ba le yé ti'n, ɔ nwu man lé. Nan ɔ yɔ se mɔ wɔ nwan *Mân Baa'n, bε 'ba sinnze yɪ anwunno ɔ? Mân Baa'n muonun, ɔ tɪ yɪ die se?”

35 Zozi nwan: “Kikaala die, kanlannɪe'n te wɔ emɔ afian ewa. Kemɔ emɔ te nwun asɪ'n, emɔ nánndɪ atɪn'n mɔ n geleɪ emɔ nɪn asɔ. Nán awosin'n ba a, anɪn emɔ a mminlin man. ɔ sanlɪn kε sɔanlan m'ɔ nanndɪ awosin nɪn'n, ɔ nzɪ man lika m'ɔ le kɔ ɔ. 36 Kemɔ emɔ te le kanlannɪe nɪn ewa'n, emɔ lé yɪ bε lí, nán emɔ a

kaci kanlanniε nin anun menian.” Mɔ Zozi hanlɪn ejɔlɛ sɔ'n yueli'n, ɔ fi bagua nun ɔ non yɪ menian'n-mɔ hɔli fiali kaan.

³⁷ Ɔ yɔli asinbenwɔn ninngɛ'n dɔvɔn menian'n-mɔ anyunnun ebele, nan kɔsɔ b'a nne man yɪ b'a nni man. ³⁸ Ɔ man ejɔlɛ'n mɔ Nyanmɪan Kpɔmanfɔɛ *Ezayi hanlɪn'n, kpɪnlɪn sɔ. Ezayi hanlɪn kɛ:

*Yɛ Mɪn, ejɔlɛ'n mɔ yɛ hanlɪn'n,
nwan yɛ ɔ leli lili ɔ? Wɔ anwɔnsele'n
mɔ a yɪ a hele'n, nwan yɛ ɔ buli yɪ like ɔ?*

³⁹ Bɛ ngɔala man kɛ bɛ de bɛ di, afɪ Ezayi hanlɪn biekun kɛ:

*⁴⁰ Nyanmɪan a sin bɛ nyɪn'n,
ɔ man bɛ nnwun man asɪ kɔn.
Ɔ'a kaci bɛ ajɔnlɪn'n,
ɔ man bɛ ndɪ man yɪ ejɔlɛ'n kɔn.
Afɪ, bɛ tɪ a,
bɛ 'sa bɛ nzin bɛ ba yɪ nɔwɔn
ɔ fa bɛ etɛ'n-mɔ ce bɛ.*

⁴¹ Ezayi lili mɔva nwunlin Zozi anunminnyanmɔn'n daba, yɪ ti yɛ ɔ man ɔ hanlɪn yɪ nɔwɔn ejɔlɛ nin ɔ.

⁴² Nan kɔsɔ Zufɔ mgbain'n-mɔ anun, mmie-mɔ dɔvɔn leli Zozi lili. Nan *Falisifɔɛ'n-mɔ dunman nun, bɛ ngan man, bɛ sulo kɛ bɛ kɔ fɔan bɛ asɔnɪn sua nin anun. ⁴³ Afɪ sɛ menian'n-mɔ bɔ bɛ dunman kpa a, bɛ kulo bɛ tala kɛ Nyanmɪan kɔ bɔ bɛ dunman kpa'n.

⁴⁴ Mɔ Zozi fi meninsɔnman nin anun ɔ 'ba hɔ'n, ɔ tɪanlɪn nun hanlɪn kɛ: “Sɔanlan biala m'ɔ de mɪn di'n, nɔn mɪn ngɔnmɪn yɛ ɔ de mɪn di ɔ, nan anun ɔ de sɔanlan'n kɔsɔ m'ɔ sɔanlɪn mɪn'n di. ⁴⁵ Sɔanlan m'ɔ kɔ nwun mɪn'n, anɪn ɔ tɪ kɛ ɔ'a nwun m'ɔ sɔanlɪn mɪn'n. ⁴⁶ M malɪ mɔn nin anun kɛ kanlanniε, ɔ man sɔanlan biala m'ɔ de mɪn di'n, ɔ nga man awosin nun.

⁴⁷ “Sɔanlan m'ɔ kɔ tɪ mɪn ejɔlɛ'n, mɔ ɔ'a nne ɔ'a nni man'n, nɔn mɪn yɛ mɪn 'bua yɪ ndɛɛ ɔ. Ɔ sanlɪn kɛ m malɪ kɛ m 'ba le mɔn nin ati ngɔan, m'an mma man kɛ m 'ba tua mɔn'n nyɔliε etɛ nin anwɔn kalɛ. ⁴⁸ Sɔanlan m'ɔ kɔ ju mɪn kɔ tɔ, m'ɔ nne man mɪn ejɔlɛ'n nni man'n, ɔ le yɪ ndɛɛ ebuafɔɛ. Cian m'ɔ li sian nin anun, ninngɛ'n mɔ mɪn kekele εmɔ'n, yɛ bɛ 'fa bɛ bua yɪ ndɛɛ ɔ. ⁴⁹ Afɪ nɔn mɪn ngɔnmɪn mɪn tunmɪn yɛ m'an fa m'an han ejɔlɛ nin ɔ. Nan Sɪɛ'n m'ɔ sɔanlɪn mɪn'n, yɪ muonun yɛ ɔ heleli mɪn ejɔlɛ'n m'ɔ di mɔ mɪn kan'n, ɔ non ninngɛ'n m'ɔ di mɔ mɪn kekele nin ɔ. ⁵⁰ Yɛ mɪn sɪ kɛ like m'ɔ kɔ hele'n, ɔ man bɛ nyan ngɔan m'ɔ le man ayueliε. Yɪ ti, mɔ mɪn kan mɪn kele εmɔ'n, kɛ Sɪɛ'n heleli mɪn'n yɛ mɪn kan nin ɔ.”

Zozi 'ba nwunnzin yɪ menian'n-mɔ aja nin anwɔn

13

¹ Mɔ anɪn Zufɔ'n-mɔ 'ba li bɛ fetɪ'n mɔ bɛ fele yɪ *Paki'n, Zozi sɪ kɛ dɔɛ'n mɔ ɔ 'fa jasɔ asɪ εwa kɔ yɪ Sɪ anwɔn εlɔ nin a ju. Yɪ mele kaan'n m'ɔ lili yɪ asɪε nin asɔ εwa'n, ɔ hulɔli yɪ menian'n-mɔ dede ɔ juli yɪ ayueliε.

² Ehi, nɔsɔba nun, anɪn Zozi non yɪ menian'n-mɔ lila tɔbɪli nin anwɔn, bɛ le didi. Simɔn Isikaliɔtɪ awa Zudasɪ wɔ bɛ nun ebele bie. Ɔ 'ba yɔ sɔ'n kɔsɔ, anɪn *Abɔnsanmɔn nin a fa a wula Zudasɪ ahɔnlɪn nun dada kɛ ɔ yɪ Zozi mɔn. ³ Zozi diε, ɔ sɪ kɛ ɔ fi yɪ Sɪ anwɔn εlɔ yɛ ɔ walɪ ɔ, ɔ di kɛ ɔ sá hɔ yɪ nɔwɔn εlɔ. Eɛɛ ɔ sɪ kɛ Nyanmɪan a fa ninngɛ'n kɔalaa a wula yɪ sa nun. ⁴ Anɪn Zozi wula taladiε nnyuan, kɔn wɔ yɪ bu yɛ kɔn wɔ sɔ. Zozi fi tɔbɪli nin anwɔn ɔ kɔ jasɔ, ɔ kɔ yɪ yɪ anwunno taladiε'n m'ɔ wula sɔ'n kɔ gua yɪ ebele, ɔ kɔ ha yɪ bu diε'n. Ɔ kɔ fa duku kɔn ɔ kɔ kpɛ yɪ bu. ⁵ Ɔ kɔ hɔ kɔ kaci nzue kɔ gua basi kɔn anun, ebele ala,

o kɔ bɔ yí bɔ, o le nwunnzin yí menian'n-mɔ aja nɔn anwɔn. O 'nwunnzin anɔn o le fa duku'n m'ɔ kpɛ yí bɔ'n cici.

⁶ M'ɔ nwunnzinlin bé ja'n-mɔ anwɔn dede m'ɔ tɔli Simɔn Pɛli'n, Simɔn Pɛli nwan: “Yé Mɔn, wó yê ε 'nwunnzin mɔn ja nɔn anwɔn o?”

⁷ Zozi nwan: “Like'n mɔ mɔn yɔ'n, ε nyan tɔli man yí bɔ, nan cɔn bie dede ε 'ba ti yí bɔ.”

⁸ Pɛli nwan: “Cɛɛ, mɔn diε mɔn mman ε nnwunnzin man mɔn ja nɔn anwɔn lé.”

Mɔ Simɔn Pɛli hanlin sɔ'n, Zozi nwan: “Simɔn Pɛli, sɛ a mman m'an nnwunnzin man wó ja nɔn anwɔn an, anɔn ε nɔn mɔn le kpaci.”

⁹ Simɔn Pɛli nwan: “Sɛ yí sɔ a, anɔn nwunnzin mɔn sa'n-mɔ anwɔn nɔn mɔn ti nɔn asɔ buka sɔ.”

¹⁰ Zozi nwan: “Svanlan m'ɔ kɔ bia kɔ yue'n, o nwunnzin yí ja nɔn anwɔn ala anɔn o'a yue, o sanlin ke yí nwɔn ti bɔkɔ-bɔkɔ. Emɔ kɔsɔ, bé nwɔn a ti, kɔsɔ nán emɔ kwalaaatin o.” ¹¹ Zozi sɔ svanlan'n m'ɔ le 'ba yi yí man'n, yí ti yê o le kan ke nán bé kwalaaatin yê bé nwɔn a ti o.

¹² M'ɔ nwunnzinlin bé ja'n-mɔ anwɔn yueli'n, o falɔ yí taladiε'n m'ɔ yili'n o wulali, o salɔ hɔli lali tɔbili nɔn anwɔn. Yí nwan: “Like'n mɔ m'an yɔ emɔ'n, asɔ emɔ ti yí bɔ o? ¹³ Yí bɔ y'ɔ le ke, emɔ fele mɔn Kpain, εse emɔ fele mɔn Mɔnlian, o ti ananhɔle, o sanlin ke n di yí sɔ sakpa. ¹⁴ Nan sɛ mɔn mɔ n di emɔ kpain, εse n di emɔ amin'n, sɛ m'an nwunnzin emɔ aja'n-mɔ anwɔn an, o sɛ ke emɔ kɔsɔ anɔn kɔn biala nwunnzin ehɔnlin-mɔ aja nɔn anwɔn. ¹⁵ M'an yɔ sɔ m'an hele emɔ ke emɔ kɔsɔ nɔn sɔ be yó bie be mán bé manngɔn'n-mɔ. ¹⁶ Nan mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke akɔa'n ti man kpili ndala man yí mɔn'n. Yê svanlan mɔ be kɔ svan yí'n, o ti man kpili o ndala man svanlan'n m'ɔ svanlin yí'n. ¹⁷ Sian diε mɔ emɔ a ti yí sɔ'n, sɛ emɔ fa sɔ a, nyila 'kan emɔ.

¹⁸ “Nán emɔ kwalaa anwɔn ejɔle yê mɔn kan o. Mɔn sɔ emɔ mɔ m'an fele bé'n. Nan ejɔle'n mɔ *Ehele Ejɔle'n hanlin'n, o di ke o kpɔn sɔ. Be heleli ke:

Svanlan'n m'ɔ nɔn mɔn le didi'n,

o 'ba fa mɔn kaci yí kpɔfɔe.

¹⁹ “Mɔn di mɔa mɔn kan ejɔle sɔ'n mɔn kele emɔ, yí diε, cɔn mɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ eyɔle kɔ ju'n, anɔn emɔ de svanlan ehɔle kɔn'n mɔ n di'n di. ²⁰ Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke, svanlan biala m'ɔ kɔ le svanlan mɔ n gɔ svan yí'n, anɔn mɔn muonun yê o'a le mɔn o. Yê m'ɔ kɔ le mɔn'n, anɔn o ti ke svanlan'n m'ɔ svanlin mɔn'n yê o'a le yí o.”

Zozi 'ba han ke Zudasɔ 'ba yi yí man

(Matie 26.20-25, Maaki 14.17-21, Luku 22.21-33)

²¹ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, yí lɔa bɔli yí nwɔn, nán o'a se ke: “Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke emɔ anɔn kɔn 'ba yi mɔn maan be ci mɔn.”

²² Yí menian'n-mɔ anyɔn totua bé nyunnun, be nzɔ man svanlan'n mɔ Zozi le kan yí nwɔn ejɔle'n. ²³ Zozi menian'n-mɔ anɔn kɔsɔ, kɔn wɔ nɔn, yí diε Zozi kulo yí kpa. Kɔn sɔ'n lali yí nwɔn εbele. ²⁴ Ebele ala, Simɔn Pɛli kɔ bɔ yí anyian ke o bisa Zozi maan o héle svanlan'n m'ɔ le kan yí ejɔle'n.

²⁵ Kemɔ svanlan sɔ'n kɔsɔ nzɔ man mɔ o 'ba yi Zozi man'n, yí kɔsɔ o kɔ fa yí ti kɔ bɔ Zozi anwɔn o kɔ bisa yí ke: “Anɔn, Yé Mɔn, nwan svanlan diε o?”

²⁶ Zozi nwan: “Mɔn fa mɔn kpaɔn'n mɔn bɔ tolo nɔn anɔn, nan svanlan mɔ n gɔ fa n gɔ man yí'n, yí dein yí o.” Ke yí nwan 'tɔ ala, o kɔ fa kpaɔn'n kɔ bɔ tolo nɔn anɔn o kɔ man Simɔn m'ɔ fi Isikaliɔti nɔn awa Zudasɔ. ²⁷ Mɔ Zudasɔ 'de kpaɔn nɔn ala, *Abɔnsanmɔn, mɔ *ebele anɔn nɔn anɔn be fele yí *Satan'n, kɔ wɔlɔ yí nɔn. Nán Zozi a se yí ke: “Like'n mɔ ε 'yɔ'n, yɔ yí ndε-ndε.” ²⁸ Like ati m'ɔ man o hanlin sɔ'n, bé mɔ be nɔn yí le di alɛ'n, bé fíi b'a ndi man yí bɔ. ²⁹ Kemɔ Zudasɔ

yê ò fa bé esika'n sie'n, bé dɔvɔn kpa bé jɔnlɔn ké Zozi nwan ò hó tó like mɔ bé 'fa bé di feti'n, anaan ò hyé ehianfɔvɛ'n-mɔ like. ³⁰ Ké Zudasɪ leli kpaɔvɔn nɔn ala, ò kɔ fite. Yí tɛmɔvɔn sɔ nɔn anun, anɔn alíe lé san.

Zozi 'ba man yí menian'n-mɔ mala fɔfɔlɛ

³¹ Ké Zudasɪ 'fite ala, Zozi nwan: “Sian diɛ, Nyanmɪan a wula *Mân Baa nɔn anunminnyanmɔvɔn yê ò nanndɪ *Mân Baa nɔn asɔ, anunminnyanmɔvɔn a han Nyanmɪan. ³² Sɛ ò nanndɪ Mân Baa nɔn asɔ anunminnyanmɔvɔn a han Nyanmɪan an, Nyanmɪan kɔsɔ 'ba wula yí anunminnyanmɔvɔn bie. Ò 'ba yɔ yí sɔ kɪkaala.

³³ “Mín mma-mɔ, mɔn 'tanlan ɛmɔ anwɔvɔn ɛwa mɛlɛ kaan sɔa biegun. ɛmɔ 'ba kpɔvɔndɛ mín, nan mɔ n ganlɔn n gelesi Zufɔvɔ'n-mɔ, mɔn kan mɔn kele ɛmɔ kɔsɔ sian'n. Lika mɔ mɔn kɔ'n, ɛmɔ ngɔala man ɛlɔ bie kɔ.

³⁴ “Mɔn man ɛmɔ mala fɔfɔlɛ: ɛmɔ húlɔ bé nwɔvɔn. Ò sɛ ké ɛmɔ kulo bé nwɔvɔn ké m gbɔnlɔn n gulɔlɔ ɛmɔ'n. ³⁵ Sɛ ɛmɔ kulo bé nwɔvɔn an, menian'n-mɔ kwalaa 'ba nwun ké ɛmɔ tɪ mín menian sakpa.”

Zozi 'ba han ké Pɪɛli 'ba se ké ò nzɪ man yí

(Matie 26.31-35, Maaki 14.27-31, Luku 22.31-34)

³⁶ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ'n, Simɔvɔn Pɪɛli kɔ bisa yí ké: “Yé Mɔn, anɔn nɔn kpa yê ɛ lé kɔ ò?”

Zozi nwan: “Lika mɔ mɔn kɔ'n, ɛ ngɔala man mín sɔ si kɪkaala, nan cɪan bie dede ɛ 'ba kpɔvɔ mín.”

³⁷ Pɪɛli nwan: “Yé Mɔn, nzuke ati yê mɔn ngɔala man wó sɔ si kɪkaala ò? Wó dunman nɔn, sɛ ò di mɔ mɔn wu bɔbɔ a, mɔn 'wu.”

³⁸ ɛhɪ a, Zozi nwan: “Pɪɛli, asɔ wó nwan ɛ 'wu mín dunman nɔn sakpa? Nan nɔn, mɔn kan yí ananhɔlɛ mɔn kele wó ké ò nɔvɔn dede mɔ akɔ'n 'bɔ kokolokoo'n, anɔn a han yí fá nɔsan ké ɛ nzɪ man mín.”

14

Atɪn'n mɔ bé fa bé kɔ Sɪɛ nɔn anwɔvɔn ɛlɔ'n y'ò le Zozi

¹ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ yueli'n, ɛsɛ ò kɔ kpɛ yí nɔvɔn yí menian'n-mɔ ɛlɔ, yí nwan: “Nán bé man bé lɔa bɔ bé nwɔvɔn, ɛmɔ lé Nyanmɪan bé lí, ɛsɛ ɛmɔ lé mín kɔsɔ bé lí.

² Mín Sɪ awulo ɛlɔ, dabele ngɔvɔnmɔn wɔ ɛbele. Mɔn 'kɔ a sesie lika mɔn man ɛmɔ. Sɛ ò tɪ man sɔ a, ahan n ganlɔn n gelesi ɛmɔ. ³ Sɛ mɔn kɔ nán mɔn sesie lika'n yue a, mɔn 'sa mɔn ba, mɔn fa ɛmɔ mɔn kɔ, nán lika mɔ n di'n, ɛmɔ kɔsɔ tanlan ɛbele bie. ⁴ Lika mɔ mɔn kɔ'n, ɛmɔ sɪ yí atɪn'n.”

⁵ Mɔ Toma tɪlɪ ɛjɔlɛ sɔ'n, yí nwan: “Yé Mɔn, yɛ nzɪ man lika mɔ ɛ lé kɔ'n, ò 'yɔ sɛ nán y'a nwun yí atɪn'n?”

⁶ ɛhɪ a, Zozi kɔ bua yí ké: “Atɪn'n, nɔvɔn ananhɔlɛ'n nɔvɔn ngɔvɔn'n y'ò le mín muonun. Sɔvanlan fí ngɔala man ké ò sɔn lika fɔfɔlɛ ò kɔ mín Sɪ anwɔvɔn ɛlɔ sannan ò 'nanndɪ mín sɔ. ⁷ Sɛ ò tɪ ké ɛmɔ sɪ mín an, ahan ɛmɔ 'sɪ mín Sɪ. Kɔsɔ kɪkaala diɛ, ɛmɔ a nwun yí, ɛmɔ sɪ yí.”

⁸ Filipɔvɔ nwan: “Yé Mɔn, kele yé Sɪɛ'n nán man yé ahɔvɔnlɔn tó yé kunnun.”

⁹ M'ò hanlɔn sɔ'n, Zozi nwan: “Filipɔvɔ, yí tɪ, dada angɔvɔnmɔn ɛhɪ mɔ mɔn nɔvɔn ɛmɔ tɪ ɛwa'n, ɛ nzɪ man mín? Sɔvanlan m'ò kɔ nwun mín'n, anɔn ò'a nwun mín Sɪ, nan nzuke ati yê wó nwan n géle ɛmɔ Sɪɛ'n? ¹⁰ ɛ nne nni man ké n wɔ Sɪɛ nɔn anun yê Sɪɛ'n kɔsɔ wɔ mín nɔvɔn ò? ɛjɔlɛ'n mɔ mɔn kan mɔn kele ɛmɔ kwalaaatɪn ɛwa'n, ò fi man mín muonun. Sɪɛ'n m'ò wɔ mín nɔvɔn'n yê ò lé di junman sɔ nɔvɔn ò.

¹¹ Sɛ mɔn kan ké n wɔ Sɪɛ nɔn anun yê Sɪɛ'n kɔsɔ wɔ mín nɔvɔn an, ɛmɔ lé lí. Sɛ yí bɔbɔ ɛmɔ nne nni man an, ɛmɔ nían asinbenwɔvɔn ninngɛ'n mɔ mɔn y'ò'n nán bé lé bé lí. ¹² Mɔn kan yí ananhɔlɛ mɔn kele ɛmɔ ké sɔvanlan biala m'ò de mín di'n, asinbenwɔvɔn ninngɛ'n mɔ mɔn y'ò'n, yí kɔsɔ ò 'yɔ bie. Yí diɛ'n bɔbɔ mɔ ò 'y'ò'n, ò

'tala mìn di'e'n. Ɔ sanlɪn kɛ mɪn kɔ Siɛ nɪn anwɔn ɛlɔ. ¹³ Like biala mɔ ɛmɔ kɔ sɛlɛ wɔ mìn dunman nun'n, mìn 'fa mɪn man ɛmɔ, nán ɔ nanndɪ Baa nɪn asu menian'n-mɔ kwalaa a wula Siɛ nɪn anunminnyanmɔn. ¹⁴ Ɛmɔ sɛlɛ like biala wɔ mìn dunman nun an, mìn 'yɔ mɪn man ɛmɔ.”

Zozi 'ba han Wawɛ Nwannzan-nwannzan nɪn anwɔn ɛjɔlɛ

¹⁵ Ɛsɛ Zozi Nwan: “Sɛ ɛmɔ kulo mìn sakpa a, ɛmɔ lí mìn mala nɪn asu. ¹⁶ Mɪn 'ba sɛlɛ mìn Si maan ɔ man ɛmɔ *Bɔkafɔvɛ fɔfɔlɛ m'ɔ nɔn ɛmɔ 'tanlan dahuu. ¹⁷ Ɔ ti Wawɛ m'ɔ kan ananhɔlɛ. Mân nɪn anun menian'n-mɔ mɔ bɛ nne man mìn bɛ nni man'n, bɛ ngwala man kɛ bɛ nyan yí, ɔ sanlɪn kɛ bɛ nnwun man yí, ɛsɛ bɛ nzi man yí. Nan ɛmɔ diɛ, ɛmɔ si yí, ɔ sanlɪn kɛ ɔ nɔn ɛmɔ y'ɔ ti ɔ, ɛsɛ ɔ 'ba tanlan ɛmɔ anun. ¹⁸ Mɪn ngɔ yaci man ɛmɔ angɔnmɪn kɛ awusian. Nan mɪn 'ba sa mɪn ba ɛmɔ anwɔn biekun. ¹⁹ Ɔ'a ha mɛlɛ kaan bie, mân nɪn anun menian'n-mɔ ngɔ nwun man mìn kón. Nan ɛmɔ diɛ, ɛmɔ 'ba nwun mìn. Kɛmɔ mìn lili n di asi'n, ɛmɔ kɔsɔ 'ba nyan ngwan bɛ tanlan asi bie. ²⁰ Sɛ cian sɔ'n ju a, ɛmɔ 'ba nwun kɛ n wɔ mìn Si anun, ɛmɔ wɔ mìn nun, yê mìn kɔsɔ n wɔ ɛmɔ anun. ²¹ Like mɔ mɪn kekele ɛmɔ'n, sɔanlan mɔ yí nyɪn kɔ sɔ yí m'ɔ kɔ fa kɔ sie'n, yí yê anun mɪn si kɛ ɔ kulo mìn ɔ. Sɔanlan sɔ'n, mìn Si 'kulo yí, mìn kɔsɔ mɪn 'kulo yí, mɪn 'yɪ mìn nwɔn mɪn kekele yí.”

²² Mɔ Zudɪ (nán Zudasi Isikalɪɔti ɔ) tɪlɪ ɛjɔlɛ sɔ'n, yí nwan: “Yê Mɪn, ɔ yɔ sɛ mɔ wɔ nwan ɛ nyɪ man wɔ nwɔn ɛ ngele man mân nɪn anun menian nga'n-mɔ mɔ bɛ nne wɔ bɛ nni man'n, nan yê ngɔnmɪn ala yê ɛ 'yɪ wɔ nwɔn kekele yê'n?”

²³ Ɛhi a, Zozi kɔ bua yí kɛ: “Sɔanlan m'ɔ kulo mìn'n, ɔ di mɔ mɪn kan nɪn asu. Mɪn Si 'kulo yí, ɛsɛ mɪn nɔn mìn Si ye 'ba yí nwɔn nán ye nɔn yí tanlan. ²⁴ Sɔanlan m'ɔ ngulo man mìn'n, mɔ mɪn kan'n, ɔ nni man sɔ. Ɛjɔlɛ kwalaa mɔ ɛmɔ ti kɛ mɪn kan'n, ɔ fi man mìn muonun, nan Siɛ'n m'ɔ sɔanlɪn mìn'n, yí yê ɔ lɛ kan ɔ.

²⁵ “Mɪn kan ɛjɔlɛ sɔ'n mɪn kekele ɛmɔ wɔ abelɛ mɔ n dɛ wɔ ɛmɔ afian ɛwa'n. ²⁶ Nan mìn dunman nun Siɛ'n 'ba sɔan *Bɔkafɔvɛ'n, Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n. Ɔ 'ba hehele ɛmɔ ninngɛ'n-mɔ kwalaaatin ɛsɛ ɔ 'ba man ɛmɔ ati kacɪ ɛjɔlɛ'n kwalaaatin mɔ m'an han m'an hele ɛmɔ'n. ²⁷ Mɪn yaci ɛmɔ albaciɛ nɪn. Mìn albaciɛ di'e'n yê mɪn fa mɪn man ɛmɔ ɔ. Albaciɛ'n mɔ mɪn fa mɪn man ɛmɔ'n, ɔ nɔn eyuadi nɪn anun di'e'n ti man kón. Nán bɛ man bé lba bɔ bé nwɔn, ɛsɛ nán bɛ sulo.

²⁸ “Ɛmɔ a ti mɔ m'an han'n. M'an han m'an hele ɛmɔ kɛ mɪn kɔ, nan kɔsɔ mɪn 'ba sa mɪn ba ɛmɔ anwɔn biekun. Sɛ ɔ ti kɛ ɛmɔ kulo mìn sakpa a, ahan Siɛ nɪn anwɔn ɛlɔ mɔ mɪn kɔ'n, ɛmɔ 'di yí nwɔn fɛ kpa. Ɔ sanlɪn kɛ Siɛ'n ti kpili tala mìn. ²⁹ M'an li mɔa m'an han ninngɛ sɔ'n-mɔ kwalaa anwɔn ɛjɔlɛ m'an hele ɛmɔ asannan nán bé ɛyɔlɛ tɛmɔn nɪn a ju sɔ. Yí diɛ, anun cian m'ɔ kɔ ju sɔ'n, ɛmɔ de mɔ n ganlɪn'n bɛ di. ³⁰ Mɪn nɔn ɛmɔ ye lɛ njɔɔ man dɔn kón. Ɔ sanlɪn kɛ mân ɛhi asu kpain'n lɛ ba. Ɔ lɛ man tunmin fíí wɔ mìn sɔ. ³¹ Nan ɔ fata kɛ menian'n-mɔ nwun yí kɛ mɪn kulo Siɛ'n yê like mɔ mìn Si kɔ hele mìn kɛ n yó'n yê mɪn yɔ ɔ. Yí ti, bɛ jásv maan ye hɔ.”

15

Divɪn baka kpa'n y'ɔ le Zozi

¹ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yuelɪ'n, ɛsɛ yí nwan: “Divɪn baka kpa'n y'ɔ le mìn yê mìn Si y'ɔ ti divɪn baka sɔ nɪn ɛnɪanfɔvɛ nɪn ɔ. ² Mìn sa baa biala m'ɔ nzu man baa'n, mìn Si 'ko tɔ. Nan nunhan m'ɔ su'n, ɔ kpɪkpe nɪn kanlanman ɔ man ɔ yɔ kpa, nán ɔ'a hɔala mma biekun dɔn su. ³ Nan ɛmɔ diɛ, ninngɛ'n-mɔ mɔ n gelelɪ ɛmɔ nɪn ati, ɛmɔ anwɔn a ti dada angɔnmɪn. ⁴ Yí sɔ ati, ɛmɔ fá bé nwɔn bɛ bó mìn, nán mìn kɔsɔ, mɪn nɔn ɛmɔ a tanlan dahuu. Divɪn baka nɪn asa baa'n m'ɔ tua

man yí nwɔn'n, ɔ ngɔala man baa su. Emɔ kɔsɔ, se emɔ a nva man bé nwɔn b'a mmɔ man mín an, emɔ ngɔala man like kpa fíi yɔ.

⁵ “Divin baka'n y'ɔ le mín, yê mín sa mma'n-mɔ y'ɔ le emɔ. Nunhan mɔ ɔ'a fa yí nwɔn ɔ'a bɔ mín, m'ɔ nun mín ti daa, mɔ mín kɔsɔ min nun yí ti'n, ɔ 'yɔ nyɔlie kpa dɔn. Afi se n nnɔn man nun an, emɔ ngɔala man like kpa fíi yɔ. ⁶ Svanlan biala mɔ ɔ'a nva man yí nwɔn ɔ'a mmɔ man mín'n, anɔn ɔ ti ke baka nun asa baa'n mɔ b'a kpe b'a tv. ɔ 'yɔ be fa be tv sɔn nun be yala yí. ⁷ Se emɔ fa bé nwɔn be bɔ mín, nán emɔ di mín ejɔle nun asu a, emɔ sele like biala mɔ emɔ kulo nun an, emɔ 'nyan yí. ⁸ Se emɔ yɔ nyɔlie kpa dɔn an, ɔ ti mín Si anunminnyanmɔn ese ɔ kele ke emɔ ti mín menian sakpa.

⁹ “Mín kulo emɔ ke mín Si kulo mín'n. Yí ti, emɔ mán n gúlo bé daa. ¹⁰ Ke min di mín Si mala nun asu m'ɔ kulo mín'n, mín kɔsɔ, se emɔ di mín mala nun asu a, min 'kulo emɔ cian daa. ¹¹ M'an han sɔ m'an hele emɔ maan emɔ di fe nán ese emɔ fe elie'n yɔ kpili ke mín die'n. ¹² Mín mala'n y'ɔ le ke emɔ húlo bé nwɔn ke min kulo emɔ'n. ¹³ Ehulo kpili kpa'n y'ɔ le svanlan m'ɔ wu yí manngɔn'n-mɔ dunman nun'n. ¹⁴ Se emɔ yɔ ninng'e'n mɔ m'an hele emɔ nun an, anɔn emɔ ti mín manngɔn. ¹⁵ Min mmu man emɔ ke mín ngɔa. ɔ sanlɔn ke minlian ngan man yí nwɔn ejɔle kwalaa ɔ ngele man yí akva ke m'an yɔ yí'n. Min bu emɔ ke mín manngɔn. ɔ sanlɔn ke ninng'e'n kvalaatin mɔ mín Si heleli mín'n, m'an hele emɔ. ¹⁶ Nán emɔ yê b'a feleli mín b'a sie mín bé kpain ɔ. Nan mín muonun yê m'an fele emɔ mín nwɔn m'an wula emɔ junman nun ɔ. M'an yɔ emɔ ke emɔ hó, be hó lí junman be sú mma m'ɔ nzeci man lé. Like biala mɔ emɔ kɔ sele mín Si wɔ mín dunman nun'n, ɔ 'fa man emɔ. ¹⁷ Like mɔ min kpɔndɛ emɔ elɔ'n y'ɔ le ke emɔ húlo bé nwɔn.”

Mán nun anun menian'n-mɔ kpɔ Zozi nun bé mɔ be de yí be di'n

¹⁸ Mɔ Zozi tuli yí menian'n-mɔ fɔɔ yueli'n, ɔ kɔ han kɔ hele bé biegun ke: “Se eyuadi'n kpɔ emɔ a, emɔ nwún yí ke be lili mɔa be kpɔli mín. ¹⁹ Se emɔ ti eyuadi'n die lili a, ahan eyuadi'n nun anun menian'n-mɔ kulo emɔ ejɔle, ɔ sanlɔn ke bé bie y'ɔ le emɔ. Nan kemɔ m'an nian eyuadi'n nun anun m'an yɔ emɔ, mɔ emɔ ti man eyuadi'n die kún'n, yí ti yê be kpɔ emɔ ɔ. ²⁰ Emɔ káci mɔ n ganlɔn n geleli emɔ'n: ‘Akva biala ti man kpili ndala man yí min'n’. Nan se b'a hele mín ahulɔwa a, be 'kele emɔ kɔsɔ bie. Se bé nyɔn sɔli mín ninng'e'n mɔ n geleli bé nun an, ahan bé nyɔn 'sɔ emɔ kɔsɔ die'n. ²¹ Mín dunman nun ati, be 'fa ninng'e sɔ'n kwalaa be yɔ emɔ, ɔ sanlɔn ke be nzi man svanlan'n m'ɔ svanlɔn mín'n. ²² Se ɔ ti ke m'an mma a ngan man ejɔle fíi m'an ngele man bé a, ahan bé nwɔn saun. Nan sian die, mɔ m'an a a han ejɔle m'an hele bé, mɔ b'a nne b'a nni man'n, be nva man bé ete'n be nje man bé lé. ²³ Svanlan m'ɔ kpɔ mín'n, anɔn ɔ kpɔ mín Si. ²⁴ Junman'n mɔ svanlan fíi lili man bie mán ehɔ anun lé'n, se m'an nni man bie bé afian ewa a, ahan bé nwɔn saun. Nan sunnzun mɔ b'a nwun asinbenwɔn ninng'e'n kwalaa mɔ m'an yɔ'n, be te kpɔ mín nun mín Si. ²⁵ Ehika kwalaa yɔli sɔ, ɔ man ejɔle'n mɔ be heleli wɔ bé *Mala kalata nun anun'n kpɔnɔn sv. Be heleli yí ke: *B'a kpɔ mín mgban.*

²⁶ “Mín manngɔn-mɔ, *Bɔkafɔe'n mɔ min 'ba svan yí'n, ɔ fi Siɛ nun anwɔn elɔ yê ɔ 'ba ɔ. Yí y'ɔ le Wawe'n mɔ kan ananhɔle'n. Se ɔ ba a, ɔ 'ba li mín nwɔn adanzɛ. ²⁷ Yê emɔ kɔsɔ 'ba li mín nwɔn adanzɛ, ɔ sanlɔn ke min 'bɔ mín junman nun abɔ'n, emɔ nun mín yê ye sanlɔn nun ɔ.

16

¹ “Min kacɔ emɔ ke be le 'ba hele emɔ ahulɔwa, yí die se mele'n ju sv a, anɔn emɔ mminlin man bé dedi'n. ² Be 'ba fɔan emɔ Zufɔ'n-mɔ asɔnɔn sua'n-mɔ anɔn. Ese bɔbɔ, ɔ 'ba ju mele'n bie, bé mɔ be le kun emɔ'n 'ba se ke anɔn be le sv Nyanmian sua. ³ Be 'yɔ emɔ sɔ, ɔ sanlɔn ke be nzi man Siɛ'n, ese be nzi man mín. ⁴ Nan min

kan sɔ mɪn kele ɛmɔ, yɪ dɪɛ cɪan mɔ be 'yɔ ɛmɔ sɔ'n, anɪn ɛmɔ kacɪ ke n ganlɪn n geleli ɛmɔ. M'an ngan m'an ngele man ɛmɔ daba, afi anɪn mɪn nɔn ɛmɔ y'ɔ san ɔ.

Zozi 'ba han Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n

junman nɪn anwɔn ejɔle

⁵ “Sian dɪɛ, mɪn sa mɪn kɔ sɔanlan'n m'ɔ sɔanlɪn mɪn nɪn anwɔn ɛlɔ, nan kɔsɔ ɛmɔ mmisa man mɪn ke: ‘Ɛ le kɔ nin?’ ⁶ Kemɔ m'an han m'an hele ɛmɔ ke mɪn kɔ'n, ɛmɔ alba a bɔ bɛ nwɔn kpa. ⁷ Nan kɔsɔ mɪn kan yɪ ananhɔle mɪn kele ɛmɔ ke ɔ ti kpa man ɛmɔ ke n gɔ. Afi sɛ m'an ngɔ man an, Bɔkafɔɛ'n ngɔ a man ɛmɔ anwɔn. Nan sɛ mɪn kɔ a, mɪn 'ba sɔan yɪ ɛmɔ anwɔn. ⁸ Sɛ ɔ ba a, ɔ 'yɪ ninngɛ'n-mɔ yuein yuein kele eyuadi amma'n. Ninngɛ sɔ'n-mɔ, kɔn y'ɔ le ɛɛ ɛyɔle'n, kɔn y'ɔ le sɛsɛ ɛyɔle'n, yɛ kɔn kɔsɔ y'ɔ le ndɛɛ ebua'n mɔ Nyanmɪan 'ba bu'n. ⁹ Ɔ 'ba hele bɛ ke b'a yɔ ɛɛ, ɔ sanlɪn ke b'a nne man mɪn b'a nni man. ¹⁰ Yɛ, kemɔ mɪn kɔ Sɪɛ nɪn anwɔn ɛlɔ mɔ ɛmɔ ngɔ nwun man mɪn kɔn'n, ɔ 'ba hele bɛ ke sɛsɛ ɛyɔle yɛ Sɪɛ'n le kpɔndɛ ɔ. ¹¹ Afi, ndɛɛ ebua'n mɔ Nyanmɪan 'ba bua'n y'ɔ le ke ɔ'a bua mɔn ɛhɪ asɔ kpain'n ndɛɛ dada angɔnmɪn.

¹² “N ne ejɔle dɔn m'ɔ fata ke mɪn kan mɪn kele ɛmɔ, nan kɔsɔ ɛmɔ ngɔala man yɪ kwalaa fa sie kɪkaala. ¹³ Nan sɛ Wawɛ'n m'ɔ kan ananhɔle'n ba a, ɔ 'ba hele ɛmɔ ananhɔle atɪn'n. Nɔn yɪ ngɔnmɪn yɪ ti anɔn ejɔle yɛ ɔ 'kan kele ɛmɔ ɔ, nan mɔ ɔ'a ti ɔ nɔn mɔ ɔ 'ba a mɔn nɪn anɔn nɪn anwɔn ejɔle yɛ ɔ 'kan kele ɛmɔ ɔ. ¹⁴ Ɔ 'ba wula mɪn anɔnmɪnnyanmɔn, ɔ sanlɪn ke m'ɔ kɔ nwun yɪ mɪn nwɔn'n, yɪ nwɔn ejɔle yɛ ɔ 'kan kele ɛmɔ ɔ. ¹⁵ Ninngɛ kwalaa mɔ mɪn Sɪ le'n ti mɪn dɪɛ. Yɪ sɔ ati yɛ ɔ man mɪn kan ke mɔ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n kɔ nwun yɪ mɪn nwɔn'n, yɪ nwɔn ejɔle yɛ ɔ 'kan kele ɛmɔ ɔ.”

Zozi 'ba han kele yɪ menian'n-mɔ ke

bɛ albabɔ'n 'ba kaci fɛ elie

¹⁶ Ɛsɛ Zozi nwan: “Ɔ ngɔ hyɛ man, ɛmɔ le mma nɔnwun man mɪn kɔn, ɔ ce kaan an, ɛmɔ 'ba nwun mɪn biekun.”

¹⁷ Mɔ yɪ menian'n-mɔ tilɪ ejɔle sɔ'n, mmie-mɔ le kan yɪ bɛ afian ɛbɛle ke: “Anɔn ejɔle ɛhɪ, yɪ bu y'ɔ le benin? Ɔ le kan kele yɛ ke: ‘Ɔ ngɔ hyɛ man, ɛmɔ le mma nɔnwun man mɪn kɔn, ɛsɛ ɔ ce kaan an, ɛmɔ 'ba nwun mɪn biekun,’ ɛsɛ yɪ nwan: ‘Mɪn kɔ mɪn Sɪ anwɔn ɛlɔ.’ ” ¹⁸ Bɛ nwan: “ ‘Ɔ ngɔ hyɛ man,’ anɔn ejɔle ɛhɪ m'ɔ le kan'n, yɪ bu y'ɔ le benin? M'ɔ le kan'n, yɛ dɪɛ ye ndɪ man yɪ bu.”

¹⁹ Mɔ Zozi nwunlɪn ke be le kpɔndɛ be bisa yɪ ejɔle'n, ɔ kɔ se bɛ ke: “Kemɔ m'an han ke: ‘Ɔ ngɔ hyɛ man ɛmɔ le mma nɔnwun man mɪn kɔn, ɛsɛ ɔ ce kaan an, ɛmɔ 'ba nwun mɪn biekun,’ yɪ ti yɛ ɛmɔ le bisa bɛ nwɔn kosuan'n? ²⁰ Mɪn kan yɪ ananhɔle mɪn kele ɛmɔ ke ɛmɔ le 'ba sun bɛ nyɪn ɛmɔn be yɪ awɔle. Nan eyuadi amma'n-mɔ mɔ be nne man mɪn be nni man'n, be 'ba li fɛ. Ɛmɔ alba 'ba bɔ bɛ nwɔn, nan kɔsɔ ɛmɔ albabɔ'n 'ba kaci fɛ elie. ²¹ Sɛ balasua kɔn nwɔnnze dede nɔn ɔ 'ba wɔ a, anɔn yɪ lɔ a bɔ yɪ nwɔn. Ɔ sanlɪn ke anɔn yɪ yale elie mɛle nɪn a ju. Nan sɛ ɔ wɔ yue a, anɔn yɪ lɔ a fi yɪ yale'n mɔ ɔ'a nwun yɪ'n. Ɔ sanlɪn ke ɔ'a wɔ baa kɔn ɔ'a tɔ asɪɛ nɪn asɔ. ²² Yɪ sɔ kɔsɔ ala, ke ye wɔ nun'n, ɛmɔ alba a bɔ bɛ nwɔn, nan mɔ ye 'ba nwun yɛ nwɔn biekun'n, ɛmɔ 'ba li fɛ kpa, sɔanlan fɪ ngɔ hɔala man ɛmɔ fɛ elie'n yɪ.”

²³ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yuelɪ'n ɛsɛ yɪ nwan: “Sɛ cɪan sɔ'n ju a, anɔn ɛmɔ mmisa man mɪn like fɪ anwɔn kosuan kɔn. Mɪn kan yɪ ananhɔle mɪn kele ɛmɔ ke like biala mɔ ɛmɔ kɔ se le wɔ mɪn dunman nun'n, Sɪɛ'n 'fa man ɛmɔ. ²⁴ Ke m mɔli mɪn junman nɪn abɔ dede mɔ ɔ'a ju bɪcɪ'n, ɛmɔ selesi man like fɪ wɔ mɪn dunman nun. Ɛmɔ sɛle, nɔn ɛmɔ asa 'kan yɪ. Sɛ ɛmɔ asa kan yɪ a, ɛmɔ 'di fɛ kpili kpa.

²⁵ “M'an bu ejòle sò'n-mò kwalaa anyinndala nun, m'an hele emò. Nan ò 'ba ju mèlè'n bie, mìn ngò mmu man yí anyinndala nun kón, nan mìn 'kan mìn Sì anwòn ejòlè'n yuein yuein mìn kele emò. ²⁶ Cian sò'n ju a, yí kwalaa mò emò 'ba sele Siè'n, emò 'ba sele wò mìn dunman nun. Mìn mmòto man mìn Sì'n bòbò nán ò'a fa ò'a man emò. ²⁷ Ò sanlìn ke, Siè'n muonun kulo emò. Ò kulo emò, afi emò kulo mìn, yê emò de di ke n vi Nyanmian anwòn elò yê m malì ò. ²⁸ N vi Siè nun anwòn elò yê m malì mân nun anun ò. Sian'n mìn jasò mân nun anun mìn kò Siè nun anwòn elò.”

²⁹ Mò yí menian'n-mò tili yí sò'n, bé nwan: “Sian diè, è lé kpaci nun yuein kan kele yé, è mmu man yí anyinndala nun kón. ³⁰ Sian diè, ye sì ke è sì ninngè'n kwalaa tin, è nnwòndè man maan ye mmisa man wó bie anwòn kosuan bòbò nán a bua yé. Ehi ati, ò man ye de ye di ke è fi Nyanmian elò sakpa.”

³¹ Zozi nwan: “Sian'n emò de di? ³² Yaa! Mèlè'n lé ba, ò'a ju bòbò a yue, emò 'ba bò asanndiè be yaci mìn ngònmin, emò anun kòn biala 'ba nwanndi fia. Nan kòsò cècè, ò nga man mìn ngònmin, ò sanlìn ke Siè'n nòn mìn y'ò tì ò.

³³ “Mùn kan sò mìn kele emò, nán mìn man emò nyan alvaciciè, afi emò nòn mìn a yò kòn. Emò lé 'ba nwun yalè mân nun anun, nan kòsò emò bó m̀ndinlìn, nán be man bé nwòn bubu bé, ò sanlìn ke m'an li eyuadi nun asò kunnunmun.”

17

Zozi 'ba yò asònin man yí menian'n-mò

¹ Mò Zozi hanlìn ehi yueli'n, ò kò tó yí nyin anwunno, yí nwan: “Mìn Sì, d̀e nun a ju. Wula wó Wa nun anunminnyanm̀on maan yí kòsò ò wùla wó bie. ² Afi, a man yí tunmin dasannin biala asò ke bé mò a fa bé a man yí'n, ò m̀n be nyán ngòan m'ò le man ayueliè'n. ³ Ngòan m'ò le man ayueliè'n, y'ò le ke be nwùn wó mò è tì ananhòle Nyanmian'n kònm̀gba cein, ò nòn Zozi Kilisi, mò a sòan yí'n. ⁴ M'an wula wó anunminnyanm̀on asiè nun asò ewa. Ò sanlìn ke junman'n mò a fa a man mìn ke n ní'n, m'an yue yí di. ⁵ Afi kikaala diè, Mìn Sì, anunminnyanm̀on'n mò anin n ne yí wó nwòn elò asannan nán a sesie mân'n, maan n nyán yí kònm̀gba sò'n wò wó nyunnun.

⁶ “Menian'n-mò mò a fa bé a man mìn asiè nun asò ewa'n, m'an man b'a nwun wó. Be tì wó diè, yê a fa bé a man mìn. Bé kòsò, b'a li wó ejòle nun asò. ⁷ Sian'n, b'a nwun ke yí kwalaa mò a fa a man mìn'n, ò fi wó elò. ⁸ Ò sanlìn ke ejòlè'n mò a fa a wula mìn sa nun'n, mìn kòsò m'an fa m'an wula bé sa nun, yê b'a sò nun. B'a nwun yí ke n vi wó nwòn elò sakpa, yê b'a le b'a li ke a sòan mìn.

⁹ “Mùn yò asònin wò wó dunman nun mìn man bé. Mìn nyò man asònin mìn mman man eyuadi'n. Nan bé mò a fa bé a man mìn'n, bé tì asònin yê mùn yò ò. Ò sanlìn ke be tì wó diè. ¹⁰ Like biala mò è le yí'n tì mìn diè, mìn kòsò mìn diè'n kwalaa tì wó diè. Be nwun mìn anunminnyanm̀on'n wò bé nun. ¹¹ Mìn diè m'an jasò mân nun anun a yue, nan bé diè, be te wò nun. Mìn diè mùn ba wó nwòn elò. Siè Nwanzan-nwanzan, wó dunman'n mò tunmin wò nun'n, fa nian bé mò a fa bé a man mìn nun asò, maan be yò kòn ke mìn nòn wó, ye tì kòn'n. ¹² Mò anin mìn nòn bé wò mân nun anun'n, mìn nian bé sò wò wó dunman nun. N nianlìn bé sò kpa, bé bie fíí a mminlin man, sannan sòanlan'n m'ò se ke ò mìnlin nán *Èhele Èjòlè'n nun a kpìn sò'n.

¹³ “Sian'n, mùn ba wó nwòn elò, nan kemò n de wò mân nun anun ewa'n, yí tì yê ò man mùn kan sò maan be di fe kpili kpa ke mìn nun ò. ¹⁴ M'an fa wó ejòlè'n m'an man bé, yê mân nun anun menian'n-mò lé kpò bé, ò sanlìn ke be tì ke mìn, be tì man mân ehi anun menian. ¹⁵ Mùn nzele man wó ke è yí bé fi mân nun anun, nan mìn nwan è nian bé sò, n'è man *Abònsanm̀on nyan bé. ¹⁶ Be tì ke mìn, kemò n di man mân ehi anun sòanlan'n, bé kòsò, be tì man mân ète ehi

anun menian. ¹⁷ Kemọ wó nwan ejòlè'n ti ananhòlè'n, nanndi ananhòlè nún asu maan be káci wó menian kpa bókò. ¹⁸ Mún swan bé mân nún anun ke ε swanlín mín'n. ¹⁹ Bé dunman nún ati, mún fa mún nwun mún wula wó sa nún kpa bókò maan bé kúsv be káci wó menian kpa bókò.

²⁰ “Nán ke bé ngunmún bé ti ala yê mún sele wó ɔ, nan bé kwalaa mọ mún menian'n-mọ kọ han ejòlè kọ hele bé mọ be kọ le be kọ li'n, mún sele wó mún man bé kúsv. ²¹ Mún sele wó ke ε mán be yó kún. Mún Sɪ, man be nún yé, ye yó kún ke mún nún wó, ye ti kún'n. Man be yó kún nán eyuadi nún a le a li ke wó yê ε swanlín mún ɔ. ²² Anunminnyanmún'n mọ ε falí manlín mún'n, m'an fa m'an man bé, yí diε anún bé kwalaa be yó kún ke mún nún wó ye ti kún'n. ²³ Man mún nún bé, ye yó kún ke wó kúsv ε nún mún, ye ti kún'n. Man be yó swanlín kún bókò, nán eyuadi nún a nwun ke a swan mún, εε ε kulo bé ke ε kulo mún'n.

²⁴ “Mín Sɪ, kemọ a fa bé a man mún'n, mún kúsv mún kulo ke líka mọ n dɪ'n, bé kúsv be tanlín ebele bie, nán b'a nwun mún anunminnyanmún'n, anunminnyanmún'n mọ ε falí manlín mún'n. ɔ sanlín ke ε lili mva ε hulolɪ mún asannan nán a sesie mân'n. ²⁵ Mún Sɪ, wó mọ ε ti sēsēfɔε, eyuadi amma'n nzi man wó, nan mún diε, mún sɪ wó. Yê mún menian'n-mọ kúsv sɪ ke a swan mún. ²⁶ M'an man b'a nwun wó, εε mún 'ba man be nwun wó kpa biekun. Yí diε, anún ehulo'n mọ ε kulo mún'n tanlín be nún, nán mún kúsv mún nún bé a yó kún.”

18

*Zufu mgbain'n-mọ 'ba man be ci Zozi
(Matie 26.47-56, Maaki 14.43-50, Luku 22.47-53)*

¹ Mọ Zozi selesi nzele sọ'n m'ọ yueli'n, ɔ nún yí menian'n-mọ be hólɪ asue baa'n mọ be fεle yí Sedunlún nún anzin elɔ. Asue sọ'n mantan Zoluzalemún. Yí nzin elɔ, tola kún wọ ebele, ɔ nún yí menian'n-mọ hólɪ wólólɪ nún. ² Zudasɪ mọ ɔ 'ba yi yí man'n, ɔ sɪ líka sọ'n, afi ɔ yó a, Zozi nún yí menian'n-mọ kọ yia elɔ. ³ Yí ti, Zudasɪ li *Lómún nún Zufu nzalafu dɔwún anyunnun, be kọ a kọ ju ebele. Zufu nzalafu sọ'n-mọ, Nyanmian *tēyifɔε mgbain'n-mọ nún *Falisifɔε'n-mọ yê be yíli bé ɔ. Mọ be 'ba'n, be le kwan ninngε, kanlannɪε nún tēε. ⁴ Nan Zozi diε, ɔ sɪ yí kwalaa mọ ɔ le 'ba tɔ yí'n sie. ɔ fi tola nún anun kọ fite, yí nwan: “Emọ le kpɔndε nwan?”

⁵ Bé nwan: “Ye le kpɔndε Zozi m'ọ fi Nazaleti'n.”

Zozi nwan: “Mín ahɪ.” Zudasɪ m'ọ le yi yí man'n, anún ɔ nún bé yê be jijin ebele ɔ. ⁶ Ke Zozi 'se ke: “Mín ahɪ” nún ala, nzalafu'n-mọ kọ bọ si, bé kwalaa be kọ hyun be kọ hɔ bé nzin be kọ han be kọ gua asɪ. ⁷ Mọ Zozi nwunlín yí sọ'n, yí nwan: “Emọ le kpɔndε nwan?”

Bé nwan: “Zozi m'ọ fi Nazaleti'n.”

⁸ Zozi nwan: “M'an se emọ ke y'ɔ le mún. Nan se mún yê emọ le kpɔndε mún sakpa a, anún emọ yáci menian ehi-mọ maan be hó.” ⁹ Zozi hanlín sọ maan ejòlè'n m'ọ hanlín yí mele mọ ɔ 'sele Nyanmian man yí menian'n-mọ'n kpɪnlín sv. Yí nwan: “Bé mọ a fa bé a man mún'n, m'an mminlín man fíí.”

¹⁰ Anún Simún Pieli le dadɪε, ɔ kọ hyun kọ kpe Nyanmian tēyifɔε kpain nún akva nún anzv fama'n. Akva sọ'n, be fεle yí Malikusi.

¹¹ Mọ Zozi nwunlín yí sọ'n, yí nwan: “Simún Pieli, fa wó dadɪε'n wula yí boá nún anun. E jɔnlín ke yalè'n mọ mún Sɪ nwan n nwún yí'n, mún ngɔ nwun man yí ɔ?”

Be 'ba fa Zozi be fite Nannan Hannin anyunnun

¹² Ehi a, *Lómún nzalafu'n-mọ nún bé kpain'n, nún Zufu'n-mọ nzalafu diε'n-mọ kọ hyi Zozi, be kọ cɪci yí. ¹³ Be nún yí kọ li mva kọ hɔ Nannan Hannin awulo.

Hannin sɔ'n tɪ *tɛɛyɪfɔɛ kpain daba. Kayifo m'ɔ tɪ Nyanmian tɛɛyɪfɔɛ kpain afɔɛ sɔ nun anun'n, ɔ ja Hannin awa balasua. ¹⁴ Kayifo kusɔ yê ɔ hanlɪn helelɪ Zufu'n-mɔ ke: “Sɛ sɔanlan kɔn wu a, ɔ tɪ kpa tala ke mân bɔndɪn'n kɔ bɔ'n.”

*Pielɪ 'ba han ke ɔ nzi man Zozi
(Matie 26.69-70, Maaki 14.66-68, Luku 22.55-57)*

¹⁵ Mɔ be non Zozi 'kɔ Nyanmian tɛɛyɪfɔɛ kpain nun awulo elɔ'n, Simɔn Pielɪ non Zozi sɔanlan'n kɔn biekun be sili yɪ sɔ. Zozi sɔanlan sɔ'n, tɛɛyɪfɔɛ kpain'n sɪ yɪ. Mɔ be 'wɔlɔ awulo nun akunnun elɔ'n, ɔ wɔlɔlɪ elɔ bie. ¹⁶ Nan Pielɪ dɪɛ, ɔ halɪ gua sɔ elɔ anɔan nun anwɔn ebele. Zozi sɔanlan kɔn'n mɔ tɛɛyɪfɔɛ kpain'n sɪ yɪ'n kɔ fite. ɔ kɔ han kɔ hele balasua'n m'ɔ sisa anɔan'n ɔ kɔ man Pielɪ kɔ wɔlɔ. ¹⁷ Afanian'n m'ɔ nɪan anɔan nun asɔ'n kɔ bisa Pielɪ ke: “N ja bian, asɔ wɔ kusɔ, ɛ tɪ man bian sɔ'n sɔanlan ɔ?”

Simɔn Pielɪ nwan: “Cɛɛɛ, nán yɪ sɔanlan y'ɔ le mɪn.”

¹⁸ Kemɔ anɪn eyele wɔ nun'n, ngɔa'n-mɔ non nzalafɔ'n-mɔ a huan sɪn be jijin yɪ nwɔn be le tɪ. Pielɪ kusɔ kɔ a kɔ jinlan bé nwɔn ebele ɔ le tɪ bie. ¹⁹ Mele sɔ'n, anɪn Nyanmian tɛɛyɪfɔɛ kpain'n le bisa Zozi yɪ menian'n-mɔ non yɪ ninngɛ'n m'ɔ kekele nun anwɔn kosuan. ²⁰ Zozi kɔ bua yɪ ke: “M'an han yɪ bagua nun m'an hele mân'n bɔndɪn'n. Mɪn ninngɛ'n kwalaa mɪn kekele yɪ cɪan daa lika mɔ Zufu'n-mɔ yia'n, bé asɔnɪn sua'n-mɔ anɪn ɔ non Nyanmian awulo nun anɪn. Mɪn ejɔle'n kwalaa mɔ mɪn kan'n, nán nɪvialɛ nun ɔ. ²¹ Nan nzuke ati yê ɛ te bisa mɪn yɪ nwɔn kosuan ɔ? Bisa bé mɔ n ganlɪn ejɔle'n n gelelɪ bé mɔ be tɪlɪ'n. Bé dɪɛ, be sɪ ejɔle'n mɔ n ganlɪn n gelelɪ bé'n kpa bɔkɔɔ.”

²² Zozi anɔan a ndɔ man, nzalafɔ'n-mɔ anɪn kɔn m'ɔ mantan yɪ nwɔn ebele'n kɔ kpe yɪ nyɪn nun asɔ. Yɪ nwan: “Asɔ, ke be kan ejɔle be kele Nyanmian tɛɛyɪfɔɛ kpain nun anɪn?”

²³ Zozi nwan: “Sɛ m'an han ejɔle ɛte a, kele mɪn ejɔle ɛte ehɔle kɔn mɔ m'an han'n. Sɛ kusɔ m'an ngan man ejɔle ɛte a, anɪn nzuke ati yê ɛ kpacɪ mɪn nyɪnsɔ ɔ?” ²⁴ Ehi a, Hannin ngɔ man be ngɔ nyannjɪ man Zozi, ɔ kɔ man be kɔ fa yɪ be kɔ hɔ kɔ wula Nyanmian tɛɛyɪfɔɛ kpain Kayifo asa nun.

*Pielɪ 'ba han biekun ke ɔ nzi man Zozi
(Matie 26.71-75, Maaki 14.69-72, Luku 22.58-62)*

²⁵ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɪn Pielɪ tɛ jin sɪn nun anwɔn ebele. Bé mɔ be jijin sɪn nun anwɔn ebele'n kɔ bisa yɪ ke: “Asɔ wɔ kusɔ wɔ, ɛ tɪ man bian sɔ'n sɔanlan'n bie ɔ?”

Pielɪ nwan: “Cɛɛɛ, nán yɪ sɔanlan'n bie y'ɔ le mɪn.”

²⁶ Tɛɛyɪfɔɛ kpain nun akɔa'n kɔn mɔ yɪ abie y'ɔ le nunhan'n mɔ Pielɪ kpɛlɪ yɪ nzɔ'n nwan: “Asɔ m'an nnwun man wɔ non yɪ tola nun anɪn elɔ ɔ?” ²⁷ Eɛɛ Simɔn Pielɪ nwan nán yɪ ɔ. ɔ 'kan sɔ nun ala, kokolokoo! Akɔ kɔn kɔ bɔ.

*Be 'ba fa Zozi be fite Lɔmɔn Kɔnmanna Pilatɪ anyunnun
(Matie 27.1-2,11-14, Maaki 15.1-5, Luku 23.1-5)*

²⁸ Ngɛlemɔ tutun kpa, ke alɛ'n hɪnlɪn ebele ala, bé non Zozi fi kpain Kayifo awulo ebele, be kɔ fa yɪ kɔ hɔ *Lɔmɔn kɔnmanna nun awulo elɔ. Kemɔ ɔ tɪ man Zufu'n, sɛ Zufu'n-mɔ wɔlɔ yɪ awulo elɔ a, anɪn efian a han bé, be ngɔala man *Paki'n bie di, ehi ati b'a nwɔlɔ man elɔ bie. ²⁹ Be manlɪn *Pilatɪ muonun fitelɪ walɪ bé nwɔn ebele, nán ɔ'a bisa bé ke: “Bian ehi a yɔ nzu mɔ emɔ le 'ba sanman yɪ ɔ?”

³⁰ Bé nwan: “Sɛ ɔ tɪ man ɛtɛfɔɛ a, ahan ye nva man yɪ ye mmele man wɔ.”

³¹ Pilatɪ nwan: “Emɔ muonun non yɪ hɔ, be hɔ búá yɪ ndɛɛ ke emɔ mala'n kele'n.”

Mɔ Zufu'n-mɔ tɪlɪ ejɔlɛ sɔ'n, bɛ nwan: “Yɛ le man atɪn kɛ yɛ kun yɪ.” ³² Ejɔlɛ mɔ Zozi hanlɪn helelɪ ehuan ehɔlɛ kɔn'n mɔ bɛ 'ba hun yɪ'n, kɛ ɔ yɔlɪ mɔ ejɔlɛ sɔ'n kpɪnlɪn sɔ nɪn anɪn.

³³ Eɪ a, Pilatɪ kɔ wɔlɔ sua nɪn anun elɔ ɔ kɔ fɛlɛ Zozi ɔ kɔ bisa yɪ kɛ: “N ja bian, asɔ Zufu'n-mɔ belemgbɪn'n y'ɔ le wɔ ɔ?”

³⁴ Zozi nwan: “Wɔ muonun wɔ ti anun yê a bɔ mɔ ε le kan sɔ anaan, menian yê b'a han mɪn nwun ejɔlɛ b'a hele wɔ, yɪ ti yê ɔ man ε le bisa mɪn kosuan sɔ nɪn ɔ?”

³⁵ Pilatɪ nwan: “E nɪan an, anɪn Zufu y'ɔ le mɪn ɔ? Wɔ mân nɪn anun menian'n-mɔ nɔn tɛɛyɪfɔɛ mgbain'n-mɔ yê b'a fa wɔ b'a bele mɪn ɔ. Nan ε yɔlɪ nzu?”

³⁶ Mɔ Zozi tɪlɪ ejɔlɛ sɔ'n, yɪ nwan: “N dɪ man mân eɪ anun belemgbɪn. Nan sɛ n dɪ mân eɪ anun belemgbɪn an, ahan mɔ Zufu mgbain'n-mɔ 'cɪ mɪn'n, mɪn ngɔa'n-mɔ hɔnlɪn lelɪ mɪn maan b'a ngɔala man mɪn cɪ. Nan kɔsɔ ɔ ti man sɔ, mɪn nni man belemgbɪn mân eɪ anun.”

³⁷ Pilatɪ nwan: “Yɪ ti, belemgbɪn y'ɔ le wɔ sakpa?”

Zozi nwan: “Wɔ nwan wɔ sɔ ε le kan, belemgbɪn y'ɔ le mɪn. Bɛ wɔlɪ mɪn, m malɪ mân nɪn anun kɛ mɪn 'ba han ananhɔlɛ nɪn anwɔn ejɔlɛ. ɔ man sɔanlan biala m'ɔ ti ananhɔlɛ'n sɔanlan'n, ɔ tie ejɔlɛ'n mɔ mɪn kan'n.”

³⁸ Mɔ Pilatɪ tɪlɪ ejɔlɛ sɔ'n, yɪ nwan: “Apii, ananhɔlɛ'n y'ɔ le nzu?”

Pilatɪ 'ba man atɪn kɛ bɛ hún Zozi

(Matie 27.15-26, Maaki 15.6-20, Luku 23.13-25)

Kɛ Pilatɪ hanlɪn sɔ yuelɪ'n, ɔ kɔ sa kɔ hɔ Zufu'n-mɔ anwɔn elɔ, yɪ nwan: “Mɪn dɪɛ, mɪn nnwun man like mɔ yɪ ti yê ɔ dɪ kɛ bɛ kun sɔanlan sɔ nɪn ɔ. ³⁹ Nan ɔ ti mala wɔ emɔ afian ewa, sɛ bɛ 'di *Pakɪ biala a, bɛ mɔ bɛ kɔ gua bɛ fiadɪ'n, mɪn yɪ kɔn. Yɪ ti, asɔ emɔ kulo kɛ mɪn yaci Zufu'n-mɔ belemgbɪn nɪn ɔ?”

⁴⁰ Mɔ bɛ tɪlɪ ejɔlɛ sɔ'n, bɛ kɔ tetian nun, bɛ nwan: “Cɛɛɛ, nán yɪ yê yɛ kulo kɛ ε yaci yɪ ɔ! Nan yɛ dɪɛ, Balabasɪ yê yɛ kulo kɛ ε yɪ yɪ ɔ!” Balabasɪ sɔ'n kɔsɔ a, ɔ ti kodiawu.

19

¹ Eɪ a, Pilatɪ kɔ man nzalafu'n-mɔ atɪn kɛ bɛ fá Zozi bɛ hó fɪn yɪ mgbele. ² Nzalafu'n-mɔ kɔ fin Zozi mgbele εsɛ bɛ kɔ nwun abotile kɛ mmelemgbɪn'n-mɔ dɪɛ'n, bɛ kɔ bɔ Zozi ati. Abotile sɔ'n, bɛ le eminlan mmowe yê b'a nwun ɔ. Bɛ kɔ wula yɪ taladɪɛ kɔkɔlɛ kɔsɔ bɛ kɔ bɔka sɔ. ³ Bɛ cɔɪn bɛ mantan yɪ, anɪn bɛ nwan: “Zufu'n-mɔ belemgbɪn, ahɪn o! Zufu'n-mɔ belemgbɪn, ahɪn o!” Anɪn bɛ 'kpɛ yɪ nyɪn nɪn asɔ.

⁴ Bɛ wɔ ebɛle kaan an, εsɛ Pilatɪ kɔ fite biekun, yɪ nwan: “Emɔ Zufu'n-mɔ, bɛ nɪan, mɪn fa yɪ mɪn bele emɔ mɪn man emɔ nwun kɛ mɪn nnwun man like mɔ ɔ'a yɔ m'ɔ dɪ kɛ bɛ kun yɪ ɔ.”

⁵ Kɛ Pilatɪ 'kan sɔ ala, nzalafu'n-mɔ nɔn Zozi kɔ fite, yɪ mmowe abotile'n bɔ yɪ ti, yɪ taladɪɛ kɔkɔlɛ'n wula yɪ. Pilatɪ nwan: “Sɔanlan nɪn ahɪ o!”

⁶ Mɔ Nyanmɪan *tɛɛyɪfɔɛ mgbain'n-mɔ nɔn bɛ nzalafu'n-mɔ nwunlɪn yɪ'n, bɛ le tetian nun kpa, bɛ nwan: “Bɛ búbɔ yɪ kulɔwa sɔ, bɛ búbɔ yɪ kulɔwa sɔ!”

Mɔ Zufu'n-mɔ hanlɪn sɔ'n, Pilatɪ nwan: “Emɔ muonun fá yɪ hó búbɔ yɪ kulɔwa sɔ, nan mɪn dɪɛ, mɪn nnwun man εtɛ mɔ ɔ'a yɔ ɔ.”

⁷ Zufu'n-mɔ nwan: “Yɛ le yɛ mala kɔn, mala sɔ'n kele kɛ nán bɛ kan ejɔlɛ εtɛ bɛ tia Nyanmɪan Kpili. Yɪ kɔsɔ ɔ'a han ejɔlɛ εtɛ ɔ'a tia Nyanmɪan, afɪ yɪ nwan ɔ ti Nyanmɪan Awa, yɪ ti, ɔ sɛ kɛ bɛ kun yɪ.”

⁸ Mɔ Pilatɪ tɪlɪ ejɔlɛ sɔ'n, esulo hanlɪn yɪ biekun kpa. ⁹ ɔ kɔ sa kɔ wɔlɔ awulo elɔ, ɔ kɔ bisa Zozi kɛ: “E fi nin?” Zozi ngɔ tɛ yɪ sɔ. ¹⁰ Pilatɪ nwan: “Mɪn yê ε le

kpínlin mìn'n? E nzi man ke mìn kɔala ke mìn man be yaci wó, ese mìn kɔala ke mìn man be bubɔ wó kɔlɔwa su ɔ?"

¹¹ Mɔ Pilatɪ hanlɪn sɔ'n, Zozi nwan: "Se nán tunmin'n mɔ Nyanmian falɪ manlɪn wó nɪn ala a, e le man tunmin fíi kón mìn su. Yí sɔ ati, Kayifo m'ɔ yulɪ mìn manlɪn wó'n, yí ete die mɔ ɔ'a yɔ'n tala wó die'n."

¹² Ebele ala, Pilatɪ le kpɔnnde atɪn ɔ yaci Zozi. Mɔ Zufu'n-mɔ nwunlin yí sɔ'n, be le tetian nun sele kpa, bé nwan: "Se e yaci sɔanlan ehi a, anɪn nán wó manngɔn y'ɔ le *Sezaa, afi sɔanlan biala m'ɔ bu yí nwɔn ke ɔ ti belemgbin'n, anɪn ɔ kpɔ belemgbin Sezaa."

¹³ Mɔ Pilatɪ tɪlɪ ejɔle sɔ'n, ɔ kɔ man be kɔ fa Zozi be nɔn yí kɔ fite Zufu'n-mɔ anyunnun. Yí muonun kɔsɔ ɔ kɔ tanlan yí bia nɪn asu, lika mɔ be tanlan be di ejɔle'n. Lika sɔ'n, be le nyɔbɔe ndetele kpa yê b'a fa b'a sise asie nɪn anwɔn ke kalo. *Ebele anie nɪn anɪn, be fele yí "gabata". ¹⁴ Cian sɔ'n kɔsɔ, yí alie cin an, anɪn ɔ ti Zufu'n-mɔ enwɔnmian ele cian. Anɪn senze nɪn a ju bé ti afian. Pilatɪ kɔ fa kɔ tɔ Zufu'n-mɔ anyunnun, yí nwan: "Emɔ belemgbin nɪn ahi o!"

¹⁵ Mɔ Pilatɪ hanlɪn sɔ heleli bé'n, be le tetian nun, bé nwan: "Be hún yí! Be hún yí! Be búbɔ yí kɔlɔwa su!"

Pilatɪ nwan: "Yí ti, be búbɔ emɔ belemgbin'n kɔlɔwa su?"

Ebele ala, Nyanmian teeyifɔe mgbain'n-mɔ nwan: "Yé belemgbin nɪn ala y'ɔ le *Sezaa, se e yí yí a, ye le man belemgbin fíi kón."

¹⁶ Ke be hanlɪn sɔ yueli'n, Pilatɪ manlɪn nzalafu'n-mɔ atɪn ke be búbɔ Zozi kɔlɔwa su. Ehi a, be kɔ sɔ Zozi be nɔn yí kɔ hɔ.

Nzalafu'n-mɔ 'ba bubɔ Zozi kɔlɔwa su

(Matie 27.32-44, Maaki 15.21-32, Luku 23.26-43)

¹⁷ Ehi, Zozi muonun su yí kɔlɔwa'n fi kulo nɪn asu ɔ kɔ fite kɔ hɔ lika kɔn. Lika sɔ'n, *ebele anie nɪn anɪn be fele yí "Gɔlɔgota", yí bu y'ɔ le ke "tile kangɔ lika."

¹⁸ Ebele, nzalafu'n-mɔ kɔ bubɔ Zozi kɔlɔwa nɪn asu. Lika kɔnmgba sɔ'n, be kɔ bubɔ kodiawu nnyuan kɔsɔ kɔlɔwa su, kɔn wɔ yí bê su, kɔn kɔsɔ wɔ yí fama su, yê Zozi wɔ bé afian.

¹⁹ Pilatɪ kɔ man be kɔ hele kalata be kɔ bɔ Zozi kɔlɔwa nɪn ati su ke: "Zozi m'ɔ fi Nazaletɪ, Zufu'n-mɔ belemgbin." ²⁰ Zufu'n-mɔ dɔvɔn kɔnmgalɪ ejɔle sɔ'n mɔ be heleli'n, ɔ sanlɪn ke lika mɔ be búbɔli Zozi kɔlɔwa nɪn asu'n mantan kulo'n kɔkɔ. Ejɔle sɔ'n kɔsɔ, b'a hele yí *ebele anie nɪn, b'a hele yí *latin anie nɪn, ese b'a hele yí *geleki anie nɪn. ²¹ Mɔ Nyanmian teeyifɔe mgbain'n-mɔ nwunlin ehele sɔ'n, be hɔli tɔli Pilatɪ a, bé nwan: "Pilatɪ, ahan a ngele man yí ke 'Zufu'n-mɔ belemgbin', nan ahan e heleli yí ke 'sɔanlan ehi nwan ɔ ti Zufu'n-mɔ belemgbin.' "

²² Pilatɪ nwan: "Mɔ m'an hele'n, be ngaci man yí kón."

²³ Ehi, be kɔ búbɔ Zozi kɔlɔwa nɪn asu, be kɔ hye yí taladie'n-mɔ anɪn nɪn be kɔ fa. Bé nɪn kɔn biala kɔ nyan m'ɔ fata ɔ. ɔ kɔ ha yí bubu'n. Taladie sɔ'n kɔsɔ, ɔ fa yí anwunno dede m'ɔ ju yí asi'n, ɔ le man mgbalie, be nwɔnlin yí wolologo kɔnmgba. ²⁴ Mɔ nzalafu'n-mɔ hyeli yí taladie ehɪnlɪn-mɔ anɪn yueli'n, be wɔ ebele kaan an, nunhan kɔn kɔ fa kɔ tɔ yí manngɔn'n-mɔ anyunnun ke: "Ebia-mɔ, taladie kɔn ehi m'ɔ wɔ ewa'n, nán be man ye sosua nɪn, nan be mán ye hyɔin tondo ye nwún sɔanlan m'ɔ kɔ nyan yí ɔ."

*Ehele Ejɔle nɪn anɪn, b'a hele ke:

B'a hye mìn nwɔn ninng'e'n-mɔ b'a fa,

yê b'a hyɔin tondo b'a fa mìn taladie'n.

Ke ɔ yɔli mɔ ejɔle sɔ'n kpɪnlɪn su nɪn anɪn. Mɔ nzalafu'n-mɔ yɔli nɪn anɪn.

²⁵ Anɪn Zozi anin'n nɔn yí nin anianman balasua'n nɔn Kolopasi ayi Mali yê Mali m'ɔ fi Magidala'n, bé kɔalaa be jijin Zozi kɔlɔwa nɪn anwɔn ebele. ²⁶ Mɔ

Zozi nwunlin ke sʋanlan'n m'ɔ kulo y'ɪn jin y'ɪ nin anwɔn ebele'n, ɔ kɔ fele y'ɪ nin ɔ kɔ han kɔ hele y'ɪ ke: "M mo, ɛ 'nwun wɔ wa." ²⁷ M'ɔ hanlin sɔ yueli'n, ɔ kpeli y'ɪ nyin sʋanlan'n m'ɔ kulo y'ɪn kʋsʋ anwɔn elɔ a, y'ɪ nwan: "E 'nwun wɔ nin." ɔ fi ebele, y'ɪ sʋanlan'n fali y'ɪ nin hɔli y'ɪ awulo.

Zozi ewue nun

(Matie 27.45-56, Maaki 15.33-41, Luku 23.44-49)

²⁸ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, sian'n y'ɪ muonun ɔ nian an, anin y'ɪ nwɔn ejɔle'n mɔ Ehele Ejɔle'n hanlin'n kwalaa a kpɪn sʋ. Ebele ala, y'ɪ nwan: "Nzuhoe le kun mɪn."

²⁹ Anin bua kɔn jin ebele, vinegɪli y'ɪ y'ɪ. Mɔ Zozi hanlin sɔ nun ala, nzalafu'n-mɔ kɔ nian ebele be kɔ fa eminlan kɔn be kɔ bɔ vinegɪli sɔ nun anin. Be kɔ sinnze y'ɪ baka kɔn ati. Baka sɔ'n, be fele y'ɪ *Izɔpʋ. Be kɔ fa be kɔ han Zozi anwan. ³⁰ Mɔ vinegɪli'n hanlin y'ɪ nwan yueli'n, y'ɪ nwan: "Sian die, ɔ'a yue." Ke ɔ hanlin sɔ mɔ ɔ 'si y'ɪ ti asɪ ala, ɔ kɔ ha nun.

Nzalafu kɔn 'ba wɔ Zozi anvɪn nun acɔ

³¹ Cian mɔ be hunlin Zozi'n, y'ɪ alie cɪn an, ɔ ti ɛnwɔnmɪan elie cɪan. Y'ɪ sɔ ati, bɛ mɔ b'a bubɔ bɛ kulɔwa sʋ'n, Zufu'n-mɔ ngulo man ke bɛ fuin'n ka ebele dede *ɛnwɔnmɪan elie cɪan'n ju. Afɪ cɪan sɔ'n ti cɪan kpili kpa. Ehi kwalaa ati, Zufu'n-mɔ selesi *Pilati ke ɔ mɔn nzalafu'n-mɔ bɔbu menian sɔ'n-mɔ aja'n, nɔn be y'ɪ bɛ kulɔwa nun asʋ. ³² Nzalafu'n-mɔ walɪ a, menian nnyuan'n mɔ b'a bubɔ bɛ kulɔwa sʋ Zozi anwɔn ebele'n, be kɔ li mɔa be kɔ bubu kɔn nun aja'n, ɛse be kɔ bubu kɔn'n kʋsʋ die'n. ³³ Bɛ nwan be 'bubu Zozi die'n, be 'ju y'ɪ nwɔn ebele a, anin ɔ'a wu. Y'ɪ ti, b'a mmubu man y'ɪ ja'n. ³⁴ Ke ɔ yɔli sɔ'n, nzalafu'n-mɔ anin kɔn fali y'ɪ acɔ'n wɔli Zozi anvɪn nun anin. Ebele ala, moja nun nzue fi nun kɔ fite. ³⁵ Sʋanlan'n m'ɔ le kan ejɔle ehi kvalaatin'n, ɔ'a nwun ninngɛ sɔ'n-mɔ y'ɪ muonun y'ɪ nyinsʋ. Yɛ y'ɪ ejɔle'n m'ɔ le kan'n kʋsʋ ti ananhɔle. ɔ si ke ɔ le kan ananhɔle, ɔ 'kan maan ɛmɔ kʋsʋ de di. ³⁶ Ninngɛ sɔ'n yɔli sɔ, ɔ man *Ehele Ejɔle'n lika m'ɔ le kan ke: *B'a mmu man y'ɪ bowe kɔnmgbɔ cein anin*, ɔ kpɪnlin sʋ. ³⁷ ɛse b'a hele wɔ lika fufɔle ke: *Be 'ba kaci bɛ nyin sʋanlan'n mɔ be wɔli y'ɪ nvɪn nun anin acɔ nun anwɔn elɔ.*

Zozi esie'n

(Matie 27.57-61, Maaki 15.42-47, Luku 23.50-56)

³⁸ Ehi anzin, Zozeɔ m'ɔ fi Alimate kulo nun asʋ'n, ɔ hɔli selesi Pilati ke ɔ 'fa Zozi fuin'n ɔ 'kɔ a sie y'ɪ. Zozeɔ sɔ'n, Zozi sʋanlan kɔn y'ɔ le y'ɪ, nan kʋsʋ, kemɔ ɔ sulo Zufu mgbain'n-mɔ nun ati, ɔ nyɪ man y'ɪ nwɔn ɔ ngele man. Ke ɔ hanlin sɔ nun ala, Pilati kɔ man y'ɪ atɪn. Zozeɔ kɔ a kɔ fa Zozi fuin'n kɔ hɔ. ³⁹ Ninkodemɔn mɔ cɪan kɔn kɔngɔe ɔ walɪ Zozi anwɔn ebele'n, y'ɪ kʋsʋ ɔ 'ba a, ɔ le alufanlan kɔ yɔ tonun abulasan. ⁴⁰ Bɛ menian nnyuan, be kɔ fa Zozi fuin'n, be kɔ fa kisaan be kɔ fufɔ y'ɪ nwɔn. Be kɔ fa alufanlan sɔ'n be kɔ gugua kisaan nun anin ke Zufu'n-mɔ 'sie sʋanlan an, be yɔ y'ɪ'n. ⁴¹ Lika mɔ be bubɔli Zozi kulɔwa nun asʋ'n, tola kɔn wɔ y'ɪ nwɔn ebele. Tola sɔ nun anin, seka fufɔle kɔn wɔ ebele, be sieli man sʋanlan fɪi nun lé. ⁴² Kemɔ alie cɪn an, anin ɔ ti Zufu'n-mɔ ɛnwɔnmɪan elie cɪan'n, mɔ ɛse seka'n kʋsʋ mantan bɛ nwɔn ebele ala'n, ɔ man be hɔli sieli y'ɪ nun.

20

Zozi fi ewue nun ɔ 'ba tinngɛ

(Matie 28.1-8, Maaki 16.1-8, Luku 24.1-12)

¹ Ehi, mɔle'n ngelemɔ tutun kpa, anin mɔn nun anin yueli man titi, Mali m'ɔ fi Magɪdala'n kɔ jasʋ kɔ hɔ Zozi seka nun asʋ elɔ. ɔ 'kɔ a ju a, b'a kunndo ebɔta'n m'ɔ nyin seka nun anwan'n. ² Ehi a, ɔ le ɛnwanndie ɔ kɔ hɔ kɔ tʋ Simɔn Pɪeli nun

svanlan'n mɔ Zozi kulo yí'n, yí nwan: “B'a yí yé Mún yí sɛka nún anun, yɛ nnwun man líka mɔ bɛ nɔn yí a hɔ ɔ.”

³ Mɔ bɛ tɪlɪ ɛjɔlɛ sɔ'n, svanlan sɔ'n nɔn Pɪɛlɪ, bɛ kɔ jasɔ bɛ kɔ fa Zozi sɛka nún asɔ atɪn'n, bɛ lɛ kɔ a nɪan. ⁴ Bɛ munnyuan bɛ 'kɔ a, anún bɛ lɛ nwanndi. Nan kɛmɔ svanlan kɔn'n kɔala nwanndi tala Pɪɛlɪ'n, ɔ kɔ yaci yí kɔ hɔ, ɔ kɔ lí mɔa kɔ ju sɛka nún asɔ ɛlɔ. ⁵ Kɛ ɔ 'ju ɛbɛlɛ ala, ɔ kɔ han yí nwon asɪ kɔ nɪan kunman nún anun. ɔ 'nɪan an, ɛtanlan'n mɔ bɛ falɪ bɛ sielɪ Zozi'n gua ɛbɛlɛ, kɔsɔ ɔ'a nju man kunman nún anun. ⁶ Simɔn Pɪɛlɪ juli ɛbɛlɛ a, ɔ kɔ ju kunman nún anun. ɔ 'nɪan an, kisaan'n mɔ bɛ falɪ fɔfɔlɪ Zozi anwon'n gua asɪ ɛbɛlɛ. ⁷ ɛsɛ ɔ 'tɔ yí nyin an, ɔ kɔ nwun ɛtanlan'n mɔ bɛ falɪ gualɪ yí ti'n, b'a bubu ɔ gua yí líka dɪɛ angɔnmún. ⁸ Kaan cɛ, svanlan'n m'ɔ lílɪ mɔa juli sɛka nún asɔ'n kɔsɔ kɔ ju nún. Kɛ svanlan sɔ'n 'nwun yí sɔ ala, ɔ'a nwun kɛ Zozi fi ewue nún ɔ'a tinngɛ. ɛbɛlɛ ala, ɔ kɔ lɛ Zozi kɔ lí. ⁹ (Mɛlɛ sɔ'n kɔsɔ, ɛhɛlɛ ɛjɔlɛ'n líka'n m'ɔ keke kɛ sɛ Zozi wu a, ɔ 'tinngɛ'n, anún yí menian'n-mɔ tɪlɪ man yí bɔ.) ¹⁰ Yɛ bɛ munnyuan bɛ salɪ hɔlɪ awulo ɔ.

*Zozi 'ba yí yí nwon keke Mali m'ɔ fi Magɪdala'n
(Matie 28.9-10, Maaki 16.9-11)*

¹¹ Mɔ Zozi menian nnyuan'n 'sa kɔ awulo'n, anún Mali jin sɛka nún anwon ɛbɛlɛ, ɔ lɛ sun. Tɛmɔn mɔ ɔ 'su'n, ɔ kɔ han asɪ ɔ kɔ nɪan kunman nún anun. ¹² ɔ 'nɪan an, anún nyanmiansɔ mmɔfɔɛ nnyuan, bɛ wowula taladiɛ nvufue hyhyɪɪn, bɛ tɪtɪ líka mɔ bɛ tɔlɪ Zozi'n. Kɔn tɪ yí ja ngɔa yɛ kɔn tɪ yí tɪ sɔlɔ.

¹³ Mɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ nwunlin Mali'n, bɛ nwan: “Balasua, nzukɛ ati yɛ ɛ lɛ sun ɔ?”

Mɔ Mali tɪlɪ kosuan sɔ'n, yí nwan: “B'a yí mún Mún ɛwa, mún nnwun man líka mɔ bɛ nɔn yí a hɔ ɔ.” ¹⁴ M'ɔ hanlɪn sɔ helelɪ mmɔfɔɛ'n-mɔ yuelɪ'n, ɔ 'tɔ yí nyin yí nzin an, Zozi jin yí nwon ɛbɛlɛ, nan kɔsɔ Mali a nnwun man kɛ yí ɔ.

¹⁵ Zozi kɔ bisa yí kɛ: “Balasua, nzukɛ ati yɛ ɛ lɛ sun ɔ? ɛ lɛ kpɔnndɛ nwan?”

Mali jɔnlɪn kɛ svanlan'n m'ɔ dɪ tola nún anun junman nún ɔ. Yí nwan: “Yɛmúnlɪn, sɛ wɔ yɛ a yí yí ɛwa a, anún keke mún líka mɔ ɛ sielɪ yí'n maan n gó n vá.”

¹⁶ Mɔ Mali hanlɪn sɔ yuelɪ'n, Zozi kɔ fɛlɛ yí: “Mali!”

Mali kɔ kpɛ yí nyin ɔ 'nɪan an, Zozi jin yí nwon ɛbɛlɛ. ɛbɛlɛ ala, Mali kɔ tɪan kɔ kpayɪ yí: “*Labunin, wɔ ahɪ?” (Labunin'n tɪ *ɛbɛlɛ anɪɛ, yí bɔ y'ɔ lɛ kɛ svanlan m'ɔ kan Nyanmian anwan ɛjɔlɛ keke menian.)

¹⁷ Sian'n mɔ Mali hanlɪn sɔ yuelɪ'n, ɔ kɔ tutu ɔ 'kɔ a tɔ yí nún. Zozi nwan: “N'ɛ kan mún, ɔ sanlɪn kɛ n vɔlɪ n gɔlɪ man mún Sɪ anwon ɛlɔ. Nan kɔ, kɔ han keke mún menian'n-mɔ kɛ mún fɔ mún kɔ mún Sɪ m'ɔ tɪ ɛmɔ kɔsɔ Asɪ nún anwon ɛlɔ, mún fɔ mún kɔ mún Nyanmian m'ɔ tɪ ɛmɔ kɔsɔ Nyanmian nún anwon ɛlɔ.”

¹⁸ M'ɔ hanlɪn sɔ yuelɪ'n, Mali kɔ hɔ kɔ tɔ Zozi menian'n-mɔ, ɔ kɔ bɔ bɛ amannɪɛ, yí nwan: “Anianman-mɔ, m'an nwun yé Mún!” ɛbɛlɛ ala, ɔ kɔ sɔsɔ sɔ kɔ han mɔ Zozi hanlɪn helelɪ yí'n kɔ hele bɛ.

*Zozi 'ba yí yí nwon keke yí menian'n-mɔ
(Matie 28.16-20, Maaki 16.14-18, Luku 24.36-49)*

¹⁹ Mɔlɛ cɪan kɔnmgbɔ sɔ'n nɔsɔba, kɛmɔ Zozi menian'n-mɔ sulo Zufɔ mgbain'n-mɔ nún ati, bɛ kɔalaa bɛ kɔ tɔ bɛ nwon anwan nún sua kɔn anun. Bɛ wɔ ɛbɛlɛ kaan ala, Zozi kɔ fite bɛ nún ɛbɛlɛ, ɔ jin bɛ kɔalaa bɛ afian, yí nwan: “ɛmɔ mán bɛ lɔa cɪcɪ bɛ nwon!” ²⁰ M'ɔ hanlɪn sɔ yuelɪ'n, ɔ kɔ fa yí sa'n-mɔ anún nɔn yí nvun nún anun kafɔan'n kɔ hele bɛ. Mɔ menian'n-mɔ nwunlin yé Mún'n, bɛ lílɪ fɛ kpilɪ kpa.

²¹ ɛsɛ bɛ wɔ ɛbɛlɛ kaan an, Zozi nwan: “ɛmɔ mán bɛ lɔa cɪcɪ bɛ nwon! Kɛ mún Sɪ svanlɪn mún'n, mún kɔsɔ mún svan ɛmɔ.”

²² Mɔ Zozi hanlɔn sɔ mɔ yɔ nwan tɔlɔ'n, ɔ kɔ fita bɛ nwɔn, yɔ nwan: “Emɔ nyɔn Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n. ²³ Menian mɔ emɔ kɔ fa bɛ etɛ'n kɔ hye bɛ'n, bɛ 'nyan etɛ face, nan bɛ mɔ yɛ emɔ a nva man bɛ etɛ nun a nje man bɛ'n, bɛ nnyan man etɛ face.”

Zozi 'ba yɔ yɔ nwɔn kele Toma

²⁴ Mɔ Zozi 'ba yɔ menian'n-mɔ anwɔn ebɛɛ'n, anɔn Toma (mɔ bɛ fɛɛ yɔ Nda'n) nnɔn man ebɛɛ bie. Toma sɔ'n, ɔ wɔ Zozi menian bulu nɔn nnyuan nun anɔn.

²⁵ Mɔ Toma hɔlɔ dede m'ɔ walɔ'n, yɔ manngɔn'n-mɔ nwan: “Y'a nwun yɛ Mɔn!”

M'ɔ tɔlɔ ejɔɛ sɔ'n, ɔ ngɔ le ngɔ li man, yɔ nwan: “Mɔn dɛ, sɛ m'an nnwun man yɔ sa nun anɔn kafɔan'n, sɛ m'an nva man mɔn sa'n m'an ngan man yɔ kafɔan'n, ɛsɛ sɛ m'an nva man mɔn sa'n m'an nwula man yɔ nvin nun anɔn an, mɔn nne mɔn nni man lɛ.”

²⁶ Ehi anzin mɔɛ kɔn, ɛsɛ Zozi menian'n-mɔ kɔ hɔ kɔ yia sua sɔ nun anɔn biekun, bɛ kɔ tɔ bɛ nwɔn anwan nun. Sian dɛ, anɔn Toma wɔ bɛ nun ebɛɛ bie. Bɛ wɔ ebɛɛ kaan an, Zozi kɔ fite bɛ, ɔ jin bɛ afian ebɛɛ. Yɔ nwan: “Emɔ mɔn bɛ lɔa cɔcɔ bɛ nwɔn!” ²⁷ M'ɔ hanlɔn sɔ yuelɔ'n, ɔ kɔ kpɛ yɔ nyɔn Toma anwɔn elɔ, yɔ nwan: “Toma, fa wɔ sa'n bala nɔn kan mɔn sa'n nun anɔn nɔn, ɛsɛ tunngɛ wɔ sa'n fa wula mɔn nvin nun anɔn. N'ɛ su akpɔɔwɔ, nan de di.”

²⁸ Mɔ Toma nwunlin yɔ sɔ'n, yɔ nwan: “Mɔn Mɔn, mɔn Nyanmian!”

²⁹ Zozi nwan: “Kɛmɔ a nwun mɔn'n, sian dɛ, ɛ de di? Nyila hɔn bɛ mɔ b'a nnwun man mɔn kɔsɔ b'a le mɔn b'a li'n.”

Kalata ehi abɔ'n

³⁰ Yɔ menian'n-mɔ anyunnun, Zozi yɔlɔ asinbenwɔn ninngɛ mmiekun-mɔ dɔn mɔ b'a ngeɛ man yɔ kalata ehi anɔn. ³¹ Nan mɔ b'a heɛ yɔ kalata ehi anɔn'n, b'a heɛ maan emɔ de di kɛ Zozi yɛ ɔ tɔ *Kilisi'n, yɔ yɛ ɔ tɔ Nyanmian Awa nun ɔ. ɔ man sɛ emɔ de yɔ di a, emɔ 'nyan ngɔn wɔ yɔ dunman nun.

21

Zozi 'ba yɔ yɔ nwɔn kele yɔ menian'n-mɔ anɔn nsɔ.

¹ Ehi anzin, cian kɔn Zozi kɔ yɔ yɔ nwɔn biekun kɔ heɛ yɔ menian'n-mɔ. ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɔn yɔ menian'n-mɔ wɔ Galile asue'n mɔ bɛ fɛɛ yɔ Tibeliadi nun anwan. E 'nwun kɛ ɔ kpɔnlin yɔlɔ yɔ nwɔn heɛɛ bɛ'n. ² Anɔn Simɔn Pɛɛɛ nɔn Toma mɔ bɛ fɛɛ yɔ Nda'n, ɔ nɔn Natanayɛ m'ɔ fi Kana, Galile mɔn nun anɔn'n yɛ bian Zebede amma'n-mɔ, ɔ nɔn Zozi menian nnyuan biekun, bɛ kwalaa bɛ gua asue nun anwan ebɛɛ. ³ Bɛ wɔ ebɛɛ kaan an, Simɔn Pɛɛɛ nwan: “Mɔn nianman-mɔ, mɔn 'kɔ a gua dada.”

Pɛɛɛ anwan a ndɔ man, bɛ kwalaa bɛ nwan: “Yɛ nɔn wɔ kɔ.” Ebɛɛ ala, bɛ kɔ hɔ bɛ kɔ fɔ elɛɛ kɔn anɔn. Cian sɔ'n kɔngɔɛ, bɛ ngɔ hyɔ man ejue fɔfɔ.

⁴ Bɛ gualɔ dada'n dede mɔ alɛ hɔnlin'n, Zozi kɔ a asue nun anwan ebɛɛ, nan kɔsɔ yɔ menian'n-mɔ a nnwun man kɛ yɔ ɔ. ⁵ Ehi a, Zozi kɔ bisa bɛ kɛ: “Mɔn mma-mɔ, emɔ a hyɔ ejue ɔ?”

Bɛ nwan: “Cɛcɛ.”

⁶ Zozi nwan: “Emɔ gɔa dada nun elɛɛ'n fama sɔ, nɔn emɔ 'ba hyɔ ejue.” Mɔ yɔ menian'n-mɔ tɔlɔ ejɔɛ sɔ'n, bɛ kɔ li sɔ. Bɛ kɔ gua dada'n. Sakpa kɔsɔ, bɛ 'gua yɔ ebɛɛ a, bɛ kɔ hyɔ ejue ngɔnmɔn, bɛ nnwun man kɛ bɛ kpɔn bɛ yɔ yɔ ɔ. Bɛ cɔn yɔ a, ɔ njɔn man.

⁷ Mɔ sɔnlan'n mɔ Zozi kulo yɔ'n nwunlin yɔ sɔ'n, yɔ nwan: “Yɛ Mɔn ɔ!”

Mɔ Simɔn Pɛɛɛ tɔlɔ kɛ yɔ nwan: “Yɛ Mɔn ɔ!”, ɔ kɔ wula yɔ taladiɛ'n, afi anɔn yɔ nwɔn gua sɔ. Ebɛɛ ala, ɔ kɔ hulu kɔ tɔ asue nun anɔn. ⁸ Lɔka mɔ bɛ wɔ'n kɔsɔ nɔn fie a nwa man. ɔ 'ba yɔ kɔ yɔ metɔlɔ ɛya kɔn. Zozi menian nga'n-mɔ halɔ elɛɛ nun anɔn, bɛ hyɔhyɔnlin dada'n dede bɛ walɔ sili asi, ejue yɔ yɔ tekɛɛ.

⁹ Mò be sili asì'n, be 'nian an, anin b'a huan sìn ebele, ejue la sù yê kpaon kusu la yí nwon ebele. ¹⁰ Zozi nwan: “Ejue'n mò emò a hyi yí kikaala'n, be fá bie be bála.”

¹¹ Simon Pielì kò fù elee nun anin, ò kò hyun dada'n mò ejue mgbili mgbili yi yí'n kò gua asi, Yí kwalaa tí ejue eya kun abulanun nun nsan. Be hyi ejue nwala kpa, kusu dada nun a nditi man. ¹² Zozi nwan: “Emò bála a li like.” Yí menian sò'n-mò fíí a ngwala a mmisa yí bóbò ké: “Nwan swanlan die y'ò le wó?”, ò sanlin ké bé kwalaa be sí ké yé Mìn ò. ¹³ Zozi kò hò sìn nun anwon elò, ò kò hò kò fa kpaon'n nun ejue'n kò hye kò man bé. ¹⁴ Ké Zozi fi ewue nun tinngeli'n, yí kpê nsan asu mò ò 'yi yí nwon kele yí menian'n-mò nun ahi.

Zozi 'ba han ejòle kele Pielì

¹⁵ Mò be lili like'n yueli'n, Zozi kò bisa Simon Pielì ké: “Zvan awa Simon, asu é kulo mín kpa tala ehulo'n mò menian ehi-mò fa kulo mín nun ò?”

Simon nwan: “Yuo o! Yé Mìn, é sí ké mìn kulo wó.”

Zozi nwan: “Sé é kulo mín an, anin nian mín mmòba mma'n-mò asu.”

¹⁶ Be wò ebele kaan an, ése Zozi kò féle Simon Pielì biekun, yí nwan: “Zvan awa Simon, asu é kulo mín ò?”

Yí nwan: “Yuo o! Yé Mìn, é sí ké mìn kulo wó.”

Zozi nwan: “Anin nian mín mmòba'n-mò asu.”

¹⁷ Ò wò ebele kan an, ése ò kò féle Simon Pielì biekun, yí nwan: “Zvan awa Simon, asu é kulo mín ò?” Yí kpê nsan nun asu mò Yé Mìn hanlin ké: “Zvan awa Simon, asu é kulo mín ò?”

Pielì anwon kò bubu yí, yí nwan: “Yé Mìn, é sí ejòle biala, é sí ké mìn kulo wó.”

Zozi nwan: “Anin nian mín mmòba'n-mò asu.” ¹⁸ Mìn kan yí ananhòle mìn kele wó ké, daba, mò anin é tí kpafele'n, wó ngonmìn yê é fa wó beleti'n é cì wó nwon sù, é kò lika mò é kulo ò. Nan mò é 'ba yò awulòwa'n, é 'ba kuku wó sa'n-mò asu maan swanlan fufòle fa beleti'n cì wó nwon sù, ò fa wó kò lika mò é ngulo man ké é kò'n. ¹⁹ Zozi lé kan sò kele ké be 'ba cici Pielì, be kele yí ahulòwa dede be kun yí, nán ò fa ewue sò'n ò wula Nyanmian anunminnyanmon. Mò Zozi hanlin sò yueli'n, yí nwan: “Simon, si mín sù!”

²⁰ Pielì kò tó yí nyin yí nzin, ò 'nian an, anin swanlan'n mò Zozi kulo yí'n sí bé sù. Swanlan sò'n y'ò le mò be 'di *Paki alie'n m'ò hyialì yí nwon Zozi anwon ebele ò bisali yí ké: “Yé Mìn, nwan swanlan die yê ò 'ba yi wó man ò?”. ²¹ Mò Pielì nwunlin ké swanlan sò'n sí bé sù'n, ò kò bisa Zozi ké: “Yé Mìn, yí die, nzu ejòle yê ò 'tò yí ò?”

²² Zozi nwan: “Sé mìn kulo ké ò nyan ngwan dede ò ju mín ewale cian an, asu wó ejòle wò nun ò? Wó lili sí mín sù!” ²³ Ejòle'n kò te anianman'n-mò afian elò ké bé nwan Zozi swanlan sò'n die ò ngò wu man lé. Kusu Zozi a ngan a ngele man Pielì ké ò ngò wu man le, nan Zozi nwan: “Sé mìn kulo ké ò nyan ngwan dede ò ju mín ewale cian an, asu wó ejòle wò nun ò?”

²⁴ Zozi swanlan sò'n lili yê ò'a nwun ejòle sò'n-mò ò'a hèle ò'a sie ò. Yê ye sí ké ejòle'n mò ò'a han'n tí ananhòle.

Kwalaa kwalaa

²⁵ Zozi yòli asinbenwon ninngé dòn kpa mmiekun-mò. Nan sé be lé tva kun biala be kele a, yí nwon kalata mò be 'kele'n, mìn de mìn di ké ò nzun man mân nun anin.

ZOZI MMƏFUE'N-MƏ JUNMAN'N

M'ə wə nun'n

Luku kalata'n m'ə tian yí nnyuan'n m'ə heleli'n y'ə le ehi. Kalata sə nun anun, Luku man ye nwun ke ə kpɪnlɪn yəli mə Zozi mməfue'n-mə fi Zoluzalemən kulo nun asu ebele, be həli bəli Ejələkpa'n *Ləmən belemgbin mən'n lika dən be bəli Asən'n. Kalata sən ti cɪnjɪn kpa, ə sanlɪn ke ə bəka yé maan ye ti Zozi mməfue'n-mə kalata'n-mə mə be heleli nun abu.

Luku a hye yí kalata nun anun nsan. Aliməa di'e'n (yí ti 1-7) kan ninngə mə mməfue'n-mə yəli wə Zoluzalemən ebele nun anwən ejələ. Mə Zozi fəli həli nyanmiansu'n, Wawə Nwanzan-nwanzan fi nyanmiansu walɪ jinlanlɪn mməfue'n-mə anzin. Ə manlɪn bé tunmin maan be bəli Ejələkpa'n. Zoluzalemən Asən'n tɛleli nde-nde, sunnzun mə anɪn Zufu mgbain'n-mə le kele bé aholəwa ə.

M'ə tə sɔ nnyuan'n (yí ti 8-12), Luku le kan ninngə mə mməfue'n-mə yəli wə Zude nən Samali mən nun anun nun anwən ejələ. Mə Zufu mgbain'n-mə manlɪn be hunlɪn Zozi sənlan'n m'ə li Etien'n, bé nun kən, be fəle yí Səlv, ə heleli Zozi menian'n-mə aholəwa kpili kpa. Yí be-yue-asie, Zoluzalemən Asən'n mma'n-mə bəli asandie həli Zude nən Samali mən nun anun. Yé Mɪn Zozi yɪli yí nwən heleli Səlv, ə fəleli yí ke ə káci yí bəfue wə bé mə be ti man Zufu'n-mə afian. Ehi anzin, Səlv falɪ dunman Pəlv. Asannan nán Luku a han Pəlv junman nun anwən ejələ'n, ə le kan Pɛli di'e nun anwən ejələ, ə nən ke ə kpɪnlɪn yəli mə aliməa mma'n-mə mə be ti man Zufu'n kacili Zozi menian wə Zude mən nun, ə nən Antiasu kulo nun asu ebele'n.

Kalata'n lika nga'n (yí ti 13-28), Luku le kan Pəlv anwən ejələ. Pəlv tuli atɪn ngəkən fā nsan ə həli bəli Ejələkpa'n *Ləmən belemgbin mən'n lika dən. Anɪn Pəlv le menian dən be bəka yí be di yé Mɪn junman'n. Bé nun mmie-mə y'ə le Baanabasɪ, Silasɪ, Timote, Titɪ, Apoləsə ə nən Maakɪ. Pəlv atɪn'n mmie-mə m'ə tuli'n, Luku nən yí y'ə həli ə. Yí ti yé yí muonun, ə le kan yí kalata nun anun ke “yé” nun ə. Pəlv bəli Asən'n kulo mgbili dən asu. Be heleli yí aholəwa kpa, ese emian təlɪ yí. Nan kəsə, ə bəli məndɪnlɪn ə lili junman manlɪn yí Mɪn Zozi. Kalata nun agualie nun, Luku le kan ke ə kpɪnlɪn yəli mə Pəlv juli Ləmən kulo nun asu elə'n.

¹ Teofili,

Ninngə kwalaa mə Zozi yəli, ə nən m'ə heheleli yí ngelemə nun ² dede m'ə juli cian m'ə fəli həli nyanmiansu'n, m'an han yí nwən ejələ mɪn aliməa kalata nun anun. Asannan nán Zozi a fə a hə nyanmiansu'n, Wawə Nwanzan-nwanzan'n tunmin nun, ə heheleli yí mməfue'n-mə m'ə fəleli bé yí nwən nun atɪn'n. ³ Mə menian'n-mə hunlɪn yí yuel'n, ə buli atɪn ngacile dən asu ə yɪli yí nwən ə heleli yí mməfue'n-mə maan be nwunlɪn yí ke ə fi ewue nun ə'a tinngə sakpa. Ə yɪli yí nwən ə heleli bé dede cian abulanan, ese ə hanlɪn Nyanmian Belemgbin Mən nun anwən ejələ ə heleli bé. ⁴ Elehən kən, anɪn Zozi nən yí mməfue'n-mə le didi, ə kə han kə hele bé ke: “Nán man emə fi Zoluzalemən ewa be kə mva. Nan emə tánlan be nwónnde like'n mə Sie nun a fa a bə emə anəhuba mə n ganlɪn yí nwən ejələ n geleli emə'n. ⁵ Ə sanlɪn ke, Zvan a sənɪn menian'n-mə asue nun, nan emə di'e, ə ka kaan, be 'ba fa Wawə Nwanzan-nwanzan be sənɪn emə.”

Zozi 'ba fə kə nyanmiansu

⁶ Mò Zozi hanlín sò yueli'n, yí mmòfòvè'n-mò mò anún b'a yia yí nwòn èbèlè'n kò bisa yí kè: “Yé Mún, asù mèlè sò nún anún yê é 'sesie Izalayè belemgbin mân'n biekun ò?”

⁷ Zozi kò bua bé kè: “Mèlè'n nún cian'n mò Siè'n muonun tunmin nun ò'a hele'n, nán emò ejòlè ò. ⁸ Nan Wawè Nwannzan-nwannzan'n 'ba a emò sù ò wowula emò tunmin. Èbèlè nún anún, emò 'ba li mín nwòn adanzìe wò Zoluzalemòn kulo nún asù ewa, Zude nún Samali mân nún anún líka kòlaatin, èsè dede ò kò ju mân nún ati èlò ebue kòn kòlaatin.”

⁹ Mò Zozi hanlín ejòlè sò'n yueli'n, bè 'nían an, anún ò lè fò kò nyanmiansù. Èbèlè ala, bólé kòn kò fufò yí nwòn ò kò fia bé nyún. ¹⁰ Mèlè mò Zozi 'fò kò mò anún yí mmòfòvè'n-mò tè nían anwunno'n, kònmgbà ala menian nnyuan kò fite fite bé nwòn èbèlè. Menian nnyuan sò'n-mò wowula taladíe nvufue. ¹¹ Bè kò bisa Zozi mmòfòvè'n-mò kè: “Galile amma, ò yò sè mò emò jijin ewa bè lè nían anwunno ò? Zozi m'ò fi emò afian ewa ò'a fò ò'a hò nyanmiansù'n, ò 'ba sa ba kè emò a nwun yí kè ò lè fò kò'n.”

Zudasí ngacifvè'n

¹² Mò menian nnyuan sò'n-mò hanlín sò'n, Zozi mmòfòvè'n-mò fi buka'n mò bè fèlè yí “*Olivò buka” nún asù bè kò ju. Bè kò sa bè kò hò Zoluzalemòn. Buka sò'n nún Zoluzalemòn afian tí kò yò cilo kòn. ¹³ Mò bè juli Zoluzalemòn èbèlè'n, bè kò hò kò fò awaa nún asù, bè kò wòlò sua'n mò bè yia nún titi nún anún. Bé mò bè hòlì yialì sua nún anún'n y'ò lè Pìelì, Zòan, Zòakì, Andele, Filipù, Toma, Baatelemin, Matie, Alife awa Zòakì, Simòn m'ò kpòndè yí mân'n fanwòndi'n ò nún Zòakì awa Zudì. ¹⁴ Bè yia daa bè yò asònú, bè nún mmalasua'n-mò nún Zozi anin Mali ò nún Zozi anianman mmelenzua'n-mò.

¹⁵ Èlèhùn kòn bè yialì, bé menian kò yò eya kòn abulaa, Pìelì jasùlì a, yí nwan: ¹⁶ “Anianman-mò, ejòlè mò Wawè Nwannzan-nwannzan'n hanlín m'ò wò Èhèlè Èjòlè nún anún'n, ò di kè ò kpín sù. Wawè Nwannzan-nwannzan'n nanndùlì belemgbin Davidi sù ò hanlín Zudasí anwòn ejòlè. Zudasí sò'n y'ò kpèlì atin maan bè hydì Zozi ò. ¹⁷ Anún Zudasí wò yé fâ nún anún bie. Junman'n mò yè lè di yí ewa'n, anún ò di bie. ¹⁸ Yí busuòfòvè nyòlìe nún anwòn esika mò bè tualì bè manlín yí'n, ò falì tolì ebo kòn. Ebo sò nún asù, ò kò fò anwunno ò kò lua yí tí asì ò kò tò asì, yí nyaa kòalaa kò tulu. ¹⁹ Èjòlè sò'n, Zoluzalemòn menian'n-mò kòalaa tìlì. Ò man bé anìe nún anún, b'a fèlè ebo sò'n 'Hakelídama'. Hakelídama'n, yí bò y'ò lè kè: ‘moja ebo’.

²⁰ “È 'nwun Zudasí anwòn ejòlè'n mò belemgbin *Davidi hèlèlì wò Izalayè ejue ètòvè kalata nún anún'n:

*Man yí awulo'n há to,
nán man sòanlan fíú tanlan nun.*

Èsè b'a hèle wò kalata sò nún anún biekun kè:

Man sòanlan fòfòlè káci yí.

²¹ “Èhika ati, ò di kè sòanlan kòn fa yí nwòn bò yé ò di yé Mún Zozi ewuetinngè nún anwòn adanzìe. ²² Sòanlan sò'n, ò yò bé mò bè si yé sù nún anún kòn, sunmin tèmòn mò Zòan sònúnlín yé Mún Zozi, m'ò sísínlín kulo kulo'n-mò asù, dede ò juli cian m'ò fòlì hòlì nyanmiansù'n.”

²³ Mò Pìelì anòan tólì'n, bè kò sie menian nnyuan èbèlè. Bè fèlè kòn Zozefù. Kòn'n kòsù li Matiasì. Zozefù a, yí dunman biekun y'ò lè Baasabasì mò yê bè tònlin yí Zusutusu'n. ²⁴ Mò bè sielì menian nnyuan sò nún èbèlè'n, bé kòalaa bè kò yò asònú. Bé nwan: “Yé Mún, wó mò é sù menian'n-mò kòalaa ahònlín nún anún ejòlè'n, menian nnyuan èhì, kele yé nunhan'n mò a yí yí kè ²⁵ ò káci Zudasì mò ò'a yaci Zozi mmòfòvè junman'n ò'a bò yí tí yí líka m'ò kulo'n.”

²⁶ Èhì a, bè kò hyùn tondo, ò kò tò Matiasì sù. Ò fi èbèlè yê bè falì Matiasì bè sòlì mmòfòvè bulu nún kòn nún asù ò.

2

Wawε Nwannzan-nwannzan'n εwale'n

¹ Ehi, mɔ *Pantekɔv feti cian'n juli'n, Zozi menian'n-mɔ kwalaaɗin yialɩ lika kɔn. ² Kɔnmgba ala, be kɔ ti like nin angan ke anwɔnman m'ɔ le tu seɛ kpa ɔ. ɔ fi anwunno huuu, ɔ kɔ wɔlv sua'n mɔ menian'n-mɔ gua nun nin anun. ³ Be 'nian an, sɩn tofeleman-mɔ. Be kɔ titi bε nwɔn nun, be kɔ tetanlan bε nun kɔn biala ati nin asv. ⁴ Wawε Nwannzan-nwannzan'n kɔ wɔlv bε kwalaa bε nun kpa bɔkɔɔ. Ebeɛ ala, be le kan anɛ ngacile ngacile mɔ Wawε nin a fa a wula bε nun kɔn biala anwan ke ɔ hɔn'n.

⁵ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɩn Zufv'n-mɔ mɔ be feɩ Nyanmɩan kpa'n fi mɔn mɔn'n kwalaa anun ba a, be wɔ Zoluzalemɔn ebeɛ. ⁶ Mɔ be tɩɩ like sɔ nin angan'n, be kɔ tutu be kɔ hɔ kɔ yia yɩ bu elɔ. Ejɔle'n kɔ sin bε kwalaa bε nwɔn dede ɔ kɔ bu sv. ɔ sanɩn ke, anɛ ngacile ngacile'n mɔ Zozi menian'n-mɔ le kan'n, bε mɔ b'a yia ebeɛ nin anun kɔn biala ti ke yɩ kulo anɛ yε be le kan ɔ. ⁷ Ejɔle'n kɔ sin bε nwɔn ese ɔ kɔ yɔ bε enyɩnmɩn. Bε nwan: "Menian ehi-mɔ mɔ be le kan anɛ ngacile ngacile'n, asv bε kwalaa be ti man Galile mɔn nin anun menian ɔ? ⁸ Nan ɔ yɔ se mɔ afɩ yε nun kɔn biala ti ejɔle'n mɔ be le kan wɔ yε kulo anɛ nin anun'n? ⁹ Yε nun mmie-mɔ fi Paati nɔn Medi nɔn Elamɔn mɔn nun. Mmie-mɔ fi Mezopotamin mɔn nun, Zude nɔn Kapadɔsv mɔn nun, Pɔn nɔn Azi mɔn nun, ¹⁰ Filizi nɔn Panfili mɔn nun, Ezipiti mɔn nun nɔn Libi mɔn nun anun kulo'n mɔ be feɛ yɩ Silenɩn nin afaan nun. Nyɔfve'n mɔ be fi Lɔmɔn kulo nin asv'n, ¹¹ b'a wv mmie-mɔ Zufv, mmie-mɔ kɔsv ti man Zufv, nan kɔsv be kɔ Zufv'n-mɔ asɔnɩn'n bie. Mmie-mɔ fi Keleti nɔn Alabi mɔn nun. Kɔsv afɩ, Nyanmɩan asinbenwɔn ninnge'n-mɔ anwɔn ejɔle'n mɔ be le kan'n, yε kwalaa ye ti wɔ yε kulo anɛ nin anun!"

¹² Ejɔle'n kɔ sin bε kwalaa bε nwɔn dede ɔ kɔ bu bε nwɔn sv. Be kɔ bisa bisa bε nwɔn ke: "Ejɔle ehi abv kele se?" ¹³ Mmie-mɔ 'bisa kosuan ehi a, anɩn mmie-mɔ kɔsv le kan be gɔlv Zozi menian'n-mɔ anwɔn ke: "Ehi-mɔ, b'a nɔn nzan b'a bu kpa bɔkɔɔ!"

¹⁴ Mɔ menian'n-mɔ 'kan sɔ'n, Pɩeli nɔn mmɔfve bulu nɔn kɔn'n kɔ jasv kɔ jinlan. Pɩeli kɔ kuku yɩ nwan sv ɔ kɔ han kɔ hele bε ke: "Emɔ Zufv'n-mɔ nɔn emɔ kwalaa mɔ be wɔ Zoluzalemɔn εwa'n, emɔ yɔ anzvε be tɩe ejɔle'n mɔ mɩn 'ba han mɩn kele emɔ'n kpa. ¹⁵ Menian ehi-mɔ mɔ emɔ jɔnɩn ke b'a nɔn nzan b'a bu'n, be nɔnɩnɩn man nzan be buɩ man. ɔ sanɩn ke, beɛ mɔ b'a bɔ ngeɛmɔ dɔe ngvanlan ɔ. ¹⁶ Nan ejɔle'n mɔ kpɔmanfve Zowe hanɩn yɩ daba daba'n, ejɔle sɔ'n yε ɔ le kpɩn sv sian nin ɔ. Kpɔmanfve Zowe hanɩn ke Nyanmɩan nwan:

¹⁷ *Mεle kasian nin anun, mɩn 'ce mɩn Wawε'n*

mɩn man kulo svanlan dasannin biala.

Mɩn 'fa mɩn nwan ejɔle'n mɩn wula

εmɔ amma mmelenzua nɔn mmalasua'n-mɔ anwan maan be kan.

Mɩn 'ba man εmɔ mgbafeɛle'n-mɔ

nwan ninnge'n-mɔ Wawε nun.

Mɩn 'ba hɩn εmɔ mmɩɩwa'n-mɔ elalɛ.

¹⁸ *ɔ ti ananhɔɛ, mεle sɔ nin anun,*

mɩn 'ce mɩn Wawε'n mɩn man

mɩn ngva mmelenzua nɔn mmalasua'n-mɔ.

Mɩn 'fa mɩn nwan ejɔle'n mɩn wula bε nwan

maan be kan.

¹⁹ *Mɩn 'ba man asinbenwɔn ninnge fite fite*

anwunno elɔ.

Ese mɩn 'ba man asinbenwɔn ninnge fite fite

asɛ nin asv εwa.

Menian'n-mɔ 'ba nwan moja,

sîn n̄v̄n ewusanlan minndominndo.

²⁰ *Asannan n̄n̄n yé M̄n cian n̄n a ju'n,
cian s̄n m'ò t̄i anunminnyanm̄v̄n cian kp̄ili'n,
senz̄e'n b'a lu tuun,
sala'n k̄v̄sv̄ 'ba kaci k̄k̄al̄e ke moja.*

²¹ *Cian s̄n, w̄ó biala
m̄ò ε k̄ò sun k̄ò f̄el̄e yé M̄n'n,
ε 'nyan w̄ó t̄i."*

²² *Es̄e P̄iel̄i nwan: "Izalaȳe amma, em̄ò tíe ej̄òl̄e'n m̄ò m̄n 'ba han m̄n kele
em̄ò'n kpa. Em̄ò muonun s̄i, Nyanm̄ian a man em̄ò a nwun yí ke Zozi m'ò fi
Nazalet̄i'n t̄i s̄vanlan m'ò le tunmin. Nyanm̄ian a man Zozi a ȳò asinbenw̄v̄n
ninnḡe mgb̄ili mgb̄ili kpa em̄ò afian εwa. ²³ B'a ȳi Zozi b'a man em̄ò. Nan k̄v̄sv̄
Nyanm̄ian ȳê ò lili m̄v̄a ò sesieli yí s̄ò ò. Em̄ò n̄v̄n et̄ef̄v̄e'n-m̄ò, b'a bub̄ò yí kul̄v̄wa
s̄v̄ b'a hun yí. ²⁴ Nan k̄v̄sv̄ Nyanm̄ian a le yí fi ewue asa nun maan ò fi ewue
nun ò'a tinnḡe. Ò sanl̄n ke, ewue le man at̄in ò n̄j̄i man yí nzie man. ²⁵ Af̄i
belemḡbin *Davidi hanl̄n Zozi anw̄v̄n ej̄òl̄e ke:*

*M̄n susu m̄n t̄i m̄n gua yé M̄n s̄v̄ m̄el̄e biala.
Ò di m̄n n̄zin, m̄n n̄w̄v̄n n̄w̄v̄sv̄ man m̄n.*

²⁶ *Eh̄ika ati, m̄n di yí n̄w̄v̄n f̄e kpa
m̄n ah̄v̄nl̄n n̄n anun, m̄n tv̄ yí n̄w̄v̄n ej̄ue.
Af̄i m̄n s̄i ke s̄e ewue kun m̄n b̄b̄ò a,
n ne anȳindas̄v̄e.*

²⁷ *Ò sanl̄n ke, ε nḡò yaci man m̄n eb̄òl̄ò el̄ò,
ε nḡò man w̄ó anw̄v̄nt̄ie s̄vanlan n̄n anw̄v̄nnaan'n
nḡò kp̄òl̄ò man.*

²⁸ *É 'man m̄n nyan nḡv̄an
m̄n di f̄e w̄ó w̄ó nyunnun.*

²⁹ *"Anianman-m̄ò, m̄n 'ba han belemḡbin Davidi anw̄v̄n ej̄òl̄e k̄v̄n m̄n
kele em̄ò yuein. Ej̄òl̄e s̄n y'ò le ke Davidi a wu, b'a sie yí. En̄e n̄v̄n en̄e yí
s̄eka'n t̄e w̄ó yé afian εwa. ³⁰ Nan an̄n Davidi t̄i Nyanm̄ian kp̄òmanf̄v̄e. Ò s̄i
ke Nyanm̄ian a b̄ò yí an̄h̄v̄ba ò'a han nd̄â ò'a tv̄ s̄v̄ ke ò 'man yí m̄ma'n-m̄ò
anun k̄v̄n tanlan belemḡbin bia n̄n as̄v̄. ³¹ Davidi lili m̄v̄a ò nwunlin Izalaȳe
Belemḡbin Nḡv̄andef̄v̄e'n m'ò t̄i *Kilisi n̄n ewuetinnḡe'n, n̄n ò'a han yí n̄w̄v̄n
ej̄òl̄e ke:*

*B'a nyaci man yí maan ò'a nga man eb̄òl̄ò,
εs̄e yí n̄w̄v̄nnaan n̄n a mgb̄òl̄ò man s̄eka n̄n anun.*

³² *"Zozi anw̄v̄n ej̄òl̄e ȳê an̄n Davidi l̄e kan ò. Yé m̄ò ȳe gua εwa'n, yé kwalaa ȳe
di adanz̄ie ke Nyanm̄ian a man Zozi fi ewue nun a tinnḡe. ³³ Nyanm̄ian a sie
Zozi yí fama s̄v̄. Waw̄e Nwannzan-nwannzan'n m̄ò S̄i'e'n fal̄i b̄òl̄i an̄h̄v̄ba'n,
ò'a fa ò a wula Zozi asa nun. Zozi a hye a man yé. Waw̄e s̄n ȳê em̄ò a t̄i yí ngan
m̄ò em̄ò nwun yí k̄ikaala n̄n ò.*

³⁴ *"N̄n̄n ke Davidi muonun f̄v̄l̄i h̄òl̄i nyanm̄ians̄v̄ ò, nan yí nwan:
Yé M̄n Nyanm̄ian a han a hele m̄n M̄n ke:*

Tanlan m̄n sa fama s̄v̄

³⁵ *maan nv̄á w̄ó mgb̄òf̄v̄e'n-m̄ò n z̄íe w̄ó ja ab̄ò
ke bia m̄ò belemḡbin sesie yí ja s̄v̄ ò.*

³⁶ *"Izalaȳe amma'n-m̄ò kwalaa nw̄v̄n yí yuein ke, Zozi s̄n m̄ò em̄ò bub̄òl̄i yí
kul̄v̄wa n̄n as̄v̄'n, yí ȳê Nyanm̄ian a sie yí M̄nlian n̄v̄n Kilisi, Izalaȳe Belemḡbin
Nḡv̄andef̄v̄e n̄n ò!"*

³⁷ *M̄ò P̄iel̄i an̄v̄an t̄òl̄i'n, ej̄òl̄e'n m'ò hanl̄n'n w̄v̄l̄òl̄i b̄é kpa. B̄e k̄ò bisa P̄iel̄i n̄v̄n
m̄m̄òf̄v̄e eh̄v̄l̄n-m̄ò ke: "Anianman-m̄ò, at̄in benin ȳê ȳe fá s̄v̄ ò?"*

³⁸ Pielɩ kɔ bua bé ké: “Emɔ nún bé nwɔn be káci bé abalabɔ'n. Emɔ nunhan kɔn biala maan be sɔnɩn yí wɔ Zozi Kilisi dunman nun, nán emɔ a nyan ete face. Ebele nin anun yê emɔ kɔsu 'ba nyan Wawe Nwanzan-nwanzan'n m'ɔ ti Nyanmian acedie nin ɔ. ³⁹ ɔ sanlin ké, anɔhɔba sɔ'n mɔ Nyanmian bɔli'n, ɔ ti emɔ die, ɔ ti emɔ amma'n-mɔ die. Eɛe bé kwalaa mɔ be wɔ mɔa mɔ yé Min Nyanmian 'ba fele bé yí nwɔn'n, ɔ ti bé kɔsu bé die bie.”

⁴⁰ M'ɔ yɔli sɔ'n, Pielɩ hanlin ejɔle mmiekun-mɔ dɔɔn ɔ heleli bé, ɔ man be nwunlin yí ké Zozi anwɔn ejɔle'n ti ananhɔle, eɛe ɔ wowulali bé anwɔnsele. Yí nwan: “Ajulisɔ menian ehi-mɔ mɔ b'a sun atɩn ete nin asɔ'n, emɔ nun bé kpáci nán emɔ a nyan bé ti!”

⁴¹ Mɔ Pielɩ hanlin sɔ yueli'n, bé dɔɔn be leli yí nwan ejɔle'n be lili maan be sɔnɩnlin bé. Cian sɔ'n, menian kɔ yɔ akpu nsan kɔ a kɔ gua bé mɔ b'a le Zozi b'a li daba nin asɔ.

Alimɔa asɔnɩn nin asitanlan'n

⁴² ɔ fi ebele, temɔn biala, be yia be tie ejɔle'n mɔ mmɔfɔe'n-mɔ kan kele bé'n kpa. Be tanlan wɔ anianman nun be di yé Min alie'n, eɛe be yɔ asɔnɩn. ⁴³ Anɩn menian'n-mɔ anun kɔn biala man Nyanmian anyɩnnzɔ, ɔ sanlin ké anɩn mmɔfɔe'n-mɔ le yɔ asinbenwɔn ninngɛ-mɔ dɔɔn kpa. ⁴⁴ Bé kwalaa mɔ be leli Zozi be lili nin anwan se bé nwɔn, bé ninngɛ'n-mɔ kwalaa wɔ lika kɔn. ⁴⁵ Be tɔnɩn bé anwɔndie'n-mɔ. Esika mɔ be kɔ nyan yí nun'n, be nian sɔanlan kɔn like mɔ ɔ'a hian yí nwɔn'n yê be ce esika sɔ nin ɔ. ⁴⁶ Cian biala, be yia Nyanmian awulo nin anun. Be yia bé awulo'n-mɔ anun be le fe elie yê be didi ɔ, be ndu man bé nwɔn. ⁴⁷ Be yi Nyanmian aye. Menian'n-mɔ kwalaa kulo bé ejɔle. Cian daa, yé Min cɔɩn bé mɔ b'a nyan bé ti'n ɔ ba gua bé mɔ b'a li mɔa b'a le Zozi b'a li nin asɔ.

3

Kɛ ɔ kpɩnlin yɔli mɔ bubuluwafɔe kɔn anwɔn salɩ'n

¹ Ehi, elehɔn kɔn, eyua dɔe nsan, mɔ dɔe'n mɔ Zufɔ'n-mɔ fa yɔ asɔnɩn'n juli'n, anɩn Pielɩ nɔn Zɔan, be le kɔ Nyanmian awulo elɔ be 'kɔ a yɔ asɔnɩn. ² Awulo nin anwan'n mɔ be fele yí “Anwan Kanlanman” nin anwɔn ebele, belenzua bubuluwafɔe kɔn ti ebele. Belenzua sɔ'n, be 'wɔ yí a, anɩn ɔ'a bubu. Cian biala, be fa yí be ba sie yí ebele, maan ɔ sesele bé mɔ be le kɔ a wɔɔ Nyanmian awulo nin anun nin esika. ³ M'ɔ nwunlin ké Pielɩ nɔn Zɔan le ba wɔɔ awulo nin anwan'n, ɔ kɔ sele bé esika. ⁴ Pielɩ nɔn Zɔan be kɔ nian bian'n siɩn, nán Pielɩ a se yí ké: “Nian yé!” ⁵ Bian'n kɔ nian bé, afɩ ɔ jɔnlin ké Pielɩ nɔn Zɔan 'ba man yí esika.

⁶ Ehi a, Pielɩ kɔ han kɔ hele yí ké: “N ne esika fíí. Nan nunhan mɔ n ne yí'n, mɩn 'fa mɩn man wɔ. Yí ti, Zozi Kilisi m'ɔ fi Nazaletɩ'n dunman nun, jasɔ nanndɩ!”

⁷ Mɔ Pielɩ hanlin sɔ yueli'n, ɔ kɔ sɔ bian nin asa fama nin anun ɔ kɔ jasɔ yí. Ebele ala, bian nin aja'n-mɔ kɔ yɔ kpa. ⁸ ɔ kɔ jasɔ ɔ kɔ nanndɩ. ɔ nɔn Pielɩ nɔn Zɔan be kɔ wɔɔ awulo nin anun, anɩn ɔ le nanndɩ ɔ le kukulu ɔ yi Nyanmian aye. ⁹ Menian'n-mɔ kwalaa kɔ nwun yí ké ɔ le nanndɩ ɔ yi Nyanmian aye. ¹⁰ Mele mɔ menian'n-mɔ nwunlin ké bian'n m'ɔ tanlan Anwan Kanlanman nin anwɔn ebele ɔ sesele esika'n, ejɔle'n kɔ sin bé nwɔn be kɔ sulo Nyanmian wɔ like mɔ mmɔfɔe'n-mɔ a yɔ a man bian nin anwɔn.

¹¹ Kemɔ bian sɔ'n mgbɔci man Pielɩ nɔn Zɔan'n, ejɔle'n kɔ sin menian'n-mɔ anwɔn. Bé kwalaa be kɔ tu wɔɔ be kɔ hɔ bé nwɔn elɔ lika'n mɔ be fele yí “Salomɔn Abalada” nin anun. ¹² Mɔ Pielɩ nwunlin yí sɔ'n, yí nwan: “Izalaye amma, nzuke ati yê bian ehi anwɔnnza'n sin emɔ anwɔn ɔ? Nzuke ati yê emɔ le nɛnian yé sɔa ɔ? Emɔ jɔnlin ké yé muonun yé tunmɩn anaan Nyanmian esúe

kpa mɔ yɛ sɔ tala ɛmɔ'n y'ɔ man bian ɛhɪ anwɔn a sa ɔ? ¹³ Abalahamɔn, Izaki non Zvakɔbu Nyanmian'n, yɛ nan-mɔ Nyanmian'n yɛ ɔ'a wula yɪ akva Zozi anunminnyanmɔn ɔ. ɛmɔ muonun yɪ Zozi bɛ manlɪn mɔn nɪn asɔ mgbain'n-mɔ. Pilatɪ m'ɔ kulo kɛ ahan ɔ yaci Zozi nun'n, ɛmɔ hanlɪn wɔ Pilatɪ anyunnun ɛbɛɛ kɛ ɛmɔ mmianlɪn man Zozi anwɔn. ¹⁴ Zozi m'ɔ tɪ sɔanlɪn nwannzan-nwannzan, mɔ ɛsɛ ɔ tɪ sɛsɛfɔɛ'n, ɛmɔ a yɪ yɪ a tɔ. ɛmɔ a sɛɛ Pilatɪ kɛ ɔ yaci kodiawu'n lɪlɪ nun maan ɔ nyɔn yɪ tɪ. ¹⁵ Sakpa, ɛmɔ a man b'a hun Minlian'n m'ɔ man ngɔan'n. Nan Nyanmian kɔsɔ a man ɔ fi ewue nun ɔ'a tɪnge, yɛ kwalaa yɛ di yɪ nwɔn adanzɛ. ¹⁶ Tunmin'n m'ɔ wɔ Zozi dunman nun anun'n, ɔ non dedi'n mɔ yɛ le yɪ wɔ dunman sɔ nun anun'n, y'ɔ man sɔanlɪn ɛhɪ m'ɔ jin ɛmɔ anyunnun ɛwa, mɔ ɛmɔ sɪ yɪ nɪn a nyan anwɔnsɛɛ ɔ. Yɪ tɪ, dedi'n mɔ yɛ le yɪ wɔ Zozi dunman nun anun'n, y'ɔ man bian ɛhɪ mɔ ɛmɔ nwun yɪ ɛwa nɪn a tɪ akpɔɛ bɔkɔɔ ɔ.

¹⁷ “Nan sian diɛ, anianman-mɔ, ɛmɔ non ɛmɔ mgbain'n-mɔ like mɔ b'a yɔ Zozi'n, mɪn sɪ kɛ ɛmɔ nzɪ man, yɪ tɪ y'ɔ man ɛmɔ a yɔ ɔ. ¹⁸ Nyanmian manlɪn atɪn kɛ Kilisi'n, Izalayɛ Belemgbin Ngɔandefɔɛ'n, nwɔn amannɪnhunlɪn maan ɛjɔɛ m'ɔ manlɪn yɪ mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ kwalaaɪn hanlɪn yɪ daba'n, ɛjɔɛ sɔ'n kpɪn sɔ. ¹⁹ Yɪ tɪ, ɛmɔ nɔn bɛ nwɔn wɔ Nyanmian anyunnun, bɛ kaci bɛ abalabɔ'n, nɔn Nyanmian a yaci ɛmɔ anwɔn sa ɔ'a hye ɛmɔ. ²⁰ Sɛ ɛmɔ yɔ yɪ sɔ a, yɛ Mɪn 'ba man ɛmɔ nyan alɔacɪɛ. ɛsɛ *Kilisi'n, Izalayɛ Belemgbin Ngɔandefɔɛ m'ɔ lili mɔa ɔ yɪ yɪ kɛ ɔ 'fa man ɛmɔ'n, ɔ 'man ɔ ba. Kilisi sɔ'n y'ɔ le Zozi.

²¹ “Nan kɪkaala diɛ, ɔ di kɛ Zozi tanlɪn nyanmiansɔ ɛɔ. ɔ 'tanlɪn ɛɔ dede ninngɛ'n-mɔ kwalaaɪn kaci biekun. ɔ sanlɪn kɛ ɛjɔɛ sɔ'n, Nyanmian manlɪn yɪ anwɔntɛ mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ hanlɪn yɪ daba daba. ²² ɛ 'nwun ɛjɔɛ mɔ Moyizɪ hanlɪn'n: *Yɛ Mɪn m'ɔ tɪ ɛmɔ Nyanmian'n, ɔ 'ba man bɛ wɔ kpɔmanfɔɛ kɔn kɛ mɪn ɛmɔ afian ɛwa. Yɪ kwalaa m'ɔ kɔ han kɔ hele ɛmɔ'n, ɛmɔ tɪ yɪ.* ²³ Sɔanlɪn biala mɔ ɔ'a ndie man kpɔmanfɔɛ sɔ'n, bɛ 'kun yɪ bɛ yɪ yɪ fi Nyanmian menian'n-mɔ anun.

²⁴ “ɔ fi Nyanmian kpɔmanfɔɛ Samiɛ mɛɛ sɔ, mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ mɔ bɛ tɔtɔa yɪ'n mɛɛ sɔ, ɛnɛ edua'n mɔ yɛ wɔ nun'n, mgbɔmanfɔɛ sɔ'n-mɔ kwalaa hanlɪn yɪ nwɔn ɛjɔɛ. ²⁵ Anɔhɔba'n mɔ Nyanmian nanndɪɪ mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ asɔ ɔ bɔɪ'n, anɔhɔba sɔ'n tɪ ɛmɔ diɛ. Nyɪhyɛ'n kɔsɔ m'ɔ non ɛmɔ anan-mɔ hyɪhyɛɪ'n, ɛmɔ wɔ nun bie. Afi, Nyanmian hanlɪn heɛɪ Abalahamɔn kɛ: *ɔ nanndɪ wɔ sasɔ'n-mɔ asɔ, mɪn 'yeyɪla asɛ nɪn asɔ nvɪɪɛ'n-mɔ kwalaa asɔ.* ²⁶ ɛhɪka ati, ɛmɔ kpa ɛyɔɛ dunman nun, Nyanmian lili mɔa ɔ yɪ yɪ akva'n, ɔ sɔanlɪn yɪ kɛ ɔ bala a yeyɪla ɛmɔ sɔ, sɛ ɛmɔ anun kɔn biala fi yɪ nyɔɛ ɛtɛ nɪn anun jasɔ a.”

4

Bɛ non Pɪɛɪ non Zvan 'ba hɔ mgbain'n-mɔ aja sɔ

¹ Anɪn Pɪɛɪ non Zvan anɔan tɛ wɔ sɔ bɛ lɛ kan ɛjɔɛ bɛ keɛɛ bagua'n, ɛbɛɛ ala Nyanmian *tɛɛyɪfɔɛ'n-mɔ, Nyanmian awulo nɪn asɔ nzalafɔ kpain'n, ɔ non *Sadusɪfɔɛ'n-mɔ bɛ kɔ a. ² Mɔ bɛ tɪɪ kɛ mmɔfɔɛ nnyuan'n lɛ kekeɛɛ bagua'n ninngɛ, kɛ ewuetinngɛ wɔ ɛbɛɛ, ɔ sanlɪn kɛ Zozi a wu a tɪnge'n, ɛjɔɛ nɪn a nyɔ man bɛ fɛ fɪɪ sɔa. ³ Bɛ kɔ hyɪ Pɪɛɪ non Zvan bɛ kɔ gua bɛ fiadi. Kɛmɔ anɪn alɛ lɛ san'n, mmɔfɔɛ nnyuan'n kɔ la fiadi dede alɛ kɔ hɪn. ⁴ ɛhɪ non ɛhɪ a, bɛ dɔn mɔ bɛ tiɛɪ ɛjɔɛ'n mɔ Pɪɛɪ non Zvan hanlɪn'n, bɛ leɪ bɛ lili. Sɛ bɛ fa bɛ bɛ sɔ bɛ mɔ bɛ lili mɔa bɛ leɪ Zozi bɛ lili nɪn asɔ a, bɛ kwalaa bɛ menian lɛ kɔ kɔ yɔ akpɪ nɪn.

⁵ Alɛ hɪnɪn an, Zufɔ mgbain'n-mɔ, Izalayɛ mɔn nɪn asɔ mgbain'n-mɔ, bɛ non *mala nɪn asɔ mgbain'n-mɔ, bɛ kɔ yɪa Zoluzalemɔn ɛbɛɛ. ⁶ Anyɪa sɔ'n, bɛ mɔ bɛ tɪ yɪ bu bie'n y'ɔ le tɛɛyɪfɔɛ kpain Hannɪn, Kayɪfɔ, Zvan, Alɛgɪzanndɪɪ non tɛɛyɪfɔɛ kpain Hannɪn anwɔn amma'n-mɔ kwalaaɪn. ⁷ Bɛ man bɛ non Pɪɛɪ non

Zvan kɔ a bé ja sɔ. Bɛ kɔ bisa bé kɛ: “Ɔ nanndɪ tunmin benin anaan dunman benin asɔ yê emɔ a man sɔanlan ehi anwɔn a sa'n?”

⁸ Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n kɔ li Pɪɛli anzin. Pɪɛli kɔ bua bé kɛ: “Mân mgbain, ⁹ ene bɛ nun yé a a emɔ aja sɔ, ɔ sanlɪn kɛ, y'a yɔ bubuluwafɔɛ kɔn ye. Emɔ lɛ bisa yé kɛ ye hán kɛ ɔ kpɪnlɪn yɔli mɔ sɔanlan sɔ nun anwɔn a sa'n.

¹⁰ Kemɔ afi emɔ kulo kɛ bɛ bisa nun bɛ ti yí bɔ'n, emɔ nwún yí kɛ, Zozi Kilisi m'ɔ fi Nazaleti mɔ emɔ a bɔbɔ yí kulɔwa nun asɔ, mɔ Nyanmian a man ɔ fi ewue nun ɔ'a tinnge'n, Zozi Kilisi sɔ'n dunman'n y'ɔ man sɔanlan ehi anwɔn a sa ɔ.

¹¹ Ehele Ejɔle'n lɛ kan Zozi ejɔle yuein kɛ:

Ebɔɛ'n mɔ emɔ mɔ bɛ lɛ si sua nun a bu yí kɛ

ɔ ti man kpa mɔ emɔ juli tɔli'n,

yí yê ɔ'a kaci ebɔɛ kpa

m'ɔ le sua nun anun nun ɔ!

¹² Zozi angɔnmɪn ala y'ɔ kɔala kɛ ɔ man sɔanlan nyan yí ti ɔ. Ɔ sanlɪn kɛ, eyuadi nun anun, sɛ bɛ yɪ Zozi Kilisi a, Nyanmian a ngele man yé sɔanlan ngacile fíi kɔn m'ɔ kɔala kɛ ɔ man ye nyan yé ti ɔ.”

¹³ Kɛ Pɪɛli nun Zvan lɛ si jɔjɔ'n, ɔ kɔ sin mgbain'n-mɔ anwɔn. Ɔ sanlɪn kɛ, bɛ si kɛ Pɪɛli nun Zvan, bɛ kalata'n mɔ bɛ si'n ngɔ man mɔa, esɛ anun bɛ si Zozi sɔ daba. ¹⁴ Nan kemɔ bɛ nwunlin kɛ bubuluwafɔɛ nun anwɔn a sa, ɔ jin mmɔfɔɛ nnyuan nun anwɔn ebɛlɛ'n, bɛ ngɔ nyan man ejɔle bɛ ngɔ bua mmɔfɔɛ nnyuan'n-mɔ. ¹⁵ Ehi a, mgbain'n-mɔ kɔ man bé atɪn kɛ bɛ fi sua'n mɔ bɛ di ejɔle nun'n bɛ fite. Mgbain'n-mɔ kɔ su akpɔlɔwa bé afian elɔ. ¹⁶ Bé nwan: “Menian ehi-mɔ, nzu like diɛ yê ye yɔ bé ɔ? Afɪ, Zoluzalemɔn amma'n-mɔ kɔalaatin a nwun yí yuein kɛ like mɔ mmɔfɔɛ sɔ'n-mɔ a yɔ'n, ɔ ti asinbenwɔn like kpɪli kpa. Ɔ man ye ngɔala ye nzu man yí nwɔn akpɔlɔwa. ¹⁷ Nan kɛ ɔ kɔ yɔ nán ejɔle sɔ nun a ndɪndɪn man ɔ'a ngɔ man mɔa'n, bɛ mán ye tótua bé kɛ, sɛ bɛ bɔ Zozi dunman'n biekun bɛ kele sɔanlan biala a, yé nun bé le yí.”

¹⁸ Mɔ bɛ hanlɪn sɔ yueli'n, bɛ kɔ fele Pɪɛli nun Zvan, bɛ kɔ totua bé kɛ nán bɛ kekele menian'n-mɔ ninngɛ, esɛ nán bɛ kan Zozi ejɔle bɛ kele bé fíi kɔn.

¹⁹ Mɔ mgbain'n-mɔ anvan tɔli'n, Pɪɛli nun Zvan kɔ bisa bé kɛ: “Emɔ títi bɛ nían, Nyanmian anyunnun, asɔ ɔ ti sese kɛ ye bú emɔ ɔ tála Nyanmian ɔ? ²⁰ Nan yé diɛ, ejɔle mɔ y'a ti, mɔ yé nyɪn a nwun yí'n, ye ngɔala ye mmuan man yé nvan nun asɔ.”

²¹ Mgbain'n-mɔ kɔ totua bé kɛ sɛ bɛ bɔ Zozi sɔ'n dunman biekun an, bɛ nun bé le yí. Mɔ bɛ hanlɪn sɔ yueli'n, bɛ kɔ yaci Pɪɛli nun Zvan nun maan bɛ kɔ hɔ. Ɔ sanlɪn kɛ, mgbain'n-mɔ a nnwun man ejɔle kpɔle mɔ bɛ 'jinlan sɔ bɛ pinnin mmɔfɔɛ'n-mɔ ɔ. Afɪ, asinbenwɔn like'n mɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ yɔli'n dunman nun, anin menian'n-mɔ kɔalaa lɛ yɪ Nyanmian ayɛ. ²² Bubuluwafɔɛ'n mɔ yí nwɔn salɪ asinbenwɔn nun'n, ɔ ti sɔanlan mɔ anin ɔ'a li afɔɛ abulanan nun yí nzin.

Zozi menian'n-mɔ 'ba yɔ asɔnɪn

²³ Pɪɛli nun Zvan hɔli tɔli bé manngɔn'n-mɔ, mɛle mɔ mgbain'n-mɔ yacili bé nun'n. Ejɔle mɔ mgbain'n-mɔ hanlɪn heleli bé'n, bɛ kɔ sɔsɔ sɔ bɛ kɔ han bɛ kɔ hele ehi'n-mɔ. ²⁴ Mɔ Zozi menian ehi'n-mɔ tɔli ejɔle sɔ'n, bé kɔalaa bé bu kɔ yɔ kɔn. Bɛ kɔ yɔ asɔnɪn, bé nwan: “Yé Mɪn, wɔ yê ɛ bɔli anwunno nun asɪ ɔ, ɔ nun asue jenvie'n nun ninngɛ'n-mɔ kɔalaatin ɔ. ²⁵ Wɔ yê ɛ falɪ Wawɛ Nwannzan-nwannzan nun ɛ wulali yé nan *Davidi anun ɔ. Ɔ manlɪn Davidi hanlɪn kɛ:

Nzukɛ ati yê mân mân'n-mɔ

fa Nyanmian anwɔn ɛkpɔ mgban ɔ?

Nzukɛ ati yê menian'n-mɔ

jasɔ Nyanmian akɔmɪn anun ɔ?

²⁶ *Asiε nun asu mmelemgbin'n-mo
nun mgbain'n-mo abu a ya kon,
be le ko a tva ye Min
nun yi *Kilisi'n be kon elae.*

²⁷ “O ti ananhale ke kulo ehi asu, belemgbin Elodi, konmanna Ponsu Pilati, Zufu nun be mo be ti man Zufu'n, be kwalaa be holi wo anwontie akua Zozi m'o a yi yi ke Belemgbin Ngbandefue nin ati ahuan. ²⁸ Ngele'n mo e si o nun tunmin'n mo e le yi'n, ejole mo e lili mva e junlunlu yi nwun e sieli daba'n, b'a ya maan yi kwalaa a kpun su. ²⁹ Sian die, ye Min, nian ye ti efua mo b'a fua'n, nan man wo ngua'n-mo anwonselε kpa maan be han wo nuan ejole'n. ³⁰ Fa wo sa sie nwuluwafue'n-mo asu maan be nwun sa, ya asinbenwun ninnge maan be nwun yi wo wo anwontie akua Zozi dunman nun anun.”

³¹ Mo be yueli asonun'n ya'n, lika mo be yiali'n, ebele asiε'n ko kpusu. Wawe Nwanzan-nwanzan'n ko jinlan be kwalaa be nzin kpa bokoo. Be ko nyan anwonselε be ko han Nyanmian Anuan Ejole'n.

Anvannze

³² Be kwalaa mo be leli Zozi be lili nun anuan se be nwun kpa, be ahunlu'n ti kon, be ajunlu'n ti kon. Bie njasu man o ngan man ke like m'o le yi'n ti yi ngonmun yi die. Nan be afian, swanlan kon like m'o le yi'n ti be kwalaa be die.

³³ Anun mmofue'n-mo le tunmin kpili kpa be kan ye Min Zozi ewuetinngε nun anwun ejole. Nyanmian kusu ko yeyila be su kpa. ³⁴ Be nun bie fiu mmian man like anwun. Afi, be kwalaa mo be le ebo anaan sua'n, be tonun yi be fa yi esika'n ³⁵ be wula mmofue'n-mo asa nun. Be nian like mo swanlan kon a mian yi nwun'n ye be ce esika nun o.

³⁶ Nunhan kon, be fele yi Zozefu, o ti *Levifue. Mmofue'n-mo tonlu yi dunman Baanabasi. Baanabasi'n yi bu yo le ke “Swanlan m'o wowula anwonselε”. Be woli yi Sipulu man nun. ³⁷ Anun o le yi ebo kon. O ko tonun yi, o ko fa yi esika'n ko bele mmofue'n-mo.

5

Ananiasu nun Safila

¹ Anun bian kon wo ebele, be fele yi Ananiasu. Yi yi'n li Safila. Ananiasu nun yi yi be nuan ko se be nwun, o ko tonun be asiε'n. ² O tonunlu yi a, o nun yi yi be bu ko ya kon. Be ko bu esika nun anun. Ananiasu ko fa yi ebue ko ho ko wula mmofue'n-mo asa nun. ³ Mo Pielu nwunlu esika'n, o ko bisa Ananiasu ke: “Ananiasu, asiε'n mo a tonun yi nun esika'n, nzuke ati ye a yaci *Satan maan o'a laka wo a ti bie a sie awulo, mo e le ba li ato e kele Wawe Nwanzan-nwanzan nun o? ⁴ Asiε'n ti wo die, b'a mmian man wo ke e tonun yi. Se a tonun yi kusu a, yi esika'n ti wo die. Nan afi benin ati ye e man ajunlu swa ba wo ti anun o? Nan kulo menian ye a li ato a hele be o, nan Nyanmian muonun ye a li ato a hele yi o.”

⁵ Pielu hanlu so ala, kpaana, Ananiasu ko kpe ko fin, o ko ha ebele o ko wu. Be kwalaa mo be tili ejole so'n, esulo ko han be. ⁶ Mgbafele'n-mo ko a ko fufu fuin nun anwun, be ko fa yi ko ho ko sie yi.

⁷ Ko ya dhyulu nsan ko sin, Safila ko a, o'a ndi man ke yi hun a wu o. ⁸ Pielu ko fele yi ko bisa yi ke: “Safila, asu gua swa ye emo tonunlu emo asiε nun o?”

Safila ko bua Pielu ke: “Yuo, gua swa ye ye tonunlu asiε nun o.”

⁹ Ehi a, Pielu ko bisa yi ke: “O ya se mo e nun wo hun, emo abu a ya kon be le sa ye Min Wawe'n be nian o? Nian, be mo be holi sieli wo hun'n, b'a ju anuan nun ebele. Wo kusu wo, be nun wo 'ba ho bie.”

¹⁰ Ebele ala, Safila kɔ kpɛ kɔ fin Pielɪ aja abɔ ebele ɔ kɔ wu. Mgbafele'n-mɔ 'ba ju a, anɪn Safila a wu. Be kɔ fa yɪ kɔ hɔ kɔ sie yɪ yɪ hun anwɔn ebele. ¹¹ Asɔnɪn mma'n-mɔ kwalaa nɔn bɛ kwalaa mɔ be tɪlɪ ejɔle sɔ'n, be kɔ sulo Nyanmɪan kpa.

Asinbenwɔn ninngɛ'n-mɔ

¹² Anɪn mmɔfɔɛ'n-mɔ le yɔ asinbenwɔn ninngɛ dɔɔn kpa bagua nɪn afian. Bɛ kwalaa mɔ be de Zozi be di'n, bɛ kwalaa be yia Salomɔn abalanda nɪn anɪn Nyanmɪan awulo ebele. ¹³ Sɔanlan fɪi ngulo man ke ɔ fa yɪ nwɔn ɔ bɔ Zozi menian'n-mɔ. Nan kɔsɔ bɛ kwalaa be kulo Zozi menian'n-mɔ ejɔle kpa. ¹⁴ Mmelenzua nɔn mmalasua dɔɔn kpa kɔ le yɛ Mɪn be kɔ li, be kɔ buka daba diɛ'n-mɔ asɔ. ¹⁵ Be fa nwuluwafɔɛ'n-mɔ be fite gua nɪn asɔ, be lɪla mgba sɔ ɔ nɔn ekpan sɔ. Yɪ diɛ, anɪn Pielɪ 'sɪn an, yɪ wawɛ'n sɪn bɛ nɔn bie asɔ. ¹⁶ Menian dɔɔn kpa fi kulo kulo'n-mɔ mɔ be mantan mantan Zoluzalemɔn nɪn asɔ be ba. Be 'ba a, be nɔn nwuluwafɔɛ'n-mɔ nɔn be mɔ wawɛ ete'n-mɔ le kele bɛ yalɛ'n yɛ be ba ɔ. Bɛ kwalaa bɛ nwɔn kɔ sa.

Be 'ba hyɪ mmɔfɔɛ'n-mɔ be kele bɛ yalɛ

¹⁷ Ehi a, *teeyɪfɔɛ kpain'n nɔn *Sadusifɔɛ'n-mɔ m'ɔ nɔn bɛ y'ɔ di fâ'n, bɛ kwalaa be kɔ fa mmɔfɔɛ'n-mɔ anwɔn ekpɔ kpa. ¹⁸ Be kɔ hyɪ mmɔfɔɛ'n-mɔ be kɔ gua bɛ fiadi. ¹⁹ Nan mɔ alɛ sanlɪn'n, nyanmɪansɔ bɔfɔɛ kɔn kɔ a kɔ tike tike fiadi sua nɪn anɔan'n-mɔ. ɔ kɔ man mmɔfɔɛ'n-mɔ kɔ fite, ɔ kɔ han kɔ hele bɛ ke: ²⁰ “Emɔ hɔ Nyanmɪan awulo nɪn anɪn, emɔ hán ngɔan fufɔle nɪn anwɔn ejɔle be héle menian'n-mɔ.”

²¹ Mmɔfɔɛ'n-mɔ kɔ le ejɔle sɔ'n kɔ tɔ nɔn. Ngelemɔ tutun kpa, be kɔ hɔ menian'n-mɔ like ehehele Nyanmɪan awulo elɔ. Teeyɪfɔɛ kpain'n nɔn yɪ sasɔ'n-mɔ kɔ a, be kɔ yia Izalayɛ mân nɪn asɔ mgbain'n-mɔ ɔ nɔn bɛ mɔ be di ejɔle'n. Be kɔ yɪ menian ke be hɔ fiadi sua nɪn anɪn elɔ nán be nɔn mmɔfɔɛ'n-mɔ bála. ²² Nzalafɔ sɔ'n-mɔ hɔlɪ juli fiadi sua nɪn anɪn elɔ a, be ngɔ nwun man mmɔfɔɛ'n-mɔ. Be kɔ sa be kɔ a kɔ tɔ mgbain'n-mɔ. ²³ Bɛ nwan: “Yɛ 'kɔ a ju a, anɪn fiadi sua nɪn anɔan'n nyin kanlanman kpa. Bɛ mɔ be sisa fiadi sua'n kɔsɔ jijin bɛ bɔsɔ ebele anɔan nɪn anɪn. Nan mɛle mɔ ye tikeli tikeli anɔan'n-mɔ'n, y'a nnwun man sɔanlan fɪi sua nɪn anɪn.”

²⁴ Mɔ nzalafɔ kpain'n m'ɔ nɪan Nyanmɪan awulo nɪn asɔ nɔn teeyɪfɔɛ mgbain'n-mɔ tɪlɪ ejɔle sɔ'n, ɔ kɔ sɪn bɛ nwɔn. Be kɔ bisa bisa bɛ nwɔn ke: “Enwannyan'n mɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ a nwannyan'n, asɔ ejɔle ngɔ a man yɪ nzin ɔ?”

²⁵ Kaan cɛ, sɔanlan kɔn kɔ a kɔ tɔ bɛ. Yɪ nwan: “Emɔ nɪan, menian'n-mɔ mɔ emɔ gualɪ bɛ fiadi'n, be gua Nyanmɪan awulo elɔ, be le kekele menian'n-mɔ ninngɛ.”

²⁶ Mɔ nzalafɔ kpain'n tɪlɪ ke mmɔfɔɛ'n-mɔ wɔ Nyanmɪan awulo elɔ'n, ɔ nɔn yɪ nzalafɔ'n-mɔ be kɔ hɔ kɔ hyɪ bɛ be nɔn bɛ kɔ a. Nan kɔsɔ, nzalafɔ'n-mɔ a ngele man mmɔfɔɛ'n-mɔ ahɔlɔwa. Afi, be sulo ke bagua'n kɔ tutɔ bɛ ebɔɛ. ²⁷ Mɔ be nɔn bɛ walɪ juli mgbain'n-mɔ aja sɔ'n, teeyɪfɔɛ kpain'n kɔ bisa bɛ ke: ²⁸ “Y'a ndotua man emɔ ke nán man emɔ kekele menian'n-mɔ ninngɛ kɔn wɔ Zozi dunman nɔn ɔ? Emɔ le dunman sɔ'n b'a hehele Zoluzalemɔn kulo bɔndɪn'n like. Emɔ kulo ke yɪ ewue'n m'ɔ wuli'n, yɪ jɔwɔle ka yɛ sɔ!”

²⁹ Mɔ teeyɪfɔɛ kpain'n hanlɪn sɔ'n, Pielɪ nɔn mmɔfɔɛ'n-mɔ kɔ bua bɛ ke: “ɔ se ke ye bú Nyanmɪan ye tála kulo menian'n-mɔ. ³⁰ Zozi sɔ'n mɔ emɔ bubɔlɪ yɪ kɔlɔwa nɪn asɔ be hunlɪn yɪ'n, yɛ nan-mɔ Nyanmɪan nɪn a man ɔ fi ewue nɔn ɔ'a tinngɛ. ³¹ Yɪ yɛ Nyanmɪan a fa yɪ a sie yɪ fama sɔ ke Belemgbin Ngɔandefɔɛ, mɔ ɔ 'man Izalayɛ kaci yɪ abalabɔ'n ɔ nyan ete face ɔ. ³² Ye nɔn Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n mɔ Nyanmɪan a fa a man bɛ mɔ be bu yɪ'n, ye di ejɔle sɔ'n-mɔ anwɔn adanzɛ.”

³³ Mɔ mgbain'n-mɔ tɪlɪ ɛjɔlɛ sɔ'n, bɛ kɔ fɛ mmɔfɔvɛ'n-mɔ anwɔn ɛya kpa. Bɛ nwan bɛ 'man bɛ kun bɛ. ³⁴ Anɪn Falisifɔvɛ kɔn wɔ bɛ nun. Bɛ fɛlɛ bian sɔ'n Gamaliɛ. Ɔ tɪ mala nɪn asɔ kpain'n kɔn. Menian'n-mɔ kwalaa fɛlɪ yɪ. Ɔ kɔ jasɔ kɔ jinlan mgbain'n-mɔ afian, ɔ kɔ han kɔ hele bɛ kɛ bɛ mán mmɔfɔvɛ'n-mɔ fíte kaan. ³⁵ Mɔ bɛ manlɪn mmɔfɔvɛ'n-mɔ fitelɪ'n, Gamaliɛ kɔ han kɔ hele mgbain'n-mɔ kɛ: “Izalayɛ amma, ɛmɔ nían bɛ nwɔn kpa wɔ like mɔ ɛmɔ kulo kɛ bɛ yɔ menian ɛhɪ-mɔ nɪn anwɔn. ³⁶ Ɔ sanlɪn kɛ, Tedaɪɪ fitelɪ, ɔ hyɛlɪ man biala. Tedaɪɪ buli yɪ nwɔn kɛ ɔ tɪ sɔanlan kpili. Menian ɛya nnan kɔ si yɪ sɔ. Mɔ bɛ hunlɪn yɪ'n, menian ɛya nnan'n bɔlɪ asanndiɛ, bɛ eku'n tɔlɪ asi. ³⁷ Bɛ yɪ Tedaɪɪ a, Zudaɪɪ m'ɔ fi Galile mán nun'n kɔsɔ fitelɪ yɪ diɛ tɛmɔn mɔ bɛ 'ka menian'n-mɔ'n. Menian sili yɪ sɔ. Mɔ bɛ hunlɪn yɪ'n, bɛ mɔ anɪn bɛ si yɪ sɔ'n kwalaa bɔlɪ asanndiɛ. ³⁸ Yɪ ti, kɪkaala diɛ, mɪn kan mɪn kele ɛmɔ kɛ ɛmɔ yáci menian sɔ'n-mɔ koun, nán bɛ tɛ bɛ sɔ fíí kón. Ɔ sanlɪn kɛ junman'n mɔ bɛ lɛ di'n, sɛ ɔ fi man Nyanmian ɛlɔ a, ɔ 'tɔ asi. ³⁹ Nan sɛ junman'n mɔ bɛ lɛ di yɪ ɛbɛlɛ'n fi Nyanmian ɛlɔ sakpa a, ɛmɔ ngɔ hɔwala man yɪ sɛci. Yɪ ti, ɛmɔ nían bɛ nwɔn kpa nán ɛmɔ nɔn Nyanmian b'a ngɔn man ngondin!”

⁴⁰ Mɔ Gamaliɛ hanlɪn sɔ yuelɪ'n, mgbain'n-mɔ kɔ fa atɪn'n mɔ ɔ'a hele bɛ nɪn asɔ. Bɛ kɔ fɛlɛ mmɔfɔvɛ'n-mɔ, bɛ kɔ man bɛ kɔ fin bɛ mgbele ɛsɛ bɛ kɔ totua bɛ kɛ nán bɛ bɔ Zozi dunman'n fíí kɔn asannan nán b'a yaci bɛ nun.

⁴¹ Mmɔfɔvɛ'n-mɔ fi mgbain'n-mɔ anyunnun bɛ 'kɔ a, anɪn b'a li fɛ kpa kɛ Zozi dunman nun, menian'n-mɔ a hele bɛ yalɛ ɔ. ⁴² M'ɔ yɔlɪ sɔ'n, cɪan daa bɛ kekele menian'n-mɔ ninngɛ Nyanmian awulo nɪn anɪn ɔ nɔn awulo'n-mɔ anɪn, bɛ bɔ Zozi m'ɔ tɪ *Kilisi nɪn anwɔn ɛjɔlɛkpa'n.

6

Menian nsɔ'n mɔ bɛ 'bɔka mmɔfɔvɛ'n-mɔ'n

¹ Tɛmɔn sɔ'n, anɪn Zozi menian'n-mɔ lɛ sɔn. Zufɔ'n-mɔ mɔ bɛ kan gelekɪ anɛ'n kɔ jɔjɔ Zufɔ'n-mɔ mɔ bɛ kan Ebele anɛ'n. Ɔ sanlɪn kɛ, bɛ 'ce esika nɪn an, bɛ nɪnɪan man kunlannɔvɛ mmalasua'n-mɔ mɔ bɛ kan gelekɪ anɛ'n líka. ² ɛhɪ a, mmɔfɔvɛ bulu nɔn nnyuan'n kɔ yia Zozi menian'n-mɔ kwalaaatin, bɛ kɔ fa bɛ kɔ tɔ bɛ nyunnun kɛ: “Ɔ tɪ man sɛsɛ kɛ yɛ yáci Nyanmian Anɔvan ɛjɔlɛ nɪn ɛhan yɛ nían alɛ nɪn ehɛyɛ nun. ³ Yɪ ti, anianman-mɔ, ɛmɔ nɛnɪan ɛmɔ afian ɛlɔ, bɛ kpɔ́ndɛ menian nsɔ mɔ bɛ bɔ bɛ dunman kpa, mɔ Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n wɔ bɛ nun, mɔ ɛsɛ bɛ sɪ ngɛlɛ. Yɛ 'fa junman sɔ'n yɛ wula bɛ sa nun. ⁴ Yɪ diɛ anɪn yɛ kɔsɔ yɛ nyan atɪn yɛ yɔ asɔnɪn ɛsɛ yɛ kan Nyanmian Anɔvan ɛjɔlɛ'n.”

⁵ Mɔ mmɔfɔvɛ'n-mɔ hanlɪn sɔ'n, bɛ kwalaa bɛ kɔ lɛ bɛ kɔ tɔ nun. ɛhɪ, bɛ kɔ yɪ Etiɛnɪn. Etiɛnɪn tɪ sɔanlan m'ɔ lɛ dedi kpa, ɛsɛ Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n wɔ yɪ nun. Bɛ kɔ yɪ Filipɔ, Polokɔɔ, Ninkanɔɔ, Timɔn, Paamenasɪ nɔn Ninkola. Ninkola sɔ'n fi kulo'n mɔ bɛ fɛlɛ yɪ Antiɔsɔ nɪn asɔ. Daba, anɪn ɔ kɔ Zufɔ'n-mɔ asɔnɪn'n bie. ⁶ Mɔ bɛ yɪlɪ menian nsɔ sɔ'n-mɔ'n, bɛ kɔ fa bɛ bɛ kɔ hele mmɔfɔvɛ'n-mɔ. Mmɔfɔvɛ'n-mɔ kɔ fa bɛ sa bɛ kɔ fua bɛ ti sɔ bɛ kɔ sɛlɛ Nyanmian bɛ kɔ man bɛ.

⁷ Anɪn Nyanmian Anɔvan ɛjɔlɛ'n lɛ tɛlɛ kɔ, Zoluzalɛmɔn ɛbɛlɛ menian mɔ b'a fa bɛ nwɔn b'a man yɛ Mɪn Zozi'n kɔ sɔn kpa. Tɛɛyɪfɔvɛ dɔvɔn kɔ lɛ Zozi kɔ li.

Etiɛnɪn ɛhyɛ'n

⁸ Anɪn Etiɛnɪn lɛ yɔ asinbɛnwɔn ninngɛ mgbili kpa menian'n-mɔ afian. Ɔ sanlɪn kɛ Nyanmian tunmin'n nɔn yɪ anwɔnsele'n wɔ yɪ nun. ⁹ ɛhɪ a, Zufɔ mmie-mɔ, bɛ kɔ asɔnɪn'n mɔ bɛ fɛlɛ yɪ “B'a kpɛ asue'n” bɛ nɔn Etiɛnɪn kɔ sota nun. Zufɔ sɔ'n-mɔ fi Silɛnɪn nɔn Alegɪzanndili kulo nɪn asɔ, ɔ nɔn Silisi nɔn Azi

mân nun. ¹⁰ Kemô be nian an, be ngwala man Etienu, afi Wawe Nwanzan-nwanzan wô yí nun ese ò kan ejòle'n ngele sv'n,

¹¹ be kô bô menian kpa ke be tón yí esvan ke: “Etienu a han ejòle ete a tia Moyizi non Nyanmian. Ò 'kan tia bé'n, ye ti yí bu.”

¹² Be kô man bagua'n non Zufu mgbain'n-mô non *mala nin asu mgbain'n-mô kô jasv Etienu akômin anun. Be kô li Etienu nvu nun be kô hyi yí be non yí kô hô mgbain'n-mô aja sv. ¹³ Mô be 'kô'n, adanziyua'n-mô wô bé nun. Bé nwan: “Svanlan ehi nyaci man Moyizi mala'n non Nyanmian Awulo Nwanzan-nwanzan nin anwon ejòle ete ehan fíi sva! ¹⁴ Y'a ti yí nwan nun ke Zozi m'ò fi Nazalet'i'n 'ba bubu Nyanmian awulo'n, ese ò 'kaci mala'n mô Moyizi falí manlin yé'n.”

¹⁵ Bé kwalaa mô be gua ejòle elie sua nin anun nin anyin kô ha Etienu anwon. Ò sanlin ke yí nyin nin anun kacili ke nyanmiansv mmôfue'n-mô die'n.

7

¹ Ehi a, *teeyifve kpain'n kô bisa Etienu ke: “Asv ejòle'n mô be le kan'n ti ananhòle ò?”

² Etienu kô bua yí ke: “Mín nianman non mín sv-mô, emô tíe! Mele mô anin yé nan *Abalahamv wô Mezopotamin mân nin anun'n, asannan nán ò'a tu ò'a tanlan Halan'n, Anunminnyanmôn Nyanmian'n yili yí nwon ò heleli yí.

³ Nyanmian hanlin heleli yí ke: *Abalahamv, fi wó mân nin anun tu, jasv wó afilie nin avv anwon nán kô mân'n mô min 'ba hele wó nin anun.* ⁴ Mô Nyanmian hanlin sò'n, sakpa Abalahamv fi Kalide mân nin anun ò kô tu, ò kô a kô tanlan Halan. Halan ebele yê yi sv wuli ò. Mô yí sv wuli'n, Nyanmian man ò fi ebele ò kô tu, ò kô a kô tanlan mân ehi mô ene emô ti nun ewa nin anun. ⁵ Mân sô nin anun, Nyanmian a mman man yí like, ò'a mman man yí asie bé ja kôn mgban. Kusu Nyanmian bôli yí anôhoba ke ò 'fa mân sò'n man yí, ò non yí sasv'n-mô mô be le ba a yí nzin'n. Temvôn mô ò 'kan ejòle sò'n ò kele Abalahamv'n, anin Abalahamv wôli man baa. ⁶ E 'nwun ejòle biekun m'ò hanlin heleli Abalahamv'n: *Wó sasv'n-mô mô be le ba a wó nzin'n, be 'ba ha mân fôfôle anun be kaci nganga. Be 'ba hele bé ahvbwá dede afve eya nnan.* ⁷ Bé mô be kô fa bé be kô yô bé nganga'n, mín yê min 'bua bé ndee ò. Min yô yí sô yue a, be fi mân sô nin anun be 'tu be ba be sv mín ewa lika ehi anun. ⁸ Mô Nyanmian hanlin sô yueli'n, ò non Abalahamv be kô li nyihye. Nyihye sò'n, yí nzòle y'ò le mmian nun ekpe'n. Ehika ati yê Abalahamv wôli yí wa belenzua Izaki m'ò lili eləovv'e'n, ò kpeli yí mmian nun nin ò. Izaki kusu kô kpe Zvakôbv die'n. Zvakôbv kusu kô kpe Izalaye nvilie bulu non nnyuan'n mgbain'n-mô die'n.

⁹ “Mgbain sò'n-mô anun mmie-mô kô fa bé nianman Zozefv anwon ekpô. Be kô tónin yí. Be non yí kô hô Ezipiti mân nin ò kô kaci kanga. Nan kusu anin Nyanmian non yí san. ¹⁰ Nyanmian kô le yí fi yí amanninhunlun'n kwalaaatin anun. Ò manlin yí ngele ò manlin Falaun m'ò ti Ezipiti mân nin asv belemgbin'n kô bu yí svanlan. Falaun kô fa Zozefv kô sie mân nin asv ò non yí awulo nin asv kpain. ¹¹ Ehôe kôn kô kpín Ezipiti non Kanaân mân'n kwalaaatin anun. Yé nan-mô nwunlin yale kpa, afi anin be nnyan man like fíi be nni man.

¹² “Mô Zvakôbv tili ke be nyan *bele Ezipiti mân nin'n, ò kô li mva ò kô svan yí mma'n-mô mô be ti yé nan nin elô kôn. ¹³ Mô Zvakôbv svanlin yí mma'n-mô Ezipiti mân nin m'ò tian yí kpe nnyuan'n, Zozefv kô yi yí nwon kô hele yí nianman'n-mô. Falaun kô nwun lika mô Zozefv fi'n, ò kô nwun Zozefv anwon amma. ¹⁴ M'ò yôli sò'n, Zozefv kô yi yí nianman'n-mô ke be hó fá bé sv non bé nwon amma'n-mô kwalaaatin, maan be bála Ezipiti mân nin. Bé kwalaa, be ti menian abulasv ò non nnun. ¹⁵ Zvakôbv kô hô Ezipiti mân nin. Elô yê ò non yé nan-mô be wuli ò. ¹⁶ Be non bé fuin'n kô hô Sisemvôn. Be kô sie bé seka'n mô

Abalahamɔn toli nun anun. Seka sɔ'n, Abalahamɔn toli yí Emɔɔ amma'n-mɔ asa nun Sisemɔn ebele.

¹⁷ “Kɛmɔ anin anɔhɔba'n mɔ Nyanmian bɔli Abalahamɔn'n tɛmɔn'n lɛ kpun- nge'n, Izalayɛ amma'n-mɔ kɔ li ata bɛ kɔ sɔn dɔvɔn dɔvɔn kpa Ezipiti mɔn nun anun elɔ. ¹⁸ ɔ wɔ ebele dede belemgbin fɔfɔlɛ kɔ tanlan bia nun asɔ. Belemgbin sɔ'n, ɔ'a nzi man Zozefu. ¹⁹ ɔ kɔ laka yɛ nan-mɔ ɔ kɔ hele bɛ ahɔlɔwa. ɔ kɔ tinndin bɛ maan bɛ kɔ hun bɛ mma ngangan'n-mɔ.

²⁰ “Mɛlɛ sɔ nun anun yɛ bɛ wɔli *Moyizɪ ɔ. Moyizɪ ti baa belenzua kanlanman kpa. Nyanmian kulo yí ejɔlɛ. Yí si-mɔ falɪ yí fialɪ bɛ titɪ yí dede sala nsan. ²¹ Mɔ afɪ bɛ nian an bɛ ngɔala man yí fa fia kɔn'n, bɛ kɔ yɪ yí bɛ kɔ fite. Falavɔn awa balasua'n kɔ nwun yí, ɔ kɔ fa yí ɔ kɔ titɪ yí kɛ yí muonun yí kunnun baa. ²² Bɛ kɔ hehele Moyizɪ Ezipiti mɔn nun anun amanmuo'n kɔvalaatin. Moyizɪ kɔ kaci tunminfɔvɛ sɔanlan ejɔlɛ nun nɔn junman elie nun.

²³ “Mɔ Moyizɪ nyanlin afɔvɛ abulanan'n, cɪan kɔn yí nwan ɔ 'kɔ a fua yí nianman Izalayɛ amma'n-mɔ anwɔn. ²⁴ ɔ 'nian an, anin Ezipiti sɔanlan kɔn lɛ kele Izalayɛ amma'n-mɔ anun kun yalɛ. Moyizɪ kɔ le yí nianman nun ati alɔman ɔ kɔ hun Ezipiti sɔanlan'n. ²⁵ ɔ jɔnlin kɛ anin yí nianman'n-mɔ 'ba ti ejɔlɛ nun abɔ kɛ, ɔ nanndɪ yí sɔ, Nyanmian 'ba le bɛ ti. Kanngv bɛ ngɔ ti man ejɔlɛ sɔ nun abɔ. ²⁶ Bɛ lalɪ alíɛ hunlin, Moyizɪ 'kɔ a ju a, Izalayɛ amma'n-mɔ anun nnyuan lɛ kɔn ngondin. ɔ kɔ tila bɛ. Yí nwan: ‘Nán bɛ kɔn, nán emɔ ti anianman.’

²⁷ “Mɔ Moyizɪ hanlin sɔ'n, nunhan'n m'ɔ lɛ bɔ yí manngɔn'n tua se Moyizɪ kɛ: *Nwan sɔanlan diɛ y'ɔ falɪ wɔ sieli yɛ sɔ kpain anaan kɛ ɛ búá yɛ ndɛɛ ɔ?* ²⁸ *ɛ kulo kɛ ɛ kun mín kɛ anɔnman ɛ hunlin Ezipiti sɔanlan nun ɔ?*

²⁹ “Mɔ Moyizɪ titɪ ejɔlɛ sɔ'n, ɔ kɔ nwanndi kɔ hɔ kɔ tanlan Madian mɔn nun. Elɔ, ɔ kɔ ja bala ɔ nɔn yí bɛ kɔ wɔ mma mmelenzua nnyuan.

³⁰ “Ehɪ anzin afɔvɛ abulanan, Moyizɪ kɔ hɔ ewâ nun Sinayi bɔka nun anwɔn ebele. Nyanmian bɔfɔvɛ'n kɔn kɔ yɪ yí nwɔn kɔ hele yí sɪn nun baka kɔn asɔ. ³¹ M'ɔ nwunlin like sɔ'n, ɔ kɔ sin yí nwɔn. Nan kɛmɔ anin ɔ lɛ kpunngɛ baka nun anwɔn ɔ nian like sɔ'n kpa'n, ɔ 'tie a anin yɛ Mɪn lɛ kan kɛ: ³² *N di wɔ nan-mɔ Nyanmian, Abalahamɔn, Izakɪ nɔn Zvakɔbɔ Nyanmian.* Esulo kɔ han Moyizɪ, yí nwɔn kɔ wɔsɔ yí, afɪ ɔ ngulo man kɛ ɔ nian like sɔ'n kɔn. ³³ Ehɪ a, yɛ Mɪn kɔ han kɔ hele yí kɛ: *Moyizɪ, yiyi wɔ mgbabva'n, ɔ sanlin kɛ, lika'n mɔ ɛ jin'n ti nwannzan-nwanzan.* ³⁴ *M'an nwun yalɛ'n mɔ mín menian'n-mɔ lɛ di ɔ nɔn ekpinlian mɔ bɛ lɛ kpɪnlin wɔ Ezipiti mɔn nun anun elɔ'n. M'an ju asɪ mín 'ba le bɛ ti. Yí ti, bala maan n zɔan wɔ Ezipiti mɔn nun anun elɔ.*

³⁵ “Moyizɪ sɔ'n, Izalayɛ amma'n-mɔ yɪlɪ yí tɔli. Bɛ nwan: *Nwan yɛ ɔ sieli wɔ yɛ sɔ kpain anaan kɛ ɛ búá yɛ ndɛɛ ɔ?* Yí dein yɛ Nyanmian sɔanlin yí bɛ nwɔn elɔ kɛ kpain nɔn defɔvɛ ɔ. Nyanmian bɔfɔvɛ'n m'ɔ yɪlɪ yí nwɔn heleli yí baka nun asɔ'n kɔ suan yí. ³⁶ Moyizɪ yɛ ɔ yɪlɪ bɛ fi Ezipiti mɔn nun anun fiteli ɔ. ɔ yɪlɪ asinbenwɔn ninngɛ nɔn atɛlɛ mɔn sɔ nun anun, jenvie kɔkɔlɛ nun anɔan nɔn ewâ nun anun dede afɔvɛ abulanan.

³⁷ “Moyizɪ kɔnmgbɔ sɔ'n yɛ ɔ hanlin heleli Izalayɛ amma'n-mɔ kɛ: *Nyanmian 'ba sɔan kpɔmanfɔvɛ kɔn kɛ mín emɔ anwɔn. ɔ ti emɔ afilie nun anun sɔanlan.*

³⁸ “Mɛlɛ mɔ Izalayɛ amma'n-mɔ yialɪ ewâ nun anun elɔ'n, Moyizɪ yɛ anin ɔ di yɛ nan-mɔ nɔn nyanmiansɔ bɔfɔvɛ'n m'ɔ lɛ kan ejɔlɛ'n kele yí Sinayi bɔka nun asɔ nun asafian ɔ. Yí yɛ Nyanmian falɪ ngɔan ejɔlɛ'n wulalɪ yí sa nun kɛ ɔ fá mán yɛ ɔ.

³⁹ “Kɔsɔ yɛ nan-mɔ ngɔ man yí anyɪnzɔ, bɛ kɔ yɪ yí bɛ kɔ tɔ, bɛ kulo kɛ ahan bɛ sa bɛ kɔ Ezipiti mɔn nun anun elɔ. ⁴⁰ Bɛ kɔ han bɛ kɔ hele Aalɔn kɛ: *Bɔ amvan-mɔ man yɛ, man bɛ súa bɛ lí yɛ nyunnun. ɔ sanlin kɛ Moyizɪ sɔ'n m'ɔ yɪlɪ yɛ fi Ezipiti mɔn nun anun fiteli'n, yɛ nzi man ejɔlɛ mɔ ɔ'a tɔ yí ɔ.*

41 “Ehi a, be kɔ bɔ amvan kɔn, ɔ ti enale baa. Be kɔ yi tee be kɔ man amvan'n mɔ bé muonun b'a bɔ'n, be kɔ li yí nwɔn ndutue.

42 “Nan mɔ be yɔli sɔ'n, Nyanmian kɔ kaci yí nzin kɔ si bé. ɔ kɔ yaci bé maan be kɔ sɔ anwunno elɔ ninng'e'n-mɔ, ke b'a kpɔn b'a hele wɔ Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ kalata nin anun'n ke:

Izalaye amma, ke emɔ gua ewâ nin anun ewa

dede mɔ yí afɔe abulanan ahi'n,

asv mɔn yê emɔ a yi tee b'a man mɔn ɔ?

43 *Cece, nan mɔn yê emɔ a yi a man mɔn ɔ.*

Nan emɔ a sva emɔ amvan Molɔki tanti'n

ɔ nɔn emɔ amvan Elefan nzalama'n mɔ emɔ a yɔ'n,

bé yê emɔ a sɔ bé ɔ.

Ehika ati, mɔn 'fa emɔ mɔn kɔ mva

m'ɔ tala Babilɔnɔn mân nin anzin.

44 “Ewâ nin anun elɔ, yé nan-mɔ 'tu bé bu a, be tu nyihye tanti nin abɔ. Ebele yê anun nyɔbɔe'n mɔ b'a se b'a hele Nyanmian mala'n sɔ'n wɔ ɔ. Tanti sɔ'n, b'a bɔ yí ke nunhan'n mɔ Nyanmian heleli Moyizi ke ɔ nían sɔ ɔ bɔ'n. 45 Yé nan-mɔ kɔ fa tanti'n kɔ wula bé nzin menian'n-mɔ asa nun. Zozie mele sɔ, be le tanti sɔ'n dede be kɔ li kunnunmun mân'n mɔ Nyanmian fɔanlin nun menian'n-mɔ nin asv. Tanti'n halɔ ebele dede belemgbin *Davidi mele sɔ.

46 “Nyanmian kɔ yɔ Davidi ye. Davidi kɔ sele Nyanmian atɔn ke ɔ 'si sua man Zɔakɔbɔ Nyanmian'n. 47 Nyanmian kɔ man yí atɔn, kɔsɔ yí wa Salomɔn yê ɔ sili Nyanmian sua nin ɔ.

48 “Nan Nyanmian'n m'ɔ wɔ anwunno'n diɛ, nan sua mɔ kulo menian'n-mɔ kɔ si nin anun yê ɔ da ɔ. Ke Nyanmian kpɔmanfɔe'n hanlin yí'n, ɔ hanlin ke Nyanmian nwan:

49 *Mɔn bia'n wɔ nyanmiansv,*

asɛ'n ti bia mɔ mɔn sesie mɔn ja sv ɔ.

Nzu sua diɛ ye emɔ kɔala si man mɔn ɔ?

Lika benin yê mɔn 'tanlan

mɔn de mɔn enwɔnmian ɔ?

50 *Ninng'e ehi-mɔ kɔalaatin,*

asv nán mɔn yê m mɔli ɔ?

51 “Izalaye amma akɔmɔn ketee, akunnun ete, anzɔsele mma, tɛmɔn biala Wawe Nwanzan-nwanzan'n bilɔ emɔ a, emɔ mmɔli man. Like mɔ emɔ anan-mɔ yɔli'n yê emɔ kɔsɔ le yɔ ɔ. 52 Nyanmian kpɔmanfɔe benin yê emɔ anan-mɔ a ngele man yí ahɔlɔwa ɔ? Bé mɔ be walɔ bɔli seseɔfɔe kɔnmgba cein nin ewale nin anwɔn ejɔle'n, b'a sɔ bé b'a hun bé. Seseɔfɔe kɔnmgba cein sɔ'n yê kikaala emɔ a tɔ yí esvan b'a hun yí nin ɔ. 53 Emɔ mɔ Nyanmian nanndɔli nyanmiansv mmɔfɔe'n-mɔ asv ɔ falɔ mala'n manlin emɔ'n, emɔ a nni man mala sɔ nin asv!”

Etienin ewue'n

54 Mɔ mgbain'n-mɔ tilɔ ejɔle sɔ'n, be kɔ fe Etienin anwɔn eya kpa be kɔ kika bé nɔan. 55 Mɔ be 'yɔ ehi'n, anɔn Wawe Nwanzan-nwanzan'n jin Etienin anzin. ɔ kɔ tɔ yí nyin anwunno ɔ kɔ nwun Nyanmian anunminnyanmɔn'n, ɔ nɔn Zozɔ ke ɔ jin Nyanmian fama sv. 56 Etienin kɔ han kɔ hele bé ke: “M'an nwun ke anwunno a buke, Mân Baa'n jin Nyanmian fama sv.”

57 Mɔ Etienin hanlin sɔ mɔ be tilɔ'n, be kɔ tetian sele kpa, be kɔ totua bé nzɔ'n. Bé kɔalaa be kɔ ti be kɔ gua Etienin sv. 58 Be kɔ hyɔn yí be nɔn yí kɔ hɔ kulo tiba, be kɔ tɔtɔ yí ebɔe be kɔ hun yí. Adanzɛ mma'n-mɔ kɔ yɔyɔ bé taladiɛ'n-mɔ be kɔ man kpafele kɔn ke ɔ nían sv. Kpafele sɔ'n, be fele yí Sɔlv.

⁵⁹ Mɛɛ mɔ menian'n-mɔ 'tɔtɔ Etienun ebue'n, anun Etienun le yɔ asɔnun ke: “Yé Mɪn Zozi, de mɪn ekala'n!” ⁶⁰ M'ɔ hanlɪn sɔ yueli'n, ɔ kɔ kɔtɔ ɔ kɔ tɪan nun sele kpa ke: “Yé Mɪn, ete ehi mɔ b'a yɔ'n, yaci ce bé!” ɔ hanlɪn sɔ ala yê ɔ halɪ nun ɔ.

8

Sɔlv 'ba hele Zozi menian'n-mɔ ahɔlvwa

¹ Etienun ehuan'n mɔ be hunlin yí'n, Sɔlv de tɔ nun. Cɪan sɔ kɔnmgbɔ'n, yê Zoluzalemɔn asɔnun mma'n-mɔ ahɔlvwa ehele kpili kpa'n bɔli yí bu ɔ. Asɔnun mma'n-mɔ kwalaaɪin kɔ bɔ asanndiɛ Zude nun Samali mân nun anun. Mmɔfue'n-mɔ ala yê be halɪ Zoluzalemɔn ebɛɛ ɔ. ² Menian mmie-mɔ, be felɪ Nyanmɪan kpa, be kɔ hɔ kɔ fa Etienun fuin'n be kɔ yɪ awóɛ be kɔ hɔ kɔ sie yí. ³ Sɔlv diɛ, ete mɔ anun ɔ le yɔ asɔnun mma'n-mɔ'n, ɔ ti man nzemunde. ɔ wɔwɔlv awulo'n-mɔ anun, mmelenzua nun mmalasua mɔ be de Zozi be di mɔ yí sa kɔ han bé'n, ɔ cɪ bé gua bé fiadi.

Filipɔ 'ba bɔ Ejɔɛkpa'n Samali mân nun anun

⁴ Bé mɔ be bɔli asanndiɛ'n, lika mɔ be kɔ sɪn'n, be bɔ Ejɔɛkpa be kele menian'n-mɔ. ⁵ Ehi a, Filipɔ kɔ hɔ Samali mân nun anun, bé kulo kpili nun asɔ. ɔ kɔ han *Kilisi nun anwɔn ejɔɛ'n ɔ kɔ hele ebɛɛ menian'n-mɔ. ⁶ Mɔ menian'n-mɔ nwunlin ke Filipɔ le yɔ asinbenwɔn ninngɛ'n, bé kwalaa be kɔ yɔ anzɔɛ be kɔ tie yí ejɔɛ'n m'ɔ le kan'n kpa. ⁷ Afi anun wawɛ ete ete dɔɔn kpa fi nwuluwafue'n-mɔ anun fite. Be 'fite a, anun be le tetian kpa. Bubuluwafue nun bé mɔ be tia be tɔ sɔ'n dɔɔn kpa kɔsɔ anwɔn kɔ sa. ⁸ Kulo sɔ nun asɔ menian'n-mɔ kwalaa kɔ li fe kpili kpa.

⁹ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anun bian kɔn wɔ kulo sɔ nun asɔ ebɛɛ. Be fele bian sɔ'n Simɔn. ɔ yɪ jiliwa ɔ man ɔ sin Samali menian'n-mɔ anwɔn. ɔ bu yí nwɔn ke ɔ ti sɔanlan kpili. ¹⁰ Kulo nun asɔ mmatɔnman o, mgbain o, bé kwalaa be de yí be di kpa. Be kan ke: “Nyanmɪan tunmin'n, nunhan'n mɔ be fele yí tunmin kpili kpa'n muonun y'ɔ wɔ bian ehi anun ɔ.” ¹¹ Menian'n-mɔ de yí di kpa, ɔ sanlɪn ke, ɔ mantanlɪn jiliwa'n yɪ kele bé'n nán ene bie ɔ. ¹² Nan mɔ Filipɔ bɔli Nyanmɪan Belemgbin Mân'n nun Zozi Kilisi anwɔn ejɔɛ'n heheli bé, mɔ be leli be lili'n, be mmelenzua o, bé mmalasua o, be kɔ man Filipɔ kɔ sɔnɪn bé. ¹³ Simɔn muonun kɔ le kɔ li, be kɔ sɔnɪn yí. ɔ kɔ fa yí nwɔn kɔ bɔ Filipɔ. Afi asinbenwɔn ninngɛ mgbili mgbili'n mɔ Filipɔ le yɔ, ɔ nun atele'n m'ɔ le yɪ'n, yí kwalaa sin Simɔn anwɔn.

¹⁴ Mɔ Samali amma'n-mɔ leli Nyanmɪan Anɔan Ejɔɛ'n lili'n, mmɔfue'n-mɔ mɔ be halɪ Zoluzalemɔn ebɛɛ'n kɔ ti ejɔɛ sɔ'n. Ehi a, be kɔ yí Pɪeli nun Zɔan ke be hɔ bé nwɔn elɔ Samali mân nun anun. ¹⁵ Mɔ Pɪeli nun Zɔan juli elɔ'n, be kɔ sele Nyanmɪan maan Samali amma'n-mɔ kɔ nyan Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n. ¹⁶ Afi anun b'a sɔnɪn bé wɔ yé Mɪn Zozi dunman nun ala, nan be nyanlɪn man Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n. ¹⁷ Pɪeli nun Zɔan kɔ fa bé sa be kɔ sie bé sɔ maan be kɔ nyan Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n.

¹⁸ Mɔ Simɔn nwunlin ke mmɔfue'n-mɔ a fa bé sa b'a sie menian'n-mɔ sɔ maan b'a nyan Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n, ɔ kɔ yɪ esika kɔ man mmɔfue'n-mɔ. ¹⁹ Yí nwan: “Emɔ mán mɪn tunmin sɔ'n bie nán sɔanlan mɔ n gɔ fa mɪn sa n gɔ sie yí sɔ nun a nyan Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n.”

²⁰ M'ɔ hanlɪn sɔ'n, Pɪeli kɔ han kɔ hele yí ke: “Munnzue hán wó nun wó esika'n. Afi ε jɔnlɪn ke ε kwalaa esika fa tɔ Nyanmɪan acɛdiɛ'n! ²¹ Yí ti, ε nnyan man bie, ɔ sanlɪn ke wó ajɔnlɪn ti ete wɔ Nyanmɪan anyunnun. ²² Kaci wó ajɔnlɪn ete sɔ'n, nán sele yé Mɪn se ɔ kɔ tie kɔ yaci wó nwɔn sa kɔ hye wó a. ²³ Afi mɪn nwun yí ke wó ti anun ti ete sɔnman, ɔ man a kaci ete'n kanga.”

²⁴ Ehi a, Simɔn kɔ han kɔ hele Pɛli nɔn Zɔan ke: “Emɔ muonun sɛle yɛ Mɔn be mán mɔn nán ejɔle'n mɔ emɔ a han nɔn anzin munnzue a ngan man mɔn.”

²⁵ Mɔ mmɔfue nnyuan'n lili yɛ Mɔn anwɔn adanziɛ be hanlɔn yɛ nɔan ejɔle'n yueli'n, be kɔ sa be kɔ hɔ Zoluzalemɔn. Mɔ be 'kɔ'n, be bɔli Ejɔlekpa'n Samali kulo dɔɔn asɔ be hele menian'n-mɔ.

Filipɔ nɔn Etiopi sɔanlan'n

²⁶ Elehɔn kɔn, yɛ Mɔn bɔfue'n kɔn kɔ han kɔ hele Filipɔ ke: “Filipɔ, jasɔ kɔ Ngɔa elɔ, fa atɔn'n m'ɔ fi Zoluzalemɔn ɔ tɔlɔ kɔ Gaza'n. Atɔn sɔ'n tɔ fuaan.”

²⁷ Mɔ nyanmiansɔ bɔfue'n hanlɔn sɔ'n, ebele ala Filipɔ kɔ jasɔ kɔ hɔ. Mɔ ɔ 'kɔ'n, ɔ kɔ nwun bian kɔn. Bian sɔ'n, ɔ fi Etiopi mán nɔn anun. ɔ tɔ Etiopi mán nɔn asɔ belemgbin balasua'n mɔ be fele yɛ Kandansi nɔn abɔlɔba kpili kpa. Yɛ yɛ ɔ nɔan Kandansi esika'n kwalaa asɔ ɔ. Bian sɔ'n, b'a sa yɛ. ɔ walɔ Nyanmian esɔe Zoluzalemɔn ²⁸ yɛ ɔ le sa kɔ yɛ mán nɔn. ɔ tɔ yɛ hyuili nɔn anun, ɔ le kɔnnga kalata'n mɔ kpɔmanfue Ezayi heleli'n. ²⁹ Wawe Nwannzan-nwannzan'n kɔ han kɔ hele Filipɔ ke: “Kɔ wɔ nyunnun nán cɔɔn mantan hyuili sɔ'n.”

³⁰ Filipɔ kɔ nwanndi kɔ hyɔɔn kɔ mantan hyuili'n. ɔ 'tie a, anun Etiopi sɔanlan'n le kɔnnga kalata'n mɔ kpɔmanfue Ezayi heleli'n. Filipɔ kɔ bisa yɛ ke: “Asɔ kalata'n mɔ e le kɔnnga'n, e tɔ yɛ bu ɔ?”

³¹ Bian'n kɔ bua Filipɔ ke: “Se m'an nyan man sɔanlan mɔ ɔ 'bɔka mɔn an, ɔ 'yɔ se mɔ mɔn 'tɔ yɛ bu ɔ?” ɔ kɔ man Filipɔ kɔ fu kɔ tanlan yɛ nwɔn ebele hyuili nɔn anun. ³² Kalata'n lika mɔ bian'n le kɔnnga'n, b'a hele yɛ nun ke:

ɔ'a yɔ ke bua mɔ be nɔn yɛ le kɔ

be 'kɔ a hun yɛ ɔ.

ɔ'a tɔ amunle ke bua baa'n tɔ amunle

bɛ mɔ be le tɔ yɛ nwɔn enyuan nɔn anyunnun'n.

ɔ'a mmuke man yɛ nɔan fɔi sɔa.

³³ *Be gualɔ yɛ nyunnun asi, b'a mman man yɛ dibi.*

Yɛ mɛle sɔ menian ati anun ete'n-mɔ,

nwan yɛ ɔ 'kan bɛ nwɔn ejɔle ɔ?

Afi b'a hun yɛ b'a yɛ yɛ asiɛ nɔn asɔ.

³⁴ Bian'n kɔ bisa Filipɔ ke: “Mɔn 'sele wɔ, kan kele mɔn, nwan anwɔn ejɔle dɛe yɛ kpɔmanfue'n le kan yɛ sɔa ɔ? Asɔ yɛ muonun yɛ nwɔn ejɔle yɛ ɔ le kan anaan sɔanlan fɔfɔle anwɔn ejɔle ɔ?”

³⁵ Ehi a, Filipɔ kɔ sɔsɔ sɔ, ɔ nanndi mɔ b'a hele yɛ kalata nɔn anun nɔn asɔ, ɔ kɔ bɔ Zozi anwɔn Ejɔlekpa'n ɔ kɔ hele bian'n. ³⁶ Kemɔ anɔn bɛ ja wɔ nun be le kɔ'n, be juli lika kɔn, be kɔ tɔ asue. Bian'n kɔ se Filipɔ ke: “E 'nwun nsue, nzu yɛ ɔ jiji mɔ mɔn ngɔala man sɔnɔn ɔ?”

[³⁷ Filipɔ kɔ bua yɛ ke: “Se e de di wɔ ahɔnlɔn nɔn anun sakpa a, e kwalaa ke e sɔnɔn.”

Mɔ Filipɔ hanlɔn sɔ'n, bian'n nwan: “Mɔn de mɔn di ke Zozi Kilisi tɔ Nyanmian Awa.”]

³⁸ Ebele ala, bian'n kɔ man be kɔ jinlan hyuili'n. ɔ nɔn Filipɔ bɛ munnyuan be fi nun be kɔ ju be kɔ hɔ asue nɔn anun. Filipɔ kɔ sɔnɔn yɛ. ³⁹ Nan mɔ be fi asue nɔn anun be fiteli'n, yɛ Mɔn Wawe'n kɔ fa Filipɔ kɔ hɔ. Bian'n ngɔ nwun man Filipɔ fɔi kɔn. ɔ le fe elie ɔ kɔ fa atɔn'n. ⁴⁰ Yɛ Mɔn Wawe'n kɔ fa Filipɔ kɔsɔ, ɔ kɔ hɔ kɔ sie yɛ kulo'n mɔ be fele yɛ Azɔtɔ nɔn asɔ. ɔ fi ebele, ɔ kɔ sɔsɔn kulo'n-mɔ kwalaa asɔ, ɔ kɔ bɔ Ejɔlekpa'n kɔ hele menian'n-mɔ dede ɔ kɔ fite Sezale kulo nɔn asɔ.

9

Sɔlɔ 'ba fa yɛ nwɔn man yɛ Mɔn Zozi.

¹ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɔn Sɔlv tɛ keke yɛ Mɔn menian'n-mɔ ahɔlvwa eɛe bɛ ehuan ejɔle wɔ yɛ ajɔnlɔn nun. Ehika ati, ɔ kɔ hɔ kɔ tɔ *tɛɛyɛfɔe kpain'n. ² Ɔ kɔ sele yɛ ke ɔ mán yɛ kalata maan ɔ hɔ Damasi kulo nɔn asɔ, Zufu'n-mɔ asɔnɔn sua'n-mɔ anun. Se ɔ ju elɔ nán ɔ nɔwun mmelenzua nɔn mmalasua mɔ b'a fa bɛ nɔwun b'a man Zozi Kilisi a, anɔn ɔ 'ci bɛ ɔ nɔn bɛ ba Zoluzalemɔn.

³ Tɛɛyɛfɔe kpain'n kɔ hele kalata'n kɔ man yɛ, cuein yê ɔ hɔli ɔ. Ɔ hɔli dede m'ɔ ka kaan ju Damasi kulo nɔn asɔ'n, kɔnmgbala ala, like'n fi anwunno, ɔ ti ke kanlanniɛ, ɔ kɔ ta yɛ nɔwun ebele. ⁴ Sɔlv kɔ fin asɔ. Ɔ 'tie a, anɛ bie nwan: “Sɔlv, Sɔlv, nzuke ati yê e le keke mɔn ahɔlvwa ɔ?”

⁵ Sɔlv kɔ bisa ke: “Wɔ nwan ɔ, yɛ Mɔn?”

Anɛ'n kɔ bua yɛ ke: “Be fele mɔn Zozi. Mɔn yê e le keke mɔn ahɔlvwa nun ɔ. ⁶ Jasɔ kɔ kulo. E ju elɔ a, be 'ba hele wɔ like'n m'ɔ di ke e yɔ'n.”

⁷ Bɛ mɔ anɔn be nɔn Sɔlv yê be le kɔ'n kɔ tɔ amunle, be kɔ ha ebele be kɔ jinlan. Be ti ke sɔvanlan'n le juɔ, kɔsɔ be nɔwun man yɛ nɔwun. ⁸ Sɔlv fi asɛ nɔn anwun ɔ kɔ jasɔ. Ɔ kɔ tike yɛ nyɔn'n kɔsɔ ɔ ngɔala ɔ nɔwun man asɔ. Be kɔ sɔ yɛ sa be nɔn yɛ kɔ hɔ Damasi. ⁹ Sɔlv lili cian nɔn anɔn ɔ nɔwunlin man asɔ. Elesan sɔ nɔn anun, Sɔlv ngo li like eɛe ɔ ngo nɔn man nzue fí.

¹⁰ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɔn yɛ Mɔn sɔvanlan'n kɔn wɔ Damasi ebele. Be fele sɔvanlan sɔ nɔn Ananiasɔ. Yɛ Mɔn kɔ yɛ yɛ nɔwun kɔ hele yɛ elalɛ nun. Yɛ nwan: “Ananiasɔ!”

Ananiasɔ kɔ sulo. Yɛ nwan: “Yɛ Mɔn, e 'nɔwun mɔn.”

¹¹ Yɛ Mɔn kɔ han kɔ hele yɛ ke: “Jasɔ, fa gota'n mɔ be fele yɛ 'gota fɔ́n'n' kɔkaala, nán kɔ Zudasɔ awulo elɔ. Bisa Sɔlv abɔsɔ. Sɔlv sɔ'n fi Talisɔ kulo nɔn asɔ. Ɔ le sele Nyanmian dɔe ehɔ asɔ. ¹² Elalɛ nun, Sɔlv 'nɔn an, anɔn sɔvanlan kɔn, be fele yɛ Ananiasɔ, ɔ'a wɔlv sua nɔn anun. Ɔ'a fa yɛ sa ɔ'a sie yɛ sɔ ɔ'a man ɔ'a nɔwun asɔ ke yɛ daba'n.”

¹³ Ananiasɔ kɔ bua yɛ Mɔn ke: “Sɔvanlan ehɔ eɛe mɔ ɔ'a yɔ wɔ menian'n-mɔ mɔ be wɔ Zoluzalemɔn elɔ'n, menian dɔn kpa a han yɛ kwalaa a hele mɔn. ¹⁴ Yɛ ewale mɔ ɔ'a a ewa'n, tɛɛyɛfɔe mgbain'n-mɔ a man yɛ tunmin ke ɔ hyɛ bɛ kwalaa mɔ be bɔ wɔ dunman kulo ehika asɔ'n.”

¹⁵ Mɔ Ananiasɔ anɔn tɔli'n, yɛ Mɔn kɔ han hɔ hele yɛ ke: “Kɔ, ɔ sanlɔn ke, m'an yɛ sɔvanlan sɔ'n ke ɔ hɔ hán mɔn ejɔle ɔ héle bɛ mɔ be ti man Zufu'n ɔ nɔn bɛ mmelemgbain'n-mɔ, ɔ nɔn Izalayɛ amma'n-mɔ kɔsɔ. ¹⁶ Mɔn dunman nɔn anwun yalɛ'n kwalaa mɔ ɔ 'ba nɔwun yɛ'n, mɔn muonun mɔn 'ba yɛ mɔn keke yɛ.”

¹⁷ Ehɔ a, Ananiasɔ kɔ jasɔ kɔ hɔ ke yɛ Mɔn hanlɔn heleli yɛ'n. Ɔ kɔ tɔ Sɔlv Zudasɔ awulo ebele. Ɔ kɔ fa yɛ sa kɔ sie Sɔlv sɔ. Yɛ nwan: “Mɔn nianman Sɔlv, yɛ Mɔn Zozi mɔ ɔ'a yɛ yɛ nɔwun ɔ'a hele wɔ atin'n m'ɔ ba Damasi ewa nɔn asɔ'n, ɔ'a sɔvan mɔn ke m málá maan e nɔwun asɔ ke yɛ daba'n, maan Wawe Nwannanzannanzan'n wɔlv wɔ nun.” ¹⁸ Ebele ala, like'n ti ke ejue abɔn, ɔ fi Sɔlv anyɔn nɔn asɔ ɔ kɔ yɛ kɔ gua. Sɔlv kɔ nɔwun asɔ ke yɛ daba'n. Ɔ kɔ jasɔ ɔ kɔ man be kɔ sɔnɔn yɛ. ¹⁹ Mɔ be sɔnɔnlɔn yɛ yueli'n, ɔ kɔ li like ɔ kɔ nyan anwɔnsele.

Sɔlv kɔ li elenyuan kɔn yɛ Mɔn menian'n-mɔ mɔ be wɔ Damasi nɔn anwun ebele. ²⁰ Ebele ala, Sɔlv kɔ hɔ Zufu'n-mɔ asɔnɔn sua'n-mɔ anun, ɔ kɔ han kɔ hele menian'n-mɔ ke Zozi ti Nyanmian Awa. ²¹ Sɔlv ejɔle'n kɔ sin bɛ kwalaa bɛ nɔwun. Bɛ nwan: “Nán sɔvanlan ehɔ yê Zoluzalemɔn elɔ, ɔ keke bɛ mɔ be bɔ Zozi dunman nɔn ahɔlvwa kpili nɔn ɔ? Yɛ ewale mɔ a a ewa'n, asɔ ɔ le man nji man yɛ Mɔn menian'n-mɔ ɔ ngo wula man tɛɛyɛfɔe mgbain'n-mɔ asa nun ati yê ɔ a a ewa ɔ?”

²² Be 'kikan ehɔ a, anɔn Sɔlv le di junman'n tunmin sɔ ɔ kɔ yɛ nyunnun cian daa. Zufu'n-mɔ mɔ be wɔ Damasi'n nɔwun man ejɔle mɔ be kan ɔ. Afɔ Sɔlv keke nun maan be nɔwun yɛ ke Zozi ti *Kilisi, Izalayɛ Belemgbain Ngɔvandeɔe.

²³ Ɔ wɔ ebele dede yɛ nzin hyeli kaan. Zufu'n-mɔ kɔ hɔ Sɔlv ati ahuan ke be 'kun yɛ. ²⁴ Abie kɔ yɛ Sɔlv anzɔti. Sɔlv ehuan ati, kemɔ anɔn b'a hyɛ Damasi kulo

nin anwɔn'n, Zufu'n-mɔ sisa kulo nin anwɔn anwan'n-mɔ kɔngɔe non eyua. ²⁵ Ehi, cian kun kɔngɔe, bɛ mɔ bɛ kulo Sɔlv ejɔlɛ'n kɔ fa ece kpili kpa. Bɛ kɔ mɔnnda mɔnnda yɛ nwan'n nyanman, bɛ kɔ fa kɔ sɔn mɔnndzɛ kɔn anun. Bɛ kɔ man Sɔlv kɔ fɔ nun bɛ kɔ jula yɛ tale nin anzin ɛlɔ bɛ kɔ man ɔ kɔ hɔ.

²⁶ M'ɔ yɔli sɔ'n, Sɔlv kɔ sa kɔ hɔ Zoluzalemɔn. M'ɔ juli ebele'n, anin ɔ kulo kɛ ɔ fa yɛ nwɔn ɔ bɔ yɛ Mɔn menian'n-mɔ. Nan kusɔ anin, yɛ Mɔn menian'n-mɔ kwalaa tin sulo yɛ. ɔ sanlin kɛ, menian'n-mɔ nne nni man kɛ Sɔlv a kaci yɛ Mɔn swanlan sakpa. ²⁷ Ehi a, Baanabasɔ kɔ fa yɛ ɔ non yɛ kɔ hɔ mmɔfɔe'n-mɔ anwɔn ɛlɔ. Kɛ ɔ kpɔnlin yɔli mɔ yɛ Mɔn yɛli yɛ nwɔn heleli Sɔlv atin nin asɔ ɔ hanlin ejɔlɛ ɔ hele yɛ'n, anwɔnsele mɔ Sɔlv nyanlin yɛ ɔ hanlin Zozi anwɔn ejɔlɛ'n ɔ heleli Damasɔ menian'n-mɔ, Baanabasɔ kɔ sɔsɔ sɔ ɔ kɔ han yɛ kwalaa kɔ hele mmɔfɔe'n-mɔ. ²⁸ ɔ fi mele sɔ'n, yɛ mmɔfɔe'n-mɔ fali Sɔlv bɛ bɔli bɛ nwɔn ɔ. Junman kwalaa mɔ mmɔfɔe'n-mɔ 'di wɔ Zoluzalemɔn ebele'n, Sɔlv non bɛ. ɔ le anwɔnsele ɔ bɔ yɛ Mɔn dunman nin anwɔn ejɔlɛ ɔ kele menian'n-mɔ. ²⁹ Zufu'n-mɔ mɔ bɛ kan gelekɔ anɛ'n kulo kɛ bɛ kun Sɔlv. ɔ sanlin kɛ ɔ kan yɛ Mɔn ejɔlɛ'n ɔ kele bɛ ɔ non bɛ bɛ su yɛ busɔ akpɔlɔwa. ³⁰ Mɔ anianman'n-mɔ tɔli kɛ Zufu'n-mɔ le kpɔnnde Sɔlv bɛ kun yɛ'n, bɛ kɔ fa yɛ bɛ kɔ hɔ Sezale kulo nin asɔ. Ebele, bɛ kɔ man ɔ kɔ hɔ yɛ kulo Talɔsɔ.

³¹ Ehi anzin, Zude mɔn nun ɔ, Galile mɔn nun ɔ, ɔ non Samali mɔn anun ɔ, Zufu'n-mɔ kɔ yaci yɛ Mɔn menian'n-mɔ koun. Asɔnɔn mma'n-mɔ asitanlan nin anun, bɛ man yɛ Mɔn anyɔnndzɔ. Anin asɔnɔn'n le jinlan yɛ ja nun, ɛsɛ anin Wawe Nwanzan-nwanzan'n le man ɔ tele.

Pielɔ 'ba man Ene anwɔn sa

³² Tɛmɔn sɔ'n, anin Pielɔ nanndɔ nun ɔ le fofua yɛ Mɔn menian'n-mɔ mɔ bɛ wɔ kulo kulo'n-mɔ asɔ nin anwɔn. Cian kun, ɔ kɔ hɔ Lida menian die'n-mɔ abɔsɔ efua. ³³ ɔ 'kɔ a ju a, anin bian kun a bubu ɔ la ɛbɛɛ sɔ, yɛ afɔe mɔcɔe ahi. Bian sɔ'n, bɛ fele yɛ Ene. ³⁴ Pielɔ kɔ han kɔ hele yɛ kɛ: "Ene, Zozi Kilisi a man wɔ nwɔn a sa. Yɛ ti, jasɔ nɔn yɛ wɔ ɛbɛɛ'n." Ebele ala, Ene kɔ jasɔ. ³⁵ Mɔ Lida kulo nin asɔ menian'n-mɔ non Saalɔn mgbofo nin anun die'n-mɔ kwalaa tɔli kɛ Ene anwɔn a sa'n, bɛ kɔ fa bɛ nwɔn bɛ kɔ man yɛ Mɔn Zozi.

Dɔlikasɔ ewuetinngɛ'n

³⁶ Anin balasua kun wɔ kulo'n mɔ bɛ fele yɛ Zope nin asɔ. Balasua sɔ'n, bɛ fele yɛ Tabita. ɔ ti yɛ Mɔn Zozi swanlan. Gelekɔ anɛ nin anun an, anin Tabita'n y'ɔ le dunman Dɔlikasɔ, yɛ bu y'ɔ le kɛ ɛnwɔnndzanɔn. Ehianfɔe'n-mɔ ebɔka ɔ non menian ye ɛyɔle y'ɔ ti Dɔlikasɔ junman ɔ. ³⁷ Tɛmɔn sɔ'n, anin Dɔlikasɔ ndɔ man akpɔle yɛ ɔ wuli ɔ. Mɔ bɛ bialɔ yɛ yueli'n, bɛ kɔ la yɛ awaa nin asɔ dabele kun anun. ³⁸ Yɛ Mɔn menian'n-mɔ mɔ bɛ wɔ Zope'n kɔ ti kɛ Pielɔ wɔ Lida kulo nin asɔ. Lida kusɔ non Zope afian a nwa man. Bɛ kɔ swan menian nnyuan Pielɔ anwɔn ɛlɔ kɛ: "Sɛ wɔ sa kan yɛ ngalɛ nin an, yɛ 'sele wɔ, bala yɛ nwɔn ewa ndɛ-ndɛ."

³⁹ Pielɔ tɔli ngalɛ nin ala, ɔ non bɛ bɛ kɔ hɔ. M'ɔ juli ɛlɔ'n, bɛ non yɛ kɔ hɔ sua nin anun awaa nin asɔ ɛlɔ. Kunlannɔve mmalasua'n-mɔ kwalaa tin le esuan bɛ kɔ a yɛ nwɔn ebele. Mele mɔ anin Dɔlikasɔ anyɔn wɔ sɔ'n, taladiɛ'n-mɔ m'ɔ kpali'n, bɛ kɔ fa bɛ kɔ hele Pielɔ. ⁴⁰ Pielɔ kɔ man bɛ kwalaa bɛ fi sua nin anun bɛ kɔ fite. ɔ kɔ kutɔ ɔ kɔ yɔ asɔnɔn. M'ɔ yɔli asɔnɔn yueli'n, ɔ kɔ kaci yɛ nyɔn fuin nin anwɔn ɛlɔ, yɛ nwan: "Tabita, jasɔ!" Tabita kɔ tike tike yɛ nyɔn'n. M'ɔ nwunlin Pielɔ'n, ɔ kɔ tanlan asɔ. ⁴¹ Pielɔ kɔ sɔ yɛ sa ɔ kɔ buka yɛ kɔ man ɔ kɔ jasɔ. ɔ kɔ fele yɛ Mɔn menian'n-mɔ ɔ non kunlannɔve mmalasua'n-mɔ. ɔ 'fa Tabita kele bɛ a, Tabita a nyɔn wɔ sɔ. ⁴² Zope kulo nin asɔ ebele menian'n-mɔ kwalaa kɔ nwun yɛ kɛ Tabita fi ewue nin ɔ'a tinngɛ. ɔ man bɛ dɔn bɛ leli yɛ Mɔn bɛ lili. ⁴³ Pielɔ

hyeli Zope ebele kaan kpa. Anin o ti bian kun awulo. Bian so'n, be fele yi Simon, o di naan kpolo junman.

10

Nyanmiansu bafve'n kun 'ba yi yi nwon kele Kooneyi

¹ Ehi, anin bian kun wo Sezale kulo nin asu ebele. Bian so'n, be fele yi Kooneyi. O ti *Lomun kvan mma'n-mo fa'n mo be fele yi "Itali kvan fa" nin asu sahinlan.

² O non yi yi non yi mma, be fele Nyanmian kpa, ese be su yi. O buka Zufu ehianfue'n-mo kpa ese o yo asonin cian daa. ³ Cian kun eyua doe nsan, o ko nwun like kun ke elalie nun. O nian an, anin nyanmiansu bafve'n kun le wolo yi awulo ebele. O wolo a, yi nwan: "Kooneyi!"

⁴ Esulo ko han Kooneyi, yi nyin tua bafve'n. O ko bisa yi ke: "Ye Min, nzu ejole o?"

Bafve'n ko bua yi ke: "Wo asonin eyole'n non ebuka'n mo e buka ehianfue'n-mo'n, Nyanmian a le a to nun, yi lwa a nvi man wo. ⁵ Yi ti, swan menian Zope kulo nin asu elo kikaala maan be ho ya bian'n mo li Simon mo be fele yi Pielin maan o bala. ⁶ O ti bian kun awulo. Bian so'n, be fele yi Simon, o di naan kpolo junman. Yi awulo'n wo jenvie nin anwan."

⁷ Mo bafve'n mo wali hanlin ejole'n heleli yin holin, Kooneyi ko fele yi ngua'n-mo anun nnyuan o non nzalafu kun. Nzalafu so'n, o di junman Kooneyi asa nun. Yi nyin so Nyanmian kpa. ⁸ Kooneyi ko sosu ejole nin asu o ko han yi kwalaa ko hele be, ye o swanlin be Zope o.

Pielin 'ba nwun like kun ke elalie nun

⁹ Menian nsan'n la atunnun dede alie ko hin. Alie hinlin mo o 'ko senzejinlan'n ye anin be ka kaan be ju Zope o. Temun so'n, Pielin ko fu sua'n mo b'a se yi ti su nin asu, o 'ko a yo asonin. ¹⁰ O 'ba yo so'n, anin ehoe le kun yi, o le kponnde like di. Nan mele mo be 'ton like be man yin, o ko nwun like kun ke elalie nun. ¹¹ O nian an, anin anwunno nin a buke. Like'n ti ke tabili su etanlan kpili kpa. Be lile yi non nna nin anun, o fi anwunno o le ju asi. ¹² Naan ngacile ngacile, mo be ja ti nnan, mo be cwin be nwun asi non nonman, be kwalaa be wo etanlan kpili so nin anun. ¹³ Anie kun ko se Pielin ke: "Pielin, jasv kun bie di!"

¹⁴ Mo Pielin tili ejole so'n, yi nwan: "Cee, ye Min. O sanlin ke, like mo a tua ye ke nan ye di, o non mo efian a gua yi nwun'n, n nnili man bie le."

¹⁵ Anie'n ko han ko hele yi biekun ke: "Like mo Nyanmian ko han ke o ti kpa'n, n'e bu yi ke o ti man kpa."

¹⁶ Pielin ko nwun like so'n fa nsan. Yi fa nsan nin asu, like'n ko fu ko ho anwunno.

¹⁷ Anin Pielin le bisa yi nwun kosuan o ti elalie'n mo o'a hin nin abu. Temun so'n, anin menian'n-mo mo Kooneyi swanlin be'n kusv a bisa bisa dede b'a nwun Simon awulo'n b'a ju yi anwan nun ebele. ¹⁸ Be ko fele awulo nin anun swanlan'n kun be ko bisa yi ke: "Simon mo be fele yi Pielin, asu ewa yo ti o?"

¹⁹ Anin Pielin te jounlin elalie'n mo hinlin nin anwon, Wawe Nwanzan-nwanzan'n ko han ko hele yi ke: "Pielin, nian, menian nsan le kponnde wo. ²⁰ Yi ti, jasv nan e non be ho kikaala. O sanlin ke, min ye m'an swan be o."

²¹ Ehi, Pielin ko ju ko kpo menian so'n-mo. O ko han ko hele be ke: "Swanlan'n mo emo le kponnde yin yo le min. Nan emo wali nzu eyole?"

²² Be ko bua Pielin ke: "Sahinlan Kooneyi ye o'a swan ye o. O ti sesevue swanlan, o su Nyanmian. Zufu'n-mo kwalaaatin kulo yi ejole. Nyanmiansu bafve'n kun a yi yi nwun a hele yi. Bafve'n nwan Kooneyi man be fele wo nan o tie ejole'n mo e 'ba han kele yin." ²³ Mo Pielin tili ngalie'n, o ko man be ko wolo awulo o ko sesie be dabele.

Pielì 'ba hɔ Kɔɔneyi awulo

Be lali mɔ alíe hunlín'n, Pielì kɔ jasɔ ɔ nun bé be kɔ hɔ. Mɔ be 'kɔ'n, Zope ebéle anianman'n mmie-mɔ hɔli somanlín Pielì. Be la atunnun dede alíe kɔ hun. ²⁴ Alíe hunlín mɔ be 'ju Sezale'n, anin Kɔɔneyi nun yí nwɔn amma nun yí manngɔn'n-mɔ m'ɔ tɔli yí sa fɛlɛli bé'n, be le nwɔnnde bé. ²⁵ Mɔ Pielì 'ju ebéle'n, Kɔɔneyi kɔ jasɔ ɔ kɔ hɔ kɔ kpa yí atin. ɔ kɔ tu kɔ tɔ Pielì aja nun ɔ kɔ be le yí nwɔn asɔ ɔ kɔ sɔ yí. ²⁶ Pielì kɔ jasɔ yí ɔ kɔ han kɔ hele yí ke: “Jasɔ, n'ɛ sɔ mín, nán mín kɔsɔ, n di kulo sɔanlan ke wɔ.”

²⁷ M'ɔ hanlín sɔ yueli'n, ɔ nun Kɔɔneyi be le ejɔɔle dede be kɔ wɔlɔ awulo. ɔ 'ju ebéle a, menian dɔɔn kpa a yia. ²⁸ Pielì kɔ han kɔ hele bé ke: “Emɔ sɔ ke Zufɔ'n-mɔ mala'n mman man yé atin ke ye nun bé mɔ be ti man Zufɔ'n sán nun ɛɛ ye wɔlɔ bé awulo. Nan mín die, Nyanmian a hele mín ke n nne man atin mɔn mmun man sɔanlan'n bie nvin mɔ be ngɔ man yí nwɔn, bie kpa mɔ be kɔ yí nwɔn ɔ. ²⁹ Eɔika ati, ke emɔ fɛlɛli mín nun ala, m'an njɔnlín man ejɔle ngacile fíí, m'an a a. Afí Like'n mɔ yí ti yê emɔ a fɛle mín'n, emɔ hán maan n dí.”

³⁰ Kɔɔneyi nwan: “Ene ti cian nsan, be bɔli dɛ nsan mɔ be 'fa be yɔ asɔnín'n, anin n wɔ mín awulo mɔn yɔ asɔnín. Ebéle ala, sɔanlan kɔn kɔ yí yí nwɔn kɔ hele mín. Sɔanlan sɔ'n wula taladi fufue hyiɛn hyiɛn. ³¹ Yí nwan: ‘Kɔɔneyi, Nyanmian a tie wɔ asɔnín eyɔle'n, ɛɛ yí lua a nvi man ebuka'n mɔ ɛ buka ehianfɔe'n-mɔ'n. ³² Yí ti, sɔan menian Zope maan be hó yía Simɔn mɔ be fɛle yí Pielì'n bála. ɔ ti Simɔn m'ɔ di naan kpoló junman nun awulo. Awulo sɔ'n wɔ jenvie nun anɔan ɛɔ. ³³ Ebéle ala, n gɔ yí menian ke be hó yía wɔ. Mɔafɔe a a. Kikaala die mɔ yé kwalaa y'a yia ɛwa'n, Nyanmian anyunnun, ejɔle mɔ yé Mɔn a fa a wula wɔ nɔan'n, kan nán ye le tie.”

³⁴ Eɔi a, Pielì kɔ jasɔ kɔ sɔsɔ ejɔle sɔ. Yí nwan: “Sian die, m'an nwun yí yuein ke Nyanmian mgba man menian'n-mɔ nun. ³⁵ Sɔanlan bia ala m'ɔ fi mân ngacile anin m'ɔ feli Nyanmian, m'ɔ bu mân sese'n, Nyanmian kulo yí ejɔle. ³⁶ Nyanmian m'ɔ ti kulo menian'n-mɔ Amɔn'n, ɔ nanndi Zozi Kilisi asɔ ɔ'a bɔ Ejɔlekpa'n m'ɔ man alɔacɔɔɛ'n ɔ'a hele Izalaye amma'n-mɔ. ³⁷ Emɔ sɔ ejɔle'n m'ɔ wali'n, ɔ nun ke ɔ kpɔnlín yɔli mɔ Ejɔlekpa eɔi a tɔ a sanndi Zude mân nun anin'n. Galile mân nun anin yê yí kwalaa lili mɔan bɔli yí bu ɔ, me le mɔ anin Zɔan le fɛfɛle menian'n-mɔ ke be bála maan ɔ sɔnín bé'n. ³⁸ Emɔ sɔ ke Nyanmian falí Wawe Nwanzan-nwanzan'n ɔ nun tunmin ɔ manlín Zozi m'ɔ fi Nazaleti'n. Zozi kɔ kulo'n-mɔ asɔ. ɔ yɔ menian'n-mɔ ye, ɔ man bé kwalaa mɔ be wɔ Abɔnsanmɔn asa abɔ nun anwɔn sa. ɔ sanlín ke, anin Nyanmian li yí nzin.

³⁹ “Junman'n kwalaa mɔ ɔ'a li yí Zufɔ'n-mɔ mân nun anin nun Zoluzalemɔn kulo nun asɔ'n, ye di yí nwɔn adanziɛ. B'a bɔbɔ yí kɔlɔwa sɔ b'a hun yí. ⁴⁰ Nan yí cian nsan nun asɔ, Nyanmian man ɔ fi ewue nun ɔ a tinngɛ. Nyanmian a man ɔ'a yí yí nwɔn ɔ'a hele. ⁴¹ Nyanmian a man ɔ'a nyí man yí nwɔn ɔ'a ngele man bagua'n. Nan ɔ'a man ɔ'a yí yí nwɔn ɔ'a hele yé mɔ ɔ lili mɔa falí yé ke adanziɛ'n. Mɔ Nyanmian man ɔ fi ewue nun tinngeli'n, ye nun yí a tɔ asa. ⁴² ɔ a han ɔ'a hele yé ke ye bɔ Ejɔlekpa'n ye héle menian'n-mɔ, ɛɛ ye lí adanziɛ ke yí Zozi yê Nyanmian a sie yí ngɔan mma nun ewue mma ndɛɛbuafɔe ɔ. ⁴³ Mgbɔmanfɔe'n-mɔ kwalaa hanlín yí ejɔle ke, sɔanlan biala m'ɔ kɔ le yí kɔ li'n, yí dunman nun, sɔanlan sɔ'n nyan ɛɛ face.”

Bé mɔ be ti man Zufɔ'n 'ba nyan Nyanmian Wawe'n

⁴⁴ Anin Pielì anɔan wɔ sɔ ɔ tɛ kan ejɔle'n, Wawe Nwanzan-nwanzan'n kɔ a kɔ wɔlɔ bé kwalaa mɔ be le tie ejɔle'n mɔ Pielì le kan nun anin. ⁴⁵ Ejɔle'n kɔ sin Zufɔ'n-mɔ mɔ b'a fa bé nwɔn b'a man yé Mɔn mɔ be wali sɔmanlín Pielì nun anwɔn. ɔ sanlín ke Nyanmian a fa yí Wawe Nwanzan-nwanzan nun a man

bé mɔ be ti man Zufu'n kusu. ⁴⁶ Afi be 'tie a, anin menian so'n-mɔ le kan anie ngacile ngacile be yi Nyanmian Kpili aye.

Ehi a, Pielɛ nwan: ⁴⁷ “Menian ehi-mɔ mɔ b'a nyan Wawe Nwanzan-nwanzan'n ke ye'n, asu sɔanlan kɔala totua bé ke nán be sɔnin ɔ?” ⁴⁸ Pielɛ kɔ man atin ke be sɔnin bé wɔ Zozi Kilisi dunman nun. Mɔ be sɔninlin bé yueli'n, be kɔ sele Pielɛ ke ɔ lí kɔ yɔ elenyuan kɔn bé nwɔn ebele.

11

Pielɛ 'ba bɔ yi junman nun anun amannɛ

¹ M'ɔ yɔli sɔ'n, mmɔfɔe'n-mɔ nun anianman'n-mɔ mɔ be wɔ Zude mân nun anun'n kɔ ti ke bé mɔ be ti man Zufu'n, bé kusu b'a le Nyanmian Anɔan Ejɔle'n b'a li. ² Nan mɔ Pielɛ salɛ walɛ Zoluzalemɔn'n, Zufu'n-mɔ mɔ b'a fa bé nwɔn b'a man ye Mɔn'n kɔ tu yi nyunnun. ³ Bé nwan: “A wɔlɔ menian mɔ be ti man Zufu'n awulo, ese e nun bé a didi!”

⁴ Ehi a, Pielɛ kɔ sɔsɔ ejɔle sɔ ɔ kɔ hehele bé nun ke ejɔle'n kpɔnlin yɔli'n. Yi nwan: ⁵ “Anin n wɔ Zope kulo nun asu ebele. Elɛhɔn kɔn, mele mɔ mɔn 'yɔ asɔnin'n, n gɔ nwun like kɔn ke elalɛ nun. Like'n mɔ n nwunlin yi'n ti ke tɔbilɛ sɔ etanlan kpili kpa. Be lile yi nɔan nnan nun anun, ɔ fi anwunno anin ɔ le ju ba mɔn nwɔn ebele. ⁶ Mɔn 'nian etanlan nun anun an, n gɔ nwun naan ngacile ngacile'n-mɔ kɔalaatin m'ɔ ti ye cilie'n. Bé mɔ bé ja ti nnan, bé mɔ be cɔin bé nwɔn asi ɔ nun nnɔnman'n-mɔ. ⁷ Mɔn 'tie a, anin anie kɔn le kan kele mɔn ke: ‘Pielɛ, jasɔ kun bie di!’

⁸ “Mɔ n dilɛ yi sɔ'n, nán m'an se ke: ‘Cee, ye Mɔn! ɔ sanlin ke like mɔ a tua ke nán ye di anaan efian a gua yi nwɔn'n, n nili man bie lé.’

⁹ “Ese anie'n fi anwunno ɔ kɔ te biekun. Yi nwan: ‘Like mɔ Nyanmian nwan ɔ ti kpa'n, n'e bu yi ke ɔ ti man kpa.’ ¹⁰ Like'n kɔ yɔ sɔ dede fâ nsan ye ɔ salɛ folɛ anwunno ɔ.

¹¹ “Tɛmɔn sɔ kɔnmgb'a'n, menian nsan kɔ a kɔ jinlan awulo'n mɔ anin n wɔ nun ebele nun anɔan nun. Be fi Sezale. B'a sɔan bé ke b'a a yia mɔn. ¹² Wawe Nwanzan-nwanzan'n kɔ han kɔ hele mɔn ke nán man mɔn hyɔhyɔn mɔn bu asi, nán mɔn nun bé hó. Anianman nsian ehi mɔ emɔ nwun bé ewa'n, be hɔli somanlin mɔn Sezale. Mɔn nun bé ye ye wɔlɔli bian nun awulo nun anun ɔ. ¹³ Mɔ ye wɔlɔli yi awulo nun anun'n, Kɔɔneyi kɔ han ke ɔ kpɔnlin yɔli mɔ nyanmiansu bɔfɔe kɔn yili yi nwɔn heleli yi yi sua nun anun. Bɔfɔe sɔ'n hanlin heleli yi ke: ‘Yi sɔanlan maan ɔ hó yia Simɔn mɔ be fele yi Pielɛ Zope elɔ bála. ¹⁴ Ejɔle mɔ e nun wɔ afilie'n, emɔ tie a, be 'nyan bé ti'n, ɔ 'ba han kele wɔ.’

¹⁵ “N juli ebele mɔ mɔn 'kan ejɔle nun ala, be kɔ nyan Wawe Nwanzan-nwanzan'n ke ye kusu ye nyanlin yi ngelemɔ nun'n. ¹⁶ M'ɔ yɔli sɔ'n, nán mɔn ti a kacɛ ejɔle'n mɔ ye Mɔn hanlin'n. Yi nwan: ‘Zɔan a sɔnin menian'n-mɔ asue nun, nán emɔ die, Nyanmian Wawe Nwanzan-nwanzan'n ye be 'fa be sɔnin emɔ ɔ.’ ¹⁷ Acedie'n mɔ Nyanmian a fa a man ye mɔ y'a le ye Mɔn Zozi Kilisi y'a li'n, acedie kɔnmgb'a sɔ'n ye ɔ'a fa ɔ'a man bé kusu bé ɔ. Anin n di mɔn die se mɔ mɔn nun Nyanmian ye 'cɔin yi busu mannzɔan ɔ?”

¹⁸ Mɔ be tili ejɔle'n sɔa'n, be kɔ muan bé nɔan be kɔ yi Nyanmian aye. Bé nwan: “ɔ ti ananhɔle, Nyanmian a man bé mɔ be ti man Zufu'n kusu atin ke be káci bé abalabɔ'n be fá bé nwɔn be mán yi be nyán ngɔan.”

Antisɔ asɔnin'n

¹⁹ Ehi, mele mɔ be 'kele ye Mɔn menian'n-mɔ ahɔlɔwa mɔ be hunlin Etiɛnin'n, asɔnin mma'n-mɔ bɔli asanndie. Mmie-mɔ bɔli bé ti Feninsi nun Sipulɔ mân nun. Mmie-mɔ kusu hɔli kulo'n mɔ be fele yi Antisɔ nun asu. Zufu'n-mɔ ala ye anin be kan Nyanmian Anɔan Ejɔle'n be kele bé ɔ. ²⁰ Nan kusu, ye Mɔn menian'n

mmie-mə fi Sipɔlv nɔn Silenɔn be kə hɔ Antiɔsv. Mɔ be juli ebele'n, be kə bə yé Mɔn Zozi Ejɔlekpa'n be kə hele bé mɔ be tɪ man Zufu'n. ²¹ Yé Mɔn kə fa yí sa kpa'n kə sie bé sv. Menian dɔvɔn kpa kə le Ejɔlekpa'n bə kə li be kə fa bé nwɔn be kə man yé Mɔn.

²² Mɔ Zoluzalemɔn asɔnɔn nɔn anun menian'n-mɔ tɪ ejɔle sɔ'n, be kə svan Baanabasɪ Antiɔsv elɔ. ²³ Baanabasɪ hɔli juli elɔ m'ɔ nwunlin junman'n mɔ Nyanmɪan a li yí ebele'n, ɔ lili yí nwɔn fe. ɔ kə wowula anianman'n-mɔ kɔalaa anwɔnsele ke be fá bé ahɔnlɔn'n kɔalaatin be sɔ yé Mɔn. ²⁴ Baanabasɪ tɪ svanlan kpa, ɔ le dedi ese Wawe Nwanzan-nwanzan'n wɔ yí nun kpa. Ehi ati, menian dɔvɔn kpa fali bé nwɔn be manlɔn yé Mɔn.

²⁵ Ehi anzin, Baanabasɪ hɔli Sɔlv efa Talɪsɪ. ²⁶ M'ɔ tɔli Sɔlv'n, ɔ nɔn yí kə a Antiɔsv be kə li ebele afve kəkɔle kɔn, be kə li junman asɔnɔn sɔ nɔn anun. Be kə hehele menian dɔvɔn kpa ninngɛ. Antiɔsv ebele yé be lili mɔa be feleli yé Mɔn menian'n-mɔ “Kilisi amma” ɔ.

²⁷ Temɔn sɔ'n, yé Mɔn mgbɔmanfve mmie-mə fi Zoluzalemɔn be kə a Antiɔsv. ²⁸ Mgbɔmanfve sɔ'n, bé nunhan kɔn li Agabisi. Agabisi kə jasv, Wawe Nwanzan-nwanzan'n kə man ɔ kə han ke ɔ ngɔ hye man, ehɔe kpili kpa 'ba kpɪn asɪe'n lika kɔalaatin. Ejɔle sɔ'n kpɪnlɔn sv mele mɔ anɔn Kulodv tɪ *Lɔmɔn belemgbɪn kpain'n. ²⁹ Mɔ yé Mɔn menian'n-mɔ tɪ ejɔle sɔ'n be fualɪ ke svanlan kɔn biala like mɔ yí sa kə tɔ yí'n, ɔ fá bála maan be fá be nwán anianman'n-mɔ mɔ be wɔ Zude mân nɔn anun elɔ'n. ³⁰ Be kə yɔ yí sɔ sakpa. Be kə yɪ Baanabasɪ nɔn Sɔlv ke be fá acedɪe sɔ'n-mɔ, be hó fá mân Zude mân nɔn anun elɔ asɔnɔn nɔn asv mgbain'n-mɔ.

12

Belemgbɪn Elɔdɪ Agilipa 'ba man be tɔ Pɪelɪ fiadɪ

¹ Ehi, mele mɔ Baanabasɪ nɔn Sɔlv be juli Zoluzalemɔn ebele'n, belemgbɪn *Elɔdɪ kə bə yí bv ɔ kə hele asɔnɔn mma'n mmie-mə ahɔlvwa. ² ɔ kə man be kə fa dadɪe be kə hun Zɔvan anianman bian Zɔvakɪ. ³ Kemɔ Elɔdɪ nɪan an, yí nyɔɪe sɔ'n yɔ Zufu'n-mɔ enyɪnmɪn'n, ɔ kə man be kə hyɪ Pɪelɪ. Zufu'n-mɔ feti'n mɔ be 'di a, be nni man kpaɔn'n mɔ fali ayile wɔ nun'n temɔn sɔ'n yé be hyɪ yí ɔ. ⁴ Mɔ be hyɪ Pɪelɪ yueli'n, Elɔdɪ kə man be kə tɔ yí fiadɪ. ɔ kə fa yí kə wula nzalafv fatule nnan asa nun. Fatule kɔn biala, nzalafv nnan yé be wɔ nun ɔ. Anɔn Elɔdɪ le nwɔnndɛ ke be di Pakɪ feti'n yue a, yé ɔ 'fa Pɪelɪ fite bagua nɔn anyunnun ɔ bua yí ndɛɛ ɔ.

Nyanmɪan 'ba le Pɪelɪ fi belemgbɪn Elɔdɪ asa nun

⁵ Anɔn Pɪelɪ la fiadɪ sua nɔn anun, nan asɔnɔn mma'n-mɔ kə sele Pɪelɪ ati nzele m'ɔ sv ebve.

⁶ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, alɪe cɪn an, anɔn Elɔdɪ le bua Pɪelɪ ndɛɛ. Be kə fa ngɔnzɔngɔnzɔ nnyuan be kə cɪci Pɪelɪ, ɔ la nzalafv nnyuan afian ɔ le dafi. Nzalafve'n-mɔ mɔ be sisa fiadɪ sua'n jijin anvan nɔn anyunnun ebele. ⁷ Ebele ala, yé Mɔn bɔfve'n kɔn kə fite. Lika mɔ Pɪelɪ la'n kə ta yuein ke kanlannɪe. Nyanmiansv bɔfve'n kə kpusu kpusu Pɪelɪ ɔ kə tinngɛ yí. Yí nwan: “Pɪelɪ, kan wó nwɔn jasv!” Yí sa ngɔnzɔngɔnzɔ'n-mɔ kə foti kə gua.

⁸ Bɔfve'n nwan: “Fa wó beletɪ'n cɪ wó nwɔn sv nán wowula wó mgbabva'n.” Pɪelɪ kə jasv ɔ kə fa yí beletɪ'n kə hyɪ yí nwɔn sv ɔ kə wowula yí mgbabva'n. Bɔfve'n nwan: “Wula wó taladɪe kpili'n nán si mín sv.” ⁹ Pɪelɪ si bɔfve'n sv ɔ fi fiadɪ sua nɔn anun ɔ kə fite. Yí ajɔnlɔn nɔn an, anɔn elalɪe yé ɔ le cɪn ɔ. Afi ɔ nwunlin man nɔn ke bɔfve'n yé ɔ le di junman sɔ'n sakpa ɔ. ¹⁰ ɔ nɔn bɔfve'n, be kə san alimva nzalafv fatule nɔn anwɔn, be kə san m'ɔ tian yí nnyuan'n kɔsv anwɔn. Be kə tɔ bulale anvan'n mɔ be tɔ yí a, anɔn be le wɔlv kulo nɔn anun'n.

Anvan sɔ nun angɔnmɪn kɔ tike bɛ nyunnun ebele. Be kɔ fite. Be kɔ sɪn gota kɔn asɔ, bɔfɔe'n kɔ yaci Pɪeli ebele ɔ kɔ nwannyan.

¹¹ Afɪ m'ɔ yɔli sɔ'n, bele mɔ Pɪeli a nwun nun ɔ. Yɪ nwan: “Sɪan dɪe, m'an nwun yɪ yuein. Yɛ Mɪn a sɔan yɪ bɔfɔe'n ke ɔ bɔla a le mɪn fi Elɔdɪ asa nun ɔ nɔn ete'n kɔalaa mɔ Zufɔ'n-mɔ susu mɪn'n.” ¹² M'ɔ jɔnlɪnlɪn dede m'ɔ tɪli ejɔle nɪn abɔ'n, ɔ kɔ bɔ yɪ ti Zɔan mɔ be fele yɪ Maaki nɪn anɪn Mali awulo elɔ. ɔ 'kɔ a ju a, menian dɔun kpa a yia ebele be le yɔ asɔnɪn. ¹³ Pɪeli kɔ bɔ anvan'n. Afanɪan balasua kɔn, be fele yɪ Lodi, ɔ kɔ hɔ anvan nɪn etike. ¹⁴ Mɔ Lodi tɪli Pɪeli anɪn'n, ɔ kɔ li yɪ nwɔn fe nan kɔsɔ ɔ ngɔ tike man anvan'n. ɔ kɔ nwanndi kɔ hɔ kɔ bɔ amannɪe awulo kunnun elɔ ke Pɪeli y'ɔ le bɔ anvan nɪn ɔ.

¹⁵ M'ɔ bɔli amannɪe sɔ'n, bɛ nwan: “Se ke e le se!”

Anɪn Lodi le kan fua sɔ ke: “Sakpa, Pɪeli y'ɔ le bɔ anvan nɪn ɔ.”

Bɛ nwan: “Se ke yɪ bɔfɔe'n yɛ ɔ'a yɪ yɪ nwun ɔ'a hele yɪ ɔ.”

¹⁶ Mɔ be 'kɪkan ehi'n, anɪn Pɪeli te jɪn anvan nɪn anzin ɔ te bɔ. Be 'tike anvan nɪn an, Pɪeli jɪn. Ejɔle'n kɔ sɪn bɛ nwɔn. ¹⁷ Pɪeli kɔ bɔbɔ bɛ ke be mɪan bɛ nvan. Ke ɔ kpɪnlɪn yɔli mɔ yɛ Mɪn yɪ fi fiadɪ sua nɪn anɪn'n, ɔ kɔ sɔsɔ sɔ ɔ kɔ han kɔ hele bɛ. Ese yɪ nwan: “Emɔ hɔn ejɔle sɔ'n be hele Zɔaki nɔn anianman'n-mɔ.” M'ɔ hanlɪn sɔ'n, ɔ fiteli ɔ bɔli yɪ ti lika fɔfɔle.

¹⁸ ɔ wɔ ebele dede alɪe kɔ hɪn. Nzalafɔ'n-mɔ kpɔnnde Pɪeli a, be nwun Pɪeli nɪn. Bɛ nyɪn kɔ bɔbɔ. ¹⁹ Elɔdɪ kɔ man be kɔ hɔ yɪ ekpɔnnde. Be kɔ kpɔnnde yɪ dede ɔ ti man mɔ be le nwun yɪ ɔ. Ehi a, Elɔdɪ kɔ man be kɔ bisa bisa nzalafɔ sɔ'n-mɔ kosuan. Yɪ be-yue-asɪe, Elɔdɪ manlɪn atɪn ke be hɪn bɛ.

Ke ɔ kpɪnlɪn yɔli mɔ belemgbɪn Elɔdɪ wuli'n

Ehi anzin, Elɔdɪ fi Zude mɔn nun ɔ kɔ hɔ kɔ tanlan Sezale kaan. ²⁰ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɪn Elɔdɪ a fe Tii nɔn Sidɔn amma'n-mɔ anwɔn eya kpa. Ehi ka ati, be kɔ nwun Elɔdɪ menian'n-mɔ mɔ be di yɪ sua nɪn anɪn junman nɪn asɔ kpain nɪn anwɔn be nɔn yɪ kɔ tila amanngvan. Bian sɔ'n, be fele yɪ Balasɪtusi. Bɛ nvan kɔ se bɛ nwɔn, be kɔ a kɔ tɔ Elɔdɪ. Be kɔ sɪn Balasɪtusi asɔ be kɔ fa be kɔ tɔ Elɔdɪ anyunnun ke be kulo ke be sesie bɛ afian. ɔ sanlɪn ke, Elɔdɪ mɔn'n y'ɔ man be didi ɔ.

²¹ Be kɔ hele bɛ nwɔn cɪan. Mɔ cɪan sɔ'n juli'n, Elɔdɪ kɔ wula yɪ belemgbɪn taladɪe'n ɔ kɔ tanlan yɪ bia nɪn asɔ. ɔ kɔ han ejɔle dede yɪ nvan kɔ tɔ.

²² Menian'n-mɔ kɔ bɔ bɛ sa nun. Bɛ nwan: “Nyanmɪan yɛ ɔ'a jɔjɔ ɔ, nɔn nan kulo sɔanlan ɔ!” ²³ Temɔn sɔ'n, yɛ Mɪn bɔfɔe'n kɔn kɔ yɪ ewue kɔ tɔ Elɔdɪ anwɔn. ɔ sanlɪn ke, Elɔdɪ a man b'a sɔ yɪ ke be sɔ Nyanmɪan'n. Ngakɔba kɔ li Elɔdɪ be kɔ hun yɪ.

²⁴ Ehi nɔn ehi a, anɪn Nyanmɪan Anvan Ejɔle'n le tele, menian dɔun le fa bɛ nwɔn be man yɛ Mɪn. ²⁵ Baanabasɪ nɔn Sɔlv dɪe, mɔ be nɔn anwan'n walɪ Zoluzalemɔn yueli'n, be kɔ sa be kɔ hɔ Antiɔsɔ. Mɔ be 'kɔ'n, be nɔn Zɔan mɔ be fele yɪ Maaki'n yɛ ɔ hɔli ɔ.

13

Nyanmɪan Wawe'n 'ba sɔan Baanabasɪ nɔn Sɔlv

¹ Ehi, anɪn mgbɔmanfɔe nɔn ngehelefɔe wɔ Antiɔsɔ asɔnɪn nɪn anɪn. E 'nwun bɛ: Baanabasɪ, Simeɔn mɔ be fele yɪ Bɪle, Lusiyusi m'ɔ fi Silenɪn'n, Manahenɪn mɔ be tali yɪ nɔn belemgbɪn Elɔdɪ lika kɔn'n yɛ Sɔlv. ² Elehɔn kɔn, anɪn be le cɪ ehɔe be yɔ asɔnɪn. Ehi a, Wawe Nwanzan-nwanzan'n kɔ han kɔ hele bɛ ke: “Emɔ sɪe Baanabasɪ nɔn Sɔlv ahanmɪan maan be lɪ junman'n mɔ yɪ ti yɛ m'an fele bɛ'n.” ³ Mɔ Wawe Nwanzan-nwanzan'n hanlɪn sɔ, mɔ be hyɪli ehɔe be yɔli asɔnɪn, mɔ be 'ba yue'n, be kɔ fa bɛ sa be kɔ fua Baanabasɪ nɔn Sɔlv anwɔn, be kɔ sele Nyanmɪan be kɔ man bɛ be kɔ yaci bɛ maan be kɔ hɔ.

Baanabası nun Sɔlv 'ba hɔ Sipɔlv mân nun

⁴ Ehi, Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n kɔ sɔan Baanabası nun Sɔlv. Bɛ kɔ ju Selesi kulo nun asɔ. Bɛ kɔ fa meli ebele bɛ kɔ hɔ Sipɔlv mân'n m'ɔ wɔ asue afian nun anun. ⁵ Mɛle mɔ bɛ juli kulo'n mɔ bɛ fele yí Salaminnin nun asɔ'n, bɛ kɔ han Nyanmian Anɔan Ejɔle'n Zufɔ'n-mɔ asɔnɔn sua'n-mɔ anun. Mɔ Baanabası nun Sɔlv bɛ 'kɔ'n, bɛ nun Zɔan mɔ bɛ fele yí Maaki'n y'ɔ hɔli ɔ. ɔ ti bé bukafɔe.

⁶ Eɛe bɛ fi Salaminnin ebele, bɛ kɔ kpɛ asue afian kpɔle sɔ'n dede bɛ kɔ ju kulo'n mɔ bɛ fele yí Pafɔsɔ nun asɔ. Bɛ tulɔ Zufɔ bian kɔn ebele. Bian sɔ'n, bɛ fele yí Bâ-Zozi. ɔ yí jiliwa eɛe ɔ bu yí nwɔn kɛ ɔ ti Nyanmian kpɔmanfɔe. ⁷ Anɔn Bâ-Zozi sɔ'n wɔ bian m'ɔ sie Sipɔlv mân nun anwɔn ebele. Bɛ fele bian sɔ'n Sɛezusu Polusu. ɔ ti ngelefɔe. ɔ kɔ man bɛ kɔ fele Baanabası nun Sɔlv, ɔ sanlɔn kɛ ɔ kulo kɛ ɔ tie Nyanmian Anɔan Ejɔle'n. ⁸ Mɔ Sɛezusu Polusu man bɛ feleli bé'n, Bâ-Zozi mɔ gelekɔ anɛ nun anun bɛ fele yí Eliması mɔ yí bu y'ɔ le kɛ sɔanlan m'ɔ yí jiliwa, ɔ kɔ totua Baanabası nun Sɔlv atɔn, eɛe ɔ kɔ han kɔ hele kpain'n kɛ n'ɔ de Nyanmian Anɔan Ejɔle'n di. ⁹ Ehi a, Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n kɔ jinlan Sɔlv mɔ eɛe bɛ fele yí Pɔlv nun anzin. ɔ kɔ tu yí nyɔn kɔ gua Eliması anwɔn. yí nwan: ¹⁰ “Apoo ati anun ete sɔanlan, Abɔnsanmɔn awa, m'ɔ kpɔ like kwalaa m'ɔ ti kpa, cɔan benin yê Nyanmian ninngɛ m'ɔ kɔ sesie'n ε 'yaci yí eɛeɔi ɔ. ¹¹ Kikaala diɛ, nwun yí kɛ yé Mɔn 'ba fin wɔ like. Wɔ nyɔn'n 'ba sin mɛle kaan sɔa, ε ngɔ nwun man sɛnze'n kɔn.”

Ebele ala, Eliması anyɔn'n kɔ sin ɔ kɔ ha awosin nun. Anɔn ɔ le tutɔ yí sa ɔ kpɔnnde sɔanlan ɔ sɔ yí sa maan ɔ di yí taataa. ¹² Mɔ kɔnmanna'n nwunlin yí sɔ'n, ejɔle'n sinlin yí nwɔn. ɔ kɔ le yé Mɔn Anɔan Ejɔle'n kɔ li.

Pizidi Antiɔsɔ kulo nun asɔ

¹³ Ehi anzin, Pɔlv nun yí manngɔn'n-mɔ bɛ kɔ fɔ meli nun Pafɔsɔ ebele. Bɛ kɔ bɔ bé ti Panfili mân nun anun. Bɛ kɔ hɔ kulo'n mɔ bɛ fele yí Pelɔzɔ nun asɔ. Zɔan Maaki kɔ yaci bé ebele ɔ kɔ sa yí nzin Zoluzalemɔn. ¹⁴ Pɔlv nun Baanabası bɛ kɔ fa atɔn'n bé nɔan y'ɔ le Antiɔsɔ m'ɔ wɔ Pizidi mân nun'n. Enwɔnmian ele cɔan'n, bɛ kɔ wɔlv Zufɔ'n-mɔ asɔnɔn sua nun anun bɛ kɔ tetanlan asɔ. ¹⁵ Asɔnɔn eyɔle nun anun, menian kɔ kɔnnga Moyizɔ mala kalata'n nun mgbɔmanfɔe'n-mɔ diɛ'n. Mɔ bɛ kɔnngali yueli'n, asɔnɔn nun asɔ mgbain'n-mɔ man bɛ hanlɔn bɛ heleli Pɔlv nun Baanabası kɛ: “Anianman mmelenzua-mɔ, sɛ emɔ le ejɔle bɛ kan bɛ wowula bé mɔ b'a yia ewa nun anwɔnsele a, atɔn wɔ nun.”

¹⁶ Mɔ mgbain'n-mɔ hanlɔn sɔ'n, Pɔlv kɔ jasɔ, ɔ kɔ tu yí sa ɔ kɔ bɔbɔ bé, yí nwan: “Izalayɛ amma ɔ nun emɔ mɔ emɔ anyɔn sɔ Nyanmian bɛ sɔ yí'n, emɔ tíe. ¹⁷ Izalayɛ amma'n-mɔ Nyanmian nun a fele yé nan-mɔ. ɔ a man b'a li ata bé nwɔn a sɔn mɛle mɔ anɔn bɛ ti nyɔfɔe Ezipiti mân nun anun elɔ'n. Ehi anzin, tunmin sɔ, Nyanmian a yí bé fi Ezipiti mân nun anun. ¹⁸ Mɛle mɔ anɔn bɛ nanndɔ ewâ nun anun'n, Nyanmian gualɔ bé nɔan alɛ kɔ yɔ afɔe abulanan. ¹⁹ Nyanmian kɔ bɔ mân nsɔ abɔsɔ Kanaân mân nun anun ɔ kɔ fa bé lika'n kɔ man yé nan-mɔ kɛ bé ajâ like. ²⁰ Afɔe kɔ yɔ eya nnan abulanun kɔ sɔn.

“Ehi anzin, bé mɔ bɛ di ejɔle'n buli mân'n dede ɔ juli kpɔmanfɔe Samiɛ mɛle sɔ. ²¹ Samiɛ mɛle sɔ, bé nwan bɛ kulo kɛ bɛ nyan belemgbin maan ɔ sie bé. Nyanmian kɔ sie Kisi awa Sayuli m'ɔ fi Bɔnnzɔamɔn afilie nun anun'n belemgbin kɔ man bé. Sayuli lili belemgbin afɔe abulanan. ²² Mɔ Nyanmian tuli yí'n y'ɔ sieli Davidi belemgbin ɔ. Nyanmian lili Davidi anwɔn adanzɛ kɛ: *M'an nwun yí kɛ Jese awa Davidi ti mɔn ahɔnlin nun sɔanlan. Like kwalaa mɔ mɔn kulo'n yé ɔ 'yɔ ɔ.*

²³ “Davidi abɔsɔ sɔanlan kɔn y'ɔ le Zozi. Nyanmian a sie Zozi kɛ Izalayɛ mân nun ati Ngɔandefɔe. ɔ sanlɔn kɛ Nyanmian bɔli anɔhuba sɔ'n. ²⁴ Asannan nán Zozi a a'n, Zɔan hanlɔn heleli Izalayɛ mân bɔndɔn'n kɛ bɛ káci bé abalabɔ'n bɛ

fá bé nwɔn be mán Nyanmian maan ɔ sɔnɔn bé. ²⁵ Mɔ Zɔvan 'kɔ yí ayueli'e'n, ɔ kɔ bisa menian'n-mɔ ke: 'Emɔ nwan: nwan sɔvanlan die y'ɔ le mín? Sɔvanlan'n mɔ emɔ le nwɔnnde yí'n, nán yí y'ɔ le mín! Nan emɔ tíe, sɔvanlan kɔn fi mín nzin ɔ le ba, mɔn nze nvata man ke mɔn nyannji yí ja mgbabua nyanman'n.'

²⁶ "Anianman mmelenzua, emɔ mɔ be ti Abalahamɔn abusu menian, ɔ nun emɔ mɔ emɔ ti man Zufu kusu emɔ anyin sɔ Nyanmian be su yí'n, yé dunman nun ati yê bé ti ele ngalie ehi a a ɔ. ²⁷ Afi, Zoluzalemɔn amma'n-mɔ nun bé mgbain'n-mɔ, b'a mmu man Zozi sɔvanlan. Ese ejɔle mɔ mgbɔmanfɔe'n-mɔ heleli mɔ enwɔnmian ele biala be kɔnnga'n, b'a ndi man yí bu. Nan bé die, b'a man b'a hun Zozi. B'a man ejɔle'n mɔ mgbɔmanfɔe'n-mɔ hanlin nun a kpɔn su. ²⁸ Be si Pilati su ke ɔ mán be hún yí. Kusu b'a ngɔala b'a ngele man ke like sɔva ati yê yé nwan bé hún yí ɔ. ²⁹ Mɔ Zozi anwɔn ejɔle'n kwalaa m'ɔ wɔ Ehele Ejɔle nun anun'n kpɔnlin su'n, be kɔ yí yí fi kɔlɔwa nun asu be kɔ hɔ kɔ sie yí. ³⁰ Nan Nyanmian man ɔ fi ewue nun ɔ'a tinnge. ³¹ Mɔ Zozi fi ewue nun tinnge'i'n, ɔ yili yí nwɔn cian kɔ yɔ nye nye ɔ heleli bé mɔ be nun yí nanndili'n, ɔ bɔ yí bu Galile mán nun anun ɔ kɔ ju Zoluzalemɔn. Menian sɔ'n-mɔ, bé yê sian die, be le di adanzie be kan yí ejɔle'n be kele Izalaye mán nun ɔ.

³² "Yé muonun ye le bɔ Ejɔlekpa sɔ'n ye kele emɔ. ɔ ti like mɔ Nyanmian falɔ bɔli yé nan-mɔ anɔhɔba ɔ. ³³ Nyanmian a man anɔhɔba sɔ nun a kpɔn sɔ a man yé mɔ ye ti yé nan-mɔ abusu menian'n. ɔ sanlin ke, ɔ'a man Zozi fi ewue nun a tinnge ke be kpɔnlin be heleli yí wɔ Izalaye ejue etɔe kalata nun ati nnyuan nun anun'n ke:

E ti mín Wa,

ene m'ɔ kɔ'n, n di wɔ Si.

³⁴ "Nyanmian hanlin ke ɔ 'man ɔ fi ewue nun tinnge, ɔ 'man ɔ nwu man kón. E 'nwun ke ɔ kpɔnlin hanlin yí'n:

Anwɔntie nyila mgbakpa'n

*mɔ n vali m mɔli *Davidi anɔhɔba'n*

yê mɔn 'fa mɔn man emɔ ɔ.

³⁵ Ehika ati, lika kɔn biekun yí nwan:

E ngɔ man man atin

maan wɔ anwɔntie sɔvanlan'n

ngɔ kpɔlɔ man sɛka nun anun.

³⁶ "Mele mɔ anin belemgbin Davidi te ti asi'n, like mɔ Nyanmian bisali yí ke ɔ yɔ'n, ɔ yɔli. Davidi a wu, b'a sie yí lika mɔ be sieli yí nan-mɔ'n, ɔ'a kpɔlɔ. ³⁷ Nan sɔvanlan'n mɔ Nyanmian a man ɔ fi ewue nun ɔ a tinnge'n, ɔ'a mgbɔlɔ man.

³⁸ "Anianman mmelenzua-mɔ, emɔ nwún yí ke Zozi dunman nun yê emɔ kwalaa ke be nyan ete face ɔ. ³⁹ Sɔvanlan biala m'ɔ de yí di'n, ɔ nyan yí ti fi yí nyɔlie ete'n-mɔ kwalaa mɔ Moyizi mala nun a ngɔala a nne man emɔ'n fi nun fite. ⁴⁰ Emɔ nían bé nwɔn kpa, nán ejɔle'n mɔ Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ hanlin nun a nga man emɔ anwɔn. Afi, bé nwan:

⁴¹ *Atubenwɔn mma,*

emɔ nían maan ɔ sín bé nwɔn,

ɔ sanlin ke emɔ die a yue.

Emɔ mele su, mɔn 'ba yɔ like kɔn.

Se sɔvanlan kan like sɔ nun anwɔn ejɔle kele emɔ a,

emɔ ngɔ le ngɔ li man."

⁴² Mɔ Pɔlɔ anwan tɔli mɔ be fi asɔnɔn be fiteli'n, be kɔ han be kɔ hele Pɔlɔ nun Baanabasi ke be sá be bála enwɔnmian ele cian fɔfɔle nán be hán ejɔle sɔ'n biekun. ⁴³ Mɔ be sanndili'n, Zufu'n-mɔ dɔɔn nun bé mɔ be ti man Zufu nan kusu be kɔ Zufu'n-mɔ asɔnɔn'n bie'n, be kɔ fa bé nwɔn be kɔ bɔ Pɔlɔ nun Baanabasi bé

nɔn be kɔ jɔjɔ. Pɔlv nɔn Baanabasɩ be kɔ bɔtv bɛ ke Zozi anwɔn Ejɔlekpa'n mɔ b'a ti'n, be tɩla nun kpa.

⁴⁴ Mɔ enwɔnmɩan ele cɩan'n mɔ be hehelɩ'n juli'n, yɛ Mɩn Anɔvan Ejɔle nin etie ati, kulo bɔndɩn'n kɔ yia. ⁴⁵ Mɔ Zufɔ'n-mɔ nɔwunlin yɩ sɔ'n, be kɔ fa Pɔlv nɔn Baanabasɩ anwɔn ekpɔ. Ejɔle'n mɔ Pɔlv le kan'n, anɩn be le bɔ be yɩ be kpe yɩ nzɔba. ⁴⁶ Pɔlv nɔn Baanabasɩ kɔ nyan anwɔnsele be kɔ han be kɔ hele bɛ ke: “Emɔ Zufɔ'n-mɔ, emɔ yê ɔ di ke be di mɔa be kan Nyanmɩan Anɔvan Ejɔle'n be kele emɔ ɔ. Nan kemɔ ɔ njian man emɔ, mɔ ese emɔ nɩan an, ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ'n nze nvata man emɔ'n, yɩ ti, kikaala diɛ, ye le kaci yɛ nyɩn bɛ mɔ be ti man Zufɔ'n-mɔ elɔ. ⁴⁷ ɔ sanlin ke, ε 'nɔwun junman'n mɔ yɛ Mɩn a fa a wula yɛ sa nun'n, yɩ nwan:

M'an sie wɔ ke kanlannɩɛ

maan ε ta man bɛ mɔ be ti man Zufɔ'n-mɔ

nán ε bɔ ngɔan ele nin anwɔn ejɔle

ε kele asɩε nin asɩ menian'n-mɔ kvalaatin.”

⁴⁸ Mɔ bɛ mɔ be ti man Zufɔ'n tɩli ejɔle sɔ'n, be kɔ li yɩ nɔwɔn fɛ, be kɔ yɩ yɛ Mɩn Anɔvan Ejɔle nin ayɛ. Bɛ kwalaa mɔ Nyanmɩan a hele bɛ dunman yɩ kalata nin anɩn ke be nyán ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ'n, menian sɔ'n-mɔ kɔ fa bɛ nɔwɔn be kɔ man yɛ Mɩn.

⁴⁹ Yɛ Mɩn Anɔvan Ejɔle'n kɔ tele ebele etin nin asɩ. ⁵⁰ Ehi a, Zufɔ'n-mɔ kɔ wowula mmalasua mgbili mgbili'n-mɔ mɔ be sɩ Nyanmɩan'n nɔn kulo nin asɩ menian mgbili mgbili'n-mɔ abɩ. Be kɔ hele Pɔlv nɔn Baanabasɩ ahɔlɔwa be kɔ fɔan bɛ fi bɛ mân nin anɩn. ⁵¹ Pɔlv nɔn Baanabasɩ be kɔ wɔsɩ bɛ ja nin anɩn anyɔan'n be kɔ gua bɛ kulo nin asɩ ebele be kɔ hɔ Ikoninwɔmɔn kulo nin asɩ. (Yɩ bɩ kele ke Zufɔ'n-mɔ mɔ be ngulo man ke be fa bɛ nɔwɔn be man yɛ Mɩn'n, se be minlin an, nán Pɔlv nɔn Baanabasɩ ejɔle ɔ.) ⁵² Bɛ mɔ b'a fa bɛ nɔwɔn b'a man yɛ Mɩn Antiɔsɩ elɔ'n, bɛ diɛ, Wawe Nwannzan-nwannzan'n wɔ bɛ nun, ese be le fɛ elie.

14

Ikoninwɔmɔn kulo nin asɩ

¹ Mɔ Pɔlv nɔn Baanabasɩ juli Ikoninwɔmɔn elɔ'n, be hɔli Zufɔ'n-mɔ asɔnin sua nin anɩn. Ke be kpɩnlin be bɔli Ejɔlekpa'n, ɔ man Zufɔ nɔn bɛ mɔ be ti man Zufɔ'n, bɛ dɔn be falɩ bɛ nɔwɔn be manlin yɛ Mɩn. ² Nan Zufɔ'n-mɔ mɔ be ngulo man ke be fa bɛ nɔwɔn be man yɛ Mɩn'n, be kɔ wowula bɛ mɔ be ti man Zufɔ nɩn abɩ maan be kɔ fa anianman'n-mɔ anwɔn ekpɔ. ³ Pɔlv nɔn Baanabasɩ diɛ, be tanlanlin Ikoninwɔmɔn ebele ɔ hyeli kpa. Be le anwɔnsele nɔn dedi yɛ Mɩn anɩn be kan yɩ nɔan ejɔle'n. Yɛ Mɩn man bɛ tunmin maan be yɩ atele be yɔ asinbenwɔn ninngɛ. ɔ yɔ yɩ sɔ ɔ man be nɔwun yɩ ke yɩ anwunnvoe enwuan ejɔle'n mɔ be kan'n ti ananhɔle. ⁴ Kulo nin asɩ ebele menian'n-mɔ kɔ bu bɛ nɔwɔn nun. Mmie-mɔ jin Zufɔ'n-mɔ anzin, mmie-mɔ kɔsɩ jin mmɔfɔɛ'n-mɔ anzin.

⁵ Ehi a, Zufɔ'n-mɔ nɔn bɛ mɔ be ti man Zufɔ'n nɔn bɛ mgbain'n-mɔ kɔ bɔbɔa bɛ nɔwɔn, be le ba hele Pɔlv nɔn Baanabasɩ ahɔlɔwa be tɔtv bɛ ebɩe be kun bɛ.

⁶ Mɔ Pɔlv nɔn Baanabasɩ nɔwunlin nun'n, be kɔ yɩ bɛ bɔle nin ebele. Bɔ kɔ hɔ Lisitili nɔn Delibɩ nɔn kulo'n-mɔ mɔ be mantan mantan bɛ'n-mɔ asɩ. Lisitili nɔn Delibɩ ti Likawonin mân nun kulo. ⁷ Ebele, be kɔ bɔ Ejɔlekpa'n be kɔ hele menian'n-mɔ.

Lisitili kulo nin asɩ

⁸ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɩn bian kɔn wɔ Lisitili kulo nin asɩ ebele. Bian sɔ'n ti bubuluwafɔɛ sunmin yɩ mmatɔnman nun, ɔ nanndɩli man lé. ⁹ Elehɔn kɔn, anɩn ɔ le tie ejɔle'n mɔ Pɔlv le kan kele menian'n-mɔ'n. Pɔlv anyɩn kɔ ha yɩ nɔwɔn. ɔ 'nɩan an, anɩn bian'n le dedi ɔ kwalaa ke yɩ nɔwɔn sa. ¹⁰ Ehi a, Pɔlv kɔ tɩan kɔ

han kɔ hele yí kɛ: “Jasɔ jinlan fɔ́n!” Mɔ Pɔlv hanlɔn sɔ'n, waka, bian'n kɔ jasɔ kɔ jinlan esɛ ɔ kɔ nanndɔ.

¹¹ Mɔ Menian'n-mɔ nwunlin mɔ Pɔlv yɔl'n, bɛ kɔ bɔ bɛ kɔ sulo Likawonin anɛ nɔn anun kɛ: “Mmɔsɔvɔn'n-mɔ a kaci bɛ nwɔn kulo menian b'a a yɛ afian ɛwa!” ¹² Bɛ kɔ tɔn Baanabasɔ “Zesɔ” (m'ɔ tɔ bɛ bɔsɔvɔn kpili'n) yɛ bɛ kɔ tɔn Pɔlv kɔsɔ “Elimesɔ” (m'ɔ tɔ bɛ mmɔsɔvɔn'n-mɔ kpɔmanfɔvɛ'n). Ɔ sanlɔn kɛ Pɔlv yɛ anun ɔ jɔjɔ ɔ nɔn Baanabasɔ anɔan ɔ. ¹³ Mɔ ɛ 'wɔlv kulo nɔn anun'n, ebele yɛ b'a si bɔsɔvɔn Zesɔ sua nɔn ɔ. Sɔanlan'n m'ɔ tɔtɔ Zesɔ'n kɔ man bɛ kɔ fa nnale. Bɛ kɔ sɔsan bɛ sɔ nyanman bɛ kɔ sisan nɔn falawasɔ. Bɛ nɔn nnale'n-mɔ kɔ a kulo nɔn anɔan nɔn anyunnun. Bian sɔ'n nɔn kulo mma'n kulo kɛ bɛ fa nnale sɔ'n-mɔ bɛ yɔ tɛɛ bɛ man Pɔlv nɔn Baanabasɔ.

¹⁴ Mɔ Pɔlv nɔn Baanabasɔ tɔlɔ ɛjɔle sɔ'n, bɛ kɔ sɔ taladiɛ'n mɔ bɛ wula'n bɛ kɔ tɔtɔ nɔn. Bɛ le ɛnwannɔdie bɛ kɔ wɔlv menian'n-mɔ afian. Bɛ le ɛtɔan, bɛ nwan: ¹⁵ “Ebia-mɔ, nzuke ati yɛ ɛmɔ yɔ sɔa ɔ? Yɛ tɔ kulo menian kɛ ɛmɔ ala. Yɛ hanlɔn yɛ heleli ɛmɔ, mele mɔ yɛ bɔli ɛjɔlekpa'n kɛ ɛmɔ yáci ninngɛ mgban mgban ɛhɔ-mɔ bɛ gúa. Nán bɛ káci bɛ nyɔn Tɔasɔfɔvɛ Nyanmɔan nɔn anwɔn ɛlɔ. Ɔ sanlɔn kɛ yɔ y'ɔ bɔli anwunno nɔn asɔ, asue jenvie'n nɔn nɔn ninngɛ'n kɔalaatin ɔ. ¹⁶ Daba, Nyanmɔan yacili mán nɔn anun menian'n-mɔ maan sɔanlan kɔn biala sɔnlɔn atɔn m'ɔ kulo nɔn asɔ. ¹⁷ Nan kɔsɔ tɛmɔn biala ɔ yɔ ye maan bɛ nwun yɔ. Ɔ man esue'n tɔ maan ɛmɔ ninngɛ'n-mɔ yɔ kpa. Ɔ gua ɛmɔ anɔan alɛ esɛ ɔ wula fɛ elie kpili kpa ɛmɔ ahɔnlɔn nɔn anun.”

¹⁸ Ɛhɔ, ɛjɔle'n muonun mɔ Pɔlv nɔn Baanabasɔ le kan maan bɛ yacɔ tɛɛ ɛyɛ'n, nán yɔ nwɔn bie yɛ anun bɛ le di ɔ.

¹⁹ Ɛhɔ, Zufɔvɔ mmie-mɔ fi Antɔsɔvɔ m'ɔ wɔ Pizidi mán nɔn'n, ɔ nɔn Ikoninwɔmɔn kulo nɔn asɔ, bɛ kɔ a. Bɛ kɔ kaci kulo mma nɔn ati. Bɛ kɔ tɔtɔ Pɔlv ɛbɔvɛ kɛ bɛ 'kun yɔ. Mɔ bɛ yɔlɔ yɔ sɔ'n, bɛ jɔnlɔn kɛ anun ɔ'a wu. Bɛ kɔ hyɔvɔn yɔ bɛ kɔ tɔ kulo tiba. ²⁰ Nan mɔ bɛ mɔ bɛ de Nyanmɔan bɛ di'n yialɔ yɔ nwɔn'n, ɔ kɔ jasɔ, ɔ kɔ wɔlv kulo nɔn anun. Bɛ lalɔ mɔ alɛ hɔnlɔn'n, Pɔlv nɔn Baanabasɔ kɔ hɔ kulo'n mɔ bɛ fɛle yɔ Delibɔ nɔn asɔ.

Pɔlv nɔn Baanabasɔ 'ba sa bɛ nzin

bɛ kɔ Sili Antɔsɔvɔ

²¹ Ɛhɔ, mɔ Pɔlv nɔn Baanabasɔ juli Delibɔ kulo nɔn asɔ'n, bɛ kɔ bɔ ɛjɔlekpa'n bɛ kɔ nyan menian dɔvɔn kpa ebele bɛ kɔ man yɛ Mɔn. Bɛ fi ebele bɛ kɔ sa bɛ nzin Lisitili, Ikoninwɔmɔn nɔn Antɔsɔvɔ m'ɔ wɔ Pizidi mán nɔn'n. ²² Bɛ kɔ wowula yɛ Mɔn menian'n-mɔ anwɔnsele, bɛ kɔ bɔtɔ bɛ kɛ bɛ jɔnlɔn kpunndiin wɔ bɛ dedi nɔn anun. Bɛ kan bɛ kele bɛ kɛ: “Ɔ di kɛ ye nwun yɛ nyunnun kpa kɔalaaka nán y'a wɔlv Nyanmɔan Belemgbin Mán nɔn anun.” ²³ Kulo kɔn biala asɔnɔn nɔn anun, bɛ man bɛ sie mgbain. Bɛ cɔ ɛhɔvɛ bɛ yɔ asɔnɔn yue a, bɛ sele Nyanmɔan bɛ fa bɛ bɛ wula yɛ Mɔn mɔ b'a le yɔ b'a li nɔn asa nɔn.

²⁴ Ɛhɔ anzin, bɛ kɔ kpe nɔn Pizidi mán nɔn anun bɛ kɔ ju Panfili mán nɔn anun. ²⁵ Bɛ kɔ han Nyanmɔan Anɔan ɛjɔle'n Pɛlɔzv kulo nɔn asɔ. Bɛ fi ebele, bɛ kɔ hɔ Atali kulo'n kɔsɔvɔ asɔ. ²⁶ Atali ebele, bɛ kɔ fɔ meli'n m'ɔ le kɔ Antɔsɔvɔ nɔn anun. Ɔ sanlɔn kɛ Antɔsɔvɔ ebele yɛ bɛ falɔ bɛ bɛ wulalɔ Nyanmɔan asa nɔn mɔ bɛ hɔli yɔ junman nɔn elie ɔ.

²⁷ Mɔ bɛ juli Antɔsɔvɔ ebele'n, bɛ kɔ yia asɔnɔn mma'n-mɔ. Yɔ kɔalaa mɔ Nyanmɔan nanndɔli bɛ sɔ ɔ yɔli, ɔ nɔn kɛ ɔ kpɔnlɔn yɔli mɔ bɛ mɔ bɛ tɔ man Zufɔvɔ'n leli Nyanmɔan lili'n, bɛ kɔ bɔ nɔn amannɛ bɛ kɔ hele bɛ. ²⁸ Mɔ bɛ nwunlin bɛ nwɔn yueli'n, Pɔlv nɔn Baanabasɔ halɔ anianman'n-mɔ anwɔn ebele, bɛ hyeli Antɔsɔvɔ.

15

Zoluzalem̄n el̄o anyia'n

¹ Ehi, menian fi Zude m̄an nun be k̄o a Antīosu. Be juli ebele m̄o be 'kekele anianman'n-m̄o ninnḡe'n, b̄e nwan: "Se b'a m̄gbe man em̄o mmian nun ke *Moyizi mala'n kp̄in kele nin an, em̄o nḡwala be nnyan man nḡwan."

² M̄o P̄olu nun Baanabas̄i t̄li ej̄ole s̄o'n, be nun menian s̄o'n-m̄o k̄o su ȳi b̄usu akp̄ul̄owa kpa. Ehi a, ̄o k̄o ȳo m̄o P̄olu nun Baanabas̄i nun anianman'n mmie-m̄o, be h̄o Zoluzalem̄n be h̄o t̄o mm̄of̄ue'n-m̄o nun m̄gbain'n-m̄o w̄o ej̄ole s̄o nin anw̄on.

³ M̄o be 'k̄o'n, as̄onun m̄ma'n-m̄o k̄o gua b̄e at̄in. Be k̄o kpe nun Feninsi nun Samali m̄an nun anun. L̄ika m̄o be k̄o ju'n, ke ̄o kp̄inl̄un ȳol̄i m̄o b̄e m̄o be t̄i man Zufu'n fal̄i b̄e nw̄on be manl̄un Nyanm̄ian'n, be kan ȳi nw̄on ej̄ole a, anianman'n-m̄o di ȳi nw̄on fe kp̄ili kpa. ⁴ M̄o P̄olu nun Baanabas̄i nun eh̄inl̄un-m̄o juli Zoluzalem̄n'n, as̄onun m̄ma'n-m̄o nun mm̄of̄ue'n-m̄o nun m̄gbain'n-m̄o k̄o le b̄e at̄in. Junman m̄o Nyanm̄ian nannd̄il̄i b̄e s̄u ̄o lili'n, P̄olu nun Baanabas̄i k̄o han ȳi kwalaa be k̄o hele b̄e.

⁵ M'̄o ȳol̄i s̄o'n, Falisif̄ue mmie-m̄o m̄o be fal̄i b̄e nw̄on be manl̄un ȳe M̄in'n k̄o jas̄u, b̄e nwan: "̄O di ke be kpe b̄e m̄o be t̄i man Zufu'n mmian nun, ese ̄o di ke be man be di Moyizi mala nin as̄u."

⁶ Ej̄ole s̄o nin anw̄on, mm̄of̄ue'n-m̄o nun m̄gbain'n-m̄o k̄o h̄o anyia. ⁷ Be basali ȳi dede a, P̄ieli k̄o jas̄u, ȳi nwan: "Anianman-m̄o, em̄o s̄i ke em̄o afian ewa, Nyanm̄ian ȳil̄i m̄in a hye ke m̄o m̄o Ej̄olekpa'n n ḡele b̄e m̄o be t̄i man Zufu'n maan be l̄e ȳi be l̄i. ⁸ Nyanm̄ian m'̄o s̄i menian'n-m̄o ah̄onl̄un nin anun ej̄ole'n, ̄o'a fa ȳi Wawe Nwanzan-nwanzan ̄o'a man b̄e ke ̄o'a fa ̄o'a man ȳe'n. Nyanm̄ian a ȳo s̄o ̄o'a hele ke ̄o'a s̄o b̄e nun. ⁹ Ȳe ̄o, b̄e ̄o, Nyanm̄ian a m̄gba man nun. ̄O sanl̄un ke b'a le Nyanm̄ian b'a li, ̄o'a t̄i b̄e ah̄onl̄un nin anw̄on. ¹⁰ ̄O ȳo se m̄o afi sian die, em̄o kulo ke be s̄o Nyanm̄ian be n̄ian'n? B̄ole m̄o ȳe nan-m̄o nun ȳe y'a nḡwala man ȳi s̄ua'n, b̄e k̄om̄in s̄u ȳe ̄o ȳe ̄o? ¹¹ Nan ȳe die, ye de ye di ke ȳe ti enyan'n m̄o y'a nyan ȳi ke b̄e k̄osu b'a nyan ȳi'n, ȳe M̄in Zozi anwunnvoe'n dunman nun ̄o."

¹² M̄o P̄ieli hanl̄un s̄o'n, b̄e kwalaa be k̄o gua didiin, be k̄o tie P̄olu nun Baanabas̄i. Atele nun asinbenw̄on ninnḡe m̄o Nyanm̄ian nannd̄il̄i b̄e s̄u ̄o ȳol̄i w̄o b̄e m̄o be t̄i man Zufu'n afian'n, P̄olu nun Baanabas̄i k̄o han ȳi ej̄ole be k̄o hele b̄e.

¹³ M̄o P̄olu nun Baanabas̄i an̄van t̄ol̄i'n, Zvak̄i k̄o jas̄u, ȳi nwan: "Anianman mmelenzua-m̄o, em̄o t̄ie m̄in! ¹⁴ Ke ̄o kp̄inl̄un ȳol̄i m̄o ab̄ub̄o nin anun Nyanm̄ian fal̄i b̄e m̄o be t̄i man Zufu'n anun mmie-m̄o ̄o'a kaci ȳi menian m̄o ȳi dunman la b̄e s̄o'n, Sim̄on a han ȳi nw̄on ej̄ole. ¹⁵ Ej̄ole'n m̄o ̄o'a han'n, ̄o nun m̄o Nyanm̄ian m̄gb̄omanf̄ue'n-m̄o hanl̄un'n t̄i k̄on. ̄O sanl̄un ke Ehel̄e Ej̄ole'n le kele ke ȳe M̄in nwan:

¹⁶ *Ehi anzin, m̄in 'ba sa m̄in ba.*

Davidi sua'n m̄o ̄o'a bubu ̄o a gua'n,

m̄in 'sa m̄in si ȳi b̄usu nin anun

ese m̄in 'tinnḡe ȳi.

¹⁷ *M̄ele s̄o'n, menian b̄u nga'n kwalaa'tin,*

be 'ba kp̄v̄nde ȳe M̄in anzin at̄in.

Yuo, b̄e kwalaa m̄o be t̄i man Zufu

m̄o m'an fele b̄e ke be kaci m̄in menian'n,

be 'ba ȳo ȳi s̄o.

¹⁸ *Ȳe M̄in m'̄o ȳil̄i ninnḡe s̄o'n-m̄o*

heleli daba daba'n,

ej̄ole m'̄o le kan nin anin.

19 “Ehika ati, mun de mun tu nun ke o ti man kpa ke be kele be mo be ti man Zufu mo b'a fa be nwun b'a wula Nyanman asa nun'n yale. 20 Nan kusu, ye hele be kalata ye han ye hele be ke nan be di amvan su naan, nan be di naan buka yi moja'n, nan be di cunmun, ese nan be yo satilifue nyolie. 21 Afi, o fi titi, kulo kon biala asu, menian kan Moyizi mala nun anun ejole. Be kingga yi *enwunmian ele cian daa Zufu-mo asonin sua'n-mo anun.”

Kalata'n mo be heleli nwanlin asonin mma'n-mo mo be ti man Zufu'n

22 Mo Zvaki anvan teli'n, mmofue'n-mo non mgbain-mo non asonin mma'n-mo kwalaa anvan ko se be nwun. Be ko yi anianman mmie-mo be afian ebele mo be non Pulu non Baanabasi 'ko Antiosu o. Be mo be yili be'n-mo yo le Zudi mo be fele yi Baasabasi'n, o non Silasi. Zudi non Silasi ti asonin nun anun menian mo anianman'n-mo fele be kpa o. 23 Kalata'n mo be falu wulali be sa nun'n, e' nwun ejole mo wo nun'n:

Anianman-mo,

Emo mo be ti man Zufu mo be wo Antiosu kulo nun asu, Sili non Silisi man nun anun'n, Zozi mmofue'n-mo non asonin mgbain'n-mo mo be ti emo anianman'n, be nwan be 'bisa emo ahun.

24 Y'a ti yi ke menian fi ye afian ewa b'a ho a hehele ninnge b'a senci emo ati anun, ese b'a man emo lwa a bo be nwun. Menian so'n-mo, nan ye ye svanlin be o. 25 Ehika ati, ye nwan a se ye nwun ewa, y'a yi menian ke be ho to emo. Be non ye nianman Pulu non Baanabasi mo be nwun cian ye'n ye le ba o. 26 Ye Min Zozi Kilisi dunman nun, ahan menian'n-mo 'kun Pulu non Baanabasi. 27 Ejole mo y'a hele yi ewa'n, Zudi non Silasi muonun, be 'ba han nun ejole be kele emo. 28 O sanlin ke ye non Wawe Nwanzan-nwanzan'n, ye ngulo man ke emo nwun efe kon. Nan mo ti cunnjin'n ye ye le fa ye to emo anyunnun o. 29 Ehika ati, nan be di amvan su naan, nan be di naan buka yi moja'n, nan be di cunmun. Ese nan be yo satilifue nyolie. Se emo yaci nyolie so'n-mo gua a, o ti kpa.

Ye wo cian fufole!

30 Ehi, be ko man be mo be yili be nun atin ke be ho Antiosu. Mo be juli elo'n, be ko yia ye Min menian'n-mo kwalaa'tin be ko fa kalata'n be ko wula be sa nun. 31 Be ko kingga kalata'n. Mo be tili nun ejole non anwunsele'n mo wowulali be'n, be kwalaa be ko li yi nwun fe. 32 Kemo anin Zudi non Silasi muonun, be ti mgbomanfue'n, be ko han ejole don be ko hele anianman'n-mo be ko wowula be anwunsele be ko cici be lwa. 33 Zudi non Silasi ko li ko yo elenyuan kon ebele. Mo be ehole temon juli'n, anianman'n-mo non be be ko li ngalie be ko man be atin be ko sa bo ko ho be mo be svanlin be nun anwon elo. [34 Nan Silasi die, o ko ha Antiosu ebele.] 35 Pulu non Baanabasi, be kusu be ko ha Antiosu ebele. Be non mmie-mo don kpa be kekele menian'n-mo ninnge ese be kan ye Min Anvan Ejole'n.

Pulu non Baanabasi 'ba titi be nwun nun

36 Mo lili ko yo elenyuan kon'n, Pulu ko han ko hele Baanabasi ke: “Kulo'n-mo kwalaa'tin mo ye sinlin su ye hanlin ye Min Anvan Ejole'n, ye ho su ye fofua anianman'n-mo anwon.” 37 Ehole nun anun an, anin Baanabasi kulo ke Zvan mo be fele yi Maaki'n non be ko. 38 Pulu nianlin an, anin o nvata man ke Zvan Maaki ko bie. O sanlin ke, o yacili Pulu non Baanabasi Panfili man nun, o a mmoka man be junman nun anun fi kon. 39 Ehi a, akpuluwa ko to Pulu non Baanabasi afian dede be ko titi be nwun nun. Baanabasi ko fa Zvan Maaki be ko fu meli nun be ko ho Sipulu man nun. 40 Pulu kusu ko fa Silasi. Mo anianman'n-mo falu be wulali ye Min asa nun yueli'n, cuein, ye Pulu non yi, be holi o. 41 Be ko nanndi Sili non Silisi man nun anun. Be ko wowula asonin mma'n-mo anwunsele.

16

Pɔlv nɔn Silasɩ 'ba fa Timote be bɔ bɛ nwon

¹ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɩn Pɔlv nɔn Silasɩ b'a hɔ Delɩbɔ nɔn Lisitili. Anɩn yɛ Mɩn sɔanlan'n kɔn wɔ Lisitili ebele. Be fele yɩ Timote. Yɩ nin'n tɩ Zufɔ, ɔ de Nyanmɩan di. Nan yɩ si'n tɩ Geleki. ² Anianman'n-mɔ mɔ be wɔ Lisitili ebele nɔn bɛ mɔ be wɔ Ikoninwɔmɔn'n, be kan ke Timote tɩ sɔanlan kpa. ³ Ehi a, Pɔlv nwan ɔ 'fa Timote bɔ yɩ nwon. Ɔ kɔ fa yɩ kɔ bɔ yɩ nwon. Zufɔ'n-mɔ mɔ be wɔ ebele etin die nin asɔ'n dunman nun, Pɔlv kɔ man be kɔ kpe Timote mmian nun. Ɔ sanlin ke bɛ kɔalaa be si ke Timote asi'n tɩ Geleki. ⁴ Kulo mɔ be kɔ sɩn sɔ'n, ninng'e'n mɔ Zoluzalemɔn elɔ asɔnɩn nun asɔ mgbain'n-mɔ nɔn mmɔfɔe'n-mɔ hehel'n, ninng'e sɔ'n yɛ be kan be kele anianman'n-mɔ ke be lɩ sɔ. ⁵ Anɩn asɔnɩn mma'n-mɔ dedi'n le kɔ yɩ nyunnun, ese anɩn bɛ nwon le sɔn. Afɩ cɩan daa menian fa bɛ nwon be man yɛ Mɩn.

Yɛ Mɩn 'ba hɩn Pɔlv elalie

⁶ Ehi anzin, Pɔlv nɔn Silasɩ nɔn Timote be kɔ hɔ Azi mɔn nun. Ebele, Wawe Nwanzan-nwanzan nin a mman man bɛ atɩn maan b'a ngan man Nyanmɩan Anɔan Ejɔle'n. Be kɔ kpe nun Filizi nɔn Galasi mɔn nun. ⁷ Mɔ anɩn be ka kaan be ju Misi mɔn nun'n, bɛ nwan be 'kɔ Bitinin mɔn nun. Nan kɔsɔ Zozi Wawe'n ngɔ man bɛ atɩn. ⁸ Ehi a, be kɔ kpe nun Misi mɔn nun anun, be kɔ hɔ Tolowasɩ kulo nin asɔ lɩka mɔ meli'n-mɔ jinlan'n. ⁹ Ebele, kɔngɔe, yɛ Mɩn kɔ hɩn Pɔlv elalie. Elalie nun anun, Pɔlv 'nɩan an, anɩn Masedɔanɩn mɔn nun anun sɔanlan kɔn jin yɩ nyunnun ebele, ɔ le sele yɩ ke: "Sɩn Masedɔanɩn mɔn nun anun ewa nɔn bala buka yɛ!"

¹⁰ Mɔ Pɔlv hɩnlin elalie sɔ'n yueli'n, ebele ala, ye kɔ bɔbɔa yɛ nwon mɔ ye 'kɔ Masedɔanɩn ɔ. Ɔ sanlin ke, anɩn y'a nwun yɩ fɔɔn ke yɛ Mɩn le fele yɛ ke ye hɔ bɔ Ejɔlekpa'n ye hɛle elɔ mɔn nun anun menian'n-mɔ.

Filipɔ kulo nun asɔ

¹¹ Ye kɔ fɔ meli nun Tolowasɩ ebele yɛ cuein, yɛ nwan y'ɔ le asue afian kpɔle'n mɔ be fele yɩ Samotalasɩ nin asɔ. Mɔ alɛ hɩnlin'n, ye kɔ bɔ yɛ ti Neyapolisi kulo nin asɔ. ¹² Ye fi Neyapolisi ebele ye kɔ hɔ kulo'n mɔ be fele yɩ Filipɔ nin asɔ. Filipɔ tɩ Masedɔanɩn alimɔa etin'n kulo, ese Lɔmɔn menian wɔ ebele. Ye lili kɔ yɔ elɛsan kɔn kulo sɔ'n asɔ. ¹³ Mɔ *enwɔnmɩan ele cɩan'n juli'n, ye fi kulo nun asɔ ye kɔ jasɔ. Ye kɔ hɔ asue kɔn anɔan. Ye yɔlɩ ajɔnlin ke ebele yɛ Zufɔ'n-mɔ yia be yɔ asɔnɩn ɔ. Ye kɔ tetanlan asi. Ye kɔ han ejɔle'n ye kɔ hele mmalasua'n-mɔ mɔ anɩn b'a yia ebele'n. ¹⁴ Mɔ ye 'kan ejɔle'n, anɩn balasua kɔn le tie. Balasua sɔ'n, be fele yɩ Lidi. Ɔ fi kulo'n mɔ be fele yɩ Tiatili nin asɔ. Ɔ tɔnɩn etanlan kɔkɔle mɔ yɩ nwon cɩan. Ɔ sɔ Nyanmɩan. Yɛ Mɩn kɔ buke yɩ ajɔnlin maan ɔ kɔ yɔ anzɔe ɔ kɔ tie ejɔle'n mɔ anɩn Pɔlv le kan'n. ¹⁵ Be kɔ sɔnɩn yɩ nɔn yɩ sasɔ'n-mɔ. Mɔ be sɔnɩnlin yɩ yueli'n, ɔ kɔ fele yɛ, yɩ nwan: "Se emɔ de tɔ nun ke mɩn de yɛ Mɩn mɩn di sakpa a, anɩn emɔ bɔla a tanlan mɩn awulo." Ɔ si yɛ sɔ dede ye kɔ kpati ye kɔ tie.

Be 'ba gua Pɔlv nɔn Silasɩ fiadi

¹⁶ Ehi, mɔ anɩn ye le kɔ lɩka mɔ ye yɔ asɔnɩn elɔ'n, afanɩan kɔn kɔ a kɔ tɔ yɛ. Balasua sɔ'n, wawe ete kɔn wɔ yɩ nun. Wawe ete sɔ'n man ɔ yi munnzue ɔ nyan esika dɔn kpa man yɩ mɩn-mɔ. ¹⁷ Afanɩan'n kɔ si yɛ sɔ, ye nɔn Pɔlv, ɔ le tɩan kan ke: "Nyanmɩan'n m'ɔ wɔ anwunno elɔ'n, yɩ ngɔa y'ɔ le menian ehi-mɔ. Atɩn'n mɔ be sɩn sɔ a be nyan bɛ ti'n, yɩ nwon ejɔle yɛ be le kan be kele emɔ ɔ!" ¹⁸ Afanɩan'n le yɩ sɔ dede kɔ yɔ cɩan nyɛ nyɛ. Yɩ be-yue-asɩe, yɩ nyɔle'n kɔ hun Pɔlv eya. Pɔlv kɔ bilɩ yɩ nyɩn ɔ kɔ han kɔ hele wawe ete'n ke: "Zozi Kilisi

dunman nun, mín nwan ε fi balasua nun anun ε fíte!” Mɔ Pɔlv hanlɪn sɔ'n, εbele ala, wawe εte'n fi balasua nun anun ɔ kɔ fite.

¹⁹ Sian diε mɔ afanian nun amin-mɔ nian an, ɔ nyɪ man munnzue nán b'a nyan esika'n, be kɔ hyɔɪn Pɔlv nun Silasɪ asɪ dede be nun bé kɔ hɔ lika mɔ be di εjɔle'n mgbain'n-mɔ aja sɔ. ²⁰ Be kɔ fa bé be kɔ hɔ kɔ wula *Lɔmɔn awaa menian'n-mɔ asa nun. Bé nwan: “Menian εhɪ-mɔ le sɛɔɪ yé kulo'n. ²¹ Be ti Zufɔ, ninngε mɔ be kekele'n, yé mɔ ye ti *Lɔmɔn menian'n, yé mala'n mman man yé atɪn ke ye tíe anaan ye yó.”

²² Bagua'n kɔsɔ kɔ jasɔ Pɔlv nun Silasɪ akɔmɪn anun. Awaa menian'n-mɔ man be kɔ tɔva Pɔlv nun Silasɪ be kɔ le bé taladiε'n. Be kɔ man atɪn ke be fɪn bé mgbele. ²³ Mɔ be finlin bé mgbele yuelɪ'n, be kɔ gua bé fiadɪ. Be kɔ han be kɔ hele nzalafɔ'n m'ɔ nian fiadɪ nun asɔ'n ke ɔ sísa bé kpa. ²⁴ Mɔ be hanlɪn sɔ be hehelɪ nzalafɔ'n, yɪ kɔsɔ ɔ kɔ gua bé fiadɪ sua nun akunnun εlɔ kpa. ɔ kɔ fa tabɔa ɔ kɔ bɔ bé ja kpaun.

²⁵ Kɔ yɔ alimunnun, anɪn Pɔlv nun Silasɪ le yɔ asɔnɪn be tɔ ejue be yɪ Nyanmɪan ayε. εhɪnlɪn-mɔ mɔ be wɔ fiadɪ sua nun anun'n, anɪn be le tie. ²⁶ Kɔnmgba ala, asɪε'n kɔ kpusu seλε kpa dede fiadɪ sua nun awulabeɔvɔ nun anwɔn kɔ han. εbele ala, fiadɪ sua nun anɔvan'n-mɔ kɔ tike tike. Bé mɔ b'a gua bé fiadɪ'n-mɔ ngɔnzɔngɔnzɔ'n-mɔ kɔ titɪ titɪ. ²⁷ Nzalafɔ'n kɔ tinngε. M'ɔ nwunlin ke fiadɪ sua nun anɔvan'n-mɔ gugua sɔ'n, ɔ kɔ hyɔɪn yɪ dadɪε'n, ɔ 'fa kun yɪ nwɔn. Afɪ ɔ jɔnlɪn ke anɪn bé mɔ be wɔ fiadɪ sua nun anun nun a nwanndi nwanndi. ²⁸ Mɔ Pɔlv nwunlin yɪ'n, ɔ kɔ tɪan seλε kpa, yɪ nwan: “N'ε kun wó nwɔn! Yé kɔalaa ye wɔ εwa!”

²⁹ εhɪ a, nzalafɔ'n kɔ bisa ke be mán yɪ kanlannɪε. Nde-nde, ɔ kɔ wɔlv sua'n mɔ Pɔlv nun Silasɪ wɔ nun nun anun. Esulo kɔ han yɪ, yɪ nwɔn le wɔsɔ yɪ ɔ kɔ tu kɔ tɔ Pɔlv nun Silasɪ aja nun. ³⁰ M'ɔ yɔlɪ sɔ'n, ɔ kɔ man Pɔlv nun Silasɪ kɔ fite. ɔ kɔ bisa bé ke: “Nja-mɔ, mɪn 'yɔ se nán m'an nyan mín ti!”

³¹ Pɔlv nun Silasɪ nwan: “De yé Mɪn Zozi di, ε nun wó nwɔn amma'n-mɔ 'ba nyan bé ti.”

³² Pɔlv nun Silasɪ kɔ han yé Mɪn Anɔvan εjɔle'n be kɔ hele yɪ nun yɪ awulo nun anun menian'n-mɔ kɔalaaɪn. ³³ Kɔngɔε kpa, dɔε sɔ nun asɔ, nzalafɔ'n nun Pɔlv nun Silasɪ be kɔ hɔ, ɔ kɔ nwunnzin bé nwɔn nganlan'n-mɔ anun. ɔ kɔ man be kɔ sɔnɪn yɪ nun yɪ awulo nun anun menian'n-mɔ kɔalaaɪn. ³⁴ ɔ nun Pɔlv nun Silasɪ kɔ hɔ awulo ɔ kɔ man bé like be kɔ li. Bian sɔ'n nun yɪ nwɔn amma'n-mɔ kɔalaaɪn kɔ li fe kpa. ɔ sanlɪn ke b'a le Nyanmɪan b'a li.

³⁵ Mɔ alíε hɪnlɪn'n, Lɔmɔn awaa menian'n-mɔ kɔ yɪ menian ke be hó hán héle nzalafɔ'n ke: “Yaci menian sɔ'n-mɔ nun.”

³⁶ Nzalafɔ'n kɔ a kɔ han kɔ hele Pɔlv ke: “Mgbain'n-mɔ a man atɪn ke be yáci εmɔ nun. Yɪ ti, εmɔ kɔala ke be fite be kɔ anzɔnɪnjɔ nun.”

³⁷ εhɪ a, Pɔlv kɔ han kɔ hele bé mɔ mgbain'n-mɔ yɪ bé'n ke: “Yé mɔ ye ti *Lɔmɔn menian'n, b'a mmua man yé ndεε, b'a bɔ yé bagua nun εse b'a hyɪ yé b'a gua fiadɪ! Sian anɪn afɪ be kulo ke be fia be yɪ yé ɔ? Cεce! εmɔ hó hán héle bé ke bé bɔbɔ muonun be bála a yɪ yé!”

³⁸ Mɔ Pɔlv hanlɪn sɔ'n, menian'n-mɔ kɔ sa kɔ hɔ kɔ tɔ mgbain'n-mɔ be kɔ han εjɔle'n sɔva. Mɔ mgbain'n-mɔ tɪlɪ ke Pɔlv nun Silasɪ tɪ Lɔmɔn menian'n, bé nwɔn kɔ wɔsɔ bé. ³⁹ Bé muonun be kɔ a kɔ tɔ Pɔlv nun Silasɪ. Be kɔ li bé mgbata. M'ɔ yuelɪ'n, be kɔ yɪ bé fi fiadɪ sua nun anun be kɔ bɔtɔ bé ke be fi kulo nun asɔ be tú. ⁴⁰ Mɔ Pɔlv nun Silasɪ fi fiadɪ sua nun anun fitelɪ'n, be hɔlɪ Lidi awulo εlɔ. Mɔ be nwunlin anianman'n-mɔ anwɔn be wowulalɪ bé anwɔnsελε yuelɪ'n, cuein yé be hɔlɪ ɔ.

17

Tesaloninki kulo nun asu

¹ Ehi, Pɔlv nun Silasi kɔ kpe nun kɔ sɪn Anfipolisi nun Apolonin kulo nun asu. Be kɔ hɔ kɔ ju Tesaloninki kulo nun asu. Tesaloninki ebele, Zufu'n-mɔ le asɔnun sua kɔn. ² Ke Pɔlv kpɪn yɔ yɪ daa'n, ɔ kɔ hɔ Zufu asɔnun sua nun anun. *Enwɔnmɪan ele cɪan nsan solo sɔ, Pɔlv nun menian'n-mɔ mɔ anɪn be wɔ asɔnun sua nun anun'n kɔ han Ehele Ejɔle nun anun ejɔle. ³ Pɔlv kɔ hehele Ehele Ejɔle nun anun ke ɔ di ke *Kilisi'n nwun yɪ nyunnun ɔ wu ɔ fi ewue nun ɔ tinngɛ. Eɛɛ ɔ kɔ han kɔ hele bɛ ke: "Zozi sɔ'n mɔ mun kan yɪ ejɔle mun kele emɔ'n, yɪ dein yɛ ɔ ti Kilisi nun ɔ." ⁴ Mɔ be tɪlɪ yɪ sɔ'n, bɛ nun mmie-mɔ leli tɔli nun be falɪ bɛ nwun be bɔli Pɔlv nun Silasi. Gɛlɛkɪ menian dɔɔn kpa mɔ be sɔ Nyanmɪan'n, be nun mmalasua'n-mɔ mɔ be le dibele kpa'n, bɛ kɔsɔ be kɔ fa bɛ nwun be kɔ bɔ Pɔlv nun Silasi.

⁵ Mɔ Zufu'n-mɔ nwunlin yɪ sɔ'n, be kɔ fa bɛ nwun ekpɔ. Be kɔ nwun tomgban mmie-mɔ gua nun asu. Be kɔ hohuan bɛ nɔan maan be kɔ ti be kɔ wɔlv menian'n-mɔ anun be kɔ fannyan kulo'n. Be kɔ hɔ bian kɔn awulo. Bian sɔ'n, be fele yɪ Zvasɔn. Be 'kɔ a kpɔnndɛ Pɔlv nun Silasi be fa bɛ be fite bagua nun anyunnun. ⁶ Be kɔ kpɔnndɛ Pɔlv nun Silasi dede be ngɔ nwun man bɛ. Ehi a, be kɔ fa bɛ ejɔle be kɔ gua Zvasɔn nun anianman'n mmie-mɔ anwɔn. Be nun bɛ kɔ hɔ kulo nun asu mgbain'n-mɔ aja sɔ. Anɪn be le tɪan be kan ke: "Menian ehi-mɔ a bɔ mɔn bɔndɪn'n. Sian'n, ewa yɛ b'a ju ɔ! ⁷ Zvasɔn a sike bɛ yɪ awulo! Amanmuo mɔ menian sɔ'n kwalaa bu'n, ɔ nun belemgbɪn kpain'n mala di'e'n-mɔ ti man kɔn. Afi be le kele ke belemgbɪn kɔn biekun wɔ ebele, be fele yɪ Zozi." ⁸ Mɔ kulo nun asu mgbain'n-mɔ nun bagua'n tɪlɪ ejɔle sɔ'n, bɛ nwun kɔ jue bɛ. ⁹ Mgbain'n-mɔ kɔ bɔ Zvasɔn nun ehi'nlin-mɔ kale kwalaa nɔn b'a yaci bɛ nun.

Belee kulo nun asu

¹⁰ Mɔ alɛ sanlin'n, anianman'n-mɔ kɔ man Pɔlv nun Silasi be kɔ hɔ Belee kulo nun asu. Mɔ be juli elɔ'n, Pɔlv nun Silasi kɔ hɔ Zufu'n-mɔ asɔnun sua nun anun. ¹¹ Belee ebele Zufu'n-mɔ ati anun ti kpa tala Tesaloninki di'e'n-mɔ. Be kɔ yɔ anzɔe be kɔ tie Nyanmɪan Anɔan Ejɔle'n kpa. Cɪan daa be nɪan Ehele Ejɔle nun anun be nɪan sɛ ejɔle'n mɔ Pɔlv kan'n nun yɪ ti kɔn an. ¹² Bɛ nun dɔɔn kpa kɔ le Nyanmɪan Anɔan Ejɔle'n kɔ li. Gɛlɛkɪ'n-mɔ anun, mmalasua mɔ be le dibele mgbili mgbili'n, bɛ nun mmelenzua dɔɔn kpa kɔsɔ kɔ fa bɛ nwun be kɔ man yɛ Mɪn.

¹³ Nan mɔ Tesaloninki Zufu'n-mɔ tɪlɪ ke Pɔlv le kan Nyanmɪan Anɔan Ejɔle'n Belee elɔ'n, be kɔ a be kɔ wowula menian'n-mɔ abɔ be kɔ fannyan kulo'n. ¹⁴ Ebele ala, anianman'n-mɔ kɔ man Pɔlv kɔ bɔ yɪ ti asue jenvie nun anɔan elɔ. Nan kɔsɔ Silasi nun Timote halɪ Belee ebele. ¹⁵ Bɛ mɔ anɪn be nun Pɔlv le kɔ'n, be nun yɪ hɔli dede be juli Atenin kulo nun asu. Mɔ be sieli yɪ Atenin ebele'n yɛ be salɪ hɔli Belee ɔ. Mɔ be 'sa be kɔ'n, Pɔlv manlin bɛ ngalɛ ke Silasi nun Timote bɔla ndɛ-ndɛ ba a tɔ yɪ Atenin ebele.

Atenin kulo nun asu

¹⁶ Mɔ anɪn Pɔlv wɔ Atenin ebele ɔ le nwɔnndɛ Silasi nun Timote'n, kulo nun asu anɔan nwala nwala nun anwɔn eya kɔ hun yɪ kpa. ¹⁷ Pɔlv nun Zufu'n-mɔ nun bɛ mɔ be ti man Zufu mɔ be sɔ Nyanmɪan'n, ɔ nun bɛ be kan Ehele Ejɔle nun anun ejɔle bɛ asɔnun sua nun anun. Cɪan daa gua nun asu, bɛ mɔ Pɔlv nun bɛ kɔ yia'n, ɔ kan Nyanmɪan Anɔan Ejɔle'n ɔ kele bɛ. ¹⁸ Epikuli nun Esitoyiki fɔ'n-mɔ asu mgbain mmie-mɔ kɔsɔ nun Pɔlv kɔ juɔ. Anɪn mmie-mɔ le bisa ke: "Atɪba ehi nwan nzɛ?" Anɪn mmie-mɔ a sɔ sɔ ke: "ɔ le kan mmɔsɔn ngacile-mɔ anwɔn ejɔle". Be le kan sɔ, afɪ anɪn Pɔlv le kan Zozi nun yɪ ewuetinngɛ nun anwɔn ejɔle. ¹⁹ Ehi a, be kɔ fele Pɔlv be nun yɪ kɔ hɔ mgbain'n-mɔ mɔ be sie kulo

nin anyunnun. Mgbain sò'n-mò, bε fελε bε “Ayelopazv mma”. Bε kò bisa Pòlv kε: “Asv, ε kuala kε ε kan ngehele fufòle sò nin anwòn ejòle kaan kele yé ò? ²⁰ Ò sanlìn kε, ninngε ngacile ngacile'n mò ò le kan yí nwòn ejòle ε kele yé'n, yε kulo kε ε tu yí bv.” ²¹ Ò 'ba yò sò'n, anin Atεnìn εbele, kulomannin nòn nyòfòvε amannìε εbò, ò nòn amannìε fufòle etie ala y'ò tì bε like mò bε yò ò.

²² Ehi, Pòlv kò jinlan Ayelopazv mma'n-mò afian, yí nwan: “Atεnìn amma, m'an tv mín nyìn m'an nεnian dede a, anin εmò tì menian mò bε le kpòndε Nyanmìan sakpa. ²³ Afi mεle mò mìn 'kpannza εmò kulo nin asv mìn nεnian εmò amòan'n-mò ninngε'n, m'an nwun kε b'a hele b'a gua amòan sua kòn anwòn kε: ‘Ehi tì bvsòin bie mò yε nzi man yí'n diε.’ Inhin! Like sò'n mò εmò sv yí nan kvsu εmò nzi man yí'n, yí nwòn ejòle yê mìn 'ba han mìn kele εmò nin ò.

²⁴ “Nyanmìan Kpili m'ò bòli mán'n nòn nun ninngε'n-mò kvalaatin'n, ò tì anwunno nòn asi'n mìnlian. Sua mò svanlan kò si kò man yí'n, nán nun y'ò da ò. ²⁵ Eεε kvsu ò'a nze man kε svanlan gúa yí nvan aliε. Ò sanlìn kε yí lili yê ò man kulo menian'n-mò kvalaa ngvan, ò man bε de εnwònmiàn ò man bε ninngε kvalaatin ò. ²⁶ Ò nanndi kulo svanlan kònmgba cein asv yê ò'a bò menian'n-mò kvalaa mò bε wò asìε nin asv nin ò. Elòlòε nòn lika mò bε 'tetanlan nin εyεε εyεε, ò'a hele yí kvalaatin. ²⁷ Ò a yò yí sò maan menian'n-mò kpòndε yí, bε tvtv bε sa dede bε nwun yí. Afi Nyanmìan wò yé nun kòn biala anwòn kòkò. ²⁸ Ò sanlìn kε ‘sε yε tì menian an, ò fi yí.’ Ejòle kònmgba sò'n yê εmò menian'n-mò mò bε kele kalata'n heleli ò. Bε nwan: ‘Yé kvsu, yε di yí afilie'n bie.’

²⁹ “Kεmò afi yε di yí afilie'n bie'n, nán man yε jònlin kε Nyanmìan tì esika εmanlan amòan, jεtε anaan εbve mò kulo svanlan a bò yí tì anun ò'a yò ò. ³⁰ Nyanmìan mmu man mεle'n mò anin menian'n-mò nzi man ejòle fíí'n kón. Nan sian diε, ò le fεle menian'n-mò mò bε wò lika kvalaatin'n kε bε káci bε abalabò'n. ³¹ Afi, ò'a hele cian kòn mò ò 'ba bua mán bòndìn'n ndεε sεsε sv ò. Yí tì, ò'a yí yí nwòn svanlan. Svanlan sò'n, ò man ò fi ewue nun ò'a tinngε maan menian'n-mò kvalaa a nwun yí!”

³² Mò Pòlv hanlìn ewuetinngε ejòle mò bε tìl'n, mmie-mò kò gvlv yí nwòn, mmie-mò kvsu nwan: “Cian fufòle yε kò tie wó ejòle sò'n.” ³³ Anin kε ò kpìnlin yòli mò Pòlv fi bε nun εbele ò jasòli nin anin. ³⁴ Nan kvsu, bε nun mmie-mò falì bε nwòn bε bòli Pòlv εsε bε leli yé Mìn bε lili. Bε mò bε leli yé Mìn bε lili'n mmie-mò y'ò le Deninsi m'ò wò Ayelopazv nin anun bie'n. Balasua kòn, bε fεle yí Damali nòn mmiekun-mò.

18

Kolintì kulo nin asv

¹ Ehi anzin, Pòlv fi Atεnìn εbele ò kò hò Kolintì kulo nin asv. ² M'ò juli εlò'n, ò kò tv Zufv belenzua kòn. Belenzua sò'n, bε fεle yí Akilasì. Ò fi Pòn mán nun. Yí yí'n li Pilisili. Bεle mò bε fi Itali mán nun ba a ò. Ò sanlìn kε belemgbìn kpain'n mò bε fεle yí Kulodv nin a han kε Zufv'n-mò kvalaatin fi Lòmòn kulo nin asv bε tú. Pòlv kò fa yí nwòn kò bò bε. ³ Kεmò bε junman'n mò bε di'n nòn Pòlv diε'n tì kòn'n, afi bε nwòn tantì, Pòlv nòn bε bε kò tanlan bε kò li junman. ⁴*εnwònmiàn ele cian daa, Pòlv kan Nyanmìan Anvan Ejòle'n Zufv'n-mò asònin sua nin anun. Ò kulo kε Zufv'n-mò nòn bε mò bε tì man Zufv'n de ejòle sò'n tv nun.

⁵ Nan mò Silasì nòn Timote fi Masedvanìn mán nun bε walì tvli Pòlv'n, Nyanmìan Anvan Ejòle nin ala yê anin Pòlv kan ò. Ò kan yí yuein kele Zufv'n-mò kε Ngvandefvε'n y'ò le Zozi. ⁶ Ejòle'n mò Pòlv kò han'n, Zufv'n-mò bò yí. Bε kpe Pòlv nzòba. Ehi a, Pòlv kò wòsv yí taladiε'n-mò anun kò gua bε nwòn, ò kò han kò hele bε kε: “Sε εmò minlin an, εmò muonun bε ejòle ò. Mìn nzi man nun. Sian diε, bε mò bε tì man Zufv nin anwòn yê mìn kò ò.”

⁷ Mɔ Pɔlv hanlɪn sɔ yueli'n, ɔ fi ebele ɔ kɔ hɔ bian kɔn awulo. Bian sɔ'n, be fele yɪ Titiyusi Zusutusu. ɔ sɔ Nyanmɪan. Yɪ awulo'n mantan Zufu'n-mɔ asɔnɪn sua'n. ⁸ Nunhan kɔn, be fele yɪ Kilisipusi, ɔ ti Zufu'n-mɔ asɔnɪn sua nɪn asɔ kpain. ɔ nɔn yɪ awulo nɪn anun menian'n-mɔ kɔlaatin be kɔ fa bɛ nwɔn be kɔ man yɛ Mɪn. Kolɪntɪ ebele menian dɔn mɔ be tɪli ejɔle'n mɔ Pɔlv hanlɪn'n, be falɪ bɛ nwɔn be manlɪn yɛ Mɪn eɛ be sɔnɪnlɪn bɛ.

⁹ Ehi, kɔngɔɛ kɔn, yɛ Mɪn kɔ hɪn Pɔlv elalɪe ɔ kɔ han kɔ hele yɪ ke: “Pɔlv, n'ɛ sulo, nan wɔ lɪli kan ejɔle'n kɔ wɔ nyunnun, n'ɛ muan wɔ nɔan. ¹⁰ ɔ sanlɪn ke mɪn nɔn wɔ yɛ ɔ san ɔ. Sɔanlan fɪ ngɔala man ke ɔ cɪ wɔ ɔ yɔ wɔ eɛ. Afɪ mɪn menian dɔn kpa wɔ kulo eɪka asɔ.” ¹¹ Mɔ yɛ Mɪn hanlɪn sɔ yueli'n, Pɔlv tanlanlɪn Kolɪntɪ ebele afɛ kɔn sala nsian ɔ heheleli menian'n-mɔ Nyanmɪan Anɔan Ejɔle'n.

¹² Ehi, mele mɔ anɪn Galɪɔn tɪ Lɔmɔn kɔnmanna Akayi mɔn nun'n, Zufu'n-mɔ kɔ hɔ Pɔlv ati ahuan. Be nɔn yɪ kɔ hɔ awaa nun mgbain'n-mɔ aja sɔ. ¹³ Bɛ nwan: “Atɪn mɔ mala'n ngele man'n yɛ sɔanlan eɪ kele menian'n-mɔ maan be sɪn sɔ be sɔ Nyanmɪan ɔ.” ¹⁴ Nan be hanlɪn eɪ mɔ ahan Pɔlv 'buke yɪ nɔan'n, Galɪɔn kɔ han kɔ hele Zufu'n-mɔ ke: “Sɛ sɔanlan ehuan ejɔle anaa nɔyɔle eɛ bie ejɔle a, mɪn 'sie mɪn nɔv mɪn tie ɛmɔ, ɛmɔ Zufu'n-mɔ. ¹⁵ Nan kemɔ ɔ'a yɔ dunman nɔn ɛmɔ muonun bɛ mala nɪn anwɔn akpɔlvwa esɛ ejɔle'n, yɪ dɪe ɛmɔ ejɔle ɔ. Mɪn ngulo man ke mɪn di ejɔle sɔa-mɔ!” ¹⁶ Mɔ Galɪɔn hanlɪn sɔ yueli'n, ɔ kɔ hɪhan bɛ nun. ¹⁷ Ehi a, Zufu'n-mɔ kɔlaatin kɔ sɔ Sɔsɔtenɪn m'ɔ ti Zufu'n-mɔ asɔnɪn sua nɪn asɔ kpain'n, be kɔ bɔ yɪ awaa nun ebele. Nan mɔ be 'bɔ yɪ'n, Galɪɔn kɔ yɪ yɪ nɔn sɔa tɪli.

Pɔlv 'ba sa kɔ Antɪɔsv.

¹⁸ Ehi anzin, Pɔlv hyeli Kolɪntɪ ebele kpa. Elɛhɔn kɔn, ɔ kɔ sɛle anianman'n-mɔ atɪn. Mɔ be manlɪn yɪ atɪn'n, ɔ nɔn Akilasɪ nɔn Pilisili be kɔ fɔ meli kɔn anun be kɔ hɔ Sili mɔn nun. Asannan nɔn b'a tu bɛ bɔ'n, Pɔlv man be kpali yɪ ti'n kulo'n mɔ be fele yɪ Sankele nɪn asɔ. ɔ sanlɪn ke, ɔ bɔbɔvalɪ Nyanmɪan. ¹⁹ Be kɔ hɔ kɔ ju kulo'n mɔ be fele yɪ Efɛzɪ nɪn asɔ. ɔ kɔ yaci Akilasɪ nɔn Pilisili ebele. ɔ kɔ hɔ Zufu'n-mɔ asɔnɪn sua nɪn anun ɔ nɔn bɛ be kɔ han Nyanmɪan Anɔan Ejɔle'n. ²⁰ Be kɔ han be kɔ hele Pɔlv ke ɔ hyɛ ebele kaan. Pɔlv nwan cɛcɛ. ²¹ Mɔ Pɔlv fi bɛ nwɔn ebele ɔ 'kɔ'n, yɪ nwan: “Sɛ Nyanmɪan bɔa a, mɪn 'ba sa mɪn ba fua ɛmɔ anwɔn.” ɔ kɔ fɔ meli nɔn Efɛzɪ ebele ²² ɔ kɔ hɔ Sezale. ɔ fi Sezale ebele ɔ kɔ hɔ asɔnɪn mma nɪn ahɪn ebisa Zoluzalemɔn elɔ. ɔ fi Zoluzalemɔn ɔ kɔ hɔ Antɪɔsv. ²³ ɔ lɪli tɛmɔn kaan ebele. Eɛ ɔ kɔ sa kɔ fa atɪn'n biekun. ɔ kɔ sɪnsɪn Galasɪ nɔn Filizɪ mɔn nun anun kulo kulo'n-mɔ asɔ, ɔ kɔ fofua anianman'n-mɔ kɔlaatin abɔsv, ɔ kɔ wowula bɛ anwɔnsɛle, ɔ kɔ man bɛ dedi'n kɔ hɔ yɪ nyunnun.

Apolɔsv 'ba hɔ Efɛzɪ nɔn Kolɪntɪ

²⁴ Ehi, Zufu belenzua kɔn kɔ a kɔ ju Efɛzɪ ebele. Belenzua sɔ'n be fele yɪ Apolɔsv. ɔ fi Ezipiti mɔn nɪn anun kulo'n mɔ be fele yɪ Alɛgɪzanndili nɪn asɔ. Apolɔsv tɪ sɔanlan m'ɔ sɪ juɔ eɛ ɔ sɪ Ehele Ejɔle'n kpa bɔkɔ. ²⁵ Be hanlɪn yɛ Mɪn Anɔan Ejɔle be heleli yɪ. ɔ le anwɔndɛle ɔ kan eɛ ɔ kekele menian'n-mɔ Zozi anwɔn ejɔle'n fɔn. Nan kɔsv, Zɔan eɛnɪan dɪe nɪn ala y'ɔ sɪ yɪ ɔ. ²⁶ Elɛhɔn kɔn, Zufu'n-mɔ asɔnɪn nɪn anun, Apolɔsv kɔ han ejɔle dede yɪ nɔan kɔ tɔ. Mɔ Pilisili nɔn Akilasɪ tɪli ejɔle'n mɔ Apolɔsv hanlɪn'n, be kɔ fa yɪ be kɔ bɔ bɛ nwɔn. Be kɔ hehele yɪ Nyanmɪan atɪn'n yuein yuein kpa. ²⁷ M'ɔ yɔli sɔ'n, Apolɔsv yɔli ajɔnlɪn ke ɔ 'kɔ Akayi mɔn nun. Anianman'n-mɔ kɔ wowula yɪ anwɔnsɛle. Be kɔ hele kalata ke ɔ fá mɔn Kolɪntɪ asɔnɪn mma'n-mɔ. B'a hele yɪ kalata nɪn anun ke be sɔ Apolɔsv nɪn kanlanman. Mɔ Apolɔsv hɔli juli elɔ'n, bɛ mɔ Nyanmɪan a nwun bɛ nwɔn anwunnvoe maan b'a kaci yɪ menian'n, ɔ bɔkɔli bɛ kpa. ²⁸ ɔ sanlɪn ke ɔ kan ejɔle'n ɔ kekele nɔn Zufu'n-mɔ anyunnun ke b'a fɔn. ɔ le Ehele Ejɔle'n ɔ kele bɛ ke Zozi y'ɔ ti *Kilisi nɪn ɔ.

19

Efēzi kulo nūn asu

¹ Ehi, mēle mō anūn Apolōsu wō Kolintī'n, Pōlv nanndi Azi m̄n nūn anūn mmōka'n-mō asu dede ɔ kō a kō ju Efēzi kulo nūn asu. M'ō juli ebele'n, ɔ kō nwun anianman mmie-mō, b'a fa bē nwōn b'a man yē Mūn. ² Pōlv kō bisa bē ke: “Kē emō falī bē nwōn bē manlīn yē Mūn'n, asu emō a nyan Wawē Nwannzan-nwannzan nūn ɔ?”

Mō Pōlv bisa bē sō'n, bē nwan: “Yē tīlī man kē bē fēle like bie Wawē Nwannzan-nwannzan bōbō.”

³ Ehi a, Pōlv kō bisa bē ke: “Anūn esōnian benin yē bē sōnūnlīn emō ɔ?”

Bē nwan: “Zōan esōnian diē'n yē b'a sōnūn yē ɔ.”

⁴ Mō bē hanlīn sō'n, Pōlv nwan: “Bē mō bē kō kaci bē abalabō'n mō bē kō fa bē nwōn bē kō man Nyanmian'n, bē yē Zōan sōnūn bē ɔ. Ese anūn ɔ lē kan kele Izalayē m̄n'n kē sōanlan kōn fī yī nzin ɔ lē ba. Sōanlan sō'n m'ō di kē bē de yī bē di'n, bē fēle yī Zozi.”

⁵ Mō Pōlv hanlīn sō mō bē tīlī'n, bē kō man bē kō sōnūn bē wō yē Mūn Zozi dunman nūn. ⁶ Mō bē sōnūnlīn bē yuelī'n, Pōlv kō fa yī sa'n kō fua bē nwōn bē kō nyan Wawē Nwannzan-nwannzan'n. Bē kō han anūn ngacile ngacile ese Nyanmian kō fa ejōle kō wula bē nwan bē kō han. ⁷ Bē tī kō yō menian bulu nūn nnyuan.

⁸ Ehi anzin, Pōlv kō hō Zufō'n-mō asōnūn sua nūn anūn. Ebele asu sala nsan, ɔ nzulo man nūn, ɔ kan Nyanmian Belemgbin M̄n nūn anwōn ejōle ɔ kele bē maan bē kōsu bē de bē di. ⁹ Ejōle'n mō Pōlv kan'n nvalī man mmie-mō anwōn ese bē ngulo man kē bē de bē di. Bē kan yē Mūn atūn nūn anwōn ejōle ete ete asōnūn sua nūn anūn. Ehi ati, Pōlv kō yaci bē. ɔ nōn bē mō b'a lē yē Mūn b'a li'n kō hō. Anūn sukulu kōn wō ebele, bē fēle yī Tīlanunsi sukulu. Sukulu sō nūn anūn yē cian daa Pōlv kan Nyanmian Anwan Ejōle nūn ɔ. ¹⁰ ɔ helelī like ebele dede afōe nnyuan. ɔ man bē kwalaa mō bē wō Azi m̄n nūn anūn'n, Zufō o, bē mō bē tī man Zufō o, bē tīlī yē Mūn Anwan Ejōle'n.

Seva amma mmelenzua'n-mō anwōn ejōle'n

¹¹ Ehi, anūn Nyanmian nanndi Pōlv su ɔ yō asinbenwōn ninngē mgbili mgbili kpa. ¹² ɔ man hanmūntī duku anaan etanlan m'ō kō han Pōlv anwōnnaan'n, se bē fa bē kan nwuluwafōe'n-mō a, nwuluwafōe'n-mō anwōn sa, ese wawē ete'n-mō fī bē nūn tu.

¹³ ɔ 'ba yō sō'n, anūn Zufō mmie-mō kō kulo kulo'n-mō asu bē fōan wawē ete'n-mō fī nwuluwafōe'n-mō anūn. Zufō sō'n-mō kōsu nwan bē 'fa yē Mūn Zozi dunman'n bē fōan wawē ete'n-mō. Yī tī, bē kan bē kele wawē ete'n-mō ke: “Zozi mō Pōlv kan yī ejōle'n dunman nūn, mīn nwan emō fīte!” ¹⁴ Bē mō anūn bē lē di junman sō'n, bē tī mma mmelenzua nsu. Bē sī'n li Seva, ɔ tī Zufō'n-mō anūn tēyīfōe kpain'n kōn. ¹⁵ Mō bē hanlīn sō'n, wawē ete'n nwan: “Mūn sī Zozi ese mūn sī Pōlv kōsu. Nan emō, nwan menian diē y'ō lē emō?” ¹⁶ Ehi a, sōanlan'n mō wawē ete'n wō yī nūn'n kō tī kō tō bē su. Yī sa kō hōala bē kwalaaatin, ɔ kō hele bē yalē kpa dede bē fī sua nūn anūn bē 'nwanndi a, anūn bē nwōn gua su b'a bōta bōta.

¹⁷ Efēzi amma, Zufō o, m'ō tī man Zufō o, bē kwalaa bē kō tī ejōle sō'n, esulo kō han bē. Ese bē kō man yē Mūn Zozi anyūnzō kpa. ¹⁸ Bē dōn mō bē falī bē nwōn bē manlīn yē Mūn'n, bē ba bē kan bē nyōlīe ete'n-mō bagua nūn anūn. ¹⁹ Menian'n-mō dōn mō anūn bē yī jiliwa'n nōn bē jiliwa kalata'n-mō kō a. Bē kō yala yī menian'n-mō kwalaa anyūnnūn ebele. Bē kō sīsūn bē kō nwun kalata sō'n-mō gua, ɔ tī esika jete mma akpu abulanūn. ²⁰ Anūn kē ɔ kpīnlīn yōlī mō tunmin su nūn anwōnsele su yē Mūn Anwan Ejōle'n telelī nūn anūn.

Efɛzi kulo'n 'ba fannyan

²¹ Ehi anzin, Pɔlv kɔ fua kɛ ɔ 'kpɛ nun Masedwanɩn non Akayi m̄an nun anun ɔ kɔ Zoluzalemɩn. Ehi ka ati, yí nwan: “Sɛ mɩn kɔ mɩn ju elɔ a, ɔ di kɛ mɩn kɔ Lɔmɩn kɔsɩ.”

²² Ehi a, ɔ kɔ sɔan yí mmɔkafɔɛ'n-mɔ anun nnyuan, Timote non Elasiɩ. Nan yí muonun yí Pɔlv, ɔ kɔ ha Azi m̄an nun anun ebele kaan biekun.

²³ Mɛle sɔ'n, yé Mɩn Anwan Ejɔle'n dunman nun, Efɛzi kulo'n kɔ fannyan. ²⁴ Anɩn bian kɔn wɔ ebele, be fele yí Demetiliyusi. ɔ ti junnvɔɛ. ɔ fa jete ɔ bɔ bɔsɩn balasua'n mɔ be fele yí Aateminsi'n sua mma mma. ɔ non bé mɔ be di junman sɔ'n nyan nun esika kpili kpa. ²⁵ Elehɩn kɔn, Demetiliyusi kɔ yia yí menian'n-mɔ non junnvɔɛ ehɩnlin-mɔ. ɔ kɔ fa kɔ tɔ bé nyunnun ke: “Ebia-mɔ, emɔ sɩ ke yé ekpasie'n fi junman ehi. ²⁶ Nan kɔsɩ, like mɔ bian'n mɔ be fele yí Pɔlv yɔ'n, emɔ ti ese emɔ nwun yí. Nán ke Efɛzi ewa angɩnmɩn ɔ, nan Azi m̄an'n kwalaa anun, Pɔlv sɔ'n nanndɩ nun ɔ kan ke amwan'n mɔ menian'n-mɔ sɔ'n, ɔ ti mgban. Menian dɔɩn a le yí ejɔle nun a tɔ nun. ²⁷ Ejɔle sɔ'n kwalaa ke ɔ man yé junman'n tɔ, ese ɔ kwalaa ke ɔ man bɔsɩn kpili Aateminsi sua'n m'ɔ le dunman'n minlin. Bɔsɩn Aateminsi mɔ Azi m̄an nun anun non eyuadɩ nun anun bé kwalaa be sɔ'n, sɔanlan fíí le ngɔ bɔ yí dunman kón!”

²⁸ Mɔ Demetiliyusi hanlin sɔ mɔ be tɩl'n, eya kɔ a, anɩn be le tetian be kan ke: “Efɛzi amma, yé bɔsɩn Aateminsi'n ti kpili o! Efɛzi amma yé bɔsɩn Aateminsi'n ti kpili o!” ²⁹ Ejɔle sɔ'n kɔ fannyan kulo bɔndɩn nun anun. Bé kwalaa be kɔ tu woo be kɔ hyɩn Gayiyusi non Alisitakɩ, bé nwan y'ɔ le lika mɔ be yia be kan bé ngɔhɔa'n. Gayiyusi non Alisitakɩ fi Masedwanɩn m̄an nun. Be ti Pɔlv amanngɩn. Be non yí yê ɔ kɔ yí atɩn'n-mɔ. ³⁰ Pɔlv kulo ke ahan ɔ fite bagua nun anyunnun, nan yé Mɩn menian'n-mɔ a mman man yí atɩn. ³¹ Yí manngɩn mmie-mɔ kɔ bele yí ngalie ke n'ɔ kɔ lika mɔ menian'n-mɔ a yia'n. Yí manngɩn sɔ'n-mɔ fi Azi m̄an nun anun, be di awaa junman.

³² Temɩn sɔ'n, anɩn lika mɔ b'a yia elɔ a yɔ beje beje kpa. Menian mmie-mɔ le tian be kan ejɔle kɔn, anɩn mmie-mɔ kɔsɩ le tian be kan ejɔle fɔfɔle. Bé nun mmie-mɔ dɔɩn nzɩ man like mɔ yí ti yê b'a yia'n bɔbɔ. ³³ Ehi a, be kɔ sɩsɔ ejɔle nun asɩ be kɔ han be kɔ hele Zufɔ bian kɔn. Bian sɔ'n, be fele yí Alegizandɩlɩ. Anɩn Zufɔ'n-mɔ le wowula yí bɩ ke ɔ fite bagua nun anyunnun. Mɔ Alegizandɩlɩ fitelɩ bagua nun anyunnun'n, ɔ kɔ tɔ yí sa ke be gú a diin nán ɔ 'kan ejɔle ɔ kele bé. ³⁴ Mɔ menian'n-mɔ nwunlin ke ɔ ti Zufɔ'n, bé kwalaa bé bɩ kɔ yɔ kɔn be le tian be kan ke: “Efɛzi amma, yé bɔsɩn Aateminsi'n ti kpili o! Efɛzi amma, yé bɔsɩn Aateminsi'n ti kpili o!” Be le etian sɔa dede kɔ yɔ dɔhyɩlɩ nnyuan.

³⁵ Yí be-yue-asɩɛ, kulo nun asɩ kpɔmanfɔɛ'n kɔ yɔ kɔ man be kɔ gua bé ahɩnlin asɩ. Yí nwan: “Efɛzi amma, sɔanlan benin y'ɔ nzɩ man ke Efɛzi kulo'n yê ɔ sisa bɔsɩn kpili Aateminsi sua'n non yí abaaba'n m'ɔ fi nyanmɩansɩ ɔ'a ju nun ɔ? ³⁶ Sɔanlan fíí ngɔala ɔ nzɩ man yí nwɩn akpɩlɩwa. Yí ti, emɔ gú a bé ahɩnlin asɩ nán b'a nzɛɩ man like. ³⁷ ɔ sanlin ke menian'n-mɔ mɔ emɔ non bé a a ewa'n, b'a nwua man amwan sua'n-mɔ anun ninngɛ, ese b'a ngan man bɔsɩn Aateminsi kɔsɩ anwɩn ejɔle etɛ. ³⁸ Sɛ Demetiliyusi non yí junnvɔɛ'n-mɔ kulo ke be sanman sɔanlan an, ɔ le cian mɔ mgbain'n-mɔ tanlan asɩ be di ejɔle ɔ. Anɩn lika mɔ be kwalaa ke be non bé ejɔle'n kɔ nun anɩn! ³⁹ Sɛ Ejɔle biekun wɔ ebele a, anɩn mgbain'n-mɔ yia a, emɔ kɔ fa kɔ tɔ bé nyunnun. ⁴⁰ Afɩ like mɔ y'a yɔ yí ene'n, be kwalaa ke be tɩn yé esɩn ke y'a jasɩ awaa akɔmɩn anun. ɔ sanlin ke, se be bisa yé like mɔ yí ti yê y'a yia nun an, ye ngɔ hɔala man yí nwan tu nán y'a sa yé nun.”

⁴¹ Mɔ kpɔmanfɔɛ'n hanlin sɔ yueli'n, ɔ kɔ man be kɔ sanndɩ.

20

Pɔlv 'ba tu atɪn

¹ Ehi, ɔ yɔli mɔ kulo nun anun gualɪ diin'n, Pɔlv kɔ yia yɛ Min menian'n-mɔ. ɔ kɔ wowula bɛ anwɔnsele, ɔ nun bɛ, bɛ kɔ li ngalɛ, cuein yɛ ɔ hɔli Masedvanɪn mɔn nun ɔ. ² ɔ kɔ nanndɪ ebele mɔn sɔ nun anun ɔ kɔ han ejɔle dɔvɔn ɔ kɔ wowula yɛ Min menian'n-mɔ anwɔnsele. Mɔ Pɔlv wowulalɪ bɛ anwɔnsele yueli'n, ɔ kɔ hɔ Gelesɪ mɔn nun ³ ɔ kɔ li ebele sala nsan. Mele mɔ ahan ɔ fi ebele ɔ 'kɔ Sili mɔn nun'n, bɛ kɔ yɪ yɪ anzɔti ke Zufu'n-mɔ a hɔ yɪ ti ahuan. Ehi a, Pɔlv kɔ yɔ ajɔnlɪn ke ɔ di ke ɔ sa yɪ nzin ɔ sɪn Masedvanɪn mɔn nun. ⁴ Mɔ ɔ 'ba'n, menian mɔ bɛ walɪ somanlɪn yɪ dede bɛ juli Azi mɔn nun'n y'ɔ le Sopatɛɛ m'ɔ fi Belee kulo nun asu mɔ yɪ sɪ y'ɔ le Pilusi'n, Alisitakɪ nun Segundusi mɔ bɛ fi Tesaloninki kulo nun asu'n, Gayiyusi m'ɔ fi Delibɔ kulo nun asu'n nun Timote, Tisiki nun Tolofimɔn mɔ bɛ fi Azi mɔn nun'n. ⁵ Bɛ kɔ li mɔvɔ yɛ nyunnun Tolowasɪ kulo nun asu bɛ le nɔwɔnnde yɛ ebele. ⁶ Mɔ bɛ lili *Pakɪ feti'n yueli'n, mɪn nun Pɔlv yɛ kɔ tu yɛ bu Filipɔ kulo nun asu. Yɛ la asue nyunsɔ dede cɪan nnun nɔn y'a ju Tolowasɪ y'a tu ehɪnlɪn-mɔ. Mɔ yɛ juli Tolowasɪ'n, yɛ lili ebele mɔle kɔn.

Etisusi ewuetinngɛ'n

⁷ Ehi, mɔle'n, yɛ yialɪ yɛ Min alɛ nun anwɔn. Pɔlv kɔ han ejɔle ɔ kɔ hele asɔnɪn mma'n-mɔ. Kemɔ alɛ cɪn an, anɪn ɔ di ke Pɔlv kɔ'n, ɔ kɔ han ejɔle dede bɛ kɔ bɔ kɔ yɔ alimunnun. ⁸ Anɪn kanlannɛ dɔvɔn kpa wɔ awaa nun asu sua'n mɔ y'a yia nun nun anun. ⁹ Mele mɔ Pɔlv 'kan ejɔle'n, anɪn kpafele kɔn tɪ menzele nun anɔvan ɔ le dafɪ kpa. Kpafele sɔ'n, bɛ fele yɪ Etisusi. Etisusi fi awaa'n m'ɔ wɔ sɔ ngɔkɔn ngɔkɔn nsan'n, ɔ kɔ tɔ asi. Bɛ 'kuku yɪ sɔ a, Etisusi a wu. ¹⁰ Ehi a, Pɔlv kɔ ju asɪ ɔ kɔ han yɪ nɔwɔn asɪ ɔ kɔ fa Etisusi yɪ sa sɔ, yɪ nwan: “Nɔn bɛ di yalɛ, ɔ sanlɪn ke ɔ wuli man!” ¹¹ M'ɔ yɔli sɔ'n, Pɔlv salɪ fɔli awaa nun asu. ɔ kɔ bu kpaɔn'n ɔ kɔ li. ɔ kɔ han ejɔle dede alɛ kɔ hɪn. Mɔ alɛ hɪnlɪn'n yɛ ɔ hɔli ɔ. ¹² Kpafele'n dɛ, bɛ nun yɪ 'ba a, anɪn yɪ nyun wɔ sɔ. ɔ man bɛ kwalaa bɛ lɔvɔ cɪcɪlɪ kpa.

¹³ Ehi, Pɔlv kɔ fa bɛ ja nun atɪn'n m'ɔ kɔ kulo'n mɔ bɛ fele yɪ Asɔsɔ nun asu. Yɛ dɛ, yɛ kɔ fɔ meli nun yɛ kɔ li mɔvɔ yɪ nyunnun Asɔsɔ elɔ. Afɪ Pɔlv heleli ke yɛ yɪa ebele nɔn y'a fa yɪ meli nun anun. ¹⁴ Mɔ Pɔlv walɪ tɔli yɛ Asɔsɔ ebele'n nɔn y'a fa yɪ meli nun anun y'a hɔ kulo'n mɔ bɛ fele yɪ Mintilenɪn nun asu. ¹⁵ Yɛ juli Mintilenɪn mɔ alɛ hɪnlɪn'n, yɛ la sɔ dede yɛ kɔ ju kulo'n mɔ bɛ fele yɪ Kio nun anɔvan nun. Alɛ hɪnlɪn biekun, yɛ kɔ ju kulo'n mɔ bɛ fele yɪ Samɔsɔ nun asu. Alɛ hɪnlɪn biekun, yɛ kɔ ju kulo'n mɔ bɛ fele yɪ Minle nun asu. ¹⁶ Afɪ Pɔlv fualɪ ke bɛ ju Efɛzɪ kulo nun asu ebele a, bɛ njinlan man nɔn b'a nga man Azi mɔn nun anun ebele. Ke ɔ kɔ yɔ nɔn ɔ'a ju Zoluzalemɔn kulo nun asu ndɛ *Pantekɔtɔ fetɪ cɪan'n, ehi yɛ anɪn Pɔlv le jɔnlɪn ɔ.

Pɔlv nun Efɛzɪ asɔnɪn nun asu mgbain'n-mɔ 'ba li ngalɛ

¹⁷ Mɔ yɛ juli Minle'n, Pɔlv kɔ tu Efɛzɪ asɔnɪn nun asu mgbain'n-mɔ ngalɛ ke bɛ bɔla a tu yɛ Minle ebele. ¹⁸ Bɛ walɪ juli ebele a, Pɔlv nwan: “ɔ bɔ yɪ bu alimɔvɔ cɪan mɔ n juli Azi mɔn nun anun'n, ke m gbɪnlɪn mɪn nun emɔ yɛ nanndɪlɪ'n, emɔ sɪ. ¹⁹ M'an bɛbele mɪn nɔwɔn yɛ Min esɔɛ nun anun, mɪn tɪtɪ mɪn nyɪn emɔn mɪn sa nun, esɛ Zufu'n-mɔ man n nɔwɔnlɪn amannɪnhunlun. ɔ sanlɪn ke anɪn bɛ kɔ mɪn ti ahuan. ²⁰ Emɔ sɪ ke like m'ɔ tɪ kpa man emɔ'n, m'an va man fɪfɪ m'an via man emɔ. M'an han yɪ kwalaa m'an hele emɔ bagua nun ɔ nun emɔ awulo'n-mɔ anun. ²¹ M'an han m'an hele bɛ mɔ bɛ tɪ Zufu nun bɛ mɔ bɛ tɪ *Gelekɪ'n ke bɛ nɔn bɛ nɔwɔn bɛ kɔci bɛ abalabɔ'n wɔ Nyanmɔn anwɔn esɛ bɛ lɛ yɛ Min Zozi Kilisi bɛ lɪ.

²² “Kɪkaala dɛ, n dɪ ke sɔvanlan mɔ b'a cɪcɪ yɪ ɔ, Wawe Nwannzan-nwannzan'n le cɔvɔn mɪn kɔ Zoluzalemɔn, mɪn nzɪ man ejɔle mɔ ɔ 'ba tu mɪn

ελο ο. ²³ Μο μιν σι nun ala y'ο le κε, kulo biala mo n go ju sv'n, Wawe Nwanzan-nwanzan'n kan kele min κε be le ba tu min fiadi ese min 'ba nwun nyinlinlin. ²⁴ Nan min die, nan min ngvan'n y'ο ti min cinnjun ο. Nyanmian anwunnvoe esie Ejolekpa'n mo ye Min Zozi a fa a wula min sa nun κε m mo n gele menian'n-mo'n, κε ο ko yo nan m'an li junman so'n dede m'an gua yi bu'n, ehi y'ο ti min cinnjun ο.

²⁵ “Sian die, min si κε emo mo m'an tanlan emo afian m'an bo Nyanmian Belemgbin Man nun anwon ejole m'an hele emo'n, emo le ngo nwun man min nyunnun kon. ²⁶ Yi ti, min kan min kele emo ene κε emo anon kon m'ο ko minlin'n, min nzi man yi ejole nun. ²⁷ O sanlin κε Nyanmian afotu'n kvalaatin, m'an tu emo, m'an nva man fi m'an nvia man emo. ²⁸ Yi ti, emo nian be nwon ye ese be nian menian'n-mo kvalaatin mo Wawe Nwanzan-nwanzan nun a fa a wula emo asa nun nun asu kpa. Emo nian Asonin'n mo Nyanmian a man yi kunnun Baa nun a wu a to yi ti ngvan nun asu kpa. O sanlin κε Asonin so'n ti yi muonun yi die.

²⁹ “Min si κε min ko a, menian anwon esulo κε naan bedi 'ba wolv emo afian be fannyan asonin mma'n-mo anon. ³⁰ Emo muonun afian, menian 'ba jasv be kan ato ejole be man dedi mma'n-mo si be sv. ³¹ Yi ti, emo kaci be sisa be nwon. O sanlin κε, kongoe non eyua dede afve nsan, min non wo sv m'an tu emo anon kon biala fvo. Min 'tu emo fvo a, anin min sun.

³² “Afi sian die, min fa emo min wula Nyanmian asa nun. O kvala κε ο man yi anwunnvoe esie ejole'n buka emo, ese emo asa kan aja'n mo ο'a fa ο'a sie be kvalaa mo be ti yi die'n. ³³ Min nyin a mmolv man svanlan fi esika, anaan taladie. ³⁴ Emo muonun si κε n ne min sa n nili junman n nyanlin like mo anin min non min mangvon'n-mo y'a mian yi nwon'n. ³⁵ M'an yo yi so m'an man emo a nwun yi nyunnun non yi nzin'n kvalaatin κε ο fata κε ye di junman sva ye buka ehianfoe'n-mo. Anin ye ti kaci ejole'n mo ye Min Zozi hanlin'n. Yi nwan: ‘Se e fa man an, salie wo nun tala mo be le fa be man wo'n.’ ”

³⁶ Mo Polv hanlin so yueli'n, ο non be be ko gua be nanngonlonman asi ο ko yo asonin. ³⁷ Be kvalaa be le esuan be ko to Polv nun be ko li ngalie. ³⁸ Alvabo'n m'ο hanlin be'n y'ο le mo Polv hanlin hele be κε be le ngo nwun man yi nwon kon'n. Ehi anzin, be holi guali yi atin dede ο foli meli nun anon.

21

Polv 'ba ho Zoluzalemov

¹ Ehi, mo ye non be ye lili ngalie yueli mo ye sannduli'n, meli'n fal yi foon dede yi non y'ο le lika'n mo be fele yi Kosv'n. Alie hinlin, ye ko tu ye bu ebele ye ko ju lika'n mo be fele yi Lodi'n. Ese ye fi ebele, ye ko ju kulo'n mo be fele yi Patala nun asv. ² Mo ye juli ebele'n, anin meli kon le ko Feninsi man nun. Ye ko fv nun, cuein ye ye holi ο. ³ Ye holi dede mo ye 'mantan Sipolv man'n, mo anin ye gua meli nun anon ye nyin tua yi'n, ye ko sin asue afian kpole man so nun avo asi nan y'a tv ye ti Sili man nun. Ye holi dede mo ye juli kulo'n mo be fele yi Tii nun asv'n, meli'n ko si asi. Afi anin ebele y'ο di κε be yi nun ninng'e'n be gua ο. ⁴ Ye ko nwun ye Min menian, ye ko li mole kon be nwon ebele. Wawe Nwanzan-nwanzan'n ko man be ko han be ko hele Polv ke n'ο ko Zoluzalemov. ⁵ Nan mo ye lili mole kon yueli mo ye 'ko'n, be non be yi non be mma'n-mo, be kvalaa be ko ho ye atin egua dede kulo'n tiba. Ye ko gua ye nanngonlonman asi jenvie nun avan ye ko yo asonin. ⁶ Ye voli asonin yueli mo ye lili ngalie'n, ye ko fv meli nun anon ye be sal holi awulo ο.

⁷ Ye ko tu ye bu Tii ebele, ye non y'ο le kulo'n mo be fele yi Ptolemayisi nun asv. Mo ye juli ebele'n, ye holi bisali anianman'n-mo ahin ye ko li cian kon be

nwɔn ebele. ⁸ Mɔ alíe hɔnlɔn'n, ye kɔ sa ye kɔ fɔ meli nɔn anun, yé nwan y'ɔ le kulo'n mɔ be fele yí Sezale nɔn asɔ. Mɔ ye juli ebele'n, ye kɔ sike Filipɔ m'ɔ bɔ Ejɔlekpa'n kpaye nɔn awulo. Filipɔ wɔ menian nsɔ'n mɔ Zoluzalemɔn elɔ asɔnɔn'n kpali bé nɔn anun bie. ⁹ Anɔn Filipɔ le mma mmalasua muan nnan. Mma mmalasua muan nnan sɔ'n-mɔ di Nyanmian kpɔman.

¹⁰ Ye lili kɔ yɔ elesan kɔn ebele. Temɔn sɔ'n, kpɔmanfɔe belenzua kɔn fi Zude mân nɔn ɔ kɔ a. Bian sɔ'n, be fele yí Agabisi. ¹¹ Ɔ walɔ tɔli yé a, ɔ kɔ le Pɔlv beletɔ'n. Ɔ kɔ fa kɔ hyɔ yí muonun yí sa nɔn yí ja'n-mɔ. Yí nwan: “E'nwun ejɔle mɔ Wawe Nwannan-nwannan'n le kan'n: ‘Sɔnlan'n m'ɔ le beletɔ ehi'n, Zufɔ'n-mɔ mɔ be wɔ Zoluzalemɔn elɔ'n, be 'ba hyɔ yí sa nɔn yí ja'n-mɔ sɔa be fa yí be wula bé mɔ be nzɔ man Nyanmian nɔn asa nɔn.’”

¹² Mɔ Agabisi hanlɔn sɔ mɔ ye tɔli'n, ye nɔn anianman'n-mɔ mɔ be wɔ Sezale ebele'n, ye kɔ han ye kɔ hele Pɔlv ke n'ɔ kɔ Zoluzalemɔn. ¹³ Mɔ ye hanlɔn sɔ'n, nán Pɔlv a bua yé ke: “Ɔ yɔ se mɔ emɔ le sun be man mín nwɔn bubu mín ɔ? Se be 'ci mín sa nɔn mín ja, anaan se be 'kun mín bɔbɔ wɔ yé Mɔn Zozi dunman nɔn an, m'an bɔbɔa mín nwɔn.”

¹⁴ Kemɔ ye hanlɔn ngo ye hanlɔn njun mɔ Pɔlv a ndie man'n, ye yacili yí. Ejɔle mɔ ye hanlɔn'n y'ɔ le ke: “Mɔ yé Mɔn kulo'n, man ɔ y'ɔ sɔ!”

¹⁵ Mɔ cian kaan'n mɔ ye lili yí ebele'n yueli'n, ye kɔ sesie yé nwɔn ye kɔ fa Zoluzalemɔn atɔn'n. ¹⁶ Mɔ ye 'kɔ'n, yé Mɔn menian'n-mɔ mɔ be wɔ Sezale ebele'n mmie-mɔ nɔn yé yé ɔ hɔli ɔ. Mɔ ye juli elɔ'n, be nɔn yé kɔ hɔ kɔ sike bian kɔn. Bian sɔ'n, be fele yí Mɔnnasɔn. Ɔ fi Sipɔlv mân nɔn. Ɔ falɔ yí nwɔn manlɔn yé Mɔn a hye.

Pɔlv 'ba hɔ fua Zɔaki anwɔn

¹⁷ Mɔ ye juli Zoluzalemɔn ebele'n, anianman'n-mɔ sɔli yé nɔn kanlanman kpa. ¹⁸ Mɔ alíe hɔnlɔn'n, Pɔlv nɔn ye kɔ hɔ Zɔaki awulo elɔ. Ye 'kɔ a ju a, anɔn asɔnɔn nɔn asɔ mgbain'n-mɔ a yia ebele. ¹⁹ Pɔlv kɔ bisa bé ahɔn yé junman'n kwalaa mɔ Nyanmian a li wɔ bé mɔ be ti man Zufɔ nɔn afian'n, ɔ kɔ sɔsɔ sɔ ɔ kɔ han yí kwalaa ɔ kɔ hele bé.

²⁰ Mɔ Pɔlv anwan tɔli'n, be kɔ yi Nyanmian aye, ese bé nwan: “Nian, anianman, Zufɔ akpu kɔ yɔ nye nye a fa bé nwɔn a man yé Mɔn. Nan kusɔ, bé mala ejɔle'n te ti bé cɔnnjin. ²¹ B'a han b'a hele Zufɔ sɔ'n-mɔ ke, e 'kele like a, e kan kele Zufɔ'n-mɔ kwalaaatin mɔ be gugua mân mân'n-mɔ asɔ'n ke be káci bé nzin be sí Moyizɔ mala'n, nán be kpe bé mma'n-mɔ mmian nɔn, ese nán be di Zufɔ'n-mɔ mala'n-mɔ asɔ. ²² Ye 'yɔ se? Afi, yí biala, be 'ti ke a ju ewa. ²³ Yí ti, atɔn'n mɔ ye 'ba hele w'ɔ'n, sɔn sɔ. Ye le menian nnan ewa, b'a bɔbɔa Nyanmian. ²⁴ E nɔn bé hó tú bé nwɔn efian nán tua bé ti kale'n maan be nyán atɔn be kpá bé ti'n. Yí die anɔn bé kwalaa be nwun yí ke ato yé b'a li b'a tɔ w'ɔ bu ɔ, nán w'ɔ muonun e di *Moyizɔ mala nɔn asɔ. ²⁵ Nan bé mɔ be ti man Zufɔ mɔ b'a fa bé nwɔn b'a man yé Mɔn Zozi'n, ejɔle mɔ yé nwan selɔ yí nwɔn, mɔ ye heleli ye hanlɔn ye heleli bé'n y'ɔ le ke nán be di anwan sɔ naan, nán be di naan nɔn yí moja'n nɔn cunmun, ese nán be yɔ satɔlifɔe nyɔle.”

²⁶ Ehi a, Pɔlv nɔn menian nnan sɔ'n-mɔ kɔ hɔ. Mɔ alíe hɔnlɔn'n, Pɔlv nɔn bé be kɔ bɔ bé efian etue nɔn abɔ. Mɔ be bɔli yí bu'n, Pɔlv kɔ hɔ Nyanmian awulo elɔ ɔ kɔ hele cian mɔ be 'gua efian etue nɔn abɔ be yi bé nɔn kɔn biala ati tee'n.

Zufɔ'n-mɔ 'ba hyɔ Pɔlv Nyanmian awulo nɔn anun

²⁷ Ehi, be bɔli efian etue nɔn abɔ dede mɔ ɔ 'ju yí cian nsɔ'n, Zufɔ'n-mɔ mɔ be fi Azi mân nɔn'n kɔ nwun Pɔlv Nyanmian awulo nɔn anun. Be kɔ wowula bagua nɔn abɔ be kɔ hyɔ Pɔlv. ²⁸ Anɔn be le tetian be kan ke: “Izalaye amma, emɔ bála a buka yé o! Yé sa a han sɔnlan'n m'ɔ nanndɔ nɔn ɔ kan ejɔle ete ɔ tia Izalaye

mân'n, Moyizi mala'n non Nyanmian awulo'n. Eɛe be nían, ɔ'a man bé mɔ be ti man Zufu nun a wɔɔ Nyanmian awulo nun anun ɔ'a man efian a han lika nwannzan-nwannzan ehi!"

²⁹ Anun be le kan sɔ, ɔ sanlin ke be nwunlin Tolofimɔn m'ɔ fi Efɛzi'n non Pɔɔ kulo nun anun. Be jonlin ke anin Pɔɔ a fa yí a wɔɔ Nyanmian awulo nun anun.

³⁰ Kulo bɔndin nun anun kɔ fannyan. Yí bê o, yí fama o, menian'n-mɔ kɔ tu woo. Be kɔ sɔ Pɔɔ be kɔ fa yí Nyanmian awulo nun anun be kɔ fite be kɔ tɔtɔ anɔan nun anun ebele ala. ³¹ Anun be le kpɔnnde be kun Pɔɔ, nán ngalie a tu Lɔmɔn nzalafu'n-mɔ kpain nun elɔ ke Zoluzalemɔn kulo bɔndin'n le sɔ. ³² Ebele ala, ɔ kɔ hohuan nzalafu'n-mɔ non bé mgbain'n-mɔ anɔan be kɔ kpɔ bagua'n. Mɔ bagua'n nwunlin nzalafu'n-mɔ non bé kpain'n, be kɔ yaci Pɔɔ ebúe.

³³ Ehi a, nzalafu kpain'n kɔ hyɔn kɔ kpunngɛ Pɔɔ, ɔ kɔ man atin ke be gúa yí sa ngɔnzɔngɔnzɔ nnyuan. Mɔ be guali yí sa ngɔnzɔngɔnzɔ'n, nzalafu kpain'n kɔ bisa yí sɔanlan ehɔle kɔn m'ɔ ti'n ɔ non like mɔ ɔ'a yɔ'n. ³⁴ Mɔ nzalafu kpain'n 'bisa Pɔɔ ejɔle'n, anin bagua nun anun menian'n mmie-mɔ le tetian be kan ejɔle kɔn, anin mmie-mɔ kɔsu le tetian be kan ejɔle fɔfɔle. Nzalafu kpain'n nnwun man ejɔle nun ati non yí bu, afi ebele a yɔ beje beje. ɔ kɔ man atin ke be non Pɔɔ hɔ nzalafu'n-mɔ lika mɔ be wɔ elɔ. ³⁵ Pɔɔ non be hɔli mɔ be fu esikalie'n, nzalafu'n-mɔ kɔ fa yí be sa sɔ. ɔ sanlin ke ebúe mɔ bagua nun a bu yí'n, ɔ'a man yí nwɔn a bele yí. ³⁶ Afi anin bé kwalaa be si yí sɔ be le tetian be kan ke: "Be hún yí! Be hún yí!"

³⁷ Ehi, mele mɔ be 'fa Pɔɔ be wɔɔ sua nun anun'n, ɔ kɔ bisa nzalafu kpain'n ke: "Asɔ mɔn kwalaa ke mɔn nyan atin mɔn kan ejɔle mɔn kele wɔ ɔ?"

Mɔ Pɔɔ hanlin sɔ'n, nán nzalafu kpain nun a bisa yí ke: "E kan Gelekɔ anie ɔ? ³⁸ Ezipiti mân nun anun sɔanlan ehi mɔ ɔ'a bɔ mân elesan asɔ ewa, m'ɔ non kodiawu akpu nnan b'a bɔ bé ti ewâ nun anun elɔ'n, nán yí y'ɔ le wɔ ɔ?"

³⁹ M'ɔ bisa sɔ'n, nán Pɔɔ a bua yí ke: "N dɔ Zufu, b'a wɔ mɔn Silisi kulo'n mɔ be fele yí Talisi nun asɔ. Kulo sɔ'n mɔ b'a wɔ mɔn sɔ'n le dunman. Yí ti, man mɔn atin maan n gán ejɔle n géle bagua'n."

⁴⁰ Mɔ Pɔɔ hanlin sɔ'n, nzalafu kpain'n kɔ man yí atin. Ehi a, Pɔɔ kɔ jinlan esikalie nun asɔ ɔ kɔ tu yí sa ɔ kɔ hele bagua'n. Mɔ be guali diin'n, Pɔɔ kɔ kuku yí nɔan sɔ ɔ kɔ han yí *alamein anie nun anun ɔ kɔ hele bé. Yí nwan:

22

Pɔɔ 'ba sa yí nun

¹ "Anianman mmelenzua non mɔn sɔ-mɔ, emɔ tíe ejɔle'n mɔ mɔn 'ba han mɔn kele emɔ kikaala mɔn sa mɔn nun'n".

² Mɔ menian'n-mɔ tɔli ke Pɔɔ le juɔ alamein anie nun anun ɔ kele bé'n, be kɔ gugua didiin biekun kpa. Ehi a, Pɔɔ nwan: ³ "N dɔ Zufu. B'a wɔ mɔn Talisi, Silisi mân nun, nan Zoluzalemɔn ewa yê b'a ta mɔn ɔ. Mɔn mɔn'n y'ɔ le Gamalie. ɔ a hele mɔn yé nan-mɔ mala'n kpa bɔkɔɔ. Mɔn Nyanmian ejɔle'n, be nva man be ngan man ngɔhɔa ke ene kɔsu emɔ kwalaaatin nva ngan man ngɔhɔa'n. ⁴ N geleli bé mɔ be nanndi yé Mɔn atin nun asɔ nun ahɔɔwa n gunlun bé. N cilɔ mmelenzua non mmalasua n guali bé fiadi. ⁵ *Tɛɛyɔfɔe kpain'n non Izalaye mân nun asɔ mgbain'n-mɔ di mɔn adanzie. Be manlin mɔn kalata ke n gó n dú anianman Zufu'n-mɔ mɔ be wɔ Damasi kulo nun asɔ elɔ'n. Mɔn tu bé a, anin n jí bé mɔ b'a fa bé nwɔn b'a man yé Mɔn mɔ be wɔ ebele'n m mála Zoluzalemɔn m mán be pínnin bé.

⁶ "Ehi, anin mɔn ja wɔ nun mɔn ka kaan mɔn ju Damasi. Mɔ be 'kɔ a bɔ kɔ yɔ senze jinlan'n, kɔnmgba ala, dɔɛin, kanlannie kɔn fi nyanmiansɔ. Yí ta m'ɔ le

ta'n, ɔ kɔ ta kɔ si kɔ yia mín. ⁷ N gɔ fin asɔ. Mɔn 'tie a, anɔn anɔie kɔn le kan kele mín ke: 'Sɔlv Sɔlv, nzuke ati yê ε le kele mín ahɔlvwa ɔ?'

⁸ "Mɔ n dɔli anɔie sɔ'n, nán m'an bisa ke: 'Wó nwan ɔ, yé Mɔn?'

"Nán anɔie nɔn a bua mín ke: 'Mín Zozi mɔ n vi Nazaletɔ'n yê ε le kele mín ahɔlvwa ɔ.' ⁹ Anɔn mɔn nɔn menian yê ye le kɔ ɔ. Be nwunlin kanlannɔie'n, kɔsv b'a ndɔ man sɔanlan'n m'ɔ le kan ejɔle'n kele mín nɔn anɔn'n.

¹⁰ "Mɔ yé Mɔn hanlɔn sɔ'n, nán m'an bisa yí ke: 'Yê Mɔn, nzu y'ɔ di ke mɔn yɔ ɔ?'

"Yí nwan: 'Jasv, kɔ Damasi. E ju elɔ a, yí kwalaa m'ɔ di mɔ ε yɔ'n, Nyanmɔian 'ba man be kele wó.'

¹¹ "Mɔ yé Mɔn anɔvan tɔli'n, mín manngɔn'n-mɔ mɔ anɔn mɔn nɔn bé ye le kɔ Damasi'n, be kɔ sɔ mín sa be kɔ li mín taataa. ɔ sanlɔn ke, kanlannɔie'n m'ɔ talɔ'n sinlɔn mín nyɔn'n.

¹² "ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɔn bian kɔn wɔ Damasi ebele, be fele yí Ananiasɔ. Ananiasɔ tɔ sɔanlan m'ɔ felɔ Nyanmɔian ese ɔ di yí mala nɔn asv. Damasi ebele Zufɔ'n-mɔ kwalaaatin de yí di. ¹³ Ananiasɔ walɔ tɔli mín an, yí nwan: 'Mín nianman Sɔlv, man wó nyɔn'n tíke!' ɔ hanlɔn sɔ nɔn ala, mín nyɔn'n kɔ tike n gɔ nwun yí. ¹⁴ Mɔ mín nyɔn'n tikeli'n, yí nwan: 'Yé nan-mɔ Nyanmɔian nɔn a li mɔva a yɔ wó ke ε nwún like m'ɔ kulo'n, ε nwún sesefovε baa kɔnmgb'a'n, ε tí yí nɔvan nɔn ejɔle. ¹⁵ Afɔ, like mɔ a nwun yí ɔ nɔn ejɔle mɔ a ti'n, ɔ di ke ε di yí nwun adanzɔie ε kele menian'n-mɔ kwalaaatin. ¹⁶ Kɔkaala mɔ a ti ejɔle'n sɔva'n, n'ε nwɔnnde kón. Yí ti, sun fele yé Mɔn, jasv maan be sɔnɔn wó nán a nyan wó ete nɔn anwɔn face.'

¹⁷ "Ehɔ anzin, n gɔ sa n gɔ hɔ Zoluzalemɔn. Elehɔn kɔn, anɔn mɔn yɔ asɔnɔn Nyanmɔian awulo ebele nán m'an hɔn elalie. ¹⁸ Elalie nɔn anɔn, n gɔ nwun yé Mɔn, ɔ kɔ han kɔ hele mín ke: 'Kan wó nwɔn fi Zoluzalemɔn ewa jasv, ɔ sanlɔn ke mín nwɔn ejɔle'n mɔ ε 'ba han kele bé'n, be ngɔ le be ngɔ li man.'

¹⁹ "Mɔ yé Mɔn hanlɔn sɔ'n, mín nwan: 'Yé Mɔn, be sɔ yí yuein ke anɔn mɔn kɔ asɔnɔn sua'n-mɔ anɔn mɔn cɔ bé mɔ b'a le wó b'a li'n mɔn man be gua bé fiadi be fin bé mgbele. ²⁰ Temɔn mɔ be 'kun wó adanzɔfovε Etiennɔn'n, n jin yí bv bie. N nelɔ bé mɔ be hunlɔn Etiennɔn'n n dɔli nɔn nán m'an le bé taladi'e'n-mɔ m'an tila.'

²¹ "Mɔ n ganlɔn sɔ'n, nán yé Mɔn a han a hele mín ke: 'Kɔ, afɔ mɔn kulo ke mɔn sɔvan wó mɔva maan ε kɔ bé mɔ be ti man Zufɔ'n-mɔ anwɔn.' "

Pɔlv 'ba hele yí nwɔn ke ɔ ti Lɔmɔn sɔanlan

²² Ehɔ, Pɔlv hanlɔn ejɔle'n Zufɔ'n-mɔ tieli dede m'ɔ juli ebele'n, be kɔ sɔ etetian sv. Bé nwan: "Be hún sɔanlan sɔ'n be yí yí ebele! ɔ nze nvata man ke ɔ nyan ngvan!"

²³ Anɔn be le kpo be tv bé taladi'e'n-mɔ anwunno ese anɔn be le tu nvutule'n.

²⁴ Ehɔ a, nzalafv kpain'n kɔ man atɔn ke be fá Pɔlv be wólv sua nɔn anɔn be fín yí mgbele maan ɔ hán like ati mɔ Zufɔ'n-mɔ le tetian yí kɔmɔn anɔn'n. ²⁵ Nan mɔ be cicili Pɔlv mɔ be 'ba fin yí mgbele'n, ɔ kɔ bisa nzalafv'n m'ɔ sie nzalafv eya kɔn mɔ anɔn ɔ wɔ ebele'n ke: "Asv atɔn wɔ nɔn ke be fín *Lɔmɔn sɔanlan kɔn mɔ b'a mmu man yí fɔv'n mgbele ɔ?"

²⁶ Mɔ Pɔlv bisali nzalafv'n m'ɔ sie nzalafv eya kɔn'n kosuan sɔ'n, nzalafv'n kɔ nwanndi kɔ tv bé kpain'n, yí nwan: "Yaaa, nian ejɔle mɔ ahan ε hyɔhyɔvɔn ba'n. Kanngv bian sɔ'n ti Lɔmɔn sɔanlan."

²⁷ Mɔ nzalafv kpain'n tɔli yí sɔva'n, ɔ kɔ kpo Pɔlv ɔ kɔ bisa yí ke: "Kan yí yuein kele mín, asv Lɔmɔn sɔanlan y'ɔ le wó ɔ?"

M'ɔ bisali kosuan sɔ'n nán Pɔlv a bua yí ke: "Yuo, Lɔmɔn sɔanlan y'ɔ le mín."

²⁸ Mɔ Pɔlv hanlɔn sɔ'n, nzalafv kpain kukuli yí nɔvan sv a, yí nwan: "Mín die, dede mɔ mɔn 'kaci Lɔmɔn sɔanlan'n, n dualɔ kalε kpili kpa."

Mɔ nzalafu nun anwan tɔli'n, Pɔlv kusu nwan: "Mín diɛ, bɛ 'wɔ mín an, anin n di Lɔmɔn sɔanlan."

²⁹ Mɔ Pɔlv hanlin sɔ'n, ebele ala, bé mɔ anin bɛ lɛ bisa Pɔlv kosuan'n kɔ hyɔin bé nzin. Kemɔ nzalafu kpain'n nian an, Pɔlv ti Lɔmɔn sɔanlan'n, esulo kɔ han yí. ɔ sanlin kɛ ɔ man bɛ guali yí sa ngɔnzɔngɔnzɔ.

Pɔlv 'ba fite Izalayɛ mgbain'n-mɔ anyunnun

³⁰ Kemɔ anin nzalafu kpain'n kulo kɛ ɔ nwun like fɔ́ɔn mɔ yí ti yê Zufu'n-mɔ lɛ tɔn Pɔlv esɔan'n, alíe hɔnlin an, nzalafu kpain'n kɔ man bɛ kɔ yi Pɔlv asa ngɔnzɔngɔnzɔ'n. ɔ kɔ man atin kɛ tɛɛyifɔɛ mgbain'n-mɔ nɔn Izalayɛ mgbain'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ di ejɔlɛ'n yía. Bɛ yialí a, ɔ kɔ fa Pɔlv kɔ fite bé nyunnun.

23

¹ Ehi, Pɔlv kɔ tɔ yí nyin ɔ kɔ nenian bé kwalaa mɔ bɛ di ejɔlɛ'n, yí nwan: "Anianman-mɔ, dede mɔ ɔ 'ju enɛ'n, mɔn yɔ ajɔnlin kɛ mín enanndiɛ nun anwɔn buli man ebɔn wɔ Nyanmian anyunnun." ² Mɔ Pɔlv hanlin sɔ'n, *tɛɛyifɔɛ kpain'n mɔ bɛ fele yí Ananiasí'n kɔ man atin kɛ bé mɔ bɛ mantan Pɔlv'n fín yí nwan nun asɔ. ³ Ehi a, Pɔlv kɔ han kɔ hele yí kɛ: "Nyanmian muonun yê ɔ 'fín wɔ. E nwun wɔ a ɛ nwan tale mɔ b'a han yí ayile fufue ɔ! E ti ebele ɛ lɛ nian mala nun anwɔn ɛ bua mín ndɛɛ, kusu ɛ san mala nun anwɔn ɛ man atin kɛ bɛ fín mín nwan nun asɔ!"

⁴ Mɔ Pɔlv hanlin sɔ'n, bé mɔ bɛ mantan yí ebele'n nwan: "Ee! E lɛ bɔ Nyanmian tɛɛyifɔɛ kpain'n nwan amgba!"

⁵ Mɔ Pɔlv tili yí sɔ'n, yí nwan: "Anianman-mɔ, mɔn nzi man kɛ tɛɛyifɔɛ kpain'n ɔ. Afi ɔ wɔ Ehele Ejɔlɛ nun anun kɛ: 'E ngɔ han man wɔ mân kpain'n anwɔn ejɔlɛ ɛtɛ.'"

⁶ Kemɔ Pɔlv si kɛ bé mɔ bɛ lɛ di ejɔlɛ'n mmie-mɔ ti *Falisifɔɛ, mmie-mɔ kusu ti *Sadusifɔɛ'n, ɔ kɔ tian nun bé nyunnun ebele. Yí nwan: "Anianman-mɔ, n di Falisifɔɛ, mín si-mɔ ti Falisifɔɛ. Nan kemɔ mɔn de mɔn di kɛ bé mɔ b'a wu'n 'ba tinngɛ'n, yí ti yê bɛ lɛ bua mín ndɛɛ ɔ."

⁷ Mɔ Pɔlv hanlin sɔ'n, akpɔlɔwa kɔ tɔ Falisifɔɛ'n-mɔ nɔn Sadusifɔɛ'n-mɔ afian, bɛ kɔ bu bé nwɔn nun. ⁸ ɔ sanlin kɛ Sadusifɔɛ'n-mɔ lɛ keke kɛ ewuetinngɛ nɔn man ebele, ɛsɛ nyanmiansɔ mmɔfɔɛ nɔn wawɛ'n-mɔ kusu nɔn man ebele. Nan Falisifɔɛ'n-mɔ diɛ, bɛ de bɛ di kɛ ninngɛ sɔ'n-mɔ wɔ ebele. ⁹ Bɛ kɔ fannyan ejɔlɛ nun anun. Mala nun asɔ mgbain'n mmie-mɔ mɔ bɛ wɔ Falisifɔɛ'n-mɔ anun'n kɔ jasɔ kɔ jinlan, bé nwan kɔ kpi ejɔlɛ nun anun kpa. Bé nwan: "Yɛ nnwun man like ɛtɛ mɔ sɔanlan ehi a yɔ ɔ. E 'su yí akpɔlɔwa a, wawɛ bie anaan nyanmiansɔ bɔfɔɛ kɔn a han ejɔlɛ a hele yí!" ¹⁰ Kɛ ejɔlɛ'n sili yɔli yí'n, nzalafɔɛ'n-mɔ kpain'n suloli yí nzin. ɔ jɔnlinlin kɛ bé menian sɔ'n nyan Pɔlv a, bɛ 'titi yí nun. Yí ti, ɔ kɔ man yí nzalafɔɛ'n-mɔ atin kɛ bɛ hó yí Pɔlv menian'n-mɔ afian elɔ bɛ nɔn yí sá wɔlɔ sua nun anun.

¹¹ Mɔ ejɔlɛ'n yɔli sɔ'n, yí kɔngɔɛ m'ɔ tian yí nnyuan'n, yé Mɔn kɔ yi yí nwɔn kɔ hele Pɔlv. Yí nwan: "Pɔlv, bɔ mɔndɔnlin! A li mín nwɔn adanzɛ Zoluzalɛmɔn ɛwa, ɔ di kɛ ɛsɛ ɛ di mín nwɔn adanzɛ Lɔmɔn elɔ."

Zufu'n-mɔ kulo kɛ bɛ kun Pɔlv

¹² Ehi, mɔ alíe hɔnlin'n ngelemɔ, Zufu'n-mɔ kɔ hɔ Pɔlv ati ahuan. Bɛ kɔ han ndâ kɛ sɛ b'a ngun man Pɔlv a, bɛ nni man like ɛsɛ bɛ nɔn man nzue. ¹³ Bé mɔ bɛ hɔli Pɔlv ati ahuan'n, bɛ tala menian abulanan. ¹⁴ Bɛ kɔ hɔ kɔ tɔ tɛɛyifɔɛ mgbain'n-mɔ nɔn Izalayɛ mgbain'n-mɔ, bé nwan: "Y'a han ndâ kɛ ɔ di kɛ yɛ kun Pɔlv kwalaa nán y'a li like. ¹⁵ Yí ti, kɔkaala diɛ, ɛmɔ mgbain'n-mɔ kwalaaatin, ɛmɔ hó nwún nzalafu kpain'n anwɔn. ɛmɔ hán héle yí kɛ ɔ mán Pɔlv bála ɛmɔ aja sɔ maan ɛmɔ nían yí ejɔlɛ nun anun yuein kpa. Yí diɛ, Pɔlv fi elɔ dede mɔ ɔ 'ju ɛmɔ anyunnun ebele'n, anin y'a sesie yé nwɔn y'a hun yí."

¹⁶ Mɛɛ mɔ bɛ 'kan Pɔlv ati ahuan ejɔle sɔ'n, yí nianman balasua nun awa belenzua kɔn kɔ ti. ɔ kɔ hɔ sua nun anun ɛɔ ɔ kɔ hɔ kɔ yí Pɔlv anzɔti. ¹⁷ Pɔlv kɔ fɛɛ nzalafu'n-mɔ mɔ bɛ sie nzalafu ɛya kɔn nun asu kpain'n kɔn. Yí nwan: “Fa kpafɛɛ ɛhi kɔ nzalafu kpain nun anwɔn ɛɔ. ɔ 'kan ejɔle ɔ kele yí.”

¹⁸ Mɔ Pɔlv anwan tɔli'n, nzalafu'n m'ɔ sie nzalafu ɛya kɔn'n kɔ fa kpafɛɛ'n ɔ nɔn yí kɔ hɔ bɛ kpain nun anwɔn ɛɔ. Yí nwan: “Kpain, Pɔlv mɔ b'a tu yí fiadi nun a fɛɛ mɔn ɔ a han ɔ'a hele mɔn kɛ n vá kpafɛɛ ɛhi m mɛɛ wɔ́, nán ɔ 'kan ejɔle ɔ kele wɔ́.”

¹⁹ Mɔ nzalafu'n hanlɔn sɔ yueli'n, bɛ kpain'n kɔ sɔ kpafɛɛ nun asa ɔ nɔn yí bɛ kɔ ti bɛ nwɔn. ɔ kɔ bisa kpafɛɛ'n kɛ: “Nzɔv ejɔle diɛ yê ɛ kulo kɛ ɛ kan kele mɔn ɔ?”

²⁰ ɛhi a, kpafɛɛ'n kɔ susɔ ejɔle sv, yí nwan: “Zufu'n-mɔ anwan a sɛ bɛ nwɔn. Bɛ 'ba a tu wɔ́ bɛ sɛɛ wɔ́ kɛ ɛhinman ɛ fá Pɔlv ɛ fíte bɛ mgbain'n-mɔ anyunnun maan bɛ nían yí ejɔle nun anun yuein kpa. ²¹ Sɛ bɛ ba a tu wɔ́ a, n'ɛ tɛ bɛ sv. ɔ sanlɔn kɛ, bɛ nun abulanan nɔn yí nzin a hɔ Pɔlv ati ahuan b'a han ndâ kɛ sɛ bɛ hunlɔn man yí a, bɛ nni man like ɛsɛ bɛ nɔn man nzue. Kíkaala diɛ, b'a bɔbɔa bɛ nwɔn a yue, nan wɔ́ yê bɛ lɛ nwɔnndɛ wɔ́ ɔ.”

²² Mɔ nzalafu kpain'n tɔli ejɔle'n sua'n, ɔ kɔ han kɔ hele kpafɛɛ'n kɛ n'ɔ kan ejɔle sɔ'n kele sɔanlan fíí, nan ɔ hɔ awulo.

Bɛ nɔn Pɔlv 'ba hɔ kɔnmanna Felisi aja sv.

²³ M'ɔ yɔli sɔ'n, nzalafu kpain'n kɔ fɛɛ yí nzalafu'n-mɔ anun nnyuan mɔ bɛ sie nzalafu ɛya ngɔkɔn ngɔkɔn'n. Yí nwan: “ɛmɔ hɔhuan nzalafu ɛya nnyuan anwan, menian abulasu mɔ bɛ fu ɛkpanngɔ nɔn menian ɛya nnyuan mɔ bɛ tu aɔ. ɛmɔ kokuan bɛ nwan yue a, ɛmɔ kwalaa sésie bɛ nwɔn nán bɛ hɔ Sazale ɛnɛ kɔngɔɛ dɔɛ ngɔanlan. ²⁴ ɛmɔ sésie ɛkpanngɔ kɔn bɛ mán Pɔlv, nán bɛ fá yí kɔnlɔn-ngɔnlɔn bɛ hɔ fá yí wúla kɔnmanna Felisi asa nun.” ²⁵ Mɔ nzalafu kpain'n hanlɔn ɛhi heleli bɛ'n, ɛsɛ ɔ kɔ hele kalata kɔ tu sv. Yí nwan:

²⁶ Kɔnmanna Felisi,

Mɔn Kulodɔ Liziasɔ yê mɔn kele kalata ɛhi mɔn nwan wɔ́ ɔ. Mɔn 'bisa wɔ́ ahɔn.

²⁷ Like ati m'ɔ man mɔn kele wɔ́'n y'ɔ le kɛ Zufu'n-mɔ a hyi sɔanlan ɛhi mɔ m'an fa yí m'an beɛ wɔ́'n. Tɛmɔn mɔ ahan bɛ 'kun yí'n yê mɔn nɔn mɔn menian'n-mɔ hɔli leli yí ɔ. ɔ sanlɔn kɛ m'an ti kɛ ɔ ti Lɔmɔn sɔanlan. ²⁸ Kɛmɔ afi mɔn kulo kɛ mɔn nwun like ati mɔ Zufu'n-mɔ le tɔn yí ɛsɔan'n, mɔn nɔn yí kɔ hɔ bɛ mgbain'n-mɔ aja sv. ²⁹ Mɔ m'an nwun yí nun'n y'ɔ le kɛ bɛ mala nun anwɔn ejɔle ati yê b'a tɔn yí ɛsɔan ɔ. ɔ yɔli man like ɛtɛ mɔ yí ti ɔ di kɛ bɛ tu yí fiadi anaan bɛ kun yí ɔ. ³⁰ Nan mɔ bɛ yɔli mɔn anzɔti kɛ Zufu'n-mɔ a hɔ yí ti ahuan bɛ kulo kɛ bɛ kun yí'n, ɛbeɛ ala, n gɔ fa ajɔnlɔn kɛ mɔn 'fa yí mɔn beɛ wɔ́. M'an bɔ bɛ mɔ b'a tɔn yí ɛsɔán nun amannɛ kɛ sɛ bɛ nɔn yí le ejɔle a, anɔn bɛ tɔ wɔ́ ɛɔ.

³¹ ɛhi, kɛ bɛ kpain'n kpɔnlɔn heleli bɛ'n, nzalafu'n-mɔ kɔ fa Pɔlv kɔngɔɛ bɛ nɔn yí kɔ hɔ kulo'n mɔ bɛ fɛɛ yí Antipatilisi nun asu. ³² Mɔ alíɛ hɔnlɔn'n, nzalafu'n-mɔ mɔ bɛ nanndi asi'n kɔ sa kɔ hɔ Zoluzalemɔn. Bɛ mɔ bɛ fu mgbannngɔ'n nɔn Pɔlv kɔ hɔ. ³³ Mɔ bɛ juli Sezale ɛbeɛ'n, bɛ mɔ bɛ fu mgbannngɔ'n kɔ fa kalata'n nɔn Pɔlv kɔ wula Kɔnmanna Felisi asa nun. ³⁴ Kɔnmanna Felisi kɔ kɔnnga kalata'n. M'ɔ kɔnngalɔ yueli'n, ɔ kɔ bisa Pɔlv líka mɔ bɛ wɔli yí'n. Mɔ Pɔlv hanlɔn heleli yí kɛ ɔ fi Silisi mân nun'n, ³⁵ Felisi nwan: “Bɛ mɔ bɛ nɔn wɔ́ le ejɔle'n 'ba a, n gɔ bisa wɔ́ kosuan.” ɛhi a, Felisi kɔ man atɔn kɛ bɛ fá Pɔlv bɛ síɛ belemgbɔn Elɔdi sua nun anun ɛɔ.

24

Zufu'n-mɔ 'ba tɔn Pɔlv ɛsɔan

¹ Ehi, cian nnun kɔ sɪn, *tɛɛyɪfɔɛ kpain'n mɔ be fele yɪ Ananiasɪ'n muonun kɔ a Sezale. ɔ 'ba a, ɔ nɔn Izalaye mɔn nɪn asɔ mgbain'n mmie-mɔ ɔ nɔn bian kɔn. Bian sɔ'n, be fele yɪ Tɛɛtulusi. Tɛɛtulusi ti avoka. Be kɔ hɔ be kɔ tɔ kɔnmanna Felisi be kɔ sanman Pɔlv. ² Be kɔ fele Pɔlv nɔn Tɛɛtulusi a tɔn yɪ ɛsvan. Tɛɛtulusi kɔ han kɔ hele kɔnmanna Felisi ke: “Kpain, se ye le anzɔnunjɔ kpa bɔkɔɔ a, ɔ fi wɔ. ɔ sanlɪn ke a li ngele junman a sesie yê mɔn'n kpa a man yê. ³ Lika biala mɔ cian daa ye kɔ sɪn'n, ye bɔ wɔ dunman kpa wɔ junman'n mɔ a li nɪn anwɔn. ⁴ Yɪ ti, mɪn ndɔa man yɪ tɪndun mɪn nzɛci wɔ alaje. Nan kɔsv, mɪn 'sele wɔ ke ɛ mɔn yê tɛmɔn kaan, wɔ ti anun kpa'n dunman nun nɔn ɛ tɪe yê ejɔle'n.

⁵ “Ejɔle sɔ'n y'ɔ le ke sɔanlan ehi, y'a nwun yɪ ke ɔ ti man sɔanlan kpa fɪi sva. ɔ a fa Zufɔ'n-mɔ kwalaa mɔ be wɔ asɪe nɪn asɔ nɪn ati'n-mɔ ɔ'a kpokpula sv. ɛse ɔ ti Nazaletɪ amma fâ nɪn asɔ kpain. ⁶ Tɛmɔn mɔ ahan ɔ 'gua Nyanmɪan awulo nɪn efian'n yê ye hyɪlɪ yɪ ɔ. [Yê nwan ye 'nɪan yê mala nɪn anwɔn ye bua yɪ ndɛɛ. ⁷ Nan nzalafɔ kpain Liziasɪ kɔ a anwɔnsele sv kpa kɔ le yɪ fi yê sa nun. ⁸ M'ɔ leli yɪ yuelɪ'n, yɪ nwan bé mɔ be nɔn Pɔlv le bie'n, be bála wɔ ja sv.] Se wɔ muonun ɛ bisa yɪ a, ɛ 'ba nwun yɪ ke yɪ nwɔn ejɔle'n mɔ ye le kan'n kwalaa ti ananhɔle.”

⁹ Mɔ Tɛɛtulusi anɔan tɔli'n, Zufɔ'n-mɔ kwalaa anɔan kɔ yɔ kɔn. Bé nwan: “Mɔ Tɛɛtulusi a han'n ti ananhɔle.”

Pɔlv 'ba sa yɪ nɪn wɔ Felisi anyunnun

¹⁰ Ehi, kɔnmanna Felisi kɔ man Pɔlv atɪn ke ɔ jɔjɔ. Pɔlv jasɔli a, yɪ nwan: “Kpain Felisi, mɪn sɪ ke nɔn ɛne bie ɔ, ejɔle m'ɔ kɔ tɔ mɔn ehi anun'n, ɛ di. Yɪ ti, se mɪn fite wɔ nyunnun mɪn sa mɪn nɪan an, mɪn kunnun ndɪ man mɪn. ¹¹ Wɔ muonun ɛ kwalaa ɛ finfin nɪn ɛ nɪan, n vi atɪn m malɪ n juli Zoluzalemɔn ke mɪn 'ba a sv Nyanmɪan'n, ɔ ndala man cian bulu ɔ nɔn nnyuan. ¹² B'a mma a ndɔ man mɪn ke anɪn mɪn nɔn sɔanlan le su akpɔlvwa Nyanmɪan awulo nɪn anun, anaan ke m'an man menian a jomgbo asɔnɪn sua'n-mɔ anun, anaan kulo nɪn anun. ¹³ Like mɔ yɪ ti yê menian ehi-mɔ le tɔn mɪn ɛsvan'n, se be bisa bé a, be ngɔala be ngele man. ¹⁴ Nan mɔ mɪn sɪ'n y'ɔ le ke yê nan-mɔ Nyanmɪan'n yê mɪn sv yɪ ɔ. Atɪn'n mɔ mɪn nanndɪ sv mɪn sv yɪ'n yê bé mɔ be le tɔn mɪn ɛsvan'n fele yɪ Nazaletɪ amma fâ nɪn ɔ. Ejɔle'n kwalaa mɔ b'a hele wɔ *Moyizɪ mala kalata'n nɔn *mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ diɛ nɪn anun'n, mɪn de mɪn di. ¹⁵ N ne anyɪndasɔe Nyanmɪan anwɔn ke bé muonun be le yɪ'n. Anyɪndasɔe sɔ'n y'ɔ le ke Nyanmɪan 'ba man bé mɔ bé ti anun ti kpa'n, ɔ nɔn bé mɔ bé ti anun ti man kpa'n, bé kwalaa be fi ewue nɪn be 'tinnge. ¹⁶ Yɪ ti yê Nyanmɪan nɔn menian'n-mɔ anyunnun, mɪn sie tile nɔn b'a ndu man mɪn nyunnun.

¹⁷ “ɔ man n gɔli n nili afɔɛ kɔ yɔ nye nye mɔ mɪn 'sa mɪn ba Zoluzalemɔn'n, mɪn nɔn esika walɪ mɔ mɪn 'fa mɪn bɔka mɪn mɔn nɪn anun menian'n-mɔ, ɛse mɪn yɪ tɛɛ mɪn man Nyanmɪan. ¹⁸ Tɛmɔn mɔ anɪn n wɔ Nyanmɪan awulo nɪn anɪn mɔ Zufɔ'n-mɔ walɪ'n, be walɪ tɔli mɪn ke anɪn mɪn tu mɪn nwɔn efian. Nan b'a mma a ndɔ man mɪn ke anɪn mɪn jomgbo. ¹⁹ Tɛmɔn sɔ'n, anɪn Azi Zufɔ mmie-mɔ wɔ ebele. Se be nɔn mɪn le ejɔle a, ahan Azi Zufɔ sɔ'n-mɔ yê ɔ di ke be ba wɔ ja sv be 'ba a sanman mɪn ɔ. ²⁰ Se kɔsv tɛmɔn mɔ be feleli mɪn mgbain'n-mɔ aja sɔ'n, bé nwan m'an yɔ like ɛte, yɪ ti y'ɔ man m'an nyan amannɪe a, anɪn ɛmɔ mɔ be gua ɛwa'n, be hán. ²¹ Ejɔle kpɔle kɔn yê n dianlɪn nɪn n ganlɪn yɪ bé afian ebele ɔ. Mɪn nwan: ‘Ewuetinnge nɪn ati yê ɔ man ɛne ɛmɔ le bua mɪn ndɛɛ ɔ!’ ”

²² Ehi, mɔ Pɔlv anɔan tɔli'n, kemɔ kɔnmanna Felisi sɪ yê Mɪn Ejɔlekpa nɪn anɪn ejɔle yuein yuein'n, ɔ kɔ tu ejɔle'n ɔ kɔ sie ɔ kɔ man be kɔ sanndi. Yɪ nwan: “Se kpain Liziasɪ ba a, n gɔ bua ɛmɔ bie.”

²³ M'ò yòlì sò'n, Felisi kò han kò hele nzalafu kpain'n m'ò nian Pòlv sù'n kè ò tó yí fiadi. Nan kòsò ò mán Pòlv atin maan yí manngon'n-mò bála a fua yí nwon ése be nían yí líka.

Pòlv 'ba fite Felisi non yí yí Dulusili anyunnun

²⁴ Ehi anzin, cian kò yò nshan kòn kò sùn, kunnmanna Felisi 'ba a, ò non yí yí Dulusili. Dulusili tí Zufu balasua. Felisi kò man be kò fèlè Pòlv, ò kò tie dedi'n m'ò di kè be nyan yí wò yé Mún Zozi Kilisi anun nún anwòn ejòlè'n mò anun ò lè kan'n. ²⁵ Nan kemò anun Pòlv lè kan amanmuo sese, bé nwon ye esíe non nde ebua'n m'ò lè ba nún anwòn ejòlè'n, esulo kò han Felisi, yí nwan: “Pòlv, ene dié'n tí kpa sò. Yí tí, cùn wó nzin. Mún nyan alaje a, mún 'ba fèlè wó biekun.”

²⁶ Ò yò dede a, anun Felisi a man b'a fèlè Pòlv ò non yí be jòjò. Afí yí ajònlín nún an, ò bu yí kè Pòlv b'a wula yí nvòka maan ò yaci yí nún.

²⁷ Ehi, afue kòkòlè nnyuan kò sùn, kunnmanna fufòlè kò a kò kaci Felisi. Kunnmanna sò'n, be fèlè yí Pòlvsiyusi Fesitusi. Nan mò Felisi 'kò'n, ò kò yaci Pòlv fiadi sua nún anun, afí ò ngulo man kè Zufu'n-mò bò yí dunman ete.

25

Pòlv kulo kè be di yí ejòlè'n Sezaa aja sv

¹ Mò Fesitusi walí juli ebele mán nún anun'n, yí cian nshan, ò fi Sezale ò kò hò Zoluzalemòn. ² Zoluzalemòn ebele tseyifue mgbain'n-mò non Izalaye mán nún asu mgbain'n-mò kò sanman Pòlv kò man Fesitusi. ³ Be kò sele Fesitusi be kò bütò yí kè ò yáci maan be non Pòlv bála Zoluzalemòn. Ò 'ba yò sò'n, anun b'a hò Pòlv ati ahuan, yí dié be nyan yí a, anun be kun yí atunnun. ⁴ Mò be hanlín sò'n, nan Fesitusi a bua bé kè Pòlv la fiadi Sezale elò yê ò ngò hye man, yí muonun ò 'ba sa kò Sezale. ⁵ Ehi a, yí nwan: “Se swanlan sò nún a yò ete nán emò kulo kè be sanman yí a, anun emò mgbain'n-mò mán ye hó Sezale nán be sánman yí elò.”

⁶ Fesitusi lili kò yò cian mòcòve anaan cian bulu ala bé afian ebele yê ò salí hòlì Sezale ò. Mò Fesitusi juli Sezale mò alíe hínlín'n, be kò yia. Ò kò man atin kè be fá Pòlv be bála. ⁷ Pòlv 'ju ebele ala, Zufu'n-mò mò be fi Zoluzalemòn be walí'n kò ta kò si kò yia yí be kò tòn yí esvan. Esvan'n mò be tónlín yí'n, se be bisa bé like mò Pòlv a yò nún an, be ngòala be ngele man.

⁸ Mò bé nwan tólí'n nán Pòlv a sa yí nún. Yí nwan: “N vónlín man Zufu'n-mò mala'n, n gualí man Nyanmian awulo nún anwòn efian yê ese n ganlín ejòlè ete n dialí man belemgbín kpain'n.”

⁹ Mò Pòlv hanlín sò'n, kemò Fesitusi kulo kè ò cícì Zufu'n-mò alva'n, ò kò bisa Pòlv kè: “Asu é kulo kè é kò Zoluzalemòn maan ye di ejòlè ehi mún ja sò?”

¹⁰ Mò Fesitusi bisalí kosuan sò'n nán Pòlv a bua yí kè: “Belemgbín kpain nún aja sò yê mún kulo kè ye di ejòlè sò nún ò. Ò sanlín kè mún nwun man like ete mò m'an yò Zufu'n-mò ò, wó muonun a nwun yí sò. ¹¹ Se m'an yò like ete mò yí tí y'ò di kè be kun mún an, yí dié ò njíjì man. Nan se nán yí sò nán esvan mgbán yê bé nwan be 'tòn mún an, yí dié swanlan fíí ngòala ò ndónn man mún ò mman man bé. Yí tí, mún kulo kè ye di ejòlè'n *Lòmòn belemgbín kpain Sezaa aja sò.”

¹² Ehi, mò Pòlv hanlín sò'n, Fesitusi non yí mgbain'n-mò hòlì asule walí a, yí nwan: “Se wó nwan bé lí ejòlè'n Sezaa aja sò a, ò tí man ete. É 'ba hò yí ja sò.”

Pòlv 'ba fite Agilipa non yí yí Beleninsi anyunnun

¹³ Ehi, kò yò elesan kòn kò sùn, belemgbín Agilipa non yí yí Beleninsi kò a Fesitusi ahún ebisa Sezale. ¹⁴ Kemò be lili kò yò elenyuan kòn ebele'n, Fesitusi kò susu Pòlv ejòlè'n ò kò hele belemgbín Agilipa. Yí nwan: “Nannan, Felisi a yaci swanlan kòn fiadi sua nún anun ewa ò a hò. ¹⁵ Nan mò n vi ewa n gòlì

Zoluzalemɔn'n, tɛɛyifvɛ mgbain'n-mɔ nɔn Izalayɛ m̄an nɔn asv mgbain'n-mɔ kɔ a kɔ tɔ m̄in, bɛ kɔ sanman sɔanlan sɔ'n kɛ m m̄an bɛ h̄un yí.

¹⁶ “Mɔ bɛ hanlɔn sɔ'n, n̄an m'an bua bɛ kɛ Lɔmɔn amma'n-mɔ diɛ, n̄an kɛ bɛ di bɛ ejɔlɛ nɔn ahi. ɔ sanlɔn kɛ, sɛ bɛ sanman sɔanlan an, ɔ di kɛ bɛ yia bɛ ti sɔanlan sɔ'n kɔsɔ anɔan nɔn ejɔlɛ. ¹⁷ Ehi a, bɛ nɔn m̄in kɔ a ɛwa. M̄in kɔsɔ m'an nne m'an nzie man, alíe h̄unlɔn an, n gɔ man bɛ kɔ fɛlɛ sɔanlan sɔ'n m̄in ja sɔ. ¹⁸ M̄in ti anun an, m̄in nwan Zufu'n-mɔ lɛ ba han kɛ ɔ'a yɔ nyɔliɛ ɛtɛ ɔ'a hun sɔanlan. Bɛ walɔ a, n̄an ehi ejɔlɛ ɔ. ¹⁹ Kannɔv bɛ asɔnɔn nɔn anwɔn ejɔlɛ ɔ nɔn sɔanlan bie, bɛ fɛlɛ yí Zozi, yí kɔsɔ yí nwɔn ejɔlɛ. Zozi sɔ nɔn a wu, Pɔlv kɔsɔ lɛ keke kɛ yí nyɔn wɔ sɔ. ²⁰ M̄in nian ejɔlɛ nɔn an, m̄in nnwun man kɛ m̄in kpɔn m̄in di yí ɔ. N gɔ han n gɔ hele Pɔlv kɛ sɛ ɔ kulo a, anɔn ɔ h̄ó Zoluzalemɔn maan bɛ h̄ó lí ejɔlɛ sɔ nɔn ɛlɔ. ²¹ N ganlɔn an, Pɔlv nwan ɔ kulo kɛ bɛ di yí ejɔlɛ'n belemgbin kpain Sezaa aja sɔ. Yí ti, m'an man atɔn kɛ ɔ há fiadi sua nɔn anun dede ɔ jú cian mɔ m̄in 'fa yí m̄in kɔ belemgbin kpain Sezaa aja sɔ.”

²² Mɔ Fɛsɔtusi anɔan tɔlɔ'n, belemgbin Agilipa nwan: “M̄in kulo kɛ m̄in bɔbɔ muonun m̄in nwun sɔanlan sɔ'n m̄in ti yí nɔan nɔn ejɔlɛ.”

Mɔ belemgbin Agilipa hanlɔn sɔ'n, Fɛsɔtusi nwan: “Ehinman, ɛ 'ba tie yí.”

²³ Ehi, mɔ alíe h̄unlɔn'n, Agilipa nɔn Beleninsi bɛ kɔ sesie bɛ nwɔn faɔn bɛ kɔ a kɔ wɔlv líka mɔ bɛ di ejɔlɛ'n. Bɛ 'ba a, bɛ nɔn nzalafv mgbain'n-mɔ nɔn kulo nɔn asv mgbain'n-mɔ. Fɛsɔtusi kɔ man atɔn kɛ bɛ nɔn Pɔlv bála. ²⁴ Mɔ bɛ nɔn Pɔlv walɔ'n, Fɛsɔtusi kukuli yí nɔan sɔ a, yí nwan: “Belemgbin Agilipa, ɛmɔ kwalaa mɔ ɛmɔ nɔn yé y'a yia ɛwa'n, sɔanlan'n mɔ Zufu'n-mɔ kwalaa a a sanman yí m̄in ja sɔ Zoluzalemɔn ɛlɔ ɔ nɔn ɛwa kɔsɔ'n, mɔ yí yê bɛ lɛ tetian bɛ kan kɛ ɔ fata kɛ bɛ kun yí'n, yí ahi. ²⁵ M̄in diɛ, m'an nian ejɔlɛ nɔn anun an, m̄in nnwun man like ɛtɛ mɔ ɔ'a yɔ mɔ yí ti yê ɔ fata kɛ bɛ kun yí ɔ. Nan kɛmɔ yí nwan bɛ lí ejɔlɛ'n belemgbin kpain Sezaa aja sɔ'n, m̄in kɔsɔ m̄in nwan n gɔ fa yí n gɔ hɔ. ²⁶ Kɔsɔ afi, m̄in nnwun man like ɛtɛ mɔ ɔ'a yɔ mɔ m̄in keke yí nwɔn kalata m̄in kɔ man belemgbin kpain nɔn ɔ. Yí ti, m'an man ɔ'a fite wɔ muonun wɔ belemgbin Agilipa ɔ nɔn ɛmɔ kwalaa anyunnun. Yí diɛ, bɛ bisa yí kosuan yue a, anɔn m̄in nyan bie m̄in keke. ²⁷ Afi, m̄in nnwunlin man kɛ bɛ 'fa sɔanlan mɔ b'a tɔ yí fiadi bɛ fite belemgbin anyunnun an, anɔn bɛ ngele man like f̄ó'n'n mɔ sɔanlan sɔ nɔn a yɔ'n.”

26

Pɔlv 'ba sa yí nɔn wɔ belemgbin Agilipa anyunnun

¹ Ehi, mɔ Fɛsɔtusi hanlɔn sɔ'n, belemgbin Agilipa nwan: “Pɔlv, atɔn wɔ nɔn, sa wɔ nɔn.”

² Pɔlv kɔ tinngɛ yí sa, yí nwan: “Nannan Agilipa, m̄in di yí nwɔn fɛ kɛ ɛnɛ m̄in kwalaa kɛ m̄in fite wɔ nyunnun m̄in kan ɛsɔan'n kwalaa mɔ Zufu'n-mɔ a tɔn m̄in nɔn anwɔn ejɔlɛ. ³ ɔ sanlɔn kɛ ɛ sí bɛ amanmuo'n ɔ nɔn bɛ ninngɛ'n-mɔ anwɔn akpɔlvwa ɛsúe'n kpa bɔkɔɔ. Yí ti, m̄in 'butv wɔ kɛ ɛ sí abutamɔn ɛ tíe m̄in ejɔlɛ'n.

⁴ “Zufu'n-mɔ kwalaaɔn sí m̄in mmatɔnman nɔn, afi m m̄alɔ yí bɔ Zoluzalemɔn m̄in menian'n-mɔ afian ɛlɔ. ⁵ Bɛ sí m̄in a hyɛ yê sɛ bɛ lɛ kan ananhɔlɛ a, ahan bɛ 'kan kɛ yé asɔnɔn fâ'n mɔ bɛ fɛlɛ yí Falisifvɛ'n, mɔ bɛ ejɔlɛ elie yɔ sí'n, anɔn n wɔ nɔn bie. ⁶ ɛnɛ, bɛ lɛ bua m̄in ndɛɛ, ɔ sanlɔn kɛ m̄in susu m̄in ti m̄in gua anɔhɔba'n mɔ Nyanmian bɔlɔ yé nan-mɔ nɔn asv. ⁷ Izalayɛ nvilie bulu nɔn nnyuan'n m'ɔ sɔ Nyanmian kɔngɔɛ nɔn eyua'n, bɛ kɔsɔ bɛ kpɔnndɛ kɛ anɔhɔba'n kpɔn sɔ. Anɔhɔba sɔ'n kɔsɔ dunman nɔn yê Zufu'n-mɔ lɛ kun m̄in ɔ, Nannan Agilipa! ⁸ Nan benin yê ɔ wɔ nɔn, mɔ ɛmɔ nne bɛ nni man kɛ Nyanmian man menian fi ewue nɔn bɛ tinngɛ ɔ?

9 “Mín bábá muonun, n yóli ajónlín kẹ n zín atún ngacile kwalaa asu n dótua menian'n-má kẹ nán bẹ bá Zozi m'ó fi Nazaleti'n dunman fíí kón. 10 N yóli yí sọ wọ Zoluzalemún. Tẹeyífbẹ mgbain'n-má manlín mín yí nwón atún, n júlí yé Mún menian dọwún n gualí bẹ fiadi. Eṣe sẹ bẹ 'kun bẹ a, mún de mún tó nun kẹ bẹ hún bẹ. 11 Tẹmún bie a, mún man bẹ fin bẹ mgbele Zufu'n-má asónún sua'n-má anun, mún mian bẹ kẹ bẹ yáci bẹ dedi'n m'ó wọ yé Mún Zozi anun'n bẹ tó. Ekpọ kpilí'n má mún kpọ bẹ nún dunman nun, mún kọ dede mán ehúnlín-má anun, mún kọ mún kele bẹ ahólúwa kulo'n má bẹ tí sù'n-má asu.

12 “Ehi, *tẹeyífbẹ mgbain'n-má kọ man mún tunmin eṣe bẹ kọ man atún yé cuein, mún nwan y'ó le Damasi. 13 Nan má n valí atún'n má mún 'kó'n, bẹ bọlú kọ yọ senzejinlan, nannan Agilipa, kanlanníe kún fi anwunno, yí eta m'ó ta'n, ó tala senze'n. Kanlanníe sọ'n kọ ta kọ si kọ yia mún nún bẹ má anún mún nún bẹ, yé le kó'n. 14 Yé kwalaa yé kọ fin asi. Mún 'tie a, anún aníe kún le bisa mún Ebele aníe nún anun kẹ: ‘Sọlú, Sọlú, nzuke ati yé é le kele mún ahólúwa ó? É ngọ huala man mún nún kpínmgbín.’

15 “Má aníe'n hanlín sọ'n, nán m'an bisa kẹ: ‘Wó nwan ó, yé Mún?’

“Má m misalí kosuan sọ'n, nán yé Mún a bua mún kẹ: ‘Mín Zozi yé é le kele mún ahólúwa nún ó. 16 Nan jasú jinlan. M'an yí mún nwón m'an hele wó maan é yó mún akúva, é di mún nwón adanzíe kele ehúnlín-má kẹ a kpín a nwun mún ené'n, eṣe like biekun má mún 'ba yí mún kele wó'n, kan yí nwón ejọle kele bẹ. 17 Mún 'ba le wó fi Zufu'n-má nún aníe bú nga'n-má asa nun. Ó sanlín kẹ mún 'ba súan wó bẹ afian 18 maan é tike bẹ nyín bẹ fi awosin nún anun bẹ ba kanlanníe nún anun, bẹ fi Satan tunmin nún abú bẹ jasú bẹ ba Nyanmian anwún. Sẹ bẹ de mún bẹ di a, bẹ 'nyan bẹ ete nún anwún face ó nún líka wọ bẹ má bẹ tí Nyanmian díe nún afian.’

19 “Ehi, nannan Agilipa, m'an ngwala man mún ja nun jinlan like'n m'ó fi nyanmiansu nún anyunnun. 20 Nan n nilí mva m mọlú ejọle sọ'n n gelelí Damasi amma, eṣe m mọlú n gelelí Zoluzalemún kọsú amma, Zude mán nún anun líka kwalaaatín, ó nún mán ehúnlín-má kẹ bẹ káci bẹ abalabó'n bẹ fá bẹ nwón bẹ mán Nyanmian, bẹ bó bala m'ó kele kẹ bẹ asítanlan nún a kaci. 21 Ehika ati yé Zufu'n-má a a tó mún sọ mele má anún n wọ Nyanmian awulo nún anun má bẹ nwan bẹ 'kun mún nún ó. 22 Nan Nyanmian a sisa mún dede ó'a ju ené, ó man n jin ewa mún di adanzíe mmatúnman kwalaa nún mgbain kwalaa anyunnun. Like má Moyizí nún mgbómanfúe'n-má hanlín yí ejọle kẹ ó le ba'n, like sọ nún anwún ejọle dein yé mún kan nún ó. 23 Afi, Moyizí nún mgbómanfúe'n-má hanlín kẹ *Kilisi'n 'ba nwun yí nyunnun, yí dein y'ó fi ewue nun ó 'di mva tinngé ó, eṣe ó 'bọ kanlanníe'n m'ó man bẹ nyan ngwan nún anwún ejọle ó kele yé mán'n nún mán ehúnlín-má.”

24 Má Pólú anwan wọ sọ ó le sa yí nún'n, Fesitusi kọ tian, yí nwan: “Pólú, wó tí a seci! Nwunman'n má é sí yí kpilí nún a man wó tí a kpe yí nwón!”

25 Má Fesitusi hanlín sọ'n, nán Pólú a bua yí kẹ: “Kpain, mún tí seculí man. Nan ejọle'n má mún kan'n tí ananhóle eṣe yí ehan sọ ó. 26 Belemgbín Agilipa muonun sí ejọle sọ'n-má. Sẹ mún kan an, mún nzulo man yí nzín. Ó sanlín kẹ, ejọle sọ'n-má fíí nún man yí nyín, eṣe nán awosin nun yé b'a fia b'a lí ó. 27 Nannan Agilipa, ejọle'n má mgbómanfúe'n-má hanlín'n, asu é nne é nni man ó? Mún sí kẹ é de dí!”

28 Má Pólú hanlín ehi'n, belemgbín Agilipa nwan: “Pólú, é de dí kẹ kíkàala mókún é kwalaa kẹ é yọ maan mún kaci Zozi Kilisi súanlan?”

29 Má belemgbín Agilipa hanlín sọ'n, Pólú nwan: “Sẹ kíkàala ó, sẹ ewa asu tẹmún nyé ó, mún sele Nyanmian kẹ nán ó yọ wó ngúnmun, nan bẹ kwalaa má bẹ wọ ewa bẹ le tie mún ené'n, bẹ káci Zozi Kilisi menian kẹ m'an kaci yí'n. Kọsú, nán man bẹ gua bẹ sa ngónzóngónzọ kẹ b'a gua mún'n!”

³⁰ Mə Pəlv anvan təl'n, belemgbin Agilipa, kənmanna Fəsitusi, Beleninsi nən bé mə be nən bé titi təbılı nən anwən'n kə jasv jasv. ³¹ Bə həlı asule a, be kə han yí bé afian elə kə: “Svanlan sə'n yəlı man like m'ə di mə kə kun yí anaan be tv yí fiadı ə.”

³² Əhi a, belemgbin Agilipa kə han kə hele Fəsitusi kə: “Sə nán kə svanlan sə'n nwan be nən yí hó Sezaa aja sv a, ahan ə di kə be yaci yí nun.”

27

Bə nən Pəlv 'ba hə Ləmən

¹ Əhi, mələ mə bé nwan ye fú meli ye hó Ləmən'n, be kə fa Pəlv nən bé mə b'a gua bé fiadı'n mmie-mə be kə wula nzalafv kpain kən asa nun. Nzalafv sə'n, be fəle yí Zuliyusi. Ə sie nzalafv əya kən. Bé nzalafv fâ dıe'n li “Belemgbin Sezaa Fâ” ² Cıan'n juli a, ye kə fv meli kən anun. Meli sə'n fi kulo'n mə be fəle yí Adalaminti nən asv. Yé əhələ nən anun, ə di kə meli'n jejinlan Azi mən nən anun kulo'n-mə mə meli lika wə'n. Ye nən Alisitakı m'ə fi Masedvanın mən nən anun kulo'n mə be fəle yí Tesaloninki nən asv'n y'ə həlı ə.

³ Əhi, mə alie hınlın'n, ye kə ju kulo'n mə be fəle yí Sidən nən asv. Mə ye juli ebele'n, Zuliyusi kə man Pəlv atın kə ə hó fúa yí manngvən'n-mə anwən yé like mə ə'a mian yí nwon'n, yí manngvən'n-mə kuala kə be fa be man yí. Zuliyusi tı svanlan m'ə nıan Pəlv sv kanlanman kpa. ⁴ Mə ye fi Sidən ebele ye tuli yé bə'n, ye kə sın Sipəlv asue afian kpələ nən anvan. Ə sanlın kə anın anwənman'n tu si yé. ⁵ Ye kə kpə jenvie'n m'ə mantan Silisi nən Panfili mən'n. Ye kə ju Lisi mən nən kulo'n mə be fəle yí Mila nən asv. ⁶ Mə ye juli ebele'n, anın meli kən fi Ezipiti mən nən kulo'n mə be fəle yí Alegızanndili nən asv ə le kə Itali mən nən. Nzalafv kpain Zuliyusi kə man ye kə fv nun.

⁷ Əhi, meli'n mə ye fvı nən'n kə bete-bete. Ə man ye lili kə yə elənun kən asue nın anyınsv dede mə ye 'ju kulo'n mə be fəle yí Sinindi anvan nən'n, ye fəli kpa. Ə sanlın kə anın anwənman'n le jıjı yé. Yı ti, y'a ngvəla man ebele jinlan. Ye kə sın Keletı mən'n m'ə tı asue afian kpələ nən abv ası. Ebele mantan kulo'n mə be fəle yí Salımone'n. ⁸ Ye le efə ye san asue'n dede ye kə ju lika kən. Lika sə'n, be fəle yí “Meli lika Mgbakpa”, ə mantan kulo'n mə be fəle yí Lase'n. ⁹ Ye hyelı ebele svnman yé asue nın anyınsv əhələ'n yəlı esulo. Ə sanlın kə anın bocie təmən'n mə be cı əhəe nın a sın. ¹⁰ Əhıka ati, Pəlv kə kannzv bé. Yı nwan “Ebia-mə, mın nıan an, atın etue əhi 'ba yə esulo. Ə sanlın kə meli'n nən ninngə'n m'ə wə nın nın anwən 'ba han kpa. Yé muonun bəbə, sə Nyanmıan a nni man yé nzin an, ye 'wu.” ¹¹ Əjələ sə'n mə Pəlv hanlın nın a njian man nzalafv kpain'n. Nan nunhan mə svanlan'n m'ə kan meli'n nən svanlan'n m'ə le meli'n hanlın'n, sv yé ə lili ə. ¹² Ebele lika mə meli'n-mə jinlan'n tı man lika kpa fəsıe nın anun. Yı ti, bé dəvən mə be wə meli nın anun nın anvan yəlı kən kə be fi ebele be hó be jı kulo'n mə be fəle yí Feninkisi nın asv. Feninkisi tı Keletı mən nın anun kulo. Ebele lika mə meli'n-mə jinlan nın anyın kaci ngvə nən senze atəle nən sələ nən senze atəle. Ebele yé fəsıe nın anun ahan ə di kə ye jinlan ə.

Anwənman kpili'n

¹³ Əhi, anwənman kaan bie fi ngvə elə ə kə fita. Mə anwənman sə'n fital'n, bé nwan anın əjələ fıı. Bə kə fola meli'n səhe'n, meli'n kə tu yí bə ə kə san Keletı mən nın asue nın anvan kəkə kpa. ¹⁴ Kaan cə, huuu, anwənman kpili kən fi Keletı mən nın anun ə kə fita jenvie nın anyınsv. Anwənman sə'n, be fəle yí “Elakılən”.

¹⁵ Anwənman'n kə bəlı meli nın abv. Bə bıı meli nın an, ə nyə man ye. Anın ə di kə ye yaci yé nwon nın ye man anwənman'n. ¹⁶ Anwənman'n kə bəlı meli nın abv ye kə sın asue afian kpələ kən abv ası. Asue afian kpələ sə'n, be fəle

yí Koda. Koda leli anwɔnman'n kaan manlin yé. Anin elee kɔn sota meli nun anzin. Elee sɔ'n, se emian ba a yê be fa ɔ. Ye felɩ kpa nán yé sa a han yí. ¹⁷ Bé mɔ be di meli nun anun junman'n kɔ fɔla elee'n meli nun anun. Mɔ be fɔlali elee'n, be kɔ fa nyanman be kɔ susɔ meli nun afian maan ɔ kɔ yɔ kunngun. Kemɔ be sulo ke meli'n kɔ nyɔɔn Libi mân nun asue nwan anyɔvan nun asɔ'n, be kɔ yaci tabɔa nɔnnɔe'n m'ɔ sota yí nzin nun anun, anwɔnman'n yê anin ɔ nɔn yé le kɔ ɔ. ¹⁸ Ke anin asutue'n le kpɩn tu si yé'n, mɔ alíe hɩnlɩn'n, be kɔ ju meli nun anun ninng'e-n-mɔ bie be kɔ gua jenvie nun anun. ¹⁹ Esee mɔ alíe hɩnlɩn biegun'n, be mɔ be di meli nun anun junman'n, bé muonun be kɔ ju meli nun anwɔn ninng'e-n-mɔ be kɔ gua jenvie nun anun. ²⁰ Yí cian kɔ yɔ nye, eyua nvi man, nzalama nda man, ke asutue'n la sɔ nun ala'n. Afɩ sian diɛ, yé nyɩn ta nun ke ewue yê ye le ba wu ɔ.

²¹ ɔ 'ba yɔ sɔ'n kɔsɔ, anin ye lili like a hye kpa. Ehi a, Pɔlv kɔ jaso kɔ jinlan bé afian. Yí nwan: “Mín manngɔn-mɔ, ahan emɔ tieli mín maan ye halɩ Keleti. Se ye halɩ ebele a, ahan y'a nnwun man yale y'a nzeci man ninng'e. ²² Nan kikaala diɛ, emɔ tíla bé ahɔnlɩn. Sɔanlan fíí ngɔ wu man, nan meli nun ala yê ɔ 'nwan ɔ. ²³ Afɩ ene kɔngɔe, Nyanmian mɔ n di yí sɔanlan mɔ mɩn sɔ yí'n, yí bɔfɔe'n kɔn walɩ mín nwɔn. ²⁴ Yí nwan: ‘Pɔlv, n'e sulo! ɔ di ke e fite belemgbin kpain nun anyunnun. Nyanmian a tie wɔ mmɔtɔe'n. Wɔ dunman nun, Nyanmian 'ba man bé kwalaa mɔ be nɔn wɔ gua meli nun anun'n nyan ngɔan.’ ²⁵ Ehi ka ati, mín manngɔn-mɔ, emɔ tíla bé ahɔnlɩn. ɔ sanlin ke mɩn de Nyanmian mɩn di. Ejɔle'n mɔ ɔ'a han ɔ a hele mín'n, ɔ 'kpɩn sɔ. ²⁶ Nan kɔsɔ, asue afian kpɔle kɔn asɔ yê ye 'yue ɔ.”

Meli'n 'ba nyɔɔn

²⁷ Ehi, ke asutue'n mantanlin yé meli'n tango tango ebɔ asue'n mɔ be fele yí Adiliyatiki nun asɔ'n, yí cian bulu ɔ nɔn nnan ahi. Mɔ ɔ 'kɔ kɔ yɔ almunnun'n, ɔ kɔ yɔ bé mɔ be di meli nun anun junman'n ke be ka kaan be tɔ etin. ²⁸ Nyanman'n mɔ be fa be susu be nwun lika mɔ asue nun abɔ kɔ ɔ ju'n, be kɔ tɔ be kɔ gua asue nun anun. Nyanman sɔ'n, bulale wɔ yí ti. Be susuli a, be kɔ nwun ke yí bɔ ti metɩ abulasan ɔ nɔn nsɔ. Be halɩ bé nyunnun kaan an, esee be kɔ susu yí biegun. Be kɔ nwun ke yí bɔ ti metɩ abulaa ɔ nɔn mɔcɔe. ²⁹ Be sulo ke yé meli'n kɔ fɔ ebɔe sɔ. yí ti, be kɔ gua sehe nnan asue nun anun meli nun abɔ ati. Anin be le selee ke alíe hín nde-nde. ³⁰ Kannɔ anin be le kpɔnnde atɩn be fi meli nun anun be nwanndi. Be kɔ jula elee'n mɔ emian ba a be fa nun asue nun anyɩnsɔ. Be 'bisa bé a, bé nwan be 'ju be yɔ meli nun anyunnun sehe diɛ'n-mɔ kpa. ³¹ Mɔ Pɔlv nwunlin yí sɔ'n, ɔ kɔ han kɔ hele nzalafɔ kpain'n nɔn nzalafɔe'n-mɔ ke: “Se menian ehi-mɔ a ndanlan man meli nun anun an, emɔ nnyan man ngɔan.” ³² Ehi a, nzalafɔe'n-mɔ kɔ kuko nyanman'n-mɔ m'ɔ lile elee nun anun'n, Be kɔ yaci elee'n maan ɔ kɔ hɔ.

³³ Ehi, anin be le nwɔnnde ke alíe hín. Pɔlv kɔ wowula bé kwalaa bé anwɔnsele ke be lí like. Yí nwan: “Emɔ nían, ene ti cian bulu nɔn nnan, yale'n dunman nun, emɔ lili man like. ³⁴ Yí ti, mɩn 'selee emɔ ke emɔ lí like kaan nán b'a nyan anwɔnsele. ɔ sanlin ke, emɔ anun bie fíí anwɔn ngɔ bu man ebɔn.”

³⁵ Mɔ Pɔlv hanlin sɔ yueli'n, ɔ kɔ fa kpaɔn, ɔ kɔ la Nyanmian asɩ bé kwalaa bé nyunnun ebele. M'ɔ lali Nyanmian asɩ ɔ yueli'n, ɔ kɔ bu nun ɔ kɔ li. ³⁶ Mɔ bé kwalaa be nwunlin ke Pɔlv a li like'n, bé kɔsɔ be nyanlin anwɔnsele be lili like. ³⁷ Yé kwalaa mɔ anin ye wɔ meli nun anun'n, ye ti menian eya nnyuan menian abulasɔ ɔ nɔn nsian. ³⁸ Mɔ bé kwalaa be lili like bé kɔ yili'n, be kɔ ju *bele'n be kɔ gua jenvie nun anun maan meli'n kɔ yɔ halu-halu.

³⁹ Ehi, mɔ alíe hɩnlɩn'n, bé mɔ be di meli nun anun junman nun a nnwun man lika'n nzɔle. Nan be 'nian an, anin jenvie'n lika kɔn ti kɔ wɔlv asiɛ nun anun.

Lika sɔ'n ti anyɔvan. Ebele yê bé mɔ be di meli nun anun junman'n kulo ke, se be yɔ nán ɔ yɔ ye a, anin be man meli'n nyɔɔn ɔ. ⁴⁰ Be kɔ foti foti sehe'n-mɔ be kɔ gua jenvie nun anun. Be kɔ yiyi nyanman'n-mɔ kwalaaatin mɔ be sɔ nun be bibili meli nun ati'n. Mɔ be yueli yí yiyi'n, be kɔ munda afela kɔn meli nun anyunnun maan anwɔnman bɔli yí bu. Mɔ anwɔnman'n 'bɔli meli nun abɔ'n, anin ɔ nun bé le kɔ lika mɔ anyɔvan'n wɔ elɔ. ⁴¹ Nan be juli lika kɔn an, meli'n kɔ nyɔɔn. ɔ sanlin ke ebele lika'n ti asue nnyuan ayialie. Meli nun ati'n kɔ nyɔɔn dede ɔ ngwala man yí bu tu fí. Mgbaha'n kɔ fin meli nun abɔ ati se se kpa dede ɔ kɔ bubu nun.

⁴² Mɔ nzalafu'n-mɔ nwunlin yí sɔ'n, bé nwan be 'kun bé mɔ b'a gua bé fiadi'n kwalaaatin nán bé nun bie a nyɔ man asue ɔ a nwanndi man. ⁴³ Mɔ be hanlin sɔ'n nán bé kpain nun a totua bé. ɔ sanlin ke ɔ kulo ke ɔ de Pɔlv ati. ɔ manlin atin ke bé mɔ be si asue yɔ'n, be lí mɔa be tɔ asue nun anun. Be yɔ asue be fú fie. ⁴⁴ Ehinlin-mɔ 'ba fu be gugua meli'n tabɔa'n nun yí mgbɔnmgbɔ nun asɔ be kɔ fie. Anin ke ɔ kpɔnlin yɔli mɔ bé kwalaa bé nwɔn kɔnlon-ngɔnlon be fɔli fie nun anin.

28

Maliti mân'n

¹ Ehi, mɔ ye nyanlin yé ti yueli'n, be kɔ han be kɔ hele yé ke asue afian kpɔle'n mɔ ye fiteli sɔ'n li Maliti. ² Ebele menian'n-mɔ kɔ sɔ yé nun kanlanman kpa. Kemɔ anin esue'n le tɔ mɔ eyele wɔ nun'n, be kɔ huan sɔn kpili kpa kɔn. Sɔn kpili sɔ nun anwɔn yê be leli yé kwalaa yé atin ɔ. ³ Mɔ ye gua sɔn nun anwɔn'n, Pɔlv kɔ sisa mmaka mmaka'n-mɔ, yí nwan ɔ 'fa gua sɔn nun anun. Mɔ ɔ 'fa gua nun'n, kannɔ anin owo kɔn wɔ nun. Mɔ sɔn'n wulu-wulu'n hanlin yí'n, ɔ kɔ fite kɔ sinze Pɔlv asa. ⁴ Mɔ ebele menian'n-mɔ nwunlin ke owo'n sinze Pɔlv asa'n, be kɔ han be kɔ hele bé nwɔn ke: “Fɔɔn ke sɔnlan ehi ti kodiawu! Ahan ɔ 'wu asue nun mɔ mɔafɔe ɔ'a nyan yí ti'n, ɔ'a nju man, Nyanmian le bua yí ndee ɔ kun yí.”

⁵ Nan Pɔlv kɔ kpɔnndin owo'n kɔ gua sɔn nun anun. Yí bɔsɔ'n ngɔ yɔ man yí like fí. ⁶ Ehinlin-mɔ die, anin be le nwɔnnde be nian, se Pɔlv asa'n kɔ nwun, anan se ɔ kɔ wu nɔv nun e. Nan be tanlanlin be nwɔnndeli dede mɔ be nian an, ejɔle ete fí mma man yí nzin'n, be kɔ kaci bé nwan. Bé nwan ɔ ti bɔsɔn.

⁷ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anin lika kɔn mantan yé nwɔn ebele. Sɔnlan'n m'ɔ le lika sɔ'n, be fele yí Pubiliyusi. Yí dein yê ɔ ti Maliti mân nun anun ebele alimɔ sɔnlan kpili ɔ. Bian sɔ'n kɔ le yé kanlanman, ese ɔ kɔ sike yé dede cian nsan. ⁸ Temɔn sɔ'n, anin Pubiliyusi asi'n la. ɔ sanlin ke ebunnun a hyi yí, ese abutunman kanlan kɔsɔ a li yí. Pɔlv kɔ hɔ kɔ nian yí bɔsɔ, ɔ kɔ yɔ asɔnlin, ɔ kɔ fa yí sa kɔ sie wuluwafɔe nun asɔ maan yí nwɔn kɔ sa. ⁹ Mɔ bian kpain'n nun anwɔn sali'n, ebele mân nun anun nwuluwafɔe'n-mɔ kɔsɔ kɔ a kɔ man bé nwɔn kɔ sa. ¹⁰ Ehi a, be kɔ kuku yé anwunno. Ye wɔ ebele dede cian mɔ ye 'tu yé bu'n, like biala mɔ ye kwalaa ke ye mian yí nwɔn atunnun'n, Maliti menian'n-mɔ kɔ fa kɔ man yé.

Pɔlv 'ba ju Lɔmɔn

¹¹ Ehi, ye lili sala nsan Maliti mân nun anun ebele. Temɔn mɔ ye 'kɔ'n, ye fɔli Aleɔɔzanndili meli kɔn anun. Meli sɔ'n, be fele yí “Mmɔsɔn nda”. Fɔsɔe nun ati, Mmɔsɔn nda sili asi Maliti mân nun anun ebele. ¹² Mɔ ye tuli yé bu'n, kulo'n mɔ be fele yí Silacuzi nun asɔ yê ye lili mɔa ye juli ɔ. Ye lili cian nsan ebele. ¹³ Ye fi ebele, ye kɔ san asue nun anɔvan ye kɔ ju kulo'n mɔ be fele yí Elezio nun asɔ. Mɔ alie hinlin'n, ngɔa anwɔnman'n kɔ bɔ yí bu ɔ kɔ fita. ɔ man ye lili cian nnyuan atunnun nán y'a ju kulo'n mɔ be fele yí Puzɔlv nun asɔ. ¹⁴ Mɔ ye juli Puzɔlv ebele'n, ye kɔ nwun anianman mmie-mɔ. Bé nwan ye lí mɔle kɔn bé nwɔn ebele. Anin ke ye kpɔnlin ye yɔli mɔ ye juli Lɔmɔn elɔ nun anin. ¹⁵ Nan dede mɔ ye 'ju

Lomun'n, elo anianman'n-mo ko ti ye ngan. Mmie-mo ko a ye atin ele Apiyusi kulo nun asu ebele Gua nun. Mmie-mo kusu ko a ye atin ele kulo'n mo be fele yi Lika Nsan mo be Da nun asu. Mo Polv nwunlin anianman so'n-mo'n, o ko la Nyanmian asi o ko nyan anwonselé. ¹⁶ Mo ye juli Lomun elo'n, be ko man Polv atin ke o ti yi nwun o tanlan o non nzalafu'n m'o sisa yi'n.

Polv 'ba bo Ejolekpa'n kele Lomun amma'n-mo

¹⁷ Ehi mo ye juli Lomun'n, yi cian nsan, Polv ko yia ebele Zufv mgbain'n-mo yi awulo elo. Mo be ti yiali'n, Polv nwan: "Anianman-mo, m'an nze man ye man nun anun elo menian'n-mo sa, m'an ngan man ye nan-mo amanmuo nun anwun ejole ete, kusu b'a hyi min Zoluzalemun elo b'a tu min fiadi ese b'a fa min b'a wula Lomun menian'n-mo asa nun. ¹⁸ Nan mo Lomun menian'n-mo tili min nwan nun ejole yueli'n, be nwan be 'yaci min nun. O sanlin ke, be nwan man like ete mo m'an yo m'o di ke be kun min yi nwun o. ¹⁹ Mo be hanlin so'n, Zufv'n-mo nwan be ndie man. Kemo min kusu min ngulo man ke min tun min man nun esuan'n, min nwan ejole so'n, belemgbin kpain nun aja su ewa ye ye 'di yi o. ²⁰ Anin like ati m'o man m'an fele emo'n, yi ahi. O sanlin ke, soanlan'n mo Izalaye man'n susu yi ti gua yi so'n, yi dunman nun ati ye b'a gua min sa ngonzongonz o ehi o."

²¹ Mo Polv anwan toli'n, be nwan: "Ye sa hanlin man wo ti kalata m'o fi Zude man nun anun. Ese ye nianman'n-mo anun fi fi elo o wali hanlin man wo nwun ejole ete o heleli man ye ewa. ²² Nan kusu ye kulo ke ye ti wo nwan nun ejole ye nwun m'o wo wo kunnun'n. O sanlin ke fa so'n mo e di'n, lika biala, menian'n-mo tu be nyin be sa yi."

²³ Mo be hanlin so yueli'n, be non Polv be ko hele be nwun cian. Mo cian so'n juli'n, be ko a don kpa. Be ko a ko tu Polv yi lika m'o da ebele. O bo yi bu ngelemo dede o ko ju nosuba, Polv ko han Nyanmian Belemgbin Man nun anwun ejole ko hele be. Zozi anwun ejole'n mo b'a hele wo *Moyizi mala nun anun o non mgbomanfoe'n-mo kalata'n-mo anun'n, Polv ko bubu ko hele be. ²⁴ Mo be nwunlin yi so'n, mmie-mo leli Polv anwan ejole'n be lili. Nan mmie-mo kusu die, b'a nne b'a nni man. ²⁵ Kemo afi be afian elo be nwan a nze man be nwun ye be jasoli'n, e 'nwun ejole mo Polv hanlin heleli be'n. Yi nwan: "Ejole'n mo Wawe Nwanzan-nwanzan'n nanndili kpomanfoe *Ezayi asu o hanlin heleli emo mgbain'n-mo'n, kanngu o ti ananhole sakpa! ²⁶ Kpomanfoe Ezayi nwan:

Ko menian ehi-mo anwun nan kan kele be ke:

Emo 'ba tie yi kpa, kusu emo ngo ti man yi bu.

Emo 'ba nian yi kpa, kusu emo ngo nwun man yi.

²⁷ *O sanlin ke menian ehi-mo a kete be ahvnl'n,*

b'a totua be nzv'n ese b'a momuan be nyin'n.

O man be nyin'n nwan man asi,

be nzv'n ndi man ejole nan b'a nwun ngele

b'a kaci be nyin min nwun nan be nwun a sa.

²⁸ "Yi ti, emo nwun yi ke Nyanmian ngalie'n m'o man be nyan be ti'n, ngalie so nun a tu be mo be ti man Zufv'n. Be die, be tie be de Nyanmian be di."

[²⁹ Mo Polv hanlin so yueli'n, Zufv'n-mo 'ko a, anin be le su akpolowa kpa be afian elo.]

³⁰ Ehi anzin, Polv tanlanlin sua'n m'o hayili nun anun ebele dede afue nnyuan. O so be kwalaa mo be kulo ke be nwun yi nwun nun anun. ³¹ O le atin o kan Nyanmian Belemgbin Man nun anwun ejole, ese o bo ye Min Zozi Kilisi Ejolekpa'n o kele menian'n-mo, like fi njji man yi.

ՔՉԼՍ ԿԱԼԱՏԱՆ Մ՛Չ ԻԷԼԷԼԻ ՆՎԱՆԼԻՆ ԼՃՄՈՒՆ ԱՏՈՒՆ ՄՄԱՆ-ՄՉ՝Ն

M'օ wօ nun'n

Nwan swanlan dիe y'օ le Քօլօ? Քօլօ տի Յօօօ, եբե Եօլի Յի Տիլիսի ման նուն կուլօն մօ եբե ֆեօ Յի Տալիսի նուն ասօ. Նան կօսօ, Յօլօզալեմօն Յի եբե տալի Յի յօ սուանլին Էհեօ Էյօլե նուն յօ. Չ կալիլի սուանլան մօ Յի նօնօն տե Յի յօ Յօօօօ-ն-մօ ամանմուօ նուն անուն. Քօլօ հեօլեօ անիմօա Կիլիսի անմա'ն-մօ անօլօԵա. Նան Յի Մին Յօզի Յիլի Յի նօնօն հեօլեօ Յի, յօ ֆեօլեօ Յի կե յօ կալիլի Յի Եօօօօ Եօ եբե մօ եբե տի ման Յօօօօօ-ն-մօ անօն. Քօլօ հօլի Եօլի Էյօլեկօրօն յօ *ԼՅՄՈՒՆ Եեօլեմգին ման նուն անուն կիկա ճօն.

Մեօլե մօ Քօլօ 'կեօլե կալատա էհի'ն, անուն յօ յօ Կօլիտի կուլօ նուն ասօ. Չ կուլօ կե յօ կօ Յօլօզալեմօն, էսե կօսօ յօ կօ ԼՅՄՈՒՆ. Յի տի, յօ հեօլեօ ԼՅՄՈՒՆ անօնի մմա'ն-մօ կե յօ կե Եա եբե նօնօն էլօ յօ կեկեօլե եբե կիկե յօ ԵօԵալա եբե անօնօնօլե.

Քօլօ ան հիե կալատա էհի անուն նսան. Անիմօա կիկա ճիե'ն (Յի տի 1-8), յօ է տե Էյօլեկօրօն նուն անօ. Չ է կան կե մենիան'ն-մօ կօալատին, Յօօօօ օ, եբե մօ եբե տի ման Յօօօօ օ, եբե կօալաա եբե տե էտեօօօ Եօ Նանմիան անյուննուն Յի եբե ճի ֆօօ, Նանմիան սիկօրօ'ն 'կուն եբե (1.18-3.20). Նան Յօզի Կիլիսի մօ յօ'ան Նան ման էտե ֆիլի նուն անօԵօլօման, Յի էԵալե մ'օ Եալի'ն, յօ տուլի Յի էտե'ն-մօ յօ էլեօ Յի տի. Չ ման եբե կօալաա մօ եբե ճի եբե ճի'ն, Նանմիան Եա եբե կե էսեօօօօ (3.21-5.21). Քօլօ է կեօլե նուն Յիեին կե Նանմիան մալան տի կիկե կօրօ, նան կօսօ, կեմօ Յի է ման անօնօնօլե'ն, Յի նգօալա ման սօ ճի. Էհիկա անի, Նանմիան ան նուն Յի նօնօն անօնօնօլե յօ'ան ֆա Յի ՅաԵ Նաննան-նաննան'ն յօ'ան ման Յի ման յօ Եօկա Յի է կալի Նանմիան անմա (Յի տի 6-8).

Կալատա նուն անի 9-11, Քօլօ է կան Յօօօօ ճօն մօ եբե ֆալի ման եբե նօնօն մանլին ման Յօզի նուն էյօլե. Եսե Ե'ան Յի Յօզի ան, Նանմիան ճիե, յօ Յիլի ման Յի մենիան'ն-մօ.

Կալատա նուն անի 12.1-15.13, Քօլօ է կեկեօլե անի մ'օ ճի կե անօնի մմա'ն-մօ սուն սօ եբե Եա ման'ն կանլանման ման եբե մօ եբե ննի ման Նանմիան'ն նուն Յի կե Ե'ան ֆա եբե նօնօն Ե'ան ման Յօզի սակօրօ. Նանհան մ'օ տի աննյուն'ն Յի յօ է եբե մաննյուն էհօլօ'ն. Կալատա նուն անգալիէ նուն, յօ է Եիսա Յի մաննյուն'ն-մօ ճօն մօ եբե Եօ էլօ նուն անի (15.14-16.27).

Ahn ebisa

¹ Մին Քօլօ մօ ն ճի Կիլիսի Յօզի անօ'ան Յի մուն կեօլե կալատա էհի մուն նան անօն էմօ յօ. Նանմիան Կօրօլի ան ֆեօլե մին կե ն գալիլի Յօզի Եօօօօօ, յօ'ան Յի մին կե մ մօ Յի Էյօլեկօրօն.

² Էյօլեկօրօն սօ'ն, Նանմիան մանլին Յի մգԵօմանֆօլե'ն-մօ ֆալի Եօլի անօնօնօն Եա. Չ մանլին եբե հեօլեօ Յի նօնօն էյօլե Յի Էհեօ Էյօլե Նաննան-նաննան նուն անուն.

³ Էյօլեկօրօն սօ'ն, Յի յօ է Յի Յա նուն անօնօն էյօլե'ն. Նանմիան մանլին Յի Յա'ն նանլին կուլօ սուանլան անօնօնօն, եբե Եօլի Յի Եեօլեմգին *Եաճիլի անօնօն նուն անուն. ⁴ Կեմօ յօ տի սուանլան նաննան-նաննան'ն, Նանմիան մանլին յօ ֆի էԵալե նուն յօ տիննգելի ման եբե նանլին կե յօ տի Նանմիան տունին Եա սակօրօ. Յի Յա սօ'ն Յի յօ է Յի Մին Յօզի Կիլիսի. ⁵ Յի ճանման նուն, Նանմիան ան նուն մին նօնօն անօնօնօլե, յօ'ան Յի մին կե ն գալիլի Յօզի Եօօօօօ. Չ'ան սուան մին կե ն յեօլե մենիան'ն-մօ կօալաա մօ եբե ննի ման Նանմիան'ն ման եբե էլօ Յօզի եբե էլի նան եբե նյուն ան սօ Յի. ⁶ Մենիան սօ'ն-մօ, էմօ Եօ եբե նուն Եիե, էմօ մօ Յօզի Կիլիսի ան ֆեօլե էմօ'ն.

⁷ Մուն կեօլե էմօ կօալաա մօ, ԼՅՄՈՒՆ էլօ, Նանմիան կուլօ էմօ էյօլե մօ յօ'ան ֆեօլե էմօ կե եբե կալիլի անօնօնօն մմա'ն. Մին 'Եիսա էմօ անի.

Յի Տի Նանմիան նուն Յի Մին Յօզի Կիլիսի նուն էմօ անօնօն անօնօնօլե, էսե եբե ման էմօ անօն անօն եբե նօնօն.

Քօլօ կուլօ կե յօ կօ ԼՅՄՈՒՆ

⁸ Zozi Kilisi adawɔlɔman, mɪn 'di mɔa mɪn da mɪn Nyanmɪan asɪ wɔ ɛmɔ dunman nun. Ɔ sanlɪn kɛ bɛ kan dedi'n mɔ ɛmɔ le yɪ nɪn anwɔn ejɔlɛ kpa mɔn nɪn anun lɪka kwalaaɪn. ⁹ Nyanmɪan Kpɪli mɔ n ne mɪn ahɔnlɪn kwalaa mɪn sɔ yɪ, mɪn bɔ yɪ Wa nɪn Ejɔlɛkpa'n, ɔ di mɪn adanzɪɛ kɛ mɪn sɛlɛ mɪn man ɛmɔ cɪan daa. ¹⁰ Mɪn sɛlɛ Nyanmɪan kɛ sɪan dɪɛ, sɛ ɔ kulo a, ɔ mɔn mɪn atɪn maan n gɔ n vɔa ɛmɔ anwɔn. ¹¹ Ɔ sanlɪn kɛ mɪn kulo kɛ mɪn nwun ɛmɔ anwɔn sakpa, nɔn mɪn kekele ɛmɔ like maan ɛmɔ nyan Nyanmɪan Wawɛ'n nyɪla'n. ¹² Ɛsɛ bɔbɔ m'ɔ man mɪn kulo kɛ mɪn ba ɛmɔ anwɔn elɔ'n y'ɔ le kɛ sɛ mɪn ba a, anɪn dedi'n mɔ ɛmɔ le yɪ'n, ɔ nɔn mɪn dɪɛ'n mɔ n ne yɪ'n, yɛ kwalaa yɛ fa yɛ wowula yɛ nwɔn anwɔnsɛlɛ.

¹³ Anɪanman-mɔ, ɛmɔ nwɔn yɪ kɛ m'an bu ɛmɔ elɔ ɛwale nɪn anwɔn mgbɔnndan dɔɔn. Nan kɔsɔ m'an nnyan man yɪ nwɔn atɪn dede ɔ'a ju ɛnɛ. Mɪn nwan bɔbɔ mɪn 'ba nɔn mɪn di junman ɛmɔ afɪan elɔ maan mɪn junman'n kɔ yɪ nyunnun kɛ n yɔlɪ yɪ mɔn ɛhɪnlɪn-mɔ anun'n. ¹⁴ Junman m'ɔ tɪ kalɛ m'ɔ la mɪn sɔ'n y'ɔ le kɛ m mɔ Ejɔlɛkpa'n n gɛlɛ bɛ mɔ bɛ nyɪn a tɪ nɔn bɛ mɔ bɛ nyɪn tɪlɪ man'n, bɛ mɔ bɛ sɪ kalata nɔn bɛ mɔ bɛ nzɪ man kalata'n. ¹⁵ Yɪ sɔ atɪ, ɔ cɪan kɛ mɪn ba Lɔmɔn elɔ nɔn mɪn bɔ Ejɔlɛkpa'n mɪn kekele ɛmɔ kɔsɔ.

Ejɔlɛkpa'n kele Nyanmɪan tunmin'n

¹⁶ Afɪ, mɪn dɪɛ, mɪn nza man Ejɔlɛkpa nɪn anwɔn nyɪan. Ɔ sanlɪn kɛ ɔ tɪ tunmin mɔ Nyanmɪan fa de menɪan'n-mɔ kwalaaɪn mɔ bɛ de yɪ bɛ di'n ngvan. Ɔ fa de Zufɔ'n-mɔ kwalaaɪn, nɔn ɔ'a le bɛ mɔ bɛ tɪ man Zufɔ'n kɔsɔ. ¹⁷ Yɪ bɔ y'ɔ le kɛ Ejɔlɛkpa sɔ nɪn anun yɛ yɛ nwun kɛ Nyanmɪan kpɪn bu menɪan'n-mɔ sɛsɛ ɔ. Ɔ kele kɛ ɔ fi abɔbɔ dede ɔ ju ayuelɛ, sɔanlan dedi m'ɔ le yɪ wɔ Nyanmɪan anun'n yɛ Nyanmɪan fa bu sɔanlan sɛsɛ ɔ. Afɪ ɔ wɔ Ɛhele Ejɔlɛ nɪn anun kɛ: *Sɛsɛfɔɛ, yɪ dedi nɪn atɪ yɛ Nyanmɪan 'man ɔ nyan ngvan ɔ.*

Nyanmɪan sikpɛ'n

¹⁸ Afɪ kɛmɔ menɪan'n-mɔ mman man Nyanmɪan anyɪnnzɔ, ɛsɛ bɛ bɔ bala ɛtɛ bɛ totua ananhɔlɛ nɪn anwɔn atɪn'n, Nyanmɪan a fa bɛ nwɔn sikpɛ a wula yɪ kunnun. Ɔ man Nyanmɪan sikpɛ sɔ'n fi anwunno elɔ dede ɔ ju asɪ ɛwa ɔ cɪ menɪan'n-mɔ. ¹⁹ Nyanmɪan 'tua bɛ yɪ nwɔn kalɛ, ɔ sanlɪn kɛ yɪ muonun, ɔ'a yɪ yɪ nwɔn yueɪn a hele mɔn'n, b'a nwun yɪ kɛ ɔ kpɪn tɪ yɪ'n. ²⁰ Afɪ kɛ Nyanmɪan bɔlɪ mɔn'n, yɪ ninngɛ'n-mɔ mɔ ɔ'a yɔ'n, ɔ man menɪan'n-mɔ nwun yɪ kɛ ɔ wɔ ɛbele ɛsɛ yɪ tunmin'n m'ɔ le yɪ'n tɪ tunmin m'ɔ le man ayuelɛ. Yɪ sɔ atɪ, menɪan'n-mɔ le man ejɔlɛ fɪɪ mɔ bɛ kan bɛ sa bɛ nɪn ɔ. ²¹ Menɪan'n-mɔ sɪ kɛ Nyanmɪan wɔ ɛbele, nan kɔsɔ bɛ nyɪ man yɪ ayɛ bɛ nna man yɪ asɪ kɛ ɔ sɛ fata'n. B'a kaci tomgban. Yɛ kɛmɔ bɛ nzɪ man ngɛlɛ'n, bɛ nanndɪ awosin nun. ²² Bɛ nwan bɛ tɪ ngɛlɛfɔɛ, kɔsɔ anɪn b'a tolo. ²³ Nyanmɪan m'ɔ nwu man m'ɔ di mɔ bɛ sɔ yɪ bɛ wula yɪ anunminnyanmɔn'n, cɛcɛ, abaaba m'ɔ soman kulo sɔanlan m'ɔ wu'n, nnɔnman, naan nɔn naan mɔ bɛ cɔn bɛ nwɔn asɪ'n yɛ bɛ tɔtɔ bɛ ɔ.

²⁴ Ɛhɪka atɪ, Nyanmɪan a yaci bɛ bɛ satɪlɪfɔɛ nyɔlɛ'n-mɔ mɔ bɛ kulo nɪn anun. Ɔ man bɛ abalabɔ'n mɔ kɔn nɔn yɪ manngɔn bɔ'n man anyunnunguasɪɛ kan bɛ bɔbɔ muonun bɛ nwɔnnaan'n. ²⁵ Nyanmɪan anwɔn ejɔlɛ'n m'ɔ tɪ ananhɔlɛ'n, bɛ ngulo man kɛ ato ejɔlɛ'n. Bɛ tɔtɔ ninngɛ'n-mɔ bɛ yaci Nyanmɪan muonun mɔ ɔ'a bɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ'n m'ɔ fata kɛ cɪan daa bɛ yɪ yɪ ayɛ'n. Amɪn!

²⁶ Ɛhɪka atɪ, Nyanmɪan a yaci bɛ bɛ anyunnunguasɪɛ nyɔlɛ'n-mɔ anun. Bɛ mmalasua'n-mɔ a bɔ alba. Bɛ yɔ satɪlɪfɔɛ nyɔlɛ. ²⁷ Bɛ mmelenzua'n-mɔ kɔsɔ a bɔ alba. Bɛ nɔn bɛ mmalasua'n-mɔ nna man. Bɛ manngɔn mmelenzua'n-mɔ anwɔn yɛ bɛ nyɪn bulɔ ɔ. Busuɔfɔɛ nyɔlɛ yɛ bɛ yɔ ɔ. Busuɔfɔɛ nyɔlɛ sɔ nɪn anwɔn ahatua m'ɔ fata'n yɛ bɛ lɛ nyan yɪ nɪn ɔ.

28 Kεmọ b'a nni man Nyanmian ẹkporinde ẹjọle'n, Nyanmian a man sɛnvɔe ajonlin a tọ bé ti anun. Ɔ man nyọlie m'ọ nze nvata man ke be yọ'n yê be yọ ọ. 29 Ajonlin'n m'ọ wọ bé ti anun'n ti man f́ón: ẹte ẹyọle, anyinbulu, ati anun ẹte ẹyọle, ḱála esúe, awue elie, butule elie, akọbe etue, ọ non abọle esusue. 30 Be ti ngondunmgbo, be kan bé manngun-mọ anwun ẹjọle ẹte. Be kpo Nyanmian, be ti apanninma, be tu bé nwon, be bọ bé nwon apoo. Be si ẹte ẹyọle nin anyinsu, bé nwin nzọ man bé si non bé nin-mọ. 31 Be ti tomghan, be nni man bé nwan ẹjọle nin su, bé ti yọ si, be nzi man koun. 32 Be si ke Nyanmian kpın bua yí nde'e'n, ke bé mọ be yọ nyọlie ẹte sọ'n-mọ, be fata ewue. Nan kusu, be te yọ nyọlie ẹte sọ'n-mọ, ẹse bọbọ be di bé mọ be yọ nyọlie ẹte sọ'n-mọ nin anzin.

2

Bé mọ be bu bé nwon menin kpa'n

1 Ehika ati, wó kulo sɔanlan, mọ ẹ bu wó nwon sɔanlan kpa nán a bu menian nga'n-mọ ẹtefue'n, nwun yí ke ẹ ngbala man wó nwon yi wọ bé nun. Afi, abele mọ ẹ bu ehinlin-mọ ẹtefue, nan kusu ẹ yọ ẹte konmgba sọ'n bie'n, anin wó bọbọ muonun, ẹ le bu wó nwon fu. 2 Ye si ke, ahatusa mọ Nyanmian 'ba tua bé mọ be bu bé nwon sọ'n ti sese. 3 Wó kulo sɔanlan, mọ se ehinlin-mọ yọ nyọlie ẹte sọ'n-mọ a, ẹ bu bé ẹtefue nan kusu ẹ yọ nyọlie ẹte sọ'n-mọ bie'n, asu ẹ nian an, Nyanmian ngọ tua man wó ẹte nin anwun kale ọ? 4 Anaan ẹ nnwun man ke Nyanmian anwunnvoe m'ọ sa'n, yí kpa m'ọ ti nin ati, ọ'a si abotale kpa, ọ le nwónnde ke ẹ nún wó nwon ẹ yáci wó nyọlie ẹte nin ọ? 5 Kusu nwun yí ke wó anzusele'n mọ ẹ yọ yí Nyanmian anwun'n, m'ọ man ẹ nnun man wó nwon nin ati, ẹ le cici Nyanmian sikpe'n bóle wó ti sọ. Ẹ 'ba nwun yí cian mọ Nyanmian 'ba tua mán nin ẹte nin anwun kale ananhọle. 6 Cian sọ'n, sɔanlan kɔn biala 'ba nyan yí junman'n m'ọ lili nin anwun ahatusa. 7 Menian mọ be bọ mǎndinlin be bọ bala kpa, mọ be kporinde ke cian bie dede, Nyanmian wúla bé anunminnyanmọn, ọ yí bé aye ọ mán bé asitanlan kpa m'ọ nzeci man'n, bé diẹ, be 'nyan nyanmiansu ngwan m'ọ le man ayuelie'n. 8 Nan bé mọ bé ti ti ẹte, mọ be nne man ananhọle'n be ndu man nun, mọ be bọ bala m'ọ ngọ atin sọ'n, bé diẹ, Nyanmian 'fe bé nwon ẹya, yí sikpe'n 'ci bé. 9 Menian'n-mọ kwalaa mọ be yọ ẹte'n, yale non ahunnunnditie 'kan bé. Yale kpili sọ'n, ọ 'kan Zufu'n-mọ kwalaka, nán ọ'a han bé mọ be ti man Zufu'n kusu. 10 Nan menian mọ be bọ bala kpa'n, Nyanmian 'yi bé aye, ọ 'wula bé anunminnyanmọn, ọ 'man bé albaciẹ. Ɔ 'di mva ọ man Zufu'n-mọ kwalaka nán ọ'a man bé mọ be ti man Zufu'n kusu. 11 Nyanmian Kpili diẹ, ọ nian man sɔanlan nyunnun ọ mmua man yí nde. 12 Bé kwalaa mọ be nzi man *Moyizı mala'n mọ be yọ ẹte'n, be 'bua bé nde, nan kusu Moyizı mala'n nvite man nun. Bé mọ bé kusu be si mala sọ'n, mọ be yọ ẹte'n, yí nwun yê be 'nian be bua bé nde ọ. 13 Ɔ sanlin ke nán bé mọ be tie Nyanmian mala'n mgban'n yê be ti sese wọ Nyanmian anyunnun ọ, nan bé mọ be tie mala'n be yọ like mọ mala'n kele'n, bé yê Nyanmian bu bé sesefue ọ. 14 Afi, abele mọ menian nga'n-mọ mọ be nzi man Moyizı mala'n yọ like mọ mala'n kele'n, anin be kusu, be le bé mala diẹ kpa mọ be di su ọ. 15 Be kele ke ninnge'n mọ mala'n nwan be yó'n, b'a hele wọ bé ahonlin nin anun. Like mọ be kọ yọ'n, se ọ ti kpa ọ, se ọ ti man kpa ọ, be nwun yí bé ajonlin nun. Afi, bé ti'n se bé. 16 Cian'n le ba mọ Nyanmian 'ba man Zozi Kilisi bua menian'n-mọ nde wọ bé nyalie nun ajonlin'n mọ be le yí nin anwun. Cian sọ'n ju a, Ẹjolekpa'n mọ min bọ'n 'ba kpın su.

Zufu'n-mọ non mala'n

17 Nan wó mọ wó nwan ẹ ti Zufu mọ be le wó a, be le mala'n, ẹ fba wó nwon ke ẹ si Nyanmian. 18 Wó nwan ẹ si like m'ọ sọ Nyanmian anyin'n, afi mala nin

a man a nwun like m'ò tì kpa ò nòn m'ò tì man kpa nín angònmín. ¹⁹ É de di ke wó yê é kele bé mọ́ bé nyín a sin nún atún nún ò. Bé mọ́ be tì awosin nún'n, é jónlín ke é tì bé kanlanníe. ²⁰ Bé mọ́ bé nyín tìlì man'n, wó nwan wó yê é kele bé anyúntíe ò. Bé mọ́ be nzi man ejòlè'n, wó nwan wó yê é kekele bé like ò. Afí é de di sakpa ke mala nún anún yê ngele'n nún ananhòlè'n wò ò. ²¹ Nan se ò tì sò a, anún, wó mọ́ é kekele wó manngò'n-mọ́ nínngè'n, nzuke ati yê é ngele man wó muonun wó nwò'n bie ò? Wó nwan nán man be wua, nzuke ati yê wó lílì, é wua ò? ²² Wó nwan nán man be tòn ajaa, nzuke ati yê wó lílì, é tòn ajaa ò? Wó nwan é nún amòan nni man, nan nzuke ati yê é wòlò amòan sua nún anún é wua nún nínngè ò? ²³ Wó nwan é sí mala'n, é fa tu wó nòan nún, nzuke ati yê é nni man mọ́ mala'n kele nún asù nan é man anyunnunguasíe kan Nyanmian ò? ²⁴ Èhéle Ejòlè'n lè kele ké: “Èmọ́ Zufò'n-mọ́ dunman nún, menian nga'n-mọ́ kan Nyanmian anwò'n ejòlè ete.”

²⁵ Afí wó mọ́ é tì Zufò, mọ́ a kpe wó mmian nún'n, se é di mala nún asù lílì a, anún nvasùe wò sù. Nan se é nni man mala nún asù a, wó mmian nún'n mọ́ a kpe'n tì mgban. ²⁶ Yí tì, sòanlan mọ́ be kpeì man yí mmian nún'n, se ò di mala nún asù a, asù Nyanmian mmu man yí ke sòanlan mọ́ b'a kpe yí mmian nún ò? ²⁷ Wó mọ́ é nni man mala nún asù'n, é nún wó mala kalata'n kwalaa, ò nún wó mmian nún mọ́ a kpe'n kwalaa, sòanlan mọ́ be kpeì man yí mmian nún kòsù ò di mala nún asù'n, ò 'bu wó fòò. ²⁸ Zufò kpa'n nán y'ì y'ò le anwònnan sù Zufò'n ò nún ke sòanlan mọ́ menian'n-mọ́ sí ke b'a kpe yí mmian nún nún ala. ²⁹ Nan Zufò kpa'n y'ò le m'ò tì Zufò yí kunnun'n. Yí mmian nún ekpe kpa'n y'ò le yí ahònlín nún anún. Ò tì Wawé nún ejòlè, nan nán kalata sù ejòlè ò. Zufò kpa sò'n, yí efòa diè'n fí man sòanlan èlò, nan ò fí Nyanmian èlò.

3

Zufò'n-mọ́ nvasùe'n

¹ Se ò tì sò a, anún bé mọ́ be tì Zufò'n, bé nvasùe diè y'ò le benin? Anaan bé mmian nún ekpe'n mọ́ be kpe'n, yí kpa diè m'ò tì'n y'ò le benin? ² Sakpa lílì, yí biala kwalaa nvasùe mọ́ be le yí sù'n tì kpilì! Ò sanlín ke alimòa nvasùe'n y'ò le ke bé yê Nyanmian falí yí nòan ejòlè'n wulalí bé sa nún ò. ³ Yé 'kan se? Se bé mmie-mọ́ a nni man Nyanmian Anòan Ejòlè nún asù ati a, asù ò kele ke Nyanmian kòsù a nni man yí Nòan Ejòlè diè nún asù? ⁴ Cècè! Ò tì man sò. Se menian'n-mọ́ kwalaaatín tì atòfùe bòbò a, Nyanmian diè, ò tì ananhòlefùe. Afí Èhéle Ejòlè lè kele ké:

*Ò se ké wó ejòlè'n kwalaa mọ́ é kan nún anún,
be nwún wó ké é tì sèsefùe
nán se be nún wó lè yí ndèe a,
anún a lí bí.*

⁵ Mún jùjò ké eyuadì amma'n. Se yé sèse'n mọ́ yé tì man'n man be nwun ke Nyanmian tì sèse a, anún yé 'se se? Se Nyanmian síkpe'n cì yé a, asù ò kele ke Nyanmian tì man sèsefùe ò? ⁶ Cècè! Ò tì man sò. Afí, se Nyanmian tì man sèsefùe a, anún ò 'yò se nán ò'a huala mán'n ndèe bua? ⁷ Yí tì, se mún atò'n mọ́ mún di'n man be nwun ke Nyanmian tì ananhòlefùe, anúnminnyanmò'n kan yí kpa a, anún nzuke ati yê be te bu mún ke n di etefùe ò? ⁸ Anún nzuke ati yê yé ngan man ké: “Yé yó ete maan like kpa fíte nún ò?” Dunmannzècìe mma'n-mọ́ nwan mún ejòlè mọ́ mún kan nún anún. Nan dunmannzècìe mma sò'n-mọ́, Nyanmian ahatua nún ala yê ò se fata bé ò.

Sòanlan fí tì man sèsefùe

⁹ Ehi n̄w̄n ehi a, an̄n ye 'se se? Asu ye ti kpa ye tala menian nga'n-m̄o anaan? C̄c̄c̄. Afi, m'an hele ke menian'n-m̄o kwalaa, Zufu o, m'ò ti man Zufu o, bé kwalaa be w̄o ete n̄n anun. ¹⁰ Ehi b'a hele w̄o Eहेले Ejole n̄n anun ke:

Svanlan f̄i n̄w̄n man eb̄ele m'ò ti seSef̄ve ò.

¹¹ *Svanlan f̄i ndi man ejole bv,*

bé bie f̄i mgb̄v̄nd̄e man Nyanmian.

¹² *Bé kwalaa b'a f̄v̄n Nyanmian atin'n,*
b'a kaci tomgb̄an.

Bé bie f̄i n̄w̄n man eb̄ele

m'ò b̄o bala kpa ò.

¹³ *Ejole m̄o be kan be kele svanlan'n,*
ò kele yí ewue atin.

Bé n̄van nun ti m̄inlin-m̄inlin.

Bé n̄van kan w̄ó a,

ò tala owo b̄ole.

¹⁴ *Sasan eb̄o n̄w̄n ejole ete ehan*
a yi bé n̄van'n t̄ek̄e.

¹⁵ *Svanlan ehuan ti man bé nyins̄v̄ like f̄i.*

¹⁶ *Lika biala m̄o be k̄o s̄in'n,*

be seci ninnḡe be yaci ab̄ab̄o eb̄ele.

¹⁷ *Be nzi man anz̄v̄nun̄j̄o atin'n.*

¹⁸ *Bé etīe m̄o be ti'n,*

be nzulo man Nyanmian b̄ob̄o f̄i.

¹⁹ Nan yé dīe, ye nwun yí ke ejole kwalaa m̄o Nyanmian mala kalata'n kan'n, ò kan man menian'n-m̄o m̄o bé nw̄n w̄o mala n̄n anun'n. Ò man svanlan f̄i nḡala man yí n̄van buke k̄on, nan bé kwalaa be di f̄v̄o Nyanmian anyunnun.

²⁰ Ehi, ò man ò nanndi mala elie n̄n asu, svanlan f̄i nḡo li bi Nyanmian anyunnun. Afi, mala'n yê ò man svanlan nwun ke ò'a ȳo ete ò.

Ke ò kp̄in ȳo m̄o Nyanmian man svanlan kaci seSef̄ve'n

²¹ Nan sian dīe, se be ye mala'n nun an, Nyanmian a hele yé ke ò kp̄in ȳo maan ye kaci seSef̄ve w̄o yí nyunnun'n. Moyizi mala'n n̄w̄n Nyanmian mgb̄omanf̄v̄e'n-m̄o hanlin ejole s̄o'n. ²² Bé kwalaa m̄o be de Zozi Kilisi be di'n, bé dedi n̄n anw̄n yê Nyanmian nian bu bé seSef̄ve ò. Ò sanlin ke be mgb̄a man menian'n-m̄o anun, ²³ bé kwalaa b'a ȳo ete, ò man Nyanmian anunminnyanm̄on n̄n a tv̄ a f̄v̄n bé. ²⁴ Nan bé ete n̄n ati kale'n m̄o Kilisi Zozi a tua'n dunman nun, Nyanmian a nwun bé kwalaa bé nw̄n anwunnv̄oe ò'a bu bé seSef̄ve. ²⁵ Zozi yê Nyanmian a yi yí ke ò bála fá yí moja'n lí bé m̄o be de yí be di n̄n ati mgb̄ata ò. Nyanmian a ȳo s̄o ò a hele ke ò ti seSef̄ve. Ò sanlin ke ete'n m̄o menian'n-m̄o ȳoli yí daba daba'n, ò sili ab̄otale, ò'a ndua man bé ete n̄n anw̄n kale. ²⁶ Nan kikaala dīe, ò le kele ke ò kp̄in ȳo maan svanlan kaci seSef̄ve w̄o yí nyunnun'n. Ò sanlin ke abele m'ò le bu bé m̄o be de Zozi be di'n seSef̄ve'n, ò kele ke yí muonun ò ti seSef̄ve.

²⁷ Se ejole'n ti sva a, asu kulo svanlan le atin ngacile ò s̄in sv̄ f̄va yí nw̄n ò? Atin ngacile f̄i n̄w̄n man eb̄ele. An̄n nzuke ati ò? Mala n̄n asu elie ati ò, anaan? C̄c̄c̄, nán mala n̄n asu elie ati ò, nan dedi n̄n ati ò. ²⁸ Yí ti, yé dīe m̄o ye si'n, y'ò le ke svanlan dedi n̄n anw̄n yê Nyanmian nian ò bu yí seSef̄ve w̄o yí nyunnun ò. Nan nán mala n̄n asu elie n̄n ò. ²⁹ Asu em̄o j̄onlin ke Nyanmian ti Zufu'n-m̄o anḡv̄nm̄in cein ala Nyanmian, nan ò ti man menian nga'n-m̄o Nyanmian bie ò? C̄c̄c̄, ò ti man s̄o. Nan ò ti menian nga'n-m̄o k̄v̄s̄v̄ Nyanmian. ³⁰ Ò sanlin ke Nyanmian ti baa k̄onmgb̄a cein. W̄ó m̄o e ti Zufu o, ò nun w̄ó m̄o e ti man Zufu o, w̄ó dedi n̄n anw̄n yê ò 'nian bu w̄ó seSef̄ve w̄o yí nyunnun ò. ³¹ Asu ò kele ke

anin ye le fa dedi'n ye bo mala nun abusu o? Ceece, nan yi so o. Nan ye le kele ke mala'n ti like kpa.

4

Bé mɔ bé le dedi'n, bé si y'ɔ le Abalahamun

¹ Nzu ejole ye ye 'kan wo ye nannan Abalahamun anwon o? Yi m'ɔ ti kulo svanlan'n, nzu ye o nyanlin yi o? ² Afi, se o ti ke junman bie ye Abalahamun lili mɔ Nyanmian nianlin yi nwon o buli yi sesefoe a, ahan Abalahamun kuala ke o fa tu yi nwan nun. O kuala yi so yo lili, nan nan Nyanmian anyunnun o. ³ Afi, Ehele Ejole'n le kele ke: *Abalahamun leli Nyanmian lili ehika ati ye Nyanmian buli yi sesefoe o.*

⁴ Se svanlan di junman an, like m'ɔ nyan yi nun'n y'ɔ le ahatua, nan nan acedie o. ⁵ Svanlan mɔ o'a nni man junman fii'n, se o de Nyanmian m'ɔ man etefue'n kaci sesefoe'n di a, Nyanmian nian yi dedi nun anwon o bu yi sesefoe. ⁶ Ehika ati, mɔ belemgbin *Davidi 'kan nyila'n mɔ Nyanmian 'yeyila svanlan maan o kaci sesefoe a, o nni man yi junman nun anwon nun ejole'n, yi nwan:

⁷ *Nyila han bé mɔ Nyanmian a yaci
bé mala etvan nun a hye bé'n.*

*Bé mɔ Nyanmian a cici bé ete'n-mɔ,
nyila han bé.*

⁸ *Svanlan mɔ ye Min ndua man yi ete'n
m'ɔ y'ɔ'n o ndua man yi nwon kale'n,
nyila han svanlan so'n.*

⁹ Anin nyila so'n muonun, asu o wo ebele man bé mɔ b'a kpe bé mmian nun nun anaan, o wo ebele man bé mɔ be kpeli man bé mmian nun'n kusɔ bie o? Ye die, ye le kele ke dedi'n y'ɔ man Nyanmian buli Abalahamun sesefoe o. ¹⁰ Mele benin ye Nyanmian buli yi sesefoe'n? Asu mele mɔ be kpeli yi mmian nun nun o, anaan mele mɔ anin be kpeli man yi mmian nun nun o? Ceece. Nan mele mɔ be kpeli yi mmian nun nun o, nan mele mɔ anin be kpeli man nun o. ¹¹ Yi mmian nun'n mɔ be kpeli'n, o ti yi nzole. Abalahamun leli Nyanmian lili, yi nzin kualaaka nan b'a kpe yi mmian nun'n. Nyanmian fali nzole so'n o heleli ke Abalahamun ti sesefoe yi dedi'n m'ɔ le yi dunman nun. Yi ti, bé kuala mɔ b'a mgbe man bé mmian nun kusɔ be de Nyanmian be di, mɔ o'a bu bé sesefoe'n, Abalahamun ti bé si. ¹² E se bé mɔ b'a kpe bé mmian nun, mɔ be nanndi dedi atin nun asu ke ye si Abalahamun nanndi sv asannan nan b'a kpe mmian nun'n, nan ke b'a kpe yi mgban, o ti bé kusɔ bé si bie.

¹³ Ananhole pelein, nan mala nun asu elie ati ye Nyanmian bolu Abalahamun non yi busu amma'n-mɔ anohoba ke o 'fa man'n man bé o. Nan Abalahamun leli Nyanmian lili, nan Nyanmian a bu yi sesefoe. ¹⁴ Nan se o ti ke bé mɔ be di mala nun asu'n, bé ngunmun ala ye be 'nyan man'n be yo bé die a, ahan dedi'n ti mgban, ese ahan nvasue fii nnun man Nyanmian anohoba'n m'ɔ bolu nun asu. ¹⁵ O sanlin ke mala'n ye o man Nyanmian sikpe'n ba o. Afi lika mɔ mala nnun man'n, mala etvan kusɔ nnun man ebele.

¹⁶ Ehi, dedi'n dunman nun y'ɔ manlin Nyanmian bolu anohoba nun o. Dedi'n ti Nyanmian acedie, o cian man Abalahamun abusu menian'n-mɔ kualaatin. Nan ke bé mɔ be di mala nun asu angunmun ala ye be 'nyan man so nun o, nan o ti bé mɔ be le dedi ke Abalahamun'n kusɔ die. O sanlin ke Abalahamun ti ye kuala ye si ¹⁷ ke Ehele Ejole'n kan yin. Nyanmian nwan: *M'an man a kaci man man dɔn asi.* Nyanmian m'ɔ man ewue mma nyan ngvan, m'ɔ man ninngue m'ɔ nnun man ebele tu fite'n, yi nyunnun an, Abalahamun ti ye si. O sanlin ke Abalahamun leli Nyanmian lili. ¹⁸ Abalahamun si ke o nguala man baa wo kún.

Kŭsŭ, ɔ leli lili ɔ nyanlin anyindasue ɔ kacili “mân mân dɔɔn asɪ” ke Nyanmian kpɪnlin heleli yɪ'n. Nyanmian nwan: *Ke wɔ bŭsŭ amma'n-mɔ 'ba li ata nin anin.* ¹⁹ Anin Abalahamun a li kɔ yɔ afue eya kun, ɔ ti ke ɔ'a wu a yue. Anin yɪ yi Sala kŭsŭ a bu awɔle sŭ. Nan kŭsŭ Abalahamun a nnian man ehi fɪi, ɔ tilali yɪ dedi nin anin kpa. ²⁰ ɔ'a mminlin man yɪ dedi'n, anɔhɔba sɔ'n mɔ Nyanmian bɔli yɪ'n, se ɔ 'nyan nun like e, se ɔ nnyan man nun like e, ɔ'a nzusu man yɪ nwɔn fɪi. Yɪ dedi'n wulali yɪ anwɔnsele, nán ɔ'a yi Nyanmian aye. ²¹ Afi, anin ɔ si yɪ fɔɔn ke Nyanmian le tunmin ɔ kwalala ɔ yɔ like'n m'ɔ fali bɔli yɪ anɔhɔba'n. ²² Yɪ sɔ ati yê yɪ dedi'n dunman nun, Nyanmian buli yɪ seseɔue ɔ. ²³ Nan kŭsŭ, nán yɪ ngɔnmɪn ati yê be heleli ke: *ɔ buli yɪ seseɔue ɔ.* ²⁴ Nan yê mɔ ye de Nyanmian m'ɔ tinngeli yê Mɪn Zozi fi ewue nun'n ye di'n, yê kŭsŭ ɔ 'bu yê ke seseɔue. ²⁵ ɔ sanlin ke yê ete'n-mɔ ati yê be hunlin yɪ ɔ. Yê yê sese ebue wɔ Nyanmian anyunnun ati yê ɔ fi ewue nun ɔ tinngeli ɔ.

5

Zozi Kilisi wuli etefue'n-mɔ dunman nun

¹ Ehi, ati, dedi'n mɔ ye le yɪ'n, ɔ nanndi yê Mɪn Zozi Kilisi asɔ, y'a kaci seseɔue wɔ Nyanmian anyunnun y'a nyan abacɪɪe. ² Yê dedi nin ati, Zozi Kilisi a man y'a hɔala y'a kpunngɛ Nyanmian maan ɔ'a nwun yê nwɔn anwunnvoe kikaala ke ye wɔ nun'n. Like m'ɔ man ye di fe'n y'ɔ le ke, ye le anyindasue ke ye wɔ Nyanmian anunminnyanmɔn nin anin bie. ³ Se ye le nwun yale bɔbɔ a, ye di yɪ nwɔn fe. ɔ sanlin ke yale elie'n man be si abɔtale. ⁴ Abɔtale esie'n man be jinlan bé ja nun wɔ yale elie nin anin. Bé ja nun ejinlan'n kŭsŭ man be nyan anyindasue. ⁵ Anyindasue sɔ'n mɔ ye le yɪ'n, ɔ man yê nwɔn mmubu man yê. ɔ sanlin ke Wawe Nwanzan-nwanzan'n mɔ Nyanmian a fa man yê'n kele ke Nyanmian a fa yɪ ehulo'n ɔ'a wula yê ahɔnlin nin anin.

⁶ Ehi, daba mɔ anin ye le man anwɔnsele fɪi'n, mɔ Nyanmian mele'n m'ɔ heleli'n juli'n, Kilisi wuli etefue'n-mɔ dunman nun. ⁷ Nan ɔ yɔ si man kulo sɔanlan kun ke ɔ wú wɔ seseɔue kun dunman nun. E 'su yɪ akpɔlɔwa a, sɔanlan kun kwalala ke ɔ wu wɔ sɔanlan kpa bie dunman nun. ⁸ Nan Nyanmian die, ɔ'a hele ke ɔ kpɪn kulo yê'n. ɔ sanlin ke mɔ anin ye te ti etefue'n, ɔ manlin Kilisi wuli wɔ yê dunman nun.

⁹ Yɪ ewue'n m'ɔ wuli nin ati, ɔ'a man y'a kaci seseɔue wɔ Nyanmian anyunnun. Anin sian die, ɔ yɔ se mɔ ɔ ngɔ yi man yê fi Nyanmian sikpe nin anin ɔ? ¹⁰ Afi daba, anin ye kpɔ Nyanmian. Nan kŭsŭ Nyanmian a man yi Wa nin a wu ɔ'a sesie yê nun yɪ yê afian. Nan se ɔ'a sesie yê nun yɪ yê afian an, yɪ Wa'n m'ɔ ti asi'n dunman nun, ɔ yɔ se mɔ ɔ ngɔ le man yê ɔ? ¹¹ Eɛe nán ehi angɔnmɪn ala ati ɔ, nan Zozi Kilisi adawɔlɔman, ye di Nyanmian anwɔn fe. ɔ sanlin ke sian die, yê Mɪn Zozi Kilisi a sesie yê nun Nyanmian yê afian.

Adamɔn non Kilisi

¹² Ehi, sɔanlan kɔnmɔba cein dunman nun, ete nin a a mân nin anin. Ete'n 'ba a, ɔ non ewue. Ewue kŭsŭ a fa yɪ sa a tɔ menian'n-mɔ kwalatin asɔ, ɔ sanlin ke bé kwalaa b'a yɔ ete. ¹³ Asannan nán Nyanmian a fa mala nin a man Moyizi'n, anin ete'n wɔ mân nin anin. Nan kemɔ anin mala fɪi nnɔn man ebeler'n, se menian'n-mɔ yɔ ete a, Nyanmian nde man bé sŭ. ¹⁴ Adamɔn anyin a nzɔ man Nyanmian mala'n m'ɔ fali manlin yɪ'n. Kŭsŭ afi, ɔ bɔ yɪ bu Adamɔn mele sŭ dede m'ɔ kɔ ju Moyizi mele sŭ'n, ete mɔ menian'n-mɔ yɔli m'ɔ non Adamɔn die'n ti man kun bɔbɔ'n, ewue tɔli yɪ sa menian sɔ'n-mɔ kwalaa asɔ. Adamɔn soman Ngɔandefue'n mɔ di ke ɔ ba'n.

¹⁵ Nan kŭsŭ Adamɔn die, ɔ'a yɔ ete. Zozi Kilisi a, ɔ'a nwun yê nwɔn anwunnvoe ɔ'a man y'a nyan ngɔan. ɔ ti acedie kpili kpa mɔ Nyanmian

a fa a hye yé ɔ. Adamɔn angɔnmɔn cein ete'n dunman nun, ewue a hun menian dɔn. Nan kɔsɔ Zozi Kilisi angɔnmɔn cein dunman nun, Nyanmian a nwun menian dɔn anwɔn anwunnvoe. ɔ ti like m'ɔ sɔ ebɔe. ¹⁶ Yê like'n mɔ Nyanmian a fa a hye yê'n, ɔ nun ete'n mɔ sɔanlan kɔnmgba cein a yɔ'n, bé junman'n mɔ bé di'n ti man kɔn. ɔ sanlɔn ké ete'n mɔ sɔanlan kɔnmgba cein yɔlɔ'n, a man ewue a a. Nan Nyanmian acedie'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a hye yê'n, ete nwala nwala ehi mɔ y'a yɔ'n, y'a nyan ete face y'a kaci seseɔe. ¹⁷ ɔ ti ananhɔle ké sɔanlan kɔnmgba cein ete'n dunman nun, ewue a tɔ yí sa menian'n-mɔ kɔalaatin asɔ. Nan kɔsɔ, Zozi Kilisi kɔnmgba cein dunman nun, ye nyan ninngɛ dɔn ɔ bɔ sɔ. Afi menian'n-mɔ kɔalaa mɔ Nyanmian a nwun bé nwɔn anwunnvoe kpa, mɔ yí acedie nɔn a man b'a kaci seseɔe'n, bé 'nyan ngɔan, ese bé nɔn Kilisi 'di belemgbin.

¹⁸ Yí sɔ ati, kemɔ ete'n mɔ Adamɔn kɔnmgba cein yɔlɔ nɔn a man ewue a tɔ yí sa menian'n-mɔ kɔalaatin asɔ'n, yí sɔ kɔsɔ ala, Zozi Kilisi angɔnmɔn sese junman'n m'ɔ lili'n dunman nun, ɔ'a le menian'n-mɔ kɔalaatin fi Nyanmian sikpe nɔn abɔ maan bé nyan ngɔan. ¹⁹ Sɔanlan kɔnmgba cein apanninma'n m'ɔ yɔlɔ'n dunman nun, ɔ'a man menian'n-mɔ kɔalaatin a kaci eteɔe. Yí sɔ ala, sɔanlan kɔnmgba cein kɔsɔ anyɔnzɔ'n dunman nun, ɔ 'man menian dɔn a kaci seseɔe wɔ Nyanmian anyunnun.

²⁰ Afi, mala'n y'ɔ man ete nɔn a sɔn ɔ. Lika kɔsɔ mɔ ete'n kɔ sɔn'n, ebele yê Nyanmian nwun menian'n-mɔ anwɔn anwunnvoe sɔnman ɔ. ²¹ ɔ sanlɔn ké, kemɔ ete nɔn a man ewue a tɔ yí sa menian'n-mɔ kɔalaa asɔ'n, yé Mɔn Zozi Kilisi kɔsɔ dunman nun, Nyanmian a nwun yé nwɔn anwunnvoe ɔ'a man y'a kaci seseɔe ye nyan ngɔan m'ɔ le man ayuelie'n.

6

Nyanmian nganga anaan Abɔnsanmɔn nganga

¹ Se ɔ ti sɔ a, anɔn nzu ejɔle die yê ye 'kan ɔ? Asɔ ye 'kan ké ye tánlan ye yó ete'n ye hó yé nyunnun nán Nyanmian a nwun yé nwɔn anwunnvoe ɔ'a bɔ sɔ ɔ? ² Cɛɛ! ɔ ti man sɔ! Yé mɔ ete'n dunman nun ɔ ti ké y'a wu'n, ɔ yɔ se mɔ ye 'tanlan yé ete nɔn anun biekun ɔ? ³ Yé kɔalaa mɔ b'a sɔnɔn yé mɔ ye nɔn Zozi Kilisi y'a yɔ kɔn'n, asɔ emɔ nzi man ké yí ewue nɔn anwɔn esɔnian yê b'a sɔnɔn yé ɔ? ⁴ Yí sɔ ati, b'a sie yí nɔn yé. ɔ man kemɔ Sie nɔn a fa yí anunminnyanmɔn tunmin nɔn a tinngɛ Kilisi fi ewue nun'n, yé kɔsɔ, ɔ di ké ye tanlan ye bu amanmuo fɔfɔle.

⁵ Afi, se ye nɔn yí a yɔ kɔn yí ewue mɔ ɔ'a wu nɔn anun an, anɔn ké Nyanmian a tinngɛ yí fi ewue nun'n, ɔ 'ba tinngɛ yé kɔsɔ. ⁶ Afi, ye nwun yí ké yé sɔanlan daba'n mɔ ye ti'n, b'a bɔbɔ yé nɔn Kilisi kɔlɔwa nɔn asɔ. ɔ man b'a bɔ ete anwɔnnaan daba sɔ nɔn abɔsɔ nán y'a ngaci nan ete'n nganga kón. ⁷ ɔ sanlɔn ké sɔanlan m'ɔ kɔ wu'n, anɔn ɔ nɔn ete'n bé afian a ti.

⁸ Se ye nɔn Kilisi y'a wu sakpa a, ye de ye di ké, ye nɔn yí yê ye 'tanlan asɔ kɔsɔ ɔ. ⁹ Afi, ye si ye sie ké Kilisi m'ɔ fi ewue nun ɔ'a tinngɛ'n, ɔ nwu man fí kón. Ewue le man yí sɔ tunmin kón. ¹⁰ ɔ sanlɔn ké ete'n dunman nun, ɔ'a wu baa kɔnmgba cein ɔ a gua yí kɔalaa abɔ. Kikaala die m'ɔ ti asi'n, ɔ ti ɔ man Nyanmian. ¹¹ Yí ti, emɔ kɔsɔ bú bé nwɔn ké ete'n dunman nun, emɔ a wu. Yê se Zozi Kilisi dunman nun emɔ ti asɔ a, anɔn emɔ ti bé man Nyanmian. ¹² Ehika ati, nán bé man Abɔnsanmɔn di emɔ sɔanlan baka wuluwa nɔn asɔ belemgbin fí kón. Nán bé te bé sɔanlan baka'n mɔ yí nyɔn bɔlɔ like nɔn asɔ. ¹³ Nán bé fa bé nwɔn bé wula Abɔnsanmɔn asa nɔn maan ɔ fa emɔ di yí junman ete ete'n-mɔ. Nan emɔ fá bé nwɔn bé mán Nyanmian kpa bɔkɔɔ maan ɔ fá emɔ ɔ lí yí sese junman'n. ɔ sanlɔn ké emɔ ti ké b'a wu yê ɔ'a tinngɛ emɔ ɔ. ¹⁴ ɔ nvata man ké

Abօnsanmօւն di Էմօ asօ kpain fիւ կօն. Afi, Էմօ dիԷ, mala'n nji man Էմօ կօն. Չ sanlն ke Nyanmian a nwun Էմօ anwօն anwunnvoe.

¹⁵ Yի ti nան sԷ? KԷմօ mala'n ngօala man yԷ ci կօն, afi Nyanmian a nwun yԷ nwօն anwunnvoe'n, asօ ye kօala ke ye tanlan wօ ԷԷ nւն anւն յ? CԷԷԷ! Չ ti man sօ. ¹⁶ Էմօ sի yի yuein ke sԷ Էմօ wula bԷ nwօն awօba sօanlan asa nun an, anւն Էմօ a kaci sօanlan sօ'n nganga. SԷ Էմօ fa bԷ nwօն bԷ man ԷԷ nւն an, ԷԷ'n 'fa Էմօ kօ ewue nun. SԷ Էմօ fa bԷ nwօն bԷ wula Nyanmian asa nun bԷ man yի anyւննչօ a, Nyanmian 'man Էմօ asitanlan'n yօ sԷԷ. ¹⁷ Nan bԷ mան ye yի Nyanmian ayԷ, յ sanlն ke daba anւն Էմօ ti ԷԷ'n nganga. Nan sian dիԷ, ananhօԷ like'n mօ ye heheleli Էմօ'n, Էմօ a yի bԷ kunnun b'a li sօ. ¹⁸ Nyanmian a yի Էմօ fi ԷԷ nւն anւն a fite man Էմօ a kaci sԷԷ ԷյօԷ'n nganga.

¹⁹ SԷ mւն kan sօ a, bԷ ehie wւ. Nan kԷմօ Էմօ ti kulo menian mօ ԷյօԷ nւն abօ ԷԷԷ yօ sի man Էմօ'n, mւն յյօ ke eyuadi amma. KԷմօ daba Էմօ falի bԷ sօanlan baka'n bԷ manlն ԷԷ'n bԷ lili munnzusemօն'n, sian dիԷ, Էմօ fա bԷ nwօն'n kօalaatin bԷ yօ sԷԷ nyօԷ, bԷ kaci nun nganga, nան bԷ tանlan anwօntիԷ nun. ²⁰ Afi daba, mօ anւն Էմօ ti ԷԷ'n nganga'n, sԷԷ ԷյօԷ'n ti man Էմօ ԷյօԷ. ²¹ Abalabօ ԷԷ sօ'n mօ daba Էմօ bօ'n, nzu nvasօԷ dիԷ yԷ Էմօ nyanlն yի sօ յ? ԷԷԷ yի nwօն nyian kun Էմօ. Afi, Էի kօalaa agualիԷ y'օ le ewue. ²² Nan sian dիԷ mօ b'a yի Էմօ fi ԷԷ nւն anւն'n, Էմօ a kaci Nyanmian nganga. Չ di ke Էմօ tanlan anwօntիԷ nun nան yի bԷ-yue-asիԷ, Էմօ a nyan ngօan m'օ le man ayuelիԷ'n. ²³ Afi ԷԷ nւն anwօն ahatua y'օ le ewue. Nan kԷմօ ye nւն yԷ Mւն Kilisi Zozi a yօ kօն'n, Nyanmian acԷԷԷ'n m'օ fa ce yԷ'n y'օ le nyanmiansօ ngօan m'օ le man ayuelիԷ'n.

7

Asօնւն mma'n-mօ nւն Moyizi mala'n

¹ Anianman-mօ, ԷյօԷ'n mօ mւն 'ba han mւն keԷ Էմօ'n, Էմօ sի sie. Չ sanlն ke, Էմօ ti menian mօ bԷ sի Moyizi mala'n. Էմօ sի ke mala'n le tunmin wօ sօanlan mօ yի nyւն wօ sօ nւն asօ. Nan sօanlan m'օ kօ wu'n, mala'n le man tunmin կօն wօ yի sօ. ² Ke յ ti yի nւն ala y'օ le balasua m'օ ja bian'n. MԷԷ mօ yի hun anyւն wօ sօ'n, mala'n wօ yի nւն yի hun bԷ afian. SԷ belenzua'n wu a, anւն mala nւն man yի nւն yի hun bԷ afian fիւ կօն. ³ Nan sԷ belenzua nւն anyւն wօ sօ, nան balasua nւն anwօն kan belenzua fօfօԷ a, anւն balasua nւն a bօ bian. Nan sԷ yի hun'n wu a, mala'n man yի atւն maan յ ja belenzua fօfօԷ. SԷ յ yօ yի sօ a, anւն յ'a mmօ man bian.

⁴ Anianman-mօ, ke յ ti yի man Էմօ nւն anւն. Mala nւն anyunnun an, Էմօ nւն Kilisi yԷ b'a wu յ. Չ man Էմօ nւն mala nւն afian a ti b'a kaci sօanlan fօfօԷ dիԷ. Sօanlan sօ'n y'օ le Kilisi mօ Nyanmian man յ fi ewue nun յ'a tinnge'n. Yի dunman nun, յ di ke ye bօ bala m'օ sօ Nyanmian anyւն. ⁵ Afi, daba mօ anւն ye yօ mօ ye kulo'n, ninngԷ ԷԷ ԷԷ'n mօ mala'n wowula anwօնnaan nւն abօ maan yի nyւն bօԷ yի nwօն'n, ewue ninngԷ yԷ anւն ye yօ nւն յ. ⁶ Nan sian dիԷ, y'a wu ye nւն mala'n yԷ afian a ti. Չ man ye ti man mala'n nganga կօն. Yի ti, Wawe Nwannzan-nwannzan'n man ye sւն atւն fօfօԷ asօ ye sօ Nyanmian. Nan ye nzu man Nyanmian ke mala'n mօ b'a heԷ'n keԷ yի daba'n.

⁷ SԷ յ ti sօ a, anւն nzu ԷյօԷ dիԷ yԷ ye 'kan յ? Asօ mala'n ti like ԷԷ յ? CԷԷԷ! Nan kօսօ mala'n y'օ man m'an nwun like mօ bԷ feԷ yի ԷԷ nւն յ. Afi sԷ b'a ngeԷ man wօ mala nւն anւն ke: *N'Է man wօ nyւն bօԷ like a*, ahan mւն nzi man like'n mօ bԷ feԷ yի anyւնbօԷ'n. ⁸ Nan mala nւն a kpԷ atւն յ man mւն nyւն a bօԷ ninngԷ ngacile ngacile m'an tօ ԷԷ nւն anւն. Afi sԷ mala nւն man nun an, ahan bԷ mmu man ԷԷ'n like fիւ. ⁹ Daba mօ anւն mala fիւ nւն man ԷԷԷ mman man mւն'n, anւն n ne ngօan. Nan mօ mala'n wali'n, ԷԷ nւն a tanlan asի bօ wօ mւն

nun յ'ա man m'an wu. ¹⁰ Mala'n m'օ man be nyan ngօan'n, m'ին dիe, ewue yê յ man m'an nyan y'ի յ. ¹¹ Չ sanlın ke, ete'n nanndı mala nın asu յ'a hyı m'ին յ'a laka m'ին յ'a hun m'ին.

¹² Nan mala'n muonun tı nwannzan-nwannzan, nun ejօle'n kusu tı nwannzan-nwannzan, յ tı sese ese յ tı kpa. ¹³ Like m'օ tı kpa'n, asu յ kvalaa ke յ man m'ին nyan ewue յ? Cեce! Nan se m'an nyan ewue a, anın յ fi ete'n. Afi ete nın a yı y'ի nwօn յ'a man b'a nwun ke յ kpın tı y'ի'n kpa bօkօօ. Y'ի tı yê յ'a nanndı like'n m'օ tı kpa nın asu յ'a man m'an nyan ewue յ. Anın ke յ kpınlın yօlı mօ ete'n nanndı mala nın asu յ'a hele y'ի nwօn ke յ tı ete sakpa nın anın.

¹⁴ Ehi, ye sı ke mala'n tı Wawe nun like. Nan m'ին dիe, n dı kulo sօanlan, b'a tօnın m'ին ke kanga b'a man ete'n. ¹⁵ Չ sanlın ke like muonun mօ m'ին yօ'n, m'ին nnwun man nun. Like mօ m'ին kulo ke m'ին yօ'n, m'ին nyօ man, nan mօ m'ին ngulo man'n, yê m'ին yօ յ. ¹⁶ Nan se m'ին yօ like mօ m'ին ngulo man nın an, anın m'ին nwun y'ի ke mala'n tı kpa. ¹⁷ M'ին nwun y'ի ke nán m'ին nyunnunfuu yê m'ին yօ like sօ nın յ, nan ete'n m'օ wօ m'ին nun nın յ. ¹⁸ Afi m'ին nwun y'ի fօօn ke m'ին sօanlan baka baa'n muonun anın, nyօlիe m'օ tı kpa f'ի nnօn man nun. M'ին kulo ke m'ին yօ nyօlիe m'օ tı kpa, nan kusu m'ին nnyan man anwօnsele m'ին nyօ man. ¹⁹ Չ sanlın ke, nyօlիe kpa'n mօ m'ին kulo ke m'ին yօ'n, m'ին nyօ man. Nan ete'n mօ m'ին ngulo man'n yê m'ին yօ յ. ²⁰ Se m'ին yօ like mօ m'ին ngulo man nın an, anın nán m'ին muonun yê m'ին yօ յ, nan ete'n m'օ wօ m'ին nun nın յ.

²¹ Չ man m'an sie y'ի nzօle ke cıan biala mօ m'ին kulo ke m'ին yօ nyօlիe kpa'n, anın ete nın a cıcı m'ին. ²² M'ին kunnun elօ a, m'ին di Nyanmıan mala nın anwօn fe. ²³ Nan kusu m'ին nıan m'ին nwօn an, m'ին nwun y'ի ke mala kօn biekun nun m'օ wօ m'ին tı anın'n be juju. Mala sօ nın a man m'an kacı ete'n m'օ wօ m'ին nun'n kanga. ²⁴ N dı alvabօfօe o! Nwan yê յ 'de m'ին fi anwօnnaan ehi m'օ le cօın m'ին kօ ewue nun nın asa nun յ? ²⁵ Nan yé M'ին Zozi Kilisi adawօlօman, ye 'da Nyanmıan ası!

Afi, se m'ին nıan m'ին ajօnlın nın anın an, anın n dı Nyanmıan mala'n kanga. Nan kusu anwօnnaan nın anın an, anın ndı ete'n mala'n kanga.

8

Nyanmıan Wawe'n wօ emօ anın

¹ Ehıka ati, kıkala dիe, fօօ ebue mօ man sօanlan wu'n nnօn man ebele f'ի kօn mman man bé mօ be nօn Zozi Kilisi b'a yօ kօn'n. ² Չ sanlın ke, kօn ejօle'n mօ m'ին nօn Kilisi Zozi y'a yօ'n dunman nun, Wawe Nwannzan-nwannzan'n m'օ man ngօan m'օ sie m'ին'n, յ'a man m'ին nօn ete'n mala'n nօn ewue yé afian a tı. ³ Anwօnnaan'n betee'n m'օ tı nın ati, mօ mala nın a ngօala man y'ի yօ'n, Nyanmıan Kpılı a yօ. Չ man ete sօ'n dunman nun, Nyanmıan sօanlın y'ի Wa'n m'օ kacılı y'ի nwօn kulo sօanlan'n յ walı wulı յ tuli ete'n. Nyanmıan a yօ y'ի sօ, յ'a man ewue'n m'օ di ke sօanlan wu nın a hun y'ի Wa Zozi. ⁴ Չ'a man yé mօ ye tı man wօ ete anwօnnaan nun'n, nan ye tı wօ Nyanmıan Wawe nun'n, ye bօ bala sese kpa bօkօօ ke mala'n kele'n.

⁵ Menian mօ be tı wօ ete anwօnnaan nun'n, ninnge'n mօ ete anwօnnaan'n kulo'n yê be kpօnnde յ. Nan bé kusu mօ be tı wօ Wawe nun'n, ninnge mօ Wawe'n kulo'n yê be kpօnnde յ. ⁶ Se ye kpօnnde ninnge mօ ete anwօnnaan'n kulo a, ye 'nyan ewue. Nan se ye kpօnnde ninnge mօ Wawe'n kulo a, ye 'nyan ngօan nօn alvacıcıe. ⁷ Afi bé mօ be kpօnnde ninnge mօ ete anwօnnaan kulo'n, be kpօ Nyanmıan, be nni man y'ի mala nın asu. Be ngօala man su di bօbօ. ⁸ Bé mօ be tı wօ ete anwօnnaan nun'n, be nyօlիe'n-mօ nzօ man Nyanmıan anyın.

⁹ Nan emօ dիe, emօ tı man wօ ete anwօnnaan nun, nan emօ tı wօ Wawe nun. Չ sanlın ke Nyanmıan Wawe'n wօ emօ anın. Nan sօanlan mօ Kilisi Wawe'n

nn̄on man yí nun'n, an̄in s̄vanlan s̄on t̄i man Kilisi d̄ie. ¹⁰ S̄e Kilisi w̄o em̄o an̄un, ɔ t̄i anan̄h̄ole ke et̄e'n dunman nun, anw̄onnaan'n 'wu, nan k̄usu, Waw̄e'n m̄o w̄o em̄o an̄un'n man em̄o le nḡvan. ɔ sanl̄in ke, Nyanm̄ian anyunnun an, em̄o a kaci s̄es̄ef̄be. ¹¹ S̄e Nyanm̄ian m'ɔ manl̄in Zozi fi ewue nun tinngeli'n Waw̄e'n w̄o em̄o an̄un an, ɔ 'nanndi yí Waw̄e m'ɔ w̄o em̄o an̄un n̄in as̄u, ɔ 'man em̄o anw̄onnaan'n m'ɔ wu'n c̄in ke ɔ manl̄in Kilisi fi ewue nun tinngeli'n.

¹² Yí s̄o ati, anianman-m̄o, et̄e anw̄onnaan'n kale f̄í k̄ón nn̄on man yé s̄u n̄án y'a tanlan y'a ȳo like m'ɔ kulo ɔ. ¹³ ɔ sanl̄in ke, se em̄o tanlan be ȳo like m̄o et̄e anw̄onnaan'n kulo a, em̄o 'wu. Nan se em̄o man Waw̄e'n di ninnḡe m̄o et̄e anw̄onnaan'n kulo n̄in as̄u kunnunmun an, em̄o 'nyan nḡvan. ¹⁴ ɔ sanl̄in ke, bé kwalaa m̄o be nanndi at̄in'n m̄o Nyanm̄ian Waw̄e'n kele n̄in as̄u'n, be t̄i Nyanm̄ian amma. ¹⁵ Nyanm̄ian Waw̄e'n m̄o ɔ'a fa ɔ'a man em̄o'n, ɔ 'man em̄o ngaci man nganga n̄án esulo a han em̄o k̄ón. Nan Waw̄e s̄o n̄in a man em̄o a kaci Nyanm̄ian amma. Yí yê ɔ man ye kwalaa ye kan ke: “Aba!” yí bu y'ɔ le ke “Mín S̄i”. ¹⁶ Nyanm̄ian Waw̄e'n muonun kan yí yé kunnun el̄o ke ye t̄i Nyanm̄ian amma. ¹⁷ Kem̄o ye t̄i Nyanm̄ian amma'n, ninnḡe m̄o ɔ 'fa sie Kilisi ajâ'n, ɔ 'man ye n̄on Kilisi ce yé k̄usu ye nyan bie. ɔ sanl̄in ke se ye n̄on yí di ajâ a, ye n̄on yí nwun amann̄inhunnun, n̄án y'a tanlan yí anunminnyanm̄on n̄in an̄un ɔ.

Anunminnyanm̄on'n m'ɔ le ba'n

¹⁸ Ehi, amann̄inhunnun'n m̄o ye le nwun yí mele ehi an̄un'n, m̄in de m̄in di ke ɔ n̄on anunminnyanm̄on'n m̄o Nyanm̄ian le ba wula yé'n nze man. ¹⁹ ɔ man mân b̄ond̄in'n le si ab̄utale ɔ nw̄onnde c̄ian m̄o Nyanm̄ian 'ba man yí mma'n-m̄o fite anunminnyanm̄on n̄in an̄un'n. ²⁰ ɔ sanl̄in ke ninnḡe'n m̄o Nyanm̄ian b̄oli'n, yí kwalaa a ȳo mgban-mgban. Mgban s̄on, ɔ fi man bé muonun, nan Nyanm̄ian yê ɔ'a ȳo yí s̄o ɔ. K̄usu yí biala, be le anȳindas̄ue. ²¹ Afi, c̄ian bie dede Nyanm̄ian 'ba le mân'n fi tunmin'n m'ɔ le sēci yí n̄in asa nun. ɔ 'man ɔ nyan yí ti maan yí mma'n-m̄o anunminnyanm̄on'n kan yí bie. ²² Nan k̄ikaala d̄ie, ye s̄i yí f̄óón ke mân'n kwalaa le kp̄inl̄in, ese ɔ le fe ke balasua m̄o ɔ'a f̄o aw̄ole s̄o ɔ. ²³ N̄án ke mân n̄in anḡonm̄in ala ɔ, nan yé muonun m̄o Nyanm̄ian a fa yí Waw̄e n̄in a man yé ke ac̄ed̄ie m'ɔ li m̄va'n, ye le kp̄inl̄in yé kunnun. Ye le nw̄onnde mele m̄o Nyanm̄ian 'fa yé ȳo yí mma ɔ de yé ti kpa b̄ok̄o'n. ²⁴ Y'a nyan yé ti lili, nan yí kpa b̄ok̄o'n t̄e w̄o yé nyunnun, ɔ t̄i anȳindas̄ue like. Anȳindas̄ue like m̄o bé n̄yn tua yí'n, ɔ t̄i man anȳindas̄ue like k̄on. Like m̄o be nwun yí'n, as̄u ɔ t̄i anȳindas̄ue like ɔ? ²⁵ Nan se ye le anȳindas̄ue w̄o like'n m̄o ye nn̄wun man yí n̄in anw̄on an, an̄in ye le si ab̄utale ye nw̄onnde.

²⁶ Ye le man anw̄onsele f̄í, nan Waw̄e Nwannzan-nwannzan'n yê ɔ buka yé ɔ. ɔ sanl̄in ke, ye nzi man like m'ɔ fata yé m̄o ye bisa w̄o yé as̄onun eȳole n̄in an̄un ɔ. Nan Waw̄e Nwannzan-nwannzan'n muonun yê ɔ ȳo yé ti as̄onun yé nun ɔ man yé ɔ. ²⁷ Yê Nyanm̄ian m'ɔ s̄i yé ah̄onl̄in n̄in an̄un ej̄ole'n kwalaaatin'n, ɔ s̄i like m̄o Waw̄e'n le bisa ɔ. ɔ sanl̄in ke Waw̄e'n sele man menian m̄o be t̄i Nyanm̄ian d̄ie'n, ke Nyanm̄ian muonun kulo yí'n.

²⁸ Nan ye s̄i ke bé m̄o Nyanm̄ian nyihye n̄in an̄un, ɔ'a fele be yí nw̄on, m̄o be kulo yí'n, yí kwalaa m̄o Nyanm̄ian k̄o ȳo'n, ɔ t̄i kpa man bé. ²⁹ ɔ sanl̄in ke, menian m̄o Nyanm̄ian lili m̄va huloli bé'n, ɔ lili m̄va ɔ ȳoli aj̄onl̄in ke ɔ 'man be kaci ke yí Wa'n. An̄in yí Wa'n kaci bamuan baa anianman d̄on afian. ³⁰ Menian m̄o yí ti ɔ ȳoli aj̄onl̄in s̄on, ɔ'a fele be yí nw̄on. Bé m̄o ɔ'a fele bé yí nw̄on'n, ɔ'a man b'a kaci s̄es̄ef̄be w̄o yí nyunnun. Bé m̄o ɔ'a man b'a kaci s̄es̄ef̄be w̄o yí nyunnun'n, ese k̄usu ɔ'a wula bé anunminnyanm̄on.

Nyanm̄ian ehulo'n t̄i kpili

³¹ Se ɔ ti sɔ a, anin nzu ejɔle die biekun yê ye 'kan ɔ? Se Nyanmian wɔ yé afan an, nwan yê ɔ kwalaa yé like yɔ ɔ? ³² Nyanmian a nva man yí muonun yí Wa nun a nyɔ man abɔle, nan ɔ'a yi yí ɔ'a man wɔ yé kwalaa yé dunman nun. ɔ kɔ yɔ se mɔ ngɔ fa man ninngɛ kwalaa ngɔ buka yí Wa nun asu ngɔ man man yé ɔ? ³³ Menian mɔ Nyanmian muonun a fele bé yí nwɔn'n, nwan yê ɔ 'tɔn bé εsvan ɔ? Svanlan fíí. ɔ sanlɔn ke Nyanmian nwan be di bi. ³⁴ Anin nwan yê ɔ 'kan ke be di fɔɔ ɔ? Svanlan fíí. ɔ sanlɔn ke Zozi Kilisi a wu. Eɛe ɔ fi ewue nun ɔ'a tinngɛ. ɔ ti Nyanmian fama sv ɔ sele man yé. ³⁵ Ehulo mɔ Kilisi kulo yé'n, nwan svanlan die bɔbɔ yé ɔ kwalaa ti yé afian ɔ? Yale anaan, alvabɔ anaan, ahulɔwa anaan, ehɔe anaan, ehian anaan, like esulo anaan ewue? ³⁶ Ehele Ejɔle'n le kan ke: *Wɔ dunman nun ati, cian biala ke ewue tva yé nun anin. Be yɔ yé ke mmva mɔ be le kɔ a hun bé ɔ.* ³⁷ Nan kɔsv ehika kwalaa anin, Zozi m'ɔ kulo yé'n dunman nun, ye di kunnunmun m'ɔ tala sv. ³⁸ Afi mɔn de mɔn di sakpa ke, ehulo'n mɔ Nyanmian a hulo ye'n, like fíí ngɔala ndi man yé afian. Nán ewue ɔ, nán ngɔan ɔ, nán nyanmiansv mmɔfɔe'n-mɔ anaan anwunno elɔ tunmin ngacile mmiekun-mɔ ɔ, nán ene mɛle nin ɔ, nán mɛle'n m'ɔ le ba a'n kɔsv ɔ, ³⁹ nán anwunno elɔ ninngɛ'n-mɔ ɔ, nán asɔ ewa die'n-mɔ ɔ, nán like fíí mɔ Nyanmian a bɔ nun ɔ. ɔ sanlɔn ke, ehulo'n mɔ Nyanmian a hulo yé wɔ yé Mɔn Kilisi Zozi dunman nun'n, like fíí ngɔala ndi man yé afian.

9

Izalaye ejɔle'n

¹ Ehika ati, ejɔle'n mɔ mɔn 'ba han'n ti ananhɔle, mɔn nni man ato. ɔ sanlɔn ke n di Kilisi die yé Wawe Nwannzan-nwannzan'n man mɔn nwun yí mɔn ti anin ke ejɔle'n ti ananhɔle. ² Ejɔle sɔ'n y'ɔ le ke cian daa, alvabɔ kpili kpa nun yale kan mɔn. ³ ɔ sanlɔn ke, mɔn nianman'n-mɔ mɔ mɔn nɔn bé ye ti anie kɔn'n, bé kpa eyɔle dunman nun, se bɔbɔ Nyanmian bɔ mɔn sasan mɔn nɔn Kilisi yé afian ti a, mɔn kulo. ⁴ Afi be ti yé nan Zvakɔbv mɔ be fele yí Izalaye nin abɔsv menian. Nyanmian Kpili a fa bé a yɔ yí mma, ɔ nɔn bé y'ɔ ti ɔ. ɔ nɔn bé a hyhye nyhye, ɔ'a man bé mala, ɔ'a hele bé ke be kpín be sɔ yí'n, eɛe ɔ'a bɔ bé anɔhɔba. ⁵ Zufu'n-mɔ anan-mɔ: Abalahamɔn nɔn Izaki nɔn Zvakɔbv yê be wɔli bé ɔ. Kilisi m'ɔ kacili yí nwɔn kulo svanlan be wɔli yí, m'ɔ ti Nyanmian m'ɔ tala like biala'n, ɔ nɔn bé be ti anie kɔn. Nyila hán Nyanmian cian daa. Amin.

⁶ Nán ke mɔn kan sɔ mɔn kele ke ejɔle'n mɔ Nyanmian hanlɔn nin a mgbɔn man sv ɔ. Afi Izalaye abɔsv menian'n-mɔ, nán bé kwalaa ye be ti Izalaye amma kpa ɔ. ⁷ Yê yé nan Abalahamɔn abɔsv menian'n-mɔ, nán bé kwalaa yê be ti yí mma kpa ɔ. ɔ sanlɔn ke Nyanmian Kpili seli Abalahamɔn ke: *Izaki asv yé mɔn 'sin maan ε di ata ɔ.* ⁸ Yí bv y'ɔ ke nán menian mɔ b'a wɔ bé anwɔnnaan sv awɔle'n yê be ti Nyanmian amma ɔ. Nan bé mɔ Nyanmian Kpili anɔhɔba'n m'ɔ bɔli nin anin yê b'a wɔ bé'n, Abalahamɔn abɔsv menian kpa'n-mɔ anin. ⁹ ɔ sanlɔn ke Nyanmian Kpili anɔhɔba'n m'ɔ bɔli'n y'ɔ le ke: *Mɛle ke ehika ju a, mɔn 'sa mɔn ba. Mɔn sa mɔn ba a, wɔ yi Sala 'ba wɔ baa belenzua kɔn.*

¹⁰ E 'nwun nvadɔhɔn kɔn biekun. Anin yé nan Izaki nɔn Elebeka le mma mmelenzua nnyuan. ¹¹ Anin bɔbɔ be wɔli man mma sɔ'n-mɔ nán b'a bɔ bala kpa anaan bala ete'n, eɛe ke ɔ kɔ yɔ nán menian'n-mɔ a nwun ke nán nyɔle'n-mɔ anwɔn yê Nyanmian nian fele bé yí nwɔn'n, nan yí muonun y'ɔ fele menian'n-mɔ m'ɔ kulo bé nin ɔ. ¹² Ehika ati, Nyanmian kɔ han kɔ hele Elebeka ke: *Wɔ mma nnyuan'n, nunhan kaan'n 'ba sie kpain'n.* ¹³ Ehele Ejɔle le kele ke: *M'an hulo Zvakɔbv m'an yaci Ezayu.*

¹⁴ Anin nzu ejɔle die yê ye 'kan ɔ? Asv ye 'kan ke Nyanmian ti man sɛsɛ ɔ? Cɛɛɛ! ¹⁵ ɔ sanlɔn ke Nyanmian hanlɔn heleli Moyizi ke: *Svanlan mɔ mɔn*

kulo ke min nwun yí nwɔn anwunnvoe'n, min 'nwun yí nwɔn anwunnvoe sakpa!
¹⁶ Nan ehi, ɔ fi man sɔanlan muonun anaan yí tunmin'n, nan ɔ fi Nyanmian muonun m'ɔ nwun sɔanlan anwɔn anwunnvoe'n. ¹⁷ Eɛle Ejɔle nin anun, Nyanmian le kan kele Ezipiti belemgbin'n ke: *Min kulo ke min fa wɔ min kele mɔn tunmin'n mɔ n ne yí'n min man mɔn mɔn'n kwalaa nwun mɔn dunman'n, yí ti yê n ziele wɔ belemgbin ɔ.* ¹⁸ Yí ti, sɔanlan mɔ Nyanmian kulo ke ɔ nwun yí nwɔn anwunnvoe'n yê ɔ nwun yí nwɔn anwunnvoe ɔ. Yê sɔanlan kɔsu m'ɔ kulo ke ɔ kete yí ahɔnlɔn'n yê ɔ kete yí ɔ.

Nyanmian sɔkpe'n nɔn yí anwunnvoe'n

¹⁹ Nan afi sɔanlan bie 'ba bisa mɔn ke: “Se ɔ ti sɔ a, anɔn nzuke ati yê se menian'n-mɔ yɔ eɛle a, Nyanmian tua bé yí nwɔn kale ɔ? Yê like mɔ Nyanmian kulo ke ɔ yɔ'n, nwan sɔanlan die yê ɔ kwalaa ɔ totua yí atɔn ɔ?” ²⁰ O dasannin, e ti wɔ die se mɔ Nyanmian kan ejɔle a, e kwalaa su yí akpɔɔwa ɔ? Talie'n mɔ be le afâ b'a nwɔn'n, asu ɔ kwalaa ɔ se sɔanlan'n mɔ ɔ'a nwɔn yí'n ke: “Nzuke ati yê a nwɔn mɔn sɔa ɔ?” ²¹ Sɔanlan'n m'ɔ nwɔn ninng'e'n, like biala m'ɔ kulo ke ɔ nwɔn'n y'ɔ fa afâ'n nwɔn ɔ. ɔ kwalaa ke ɔ fa afâ kɔnmgba sɔ'n ɔ nwɔn ninng'e mgbakpa mɔ bé nwɔn cian ɔ nɔn m'ɔ ti asɔ asɔ die.

²² Ehi se Nyanmian kulo ke ɔ yí yí sɔkpe'n kele ɔ man be nwun yí tunmin'n m'ɔ le yí nin an, ye 'kan nzu ejɔle? Afi bé mɔ yí sɔkpe nin a hyi bé m'ɔ di mɔ be wu'n, ɔ'a si bé nwɔn abɔtale kpa. ²³ ɔ'a yɔ yí sɔ kɔsu ɔ'a hele yé ke yí anunminnyanmɔn'n ti anyanbenwɔn kpili kpa man yé mɔ ɔ'a nwun yé nwɔn anwunnvoe'n. ɔ sanlɔn ke ɔ sesiele yé daba daba ke ye tánlan yí anunminnyanmɔn sɔ nin anun. ²⁴ Ehika ati, ye ti menian mɔ Nyanmian a fele yé yí nwɔn ɔ. Nán ke yé Zufu'n-mɔ anun angɔnmɔn ala yê Nyanmian a fele yé yí nwɔn ɔ, nan menian bɔ nga'n-mɔ kɔsu wɔ nun bie. ²⁵ Ejɔle sɔ'n yê Nyanmian hanlɔn wɔ kpɔmanfɔe Oze kalata nin anun ɔ. Yí nwan:

*Menian mɔ be ti man mɔn menian'n,
 mɔn 'ba fele bé mɔn menian.*

*Mɔn mɔ m'an ngulo man yí'n,
 mɔn 'ba fele yí mɔn ehulo mɔn.*

²⁶ Yê lika kɔsu mɔ be seli bé ke:
 ‘Emɔ ti man mɔn menian'n,’
 ebele menian'n-mɔ, be 'ba fele bé
 ‘Tiasifɔe Nyanmian amma.’

²⁷ Kpɔmanfɔe Ezayi kɔsu le kan Izalaye amma'n-mɔ anwɔn ejɔle ke:
*Se Izalaye amma'n-mɔ sɔn dede
 be yɔ ke jenvie nin anwan anywan'n bɔbɔ a,
 menian kaan bie sɔa ala yê be 'nyan ngwan ɔ.*

²⁸ ɔ sanlɔn ke like mɔ Nyanmian Kpili nwan
 ɔ yɔ yí asie nin asv'n,
 ɔ yɔ yí nde-nde kpa bɔkɔɔ.

²⁹ Eɛle ke Ezayi kɔnmgba'n lili mɔa hanlɔn yí daba'n, yí nwan:
*Se Tunminfɔe Nyanmian Kpili
 a nyaci man yé bɔsv kaan an,
 ahan yé kwalaa yé kɔsu yé bɔsv bɔli ke
 Sodamɔn amma'n-mɔ,
 ahan yé kwalaa ye kacili ke
 Gomɔɔ amma'n-mɔ.*

³⁰ Anɔn nzuke ejɔle yê ye 'kan ɔ? Mɔ ye 'kan'n y'ɔ le ke menian mɔ be ti man Zufu, mɔ daba be nzi man ke be kpɔn be yɔ sɛsɛ wɔ Nyanmian anyunnun'n, bé dedi nin a man b'a yɔ sɛsɛ wɔ Nyanmian anyunnun. ³¹ Nan kɔsu Izalaye

amma'n-mə muonun mə be le kpɔ̀nndɛ mala kɔ̀n m'ɔ̀ kwalaa ke ɔ̀ man be yɔ̀ sɛsɛ wɔ̀ Nyanmian anyunnun'n, b'a nnyan man mala sɔ̀'n. ³² Anun nzuke ati ɔ̀? Ɔ sanlɪn ke be mgbɔ̀nndɛ man ke be nyan dedi nán b'a yɔ̀ sɛsɛ wɔ̀ Nyanmian anyunnun. Be kulo ke be di junman kpa dede be man Nyanmian bu bé sɛsɛ. B'a man bé ja a kpula ebvɛ'n m'ɔ̀ man menian'n-mə fin asi'n. ³³ Ebvɛ sɔ̀'n y'ɔ̀ le Zozi. Ehele Ejɔ̀le'n kan yí nwɔ̀n ejɔ̀le ke:

Emə nían, mun fa ebvɛ kɔ̀n

mun sie Sívɛn ebɛle,

ɔ̀ man sɔ̀vanlan aja kpula.

Ɔ ti ebvɛta m'ɔ̀ man sɔ̀vanlan fin asi ɔ̀.

Nan sɔ̀vanlan m'ɔ̀ kɔ̀ le yí kɔ̀ li'n,

anyunnunguasɛ ngan man yí lé.

10

¹ Anianman-mə, like mə mun kpɔ̀nndɛ sɛle kpa, mə yí ti mun sɛle Nyanmian mun man Izalayɛ amma'n-mə'n y'ɔ̀ le ke Nyanmian mán bé kwalaa be nyán ngvan. ² Mun di bé nwɔ̀n adanzɛ ke be le anwɔ̀nndɛle kpa wɔ̀ Nyanmian junman nin elie nin anun. Nan kɔ̀sɔ̀ anwɔ̀nndɛle sɔ̀'n, be nzi man yí nwɔ̀n ngele. ³ Be nzi man ke Nyanmian kpɪn yɔ̀ maan menian'n-mə yɔ̀ sɛsɛ wɔ̀ yí nyunnun'n. Bé muonun be kpe bé atin be kpɔ̀nndɛ sɛsɛ eyɔ̀le'n. ⁴ Nan kɔ̀sɔ̀ Kilisi a a ɔ̀'a yɔ̀ like kwalaa mə Moyizi mala'n kele'n. Ɔ man bé kwalaa mə be de yí be di'n yɔ̀ sɛsɛ wɔ̀ Nyanmian anyunnun.

⁵ Ehi sɛsɛ eyɔ̀le'n mə mala'n man sɔ̀vanlan yɔ̀'n, Moyizi hanlɪn yí nwɔ̀n ejɔ̀le ke: *Sɔ̀vanlan biala m'ɔ̀ kɔ̀ li mala nin asv'n, ɔ̀ 'nyan ngvan.* ⁶ Nan ε 'nwun sɛsɛ eyɔ̀le'n mə dedi'n kɔ̀sɔ̀ man sɔ̀vanlan yɔ̀ wɔ̀ Nyanmian anyunnun nin anwɔ̀n ejɔ̀le diɛ'n. Bé nwan: *N'ɛ kan yí wɔ̀ wɔ̀ ti anun ke: "Nwan yê ɔ̀ 'fɔ̀ nyanmiansv elɔ̀ ɔ̀?"* (Yí bu y'ɔ̀ le ke: nwan yê ɔ̀ 'man Kilisi ju asi ɔ̀?) ⁷ *Ese n'ɛ kan ke: "Nwan yê ɔ̀ 'ju bɔ̀nza nin anun elɔ̀ ɔ̀?"* (Yí bu y'ɔ̀ le ke nwan yê ɔ̀ man Kilisi fi ewue nun tinngɛ ɔ̀?) ⁸ Ehele Ejɔ̀le'n nwan nze? Yí nwan: *Ejɔ̀le'n wɔ̀ wɔ̀ nwɔ̀n ebɛle ala, ɔ̀ wɔ̀ wɔ̀ nwan, ɛsɛ ɔ̀ wɔ̀ wɔ̀ ti anun.* Ejɔ̀le sɔ̀'n y'ɔ̀ le dedi ejɔ̀le'n mə ye kan ye kele menian'n-mə. ⁹ Sɛ ε kpaci nun ε kan yí menian'n-mə kwalaa anyunnun ke: "Kilisi ti yé Mɪn," ɛsɛ sɛ ε de di wɔ̀ ahɔ̀nlɪn nin anun ke Nyanmian man ɔ̀ fi ewue nun ɔ̀'a tinngɛ a, ε 'nyan ngvan. ¹⁰ Ɔ sanlɪn ke sɛ ε de di wɔ̀ ahɔ̀nlɪn nin anun an yê Nyanmian Kpili man ε yɔ̀ sɛsɛ ɔ̀. Eɛsɛ sɛ ε kan ke Kilisi ti wɔ̀ Mɪn an, Nyanmian 'man ε nyan ngvan. ¹¹ Afɪ Ehele Ejɔ̀le'n nwan: *Sɔ̀vanlan biala m'ɔ̀ kɔ̀ le yí kɔ̀ li'n, anyunnunguasɛ ngan man yí lé.* ¹² Ehika ati, mgbaci mgbaciɛ fíi kɔ̀n nnɔ̀n man Zufɔ̀'n-mə nɔ̀n bé mə be ti man Zufɔ̀ nin afian. Ɔ sanlɪn ke bé kwalaa, bé Mɪn'n ti kɔ̀n. Yí yê ɔ̀ yila bé kwalaa mə be sun be fele yí nin asv ɔ̀. ¹³ Afɪ Ehele Ejɔ̀le'n nwan: *Sɔ̀vanlan biala m'ɔ̀ kɔ̀ sun kɔ̀ fele yé Mɪn'n, ɔ̀ 'nyan ngvan.*

¹⁴ Anun ɔ̀ 'yɔ̀ sɛ nán b'a sun b'a fele sɔ̀vanlan'n mə b'a nne man yí b'a nni man'n? Eɛsɛ ɔ̀ 'yɔ̀ sɛ nán b'a le yí b'a li, mə b'a ngan man yí nwɔ̀n ejɔ̀le b'a ngele man bé'n? Yê sɛ sɔ̀vanlan a ngan man yí nwɔ̀n ejɔ̀le a ngele man bé a, ɔ̀ 'yɔ̀ sɛ nán b'a ti? ¹⁵ Sɛ b'a nyɪ man ejɔ̀le sɔ̀ nun anwɔ̀n menian an, ɔ̀ 'yɔ̀ sɛ nán b'a han? Ehele Ejɔ̀le'n nwan: *Ɔ nwun bé mə be kan Ejɔ̀lekpa'n ke be le ba a, anun ɔ̀ yɔ̀ enyinmun.*

¹⁶ Nan kɔ̀sɔ̀, bé kwalaa b'a nne man Ejɔ̀lekpa'n b'a nni man. Ehika ati yê Ezayi hanlɪn ke: *Yé Mɪn, Ejɔ̀lekpa'n mə ye bɔ̀li ye heleli menian'n-mə'n, nwan y'ɔ̀ leli lili ɔ̀?*

¹⁷ Ehika ati, Nyanmian Anvan Ejɔ̀le nin etie y'ɔ̀ man be nyan dedi ɔ̀. Ejɔ̀le sɔ̀'n kɔ̀sɔ̀ y'ɔ̀ le Kilisi Anvan Ejɔ̀le'n.

¹⁸ Nan mun bisa ke: "Asv b'a ndɪ man Ejɔ̀lekpa sɔ̀ nun ɔ̀?" Be tili yí kpa! Ɔ sanlɪn ke Ehele Ejɔ̀le'n le kan ke:

Be tili bé mə be bɔ̀ Ejɔ̀lekpa nin anin

*asi'e'n lika k̄valaatin.
Bé nvan ej̄ole nin a fa
mân'n lika k̄valaatin.*

¹⁹ M̄iun bisa biekun ke: “Asu Izalaȳe amma'n-m̄o a ndi man ɔ?” B̄e t̄li. Afi Moyizi lili m̄va hanlin ke Nyanm̄ian nwan:

*Mân m̄o em̄o mmu man bé like f̄i'n,
m̄in 'ba man em̄o fa bé n̄w̄on ekp̄o.
Bé m̄o em̄o bu bé ke b̄e n̄zi man nḡel̄e'n,
m̄in 'ba man em̄o anȳin b̄olv bé n̄w̄on.*

²⁰ Ezayi k̄usu nyanlin anw̄onsele hanlin ke Nyanm̄ian nwan:

*Menian m̄o b̄e le mgb̄onnde man m̄in'n,
bé ȳe b'a n̄wun m̄in ɔ.
Bé m̄o b'a mgb̄onnde man like f̄i m̄in el̄o'n,
bé ȳe m'an yi m̄in n̄w̄on m'an hele bé ɔ.*

²¹ Nan Izalaȳe amma'n-m̄o die, e 'n̄wun bé n̄w̄on ej̄ole m'ɔ hanlin'n. Yí nwan:

*Cian daa m̄in t̄etele m̄in sa nun
m̄in man mân k̄vn.
Mân s̄o'n t̄i anz̄v̄selef̄ve
n̄w̄n menian m̄o b̄e kp̄ali
m̄in nvan ej̄ole nin ab̄v mân.*

11

Nyanm̄ian yacili man Izalaȳe amaa'n-m̄o t̄oli man

¹ Nan afi m̄iun bisa ke: “Asu Nyanm̄ian Kp̄ili a yaci yí menian'n-m̄o a tu ɔ?” C̄ēc̄e! Ɔ sanlin ke m̄in b̄ob̄o muonun n di Izalaȳe s̄vanlan. N di Abalaham̄on ab̄usu s̄vanlan. N vi B̄innz̄vam̄in abusuan nin anun. ² Menian m̄o Nyanm̄ian lili m̄va ɔ fal̄i bé'n, ɔ yacili man bé t̄oli man. Em̄o s̄i ke Ēhele Ej̄ole nin anun, kp̄omanf̄ve Eli le kan Izalaȳe amma'n-m̄o anw̄on ej̄ole ɔ kele Nyanm̄ian ke: ³ *Yé M̄in, b'a hun w̄o mgb̄omanf̄ve'n-m̄o k̄valaatin. B'a bubu w̄o af̄̄le m̄v̄cia'n-m̄o. Ɔ'a ha m̄in nḡv̄nm̄in c̄ein. Ēse b̄e le kp̄v̄nde m̄in k̄usu b̄e kun m̄in.* ⁴ Nan m̄o Eli hanlin s̄o'n, nzu mmua die ȳe Nyanm̄ian bual̄i yí ɔ? Nyanm̄ian nwan: *M'an kpa m̄in menian akp̄u ns̄v man sie. Bé die, b'a nḡvt̄v man Baali anyunnun f̄i b'a nz̄v man yí* ⁵ Ēne mele ēhi anun k̄usu, ke ɔ ti yí nin ala anin. Menian kaan'n m̄o Nyanm̄ian a n̄wun bé n̄w̄on anwunn̄voe ɔ'a yi bé'n, b̄e w̄o ēbele. ⁶ Nán ke junman m̄o b'a li ati ȳe Nyanm̄ian a yi bé ɔ. Nan anwunn̄voe ȳe Nyanm̄ian a n̄wun bé ɔ. Se ɔ ti man s̄o a, ahan b̄e ngan man ke Nyanm̄ian a n̄wun bé n̄w̄on anwunn̄voe.

⁷ Nan se ɔ ti s̄o a, anin nzu ej̄ole die ȳe ȳe 'kan ɔ? Like m̄o Izalaȳe menian'n-m̄o le kp̄v̄nde'n, b'a nnyan man yí. Nan menian m̄o Nyanm̄ian fal̄i bé nin ala ȳe b̄e nyanlin yí ɔ. Bé bu nga'n, b̄e nḡv̄ala b̄e ndi man ej̄ole bu, b'a s̄olv. ⁸ Ke Ēhele Ej̄ole'n kele'n, yí nwan:

*Nyanm̄ian a man b'a s̄olv.
Ɔ'a man bé nyin a sin
ēse ɔ'a man bé nz̄v a ti dede
ɔ'a ju ēne.*

⁹ Belemgbin *Davidi k̄usu nwan:

*Man bé fet̄i al̄ie f̄e'n m̄o b̄e di'n
káci ngaa, ɔ káci dada ɔ hyí bé,
ɔ mán b̄e t̄o as̄i nán b̄e p̄innin bé.*

¹⁰ *Man bé nyin'n sín,
nán b'a n̄nwun man as̄i,
man bé h̄olv sv cian daa.*

Bé m̄o b̄e t̄i man Zuf̄v nin ati ele'n

11 Nan afi mun bisa ke: “Asu Zufu'n-mo asi eto mo b'a to'n, be 'ka ebele o?” Cee! Nan be asi eto'n mo b'a to'n y'o man menian bu nga'n-mo a nyan be ti o. Menian bu nga'n-mo ati mo b'a nyan yi'n, o man Zufu'n-mo a fa be nwun ekpo. 12 Se Zufu'n-mo asi mo b'a to nun a man man nyan anyan yi nwun, ese se Zufu'n-mo asi eb'o nun a man be mo be ti man Zufu'n a nyan be nwun an, be ejasve die mo be 'ba jasv kpa bok'o'n, o ti man nzemunde!

Olivu baka nin anwun anyindala'n

13 Nan afi sian die, mun kan mun kele emo mo be ti man Zufu'n ke be mo be ti man Zufu'n, be b'ofue'n y'o le min. Yi ti ke n gbin n di yi'n, min di junman'n mo mun di nun anwun fe kpa. 14 Min de min di ke junman so'n mo mun di'n, o 'ba wula be mo min non be ye ti anie kun nun akpue maan be mmie-mo nyan be ti. 15 Afi se be ahanmian esie mo b'a sie be nun a man man nyan Nyanmian be afian a se a, se Nyanmian sa fa be biekun an, nzu ejole die ye o 'ba o? O y'o ke menian mo be fi ewue nun b'a tinge! 16 Se be fa *bele nun alimva mma'n mo be ko ti'n be yo fali be tun kpaun be man Nyanmian an, yi bu nga'n kwalaa mo ka'n kusv ti yi die. Ese se be fa baka nin abv ndian'n be man Nyanmian an, yi sa mma'n-mo kusv ti yi die.

17 Izalayemma'n-mo ti ke *olivv baka mo b'a lua mo b'a kpikpe yi sa mma'n-mo bie b'a gua o. Wo mo e ti man Zufu'n, e ti ke ebolo olivv baka mo b'a kpe yi sa baa'n kun b'a sie mo b'a lua nun asv o. Sian die, olivv baka'n mo b'a lua'n, yi ndian'n-mo cun nzue be man wo bie. 18 Ehika ati, n'e bu wo nwun ke e ti kpa tala olivv baka'n mo b'a lua nun asa mma'n mo b'a kpe b'a gua'n. O yo se mo e kvala ke e tu wo nwun o? Nan wo ye e le ndian nun o, nan ndian'n lili ye o le wo o.

19 Bie soa a, e 'ba han ke: “Nan b'a kpikpe baka nun asa amma so'n-mo maan m'an fa be lika'n.” 20 Se e kan so a, o ti foon. O sanlin ke dedi'n mo b'a nyan man yi'n, yi ti ye o man b'a kpikpe be b'a gua o. Wo kusv wo dedi'n mo a nyan yi'n, yi ti y'o man b'a fa wo b'a sie be busv nun o. Nan kusv nyan wo nwun kpa, n'e tu wo nwun! Se e nwun Nyanmian an, sulo yi. 21 O sanlin ke, se Nyanmian a yaci Zufu'n-mo muonun mo be ti ke olivv baka'n mo o'a lua nun o'a to a, nan wo mo e ti ke ebolo olivv baka'n ye o ngo yaci man wo ngo to man o.

22 Ehika ati, nwun yi ke Nyanmian ti kpa ese o yo si. O kpe be mo b'a to asi nun ati sele. Nan wo die, o'a nwun wo nwun anwunnoe. Nan kusv, o fata ke e non Nyanmian be tanlan kanlanman. Se o'a nyo man so a, o 'kpe wo kusv o to ke baka nun asa baa'n. 23 Ye se Zufu'n-mo kusv yaci be anzusele nun an, be sa 'kan be lika daba'n. O sanlin ke Nyanmian le tunmin, o kvala ke o fa be o sie be lika daba'n biekun. 24 Wo mo e ti man Zufu'n, ebolo olivv baka nun asa baa'n y'o le wo. B'a kpe wo b'a sie olivv baka'n mo b'a lua nun asa baa'n abv. olivv baka so'n mo b'a lua nun asa mma'n-mo y'o le Zufu'n-mo. Ehika ati, se be 'fa be be sie be busv'n biekun an, o nyo man si fi soa.

Izalayemma'n-mo 'ba nyan be ti

25 Ehi, anianman-mo, ke o ko yo nan emo a mmu man be nwun bengelofue'n, yi ti, min kulo ke min kan ananhole nvalie nun ejole kun min kele emo. Ejole so'n, y'o le ke Izalayemma'n-mo ebue ndi man ejole kun. Be ndi man ejole dede o 'ju mele mo be mo be ti man Zufu'n kwalatin ko nyan be ti'n. 26 Ke Izalayemma'n-mo kwalatin 'kpin nyan be ti nun anun. O sanlin ke Ehele Ejole'n nwan:

*Ngvandefue'n fi *Sivn o 'ba a.*

Zvakobv abvsv menian'n-mo nyolie'n

mo o nz'o man Nyanmian anyin'n,

o 'ba nunnun yi kwalaa abvsv.

27 Mele mo min 'ba fa be ete'n-mo

*mīn ce bé'n,
nyihye mō mīn nōn bé ye 'hyihye nūn anūn.*

²⁸ Ejòlekpa'n mō Zufu'n-mō a nne a nni man'n, se ye le nian yí kpa a, ye nwun yí ke emō kpa eyòle dunman nun, Nyanmian a kaci bé kpòfue. Nan kusu se ye le nian menian mō Nyanmian a yí bé nūn an, anūn be ti menian mō bé nan-mō dunman nun, Nyanmian kulo bé. ²⁹ Ō sanlīn ke Nyanmian dīe, like m'ò kò fa kò man sōanlan'n, anūn ò'a fa ò'a man. Yê menian m'ò kò fēle bé yí nwūn'n, ò ngaci man yí nzin ò nzi man bé. ³⁰ Daba, emō anyūn a nzō man Nyanmian. Nan sian dīe, Nyanmian a nwun emō anwūn anwunnvoe. Afi Zufu'n-mō anyūn a nzō man yí. ³¹ Kikaala, bé nyūn m'ò nzō man Nyanmian nūn a man ò'a nwun emō anwūn anwunnvoe. Nan ò 'ba nwun bé kusu bé nwūn anwunnvoe. ³² Kikaala bé nyūn m'ò nzō man Nyanmian nūn a man menian'n-mō kwalaa a yò anzòsele mma, nán ò'a nwun bé kwalaa bé nwūn anwunnvoe.

Nyanmian ti kpili sakpa

³³ Nyanmian anyanbenwūn'n ti kpili o! Yí ngele nūn yí ninng'e'n m'ò sī nūn abv hōlī! Nyanmian ajūnlīn m'ò kò fa'n, nwan yê ò kwalaa ò nwun yí nzin ò? Yí atūn m'ò kò kpe'n-mō, nwan yê ò kwalaa ti yí bu ò? ³⁴ Afi Ehele Ejòle'n le kan ke:

Nwan yê ò sī Nyanmian ajūnlīn nūn ò?

Nwan yê ò kwalaa ò tu yí fvo ò?

³⁵ *Nwan yê ò lili mva ò manlīn Nyanmian like*

nán Nyanmian kusu a man yí bie ò?

³⁶ Ninng'e kwalaa fi Nyanmian elò, yí yê ò man ninng'e wō mán nūn anūn ò, yí kwalaa ti yí dīe. Anunminnyanmūn hán Nyanmian cīan daa! Amūn.

12

Emō fá bé nwūn be bó afòle be mán Nyanmian

¹ Ehka ati, anianman-mō, kemō Nyanmian a nwun yé nwūn anwunnvoe sōa'n, mīn 'sele emō mīn bōtō bé ke emō muonun fá bé nwūn be bó afòle be mán Nyanmian kpa bókò. Afòle m'ò ti nwannzan-nwannzan m'ò sō Nyanmian anyūn nūn anūn. Se emō yò yí sò a, emō asōnūn eyòle 'yò faūn. ² Emō nán be nian eyuadi nūn anūn menian'n-mō abalabò ete ete'n-mō asu be yò bie. Nan emō fá bé nwūn be mán Nyanmian maan ò káci emō ajūnlīn'n kpa bókò. Ehele nūn anūn yê emō 'ba huala be nwun like mō Nyanmian kulo ò, like m'ò ti kpa, like m'ò sò yí nyūn, mō ese ò ti kanlanman kpa.

³ Anwunnvoe kpili'n mō Nyanmian a nwun mīn nūn ati, mīn kan mīn kele emō anūn kōn biala ke n'ò bu yí nwūn kpa sōnman maan ò bu sū, nan ò yò melehvandi, ò nían yí dedi'n mō Nyanmian a fa a man yí nūn anwūn ò bú amanmuo m'ò se fata'n. ⁴ Ō sanlīn ke sōanlan baka'n, akpòle akpòle dōun wō nūn. Nan kusu, nunhan kōn biala le yí junman m'ò di ò. ⁵ Yí kōnmgba nūn ala, kannze ye sōnlīn bōbò a, yé kwalaa ye nūn Kilisi y'a kaci sōanlan munmuan kōn. Yé kwalaa kusu y'a yò kōn ke anwūnnaan nūn akpòle akpòle'n-mō. ⁶ Nyanmian a hye yé nūn kōn biala acedīe ngacile ngacile. Acedīe sō'n ti tunmīn mō ye fa ye di Nyanmian junman'n. Sōanlan mō Nyanmian kò fa ejòle kò wula yí nōan ke ò hán'n, ò nían yí dedi nūn anwūn ò hán. ⁷ Sōanlan mō Nyanmian kò man yí ese acedīe ke ò sù yí manngūn'n-mō'n, ò sù bé. Sōanlan mō Nyanmian kò man yí like ehele acedīe ke ò héhele yí manngūn'n-mō ninng'e'n, ò héhele bé. ⁸ Sōanlan mō Nyanmian kò man yí anwūnsele ewowula acedīe ke ò wówula yí manngūn'n-mō anwūnsele'n, ò wówula bé. Sōanlan mō Nyanmian kò man yí afian esò acedīe ke ò sù yí manngūn'n-mō afian'n, ò yí yí kunnun kpa ò sù bé afian. Sōanlan mō Nyanmian kò man yí sōanlan sū enīan acedīe ke ò nían yí manngūn'n-mō asu'n,

ɔ tí yí nyin ɔ nían bé sɔ kpa. Svanlan mɔ Nyanmian kɔ man yí ebuka acedie ke ɔ búka yalefoe'n-mɔ, ɔ lí fe ɔ búka bé.

Emɔ húlo bé manngvɔn'n-mɔ

⁹ Nán be kulo bé manngvɔn'n-mɔ bé je sɔ mgban. Emɔ kpó ete'n. Emɔ mán ye eyòle'n hían bé kpa. ¹⁰ Emɔ húlo bé nwɔn kpa ke anianman-mɔ kulo bé nwɔn'n. Emɔ nwun emɔ amanngvɔn'n-mɔ a, emɔ anwɔn té bé be bú bé. ¹¹ Nán be yɔ efɔan, nan emɔ yó juejue. Emɔ fá anwɔnnde be lí yê Mɔn junman'n. ¹² Emɔ lí anyindasɔe'n mɔ emɔ le yí nɔn anwɔn fe. Amannɔnhunlun nɔn anun, emɔ sí abɔtalɛ. Emɔ mían bé bu kpa be séle. ¹³ Emɔ búka asɔnɔn nɔn anun anianman'n-mɔ mɔ be wɔ emian nɔn anun'n. Yê menian mɔ be kɔ a emɔ awulo'n, emɔ só bé nɔn kanlanman.

¹⁴ Menian mɔ be le kele emɔ ahɔlɔwa'n, emɔ séle Nyanmian ke ɔ yéyila bé sɔ. Nán be bɔ bé sasan, nan be séle Nyanmian be mán bé. ¹⁵ Bé mɔ be le di ndutue'n, emɔ nɔn bé lí. Bé mɔ be le sun'n, emɔ nɔn bé sún. ¹⁶ Emɔ nɔn emɔ amanngvɔn'n-mɔ tánlan kanlanman. Nán be tu bé nwɔn, nan be só junman nganngan mɔ be kɔ fa be kɔ man emɔ nɔn anun. Nán be nían bé nwɔn be bu bé nwɔn ke be sí ngele be tala bé manngvɔn'n-mɔ.

¹⁷ Nán be fa ete be tua ete'n kale. Nan emɔ kpónnde atin be yó menian'n-mɔ kwalaa ye. ¹⁸ Se emɔ kwalaa ke be sɔn atin ngacile biala asɔ a, emɔ sín sɔ be nɔn menian'n-mɔ kwalaa be tánlan wɔ anzɔnɔnjɔ nɔn.

¹⁹ Anianman ehulo mma, emɔ muonun nán be de bé ti alɔman. Nan emɔ yáci bé ejòle'n be mán Nyanmian. ɔ sanlɔn ke b'a hele wɔ Ehele Ejòle nɔn anun ke Nyanmian nwan: *Mɔn yê mɔn de emɔ ati alɔman ɔ. Mɔn yê mɔn 'tua bé nyɔlie nɔn anwɔn kala ɔ.* ²⁰ E se ɔ le kan yí biekun ke:

*Se ehæ le kun svanlan m'ɔ kpɔ wɔ nían an,
man yí like lí.*

*Se nzuhoe le kun yí a,
man yí nzue nɔn.*

*ɔ sanlɔn ke mɔ e le yɔ yí sɔ'n,
ɔ ti ke sɔn*

yê e le kpɔnmgbɔ gua yí ti nɔn asɔ ɔ.

²¹ N'ε man ete nɔn asa kwalaa wɔ, nan yɔ ye di ete nɔn asɔ kunnunmun.

13

Mgbain'n-mɔ mɔ be sie mân'n

¹ Svanlan biala bébele yí nwɔn asɔ ɔ mán mgbain'n-mɔ mɔ be sie mân'n. ɔ sanlɔn ke kpain fí nɔn man ebele mɔ nán Nyanmian yê ɔ'a sie yí ɔ. Bé mɔ be ti mân nɔn asɔ mgbain'n-mɔ kwalaa, Nyanmian yê ɔ'a sie bé ebele ɔ. ² Ehika ati, svanlan m'ɔ kɔ jasɔ mân mgbain'n-mɔ akɔmun anun'n, anun Nyanmian yê svanlan sɔ nɔn a jasɔ yí kɔmun anun ɔ. Yê menian kɔsɔ mɔ be yɔ ninnge sva-mɔ'n, anun be le hyɔhyɔn nde e ebua be tɔ bé nwɔn. ³ Menian mɔ be bɔ bala kpa'n, be nzulo man mân mgbain'n-mɔ. Nan bé mɔ be bɔ bala ete'n yê be sulo mân mgbain'n-mɔ ɔ. E ngulo man ke e sulo mân mgbain'n-mɔ, anun bɔ bala kpa, nán bé kɔsɔ be 'ba yí wɔ ayɛ. ⁴ ɔ sanlɔn ke be di Nyanmian junman be buka wɔ maan e bɔ bala kpa. Nan se e yɔ ete a, sulo bé. ɔ sanlɔn ke nán mgban ati yê Nyanmian a sie bé ebele ɔ. Nyanmian a sie bé ebele ke be lé alɔman, be túa bé mɔ be yɔ ete nɔn anwɔn kale. ⁵ Ehika ati, ɔ ti kpa ke be bébele bé nwɔn asɔ be mán bé mɔ be sie mân'n. Nán ke esulo mɔ ye sulo ke be kɔ tua yé yí nwɔn kale ti ala ɔ, nan ɔ ti like mɔ yé ajɔnlɔn'n man yé ke ye yó ɔ.

⁶ Ehika ati kɔsɔ yê emɔ totua ajule nɔn ɔ. ɔ sanlɔn ke bé mɔ yê emɔ totua ajule'n man bé'n, Nyanmian yê ɔ'a sie bé ebele ke be tí bé nyin be lí junman sɔ nɔn ɔ.

Like m'ò man sʋanlan yò ete'n, emò nán be yò

¹³ Ehika ati, nán be man ye bua yé nwɔn ndɛɛ. Nan ye yó ajunlin ye yáci like mɔ ye yò a, ɔ kwalaa ke ɔ man yé nianman nun aja kpula, anaan ɔ tɔ ete nun anun'n.

¹⁴ Mɪn si, ɛsɛ mɪn de mɪn di wɔ yé Mɪn Zozi dunman nun ke like mɔ be di fí ngua man sʋanlan anwɔn efian gua. Sʋanlan m'ò de di ke ɔ gua bé nwɔn efian'n, anin ɔ gua bé nwɔn efian man yí ngɔnmɪn.

¹⁵ Sɛ like mɔ ɛ lɛ di'n man alɔabɔ kan wó nianman an, anin ɛ nnanndɪ man ehulo nun kón. Alɛ dunman nun, n'ɛ man wó nianman'n mɔ yí ti yé Kilisi wuli'n minlin. ¹⁶ Ehika ati, like m'ò ti kpa man emò'n, nán be yò maan be kan yí nwɔn ejòlɛ ete. ¹⁷ Ɔ sanlin ke Nyanmian Belemgbin Mân'n, ɔ ti man alɛ anaan nzan ejòlɛ. Nan ɔ ti amanmuo sɛsɛ ebue ɔ nɔn alɔacɪcɪ ɔ nɔn fɛ elie mɔ Wawe Nwanzan-nwanzan'n man ɔ. ¹⁸ Sʋanlan m'ò di Kilisi junman'n sʋa'n, ɔ sɔ Nyanmian anyin, ɛsɛ menian'n-mɔ kwalaa fɔa yí.

¹⁹ Ehika ati, be mán ye yó like mɔ ye yò a, ɔ man anzɔnunjɔ ba, ɛsɛ ye kwalaa ye fa ye wowula yé nwɔn anwɔnsele wɔ dedi nun anun'n. ²⁰ N'ɛ fa alɛ ejòlɛ ɛ sɛcɪ Nyanmian junman'n. Ɔ ti ananhòlɛ ke like kwalaa mɔ be di'n ti kpa. Nan kɔsɔ, like mɔ ɛ di a, ɔ kwalaa ke ɔ man wó nianman bie tɔ ete nun anun'n, n'ɛ di. ²¹ M'ò ti kpa'n y'ò le ke nán be di naan, nán be nɔn nzan anaan like biala mɔ ɛ yò a, ɔ kwalaa ke ɔ man wó nianman bie tɔ ete nun anun'n, n'ɛ yò. ²² Wó dedi'n mɔ ɛ le yí'n, man ɔ há wó nɔn Nyanmian bé afian. Nyila hán sʋanlan m'ò nzulo man like m'ò lɛ yò nun anzin'n! ²³ Nan sʋanlan m'ò di like a, ɔ sulo yí nzin'n, sɛ ɔ di a, anin Nyanmian a bu yí fɔɔ. Ɔ sanlin ke anin ɔ'a nnyan man dedi. Like biala kɔsɔ mɔ dedi nɔn man nun'n, anin ɔ ti ete.

15

Be bóka bé mɔ bé dedi'n tinlin man'n

¹ Ehika ati, yé mɔ yé dedi nun a tin'n, be mán ye bóka bé mɔ bé dedi'n tinlin man'n. Ɔ nvata man ke ye tanlan ye yò like mɔ yé muonun yé kunnun kulo ɔ. ² Ɔ di ke ye kpɔndɛ like m'ò ti kpa man yé manngɔn'n-mɔ, like mɔ ye yò a, bé kunnun jɔ yí nwɔn maan bé dedi diɛ'n kɔ yí nyunnun'n. ³ Ɔ sanlin ke mɔ Kilisi walɪ'n, ɔ'a nyɔ man like mɔ yí muonun ɔ kulo ɔ. Nan ke Ehelɛ Ejòlɛ'n lɛ kele'n, yí nwan: *Wó nzɔba mɔ be kpɛli wó'n, yí kwalaa gua mɪn sɔ.* ⁴ Yí kwalaa mɔ b'a hele wɔ Ehelɛ Ejòlɛ nun anun'n, be heleli yí daba ke be 'fa be kele yé ngele. Yí diɛ anin ye si abɔtalɛ ye nwun yí ke Ehelɛ Ejòlɛ'n cɪcɪ yé lɔa ɔ man ye nyan anyɪndasɔɛ.

⁵ Nyanmian m'ò wowula sʋanlan anwɔnsele ɔ cɪcɪ yí lɔa, ɛsɛ ɔ man be si abɔtalɛ'n, ɔ mán emò ajunlin yó kɔn ke Zozi Kilisi lɛ kpɔndɛ yí'n, ⁶ nán emò kwalaa anɔan a yò kɔn b'a yi yé Si Nyanmian Kpili m'ò ti yé Mɪn Zozi Kilisi Asɪ nun ayɛ.

Ejòlekpa'n ti mân mân'n kwalaa diɛ

⁷ Ehika ati, emò sɔ bé nwɔn nun kanlanman ke Kilisi sɔli emò nun'n. Emò yó yí sɔ be wúla Nyanmian anunminnyanmɔn. ⁸ Nan mɪn kan mɪn kele emò ke, Kilisi kacili Zufɔ'n-mɔ akɔa. Ɔ yɔli like'n mɔ Nyanmian nwan ɔ 'yò man bé nan-mɔ'n. Ɔ man be nwunlin yí ke Nyanmian ti ananhòlɛfɔɛ. ⁹ ɛsɛ Kilisi ewale m'ò walɪ'n, ɔ'a man bé mɔ be ti man Zufɔ nun a yí Nyanmian ayɛ, ɔ sanlin ke Nyanmian ti kpa. Ehelɛ Ejòlɛ'n nwan:

Ehika ati, mɪn 'kannɔ wó

bé mɔ be ti man Zufɔ nun afian.

Mɪn 'tɔ ejue mɪn wula wó anunminnyanmɔn.

¹⁰ ɛsɛ Ehelɛ Ejòlɛ'n lɛ kan ke:

Emò mân nga'n, emò nɔn Nyanmian menian'n-mɔ lí fɛ!

¹¹ ɛsɛ ɔ lɛ kan yí biegun ke:

*Emə mân nın anun menian'n-mə kɔalaatin,
emə wúla yé Mın anunminnyanmən,
emə menian'n-mə kɔalaatin kánnvɔ yí!*

¹² Ezayi kɔsv lɛ kan kɛ:

Bɛ 'ba wɔ Izayi abɔsv svanlan kɔn.

ɔ 'ba jasv ɔ sie menian'n-mə.

Bé kɔalaa bɛ 'ba susu bé ti bɛ gua yí sv.

¹³ Nyanmian m'ɔ man svanlan nyan anyundasvɛ'n, ɔ mán emə nyán fɛ elie ɔ nɔn albacɪcɪɛ kpa bəkɔɔ wɔ dedi nın anun. Eɛ Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n tunmin nun, emə nyán anyundasvɛ'n mɔlvsvɛ.

Pɔlv junman'n

¹⁴ Anianman-mə, mın muonun, mın de mın di kɛ emə diɛ, ye ɛyɔlɛ ajɔnlɪn wɔ emə nun kpa. Eɛ ninngɛ m'ɔ sɛ fata'n, emə sɪ yí kɔalaa, emə kɔala bɛ fa bɛ buka buka bé nwɔn. ¹⁵ Nan kɔsv, m'an nyan anwɔnseɛ wɔ lɪka dɔvɔn mın kalata nın anun m'an hɛɛ emə maan emə atɪ kaci ninngɛ'n mə emə suanlɪn yí daba'n. Nyanmian a nwun mın nwɔn anwunnvɔe ¹⁶ ɔ'a man mın di Zozi Kilisi junman'n wɔ bé mə bɛ tɪ man Zufɔv nın afian. Mın bɔ ɛjɔlɛkpa'n m'ɔ tɪ junman nwannzan-nwannzan'n mın keɛ bé mə bɛ tɪ man Zufɔv'n maan bɛ kaci afɔlɛ m'ɔ sɔ Nyanmian anyın. Afɔlɛ sɔ'n, Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n y'ɔ man yí nwɔn tɪ ɔ.

¹⁷ Yé nɔn Zozi Kilisi y'a yɔ kɔn. ɛhɪka atɪ, mın kɔala mın di Nyanmian junman nın anwɔn fɛ. ¹⁸ ɔ sanlɪn kɛ sɛ n ne ɛjɔlɛ bie mın kan an, junman'n mə Kilisi a nanndɪ mın sv ɔ'a li maan bé mə bɛ tɪ man Zufɔv nın a fa bé nwɔn b'a man Nyanmian'n, yí nwɔn ɛjɔlɛ ala yé mın 'kan ɔ. Kilisi le yí Nɔvan ɛjɔlɛ'n nɔn yí sa atɪ nyɔlɛ'n yé ɔ'a hyɔvɪn bé ɔ'a man Nyanmian ɔ. ¹⁹ ɔ'a yɔ asinbɛnwɔn nɔn atɛɛ ninngɛ tunmin sv ɔ nɔn Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n tunmin'n. Kɛ ɔ kpɪnlɪn yɔlɪ m'ɔ bɔ yí bɔ Zoluzalɛmɔn, ɔ sɪn lɪka kɔalaatin dede ɔ kɔ ju Ilili mân nun mə n mɔlɪ Zozi Kilisi ɛjɔlɛkpa'n bəkɔɔ nın anun. ²⁰ ɔ cian mın kpa kɛ lɪka mə menian'n-mə tɪlɪ man Kilisi ɛjɔlɛkpa'n, lɪka sɔ'n-mə ala yé mın bɔ mın keɛ menian'n-mə ɔ. Yí diɛ anın mın nni man mın junman'n lɪka mə svanlan bie a li mɔva a bɔ yí bɔ'n. ²¹ N yɔlɪ yí sɔ maan ɛhɛɛ ɛjɔlɛ'n kpɪnlɪn sv kɛ:

Bé mə bɛ hanlɪn man yí nwɔn ɛjɔlɛ

bɛ heɛlɪ man bé'n, bɛ 'ba nwun yí.

Yé bé mə bɛ tɪlɪ man yí nwɔn ɛjɔlɛ'n

bɛ 'ba tɪ.

Pɔlv kulo kɛ ɔ kɔ Lɔmɔn

²² Like m'ɔ jɪjɪlɪ mın m'ɔ man m'an ngɔala man emə anwɔn ɛɔ ba nın anun.

²³ Nan kɪkaala diɛ, m'an yue mân sɔ'n-mə anun junman'n di. N valɪ ajɔnlɪn kɛ mın 'ba nɪan emə abɔsv'n, ɔ'a bɔ afvɛ kɔ y ɔ nyɛ. ²⁴ Mɛɛ mə mın 'ba hɔ ɛsɪpanyɪn'n, mın kulo kɛ mın bɔ nun emə ɛbɛɛ mın nɪan bé bɔsv kɔ yɔ ɛlɛnyuan kɔn wɔ fɛ elie nun, nán emə a gua mın atɪn maan m'an hɔ. ²⁵ Nan tɛmɔn ɛhɪ anun diɛ, mın kɔ Zoluzalɛmɔn mın 'kɔ a li junman mın man ɛɔ anwɔntɛ mma'n-mə. ²⁶ ɔ sanlɪn kɛ Masedɔvanɪn nɔn Akayi mân nın anun asɔnɪn mma'n, b'a fua kɛ bɛ 'tɪtɪ esika bɛ buka Zoluzalɛmɔn ɛɔ anwɔntɛ mma'n-mə mə bɛ tɪ ehianfɔɛ'n. ²⁷ Masedɔvanɪn nɔn Akayi mân nın anun asɔnɪn mma'n, bé muonun yé bɛ fualɪ kɛ bɛ 'tɪtɪ esika bɛ buka Zoluzalɛmɔn ɛɔ anwɔntɛ mma'n-mə mə bɛ tɪ ehianfɔɛ nın ɔ. Nan ɔ tɪ ananhɔɛ, ɔ di kɛ bɛ tɪtɪ esika bɛ buka ehianfɔɛ sɔ'n-mə. ɔ sanlɪn kɛ, bé mə bɛ tɪ man Zufɔv'n, sɛ bɛ nɔn Zufɔv'n-mə a hyɛ wawɛ nun ninngɛ'n-mə a, ɔ di kɛ bé kɔsv bɛ buka Zufɔv'n-mə wɔ ninngɛ mə b'a mian yí nwɔn nın anun. ²⁸ Sɛ mın yue junman sɔ'n di, nán mın fa esika'n mın man bé a, mın 'kɔ ɛsɪpanyɪn an, mın 'bɔ nun emə ɛɔ. ²⁹ Mın sɪ kɛ emə anwɔn ɛɔ mə mın 'ba hɔ'n, Kilisi nyɪla kpa bəkɔɔ yé mın 'fa mın kɔ ɔ.

³⁰ Nan kɔsɔ anianman-mɔ, mɪn 'sɛlɛ ɛmɔ kɛ yɛ mɪn Zozi Kilisi dunman nun, ɔ nɔn ehulo'n mɔ Wawɛ Nwanzan-nwanzan nun a fa a wula yɛ nun'n dunman nun, ɛmɔ bɔka mɪn kɔan nɪn anun nɔn bɛ sɛlɛ Nyanmɪan bɛ mɔn mɪn. ³¹ ɛmɔ sɛlɛ maan Nyanmɪan lɛ mɪn fi bɛ mɔ bɛ wɔ Zude mɔn nun mɔ bɛ nne man Nyanmɪan bɛ nni man nun asa nun. ɔ mɔn mmɔa'n mɔ mɪn fa mɪn kɔ Zoluzalemɔn'n, anwɔntɛ mma'n-mɔ sɔ nun kanlanman. ³² Sɛ ɛmɔ yɔ yɛ sɔ nɔn Nyanmɪan di sɔ ɔ man atɪn an, mɪn 'nyan fɛ elie mɪn ju ɛmɔ ɛlɔ mɪn de mɪn ɛnwɔnmɪan kaan. ³³ Nyanmɪan cɪcɪ ɛmɔ alɔa, ɔ nɔn ɛmɔ kwalaa tɔnlan. Amɪn.

16

Ahɪn ebisa

¹ Mɪn fa yɛ nianman bala Febe m'ɔ lɛ ba ɛmɔ anwɔn ɛlɔ'n, mɪn wula ɛmɔ asa nun. ɔ di junman Sankele asɔnɪn nɪn anun. ² Yɛ Mɪn dunman nun, ɛmɔ sɔ yɛ nun kanlanman kpa kɛ ɔ sɛ kɛ bɛ sɔ Nyanmɪan menian'n-mɔ nun'n. Sɛ ɔ mɪan like nwɔn an, ɛmɔ bɔka yɛ maan yɛ sa hɔn yɛ. ɔ sanlɪn kɛ, ɔ'a tɪ menian dɔn nyanman nun. Mɪn bɔbɔ muonun, ɔ'a tɪ mɪn nyanman nun.

³ Mɪn manngɔn Pilisili nɔn Akilasɪ mɔ mɪn nɔn bɛ di Zozi Kilisi junman'n, ɛmɔ yɔ bɛ like bɛ mɔn mɪn. ⁴ Mɪn dunman nun, ahan bɛ 'man bɛ kun bɛ bɛ de mɪn ti. Nɔn mɪn ngɔnmɪn yɛ mɪn 'da bɛ asɪ ɔ, nan mɔn nɪn anun asɔnɪn mma'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ tɪ man Zufɔ'n, bɛ kɔsɔ bɛ 'da bɛ asɪ.

⁵ Asɔnɪn mma'n-mɔ mɔ bɛ yia bɛ sua nɪn anun'n, ɛmɔ yɔ bɛ kɔsɔ bɛ like bɛ mɔn mɪn.

Mɪn nianman kpa Epayinetɪ m'ɔ lili mɔa falɪ yɛ nwɔn manlɪn Kilisi wɔ Azi mɔn nɪn anun'n, ɛmɔ yɔ yɛ like bɛ mɔn mɪn.

⁶ Mali m'ɔ lili junman dɔn manlɪn ɛmɔ'n, mɪn 'bisa yɛ ahɪn.

⁷ Mɪn nwɔn amma Andoloninkusɪ nɔn Zuniasɪ mɔ bɛ tɔlɪ mɪn nɔn bɛ fiadɪ'n, mɪn 'bisa bɛ ahɪn. Menian'n-mɔ bu bɛ kɛ Zozi mmɔfɔvɛ kpa. ɛsɛ bɛ lili mɔa mɪn nyunnun bɛ falɪ bɛ nwɔn bɛ manlɪn Kilisi.

⁸ Bɛ yɔ Anpiliatusɪ mɔ yɛ Mɪn dunman nun ɔ tɪ mɪn manngɔn kpa'n like bɛ mɔn mɪn.

⁹ Mɪn 'bisa Ulubɪn mɔ yɛ nɔn yɛ di Kilisi junman'n ɔ nɔn mɪn manngɔn kpa Sɪtasisɪ ahɪn.

¹⁰ Apɛlɛsɪ m'ɔ helelɪ kɛ ɔ de Kilisi di'n, mɪn 'bisa yɛ ahɪn.

Mɪn 'bisa Alitolobulu awulo nɪn anun menian'n-mɔ ahɪn.

¹¹ Elodɪɔn m'ɔ tɪ mɪn abie'n, mɪn 'bisa yɛ ahɪn.

Nasisɪ awulo nɪn anun menian'n-mɔ mɔ bɛ de yɛ Mɪn bɛ di'n, mɪn 'bisa bɛ ahɪn.

¹² Mɪn 'bisa Tilifenɪn nɔn Tilifɔzɪ mɔ bɛ di yɛ Mɪn junman nɪn ahɪn.

Mɪn 'bisa m mɔ Pelisidɪ m'ɔ lili junman dɔn manlɪn yɛ Mɪn nɪn ahɪn.

¹³ Mɪn 'bisa Lufusi mɔ yɛ Mɪn a fa a yɔ yɛ diɛ'n, ɔ nɔn yɛ nɪn m'ɔ tɪ kɛ mɪn kɔsɔ mɪn nɪn ahɪn.

¹⁴ Mɪn 'bisa Azɪnkilitɪ nɔn Felegɔn nɔn ɛlmɛsɪ, nɔn Patolobasɪ, nɔn ɛlmɛsɪ nɔn anianman'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ wɔ bɛ nwɔn ɛlɔ nɪn ahɪn.

¹⁵ Mɪn 'bisa Filolɔgɪ nɔn Zuli nɔn Nele nɔn yɛ nianman bala'n nɔn Olɪnpasɪ ɔ nɔn Nyanmɪan menian'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ wɔ bɛ nwɔn ɛlɔ nɪn ahɪn.

¹⁶ ɛmɔ yɔ bɛ nwɔn like anianman nun, bɛ tɔ bɛ nwɔn nun.

Zozi Kilisi asɔnɪn mma'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ wɔ ɛwa'n, bɛ nwan bɛ 'yɔ ɛmɔ like.

Kasian afɪtu'n

¹⁷ Anianman-mɔ, ɛmɔ nɪan bɛ nwɔn kpa wɔ menian mɔ bɛ ngulo man kɛ bɛ fa atɪn'n mɔ b'a hele ɛmɔ nɪn asɔ, mɔ bɛ lɛ man mgbacɪ mgbacɛ ba ɛmɔ afian'n. ɛmɔ tɪ bɛ nwɔn fi bɛ nwɔn. ¹⁸ ɔ sanlɪn kɛ menian sɔa-mɔ nzɔ man Kilisi m'ɔ tɪ yɛ Mɪn'n. Bɛ muonun bɛ kɔ ɛsɛ'n yɛ bɛ sɔ yɛ ɔ. Bɛ nɔan nɪn tɪ mɪnɪn mɪnɪn. Bɛ

kan ejǵle be laka menian mǵ be ti fǵtılıfǵ'n. ¹⁹ Nan emǵ diǵ, anyınnzǵ mǵ emǵ man yǵ Mın'n, menian'n-mǵ kvalaa sı. Ǵ man mın di emǵ anwǵn fe kpa. Mın kulo ke emǵ nwun ngelǵ be yǵ ye'n be man bǵ nwǵn ti fi ete nın anwǵn.

²⁰ Nyanmıan m'ǵ man albacııǵ'n, ǵ ngǵ hye man, ǵ 'ba man emǵ tetia Abǵnsanmǵn sı be nunkun yı.

Yǵ Mın Zozi Kilisi nwún emǵ anwǵn anwunnvoe.

²¹ Timote mǵ mın nǵn yı di junman'n, ǵ nǵn mın nwǵn amma Lusiyusı nǵn Zbasǵn, ǵ nǵn Sosipate, bǵ nwan be 'bisa emǵ ahın.

²² Mın Teetiyusı mǵ Pǵlv a man m'an hele kalata ehı'n, mın 'bisa emǵ ahın wǵ yǵ Mın dunman nun.

²³ Mın sikefǵ Gayiyusı mǵ asǵnın mma'n-mǵ kvalaa yia yı awulo ebelǵ'n nwan ǵ 'bisa emǵ ahın.

Elasıtı mǵ kulo nın ası esika'n wǵ yı sa nun'n, ǵ nǵn yǵ nianman Kalıtusı, bǵ nwan be 'bisa emǵ ahın.

[²⁴ Yǵ Mın Zozi Kilisi nwún emǵ kvalaa anwǵn anwunnvoe. Amin.]

Aye eyǵ

²⁵ Be mán yǵ yı Nyanmıan Kpili aye. Ǵ sanlın ke ǵ le tunmin ǵ kvalaa ke ǵ man emǵ dedi'n tin, ǵ nanndı Ejǵlekpa'n mǵ mın bǵ nın ası. Ejǵlekpa sǵ'n ti Zozi Kilisi anwǵn ejǵle. Ejǵlekpa nın a man Nyanmıan nvıalǵ nın nyıhye m'ǵ fıalı sı daba'n, ²⁶ ene ǵ'a fıte ke Nyanmıan mgbǵmanfǵe'n-mǵ kpınlın helelı yı'n, ǵ fı mǵ Edannganman Nyanmıan hanlın nın anwǵn. Ǵ'a fa nvıalǵ nın nyıhye sǵ'n ǵ'a hele menian'n-mǵ kvalaatin maan be de yı be di, ese be man yı anyınnzǵ.

²⁷ Zozi Kilisi dunman nun, anunminnyanmǵn hán Nyanmıan angǵnmın m'ǵ ti Bengelǵfǵe'n sıan daa! Amin.

**PŌLU KALATA'N
M'Ō LILI MŌA
HELELI NWANLIN
KOLINTI ASŌNIN MMA'N-MŌ'N**

M'Ō wə nun'n

Anun Kolinti ti Akayi mân nun anun kulo kpili kpa. Ene be fele mân sŏ'n Gelesi, ō wə Aboloci mân nin anun. Ebele menian'n-mə sŏ amvan dŏn, ese ajɔamannin ebŏ'n y'ŏ ti bé junman ō. Pŏlv lili junman ebele afve kon sala nsian ō bŏli Asŏnin'n (Junman 18). Mele mə Pŏlv 'kele kalata ehi'n, anun ō wə Azi mân nin anun kulo'n mə be fele yí Efezi nin asv. Kolinti asŏnin mma'n mmie-mə nun bé asŏnin nin anun kalata walı tŏli Pŏlv ke kosuan'n-mə mə b'a bisa'n, ō mán bé yí nwŏn asan.

Ke ye nwun yí Pŏlv kalata ehunlin-mə anun'n, ō man svanlan y'ŏ kele man yí ō. Kalata ehi, anianman Sŏsvetenin yê Pŏlv manlin ō heleli ō (yí ti 1.1). Anianman sŏ'n ti Kilisi svanlan, nan kusv ye nzi man yí nwŏn ejŏle fíí.

Pŏlv a hye kalata ehi nin anun nnyuan. Alimva lika die'n (yí ti 1-6), ye nwun yí ke Pŏlv nun anianman'n-mə b'a lí amannie a yue, nan kusv ejŏle kpŏle nsan wə nun m'ŏ jji Pŏlv ō: (1) asŏnin mma'n-mə a bubu bé nwŏn nun (yí ti 1.10-4.21), (2) svanlan kon nun yí sɪ ayɪ nin a la (yí ti 5), (3) asŏnin mma'n mmie-mə sanman sanman bé nwŏn bé mə be nzi man Nyanmian nin anyunnun (yí ti 6). Ehika ati, Pŏlv le kan kele asŏnin mma'n-mə ke be sésie anyunnunguasie ejŏle sŏ'n-mə, nán be tánlan wə anwanzze nun.

Lika'n m'ŏ tŏ sv nnyuan'n (yí ti 7-16), Pŏlv le man bé kosuan'n-mə anwŏn asan. Ō le kan ajaa nin anwŏn ejŏle (yí ti 7). Ō le kannzv bé ke be síe bé nwŏn ye wə amvan'n-mə anwŏn (8.1-11.1). Ō le kan yé Mɪn Alie nin anwŏn ejŏle (11.2-34). Ō le kan kele bé ke be kpŏnnde Wawe Nwanzan-nwanzan nin acedie'n m'ŏ bŏka asŏnin'n, ese bŏbŏ, be nánndɪ wə ehulo nun (12-14). Ō le kan ewuetinnye nin ejŏle (yí ti 15). Kalata nin agualie nun (yí ti 16), Pŏlv le kan kele bé ke ō 'ba sɪn bé nwŏn elb, ō de Zoluzalemŏn elb ehianfve'n-mə keti'n mə be le tv'n ō fa kŏ. Ese ō le bisa bé ahɪn.

Ahɪn ebisa

¹ Mɪn Pŏlv mə Nyanmian a hulo ō'a fele mɪn maan m'an kaci Kilisi Zozi bŏfve'n, mɪn nun yé nianman Sŏsvetenin, yé yê ye le kele kalata ehi ō.

² Ye le kele kalata ehi ye nwan emŏ Kolinti asŏnin mma'n-mə. Emŏ asŏnin'n ti Nyanmian die. Nyanmian a fa emŏ ete'n-mə ō'a hye emŏ, ō'a man emŏ a yŏ nwanzan-nwanzan, ō fi junman'n mə Kilisi Zozi a li'n dunman nun. Ō'a fele emŏ ke emŏ nun Kilisi Zozi be yŏ munmuan kon be tánlan anwŏntie nun. Ō'a fele emŏ nun asŏnin mma'n-mə mə be wə kulo kulo'n-mə kwalaa asv'n. Be de yé Mɪn Zozi Kilisi be di ke yé kusv ye de yí ye di'n.

³ Ye 'bisa emŏ ahɪn. Yé Sɪ Nyanmian Kpili nun yé Mɪn Zozi Kilisi, be yéyila emŏ sv, be nwún emŏ anwŏn anwunnvoe, be mán emŏ alva cíci bé nwŏn.

Asna

⁴ Nyanmian nanndɪ Zozi Kilisi sv ō'a nwun emŏ anwŏn anwunnvoe. Anwunnvoe sŏ'n mə Nyanmian a nwun emŏ nin ati, cɪan daa mɪn da yí asɪ. ⁵ Ō sanlin ke, kemŏ emŏ nun Zozi Kilisi a yŏ kon'n, Nyanmian a bŏka emŏ man emŏ dedi nin a hŏ yí nyunnun kpa. Ō a man emŏ sɪ yí nwŏn ejŏle'n kpa, ese emŏ sɪ yí nŏan ejŏle'n kan kpa. ⁶ Afɪ, Kilisi anwŏn ejŏle'n mə emŏ tɪli nin a sŏ ndian kpa wə emŏ afian. ⁷ Ō man emŏ mə be le nwŏnnde mele mə yé Mɪn Zozi Kilisi 'ba yí yí nwŏn kele'n, emŏ mmian man Nyanmian acedie fíí anwŏn. ⁸ Nyanmian

'man emò jinlan bé ja nun kpunndiin dede ò kò ju yí ayueliè. Yí diè anùn cian mò Zozi Kilisi kò a'n, sòanlan fíi nnyan man emò anwòn ejòlè ètè ò ngan man. ⁹ Nyanmian diè, ò nnaka man sòanlan. Yí yê ò'a fèlè emò kè emò nun yí Wa Zozi Kilisi m'ò tì yé Mìn'n yó kòn ò.

Asònin nùn anun mmubue'n

¹⁰ Anianman-mò, mìn 'sèlè emò mìn bòtò bé kè yé Mìn Zozi Kilisi dunman nun, emò mán bé afian sé, nan nán bè bubu bé nwòn nun. Emò mán bé ajònlìn yó kòn. Emò mán bé nwan sé bé nwòn kpa bókòò. ¹¹ Afi, anianman-mò, balasua'n mò bè fèlè yí Kolowe nùn anwòn menian a a yí mìn anzòtì kè akpòlòwa a tò emò afian. ¹² Akpòlòwa sò'n y'ò le kè sòanlan bie jasò a, yí nwan: “N wò Pòlò afan”, bie kòsò nwan: “N wò Apòlòsò afan”, bie kòsò nwan: “N wò *Sefasì afan”, bie kòsò nwan: “N wò Kilisi afan.” ¹³ Hei! Yí tì, emò jònlìn kè kulo sòanlan nùn Kilisi sè ò? Asò mìn, Pòlò, mìn yê n wulì kòlòwa nùn asò wò emò dunman nun ò? Asò Pòlò dunman nun yê bè sònlìn emò ò? Cècè! ¹⁴ Nan mìn 'da Nyanmian asì kè m'an nzwòn man emò anun bie fíi kè bian'n mò bè fèlè yí Kilisipusi'n ò nùn Gayiyusi ala. ¹⁵ Ò man sòanlan fíi ngòala ò nze man kè bè sònlìn yí wò mìn dunman nun. ¹⁶ Èsè n zònlìn bian'n mò bè fèlè yí Sifefanasi'n nùn yí sasò'n-mò. Bè yí bé a, mìn nne nni man kè n zònlìn sòanlan ngacilè biekun ò. ¹⁷ Afi Kilisi a nzwòn man mìn kè m málà n zònlìn sòanlan. Nan ò sòanlìn mìn kè m málà m m'ó yí Ejòlèkpa'n n géle menian'n-mò. Ejòlèkpa sò'n mò mìn b'ò'n, nán kulo sòanlan dasannin ngele ejòlè ò. Ò sanlìn kè sè kulo sòanlan dasannin ngele ejòlè yê mìn b'ò a, anùn Kilisi ewue'n m'ò wulì kòlòwa nùn asò'n tì mgban.

Kilisi kòlòwa nùn anwòn ejòlè'n

¹⁸ Èhì, Kilisi ewue'n m'ò wulì kòlòwa nùn asò nùn anwòn ejòlè'n, ò tì kvasianzèmòn ejòlè man menian mò bè le minlìn'n. Nan yé mò y'a nyan yé tì'n, ejòlè sò'n tì Nyanmian tunmin. ¹⁹ Afi b'a hele wò Èhele Ejòlè nùn anun kè Nyanmian nwan:

Mìn 'ba man ngelefòe'n-mò kaci sènvòe.

Mìn 'ba sècì bé mò bè le ajònlìn nùn ajònlìn'n.

²⁰ Nan ò tì sò a, anùn bengelefòe'n halì nin? Zufò'n-mò mò bè sì *mala'n anaan Gèlèkì'n-mò mò bè sì jòjò'n, bé bengelefòe'n halì nin? Nyanmian a hele kè eyuadi èhì anun ngele'n tì kvasianzèmòn! ²¹ Eyuadi'n nùn yí ngele m'ò sì'n, ò'a nnwun man kè Nyanmian sì ngele ò. Èhìka ati, Kilisi ewue'n m'ò wulì kòlòwa nùn asò anwòn ejòlè'n mò yé kan'n, eyuadi'n bu yí kvasianzèmòn. Nan kòsò Nyanmian nanndì ejòlè sò nùn asò, ò de bé mò bè de bè di'n ngòan. ²² Zufò'n-mò kulo kè bè nwun asinbènwòn ninngè bé nyinsò nán b'a le b'a li. Gèlèkì'n-mò kòsò kulo kè bè fa bé muonun bé tì anun ngele'n dede bè nwun Nyanmian. ²³ Nan yé diè, Zozi Kilisi mò b'a bòbò yí kòlòwa nùn asò nùn anwòn ejòlè yê yé kan ò. Ejòlè sò'n jùtì Zufò'n-mò. Bé mò bè tì man Zufò nùn anyunnun an, ejòlè sò'n tì kvasianzèmòn. ²⁴ Nan bé mò Nyanmian a fèlè bé yí nwòn'n, Zufò o, m'ò tì man Zufò o, bé kwalaa bè nwun yí kè Nyanmian tunmin'n wò Kilisi anun, èsè Nyanmian ngele'n wò Kilisi anun. ²⁵ Afi, menian'n-mò bu kè Nyanmian a sè. Nan kòsò yí èsè mò ò'a sè'n, ò sì ngele ò tala menian'n-mò ngele mò bé nwan bè sì yí sònman'n. Menian'n-mò nwan Nyanmian tì èfòan. Nan kòsò, yí èfòan m'ò tì'n, ò le anwònsele ò tala menian'n-mò anwònsele mò bé nwan bè le yí sònman'n.

²⁶ Anianman-mò, emò muonun tó bé nyìn bè nían bé afian kè emò mò Nyanmian a fèlè bè yí nwòn'n, ngelefòe a nzwòn man nun, tunminfòe a nzwòn man nun, dihyè kòsò a nzwòn man nun. ²⁷ Nan Nyanmian diè, like mò eyuadi'n bu yí kvasianzèmòn'n y'ò fa ò gua ngelefòe'n-mò anyunnun asì ò. Èsè like mò menian'n bu yí bètèè'n y'ò fa gua m'ò yò sì nùn anyunnun asì ò. ²⁸ Èsè

like mɔ menian'n-mɔ mmu man yí bie'n, m'ɔ tɪ mgban mgban bé nyunnun'n yê Nyanmian fa ɔ sɛci mɔ bɛ bu yí kɛ ɔ tɪ kpa sunman nɪn ɔ. ²⁹ Nyanmian yɔ yí sɔ nán kulo sɔanlan fíi a ndu man yí nwɔn ɔ'a ngele man yí. ³⁰ Ɔ sanlɪn kɛ Nyanmian adawɔlɔman yê emɔ nɔn Zozi Kilisi a yɔ kɔn. Nyanmian adawɔlɔman, Zozi Kilisi a hele yê ngele. Ɔ'a man y'a yɔ sɛsɛ, ɔ'a man yê nwɔn a tɪ ɛsɛ ɔ'a man y'a nyan yê ti. ³¹ Ɔ'a man Ehele Ejɔle nɪn a kpɪn sɔ. Yí nwan:
Sɔanlan mɔ yí nwan ɔ lɛ tu yí nwɔn'n,
anɪn ɔ tú yí nwɔn wɔ like mɔ yê Mɪn a yɔ nɪn anwɔn.

2

Ejɔlekpa'n mɔ Pɔlv bɔ'n

¹ Ehi, anianman-mɔ, mele mɔ m mali emɔ anwɔn elɔ m mɔli Nyanmian nɪvialɛ nɪn Ejɔlekpa'n n geleli emɔ'n, m'an ngolo man mín nɔan nɪn anaan m'an ngele emɔ kɛ mɪn sɪ ngele. ² Afɪ anɪn ɔ wɔ mín kunnun kɛ sɛ mɪn ba emɔ anwɔn elɔ a, Zozi Kilisi m'ɔ wuli kɔlɔwa nɪn asɔ nɪn angɔnmɪn ala anwɔn ejɔle yê mɪn 'kan ɔ. ³ Ehika ati, mele mɔ m mali emɔ anwɔn elɔ'n, n nolɪ mín nwɔn nɪn, ɛsɛ anɪn mɪn sulo, mín nwɔn wɔsɔ mín kpa. ⁴ Ejɔle mɔ n ganlɪn ɔ nɔn Nyanmian ninngɛ'n mɔ n gekeleli emɔ'n, m'an ngolo man mín nɔan nɪn m'an gele man emɔ kɛ mɪn sɪ ngele. Nan tunmin sɔ, Nyanmian Wawɛ'n muonun a man emɔ a nwun yí kɛ ejɔle sɔ'n tɪ ananhɔle. ⁵ Ɔ man emɔ dedi'n mɔ emɔ le yí'n, ɔ fi man kulo sɔanlan ngele'n m'ɔ sɪ nɪn anwɔn. Nan emɔ dedi'n mɔ emɔ le yí'n fi Nyanmian tunmin nɪn anwɔn.

Nyanmian ngele'n

⁶ Nan kɔsɔ ngele ejɔle kɔn yê mɪn 'ba han mɪn kele menian mɔ bé dedi nɪn a tin wɔ Nyanmian ninngɛ'n-mɔ anɪn ɔ. Ngele ejɔle sɔ'n, ɔ fi man mân ehi anɪn, ɛsɛ ɔ fi man bé mɔ bɛ sie mân ehi mɔ bé tunmin'n 'ba yue nɪn elɔ. ⁷ Nan ngele ejɔle sɔ'n, ɔ tɪ Nyanmian nɪvialɛ nɪn ngele ejɔle. Ɔ'a fa ɔ'a fia menian'n-mɔ. Asannan nán Nyanmian a sesie mân'n, ɔ yɔli ajɔnlɪn kɛ ɔ 'man ye tanlan yí anɪnminnyanmɔn nɪn anɪn bie. Ehika ati, ɔ'a yɪ nɪvialɛ nɪn ngele ejɔle sɔ'n ɔ'a hele yê. ⁸ Mân ehi anɪn menian mɔ bɛ le tunmin'n fíi a nnwun man ngele sɔ'n. Sɛ ɔ tɪ kɛ bɛ nwunlɪn yí a, ahan b'a mmɔbɔ man yê Mɪn m'ɔ le anɪnminnyanmɔn'n kɔlɔwa nɪn asɔ. ⁹ Ehele Ejɔle'n lɛ kele kɛ Nyanmian nwan:
Like mɔ sɔanlan fíi anyɪn bɔli man yí lé,
mɔ sɔanlan fíi tɪli man yí nwɔn ejɔle lé,
mɔ ɛsɛ sɔanlan fíi jɔnlɪnlɪn man yí nwɔn lé'n,
like sɔ'n yê Nyanmian fa man menian
mɔ bɛ kulo yí nɪn ɔ.

¹⁰ Yê dɛ, Nyanmian nanndɪ Wawɛ Nwannzan-nwannzan nɪn asɔ ɔ'a yɪ nɪvialɛ nɪn like sɔ'n ɔ'a hele yê. Ɔ sanlɪn kɛ, Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n dɛ, ɔ kɔala ɔ nwun ninngɛ'n-mɔ kɔalaa yuein. Nyanmian muonun nyɪhyɛ ninngɛ'n-mɔ m'ɔ fia kpa'n, Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n nwun yí. ¹¹ Kulo sɔanlan afan kɔsɔ, cɛle kɛ sɔanlan sunsunmin'n m'ɔ wɔ yí nɪn'n yê ɔ sɪ yí bu ejɔle'n kɔalaa ɔ. Kɛ ɔ tɪ yí nɪn ala anɪn, Nyanmian Wawɛ'n kɔsɔ y'ɔ sɪ Nyanmian abɔ ejɔle'n kɔalaa ɔ. ¹² Yê dɛ nán eyuadɪ ehi anɪn wawɛ'n yê ɔ wɔ yê nɪn ɔ. Nan Nyanmian Wawɛ'n y'ɔ wɔ yê nɪn ɔ. Ɔ man ye kɔala kɛ ye nwun ninngɛ'n-mɔ kɔalaa mɔ Nyanmian a fa a man yê'n. ¹³ Ehika ati, sɛ ye lɛ kan ninngɛ sɔ'n-mɔ anwɔn ejɔle ye kele menian'n-mɔ a, ye nva man kulo sɔanlan ngele ye ngan man bé nwɔn ejɔle. Nan Nyanmian Wawɛ'n ngele dɛ'n yê ye fa ye kan ninngɛ sɔ'n-mɔ anwɔn ejɔle ɔ. Ɔ man sɛ ye lɛ kan ejɔle ye kele bé mɔ bɛ le Wawɛ nɪn an, wawɛ nɪn ninngɛ'n-mɔ anwɔn ejɔle yê ye kan ɔ. ¹⁴ Sɔanlan m'ɔ le man Nyanmian Wawɛ'n, ɔ ngɔala ɔ mmu man Nyanmian Wawɛ sɔ nɪn ejɔle nɪn

ananhøle. Yí nyunnun an, ejøle sò'n tì kvasianzemòn, ò ngvøla ò ndì man yí bò. Ò sanlìn ke wawε nun yê be bua ndεε ò. ¹⁵ Svanlan mō Nyanmian Wawε'n wō yí nun'n, ò kvala ke ò bua ninngε kvalaa ndεε. Nan kòsò yí muonun diε, svanlan fíí ngvøla man yí ndεε bua. ¹⁶ Ehelε Ejøle'n le keke ke Nyanmian nwan:

Nwan yê ò sɪ yé Mìn ati anun ajònlìn ò?

Nwan yê ò kvala ke ò tu yí fò ò?

Nan yé diε, Kilisi ajònlìn'n yê yε le yí ò.

3

Nyanmian junman'n mō yí ngvøa'n-mō di'n

¹ Ò man mín diε, anianman-mō, m'an ngvøla man ejøle kan keke emō ke menian mō Nyanmian Wawε'n wō bé nun ò. N jòjòlì n gelehì emō ke be jòjò be keke mân ehì anun menian'n-mō'n ke be jòjò be keke mmatònmàn mō b'a fa bé nwòn b'a man Kilisi'n. ² Nán alie m'ò yò nònnòe yê n valì m manlìn emō ò. Nan nyafòsue yê n valì manlìn emō ò. Ò sanlìn ke emō ngvøla man alie di. Ene nòn ene bòbò muonun, emō ngvøla man alie di. ³ Ò sanlìn ke emō te bō bé bala'n ke mân ehì anun menian'n-mō bō yí'n. Sunmin cian'n mō emō kulo bé kunnun, ò nòn butule elie m'ò wō emō afian'n, ò keke ke emō kacili man. Emō abalabò'n tì ke mân ehì anun menian nga'n-mō diε'n. ⁴ Emō anun kòn bie jasò a, yí nwan: "Mín svanlan diε'n y'ò le Pòlv." Kòn biegun nwan: "Mín svanlan diε'n y'ò le Apòlvò." Nán kulo svanlan nyòlie y'ò le ehì ò?

⁵ Nan Apòlvò y'ò le nwan? Pòlvò y'ò le nwan? Nyanmian ngvøa ala yê yε tì ò. Ò nanndì yé sò ò'a man emō a nyan dedi. Yé nunhan kòn biala a yò like'n mō yé Mìn manlìn yí ke ò y'ò'n. ⁶ M'an lua baka baa'n, Apòlvò kòsò a gugua sò nzue, nan Nyanmian y'ò man ò'a fifi ò. ⁷ Ò man svanlan'n m'ò kò lua'n ò nòn nunhan'n m'ò kò gugua sò nzue'n, bé bie tì man like fíí, nan Nyanmian m'ò man ò fifi'n y'ò le dunman ò. ⁸ Svanlan'n mō ò'a lua'n ò nòn mō ò'a gugua sò nzue'n, bé munnyuan be se. Nyanmian 'ba nian svanlan kòn junman diε'n m'ò kò li nìn anwòn ò ce yí like. ⁹ Ò sanlìn ke, yé menian nnyuan'n, yε tì amanngvøan wō Nyanmian junman nìn anun. Nan emō diε, Nyanmian ebo'n y'ò le emō. Ese emō tì sua mō Nyanmian a si ò.

¹⁰ Ò nanndì Wawε nun junman'n mō Nyanmian a fa a man mín ke n ní nun asò, m'an wula sua sò nìn abò. M'an li junman sò'n ngele sò ke bé mō be le si sua'n bé kpain'n yò yí'n. Sian diε, svanlan fufòle le fòla sò. Nan nunhan kòn biala m'ò le fòla sua nìn asò'n, ò nían yí nyn. ¹¹ Ò sanlìn ke Zozi Kilisi yê b'a fa b'a wula sua sò nìn abò ò. Svanlan fíí kòn ngvøla man ke ò fa like fufòle wula yí bò. ¹² Menian mmie-mō 'ba fa esika emanlan, anaan jεte, anaan nyòbue mō be mian yí nwòn kpa be fa be fòla sua nìn asò. Mmie-mō kòsò 'ba fa mmaka anaan ndile, anaan nyâ be fòla sua nìn asò. ¹³ Cian mō Nyanmian 'bua menian'n-mō ndεε'n, be 'nwun svanlan kòn biala junman diε m'ò lili'n. Ò sanlìn ke, be 'ba fa sìn be sa svanlan kòn biala junman'n m'ò lili'n be nian. ¹⁴ Svanlan mō sìn nìn a nnyala man yí like diε m'ò kò fa kò fòla sua nìn asò'n, svanlan sò'n, ò 'nyan nun like kpa. ¹⁵ Nan svanlan mō sìn'n kò yala yí like diε m'ò kò fa kò fòla sua nìn asò'n, svanlan sò'n, ò nnyan man nun like. Ò 'nyan yí tì lili, nan kòsò, ò tì ke svanlan mō ò'a tò sìn nun ò'a fite ò.

¹⁶ Emō muonun sɪ yí fíón ke Nyanmian asònin sua'n y'ò le emō, Nyanmian Wawε'n wō emō anun. ¹⁷ Ehika ati, se svanlan kòn bubu Nyanmian asònin sua nìn an, svanlan sò'n, Nyanmian kòsò 'bubu yí nun bókòò. Ò sanlìn ke Nyanmian sua'n tì nwannzan-nwannzan. Sua sò'n kòsò y'ò le emō.

¹⁸ Svanlan fíí n'ò laka laka yí nwòn. Se svanlan kòn bu yí nwòn ke ò sɪ mân ehì anun ngele nìn an, anun ò káci kvasafòe, nán ò'a nwun ngele. ¹⁹ Ò sanlìn ke

mân ehi anun ngele'n ti kuasianzemõn wõ Nyanmian anyunnun. O man Ehele Ejole'n le kele ke Nyanmian nwan: *Ngelefve'n-mõ ngele mã be kã bã nun anun yê Nyanmian fa ci bé ò.* ²⁰ Ese yí nwan: *Yê Min si ke ngelefve'n-mõ ajonlin'n ti nuuin.* ²¹ Ehika ati, bie fíí n'õ fa sãanlan ò tu yí nwan nun. O sanlin ke ninngẽ kwalaa ti emõ diẽ. ²² Põlv o, Apolõsv o, *Sefasí o, mân nun o, ngvan o, ewue o, mele'n mã ye wõ nun o, ò non m'õ le ba nun o, yí kwalaa ti emõ diẽ. ²³ Nan emõ diẽ, emõ ti Kilisi diẽ yê Kilisi ti Nyanmian diẽ.

4

Kilisi mmõfve'n-mõ

¹ Ehika ati, min kulo ke emõ nwun yé ke ye ti Kilisi ngva, ye ti menian mã Nyanmian a fa yí nvialie nun ananhõle ejole'n ò'a wula yé sa nun ke ye hán yí nwõn ejole ye héle emõ. ² Like kwalaa m'õ cian man sãanlan mã be kã fa junman be kã wula yí sa nun'n y'õ le ke ò mán be nwún yí ti anun ke ò ti ananhõlefve. ³ Mín diẽ, se emõ bua mín ndeẽ o, anaan menian'n-mõ bua mín ndeẽ o, ehi fíí nvali man mín nwõn. Ese bõbõ, mín muonun min mmua man mín nwõn ndeẽ. ⁴ O ti ananhõle, mín ti'n nze man mín ke m'an yõ ete. Nan kusv nán ehi y'õ kele ke n di sesefovẽ ò. O sanlin ke yé Min y'õ bua mín ndeẽ ò. ⁵ Ehika ati, se cian'n m'õ 'fa bua ndeẽ'n juli man angõnmian an, nán be bua sãanlan fíí ndeẽ. Emõ nwõnndẽ maan yé Min bála kwalaa. Ninngẽ m'õ fefia awosin nun anun'n, ò 'ba tu yí kwalaa fite jawe nun. Menian'n-mõ nvialie nun ejole m'õ wõ bé ahõnlin nun'n, yé Min 'ba man be nwun yí. Cian s'õn yê Nyanmian 'ba yi sãanlan kòn biala aye wõ yí junman'n m'õ lili nun anwõn ò.

⁶ Anianman-mõ, m'an fa ehi kwalaa mã m'an han'n m'an tv Apolõsv non mín muonun yé nwõn m'an hele emõ like. Anyinndala'n mã bé nwan: “N'ẽ kan tala mã b'a hele nun asv'n”, min kulo ke yé nwõn nvandõhõn nun anun, emõ suan be ti yí bv. Emõ anun bie le man atin ò njinlan man sãanlan kòn afan ò ndu man yí nwõn ò ngele man kòn. ⁷ O sanlin ke wó mã e bu wó nwõn ke e ti kpa tala wó manngõn'n-mõ'n, wó muonun e ti wó diẽ se? Nzu yê e le yí mã nán Nyanmian y'õ manlin wó ò? Nyanmian yê ò'a fa ninngẽ kwalaa ò'a man wó ò, nan nzuke ati yê e fa tu wó nwõn ke nán Nyanmian yê ò falí manlin wó ò?

⁸ Kikaala diẽ, emõ asa a han ninngẽ'n kwalaa tin. Emõ a nyan bé nwõn a yue. Emõ a kaci mmelemgbin b'a san yé nwõn. Min kulo ke emõ kaci mmelemgbin sakpa, nán yé kusv ye non emõ a li belemgbin s'õn. ⁹ Afi, min nwun yí ke yé mã ye ti Zozi Kilisi mmõfve'n, Nyanmian a fa yé a sie menian'n-mõ kwalaa anzin. Ye ti ke menian mã bagua nun yê be kun bé ò. O sanlin ke be yi yé be kele mân bõndin'n, be yi yé be kele nyanmiansv mmõfve'n-mõ ò non menian'n-mõ kusv. ¹⁰ Kilisi dunman nun, menian'n-mõ bu yé ke senvvẽ. Nan emõ diẽ, emõ non Kilisi b'a yõ kòn emõ a nwun ngele. Ye le man anwõnsele, nan emõ diẽ, emõ le anwõnsele. Menian'n-mõ mmu man yé like fíí, nan emõ diẽ, be lile emõ anwunno. ¹¹ Bicí ehi, ehõẽ non nzuhõẽ le kun yé, ye nnyan man taladiẽ ye nwula man. Menian'n-mõ le bv yé. Ye nnyan man lika ye ndanlan man, ye nanndi nun. ¹² Yé muonun ye fa yé nwõn ye ti, nán y'a nyan yé nwan nun alie y'a li. Be 'kpe yé nzuba a, anin ye le yeyila bé sv. Be 'kele yé ahõlvwa a, anin ye le tila yé ahõnlin. ¹³ Menian'n-mõ 'secí yé dunman an, ye nde man bé sv. Bicí nun bicí, menian'n-mõ bu yé ke eyuadi nun anun ewula. Be bu yé ke fõfvẽ sv ewula.

¹⁴ Nán ke min kele ejole s'õn-mõ min gua emõ anyunnun así ò. Nan min kulo ke min tu emõ fõvõ ke mín mma mã min kulo bé kpa ò. ¹⁵ O sanlin ke, se bõbõ menian akpu bulu tinngẽ emõ wõ Kilisi atin nun asv a, emõ así'n y'õ le mín. Mín yê m mãli Kilisi anwõn Ejolekpa'n n geleli emõ ò. ¹⁶ Ehika ati, min kan min kele emõ ke emõ nían mín enanndiẽ diẽ nun asv, be nánndi. ¹⁷ O man m'an sãan

Timote emɔ anwɔn elɔ. Ɔ ti mɪn wa mɔ mɪn kulo yɪ kpa eɛ ɔ nanndɪ yɛ Mɪn atɪn nɪn asɔ ananhɔle nɪn. Ɔ 'ba hele emɔ ke mɪn kpɪn mɪn nanndɪ Kilisi atɪn nɪn asɔ'n. Atɪn sɔ nɪn anwɔn ejɔle yɛ mɪn kele yɪ lɪka kwalaaɪn Asɔnɪn'n-mɔ anun ɔ.

¹⁸ Emɔ mmie-mɔ le tu bɛ nɔan nɪn, be jɔnlɪn ke m mma man emɔ anwɔn elɔ. ¹⁹ Nan se yɛ Mɪn bua a, mɪn 'ba a emɔ anwɔn elɔ ele nsan eɪɪ anun. Se mɪn ju elɔ a, yɛ mɪn 'ba nwun atubenwɔn mma sɔ'n-mɔ ɔ. Nán bɛ nɔan nɪn etue nɪn ala yɛ mɪn 'fa mɪn nwun bɛ ɔ. Nan se bɛ tunmin'n mɔ be le yɪ'n fi Nyanmian elɔ a, mɪn 'ba nwun yɪ. ²⁰ Ɔ sanlɪn ke, Nyanmian Belemgbin Mân'n ti man bɛ nɔan nɪn etue ejɔle, nan ɔ ti tunmin ejɔle. ²¹ Benin yɛ emɔ kulo ɔ? Asɔ emɔ kulo ke n vá mgbele m mála n vɪn emɔ, anaan m mála n jíci emɔ alva ɔ?

5

Asɔnɪn nɪn anun abalabɔ ete'n

¹ Be kannɔvɔ ke emɔ mmalasua ejɔle nɔn mmelenzua ejɔle m'ɔ la emɔ anwɔn'n, bɛ bɔbɔ muonun mɔ be nzɪ man Nyanmian'n, be ngɔ yɔ man yɪ sɔ. M'an ti ke emɔ anun kɔn nɔn yɪ sɪ ayɪ'n da. ² Esuan kpa m'ɔ di ke emɔ sun be fɔan sɔanlan sɔa fi Asɔnɪn nɪn anun'n, kanngɔ emɔ diɛ emɔ anwɔn yɛ be tu ɔ. ³ Mɪn diɛ, anwɔnnaan nɪn an, n nɔn man emɔ afian elɔ, kɔsɔ wawe nɪn an, mɪn nɔn emɔ yɛ ye wɔ elɔ. Yɛ Mɪn Zozi dunman nɪn, sɔanlan'n mɔ ɔ'a li ejɔle ete sɔ'n, m'an bua yɪ ndeɛ dada angɔnmɪn ke n wɔ emɔ afian. ⁴ Se emɔ yia a, n wɔ emɔ afian wawe nɪn. Yɛ Mɪn Zozi tunmin'n 'ba jinlan emɔ anzin. ⁵ Emɔ wúla sɔanlan sɔ nɪn awɔba *Satan asa nɪn maan nyian hún yɪ nán cian mɔ yɛ Mɪn Zozi kɔ sa kɔ a'n, anun sɔanlan sɔ nɪn ekala'n nyan ngɔan.

⁶ Emɔ anɔan nɪn etue'n ti man kpa. Emɔ nzɪ man ke fali ayile kaan sɔa mɔ be kɔ fa be kɔ wula fali'n maan ɔ tu ɔ? ⁷ Emɔ yɪ ete sɔ'n fi emɔ afian maan emɔ anwɔn tí kpa bɔkɔɔ. Se emɔ yɔ yɪ sɔ a, emɔ 'ba kaci fali fɔfɔle mɔ ayile nɔn man nɪn ɔ. Emɔ a kaci ke fali fɔfɔle dada angɔnmɪn bɔbɔ. Ɔ sanlɪn ke yɛ *Paki fetɪ diɛ nɪn a bɔ yɪ bu. Afɪ Kilisi m'ɔ ti ke yɛ Paki bua baa'n, b'a hun yɪ b'a yɪ yɛ ti tee. ⁸ Eɪɪka atɪ, se ye 'di yɛ fetɪ nɪn an, nán be man fali ayile daba tanlan yɛ kpaɔn nɪn anun. Nán man atɪ anun ete nɔn basa basa fali ayile'n tanlan emɔ asɪtanlan nɪn anun. Nan emɔ kpɔnnde anwɔntɪe nɔn ananhɔle kpaɔn diɛ'n mɔ fali ayile nɔn man nɪn'n.

⁹ Eɪɪ, mɪn kalata'n mɔ n geleli emɔ nɪn anun, n ganlɪn ke menian mɔ be tɔn ajaa'n, emɔ nɔn bɛ nán be san nɪn. ¹⁰ M'an nze man emɔ ke nán be juɔ bɛ mɔ be nzɪ man Nyanmian mɔ be gua mân nɪn anun be tɔn ajaa, be ti anyɪnbɔbɔ, be wua anaan be sɔ amɔan nɪn elɔ. Se yɪ sɔ a, anun emɔ fi mân nɪn anun be tú! ¹¹ Nan mɪn kele ke nán man emɔ nɔn sɔanlan mɔ yɪ nwan ɔ ti Kilisi diɛ, kɔsɔ ɔ tɔn ajaa, ɔ ti anyɪnbɔbɔ, ɔ sɔ amɔan, ɔ ti ngɔnndɔnmgbɔ, ɔ ti kɔnɔnmɪnɪnzan anaan awɔfɔe'n, sɔanlan sɔa, nán man emɔ nɔn yɪ san nɪn. Nán man emɔ nɔn yɪ be wula bɛ sa talie kɔn anun bɔbɔ.

¹² Bɛ mɔ be ti man Kilisi diɛ'n, se be 'bua bɛ ndeɛ e, se be mmua man bɛ ndeɛ e, nán mɪn ejɔle ɔ. Nyanmian muonun yɛ ɔ 'bua bɛ ndeɛ ɔ. ¹³ Nan menian mɔ emɔ nɔn bɛ wɔ eku kɔn anun'n, asɔ ye ngwala man ke ye bua bɛ ndeɛ ɔ? B'a hele wɔ Ehele Ejɔle nɪn anun ke Nyanmian nwan: *Emɔ fɔan abɔlefɔe'n fi emɔ afian.*

6

Bɛ nwɔn esanman'n

¹ Eɪɪ, se emɔ anun kɔn nɔn yɪ nianman bie nyan ejɔle a, ɔ yɔ se m'ɔ yaci Nyanmian menian'n-mɔ ebele ɔ fa ejɔle'n kɔ ahɪnlɪnnvie maan be di yɪ bɛ mɔ be nzɪ man Nyanmian nɪn aja sɔ ɔ? ² Emɔ nzɪ man ke cian bie dede Nyanmian menian'n-mɔ yɛ be 'bua mân nɪn anun menian'n-mɔ kwalaa ndeɛ ɔ? Nán se

cian bie dede Nyanmian menian'n-mə yê be 'bua mân nın anun menian'n-mə kwalaa ndee a, anın ejòle nganngan sua yê emə ngwala man yí di ɔ? ³ Emə nzı man ke cian bie dede, yé yê ye 'bua nyanmiansu mməfve'n-mə ndee ɔ? Nán se yé yê ye 'bua bé ndee a, anın mân ehı anın ejòle yê emə ngwala man yí di ɔ? ⁴ Nan emə die, se ejòle tɔ emə afian an, menian mə Asənin'n mmu man bé like nın aja su yê emə sanman bé nwɔn ɔ. ⁵ Mın kan maan nyian tɔ emə anyınsu. Yí ti, ngelefve baa kɔnmgba nɔn man Asənin nın anın mə se ejòle tɔ a, ɔ kwalaa ke ɔ sesie anianman'n-mə afian ɔ? ⁶ Se ejòle tɔ anianman nnyuan afian an, anın kanngv menian mə be nzı man Nyanmian nın aja su yê be fa ejòle'n be kɔ ɔ?

⁷ Esanman'n mə emə sanman bé nwɔn be jinlan bagua nun be yı ndee'n, dada angvnmın, ɔ kele ke ɔ'a nyɔ man ye. Nzuke ati yê emə nyaci man menian'n-mə maan be nzisi man emə ɔ? Nzuke ati yê emə nyaci man menian'n-mə maan be nni man emə ndunlunmun ɔ? ⁸ Kanngv emə muonun yê emə sisi bé nianman'n-mə be di bé ndunlunmun ɔ.

⁹ Emə muonun sı yí fɔón ke menian mə be yɔ ete'n, be nnyan man asitanlan wɔ Nyanmian Belemgbin Mân nın anın elɔ bie. Nán be laka laka bé nwɔn. Menian mə be yɔ satilifve nyòle, bé mə be sɔ amvan, bé mə be tɔn ajaa, bé mə be kpɔnnde bé nwɔn, ¹⁰ bé mə be wua, bé mə be ti anyınbuls, bé mə be ti kɔnɔnmınnzan, bé mə be ti ngvndvnmgbɔ anaan be ngan man ananhòle, menian sɔ'n-mə ngɔ nnyan man asitanlan wɔ Nyanmian Belemgbin Mân nın anın elɔ bie. ¹¹ Daba, ke anın emə anın mmie-mə ti yí nın anın. Nan Nyanmian a ti emə anwɔn fi ete nın anın, ɔ'a fa emə ɔ'a yɔ yí die, ɔ'a man emə a yɔ sese wɔ yí nyunnun yé Mın Zozi Kilisi nɔn yé Nyanmian Wawe'n dunman nın.

Be fá bé svanlan baka'n be wúla yé Mın anunminnyanmɔn

¹² Emə anın mmie-mə nwan: “Mın kwalaa mın yɔ like biala mə mın kulo ɔ.” ɔ ti ananhòle, nan kɔsu yí kwalaa ti man kpa mman man emə. Mın kwalaa mın se ke: “Mın kwalaa mın yɔ like biala mə mın kulo ɔ”, nan kɔsu mın ngwala man ke mın yaci mın nwɔn maan like biala fa mın yɔ yí kanga. ¹³ Emə nwan: “Alie ati yê be bɔli kve ɔ, yê kve kɔsu ati yê be bɔli alie ɔ.” ɔ ti ananhòle, nan kɔsu Nyanmian 'ba secı ninngv nnyuan sɔ'n-mə. Nan svanlan baka'n die, nán satilifve eyòle ati yê be bɔli ɔ. ɔ ti yé Mın die, yê yé Mın kɔsu ti svanlan baka'n die. ¹⁴ Nyanmian m'ɔ man yé Mın fi ewue nun a tinngv'n, ɔ 'ba fa yí tunmin'n ɔ man yé kɔsu ye fi ewue nun ye tinngv. ¹⁵ Emə sı ke emə anwɔnnaan'n ti Kilisi anwɔnnaan kpa bɔkɔɔ. Asu ɔ ti kpa ke n vá Kilisi anwɔnnaan'n sin mın nɔn balasua m'ɔ si tutu'n ye hán ye bó nın ɔ? Cee! ¹⁶ Anaan, asu emə nzı man ke belenzua kɔn m'ɔ kɔ fa yí nwɔn kɔ bɔ balasua m'ɔ si tutu'n, anın ɔ nɔn yí b'a kaci anwɔnnaan kɔn ɔ? ɔ sanlın ke, Ehele Ejòle'n nwan: *Bé menian nnyuan'n, be 'ba kaci svanlan munmuan kɔn.* ¹⁷ Nan svanlan m'ɔ kɔ fa yí nwɔn kɔ bɔ yé Mın'n, ɔ nɔn yí be kaci svanlan munmuan kɔn wɔ wawe nın.

¹⁸ Ehika ati, emə nwánndi satilifve eyòle'n. Ete biala mə svanlan kɔ yɔ'n, ɔ ngan man yí nwɔnnaan'n. Nan svanlan m'ɔ ti satilifve'n, ɔ yɔ ete ɔ kan yí muonun yí nwɔnnaan'n. ¹⁹ Asu emə nzı man ke emə svanlan baka'n ti Wawe Nwannzan-nwannzan'n mə Nyanmian a fa a man emə'n sua ɔ? Wawe sɔ'n wɔ emə anın. Emə muonun nzie man bé nwɔn kún. ²⁰ Nyanmian a tua emə ati kale ɔ'a to emə. Ehika ati, emə fá bé svanlan baka'n be wúla Nyanmian anunminnyanmɔn.

7

Ajaa nın anwɔn ejòle'n

¹ Afi sian die, kosuan'n mə emə helelı mın kalata be bisalı mın'n, ε 'nwun yí mmua'n. ɔ ti kpa man belenzua kɔn ke n'ɔ ja bala. ² Nan kɔsu satilifve eyòle'n

mə ɔ'a tolo'n dunman nun, ɔ ti kpa ke belenzua kɔn biala já yí yí yê balasua kɔn biala kɔsɔ já yí hun. ³ Ɔ di ke belenzua'n di yí yí anwɔn ejɔle, balasua'n kɔsɔ di ke ɔ di yí hun anwɔn ejɔle. ⁴ Balasua'n le man tunmin yí muonun yí sɔanlan baka nun asɔ. Yí sɔanlan baka'n ti yí hun diɛ. Belenzua'n kɔsɔ le man tunmin yí muonun yí sɔanlan baka nun asɔ. Yí sɔanlan baka'n ti yí yí diɛ. ⁵ Nán be tua bé nwɔn nna. Emɔ kɔala ke bé nwan se bé nwɔn be fa tɛmɔn be yɔ asɔnɔn. Se tɛmɔn sɔ'n sɔn an, anɔn atɔn wɔ nun ke yí daba'n. Se ɔ'a nyɔ man sɔ a, emɔ ngɔ hɔala man nun sɔ kɔn. *Satan kɔala ke ɔ laka emɔ maan emɔ tɔ yí ngaa nun anɔn. ⁶ Mɔ mɔn kan mɔn keke emɔ'n, ɔ ti afɔtu nan nán mala ɔ. ⁷ Mɔn kulo ke ahan menian'n-mɔ kɔalaa kaci ke mɔn. Nan kɔsɔ ɔ le sɔanlan kɔn aɛɛdiɛ diɛ mɔ Nyanmian a fa a man yí ɔ, ehi diɛ le yí ngɔnmɔn, ehi diɛ le yí ngɔnmɔn.

⁸ Ejɔle mɔ mɔn kan mɔn keke mmianzin, mmialasin nɔn kunlannɔvɛ'n-mɔ'n y'ɔ le ke ɔ ti kpa man emɔ ke emɔ tánlan ke n di yí'n. ⁹ Nan se emɔ nian nán be ngɔala man nun sɔ a, anɔn emɔ já bala anaan bian. Ɔ sanlɔn ke se emɔ ja bala anaan bian an, ɔ ti kpa tala ke emɔ kɔ li bé ebɔvɛ'n.

¹⁰ Afɔ bé mɔ be ti abufɔvɛ'n kɔsɔ, nán mɔn yê mɔn kan ɔ, nan yé Mɔn muonun yê ɔ le kan ɔ. ¹¹ Balasua m'ɔ ja bian'n, n'ɔ yila yí hun. Se ɔ yila a, n'ɔ ja bian kɔn. Se ɔ kulo a, ɔ nɔn yí hun be sésie bé afian be já. Belenzua'n kɔsɔ n'ɔ yila yí yí.

¹² Bé bɔ nga'n-mɔ (Mɔn muonun yê mɔn kan ɔ, nán yé Mɔn yê ɔ le kan ɔ.) Se Asɔnɔn nun anɔn belenzua kɔn ja yí yí mɔ yí yí'n ngɔ man asɔnɔn'n, se yie sɔ'n kulo ke ɔ nɔn yí tánlan nun an, belenzua'n n'ɔ yila yí. ¹³ Yí sɔ kɔnmgbá nun ala, se Asɔnɔn nun anɔn balasua kɔn ja bian mɔ yí hun'n ngɔ man asɔnɔn'n, se huan sɔ'n kulo ke ɔ nɔn yí yí be tánlan nun an, ɔ tíe, n'ɔ yila yí. ¹⁴ Afɔ balasua'n m'ɔ kɔ asɔnɔn'n dunman nun, yí hun mantan Nyanmian kɔkɔ. Belenzua'n kɔsɔ m'ɔ kɔ asɔnɔn'n dunman nun, yí yí mantan Nyanmian kɔkɔ. Se ɔ ti man sɔ a, emɔ amma'n-mɔ ti ke menian mɔ be nzi man Nyanmian kɔsɔ anɔn bé nwɔn a ti.

¹⁵ Se kɔsɔ nunhan'n m'ɔ ngɔ man asɔnɔn'n, se belenzua nun o, se balasua nun o, mɔ yí nwan ɔ 'yila'n, be yáci yí maan ɔ yíla. Ebele nun anɔn, anɔn belenzua'n anaan balasua'n m'ɔ kɔ asɔnɔn nun a nyan alaje. Ɔ sanlɔn ke Nyanmian a fele yé ke ye tánlan anzɔnunjɔ nun. ¹⁶ Wɔ balasua'n mɔ a fa wɔ nwɔn a man Kilisi'n, asɔ e kɔala e nwun yí fɔ́ɔn ke e 'man wɔ hun fa yí nwɔn man Nyanmian? Anaan wɔ belenzua'n mɔ a fa wɔ nwɔn a man Kilisi'n, asɔ e kɔala e nwun yí fɔ́ɔn ke e 'man wɔ yí fa yí nwɔn man Nyanmian?

¹⁷ Ehi, se ye yí ajaa nun anwɔn ejɔle diɛ'n nun an, ɔ di ke sɔanlan kɔn biala nanndi atɔn'n mɔ Nyanmian a hele yí nun asɔ. Ke anɔn ɔ kpɔn ti yí mɔ Nyanmian a fele yí'n, ɔ fá yí sɔ. Anɔn ejɔle mɔ mɔn kan mɔn keke emɔ nun anɔn. Ejɔle sɔ'n mɔ m'an han'n, ɔ ti mala man Asɔnɔn'n-mɔ kɔalaatin. ¹⁸ Wɔ mɔ Nyanmian 'fele wɔ a, anɔn b'a kpe wɔ mmian nun'n, man wɔ like tánlan ebele. Wɔ kɔsɔ mɔ Nyanmian 'fele wɔ a, anɔn be kpeli man wɔ mmian nun'n, man wɔ like tánlan ebele. ¹⁹ Se b'a kpe wɔ mmian nun o, se be kpeli man wɔ mmian nun o, nán ehi yê ɔ cian ɔ. Like m'ɔ cian'n y'ɔ le Nyanmian mala nun asɔ elie'n. ²⁰ Ke anɔn sɔanlan kɔn kpɔn ti yí mɔ Nyanmian a fele yí'n, ɔ fá yí sɔ. ²¹ E ti kanga yê Nyanmian a fele wɔ ɔ? N'ɛ di yí nwɔn yale. Se e kɔala ke e sɔn ebele e nyan fanwɔndi a, anɔn sɔn ebele. ²² Ɔ sanlɔn ke kanga mɔ yé Mɔn kɔ fele yí'n, anɔn yé Mɔn a man ɔ'a nyan fanwɔndi. Sɔanlan kɔsɔ m'ɔ di yí ti anwɔn mɔ yé Mɔn kɔ fele yí'n, anɔn ɔ'a kaci yé Mɔn kanga. ²³ Nyanmian a tua emɔ ati kale ɔ'a to emɔ. Ehi ka ati, nán be kaci menian'n-mɔ nganga. ²⁴ Anianman-mɔ, ɔ ti ananhɔle, ke sɔanlan kɔn biala kpɔn ti yí mɔ Nyanmian a fele yí'n, ɔ fá yí sɔ ɔ nɔn Nyanmian be tánlɔn.

Mmiannzin nɔn mmialasin nɔn kunlannɔvɛ'n-mɔ anwɔn ejɔle diɛ'n

²⁵ M'ɔ to de mmiannzin nɔn mmialasin'n-mɔ anwɔn ejɔle diɛ'n, yé Mɔn a ngan man nun ejɔle ɔ'a ngele man mɔn. M'ɔ wɔ mɔn muonun mɔn ajɔnlɔn nun'n yê

mun kan nun o. O se ke emo de ejole so'n be di. O sanlin ke, ye Min a nwun min nwun anwunnvoe o'a man m'an kaci ananholefoe. ²⁶ Emian ngacile doun mo ye wo nun'n dunman nun, min de min di ke o ti kpa ke swanlan kun biala ha ke o ti yi'n. ²⁷ M'o ja bala'n, n'o yila yi. M'o nja man bala'n, n'o kponnde bala. ²⁸ Nan se wo belenzua'n wo nwan e ja bala a, anin a nyo man ete. Se talua'n kusv nwan o ja bian an, anin o'a nyo man ete. Nan kusv be mo be le ja be nwun'n, be ba nwun be nyinsv cian daa. Min ngulo man ke emo nwun be nyinsv.

²⁹ Anianman-mo, ejole'n mo mun kan min kele emo'n y'o le ke mele'n ti tika. Yi ti kikaala die, be mo be ja bala'n, be tanlan ke be nja man bala. ³⁰ Be mo be lva a bo'n, be yo ke be lva bali man. Be mo be le di fe'n, be yo ke be le nni man fe. Be mo be to ninng'e'n, be yo ke be le man like fi. ³¹ Be mo be le man ehi anun ninng'e'n, be yo ke be le man like fi. O sanlin ke man ehi mo ye wo nun'n, o 'sin.

³² Min ngulo man ke nzusue to emo anwun fi soa. Swanlan m'o nja man bala'n, ye Min ninng'e'n-mo anwun akponndan ala ye o bu o. Like m'o yo a, o ko so ye Min anyin'n, ye o yo o. ³³ Nan belenzua m'o ja bala'n, man nun anun ninng'e'n-mo anwun ye o jnlin o. Like m'o yo a yi yi di fe'n ye o yo o. ³⁴ Ejole'n yo sua a, anin belenzua nun anyin wo ninng'e nnyuan anwun. Balasua anan talua kusv m'o nja man bian'n, ye Min ninng'e'n-mo anwun akponndan ala ye o bu o. Se like ye o le yo o, se ejole ye o le susu o, o fa yi swanlan baka'n kwalaa wula ye Min asa nun. Nan balasua m'o ja bian'n, yi die man nun anun ninng'e'n-mo anwun y'o jnlin o. Like m'o yo a yi hun di fe'n ye o yo o. ³⁵ Ehi mo mun kan'n, mun kan min man emo. Nan nan ke mun kan so min tonndon emo aja nun o. Min kulo ke emo bu be man'n ke o fata ke be bu yi'n, nan emo a fa be nwun b'a bo ye Min kpa bokoo b'a li yi junman'n.

³⁶ Se kusv swanlan kun nian nan o ti anyunnguasi man yi wa balasua'n ke o le bu aja sv, se o ti cinnjin ke o ja bian an, anin o fa yi aja. Se o yo yi so a, anin o'a nyo man ete. ³⁷ Nan se belenzua kusv kun si yi hue ke o nja man bala, mo nan ke b'a mian yi ke o ja bala'n, se o nian yi kunnun nan o'a nja man bala o ko huala tanlan an, o ti like kpa. ³⁸ O man se swanlan kun ja bala a, o ti like kpa. Nan nunhan kusv mo o'a nja man bala'n, o ti like kpa.

³⁹ Balasua m'o ko ja bian'n, o non yi hun be wo nun dede yi hun wu. Se o wu a, o le atin o kvala ke o ja belenzua m'o kulo o. Nan kusv, o le man atin ke o ja belenzua m'o fal man yi nwun manlin man Kilisi o. ⁴⁰ Nan se o'a nja man bian kon an, o 'di yi nwun fe tala ke o ko ja bian'n. Ejole'n mo m'an han'n, min de min di ke min kusv n ne Nyanmian Wawe'n ye m'an han o.

8

Amvan sv naan nun anwun ejole'n

¹ M'o ti amvan sv naan nun anwun ejole die'n, ye kwalaa ye si nun ejole ke emo le kpin kele'n. Nan like esie so'n, o man be tu be nwun. Like kusv m'o man be kpasi'n y'o le ehulo'n. ² Swanlan m'o bu yi nwun ke o si like'n, anin o nzi o ngua man yi bu kpa ke o fata ke o si yi'n. ³ (M'o cian'n y'o le Nyanmian ehulo'n.) Swanlan m'o kulo Nyanmian'n ye Nyanmian kusv si yi o.

⁴ M'o ti amvan sv naan elie nun anwun ejole die'n, ye si ke amvan'n ti man yi ti anwun like fi man nun anun. Mo ye si'n y'o le ke Nyanmian ti baa kumgba cein. ⁵ Se bobo menian mmie-mo de di ke anwunno elo non asi ewa, ninng'e doun wo ebele mo be sv be, ese b'a fa be b'a kaci be min an, ⁶ ye die mo ye si'n y'o le ke Nyanmian ti baa kumgba cein. O ti si mo o'a bo ninng'e'n-mo kvalaatin o. Yi dunman nun ye wo man nun anun o. Munhan kusv baa kumgba cein'n y'o le Zozi Kilisi. Yi dunman nun ye ninng'e'n-mo kwalaa wo man nun anun o, ese yi dunman nun ye ye le ngvan o.

⁷ Nan kɔsɔ menian dɔvɔn nzi man ananhɔle sɔ'n. Amɔvan ejɔle nun a fɔtɔ mmie-mɔ dede se kikaala be di naan sɔ nun an, ɔ yɔ be ke be le di amɔvan sɔ naan. Kemɔ bɛ ti tinlin man'n, se be le di alie sɔ nun an, anɔn ɔ yɔ be ke b'a tɔ ete nun. ⁸ Nán alie y'ɔ man yé enanndie'n sɔ Nyanmian anyɔn ɔ. Se ye di o, se y'a nni man o, ye nnyan man nun like fíí.

⁹ Nan kɔsɔ, emɔ nían bɛ nwɔn kpa. Fanwɔndi'n mɔ Nyanmian a man emɔ'n, be nánndi yí nwɔn kpa nán bɛ mɔ be dedi'n tinlin man nun a ndɔ man ete nun.

¹⁰ Afi, wɔ mɔ ε si ejɔle'n, se sɔvanlan mɔ yí dedi'n tinlin man'n nwun wɔ amɔvan sua elɔ ke ε le didi a, yí kɔsɔ yí ajɔnlɔn'n 'man yí anwɔnsele ke ɔ hɔ lí amɔvan sɔ like. ¹¹ Anɔn like'n mɔ wɔ nwan ε si'n dunman nun, wɔ nianman'n mɔ yí ti yé Kilisi a wu mɔ yí dedi'n tinlin man'n, ε le man ɔ minlin. ¹² Se emɔ yɔ sɔ maan emɔ anianman'n-mɔ tɔ ete nun anɔn an, anɔn Kilisi muonun yé emɔ le yɔ yí ete ɔ. ɔ sanlin ke, emɔ man be yɔ like mɔ bɛ ajɔnlɔn'n man bɛ ke ɔ ti man kpa. ¹³ Ehika ati, alie mɔ mɔn di a mɔn nianman'n kɔ tɔ ete nun'n, alie sɔ'n, mɔn 'tua, m mman man mɔn nianman'n ndɔ man ete nun.

9

ɔ fata ke Pɔlv nyan yí junman nun anun like

¹ N ne fanwɔndi. N di Zozi Kilisi bɔfɔe. M'an nwun yé Mɔn Zozi muonun mɔn nyɔnsɔ. Junman'n mɔ n nili manlin yé Mɔn'n, yí mma m'ɔ suli'n y'ɔ le emɔ. ² Se bɔbɔ mmie-mɔ mmu man mɔn ke n di Kilisi bɔfɔe a, emɔ die, emɔ bu mɔn ke n di Kilisi bɔfɔe. ɔ sanlin ke junman'n mɔ n nili m'ɔ man emɔ nɔn yé Mɔn Zozi b'a yɔ kɔn'n, emɔ ti nzɔle m'ɔ kele ke n di Kilisi bɔfɔe.

³ Se menian kan ke n di man Kilisi bɔfɔe a, ejɔle mɔ mɔn bua bɛ'n y'ɔ le ke ⁴ mɔn junman'n mɔ mɔn di'n, asɔ ɔ nvata man ke mɔn nyan nun alie mɔn di mɔn nɔn nzue ɔ? ⁵ Asɔ n nne man atɔn ke mɔn ja asɔnɔn nun anun balasua ke mmɔfɔe'n-mɔ, ke *Sefasɔ nɔn yé Mɔn anianman'n-mɔ yɔ yí nɔn ɔ? ⁶ Asɔ ɔ ti kpa ke mɔn nɔn Baanabasɔ yé munnyuan ala yé ye lí junman ye gú a yé nɔvan alie ɔ?

⁷ Nzalafɔ benin yé yí muonun ɔ gua yí nɔvan alie ɔ? Nwan sɔvanlan die yé ɔ yɔ ebo m'ɔ nni man yí ebo nun asɔ alie ɔ? Sɔvanlan benin yé ɔ sie ayemɔva m'ɔ le man atɔn ɔ nyuihyuin man bɛ nyafɔsue'n bie a nɔn man ɔ? ⁸ Nvandɔhɔn ehɔmɔ mɔ m'an fa m'an tɔ yí nwɔn'n, asɔ nán ke kulo menian'n-mɔ yɔ yí nɔn an? Nán ejɔle kɔnmgbɔ sɔ'n kɔsɔ yé Moyizɔ mala'n kan ɔ? ⁹ Afi b'a hele wɔ *Moyizɔ mala nun anun ke: *Se enale'n le tetia *bele nun asɔ kɔnmgbɔ a, n'ε cici yí nɔvan'n.* Asɔ nnale'n-mɔ anwɔn cian Nyanmian ɔ? ¹⁰ Nán yé lili yé dunman nun ati yé ɔ man ɔ'a han sɔ ɔ? Yuo, yé dunman nun ati yé ɔ man b'a hele ejɔle sɔ nun ɔ. ɔ di ke sɔvanlan'n m'ɔ le futu asie'n maan be dua'n, ɔ nɔn sɔvanlan'n m'ɔ le kɔnmgbɔ bele'n, be nyan anyɔndasɔe ke junman'n mɔ be le di'n, be 'nyan nun like. ¹¹ Se y'a han Nyanmian Anɔvan Ejɔle'n nán ɔ su mma a, emɔ jɔnlɔn ke mɔ ye le kɔnndɛ yí emɔ elɔ'n sɔnlɔn sɔnman ɔ? ¹² Se mmie-mɔ le atɔn be didi emɔ anwɔn an, asɔ ye le man atɔn ye ndala man bɛ ɔ? Nan kɔsɔ y'a nni man yí sɔ. Y'a mian yé nyɔn y'a yɔ maan like fíí a mma a ndɔnndɔn man Kilisi Ejɔlekpa nun aja nun.

¹³ Emɔ si yí fɔɔn ke bɛ mɔ be di Nyanmian awulo nun anun junman'n, Nyanmian awulo nun anun ninngɛ'n yé be fa be nian bɛ nwɔn ɔ. Bɛ mɔ yé be yí tɛɛ'n kɔsɔ, tɛɛ eyie mɔcia nun asɔ ninngɛ'n yé be fa be nian bɛ nwɔn ɔ. ¹⁴ Ke ɔ ti yí nɔn ala anɔn. ɔ sanlin ke yé Mɔn a man atɔn ke menian mɔ be bɔ Ejɔlekpa'n, Ejɔlekpa sɔ nun anwɔn yé ɔ di ke be didi ɔ.

¹⁵ Nan mɔn die, ninngɛ sɔ'n m'ɔ fata ke mɔn nyan yí'n, m'an nne man bie fíí. Nán ke mɔn kele emɔ kalata ehɔ mɔn bisa maan emɔ yí man mɔn ɔ. Se mɔn 'wu bɔbɔ a, ɔ ti kpa. ɔ man sɔvanlin fíí ngɔala ndu man mɔn ti kele sɔ'n. ¹⁶ Ejɔlekpa'n

mə mɪn bɔ'n, ɔ tɪ man like mə mɪn fa mɪn tu mɪn nɔan nɪn ɔ. Nan ɔ tɪ like mə b'a fa b'a tinndɪn mɪn ɔ. Sɛ m'an mmə Ejələkpa'n m'an ngele man menian'n-mə a, munnzue yɛ ɔ 'kan mɪn ɔ. ¹⁷ Sɛ ɔ tɪ kɛ mɪn muonun mɪn ti anwɔn junman mə m'an hulo yê mɪn di a, ahan mɪn man bɛ tua mɪn yɪ nwɔn kalɛ. Nan ɔ tɪ junman mə b'a fa b'a wula mɪn sa nɪn, sɛ mɪn ngulo man bɔbɔ a, ɔ sɛ kɛ n ní. ¹⁸ Anɪn mɪn ahata'n y'ɔ le benin? Mɪn ahata'n diɛ'n y'ɔ le fɛ elie'n mə mɪn nyan yɪ mɛlɛ mə mɪn bɔ Ejələkpa'n mɪn kele menian'n-mə'n. Ejələkpa'n mə mɪn bɔ'n, mɪn mgbɔnndɛ man kɛ bɛ tua mɪn yɪ nwɔn kalɛ.

¹⁹ N ne fanwɔndi, n ndɪ sɔanlan fɪ kanga. Nan kɔsɔ kɛ ɔ kɔ yɔ nán m'an nyan menian dɔɔn m'an man yê Mɪn'n, ɔ man m'an kaci menian'n-mə kwalaa kanga. ²⁰ Mɪn nni man Moyizɪ mala nɪn asɔ, nan kɔsɔ kɛ ɔ kɔ yɔ nán mɪn sa a han Zufɔ'n-mə mə bɛ di mala sɔ nɪn asɔ m'an man yê Mɪn'n, ɔ man sɛ mɪn nɪn bɛ yê ti a, mɪn yɔ mɪn nwɔn kɛ bɛ. ²¹ Bɛ mə bɛ kɔsɔ bɛ nni man Moyizɪ mala nɪn asɔ'n, sɛ n wɔ bɛ afian an, mɪn yɔ mɪn nwɔn kɛ bɛ nán mɪn sa a han bɛ, m'an man yê Mɪn. Nán kɛ bie a mɪn nyɪn nzɔ man Nyanmɪan mala nɪn ɔ. Cɛcɛ, nan Kilisi mala nɪn asɔ yê mɪn di ɔ. ²² Bɛ mə bɛ dedi'n tinlin man'n, sɛ mɪn nɔn bɛ ti a, mɪn yɔ mɪn nwɔn kɛ mɪn kɔsɔ mɪn dedi'n tinlin man nán mɪn sa a han bɛ, m'an man yê Mɪn. Mɪn fa mɪn nwɔn mɪn ti mɪn yɔ like biala nán mɪn sa a han mmie-mə m'an man yê Mɪn. ²³ Ejələkpa nɪn ati yê mɪn yɔ ɛɪ-mə kwalaa nán mɪn kɔsɔ m'an nyan nɪn nyila.

²⁴ Ɛmə sɪ yɪ fɔɔn kɛ bɛ mə bɛ su ɛnwandɪe'n, bɛ kwalaa bɛ nwanndi, nan kɔsɔ bɛ nunhan kɔn yê ɔ nyan ɔ. Ɛɪka ati, ɛmə nwánndi kpa, nán b'a nyan nɪn like. ²⁵ Bɛ kwalaa mə bɛ su ɛnwandɪe'n, mɛlɛ mə bɛ 'kpunndɪn kpunndɪn bɛ akpɔlɛ'n-mə anɪn'n, bɛ totua bɛ nwɔn ninngɛ kpa. Bɛ yɔ yɪ sɔ nán b'a nyan ɛnwandɪe'n anɪn kele'n. Kele sɔ'n, ɔ sɛci. Nan yê diɛ mə yɛ lɛ yɔ'n, yɛ lɛ yɔ yɛ nyan kele m'ɔ le man ɛsɛciɛ'n. ²⁶ Ɛɪka ati, ɛnwandɪe'n mə mɪn nwanndi'n, mɪn nyɪn wɔ lika kɔn. N di kɛ sɔanlan m'ɔ lɛ kɔn ngondɪn ɔ. Mɪn ndɔ man mɪn kɔtɔlɛ diɛ nɪn anwɔnman nɪn. ²⁷ Kɛ ɔ kɔ yɔ nán mɪn mə m'an bɔ Ejələkpa'n m'an hele menian'n-mə'n b'a nyɪ man mɪn b'a ndɔ man'n, mɪn bilɪ mɪn nwɔn kpa, ɛsɛ mɪn sie mɪn nwɔn yɛ.

10

Bɛ nɪan bɛ nwɔn kpa wɔ amɔan'n-mə anwɔn

¹ Anianman-mə, ejɔlɛ m'ɔ tɔli yê nan-mə mɛlɛ mə anɪn bɛ nɔn Moyizɪ nanndɪ ɛwâ nɪn anɪn ɛlɔ'n, mɪn kulo kɛ ɛmə ati kaci. Mə anɪn bɛ nanndɪ ɛwâ nɪn anɪn ɛlɔ'n, Nyanmɪan manlɪn like kɔn kɛ bɔlɛ walɪ helelɪ bɛ atɪn'n, ɛsɛ ɔ kpacɪlɪ jenvie nɪn anɪn maan bɛ nanndɪ bɛ ja nɪn bɛ kpɛlɪ yɪ. ² Mə bɛ wɔ bɔlɛ nɪn anɪn ɔ nɪn mə bɛ 'kpɛ jenvie'n, bɛ sɔnɪnɪn bɛ kwalaaɪn ɔ man bɛ nɔn Moyizɪ yɔli kɔn. ³ Alɛ kɔnmgb'a'n m'ɔ fi Nyanmɪan asa nɪn'n yê bɛ kwalaa bɛ lili ɔ. ⁴ Nzue kɔnmgb'a'n m'ɔ fi Nyanmɪan ɛlɔ'n yê bɛ kwalaa bɛ nɔnɪn ɔ. Nzue sɔ'n fi Nyanmɪan ɛbɔta'n m'ɔ si bɛ sɔ nɪn anɪn. Ɛbɔta sɔ'n y'ɔ le Kilisi. ⁵ Nan kɔsɔ Nyanmɪan akunnun a njɔ man bɛ kwalaa bɛ nwɔn. Ɔ man bɛ wuli ɛwa nɪn anɪn. ⁶ Ninngɛ sɔ'n-mə, ɔ tɪ kɛ nzɔlɛ yê bɛ lɛ yɪ yɪ bɛ kele yê, nán yê kɔsɔ y'a nnyan man ajɔnɪn ɛtɛ kɛ bɛ. ⁷ Ɔ nvata man kɛ ɛmə sɔ amɔan kɛ bɛ nɪn mmie-mə sɔli amɔan'n. B'a hele wɔ Ɛhele Ejɔlɛ nɪn anɪn kɛ: *Menian'n-mə kɔ tanlan asi bɛ kɔ li like bɛ kɔ nɔn sɔ nzan. Ɛsɛ bɛ kɔ jasɔ bɛ kɔ si yɪ nwɔn abile.* ⁸ Nán bɛ man yɛ yɔ satɪlifɔɛ kɛ bɛ nɪn mmie-mə yɔli yɪ mə menian akpu abulaa nɔn nsan wuli ɔɪn kɔnmgb'a'n. ⁹ Nán bɛ man yɛ sɔ yê Mɪn yɛ nɪan kɛ bɛ nɪn mmie-mə yɔli yɪ mə owo-mə kɪkalɪ bɛ maan bɛ wuli'n. ¹⁰ Nán bɛ juɔ bɛ konvin abɔ, kɛ bɛ nɪn mmie-mə yɔli yɪ mə nyanmɪansɔ bɔfɔɛ'n m'ɔ kɔn sɔanlan'n hunlɪn bɛ'n.

11 Munnzue sɔ'n m'ɔ hanlɪn bɛ'n, ɔ ti fʊɔ yɛ bɛ lɛ fa bɛ tu eɬɪnlɪn-mɔ ɔ. B'a hɛlɛ ninngɛ sɔ'n bɛ lɛ fa bɛ kannzʊ yɛ, ɔ sanlɪn kɛ meɛlɛ'n mɔ ye wɔ nun ɛwa'n, mɔn nɪn ayuelɛ a ju. 12 Eɬika ati, sʊanlan m'ɔ de di kɛ ɔ jin yɪ ja nun'n, ɔ nɪan yɪ nwɔn kpa nɔn ɔ'a ndɔ man. 13 Sɔnɪan fɪɪ nnɔn man ɛbeɛ mman man ɛmɔ m'ɔ bu ɛmɔ sʊ ɔ. ɔ sanlɪn kɛ Nyanmɪan ti ananhɔɛfʊɛ. ɔ ngʊala man kɛ ɔ yaci maan sɔnɪan'n bu ɛmɔ anwɔnseɛ nɪn asʊ ɔ. Sɛ sɔnɪan'n tʊ ɛmɔ a, Nyanmɪan 'sesie maan ɛmɔ kʊala yɪ nyunnun jinlan bɛ di yɪ sʊ kunnunmun.

14 Eɬika ati, anɪanman ehulo mma, ɛmɔ nwɔnndi amʊan ɛsɔ'n. 15 ɛmɔ ti menɪan mɔ bɛ sɪ ngeɛ, ɛjɔɛ ɛɬɪ mɔ m'an han m'an heɛ ɛmɔ'n, ɛmɔ muonun tɪtɪ nɪan. 16 Yɛ Mɪn nzan'n mɔ ye 'nɔn an ye da Nyanmɪan asɪ nɔn y'a nɔn'n, ɔ keɛ kɛ ye nɔn Kilisi yɛ moja nɪn a yɔ kɔn. Kpaʊn'n mɔ ye bubu nun ye di'n, ɔ keɛ kɛ ye nɔn Kilisi yɛ sʊanlan baka nɪn a yɔ kɔn. 17 Kpaʊn'n ti baa kɔnmgbɔ cein. Kannzɛ ye sʊnlɪn bɔbɔ a, yɛ kʊalaa ye ti anwɔnnaan kɔn. ɔ sanlɪn kɛ kpaʊn kɔn sɔ'n ti yɛ kʊalaa yɛ diɛ.

18 ɛmɔ nɪan kɛ daba anɪn Izalayɛ amma'n-mɔ yɔ yɪ'n. Bɛ mɔ bɛ kɔ li naan'n mɔ bɛ kɔ fa bɛ kɔ yi tɛɛ Nyanmɪan mʊcia nɪn asʊ bɛ kɔ man yɪ'n, anɪn bɛ nɔn yɪ a yɔ kɔn. 19 Sɛ mɪn kan sɔ a, asʊ mɪn nwan amʊan'n anaan amʊan sʊ naan'n ti like ɔ? 20 Cɛɛ! Nan mɪn nwan bɛ mɔ bɛ nzɪ man Nyanmɪan'n, nɔn Nyanmɪan ye bɛ yi bɛ tɛɛ'n bɛ man yɪ ɔ, nan bɛ yi bɛ man wawɛ ɛtɛ'n-mɔ. Nan mɪn diɛ mɪn ngulo man kɛ ɛmɔ nɔn wawɛ ɛtɛ'n-mɔ yɔ kɔn. 21 ɛmɔ ngʊala man kɛ bɛ nɔn yɛ Mɪn kangɔ nɪn anɪn nɔn ɛsɛ ɛmɔ a nɔn wawɛ ɛtɛ'n-mɔ kʊsʊ kangɔ diɛ nɪn anɪn. ɛmɔ ngʊala man kɛ bɛ tanlan yɛ Mɪn tɔbɪɪ nɪn anwɔn bɛ didi nɔn ɛsɛ ɛmɔ a tanlan wawɛ ɛtɛ'n-mɔ kʊsʊ diɛ nɪn anwɔn b'a didi. 22 Anaan ɛmɔ kulo kɛ bɛ wula yɛ Mɪn akpue ɔ? Asʊ ɛmɔ jʊnlɪn kɛ ye lɛ anwɔnseɛ ye tala yɪ ɔ?

Bɛ kpɔnndɛ eɬɪnlɪn-mɔ ati anwɔn nvasʊɛ

23 ɛmɔ kan kɛ: “Yɛ kʊala ye yɔ like biala mɔ ye kulo ɔ.” ɔ ti ananhɔɛ, nan kʊsʊ yɪ kʊalaa ti man kpa mman man ɛmɔ. ɔ ti ananhɔɛ kɛ ɛmɔ kʊala kɛ bɛ yɔ like biala mɔ ɛmɔ kulo ɔ, nan kʊsʊ yɪ kʊalaa mmɔka man ɛmɔ maan ɛmɔ dedi'n ngɔ man yɪ nyunnun. 24 Sʊanlan fɪɪ n'ɔ kpɔnndɛ yɪ ti anwɔn nvasʊɛ, nan ɔ kpɔnndɛ eɬɪnlɪn-mɔ diɛ.

25 Like mɔ bɛ di, mɔ ɛmɔ kɔ to yɪ gua nun'n, nɔn bɛ sulo yɪ nzɪn bɛ bisa bisa yɪ nwɔn kosuan nɔn ɛmɔ lɪ. 26 ɔ sanlɪn kɛ Eɬɛɛ Eɬɛɛ'n lɛ kan kɛ: *Asɛ'n nɔn sʊ ninngɛ'n kʊalaatin ti yɛ Mɪn diɛ.*

27 Sɛ sʊanlan m'ɔ nzɪ man Nyanmɪan'n fɛɛ ɛmɔ alɛ nɔn ɛmɔ tie a, like biala mɔ bɛ kɔ fa bɛ kɔ man ɛmɔ'n, ɛmɔ lɪ, nɔn bɛ sulo yɪ nzɪn bɛ bisa bisa yɪ nwɔn kosuan. 28 Nan sɛ sʊanlan bie kan keɛ ɛmɔ kɛ: “Naaɪn ɛɬɪ ti amʊan sʊ naan,” yɪ diɛ anɪn nɔn bɛ di, ɔ fi ɛjɔɛ'n mɔ sʊanlan sɔ nɪn a han a heɛ ɛmɔ'n. ɔ sanlɪn kɛ ɔ'a kacɪ ɛmɔ. 29 Nɔn wɔ ajɔnlɪn diɛ nɪn anwɔn ɛjɔɛ yɛ mɪn kan yɪ ɛwa ɔ, nan eɬɪnlɪn ajɔnlɪn diɛ nɪn anwɔn ɛjɔɛ yɛ mɪn kan ɔ. Nan afɪ ɔ yɔ sɛ mɔ like mɔ mɪn kʊala kɛ mɪn yɔ'n, sʊanlan mgbɔn kʊala ɔ kan yɪ nwɔn ɛjɔɛ ɔ? 30 Sɛ mɪn da Nyanmɪan asɪ nɔn m'an li like a, anɪn ɔ yɔ sɛ mɔ mɪn nyan yɪ nwɔn amannɛ ɔ?

31 Eɬika ati, sɛ ɛmɔ 'di alɛ o, sɛ ɛmɔ 'nɔn nzue o, yɪ kʊalaa mɔ ɛmɔ 'yɔ'n, ɛmɔ yɔ bɛ wula Nyanmɪan anɪnminnyanmɔn. 32 Like mɔ ɛmɔ yɔ a, ɔ kʊala kɛ ɔ man Zufʊ o, m'ɔ ti man Zufʊ o, anaan Nyanmɪan asɔnɪn'n tɔ asɪ'n, like sɔ'n, nɔn bɛ yɔ. 33 ɛmɔ yɔ kɛ mɪn. Like biala mɔ mɪn yɔ a bɛ kʊalaa bɛ di yɪ nwɔn fɛ'n yɛ mɪn yɔ ɔ. Nɔn m'ɔ ti kpa man mɪn'n yɛ mɪn yɔ ɔ, nan m'ɔ ti kpa man eɬɪnlɪn-mɔ'n yɛ mɪn yɔ nɔn b'a nyan ngʊan ɔ.

11

¹ ɛmɔ sɔsuan mɪn kɛ mɪn sosuan Kilisi'n.

² Mɪn yi ɛmɔ ayɛ. ɔ sanlɪn kɛ like biala anɪn, ɛmɔ kacɪ mɪn cɪan daa, ɛsɛ ninngɛ kʊsʊ mɔ n geɛlɛ ɛmɔ'n, ɛmɔ nɔnndɪ sʊ kpa.

Ɔ se ke mmalasua'n-mə cici bé ti sv

mɛle mə be 'yɔ asɔnɪn'n

³ Nan kɔsɔ mɪn kulo ke emɔ ti ejɔle ehi abɔ kpa ke Kilisi y'ɔ sie belenzua biala ɔ. Belenzua'n kɔsɔ y'ɔ sie yɪ ɔ. Yê Nyanmian y'ɔ sie Kilisi ɔ. ⁴ Belenzua kɔn mə ɔ 'yɔ asɔnɪn, anaan Nyanmian kɔ fa ejɔle kɔ wula yɪ nwan ke ɔ hán héle menian m'ɔ kɔ cici yɪ ti sv'n, anɪn belenzua sɔ nɪn anyɪn a nzɔ man Kilisi. ⁵ Nan balasua kɔn kɔsɔ mə ɔ 'yɔ asɔnɪn, anaan Nyanmian kɔ fa ejɔle kɔ wula yɪ nwan ke ɔ hán héle menian mə ɔ'a njici man yɪ ti nɪn asɔ'n, anɪn balasua sɔ nɪn anyɪn nzɔ man yɪ hun. Anɪn ɔ ti ke balasua mə b'a kpa yɪ ti ɔ. ⁶ Balasua kɔsɔ m'ɔ ngulo man ke ɔ cici yɪ ti sv'n, anɪn ɔ títi. Nan kɔsɔ ɔ ti anyunnunguasie man balasua kɔn ke ɔ kpá anaan ɔ títi yɪ ti'n. Yí sɔ ati, ɔ cici sv. ⁷ Ɔ nze nvata man ke belenzua cici yɪ ti sv ɔ. Ɔ sanlɪn ke Nyanmian nianlɪn yɪ nwɔn sv y'ɔ bɔli yɪ ɔ, ɔ ti Nyanmian anunminnyanmɔn. Nan balasua'n diɛ, ɔ ti belenzua nɪn anunminnyanmɔn. ⁸ Afi belenzua anvɪn bowe yê Nyanmian falɪ bɔli balasua ɔ, nan nán balasua'n diɛ'n yê Nyanmian falɪ bɔli belenzua ɔ. ⁹ Nyanmian bɔli balasua manlɪn belenzua nán ɔ'a mmɔ man belenzua ɔ'a mman man balasua. ¹⁰ Ehi ka ati, nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ dunman nun, balasua'n cici yɪ ti sv ɔ héle ke ɔ bebele yɪ nwɔn asɪ man yɪ hun.

¹¹ Nan kɔsɔ, yé mán'n mə ye nɔn yé Mɪn ye le bu'n, belenzua'n nni man yɪ ti anwɔn yê balasua'n kɔsɔ nni man yɪ ti anwɔn. ¹² Afi se bɔbɔ belenzua nɪn anvɪn bowe yê Nyanmian falɪ bɔli balasua nɪn an, balasua'n kɔsɔ yê ɔ wɔ belenzua nɪn ɔ. Ehi kvalaa fi Nyanmian elɔ. ¹³ Emɔ muonun be nían balasua m'ɔ le yɔ asɔnɪn mə ɔ'a njici man yɪ ti sv'n, asɔ ɔ ti kpa? ¹⁴ Mán'n muonun mə ye wɔ nun'n kele yé ke, ɔ ti anyunnunguasie man belenzua kɔn ke ɔ síe yɪ ti'n maan ɔ nyín ndɪndɪn ke balasua. ¹⁵ Nan se balasua sie yɪ ti nɪn an, ɔ ti anunminnyanmɔn man yɪ. Ɔ sanlɪn ke Nyanmian falɪ enyuan ndɪndɪn sɔ'n manlɪn balasua ke ɔ fá hála yɪ ti. ¹⁶ Ejɔle'n mə m'an han'n, sɔnlan mə yɪ nwan ɔ 'su ejɔle ehi anwɔn akpɔlɔwa'n, mɪn kan yɪ tika mɪn kele yɪ ke yé muonun ɔ, Nyanmian asɔnɪn'n-mɔ anɪn ɔ, ke ye yɔ yɪ nɪn anɪn.

Yé Mɪn alie nɪn anwɔn ejɔle'n

¹⁷ M'ɔ ti yé Mɪn alie nɪn elie nɪn anwɔn ejɔle diɛ'n, mɪn nyɪ man emɔ aye. Ɔ sanlɪn ke mɛle mə emɔ kɔ yia'n, like mə emɔ yɔ'n ti man kpa fíí. ¹⁸ M'an ti ke mɛle mə emɔ asɔnɪn mma'n-mɔ kɔ yia'n, emɔ anɔan nze man bé nwɔn, emɔ bubu bé nwɔn nun. Mɪn nne man ejɔle sɔ'n mɪn nni man kpa. ¹⁹ Nan se emɔ bubu bé nwɔn nun an, anɪn be nwun menian kɔsɔ mə be sv Zozi Kilisi ananhɔle nun sakpa'n. ²⁰ Mɛle mə emɔ kɔ yia'n, nán yé Mɪn alie nɪn elie ati yê emɔ yia ɔ. ²¹ Ɔ sanlɪn ke se emɔ yia tɔbɪli nɪn anwɔn an, sɔnlan kɔn kpɪli di yɪ muonun yɪ alie diɛ m'ɔ tɔnlɪn'n, nan be nje man be nni man. Ɔ man mmie-mɔ didi dede bé kɔ yi kpa. Mmie-mɔ nɔn nzan dede be bɔ, kɔsɔ anɪn ehi le kun mmie-mɔ. ²² Emɔ le man awulo mə be di like nɪn be nɔn nzan ɔ? Anaan emɔ mmu man Nyanmian Asɔnɪn'n like ɔ? Emɔ kulo ke anyunnunguasie kan bé mə be wɔ nun mə be le man like fíí nɪn ɔ? Nzu ejɔle diɛ yê emɔ kulo ke n gán n géle emɔ ɔ? Asɔ ɔ fata ke mɪn yɪ emɔ aye ɔ? Cɛɛ! Mɪn ngɔala man ke mɪn yɪ emɔ aye!

²³ Ehi, like mə yé Mɪn heleli mín'n yê mín kɔsɔ m'an hele emɔ ɔ. Like sɔ'n y'ɔ le ke kɔngɔe'n, asannan nán b'a yɪ yé Mɪn Zozi b'a man'n, ɔ falɪ kpaɔn. ²⁴ M'ɔ lali Nyanmian asɪ yueli'n, ɔ kɔ bubu nun. Yí nwan: “Ehi ti mín nwɔnnaan, mɪn fa mɪn man emɔ. Emɔ yɔ ehi be fá be káci mín.” ²⁵ Mɔ be lili kpaɔn'n yueli'n, ɔ kɔ fa nzan kangɔ'n. Yí nwan: “Nzan'n m'ɔ wɔ kangɔ ehi anun'n y'ɔ le nyhye fɔfɔle'n mə Nyanmian le fa mín moja'n hyhye'n. Mɛle biala mə emɔ 'nɔn nzan sɔ'n, emɔ nún be káci mín.” ²⁶ Afi mɛle biala mə emɔ le di kpaɔn ehi, mə emɔ le

nɔn nzan ehi'n, anin emɔ le bɔ yɛ Min ewue'n m'ɔ wuli nun anwɔn kpaye dede ɔ kɔ ju mele mɔ ɔ 'sa ba'n.

²⁷ Ehika ati, se sɔanlan kɔn sɔn atin m'ɔ nze nvata man nun asu ɔ di yɛ Min kpaɔn'n ɔ nɔn yɛ nzan nun an, anin sɔanlan sɔ nun a yɔ ete ɔ'a tia yɛ Min anwɔnnaan'n nɔn yɛ moja'n. ²⁸ Ɔ man sɔanlan kɔn biala sɔ yɛ nwɔn nɔan kwalaaaka nɔn ɔ'a li kpaɔn sɔ'n ɔ'a nɔn nzan'n. ²⁹ Ɔ sanlin ke sɔanlan m'ɔ le di kpaɔn sɔ'n ɔ nɔn nzan'n mɔ ɔ'a mmu man ke yɛ Min anwɔnnaan'n nɔn yɛ moja'n, anin sɔanlan sɔ'n le bu yɛ muonun yɛ nwɔn fɔɔ. ³⁰ Ehika ati yɛ emɔ anin mmie-mɔ dɔɔn a fɔke fɔke, mmie-mɔ a bubu, mmie-mɔ kɔsu dɔɔn a wu nun ɔ. ³¹ Se ye di mɔa ye sɔ yɛ nwɔn ye nɔan kwalaaaka nɔn y'a li yɛ Min alie nun an, Nyanmian mmua man yɛ ndee. ³² Nan se yɛ Min bua yɛ ndee a, ɔ 'pinnin yɛ nɔn yɛ ti a nga man nun ke eyuadi'n die'n.

³³ Ɔ man anianman-mɔ, se emɔ yia mɔ emɔ 'ba li yɛ Min alie'n, emɔ nwɔnnde bɛ nwɔn. ³⁴ Ke ɔ kɔ yɔ nɔn Nyanmian a mbinnin man emɔ mele mɔ emɔ kɔ yia'n, sɔanlan m'ɔ nɔan an, ɔ'a gɔlɔ'n, ɔ lɛ like yɛ awulo nɔn ɔ'a a. Yɛ bu nga'n, se min ba emɔ anwɔn elɔ a, n gɔ sesie.

12

Wawe Nwannzan-nwannzan nin aɔɔɔɔɔ'n-mɔ

¹ Ehi, anianman-mɔ, m'ɔ tɔ de Wawe Nwannzan-nwannzan nin aɔɔɔɔɔ'n-mɔ anwɔn ejɔle die'n, min kulo ke emɔ ti yɛ bu kpa. ² Emɔ si ke daba mɔ anin emɔ nzi man Nyanmian'n, amɔan'n-mɔ mɔ be nɔjɔ man'n, bɛ yɛ anin emɔ nanndi nun be sɔ ɔ. ³ Ehika ati, min kulo ke emɔ ti yɛ bu kpa ke, sɔanlan mɔ Nyanmian Wawe'n wɔ yɛ nun'n ngɔala ngan man ke: “Zozi a fa munnzue!” Se Wawe Nwannzan-nwannzan'n kɔsu nnɔn man nun an, sɔanlan kɔn ngɔala ngan man ke: “Zozi ti yɛ Min!”

⁴ Aɔɔɔɔɔ'n-mɔ ti ngacile dɔɔn, nan kɔsu yɛ kwalaa fi Wawe Nwannzan-nwannzan kɔnmgba'n. ⁵ Junman'n ti ngacile dɔɔn nan kɔsu yɛ Min kɔnmgba'n yɛ be le su yɛ ɔ. ⁶ Junman elie'n ti ngacile dɔɔn nan kɔsu Nyanmian kɔnmgba'n sɔn yɛ kwalaa asu ɔ di junman yɛ asitanlan nin anin.

⁷ Wawe Nwannzan-nwannzan'n man sɔanlan kɔn biala aɔɔɔɔɔ kɔn maan ɔ fa buka ehɔnɔn-mɔ kwalaaatin. ⁸ Wawe Nwannzan-nwannzan'n fa ngele ejɔle ɔ wula sɔanlan'n bie anɔan maan ɔ kan. Wawe kɔnmgba'n kele sɔanlan'n bie like maan ɔ nwun yɛ yuein ɔ buka ehɔnɔn-mɔ. ⁹ Wawe kɔnmgba sɔ'n man sɔanlan'n bie dedi. Ɔ man sɔanlan'n bie kɔsu tunmin maan nwuluwafɔe'n-mɔ anwɔn sa. ¹⁰ Ɔ man sɔanlan'n bie tunmin maan ɔ yɔ asinbenwɔn ninngɛ. Ɔ man bie kɔsu kan ejɔle mɔ Nyanmian kɔ fa kɔ wula yɛ nɔan ke ɔ hɔn'n. Ɔ man sɔanlan'n bie kɔsu nwun wawe ete'n nɔn Nyanmian Wawe nun angɔnmɔn. Ɔ man sɔanlan'n bie kan anie ngacile ngacile. Ɔ man bie kɔsu tutu anie ngacile ngacile sɔ'n-mɔ abɔ. ¹¹ Wawe kɔnmgba cein sɔ'n yɛ ɔ yɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ kwalaa ɔ. Aɔɔɔɔɔ m'ɔ kulo ke ɔ fa man sɔanlan kɔn biala'n y'ɔ fa man ɔ.

Zozi Kilisi menian'n-mɔ kwalaa ti anwɔnnaan kɔn

¹² Ehi, emɔ si kulo sɔanlan ke ɔ kpɔn ti yɛ'n. Yɛ akpɔle akpɔle'n-mɔ sɔnlin. Be kan yɛ kwalaa be bɔ nun an, anin ɔ yɔ anwɔnnaan kɔn. Kilisi kɔsu, ke ɔ ti yɛ nun ala anin. ¹³ Yɛ kwalaaatin, Zufɔ o, m'ɔ ti man Zufɔ o, kanga o, m'ɔ ti man kanga o, Wawe kɔnmgba sɔ nun a hohuan yɛ nɔan, y'a kaci anwɔnnaan kɔn, b'a sɔnlin yɛ, ese Wawe Nwannzan-nwannzan'n wɔ yɛ kwalaa yɛ nun.

¹⁴ Nɔn akpɔle baa kɔnmgba y'ɔ yɔ anwɔnnaan nin ɔ, nan akpɔle dɔɔn y'ɔ yɔ anwɔnnaan nin ɔ. ¹⁵ Se ajale'n nwan: “Mɔn die, nɔn asaa y'ɔ le mɔn, yɛ ti, n nnɔn man anwɔnnaan nin anin bie.” Se ɔ kan sɔ ti a, asu ɔ nnɔn man anwɔnnaan nin anin bie ɔ? ¹⁶ Se anzɔe'n kɔsu nwan: “Mɔn die, nɔn anyian y'ɔ le mɔn, yɛ

ti, n nn̄on man anw̄onnaan n̄in anun bie.” Se ɔ kan sɔ ti a, asu ɔ nn̄on man anw̄onnaan n̄in anun bie ɔ? ¹⁷ Se ɔ ti ke anw̄onnaan'n kwalaa y'ɔ le anȳian an, ahan s̄vanlan 'yɔ se n̄án ɔ'a ti ejɔle? Se ɔ ti ke anw̄onnaan'n kwalaa y'ɔ le anz̄ve a, ahan s̄vanlan 'yɔ se n̄án ɔ'a ti nvan? ¹⁸ M̄vaf̄ve, ke kulo s̄vanlan akp̄ole akp̄ole'n lika m̄o Nyanm̄ian kulo ke ɔ sie yí'n, eb̄ele yê ɔ'a sie yí ɔ. ¹⁹ Afi se ɔ ti ke yí kwalaa ti t̄ole baa k̄vnm̄gba a, ahan be n̄vele man yí s̄vanlan. ²⁰ Ɔ ti ananh̄ole ke kulo s̄vanlan akp̄ole akp̄ole'n-m̄o s̄vnl̄n, nan yí kwalaa yɔ anw̄onnaan k̄v̄n.

²¹ Ehika ati, anȳian nḡwala ngan ngele man asaa ke: “Wó asaa, m mianl̄n man wó nw̄on!” Bé ti kus̄v nḡwala ngan ngele man ajale ke: “Wó ajale, m mianl̄n man wó nw̄on!” ²² Be nḡwala be ngan man sɔ. Ɔ sanl̄n ke anw̄onnaan n̄in akp̄ole'n-m̄o m̄o be mmu man bé like fíí'n, bé yê bé nw̄on cian ɔ. ²³ Yé anw̄onnaan'n lika m̄o ye mmu man yí like fíí'n, yí yê ye sesie yí kpa ɔ. Lika m̄o s̄vanlan nwun yí a, ɔ ti anyunnunḡwasīe man yé'n, ye kala s̄v. ²⁴ Lika m̄o s̄vanlan nwun yí a, ɔ ti kpa'n, ye yaci ye gua s̄v. Anw̄onnaan'n lika s̄v'n-m̄o ye nwun bé a, ye mmu man bé like fíí'n, Nyanm̄ian a sesie maan bé nw̄on cian yé kpa. ²⁵ Ɔ yɔ yí sɔ n̄án m̄gbaci m̄gbacīe a ndanlan man anw̄onnaan n̄in anun. Ɔ sanl̄n ke anw̄onnaan n̄in anun akp̄ole akp̄ole'n-m̄o kwalaa s̄v̄sɔ bé nw̄on nun. ²⁶ Se anw̄onnaan n̄in anun akp̄ole'n bie le nwun yale a, bé kwalaa yé an̄in be n̄on yí le nwun yale sɔ n̄in ɔ. Yê se bé nun k̄v̄n bie kus̄v le di fe a, bé kwalaa yé an̄in be le di fe sɔ n̄in ɔ.

²⁷ Kilisi anw̄onnaan'n y'ɔ le em̄o kwalaa. Em̄o anun k̄v̄n biala ti anw̄onnaan sɔ n̄in anun akp̄ole k̄v̄n. ²⁸ Ehika ati y'ɔ man Nyanm̄ian lili m̄va siel̄ mm̄of̄ve'n-m̄o As̄n̄in n̄in anun ɔ. M'ɔ tian yí nnyuan'n y'ɔ le m̄gb̄omanf̄ve'n-m̄o. M'ɔ tian yí nsan'n y'ɔ le bé m̄o be kekele menian'n-m̄o ninnḡe'n. M'ɔ tɔ s̄v'n y'ɔ le bé m̄o be yɔ asinbenw̄on ninnḡe'n, bé m̄o be le tunmin maan nwuluwaf̄ve'n-m̄o anw̄on sa'n, bé m̄o be buka yalef̄ve'n-m̄o'n, bé m̄o be nian As̄n̄in n̄in as̄v'n, ɔ n̄on bé m̄o be kan an̄ie ngacile'n-m̄o'n. ²⁹ Asu bé kwalaa be ti mm̄of̄ve ɔ? C̄c̄c̄! Asu bé kwalaa be ti m̄gb̄omanf̄ve ɔ? C̄c̄c̄! Asu bé kwalaa be kekele menian'n-m̄o ninnḡe ɔ? C̄c̄c̄! Asu bé kwalaa be yɔ asinbenw̄on ninnḡe ɔ? C̄c̄c̄! ³⁰ Asu bé kwalaa be man nwuluwaf̄ve'n-m̄o anw̄on sa ɔ? C̄c̄c̄! Asu bé kwalaa be kan an̄ie ngacile ngacile ɔ? C̄c̄c̄! Asu bé kwalaa be tu an̄ie s̄v'n-m̄o ab̄v ɔ? C̄c̄c̄! ³¹ Ehika ati, em̄o kp̄ón̄nde ac̄ed̄ie'n-m̄o m̄o bé nw̄on cian'n. Nan m̄in 'ba hele em̄o at̄in kanlanman kanlanman kpa k̄v̄n.

13

Ehulo'n

¹ Eh̄i, se b̄ɔb̄ɔ m̄in kwalaa m̄ân n̄in anun an̄ie'n-m̄o kwalaaatin kan an, se m̄in kwalaa nyanm̄ians̄v mm̄of̄ve'n-m̄o dīe'n kan an, se m̄in ngulo man s̄vanlan an, an̄in n di ke kpakpan m̄o be le fa be b̄ɔ s̄v m̄gban. ² Man n ní Nyanm̄ian kp̄oman, man n zí ninnḡe'n kwalaaatin dede n zí Nyanm̄ian n̄vial̄ie nun ejɔle'n kwalaaatin, man n nyán dedi dede n dútu mm̄v̄ka'n-m̄o ab̄v b̄ɔb̄ɔ, se m̄in nwun s̄vanlan n̄án m'an ngulo man yí a, an̄in n di man like fíí. ³ Man n vá m̄in nw̄on ninnḡe'n kwalaa m̄o n ne yí'n n jé, ese b̄ɔb̄ɔ n d̄ón̄in m̄in nw̄on n̄án m'an fa m'an tu m̄in n̄van nun, se n nne man ehulo a, n nne man s̄v nvas̄ve.

⁴ M'ɔ kulo s̄vanlan'n, ɔ si ab̄v̄tal̄e, ɔ yɔ ati anun kpa ninnḡe. M'ɔ kulo s̄vanlan'n, yí n̄yin mm̄v̄l̄v man s̄vanlan like, ese ɔ ndu man yí n̄van nun. M'ɔ kulo s̄vanlan'n, ɔ ndu man yí nw̄on. ⁵ M'ɔ kulo s̄vanlan'n, ɔ nyɔ man anyunnunḡwasīe like, ɔ ti man ahȳvan. Ɔ n̄ve man s̄vanlan anw̄on eya. M'ɔ kulo s̄vanlan'n, ɔ nva man s̄vanlan anw̄on ejɔle ɔ nzie man yí kunnun. ⁶ M'ɔ kulo s̄vanlan'n, ɔ nni man et̄e n̄in anw̄on fe nan ananh̄ole n̄in anw̄on fe y'ɔ di ɔ. ⁷ M'ɔ kulo s̄vanlan'n, ɔ tila yí ah̄v̄nl̄n kpa, ɔ le dedi, ɔ le anȳindas̄ve, ɔ si ab̄v̄tal̄e.

⁸ Ehulo'n le man ayueliε. Kpɔman elie'n tɛmɔn 'ba sɪn, anɪε ngacile ngacile nun ehan'n tɛmɔn 'ba sɪn, ninng'e'n-mɔ εsɪε'n tɛmɔn 'ba sɪn. ⁹ Ɔ sanlɪn kε yε sɪ ninng'e'n-mɔ ebue, εsε yε di kpɔman nun ebue. ¹⁰ Nan mεlε mɔ like'n m'ɔ tɪ kɔnlɔn-ngɔnlɔn kpa'n 'ba fite'n, m'ɔ tɪ ebue ebue'n 'ba minlin.

¹¹ Mɔ n di batɔnman'n, anɪn mɪn jɔjɔ kε batɔnman, mɪn jɔnlɪn kε batɔnman, mɪn yɔ mɪn ninng'e'n-mɔ kε batɔnman. Nan mɔ n yɔlɪ kpain'n, n nyacili mmatɔnman ninng'e'n. ¹² Mɔ yε nwun yɪ εnε'n, ɔ tɪ kε yε lε nɪan nɪannun nun. Ɔ tɪ mɪnzanlɪn-mɪnzanlɪn man yé. Nan mεlε'n 'ba ju, yε 'ba nwun yɪ tofee. Enε, ninng'e'n-mɔ ebue ebue yê mɪn sɪ ɔ. Nan tɛmɔn'n 'ba ju, mɪn 'ba sɪ yɪ kpa bɔkɔɔ kε Nyanmɪan sɪ mɪn'n.

¹³ Sian diε, ninng'e nsan εhɪ-mɔ wɔ ebelε. Ninng'e nsan sɔ'n-mɔ y'ɔ le dedi'n, anyɪndasvε'n, ɔ nɔn ehulo'n. Nan bε nsan nun anun kpili kpa'n y'ɔ le ehulo'n.

14

Emɔ kpɔnnde Nyanmɪan Wawε nun acediε mgbakpa'n-mɔ

¹ Ehika ati, emɔ mán sɔanlan ehulo'n hɪan emɔ cɪnnjun kpa. Eεε emɔ bɔ mɔndɪnlɪn kpa bε kpɔnnde acediε'n-mɔ mɔ Nyanmɪan Wawε'n man'n. Man Nyanmɪan kpɔman elie acediε diε'n hɪan emɔ kpa. ² Sɔanlan m'ɔ lε kan anɪε ngacile ngacile'n, anɪn nán menian-mɔ y'ɔ lε kan kele bε ɔ, nan ɔ lε kan kele Nyanmɪan. Ɔ sanlɪn kε sɔanlan fɪí ndɪ man anɪε'n m'ɔ lε kan'n. Nvɪalɪε nun ejɔlε yê Wawε Nwanzan-nwanzan'n lε man ɔ kan ɔ. ³ Nan sɔanlan m'ɔ lε di Nyanmɪan kpɔman'n, ɔ kan ejɔlε'n kele menian'n-mɔ ɔ man bε dedi'n kɔ yɪ nyunnun, ɔ wowula bε anwɔnselε εsε ɔ cɪcɪ bε lɔa. ⁴ Sɔanlan m'ɔ lε kan anɪε ngacile ngacile'n, anɪn ɔ lε kan maan yɪ ngɔnmɪn yɪ dedi'n kɔ yɪ nyunnun. Nan sɔanlan m'ɔ lε di Nyanmɪan kpɔman'n, ɔ kan ejɔlε'n ɔ man bε kwalaa mɔ bε wɔ asɔnɪn nun anun'n dedi'n kɔ yɪ nyunnun. ⁵ Mɪn diε, sε Wawε Nwanzan-nwanzan'n man emɔ kwalaa kan anɪε ngacile ngacile a, mɪn di yɪ nwɔn fε. Nan kɔsv mɔ mɪn kpɔnnde'n, y'ɔ le kε emɔ kwalaa bε lí Nyanmɪan kpɔman. Afɪ sɔanlan m'ɔ di Nyanmɪan kpɔman'n, yɪ junman diε'n tɪ kpa tala sɔanlan mɔ kan anɪε ngacile ngacile'n diε'n. Nan sε sɔanlan kɔn kɔala kε ɔ tutu anɪε ngacile ngacile sɔ'n-mɔ abɔ maan Asɔnɪn mma'n-mɔ kɔalaatin dedi'n kɔ yɪ nyunnun an, yɪ kɔsv ɔ tɪ kpa.

⁶ Anianman-mɔ, sε mɪn ba emɔ anwɔn elɔ, nán sε mɪn kan anɪε ngacile ngacile mɪn kele emɔ a, nzu nvasvε diε yê emɔ 'nyan yɪ sv ɔ? Nvasvε nɔn man sv. Nan sε Nyanmɪan yɪ like kele nán mɪn kan yɪ nwɔn ejɔlε mɪn kele emɔ a, anaan mɪn kekele emɔ ejɔlε nun an, anaan mɪn di Nyanmɪan kpɔman an, anaan mɪn kan Nyanmɪan anwɔn ejɔlε mɪn kele emɔ a, emɔ 'nyan sv nvasvε. ⁷ Bε mán yε fá ejɔlε sɔ'n yε tó kε sɔanlan m'ɔ le ku fulutu anaan ɔ lε bɔ sanngo anwɔn. Sε ɔ'a mmɔ man yɪ kpa a, ɔ 'yɔ sε nán b'a nwun ejue'n m'ɔ lε tɔ'n? ⁸ Sɔanlan m'ɔ lε ku kɔnɔtɪ'n, sε ɔ'a ngu man yɪ kpa a, nwan yê ɔ 'sesie yɪ nwɔn ɔ kɔ elɔε ɔ? ⁹ Kε ɔ tɪ yɪ kɔsv man emɔ nun ala anɪn. Anɪε mɔ emɔ lε kan mɔ sɔanlan ndɪ man'n, anɪn emɔ lε kan gua anwɔnman nun mgban. ¹⁰ Anɪε sɔnlɪn mán nun anun kpa, nan kɔsv kɔn nɔn man ebelε mɔ sɔanlan ndɪ man yɪ bv ɔ. ¹¹ Anɪε mɔ mɪn ndɪ man'n, sε sɔanlan lε fa kan ejɔlε kele mɪn an, mɪn bu sɔanlan sɔ nun eyεfɔε, yɪ kɔsv ɔ bu mɪn eyεfɔε. ¹² Ɔ man, kemɔ emɔ kpɔnnde kε bε nyan Wawε Nwanzan-nwanzan nun acediε'n-mɔ'n, anɪn emɔ kpɔnnde nunhan mɔ emɔ nyan yɪ dɔvɔn kpa a, ɔ kɔala kε ɔ man Asɔnɪn mma'n-mɔ kɔalaatin dedi'n kɔ yɪ nyunnun'n.

¹³ Ehika ati, sɔanlan m'ɔ kan anɪε ngacile ngacile'n, ɔ sélε Nyanmɪan maan ɔ hɔala yɪ bv tú. ¹⁴ Ɔ sanlɪn kε sε mɪn yɔ asɔnɪn anɪε ngacile ngacile nun an, anɪn mɪn wawε'n yê ɔ lε yɔ asɔnɪn nun ɔ, mɪn ajɔnlɪn'n wɔ ebelε mgban. ¹⁵ Sε

o ti so a, anin min 'yo yi se? Min 'fa min wawe min yo asonin, ese min 'fa min ajonlin'n kusu min yo asonin. Min 'fa min wawe'n min to ejue, ese min 'fa min ajonlin'n kusu min to ejue. ¹⁶ Afi se e le da Nyanmian asi anie ngacile ngacile nun, mo swanlan bie wo emo afian m'o ndi man anie so'n, se e da Nyanmian asi yue a, o ngwala o ngan man "Amin", o sanlin ke o'a ndi man ejole'n mo a han'n. ¹⁷ Se babo asina'n ti like kpa a, o mman man swanlan so'n dedi'n ngo man yi nyunnun. ¹⁸ Min 'da Nyanmian asi, o sanlin ke min kan anie ngacile ngacile doun min tala emo kwalaaatin. ¹⁹ Nan kusu se Asonin mma'n-mo yia nan min kan ejole mgbale nnun mo be ti yi bu, o buka be'n, o ti kpa tala ke n go han ejole mgbale akpu bulu anie ngacile ngacile nun mo swanlan fi ndi man o.

²⁰ Anianman-mo, nan man emo ajonlin'n yo ke mmatonman ajonlin, nan emo nyan mgbain ajonlin. Kusu ete nin anyunnun an, emo kaci ke adoman. ²¹ B'a hele wo Ehele Ejole nin anin ke ye Min nwan:

Min 'nanndi nyofve

mo emo ndi man be anie nin aso,

min kan ejole min kele meninsonman'n.

Ehi babo muonun, be le ngo tie man min.

²² Ehika ati, anie ngacile ngacile'n mo be kan'n, o ti nzole mo Nyanmian yi kele be mo be nzi man yi'n, nan o ti man nzole mman man be mo be si yi'n, nan Nyanmian kpoman nin elie die'n, o ti nzole man swanlan'n m'o si Nyanmian'n, nan o ti man nzole mman man m'o nzi man Nyanmian'n. ²³ Ye fa yi ke asonin mma'n-mo kwalaa a yia be le kan anie ngacile ngacile. Se menian mo be nzi man asonin nin anin ejole, anaan be mo be nzi man Nyanmian'n wulu lika mo emo a yia nin an, be ngan man ke emo le se o? ²⁴ Nan se emo kwalaa le di Nyanmian kpoman nan swanlan m'o nzi man asonin nin anin ejole, anaan m'o nzi man Nyanmian wulu lika mo emo a yia nin an, ejole'n mo emo le kan'n maan o nwun yi ke o ti etefve. O nwun yi ke ejole'n mo o'a ti'n maan o di fvo. ²⁵ Anin yi nwun ejole kwalaa a tulu. O 'kutv Nyanmian anyunnun o so yi, o se ke: "Nyanmian wo emo afian ewa sakpa!"

Like m'o se ke be yia a, be yo'n

²⁶ Anianman-mo, afi nzu ye o se ke emo yia a, be yo o? Mele mo emo kwalaa ko yia'n, se swanlan kon le ejue o to, kon le kekele yi manngon'n-mo Nyanmian Anvan Ejole, kon le di kpoman, kon le kan anie ngacile ngacile, kon kusu le tu anie ngacile so nin abu a, yi kwalaa mo emo le yo'n, be yo be buka be nwun be man be dedi'n ho yi nyunnun. ²⁷ Se emo le kan anie ngacile a, man menian nnyuan anaan nsan han. Nan kusu be han yi be ti ngokon, ye swanlan kon kusu tu mo be le kan nin abu. ²⁸ Se swanlan fi nnun man ebele m'o tu mo be le kan nin abu a, anin swanlan'n m'o le kan anie ngacile so'n muan yi nvan Asonin sua nin anin. O han yi kunnun, o han man Nyanmian.

²⁹ Be mo be di Nyanmian kpoman'n kusu, nunhan nnyuan, anaan nsan li kpoman'n nan be nga'n titi be ejole'n be nian. ³⁰ Se nunhan kon wo emo afian mo Nyanmian a yi like a hele yi ke o han'n, swanlan'n mo yi nvan wo ejole su'n, o muan yi nvan. ³¹ Emo kwalaa, be kwalaa ke be di kpoman'n be ti ngokon maan be kwalaa be nwun like, ese be wowula be nwun anwonsel. ³² Be mo be di kpoman'n, o di ke be li kpoman'n ke o se fata'n. ³³ O sanlin ke Nyanmian ngulo man basa basa, nan o kulo anzonunjo.

Ke o ti yi wo anwontie mma'n-mo asonin'n-mo anin'n, ³⁴ se emo yia nan be 'yo asonin an, mmalasua'n-mo tanlan koun, be le atun be ngan ejole. O se ke mmalasua'n-mo ebele be nwun asi ke b'a hele wo Nyanmian mala nin anin'n.

³⁵ Se Ejole'n bie wo ebele mo be nnwun man yi kpa, nan be kulo ke be bisa a, be

bísa bé hun-mə bé awulo elə. Afi ɔ ti man kpa man balasua ke ɔ hán ejòle mele mə Asənun mma'n-mə kə yia'n.

³⁶ Emə jɔnlɪn ke emə elə yê Nyanmian ejòle'n bəli yí bu ɔ? Anaan emə jɔnlɪn ke emə ngɔnmɪn ala yê b'a ti Nyanmian ejòle nɪn ɔ? ³⁷ Svanlan mə yí nwan ɔ di Nyanmian kpəman, anaan Wawε Nwannzan-nwannzan kan ejòle kele yí'n, ɔ nwún yí ke ejòle'n mə m'an hele emə'n ti yé Mɪn mala. ³⁸ Svanlan m'ɔ mmu man ejòle sɔ nɪn ananhələ'n, nán be tie yí.

³⁹ Ehika ati, anianman-mə, emə kpónndε kpəman elie acedie'n kpa. Nan kɔsɔ, nán be totua anie ngacile ngacile nɪn ehan. ⁴⁰ Emə yó ninngε'n-mə kwalaa kpe kpe, nán be yə yí sɪsaka.

15

¹ Anianman-mə, mɪn kaci emə Ejòlekpa'n mə m mɔli n geleli emə mə emə leli lili'n. Ejòlekpa sɔ'n, emə bəli nɪn mɔndɪnlɪn kpa. ² Sε emə de Ejòlekpa sɔ'n be di ke m gbɪnlɪn m mɔli n geleli emə nɪn an, Nyanmian 'de emə ngɔvan. Sε ɔ ti man sɔ a, anɪn emə dedi nɪn a yə mgban.

³ Ejòle m'ɔ sɔ ebɔe tala ejòle'n kwalaa mə be hanlɪn be heleli mɪn mə mɪn kɔsɔ n ganlɪn n geleli emə'n y'ɔ le ke b'a hele wə Eहेle Ejòle nɪn anɪn ke yé ete'n-mə ati yê Kilisi wuli ɔ. ⁴ Eεe b'a hele wə Eहेle Ejòle nɪn anɪn ke ɔ wuli be sieli. Yí cɪan nsan nɪn asɔ, ɔ fi ewue nɪn tinngeli. ⁵ M'ɔ fi ewue nɪn tinngeli'n, ɔ lili mɔa yɪli yí nwɔn heleli *Sefasi nán ɔ'a yɪ yí nwɔn ɔ'a hele yí mməfɔe bulu nɔn nnyuan'n. ⁶ Yí menian eya nnun nɔn yí nzin yiali eεe ɔ kə yɪ yí nwɔn ɔ kə hele bé. Yí menian sɔ'n-mə mmie-mə dɔn tε ti asi, ngɔkɔn ala yê b'a wu ɔ. ⁷ Ehi anzin, ɔ kə yɪ yí nwɔn kə hele Zvaki, eεe ɔ kə yɪ yí nwɔn ɔ kə kele mməfɔe'n-mə kwalaaatin. ⁸ Mə afi ɔ yɪli yí nwɔn heleli bé kwalaa yueli'n, ɔ kə yɪ yí nwɔn ɔ kə hele mɪn kɔsɔ mɪn. Nan mɪn yê n di bé kwalaa bé kasian nɪn ɔ.

⁹ N di mməfɔe'n-mə kwalaa anɪn kasian. ɔ nvata man ke be fele mɪn bəfɔe bəbɔ. ɔ sanlɪn ke n geleli Nyanmian Asənun nɪn ahɔlɔwa. ¹⁰ Nan Nyanmian adawɔlɔman, ene ɔ'a man m'an kaci yí bəfɔe. Yí anwunnvoe'n m'ɔ nwunlɪn mɪn'n kɔsɔ a nyə man mgban. ɔ sanlɪn ke m'an li junman kpa m'an tala mməfɔe'n-mə kwalaaatin. Nán ke mɪn muonun mɪn tunmin yê m'an fa m'an li junman sɔ nɪn ɔ, nan Nyanmian muonun nwunlɪn anwunnvoe ɔ jinlanlɪn mɪn nzin. ¹¹ ɔ man sε mɪn yê m mɔli Ejòlekpa nɪn ɔ, sε mməfɔe'n-mə yê be bəli ɔ, Ejòlekpa kɔnmgba sɔ'n mə ye bə'n yê emə leli lili nɪn ɔ.

Yé ewuetinngε'n

¹² Sε ye kan ye kele menian'n-mə ke Kilisi fi ewue nɪn ɔ'a tinngε a, anɪn ɔ yə sε mə emə anɪn mmie-mə kan ke ewue tinngε nɔn man ebele ɔ? ¹³ Sε ewuetinngε nɔn man ebele a, anɪn Kilisi kɔsɔ wuli'n, ɔ'a ndinngε man. ¹⁴ Sε Kilisi a nwu man ɔ'a ndinngε man an, anɪn yí Ejòlekpa'n mə ye bə ye kele menian'n-mə ti ato ejòle, anɪn eεe emə dedi'n kɔsɔ a yə mgban. ¹⁵ Sε Kilisi fi ewue nɪn ɔ'a ndinngε man an, anɪn ye le tɔn Nyanmian εsvan. Afi anɪn ye le kele ke ɔ'a tinngε Kilisi fi ewue nɪn, kɔsɔ anɪn ejòle'n ti man sɔ. ¹⁶ ɔ sanlɪn ke sε bé mə b'a wu'n fi ewue nɪn ndinngε man fí a, anɪn Kilisi kɔsɔ fi ewue nɪn ɔ'a ndinngε man. ¹⁷ Yê sε Kilisi fi ewue nɪn ɔ'a ndinngε man an, anɪn emə dedi nɪn a yə mgban, eεe anɪn emə ete'n-mə kwalaa tε sɔ emə. ¹⁸ Eεe anɪn ɔ kele ke bé mə be de Kilisi be di mə b'a wu'n, b'a minlɪn. ¹⁹ Nan sε mân ehi mə ye wə nɪn ewa nɪn ala yê ye le anyɪndasɔe wə Kilisi anwɔn an, anɪn ye ti alɔabəfɔe kpili kpa ye tala menian'n-mə kwalaaatin.

²⁰ Nan ɔ ti ananhələ, Kilisi fi ewue nɪn ɔ'a tinngε. Yí ewuetinngε sɔ'n ti ajinlanmun, ɔ kele ke bé mə b'a wu'n kɔsɔ fi ewue nɪn be 'ba tinngε. ²¹ Svanlan kɔnmgba dunman nɪn yê ewue walɪ mân nɪn anɪn ɔ. Ewuetinngε'n kɔsɔ fi

svanlan kɔnmgba cein elɔ. ²² Kemɔ menian'n-mɔ kwalaa 'wu, ɔ sanlin ke be ti Adamɔn abusu menian'n, yɛ kɔnmgba nun ala, bɛ mɔ be non Kilisi b'a yɔ kɔn'n kusɔ fi ewue nun 'tinngɛ. ²³ Nan kusɔ ɔ le svanlan kɔn non yɛ mɛɛ. Kilisi yɛ ɔ'a li mɔa ɔ'a tike atɔn nun ɔ. Cian mɔ ɔ 'ba sa ba'n, bɛ mɔ be ti yɛ diɛ'n kusɔ fi ewue nun 'ba tinngɛ. ²⁴ Ehi anzin, anɔn mɔn nun ayuelie a ju. Temɔn sɔ'n, nyanmiansɔ mmɔfɔɛ etɛ'n-mɔ mɔ be kpɔ Kilisi, mɔ be le tunmin be sie mɔn'n, Kilisi 'fin bɛ asɔ ɔ fa belemgbɔn mɔn'n ɔ wula Nyanmian m'ɔ ti Siɛ nun asa nun. ²⁵ Afi, ɔ fata ke Kilisi sie mɔn'n dede ɔ ju mɛɛ mɔ Nyanmian maan ɔ tia bɛ mɔ be kpɔ yɛ'n kwalaa tin ati sv. ²⁶ Kpɔfɔɛ kasian'n mɔ be 'fin yɛ asɔ'n y'ɔ le ewue. ²⁷ Afi Ehele Ejɔle'n nwan: *Nyanmian a fa ninngɛ kwalaa a gua yɛ ja abɔ*. Nan se Ehele Ejɔle'n kan ke: “Nyanmian a fa ninngɛ kwalaa a gua yɛ ja abɔ” a, ɔ ti yuein ke Nyanmian mɔ ɔ'a fa ninngɛ kwalaa ɔ'a gua Kilisi aja abɔ'n non man ninngɛ sɔ'n-mɔ anun bie. ²⁸ Mɛɛ mɔ Kilisi 'ba li ninngɛ kwalaa asɔ kunnunmun'n, yɛ Kilisi muonun 'ba bebele yɛ nwon asɔ ɔ man Nyanmian. ɔ 'belele yɛ nwon asɔ ɔ man Nyanmian mɔ ɔ 'man ɔ di ninngɛ kwalaa asɔ kunnunmun'n, nɔn Nyanmian a li ninngɛ kwalaa asɔ belemgbɔn.

²⁹ Nan se bɛ mɔ b'a wu'n fi ewue nun ndinngɛ man an, anɔn bɛ mɔ be man bɛ sɔnɔn bɛ'n, nzu like diɛ yɛ be le kpɔndɛ ɔ? Se bɛ mɔ b'a wu'n fi ewue nun ndinngɛ man an, anɔn nzuke ati yɛ ye man be sɔnɔn yɛ'n? ³⁰ Yɛ muonun, ɔ yɔ se mɔ temɔn biala ewue fɔfɔan yɛ ɔ? ³¹ Anianman-mɔ, mɔn di emɔ anwon fe ke emɔ non mɔn y'a yɔ kɔn wɔ yɛ Mɔn Zozi Kilisi dunman nun. Ehika ati, cian biala ewue fɔfɔan mɔn. ³² Mɔ anɔn n wɔ Efɛzi kulo nun asɔ elɔ'n, menian dɔn non mɔn jinlanlin sv kpa ke ebolo naan mɔ bɛ nwon yɔ esulo. Se bɛ mɔ b'a wu'n fi ewue nun ndinngɛ man, nan mɔn nwon ehele ati yɛ mɔn non naan sɔ'n-mɔ hɔnlin elɔɛ nun an, anɔn nzu nvasɔɛ diɛ yɛ mɔn nyan yɛ sv ɔ? Anɔn anyɔndala'n mɔ be buli nun a kpɔn sv. Bɛ nwan:

Ye dɛdɛ eɛ ye nɔnnon,
ɔ sanlin ke ehɔnman nɔn ye wu a,
anɔn yɛ diɛ a yue.

³³ Nɔn man emɔ laka laka bɛ nwon. Se emɔ non bɛ mɔ be yɔ nyɔlie etɛ'n tu nun an, be 'yɔ dede be man emɔ kusɔ yɔ nyɔlie etɛ'n bie. ³⁴ Emɔ nyɔn ajɔnlin nɔn be yɔci etɛ eyɔle'n. Mɔn kan maan nyian kun emɔ, afi emɔ anun mmie-mɔ nzi man Nyanmian.

Ewuetinngɛ mma'n-mɔ, bɛ nwonnaan'n ti se?

³⁵ Nan svanlan bie 'ba bisa ke: “Bɛ mɔ b'a wu'n, be 'tinngɛ se? Se be tinngɛ kusɔ a, bɛ nwonnaan'n ti se?” ³⁶ Se e bisa ejɔle sva a, anɔn e ti tomgbɔn. E nzi man ke baka baa mɔ svanlan kɔ lua'n, ɔ kpɔlɔ kwalaa nɔn ɔ'a fifi ɔ? ³⁷ Like mɔ e kɔ lua'n, se abolowe ɔ, se *bele ɔ, yɛ wa'n yɛ e fun wula ɔ, nɔn yɛ baka'n yɛ e kpe dua ɔ. ³⁸ Nyanmian man baka baa sɔ'n fifi ɔ kaci baka, Nyanmian man baka baa biala fifi ke yɛ nin'n ti yɛ'n. ³⁹ Mɔn nun anun ninngɛ'n kwalaa mɔ be de enwonmian'n, bɛ nwonnaan'n ti ngacile ngacile. ɔ le kulo menian'n-mɔ diɛ nun angɔnmɔn. ɔ le naan'n-mɔ diɛ nun angɔnmɔn. ɔ le nonman'n-mɔ diɛ nun angɔnmɔn. ɔ le ejue'n-mɔ kusɔ diɛ nun angɔnmɔn. ⁴⁰ Anwunno elɔ ninngɛ'n-mɔ ɔ le ke be si ti yɛ ɔ. Asɔ ewa diɛ'n-mɔ kusɔ ɔ le ke be si ti yɛ ɔ. Anwunno elɔ diɛ'n-mɔ le bɛ nganlanman diɛ nun angɔnmɔn. Asɔ ewa diɛ'n-mɔ kusɔ le bɛ nganlanman diɛ nun angɔnmɔn. ⁴¹ Senze'n ti yɛ ti anwon kanlanman diɛ, sala'n ti yɛ ti anwon kanlanman diɛ. Nzalama'n-mɔ kusɔ ti bɛ ti anwon nganlanman diɛ. Nzalama'n-mɔ muonun afian, ɔ le kɔn biala non yɛ ti anwon kanlanman.

⁴² Ke ejɔle'n ti yɛ nun ala anɔn man bɛ mɔ be fi ewue nun be 'ba tinngɛ'n. Svanlan m'ɔ kɔ wu mɔ be kɔ sie yɛ'n, se ɔ fi ewue nun tinngɛ a, ɔ nwu man fɛ kɔn. ⁴³ Svanlan m'ɔ kɔ wu mɔ be kɔ sie yɛ'n, ɔ ti nvin, eɛ ɔ le man anwonsele.

Nan se ɔ fi ewue nun tinngɛ a, anɔn ɔ'a yɔ kanlanman, ese anɔn yɔ nwon a yɔ si. ⁴⁴ Se swanlan wu be sie yɔ a, anɔn ɔ te ti yɔ kulo swanlan nun ala. Nan se ɔ fi ewue nun tinngɛ a, anɔn ɔ'a kaci wawe nun swanlan. Se ɔ le anwɔnnaan nun swanlan an, anɔn ɔ le wawe nun kɔsu swanlan. ⁴⁵ B'a hele wɔ Ehele Ejole nin anɔn ke: *Adamɔn mɔ Nyanmian lili mɔa bɔli yɔ'n, ɔ bɔli yɔ ke ɔ'a a nyan ngvan.* Nan Kilisi m'ɔ ti Adamɔn m'ɔ li sian'n, Nyanmian bɔli yɔ ke ɔ'a a man menian'n-mɔ ngvan. ⁴⁶ Emɔ nɔan, anwɔnnaan nun swanlan'n di mɔa kwalaa nɔn ɔ'a tu wawe nun swanlan di'e'n. ⁴⁷ Adamɔn mɔ Nyanmian lili mɔa bɔli yɔ'n, ɔ le asie nin anwɔn nvutule'n y'ɔ bɔli yɔ ɔ. Nan Kilisi m'ɔ ti Adamɔn m'ɔ li sian'n, yɔ di'e ɔ fi nyanmiansɔ. ⁴⁸ B'e mɔ be ti asie nin asɔ menian'n, be ti ke Adamɔn mɔ be falɔ ngetie be bɔli yɔ'n. Nan b'e mɔ be ti Nyanmian amma'n, be ti ke swanlan'n m'ɔ fi nyanmiansɔ'n. ⁴⁹ Kemɔ afi kikaala di'e ye ti ke swanlan'n mɔ be falɔ ngetie be bɔli yɔ'n, cian kɔn ye 'ba kaci ke swanlan'n m'ɔ fi nyanmiansɔ'n.

⁵⁰ Anianman-mɔ, e 'nwun ejole mɔ mun kan mun kele emɔ'n. Ejole sɔ'n y'ɔ le ke like m'ɔ le anwɔnnaan nɔn moja'n, ɔ ngɔala man Nyanmian Belemgbin Mɔn nin anɔn elɔ kɔ. Like m'ɔ sɛɔ'n, ɔ ngɔala ɔ nga man ebele dahuu. ⁵¹ Emɔ tie, mun 'ba han nviaie nun ejole kɔn mun kele emɔ. Ejole sɔ'n y'ɔ le ke ye kwalaa ye ngɔ yue man wu, nan ye kwalaa ye 'ba kaci. ⁵² ɔ 'yɔ nvu nun, be 'muan b'e nɔn be ti, mele mɔ be kɔ hu kɔnɔti kasiaan nin anɔn'n. Be ku nun an, b'e mɔ b'a wu'n fi ewue nun 'ba tinngɛ. Se be tinngɛ a, be nwun man kɔn ese ye kwalaa ye 'ba kaci. ⁵³ ɔ sanlɔn ke anwɔnnaan'n m'ɔ wu'n, ɔ 'kaci anwɔnnaan m'ɔ nwu man kɔn ɔ. ⁵⁴ Mele mɔ anwɔnnaan'n m'ɔ wu'n kɔ kaci anwɔnnaan m'ɔ nwu man kɔn'n, anɔn Ehele Ejole nin a kpɔn sɔ. Ehele Ejole'n nwan:

B'a fin ewue asi b'a li yɔ sɔ kunnunmun.

⁵⁵ *Ewue, wɔ tunmin'n wɔ nin?*

Wɔ tunmin'n mɔ e fa kun swanlan'n wɔ nin?

⁵⁶ Ete nin ati y'ɔ man ewue le tunmin ɔ kun swanlan ɔ. Ete'n kɔsu tunmin'n fi *Moyizi mala'n. ⁵⁷ Nan be mɔn ye lɔ Nyanmian asi, ɔ sanlɔn ke ye Mɔn Zozi Kilisi dunman nun, ɔ'a man ye di ete nin asɔ kunnunmun.

⁵⁸ Ehika ati, anianman ehulo mma, emɔ jɔnlan b'e ja nun kpunndiin kpa, nɔn be man like fɔi kaci emɔ ajɔnlɔn, nan be li ye Mɔn junman'n be hɔ b'e nyunnun. Emɔ ati tɔnlan sɔ ke junman'n mɔ emɔ le di man ye Mɔn'n, ɔ ti man junman nvule.

16

Keti'n mɔ be 'tu be kɔ man

Zoluzalemɔn asɔnin mma'n-mɔ'n

¹ Ehi, m'ɔ tu de keti'n mɔ be 'tu be kɔ man Nyanmian menian'n-mɔ mɔ be wɔ Zoluzalemɔn'n, emɔ yɔ yɔ ke n geleli Galasi mɔn nin anɔn asɔnin mma'n-mɔ'n. ² Mɔle daa, swanlan kɔn biala nɔan yɔ esika'n m'ɔ nyan yɔ nin anwɔn, ɔ fá kaan sie mɔ ɔ 'fa buka Nyanmian menian'n-mɔ ɔ. Nɔn be man mun ju elɔ kwalaa nɔn b'a titi nditi. ³ Se mun ju emɔ anwɔn elɔ a, menian mɔ emɔ a yɔ b'e ke be fá emɔ esika'n be hɔ Zoluzalemɔn'n, mun 'kele kalata mun tu sɔ mun man be kɔ. ⁴ Se ɔ di mɔ mɔn muonun mun kɔ bie a, mun nɔn b'e ye 'kɔ.

Lika mɔ Pɔlv kulo ke ɔ kɔ'n

⁵ Se mun kpe Masedɔnanin mɔn'n yue a, mun 'ba a emɔ anwɔn elɔ. ⁶ Se mun ba a, mun 'di kɔ yɔ elesan kɔn emɔ afian. Se Nyanmian bua a, mun kwalaa ke mun tanlan emɔ anwɔn ebele dede fɔsɛ'n sɔn. Yɔ di'e anɔn lika biala mɔ mun kulo ke mun kɔ'n, emɔ kɔ soman mɔn. ⁷ Mɔn ngulo man ke mun kpe nun, nan se Nyanmian bua, mun kulo ke mun di kɔ yɔ elesan kɔn emɔ anwɔn ebele. ⁸ Nan kɔsu mun 'tanlan

Efēzi ewa dede *Pantekōtō cian'n ju. ⁹ Ɔ sanlɛn kɛ junman kpili kpa anwɔn atɛn a tike a man mɛn Efēzi ewa. Nan kɔsɔ bɛ mɔ bɛ nɔn mɛn jin sɔ'n sɔnlɛn.

¹⁰ Ehi, sɛ Timote ju emɔ anwɔn elɔ a, emɔ sɔ yɛ nun kanlanman. Ɔ sanlɛn kɛ ɔ di yɛ Mɛn junman'n kɛ mɛn di yɛ'n. ¹¹ Yɛ ti, sɔanlan fɛɛ n'ɔ fa yɛ nyɛn ci yɛ. Nan emɔ bɔka yɛ wɔ yɛ atɛn etue nun maan ɔ hɔ anzwunɔnɔ nun dede ɔ sá bála tó mɛn. Afɛ mɛn lɛ nwɔnnde yɛ nɔn anianman'n-mɔ mɔ bɛ hɔli somanlɛn yɛ'n.

¹² Yɛ nianman Apolōsɔ diɛ, m'an sɛlɛ yɛ dede kɛ ɔ nɔn anianman ehɛnlɛn-mɔ, bɛ hɔ nɛan emɔ abɔsɔ. Kikaala diɛ, ɔ nyanlɛn man yɛ nwɔn alaje. Nan sɛ ɔ nyan alaje a, ɔ 'kɔ a nɛan emɔ abɔsɔ.

Afɛtu nɔn ahɛn ebisa

¹³ Anianman-mɔ, emɔ sɛ bɛ nwɔn ye, bɛ tɛla bɛ dedi nɛn anun sɛlɛ kpa. Emɔ tɛla bɛ ahɛnlɛn, nán bɛ man bɛ nwɔn bubu bɛ. ¹⁴ Like biala mɔ emɔ 'yɔ'n, bɛ yɔ yɛ ehulo nun.

¹⁵ Emɔ sɛ Sɛtefanasi nɔn yɛ awulo nɛn anun menian'n-mɔ. Akayi mán nɛn anun, bɛ yɛ bɛ lili mɔa bɛ lelɛ Ejɔlekpa'n bɛ lili ɔ. Bɛ di junman kpa bɛ man Nyanman menian'n-mɔ. Anianman-mɔ, mɛn sɛlɛ emɔ kpa kɛ ¹⁶ emɔ bɛbɛlɛ bɛ nwɔn asɛ bɛ mán bɛ kwalaa mɔ bɛ di yɛ Mɛn junman'n kɛ yɛ'n. ¹⁷ Mɛn di Sɛtefanasi nɔn Fɔɔtunatusi nɔn Akayikusi bɛ ewalɛ nɛn anwɔn fɛ kpa. Ɔ sanlɛn kɛ b'a li emɔ aja nun. ¹⁸ Bɛ ewalɛ nɛn a man mɛn lɔa a cɛci, ɔ'a man emɔ kɔsɔ alɔa a cɛci. Menian sɔa-mɔ, emɔ nwun bɛ a, bɛ bú bɛ kpa.

¹⁹ Asɔnɛn mma'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ wɔ Azi mán nɛn anun'n, bɛ nwan bɛ 'bisa emɔ ahɛn. Akilasɛ nɔn Pilisi, bɛ kwalaa mɔ bɛ yia bɛ awulo ebɛlɛ bɛ yɔ asɔnɛn'n, bɛ nwan bɛ 'bisa emɔ ahɛn wɔ yɛ Mɛn dunman nun. ²⁰ Anianman'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ wɔ ewa'n, bɛ nwan bɛ 'bisa emɔ ahɛn. Emɔ bɛsa bɛ nwɔn ahɛn bɛ tó bɛ nwɔn nun kɛ anianman-mɔ yɔ yɛ'n bɛ mán mɛn.

²¹ Mɛn muonun yɛ mɛn kelɛ ejɔlɛ kpɔlɛ ehi mɛn bisa emɔ ahɛn ɔ. ²² Sɔanlan m'ɔ ngulo man yɛ Mɛn'n, munnzue hán yɛ! Malanata, yɛ Mɛn lɛ ba.

²³ Yɛ Mɛn Zozi yɛyila emɔ, ɔ nwún emɔ anwɔn anwunnvoe.

²⁴ Mɛn kulo emɔ kwalaaatin, ɔ sanlɛn kɛ yɛ kwalaa ye nɔn yɛ Mɛn Zozi Kilisi y'a yɔ kɔn.

**PŌLU KALATA'N
M'Ō TIAN YUNNYUAN
M'Ō HELELI NWANLIN
KOLINTI ASŌNIN MMA'N-MŌ'N**

M'Ō wə nun'n

Mə Pəlv heleli yí alimvə kalata'n nwanlin Kolintí asənin mma'n-mə yueli'n, ə svanlin Timote elə ke ə hó nían like'n m'Ō heleli bé ke be yó'n. Timote həli walí a, amanníe'n m'Ō bəli heleli Pəlv nún a nyə man fə. Əhi a, Pəlv muonun kə han yí nwəv kə hə kə tɔ Kolintí asənin mma'n-mə ke be káci bé abalabə'n. Mə Pəlv həli juli elə'n, asənin nún anun svanlan'n kəv kə gua Pəlv anyunnun así ə kə man yalə kə han yí (yí ti 2.5-11, 7.12). Pəlv kə sa kə a Efəzɪ nde-nde. Efəzɪ ebele, Pəlv “anyın la emvın nun kpa” Kolintí asənin mma'n-mə dunman nún, ə kə hele kalata kun biekun kə nwan bé ə kə gua bé ayile (2.4; 7.8). Kalata sə'n, ene ə'a minlin. Tití yê Pəlv falí manlin yí maan ə həli ə. Əhi anzin, Pəlv kə hə Masedvanın mán nún ə nún Tití m'Ō svanlin yí Kolintí'n kə yía. Tití kə bə amanníe fə kə hele Pəlv ke Kolintí asənin mma'n-mə a tı yí ejəle nún abv b'a kaci bé abalabə'n. Mə Pəlv tılı amanníe sə'n, ə kə hele kalata əhi kə nwan Kolintí asənin mma'n-mə. Kalata nún anun, Pəlv le kele Kolintí Asənin'n m'Ō bəli'n ke ə kulo bé, ese ə kulo ke ə nún bé bé nvan se bé nwəv.

Pəlv a hye kalata sə nún anun nsan. Alimvə líka dıe'n (yí ti 1-7), ə le da Nyanmian ası ke ə'a cíci yí lva wə yí efə'n-mə anun. Ə sanlin ke bile'n m'Ō walí bé afian nún a tu. Pəlv le kaci bé yí junman'n m'Ō lili wə bé afian'n, ese ə le kele bé ke ə kulo bé.

Líka'n m'Ō tə sv nnyuan'n (yí ti 8-9), Pəlv le kan keti'n m'Ō di ke be tɔ be kə man Zoluzalemvən asənin mma'n-mə nún anwəv ejəle. Yí ti, ə le sele bé ke be mán bé sa ló.

Líka'n m'Ō tə sv nsan'n (yí ti 10-13), Pəlv le sa yí nún kpa wə ato mməfve'n-mə mə be tɔv yí svan anwəv. Kalata nún agualie nún, Pəlv le bisa bé ahın ese yí nwan ə 'ba hə fua bé nwəv biekun.

Ahın ebisa

¹ Mún Pəlv, mə Nyanmian Kpili a hulo ke n gáci Zozi Kilisi bəfve'n, mún nún yé nianman Timote yê ye le kele kalata əhi ə.

Ye le kele ye nwan Nyanmian asənin mma'n-mə mə be wə Kolintí kulo nún asv ə nún Nyanmian anwəntie mma'n-mə kvalaa mə be wə Akayi mán bəndin nún anun'n.

² Ye 'bisa emə ahın. Yé Sı Nyanmian Kpili nún yé Mún Zozi Kilisi, be nwún emə anwəv anwunnvoe, ese be mán emə alva cíci bé nwəv.

Nyanmian cíci yé lva

³ Ye 'yí Nyanmian m'Ō tı yé Mún Zozi Kilisi Ası nún ayə. Ə sanlin ke ə nwun yé nwəv anwunnvoe, ese ə cíci yé lva kpa bəkə. ⁴ Ə cíci yé lva wə yé yalə elie kvalaa anun. Ə man menian mə be le nwun yalə ngacile dəv'n, yé lva mə Nyanmian a cíci'n, yé kəsv ye cíci bé lva. ⁵ Kemə Kilisi dunman nún ye le nwun yalə ngacile dəv'n, yí sə kəsv ala, ə cíci yé lva kpa. ⁶ Ke ə kə yə nán emə a nyan bé tı nán emə a lva a cíci'n, yí ti yê ye le nwun yalə ə. Se yé lva a cíci a, ye kulo ke emə kəsv alva cíci be tila bé ahonlin be si abətale wə yalə'n mə emə le nwun yí ke yé nún anun. ⁷ Ye sı ke kemə emə le nwun yalə ke yé'n, ye le anyındasvə kpa ke emə alva 'ba cíci ke yé lva a cíci'n.

⁸ Anianman-mə, ye kulo ke emə nwun nún ke yalə mə ye nwunlin yí Azi mán nún'n, ə tı man nzemunde. Yalə'n mə ye nwunlin yí'n bəli yé sv dede bəbə yé

nwan yé dié a yue. ⁹ Yé nwan yí ké anin yé ewue cian a ju. Yalé sò'n tólí yé nán Nyanmian a hele yé ké ò nni man ké yé susu yé ti yé gua yé muonun yé nwon sù. Nan yí lili yí, Nyanmian m'ò tinnge menian fi ewue nun'n y'ò di ké yé susu yé ti yé gua yí sù ò. ¹⁰ Yí yê ò'a yí yé fi ewue sò nun anin ò. Ò'a le yé ti. Èsè yé le anyindasù ké Nyanmian 'de yé biekun. ¹¹ Ò sanlín ké emò muonun 'ba sele Nyanmian bè boka yé. Èbèlè nín anin, Nyanmian 'ba tie menian dòn mmòtò'n mò bè le yò bè man yé'n. Ò 'di junman sò'n man yé ò man menian dòn da yí así.

Pòlv 'ba tu yí Kolinti ehòlè tèmò'n sie

¹² Anianman-mò, like m'ò man yé di ndutue'n y'ò le ké mân nín anyunnun ò non emò muonun afian, enanndiè m'ò ti kanlanman, m'ò ti fòón ò sò Nyanmian anyin'n yê yé non emò nanndilí ò. Nán ngele mò yé sí yí ti y'ò man yé non emò nanndilí sò ò, nan Nyanmian muonun y'ò bókali yé ò. ¹³ Ò man yé ngan man ejòlè ngacile fíí yé ngele man emò ké mò emò le kinnaga bè tie'n. Mún de mún di ké emò 'ba tie dede bè gua yí bù. ¹⁴ Kikaala dié, emò nyue man yí bù ti. Nan cian mò yé Mún Zozi 'ba a'n, emò 'ba li yé nwon ndutue, yé kùsù yé 'ba li emò nwon ndutue.

¹⁵ Èhika ati yê n vualí ké ahan mún 'ba fua emò anwon maan emò di ndutue sò'n fâ nnyuan nín ò. ¹⁶ Mún nwan ahan mún bò nun emò anwon elò nán m'an hò Masedvanin, nán mún 'sa mún nzin an, èsè mún bò nun emò anwon elò biekun. Yí dié anin emò gua mín atin maan mún kò Zude mân nún. ¹⁷ Atin mò m gbèlì nín anin. Kémò m'an han ké mún 'ba nian emò abùsù mò n gòlì man'n, anin ò kele ké mín nwan nún ti nnyuan nnyuan ò? Anaan like mò n gò se ké mún 'yò'n, mún kaci mín nwan ké mân nín anin menian'n-mò yò yí nún ò?

¹⁸ Sè ò ti ananhòlè ké Nyanmian ti fòón an, like mò n gò han ké mún 'yò'n, mún yò. Like mò n gò han ké mún nyò man'n mún nyò man. ¹⁹ Ò sanlín ké Nyanmian Awa Zozi Kilisi mò mún non Silasì non Timote yé walí hanlín yí nwon ejòlè'n yé helelì emò'n, ò ti man sòanlan m'ò kan ejòlè a, anin èsè ò'a kaci yí nwan ò. ²⁰ Afí anòhòba'n kòalaa mò Nyanmian bòlì mò ò 'kpín sù'n, ò fi Zozi Kilisi. Zozi Kilisi dunman nún yê yé kan amún yé wula Nyanmian anunminnyanmò ò. ²¹ Nyanmian muonun yê ò'a fa yí Wawè Nwanzan-nwanzan'n m'ò wò yé nun'n ò'a man yé maan yé dedi'n mò yé le yí wò Kilisi anin'n tin ò. ²² Nyanmian a sie yé nzòlè, ò'a fa Wawè Nwanzan-nwanzan'n ò'a wula yé ahònlín nún anin ò'a hele ké yé ti yí menian.

²³ Èhì, Nyanmian Kpili di mín adanzìè. Sè mún di ato a, ò hún mín. Mún ngulo man ké mún bò emò alva, yí ti y'ò man m'an ngò man emò abùsù efua nún ò. ²⁴ Yé ngulo man ké yé fa dedi'n yé tinndin emò nán emò a le a li. Ò sanlín ké emò dedi'n ti kunnun kpa. Nan ké ò kò yò nán emò a nyan salì'n, yí ti yê yé kulo ké yé non emò di junman ò.

2

¹ Mún ngulo man ké mún bò emò alva kón, yí ti y'ò man m'an nza man mín nzin emò anwon elò nún ò. ² Ò sanlín ké emò yê bè cìcì mín lva ò. Nan sè mún bò emò alva a, anin nwan menian dié-mò biekun yê bè 'cìcì mín lva ò? ³ Like ati m'ò man n gèlèlì emò ké ò fata ké mún kèlè'n, yí bù nún anin. Ò sanlín ké menian mò bé yê bè 'cìcì mín lva mèlè mò n gò ju bé nwon elò'n, mún ngulo man ké mún bò emò alva nán m'an ju emò anwon elò. Afí mún sí yí fòón ké sè mín lva cìcì a, anin emò kòalatin kùsù alva a cìcì. ⁴ Mún 'kéle emò'n, ò ti yalé man mín, èsè mín kunnun titì mín. Mún 'kéle a, anin mún titì mín nyun emòlín mín sa nún. Mún ngele man emò maan bé lva mmò man bé nwon, nan mún kulo ké emò nwan yí ké ehulo'n mò mún kulo emò'n ti kpili sònman.

Etε face

⁵ Se sʋanlan bie a bʋ sʋanlan lʋa a, nán mín yê ɔ'a bʋ mín lʋa ɔ. Emɔ kwalaa yê ɔ'a bʋ bé lʋa ɔ. Ye ngan man maan ɔ mmʋ man sʋ, emɔ anun mmie-mɔ yê ɔ'a bʋ bé lʋa ɔ. ⁶ Sʋanlan sɔ'n nyɔlie nun anwʋn epinnian'n mɔ emɔ a pinnin yí'n, be mán ɔ lí sɔ. ⁷ Ehika ati, kikaala die, emɔ yáci yí nwʋn sa be hyé yí, ese be wówula yí anwʋnsele. Se emɔ a nyɔ man yí sɔ a, yí lʋa 'ba bʋ yí nwʋn dede yí nwʋn bubu yí. ⁸ Yí sɔ ati, mun sele emɔ ke emɔ yó maan ɔ nwún yí ke emɔ kulo yí. ⁹ Afi, ehelé'n mɔ n geleli emɔ'n, yí bu y'ɔ le ke, mín nwan mún 'nian se emɔ di ejɔle'n mɔ ngɔ han nun asʋ a. ¹⁰ Se sʋanlan kʋn yɔ ete, nán emɔ fa yí nwʋn sa ce yí a, mín kʋsʋ mún fa sʋanlan sɔ nun anwʋn sa mún ce yí emɔ dunman nun. ɔ sanlɔn ke Kilisi a fa yé ete'n ɔ'a hye yé. ¹¹ Mún yɔ yí sɔ nán *Satan a nʋv man yé sʋ. ɔ sanlɔn ke ye sɔ m'ɔ wɔ yí ti anun'n.

Pɔlv 'ba kpɔnnde Titɪ

¹² Ehi, mele mɔ n gɔli Tolowasi ke mún 'kɔ a bʋ Kilisi anwʋn Ejɔlekpa'n, yé Mún dunman nun, n nyanlɔn junman nun anwʋn atɔn kanlanman. Nan kʋsʋ n juli ebele mɔ m'an ndʋ man yé nianman Titɪ'n, mín ti anun seceli mín kpa. ¹³ Ehika ati, n gɔ halɔ ebele anianman'n-mɔ yê n gɔli Masedʋanɔn mân nun ɔ.

Zozi man ye di kunnunmun

¹⁴ Nan be mán ye lá Nyanmian asi, ɔ sanlɔn ke kemɔ ye nʋn Zozi a yɔ kʋn'n, cian daa ɔ man ye di kunnunmun. Lika biala, ɔ nanndɔ yé sʋ ɔ man menian'n-mɔ nwun Kilisi ke anatɔli mɔ yí fanlan'n fa lika kwalaaatin ɔ. ¹⁵ Yé tɪ ke anatɔli fanlan mɔ Kilisi a fa a man Nyanmian ɔ. Ye wɔ ebele ye man bé mɔ be nanndɔ ngʋan ele atɔn nun asʋ'n, ɔ nʋn bé kʋsʋ mɔ b'a sɔn eminlian atɔn nun asʋ'n. ¹⁶ Nan bé mɔ be le minlin'n, ɔ tɪ ewue nvan m'ɔ kun sʋanlan y'ɔ le wʋlv bé ɔ. Bé mɔ bé kʋsʋ be nanndɔ ngʋan ele atɔn nun asʋ'n, like fanlan m'ɔ man be nyan ngʋan, y'ɔ le wʋlv bé ɔ. Nwan y'ɔ kwalaa sɔ junman'n di ɔ? ¹⁷ Ye tɪ man ke menian nga'n-mɔ mɔ be fa Nyanmian Anʋan Ejɔle'n be kpɔnnde bé esika'n. Nan yé die, kemɔ Nyanmian yê ɔ'a sʋan yé'n, ye kan yí Nʋan Ejɔle nun ananhɔle nun wɔ yí nyunnun ke Kilisi ngʋa'n-mɔ kan yí'n.

3

¹ Asʋ ehika kwalaa kele ke ye le tu yé nwʋn biekun ɔ? Cεcε! Asʋ ye kpɔnnde ke asɔnɔn ehɔnlɔn-mɔ héle yé ti kalata be fá be nwán emɔ ke ye tɪ menin kpa, anaan ye bísa emɔ ke be héle yé ti kalata sɔ'n be nwán asɔnɔn ehɔnlɔn-mɔ ke mmie-mɔ yɔ yí nun ɔ? ² Yé ti kalata'n mɔ b'a héle'n y'ɔ le emɔ. B'a héle wɔ yé ahɔnlɔn nun anun. Menian'n-mɔ kwalaa kwalaa ke be nwun yí, ese be kwalaa yí kɔnnga. ³ Be nwun yí yuein ke emɔ tɪ ke kalata mɔ Kilisi nanndɔ yé sʋ ɔ'a héle ɔ. Be le man lankɔli yê b'a héle ɔ, nan be le Tiasɔfɔe Nyanmian Wawe'n. Ese b'a ngele man yí ebʋe sʋ, nan b'a héle wɔ kulo sʋanlan ahɔnlɔn nun.

⁴ Anyɔndasʋe'n m'ɔ nanndɔ Kilisi asʋ ye le yí wɔ Nyanmian anun'n yí ti y'ɔ man ye le kan sɔ ɔ. ⁵ Yé muonun ye le man anwʋnsele ye ngʋala man like fíi yɔ. Nan Nyanmian y'ɔ man yé anwʋnsele maan ye kwalaa ye di junman ɔ. ⁶ Yí dein y'ɔ man y'a kaci nyihye fɔfɔle nun asʋ ngʋa ɔ. Nyihye fɔfɔle sɔ'n, ɔ fi man mala'n mɔ b'a héle'n, nan ɔ fi Wawe Nwannzan-nwannzan'n. Mala'n mɔ b'a héle'n man sʋanlan ati ka nun, nan Wawe Nwannzan-nwannzan'n die, ɔ man be nyan ngʋan.

⁷ Ehi, *Moyizɪ junman'n m'ɔ lili maan ye nyanlɔn *mala'n, anɔn anunminnyanmʋn wɔ nun. Mala sɔ'n mɔ b'a héle yí ebʋe'n mɔ b'a se yí ke tabʋa nun asʋ'n cɔn menian kɔ ewue nun. Anyunminnyanmʋn'n mɔ Moyizɪ nyanlɔn yí'n, ɔ man Izalaye amma'n-mɔ ngʋala man Moyizɪ anyunnun nian, ɔ sanlɔn ke anɔn yí nyɔn nun anun ta. Nan kʋsʋ anunminnyanmʋn sɔ nun abʋsʋ nje man.

⁸ Se anunminnyanmɔn sɔa fiteli mala'n mɔ yɛ junman'n kun sɔanlan nɔn anun an, anunminnyanmɔn m'ɔ wɔ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n junman'n m'ɔ di nɔn anun'n tɪ kpili sɔnman tala sɔ! ⁹ Se anunminnyanmɔn fiteli mala'n junman'n m'ɔ sɔn menian kɔ ewue nun nɔn anun an, anunminnyanmɔn m'ɔ wɔ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n junman'n m'ɔ man menian'n-mɔ kaci sɛsɛfɔwɛ wɔ Nyanmɪan anyunnun'n tɪ kpili sɔnman tala sɔ! ¹⁰ Se yɛ fa daba anunminnyanmɔn'n yɛ tɔ ɛnɛ diɛ nɔn anwɔn an, yɛ kɔala bɔbɔ yɛ kan ke daba diɛ'n njinlan man ɛnɛ diɛ nɔn anwɔn fɪi. ¹¹ Nan sɛ like mɔ yɛ bɔsɔ a nje man'n nyanlɪn anunminnyanmɔn an, anunminnyanmɔn mɔ like m'ɔ le man ayuelɛ'n le yɛ'n, ɔ tɪ kpili sɔnman tala sɔ.

¹² Kemɔ afi yɛ le anyundasɔwɛ sɔa'n, yɛ ti y'ɔ man yɛ le nzusuguasɔ ɔ. ¹³ Yɛ diɛ, yɛ tɪ man ke Moyizɪ mɔ anunminnyanmɔn'n m'ɔ kpɛ nun sɪn m'ɔ man yɛ nyɪn nɔn anun ta nɔn ati, ɔ munndun yɛ ti ɛtanlan nɔn Izalayɛ amma'n-mɔ a nnwun man yɛ nyunnun. ¹⁴ Nan kɔsɔ Izalayɛ amma'n-mɔ ndi man ɛjɔle bɔ. ɔ man ɛnɛ, sɛ bɛ yia nɔn bɛ 'kɪnnga daba nyɪhyɛ kalata nɔn an, bɛ munndun bɛ ti ɛtanlan. Nan sɔanlan m'ɔ nɔn Kilisi bɛ kɔ yɔ kɔn'n, yɛ diɛ, ɔ mmunndun man yɛ ti. ¹⁵ ɛnɛ nɔn ɛnɛ, bɛ 'kɪnnga Moyizɪ mala kalata'n-mɔ a, bɛ tɪ ke menian mɔ b'a hyɪ bɛ ajɔnlɪn ɔ. ¹⁶ Nan ke ɛhele ɛjɔle'n kele'n, sɛ sɔanlan kɔn kaci yɛ nyɪn yɛ Mɪn anwɔn ɛlɔ, ɔ fa yɛ nɔwɔn man yɛ Mɪn a, yɛ Mɪn yɛ ɛtanlan'n m'ɔ munndun sɔanlan sɔ nɔn ati'n, ɔ man ɔ tɪ yɛ ɛjɔle nɔn abɔ. ¹⁷ Yɛ Mɪn mɔ yɛ le kan yɛ nɔwɔn ɛjɔle ɛwa'n y'ɔ le Wawɛ'n. Lɪka kɔsɔ mɔ yɛ Mɪn Wawɛ'n wɔ'n, fanwɔndi wɔ ɛbele. ¹⁸ Yɛ kɔalaa mɔ b'a yɛ ɛtanlan'n mɔ munndun yɛ ti'n, bɛ nwun yɛ Mɪn anunminnyanmɔn'n yɛ nɔwɔn. ɔ sanlɪn ke yɛ le kaci yɛ nɔn yɛ Mɪn yɛ yɔ kɔn. ɔ 'wula yɛ anunminnyanmɔn anɪn ɔ 'wula. Junman'n mɔ yɛ Mɪn Wawɛ'n di nɔn anɪn.

4

Yɛ anwɔnsele'n fi Nyanmɪan ɛlɔ

¹ ɛhika ati, kemɔ Nyanmɪan a nwun yɛ nɔwɔn anwunnvoe, ɔ'a fa junman sɔ'n ɔ'a wula yɛ sa nun, yɛ le nun anwɔnsele. ² Nyɔliɛ'n mɔ bɛ yɔ yɛ nɔvialɛ nun ɔ nɔn anyunnunguasɛ ninngɛ'n-mɔ, y'a yaci y'a gua. Yɛ nnaka man menian'n-mɔ, ɛsɛ yɛ ngaci man Nyanmɪan Anɔan ɛjɔle'n. Yɛ kan Nyanmɪan Anɔan ɛjɔle'n yuein, yɛ man menian'n-mɔ nwun yɛ ke yɛ kpɪn yɛ tɪ yɛ'n wɔ Nyanmɪan anyunnun. ³ Nan sɛ ɛjɔlekpa'n mɔ yɛ bɔ yɛ kele menian'n-mɔ tɪ man yuein an, anɪn ɔ tɪ man yuein man bɛ mɔ bɛ le minlin'n-mɔ. ⁴ Bɛ nne man ɛjɔlekpa'n bɛ nni man, ɔ sanlɪn ke Abɔnsanmɔn m'ɔ tɪ mɔn ɛhɪ anun mɪnlɪan nɔn a hyɪ bɛ ajɔnlɪn'n. ɔ man bɛ nnwun man ɛjɔlekpa nɔn anun anunminnyanmɔn'n m'ɔ tɪ ke kanlannɛ'n m'ɔ fi Kilisi m'ɔ tɪ Nyanmɪan nɔvɔnɪnɪn'n. ⁵ Nɔn yɛ muonun yɛ nɔwɔn ɛjɔle yɛ yɛ kan ɔ. Nan Zozi Kilisi m'ɔ tɪ Mɪnlɪan nɔn anwɔn ɛjɔle yɛ bɔ yɛ kele menian'n-mɔ ɔ. Zozi dunman nun yɛ kan ke yɛ tɪ ɛmɔ ngɔa. ⁶ ɔ sanlɪn ke, Nyanmɪan m'ɔ hanlɪn ke: "Man kanlannɛ'n tɔ wɔ awosin nɔn afian!" Nyanmɪan kɔnmgbɔ'n y'ɔ le man kanlannɛ'n ta wɔ yɛ ahɔnlɪn'n-mɔ anun ɔ. Kanlannɛ sɔ'n man yɛ nwun yɛ ke Nyanmɪan anunminnyanmɔn'n le ta wɔ Kilisi anyɪn nɔn anun.

⁷ Nan yɛ mɔ b'a fa wawɛ nun anwɔndɛ sɔ'n b'a wula yɛ sa nun'n, yɛ tɪ ke bua. ɔ tɪ sɔ maan bɛ nwun yɛ yuein ke tunmin kpili sɔ'n fi man yɛ ɛlɔ, nan ɔ fi Nyanmɪan ɛlɔ. ⁸ Yɛ wɔ emian ngacile dɔwɔn anun, nan kɔsɔ yɛ tɛli man. Yɛ wɔ alɔbɔbɔ nun nan kɔsɔ yɛ nɔwɔn bubuli man yɛ. ⁹ Bɛ kele yɛ ahɔlɔwa, nan kɔsɔ Nyanmɪan jin yɛ nzin. B'a fin yɛ asi, nan kɔsɔ bɛ bɔli man yɛ bɔsɔ. ¹⁰ Kemɔ bɛ heleli Zozi ahɔlɔwa bɛ hunlin yɛ'n, yɛ sɔ ati yɛ bɛ kele yɛ ahɔlɔwa cɪan daa, nan yɛ ngɔan'n kɔsɔ a wɔlɔ yɛ nun ɔ man yɛ anwɔnsele. ¹¹ Yɛ asɪtanlan nɔn anun,

cian daa ewue fɔfɔan yé ɔ fi Zozi mɔ ye sɔ yí'n dunman nun, nan Zozi ngwan nun a wɔlɔ yé ewue anwɔnnaan nin anun ɔ man yé anwɔnsele. ¹² Yí sɔ ati, yé die, ewue fɔfɔan yé, nan emɔ die, emɔ le ngwan.

¹³ B'a hele wɔ Ehele Ejole nin anun ke: "N nelɔ n nili, yí ti y'ɔ man n ganlin ɔ." Yé kɔsɔ ɔ nanndi dedi kɔnmgba'n mɔ ye le yí nin asɔ, yí ti y'ɔ man ye kan ɔ. ¹⁴ Ye sɔ yí fɔ́n ke Nyanmian m'ɔ manlin yé Mɔn Zozi fi ewue nun tinngele'n, ɔ 'ba man yé kɔsɔ ye fi ewue nun ye tinnge ye nun emɔ ye fite yí nyunnun. ¹⁵ Emɔ dunman nun ati yé ye le nwun yale ehi maan Nyanmian nwun menian dɔn anwɔn anwunnvoe, be da yí asɔ be wula yí anunminnyanmɔn.

Ye tánlan wɔ dedi nin anun

¹⁶ Ehika ati, yé nwɔn mmubu man yé. Se bɔbɔ yé sɔanlan baka'n seɔi a, yé wawe'n kaci fɔfɔle cian daa. ¹⁷ Yalɔ kaan ehi mɔ ye le nwun yí ene mɔ ɔ 'ba sin'n, ɔ 'man ye nyan anunminnyanmɔn m'ɔ le man ayuelɔ. Anunminnyanmɔn sɔ'n kpili m'ɔ ti'n, ɔ tala efe ehi mɔ ye le fe'n. ¹⁸ ɔ sanlin ke nán ninngɔ mɔ be nwun yí bé nyinsɔ'n yé yé ti wɔ sɔ ɔ, nan nunhan mɔ be nnwun man yí bé nyinsɔ'n, mɔ b'a fa b'a sie yé nyanmiansɔ elɔ'n yé yé ti wɔ sɔ ɔ. Afi ninngɔ'n mɔ be nwun yí bé nyinsɔ'n, bé bɔsɔ nje man. Nan nunhan mɔ be nnwun man yí bé nyinsɔ'n, ɔ le man eseciɔ. Be wɔ ebele cian daa.

5

¹ Ehi, ye sɔ yí fɔ́n ke yé nwɔnnaan ehi m'ɔ ti ke asɔ ewa sua'n, se ɔ seɔi bɔbɔ a, Nyanmian a sesie sua anwunno elɔ ɔ'a man yé. ɔ ti sua mɔ yí muonun ɔ'a si, m'ɔ nzeɔi man lé ɔ. ² Anwɔnnaan ehi mɔ ye le yí'n le man ye kpɔnlin. ɔ sanlin ke ye kulo ke ye sa kan anwunno elɔ sua die'n. ³ Afi, mele mɔ ye 'wɔlɔ sua sɔ nin anun'n, ye 'nyan anwɔnnaan fɔfɔle. ⁴ ɔ ti ananhɔle, mele mɔ ye te le asie nin asɔ ewa anwɔnnaan'n, ye le ekpɔnlian ke sɔanlan mɔ ninngɔ le bu yí kɔmun ɔ. Nán ke ye kpɔndɔ ke ye yaci asɔ ewa anwɔnnaan'n mɔ ye le yí'n ye tɔ ɔ, nan ye kulo ke ye nyan nyanmiansɔ die'n. Yí die anin ngwan anwɔnnaan'n di kunnunmun ewue anwɔnnaan nin asɔ. ⁵ Nyanmian muonun y'ɔ heleli yé ke cian bie ye 'ba kaci sɔ ɔ. Ese yí yé ɔ'a fa yí Wawe'n m'ɔ di ninngɔ sɔ'n-mɔ anun ajinlanmun'n ɔ'a man yé ɔ.

⁶ Ehika ati, ye le anwɔnsele cian daa. Ye sɔ ke kemɔ ye te le anwɔnnaan ehi'n, ye wɔ yé Mɔn awulo nin anwɔn mɔa. ⁷ Yé nnwun man yí, nan kɔsɔ ye nanndi wɔ dedi nun. ⁸ Ye le anwɔnsele kpa ese ye kulo ke ye yaci anwɔnnaan ehi ye tɔ, nán ye tanlan wɔ yé Mɔn anwɔn ebele. ⁹ Ehika ati, m'ɔ wɔ yé ajɔnlin nun'n y'ɔ le ke se ye te le anwɔnnaan ehi o, se ye yaci anwɔnnaan ehi ye tɔ o, like m'ɔ sɔ yé Mɔn anyin'n y'ɔ di ke ye kpɔndɔ ɔ. ¹⁰ Afi yé kwalaa ye 'ba fite Kilisi anyunnun ɔ bua yé ndee. Sɔanlan kɔn biala junman'n m'ɔ nanndi asie nin asɔ ewa m'ɔ lili'n, ɔ 'nyan yí nwɔn ahatua.

Kilisi a sesie yé nun Nyanmian yé afian

¹¹ Yé nyin sɔ Nyanmian kpa. Yí sɔ ati yé ye di Nyanmian junman'n sele kpa ye man menian de Zozi di ɔ. Nyanmian sɔ yé kpa bɔkɔɔ, yé mɔn de mɔn di ke emɔ kɔsɔ akunnun elɔ emɔ sɔ mɔn. ¹² Yé muonun ye nva man yé nwɔn ye ngele man emɔ kón. Nan ye le man atin maan emɔ di yé nwɔn fe. Yí die, anin bé mɔ anwɔnnaan sɔ like'n mɔ be nwun yí'n yé be fa be tu be nwan nun, nan nán nunhan'n m'ɔ wɔ bé ahɔnlin nin anun'n, anin emɔ nyan atin be totua bé sɔ. ¹³ Se menian mmie-mɔ kan ke ye ti nnɔn man ebele a, ɔ ti Nyanmian ejole. Se kɔsɔ be kan ke ye ti wɔ ebele a, anin yé ti wɔ ebele man emɔ. ¹⁴ Afi ehulo'n mɔ Kilisi kulo yé'n ti kpili sɔnman. Kemɔ ye sɔ ke Kilisi a wu yé kwalaa yé dunman nun'n, ɔ ti ke ye kwalaa y'a wu. ¹⁵ Kilisi a wu a man menian'n-mɔ kwalaaatin maan bé mɔ

be ti asi'n nni man be ti anwɔn kɔn, nan be bu bé mân'n be man swanlan'n mɔ bé dunman nun ɔ'a wu ɔ'a tinnge'n.

¹⁶ Ehika ati, ɔ fi ene, ye mmua man swanlan fii anwɔnnaan sɔ ndee kɔn. Se bɔbɔ daba ye bualɔ Kilisi anwɔnnaan sɔ ndee a, sian die, ɔ ti man sɔ kɔn.

¹⁷ Ɔ sanlɔn ke se swanlan kɔn nun Kilisi be yɔ kɔn an, anɔn ɔ'a kaci abɔdie fɔfɔle. Yɔ abalabɔ daba nun abu a gua. Ɔ'a bɔ abalabɔ fɔfɔle abu. ¹⁸ Ehi kwalaa fi Nyanmian mɔ ɔ'a nanndɔ Kilisi sɔ ɔ'a sesie yé nun yɔ yé afian'n. Ese ɔ'a fa menian nun yɔ afian esesie junman'n ɔ'a wula yé sa nun. ¹⁹ Ɔ sanlɔn ke Nyanmian nanndɔ Kilisi sɔ, ɔ sesielɔ yɔ muonun ɔ nun menian'n-mɔ kwalaa afian, ɔ'a nɔian man bé ete'n mɔ be yɔlɔ nun anwɔn. Afian esesie junman sɔ'n, ɔ'a fa ɔ'a wula yé nwan ke ye hán yɔ nwan ejɔle ye héle menian'n-mɔ.

²⁰ Ehika ati, ejɔle'n mɔ ye kan'n, Kilisi muonun yé ɔ'a swan yé ke yɔ mmɔfɔve maan ye kan ɔ. Ɔ ti ke Nyanmian muonun nanndɔ yé sɔ y'ɔ le kan ejɔle sɔ'n kele emɔ ɔ. Ye 'sele emɔ kpa ke, Kilisi dunman nun, emɔ mán be nun Nyanmian bé afian sé! ²¹ Kilisi mɔ ɔ'a nyɔ man ete fii'n, yé dunman nun, Nyanmian a fa yé ete'n-mɔ kwalaa a swa yɔ, ɔ'a man Kilisi a yɔ etefɔve nán y'a huala y'a kaci sesefɔve wɔ Nyanmian anyunnun.

6

¹ Ehika ati, yé mɔ ye di Nyanmian junman'n, ye le sele emɔ kpa ke anwun-
nvoe'n mɔ Nyanmian a nwun emɔ'n, nán be man yɔ anwunnvoe enwuan sɔ'n
yɔ mgban. ² Eहेle Ejɔle nun anun, Nyanmian nwan:

Mɔ mele kpa'n juli'n,

n dieh wɔ sunfele'n.

Mɔ bé ti ele cian'n juli'n,

m malɔ n neli wɔ ti.

Emɔ nian, mele kpa'n m'ɔ di ke emɔ sɔ Nyanmian nun'n yé ye wɔ nun ewa ene
nun ɔ. Bé ti ele cian'n, y'ɔ le ene.

³ Ye ngulo man ke swanlan fii kan yé junman nun anwɔn ejɔle ete. Ehika ati, ye
nyɔ man like fii m'ɔ kwalaa ke ɔ tɔnndɔn swanlan aja nun ɔ. ⁴ Nan like biala anun,
ye man be nwun yɔ ke ye ti Nyanmian ngɔa. Yalɔ nun o, ehian nun o, ahunnun
nditie nun o, ye si abɔtale kpa. ⁵ Be bilalɔ yé dede be tɔlɔ yé fiadɔ. Menian'n-mɔ
jasɔlɔ yé kɔmun anun, ye lili junman sele kpa. Y'a nnyan man atɔn y'a nna man
ese ye bualɔ ye lalɔ. ⁶ Ye sɔ like m'ɔ ti ananhɔle'n, ye si abɔtale, yé ti anun ti kpa,
ese Wawe Nwanzan-nwanzan'n man ye kulo ehɔnlɔn-mɔ ananhɔle nun. ⁷ Ese
Nyanmian tunmin nun, ye bɔ ananhɔle Ejɔlekpa'n ye kele menian'n-mɔ. Sese
eyɔle'n y'ɔ ti yé kwan ninngɔ mɔ ye fa ye kɔn ese ye fa ye sisa yé nwɔn ɔ. ⁸ Cian
bie a, be wula yé anunminnyanmɔn, cian bie kɔsɔ a, be gua yé nyunnun asi.
Cian bie a, be kan yé nwɔn ejɔle ete, cian bie kɔsɔ a, be kan yé nwɔn ejɔle kpa.
Be bu yé ke ye ti atofɔve, nan kɔsɔ ananhɔle yé ye kan ɔ. ⁹ Be yɔ ke be nzɔ man yé,
kɔsɔ anɔn bé kwalaa be sɔ yé kpa. Be bu ke y'a wu a yue, nan kɔsɔ, ye te ti asi. Be
kele yé ahɔlɔwa kpa, nan kɔsɔ be ngun man yé. ¹⁰ Be bɔ yé lɔa nan kɔsɔ ye di fe
cian daa. Ye ti ehianfɔve, nan kɔsɔ ye man menian dɔn nyan bé nwɔn. Be bu
ke ye le man like fii nan kɔsɔ ye le ninngɔ'n kwalaaatin.

¹¹ Anianman Kolintɔ amma, y'a han ejɔle'n kwalaa yuein y'a hele emɔ. Y'a
hulo emɔ kpili sɔnman. ¹² Y'a yɔ yé kunnun y'a hele emɔ maan emɔ a nwun yɔ
ke ye kulo emɔ, nan emɔ lili yé b'a ngulo man yé ɔ. ¹³ Ehika ati, kemɔ emɔ ti ke
mɔn mma'n, mɔn kan mɔn kele emɔ ke emɔ fá yé be wúla bé kunnun, emɔ hulo
yé kpa ke ye kulo emɔ'n.

Nán be nɔn bé mɔ be nne man Kilisi

be nni man'n tu nun

¹⁴ Bé mɔ be nne man Kilisi be nni man'n, emɔ non bé n'ɔ tu nun. Be ti man menian m'ɔ fata ke emɔ non bé tu nun ɔ. Asu sese eyɔle'n ɔ non ete eyɔle'n ti kon ɔ? Anaan awosin'n non jawe'n ti kon ɔ? ¹⁵ Asu Kilisi kɔala ke ɔ non Abɔnsanmun bé non se bé nwɔn ɔ? Swanlan m'ɔ de Kilisi di'n, ɔ non m'ɔ nne man Kilisi nni man'n, asu bé ajɔnlɔn kɔala ke ɔ yɔ kon ɔ? ¹⁶ Asu Nyanmian asɔnɔn sua'n non amvan'n-mɔ di anvannze ɔ? Afi ye ti Tiasifɔe Nyanmian nin asɔnɔn sua ke yí muonun ɔ fa kan'n. Yí nwan:

Mɔn 'tanlan bé afian, mɔn non bé ye san nun,

mɔn 'kaci bé Nyanmian,

bé kɔsu be 'kaci mɔn menian.

¹⁷ *Ehika ati, yé Mɔn le kan ke:*

Emɔ jásu bé nwɔn ebele,

nán be fa bé nwɔn be mantan bé.

Nán be fa bé sa be kan like m'ɔ ti efian fíí,

nan mɔn kɔsu mɔn 'de emɔ.

¹⁸ *Mɔn 'kaci emɔ asɔ*

yé emɔ kɔsu 'kaci mɔn mma

mmelenzua non mmalasua.

Yé Mɔn m'ɔ ti Tunminfɔe Nyanmian Kpili'n, ejɔle m'ɔ le kan nin anɔn.

7

¹ Ehulo mma, kemɔ yé ti yé Nyanmian a bɔ anɔhɔba sɔ'n-mɔ'n, ye yáci like biala mɔ ye yɔ a, ɔ gua anwɔnnaan'n non wawe nin anwɔn efian'n ye gúa. Nán ye súlo Nyanmian ye bó mɔndɔnlɔn kpa ye tánlan wɔ anwɔntie nun.

Pɔlv fe elie'n

² Emɔ fá ye be wúla bé kunnun! ɔ sanlɔn ke y'a nni swanlan fíí anwɔn ejɔle ete, y'a mman man swanlan fíí a ndɔ man ete nun, ese y'a nzisi swanlan fíí. ³ Nán ke mɔn kan sɔ mɔn bu emɔ fɔɔ ɔ. Nan n nili mɔa n zeli ke emɔ anwɔn cian yé sunman. Yí ti, se emɔ 'cin ɔ, se emɔ 'wu ɔ, ye non emɔ. ⁴ Mɔn sɔ emɔ ati anun kpa, ese mɔn di emɔ anwɔn fe kpa. Yé yale biala anun, mɔn lɔa cici mɔn nwɔn kpa mɔn di fe maan ɔ bu sɔ.

⁵ Afi mɔ ye hɔli juli Masedvanɔn mân nun elɔ'n, y'a nnyan man alaje sin kaan sɔa. Ye 'kaci ewa, efe, ye 'sɔn ewa, efe. Mmie-mɔ non ye la mannzɔan sɔ, yé kunnun titi yé. ⁶ Nan Nyanmian m'ɔ cici alɔabɔfɔe lɔa'n, ɔ manlɔn Titɔ ewale'n cici yé lɔa. ⁷ Eɛe nán ke Titɔ ewale nin ala y'ɔ cici yé lɔa ɔ, nan ɔ'a han ɔ'a hele yé ke emɔ alɔa dɔ mɔn sunman, emɔ di mɔn nwɔn yale, ese emɔ kulo ke be buka mɔn. Ejɔle sɔ nin a man fe elie a hun mɔn kpili kpa.

⁸ Se bɔbɔ kalata'n mɔ n geleli emɔ nin a bɔ emɔ alɔa a, mɔn nni man yí nwɔn yale. Se bɔbɔ n nili yí nwɔn yale mele mɔ n nwunlin ke mɔn kalata nin a bɔ emɔ alɔa'n, ⁹ dɔe ehika asu, mɔn di yí nwɔn fe, nán emɔ alɔa mɔ ɔ'a bɔ nin ati ɔ, nan emɔ abalabɔ'n mɔ emɔ kaci yí nin ati ɔ. Emɔ alɔabɔ sɔ nin anun, emɔ a kaci bé nzin b'a si ete'n b'a yɔ mɔ Nyanmian kulo. ɔ man mɔ ye yɔli nin a nyɔ man emɔ ete. ¹⁰ ɔ sanlɔn ke alɔabɔ'n m'ɔ fi Nyanmian elɔ'n, ɔ man swanlan nwun yí ete'n ɔ yaci gua ɔ fa yí nwɔn man Nyanmian ɔ nyan ngvan. Alɔabɔ sɔ'n die, ɔ man be nni man yale mgban. Nan mân nin anun alɔabɔ die'n, ɔ man be wu. ¹¹ Alɔabɔ'n mɔ Nyanmian man ɔ hanlɔn emɔ'n, emɔ nían junman mɔ ɔ'a li wɔ emɔ asitanlan nin anun'n! Junman kpili kpa ɔ! ɔ sanlɔn ke emɔ a nwun bé anyunnunguasie'n, emɔ a sulɔ yí nzin, emɔ a tɔ bé non asi. Emɔ alɔa a lɔ mɔn sunman be kulo ke be nwun mɔn nwɔn. Emɔ anwɔn le jue bé be kulo ke be pinnin swanlan'n m'ɔ yɔli nyɔle ete'n sele kpa. Emɔ a hele maan b'a nwun yí wɔ emɔ abalabɔ'n kɔalaa anun ke nyɔle ete sɔ'n, emɔ anwɔn non man nun.

¹² Ehika, se m'an hele emo a, nan swanlan'n m'o yoli ete so'n, anaan swanlan'n mo be yoli yi ete nun ati o. Nan mun kulo ke emo afian elo, ye nwon'n m'o cian emo o non ehulo mo emo kulo ye'n, emo kele yi yuein wo Nyanmian anyunnun. Yi ti ye n geleli emo o. ¹³ Nan mo emo a yo'n, o'a man ye lba a cici ye nwon. Ye lba cici ye nwon, nan mo anianman Titu fi emo elo o wali'n, ke emo kwalaa kpnlun soli yi nun'n, o'a man fe elie kpili kpa biekun a hun ye. ¹⁴ Afi, n vali emo n duli min nvan nun n geleli Titu, ye emo kusu a man anyunnunguasie a ngan man min. Nan kemoo cian daa ananhole ye ye kan ye kele emo'n, min nvan nun etue mo n duli n geleli Titu wo emo dunman nun'n, yi kusu o'a nwun yi ananhole. ¹⁵ Yi muonun, se yi ti kpnlun anyinnzo kpili'n mo emo manlun yi nun asu, o non ke emo kpnlun be le anwonwosue non esulo be soli yi nun'n, emo anwon fe die mo o di'n, o tala su. ¹⁶ M'an li fe ke like kwalaa anun, min kwalaa ke min susu min ti min gua emo asu.

8

Emo man be sa lu

¹ Anianman-mo, junman mo Nyanmian Kpili lili wo Maseduanin man nun asonun'n-mo anun'n, ye kulo ke ye kan ye kele emo. ² Yale m'o hanlun elo asonun mma'n-mo'n, o ti man nzemunde. Nan kusu be nyanlun fe elie kpili kpa be ehian kpili nun anun, be manlun be sa loli o boli su. ³ Ananhole ti kpa, be yili be kunnun, mo be kwalaa yi man'n, be manlun. Be manlun dede o talali su. ⁴ Be seleti ye be botoli ye kpa ke be 'titu esika maan be fa ko buka Nyanmian menian'n-mo mo be wo Zude man nun anun'n. ⁵ Be yoli m'o tala mo ye jnlunlun'n. Afi, be lili moa be fali be nwon be manlun ye Min. Nan afi, o nanndi Nyanmian ehulo nun asu, b'a fa be nwon b'a man ye kusu. ⁶ Ehika ati, ahunnunye junman'n mo Titu boli yi bu emo afian elo'n, y'a sele yi ke o ho tu emo o li junman so'n gua yi bu. ⁷ Emoo a nyan be nwon wo ninng'e'n kwalaa anun. O sanlun ke emo le dedi, emo si Nyanmian ninng'e'n-mo, emo si jujo, emo le anwonndeke wo like biala anun, ese emo kulo ye kpa. O man ahunnunye eyole ehi anun, emo man be nwun emo.

⁸ Nan ke mun tinndin emo ke emo yo o. Nan mun kan ehunlun-mo anwonndeke die nun anwon ejole min kele emo maan emo nwun yi ke emo ehulo'n kpnlun ti yi'n. ⁹ O sanlun ke emo si anwunnvoe'n mo ye Min Zozi Kilisi nwunlun ye'n. Yi mo anin o ti anyanbenwon swanlan'n, emo dunman nun, o yoli yi nwon ehianfoe o'a man emo a nyan be nwon.

¹⁰ Min die mo m'an jnlun mo mun kan min kele emo'n y'o le ke, junman'n mo afue ehunlun emo boli yi bu'n, emo man be sa toa yi. O sanlun ke emo ye emo lili moa be boli yi bu o, ese emo ye emo sili be hue ke be 'di o. ¹¹ Yi ti, kikaala die, emo man be sa toa yi be li be man o yue. Emoo nian mo be sa tu'n, be nyan anwonndeke be li junman so'n ke emo sili be hue ke be 'di'n. ¹² O sanlun ke like mo be yi be kunnun be man'n, se babo o ti kaan se, Nyanmian di yi nwon fe o so nun kanlanman. O nze man swanlan ke like m'o le man yi'n, o fa man yi.

¹³ B'a nze man ke emo fa be nwon ninng'e'n-mo kwalaa be man menian nan emo li ehian, nan emo yo maan be ninng'e'n-mo kwalaa li su kpe-kpe. ¹⁴ Kikaala emo le ninng'e doun, o se ke emo fa bie be bua be mo be sa a mian'n. Yi die, se cian bie emo kusu asa mian an, anin be kwalaa be ti emo nyanman nun. Se emo yo yi so a, anin yi kwalaa a li su. ¹⁵ Afi, Ehele Ejole'n le kele ke:

*M'o hohuanlin doun anwan'n,
o'a nnyan man molsue,
ye m'o hohuanlin kaan bie anwan'n,
yi kusu o mmian man like fi anwon.*

Titu non yi manngon'n-mo

16 Yε 'da Nyanmian Kpili asi. Ɔ'a yɔ ɔ'a man emɔ anwɔn ejɔle a hian Titɪ kpa ke emɔ anwɔn ejɔle cian yɛ'n. 17 Yɛ nwan ɔ hɔ emɔ anwɔn elɔ. Ɔ kɔ le kɔ tɔ nun. Ɔ le anwɔndɛle kpa yɪ muonun ɔ kɔ si yɪ hue ke ɔ 'kɔ emɔ anwɔn elɔ. 18 Yε le sɔan yɪ nɔn anianman kɔn. Anianman sɔ'n, Ejɔlekpa junman'n m'ɔ di'n dunman nun, asɔnɪn mma'n-mɔ kwalaaatin yɪ yɪ ayɛ. 19 Ɔ ti sɔanlan mɔ asɔnɪn'n-mɔ kwalaaatin a yɪ yɪ ke yɛ atɪn etue nɪn anun, ɔ hɔ sɔman yɛ. Ɔ mán yε fá ahunnunye like sɔ'n yε hɔ wúla yɛ Mɪn anunminnyanmɔn maan be nwún yɪ ke yε kulo ke yε buka ehɪnɪn-mɔ. 20 Yε le yɔ sɔ, nán sɔanlan fíi a ngan man yɛ nwɔn ejɔle ete wɔ esika kpili sɔ'n mɔ b'a fa b'a man yɛ ke yε fá yε hɔ nɪn anwɔn. 21 Nyanmian nɔn menian'n-mɔ anyunnun, like m'ɔ ti kpa'n yɛ yε bɔ mɔndɪnɪn yε yɔ ɔ.

22 Yε le sɔan bé nɔn yɛ nianman'n. Atɪn ngacile dɔɔn asɔ, y'a sɔ yɪ y'a nian. Y'a nwun yɪ ke ɔ ti sɔanlan mɔ cian daa ɔ le anwɔndɛle ɔ. Nan sian anwɔndɛle'n m'ɔ le yɪ'n, ɔ bu sɔ. Afi, ɔ de emɔ di kpili sɔnman. 23 Titɪ dɪɛ, ɔ ti mɪn manngɔn. Mɪn nɔn yɪ y'ɔ di junman yε man emɔ ɔ. Nan anianman ehɪnɪn-mɔ mɔ be le kɔ a sɔman yɪ'n, bé dɪɛ asɔnɪn'n-mɔ yɛ b'a yɪ bé ɔ. Be di junman be wula Kilisi anunminnyanmɔn. 24 Yɪ ti, emɔ héle bé maan be nwún yɪ ke emɔ kulo bé sakpa. Yɪ dɪɛ anɪn asɔnɪn mma'n-mɔ ti yɪ bu ke yε nva man emɔ yε ndu man yɛ nɔan nun mgban.

9

Ahunnunye like'n yɛ Nyanmian kulo ɔ

1 M'ɔ tɔ de mmɔa'n mɔ be 'fa be kɔ man Nyanmian menian'n-mɔ mɔ be wɔ Zude mân nɪn anun'n, ɔ ti man cɪnnjɪn fíi ke n géle emɔ ehɪ anwɔn kalata. 2 Ɔ sanɪn ke mɪn sɪ ke emɔ a si bé hue, ɔ man m'an fa emɔ m'an tu mɪn nɔan nun wɔ Masedɔanɪn asɔnɪn mma'n-mɔ anyunnun. M'an han m'an hele bé ke: “Anianman'n-mɔ mɔ be wɔ Akayi mân nɪn anun elɔ'n, sunmin afɔe ehɪnɪn angɔnmɪn yɛ be bɔbɔali bé nwɔn be sielɪ ɔ.” Emɔ anwɔndɛle'n y'ɔ wowulali bé dɔɔn bé anwɔnsɛle ɔ. 3 Ehika ati, mɪn sɔan anianman ehɪ-mɔ emɔ anwɔn elɔ. Yɪ dɪɛ anɪn, ayɛ'n mɔ y'a yɪ emɔ wɔ mmɔa sɔ nɪn anwɔn nɪn a nyɔ man mgban. Nan ke m gbɪnɪn n ganɪn yɪ'n, mɪn kulo ke emɔ bɔbɔa bé nwɔn be sie sakpa. 4 Afi, sɛ emɔ a mmɔbɔa man bé nwɔn b'a nzie man, nan sɛ Masedɔanɪn amma'n-mɔ b'a sɔman mɪn emɔ anwɔn elɔ a, ɔ 'yɔ anyunnunguasɛ ɔ man yɛ. Nan kɔsɔ emɔ anyunnunguasɛ dɪɛ mɔ ɔ 'kan emɔ'n 'bɔ sɔ. 5 Ehika ati, m'an nian dede a, anun ɔ ti kpa ke m mán anianman ehɪ-mɔ lí mɔa mɪn nyunnun emɔ anwɔn elɔ. Yɪ dɪɛ anɪn, ahunnunye acɛdɛ'n mɔ emɔ hanɪn ke be 'man'n, anianman ehɪ-mɔ kɔkuan yɪ nɔan be sie. Afi mɪn ngulo man ke mɪn tɔ emɔ elɔ a, ɔ yɔ kana. Nan mɪn kulo ke ɔ yɔ ahunnunye acɛdɛ.

6 Emɔ ati káɔ ke sɔanlan mɔ ɔ'a nnua man dɔɔn'n, ɔ ndɪ man dɔɔn. Nan sɔanlan m'ɔ kɔ lua dɔɔn'n, ɔ 'tɪ dɔɔn. 7 Ehika ati, mɔ emɔ anun kɔn biala a fua ke ɔ 'man'n, ɔ mán. N'ɔ di yɪ nwɔn yalɛ, ɛsɛ n'ɔ bu yɪ ke be le tinndɪn yɪ. Ɔ sanɪn ke sɔanlan m'ɔ yɪ yɪ kunnun ɔ man'n yɛ Nyanmian kulo yɪ ejɔle ɔ. 8 Afi, Nyanmian le tunmin ɔ kwalaa ke ɔ man nyila ngacile'n kwalaa kan emɔ. Ɔ kwalaa ke ɔ man emɔ nyan ninngɛ'n kwalaa mɔ cian'n cian daa. ɛsɛ ɔ kwalaa ke ɔ man emɔ nyan yɪ ɔ bu sɔ maan emɔ fa be yɔ nyɔle mgbakpa'n kwalaaatin 9 ke Ehele Ejɔle'n kan yɪ'n. Yɪ nwan:

Ɔ'a hye ninngɛ dɔɔn kpa

ɔ'a man ehianfɔe'n-mɔ.

Yɪ ahunnunye'n le man eyue.

Menian dɔɔn 'ba nwun Nyanmian anwɔn yε

10 Nyanmian m'ɔ man kulo sɔanlan like maan ɔ dua ɔ nyan alɛ di'n, ɔ 'ba fa ninngɛ'n kwalaa mɔ emɔ a mian yɪ nwɔn'n man emɔ, ɔ 'man ɔ fifi ɔ su mma

dɔɔn kpa. Ɔ 'man emɔ ahunnunye'n kɔsɔ su mma dɔɔn kpa. ¹¹ Ɔ 'man emɔ nyan bé nwɔn meɛ biala maan emɔ kɔsɔ yɔ ahunnunye cian daa. Ɔ nanndi yé sɔ, esika'n mɔ emɔ 'ba yi yi maan ye fa ye kɔ'n, bé mɔ bé sa 'ba han yí'n, be 'ba la Nyanmian asi kpa. ¹² Ɔ sanlɔn ke like sɔ'n mɔ emɔ 'ba yɔ'n, nán Nyanmian menian nɔn alá y'ɔ 'ba bua bé ɔ, nan esɛ ɔ 'ba man menian dɔɔn nwun Nyanmian anwɔn ye. ¹³ Emɔ ahunnunye like eyɔɛ sɔ'n 'ba man be nwun yí ke emɔ kpɔn ti yí'n. Menian dɔɔn 'ba wula Nyanmian anunminnyanmɔn. Ɔ sanlɔn ke ahunnunye ninngɛ sɔ'n-mɔ mɔ emɔ 'ba fa bua bé nɔn ehɔnɔn-mɔ kwalaaɔn'n, ɔ kele ke emɔ de Kilisi Ejɔɛkpa'n be di be man yí anyɔnɔ. ¹⁴ Bé kɔsɔ, be 'seɛ Nyanmian be man emɔ. Be 'fa emɔ be wula bé kunnun, ɔ fi nyila dɔɔn mɔ Nyanmian a yeyila emɔ'n. ¹⁵ Ye lá Nyanmian asi. Ɔ sanlɔn ke acɛɔɛ'n mɔ yí muonun ɔ'a fa ɔ'a hye yé'n, be nnyan man yí nwɔn sɔ!

10

Pɔɔ tunmin'n

¹ Mɔn bɔbɔ mɔn Pɔɔ, mɔn tɔ emɔ ngaliɛ. Mɔn kulo ke mɔn yɔ yí betɛɛ esɛ mɔn nwun anwunnɔve ke Kilisi muonun yɔ yí'n. Nan emɔ anun mmie-mɔ le kele ke se n wɔ emɔ afian elɔ a, mɔn kan mɔn nwɔn asi. Kɔsɔ afi se n nɔn man emɔ afian elɔ a, mɔn di tutule. ² Mɔn seɛ emɔ ke nán be tinndin mɔn maan mɔn kele tunmin'n mɔ n ne yí'n tɛmɔn m'ɔ m 'ba a emɔ elɔ'n. Ɔ sanlɔn ke se mɔn ba emɔ elɔ a, mɔn 'ba yi mɔn tunmin'n mɔn kele bé mɔ bé nwan ye nanndi ke eyuadi nɔn anun menian'n. ³ Ɔ ti ananhɔɛ ke ye ti kulo menian, nan kɔsɔ ye ngɔn man yé kɔan diɛ'n ke kulo menian'n-mɔ kpɔn kɔan yí'n. ⁴ Yé kɔan ninngɛ diɛ'n-mɔ nɔn mân ehɔ anun menian'n-mɔ diɛ'n ti man kɔn. Yé diɛ'n-mɔ ti Nyanmian kɔan ninngɛ. Bé nwɔn yɔ esulo. Be fa be bubu sua mgbili mgbili'n-mɔ. Ye fa ye seɔi ajɔnɔn ete ete'n mɔ menian'n-mɔ le yí'n. ⁵ Atubɛnwɔn ninngɛ m'ɔ man menian'n-mɔ nzɔ man Nyanmian'n, ye fa kɔan ninngɛ sɔ'n-mɔ ye kan bé ye gua asi. Esɛ bé mɔ bé nyɔn nzɔ man Kilisi'n, ye sɔ bé ajɔnɔn'n ye cɔn bé maan be de yí be di. ⁶ Y'a bɔbɔa yé nwɔn a yue, se emɔ man Kilisi anyɔnɔ kpa bɔkɔɔ a, ye 'pinnin bé kwalaa mɔ be mman man yí anyɔnɔ'n.

⁷ Emɔ diɛ, mɔ emɔ anyɔn nwun yí'n y'ɔ ti emɔ cɔnnɔn ɔ. Yí ti, se sɔanlan kɔn de di ke ɔ ti Kilisi diɛ a, ɔ tí ti ɔ nían, nán se ɔ ti sɔ man yí a, anɔn ɔ nwún yí ke yé kɔsɔ ye ti Kilisi diɛ. ⁸ Tunmin'n mɔ yé Mɔn a fa a man mɔn'n, se bɔbɔ m'an fa m'an tu mɔn nɔan nun maan ɔ'a bu sɔ a, yí nwɔn nyian ngun man mɔn. Ɔ sanlɔn ke, emɔ kpa eyɔɛ ati yê yé Mɔn a fa a man yé ɔ, nan nán emɔ ehuan ti ɔ. ⁹ Nán ke enwonwunlan mɔ mɔn kulo ke mɔn nwonwunlan emɔ ati y'ɔ man mɔn kele kalata ehɔ-mɔ ɔ. ¹⁰ Afi, ɛ 'nwun ejɔɛ mɔ menian'n-mɔ kan'n: "Pɔɔ kalata'n-mɔ anun ejɔɛ'n yɔ sɔ. Nan kɔsɔ se yí muonun ɔ wɔ yé afian ewa a, ɔ ti betɛɛ, esɛ ɔ nzɔ man bagua nun juɔ." ¹¹ Bé mɔ be kan sɔ'n, be nwún yí ke se ye nɔn man emɔ afian elɔ a, ejɔɛ m'ɔ wɔ kalata'n mɔ ye kɔ hele ye kɔ nwan emɔ nɔn anun'n, yí kɔnmgba'n yê se ye ba emɔ afian elɔ a, ye 'kan ɔ.

¹² Bé mɔ be bu bé nwɔn kpa be tala bé manngɔn-mɔ'n, ye nze man ke ye nɔn bé se. Esɛ ye nva man yé nwɔn ye ndɔ man bé. Be ti menian mɔ bé muonun be fɔa bé nwɔn. Be fa bé nwɔn be susu bé muonun bé nwɔn. Bé ajɔnɔn'n nza man bé. ¹³ Nan yé diɛ, ye ngulo man ke ye tu yé nɔan nun maan ɔ bu sɔ. Ɔ sanlɔn ke lika mɔ Nyanmian a hele ke ye lí junman'n ye jú'n, ebele yê ye 'di ye ju ɔ. Nyanmian kɔsɔ yê ɔ'a man atɔn maan y'a li junman'n dede y'a ju emɔ elɔ ɔ. ¹⁴ Yí ti, ye nyɔ man maan ɔ mmɔ man sɔ. Ɔ sanlɔn ke mɔ ye hɔli emɔ elɔ'n, yé dein yê ye lili mɔa ye bɔli Ejɔɛkpa'n m'ɔ tɔ de Kilisi'n ye heleli emɔ ɔ. ¹⁵ Ɔ man se ye le tu yé nɔan nun an, nán sɔanlan bie junman mɔ ɔ'a li'n yê ye 'fa ye 'tu yé nɔan nun ɔ. Nan ye le anyɔndasɔɛ ke emɔ dedi'n 'kɔ yí nyunnun. Yí diɛ

anin, ye di junman nun emə afian elə maan ə tele kpili kpa dede ə kə ju lika mə Nyanmian heleli yé'n. ¹⁶ Yí die anin, ye fi emə ebele, ye kuala ke ye kə lika fufəle ye kə bə Ejələkpa'n. Nan y'a nva man abie junman die mə ə'a li'n y'a ndu man yé nvan nun. ¹⁷ B'a hele wə Eहेले Ejəle nun anin ke: *Svanlan m'ə kulo ke ə tu yí nvan nun'n, anin ə fá like mə yé Mɪn a yə'n ə tú yí nvan nun.* ¹⁸ Yí sə ati, ananhəle nun, svanlan mə yí muonun ə fva yí nwə'n, ə ti man svanlan. Nan nunhan mə yé Mɪn muonun fva yí'n y'ə ti svanlan ə.

11

Pəlv nvn ato mməfve'n-mə

¹ Se bəbə mɪn jəjə ke svanlan mə yí ti nnon man ebele a, emə fá yí sə, be jínlan mɪn nzin! ² Emə nwún yí ke mɪn cvn emə ati nyunnunngunlan ke Nyanmian cvn yí'n. Ə sanlɪn ke emə ti ke talua muan mə yí enanndie nun anwə'n buli man ebvɪn mə m'an si yí siyele m'an man belenzua kənmgbə cein ə. Belenzua sə'n y'ə le Kilisi. ³ Nan yé nan balasua'n mə be fele yí Evv'n manlɪn owo'n lakali yí. Yí ti, mɪn susu emə anwə'n ke Kilisi mə emə a fa bé nwə'n b'a man yí kanlanman kanlanman'n, emə ati 'ba kaci be yaci yí be tv. ⁴ Ə sanlɪn ke y'a bə Kilisi anwə'n ejəle'n y'a hele emə. Nan afi, ə yə se mə svanlan biala ba emə elə, ə bə Zozi fufəle anwə'n ejəle ə kele emə a, emə de yí tv nun ə? Y'a han Wawə Nwanzan-nwanzan nun anwə'n ejəle'n y'a hele emə. Nan afi, ə yə se mə svanlan biala ba emə elə ə kan wawə fufəle anwə'n ejəle ə kele emə a, emə de yí tv nun ə? Y'a bə Ejələkpa'n y'a hele emə. Nan afi, ə yə se mə svanlan biala ba emə elə, ə bə ejələkpa fufəle ə kele emə a, emə de yí tv nun kpa ə? ⁵ Emə mməfve mgbili mgbili sə'n-mə, be ndala man mɪn like fíi anin. ⁶ Se bagua nun yê mɪn nzi man jəjə a, nán Nyanmian ninngə'n-mə esie nun ə. Afi, y'a man emə a nwun yí sə yuein temə'n biala nvn ninngə kwalaa anin.

⁷ Mele mə m malɪ emə elə m məli Nyanmian Ejələkpa'n n geleli emə'n, m'an nne man emə babulu kə'n. Nan mɪn bəbə muonun, m mebeleli mɪn nwə'n asɪ n nili junman n nianlɪn mɪn nwə'n manlɪn emə nyanlɪn aninminnyanmə'n. Like sə'n mə n yəli'n, kanngv ete yê m'an yə ə? ⁸ N gbəkpoli asə'n ehnɪn-mə anwə'n, be tualɪ mɪn kale yê n valɪ m mvalɪ emə ə. ⁹ Mele mə anin n wə emə afian elə mə emian'n tɔli mɪn'n, m'an man svanlan fíi a mmə man mɪn nwə'n kale. Ə sanlɪn ke anianman'n-mə mə be fi Masedvanɪn mân nun elə be wali'n, ninngə'n kwalaa mə anin m'an mian yí nwə'n'n, be falɪ be beleli mɪn. N zielɪ mɪn nwə'n ye, m'an man svanlan fíi a mmə man mɪn nwə'n kale. Yê mɪn 'sie mɪn nwə'n ye sə cian daa. ¹⁰ Se ə ti ananhəle ke Kilisi wə mɪn nun an, ebele ndutue die mə mɪn di'n, svanlan fíi ngvəla ngan man yí nzin ejəle wə Akayi mân bəndɪn nun anin. ¹¹ Mɪn yə sə ti a, asv ə kele ke mɪn ngulo man emə ə? Nyanmian muonun sɪ ke mɪn kulo emə. ¹² Mə m'an yə'n, mɪn 'yə yí sə cian daa man anyunnunguasie kan bé mə be kulo ke be nyan atɪn be tu bé nvan nun'n. Ə sanlɪn ke bé nvan be di bé junman'n ke ye kpɪn ye di yé die'n.

¹³ Menian sə'n-mə ti ato mməfve. Be laka menian be yə ke Kilisi mməfve y'ə le bé. ¹⁴ Bé nyəlie sə'n nzin man yé nwə'n fíi sva. Afi, Satan muonun kuala ə kaci yí nwə'n ke nyanmiansv bəfve mə yí aninminnyanmə'n ta ke kanlannie ə. ¹⁵ Yí ti, se Satan ngvə'n-mə le yə bé nwə'n ke be ti ngvə kpa a, ehi nzin man yé nwə'n fíi sva. Nan ayuelie cian nun anin yê be 'nyan bé nyəlie'n-mə anwə'n ahatua ə.

Pəlv efɛ'n

¹⁶ Mɪn kan yí biekan ke svanlan fíi n'ə bu yí ke m'an se. Se kvsu emə bu mɪn ke m'an se a, anin emə lé mɪn be tó nun, be mán mɪn kvsu n vá n dú mɪn nvan nun kaan. ¹⁷ Ejəle mə mɪn kan yí kikaala'n, ə fi man yé Mɪn. Nan se m'an han mɪn nvan nun etue ejəle a, anin mɪn jəjə ke mɪn ti a seci. ¹⁸ Kemə afi menian

mmie-mə dɔvɔn tu bɛ nɔvan nun ke eyuadi amma yɔ yɛ'n, yɛ ti mɛn kɔsɔ, mɛn 'tu mɛn nɔvan nun bie. ¹⁹ Ɔ sanlɛn ke emɔ mɔ be ti ngelefɔe'n, emɔ tie be si sɛnvɔe'n-mɔ sɔ, ehɛka yɔ emɔ fɛ kpa. ²⁰ Sɛ be le sie emɔ ke nganga a, emɔ kpɛnɛn sɔ, sɛ be le di emɔ dufule a, emɔ kpɛnɛn sɔ, sɛ be le laka emɔ a, sɛ be le tu bɛ nwɔn be kele emɔ a, emɔ kpɛnɛn sɔ, sɛ be le kpaci emɔ anyɛnsɔ a, emɔ kpɛnɛn sɔ. ²¹ Yɛ le kan yɛ ananhɔle, ɔ ti nyian. Y'a nnyan man anwɔnsele y'a nyɔ man emɔ sɔ.

Nan kɔsɔ like biala mɔ sɔvanlan kɔn kɔala ke ɔ nanndɛ sɔ ɔ tu yɛ nɔvan nun'n, mɛn jɔjɔ ke mɛn ti a sɛci, mɛn kɔsɔ mɛn kɔala ke mɛn nanndɛ sɔ bie mɛn tu mɛn nɔvan nun. ²² Sɛ be ti Ebele a, mɛn kɔsɔ, n di Ebele. Sɛ sakpa be ti Izalaye menian an, mɛn kɔsɔ, sakpa n di Izalaye sɔvanlan. Sɛ be ti Abalahamɔn abɔsɔ menian an, mɛn kɔsɔ, n di Abalahamɔn abɔsɔ sɔvanlan. ²³ Sɛ be ti Kilisi ngɔa a, mɛn kɔsɔ, n di Kilisi akɔa. Mɛn jɔjɔ ke mɛn ti a sɛci. Kilisi ngɔa sɔ'n mɔ be ti'n, mɛn tala bɛ. M'an li junman m'an tala bɛ. B'a tɔ mɛn fiadi dɔvɔn a tala bɛ. B'a bɔ mɛn dɔvɔn a tala bɛ. Efɔvan mɔ ewue a fɔvan mɛn'n, mɛn tala bɛ. ²⁴ Zufɔ'n-mɔ hyɛli mɛn ngɔkɔn ngɔkɔn fâ nnun. Kɔn biala anun, be fin mɛn mgbele abulasan nɔn ngɔvanlan. ²⁵ *Lɔmɔn menian'n-mɔ sɔli mɛn nun ngɔkɔn ngɔkɔn fâ nsan. Kɔn biala anun, be fin mɛn mgbele. Eɛe cɛan kɔn, be totɔli mɛn ebɔe, ahan be kun mɛn. Yɛ butuli asue nun ngɔkɔn ngɔkɔn fâ nsan. Tɛmɔn kɔn anun, n nili cɛan kɔn asue nun. ²⁶ Mɛn atɛn etue nwala'n mɔ mɛn tu nɛn anun, mɛn nwun ninngɛ esulo kpa. Bie sɔa, mɛn ngɔala man asue'n-mɔ kpɛ, mɛn nɔn kodiawu-mɔ yɛa, mɛn nianman Zufɔ'n-mɔ nɔn bɛ mɔ be ti man Zufɔ'n man mɛn nwun amannɛnhunlun. Mɛn ka kulo mgbili'n-mɔ asɔ a, mɛn nwun amannɛnhunlun. Mɛn fa nanmɛ atɛn'n-mɔ a, mɛn nwun amannɛnhunlun. N nanndɛ asue jɛnvie nɛn anyɛnsɔ a, mɛn nwun amannɛnhunlun. Bɛ mɔ be ti man anianman kpa'n-mɔ, bɛ kɔsɔ, be man mɛn nwun amannɛnhunlun.

²⁷ Junman ngiketee mɔ m'an li ɔ nɔn yalɛ mɔ m'an nwun yɛ'n, ɔ ti man nzɛmɛndɛ. Tɛmɔn bie, mɛn nnyan man atɛn mɛn nna man, ehɔe nɔn nzuhɔe kun mɛn, mɛn kpati mɛn cɛ ehɔe. Bie kɔsɔ a, mɛn nnyan man taladiɛ mɛn nwula man, eyɛle kun mɛn dede ɔ wɔlɔ mɛn kunnun. ²⁸ Bɛ ngan man ejɔle mɛn. Cɛan daa, asɔnɛn'n-mɔ kɔalaa anwɔn nzusue la mɛn nwɔn. ²⁹ Sɛ asɔnɛn nɛn anun sɔvanlan kɔn le man anwɔnsele a, anɛn ɔ ti ke mɛn kɔsɔ, n nne man anwɔnsele. Sɛ bie tɔ etɛ nɛn anun an, mɛn di yɛ nwɔn yalɛ sɔnman. ³⁰ Sɛ ɔ di mɔ mɛn tu mɛn nɔvan nun an, ninngɛ'n-mɔ mɔ n nne man nun anwɔnsele nɛn anwɔn yɛ mɛn 'fa mɛn 'tu mɛn nɔvan nun ɔ. ³¹ Nyanmɛan m'ɔ ti yɛ Mɛn Zozi Asi'n, ɔ si ke ejɔle'n mɔ m'an han'n ti ananhɔle. Yɛ ti, nyɛla hân yɛ dunman'n cɛan daa! ³² Mɔ anɛn n wɔ Damasi kulo nɛn asɔ'n, mɛn ehɛɛ ati, belemgbɛn Aletasi kɔnmanna'n kɔ yɛ nzalafɔ ke be sɛsa kulo nɛn anwɔn anɔvan'n-mɔ. ³³ Ehɛ ati, be kɔ sie mɛn ece nun, be kɔ jula mɛn mɛnzɛle kɔn anun kulo nɛn anwɔn talɛ nɛn anzin. Ke ɔ kpɛnɛn yɔli mɔ kɔnmanna sɔ nɛn asa a ngan man mɛn nɛn anɛn.

12

Like mɔ Nyanmɛan yɛli heleli Pɔlv'n

¹ Bɛ nɔvan nun etue'n ti man like kpa. Nan kɔsɔ mɛn 'tu, afɛ ninngɛ mɔ yɛ Mɛn a yɛ a hele mɛn mɔ m'an nwun yɛ mɛn nyɛnsɔ, ɔ nɔn mɔ ɔ'a yɛ ɔ'a hele mɛn elalɛ nun'n, mɛn 'kan yɛ nwɔn ejɔle mɛn 'kele emɔ. ² Mɛn si Kilisi menian'n-mɔ anun kɔn. Nyanmɛan falɛ yɛ folɛ yɛ nwɔn elɔ. Yɛ afɔe bulu nɔn nnan ahɛ. (Sɛ ɔ le yɛ nwɔnnaa kɔnlɔn-ngɔnlɔn'n yɛ Nyanmɛan manlɛn ɔ folɛ hɔli yɛ nwɔn elɔ e, sɛ kɔsɔ yɛ wawɛ'n yɛ Nyanmɛan manlɛn ɔ folɛ hɔli yɛ nwɔn elɔ e, mɛn nzi man, Nyanmɛan muonun y'ɔ si ɔ.) ³ Mɛn si ke sɔvanlan sɔ'n folɛ hɔli nyanmɛansɔ. (Nan kɔsɔ sɛ ɔ le yɛ nwɔnnaa kɔnlɔn-ngɔnlɔn'n yɛ Nyanmɛan manlɛn ɔ folɛ hɔli yɛ nwɔn elɔ e, sɛ kɔsɔ yɛ wawɛ'n yɛ Nyanmɛan manlɛn ɔ folɛ hɔli yɛ nwɔn elɔ e,

yí dié, mún nzi man, Nyanmian muonun y'ò sí ò.) ⁴ Ejòlé m'ò tili yí elò'n, ò tì yí ngonmun yí dié. Ò le man atin ò ngan ò ngele man svanlan. ⁵ Svanlan sva yê mún di yí nwòn fé mò mún kòala mún fa mún tu mún nvan nun ò. Nan mún nva man mún muonun mún ndu man mún nvan nun. Se mún 'tu mún nvan nun an, anin mún nian ninng'e'n-mò mò n nne man nun anwònselè nún anwòn yê mún 'fa mún 'tu mún nvan nun ò. ⁶ Se n gulolì ké mún 'tu mún nvan nun an, nán ké mún tí a sècì ò, ò sanlín ké mò mún 'ba han'n tì ananhòlé. Nan mún dié, mún ndu man mún nvan nun. Yí dié anin, svanlan bie mmu man mún svanlan kpili ò ndala man like mò bé nwun yí mún nwòn'n, anaan ejòlé mò mún kan mò bé tì'n.

⁷ Èhì, ninng'e mò Nyanmian yilì helelì mún'n tì mgbilì mgbilì sòman. Nan ké ò kò yò nán m'an ndu man mún nwòn'n, Nyanmian kò man ewue kò tò mún nwòn. Afi, Satan kò yì yí bòfò'e'n kòn ké ò héle mún ahòlòwa nán m'an ndu man mún nwòn. ⁸ Èhì a, n gò selé yé Mún ngòkòn ngòkòn fâ nsan ké ò mán mún nwòn sá. ⁹ Yé Mún kò bua mún ké: “Anwunnvoe'n mò mún nwun wó'n, ò bú sù. Ò sanlín ké mèlé mò wó anwònselè'n kò yue'n yê mún man é nwun mún tunmin nún ò.” Yí tí, se mún 'tu mún nvan nun an, anin ninng'e'n-mò mò n nne man nun anwònselè nún anwòn yê mún tu mún nvan nun ò. Yí dié anin, Kilisi fa yí tunmin'n sisa mún. ¹⁰ Yí sò ati, mún di mún anwònselè'n mò n nne man yí nún anwòn fé. Èkpè'n mò bé kpè mún'n, ò nòn alòbò'n, ò nòn nyinlinlin'n mò mún nwun yí'n, ò nòn ahòlòwa'n mò bé kele mún wò Kilisi dunman nun'n, mún di yí kòalaa anwòn fé. Ò sanlín ké mèlé mò anwònselè kò yue mún nun'n yê mún nyan anwònselè ò.

Pòlv di Kolintì asònun mma'n-mò anwòn yalé

¹¹ Se mún jujò ké mún tí a sècì a, ò fi emò. Ò sanlín ké emò y'ò se ké bé lé mún tí alòman ò. Nan se n di man like fíí bòbò a, emò mmòfòvè mgbilì mgbilì sò'n-mò ndala man mún. ¹² Mèlé mò anin n wò emò afian elò'n, n zilì abòtalé wò emian kòalaa m'ò tili mún nún anin. N yilì atelé ò nòn asinbenwòn ninng'e ò nòn nzòlé m'ò kele ké sakpa n di Kilisi bòfòvè. ¹³ Nzu like dié yê n yòlì m manlín asònun èhunlín-mò mò m'an nyò man bie m'an mman man emò ò? Anaan kemò m'an mman emò a mmò man mún nwòn kalé'n, se yí nwòn akpue y'ò lé kun emò a, anin emò ehýiewu!

¹⁴ M'an sesie mún nwòn a yue ké mún ba emò anwòn elò. Mún de mún di ké yí kpè nsan nún asù mò mún 'ba elò anin. Nan kòsù, se mún ju elò a, mún mman emò anin bie fíí mmò man mún nwòn kalé. Ò sanlín ké nán emò esika'n y'ò cian mún ò, nan emò muonun yê emò anwòn cian mún ò. Afi, sié'n-mò y'ò di ké bé kpòndé esika bé sie bé mma nganngan'n-mò ò, nan nán mmatòman y'ò di ké bé kpòndé esika bé sie bé sí-mò ò. ¹⁵ Nan mún dié, se mún fa yí kòalaa mò n ne yí'n mún bua emò, èsè mún fa mún nwòn mún tí mún bòka sù mún bua emò a, ò yò mún fé. Afi, se bòbò emò ngulo man mún an, mún dié, mún kulo emò kpa. ¹⁶ Emò de tì nún ké m'an mman svanlan fíí a mmò man mún nwòn kalé. Nan emò anin svanlan kòn kòala kan ké m'an bò ngele m'an laka emò maan emò a tò ngaa nun. ¹⁷ Asù bé mò yê n zvanlín bé emò anwòn elò'n, n nanndilì bie sù n nakalì emò ò? ¹⁸ N zèlèlì Titì ké ò hó emò anwòn elò. N zvanlín yí nòn anianman'n mò emò sí yí'n. Asù emò kòala kan ké Titì hòlì'n, ò lakalì emò ò lelì like ò? Mún nòn Titì, yé ajònlín'n kòalaa tí kòn, èsè yé bala mò yé bò'n tí kòn.

¹⁹ Bìcì, emò jùnlin ké ndenve yê yé lé kpòndé wò emò anyunnun ò? Cècè, nán yí sò ò. Nan like mò Kilisi muonun kulo'n yê yé lé kan wò Nyanmian anyunnun ò. Anianman-mò, yé kulo ké emò dedi'n kò yí nyunnun, yí tí yê yé lé kan èhì kòalaa ò. ²⁰ Mún sulo nun, afi, mún ba mún tì emò elò, nán se emò asitanlan'n tì man sèsé a, ò ngò yò man mún fé. Èbèlé nún anin, emò kòsù lé ngò tie man mún. Mún sulo ké ò kò kaci butulé, èkpò, éya, mannzòvan, nzòba, ejòlé ètè èhan, atubènwòn ò nòn kòasiadi nyòlé emò afian. ²¹ Mún sulo ké emò anwòn elò

ehale'n mɔ mɪn 'ba hɔ biekun'n, emɔ kɔ man anyunnunguasɛ kɔ han mɪn wɔ mɪn Nyanmian anyunnun. Ɔ sanlɪn kɛ emɔ anun mmie-mɔ dɔvɔn yɔlɪ satɪlifɔe nyɔlɛ, bɛ tonlɪn ajaa, ɛsɛ bɛ yɔlɪ ninngɛ mgban mgban. B'a nnun man bɛ nwun b'a nyaci man nyɔlɛ ɛtɛ sɔ'n-mɔ b'a ngua man. Yɪ ti, sɛ mɪn tɔ emɔ ɛlɔ a, mɪn 'sun mɪn gua bɛ nwun.

13

Pɔlv 'ba kannzv Kolinti asɔnɪn mma'n-mɔ

¹ Ehi, sɛ mɪn ba emɔ anwɔn ɛlɔ biekun an, anun yɪ kpɛ nsan asɔ ahi. Kɛ Ehelɛ Eɟɔlɛ'n keke'n: *Eɟɔlɛ kwalaa mɔ bɛ 'di'n, ɔ di kɛ bɛ nyan yɪ nwɔn adanzɛ nnyuan anaan nsan.* ² Mɛlɛ mɔ m malɪ emɔ ɛlɔ m'ɔ tian yɪ nnyuan'n, n gannzɔlɪ bɛ mɔ bɛ bɔ bala ɛtɛ'n-mɔ nɔn bɛ bɔ nga'n. ɛnɛ mɔ n nnɔn emɔ afian ɛlɔ'n, ɛsɛ mɪn kannzv bɛ mɔ bɛ bɔlɪ bala ɛtɛ'n ɔ nɔn bɛ bɔ nga'n kɛ, sɛ mɪn tɔ emɔ ɛlɔ a, mɪn ngɔ nwun man sɔanlan fɪi anwɔn anwunnvoe. ³ Afi, kemɔ emɔ kulo kɛ bɛ nwun yɪ kɛ Kilisi nanndɪ mɪn sɔ yɛ ɔ kan yɪ ɛɟɔlɛ'n, emɔ 'ba nwun yɪ kɔsɔ. Kilisi ti man emɔ anwɔn ɛfɔan, nan ɔ le tunmin wɔ emɔ afian. ⁴ Ɔ ti ananhɔlɛ kɛ mɛlɛ mɔ bɛ 'bɔbɔ yɪ kɔlɔwa nɪn asɔ'n, ɔ lolɪ yɪ nwɔn nun maan bɛ bɔbɔ yɪ sɔ. Nan kikaala dɛ, Nyanmian tunmin nun, ɔ ti asɪ. Kemɔ yɛ nɔn yɪ a yɔ munmuan kɔn'n, yɛ kɔsɔ y'a yɔ bɛtɛɛ. Nyanmian tunmin nun, emɔ anwɔn bala'n mɔ yɛ bɔ'n, yɛ nɔn Kilisi m'ɔ ti asɪ'n yɛ yɛ bɔ ɔ.

⁵ Emɔ muonun sɔ bɛ nwɔn bɛ nɪan sɛ emɔ de Kilisi bɛ di a. Emɔ a nwun yɪ kɛ Zozi Kilisi wɔ bɛ afian, nɔn yɪ ɔ? Sɛ emɔ nɪan nɔn ɔ nnɔn man bɛ afian an, anun ɔ keke kɛ emɔ nne man yɪ bɛ nni man. ⁶ Mɪn yɔ ajɔnlɪn kɛ emɔ nwun yɪ kɛ yɛ de Kilisi yɛ di. ⁷ Yɪ ti, yɛ sele Nyanmian yɛ man emɔ nɔn emɔ a ndɔ man ɛtɛ nɪn anun fɪi, yɪ dɛ anun yɛ nɔv man emɔ ati anwɔn. Nɔn kɛ yɛ kpa mɔ yɛ ti ati ɔ. Nan yɛ sele Nyanmian kɛ ɔ mɔn emɔ bɔ bala kpa. ⁸ Ɔ sanlɪn kɛ sɛ emɔ di ananhɔlɛ a, yɛ ngɔala man ananhɔlɛ sɔ nɪn anwɔn ɛɟɔlɛ ɛtɛ fɪi kan. Nan yɛ le tunmin yɛ di ananhɔlɛ nɪn anzin. ⁹ Ɔ man sɛ emɔ jin bɛ ja nun, nɔn yɛ le man anwɔnsele a, yɛ di yɪ nwɔn fɛ. Yɪ ti, yɛ mmɔtɔvɛ'n-mɔ anun, yɛ sele Nyanmian kɛ ɔ bɔka emɔ maan bɛ ɛnanndɛ'n yɔ fɔɔn kɛ yɪ muonun ɔ kulo yɪ'n. ¹⁰ Like ati mɔ mɪn keke emɔ nɪn anun, afi n nnɔn man emɔ afian ɛlɔ. Yɪ dɛ, sɛ mɪn ba emɔ anwɔn ɛlɔ a, anun mɪn nnanndɪ man tunmin'n mɔ yɛ Mɪn a man mɪn nɪn asɔ mɪn mbinnɪn man emɔ. Nan mɪn fa tunmin sɔ'n mɪn wowula emɔ anwɔnsele mɪn bɔka emɔ.

Ngalɛ

¹¹ Kikaala dɛ, anianman-mɔ, mɪn nɔan a tɔ. Emɔ lɪ fɛ, bɛ yɔ like mɔ Nyanmian kulo'n. Emɔ cɪcɪ bɛ nwɔn lɔa. Bɛ mɔn bɛ nɔan sɛ bɛ nwɔn, bɛ tɔnlan wɔ anzɔnɔnɔnɔ nun. Sɛ emɔ yɔ yɪ sɔ a, Nyanmian m'ɔ ti ehulo Nyanmian m'ɔ man alɔacɪcɪɛ'n, ɔ nɔn emɔ 'tanlan.

¹² Emɔ bɪsa bɛ nwɔn ahɪn anianman nun, bɛ tɔ bɛ nwɔn nun. ¹³ Nyanmian menian'n-mɔ mɔ bɛ nɔn yɛ wɔ ɛwa'n, bɛ kwalaa bɛ nwan bɛ 'bisa emɔ ahɪn.

¹⁴ Yɛ Mɪn Zozi Kilisi m'ɔ nwun emɔ anwɔn anwunnvoe'n, Nyanmian m'ɔ kulo emɔ'n, ɔ nɔn Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n m'ɔ man emɔ di anɔannze'n, bɛ nɔn emɔ kwalaa tɔnlan.

**PƆLU KALATA'N
M'Ɔ HELELI NWANLIN
GALASI MAN NUN ANUN
ASƆNIN MMA'N-MƆ'N**

M'Ɔ wƆ nun'n

PƆlv bƆli asƆnin Galasi mƆn nun anun kulo mgbili'n mmie-mƆ asu. Galasi mƆn sƆ'n, ene be fele yí Tuluki mƆn. Nan mƆ PƆlv fi ebele hƆli'n, Ɔ kƆ ti ke Zufu menian mmie-mƆ a hƆ elƆ be le kekele ninngɛ ngacile. Bé nwan PƆlv ti man Zozi bƆfue kpa, Ɔ nni man Moyizɪ mala nun asu, ese Ɔ nni man Zufu'n-mƆ amanmuo nun asu. Bé ngehele nun anun, be le kele bƆbƆ ke Ɔ ti cunnjun ke be kpé mmelenzua'n-mƆ mmian nun nán b'a nyan bé ti. PƆlv le sa yí nun Ɔ bua bé bie anwɔnsɛle sƆ wƆ yí nwɔn ejɔle ete'n Ɔ nɔn Zozi Kilisi Ejɔlekpa'n mƆ Ɔ'a bƆ nun anwɔn ejɔle ete mƆ Zufu sƆ'n-mƆ a han'n.

Kalata nun ati 1-2, PƆlv le kan like m'Ɔ sɪ Ɔ nɔn mƆ Ɔ'a nwun yí m'Ɔ kele ke Ɔ ti Zozi Kilisi bƆfue sakpa nun ejɔle. Zozi Kilisi muonun y'Ɔ feleli yí Ɔ. Kalata nun ati 3-4, PƆlv le kele ke nán Moyizɪ mala'n y'Ɔ man sƆnlan nyan yí ti Ɔ, nan dedi'n m'Ɔ wƆ yé Mɪn Zozi anun'n y'Ɔ man sƆnlan nyan yí ti Ɔ. Kalata nun ati 5-6, PƆlv le kan kele yí nianman asƆnin mma'n-mƆ ke nán be tie Zufu sƆ'n-mƆ ngehele'n. Nan be tíla bé dedi'n m'Ɔ wƆ Zozi Kilisi nun nun anun, be mán Wawe Nwanzan-nwanzan'n tínnge bé atɪn be bƆ bala m'Ɔ ti kpa. Kalata nun agualɛ nun, PƆlv le kannzƆ bé mƆ be kulo ke be tinndin menian maan be kpe bé mmian nun'n.

Ahn ebisa

¹ Mɪn PƆlv mƆ n dɪ Zozi bƆfue'n, mɪn yé mɪn kele kalata ehi mɪn nwan emƆ Ɔ. Nán menian'n-mƆ anaan sƆnlan yé Ɔ sieli mɪn bƆfue Ɔ. Nan Zozi Kilisi nɔn Nyanmɪan m'Ɔ ti yé Sɪ mƆ Ɔ'a jasɔ Zozi fi ewue nun'n, bé yé b'a sie mɪn bƆfue Ɔ.

² Anianman'n-mƆ mƆ be nɔn mɪn ye wƆ ewa'n, be nɔn mɪn yé ye le kele kalata ehi ye nwan emƆ mƆ be wƆ asƆnin nun anun Galasi mƆn nun anun elƆ nun Ɔ.

³ Ye 'bisa emƆ ahɪn. Nyanmɪan m'Ɔ ti yé Sɪ'n, Ɔ nɔn Zozi Kilisi m'Ɔ ti yé Mɪn'n, be nwɔn emƆ anwɔn anwunnvoe be mán emƆ alva cíci bé nwɔn. ⁴ Yé ete'n dunman nun, Zozi Kilisi falɪ yí nwɔn yɪli tee maan y'a nyan yé ti. Ɔ man mƆn ehi anun ninngɛ ete'n-mƆ le man tunmin yé sƆ kón. Zozi Kilisi yɔli Nyanmɪan m'Ɔ ti Sɪe nun akunnun like. ⁵ Anunminnyanmɔn hán Nyanmɪan cɪan daa! Amɪn!

Ejɔlekpa'n ti ba kɔnmgba cein

⁶ Ɔ sin mɪn nwɔn kpa ke kɪkaala ehi, emƆ a kaci bé nzin b'a si Nyanmɪan. Zozi Kilisi anwunnvoe'n mƆ Ɔ'a nwun emƆ'n dunman nun, Nyanmɪan a fele emƆ. Nan kɔsv afɪ emƆ a kaci bé nzin b'a si yí be le tie ejɔlekpa fɔfɔle. ⁷ Nán ke ejɔlekpa fɔfɔle biekun wƆ ebele Ɔ. Nan menian mmie-mƆ le seci emƆ ati anun. Afɪ be kulo ke be kaci Kilisi Ejɔlekpa'n. ⁸ Yí ti, se yé nun sƆnlan kɔn bƆbƆ, anaan nyanmɪansɔ bƆfue'n bie ba bƆ ejɔlekpa kele emƆ, se ejɔlekpa sƆ'n nɔn mƆ ye bƆli ye heleli emƆ'n ti man kɔn an, munnzue hán sƆnlan sƆ'n! ⁹ Y'a li mɔva y'a han y'a hele emƆ, ese mɪn kan mɪn funlan nun ke, se sƆnlan bie ba bƆ ejɔlekpa kele emƆ, se ejɔlekpa sƆ'n nɔn mƆ b'a li mɔva ba bƆ ba hele emƆ'n ti man kɔn an, munnzue hán sƆnlan sƆ'n.

¹⁰ Asu mɪn kulo ke menian'n-mƆ yɪ mɪn ayɛ anaan Nyanmɪan yí mɪn ayɛ ati yé mɪn kan sƆ Ɔ? Asu mɪn kpɔnnde ke mɪn yɔ like mƆ menian'n-mƆ kulo Ɔ? Cɛcɛ, Ɔ sanlɪn ke se mɪn kpɔnnde ke mɪn yɔ like mƆ menian'n-mƆ kulo a, anɪn n dɪ man Kilisi akɔva kón.

Ke ɔ kpɔnlin yɔli mɔ Pɔlv kacili Zozi bɔfɔvɛ'n

¹¹ Anianman-mɔ, mɔn kan mɔn keke emɔ ke Ejɔlekpa'n mɔ m mɔli n geleli emɔ'n, ɔ ti man like mɔ kulo sɔanlan dasannin yê ɔ'a hyihye ɔ. ¹² Ɔ sanlin ke, nán sɔanlan yê ɔ falɩ wulali mín sa nun anaan ɔ heheleli mín ɔ. Nan Zozi Kilisi muonun yê ɔ yili ɔ heleli mín ɔ. ¹³ Daba mɔ anin mɔn non Zufɔ'n-mɔ yé asɔnɔn'n ti kɔn'n, emɔ tili mín abalabɔ mɔ mɔn bɔ nun anwɔn ejɔle. Emɔ si ke anin mɔn keke Nyanmian asɔnɔn mma'n-mɔ yalɛ kpili kpa. Eɛe anin mɔn kulo ke mɔn bɔ yí bɔsɔ. ¹⁴ Zufɔ'n-mɔ mɔ be wɔ yé mân nun anin'n, bé mɔ mɔn non bé ye ti tikpe yé Zufɔ asɔnɔn nun anin'n, anin mín nwɔn te mín yé nan-mɔ amanmuo mɔ be heleli yé nun anin ɔ tala bé kwalaaatin. ¹⁵ Nan Nyanmian a nwun mín nwɔn anwunnvoe. Mɔ anin be wɔli man mín'n, Nyanmian yili mín eɛe ɔ feleli mín ke n zó yí. ¹⁶ Mele mɔ Nyanmian nwan ɔ 'yi yí Wa'n keke mín, maan mɔn kɔ bɔ Ejɔlekpa'n mɔn keke bé mɔ be ti man Zufɔ'n, mɔ mɔn 'kɔ'n, m'an gɔ a mmisa man sɔanlan ejɔle. ¹⁷ Eɛe bɔbɔ, bé mɔ be lili mɔa mín nyunnun be kacili mmɔfɔvɛ mɔ be wɔ Zoluzalemɔn elɔ'n, m'an ngɔ a nnwun man bé nwɔn. Nan n vi ebele ala, mín non y'ɔ le Alabi mân nun. N vi ebele yê n zalɩ n gɔli Damasi ɔ.

¹⁸ Ɔ lili afɔvɛ nsan kwalaaaka nán m'an sɔn m'an hɔ Zoluzalemɔn. Ebele yê n nwunlin Pielɩ (Sefasi) ɔ, nán m'an li mɔle nnyuan yí nwɔn ebele. ¹⁹ M'an nnwun man mmɔfɔvɛ'n-mɔ anin bie fíí, cɛle ke yé Mɔn anianman Zɔvaki ala. ²⁰ Ejɔle'n mɔ mɔn kan yí kalata nun anin ewa'n ti ananhɔle, Nyanmian anyunnun mín nni man ato. ²¹ Eɛe n vi ebele, mín non y'ɔ le Sili non Silisi mân nun. ²² Temɔn sɔ'n kwalaaatin, anin Zozi Kilisi asɔnɔn mma'n-mɔ mɔ be wɔ Zude mân nun anin'n, be nzi man mín sɔanlan baka'n. ²³ Ejɔle mɔ anin be si'n y'ɔ le mɔ menian'n-mɔ kan'n. Bé nwan: “Sɔanlan'n mɔ daba anin ɔ keke yé yalɛ, ɔ kpɔnnde ke ɔ bɔ yé bɔsɔ'n, sian die, yí yê ɔ le bɔ Ejɔlekpa'n kpaye ɔ.” ²⁴ Mín dunman nun ati, menian'n-mɔ yi Nyanmian aye.

2

Pɔlv non Zozi Kilisi mmɔfɔvɛ nga'n-mɔ

¹ Ehi, afɔvɛ bulu non nnan sɔnlin, yí nzin yê n zalɩ n gɔli Zoluzalemɔn ɔ. Mɔ mɔn 'kɔ Zoluzalemɔn'n, mɔn non Baanabasi non Titɩ yê ye hɔli ɔ. ² Nyanmian hanlin heleli mín ke n gó. Yí ti y'ɔ man n gɔli ɔ. Mɔ n juli elɔ'n, cian kɔn mɔn non Asɔnɔn nun asɔ mgbain'n-mɔ kɔ yia. Ejɔlekpa'n mɔ mɔn bɔ mɔn keke bé mɔ be ti man Zufɔ'n, n gɔ hehele bé nun. Afi mɔn ngulo man ke junman'n mɔ m'an li, anaan mɔ mɔn di'n yɔ mgban. ³ Sakpa, be kɔ le mín junman'n be kɔ tɔ nun. Ɔ sanlin ke Titɩ mɔ mɔn non yí hɔli'n, ɔ ti Geleki. Nan kɔsɔ, b'a ndinndin man yí ke ɔ kpé yí mmian nun. ⁴ Se mmian nun ekpe ejɔle walɩ nun an, anin ɔ fi ato anianman'n-mɔ mɔ be falɩ bé nwɔn be folali yé nun'n. Be fialɩ be folali yé nun, yí die, anin be nyan atin be tite yé be nwun fanwɔndi'n mɔ Zozi Kilisi a man y'a nyan yí'n. Afi, be kulo ke ye kaci bé ngangá. ⁵ Y'a mman man ato anianman sɔ'n-mɔ atin sin kaan sɔa ala. Ye yɔli sɔ maan Ejɔlekpa'n m'ɔ ti ananhɔle nun a ndɔnndɔn man emɔ afian.

⁶ Nan bé mɔ be bu bé menian mgbili mgbili'n, ke anin be kpɔn be ti yí daba'n, nán ehi y'ɔ cian mín ɔ. Ɔ sanlin ke, Nyanmian nnian man sɔanlan anyunnun ɔ mmua man yí ndeɛ. Menian sɔ'n-mɔ muonun, b'a ndinndin man mín ke n yó like fɔfɔle. ⁷ Afi bé muonun be nwunlin yí ke Nyanmian a fa Ejɔlekpa nun a wula mɔn sa nun ke m mɔ n géle bé mɔ be ti man Zufɔ'n, ke ɔ falɩ wulali Pielɩ asa nun ke ɔ bó héle Zufɔ'n-mɔ'n. ⁸ Ɔ sanlin ke Nyanmian m'ɔ manlin Pielɩ tunmin ɔ sieli yí bɔfɔvɛ manlin Zufɔ'n-mɔ'n, yí yê ɔ'a man mín tunmin ɔ'a sie mín bɔfɔvɛ ɔ'a man bé mɔ be ti man Zufɔ nun ɔ. ⁹ Ɔ man Zɔvaki, Pielɩ (Sefasi) non Zɔvan mɔ anin be ti ke asɔnɔn nun asɔ mgbain'n, be nwunlin yí ke Nyanmian yê ɔ falɩ junman

sò'n wulali mín sa nun ò. Bè kò soman mìn non Baanabasi yé sa nun. Ò fi ebele, yé kwalaa ye kò han, ò kò se yé non ke, bé mò be ti man Zufu'n, bé afian elò junman'n wò yé sa nun. Yê be mò be ti Zufu'n, bé afian elò junman'n wò bé kòsò bé sa nun. ¹⁰ Ejòle kònmgba ala yê be hanlin be heleli yé ò. Bé nwan yé ti káci Zoluzalemòn Asònin nìn anun ehianfòe'n-mò. Ebele ejòle sò'n diè, m m̀li m̀ndinlin kpa n nili.

Pòlv 'ba tu Pìeli anyunnun Antiòsv

¹¹ Èhi, mò Pìeli (Sefasi) wali Antiòsv'n, n duli yí nyunnun bagua nun. Ò sanlin ke yí nyòliè m'ò yòli'n ti man kpa fíí. ¹² Anin Pìeli non bé mò be ti man Zufu'n yê ò di like ò. Nan mò Zvakì s̀vanlin menian Antiòsv elò, mò Pìeli nwunlin bé'n, ò kò ti yí nwòn, ò non bé mò be ti man Zufu'n ngò li man like kón. Ò sanlin ke anin Pìeli sulo Zufu sò'n-mò mò be le kele ke, menian mò b'a mgbe man bé mmian nun'n, be nnyan man ngvan. ¹³ Anianman Zufu ehinlin-mò kòsò kò nian Pìeli nyòliè ete sò nun asò. Baanabasi muonun kò fa yí nwòn kò wula nyòliè ete sò nun anun bie.

¹⁴ Nan mò n nwunlin ke bé enanndiè'n ngò man atin sò, mò ese bé abalabò'n non ananhòle Ejòlekpa'n ti man kòn'n, n gò bisa Pìeli (Sefasi) bagua nìn anyunnun ebele ke: “Wó Pìeli, è ti Zufu, è non bé mò be ti man Zufu'n yê be san ò. Nan afi ò yò se mò è kulo ke è tinndin bé maan be kaci Zufu ò?”

¹⁵ Yé diè, be 'wò yé a, anin ye ti Zufu. Ye ti man ke mân ehinlin-mò anun menian'n-mò mò yé Zufu'n-mò ye bu bé etefòe'n. ¹⁶ Nan kòsò ye s̀i ke nán like mò mala'n kele'n yê s̀vanlan yò a Nyanmian bu yí sesefòe ò. Nan s̀vanlan m'ò kò le Zozi Kilisi kò li nìn ala yê Nyanmian bu yí sesefòe ò. Èhika ati, yé kòsò y'a le Zozi Kilisi y'a li. Dedi sò'n mò ye le yí Kilisi anun'n yê ò man ye kaci sesefòe ò. Nan nán like mò Moyizì mala'n kò hele mò s̀vanlan kò yò'n y'ò man ò kaci sesefòe Nyanmian anyunnun ò. Ò sanlin ke Nyanmian anyunnun, bé mò be di mala nìn asò'n, bé nun bie fíí ngò ngaci man sesefòe.

¹⁷ Nan kemò Zozi Kilisi dunman nun ye kulo ke ye kaci sesefòe'n, se be nwun yí ke ye yò ete ke bé mò be ti man Zufu'n yò yí nìn an, asò ò kele ke Kilisi di bé mò be yò ete nìn anzin ò? Cècè! ¹⁸ Afì se mìn sa mìn bò mìn hyihye mala'n mò m gbeli nun'n mìn t̀v ebele biekun an, anin ò kele ke n di s̀vanlan mò yí nyin nzo man mala nìn ò. ¹⁹ Afì mala sò nìn a man m'an nyan ewue, ò man mala'n le man tunmin wò mín sò kón. Nan se n ne ngvan mìn sò Nyanmian an, ò fi Zozi Kilisi mò mìn de yí mìn di'n. ²⁰ Ò sanlin ke, mín non Kilisi b'a b̀bò yé kòlòwa nun asò. Se n ne ngvan an, ò fi man mín. Ò fi Kilisi m'ò wò mín nun'n. Asiè nun asò ewa mò n di'n, sian diè mìn tanlan wò dedi'n mò n ne yí wò Nyanmian Awa nun anun'n. Ò sanlin ke Nyanmian Awa nìn a hulo mín dede ò'a wu ò'a man m'an nyan mín ti. ²¹ Mìn nwòn anwunnvòe'n mò Nyanmian a nwun mín'n, mìn mmu man yí junman nvule. Afì, se be di mala nìn asò be kaci sesefòe wò Nyanmian anyunnun an, anin Kilisi ewue'n m'ò wuli nìn a yò mgban.

3

Mala'n non dedi'n ti man kòn

¹ O! Galasi amma ngvasiafòe. Nwan yê ò'a t̀v emò ndunndan ò? Emò s̀i yí yuein ke kòlòwa nìn asò yê be b̀bòli Zozi Kilisi ò. ² Mìn kulo ke mìn bisa emò kosuan baa kònmgba cein maan emò bua mín bie. Nyanmian Wawè'n m'ò wò emò anun'n, asò mala'n mò emò a li sò'n yê ò man emò a nyan yí anaan Ejòlekpa'n mò emò a ti b'a le b'a li'n yê ò man emò a nyan yí ò? ³ Ngèle yê emò nzì man anaan? Emò le Nyanmian Wawè'n yê emò a bò yí b̀v. Sian diè, emò kulo ke be gua yí b̀v wò anwonnaan nun ò? ⁴ Asò emò a fè mgban ò? Atin non man ebele ke ò yó sò. ⁵ Nyanmian a fa yí Wawè'n ò'a man emò. Ò yò asinbenwòn ninngè

emọ afian. Asu mala'n mọ emọ di su nun ati yê ọ yọ sọ anaan Ejọlekpa'n mọ emọ a ti b'a le b'a li nun ati ọ?

⁶ E 'nwun ejọle mọ b'a hele wọ Abalahamun anwun'n: *Abalahamun leli Nyanmian lili. Nyanmian nianlin Abalahamun dedi nun anwun ọ buli yi ke sesefove.* ⁷ Yí ti, emọ tí yí bu ke bé mọ be de Nyanmian be di'n, bé yê be ti Abalahamun amma kpa nun ọ. ⁸ Afí Ehele Ejọle'n le kele ke, bé mọ be ti man Zufu'n, Nyanmian 'nian bé dedi nun anwun ọ bu bé sesefove. Ehika ati yê Nyanmian lili mọ ọ bọli Ejọlekpa sọ'n ọ heleli Abalahamun ke: *Min 'sin wó su min yeyila asie nun asu menian'n-mọ kwalaaatin.* ⁹ Kemọ Abalahamun leli Nyanmian lili, mọ Nyanmian 'yeyilalı yí'n, ọ man bé kwalaa mọ be de Nyanmian be di'n, Nyanmian yeyila bé ke ọ yeyilalı Abalahamun'n.

¹⁰ Nan bé mọ be susu bé ti be gua mala nun asu'n, munnzue yê b'a fa ọ. Afí b'a hele wọ Ehele Ejọle nun anun ke: *Yí kwalaa mọ b'a hele m'ọ wọ mala kalata nun anun'n, wó svanlan mọ a nni man su kpa bọkọd'n, munnzue hán wó.* ¹¹ Se emọ fa bé nyan be tu a, emọ nwun yí yuein ke, Nyanmian anyunnun, svanlan ngwala man ke ọ di mala nun asu ọ kaci sesefove ọ. Ọ sanlin ke Ehele Ejọle'n le kele ke: *Svanlan mọ yi dedi nun ati Nyanmian bu yi sesefove'n, svanlan sọ'n 'nyan ngvan.* ¹² Mala'n nun dedi'n ti man kọn. Nan Ehele Ejọle'n le kele ke: *Svanlan m'ọ kọ li mala nun asu'n, mala'n maan ọ 'nyan ngvan.* ¹³ Nan mala nun asu munnzue'n m'ọ di ke ọ kan yé'n, Kilisi a fa munnzue sọ'n ọ'a le yé ti. Ehele Ejọle le kele ke: *Munnzue hán svanlan biala mọ be kọ hun yi be kọ minnda yi baka su'n.* ¹⁴ Ejọle sọ nun a kpın su. Ọ sanlin ke, Zozi Kilisi dunman nun, Nyanmian nyila nun a han bé mọ be ti man Zufu'n ke ọ falı bọli Abalahamun anọhuba'n. Yí ti, dedi'n y'ọ man ye nyan Wawe Nwanzan-nwanzan'n mọ Nyanmian a fa a bọ yé anọhuba nun ọ.

¹⁵ Anianman-mọ, ọ ti eyuadi nun anun ewa nvanduhun. Nvanduhun sọ'n y'ọ le ke, se svanlan kún kele ajá kalata ke ọ se fata'n sie ebele a, svanlan fíi le man atin ọ mgbọ man ejọle sọ'n, ese ọ le man atin ọ ndu man ejọle sọ nun asu. ¹⁶ Ke ejọle'n ti yí nun anin. Nyanmian bọli Abalahamun nun yí busu svanlan nun anọhuba. Ehele Ejọle'n ngan man ke: "Abalahamun nun yí busu menian'n-mọ" ke like mọ be sunlin ọ. Nan yí nwan: "E nun wó busu svanlan." Ebele nun anun, ye nwun yí ke, yí busu svanlan sọ'n y'ọ le Kilisi. ¹⁷ Mọ mun kan'n y'ọ le ke Nyanmian nun Abalahamun be yọli nyihye be sieli. Ọ sanlin ke ọ bọli Abalahamun anọhuba yí nzin afọve eya nnan abulasan kwalaa nán ọ'a fa mala'n ọ'a man Moyizu. Mala'n ngwala man ke ọ kpọ ejọle sọ'n ọ man anọhuba'n mọ Nyanmian bọli'n ka. ¹⁸ Afí ajá'n mọ Nyanmian sie'n, se mala'n y'ọ man be nyan yí a, anin anọhuba ejọle nnun man nun kún. Nan kọsu, anọhuba'n mọ Nyanmian bọli Abalahamun'n, yí ti y'ọ man ọ nwunlin yí nwun anwunnvoe ọ.

¹⁹ Se ejọle'n ti sua a, anin nzuke ati yê Nyanmian falı mala'n manlin bé ọ? Nyanmian falı mala'n manlin bé maan be nwun yí ke menian'n-mọ nyọlie'n nzọ man yí nyin. Mala sọ'n lalı ebele dede ọ juli Abalahamun abusu svanlan'n, mọ yí ti yê Nyanmian bọli yí anọhuba nun ewale temun. Nyanmian svanlin yí mmọfove'n-mọ maan be nun mala'n walı, ọ nanndi svanlan kún m'ọ di asafian nun asu. ²⁰ Svanlan'n m'ọ di asafian'n, nán svanlan kúnmgba ati ejọle y'ọ di ọ, nan anọhuba'n mọ Nyanmian bọli'n, yí muonun y'ọ lili nun ejọle nun ọ.

²¹ Asu, like mọ Nyanmian kọ bọ anọhuba ke ọ 'yọ'n, mala'n kwalaa ke ọ totua yí atin ọ? Ceece! Ọ sanlin ke, se mala kún wọ ebele m'ọ man svanlan nyan ngvan an, ahan mala'n kwalaa ke ọ man svanlan kaci sesefove wọ Nyanmian anyunnun. ²² Nan Ehele Ejọle'n le kele ke ete nun a fa yí sa a tu yé kwalaa yé su. Ọ man bé mọ be le dedi'n, bé dedi'n mọ be le yí wọ Zozi Kilisi anun'n dunman nun, be nyan anọhuba'n mọ Nyanmian bọli nun anun like.

²³ Asannan nán dedi'n temɔn a ju sɔ'n, anɔn ye wɔ mala nun asa abɔ. Anɔn ye le nwɔndɛ dedi'n m'ɔ di ke be yi be kele'n ²⁴ Ɔ man mala'n ti ke sɔanlan m'ɔ le di ye taataa fa ye wula Kilisi asa nun, nán dedi'n mɔ ye le yi nun a man y'a kaci sesefɔe wɔ Nyanmian anyunnun. ²⁵ Enɛ mɔ ye wɔ dedi mele nun anɔn'n, ye nnɔn man mala nun asa abɔ kɔn. ²⁶ Afi, emɔ nnɔn Zozi Kilisi b'a yɔ kɔn, emɔ dedi nun ati, emɔ a kaci Nyanmian amma. ²⁷ Emɔ kwalaaatin mɔ b'a sɔnɔn emɔ, mɔ emɔ nnɔn Kilisi b'a yɔ kɔn'n, emɔ asitanlan nun a yɔ ke Kilisi diɛ nun ala. ²⁸ Yí ti, kikaala diɛ, Zufɔ o, m'ɔ ti man Zufɔ o, kanga o, m'ɔ ti man kanga o, belenzua o, balasua o, mgbaci mgbaciɛ nnɔn man bé afian kɔn. Ɔ sanlɔn ke emɔ nnɔn Zozi Kilisi a yɔ kɔn. ²⁹ Sɛ emɔ ti Kilisi diɛ a, anɔn emɔ ti Abalahamɔn amma. Like mɔ Nyanmian falɔ bɔli Abalahamɔn anɔhɔba'n, ɔ ti emɔ diɛ.

4

¹ E 'nwun ejɔle mɔ mun kulo ke mun kan mun kele emɔ'n. Baa'n mɔ yí sɔ wu a, yí ye ɔ di yí ajâ'n, kannze ninngɛ'n-mɔ kwalaa ti yí diɛ bɔbɔ, nan sɛ ɔ te ti batɔnman an, anɔn ɔ ti ke kanga. ² Ɔ sanlɔn ke, mele mɔ ɔ te ti batɔnman'n, menian sie yí, esɛ be nian yí ninngɛ'n-mɔ asɔ dede ɔ kɔ ju cian mɔ yí sɔ helesi'n. ³ Yé kɔsɔ ye, mele mɔ anɔn ye te ti ke mmatɔnman'n, anɔn ye ti eyuadi nun anɔn mala'n-mɔ nganga. ⁴ Nan mɔ temɔn'n juli'n, Nyanmian sɔanlɔn yí Wa'n. Baa sɔ'n, balasua kɔn y'ɔ wɔlɔ yí ɔ. Be 'wɔ yí a, anɔn Zufɔ'n-mɔ mala'n wɔ ebele. ⁵ Nyanmian kɔ sɔan yí ke ɔ bála a le bé mɔ be ti mala'n nganga'n maan ye káci Nyanmian amma. ⁶ Like m'ɔ kele ke emɔ ti Nyanmian amma'n y'ɔ le yí Wa'n Wawe'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a wula ye nun'n. Wawe sɔ'n le tian kan ke: "Aba!" Yí bɔ y'ɔ le ke Baba. ⁷ Yí ti, anianman, e ti man kanga kɔn. Nan e ti Nyanmian awa. Kemɔ e ti yí wa'n, like kwalaa mɔ Nyanmian 'fa man yí mma'n-mɔ'n, e 'nyan bie.

Pɔlɔ le di Galasi asɔnɔn mma'n-mɔ anwɔn yale

⁸ Daba mɔ anɔn emɔ nzɛ man Nyanmian'n, emɔ ti mmɔsɔn'n-mɔ mɔ be ti man Nyanmian'n nganga. ⁹ Nan sian diɛ mɔ emɔ sɔ Nyanmian, mɔ esɛ bɔbɔ Nyanmian sɔ emɔ'n, ɔ yɔ sɛ mɔ emɔ le kaci bé nyɔn ninngɛ mgban-mgban sɔ'n-mɔ anwɔn elɔ biekun ɔ? Ɔ yɔ sɛ mɔ emɔ kulo ke be kaci bé nganga biekun ɔ? ¹⁰ Emɔ le be anaân cian, sala'n m'ɔ bɔ yí bɔ fi'n ɔ nnɔn afɔe anwan feti'n-mɔ elie'n ti emɔ cunnɔn kpa. ¹¹ Mɔn di emɔ anwɔn yale, junman'n mɔ m'an li yí emɔ afian elɔ nun a yɔ mgban.

¹² Anianman-mɔ, mɔn 'sɛle emɔ ke be káci ke mɔn. N di man Zufɔ'n-mɔ mala'n kanga kɔn. Yí ti, emɔ kɔsɔ, nán be kaci Zufɔ'n-mɔ mala'n nganga. Afi mele mɔ m malɔ emɔ anwɔn elɔ'n, n gacɔli ke emɔ mɔ be ti man Zufɔ'n, emɔ anɔn bie fí yɔli man mɔn etɛ. ¹³ Nan emɔ ati káci ke, mele mɔ mɔn 'di mɔa mɔn bɔ Ejɔlekpa'n mɔn kele emɔ'n, anɔn ewue le kun mɔn. ¹⁴ Ewue sɔ'n, anɔn emɔ ngwala man yí nian. Nan kɔsɔ, emɔ a mmu man mɔn sɔanlan mgban, esɛ emɔ a ndɔtɔ man mɔn nyunnun ngesɛle. Emɔ a sɔ mɔn nun ke nyanmiansɔ bɔfɔe ye ɔ'a a tɔ emɔ ɔ. Emɔ a sɔ mɔn nun ke Zozi Kilisi muonun ye ɔ'a a tɔ emɔ ɔ. ¹⁵ Temɔn sɔ'n, emɔ lili fe kpa. Afi mɔn di emɔ anwɔn adanzɛ ke sɛ ɔ ti mɔ be kwalaa anyian fɔfɔle fa sie ebele a, ahan emɔ falɔ bé nyɔn diɛ'n be sieli mɔn diɛ nun abɔsɔ. Afi ɔ yɔ sɛ mɔ be nnwun man emɔ fe elie sɔ'n kɔn ɔ? ¹⁶ Ananhɔle ejɔle'n mɔ mɔn kan mɔn kele emɔ'n, asɔ yí ti y'ɔ man m'an kaci emɔ kpɔfɔe ɔ?

¹⁷ Emɔ nwún yí ke menian sɔ'n-mɔ le bɔ mɔndɔnɔn kpa maan emɔ kaci be si bé sɔ, nan kɔsɔ ajɔnɔn sɔ'n mɔ b'a fa'n ti man kpa. Mɔ be le kpɔndɛ'n y'ɔ le ke, emɔ káci bé nzin be sí mɔn nán emɔ fá bé nwɔn bɔ bé kpa. ¹⁸ Ɔ ti kpa ke emɔ fá bé nwɔn be bɔ bé mɔ be kele emɔ atɔn kpa'n. Nan atɔn'n mɔ n geleli emɔ mele mɔ m malɔ emɔ elɔ'n, sɛ bɔbɔ n nnɔn man emɔ anwɔn elɔ a, emɔ nánndi atɔn sɔ nun asɔ be hɔ bé nyunnun. ¹⁹ Mɔn mma-mɔ, mɔn di emɔ anwɔn yale biekun. Emɔ

anwɔn yalɛ'n mɔ mun di'n, ɔ nɔn balasua mɔ yɪ kɔ a han yɪ'n diɛ ti kɔn. Mun 'bɔ ɛmɔ anwɔn mɔndɔnlɪn dede ɛmɔ nanndɪ Kilisi atɪn diɛ nɪn asɔ. ²⁰ ɔ 'ka mɪn ngɔnmɪn an, ahan n wɔ ɛmɔ anwɔn ɛbele nán m'an nwun ke mɪn 'kpɪn mɪn juɔ bɛtɛɛ sɔ mɪn kele ɛmɔ'n. ɔ sanlɪn ke mɪn di ɛmɔ anwɔn yalɛ kpa!

Agaa nɔn Sala

²¹ ɛmɔ mɔ be kulo ke be di mala nɪn asɔ'n, ɛjɔlɛ'n m'ɔ wɔ mala nɪn anɪn'n, asɔ ɛmɔ tɪlɪ man ɔ? ²² Mala'n le kele ke *Abalahamɔn wɔlɪ mma mmelenzua nnyuan. Nunhan kɔn anɪn'n ti kanga, be fele yɪ Agaa yɛ nunhan kɔn kɔsɔ anɪn diɛ'n ti man kanga, be fele yɪ Sala. ²³ Kanga balasua nɪn awa diɛ'n, ɔ wɔlɪ yɪ ke mmalasua'n-mɔ kɔvalaa wɔ bɛ mma'n-mɔ'n. Nan balasua'n m'ɔ ti man kanga nɪn awa diɛ'n, Nyanmɪan falɪ bɔlɪ Abalahamɔn anɔhɔba.

²⁴ ɛjɔlɛ sɔ'n, yɛ kɔvala ke yɛ fa yɛ tɔ like kɔn anwɔn. Like sɔ'n y'ɔ le ke mmalasua nnyuan sɔ'n-mɔ ti ke nyɪhyɛ nnyuan'n mɔ Nyanmɪan nɔn menian'n-mɔ hyɪhyɛlɪ'n. Nyɪhyɛ'n mɔ Nyanmɪan nɔn menian'n-mɔ hyɪhyɛlɪ yɪ *Sinayi bɔka nɪn asɔ'n, kanga balasua'n mɔ be fele yɪ Agaa'n, yɪ anɪn. Yɪ mma diɛ m'ɔ wɔ bɛ'n ti nganga mma. ²⁵ Yɪ ti, Sinayi bɔka'n m'ɔ wɔ Alabi mán nɪn anɪn ɛlɔ'n, yɛ ɔ ti ke Agaa nɪn ɔ. Agaa sɔ'n, ɛsɛ ɔ ti ke ɛnɛ Zoluzalɛmɔn kulo'n. ɔ nɔn yɪ mma'n-mɔ be ti nganga. ²⁶ Nan nyanmɪansɔ Zoluzalɛmɔn kulo diɛ'n, ɔ ti man kanga. Yɛ nɪn diɛ nɪn anɪn. ²⁷ Afɪ ɛhele ɛjɔlɛ'n le kele ke:

*Wɔ mɔ ɛ ti mɔta mɔ ɛ nɔvɔ man baa'n,
di yɪ nɔvɔn fɛ!*

*Wɔ mɔ ɛ nɔvɔnlin man awɔle yalɛ,
bɔ e se ye! ɔ sanlɪn ke,
balasua'n mɔ yɪ hun a nian man yɪ bɔsɔ'n,
yɪ mma'n-mɔ b'a sɔn tala nunhan'n
m'ɔ ti ajaa nɪn abɔ diɛ'n-mɔ.*

²⁸ Nan anianman-mɔ, ɛmɔ diɛ, anɔhɔba'n mɔ Nyanmɪan bɔlɪ'n, nɪn mma y'ɔ le ɛmɔ ke Izaki. ²⁹ Daba, baa'n mɔ be wɔlɪ yɪ ke mmatɔnman nga'n-mɔ'n, ɔ helelɪ baa'n mɔ be wɔlɪ yɪ Wawɛ Nwannzan-nwannzan tunmin nɪn anɪn ahɔlɔwa. ɛnɛ anɪn kɔsɔ, ke ɛjɔlɛ'n ti yɪ nɪn anɪn. ³⁰ Nan ɛhele ɛjɔlɛ'n nwan nzɛ? Yɪ nwan: “Fɔan kanga balasua sɔ'n nɔn yɪ wa belenzua'n, ɔ sanlɪn ke kanga baa'n le man atɪn ɔ nni man yɪ sɪ ajâ. Nan nunhan'n mɔ yɪ nɪn ti man kanga'n y'ɔ di ajâ ɔ.” ³¹ Yɪ ti, anianman-mɔ, yɛ ti man kanga balasua nɪn amma, nan nunhan'n m'ɔ ti man kanga'n, yɪ mma y'ɔ le yɛ.

5

Fanwɔndi'n

¹ ɛhɪ, fanwɔndi'n dunman nɪn y'ɔ man Kilisi a a le yɛ ti ɔ. Yɪ ti, ɛmɔ jɪnlan bɛ ja nɪn kpunndiɪn kpa, nán be man sɔvanlan fɪfɪ fa ɛmɔ kaci yɪ nganga kɔn. ² ɛmɔ tíɛ, mɪn Pɔlɔ, mɪn kan mɪn kele ɛmɔ ke, sɛ ɛmɔ man be kpɛ ɛmɔ mmian nɪn an, anɪn Kilisi ti mgban man ɛmɔ. ³ ɛsɛ mɪn kan mɪn funlan nɪn ke, sɔvanlan biala m'ɔ kulo ke ɔ kpɛ yɪ mmian nɪn'n, anɪn ɔ lí mala'n kɔvalaatin asɔ. ⁴ ɛmɔ mɔ ɛmɔ kulo ke be di mala nɪn asɔ maan Nyanmɪan bu ɛmɔ sɛsɛfɔɛ'n, ɛmɔ nɔn Kilisi afian a ti. ɛmɔ a tɔ a fɔn Nyanmɪan anwunnɔvɔe'n. ⁵ Nan yɛ diɛ, dedi'n mɔ Nyanmɪan Wawɛ'n man'n, nɪn yɛ yɛ le kpɔnndɛ anyɪndasɔɛ'n nɔn sɛsɛ ɛyɔlɛ'n wɔ Nyanmɪan anyunnɔn ɔ. ⁶ Afɪ sɛ sɔvanlan fa yɪ nɔvɔn man Zozi Kilisi a, b'a kpɛ yɪ mmian nɪn ɔ, be kpɛlɪ man yɪ mmian nɪn ɔ, like m'ɔ ti cɪnnjɪn'n y'ɔ le dedi'n m'ɔ man yɛ kulo yɛ nɔvɔn'n.

⁷ Ngɛlɛmɔ nɪn, ɛmɔ bɔlɪ yɪ bɔ kanlanman. Nan nwan yɛ ɔ'a totua ɛmɔ ke nán be nanndɪ ananhɔle atɪn nɪn asɔ kɔn ɔ? ⁸ Atɪn'n mɔ atɔfɔɛ'n-mɔ a hele ɛmɔ ke be sɪn sɔ'n, ɔ fɪ man Nyanmɪan m'ɔ ɔ'a fele ɛmɔ yɪ nɔvɔn'n. ⁹ Afɪ falɪ ayile kaan

soa, o man fali'n kwalaa tu. ¹⁰ Nan kusɔ, mun de mun di ke ye Min dunman nun, emɔ ngɔ nyan man ajɔnlɔn ngacile. Nan sɔanlan'n m'ɔ le tan emɔ anyɔnsɔ'n, ke o kpɔn ti yɔ'n biala, Nyanman 'tua yɔ kale.

¹¹ Anianman-mɔ, m'ɔ tu de mɔn'n, se o ti ananhɔle ke mmian nun ekpe ejɔle ye mun bɔ mun kele menian'n-mɔ a, anɔn o yɔ se mɔ afi menian'n-mɔ te kele mɔn ahɔlɔwa o? Se mmian nun ekpe ejɔle ye mun bɔ mun kele menian'n-mɔ a, ahan Kilisi ewue'n m'ɔ wuli kulɔwa nun asɔ'n njiji man sɔanlan fii. ¹² Bɛ mɔ be le tan emɔ anyɔnsɔ'n, mɔ mmian nun ekpe y'ɔ cian bɛ'n, be sá bɛ nwɔn e!

¹³ Anianman-mɔ, fanwɔndi nun ati ye Nyanman a fele emɔ o. Yɔ ti, nán be fa fanwɔndi sɔ'n be bu atɔn ngacile bie asɔ be yɔ mɔ anwɔnnaan'n kulo o. Nan emɔ hulo bɛ nwɔn be súsɔ bɛ nwɔn nun. ¹⁴ O sanlɔn ke, mala'n kwalaaatin wɔ ejɔle kpɔle ehi anun: “Kulo wɔ manngɔn ke wɔ bɔbɔ muonun wɔ nwɔn.” ¹⁵ Nan se emɔ yɔ ke ebolo naan be kika kika bɛ nwɔn, ese emɔ ci bɛ nwɔn be di a, anɔn emɔ nían be nwɔn kpa nán emɔ a nyue man emɔ abusɔ bɔ.

Wawe Nwanzan-nwanzan'n nɔn ete anwɔnnaan'n

¹⁶ E 'nwun ejɔle mɔ mun kan mun kele emɔ'n: Emɔ yɔ like mɔ Wawe Nwanzan-nwanzan'n kulo'n nán be yáci ete anwɔnnaan'n di'e'n. ¹⁷ O sanlɔn ke, like mɔ ete anwɔnnaan'n kulo'n, Wawe Nwanzan-nwanzan'n ngulo man. Like kusɔ mɔ Wawe Nwanzan-nwanzan'n kulo'n, ete anwɔnnaan'n ngulo man. Bɛ munnyuan be nzɔn man etin kɔn asɔ. Yɔ ti y'ɔ man emɔ ngɔala man like mɔ emɔ kulo'n yɔ o. ¹⁸ Afi se emɔ yɔ like mɔ Wawe Nwanzan-nwanzan'n kulo a, mala'n le man tunmin emɔ sɔ.

¹⁹ Ninng'e'n mɔ ete anwɔnnaan'n kulo'n, o nvia man. Ninng'e sɔ'n y'ɔ le basa basa ejɔle, satilifɔe eyɔle, mgban-mgban eyɔle, ²⁰ amɔan esɔ, jiliwa eyie, anvɔle etua, butule elie, bɛ nwɔn ekpɔ, eya efe, ejujue, bɛ nwɔn nun ebubue, ato eku ehyie ²¹ mân nun anun ninng'e anyɔnbɔlɔ, kɔnɔnmɔnnzan, alie mɔ be di dede o fu bɛ ebue sɔ o nɔn yɔ nzin ninng'e ete ete mmiekun-mɔ ke ehika. Ejɔle'n mɔ n nili mɔa n ganlɔn n geleli emɔ'n, mun kan mɔn funlan nun ke, bɛ mɔ be bɔ abalabɔ sɔ'n-mɔ'n, be nnyan man asitanlan Nyanman Belemgbin Mân nun anun elo.

²² Nan Wawe Nwanzan-nwanzan'n baa di'e m'ɔ su'n y'ɔ le ehulo, fe elie, abacicie, abutale esie, ahunnunye eyɔle, kpa eyɔle, ananhɔle elie ²³ betee eyɔle, bɛ nwɔn ye esie. Mala'n ngan man like mɔ Wawe Nwanzan-nwanzan'n kulo nun anwɔn ejɔle ete. ²⁴ O sanlɔn ke bɛ mɔ be ti Zozi Kilisi di'e'n, ninng'e mgban mgban'n-mɔ mɔ ete anwɔnnaan'n kulo'n, b'a yaci yɔ kwalaa b'a gua. O ti ke b'a bɔbɔ ninng'e sɔ'n-mɔ kulɔwa'n mɔ Zozi Kilisi wuli sɔ nun asɔ. ²⁵ Wawe Nwanzan-nwanzan'n y'ɔ man y'a nyan ngɔan o. Yɔ ti, ye yáci yɔ maan o tɔnnge ye atɔn. ²⁶ Nán be man ye tu ye nwɔn, nán man ye kan ye nwɔn eya, ese nán man ye nyɔn bɔlɔ ye nwɔn.

6

Be mán ye bɔka bɔka ye nwɔn

¹ Ehi, anianman-mɔ, se sɔanlan kɔn tɔ ete nun anun nán emɔ nwun yɔ a, emɔ mɔ Wawe Nwanzan-nwanzan'n wɔ bɛ nun'n, emɔ fá ahɔnlɔn betee be síe yɔ atɔn kpa nun asɔ. Wɔ mɔ e le bɔka yɔ'n, síe wɔ nwɔn ye nán a ndɔ man ete nun anun. ² Emɔ bɔka bɔka bɛ nwɔn wɔ bɛ emian'n-mɔ anun. Se emɔ yɔ yɔ sɔ a, anɔn emɔ le di Kilisi mala nun asɔ. ³ Se sɔanlan kɔn bu yɔ nwɔn kpa tala yɔ manngɔn-mɔ, nan kusɔ o ti man like fii a, anɔn o le laka laka yɔ nwɔn. ⁴ Sɔanlan kɔn biala sɔ yɔ muonun yɔ enanndie'n o nían. Se o ti m'ɔ di yɔ nwɔn fe a, anɔn yɔ ngɔnmɔn o lí yɔ nwɔn fe, nán man o fa tu yɔ manngɔn'n-mɔ di'e nun anwɔn. ⁵ O sanlɔn ke sɔanlan kɔn biala 'ba bu yɔ muonun yɔ enanndie nun anwɔn akpɔnndan o kele Nyanman.

⁶ Svanlan mɔ be le kele yí Ejòlekpa'n, ɔ di ke ɔ fa yí ninng'e'n m'ɔ le yí'n bie man svanlan'n m'ɔ le kele yí'n. ⁷ Nán be laka laka bé nwɔn, be ngɔlɔ man Nyanmian anwɔn. Like mɔ svanlan kɔ lua'n, like sɔ'n yê ɔ 'tɪ ɔ. ⁸ Se ɔ dua like mɔ ete anwɔnnaan'n kulo a, like m'ɔ kpɔlɔ'n yê ɔ 'tɪ ɔ. Nan se ɔ dua like mɔ Wawe Nwanzan-nwanzan'n kulo a, Wawe'n 'man ɔ nyan nyanmiansɔ ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ'n. ⁹ Ye yó ye'n ye hó yé nyunnun, nán be man yé nwɔn bubu yé. ɔ sanlɪn ke cɪan bie dede ye 'nyan nun like. ¹⁰ Ehika ati, tɛmɔn biala mɔ atɪn wɔ nun'n, ye yó menian'n-mɔ kwalaa ye. Nan menian m'ɔ di ke ye yɔ bé ye kpa'n y'ɔ le Zozi Kilisi menian'n-mɔ.

Afutu non ngalɛ

¹¹ Sian diɛ, mín muonun mín sa yê mɪn fa mɪn kele emɔ ɔ. Emɔ sɪ mín ehɛɛ'n nzɔɛ. ɔ sanlɪn ke mɪn kele mgbili mgbili kpa.

¹² Bé mɔ be kulo ke mân'n nwun bé'n, bé yê be le tinndin emɔ ke emɔ kpé bé mmian nun nɪn ɔ. Be le yɔ sɔ, afɪ be ngulo man ke be kele bé ahɔlɔwa wɔ Kilisi kɔlɔwa'n dunman nun. ¹³ Bé muonun mɔ b'a kpɛ bé mmian nun'n, be nni man mala nɪn asɔ. Nan be kulo ke emɔ kpɛ bé mmian nun maan be fa emɔ be tu bé nɔan nun. ¹⁴ Nan mín diɛ, yé Mɪn Zozi Kilisi kɔlɔwa nɪn ala yê mɪn fa mɪn tu mín nɔan nun. ɔ sanlɪn ke Kilisi kɔlɔwa'n dunman nun, ete mân'n nwun mín ke b'a bubɔ mín kɔlɔwa sɔ. Mín kɔsɔ mín, mɪn nwun ete mân'n ke b'a bubɔ yí kɔlɔwa sɔ. Yí bu y'ɔ le ke mɪn non ete mân'n yé afian a ti. ¹⁵ Se b'a kpɛ svanlan kɔn mmian nun o, se be kpɛlɪ man yí mmian nun o, nán ehɪ yê ɔ ti cɪnnjɪn ɔ. Nan m'ɔ cɪan'n y'ɔ le ke ye káci abɔdiɛ fɔfɔɛ. ¹⁶ Nyanmian yíla bé mɔ be 'nanndɪ atɪn sɔ'n mɔ m'an hele nɪn asɔ'n, be non Nyanmian Izalayɛ amma kpa'n-mɔ. ɔ nwún bé nwɔn anwunnvoe ɔ mán bé tánlan albacɪcɪɛ nun.

¹⁷ ɔ fi ene m'ɔ kɔ'n, svanlan fíí n'ɔ wula mín akpue. ɔ sanlɪn ke mín nwɔn kafɔan'n-mɔ kele ke n di Zozi akɔa.

¹⁸ Anianman-mɔ, yé Mɪn Zozi Kilisi nwún emɔ anwɔn anwunnvoe. Amin!

PƆLU KALATA'N M'Ɔ HELELI NWANLIN EFEZI ASƆNIN MMA'N-MƆ'N

M'Ɔ wƔ nun'n

Tɛmɔn mƔ PƆlu 'kele kalata sƔ'n, anun Ɔ la fiadi. Anun Efɛzi y'Ɔ ti Azi mƔn nun anun kulo kpili nun Ɔ. MƔn sƔ'n, ɛnɛ bɛ fele yí Tuluki. PƆlu yê Ɔ bɔli ɛbele asƆnɔn nun abu Ɔ. Ɔ lili afɔe nsan ɛbele Ɔ sesielɔ asƆnɔn'n. AsƆnɔn'n kɔ tele dede Ɔ kɔ ju kulo bu nga'n mƔ bɛ wƔ ɛbele etin nun asu'n kwalaaatin. Ɔ ti ananhɔle ke Efɛzi dunman yê Ɔ fite Ɔ. Kusɔ kalata nun ɛhele mƔ PƆlu a hele'n, Ɔ ti etin sƔ nun asu asƆnɔn'n-mƔ kwalaaatin bɛ kalata. Yí ti yê PƆlu mmɔbɔ man menian dɔn dunman yí kalata sƔ nun anun Ɔ.

Kalata sƔ'n, yɛ kwalaa ke yɛ ce nun mgbili nnyuan. MƔ li mɔa'n (yí ti 1-3), PƆlu le yí Nyanmian aye Ɔ da yí asɔ wƔ yí nyila'n kwalaa m'Ɔ fa man yé wƔ Kilisi dunman nun'n. Afi, bɛ mƔ bɛ de Kilisi bɛ di'n, m'Ɔ ti Zufu Ɔ, m'Ɔ ti man Zufu Ɔ, Zozi a han bɛ a bɔ nun Ɔ'a man b'a kaci Nyanmian anwɔntɛ mma. Anwɔntɛ mma sƔ'n-mƔ yê bɛ fele bɛ asƆnɔn nun Ɔ. PƆlu le sele Nyanmian ke Ɔ mƔn bɛ nyán yí Wawe Nwanzan-nwanzan'n nán b'a ti Kilisi ehulo nun abu kpa. M'Ɔ li sian'n (yí ti 4-6), PƆlu le bɔtu asƆnɔn mma'n-mƔ ke bɛ bɔ abalabɔ kpa m'Ɔ sƔ Nyanmian anyin. Kalata nun agualɛ nun (6.10-18), Ɔ le kaci asƆnɔn mma'n-mƔ ke bɛ fá Nyanmian elɔe ninngɛ'n-mƔ bɛ síe bɛ nwɔn nán b'a huala bɛ ja nun jinlan wƔ Abɔnsanmɔn naka junman'n m'Ɔ di nun anyunnun.

Ahɔn ebisa

¹ Mɔn PƆlu, mƔ Nyanmian a hulo ke n gáci Kilisi Zozi bɔfɔe'n, mɔn yê mun kele kalata ɛhɔ mun nwan ɛmɔ mƔ bɛ ti Nyanmian anwɔntɛ mma [Efɛzi kulo nun asu elɔ], mƔ bɛ de Kilisi Zozi bɛ di'n.

² Mɔn 'bisa ɛmɔ ahɔn. Yé Sɔ Nyanmian Kpili nɔn yé Mɔn Zozi Kilisi nwún ɛmɔ anwɔn anwunnvoe ɛse bɛ cíci ɛmɔ alɔa.

Nyanmian nyila'n-mƔ

³ Ye yí Nyanmian Kpili m'Ɔ ti yé Mɔn Zozi Kilisi Asɔ nun aye. Ɔ sanlɔn ke kemɔ ye nɔn Kilisi a yɔ sɔanlan munmuan kɔn'n, Nyanmian a fa yí nyila'n kwalaa m'Ɔ le yí anwunno elɔ'n Ɔ'a man yé. ⁴ Ɔ nanndɔ Kilisi sɔ, Nyanmian lili mɔa kpalɔ yé sielɔ kwalaaaka nán Ɔ'a bɔ mƔn'n. Afi Ɔ kulo ke yé ɛnanndɛ'n yɔ nwanzan-nwanzan wƔ yí nyunnun nán Ɔ'a nyan man yé nwɔn ɛjɔle ɛte Ɔ'a ngan man. Ehulo mƔ Nyanmian kulo yé nun ati, ⁵ Ɔ lili mɔa Ɔ hyihyeli sielɔ ke Ɔ 'fa yé kaci yí mma wƔ Zozi Kilisi dunman nun. Ɔ yɔli yí sɔ, Ɔ sanlɔn ke Ɔ yɔ yí ɛnyinmɔn. ⁶ Afi, Ɔ kulo ke yé mƔ ye ti yí mma'n, ye yí yí aye, ye wula yí anunminnyanmɔn Ɔ fi yí ye kpili'n mƔ Ɔ'a yɔ yé nun anwɔn wƔ yí ehulo Baa'n dunman nun. ⁷ Kilisi ewue'n m'Ɔ wuli gualɔ yí moja nun asɔ nun a tua yé ti kale'n. Nyanmian ye kpili ɛhɔ mƔ Ɔ'a man yé'n, Ɔ'a man y'a nyan ɛte face. ⁸ Ye sƔ'n mƔ Ɔ'a yɔ ye'n ti kpili sɔnman. Ɔ man yé ngele nɔn ajɔnlɔn. ⁹ Ɔ nanndɔ Kilisi asu, nvialɛ nun ɛhyihye'n m'Ɔ ti yí kunnun sɔ like, m'Ɔ sesielɔ yí daba'n, Ɔ'a yí Ɔ'a hele yé. ¹⁰ ɛhyihye sƔ'n mƔ Nyanmian 'ba gua yí bu mƔn nun ayuelɛ nun'n y'Ɔ le ke Ɔ 'ba han anwunno elɔ nɔn asɛ nun asu ewa ninngɛ'n kwalaaatin bɔ nun Ɔ fa bɛ wula Kilisi m'Ɔ ti kpain nun asa nun.

¹¹ Ye nɔn Kilisi y'a yɔ sɔanlan munmuan kɔn. Y'a kaci Nyanmian menian. Ɔ sanlɔn ke Nyanmian kpalɔ yé sielɔ daba daba Ɔ fi yí ɛhyihye nun anwɔn. Afi, Ɔ'a hulo Ɔ'a yɔ yí sɔ, ¹² nán yé mƔ y'a li mɔa y'a fa yé lɔa'n y'a wula Nguandefɔe nun anun'n, ye yí Nyanmian aye, ye wula yí anunminnyanmɔn. ¹³ ɛmɔ kusɔ,

mele mọ emọ tili ananhọle ejọle'n, Ejọlekpa'n m'ọ man emọ ngvan'n, emọ a le Kilisi a li. Ehika ati, Nyanmian a fa yí Wawε nwannzan-nwannzan'n m'ọ falí bọli anọhoba'n ọ'a wula emọ nun. Ọ kele ke emọ ti yí diε. ¹⁴ Wawε Nwannzan-nwannzan sọ'n di ajinlanmun ke ye ti Nyanmian afilie nún anun menian. Ye le nwónndε ke ọ lé yé ti bọkọọ maan ye yó yí diε dahuu nán y'a yí yí ayε y'a wula yí anunminnyanmọn.

Pọlv ebvtvε'n

¹⁵ Ehika ati, sian mọ mín kọsọ m'an ti ke emọ a fa bé dedi'n b'a wula yé Mún Zozi anun, εse emọ kulo bé kwalaa mọ be ti Nyanmian anwontie menian'n, ¹⁶ mún da Nyanmian así cian biala wọ emọ dunman nun. Mín ti kací emọ mín mmọtvε'n-mọ anun ¹⁷ mún sele yé Mún Zozi Kilisi Nyanmian'n, m'ọ ti Siε'n m'ọ le anunminnyanmọn'n ke ọ mán emọ nwún ngele kpa, ọ yí yí nwón yuein ọ héle emọ maan emọ sí yí kpa bọkọọ. ¹⁸ Ọ mán yí kanlannie'n tá emọ ajọnlún nún anun yuein nán emọ a ti anyindasvε'n mọ yí ti yê ọ feleli emọ nun abv. Ọ mán emọ ti yí bv ke ninngε mgbakpa'n mọ ọ'a fa ọ'a sie yí anwontie menian'n-mọ'n ti anunminnyanmọn like m'ọ ti man nzemunde. ¹⁹ Ọ mán emọ tí yí bv ke yí tunmin'n ti kpili sọnman man yé mọ ye de Kilisi ye di'n. Tunmin sọ'n, yí yê ọ yili heleli anwónsεle sv ²⁰ ọ manlún Ngbandefvε'n fi ewue nún anun tinngeli ọ. Ọ'a fa yí ọ'a sie yí anunminnyanmọn lika yí sa fama sv anwunno εlọ mán diε nún anun. ²¹ Ebele, Kilisi y'ọ sie nyanmiansv mmọfvε mgbain nún ngangan'n-mọ kwalaaatin ọ. Bé mọ be di kpain ọ, tunminfvε ọ, kwalafvε ọ, bé mọ be di belemgbin ọ, yí y'ọ sie bé kwalaa ọ. Yí asasvε'n tala asasvε biala mọ be kwalaa ke be nyan yí mán ehí anun nún fufọle'n kọsọ mọ Nyanmian 'ba bọ nún anun diε'n. ²² Nyanmian Kpili a sie Kilisi kpain like biala asv. Ọ'a fa yí a man Asọnún'n. ²³ Asọnún'n ti ke yí nwónnaan yé ọ ti ke Asọnún nún ati. Ọ wọ eyuadi'n lika kwalaaatin. Yí yê ọ yí Asọnún'n kpa bọkọọ ọ.

2

Nyanmian anwunnvovε'n

¹ Ehí, emọ εtε'n-mọ ati, daba nún anun, Nyanmian nwun emọ ke menian mọ b'a wu ọ. Ọ sanlún ke emọ fúnndọnlún yí. ² Mele sọ nún anun, anún emọ εnanndie'n nún eyuadi diε'n ti kọn kpε. Abọnsanmọn m'ọ ti eyuadi nún asv kpain'n, yí yê anún emọ sv yí ọ. Kpain sọ'n yê ọ le di bé mọ bé nyún ci Nyanmian nún anun junman tẹmọn ehí mọ ye wọ nún nún ọ. ³ Daba nún anun, anún ke yé kwalaa ye ti yí nún anún. Like mọ εtε anwónnaan nún anyin bọlv yí nwón'n yê ye kpónndε ọ. Like mọ εtε anwónnaan'n nún yé ajọnlún'n kulo ke ye yó'n, like sọ'n yê ye yó ọ. Ete'n mọ b'a wv yé nún nún ati, yé ti menian mọ Nyanmian sikkpe'n ci yé ke menian bv nga'n-mọ. ⁴ Nan Nyanmian Kpili a nwun yé nwón anwunnvovε. Ọ sanlún ke ehulo'n m'ọ kulo yé'n ti kpili sọnman. ⁵ Yé mọ yé εtε'n-mọ man ye wuli'n, ọ'a man yé nún Kilisi y'a nyan ngvan. Se emọ a nyan ngvan an, ọ kele ke Nyanmian a nwun emọ anwón anwunnvovε ọ'a man emọ a nyan ngvan. ⁶ Kilisi Zozi dunman nun, Nyanmian a man yé nún Zozi fi ewue nun y'a tinngε, yé nún yí ti anwunno εlọ mán nún anun. ⁷ Nyanmian a yó yí sọ, ọ'a hele ke mele'n m'ọ le ba nún anun, yí ye nún anwón ninngε mgbakpa'n mọ ọ'a fa ọ'a sie yé mọ y'a le Kilisi Zozi y'a li'n ti man nzemunde. ⁸ Ọ sanlún ke, se emọ a nyan ngvan an, ọ kele ke Nyanmian a nwun emọ anwón anwunnvovε, ọ fi emọ dedi nún anwón. Ngvan sọ'n mọ emọ a nyan yí'n, ọ fi man emọ muonun. Nan ọ ti Nyanmian acedie. ⁹ Nán ke mọndinlún mọ emọ a bọ nún anun like ọ, nán sọanlan a fa a tu yí nwón. ¹⁰ Ọ sanlún ke Nyanmian yê ọ'a sesie yé ọ'a bọ yé ọ. Ọ'a bọ yé ke ye nún Ngbandefvε Zozi ye yó sọanlan munmuan kọn nán y'a hvala y'a yó nyọle kpa. Nyọle sọ'n-mọ, Nyanmian Kpili lili mọa sesielí manlún yé ke ye yó.

Yε n̄n̄n Kilisi a ȳo s̄vanlan munmuan k̄v̄n

¹¹ Ehi, b'a n̄w̄v̄ man εm̄o Zuf̄v̄. Zuf̄v̄'n-m̄o f̄ēl̄e εm̄o “b̄é m̄o b̄e k̄p̄el̄i man b̄é mmian nun”. B̄e f̄ēl̄e b̄é n̄w̄v̄n “b̄é m̄o b'a k̄p̄e b̄é mmian nun”, ɔ f̄i n̄z̄ol̄e'n m̄o menian'n-m̄o a ȳo a sie ȳí b̄é n̄w̄v̄nnaan n̄n̄ as̄v̄'n. ¹² Em̄o k̄ác̄i k̄e m̄ēl̄e s̄o n̄n̄ an̄un'n̄ an̄un̄ εm̄o n̄n̄i man Kilisi af̄il̄ie'n b̄ie. Izalaȳe am̄ma'n-m̄o anyunn̄n̄ an, b̄e nga man εm̄o b̄ie. Nȳih̄ȳe'n m̄o Nyanm̄ian n̄v̄n̄ Izalaȳe am̄ma'n-m̄o hȳhȳel̄i'n, an̄oh̄ub̄a'n m'ò b̄òl̄i b̄é'n, an̄un̄ εm̄o n̄n̄v̄n̄ man nun b̄ie. Em̄o gua m̄ân̄ n̄n̄ an̄un̄ m̄gb̄an, εm̄o le man anȳnd̄as̄v̄e, εs̄e εm̄o n̄z̄i man Nyanm̄ian. ¹³ Nan sian d̄īe, εm̄o n̄v̄n̄ Zozi Kilisi b'a ȳo s̄vanlan munmuan k̄v̄n. Em̄o m̄o an̄un̄ εm̄o n̄v̄n̄ Izalaȳe am̄ma'n-m̄o af̄ian̄ t̄i'n, Nḡv̄and̄ef̄v̄e Zozi moja n̄n̄ a hȳv̄un̄ εm̄o ɔ'a mantan b̄é. ¹⁴ Ɔ sanl̄n̄ k̄e Kilisi a man b̄é m̄o b̄e t̄i man Zuf̄v̄ o, b̄é m̄o b̄e t̄i man Zuf̄v̄ o, ȳé k̄val̄aa y'a n̄yan̄ an̄z̄on̄un̄j̄o, ȳe n̄v̄n̄ ȳí y'a ȳo s̄vanlan munmuan k̄v̄n. An̄un̄ Zuf̄v̄'n-m̄o n̄v̄n̄ b̄é m̄o b̄e t̄i man Zuf̄v̄'n b̄e k̄p̄o b̄é n̄w̄v̄n̄. Ek̄p̄o s̄ò'n̄ t̄i k̄e tal̄e m'ò ja menian̄ af̄ian̄. Kilisi a wu ɔ'a tu ek̄p̄ò'n̄ k̄e tal̄e m̄o b'a bubu ȳí ɔ. Ɔ'a han Zuf̄v̄'n-m̄o n̄v̄n̄ b̄é m̄o b̄e t̄i man Zuf̄v̄'n ɔ'a b̄o n̄un̄, ɔ'a man b'a ȳo fatule k̄v̄nm̄gba cein. ¹⁵ Kilisi a wu ɔ'a k̄p̄e Zuf̄v̄'n-m̄o mala'n̄ n̄v̄n̄ s̄v̄ nin̄nge'n-m̄o an̄un̄. Ɔ'a han Zuf̄v̄'n-m̄o n̄v̄n̄ b̄é m̄o b̄e t̄i man Zuf̄v̄'n ɔ'a b̄o n̄un̄. Ɔ'a man fatule n̄nyuan̄ n̄n̄ a ȳo fatule f̄v̄f̄òl̄e baa k̄v̄nm̄gba cein. Fatule f̄v̄f̄òl̄e s̄ò'n̄ n̄v̄n̄ Kilisi a ȳo s̄vanlan munmuan k̄v̄n. K̄e ɔ k̄p̄in̄l̄n̄ ȳòl̄i m̄o Kilisi a man y'a n̄yan̄ an̄z̄on̄un̄j̄o n̄n̄ an̄un̄. ¹⁶ Ek̄p̄ò'n̄ m'ò la fatule n̄nyuan̄ n̄n̄ af̄ian̄'n̄, Kilisi a wu k̄v̄l̄v̄wa n̄n̄ as̄v̄ ɔ'a n̄unn̄n̄ ȳí b̄v̄s̄v̄. Ewue'n̄ m'ò wuli k̄v̄l̄v̄wa n̄n̄ as̄v̄ n̄n̄ ati, ɔ'a han fatule n̄nyuan̄'n̄, ɔ'a b̄o n̄un̄, εs̄e ɔ'a sesie b̄é n̄v̄n̄ Nyanm̄ian b̄é af̄ian̄. ¹⁷ Ehi, Kilisi a a, ɔ'a b̄o Ej̄òl̄ek̄pa'n̄ m'ò man al̄v̄ac̄īc̄īe'n̄ n̄n̄ ɔ'a hele εm̄o m̄o b̄e t̄i man Zuf̄v̄ m̄o an̄un̄ εm̄o n̄v̄n̄ Nyanm̄ian b̄é af̄ian̄ t̄i'n. Ēs̄e Zuf̄v̄'n-m̄o m̄o b̄e mantan Nyanm̄ian k̄v̄k̄v̄'n̄, Kilisi a a, ɔ'a b̄o Ej̄òl̄ek̄pa'n̄ m'ò man al̄v̄ac̄īc̄īe'n̄ ɔ'a hele b̄é k̄v̄s̄v̄. ¹⁸ S̄e Waw̄e Nw̄ann̄zan-nw̄ann̄zan'n̄ man Zuf̄v̄ o, b̄é m̄o b̄e t̄i man Zuf̄v̄ o, ȳé k̄val̄aa ȳe k̄val̄a k̄e ȳe f̄ite Nyanm̄ian anyunn̄n̄ an, an̄un̄ ɔ f̄i Kilisi.

¹⁹ Eh̄ika ati, εm̄o m̄o b̄e t̄i man Zuf̄v̄'n, εm̄o t̄i man nȳòf̄v̄e an̄aan̄ menian̄ m̄gb̄an̄ k̄v̄n̄. Nan sian d̄īe, εm̄o t̄i Nyanm̄ian an̄w̄v̄nt̄īe m̄ma k̄pa b̄òk̄òò, εm̄o di ȳí af̄il̄ie'n̄ b̄ie. ²⁰ Em̄o t̄i ȳí b̄v̄ k̄pa. As̄òn̄in̄'n̄ t̄i k̄e sua. Al̄im̄v̄a n̄n̄ an̄un̄, Nyanm̄ian a sie Zozi Kilisi m̄m̄òf̄v̄e'n-m̄o n̄v̄n̄ ȳí m̄gb̄òman̄f̄v̄e'n-m̄o k̄e sua n̄n̄ awula b̄é b̄v̄. Em̄o k̄v̄s̄v̄ w̄ò ȳí s̄v̄ ef̄ola n̄n̄ an̄un̄ b̄ie k̄e biliki. Al̄im̄v̄a biliki'n̄ m̄o b̄é m̄o b̄e l̄e si sua'n̄ b̄e sie ȳí aȳial̄īe n̄n̄ as̄v̄ k̄val̄aaka n̄án̄ b'a f̄ola sua n̄n̄ as̄v̄'n̄, biliki s̄ò'n̄ y'ò le Kilisi muonun. ²¹ Ȳí y'ò man sua b̄ònd̄in̄'n̄ ȳo kun̄ngun̄ ɔ. Ēs̄e ȳí y'ò man sua'n̄ k̄ò an̄w̄un̄no ɔ k̄aci as̄òn̄in̄ sua n̄w̄ann̄zan-nw̄ann̄zan̄ man ȳé M̄in̄ ɔ. ²² Em̄o n̄v̄n̄ Kilisi, b'a ȳo s̄vanlan munmuan k̄v̄n. Em̄o w̄ò sua'n̄ m̄o b̄e l̄e si n̄n̄ an̄un̄ b̄ie k̄e biliki. Em̄o n̄v̄n̄ b̄é b̄v̄ nga'n-m̄o b'a k̄aci k̄e sua m̄o Nyanm̄ian Waw̄e Nw̄ann̄zan-nw̄ann̄zan'n̄ w̄ò n̄un̄ ɔ.

3

P̄òl̄v̄ junman'n̄

¹ Eh̄ika ati, m̄in̄ sēl̄e Nyanm̄ian m̄in̄ man εm̄o. Em̄o s̄i k̄e Zozi dunman̄ n̄n̄, Ej̄òl̄ek̄pa'n̄ m̄o m̄ mal̄i m̄ m̄òl̄i n̄ gēl̄el̄i εm̄o m̄o b̄e t̄i man Zuf̄v̄ n̄n̄ ati, b'a hȳi m̄ín̄ P̄òl̄v̄ b'a t̄v̄ m̄ín̄ fiadi. ² Junman'n̄ m̄o Nyanm̄ian K̄p̄ili eh̄ulo n̄n̄ an̄un̄ ɔ'a fa ɔ'a wula m̄ín̄ sa n̄n̄ k̄e n̄ ní man εm̄ò'n̄, m̄in̄ de m̄in̄ di k̄e εm̄o a t̄i junman̄ s̄o n̄n̄ angan. ³ Junman̄ s̄ò'n̄, n̄v̄ial̄īe n̄n̄ like ȳé Nyanm̄ian a ȳi ɔ'a hele m̄ín̄ ɔ. M̄ín̄ sa ati kalata eh̄i an̄un̄, m'an̄ li m̄v̄a m'an̄ han like s̄o n̄n̄ an̄w̄v̄n̄ ej̄òl̄e kaan̄ m'an̄ hele εm̄o dada anḡv̄n̄m̄in̄. ⁴ S̄e εm̄o k̄un̄nga a, εm̄o 'ba n̄w̄un̄ ȳí k̄e n̄v̄ial̄īe n̄n̄ like s̄ò'n̄ t̄v̄ de Kilisi. ⁵ N̄v̄ial̄īe n̄n̄ like s̄ò'n̄, daba Nyanm̄ian a nȳi man ɔ'a n̄gele man menian'n-m̄o. Nan sian d̄īe, ɔ nan̄nd̄i ȳí Waw̄e Nw̄ann̄zan-nw̄ann̄zan̄

nun asu, ɔ'a yí ɔ'a hele yí mmɔfɔe nɔn yí mgbɔmanfɔe nwannzan-nwannzan'n-mɔ. ⁶ Ɛ 'nwun nɔviale nun like sɔ'n: bé mɔ be tɪ man Zufu mɔ be nɔn Kilisi a yɔ sɔanlan munmuan kɔn, ɔ fi Ejɔlekpa'n mɔ b'a le b'a li'n, be di Nyanmian afilie'n bie ke Zufu'n-mɔ. Anɔhuba'n mɔ Nyanmian bɔli yí menian'n-mɔ nɔn sɔ nyila'n, emɔ kɔsɔ wɔ nun bie.

⁷ Ejɔlekpa sɔ'n, Nyanmian a nwun mín nwɔn anwunnɔe ɔ'a fa ɔ'a wula mín sa nun. Ɔ'a man m'an kaci sɔ akɔa ke m mɔ n géle menian'n-mɔ kɔalaatin wɔ yí tunmin nun anun. ⁸ Nyanmian anwɔntɪe mma'n-mɔ anun, n di man like fíí. Nan kɔsɔ, ɔ'a man mín aɔedɪe ke m mɔ Ejɔlekpa'n n géle emɔ mɔ be tɪ man Zufu'n. Ejɔlekpa sɔ'n m'ɔ tɔ de Kilisi'n kele ninngɛ mgbakpa mɔ Kilisi le yí m'ɔ bu yé sɔ'n. ⁹ Nyanmian Kpili mɔ ɔ'a bɔ like biala'n, ɔ'a man mín atɪn ke n yí yí nɔviale nun ehyhye'n m'ɔ fialɪ sɔ dede ɔ'a ju ene'n n géle menian'n-mɔ kɔalaatin. ¹⁰ Ɔ man sian diɛ, Asɔnɪn'n y'ɔ man nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ mɔ be di kpain nun tunminfɔe'n nwun Nyanmian ngele kpili'n m'ɔ sɪ nɪn ɔ. ¹¹ Like'n m'ɔ jɔnlɪnɪn yí nwɔn daba ke ɔ 'yɔ'n, ɔ nanndɪ yé Mɪn Zozi Kilisi sɔ, ɔ'a man ɔ'a kpɪn sɔ. ¹² Kɛmɔ ye de Kilisi ye di, ese ye nɔn yí y'a yɔ sɔanlan munmuan kɔn'n, yé kunnun nditɪ man yé kón. Ye le atɪn ye kɔala ke ye fite Nyanmian anyunnun ahɔnmɪnkan nun. ¹³ Ejɔlekpa nun ati, se mɪn nwun yale emɔ dunman nun an, nán be man bé nwɔn bubu bé. Nan ɔ tɪ emɔ anunminnyanmɔn wɔ Nyanmian anyunnun.

Pɔlv ebɔvɛ'n

¹⁴ Ehika ati, se mɪn tɔ mín nyɪn mɪn nɪan junman kpili'n mɔ Nyanmian a li a man yé nun an, mɪn kɔtɔ mín ja ebue nun asu Sɪɛ nɪn anyunnun. ¹⁵ Sɪɛ sɔ'n dunman'n la anwunno elɔ nɔn asɪ ewa afilie kɔalaa asu. ¹⁶ Mɪn sele yí ke, ɔ nanndɪ yí anunminnyanmɔn kpili'n m'ɔ le yí nun asu, ɔ fá yí Wawɛ'n ɔ wúla emɔ ekala nun anwɔnsɛle kpa. ¹⁷ Ɛsɛ, ɔ nanndɪ emɔ dedi nun asu, ɔ mán Kilisi tánlan emɔ ahɔnlɪn nɪn anun. Mɪn sele yí ke ɔ mán emɔ sɔ ndɪan be tánlan Kilisi ehulo nɪn anun sele kpa. ¹⁸ Mɪn sele Nyanmian ke ɔ mán emɔ nɔn anwɔntɪe mma'n-mɔ kɔalaatin hɔala be tí yí bu ke ehulo'n mɔ Kilisi kulo yé'n tɪ tɛtɛɛ, ɔ tɪ tɪnndɪn, ɔ kɔ anwunno ese ɔ tɪ kpɔnlɔn-mgbɔnlɔn kpa. Ɔ tɪ man like nzɛmɪndɛ. ¹⁹ Nyanmian mán emɔ nwún ehulo'n mɔ Kilisi kulo yé'n. Ɔ tɪ ananhɔɛ ke sɔanlan fíí ngɔala man ke ɔ nwun yí dede ɔ gua yí bu. Nan kɔsɔ, Nyanmian mán emɔ nwún yí kpa bɔkɔɔ like biala anun, nán Nyanmian nyila'n kɔalaatin a han emɔ. ²⁰ Nyanmian Kpili m'ɔ le tunmin m'ɔ fa di junman wɔ yé nun'n, ɔ kɔala ke ɔ yɔ like biala m'ɔ tala mɔ ye kɔ sele anaan mɔ ye kɔ jɔnlɪn nɪn asu. ²¹ Yí m'ɔ kɔala like biala yɔ maan ɔ tala sɔ'n, anunminnyanmɔn hán yí wɔ Asɔnɪn nɪn anun wɔ Zozi Kilisi dunman nun cɪan daa! Amin.

4

Asɔnɪn junman'n

¹ Ehi, mín mɔ yé Mɪn dunman nun b'a tɔ mín fiadi'n, mɪn 'sele emɔ mɪn bɔtɔ bé: Kɛmɔ Nyanmian a fele emɔ yí nwɔn'n, emɔ bó abalabɔ kpa m'ɔ sɔ yí nyɪn. ² Emɔ bébele bé nwɔn asɪ cɪan daa. Emɔ nyán ahɔnlɪn betɛɛ, ese be sí abɔtalɛ. Emɔ fá ehulo be súsɔ bé nwɔn nun. ³ Kɛmɔ Wawɛ Nwannzan-nwannzan nɪn a hohuan emɔ anvan maan emɔ a yɔ kɔn'n, emɔ bó mɔndɪnlɪn be tánlan anvanze sɔ nɪn anun wɔ anzɔnɪnjɔ nɪn. ⁴ Asɔnɪn'n m'ɔ tɪ ke Kilisi anwɔnnaan'n tɪ baa kɔnmgbɔ. Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n kɔsɔ tɪ baa kɔnmgbɔ. Anyɪndasɔve like'n kɔsɔ mɔ yí tɪ yé Nyanmian a fele emɔ'n tɪ baa kɔnmgbɔ. ⁵ Yé Mɪn Zozi tɪ baa kɔnmgbɔ. Dedi'n tɪ baa kɔnmgbɔ. Ɛsɔnɪan'n tɪ baa kɔnmgbɔ. ⁶ Nyanmian m'ɔ tɪ yé kɔalaa yé Sɪ'n tɪ baa kɔnmgbɔ. Ɔ sie yé kɔalaatin. Ɔ nanndɪ yé kɔalaa yé sɔ, ɔ di yí junman'n. Ɛsɛ ɔ wɔ yé kɔalaa yé nun. ⁷ Nan kɔsɔ, Kilisi a nɪan yí

acédié nún anwòn ò'a hye ò'a man yé ngúkòn ngúkòn. Acédié sò'n tì tunmin mọ̀ bẹ̀ fa bẹ̀ di Asò'nún nún anun junman. ⁸ Èhì ati, Èhèlè Èjòlè'n lẹ̀ kan kẹ̀:

Ò'a li kunnunmun ò'a fọ̀ anwunno

ò nòn nganga'n-mọ̀ a họ̀.

Èsẹ̀ ò'a hye menian'n-mọ̀ acédié.

⁹ Bẹ̀ nwan: “Ò'a fọ̀ anwunno”. Yí bọ̀ y'ò le benin? Yí bọ̀ y'ò le kẹ̀ ò lili mọ̀ ò juli asíé nún asọ̀ éwa. ¹⁰ Sọ̀anlan'n mọ̀ ò'a ju asíé nún asọ̀ éwa'n, yí kúnmgba'n yê ò'a sa ò'a fọ̀ anwunno élọ̀ nyanmiansọ̀ nún ò. Ò wọ̀ like biala ati asọ̀, èsẹ̀ ò wọ̀ eyuadì'n líka kùlaatin. ¹¹ Yí yê ò'a hye acédié nún ò. Ò'a sesie menian'n mmie-mọ̀ kẹ̀ yí mmọ̀fọ̀, mmie-mọ̀ kẹ̀ yí mgbọ̀manfọ̀, mmie-mọ̀ kẹ̀ Èjòlẹ̀kpabọ̀fọ̀ yê mmie-mọ̀ kùsọ̀ kẹ̀ esọ̀fọ̀ mọ̀ bẹ̀ kele like. ¹² Ò'a sesie bé kùalaa sọ̀ maan Nyanmian anwontíé mma'n-mọ̀ kùalaa bẹ̀ di yí junman'n bẹ̀ man Asò'nún'n m'ò tì Kilisi anwònnaan'n kọ̀ yí nyunnun. ¹³ Yí díé, anún yé kùalaa yé dedi'n yọ̀ kún yé sí Nyanmian Awa'n. Èbèlè nún anun, anún yé tì a tin, y'a kaci kẹ̀ Kilisi bọ̀bọ̀ muonun kpa bọ̀kọ̀. ¹⁴ Yí sọ̀ èhì anun, anún yé ngaci man kẹ̀ mmatọ̀nman kún, nán atofọ̀e'n-mọ̀ a nnaka man yé, b'a mmọ̀ man yé tanngo tanngo kẹ̀ asutue mgbaha bọ̀ élẹ̀ tanngo tanngo'n. ¹⁵ Nan sẹ̀ yé le ehulo yé kan ananhọ̀lẹ̀, yé yọ̀ ananhọ̀lẹ̀ like a, yé 'nyin yé tọ̀ Kilisi m'ò lí yé tì'n wọ̀ like biala anun. ¹⁶ Sẹ̀ anwònnaan nún akpọ̀lẹ̀ akpọ̀lẹ̀'n kùalaa a hohuan bé nvan b'a yọ̀ kunnun kpa a, ò fi Kilisi. Yí yê ò man anwònnaan bọ̀ndín nún akpọ̀lẹ̀ akpọ̀lẹ̀'n kùalaa sisa sọ̀ ò yọ̀ munmuan kún ò. Yí sọ̀ ati, sẹ̀ akpọ̀lẹ̀'n kún biala yọ̀ like m'ò sẹ̀ fata nún an, anwònnaan bọ̀ndín'n nyin èsẹ̀ ò kpasi ehulo nún anun.

Abalabọ̀ ete'n nòn abalabọ̀ kpa'n

¹⁷ Èhì, yé Mìn dunman nún, é 'nwun èjòlẹ̀ mọ̀ mún kan mún fua sọ̀ mún kele emọ̀'n. Nán man emọ̀ bu bé mán'n kẹ̀ bé mọ̀ bẹ̀ nzì man Kilisi'n. Ò sanlín kẹ̀ ajọ̀nlín mgbán-mgbán y'ò wọ̀ bé tì anun ò. ¹⁸ Bẹ̀ nzì man ngele fíí. Ngvan'n mọ̀ Nyanmian fa ce'n, bẹ̀ nnyan man bie. Ò sanlín kẹ̀ bẹ̀ nzì man yí nwòn èjòlẹ̀ fíí bọ̀bọ̀. Èsẹ̀ bé ahọ̀nlín nún a kete sọ̀nman. ¹⁹ Bẹ̀ nzì man nyian. B'a fa bé nwòn b'a wula satífọ̀lẹ̀ nyọ̀lẹ̀'n-mọ̀ anun yê ete ngacile ngacile'n kùalaa gua bé nwòn efian.

²⁰ Nan emọ̀ díé, nán èhì yê emọ̀ suanlín wọ̀ Kilisi anwòn ò. ²¹ Emọ̀ a tì Zozi anwòn èjòlẹ̀'n kùlaatin. Ananhọ̀lẹ̀'n m'ò tọ̀ de Zozi'n, emọ̀ mọ̀ bẹ̀ tì yí menian'n, b'a han b'a hele emọ̀. ²² Mọ̀ b'a hele emọ̀'n y'ò le kẹ̀ emọ̀ yáci bé asitanlan daba'n bẹ̀ tọ̀. Asitanlan daba sò'n, anyinbọ̀lọ̀ ete m'ò wọ̀ nun'n, ò man ewue. ²³ Emọ̀ mán Nyanmian Wawé'n káci emọ̀ ahọ̀nlín'n nòn bé ajọ̀nlín'n kpa bọ̀kọ̀. ²⁴ Emọ̀ bó abalabọ̀ kpa m'ò kele kẹ̀ emọ̀ tì menian nvofole mọ̀ Nyanmian muonun a bọ̀ ò. Abalabọ̀ kpa sò'n, ò di kẹ̀ bẹ̀ nwun yí asitanlan sẹ̀sẹ̀ nòn anwontíé nún, m'ò kele kẹ̀ emọ̀ tì ananhọ̀lẹ̀ nún anun sakpa.

²⁵ Èhì ati, emọ̀ yáci ato elie'n. Sọ̀anlan kún biala hán ananhọ̀lẹ̀ héle yí manngun. Ò sanlín kẹ̀ yé tì anwònnaan baa kúnmgba nún anun akpọ̀lẹ̀ akpọ̀lẹ̀. ²⁶ Sẹ̀ emọ̀ fẹ̀ éya a, emọ̀ nían bé nwòn kpa nán emọ̀ a ndọ̀ man ete nún anun. Nán bẹ̀ fẹ̀ éya dede maan alíé san sọ̀. ²⁷ Nán bẹ̀ man Abọ̀nsanmọ̀n nyan emọ̀ anwòn atún fíí. ²⁸ Sọ̀anlan m'ò wua'n, ò yáci yí awue'n. Ò bó mọ̀ndínlín, ò lí junman. Ò nyán yí nvan nún alíé nán ò'a nyan bie ò'a bọ̀ka sọ̀anlan m'ò wọ̀ emian nun'n. ²⁹ Nán bẹ̀ man èjòlẹ̀ ete fíí fi bé nvan fite. Nan bẹ̀ mán èjòlẹ̀ m'ò tì kpa fi bé nvan fite. Èjòlẹ̀ m'ò man sọ̀anlan dedi'n kọ̀ yí nyunnun, ò bọ̀ka bé mọ̀ bẹ̀ lẹ̀ tie'n yê ò tì kpa ò. ³⁰ Nán bẹ̀ bó Wawé Nwanzan-nwanzan alba. Ò wọ̀ emọ̀ anun maan emọ̀ nwun yí kẹ̀ emọ̀ tì Nyanmian díé dede ò kọ̀ ju cian mọ̀ Nyanmian 'de emọ̀ ati kpa bọ̀kọ̀'n. ³¹ Emọ̀ yáci akunnun bile eyọ̀lẹ̀'n nòn éya efe'n, nòn menian'n-mọ̀ éya éhan'n nòn etetian'n, ò nòn nzọ̀ba ekpe'n. Emọ̀ yáci ati anun ete ninngé'n kùalaa bẹ̀ gúa. ³² Nan emọ̀ yó̀ ati anun kpa menian, bẹ̀ húlọ̀ bé nwòn. Emọ̀ fá bé

nwɔn ete'n-mɔ be hyé bé nwɔn ke Nyanmian falɔ emɔ di'e'n hyeli emɔ wɔ Kilisi dunman nun'n.

5

Yuein nun anun menian

¹ Ehi ati, kemɔ emɔ ti Nyanmian ehulo mma'n, emɔ bó mɔndɔnlɔn be yó bé ninng'e'n-mɔ ke yí. ² Emɔ mán bé asitanlan'n héle ke emɔ kulo Nyanmian nun bé manngɔn-mɔ ke Kilisi a hulo yé dede ɔ'a wu yé dunman nun'n. Ewue'n mɔ Kilisi a wu yé dunman nun'n ti ke afɔle non tee eyie like m'ɔ tu ete'n. Like sɔ'n ban fanlan ke anatɔ, ɔ sɔ Nyanmian anyɔn.

³ Emɔ ti Nyanmian anwɔntie mma, yí ti, nán man be ti satɔlɔfɔe nyɔlie fíí, anaan basa-basa eyɔle ɔ non anyɔnbɔbɔ bɔbɔ emɔ afian elɔ. ⁴ Kwasianzemɔn, agɔbɔbenwɔn, ɔ non ejɔle ete, nán be man bie fíí fi bé nvan fite. Nan like m'ɔ di ke emɔ yɔ'n, y'ɔ le Nyanmian asina. ⁵ Afi, emɔ nwún yí yuein ke sɔnlan biala m'ɔ yɔ satɔlɔfɔe nyɔlie, m'ɔ ti basa-basa, m'ɔ ti acebe (afi, acebe eyɔle'n ti ke amɔan esɔ), bé mɔ be yɔ sɔ'n, bie fíí ngɔ man Kilisi non Nyanmian Belemgbin Mán nun anun elɔ lé. ⁶ Nán be man sɔnlan fíí kan mgban-mgban ejɔle ɔ laka emɔ. Mgban-mgban ejɔle sɔ'n-mɔ ati yé Nyanmian sikpe'n 'ci bé mɔ be nyɔn nzo man yí nun ɔ. ⁷ Menian sɔ'n-mɔ, nán be non bé tu nun fíí.

⁸ Daba anin emɔ wɔ awosin nun anun. Nan sian di'e mɔ emɔ non yé Mɔn a yɔ sɔnlan munmuan kɔn'n, emɔ wɔ yuein nun anun. Ehi ati, emɔ nánndi ke yuein nun menian. ⁹ Ɔ sanlɔn ke sɔnlan m'ɔ nanndi yuein nun anun'n, ɔ bɔ bala kpa, ɔ ti sese, ese ɔ kan ananhɔle. ¹⁰ Emɔ bó mɔndɔnlɔn be nwún like m'ɔ sɔ Yé Mɔn anyɔn nun angɔnmɔn. ¹¹ Mgban-mgban ninng'e'n-mɔ mɔ menian'n-mɔ yɔ yí awosin nun anun'n, nán be fa bé nwɔn be bɔ bé be yɔ bie. Nan se emɔ nwun yí a, emɔ héle ke ɔ ti ete. ¹² Menian sɔ'n-mɔ nyɔlie'n mɔ be yɔ yí nɔvɔlie nun'n, se be kan an, ɔ ti nyian. ¹³ Nan mɔ be kɔ tu nyɔlie sɔ'n-mɔ kwalaa be kɔ gua yuein nun anun'n, ke be kpɔn be ti yí'n, anin b'a nwun yí yuein. ¹⁴ Afi like biala mɔ be nwun yí yuein'n, anin ɔ wɔ yuein nun. Yí sɔ ati yé b'a han ke:

Wɔ mɔ e le dafi'n, tinng'e,

Nyanmian anyunnun an, ɔ ti ke a wu.

Yí ti, fi ewue nun jasɔ

nán Kilisi 'ba man e fite yí yuein nun anun.

¹⁵ Ehi ati, emɔ nían bé enanndie nun asɔ kpa. Nán be nanndi ke menian mɔ be nzi man ejɔle fíí ɔ. Nan emɔ nánndi ke mmengɔlefɔe. ¹⁶ Kemɔ mele'n mɔ ye wɔ nun'n yɔ si'n, temɔn kaan mɔ emɔ kɔ nyan yí'n, emɔ fá lí Nyanmian junman'n kpa. ¹⁷ Ehi ati, nán be yɔ ke nguasiáfɔe'n-mɔ. Nan emɔ bó mɔndɔnlɔn be tí like mɔ Nyanmian kulo ke emɔ yɔ nun abɔ kpa. ¹⁸ Nán be non nzan be bɔ. Ɔ man sɔnlan yɔ ninng'e basa-basa. Nan emɔ mán Nyanmian Wawe'n tánlan emɔ nun kpa. ¹⁹ Emɔ tó Izalaye aye eyie ejue ɔ non asɔnɔn ejue be wówula bé nwɔn anwɔnsɛle. Emɔ fá bé ahɔnlɔn'n kwalaaatin be tó ejue be yí Yé Mɔn aye. ²⁰ Yé Mɔn Zozi Kilisi dunman nun, emɔ lá Si'e nun asɔ dahuu wɔ like biala anun.

²¹ Anyunnzɔ'n mɔ emɔ man Kilisi nun ati, emɔ bébele bé nwɔn asɔ bé manngɔn'n-mɔ anyunnun.

Yie non huan

²² Ehi, emɔ mmalasua'n-mɔ, emɔ bébele bé nwɔn asɔ bé hun-mɔ anyunnun ke emɔ bebele bé nwɔn asɔ Yé Mɔn anyunnun'n. ²³ Afi, belenzua sie yí yí ke Kilisi kɔsɔ sie Asɔnɔn'n. Asɔnɔn'n m'ɔ ti Kilisi anwɔnnaan'n, Kilisi y'ɔ ti yí Nguandefɔe nun ɔ. ²⁴ Yí sɔ ati, emɔ mmalasua'n-mɔ, emɔ bébele bé nwɔn asɔ like biala anun bé hun-mɔ anyunnun ke Asɔnɔn'n yɔ yí Kilisi anyunnun'n.

²⁵ Ẹmọ mmelenzua'n-mọ kọsọ, ẹmọ húlọ bé yí-mọ ké Kilisi hulolú Asọ̀nín'n dede ọ wuli yí dunman nun'n. ²⁶ Ọ'a yọ yí sọ ọ'a fa yí nwan ẹjọ́lẹ'n nwan nzue ọ'a bia Asọ̀nín'n, ọ'a man yí nwọ́n a tí ọ'a fata Nyanmian. ²⁷ Afi, Kilisi kulo ké Asọ̀nín'n fite yí muonun yí nyunnun anunminnyanmọ́n nun, mọ ẹfian fíí nwan like ẹtẹ fíí nwan man yí nwọ́n. Yí nwọ́n a tí, bẹ nnyan man yí nwọ́n ẹjọ́lẹ ẹtẹ fíí bẹ ngan man. ²⁸ Ké Kilisi kpín kulo Asọ̀nín'n, mmelenzua'n-mọ kọsọ húlọ bé yí-mọ ké bé muonun bẹ kulo bé nwọ́n'n. Svanlan m'ọ kulo yí yí'n kulo yí muonun yí nwọ́n. ²⁹ Afi, svanlan fíí kpọ́lú man yí svanlan baka'n lé. Nan ọ di alie ẹsẹ ọ nian yí nwọ́n ké Kilisi nian Asọ̀nín'n nún asọ́'n. ³⁰ Asọ̀nín'n m'ọ tí Kilisi anwọ́nnaan'n, yí akpọ́lẹ akpọ́lẹ'n y'ọ́ le yé. ³¹ Ẹhele ẹjọ́lẹ'n nwan: *Ẹhika ati, belenzua'n fi yí sí nwan yí nín abọ́ anwọ́n 'ba jasọ́.* Ọ́ 'fa yí nwọ́n bọ́ yí yí nán bé munnyuan'n bẹ yọ́ svanlan munmuan kọ́n. ³² Ajaa nún anwọ́n ẹjọ́lẹ sọ́'n, mún nian an, anún ọ́ tọ́ de Kilisi nún yí Asọ̀nín'n. Ẹjọ́lẹ sọ́'n tí nviálie nún ẹjọ́lẹ kpilí kpa. ³³ Ẹjọ́lẹ'n kwalaa kwalaa'n y'ọ́ le ké belenzua biala húlọ yí yí ké yí muonun ọ́ kulo yí nwọ́n'n. Balasua biala kọ́sọ mán yí hun anyinnzọ́.

6

Mmatọ́nman'n-mọ́ nwan bé sí nwan bé nín

¹ Ẹmọ mmatọ́nman'n-mọ́, ké mọ́ ẹmọ́ nwan yé Mún a yọ́ svanlan munmuan kọ́n'n, ẹmọ́ mán bé nyín sọ́ bé sí nwan bé nín. Ọ́ sanlín ké yí sọ́ tí kpa. ² Nyanmian mala'n le kele ké: “Man wọ́ nyín sọ́ wọ́ sí nwan wọ́ nín.” Ọ́ tí alimọ́a mala mọ́ b'a bọ́ anọ́huba b'a tọ́ sọ́ ké: ³ “Nán wọ́ asítanlan nún a yọ́ kpa ẹsẹ a hye asie nún asọ́.”

⁴ Ẹmọ́ mọ́ ẹmọ́ tí síe'n kọ́sọ, nán man ẹmọ́ kan ẹmọ́ mma'n-mọ́ ẹya. Nan ẹmọ́ tá bé bẹ héle bé ngele, ẹsẹ ẹmọ́ tínnge bé wọ́ yé Mún atún díe nún asọ́.

Nganga'n-mọ́ nwan bé mún-mọ́

⁵ Ẹmọ́ mọ́ ẹmọ́ tí nganga'n, ẹmọ́ mán bé nyín sọ́ bé mún-mọ́ mọ́ bẹ wọ́ asie nún asọ́ ẹwa'n kpa. Ẹmọ́ yí bẹ kunnun bẹ sọ́ bé ké Kilisi yé ẹmọ́ le sọ́ yí ọ́. ⁶ Ẹmọ́ amún'n-mọ́ anyunnun, nán man ẹmọ́ yọ́ ké menian mọ́ bẹ le dí junman bẹ kpọ́nndẹ ẹfọ́a, kọ́sọ bẹ kací bé nzin an, anún ẹmọ́ a bubu bé sa nwan bé ja b'a tanlan sọ́. Nan ẹmọ́ yí bé kunnun bẹ yọ́ like mọ́ Nyanmian kulo ké Kilisi ngọ́a'n-mọ́ yọ́'n. ⁷ Ẹmọ́ fá ahọ́nlín kpa bẹ lí kanga junman'n kanlanman. Ọ́ tí ké yé Mún yé ẹmọ́ le dí man yí, nan nán kulo menian'n-mọ́ ala yé ẹmọ́ le dí man bé ọ́. ⁸ Ẹmọ́ kací ké svanlan biala, se ọ́ tí kanga ọ́, se ọ́ tí man kanga ọ́, yí junman kpa m'ọ́ kọ́ lí'n, ọ́ 'nyan yí nwọ́n ahatua m'ọ́ fata'n yé Mún asa nún.

⁹ Ẹmọ́ múnlian'n-mọ́ kọ́sọ mọ́ bẹ le nganga'n, ẹmọ́ yọ́ bé kpa. Nán bẹ kele bé ahọ́lọ́wọ́a. Ẹmọ́ kací ké ẹmọ́ muonun kọ́sọ tí Kilisi ngọ́a. Ẹmọ́ nwan bé, ẹmọ́ Amún'n tí kọ́n. Ọ́ tí anwunno. Yí díe, ọ́ nnian man svanlan nyunnun ọ́ mmu man yí bí.

Nyanmian elọ́e nún anwọ́n ninnge'n-mọ́

¹⁰ Mún kalata nún agualie nún, mún kan mún kele ẹmọ́ ké ẹmọ́ kpọ́nndẹ anwọ́nsẹ́lẹ'n svanlan munmuan kọ́n'n mọ́ ẹmọ́ nwan yé Mún b'a yọ́'n, ọ́ nwan yí tunmin kpilí nún anún. ¹¹ Ẹmọ́ fá Nyanmian elọ́e ninnge'n-mọ́ kwalaa bẹ síe bé nwọ́n. Ẹmọ́ fá síe bé nwọ́n nán ẹmọ́ a huala bé ja nún jinlan wọ́ Abọ́nsanmọ́n naka junman'n m'ọ́ dí nún anyunnun. ¹² Ọ́ sanlín ké nán kulo menian'n-mọ́ yé ye nwan bé le elọ́e ọ́. Nan anwunno elọ́ mmọ́fọ́e ati anún ẹtẹ'n-mọ́, bé mọ́ bẹ dí kpain, tunminfọ́e nwan bé mọ́ bẹ síe awosin mán'n mọ́ bẹ tí yé mgbọ́fọ́e'n yé ye nwan bé le elọ́e ọ́. ¹³ Ẹhika ati, ẹmọ́ fá Nyanmian elọ́e ninnge'n-mọ́ kwalaa bẹ síe bé nwọ́n! Yí díe, cian mọ́ kpọ́fọ́e'n kọ́ han ẹmọ́'n, ẹmọ́ 'kọ́ala yí nyunnun jinlan bẹ nwan yí kọ́n dede bẹ dí yí sọ́ kunnunmun, anún ẹmọ́ te jin bé ja nún kpunndiin. ¹⁴ Yí tí, ẹmọ́ bó́bọ́a bé nwọ́n kpa bẹ síe. Ẹmọ́ mán ananhọ́lẹ'n tánlan ẹmọ́ anún. Ananhọ́lẹ'n tí ké nzalafọ́'n bẹletí'n m'ọ́ hyí yí taladíe nún asọ́'n. Sese ẹyọ́lẹ'n mọ́

Kilisi a man emọ a yọ wọ Nyanmian anyunnun'n, ọ káci ke emọ elọe taladiẹ. Taladiẹ sọ'n ti bulalẹ. Bẹ wula bẹ sisa bé hue'n. ¹⁵ Emọ mán bé nwun te bé bẹ bó Ejọlekpa'n m'ọ man alvaciciẹ'n. Ọ ti ke elọe mgbabọa mọ nzalafu'n wula ọ. ¹⁶ Emọ tíla dedi nin anun bẹ sísa bé nwun. Ọ ti ke elọe nin anun ebun tetelẹ'n mọ nzalafu'n tila ọ sisa yí sọanlan baka'n, nán taa non acọ non dadie'n-mọ a ngan man yí. Se emọ yọ yí sọ a, emọ 'ba huala Abọsanmọn taa'n-mọ kwalaa mọ b'a sọ gọgọhin'n nonuan. ¹⁷ Ngwan'n mọ Ngvandefọe Zozi a man emọ'n, ọ ti ke nzalafu'n bulalẹ keke'n m'ọ sọ'n. Emọ fá Nyanmian Anvan Ejọle'n mọ Wawẹ Nwanzan-nwanzan'n fa man emọ'n bẹ lí junman ke nzalafu'n fa yí dadie'n di'n. ¹⁸ Mẹle biala anun, emọ tánlan Nyanmian Wawẹ nin anun bẹ séle Nyanmian. Emọ mán bé nyin kpála bẹ tánlan mmọtọe nin anun cinnjin kpa. Emọ séle Nyanmian bẹ mán yí anwontie mma'n-mọ kwalaaatin.

¹⁹ Emọ séle Nyanmian bẹ mán mín kọsọ maan ọ fá ejọle m'ọ di mọ min kan nin ala ọ wúla mín nvan. Ọ mán n nyán anwonsẹle m mọ nviaie Ejọlekpa'n n géle menian'n-mọ. ²⁰ Ejọlekpa sọ'n mọ n di sọ bọfọe, mọ yí ti yê b'a bó mín kpaun'n, ejọle mọ Nyanmian kulo ke min kan'n, ọ mán n nyán anwonsẹle n gán.

Ngalẹ non nyila

²¹ Tisiki m'ọ ti yé ehulo anianman'n, ọ sọ Kilisi ananhọle nun ọ bọka mín ye di yé Min junman'n. Ọ 'ba bó kwalaa kwalaa'n ọ keke emọ, nán emọ a nwun ejọle mọ ọ'a tọ mín'n. ²² Ehika ati, min sọan anianman sọ'n emọ anwun elọ maan ọ kan keke emọ ke ye ti akpọle, nán emọ ahonlin a tọ bé kunnun b'a nyan anwonsẹle.

²³ Sise Nyanmian Kpili non yé Min Zozi Kilisi cíci anianman'n-mọ kwalaa alba, bẹ mán bẹ nyán ehulo, ọ non dedi. ²⁴ Bé kwalaa mọ bẹ le ehulo m'ọ le man ayuelie bẹ kulo yé Min Zozi Kilisi'n, Nyanmian nwún bé nwun anwunnvoe.

PỌLU KALATA'N M'Ọ HELELI NWANLIN FILIPU ASỌNIN MMA'N-MỌ'N

M'ọ wọ nun'n

Filipụ ti Masedonun m̄an n̄un anun kulo kpili'n k̄un. Aboloci m̄an nun, alimv̄a kulo'n m̄o Pọlv h̄alı sv ọ b̄alı Asọn̄un n̄un an̄un (Junman 16.11-40). M̄o Pọlv fi ebele ọ h̄alı ȳe M̄un junman n̄un elie kulo nv̄of̄ale asu'n, Filipụ asọn̄un mma'n-m̄o k̄o nwan ȳi esika be k̄o buk̄a ȳi. Kalata eh̄ı anun, Pọlv ẹ da Filipụ asọn̄un mma'n-m̄o as̄ı w̄o aced̄ie'n m̄o be nannd̄ı anianman bian Epafolodit̄ı asu be fal̄ı nwanlin ȳi'n. An̄un b'a t̄v Pọlv fiad̄ı. Nan m̄o ȳi sa hanlin aced̄ie s̄o'n, ọ lili ȳi nw̄un fe kpa.

Kalata n̄un ati 1.1-26 ye nwun ȳi ke Nyanm̄ian anyunnun, Pọlv s̄ı Filipụ asọn̄un mma'n-m̄o anw̄on ye ȳe ọ le b̄o ȳi fiad̄ı nna'n m'ọ la n̄un anun amann̄ie kele b̄e. Kalata n̄un ati 1.27-2.18, Pọlv ẹ fa t̄v asọn̄un mma'n m̄o anyunnun ke be m̄an b̄e n̄van se b̄e nw̄un, be b̄ebele b̄e nw̄un as̄ı, be m̄an b̄e nw̄un anyun̄nz̄o. Kalata n̄un ati 2.19-30, Pọlv ẹ kan Timote n̄un Epafolodit̄ı m'ọ sv̄anlin b̄e Filipụ ẹl̄o n̄un ẹj̄ole. Kalata n̄un ati 3, Pọlv ẹ kannz̄v Filipụ asọn̄un mma'n-m̄o w̄o b̄e m̄o be kekele Zuf̄v mala nin̄nge n̄un anw̄on. Ọ sanlin ke menian s̄o'n-m̄o kekele ke b̄e m̄o be ti man Zuf̄v'n, ọ di ke be kp̄e b̄e mmian nun n̄an b'a s̄o Nyanm̄ian anȳn. Pọlv nwan be n̄ıan ȳi enannd̄ie dīe n̄un asu, ȳi bu y'ọ le ke be fá b̄e nw̄un be m̄an Zozi Kilisi b̄ok̄o. Kalata n̄un ati 4, Pọlv ẹ man b̄e af̄utu, ẹse ọ le b̄o sv biekun ke b̄e aced̄ie'n-m̄o anw̄on, ọ s̄ı b̄e nw̄on ye.

Ah̄n ebisa

¹ M̄ın Pọlv, m̄ın n̄un Timote m̄o ye ti Zozi Kilisi ngv̄a'n, ȳe ȳe ye le kele kalata eh̄ı ye nwan em̄o m̄o be w̄o Filipụ kulo n̄un asu ebele n̄un ọ. Em̄o kvalaa m̄o Zozi Kilisi a man em̄o anw̄on a ti'n, Asọn̄un n̄un asu mḡbain'n-m̄o n̄un b̄e buk̄af̄e'n-m̄o, ye 'bisa em̄o ah̄n.

² Nyanm̄ian m'ọ ti ȳe S̄ı'n, ọ n̄un Zozi Kilisi m'ọ ti ȳe M̄un'n, be nw̄un em̄o anw̄on anwunn̄voe ẹse be m̄an em̄o alva c̄ıci b̄e nw̄un.

³ Eh̄ı, c̄ıan biala m̄o m̄ın ti k̄o kp̄ın em̄o asu'n, m̄ın da Nyanm̄ian as̄ı w̄o em̄o dunman nun. ⁴ Mele biala m̄o m̄ın 'sele Nyanm̄ian m̄ın man em̄o kvalaatin'n, m̄ın di ȳi nw̄un fe. ⁵ Ọ sanlin ke, alimv̄a c̄ıan'n m̄o n̄ julı em̄o ẹl̄o m̄o em̄o lel̄ı Ẹj̄olekpa'n be lili'n, em̄o buk̄alı m̄ın maan m̄ m̄alı Ẹj̄olekpa s̄o'n n̄ geleli menian'n-m̄o dede ọ'a ju ẹne. ⁶ Ȳi ti, m̄ın de m̄ın di ke Nyanm̄ian m̄o ọ'a li junman kanlanman s̄o n̄un em̄o afian ẹl̄o'n, ọ 'sesie ȳi kpa man em̄o dede ọ ju Kilisi Zozi ẹwale c̄ıan.

⁷ Ọ ti sēse ke n̄ nȳan em̄o kvalaa anw̄on aj̄unlin s̄o, ọ sanlin ke em̄o anw̄on c̄ıan m̄ın kpa. Nyila'n m̄o Nyanm̄ian a yeyila m̄ın'n, bie a han em̄o. Afi, mele m̄o n̄ na fiad̄ı sua n̄un anun m̄o nḡonz̄nḡonz̄o'n gua m̄ın sa'n, ẹse k̄vs̄v, mele m̄o be n̄un m̄ın k̄o fite mḡbain'n-m̄o m̄o be di ẹj̄ole'n-m̄o aja sv'n, m̄o m̄ın nyan atin m̄ın b̄o Ẹj̄olekpa'n m̄ın kekele nun ke ọ ti ananh̄ole sakpa'n, em̄o n̄un m̄ın. Se n̄ na fiad̄ı sua n̄un anun an, anaan se m̄ın nyan atin m̄ın b̄o Ẹj̄olekpa'n m̄ın kekele menian'n-m̄o nun ke ọ ti ananh̄ole ẹj̄ole a, em̄o n̄un m̄ın ȳe ye b̄o ọ. ⁸ Nyanm̄ian muonun di m̄ın adanz̄ie ke m̄ın kulo em̄o kvalaatin kpa ke Zozi Kilisi kulo em̄o'n.

⁹ Eh̄ı, m̄ın sele Nyanm̄ian ke ehulo'n m̄o em̄o kulo ȳi'n, ọ n̄un m̄o em̄o fa kulo b̄e nw̄un'n, ọ m̄an ehulo s̄o'n h̄o ȳi nyunnun. Ọ m̄an em̄o s̄ı Nyanm̄ian be h̄o b̄e nyunnun, ẹse ọ m̄an em̄o nw̄un nḡele kpa. ¹⁰ Afi, m̄ın kulo ke em̄o nyan anyian be nwun like m'ọ ti kpa ọ n̄un like m'ọ ti man kpa'n k̄vs̄v anḡonm̄ın. Ȳi dīe, an̄un

cian mɔ Kilisi 'sa ba'n, emɔ anwɔn ti nán b'a ndu man bé nyunnun. ¹¹ Zozi Kilisi 'ba man emɔ yɔ nyɔliε mgbakpa ngɔnmɔn m'ɔ sɔ Nyanmian anyɔn. Menian'n-mɔ nwun yí sɔ a, be 'ba yi Nyanmian aye be wula yí anunminnyanmɔn.

¹² Ehi, anianman-mɔ, mɔn kulo ke emɔ nwun yí ke fiadi'n mɔ b'a tɔ mɔn'n, ɔ'a man Ejɔlekpa nɔn a nga man nɔliε nɔn nán ɔ'a hɔ yí nyunnun. ¹³ Afi, nzalafɔ'n-mɔ kwalaaatin mɔ be sisa belemgbɔn kpain nɔn awulo'n, ɔ nɔn ehɔnɔn-mɔ, bé kwalaa be sɔ ke Kilisi mɔ mɔn sɔ yí'n dunman nɔn ati yê n na fiadi ɔ. ¹⁴ Anianman'n-mɔ mɔ be de yé Mɔn be di nɔn a nwun yí ke n na fiadi, kɔsɔ bé dɔn b'a nzulo man kón. B'a nyan anwɔnsele be le kan Nyanmian Anɔan Ejɔle'n be kele menian'n-mɔ.

¹⁵ Ɔ ti ananhɔle ke ejujue'n mɔ mmie-mɔ nɔn mɔn le juju'n, ɔ nɔn akpɔlɔwa esue ajɔnɔn'n, yí ti y'ɔ man be bɔ Kilisi Ejɔlekpa nɔn ɔ. Nan mmie-mɔ kɔsɔ die, b'a yi bé kunnun be le bɔ Ejɔlekpa sɔ'n. ¹⁶ Bé mɔ b'a yi bé kunnun sɔ'n, be sɔ ke Nyanmian a man mɔn junman ke m mɔ Ejɔlekpa'n n géle menian'n-mɔ, ese n géle bé nɔn ke ɔ ti ananhɔle ejɔle. ¹⁷ Bé mɔ be nɔn mɔn le juju'n, be 'kan Kilisi ejɔle nian an, be nyi man bé kunnun. Nan ejujue ajɔnɔn yê be fa be di junman nɔn ɔ. Kemɔ n na fiadi'n, bé nwan be 'yɔ sɔ nan be wula mɔn akpue. ¹⁸ Se be yɔli bé kunnun e, se b'a nyi man bé kunnun e, nán ehi y'ɔ cian bɔbɔ ɔ. Nan m'ɔ cian'n y'ɔ le ke be le bɔ Kilisi Ejɔlekpa'n be kele menian'n-mɔ. Mɔn di yí nwɔn fε ke be le bɔ Kilisi Ejɔlekpa nɔn ɔ. Eɛe mɔn 'di yí nwɔn fε biekun. ¹⁹ Ɔ sanɔn ke emɔ mmɔtɔe'n-mɔ adawɔlɔman, ɔ nɔn Zozi Kilisi kɔsɔ Wawe'n m'ɔ suan mɔn'n, mɔn sɔ ke mɔn 'nyan yí kwalaa asɔ nvasɔe.

²⁰ Afi, mɔ mɔn kpɔnnde'n y'ɔ le ke nán man mɔn yɔ anyunnunguasie like fíí. Nan se mɔn nyɔn wɔ sɔ o, se mɔn wu o, menian'n-mɔ anyunnun, mɔn sɔanlan baka'n 'wula Kilisi anunminnyanmɔn kpa bɔkɔɔ ene ɔ nɔn cian daa. ²¹ Ɔ sanɔn ke mɔn die, se n di asɔ a, n di mɔn man Kilisi. Se mɔn wu kɔsɔ a, mɔn nyan sɔ nvasɔe, afi mɔn 'kɔ yí nwɔn elɔ. ²² Nan se ɔ di mɔ mɔn nyan ngɔan mɔn di junman kpa biekun an, anaan se ɔ di mɔ mɔn wu a, mɔn nɔnwun man kɔn mɔ mɔn 'fa ɔ. ²³ M'an ha ninngɛ nnyuan sɔ'n-mɔ afian. Mɔn kulo ke mɔn fi mán ehi anun mɔn jasɔ mɔn kɔ Kilisi anwɔn elɔ. Asitanlan sɔ'n ti kpa man mɔn. ²⁴ Nan kɔsɔ emɔ dunman nɔn, ɔ ti cɔnnɔn kpa ke n dánlan ewa. ²⁵ Kemɔ mɔn nwun yí ke ebele die'n y'ɔ ti fɔ́n'n, mɔn sɔ ke mɔn 'ka ewa. Mɔn 'ka ewa mɔn buka emɔ kwalaaatin maan bé dedi'n kɔ yí nyunnun be di yí nwɔn fε. ²⁶ Yí ti, se be yi mɔn fi fiadi nɔn anun nán ye nwun yé nwɔn emɔ elɔ biekun an, emɔ 'di mɔn nwɔn ndutue kpili kpa wɔ Zozi Kilisi dunman nɔn.

²⁷ Ehi, mɔ ti cɔnnɔn kpa'n y'ɔ le ke, emɔ nánndi ke Kilisi Ejɔlekpa'n kele'n. Yí die, se mɔn ba emɔ abɔsɔ efua o, se m'an mma man emɔ abɔsɔ efua o, anɔn mɔn ti ke emɔ jin bé ja nɔn, emɔ ajɔnɔn'n ti kɔn, emɔ abɔ ti kɔn be le kpili Ejɔlekpa'n m'ɔ man be nyan dedi nɔn ati. ²⁸ Nán be man menian mɔ be kpɔ emɔ'n nyan atɔn be nwonwunlan emɔ. Se emɔ a mman man bé atɔn an, ɔ ti nzɔle ɔ kele bé ke b'a minlin. Nan m'ɔ tɔ de emɔ'n, ɔ ti nzɔle ɔ kele ke emɔ nanndi ngɔan atɔn nɔn asɔ. Ehi fi Nyanmian elɔ. ²⁹ Ɔ sanɔn ke Nyanmian a nwun emɔ anwɔn anwunnɔve ke emɔ lé Kilisi be lí. Nán ke emɔ lé yí be lí mgban ɔ, nan emɔ nwún yí ti yale be búka sɔ. ³⁰ Afi kɔkaala die, emɔ le buka mɔn maan ye kɔn. Kɔan sɔ'n mɔ emɔ nɔnwunlin ke mɔn kɔn yí daba'n, kemɔ emɔ muonun sɔ'n, kɔan kɔnmgbá sɔ'n yê n de kɔn ɔ.

2

Anwɔnmεbele nɔn anvannze elie'n

¹ Ehika ati, se dedi'n mɔ emɔ le yí Kilisi anun'n jin yí ja nɔn, se yí ehulo'n wɔ emɔ anun, se emɔ nɔn Wawe Nwanzan-nwanzan'n di anvannze, se emɔ amanngɔn'n-mɔ anwɔn cian bé be buka bé a, ² anɔn emɔ mán bé nɔan sé bé

nwọn, be húlò bé nwọn, emò ajọnlín yó kún, esé emò amanmuo'n yó kún nán mìn lba a cici kpa bákọ. ³ Nán be fa ejujue ajọnlín be yó like fíí, esé nán be yó like be fa be tu bé nwọn mgban súa. Nan emò bébele bé nwọn así bé manngun'n-mò anyunnun, esé sọanlan kún biala bú yí manngun'n-mò ke be tí kpa be tala yí. ⁴ Sọanlan fíí n'ò man yí ngọnmín yí kú esé'n cian yí, nán ò nían ehinlín-mò kúsu líka. ⁵ Emò nían Kilisi Zozi amanmuo nún asú be bú bie.

⁶ Zozi Kilisi m'ò tí Nyanmian'n,

ò'a ngele man yí nwọn ke yí tikpe y'ò le Nyanmian.

⁷ Nan yí ninng'e'n-mò kwalaa m'ò le yí'n,

ò sieli yí ahanmian ò kacili akúa.

Ò falí yí nwọn fúlalí menian'n-mò anun,

ò kaci yí nwọn ke kulo sọanlan.

⁸ Ò bébelele yí nwọn así yí nyin sọlì Nyanmian dede

ò wuli anyunnunguasi ewue kulúwa nún asú.

⁹ Ehika ati kúsu yê Nyanmian a kuku yí sù,

esé dunman'n mò ò'a tòn yí'n,

ò tí dunman m'ò sù ebúe ò tala dunman'n kwalaaatin.

¹⁰ Ò man Zozi dunman nún, nyanmiansú elò ò,

asié asú ewa ò, asié bú elò ò,

biala 'gua yí nanngónlónman así

¹¹ esé ò 'kan ke Zozi Kilisi tí yé Mún.

Ebele nún anun yê anunminnyanmún 'kan Nyanmian

m'ò tí Sié nún ò.

Emò tá ke nzalama

¹² Ehika ati, ehulo mma, mò anún n wò emò afian elò'n, ejòle'n mò n ganlín n gelele emò'n, temún biala emò di sù. Esé kikaala mò n nnún man emò afian elò'n, ò tí cunnjún kpa ke emò lí mìn ejòle nún asú. Emò mán ejòle sò'n hían bé cunnjún kpa, be nían bé asitanlan nún asú kpa nán b'a ndò man ete nún anun. ¹³ Ò sanlín ke Nyanmian y'ò di junman emò afian ò man emò kwalaa be yó like m'ò kulo nún ò. ¹⁴ Like kwalaa mò emò 'yò'n, nán be jujó bé konvín abú, esé nán be hyóhyóun bé bú asi. ¹⁵ Yí dié anún emò anún fi nán sọanlan fíí a ndu man emò anyunnun. Emò mò be tí Nyanmian amma mò be wò etefúe'n-mò nún abòle mma'n-mò afian asié nún asú'n, emò tá ke nzalama ¹⁶ be bó ngúan ejòle'n be héle bé. Se emò yó yí sò a, Kilisi ewale cian'n, mún 'di emò anwón fè. Ò sanlín ke anún mìn junman'n nún mìn efè mò n velí emò afian elò nún a nyò man mgban. ¹⁷ Se bábò ò di mò be kún mìn an, be 'fa mìn ngúan'n be búka emò dedi nún asú be fite Nyanmian anyunnun ke afòlé. Se ò yó sò a, mún di yí nwón fè esé mún nún emò kwalaaatin ye 'di yí nwón ndutue. ¹⁸ Emò kúsu, emò lí yí nwón fè esé emò nún mìn ye lí yí nwón ndutue.

¹⁹ Ehika ati, mún de mún di ke yé Mún Zozi man atún an, ò ngò hye man, mún 'ba man Timote ba emò anwón elò. Yí dié, anún ò ba ò bò emò anwón elò amanníe ò kele mìn maan mìn lba cici. ²⁰ Afí yí ngọnmín ala y'ò wò ewa ò búka mìn ò. Esé yí ngọnmín ala yê emò anwón ejòle cian yí kpa sakpa ò. ²¹ Nan bé bú nga'n-mò kwalaaatin dié, bé tí anwón dié yê be le kpónndé ò, nan Zozi Kilisi dié'n njian man bé. ²² Emò muonun sí ke b'a sò Timote b'a nían b'a nwun yí ke ò kwalaa Zozi junman'n di. Ò sanlín ke ò'a búka mìn ke baa búka yí sí'n maan m'an bó Ejòlekpa'n. ²³ Se mún nwun mìn asitanlan nún anun yuein kaan ala, mún de mún di ke mún 'ba man Timote ba emò anwón elò. ²⁴ Mún nwun yí fòón ke yé Mún dunman nún, ò ngò hye man, mún 'ba a nían emò abúsu.

²⁵ Ehi, mún nían an, ò tí cunnjún ke m mán Epafolodítí sá yí nzin emò anwón elò. Yí mò emò falí like manlín yí ke n vá m móka mìn nwón'n, ò tí mìn manngun. Ò búka mìn junman elie nún anun ò nún kúan nún anun. ²⁶ Yí lba dò emò kwalaa

kpa. Nan mēle mō emō tili ke ọ'a fūkē'n, ọ lili yí nwọn yalē. ²⁷ Ọ fūkeli sakpa dede ọ ka m'ọ wu ọ. Nan Nyanmian a nwun yí nwọn anwunnvoe. Nán ke yí ngonmín yí nwọn anwunnvoe ala yê Nyanmian a nwun yí ọ, nan ọ'a nwun mín kọsọ mín nwọn anwunnvoe. Ọ sanlín ke mín yê ahan mín 'nwun amanníe kpili nín ọ. ²⁸ Yí ti, mún kan mín nwọn mún man ọ tọ emō elọ. Yí diē, se emō nwun yí a, anún emō alva cici maan mín kọsọ mín ti da. ²⁹ Yí sọ ati, yé Mún dunman nun, emō lé yí atún kanlanman kpa. Menian mō be ti ke yí'n, emō féli bé. ³⁰ Ọ sanlín ke Kilisi dunman nun ati yê ahan ọ 'wu ọ. Mín ebuka ati yê ahan ọ 'wu ọ, afi, like'n mō emō falí sọanlan yí ke ọ fá béle mín'n, emō muonun ngwala man yí nún ba.

3

Ke be kpín be kaci sēsēfve wọ Nyanmian anyunnun'n

¹ Yí be-yue-asíe, anianman-mō, emō lí ndutue wọ yé Mún dunman nun. Ọ njuji man mín ke n géle emō biekun nán n vúnlan ejọle'n mō m'an li mwa m'an han m'an hele emō nún anún. Ọ sanlín ke ọ ti kpa man emō ke n yó yí sọ. ² Yí ti, emō síe bé nwọn ye wọ bé mō be bọ bala ete nún anwọn. Be ti ke njọa-mō, be di junmannvule, bé nwan b'a kpe bé mmian nun, kọsọ ọ ti man sọ. ³ Nan Nyanmian amma kpa'n-mō y'ọ le yé, nan nán bé ọ. Afi, yé diē, Wawē Nwanzan-nwanzan'n y'ọ buka yé maan ye sọ Nyanmian ọ. Yé anunminnyanmún'n y'ọ le Kilisi Zozi, nan nán anwonnaan nún anún ninngē'n-mō anún yê ye fa yé dedi'n ye wula ọ.

⁴ Nan se anwonnaan nún anún ninngē'n-mō yê be yọ be nyan be ti a, mín kọsọ mún kwalaa fa tu mín nwọn. Yí ti, se sọanlan bie de di ke ninngē sọ'n-mō y'ọ yọ a, ọ nyan yí ti a, mín kọsọ mún kwalaa fa tu mín nwọn maan ọ tala sọ. ⁵ Ọ sanlín ke be wọli mín n nili eləcve yê be kpeli mín mmian nun ọ. B'a wọ mín Zufu. Mún di Bunnzọamún afilie. Mín sị nún mín nin ti Ebele. Zufu mala fâ'n mō anún mún di'n y'ọ le Falisifve'n-mō diē'n. ⁶ Mín fâ diē nún anún, anún mín nwọn te mín dede mún kele yé Mún Zozi Kilisi Asọnún nún anún menian'n-mō ahólọwa. Kemō mún kulo ke mún kaci sēsēfve nún ati, anún mún di Zufu'n-mō mala'n kwalaa asu dede be nyan man mín nwọn ejọle ete fíi be ngan man.

⁷ Daba, anún mún nyan ninngē sọ'n-mō asu nvasue. Nan kikaala diē, Kilisi dunman nun, mún mmu man ninngē sọ'n-mō like fíi. ⁸ Afi, ke m'an kpín m'an sị Zozi Kilisi m'ọ ti mín Mún'n, like fíi ti man kpa ndala man yí esiē'n. Ninngē'n kwalaa mō anún mún nyan sọ nvasue'n, Kilisi Zozi dunman nun, m'an yaci m'an gua. Mún bu ninngē sọ'n-mō kwalaa ke fufve sọ ewula. Ọ sanlín ke mún kulo ke mún fa mín nwọn mún bọ Kilisi ⁹ mún nún yí ye yọ kún. Nán sēsē eyọle'n mō be di mala nún asu be kaci'n yê mún kpónndē ọ, nan sēsē eyọle'n mō sọanlan de Zozi Kilisi di a ọ kaci'n yê mún kpónndē ọ. Sēsē eyọle sọ'n diē, dedi nún anwọn yê Nyanmian nian maan be kaci ọ. ¹⁰ Mín nzusue'n kwalaa tin y'ọ le ke mún nún Zozi Kilisi ye yó kún, n nwún yí tunmín'n m'ọ man ọ fi ewue nun tinngeli'n, n nwún amanninhunlun'n bie esiē n wú ke yí ¹¹ nán ewuetinngē cian'n, mín kọsọ m'an nyan ngwan.

¹² Nán ke mín sa a han ahatua nún ọ, anaan ke mín nwọn a ti a yue ọ, cēcē. Nan mún bọ mọndúnlín mún kpónndē ninngē sọ'n-mō. Ọ sanlín ke yí ti y'ọ man Zozi Kilisi a tọ yí sa a fēle mín ọ. ¹³ Anianman-mō, mún ngan man ke mín sa a han ahatua'n dada angonmín, cēcē. Nan mō mún kpónndē'n y'ọ le ke mín lva fi ninngē'n mō ọ'a sún'n nán m mían mín bọ maan mín sa hán like'n m'ọ wọ mín nyunnun'n. ¹⁴ Ehika ati, mún nwanndi mún 'kọ a le ahatua'n mō Nyanmian nanndi Kilisi Zozi asu, ọ'a fēle yé ke y'a a le wọ nyanmiansu elọ'n.

¹⁵ Ɔ man ejɔle sɔ nun anwɔn, yɛ kwalaa mɔ y'a tin wɔ Nyanmian ninng'e'n-mɔ anun'n, ye mán yɛ ajɔnlɔn yɔ kɔn. Se kɔsɔ, emɔ anun mmie-mɔ le ajɔnlɔn fɔfɔle a, Nyanmian 'ba hehele emɔ ejɔle sɔ nun anun. ¹⁶ Ke ɔ kpɔn tɔ yí'n biala, atɔn mɔ yɛ nwan a se ye nwan y'a nanndɔ sɔ dede ɔ'a ju ene'n, be mán ye nánndɔ atɔn sɔ nun asɔ ye hó yɛ nyunnun. ¹⁷ Ehika ati, anianman-mɔ, emɔ kwalaaatin sɔsuan mín. Emɔ nían bé mɔ be nanndɔ ke yɛ nun asɔ nán be nánndɔ sɔ bie. ¹⁸ Afi, ejɔle sɔ'n, n ganlɔn yí daba, ese ene mun sun mɔn kan mɔn funlan nun ke mmie-mɔ dɔwɔn a kaci bé nzin b'a si Kilisi kɔlɔwa'n. ¹⁹ Bé mɔ b'a kaci bé nzin b'a si Kilisi kɔlɔwa'n, se be wu a, be ngɔ man nyanmiansɔ. Ɔ sanlɔn ke bé kɔ esê nun ala y'ɔ cian bé ɔ. Anyunnunguasie ninng'e'n-mɔ anwɔn ndutue yê be di ɔ. Eɛ eyuadi nun anun ninng'e'n-mɔ ala y'ɔ tɔ bé cɔnnjɔn ɔ. ²⁰ Nan yɛ die, ye tɔ nyanmiansɔ elɔ menian. Ye le nwɔnnde ke yɛ Mɔn Zozi Kilisi m'ɔ tɔ Defɔe'n fi nyanmiansɔ elɔ ɔ bála. ²¹ Ɔ 'ba kaci ewue anwɔnnaan'n mɔ ye te le yí ewa'n maan ɔ yɔ ke yí anunminnyanmɔn anwɔnnaan die'n. Ɔ le yí nwɔn tunmin. Ɔ sanlɔn ke yí y'ɔ sie ninng'e'n-mɔ kwalaaatin ɔ.

4

Afɔtu

¹ Ehika ati, anianman ehulo mma, mín lɔa dɔ emɔ sɔnman, ese mɔn kulo ke mɔn nwun emɔ anwɔn. Ɔ sanlɔn ke, emɔ tɔ mín junman'n mɔ m'an li nun asɔ nvasɔe. Mɔn di emɔ anwɔn fe. Yí ti, emɔ bó mɔndɔnlɔn be mántan yɛ Mɔn cɔnnjɔn kpa.

² Kɔkaala die, Evodi ɔ nɔn Sintisɔ yê mɔn kan ejɔle'n mɔn kele bé ɔ. Mɔn 'sele emɔ mɔn bɔtɔ bé ke be mán bé nwan sé bé nwɔn be tánlan ke anianman mmala mɔ b'a le yɛ Mɔn b'a li'n tanlan yí'n. ³ Anianman, wɔ mɔ wɔ kɔsɔ e nɔn mín yɛ junman'n tɔ kɔn'n, bɔka bé maan bé nwan sé bé nwɔn be tánlan anianman etanlán. Ɔ sanlɔn ke, bé nɔn Keleman nɔn bé kwalaa mɔ ye nɔn bé ye di junman'n mɔ bé dunman wɔ ngwan kalata nun anun'n, be bɔkali mín maan ye bɔli Ejɔlekpa'n.

⁴ Kemɔ emɔ nɔn yɛ Mɔn a yɔ kɔn'n, emɔ lí yí nwɔn ndutue cian daa. Mɔn kan mɔn funlan nun ke emɔ lí yí nwɔn ndutue! ⁵ Emɔ mán menian'n-mɔ kwalaa nwún yí ke emɔ tɔ betee. Ɔ sanlɔn ke yɛ Mɔn ewale nun a ju a yue. ⁶ Nán man emɔ susu like fíi anwɔn, nan like biala anun, emɔ séle Nyanmian be susu bé ejɔle'n be héle yí, ese emɔ lá yí asɔ. ⁷ Se emɔ yɔ yí sɔ a, Nyanmian m'ɔ man alɔacɔcɔe'n mɔ tala kulo sɔanlan ajɔnlɔn'n, ɔ 'man emɔ ahɔnlɔn tɔ bé kunnun, bé ti anun tɔ be asɔ wɔ Kilisi Zozi dunman nun.

⁸ Anianman-mɔ, mín ejɔle'n be-yue-asie'n y'ɔ le ke like biala m'ɔ tɔ kpa, mɔ be yí aye, m'ɔ tɔ ananhɔle, m'ɔ le anyunnzɔ, m'ɔ tɔ fɔ́ón, mɔ yí nwɔn tɔ, m'ɔ yɔ enyɔnmɔn mɔ ese ɔ le anunminnyanmɔn'n, emɔ mán bé ajɔnlɔn'n hó ebele. ⁹ Like mɔ m'an hehele emɔ'n, ejɔle mɔ m'an han m'an hele emɔ'n, ɔ nɔn like mɔ m'an yɔ m'an hele emɔ'n, emɔ nían sɔ be yɔ bie. Se emɔ yɔ yí sɔ a, Nyanmian m'ɔ man alɔacɔcɔe'n, ɔ nɔn emɔ 'tanlan.

¹⁰ Ehi, mɔn di ndutue kpili kpa wɔ yɛ Mɔn dunman nun. Ɔ sanlɔn ke emɔ a man m'an nwun yí ke emɔ ati te wɔ mín sɔ. Mɔn sɔ ke emɔ nɔn mín lika, kɔsɔ temɔn bie juli, emɔ asa a nyan man yí nwɔn. ¹¹ Nán ke emian'n mɔ n wɔ nun nun ati y'ɔ man mɔn kan sɔ ɔ. Ɔ sanlɔn ke n nyanlɔn bie o, m'an nnyan man bie o, mɔn nni man yí nwɔn yale. ¹² Mɔn sɔ mín ehian'n di, ese mɔn sɔ mín fe'n kɔsɔ di. Lika biala, asitanlan kwalaa anun, se n nyanlɔn bie n nili o, se m'an nnyan man bie m'an nni man o, mɔn nni man yí nwɔn yale. Se n ne bie dɔwɔn o, se nne man bie dɔwɔn o, mɔn nni man yí nwɔn yale. ¹³ Ɔ sanlɔn ke Kilisi m'ɔ man mín anwɔnsele nun adawɔlɔman, mɔn kwalaa asitanlan sɔ'n-mɔ anun sɔ.

¹⁴ Nan kɔsu, mɔ emɔ a yɔ'n ti like kpa, ɔ sanlin ke mɔn emian nun anun, emɔ a sɔ mɔn afian b'a bɔka mɔn. ¹⁵ Emɔ Filipu amma, emɔ muonun si ke mele mɔ m mɔli yɔ bu m mɔli Ejɔlekpa nun emɔ elɔ, mɔ n vi Masedbanun mɔn nun n gɔli'n, emɔ Asɔnun nun angɔnmɔn cein y'ɔ sɔli mɔn afian ɔ bɔkali mɔn ɔ. ¹⁶ Eɛe temɔn mɔ anun n wɔ Tesaloninki kulo nun asu ebɛɛ'n muonun mɔ m mianlin'n, emɔ sɔli mɔn afian be bɔkali mɔn kɔ yɔ kpɛ nyɛ. ¹⁷ Nɔn ke mɔn kpɔnnde emɔ asa nun like ɔ, nan mɔn kulo ke emɔ yɔ nyɔɛ mɔ kele ke Nyanmian le di junman kpili kpa wɔ emɔ asitanlan nun anun. M'an nzuzu man ke mɔn sa kɔ han like ɔ. Nan mɔ emɔ a yɔ'n, mɔn seɛ Nyanmian mɔn man emɔ ke ɔ yɛyila emɔ asu kpa. ¹⁸ Like'n mɔ emɔ a fa wula Epafoloditi asa nun ke ɔ fɔ bɛɛ mɔn'n, mɔn sa a han yɔ kwalaaatin. ɔ sa mɔn dede ɔ bu su. Mɔ emɔ a yɔ a man mɔn'n, ɔ ti ke afɔɛ m'ɔ ban fanlan mɔ Nyanmian kulo ɔ. ¹⁹ Yɔ ti, Zozi Kilisi dunman nun, Nyanmian mɔ mɔn su yɔ, mɔ ɔ'a nyan yɔ nwɔn kpili'n, ɔ 'man emɔ asa kan ninngɛ'n kwalaaatin mɔ emɔ a hian yɔ nwɔn'n. ²⁰ Anunminnyanmɔn hɔn Nyanmian m'ɔ ti yɛ Si'n cian daa. Amin.

Ngalɛ

²¹ Yɛ 'bisa Nyanmian anwɔntɛ mma'n-mɔ kwalaa ahɔn wɔ Kilisi Zozi dunman nun. Anianman'n-mɔ mɔ mɔn nɔn bɛ yɛ wɔ ɛwa'n, bɛ kwalaa bɛ nwan be 'bisa emɔ ahɔn. ²² Asɔnun mma'n-mɔ, ɛɛe bɔbɔ bɛ mɔ be wɔ belemgbin *Sezaa awulo nun anun'n, bɛ kwalaa bɛ nwan be 'bisa emɔ ahɔn. ²³ Yɛ Mɔn Zozi Kilisi nwɔn emɔ kwalaa anwɔn anwunnvoe.

PŌLU KALATA'N M'Ō HELELI NWANLIN KOLŌSU ASŌNIN MMA'N-MŌ'N

M'Ō wə nun'n

Anin, KolŌsu tɪ Azi mân nun anun elə kulo kɔn. Enɛ bɛ fɛlɛ Azi mân sɔ'n Tuluki. Asɔnɔn'n m'Ō wə ebele'n, Pɔlv amanngɔn kɔn, bɛ fɛlɛ yɪ Epafalasɪ, y'ɔ bɔli ɔ. Pɔlv muonun a ngɔ elə lɛ. Nan Epafalasɪ walɪ bɔli yɪ amannɛ kɛ ato ngehelefɔɛ mmie-mɔ lɛ tan asɔnɔn mma'n-mɔ anyɪnsɔ. Pɔlv kɔ hele kalata ehi kɔ wowula asɔnɔn mma'n-mɔ anwɔnsele kɛ bɛ lɪ ngehele kpa nun asɔ nán bɛ yáci ato ngehele'n bɛ tú. Mɔ Pɔlv 'kele kalata ehi'n, anin ɔ la fiadi. Ɔ soman kɛ Pɔlv heleli kalata ehi nun Efɛzi asɔnɔn mma'n-mɔ nun Filemon diɛ'n-mɔ kwalaa nun kɔn.

Pɔlv 'bɔ yɪ kalata ehi ehele nin abɔ'n, ɔ yɔli asɔnɔn ɔ lali Nyanmian asɪ wə KolŌsu asɔnɔn mma'n-mɔ dunman nun (1.1-14). Ehi anzin, Pɔlv lɛ kacɪ bɛ yɪ ngehele'n mɔ nun y'ɔ hanlin Zozi Kilisi anwɔn ejɔle ɔ nun like mɔ Zozi yɔli manlin bɛ'n (1.15-2.3). Zozi tɪ Nyanmian Awa, yɪ y'ɔ bɔli ninngɛ kwalaaatin ɔ. Yɪ ewue'n m'Ō wuli kɔlvwa nun asɔ'n y'ɔ man ye nun Nyanmian yɛ afian a sɛ ɔ. Kalata nun ati 2.4-25, Pɔlv lɛ keke kɛ Ejɔlekpa nun anwɔn ngehele diɛ'n, ɔ nun mɔ ato ngehelefɔɛ'n-mɔ kekele yɪ bɛ afian elɔ'n tɪ man kɔn. Ɔ sanlin kɛ Zufɔ'n-mɔ nun Geleki'n-mɔ ngehele'n m'Ō tɔ de nyanmiansɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ'n, ɔ nun mmian nun ekpe, ɔ nun Zufɔ'n-mɔ fetɪ'n-mɔ, ɔ nun mala mmie-mɔ, ɔ nun cilie-mɔ, ato ngehelefɔɛ sɔ'n-mɔ a han yɪ kwalaa a bɔ nun yê bɛ lɛ kekele ɔ. Kalata nun ati 3.1-4.6, Pɔlv lɛ kacɪ asɔnɔn mma'n-mɔ kɛ bɛ si bɛ nanndɪ wə kɔn eyɔle'n mɔ bɛ nun yɛ Mɪn Zozi Kilisi b'a yɔ'n. Kalata nun agualɛ nun (4.7-18), Pɔlv a fa ahɪn ebisa nun yɪ tɪ anwɔn ngalɛ ɔ'a wula nun.

Ahɪn ebisa

¹ Mɪn Pɔlv mɔ Nyanmian a hulo kɛ n gáci Kilisi Zozi bɔfɔɛ'n, mɪn nun anianman Timote yê ye lɛ keke kalata ehi ɔ. ² Ye lɛ keke kalata ehi ye nwan emɔ mɔ bɛ wə KolŌsu kulo nun asɔ ebele'n. Anianman-mɔ, emɔ mɔ bɛ nun Kilisi a yɔ kɔn, mɔ ɔ'a man emɔ anwɔn a tɪ, mɔ bɛ nanndɪ yɪ atɪn nun asɔ'n, ye 'bisa emɔ ahɪn. Nyanmian m'Ō tɪ yɛ Si'n, ɔ nwún emɔ anwɔn anwunnvoe, esɛ ɔ mán emɔ alva cíci bɛ nwɔn.

Asɪna nun asɔnɔn eyɔle

³ Mele biala mɔ ye 'sele ye man emɔ'n, ye da Nyanmian m'Ō tɪ yɛ Mɪn Zozi Kilisi Asɪ nun asɪ wə emɔ dunman nun. ⁴ Ye da Nyanmian asɪ, ɔ sanlin kɛ y'a tɪ ke emɔ de Zozi Kilisi bɛ di, esɛ menian'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ tɪ yɛ Mɪn Nyanmian Kpili menian'n, emɔ kulo bɛ. ⁵ Dedi'n nun ehulo'n mɔ emɔ le yɪ'n, ɔ fi anyɪndasɔɛ like'n mɔ Nyanmian a fa a sie emɔ wə nyanmiansɔ elɔ'n. Anyɪndasɔɛ like sɔ'n, bɛ lili mɔa bɛ hanlin yɪ nwɔn ejɔle bɛ heleli emɔ mele mɔ bɛ 'kan Ejɔlekpa'n m'Ō tɪ ananhɔle ejɔle'n bɛ keke emɔ'n. ⁶ Ejɔlekpa'n lɛ tele ɔ fa mân'n lika kwalaaatin, esɛ ɔ lɛ man menian'n-mɔ abalabɔ'n kacɪ kɛ emɔ diɛ nun a kacɪ'n. Afɪ cɪan mɔ bɛ bɔli Ejɔlekpa sɔ'n bɛ heleli emɔ nun ala yê emɔ nwunlin kɛ kanngɔ Nyanmian sɪ anwunnvoe sakpa ɔ. ⁷ Ejɔlekpa sɔ'n, yɛ manngɔn kpa Epafalasɪ m'Ō nun ye di junman kɔn'n, y'ɔ bɔli heleli emɔ ɔ. Ɔ di yɛ ja nun ɔ di Kilisi junman'n kanlanman kpa wə emɔ afian elɔ. ⁸ Ehulo'n mɔ Nyanmian Wawɛ nun a fa a wula emɔ anun, mɔ emɔ fa kulo bɛ nwɔn'n, ɔ'a han yɪ nwɔn ejɔle ɔ'a hele yɛ.

⁹ Ehika ati, ɔ fi cɪan mɔ ye tɪli emɔ angan'n, cɪan daa ye yɔ asɔnɔn ye man emɔ. Ye lɛ sele Nyanmian kɛ ɔ mán yɪ Wawɛ'n héle emɔ ngele kpa ɔ mán

emɔ nyán ajɔnlɪn bɛ nwún like m'ɔ kulo kɛ emɔ yɔ'n kpa bɔkɔɔ. ¹⁰ Ebele nun anun yê emɔ 'ba hɔala bɛ yɔ like mɔ yé Mɪn kulo'n, nán emɔ enanndiɛ nun a sɔ yí nyɪn atɪn biala asɔ. Emɔ 'ba bɔ bala mgbakpa ngacile'n kwalaaɪn, esɛ emɔ 'ba nwun Nyanmian bɛ kɔ bé nyunnun. ¹¹ Yɛ lɛ sɛlɛ Nyanmian kɛ ɔ fá yí anunminnyanmɔn tunmin'n ɔ wɔwula emɔ anwɔnsele, ɔ mán emɔ bó mɔndɪnlɪn bɛ tíla bé ahɔnlɪn wɔ yalɛ elie ngacile biala anun. ¹² Emɔ lí fɛ bɛ lá Nyanmian m'ɔ tɪ Sɪɛ nun asɪ. Ɔ sanlɪn kɛ yí anunminnyanmɔn mân nun anun ninngɛ'n mɔ ɔ'a sesie ɔ'a man bé mɔ bɛ tɪ yí diɛ'n, ɔ'a man emɔ a nyan ninngɛ sɔ'n bie. ¹³ Ɔ'a le yé fi awosin tunmin nun anun, ɔ'a fa yé ɔ'a sie yí ehulo Baa'n belemgbɪn mân nun anun. ¹⁴ Baa sɔ'n, ɔ'a tua yé tɪ kalɛ ɔ a le yé fi etɛ nun anun ɔ'a man y'a nyan etɛ face.

Kilisi tɪ kpili tala ninngɛ'n kwalaaɪn

¹⁵ Nyanmian mɔ bɛ nnwun man yí'n, yí nvoninnin y'ɔ le Kilisi. Ɔ sanlɪn kɛ Kilisi anun yê yɛ nwun kɛ Nyanmian kpɪn tɪ yí nun ɔ. Anɪn Kilisi wɔ ebele asannan nán b'a bɔ ninngɛ'n kwalaaɪn. Ɔ tɪ ninngɛ'n kwalaaɪn mɔ Nyanmian a bɔ nun asɔ kpain. ¹⁶ Ɔ sanlɪn kɛ Nyanmian nanndɪ Kilisi sɔ yê ɔ bɔlɪ ninngɛ kwalaa ɔ. Anwunno elɔ diɛ o, asɪ ewa diɛ o, mɔ bé nyɪn nwun yí o, mɔ bé nyɪn nnwun man yí o, wawɛ'n-mɔ mɔ bɛ di kpain nun o, bé mɔ bɛ le tunmin nun o, bé mɔ bɛ sie mân nun o, Nyanmian nanndɪ Kilisi sɔ yê ɔ bɔlɪ ninngɛ'n kwalaaɪn ɔ. Yí kwalaa tɪ Kilisi diɛ. ¹⁷ Asannan nán mân nun a bɔ yí bɔ'n, anɪn Kilisi wɔ ebele dada angɔnmɪn. Yí dunman nun yê eyuadi'n jin yí ja nun ɔ. ¹⁸ Asɔnɪn'n m'ɔ tɪ kɛ sɔanlan baka'n, yí tɪ'n y'ɔ le Kilisi. Bé mɔ bɛ fi ewue mma'n-mɔ afian bɛ 'ba tinngɛ bɛ nyan ngɔan'n, Kilisi y'ɔ li bé tɪ ɔ. ¹⁹ Afɪ Nyanmian a yɪ yí nwɔn kpa bɔkɔɔ wɔ yí Wa nun anun. ²⁰ Nyanmian nanndɪ yí Wa nun asɔ ɔ nɔn eyuadi'n b'a sesie bé afian. Nyanmian a man yí Wa nun a wu kolɔwa nun asɔ yí moja nun a gua asɪ, ɔ'a man ɔ nɔn anwunno elɔ nɔn asɪ ewa ninngɛ'n kwalaa b'a sesie bé afian.

²¹ Emɔ kɔsɔ, daba anɪn emɔ kpɔ Nyanmian emɔ nɔn yí nni man. Ɔ sanlɪn kɛ emɔ ajɔnlɪn'n tɪ etɛ, esɛ emɔ nyɔ man nyɔlɛ kpa. ²² Nan sian diɛ, yí Wa nun anwɔnnaan nun ewue'n m'ɔ wuli nun ati, Nyanmian a sesie yí nɔn emɔ afian. Ɔ man emɔ kwalaa bɛ fite yí nyunnun anwɔntɛ nun, emɔ anwɔn saun, bɛ nnyan man emɔ anwɔn ejɔle etɛ fíí bɛ ngan man. ²³ Nan kɔsɔ, ɔ sɛ kɛ emɔ tíla bé dedi nun anun kpolo bɛ sɔ ndɪan kpa wɔ yé Mɪn nun. Nán bɛ yaci bé nwɔn nun maan anyɪndasɔɛ like'n mɔ emɔ a tɪ yí nwɔn ejɔle wɔ Ejɔlekpa nun anun'n tɔ fɔn emɔ. Afɪ Ejɔlekpa sɔ'n mɔ emɔ a tɪ'n, mɔ mín Pɔlɔ m'an kaci sɔ akɔa'n, b'a bɔ b'a hele mân nun anun menian'n-mɔ kwalaaɪn.

Pɔlɔ efɛ'n

²⁴ Sian'n, sɛ mɪn fɛ wɔ emɔ dunman nun an, mɪn di yí nwɔn fɛ. Ɔ sanlɪn kɛ Asɔnɪn'n m'ɔ tɪ Kilisi anwɔnnaan'n dunman nun, efɛ mɔ mɪn fɛ wɔ mín kpolo nun'n, mɪn 'gua yí bɔ kɛ Kilisi muonun fɛlɪ dede ɔ gualɪ yí bɔ'n. ²⁵ Kilisi Asɔnɪn sɔ'n dunman nun yê Nyanmian a yɪ mín kɛ m mɔka emɔ ɔ. Nyanmian a yɪ mín kɛ n gán yí Nɔan Ejɔle'n kwalaa n géle menian'n-mɔ. ²⁶ Afɪ ejɔle sɔ'n, daba anɪn ɔ tɪ nɔvialɛ nun ejɔle man menian'n-mɔ. Nan enɛ diɛ, Nyanmian a bɔ yí tɛtɛle nun ɔ'a man bé mɔ bɛ tɪ yí diɛ'n. ²⁷ Bé yê Nyanmian hulolɪ kɛ ɔ yɪ nɔvialɛ nun like'n maan bɛ nwun yí ɔ. Nɔvialɛ nun like sɔ'n tɪ anyanbenwɔn like, ɔ tɪ enyɪnmian like man menian'n-mɔ kwalaaɪn mɔ bɛ tɪ man Zufɔ'n. Nɔvialɛ nun like sɔ'n y'ɔ le Kilisi m'ɔ wɔ emɔ nun'n. Ehɪ y'ɔ man emɔ le anyɪndasɔɛ kɛ emɔ 'nyan yí anunminnyanmɔn'n bie ɔ. ²⁸ Ehɪka ati yê yɛ bɔ Kilisi anwɔn ejɔle'n yɛ kele menian'n-mɔ kwalaa ɔ. Yɛ kannzɔ bé, esɛ yɛ kekele bé ninngɛ sɔ'n-mɔ kwalaa ngɛle sɔ, nán biala m'ɔ ɔ'a fa yí nwɔn ɔ'a man Kilisi nun a tinngɛ fɔ́ɔn wɔ

Nyanmian anyunnun. ²⁹ Yí sɔ ati, anwɔnsele kpili'n mɔ Kilisi a fa a wula mɔn nun'n, mun bɔ mɔndɔnlɔn mɔn fa mɔn di junman sɔ'n.

2

¹ Ehi, mun kulo ke emɔ nwun nun ke mɔndɔnlɔn kpili'n mɔ mun bɔ'n, mun fe mun man emɔ nɔn Laodise kulo nun asɔ asɔnɔn mma'n ɔ nɔn bé kwalaa mɔ be nzi man mɔn'n. ² Mun di junman sɔ'n mun man emɔ alba cici bé nwɔn, bé nwan se bé nwɔn be kulo bé nwɔn, ese ngele'n fɔtɔ bé kpa bɔkɔɔ maan be si Kilisi m'ɔ ti Nyanmian nɔvialie nun like'n. ³ Afi Kilisi anun yê Nyanmian man sɔanlan kwalaa ke ɔ nwun yí Nyanmian muonun kpa bɔkɔɔ, ese ɔ kwalaa ɔ nwun ngele maan ɔ bu sɔ ɔ. ⁴ Mun kan yí sɔa mun man emɔ ti, nán emɔ a mman man sɔanlan fíi a ngolo man yí nwan nun ɔ'a nnaka man emɔ. ⁵ Se n wɔ mva bɔbɔ a, mɔn ti wɔ emɔ asɔ, ese mun di emɔ anwɔn fe. Ɔ sanlɔn ke emɔ anwan se bé nwɔn yê dedi'n mɔ emɔ le yí wɔ Kilisi anun'n, emɔ le nun kpolo.

Zozi Kilisi ti yé like kwalaaatin

⁶ Kemɔ emɔ a le Kilisi Zozi ke bé Mɔn'n, emɔ mán be enanndie'n nɔn yí die'n yó kɔn. ⁷ Ɔ fi ejɔle'n mɔ be hanlɔn be heleli emɔ'n, emɔ fá bé susuguasɔ'n kwalaa be gúa Kilisi sɔ be sɔ ndian wɔ yí nun, nán be lá yí asɔ kpa.

⁸ Emɔ nían bé nwɔn kpa, nán sɔanlan fíi a ngekele man emɔ amanmuo m'ɔ fi kulo menian ngele'n ɔ'a nnaka man emɔ. Ngehele sɔ'n-mɔ, kulo menian'n-mɔ ɔ nɔn Abɔnsanmɔn nɔn yí sasɔ'n-mɔ yê be kekele ɔ, nan nán Kilisi y'ɔ kekele ɔ. ⁹ Afi Kilisi sɔanlan baka'n muonun anun yê be nwun Nyanmian kpa bɔkɔɔ ɔ. ¹⁰ Ɔ man se emɔ le Kilisi m'ɔ di tunmin kwalaa asɔ kpain nun an, anɔn emɔ le like biala kwalaaatin.

¹¹ Kɔn eyɔle'n mɔ emɔ nɔn Kilisi b'a yɔ'n, yí nzɔle'n m'ɔ kele ke emɔ nɔn yí ti kɔn'n, y'ɔ le emɔ mmian nun ekpe'n. Mmian nun ekpe sɔ'n y'ɔ le nyɔlie ete ete'n-mɔ mɔ ɔ'a yí yé nun ɔ'a fite'n. Kilisi y'ɔ di junman sɔ nun ɔ, nán ɔ fi man kulo sɔanlan. ¹² Afi mele mɔ be sɔnɔnlɔn emɔ'n, ɔ ti ke emɔ nɔn Kilisi b'a wu. Yê kemɔ emɔ de di ke Nyanmian le tunmin ɔ'a man Kilisi fi ewue nun ɔ'a tinng'e'n, ɔ ti ke emɔ nɔn Kilisi be fi ewue nun b'a tinng'e. ¹³ Emɔ mɔ daba anɔn b'a wu wɔ bé ete'n-mɔ anun'n, afi anɔn emɔ ti man Nyanmian menian'n, sian die, Nyanmian a nwun yé nwɔn anwunnɔve, ɔ'a man emɔ nɔn Kilisi b'a nyan ngwan. Ɔ'a fa yé ete'n-mɔ kwalaa ɔ'a hye yé. ¹⁴ Yé nyɔlie ete ete'n-mɔ ti ke kale. Yí nwɔn kalata mɔ be heleli'n kele ke y'a tɔn mala. Yí ti, kale sɔ'n dunman nun, ɔ se ke be kun yé. Ehi, yé m'ɔ se ke be kun yé'n, Kilisi a kaci yé ɔ'a man b'a hun yí kulɔwa nun asɔ yé kale'n dunman nun. ¹⁵ Kilisi a wu kulɔwa nun asɔ. Ebele yê Nyanmian sɔnlɔn ɔ lili mmɔnsanmɔn'n-mɔ asɔ kunnunmun ɔ leli bé tunmin'n kwalaa ɔ. Ɔ ti ke sahinlan mɔ ɔ'a li kunnunmun elɔe nun ɔ le fa yí nganga'n-mɔ kele bagua nun ɔ.

¹⁶ Ehi ka ati, m'ɔ tɔ de alie, nɔn nzan, nɔn cilie'n-mɔ, ɔ nɔn Zufɔ'n-mɔ feti elie ke sala m'ɔ kɔ fi fɔfɔle nun anwɔn feti'n anaan enwɔnmian ele cian m'ɔ ti cɔnnjun man Zufɔ'n-mɔ'n, se be bua emɔ ndee, ɔ sanlɔn ke emɔ nni man sɔ a, nán be di yí nwɔn yale. ¹⁷ Ehi kwalaa ti ke like kpa'n m'ɔ le ba'n wawe. Like kpa sɔ'n y'ɔ le Kilisi muonun. ¹⁸ Yí ti, bé mɔ be kulo bé nwɔn asɔ bebele be yɔ asɔnɔn be sɔ nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ, mɔ ese ninng'e mɔ be kɔ nwun yí wawe nun nɔn anwɔn cian bé kpa'n, se be kan be kele emɔ ke emɔ a minlin, ɔ sanlɔn ke emɔ nyɔ man ninng'e sɔ'n-mɔ bie a, nán be di yí nwɔn yale. Be tu bé nwɔn mgban, bé muonun bé ajɔnlɔn nun asɔ yê be di ɔ. ¹⁹ Be nva man bé nwɔn be mmɔ man Kilisi m'ɔ li yé ti'n. Afi Asɔnɔn'n ti ke anwɔnnaan, yí ti'n y'ɔ le Kilisi. Yí lɔlɔ y'ɔ man anwɔnnaan'n like di, ɔ man ɔ ti akpɔle ɔ nyin ke Nyanmian le kpɔnnde yí nun ɔ.

Emɔ nɔn Kilisi b'a wu

²⁰ Ɛmɔ nɔn Kilisi b'a wu, be nɔn mmɔnsanmɔn'n-mɔ mɔ be sie mɔn nɔn afian a ti. Nan ɔ yɔ se mɔ afi Ɛmɔ bɔ bé abalabɔ'n ke Ɛmɔ ti ete mɔn'n di'e'n? Ɔ yɔ se mɔ mɔn'n mala'n nɔn yí ngehele'n-mɔ asu yê Ɛmɔ di'n? ²¹ Mɔn'n nwan: “N'ε fa εhɪ!”, “N'ε di εhɪ!”, “N'ε kan εhɪ!”. ²² Alie mɔ be di be je be gua'n, yí nwɔn mala nɔn ngehele mɔ mɔn'n kele nɔn anɔn. ²³ Ɛ nwun kulo menian'n-mɔ mala sɔ'n-mɔ a, ε 'ba se ke ngele ejɔle m'ɔ fi Nyanmian elɔ ɔ. Afi ke be kulo ke be su Nyanmian'n yê be yɔ ɔ. Be yɔ bé nwɔn ke be ti menian mɔ be bebele bé nwɔn asi be kele bé nwɔnnaan'n yale kpa. Nan εhɪ kwalaa ti mgban. Ɔ sanlɔn ke ɔ man ye nni man yé abalabɔ ete nɔn asu kunnunmun.

3

Ɛmɔ nɔn Kilisi be fi ewue nun b'a tinnge

¹ Ɛmɔ nɔn Kilisi be fi ewue nun b'a tinnge. Yí ti, Ɛmɔ kpɔnnde nyanmiansu elɔ ninng'e'n-mɔ. Yí bu y'ɔ le ke Ɛmɔ bɔ bala m'ɔ sɔ Nyanmian anyɔn. Afi nyanmiansu elɔ yê Kilisi wɔ ɔ, ɔ ti Nyanmian fama su. ² Yí ti, Ɛmɔ mɔn nyanmiansu elɔ ninng'e'n-mɔ anwɔn ejɔle hían Ɛmɔ ɔ tála asi ewa di'e'n-mɔ. ³ Ɔ sanlɔn ke Ɛmɔ a wu yê Ɛmɔ ngwan'n fia Kilisi m'ɔ nɔn Nyanmian be ti munmuan kɔn nɔn anɔn. ⁴ Nan mele mɔ Kilisi m'ɔ man Ɛmɔ ngwan'n 'ba yɪ yí nwɔn kele menian'n-mɔ'n, ɔ nɔn Ɛmɔ yê ɔ 'ba fite wɔ yí anunminnyanmɔn nɔn anɔn ɔ.

Nyɔlie daba'n nɔn nyɔlie fɔfɔle'n

⁵ Ehika ati, Ɛmɔ yáci asie nɔn asu ewa ninng'e ete'n kwalaa be gúa. Ninng'e sɔ'n-mɔ y'ɔ le satɔlɔfɔe ɔ nɔn ajɔnlɔn ete ete'n-mɔ, ɔ nɔn anwɔnnaan'n nyɔlie m'ɔ kulo m'ɔ wɔ Ɛmɔ asitanlan nɔn anɔn'n, ɔ nɔn anyɔnbɔlɔ, ɔ nɔn acɛbe. Acɛbe eyɔle'n kusɔ ti amwan esɔ'n bie. ⁶ Nyɔlie ete sɔ'n-mɔ ati y'ɔ man Nyanmian sikpe'n cɪ bé mɔ be mman man yí anyɔnnzɔ nɔn ɔ. ⁷ Ɛmɔ kusɔ, daba mɔ Ɛmɔ nzi man Nyanmian'n, ke anɔn Ɛmɔ asitanlan'n ti yí nɔn anɔn.

⁸ Nan sian di'e, Ɛmɔ yáci εhɪ kwalaa be gúa: eya efe, ahɔnlɔn kpili, ati anɔn ete ninng'e, ɔ nɔn menian anwɔn ejɔle ete ehan. Yê nán be man ejɔle ete fíí fi bé nwan fite. ⁹ Nán be di ato be kele bé nwɔn fíí kún. Ɔ sanlɔn ke nyɔlie ete ete m'ɔ wɔ Ɛmɔ asitanlan nɔn anɔn daba'n, Ɛmɔ a yaci a gua. ¹⁰ Ɛmɔ a nyan asitanlan fɔfɔle. Ɛmɔ le kaci ke Nyanmian muonun m'ɔ bɔli Ɛmɔ'n be si yí kpa bɔkɔɔ be kɔ bé nyunnun. ¹¹ Yí ti, se Ɛmɔ a kaci menian nɔfɔle a, anɔn ɔ le man ke bia ti Zufɔ, anaan bia ti man Zufɔ, b'a kpe bia mmian nun, anaan be kpeli man bia mmian nun. Ɔ le man ke bia anyɔn a ti, anaan bia anyɔn tɔli man. Ɔ le man ke bia ti kanga, anaan bia ti man kanga. Nan m'ɔ cian'n y'ɔ le Kilisi. Kilisi wɔ bé kwalaa mɔ be de yí be di nɔn asitanlan nɔn anɔn.

¹² Ehɪ, Nyanmian a hulo Ɛmɔ, ɔ'a kpa Ɛmɔ maan b'a kaci yí anwɔntie menian. Yí sɔ ati, Ɛmɔ nwún ehɪnlɔn-mɔ anwɔn anwunnvoe, be yó ahunnunye, be bebele bé nwɔn asi, be tú bé ahɔnlɔn asi betee, ese be sí abɔtale. ¹³ Ɛmɔ tíla bé ahɔnlɔn be yáci bé nwɔn sa be hyé bé nwɔn. Se ɔ di ke swanlan bie fe yí manngɔn anwɔn eya a, ɔ fá hyé yí. Afi kemɔ Kilisi a yaci Ɛmɔ anwɔn sa ɔ'a hye Ɛmɔ'n, Ɛmɔ kusɔ yáci bé manngɔn'n-mɔ anwɔn sa be hyé bé. ¹⁴ Like kwalaa mɔ Ɛmɔ 'yɔ'n, Ɛmɔ yó yí ehulo nun, Ɛmɔ mɔn bé nwan sé bé nwɔn kpa bɔkɔɔ. ¹⁵ Kilisi mɔn Ɛmɔ alba cíci bé nwɔn. Afi albacicie sɔ nɔn ati yê Nyanmian a fele Ɛmɔ ɔ'a man be nɔn Kilisi a yɔ munmuan kɔn ɔ. Yí ti, Ɛmɔ nwún ye be lá yí asi. ¹⁶ Ɛmɔ mɔn Kilisi Anwan Ejɔle'n wówɔlɔ Ɛmɔ kpa, ɔ há Ɛmɔ asitanlan nɔn anɔn. Ngele'n kwalaa mɔ Nyanmian a fa a man Ɛmɔ'n, Ɛmɔ fá be héhele yí ninng'e'n, ese be fá be tú bé nwɔn fɔɔ. Ye'n mɔ Nyanmian a yɔ Ɛmɔ'n, Ɛmɔ nwún yí be yí bé kunnun bɔkɔɔ be tú Izalayε ejue'n-mɔ, ɔ nɔn mɔ Wawε Nwanzan-nwanzan'n kɔ hele Ɛmɔ'n be yí Nyanmian ayε. ¹⁷ Ɛmɔ like eyɔle nun o, Ɛmɔ ejɔjɔle nun o, yí kwalaa mɔ Ɛmɔ le

yɔ'n, be yɔ wɔ yé Mɪn Zozi dunman nun, nán ɔ nanndi yí sɔ, emɔ a la Nyanmian m'ɔ ti Siε nɪn asɪ.

Asɔnɪn mma'n-mɔ abalabɔ'n

¹⁸ Ehi, emɔ mmalasua'n-mɔ, emɔ bébele bé nwɔn asɪ be mán bé hun-mɔ. Yé Mɪn anyunnun, m'ɔ se ke emɔ yɔ nɪn anɪn. ¹⁹ Emɔ mmelenzua'n-mɔ, emɔ kɔsɔ húlo bé yɪ-mɔ, nán be momunlan bé nyunnun be kele bé. ²⁰ Emɔ mmatɔnman'n-mɔ, emɔ mán bé sɪ nɔn bé nin-mɔ anyɪnnzɔ wɔ like biala anɪn. Afi yí sɔ yê yé Mɪn kulo ɔ. ²¹ Emɔ mɔ be ti siε nɔn nian'n, nán be kan bé mma'n-mɔ eya maan bé nwɔn bubu bé. ²² Emɔ mɔ be ti nganga'n kɔsɔ, emɔ mán bé mɪn-mɔ mɔ be wɔ asɪ nɪn asɔ ewa nɪn anyɪnnzɔ wɔ like biala anɪn. Emɔ amɪn'n-mɔ anyunnun, nán be yɔ bé nwɔn ke menian mɔ be le di junman be kpɔnnde efɔa, kɔsɔ be kaci bé nzin an, anɪn emɔ a bubu bé sa ɔ nɔn be ja b'a tanlan sɔ. Nan kemɔ emɔ man yé Mɪn anyɪnnzɔ'n, emɔ yí bé kunnun be lí bé junman'n. ²³ Junman biala mɔ emɔ 'di'n, emɔ yí bé kunnun be lí yí kanlanman kpa. Emɔ lí yí ke be le di be man yé Mɪn, nan nán kulo menian'n-mɔ yê emɔ le di man bé ɔ. ²⁴ Afi Mɪnlian kpa'n mɔ emɔ le sɔ yí'n y'ɔ le Kilisi. Yí ti, emɔ káci ke ajâ'n mɔ Nyanmian a fa a bɔ emɔ anɔhɔba'n, Kilisi yê ɔ 'man emɔ asa 'kan yí ɔ. ²⁵ Nan sɔanlan m'ɔ yɔ nyɔle ete'n, ɔ 'nyan yí ete nɪn anwɔn ahatua. ɔ sanlɪn ke Nyanmian diε, ɔ nɪn man menian'n-mɔ anyunnun ɔ mmu man bé bɪ.

4

¹ Emɔ kɔsɔ mɔ emɔ ti mɪnlian'n, emɔ nɔn bé ngɔa'n-mɔ sín atɪn m'ɔ ti fɔ́ɔn, ɔ ti sɛsɛ nɪn asɔ. Eɛε, nán man emɔ alɔa fi ke emɔ kɔsɔ le Mɪnlian kɔn. Mɪnlian sɔ'n wɔ nyanmiansɔ elɔ.

Afɔtu nɔn ngalε

² Emɔ bó mɔndɪnlɪn be tánlan mmɔtɔε eyɔle nɪn anɪn, be mán bé nyɪn kpála, εsɛ be lá Nyanmian asɪ. ³ Mele mɔ emɔ 'sele Nyanmian'n, emɔ séle bie be mán yé kɔsɔ maan Nyanmian kpé atɪn kpa ɔ mán ye hán yí Nɔan Ejɔle'n, ye bó Kilisi nɔvialε nɪn ejɔle'n mɔ sian diε Nyanmian a yɪ a hele'n. Afi nɔvialε nɪn ejɔle sɔ'n dunman nun yê n na fiadi tɛmɔn mɔ ye wɔ nun nɪn ɔ. ⁴ Eɪika ati, emɔ séle Nyanmian. ɔ mán n gán nɔvialε nɪn ejɔle sɔ'n ke ɔ fata ke mɪn kan yí'n, nán menian'n-mɔ a ti yí bɔ kpa bɔkɔɔ. ⁵ Emɔ nɔn bé mɔ be nzɪ man Kilisi'n ti a, emɔ nánndi ngele sɔ. Tɛmɔn'n mɔ ye wɔ nun'n, emɔ hán Kilisi anwɔn ejɔle'n be héle bé. ⁶ Emɔ mán bé nɔan ejɔle'n yɔ fε, εsɛ be hán ejɔle m'ɔ kɔ atɪn sɔ. Yí diε, se sɔanlan bie bisa emɔ kosuan an, anɪn emɔ nyan bie be bua yí kanlanman.

⁷ Tisiki ti yé nianman kpa, ɔ sɔ Kilisi ananhɔle nɪn, ɔ bɔka mɪn ye di yé Mɪn junman'n. ɔ 'ba bɔ kwalaa kwalaa'n ɔ kele emɔ, nán emɔ a nwun ejɔle'n mɔ ɔ'a tɔ mɪn'n. ⁸ Eɪika ati, mɪn sɔan anianman sɔ nɪn emɔ anwɔn elɔ, maan ɔ kan ewa ejɔle ɔ kele emɔ, nán emɔ ahɔnlɪn a tɔ bé kunnun b'a nyan anwɔnsele. ⁹ Mɪn sɔan yí nɔn Onezimɔn emɔ anwɔn elɔ. ɔ ti yé nianman kpa, ɔ sɔ yé Mɪn ananhɔle nɪn. ɔ nɔn Tisiki, be 'ba bɔ ewa kwalaa kwalaa'n be kele emɔ.

¹⁰ Alisitakɪ mɔ mɪn nɔn yí la fiadi sɔa nɪn anɪn ewa'n, yí nwan ɔ 'yɔ emɔ like. Maakɪ m'ɔ ti Baanabasɪ anianman'n, yí kɔsɔ yí nwan ɔ 'yɔ bé like. Maakɪ sɔ'n, m'an han yí nwɔn ejɔle m'an hele emɔ daba. Yí ti, se ɔ ba emɔ anwɔn elɔ a, emɔ sɔ yí nɪn kanlanman. ¹¹ Zozi mɔ be fele yí Zusutusu'n, yí kɔsɔ yí nwan ɔ 'yɔ bé like. Bé menian nsan sɔ'n, bé ala yê be ti Zufɔ mɔ b'a le Kilisi b'a li be nɔn mɪn ye di Nyanmian Belemgbin Mán nɪn anwɔn junman ɔ. B'a man mɪn lɔa a cɪcɪ mɪn nwɔn kpa. ¹² Epafalasɪ m'ɔ fi Kolɔsɔ'n, yí kɔsɔ yí nwan ɔ 'yɔ emɔ like. ɔ ti Kilisi akɔa. ɔ yɔ mmɔtɔε m'ɔ sɔ εbɔε ɔ man emɔ cɪan daa. ɔ sele Nyanmian ke emɔ tíla bé dedi nɪn anɪn kpolo, ɔ mán emɔ ati tɪn wɔ Wawε nɪn, εsɛ ɔ mán emɔ húla be yɔ like biala m'ɔ kulo'n kpa bɔkɔɔ. ¹³ Mɪn kwalaa mɪn di

Epafalasi anwɔn adanzi ke, ɔ bɔ emɔ anwɔn mɔndɔnlɔn kpa. Ɔ bɔ Laodise ɔ nɔn Hielapolisi asɔnɔn mma'n-mɔ kɔsɔ anwɔn mɔndɔnlɔn kpa. ¹⁴ Yɛ manngɔn Luku m'ɔ di dɔkɔte junman'n, ɔ nɔn Demasi, bɛ nwan bɛ 'yɔ emɔ like. ¹⁵ Emɔ yɔ Laodise elɔ anianman'n-mɔ like. Emɔ yɔ Nɔnfa nɔn asɔnɔn mma'n-mɔ mɔ bɛ yia yɛ awulo ebɛɛ'n like. ¹⁶ Sɛ emɔ kɔnnga kalata ehi yue a, bɛ mɔn ɔ tɔ Laodise elɔ anianman'n-mɔ maan bɛ kɔsɔ bɛ kɔnnga yɛ asɔnɔn sua nɔn anɔn. Emɔ kɔsɔ kɔnnga kalata'n m'ɔ fi Laodise elɔ mɔ emɔ asa kɔ han yɛ'n. ¹⁷ Emɔ hɔn hɛle Alisipɔ ke junman'n mɔ yɛ Mɔn a fa a wula yɛ sa nɔn ke ɔ lɛ'n, ɔ bɔ mɔndɔnlɔn ɔ lɛ yɛ kpa bɔkɔ.

¹⁸ Ejɔle kpɔle ehi-mɔ ti mɔn muonun mɔn Pɔlɔ mɔn sa ati kalata. Mɔn keɛ emɔ mɔn bisa bɛ ahɔn. Nɔn bɛ man bɛ lɔa fi ke n de la fiadi sua nɔn anɔn. Nyanmian nyila'n hɔn emɔ!

**PŌLU KALATA'N
M'Ō LILI MŪA HELELI
NWANLIN TESALONINKI
ASŌNIN MMA'N-MŌ'N**

M'Ō wŏ nun'n

Anin, Tesaloninki ti Masedwanin mân nun anun elɔ kulo kpili'n kun. Silivin mŏ be fele yí biekun Silasi'n, non Timote yê be bukalí Pŏlv maan ɔ bŏli elɔ asŏnin nun ɔ. Nan kemŏ Zufu'n-mŏ totua yí atin'n, Pŏlv a nje man Tesaloninki ebele (Junman 17). Ɔ kpatili ɔ fi Masedwanin mân nun anun ɔ hŏli Akayi mân nun anun. Nan m'ŏ fi Masedwanin mân nun anun hŏli'n, ɔ svanlin Timote Tesaloninki elɔ ke ɔ hŏ nían asŏnin mma'n-mŏ abusu se be yacili man bé dedi'n be tili man wŏ ahulɔwa'n mŏ be le kele bé nun anwon an. Mŏ Timote hŏli walí m'ŏ bŏli amannɛ fe heleli Pŏlv'n, yí lva cici nán ɔ'a hele kalata ehí ɔ'a nwan bé. Kalata nun anun, ɔ'a nwun Nyanmian anwon ye, ese ɔ'a wowula bé anwonsele ke be tíla bé dedi nun anun be hŏ bé nyunnun.

Kalata nun ati 1-3, Pŏlv le kací ke ɔ kpɔnlin lili junman'n bé afian elɔ'n. Yê ɔ di fe ke sunnzun mŏ be le nwun yale, be le bé dedi nun anun kpolo. Ɔ kulo ke ɔ nwun bé nwŏn biekun. Kalata nun ati 4.1-12, Pŏlv le kací bé ngehele'n m'ŏ heleli bé wŏ enanndɛ kpa nun anwon'n cinnjin, be síe bé nwŏn ye wŏ ajɔamannun ngacile kwalaa anwon. Kalata nun ati (4.13-5.11), Pŏlv le kan yé Mɔn Zozi Kilisi ewale'n mŏ ɔ 'sa ba nun ejɔle. Kalata nun agualɛ nun, Pŏlv le tu bé fuɔ ese ɔ le yeyila bé.

Ahɔn ebisa

¹ Mɔn Pŏlv, mɔn non Silivin non Timote yê ye le kele kalata ehí ye nwan emŏ Tesaloninki asŏnin mma'n-mŏ ɔ. Emŏ mŏ be non yé Sɔ Nyanmian non yé Mɔn Zozi Kilisi a yŏ kun'n, ye 'bisa emŏ ahɔn.

Nyanmian nwún emŏ anwon anwunnvoe, ese ɔ cíci emŏ alva.

Asina

² Ye da Nyanmian asɔ cian daa wŏ emŏ dunman nun, ese ye sele Nyanmian Kpili cian daa ye man emŏ. ³ Nyanmian m'ŏ ti yé Sɔ nun anyunnun, temŏn biala yé ti kací emŏ nyɔle'n m'ŏ kele ke emŏ le dedi, emŏ kulo bé nwŏn, ese yé Mɔn Zozi Kilisi ewale cian nun anwon anyindasue mŏ emŏ le yí'n, ɔ ti man nzemɔnde. ⁴ Anianman-mŏ, ye sɔ ke Nyanmian a hulo emŏ, ɔ'a nian menian'n-mŏ anun ɔ'a kpa emŏ maan b'a yŏ yí die. ⁵ Ɔ sanlin ke nán yé nwan mgban nun ala yê ye falí ye bŏli Ejɔlekpa'n ye heleli emŏ ɔ. Nan Wawe Nwannzan-nwannzan'n jinlanlin yé nzin maan ye bŏli yí tunmin sɔ kusɔ ye heleli emŏ. Ɔ manlin emŏ nwunlin yí fŏún kusɔ kpa ke Ejɔlekpa sŏ'n ti ananhŏle. Ke ɔ kŏ yŏ nán emŏ a kpasi'n, emŏ nwunlin ke ye kpɔnlin ye non emŏ tanlanlin'n. ⁶ Emŏ a nian yé non yé Mɔn asitanlan sŏ nun asɔ. Ehika ati yê be heleli emŏ ahulɔwa kpa temŏn mŏ emŏ leli Nyanmian Anvan Ejɔle'n be lili nun ɔ. Nan kusɔ Wawe Nwannzan-nwannzan nun a man emŏ le fe elie. ⁷ Ɔ man Masedwanin non Akayi mân nun anun, se be 'kan bé kwalaa mŏ b'a le Zozi Kilisi b'a li nun ejɔle a, be bŏ emŏ dunman. ⁸ Ɔ sanlin ke Nyanmian Anvan Ejɔle'n teteli emŏ Masedwanin mân nun anun ɔ non Akayi mân nun anun. Ɔ'a nga man ebele ala, nan mân'n lika kwalaaatin, be bŏ dedi'n mŏ emŏ le yí wŏ Nyanmian anun nun anwon ejɔle. Yí ti, yé muonun ye ngan man emŏ dedi nun anwon ejɔle kún. ⁹ Ke emŏ kpɔnlin sŏli yé nun mele mŏ ye hŏli emŏ elɔ, ɔ non ke emŏ kpɔnlin yŏli be yacili amvan'n-mŏ be gualí be falí bé nwŏn be manlin Tiasifue Nyanmian'n m'ŏ ti ananhŏle'n nán b'a sɔ yí'n, menian'n-mŏ kwalaa kan yí nwŏn ejɔle. ¹⁰ Ese be kan ke emŏ le nwŏnnde ke Nyanmian Awa

Zozi m'ò man ò fi ewue nun ò'a tinnge'n, ò fi nyanmiansu ò bála. Afi, yí dein yê ò de yé ti nán Nyanmian sikkpe'n m'ò lé ba nun a ngun man yé ò.

2

Pòlv non yí manngv'n-mò junman'n

¹ Anianman-mò, emò muonun si ke, emò anwòn elò ewale mò ye wali'n, ò'a nyò man mgban. Afi, yé Mìn junman'n mò ye wali lili yí emò afian elò nun a su mma kpa. ² Emò si ke be heleli yé aholòwa Filipò kulo nun asu elò kwalaaaka nán y'a ju Tesaloninki. Mò ye juli emò anwòn elò'n, menian'n-mò jujili yé sele kpa, nan kusò Nyanmian Kpili manlìn yé anwònsele maan ye bòli Ejòlekpa'n ye heleli emò. ³ Ò man Ejòlekpa sò'n mò ye bò ye kele menian'n-mò'n, ò ti man ato ejòle, ye mmò ye mgbòndè man esika, ese ye mmò ye nnaka sòanlan fíí. ⁴ Nan ye kan ejòle'n ke Nyanmian Kpili muonun kulo ke ye kan yí'n. Ò sanlìn ke ò'a nwun yé ti anun, ò'a bu yé ò'a fa yí Ejòlekpa'n ò'a wula yé sa nun. Yí sò ati, ye ngan man mò ye kan an, menian'n-mò akunnun jò yí nwòn'n, nan mò Nyanmian Kpili akunnun jò yí nwòn'n yê ye kan ò. ⁵ Emò muonun si ke ye lakali man emò lé, ese yé nyìn bòbòli man emò anwòndi'e'n-mò lé. Nyanmian muonun di yí nwòn adanzie. ⁶ Cian bie lé, y'a mgbòndè man ke emò anaan ehunlìn-mò fva yé. ⁷ Kemò ye ti Kilisi mmòfòe'n, ye kvala ye kele emò yé tunmin'n mò ye le yí'n, nan yé die, y'a nyò man yí sò. Mò anin ye wò emò anwòn elò'n, ye bebeleli yé nwòn asì ye manlìn emò. Ye yòli ke eta m'ò le nian yí mma ò. ⁸ Ehulo kpili'n mò ye kulo emò nun ati, nán Ejòlekpa nun angònmìn ala yê ahan ye 'bò ye kele emò ò, nan ese ahan ye 'fa yé muonun yé ngvàn'n ye man emò. Ò sanlìn ke emò anwòn hianlìn yé sòman. ⁹ Anianman-mò, emò si yí fòón ke mèle mò anin ye le bò Nyanmian Ejòlekpa'n ye kele emò'n, ye lili junman sele kpa kàngòe non eyua, ye nwunlìn yale non efe, ye nyanlìn esika ye sieli yé nwòn. Ò man emò anun bie fíí a mmò man yé nwòn kale. ¹⁰ Emò non Nyanmian di yé nwòn adanzie ke ye bòli abalabò mò yí nwòn ti, m'ò ti fòón, mò be nnyan man yí nwòn ejòle ete fíí be ngan man wò emò mò be de Zozi be di nun afian. ¹¹ Emò si ke ye non emò anun kòn biala tanlanlìn ke si'e non yí mma. ¹² Ye wowulali emò anwònsele, ye cìcìli emò alva ese ye tuli emò fòò ke emò bó bala kpa m'ò sò Nyanmian Kpili anyìn. Afi, yí muonun yê ò'a fele emò ke emò bála be káci yí anunminnyanmòn belemgbìn mán nun anun menian ò.

¹³ Ehika ati, ye da Nyanmian asì cian biala. Ò sanlìn ke mèle mò ye hanlìn Nyanmian Anvàn Ejòle'n ye heleli emò'n, emò a nne man ejòle sò'n b'a ndò man nun ke kulo sòanlan ejòle, nan emò sòli nun ke ò ti Nyanmian Anvàn Ejòle sakpa. Ò man emò mò be de be di'n, Ejòlekpa sò'n lé di junman sele wò emò asitanlan nun anun. ¹⁴ Anianman-mò, Nyanmian menian'n-mò mò be wò Zude mán nun anun elò mò be non Zozi Kilisi a yò kòn'n, emò a kaci ke bé ala. Yalè mò Zufò'n-mò heleli bé'n, yí kònmgba nun ala yê menian mò be non emò ti nun a hele emò nun ò. ¹⁵ Zufò sò'n-mò mò be hunlìn yé Mìn Zozi non Nyanmian mgbòmanfòe'n-mò'n, bé yê be heleli yé yalè nun ò. Be nzò man Nyanmian anyìn, ese be kpò menian'n-mò kwalaaatin! ¹⁶ Be kulo ke be tan yé nyinsu, yí die anin ye ngan man ejòle'n ye ngele man bé mò be ti man Zufò'n nán b'a nyan bé ti. Bé nyòlie sò'n, ò man bé ete nun a sòn. B'a yò dede b'a man Nyanmian sikkpe nun a hyi bé.

Pòlv alva lé dò Tesaloninki asònin mma'n-mò

¹⁷ Yé die, anianman-mò, ke ye titili yé nwòn nun kaan'n, ye nwunlìn man emò anwòn, nan kusò yé ti wò emò sò dahuu. Yé lva lé dò emò kpa, ye kulo ke ye nwun emò anwòn. ¹⁸ Ehika ati, yé nwan ahan ye 'ba emò anwòn elò. Nan mìn bòbò mìn Pòlv, m mabòali mìn nwòn kòn, yí nzin biekun, mìn nwan mìn 'ba, nan *Satan a man y'a nnyan man atin. ¹⁹ Mèle mò yé Mìn Zozi 'ba a, mò ye 'ba

fite yí nyunnun'n, nzu like dɛ anwɔn yê ɔ 'nɪan fɔa yé ɔ? Yé fɛ elie like'n y'ɔ le benin? Nzukɛ yê ɔ kele ke ye lili kunnunmun mɔ ye kwalaa ke ye fa ye tu yé nuan nun ɔ? ²⁰ Yé anunminnyanmun ɔ non yé fɛ elie'n kwalaa y'ɔ le emɔ.

3

¹ Ehika ati, kemɔ y'a tanlan dede ye ndi man emɔ angan fíí'n, sian y'a ngwala man nwɔnnde kón. Ɔ man y'a fa ajɔnlɪn ke Timote hó nían emɔ abusu, nán yé ngɔnmun ye ka Atenun ewa. ² Yé nianman Timote non yé y'ɔ di Nyanmian junman nun ɔ. Yé non yí y'ɔ bɔ Zozi anwɔn Ejɔlekpa'n ye kele menian'n-mɔ ɔ. Ye le swan yí emɔ anwɔn elɔ ke ɔ wówula emɔ anwɔnsele, ɔ cíci emɔ alba, ese ɔ bóka emɔ maan bé dedi'n jínlɪn yí ja nun kpa. ³ Yí dɛ, anɪn emɔ anun bie fíí anwɔn a mmubu man yí wɔ yalɛ'n mɔ ye le nwun yí kikaala nin anun. Afi emɔ muonun si ke yalɛ sɔ'n mɔ ye le nwun yí'n wɔ ninngɛ'n-mɔ mɔ Nyanmian sesielɪ manlɪn yé nun anun bie. ⁴ Afi meɛ mɔ anun ye te wɔ emɔ anwɔn elɔ'n, ye lili mɔa ye hanlɪn ye heleli emɔ ke be le ba hele yé yalɛ. Meɛ sɔ'n yê ɔ'a ju nun ɔ, emɔ muonun si. ⁵ Ehika ati, kemɔ m'an tanlan dede mɔ mɪn ndi man emɔ angan fíí'n, mɪn tanlan an, ɔ ndanlan man. Ɔ man m'an swan Timote emɔ anwɔn elɔ, ke ɔ hó nían se emɔ te le dedi wɔ Zozi nun an. N nili yalɛ ke bíci Abɔnsanmun a a a sɔ emɔ a nian, ɔ'a kaci emɔ ajɔnlɪn, ɔ'a man yé junman nin a yɔ mgban.

Timote amannɛ'n

⁶ Nan kikaala dɛ, Timote fi emɔ anwɔn elɔ ɔ'a a. Ɔ'a bɔ emɔ anwɔn amannɛ fɛ ɔ'a hele yé. Yí nwan emɔ le dedi, emɔ le ehulo, ese yí nwan emɔ ati wɔ yé su dahuu, emɔ alba le dɔ yé sele kpa, emɔ kulo ke be nwun yé nwɔn ke yé kusɔ ye kulo ke ye nwun emɔ anwɔn'n. ⁷ Ehika ati, anianman-mɔ, yalɛ non efɛ'n mɔ ye ti nun'n, emɔ a man yé lɔa a cíci. Ɔ sanlɪn ke emɔ dedi nin a wowula yé anwɔnsele. ⁸ Ɔ man kikaala dɛ, yé nwɔn a sanndi yé, afi emɔ jin bé ja nun be non yé Mɪn te nanndi. ⁹ Ye le emɔ anwɔn fɛ elie kpili wɔ Nyanmian anyunnun, ɔ man ye nnwun man like fíí bɔbɔ mɔ ye 'fa ye 'da Nyanmian Kpili asɪ ɔ. ¹⁰ Kɔngɔɛ non eyua, ye sele yí kpa ke ɔ mán ye nyán atɪn ye nwún emɔ anwɔn biekun, nán ye héhele emɔ ninngɛ mɔ ɔ'a ha wɔ emɔ dedi nin anwɔn'n ye sɔ su.

¹¹ Yé Sɪ Nyanmian Kpili muonun, ɔ non yé Mɪn Zozi Kilisi, be sésie yé atɪn kanlanman maan ye bála nwun emɔ anwɔn. ¹² Ehulo'n mɔ emɔ kulo bé nwɔn, mɔ emɔ fa kulo menian'n-mɔ kwalaaatin'n, yé Mɪn mán ɔ hó yí nyunnun kpa ke ehulo'n mɔ ye fa ye kulo emɔ'n. ¹³ Yé Mɪn wówula emɔ anwɔnsele ɔ mán emɔ ahɔnlɪn'n-mɔ anun tí, nán b'a nnyan emɔ anwɔn ejɔle ete fíí b'a ngan man wɔ Nyanmian m'ɔ ti Sɪɛ nin anyunnun, meɛ mɔ yé Mɪn Zozi non yí anwɔntɛ mma'n-mɔ kwalaa 'ba a'n.

4

Abalabɔ m'ɔ sɔ Nyanmian anyɪn'n

¹ Ehi, anianman-mɔ, abalabɔ mɔ emɔ bɔ a, ɔ sɔ Nyanmian anyɪn'n, ye heleli emɔ. Ye de ye di ke emɔ bɔ abalabɔ sɔ'n. Nan, sian dɛ, ye le butu ye sele emɔ ke yé Mɪn Zozi dunman nun, emɔ bó bala sɔ'n kpa be hó bé nyunnun be mán ɔ tála daba'n. ² Afi emɔ si, amanmuo'n mɔ yé Mɪn Zozi heleli yé ke ye bú'n, y'a han yí nwɔn ejɔle y'a hele emɔ.

³ Nyɔɛ mɔ Nyanmian kulo'n y'ɔ le ehi: ɔ kulo ke emɔ yɔ menian nwannzan-nwannzan, ese emɔ nian bé nwɔn ye kpa wɔ satɪlɪfɔɛ nyɔɛ'n-mɔ anwɔn. ⁴ Emɔ anun kɔn biala nwún yí yi já, ɔ non yí be tánlan anwɔntɛ nun, ɔ non anyunnzɔ nun, ⁵ nán emɔ a nnyan man ajɔnlɪn basa basa ke bé mɔ be nzɪ man Nyanmian'n le yí'n. ⁶ Asitanlan sɔ nin anun, swanlan fíí n'ɔ bu yí manngɔn anyunnun ɔ seci yí ajaa, anaan ɔ di yí dufule. Ye hanlɪn ye heleli emɔ, ese ye

kannzɔli emɔ kpa ke menian mɔ be yɔ ete sɔ'n, Nyanmian Kpili 'ba tua bé yí nwɔn kale. ⁷ Afi, Nyanmian a nvele man yé ke ye yó satilɔve nyɔle, nan ɔ'a fele yé ke ye bɔ abalabɔ m'ɔ sɔ yí nyɔn ye mán yé nwɔn tí. ⁸ Ehika ati, sɔanlan mɔ ɔ'a nni man ngehele sɔ nun asu'n, nán kulo sɔanlan yê ɔ'a mmu man yí like ɔ, nan Nyanmian Kpili'n mɔ ɔ'a fa yí Wawe Nwanzan-nwanzan'n ɔ'a man emɔ'n yê ɔ'a yi yí ɔ'a tu ɔ.

⁹ M'ɔ tu de ehulo'n mɔ emɔ kulo anianman'n-mɔ mɔ be le dedi'n, ɔ njian man ke ye kele emɔ yí nwɔn kalata biekun ɔ. Ɔ sanlɔn ke Nyanmian muonun a hele emɔ ke emɔ kpín be húlo bé nwɔn'n. ¹⁰ Sakpa, emɔ kulo anianman'n-mɔ kwalaa mɔ be wɔ Masedvanɔn mán nun anun'n. Nan kɔsu, anianman-mɔ, ye 'sele emɔ ke emɔ nyán ehulo kpili m'ɔ tala ehɔ asu. ¹¹ Emɔ mían bé bu kpa be tánlan wɔ anzɔnunjɔ nun, emɔ nían emɔ muonun anwɔn ejɔle be lí, ese emɔ lí junman be kpónnde mɔ emɔ a mian yí nwɔn'n, ke ye seli emɔ ke emɔ yó'n. ¹² Se emɔ yɔ yí sɔ a, menian'n-mɔ mɔ be nzi man Nyanmian'n, bé nyɔn 'ba sɔ emɔ, ese emɔ ngɔ mian man like fí anwɔn.

Yé Mɔn yí ewale'n

¹³ Anianman-mɔ, ye kulo ke emɔ nwun bé mɔ b'a wu nun anwɔn ejɔle'n fóón, nán emɔ anwɔn a mmubu man bé ke bé mɔ be nzi man Nyanmian nun anwɔn bubu bé'n, ɔ sanlɔn ke be le man anyɔndasɔve ke ye. ¹⁴ Yé die, ye de ye di ke Zozi a wu, ese ɔ fi ewue nun ɔ'a tinngɛ. Yí ti, ye de ye di biekun ke Zozi dunman nun, Nyanmian Kpili 'ba man bé mɔ be de yí be di mɔ b'a wu'n ngɔan maan be fi ewue nun be tinngɛ. ¹⁵ Ehɔ anwɔn, emɔ tie yé Mɔn ngehele ejɔle kɔn mɔ ye le kan ye kele emɔ'n. Ejɔle sɔ'n y'ɔ le ke mele mɔ yé Mɔn 'ba a'n, yé mɔ yé nyɔn te wɔ su'n, ye ngɔ li man mɔa bé mɔ b'a le Zozi b'a li mɔ b'a wu nun anyunnun. ¹⁶ Ɔ sanlɔn ke be 'ba man atɔn, nyanmiansɔ mmɔfɔve mgbain'n-mɔ anun kɔn 'ba tian nun, be 'ba hu Nyanmian kɔnɔti'n, anɔn yé Mɔn muonun fi anwunno elɔ ɔ le ju ba. Bé mɔ b'a le Kilisi b'a li mɔ b'a wu'n, be fi ewue nun be 'di mɔa be tinngɛ. ¹⁷ Yí nzin, yé mɔ yé nyɔn te wɔ su tɛmɔn sɔ nun anun'n, yé nɔn bé mɔ be fi ewue nun b'a tinngɛ'n, be 'ba fɔla yé kwalaa bɔlé nun anun anwunno elɔ, ye 'kɔ a kpa yé Mɔn atɔn. Ɔ fi ebele, yé nɔn yé Mɔn ye 'tanlan dahuu. ¹⁸ Ehika ati, emɔ fá ejɔle sɔ'n-mɔ be wówula bé nwɔn anwɔnsele.

5

¹ M'ɔ tu de cian anaan mele mɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ 'te'n, anianman-mɔ, ɔ njian man ke ye kele emɔ yí nwɔn kalata. ² Afi, emɔ muonun si yí fóón ke ye Mɔn yí ewale cian'n 'ba li yé nvu nun ke awofɔve m'ɔ le wua kɔngɔe ɔ. ³ Mele mɔ eyuadi nun anun menian'n-mɔ alɔa 'ba fi bé nwɔn, mɔ be 'ba han ke: “Ye le anzɔnunjɔ, ese ye nzusu man ejɔle fí”, tɛmɔn sɔ'n yê nvu nun mgban, munnzue'n 'ba tu bé ke nwɔnnzɛfɔve mɔ yí kɔ kɔ han yí. Ɔ man bé nun bie fí ngɔ nnyan man atɔn nán ɔ'a nwanndi. ⁴ Nan emɔ die, anianman-mɔ, emɔ ti man awosin nun, nán cian sɔ nun a li emɔ nvu nun ke awofɔve m'ɔ le wua ɔ. ⁵ Afi, emɔ kwalaa ti kanlannɛ'n nɔn alɔhian nun anun menian. Nán alisan nɔn awosin nun menian y'ɔ le yé. ⁶ Ehika ati, nán be man yé dafi ke menian ehɔnlɔn-mɔ, nan be mán ye sɔsa, ese ye yó yé ninngɛ'n-mɔ kwalaa kpɛ kpɛ kpɛ. ⁷ Afi kɔngɔe yê be da be dafi ɔ, ese kɔngɔe yê menian'n-mɔ nɔn nzan dede be bu ɔ. ⁸ Nan yé die, alɔhian nun anun menian y'ɔ le yé. Ehika ati, be mán ye yó yé ninngɛ'n-mɔ kwalaa kpɛ kpɛ kpɛ. Ke sɔanlan m'ɔ le kɔ elɔe'n wula bulale taladi'e'n ɔ sɔsa yí hue'n, yé kɔsu ye nyán dedi ɔ nɔn ehulo. Ke sɔanlan mɔ le kɔ elɔe'n su bulale kele'n ɔ sɔsa yí ti'n, yé kɔsu ye nyán anyɔndasɔve ke Zozi a le yé ti. ⁹ Ɔ sanlɔn ke Nyanmian a nvele man yé yí nwɔn ke ye wú sikpe ewue, nan ɔ nanndi yé Mɔn Zozi Kilisi asu, ɔ'a fele yé yí nwɔn ke y'a a nyan ngɔan. ¹⁰ Afi, yé ti yê Zozi wuli ɔ. Ɔ man se yé nyɔn wɔ su, anaan se

yε wu a, yε 'nyan ngwan yε nun yí tanlan dahuu mεε mɔ ɔ 'ba sa ba'n. ¹¹ Ehika ati, εmɔ cícɪ bé nwɔn alɔa, εse εmɔ wówula bé nwɔn anwɔnsele ke εmɔ a bɔ yí bu be le yɔ'n.

Afutu

¹² Anianman-mɔ, yε le sele εmɔ ke εmɔ mán bé nyin só menian mɔ be di yé Mɪn junman wɔ εmɔ afian εlɔ, mɔ yé Mɪn dunman nun, be li εmɔ ati, εse be kannzɔ εmɔ'n. ¹³ Bé junman'n mɔ be di nun ati, εmɔ fúa bé kpa, εse be húlo bé kpa. εmɔ afian εlɔ, εmɔ tánlan wɔ anzɔnunjɔ nun.

¹⁴ Anianman-mɔ, yε 'sele εmɔ ke, εmɔ kánnzɔ εfuanfue'n-mɔ. Bé mɔ be nwɔn a bubu bé'n-mɔ, εmɔ wówula bé anwɔnsele, εmɔ búka bé mɔ be le man anwɔnsele'n, be sí abɔtale wɔ menian'n-mɔ kwalaa anwɔn. ¹⁵ εmɔ nían bé nwɔn kpa, nán sɔanlan fíí a nva man εte a ndua man εte'n kale. Mεε biala anun, εmɔ afian, ɔ nun menian nga'n-mɔ kwalaa afian, εmɔ bɔ abalabɔ kpa.

¹⁶ εmɔ lí ndutue cɪan daa. ¹⁷ εmɔ yɔ asɔnɪn temɔn biala. ¹⁸ εmɔ lá Nyanmɪan asɪ like biala anun. εmɔ mɔ be nun Kilisi Zozi a yɔ kɔn'n, like mɔ Nyanmɪan le kponnde yí εmɔ εlɔ nun anɪn. ¹⁹ εmɔ nán be tan Wawe Nwanzan-nwanzan nun anyɪnsɔ, nán ɔ fi εmɔ anun ɔ'a ndu man. ²⁰ Ejɔle mɔ Nyanmɪan Wawe'n kɔ fa kɔ wula sɔanlan anɔan m'ɔ kɔ han'n, nán man εmɔ bu yí ejɔle mgban-mgban. ²¹ Nan kɔsɔ, εmɔ nɛnɪan yí kwalaa anun, be fá m'ɔ tɪ kpa'n be síe. ²² Like biala m'ɔ man be tɔ εte nun'n, nán be yɔ. ²³ Nyanmɪan Kpɪli m'ɔ tɪ alɔacɪcɪe baka'n, ɔ fá εmɔ yɔ yí dɪe kpa bɔkɔɔ. ɔ nían εmɔ sɔanlan baka nun asɔ, εmɔ ajɔnlɪn nun asɔ, ɔ nun εmɔ ekala nun asɔ. N'ɔ man efián fíí kan εmɔ dede ɔ jú yé Mɪn Zozi Kilisi ewale cɪan. ²⁴ Nyanmɪan Kpɪli mɔ ɔ'a fele εmɔ yí nwɔn'n tɪ ananhɔlefue, ɔ 'yɔ yí sɔ man εmɔ.

²⁵ Anianman-mɔ, εmɔ séle Nyanmɪan be mán yé kɔsɔ. ²⁶ Yε 'yɔ anianman'n-mɔ mɔ be wɔ εlɔ'n kwalaa like, εmɔ tɔ bé nun bé man yé. ²⁷ Mɪn 'sele εmɔ kpa wɔ yé Mɪn dunman nun ke εmɔ kíngga kalata ehɪ be héle anianman'n-mɔ kwalaaatin.

²⁸ Yé Mɪn Zozi Kilisi nwún εmɔ anwɔn anwunnvoe.

**PŌLU KALATA'N
M'Ō TIAN YUNNYUAN
M'Ō HELELI NWANLIN
TESALONINKI
ASŌNIN MMA'N-MŌ'N**

M'Ō wŏ nun'n

Kalata ɛhi anun, ɔ non nunhan kɔn'n mŏ Pŏlu heleli nwanlin Tesaloninki asŏnɩn, mma'n-mŏ anun, ɔ le da Nyanmian asɩ. Ɔ sanlin ke Tesaloninki asŏnɩn mma'n-mŏ le bŏ mŏndɩnlin bɛ dedi nun anun be kŏ bɛ nyunnun, ɛse be kulo bɛ nwon sunnzun mŏ be le kele bɛ ahulɔwa ɔ. Pŏlu a hele kalata ɛhi ɔ'a wowula bɛ anwɔnsele, ɛse ɔ'a tunnge bɛ wŏ ejŏle mŏ anun ɔ jiji bɛ asŏnɩn nun anwon.

Kalata nun ati 1, Pŏlu le wowula bɛ anwɔnsele wŏ yale'n mŏ be le nwun yɩ nun anun. Ɔ le kaci bɛ ke yɛ Mɩn Zozi fi nyanmiansu, ɔ 'ba sa ba ɔ yi bɛ wŏ yale'n mŏ be le nwun yɩ nun anun nŏn ɔ tua bɛ mŏ be le man be nwun yale'n kale. Kalata nun ati 2.1-12, Pŏlu le kan yɛ Mɩn ewale nun ejŏle biegun. Menian mmie-mŏ a seci asŏnɩn mma'n-mŏ ati anun. Be le kele ke yɛ Mɩn a a dada angɔnmɩn. Pŏlu le kele nun ke asannan nŏn Zozi a sa a a'n, be 'ba nwun yɩ ke sɔanlan ati anun ɛte kɔn 'ba fite. Ɔ le Abɔnsanmɔn tunmin'n, ɔ 'ba jasɔ Nyanmian akɔmɩn anun. Nan yɛ Mɩn Zozi 'ba man sɔanlan sŏ'n wu. Kalata nun ati 2.13-3.15, Pŏlu le kan kele asŏnɩn mma'n-mŏ ke be tɩla bɛ dedi nun anun kpolo, ɛse be bŏ mŏndɩnlin wŏ mmɔtɔve eyŏle nun anun. Mŏ ɔ 'kŏ kalata nun agualɛ'n, Pŏlu a kuku bɛ asŏnɩn nun anun ejŏle kɔn asu. Ejŏle sŏ'n y'ɔ le ke ɔ'a tɩ ke Tesaloninki ebele asŏnɩn mma'n mmie-mŏ ngulo man ke be di junman. Pŏlu nwan be kŏnnzu bɛ. Ɔ sanlin ke bɛ abalabŏ non ngehele'n m'ŏ heheleli bɛ'n ngŏ man sɔ (3.6-15). Kalata nun agualɛ nun, Pŏlu le yeyila bɛ.

Ahin ebisa

¹ Mɩn Pŏlu, mɩn non Silivɩn non Timote yɛ ye le kele kalata ɛhi ye nwan emŏ Tesaloninki asŏnɩn mma'n-mŏ ɔ. Emŏ mŏ be non yɛ Sɩ Nyanmian non yɛ Mɩn Zozi Kilisi a yŏ kɔn'n, ye 'bisa emŏ ahin.

² Nyanmian m'ŏ tɩ yɛ Sɩ'n, ɔ non yɛ Mɩn Zozi Kilisi, be nwɩn emŏ anwon anwunnvoe, ɛse be cɩci emŏ alva.

Asina

³ Anianman-mŏ, ɔ fata ke temɔn biala ye da Nyanmian asɩ wŏ emŏ dunman nun. Ɔ di ke ye yŏ yɩ sŏ, afɩ dedi'n mŏ emŏ le yɩ'n, ɔ non ehulo mŏ emŏ anun kɔn biala fa kulo bɛ bɔ nga'n-mŏ'n, ɔ kŏ yɩ nyunnun alɩɩan biala. ⁴ ɛhɩka ati, ye fa emŏ ye tu yɛ nwan nun wŏ Nyanmian asŏnɩn'n-mŏ anun. Afɩ sunnzun mŏ emŏ le nwun yale ngacile kɔalaa, mŏ be le kele emŏ ahulɔwa ɔ, emŏ dedi'n jin yɩ ja nun. ⁵ Yale'n mŏ emŏ le nwun yɩ'n kele ke emŏ se fata Nyanmian Belemgbɩn Mŏn'n mŏ yɩ ti yɛ emŏ le nwun yale sŏ'n. Ɔ man se Nyanmian 'bua menian'n-mŏ ndɛɛ a, yɩ fŏn sɔ ɔ. ⁶ Afɩ, Nyanmian anyunnun, ɛ tɩ sese ke ɔ hɛle bɛ mŏ be le kele emŏ yale'n kɔsu yale ⁷ yɛ emŏ mŏ be le kele emŏ ahulɔwa'n, Nyanmian 'ba man emŏ non yɛ, ye 'nyan alaje. Alaje sŏ'n, ye 'ba nyan yɩ wŏ mele mŏ yɛ Mɩn Zozi fi nyanmiansu ɔ 'ba yi yɩ nwon kele'n. Ɔ non yɩ tunminfove mmŏfove'n-mŏ yɛ ɔ 'ba a ɔ. ⁸ Ɔ 'ba a sɩn m'ŏ le jue nun afian, ɔ 'tua bɛ mŏ be nzi man Nyanmian ɔ non bɛ mŏ b'a nne man yɛ Mɩn Zozi Ejŏlekpa'n b'a nni man'n kale. ⁹ Menian sŏ'n-mŏ, bɛ ahatua mŏ be 'nyan yɩ'n y'ɔ le munnzue m'ŏ le man ayuelɛ'n. Bɛ nyɩn ngŏ bŏ man yɛ Mɩn ɔ non yɩ anunminnyanmɔn tunmin'n lɛ. ¹⁰ Cɩan mŏ Zozi 'ba a'n, menian'n-mŏ mŏ b'a le yɩ b'a li mŏ be tɩ yɩ dɛ'n 'ba wula yɩ anunminnyanmɔn,

εσε βε 'fva yí. Εμο 'ba tanlan menian sò'n-mò anun bie. Ο sanlín κε Nyanmian Εjòlekpa nín anwòn kpaye'n mò ye bòli'n, εμο a le a li.

¹¹ Εhika ati, cian daa ye sele Nyanmian ye man εμο. Ye sele yí κε ο mán εμο sé fata ngvan'n mò yí ti yê ο'a fele εμο yí nwòn'n. Ο nanndi tunmin'n m'ò le yí nín asu, ye sele yí κε, nyòlie kpa mò yí nwòn ajònlín wò εμο ati anun'n, ο mán εμο yí nwòn anwònsele maan εμο húala yí yó. Εσε nyòlie kpa m'ò kò man εμο kò bò yí bu, m'ò keke κε εμο le dedi'n, ο mán εμο yó dede βε gúa yí bu. ¹² Εβελε nín anun, ο nanndi Nyanmian Kpili ο nòn yé Mún Zozi Kilisi anwunnvoe nín asu, εμο 'ba wula yé Mún Zozi anunminnyanmòn, yí kusu, ο 'ba wula εμο bie.

2

Ετεfβε Svanlan Kpili'n

¹ Anianman-mò, m'ò tu de yé Mún Zozi Kilisi εwale'n, ο nòn yé nvan ehuan mò ye 'kuan wò yí nwòn εβελε'n, ye 'sele εμο κε ² se εμο a ti κε yé Mún cian sò nín a ju dada angònmin an, nán βε man bé ti anun seci bé nde-nde sva, εσε nán βε man bé lba bò bé nwòn. Ε 'su yí akpòlwa a, svanlan bie a fa yé dunman a han κε Nyanmian a yí a hele yé maan y'a han εjòle sò'n, anaan y'a hele yí nwòn kalata κε yé Mún εwale cian nín a ju dada angònmin. ³ Nán βε man svanlan fíi sin atún ngacile biala asu ο laka bé. Ο sanlín κε asannan nan yé Mún Zozi a a'n, menian'n-mò 'ba yaci Nyanmian βε tu, Ετεfβε Svanlan Kpili'n mò ο 'jasu Nyanmian akòmin anun nán ο wu'n 'ba yí yí nwòn keke. ⁴ Ετεfβε Svanlan Kpili sò'n, like biala mò menian'n-mò fa su Nyanmian'n, ο ngò bu man yí like fíi. Nyanmian Kpili mò menian'n-mò su yí'n, ο 'ba jasu yí kòmin anun. Εσε bòbò, ο 'ba hò dede ο kò wòlu Nyanmian Sua Nwanzan-nwanzan nín anun, ο 'tanlan así ο bu yí nwòn κε yí bòbò muonun y'ò ti Nyanmian nín ο.

⁵ Εμο ngaci man κε μελε mò anin n wò εμο anwòn εlò'n, n ganlín εjòle sò'n n geleli εμο ο? ⁶ Nan kikaala, like kòn jji yí, yí ti yê ο man Ετεfβε Svanlan Kpili sò'n yíli man yí nwòn dede ο 'ju temòn m'ò fata'n, εμο si like sò'n. ⁷ Nvialie nun, Ετεfβε Svanlan Kpili sò'n tunmin'n le di junman dada angònmin. Temòn mò ye wò nun'n, ο di κε svanlan'n m'ò man Ετεfβε sò'n fiteli man'n jasu εβελε. ⁸ Nan se ο jasu εβελε yue a, βελε mò anin Ετεfβε Svanlan Kpili'n le ba fite ο. Ετεfβε sò'n, temòn mò yé Mún Zozi 'ba a yí anunminnyanmòn ο nòn yí tunmin nín anun'n, ο 'ba bu yí fòò maan βε kun yí, εσε ο 'fa yí tunmin bò yí busu bəkòò. ⁹ Μελε mò Ετεfβε Svanlan Kpili'n 'ba yí yí nwòn'n, *Satan 'ba fa yí tunmin'n wula yí nun. Svanlan sò'n 'ba fa tunmin kpili sò'n yò ato nzòle ο nòn ato asinbenwòn ninngé. ¹⁰ Ο 'ba fa ετε εyòle tunmin'n m'ò le yí'n yò ninngé ngacile kvalaatin ο laka menian'n-mò ο man βε minlín. Menian sò'n-mò 'ba minlín, ο sanlín κε b'a nne man ananhòle εjòle'n b'a nni man, εσε b'a ngulo man ananhòle εjòle'n m'ò man βε nyan bé ti'n. ¹¹ Εhika ati, Nyanmian Kpili a yí nnaka tunmin'n κε ο lí junman bé nun maan βε lé ato εjòle'n βε lí. ¹² Yí ti, bé kvalaa mò b'a nne man ananhòle εjòle'n b'a nni man'n, nan ετε nín anwòn palasili yê βε lili'n, bé sò menian'n-mò, βε 'bu bé fòò βε kun bé.

Εμο nánndi ngehele kpa nín asu

¹³ Anianman-mò, εμο mò yé Mún kulo bé'n, ο di κε temòn biala ye da Nyanmian así wò εμο dunman nun. Ο sanlín κε Nyanmian a fele εμο abòbò nín anun κε ο 'man εμο nyan bé ti, ο nanndi Wawe Nwanzan-nwanzan nín asu, εμο kaci yí menian βε de ananhòle'n βε di. ¹⁴ Ο nanndi Εjòlekpa'n mò ye bòli ye heleli εμο nín asu yê ο'a fele εμο maan εμο a nyan ngvan ο. Ο'a fele εμο yí nwòn κε εμο bála a nyan yé Mún Zozi Kilisi anunminnyanmòn'n bie. ¹⁵ Εhika ati, anianman-mò, ngehele'n mò ye hanlín yí yé nvan nun ye heleli εμο anaan ye heleli yí kalata su ye nwanlín εμο'n, εμο fá síe kpa βε nánndi su.

¹⁶ Yé Mɔn Zozi Kilisi muonun non yé St Nyanmian Kpili mɔ b'a hulo yé, b'a nwun yé nwɔn anwunnvoe b'a wowula yé anwɔnsele m'ɔ le man ayuelie, ese b'a man y'a nyan anyɔndasɔe kpa'n. ¹⁷ Be cici emɔ alɔa be mán emɔ anwɔnsele maan ninngɛ kwalaa mɔ emɔ 'yɔ anaan ejɔle kwalaa mɔ emɔ 'kan'n, ɔ yó faɔn.

3

Emɔ séle Nyanmian be mán yé

¹ Yí be-yue-asie, anianman-mɔ, emɔ séle Nyanmian be mán yé maan yé Mɔn Anɔan Ejɔle'n bó sámndi nde-nde, menian'n-mɔ lé lí, be wúla yí anun-minnyanmɔn ke be wulali yí wɔ emɔ afian elɔ'n. ² Eɛe emɔ séle Nyanmian be mán ɔ lé yé fi menian etefɔe'n-mɔ non ati anun ete'n-mɔ asa nun. ɔ sanlin ke nán menian'n-mɔ kwalaa yê be de Ejɔlekpa'n be di ɔ. ³ Nan kɔsɔ yé Mɔn ti ananhɔlefɔe. ɔ 'wowula emɔ anwɔnsele, ese ɔ 'sisa emɔ wɔ Abɔnsanmɔn anwɔn. ⁴ Yé Mɔn dunman nun, ye de emɔ ye di. ɔ man ye nwun yí fɔ́n ke emɔ le yɔ, ese emɔ 'ba yɔ ninngɛ'n-mɔ mɔ y'a hele emɔ ke emɔ yó'n. ⁵ Yé Mɔn búka emɔ maan Nyanmian ehulo'n tánlan emɔ ahɔnlɔn'n-mɔ anun yê yalɛ'n mɔ emɔ le nwun yí'n, ɔ mán emɔ sí abɔtale ke Kilisi sili abɔtale'n.

Junman elie'n yɔ ehian kpa

⁶ Anianman-mɔ, ye le kele emɔ wɔ yé Mɔn Zozi Kilisi dunman nun ke nán man emɔ non anianman'n-mɔ mɔ be le yɔ efɔan'n, mɔ ese be nnanndi man ngehele'n mɔ ye falɔ ye manlin emɔ nun asɔ'n bie fíi tu nun. ⁷ Like mɔ emɔ yɔ a, ɔ non yé die'n ti kɔn'n, emɔ si. ɔ sanlin ke mɛle mɔ anɔn ye wɔ emɔ anwɔn elɔ'n, y'a ngaci man efɔanfɔe. ⁸ Y'a mman man sɔanlan fíi a ngua man yé nɔan alie mgban. Nan efe non yalɛ nun anun, ye lili junman sele kpa kɔngɔe non eyua, ɔ man emɔ anun bie fíi a mmɔ man yé nwɔn kale. ⁹ Ye yɔli yí sɔ, nán ke bie a, ye le man atɔn ke ye sɔ ninngɛ'n mɔ emɔ 'fa be búka yé nun anun ɔ. Nan yé nwan ye 'yɔ yí sɔ maan emɔ nian sɔ be yɔ bie. ¹⁰ Mɛle mɔ anɔn ye wɔ emɔ anwɔn elɔ'n, ye hanlin ye heleli emɔ ke: “Sɔanlan m'ɔ ngulo man ke ɔ di junman'n, ɔ le man atɔn kɔsɔ ke ɔ di like ɔ”.

¹¹ Ye le kan sɔ ye kele emɔ, afi y'a ti ke emɔ afian elɔ, mmie-mɔ a kaci efɔanfɔe, be nni man junman fíi, nan menian ejɔle nun cenjin elie yê ɔ cian bé ɔ. ¹² Bé sɔ menian'n-mɔ, yé Mɔn Zozi Kilisi dunman nun, ye 'bɔtɔ bé ye kan ye kele bé ke be lí junman wɔ anzɔnunjɔ nun alɔhian biala be nían bé nwɔn. ¹³ M'ɔ tɔ de emɔ'n, anianman-mɔ, nán man emɔ anwɔn bubu bé wɔ ye eyɔle nun anwɔn.

¹⁴ Sɔanlan mɔ yí nyɔn a nzɔ man ngehele'n mɔ y'a hele wɔ kalata ehi anun'n, emɔ héle yí dunman be síe, ese nán man emɔ non yí tu nun, be mán nyian hún yí. ¹⁵ Nan kɔsɔ, nán man emɔ bu yí ke kpɔfɔe, nan emɔ kánzɔ yí. ɔ sanlin ke ɔ ti emɔ anianman.

Nyila

¹⁶ Yé Mɔn muonun m'ɔ man alɔacicie'n, ɔ sín atɔn biala asɔ ɔ mán emɔ tánlan wɔ alɔacicie nun cian daa. Yé Mɔn non emɔ kwalaa tánlan.

¹⁷ Ahɔn'n mɔ mun bisa emɔ'n, mín muonun, mín Pɔlɔ, n ne mín sa yê m'an hele ɔ. Ke mɔn sannyn mín kalata'n-mɔ kwalaa nun anɔn, ke mɔn kpɔn mɔn kele yí nun anɔn. ¹⁸ Yé Mɔn Zozi Kilisi nwún emɔ kwalaa anwɔn anwunnvoe.

**PŌLU KALATA'N
M'Ō LILI MŪA
HELELI NWANLIN
TIMOTE'N**

M'Ō wŏ nun'n

Timote fi Likawonin mân nun kulo'n mŏ be fele yí Lisitili nun asu (Junman 14.6). Ene be fele mân sŏ'n Tuluki mân. Timote asu'n tɪ *Geleki sɔanlan yê yí nin'n tɪ Zufɔ balasua. Pŏlv junman'n m'ŏ lili ɔ bŏli Zozi anwŏn Ejɔlekpa'n Lisitili kulo nun asu'n, Timote nun yí nin Eninsi nun yí nin anin diɛ Loyisi kŏ fa bé nwŏn kŏ man Zozi. Mŏ Pŏlv salɪ hŏli Lisitili elŏ'n, ɔ falɪ Timote bŏli yí nwŏn maan ɔ bukali yí be lili yé Min junman'n (Junman 16.1-3).

Kalata ehi anun, ye nwun yí ke Pŏlv fi Efɛzi kulo'n m'ŏ wŏ Azi mân nun asu, ɔ'a hŏ Masedɔanin mân nun. Mŏ ɔ 'kŏ'n, ɔ kŏ yaci Timote Efɛzi ebele ke ɔ tótua ato ngehelefe'n-mŏ atɪn (yí tɪ 1.3). Pŏlv heleli kalata sŏ'n, ɔ wowulali Timote anwŏnsele ɔ nun afɔtu kpa m'ŏ tɔ de yí junman'n m'ŏ di yí asɔnun nun anun'n.

Kalata nun ati 1, 4 nun 6 nun anun, Pŏlv le kan bé mŏ be kekele ato ninngɛ be yaci ananhŏle nun anwŏn ejɔle. Ato ninngɛ sŏ'n-mŏ tɔ de Nyanmian mala'n ɔ nun Zozi anwŏn dedi'n. Kalata nun ati 2, Pŏlv le kan kele asɔnun mma'n-mŏ ke be yŏ mmɔtɔɛ, ɛsɛ ɔ le kekele bé bé asɔnun ɛyɔle nun anwŏn ninngɛ. Kalata nun ati 3, ɔ le kan atɪn'n m'ŏ sɛ ke asɔnun mgbain'n-mŏ nanndɪ sɔ nun ejɔle. Kalata nun ati 4.7-6.21, Pŏlv le wowula Timote anwŏnsele ke ɔ lí junman'n ɔ héhele Nyanmian Anɔan Ejɔle'n. ɔ le tu yí fɔɔ ke ɔ si yŏ nán ɔ'a nenian menian fâ fâ'n-mŏ mŏ be wŏ asɔnun nun anun nun asu ke Zozi Kilisi akɔa kpa'n yŏ yí'n. Kalata nun agualɛ nun, Pŏlv le wowula Timote anwŏnsele ke ɔ hŏn dedi nun ati kɔan kpa'n.

¹ Timote,

Min Pŏlv mŏ n di Kilisi Zozi bŏfɔɛ'n, ɔ fi Nyanmian m'ŏ tɪ yé Ngɔandefɔɛ'n, ɔ nun Zozi Kilisi m'ŏ tɪ yé susuguaso'n dunman nun, mín yê min kele kalata ehi min nwan wŏ ɔ. ² Wŏ dedi nun ati, min bu wŏ ke mín kunnun baa kpa bŏkŏɔ. Min 'bisa wŏ ahɪn min yŏ wŏ ɛɪan'n mŏ.

Nyanmian m'ŏ tɪ Siɛ'n, ɔ nun Zozi Kilisi m'ŏ tɪ yé Min'n, be nwún wŏ nwŏn anwunnvoe, be yŏ wŏ ye, be cíci wŏ lɔa.

Ato ngehelefe'n-mŏ

³ Ejɔle'n mŏ min 'kŏ Masedɔanin mân nun anun mŏ n ganlin n geleli wŏ'n, min kacɪ wŏ biegun. N zeli wŏ ke ɛ tánlan Efɛzi kulo nun asu nán ɛ tótua ato ninngɛ'n mŏ menian'n mmie-mŏ le kekele wŏ asɔnun nun anun'n. ⁴ Kan kele bé ke be yáci ehɔa m'ŏ man sɔanlan minlin yí dedi m'ŏ le yí wŏ Kilisi nun'n, nun bé nannan-mŏ dunman nun anwŏn akpɔlɔwa ndɪndɪn esue'n. ɔ man ngondin ba, ɔ man sɔanlan nnyan man dedi'n mŏ Nyanmian nanndɪ sɔ ɔ de yí'n. ⁵ Min tu wŏ fɔɔ sŏ'n, yí diɛ, anin asɔnun mma'n-mŏ nyan ehulo wŏ bé afian, ehulo m'ŏ fi ahɔnlɪn mŏ nun a tɪ, m'ŏ tɪ fufue, mŏ de Nyanmian di sakpa. ⁶ Menian'n mmie-mŏ fi abalabŏ atɪn kpa nun asu b'a jasɔ b'a fa bé nwŏn b'a wula ejɔle mgban-mgban'n-mŏ anun. ⁷ Be kulo ke be yŏ Nyanmian *mala'n ngehelefe, nan kusɔ ejɔle mŏ bé muonun be le kan'n, be ndɪ man yí bu, ɛsɛ ninngɛ'n muonun mŏ be jin sɔ cɪnnjin be le kele'n, be ndɪ man yí bu.

⁸ Ye si ke Nyanmian mala'n tɪ kpa, sɛ sɔanlan di sɔ kpa a. ⁹ Afɪ ye si ke menian mŏ be bŏ bala kpa'n, nán bé tɪ yê Nyanmian Kpili kpeli mala'n tɔli ebele ɔ. Nan menian mŏ be bŏ bala ɛɛ'n, bé mŏ be jasɔ Nyanmian akɔmin anun'n, bé mŏ bé tɪ akunnun tɪ ɛɛ'n, ɔ nun ɛɛfɔɛ'n-mŏ, bé mŏ bé nyɪn nzŏ Nyanmian mŏ bé nyɪn ci

ninngɛ mɔ bɛ ti nwanzan-nwanzan'n, bɛ mɔ bɛ kun bɛ sɪ nɔn bɛ nin-mɔ, bɛ mɔ bɛ ti kodiawu bɛ di awue, ¹⁰ bɛ mɔ bɛ yɔ satɪɪfɔɛ ninngɛ'n, mmelenzua mɔ bɛ nɔn bɛ manngɔn mmelenzua da anaan mmalasua mɔ bɛ nɔn bɛ manngɔn mmalasua da'n, bɛ mɔ bɛ tɔnɪn menian maan bɛ kaci ngang'a'n, bɛ mɔ bɛ di ato, ɔ nɔn bɛ mɔ bɛ kan ato ndâ, ɔ nɔn bɛ mɔ bɛ yɔ ɛtɛ ngacile ngacile dɔvɔn biekun m'ɔ nɔn ananhɔɛ ngehele kpa'n ti man kɔn'n. Bɛ ti yê Nyanmian kpɛɪ mala'n tɔɪ ɛbɛɛ ɔ. ¹¹ Ananhɔɛ ngehele sɔ'n y'ɔ le m'ɔ wɔ ɛjɔɛkpa'n mɔ b'a fa b'a wula mɪn sa nun nɪn anun'n. Anunminnyanmɔn ɛjɔɛkpa sɔ'n fi Nyanmian m'ɔ ti nyila baka nɪn ɛɔ.

Pɔɔv 'ba la Zozi Kilisi asɪ

¹² Yê Mɪn Zozi Kilisi mɔ ɔ'a wula mɪn anwɔnsɛɛ wɔ mɪn junman elie nɪn anun'n, mɪn 'da yɪ asɪ. Mɪn 'da yɪ asɪ kɛ ɔ'a bu mɪn sɔanlan ɔ'a fa yɪ junman'n ɔ'a wula mɪn sa nun. ¹³ Mɪn mɔ daba mɪn kan ɛjɔɛ ɛtɛ mɪn tia yɪ, mɔ ɛsɛ mɪn keɛ yɪ menian'n-mɔ yalɛ kpa'n, Zozi a nwun mɪn nwɔn anwunnvɔɛ. ɔ sanɪn kɛ daba, anɪn mɪn nne man yɪ mɪn nni man, ɛsɛ anɪn mɪn nzi man kɛ like ɛtɛ yê anɪn mɪn yɔ ɔ. ¹⁴ Yê Mɪn a nwun mɪn nwɔn anwunnvɔɛ kpili sɔnman. ɔ'a man mɪn nɔn Zozi Kilisi y'a yɔ kɔn, mɪn de yɪ mɪn di, ɛsɛ n ne yɪ nwɔn ehulo.

¹⁵ ɛjɔɛ kɔn m'ɔ ti ananhɔɛ ɛjɔɛ m'ɔ sɛ kɛ yɛ de yɛ di'n y'ɔ le kɛ Zozi Kilisi a a mân nɪn anun kɛ ɔ 'ba le ɛtɛfɔɛ'n-mɔ ati ngɔan. Nan ɛtɛfɔɛ'n-mɔ anun kpain'n y'ɔ le mɪn Pɔɔv. ¹⁶ Nan Nyanmian a nwun mɪn nwɔn anwunnvɔɛ. Afɪ mɪn mɔ n di ɛtɛfɔɛ'n-mɔ kwalaa anun kpain'n dunman nun, bɛ mɔ bɛ 'ba le Zozi Kilisi bɛ di bɛ nyan ngɔan m'ɔ le man ayueliɛ'n, bɛ 'ba nwun yɪ kɛ Zozi Kilisi si abɔtalɛ kpa. ¹⁷ Belemgbin mɔ yɪ mɛɛ'n le man ayueliɛ, m'ɔ ti asɪ cian daa m'ɔ ti Nyanmian baa kɔnmgbɔ cein mɔ bɛ nnwun man yɪ'n, asasɔɛ nɔn anunminnyanmɔn hán yɪ dahuu! Amɪn!

Like mɔ Pɔɔv nwan Timote yɔ'n

¹⁸ Mɪn wa Timote, junman'n mɔ m'an heɛ wɔ kɛ ɛ lí'n y'ɔ le kɛ ɛ tótua ato ninngɛ'n mɔ menian'n mmie-mɔ ɛ kekeɛ yɪ ɛɔ asɔnɪn nɪn anun'n. Junman sɔ'n tɔ de wɔ nwɔn ɛjɔɛ'n mɔ Nyanmian mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ lili mɔva hanɪn'n. Sɛ ɛ di ɛjɔɛ sɔ nɪn asɔ a, ɛ 'ba huɔala kɔan kpa'n kɔn, ¹⁹ ɛ tila dedi'n mɔ ɛ le yɪ nɪn anun, ɛ nyan ajɔnɪn kpa mɔ ahunnun ndɪtɪɛ nnɔn man yɪ nwɔn'n. Nan menian'n mmie-mɔ a ndie man afɔtu sɔ'n, ɔ man b'a minlin bɛ dedi'n. ²⁰ Menian sɔ'n mmie-mɔ y'ɔ le Imene nɔn Aɛgɪzanndɪɪ. M'an yɪ bɛ m'an man Abɔnsanmɔn maan bɛ nwun yɪ kɛ Nyanmian anwɔn ɛjɔɛ ɛtɛ ɛhan'n ti man like kpa.

2

Bɛ yɔ asɔnɪn bɛ mán menian'n-mɔ kwalaa

¹ ɛhi, like mɔ mɪn sɛɛ kɛ bɛ lí mɔva bɛ yɔ'n y'ɔ le kɛ bɛ bótɔ bɛ nwɔn bɛ héɛ Nyanmian, bɛ yɔ asɔnɪn, bɛ sɛɛ Nyanmian bɛ mán menian'n-mɔ kwalaaɪn, ɛsɛ bɛ lá Nyanmian asɪ. ² ɛmɔ sɛɛ Nyanmian bɛ mán mmelemgbin'n-mɔ, ɔ nɔn bɛ kwalaa mɔ bɛ le tunmin bɛ sie mân'n. Yɪ dɪɛ, anɪn yɛ tanlan wɔ anzɔnɔnjɔ nun, yɛ nyan yê nwɔn yɛ sɔ Nyanmian, yɛ bɔ bala m'ɔ sɔ yɪ nyɪn. ³ Like m'ɔ ti kpa mɔ Nyanmian m'ɔ ti yê Ngɔandefɔɛ'n kulo nɪn anɪn. ⁴ Afɪ ɔ kulo kɛ menian'n-mɔ kwalaaɪn nwun ananhɔɛ atɪn'n bɛ nyan bɛ ti. ⁵ ɔ sanɪn kɛ Nyanmian ti baa kɔnmgbɔ cein. Sɔanlan kɔsɔ m'ɔ di kulo menian'n-mɔ nɔn Nyanmian asafian'n ti baa kɔnmgbɔ cein. Sɔanlan sɔ'n y'ɔ le Kilisi Zozi m'ɔ kacili yɪ nwɔn kulo sɔanlan'n. ⁶ Yɪ muonun, ɔ'a fa yɪ nwɔn ɔ'a bɔ afɔɪɛ ɔ'a yɪ tɛɛ ɔ'a tua kulo menian'n-mɔ kwalaaɪn ɛtɛ nɪn ati kalɛ. Mɔ tɛmɔn'n juli'n, Kilisi yɔɪ yɪ sɔ maan bɛ nwunlin yɪ kɛ Nyanmian kulo kɛ kulo menian'n-mɔ kwalaaɪn nyan bɛ ti.

⁷ Eɛhika ati, ɔ'a yi mɪn ke n gán yí Nwan Ejole'n, eɛe n gáci yí bɔfve m mán bé mɔ be ti man Zufu'n nyán dedi eɛe be nwún ananhòle nɪn anwɔn atɪn'n. Ananhòle yê mɪn kan ɔ, mɪn nni man ato.

⁸ Yí ti, mɪn kulo ke lika kwalaaatin, mmelenzua'n-mɔ sêle Nyanmian. Be 'sele a, be kúku bé sa'n-mɔ asu anwunno wɔ anwɔntie nun, be yí bé kunnun, nán be man akpɔlɔwa esue ba bé afian.

⁹ Eɛe mɪn kulo ke mmalasua'n-mɔ kusɔ wowula bé nwɔn ke ɔ se fata'n. Nán be wowula bé nwɔn be kele bé nwɔn, nan be wówula bé nwɔn ke ɔ se fata'n. Nán be nwan bé ti'n-mɔ ngacile ngacile, nán be sɪsa njɔaba'n-mɔ be sesie bé nwɔn, nán be kala etanlan mɔ yí gua yɔ sɪ'n be kele bé nwɔn. ¹⁰ Nan be bó bala kpa m'ɔ se ke mmalasua mɔ be le sɔ Nyanmian'n bɔ'n.

¹¹ ɔ se ke mmalasua'n-mɔ bébele bé nwɔn asɪ, be tánlan koun, be tíe ninng'e'n mɔ mmelenzua'n-mɔ le kele'n. ¹² Mɪn ngulo man ke balasua kekele ninng'e anaan ɔ fu belenzua sɔ. Nan mɪn kulo ke ɔ sie yí nwɔn'n koun. ¹³ ɔ sanlɪn ke Adamɔn yê Nyanmian lili mɔa ɔ bɔli yí asannan nán ɔ'a bɔ Eɔv kusɔ ɔ. ¹⁴ Nán Adamɔn yê be lakali yí ɔ. Nan balasua'n yê be lakali yí mɔ yí nyɪn a nzɔ man Nyanmian ɔ. ¹⁵ Nan kusɔ, yí biala, kemɔ balasua'n ti eta'n, se ɔ bɔ mɔndɪlɪn ɔ tila yí dedi nun anun, ɔ kulo Nyanmian ɔ tanlan wɔ anwɔntie nun nán ɔ'a ngele man yí nwɔn an, ɔ 'nyan yí ti.

3

Asɔnɪn nɪn asu mgbain'n-mɔ

¹ Ejole eɛhɪ mɔ mɪn kan'n ti ananhòle: se sɔanlan kɔn kulo ke ɔ di asɔnɪn nɪn asu kpain an, anɪn like kpa yê ɔ'a kpɔnnɛ ɔ. ² Nan kusɔ sɔanlan mɔ ɔ 'di asɔnɪn nɪn ati'n, ɔ di ke ɔ yɔ sɔanlan mɔ be nnyan man yí nwɔn ejole ete fíi be ngan man. ɔ ja balasua kɔnmgba cein. ɔ sɪ yí nwɔn sisa. ɔ 'yɔ like a, ɔ jɔnlɪn yí nwɔn kpa. ɔ bɔ abalabɔ m'ɔ fata, ɔ man menian'n-mɔ anyɪn sɔ yí. Se sɔanlan ba tɔ yí a, ɔ sɔ yí nun kanlanman. ɔ ti sɔanlan m'ɔ kwalaa like kele. ³ N'ɔ yɔ kɔnɔnmɪnnzan, eɛe n'ɔ yɔ sɔanlan kpukpo-kpukpo. ɔ ti sɔanlan mɔ yí ahɔnlɪn la asɪ m'ɔ mgbunde man butule. N'ɔ yɔ sɔanlan mɔ yí nyɪn bɔlɔ esika. ⁴ ɔ yɔ sɔanlan mɔ yí muonun ɔ kwalaa yí awulo nɪn asu nɪan, mɔ yí mma'n-mɔ anyɪn sɔ yí kpa. ⁵ ɔ sanlɪn ke sɔanlan mɔ yí muonun ɔ ngɔala man yí awulo nɪn asu nɪan'n, ɔ 'yɔ se nán ɔ'a hɔala ɔ'a nɪan Nyanmian Kpili asɔnɪn mma'n-mɔ asu? ⁶ Nán man ɔ yɔ sɔanlan mɔ bele mɔ ɔ'a fa yí nwɔn ɔ'a man Nyanmian. Afi ɔ kwalaa ke ɔ tu yí nwɔn ke Abɔnsanmɔn yɔli yí mɔ yí ti yê Nyanmian 'ba bua yí nde'e'n. ⁷ ɔ fata ke ɔ yɔ sɔanlan mɔ bé mɔ be nzi Nyanmian'n de yí di, nán b'a ngɔlɔ man yí nwɔn, nán Abɔnsanmɔn kusɔ asa a ngan man yí.

Asɔnɪn nɪn asu bɔkafve'n-mɔ

⁸ Asɔnɪn nɪn asu bɔkafve'n-mɔ kusɔ, ɔ fata ke be yɔ menian mɔ be feli bé, mɔ be di ananhòle. Nán be yɔ kɔnɔnmɪnnzan, nán be yɔ menian mɔ bé nyɪn bɔlɔ esika. ⁹ ɔ fata ke be nyan ajɔnlɪn kpa nán b'a tila bé dedi'n m'ɔ ti nɔialie nun like nɪn anun kpa. ¹⁰ Menian sɔ'n-mɔ, be sá bé nɪan kwalaaaka, nán se emɔ a ndɪ man bé nwɔn ejole ete fíi a, bele mɔ anɪn be le ba li junman sɔ nɪn ɔ.

¹¹ ɔ se ke bé yi-mɔ kusɔ yɔ mmalasua mɔ be feli bé. Nán be yɔ mmalasua mɔ be kan menian anwɔn ejole ete be seci bé dunman. Be lé bé nwɔn be lí. Be lí ananhòle wɔ ninng'e kwalaa anun.

¹² ɔ se ke asɔnɪn nɪn asu bɔkafve'n-mɔ já balasua kɔnmgba cein, eɛe be hɔala be nɪan bé mma'n-mɔ nɔn bé awulo nɪn asu kpa. ¹³ Afi bé mɔ be di bé junman'n kpa'n, menian'n-mɔ anyɪn sɔ bé, eɛe bé dedi'n mɔ be le yí wɔ Zozi Kilisi anun'n, ɔ jinlan yí ja nun kpa.

Nyanmian nvialie nun like kpili kpa'n

¹⁴ Timote, mun kele wó kalata ehi, n ne anyindasue ke o ngo hye man fíi mun 'ba a wó nwon elo. ¹⁵ Nan kusó se min ce nán m malí man an, kalata ehi 'ba hele wó bala m'ó se ke Nyanmian awulo amma'n-má b'ó'n. Nyanmian awulo amma só'n-má y'ó le Tiasífue Nyanmian asonin mma'n-má. Asonin mma só'n-má ti ke sua mpila, be suan ananhóle'n. ¹⁶ Yé kwalaa ye nwun yí yuein, Nyanmian a yi nvialie nun like kpili kpa o'a hele yé. Like só'n y'ó le Zozi.

O'a kaci yí nwon kulo swanlan.

Nyanmian Wawe nun a hele ke

o ti Nyanmian Awa seseífue.

Nyanmian mmáfue'n-má a nwun yí.

Yí nwon ejóle'n, b'a b'ó

b'a hele mân nun anun menian'n-má.

Mân nun anun menian'n-má a le yí a li.

O'a fu o'a hó nyanmiansu

wó anunminnyanmón nun.

4*Ato ngehelefue'n-má*

¹ Nyanmian Wawe'n kan yí yuein ke mele kasion nun anun, menian mmie-má mma nne man Kilisi be nni man kón. Nan be 'fa bé nwon be b'ó ato ngehelefue'n-má, ese be 'di wawe ete'n-má ngehele die'n-má asu. ² Be 'man apoo mma atofue'n-má kolo bé nwan nun be laka bé. Atofue só'n-má, be le man ajonlin kón. Bé ajonlin'n ngan man ejóle ngele man bé kón. ³ Be 'kekele ke ajaa'n ti man like kpa, ese like má be di'n, bie ti man kpa má be di o. Nan kusó Nyanmian b'óli ninngé só'n-má ke menian má be de Kilisi be di má b'a nwun ananhóle'n, be yó asonin, be lá Nyanmian asi, nán be lí ninngé só'n-má. ⁴ Ninngé'n má Nyanmian Kpili b'óli'n, yí kwalaa ti kpa, baa kón nnun man nun m'ó ti man kpa o. Yí ti o se ke ye da Nyanmian asi nán ye só yí kwalaa anun. ⁵ O sanlin ke Nyanmian Anwan Ejóle'n nun asonin eyóle'n, o man ninngé kwalaa anwon ti wó Nyanmian anyunnun.

Zozi Kilisi akva kpa'n

⁶ Se e kekele anianman'n-má ninngé ehi-má a, e 'ba kaci Zozi Kilisi akva kpa. Dedi nun anwon ngehele kpa'n má e nanndi s'ó'n y'ó ti wó ekala nun alie o. ⁷ Ehoa ejóle mgban-mgban'n m'ó nun dedi'n ti man kón'n, yaci gua. Nan b'ó m'óndinlin fa wó nwon b'ó Nyanmian kpa. ⁸ Anwónnaan nun anun ekpunndian'n ti like kpa, nan kusó o ti man cinnjin. Nan like má be y'ó a, Nyanmian kulo'n, o ti kpa wó like biala anun. O sanlin ke se ye b'ó bala só nun an, anin ye si ke ye le ngwan m'ó le man ayuelie wó mele ehi anun, o nun mele'n m'ó le ba nun anun.

⁹ Ejóle ehi ti ananhóle m'ó se ke swanlan de di o. ¹⁰ Yí só ati yê ye le di junman ese ye le kpili o. O sanlin ke y'a fa yé anyindasue'n kwalaa y'a wula Tiasífue Nyanmian'n m'ó ti menian'n-má kwalaa Ngbandefue nun anun. Nan kusó, menian má be de yí be di'n, bé ala yê o de bé o.

¹¹ Kekele ninngé só'n-má nán kan fua só kpa maan be yó. ¹² E ti batonman, kusó n'e man swanlan fíi tutu wó nyunnun ngesele. Nan wó ejóle nun o, wó abalabó nun o, wó ehulo má e fa kulo menian'n-má o, wó dedi nun o, wó anwontie nun o, man menian má be le dedi'n, be nían wó die nun asu be yó bie. ¹³ Kingga Ehéle Ejóle'n bagua nun, kan Nyanmian Anwan Ejóle'n wowula asonin mma'n-má anwónsele, ese kekele bé ninngé dede maan m mála. ¹⁴ Mele má Nyanmian mgbomanfue'n-má hanlin wó nwon ejóle, má asonin mgbain'n-má falí bé sa fualí wó nwon'n, wawe nun junman'n má Nyanmian falí manlin

wó'n, n'ε bubu wó nyin gua sɔ. ¹⁵ Tɪ wó nyin di junman sɔ'n maan bé kwalaa be nwún yí ke ε le bɔ mɔndɪnlɪn. ¹⁶ Sie wó muonun wó nwɔn ye, εse nian wó ninng'e'n mɔ ε kekele'n kɔsɔ asɔ, nán mian wó bu. Ɔ sanlɪn ke, se ε yɔ yí sɔ a, wó muonun ε 'nyan wó ti, εse bé mɔ be tie wó'n kɔsɔ 'nyan bé ti.

5

Pɔlv 'ba tu Timote fɔɔ

¹ N'ε fa ahɔnlɪn kpili kan ejɔle kele sɔanlan kpain. Nan se ε 'kan ejɔle ε kele yí ε tu yí fɔɔ a, bu yí ke yí y'ɔ wɔlɪ wó ɔ. Bu mgbafele'n-mɔ ke wó nianman mmelenzua y'ɔ le bé. ² Bu mmalasua mgbain'n-mɔ ke wó nin y'ɔ le bé. Bu ndalua'n-mɔ kɔsɔ ke wó nianman mmalasua y'ɔ le bé. Se ε 'kan ejɔle ε kele bé ε tu bé fɔɔ a, kan wɔ anwɔntɪε nun kpa bɔkɔɔ.

Kunlannvɔe'n-mɔ

³ Kunlannvɔe mmalasua'n-mɔ mɔ be le man sɔanlan fíí m'ɔ bɔka bé'n, nian bé lika wɔ anyɪnnzɔ nun kpa. ⁴ Nan se kunlannvɔe balasua kɔn le yí mma-mɔ a, anaan yí nnɔnman-mɔ a, kekele bé ke bé Nyanmian junman'n m'ɔ fata ke be di mɔa be di'n y'ɔ le ke be nían bé nwɔn amma'n-mɔ. Be yó yí sɔ be síe mɔ bé nwɔn amma'n-mɔ yɔlɪ manlɪn bé nun abɔsɔ. Yí sɔ yê Nyanmian Kpili kulo ɔ. ⁵ Balasua m'ɔ ti kunlannvɔe sakpa, m'ɔ le man sɔanlan fíí m'ɔ nian yí'n, yí diε, ɔ fa yí lɔa'n kwalaa ɔ wula Nyanmian Kpili asa nun. Ɔ bɔ mɔndɪnlɪn ɔ sele yí kɔngɔε nun eyua ke ɔ nían yí sɔ. ⁶ Nan kunlannvɔe m'ɔ le di mân'n, se yí nyin wɔ sɔ bɔbɔ a, anɪn ɔ ti ke ɔ'a wu. ⁷ Kan ejɔle sɔ'n kele bé, nán sɔanlan fíí a nnyan man bé nwɔn ejɔle εte a ngan man. ⁸ Afɪ se sɔanlan kɔn nnian man yí nwɔn amma'n-mɔ, cilili yí ata diε nun anun menian'n-mɔ a, anɪn ɔ ti ke ɔ'a yaci yí dedi'n ɔ'a tɔ. Sɔanlan m'ɔ nzɪ man Nyanmian'n ti kpa tala yí.

⁹ Kunlannvɔe balasua mɔ ε 'ka yí wula kunlannvɔe'n-mɔ anun'n, man ɔ yó balasua mɔ ɔ'a li afɔε abulasian, m'ɔ jalɪ belenzua kɔnmgba cein. ¹⁰ Eεε ɔ yó balasua mɔ menian'n-mɔ bɔ yí dunman kpa, mɔ ɔ'a ta yí mma'n-mɔ kpa, mɔ eyefɔε tɔ yí a, ɔ sike yí kanlanman, ɔ nwunnzɪn Nyanmian menian'n-mɔ aja nɪn anwɔn, ɔ bɔka alɔabɔfɔε'n-mɔ, mɔ εse ɔ yɔ nyɔlɪε ngacile kpa'n kwalaa'n.

Kunlannvɔe ndalua'n-mɔ

¹¹ Nan kunlannvɔe ndalua'n-mɔ, n'ε ka bé wula nun. Ɔ sanlɪn ke se bian ajaa ejɔle tɔ bé ti anun an, anɪn b'a kaci bé nzɪn b'a si Kilisi. ¹² B'a tɔn ndâ'n mɔ be lili mɔa be hanlɪn wɔ Kilisi anyunnun'n. ¹³ Se bɔbɔ ε kekele bé dunman an, be nyɔ man like kpa fíí, nan be cinnɪn awulo'n-mɔ anun. M'ɔ ti yale biekun'n y'ɔ le ke adawu mgbili εbɔ nɔn cenjin yê be di ɔ. Ejɔle m'ɔ nvata man mɔ be kan'n yê be kan ɔ. ¹⁴ Eɬika ati, mɪn kulo ke kunlannvɔe ndalua'n-mɔ já mmian, be wó mma, be nían bé awulo'n-mɔ asɔ, nán bé mɔ be kpɔ yé nɪn a nnyan man yé nwɔn ejɔle εte a ngan man. ¹⁵ Mɪn kan sɔ, ɔ sanlɪn ke bé mmie-mɔ fi ananhɔle atɪn nɪn asɔ b'a jasɔ dada angɔnmɪn b'a fa Abɔnsanmɔn diε nɪn asɔ. ¹⁶ Se balasua kɔn le dedi nán kunlannvɔe mmalasua-mɔ gua yí sa sɔ a, ɔ nían bé. N'ɔ yaci bé tɔ asɔnɪn nɪn asa sɔ, nán asɔnɪn nɪn a hɔala ɔ'a nian kɔnlannvɔe mmalasua'n-mɔ mɔ sakpa be le man sɔanlan fíí m'ɔ nian bé'n.

Asɔnɪn nɪn asɔ mgbain'n-mɔ

¹⁷ Asɔnɪn nɪn asɔ mgbain'n-mɔ mɔ be nian asɔnɪn nɪn asɔ kpa'n, ɔ fata ke be man bé anyɪnnzɔ nɔn ahatua kpa, nán yí lɪlɪ bé mɔ be kan Nyanmian Anɔan Ejɔle'n, mɔ εse be kekele ninng'e'n. ¹⁸ M'ɔ man mɪn kan sɔ'n y'ɔ le ke, b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nɪn anun ke: *Enale'n m'ɔ le tetia *bele nɪn asɔ'n, n'ε cɪcɪ yí nvan'n*. Eεε b'a hele yí biekun ke: *Sɔanlan m'ɔ le di junman'n, yí ahatua m'ɔ fata'n, be fá be mán yí*. ¹⁹ Asɔnɪn nɪn asɔ kpain kɔn mɔ be kɔ tɔn yí εsɔan'n, se menian nnyuan

anaan nsan a nni man yí nwɔn adanzɛ a, n'ɛ de tɔ nun. ²⁰ Bɛ mɔ be kɔ yɔ like ɛtɛ'n, tu bɛ nyunnun bagua nun maan ɛhunlɪn-mɔ súlo nán bɛ kɔsɔ b'a nyɔ man ɛtɛ sɔ'n bie.

²¹ Nyanmian Kpili anyunnun, Kilisi Zozi nɔn nyanmansɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ kɔsɔ anyunnun, mɪn kan ndâ ke ɛ lí ngehele sɔ-mɔ asɔ. Yí ti, n'ɛ nian sɔanlan anyunnun wɔ like biala anun, n'ɛ kulo menian'n-mɔ bie ɛ yaci bie.

²² N'ɛ ku fa wɔ sa sie sɔanlan ati asɔ, ɛ fa asɔnɪn'n junman wula yí sa nun, ɔ sanlɪn ke se ɔ'a yɔ ɛtɛ a, yí ɛtɛ sɔ'n 'kan wɔ bie. Wɔ muonun, nian wɔ nwɔn kpa, man wɔ nwɔn tí. ²³ Kemɔ wɔ kɔ'n jiji wɔ m'ɔ man ɛ nje man nán a fuke'n, n'ɛ nɔn nzue ngɔnmɪn ala, nan nɔn divɪn nganngan. ²⁴ Menian'n mmie-mɔ ɛtɛ mɔ be kɔ yɔ'n, be di mɔa be nwun yí yuein kwalaa nán b'a bua bɛ ndɛɛ'n. Nan mmie-mɔ kɔsɔ diɛ'n, be di mɔa be bua bɛ ndɛɛ kwalaa nán b'a nwun yí ke b'a yɔ ɛtɛ. ²⁵ Yí sɔ kɔsɔ ala, nyɔɪɛ kpa mɔ sɔanlan kɔ yɔ'n, be nwun yí yuein, yê nunhan kɔsɔ mɔ be ngɔala be nnwun man yí ɛbɛɛ ala'n, ɔ nɔɪa man lé.

6

Nganga'n-mɔ

¹ Bɛ kwalaa mɔ be ti nganga'n, be mán bɛ nyɪn sɔ bɛ mɪn-mɔ kpa, nán menian'n-mɔ a nzɛci man Nyanmian dunman, ɛsɛ b'a ngan man yé ngehele nɪn nwɔn ɛjɔɛ ɛtɛ. ² Nganga mɔ bɛ mɪn-mɔ de Kilisi di'n, nán be tɔa ke bɛ nianman y'ɔ le bɛ nɪn ati, be fa bɛ nyɪn be wowula bɛ nyunnun. Nan ɔ se ke be sɔ bɛ kanlanman kpa. ɔ sanlɪn ke be di bɛ junman'n be man bɛ mɔ b'a le yé Mɪn b'a li mɔ be kulo bɛ'n nyan sɔ nvasɔɛ. Kekele ninngɛ sɔ'n maan be yɔ.

Ato ngehele'n nɔn anyanbenwɔn kpa'n

³ Se sɔanlan bie kekele ninngɛ ngacile ngacile, nán ɔ nni man yé Mɪn Zozi Kilisi anwɔntɛ ɛjɔɛ'n-mɔ asɔ ɔ nɔn ngehele'n m'ɔ man be bɔ abalabɔ m'ɔ sɔ Nyanmian anyɪn nɪn an, ⁴ anɪn sɔanlan sɔ'n ti atubenwɔn sɔanlan. ɔ nzɪ man like fíí. Yí like m'ɔ la yí nwɔn ke anwɔnnyale'n y'ɔ le ninngɛ'n-mɔ anwɔn akpɔɔwa esue nɔn ɛtɪan'n. Ke ɔ yɔ mɔ menian'n-mɔ fa bɛ nwɔn ɛkpɔ be di butule, be kpe nzɔba, be kan bɛ nwɔn ɛjɔɛ ɛtɛ, ⁵ be su akpɔɔwa ndɪnndɪn bɛ afian nɪn anɪn. Afɪ bɛ ajɔnɪn nɪn a yɔ mgban-mgban, be nzɪ man ananhɔɛ nɪn anwɔn ɛjɔɛ fíí kón. Be jɔnɪn ke Nyanmian anwɔn dedi'n mɔ ye le yí'n, ɔ ti like mɔ be fa be kpɔnndɛ anyanbenwɔn.

⁶ ɔ ti ananhɔɛ, Nyanmian anwɔn dedi'n mɔ ye le yí'n, ɔ ti anyanbenwɔn like kpili kpa man sɔanlan mɔ yí nyɪn sɔ yí diɛ kaan m'ɔ le yí'n. ⁷ ɔ sanlɪn ke mɔ ye 'ba mán ɛhɪ anɪn'n, ye nɔn like fíí a mma man, yê se ye 'sa ye kɔ a, ye ngɔala man bie nɔn kɔ. ⁸ ɛhɪka ati, se ye nyan alɛ ye di, ye nyan taladɛ ye wula a, ɛhɪ ala sa yé. ⁹ Nan menian mɔ be kulo ke be nyan bɛ nwɔn'n, menian sɔ'n-mɔ, be tɔ sɔnɪan nɪn anɪn ke ngaa. Ninngɛ mgban-mgban m'ɔ man menian sɛci bɔkɔ-bɔkɔ, ɛsɛ bɛ busɔ bɔ'n yê be kulo ɔ. ¹⁰ Afɪ ɛtɛ ngacile'n kwalaa fi esika anyɪnbɔɔb'n. Menian mmie-mɔ anyɪn a bɔɔb esika'n dede b'a yaci bɛ dedi'n b'a tɔ mɔa, b'a fa bɛ nwɔn b'a wula emian ngacile dɔɔn anɪn.

Pɔɔb 'ba tu Timote fɔɔ

¹¹ Nan wɔ diɛ, ɛ ti Nyanmian sɔanlan, n'ɛ yɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ bie. Yɔ nyɔɪɛ kpa. Fa wɔ nwɔn bɔ Nyanmian seɛ kpa, nyan dedi, nyan ehulo, si abɔtale, yɔ betɛɛ. ¹² Bɔ mɔndɪnɪn kpa, man wɔ asɪtanlan'n nɔn wɔ dedi'n yɔ kɔn. Kpɔnndɛ ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ'n mɔ Nyanmian a feɛ wɔ ke ɛ nyán yí'n. ɔ sanlɪn ke yí ti yê ɛ lili wɔ dedi nɪn anwɔn adanzɛ kanlanman wɔ menian dɔɔn anyunnun ɔ. ¹³ Nyanmian Kpili m'ɔ man ninngɛ kwalaa ngɔan nɪn anyunnun, ɔ nɔn Kilisi Zozi m'ɔ lili yí dedi nɪn anwɔn adanzɛ kanlanman wɔ Pɔnsɔ Pilatɪ

anyunnun'n kusu anyunnun, mun kan ndâ ke ¹⁴ε lí ejòle'n mɔ m'an hele wó nun asu, εσε ε síe wó nwɔn kɔnlɔn-ngɔnlɔn nán b'a nnyan man wó nwɔn ejòle εte b'a ngan man. Yɔ yí sɔ dede m'ɔ jú cian mɔ yé Mɔn Zozi Kilisi 'yí yí nwɔn kele'n. ¹⁵Cian'n mɔ yé Mɔn Zozi 'yí yí nwɔn kele'n, Nyanmian yê ɔ 'kele ɔ. Nyanmian sɔ'n, yí ngɔnmɔn cein y'ɔ tɪ Belemgbin ɔ, ɔ tɪ salɛ baka, ɔ tɪ mmelemgbin'n-mɔ Belemgbin, ɔ tɪ mɔnlian'n-mɔ Amɔn. ¹⁶Yí kɔnmgba cein ala yê yí dɪe ɔ nwu man lé ɔ. Jawe'n m'ɔ tɪ nun'n, sɔanlan fíí ngɔala man yí nwɔn kpunngɛ. Sɔanlan fíí nwunlin man yí lé, yê sɔanlan fíí ngɔala man yí nwɔn kpunngɛ. Kulo sɔanlan fíí nwunlin man yí lé, yê kulo sɔanlan fíí ngɔala man ke ɔ nwun yí. Asasue nun tunmin yó yí dɪe cian daa! Amɔn!

¹⁷Bé mɔ b'a nyan mán ehi anun ninngɛ'n, tu bé fɔɔ ke nán be fa be tu bé nwɔn. Se bé ke nán be fa bé anyɔndasue'n be tu anwɔndɪe'n m'ɔ nje man nán ɔ'a seɔi nun asu. Nan be fá bé anyɔndasue'n be tó Nyanmian Kpili asu. Yí mɔ se ɔ 'fa like man yé a, ɔ man yé dɔɔn kpa maan ye di nun fɛ'n. ¹⁸Tu bé fɔɔ ke be yó nyɔɔɛ kpa, be mán ye eyòle'n tí bé kpa, be yó ahunnunye, εσε be búka ehɔnlɔn-mɔ. ¹⁹Se be yɔ yí sɔ a, ɔ tɪ ke anwɔnndɪe m'ɔ tɪ kpa, εσε ɔ nzɛɔi man yê be le kokuan be sie be man bé nwɔn wɔ mele'n m'ɔ le ba nun anun ɔ, nán b'a huala b'a nyan ananhòle ngɔan kpa'n bé asitanlan nun anun.

²⁰Timote, like'n mɔ Nyanmian a fa a wula wó sa nun'n, nian sɔ kpa. Ejòle mgban-mgban'n m'ɔ nun dedi'n tɪ man kɔn'n, n'ε tie bie, εσε bé ninngɛ'n mɔ bé nwan be sɪ yí nan kusu ɔ tɪ ato mɔ be le kele'n, n'ε suan bie. ²¹Like ati m'ɔ man mun kan sɔ'n, y'ɔ le ke menian mmie-mɔ bu bé nwɔn ke be sɪ ananhòle ngehele'n kpa, be nne man ananhòle ngehele kpa'n mɔ ye kekele'n be nni man. ɔ man be fi dedi atɪn nun asu b'a jasɔ.

Nyanmian nwún emɔ anwɔn anwunnvoe.

**PŌLU KALATA'N
M'Ō TIAN YUNNYUAN
M'Ō HELELI NWANLIN
TIMOTE'N**

M'Ō wə nun'n

Mə anin Pəlv la fiadı ɔ le nwun yale *Ləmɔn elɔ'n, y'ɔ heleli kalata ehi ɔ (yí ti 1.8,16-17, 2.9). Ɔ heleli nwanlin Timote. Mele sɔ'n, anin Timote wə Efɛzi kulo nun asu ebele. Pəlv nwan Timote asa kan kalata nin an, n'ɔ de sie nan ɔ tu yí Ləmɔn elɔ (4.9). Afi, ɔ de di ke yí ewue cian nin a kpunngɛ (4.6). Pəlv a li junman kpa ɔ'a man yé Mɔn Zozi Kilisi, yí ti, ɔ le wowula Timote anwɔnsele ke ɔ nían yí muonun yí Pəlv diɛ nin asu nán ɔ lí bie.

Kalata nin ati 1.3-2.13, Pəlv le kan kele Timote ke ɔ tíla yí dedi nin anun kpa wə yale'n mə bé mə be bə Zozi Ejɔlekpa'n nwun yí nin anwɔn. Kalata nin ati 2.14-4.5, Pəlv le kan kele yí ke ɔ jínlán ngehele'n m'ɔ nun Eहेले Ejɔle Nwannzan-nwannzan'n kə sɔ nin anun kpa. Ke Pəlv yəli yí yí alimɔa kalata nin anun'n, ɔ le kannzɔ Timote ke ɔ nían yí nwɔn wə ato ngehelefo'e'n-mə anwɔn. Kalata nin agualie nun, Pəlv le bə yí asitanlan nin anun amanniɛ, ɔ le man Timote ngalie.

Ahɔn ebisa

¹ Timote,

Mín Pəlv mə n di Kilisi Zozi bəfo'e'n kɔn, mín yê mɔn kele kalata ehi mɔn nwan wɔ ɔ. Nyanmian a hulo, ɔ'a yí mín ke m mɔ nyanmiansu nguan m'ɔ le man ayuelie nin anwɔn kpaye. Nguan sɔ'n, Nyanmian falɔ bəli anɔhɔba daba. Sian diɛ, y'a nyan yí wə kɔn eyɔle'n mə ye nɔn Zozi Kilisi y'a yɔ nin anun. ² Mín wa mə mɔn kulo wɔ kpa, mɔn 'bisa wɔ ahɔn mɔn yɔ wɔ ecián'n mɔ.

Məndɔnlin nin anwɔn afɔtu'n

³ Nyanmian Kpili mə n ne ajɔnlin kpa mɔn sɔ yí ke ye nannan-mə sɔli yí'n, mɔn 'da yí asɔ. Mín 'da yí asɔ ke kəngəe nɔn eyua, se mɔn 'yɔ asɔnɔn an, mín ti kacɔ wɔ. ⁴ Mín kacɔ wɔ nyin emɔn nin an, anin mín lɔa le dɔ wɔ sele kpa mɔn kulo ke mɔn nwun wɔ nwɔn, nán mɔn nyan fe elie kpili kpa. ⁵ Wɔ dedi'n m'ɔ ti ananhəle nin anwɔn ejɔle te wə mín ti anun. Dedi'n mə wɔ nan balasua Loyisi nɔn wɔ nin Eninsi, be lili mɔa be nyanlin yí'n, mɔn de mɔn di kpa ke e te le dedi sɔ'n.

⁶ Ehika ati, mɔn kacɔ wɔ ke, mele mə n valɔ mín sa n vualɔ wɔ nwɔn'n, junman'n mə Nyanmian Kpili falɔ manlin wɔ ke e lí'n, bə məndɔnlin di. ⁷ Ɔ sanlin ke Wawe Nwannzan-nwannzan'n mə Nyanmian Kpili a fa a man yé'n, ɔ man ye nyɔ man minndiin, nan ɔ wowula yé anwɔnsele, ɔ man ye nyan ehulo, ese ɔ man ye kɔala yé nwɔn bilɔ.

Nyian nin anwɔn afɔtu'n

⁸ Yí ti n'ɛ man yé Mɔn adanziɛ elie nin anwɔn nyian kun wɔ. Mín kɔsu mə yé Mɔn dunman nun ati yê b'a tu mín fiadı'n, n'ɛ man mín nwɔn nyian kun wɔ. Nan nanndɔ anwɔnsele'n mə Nyanmian Kpili a fa a man wɔ nin asu, nwun Ejɔlekpa nin anwɔn amanniɛ'n bie ke mín. ⁹ Nyanmian yê ɔ'a le yé nguan ɔ, ese yí yê ɔ'a fele yé ke ye káci yí menian ɔ. Nán ke like kpa mə y'a yɔ ti ɔ, nan yí muonun ɔ'a hulo yí sɔ ese ɔ'a nwun yí nwɔn anwunnvoe. Kilisi Zozi adawɔlɔbman, Nyanmian a nwun yé nwɔn anwunnvoe sɔ'n, yí nzin nán ɔ'a bə mân'n. ¹⁰ Nan sian diɛ, yé Ngɔandefɔe Kilisi Zozi mə ɔ'a yí yí nwɔn ɔ'a hele'n dunman nun, Nyanmian a hele yé ke ɔ'a nwun yé nwɔn anwunnvoe. Ɔ sanlin ke Kilisi Zozi yê ɔ'a tɔa ewue ɔ'a le yí tunmin'n m'ɔ le yí nin ɔ, ese ɔ nanndɔ

Ejòlekpa nín asù, ò'a yí ngvan m'ò le man ayueli'e'n ò'a hele. ¹¹ Ejòlekpa sò nún ati yê Nyanmian a yí mín ke bɔfɔe ò non ngehelefoe ò. ¹² Ehika ati yê mún nwun yale ehi ò, nan kɔsɔ yí nwɔn nyian ngun man mín. Ò sanlín ke mún sí sɔanlan'n mɔ m'an fa mín lɔa'n kɔalaa m'an wula yí nun'n. Mún de mún di ke ò le tunmin ò nian like'n mɔ ò'a fa ò'a wula mín sa nun nún asù dede ò 'ju cian mɔ yé Mún 'bua menian'n-mɔ kɔalaa nde'e'n.

¹³ Nian ananhòle ejòle'n mɔ n geleli wó nún asù nanndi, nán jinlan wó ja nun kpa wɔ dedi'n non ehulo'n mɔ ye le yí wɔ kɔn eyòle'n mɔ yé non Zozi Kilisi y'a yò nún anun. ¹⁴ Ò nanndi Wawé Nwanzan-nwanzan'n m'ò wɔ yé nun nún asù, di ngehele kpa'n mɔ b'a fa b'a wula wó sa nun nún asù.

¹⁵ Wó muonun e sí ke anianman'n-mɔ kɔalaa mɔ be fi Azi mân nún anun'n, b'a nwanndi mín. Menian sò'n bé mmie-mɔ y'ò le Fize non Elimozenin.

¹⁶ Nan Onezifòò dié, Yé Mún yó yí nvilie'n-mɔ ye. Ò sanlín ke fiadi'n mɔ b'a tu mín'n, mín nwɔn nyian ngun man yí, ò cici mín lɔa. ¹⁷ M'ò juli *Lòmɔn ewa'n, ò bɔli mɔndinlín ò kpɔndeli mín dede ò nwunlín mín. ¹⁸ Yí ti, cian mɔ yé Mún 'ba bua menian'n-mɔ nde'e'n, ò nwún yí nwɔn anwunnvoe. Mɔ anin n wɔ Efèzi elò'n, mín nwɔn mɔndinlín m'ò bɔli'n, wó muonun e sí.

2

Nwun Kilisi anwɔn amannie'n bie ke mún nwun yí'n

¹ Nan wó dié, mín wa, Kilisi Zozi a nwun yé nwɔn anwunnvoe ò'a man ye non yí y'a yò kɔn. Fa wó nyin tu nán wowula wó nwɔn anwɔnsele. ² Ejòle'n mɔ e tili ke n ganlín yí menian dɔn anyunnun, menian mɔ e de di ke se e kan ejòle sò'n kele bé a, bé kɔsɔ be kò hɔala yí kan kele bé manngɔn'n-mɔ'n, kan ejòle sò'n kele bé. ³ Amannie'n m'ò mún nwun yí ke Kilisi Zozi nzalafɔ kpa'n, wó kɔsɔ nwun yí sò bie. ⁴ Nzalafɔ mɔ yí nwan ò yò like m'ò sò yí sahɔlan'n mɔ ò'a fa yí junman nun nún anyin'n, ejòle mɔ bé mɔ be ti man nzalafɔ'n di'n, ò nva man yí nwɔn nwula man nun. ⁵ Sɔanlan kɔsɔ m'ò le su enwanndie'n, se ò nwanndi ke mala'n kele nún an, yê be fa kunnunmun elie nún anwɔn like be man yí ò. ⁶ Sɔanlan m'ò kò li junman sele kò fe kò lua ebo'n, yí yê ò di mɔa ò ti ebo nún asù baa ò. ⁷ Ejòle ehi mɔ mún kan mún kele wó'n, jɔnlín yí nwɔn kpa, nán yé Mún 'ba buka wó maan e ti ninngé sò'n-mɔ kɔalaa abɔ.

⁸ Man wó ti káci Zozi Kilisi m'ò fi ewue nun ò'a tinngé'n. Ò ti belemgbin *Davidi abɔsɔ sɔanlan ke Ejòlekpa'n mɔ mún bɔ'n kpɔn kele'n. ⁹ Ejòlekpa sò nún ati yê mún nwun yale m'ò ese b'a gua mín sa ngɔnzɔngɔnzɔ ke kodiawu. Nan Nyanmian Anvan Ejòle'n dié, be bɔli man yí kpaun. ¹⁰ Ehika ati, bé mɔ Nyanmian Kpili a kpa bé a yò yí dié'n-mɔ dunman nun, mún tila mín ahɔnlín wɔ amannie enwuan'n kɔalaa anun. Yí dié anin bé kɔsɔ be non Zozi yò kɔn, nán b'a nyan ngvan, be non yí a tanlan yí anunminnyanmɔn'n m'ò le man ayueli'e nún anun.

¹¹ Ejòle ehi-mɔ mɔ be le kan'n ti ananhòle:

Se ye non yí, y'a wu a,
ye non yí 'nyan ngvan.

¹² Se ye jinlan yé ja nun kpunndiin an,
ye non yí 'di belemgbin.

Nan se ye yí ye tu a,
yí kɔsɔ ò 'yí yé tu.

¹³ Se ye nnanndi man fòún an,
yí dié, ò nanndi fòún.

Ò sanlín ke ò ngaci man yí nvan lé.

Sɔanlan m'ò di junman kpa'n, Nyanmian yò yí mo

¹⁴ Kaci bé ejòlè ehì nán tu bé fòò kpa wò Nyanmian Kpili anyunnun, ké bé yáci ejòlè'n-mò anwòn butule elie'n. Ì sanlín ké nvasuè fíí nnòn man sù, ò man bé mò bé lé tie'n minlín. ¹⁵ Bò mǎndúnlín ké sǎanlan mò b'a sò yí b'a nian m'ò fi nun ò'a fite, n'è sa wó junman nún anwòn nyian, kan ananhòlè ejòlè'n fǎóón, nán é fite Nyanmian anyunnun an, ò'a ndu man wó nyunnun. ¹⁶ Akpòlòwa esue kvasia nun mgban m'ò nòn dedi ejòlè'n tì man kún'n, n'è su bie. Ì sanlín ké bé mò bé kulo akpòlòwa esue sò'n, cian daa anún bé nún Nyanmian bé afian lé tì. ¹⁷ Bé ninngè dié'n mò bé kekele'n, ò tì ké anwònnyalè m'ò le man ayile. Menian sò'n bé mmie-mò y'ò le Imene nún Filetì. ¹⁸ Bé fi ananhòlè atún nún asù b'a jasù, bé nwan ewuetinngè nún a sún dada angòmún. Ejòlè mò bé kan bé kele menian'n-mò maan bé yaci bé dedi'n bé tó nún anún. ¹⁹ Nan kòsù Asónin'n m'ò tì ké sua mò Nyanmian a wula yí b'ò'n, ò jin yí ja nun kunnngun kpa. B'a hele sù ké: “Yé Mún sí bé mò bé tì yí dié'n.” Èsè “Sǎanlan biala m'ò kò se ké ò tì Nyanmian dié'n, ò káci yí nzin ò sí nyòlè ete'n.”

²⁰ Awulo kpili kún biala anún, nán esika kòkòlè nún jete ninngè mò bé didi nun anaan bé nún nun angòmún ala yé bé nwun yí nun ò. Nan bé nwun baka nún afa kòsù ninngè mò bé didi nun anaan bé nún nun kòsù ebele. Cian mgbili'n-mò anún yé bé fa esika kòkòlè nún jete ninngè'n-mò ò. Nan baka nún afa dié'n-mò, cian daa bé fa bé yò like. ²¹ Yí sò kòsù ala, se sǎanlan kún sie yí nwòn kúnlún-ngúnlún wò ete'n-mò mò m'an bubu m'an hele wó nún anwòn an, Nyanmian 'fa junman m'ò tì kpa'n ò man ò di. Ì sanlín ké ò tì yí Mún dié. Ì bòbòba yí nwòn ò yò nyòlè biala m'ò tì kpa'n.

²² Yí tì, nwanndi ninngè'n-mò mò mgbafelè'n-mò anyún búlù yí nwòn'n. Kpònnde sèse eyòlè wó asítanlan nún anún, nyan dedi nún ehulo kò wó nyunnun, é nún bé mò bé sù Nyanmian ananhòlè nún'n bé tánlan wò anzòunjó nún. ²³ Akpòlòwa esue kvasia nun mgban'n, n'è su bie. É sí ké yí ayuelè'n, ò kaci butule. ²⁴ Sǎanlan kòsù m'ò di Nyanmian junman'n, ò nvata man ké ò di butule. Nan ò di ké ò kulo menian'n-mò kùalaatin, ò yò sǎanlan m'ò kùala like kele, èsè ò si abótalè. ²⁵ Kpòlòfòe'n-mò, ò di ké ò tó yí ahònlín asì ò kekele bé like. É 'su yí akpòlòwa a, Nyanmian kùala ké ò man bé kaci bé abalabò'n bé nwun ananhòlè atún'n. ²⁶ Anún bé nyín a a kulo, bé yíyí bé nwòn fi Abònsanmún ngaa'n-mò mò bé tólí nún bé kacili nganga bé yòlì m'ò kulo nún anún.

3

Ayuelè mèlè nún anún asítanlan'n

¹ Kaci ké mèlè kashian nún anún, mǎn nún anún 'ba yò sí kpa. ² Afí menian'n-mò 'ba kaci ahyòan, bé nyín 'ba búlù esika, bé 'tu bé nvan nún, èsè bé 'tu bé nwòn. Bé 'kíkan ejòlè ete bé tia Nyanmian, bé nyín ngò sò man bé sí nún bé nin-mò kún, bé ngò sí man ye, bé nyín ngò sò man like m'ò tì nwanzzan-nwanzzan'n. ³ Bé ngò hulo man sǎanlan, bé ngò nwun man koun, bé 'sècì menian dunman, bé ngò hùala man bé nwòn bilí fíí, bé 'ba yò ati ete, bé ngò hulo man kpa nún eyòlè. ⁴ Bé 'laka menian, bé 'yò mò bé kulo, bé 'kuku bé nwòn sù. Bé 'kulo mǎn nún anún fè'n bé tala Nyanmian. ⁵ Bé 'yò bé nwòn ké menian mò bé de Nyanmian bé di ké yé, nan kòsù bé nne man yí tunmin'n bé nni man. Sò menian'n-mò, n'è fa wó nwòn bò bé. ⁶ Nunhan mmie-mò wòwòlù awulo'n-mò anún bé laka laka mmalasua mò bé ajònnin'n tì tika, ete dòun sù bé mò bé kulo mǎn nún anún ninngè ngacile kùalaatin'n. ⁷ Mmalasua sò'n-mò, cian daa bé kulo ké bé suan like, nan kòsù bé nwunlín man ananhòlè'n lé. ⁸ Ké Zòanèsì nún Zòanbèlèsì, bé nún *Moyizì, bé jinlanlín sù'n, yí sò kòsù ala, menian sò'n-mò nún ananhòlè'n jin sù. Menian sò'n-mò ajònlín tì man kpa, èsè bé dedi'n kòsù tì mgban. ⁹ Nan bé

ngɔ hɔwala man mɔva kɔ. Ɔ sanlɪn kɛ bɛ kɔvasia mɔ bɛ ti'n, ɔ 'ba fite mɔn'n kwalaa anyunnun kɛ Zɔvanɛsi nɔn Zɔvanbelesi die'n.

Pɔlv amannɛ m'ɔ nwunlin y'i'n

¹⁰ Nan wɔ die, ɛ nwunlin mɪn ninngɛ mɔ n gekeleli'n, mɪn abalabɔ mɔ m mɔli'n, ɔ nɔn mɔ m muli bɛ nwɔn akpɔnndan n yɔli'n, ɛ nwunlin mɪn dedi'n, ɔ nɔn abɔtale'n mɔ n zili'n, ɔ nɔn ehulo'n mɔ n ne y'i'n, ɔ nɔn mɔndɪnlɪn'n mɔ m mɔli'n, ¹¹ ɔ nɔn yalɛ'n mɔ n nwunlin y'i'n. N nwunlin yalɛ kpa Antioʁu, Ikoninwɔmɔn, ɔ nɔn Lisitili ɛɔ. Nzu ahɔlɔwa die yɛ b'a ngele man mɪn ɔ? Nan kɔsu yɛ Mɪn leli mɪn fi yɪ kwalaa anun. ¹² Ɛsɛ bɔbɔ, bɛ kwalaa mɔ bɛ nɔn Kilisi Zozi b'a yɔ kɔn, mɔ bɛ kulo kɛ bɛ yɔ like mɔ Nyanmɪan kulo'n, bɛ 'kele bɛ ahɔlɔwa. ¹³ Nan ati ɛtɛ mma'n-mɔ nɔn atofɔvɛ'n-mɔ, bɛ ti 'min ɛtɛ nɪn anun bɛ laka laka menian dede bɛ laka bɛ muonun bɛ nwɔn.

¹⁴ Nan wɔ die, ninngɛ mɔ a suan, mɔ a nwun yɪ kɛ ɔ ti ananhɔle'n, fa sie kpa. Wɔ muonun, ɛ si sɔvanlan'n m'ɔ heheleli wɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ'n. ¹⁵ Anun ɛ ti batɔnman kaan sɔva yɛ ɛ nwunlin Ɛhɛle Ɛjɔle Nwannzan-nwannzan nɪn ɔ. Ɔ kwalaa ɔ man ɛ nwun ngele ɛ de Kilisi Zozi di ɛ nyan ngɔvan. ¹⁶ Ɔ sanlɪn kɛ Ɛhɛle Ɛjɔle'n kwalaa fi Nyanmɪan Kpili muonun ɛɔ. Ɔ ti kpa mɔ bɛ fa bɛ kekele menian ninngɛ maan bɛ nwun ananhɔle'n. Bɛ fa bɛ kpala ato'n, bɛ fa bɛ tunngɛ sɔvanlan, bɛ fa bɛ bɔka sɔvanlan maan ɔ bɔ bala m'ɔ sɔ Nyanmɪan anyɪn. ¹⁷ Yɪ die, anɪn Nyanmɪan sɔvanlan'n yɔ faɪn, ɔ kwalaa like biala m'ɔ ti kpa'n yɔ.

4

¹ Nyanmɪan Kpili nɔn Kilisi Zozi mɔ ɔ 'ba bua anyɪnwɔsɔvɛ mma ɔ nɔn ewue mma ndɛɛ nɪn anyunnun, mɪn kan ndɔ kɛ Kilisi ɛwale'n mɔ ɔ 'ba sa ba'n, ɔ nɔn yɪ belemgbɪn mɔ ɔ 'ba li'n dunman nun, ² kan Nyanmɪan Anɔvan Ɛjɔle fua sɔ, sɛ mɛle'n ti kpa ɔ, sɛ ɔ ti man kpa ɔ, kan dede maan bɛ lɛ bɛ lɪ, tu bɛ nyunnun, wowula bɛ anwɔnsɛle, si abɔtale kpa bɔkɔɔ kekele bɛ ninngɛ. ³ Ɔ sanlɪn kɛ, ɔ 'ba ju mɛle'n bie'n, menian'n-mɔ ngɔ tie man ananhɔle ngehele'n kɔn. Like mɔ bɛ ahɔnlɪn'n kulo'n yɛ bɛ 'yɔ ɔ. Ɛhɪka ati, ɛjɔle mɔ bɛ muonun bɛ kulo kɛ bɛ tie'n, bɛ 'ba yia yɪ nwɔn ngeheleɔvɛ dɔvɔn maan bɛ kan bɛ kele bɛ. ⁴ Bɛ 'ba totua bɛ nzɔ wɔ ananhɔle ɛjɔle nɪn anwɔn nɔn bɛ tie ɛhɔva. ⁵ Nan wɔ die, sie tile wɔ like biala anun, tila wɔ ahɔnlɪn wɔ yalɛ elie nɪn anun, man wɔ nwɔn tɛ wɔ bɔ Ɛjɔlekpa'n, di junman mɔ Nyanmɪan a fa a man wɔ'n.

⁶ Nan mɪn die, n di kɛ b'a hun mɪn, b'a butu mɪn moja nɪn asɪ dada angɔnmɪn. Afɪ mɪn ewue tɛmɔn a ju. ⁷ M'an hɔn kɔvan kpa'n. M'an sɔ mɪn dedi nɪn anun kpa, m'an nwanndi dede m'an gua yɪ bɔ. ⁸ Kɪkaala die, kunnunmun elie nɪn anwɔn ahatua lɛ nwɔnndɛ mɪn. Ahatua sɔ'n yɔ le ngɔvan ele abotile'n. Mɪn 'nyan yɪ cɪan mɔ yɛ Mɪn m'ɔ bua ndɛɛ sɛsɛ'n, ɔ 'bua kulo menian'n-mɔ ndɛɛ'n. Ɛsɛ bɔbɔ, nan mɪn ngɔnmɪn ala yɛ mɪn 'nyan yɪ ɔ, nan mɪn nɔn bɛ kwalaa mɔ bɛ le ehulo bɛ le nwɔnndɛ mɛle'n mɔ yɛ Mɪn 'yɪ yɪ nwɔn kele'n.

Ngalɛ

⁹ Bɔ mɔndɪnlɪn tɔ mɪn ɛwa ndɛ-ndɛ. ¹⁰ Ɔ sanlɪn kɛ Demasi a hulo ɛnɛ mɔn'n dede ɔ'a nwanndi mɪn. Ɔ'a hɔ Tesaloninki. Kelesan a hɔ Galasi mɔn nun, Titɪ kɔsu a hɔ Dalɪmasi mɔn nun. ¹¹ Luku angɔnmɪn yɛ ɔ wɔ mɪn nwɔn ɛwa ɔ. Ɛ 'ba a, fa Maaki ɛ nɔn yɪ bɛ bɔla. Ɔ sanlɪn kɛ ɔ kwalaa ɔ bɔka mɪn wɔ mɪn junman elie nɪn anun. ¹² M'an sɔvan Tisiki Ɛfɛzi ɛɔ. ¹³ N yacili mɪn taladiɛ kpili'n mɔ mɪn wula taladiɛ a, mɪn fa mɪn wula sɔ'n Tolowasi ɛɔ, Kalɪpusɪ anwɔn ɛbɛle. Sɛ ɛ 'ba a, fa bɛle mɪn.

¹⁴ Alɛgɪzannɔli m'ɔ bɔ mmulale'n, ɔ'a bɔ mɔndɪnlɪn ɔ'a li mɪn nwɔn ɛjɔle ɛtɛ kpa. Yɛ Mɪn 'ba tua yɪ nyɔle sɔ nɪn anwɔn kale. ¹⁵ Wɔ kɔsu wɔ, sie wɔ nwɔn ye wɔ yɪ nwɔn. Ɔ sanlɪn kɛ, ɔ tanlɪn yɛ nyɪnsɔ kpa wɔ yɛ ngehele nɪn anwɔn.

¹⁶ Alimɔa tɛmɔn mɔ be non mɔn hɔli bɛ mɔ bɔ di ejɔlɛ'n-mɔ aja sɔ, mɔ min 'sa mɔn nɔn'n, sɔanlan fii a njinlan man mɔn nzin. Bɛ kwalaa be nwanndili mɔn. ¹⁷ Nan yɛ Min jinlanlɔn mɔn nzin, ɔ wulali mɔn anwɔnsɛɛ, ɔ man m mɔli Ejɔlekpa'n kpayɛ kpa bɔkɔɔ manlɔn bɛ kwalaa mɔ be ti man Zufɔ'n tɔli. Yɛ Min a le mɔn fi tetianfɔɛ nɔn asa nun. ¹⁸ Eɛe yɛ Min de mɔn fi ɛɛ ngacile'n kwalaa anun ɔ di mɔn taataa maan min wɔlɔ yɛ Belemgbin Mân nɔn anun. Anyunminnyanmɔn hân yɛ dahuu. Amin.

¹⁹ Min 'yɔ Pilisili nɔn Akilasɔ, Onezifɔɔ nɔn yɛ awulo amma'n-mɔ kwalaa like. ²⁰ Elasiɔ a ha Kolinti ɛɔ yɛ m'an yaci Tolofimɔn Minle ɛɔ, ɔ sanlɔn kɛ anɔn ɔ ndi man akpɔɛ. ²¹ Bɔ mɔndɔnlɔn bala kwalaa nân afɔɛ nɔn anɔn a yia. Ebulusi, Pudansɔ, Linunsɔ, Kolodia, ɔ nɔn anianman'n-mɔ kwalaa, bɛ nwan be 'yɔ wɔ like.

²² Yɛ Min nɔn wɔ tánlan. Nyanmian nwún ɛmɔ kwalaa anwɔn anwunnvoe.

PƆLU KALATA'N M'Ɔ HELELI NWANLIN TITU'N

M'Ɔ wƆ nun'n

Titu ti *Geleki sʋanlan. Anun, Ɔ wƆ bƛe mƆ be nun Zozi BƆfʋe PƆlu di yƛe Mɔn junman nin anun bie. Ɔ nun PƆlu be tuli atun dƆʋn be hƆli bƆli Zozi anwƆn EjƆlekpa'n. Ke ye kpɔn ye nwun yɔ kalata ehi anun'n, PƆlu yacili Titu Keleti mƆn nun ke Ɔ bƆka asƆnɔn'n-mƆ mƆ beke mƆ b'a bƆ yɔ bu'n (yɔ ti 1.5). Ese ye nwun yɔ biekun wƆ alimʋa kalata'n mƆ PƆlu heleli nwanlin Timote nin anun'n ke PƆlu le man Titu nun asƆnɔn'n-mƆ kʋsʋ afotu.

Kalata nin anun, PƆlu le kan kele Titu ke Ɔ sƛsie mgbain-mƆ asƆnɔn kʋn biala asʋ. Bƛe mƆ be 'sesie bƛe mgbain'n, PƆlu le kacɔ Titu ninnye m'Ɔ fata ke be nwun yɔ bƛe asɔtanlan nin anun'n (1.5-9). PƆlu le kan kele Titu nun asƆnɔn mma'n-mƆ ke be li ananhƆle ngehele'n mƆ be tili nin asʋ, nƆn be hƛe Zufu'n mmie-mƆ mƆ be kulo ke be sƛci asƆnɔn'n ke bƛe ngehele die'n-mƆ ti ato. Kalata nin ati 2-3 nin anun, PƆlu le man mmelenzua, mmalasua, mgbafele, ndalua nun nganga mƆ be wƆ asƆnɔn'n-mƆ anun nin afotu. Ɔ le kacɔ bƛe kwalaa ke Nyanmɔn kpɔnlin yɔli mƆ Ɔ'a nwun bƛe nwƆn anwunnvoe Ɔ'a man b'a nyan bƛe ti'n, nƆn Ɔ wowula bƛe anwƆnsele maan be yƆ nyƆle mgbakpa. Kalata nin agualie nun, PƆlu le kacɔ Titu ke Ɔ fƆan bƛe mƆ be man mgbacɔmgbacɔ ba asƆnɔn nin anun'n fi nun fite.

Ahin ebisa

¹ Titu,

Mɔn PƆlu mƆ n di Nyanmɔn akʋa mƆ ese n di Zozi Kilisi bƆfʋe'n yƛe mɔn kele kalata ehi mɔn nwan wƆ Ɔ. B'a yɔ mɔn ke n jɔn bƛe mƆ Nyanmɔn a kpa bƛe a yƆ yɔ die'n maan be nyƆn dedi, ese be nwƆn ananhƆle'n kpa bƆkƆƆ nƆn b'a yƆ like mƆ Nyanmɔn kulo. ² Like mƆ Nyanmɔn kulo'n yƆ man be nyan ngʋan m'Ɔ le man ayuelie nin anwƆn anyɔndasʋe Ɔ. Ngʋan m'Ɔ le man ayuelie sƆ'n, Nyanmɔn m'Ɔ nni man ato'n lili mʋa falɔ bƆli yƛe anƆhʋba asannan nƆn Ɔ'a bƆ mƆn'n. ³ MƆ tɛmʋn'n juli'n, Ɔ nanndɔ yɔ Nʋan EjƆle nin asʋ, Ɔ'a yɔ ngʋan m'Ɔ le man ayuelie'n Ɔ'a hele. Ehɔka ati, Nyanmɔn m'Ɔ ti Ngʋandefʋe nin a fa ejƆle sƆ nin a wula mɔn sa nun Ɔ'a man mɔn atun ke m mƆ n gƛe menian'n-mƆ.

⁴ Titu, wƆ mƆ e ti mɔn wa kpa'n, afɔ a le Zozi Kilisi a li ke mɔn kʋsʋ m'an le yɔ m'an li'n, mɔn 'bisa wƆ ahin mɔn yƆ wƆ eƛian'n mƆ.

Nyanmɔn m'Ɔ ti Sɛ'e'n Ɔ nun Zozi Kilisi m'Ɔ ti yƛe Ngʋandefʋe'n, be nwƆn wƆ nwƆn anwunnvoe ese be mƆn wƆ lʋa cɔci wƆ nwƆn.

Junman m'Ɔ se ke Titu di wƆ Keleti mƆn nin anun'n

⁵ N yacili wƆ Keleti mƆn nin anun elƆ ke e sƛsie ejƆle'n kwalaa m'Ɔ ka'n kpɛ kpɛ kpɛ. Kulo kʋn biala asʋ, sesie mgbain-mƆ ebeke asƆnɔn nin asʋ ke m gbɔnlin n geleli wƆ'n. ⁶ Sʋanlan mƆ e 'sie yɔ kpain'n, Ɔ se ke Ɔ yƆ sʋanlan mƆ be nnyan man yɔ nwƆn ejƆle ete fɔi be ngan man. Ɔ ja balasua kʋnmgbacɛin, yɔ mma'n-mƆ de Zozi Kilisi be di, be mmƆ man bƛe dunman ete ke be yƆ mgbacɛin-mgbacɛin ninnye anaan bƛe nyɔn nzƆ man sʋanlan. ⁷ Afɔ asƆnɔn kpain'n, Ɔ ti sʋanlan m'Ɔ di Nyanmɔn junman. Yɔ ti, Ɔ se ke Ɔ yƆ sʋanlan mƆ be nnyan man yɔ nwƆn ejƆle ete fɔi be ngan man. Ɔ nni man ke Ɔ yƆ sʋanlan m'Ɔ tu yɔ nwƆn, m'Ɔ fe eya, m'Ɔ ti kʋnʋmɔnɔn, m'Ɔ ti kpukpo kpukpo, mƆ yɔ nyɔn bʋlʋ esika. ⁸ Nan Ɔ fata ke Ɔ yƆ sʋanlan m'Ɔ sƆ menian nin kanlanman, m'Ɔ kulo ye eyƆle, m'Ɔ le ajɔnlin, m'Ɔ ti sese, mƆ Ɔ'a fa yɔ nwƆn Ɔ'a man Nyanmɔn kpa bƆkƆƆ, m'Ɔ kwalaa yɔ nwƆn bɔli, ⁹ m'Ɔ di ananhƆle ejƆle'n mƆ b'a hehele yɔ nin asʋ, nƆn yɔ kʋsʋ Ɔ'a hʋala Ɔ'a

fa ɔ'a wowula ehɪnlɪn-mɔ anwɔnsɛɛ, nán ɔ'a hele bé mɔ be di ato nzin'n maan be nwun yí ke b'a fɔn.

¹⁰ Afi, Zufɔ'n-mɔ mɔ b'a fa bé nwɔn b'a man Zozi'n, bé nun mmie-mɔ dɔun kpa ti anzɔsɛɛfɔɛ, be kan mgban-mgban ejɔɛ ɛsɛ be laka menian. ¹¹ Zufɔ sɔ'n-mɔ, ɔ se ke ɛ tótua bé sv. ɔ sanlɪn ke, awulo awulo mɔ nun menian'n-mɔ kwalaa a fa bé nwɔn b'a man Zozi'n, Zufɔ sɔ'n-mɔ le kekele bé ninngɛ m'ɔ nze nvata man be kpɔnnɛ ndunlunmun esika. ¹² Keletɪ amma'n-mɔ muonun le bé kpɔmanfɔɛ kɔn. Bé kpɔmanfɔɛ sɔ'n nwan:

Keletɪ amma, be di ato cian daa,
bé ti anun ti ɛtɛ be yɔ be ninngɛ'n-mɔ ke naan,
ɛsɛ be ti ɛfɔanfɔɛ bé kɔ ɛsɛ nɪn ala y'ɔ cian bé ɔ.

¹³ Ejɔɛ'n mɔ bé kpɔmanfɔɛ sɔ'n hanlɪn'n ti ananhɔɛ. Ehika ati, tu bé nyunnun kpa, nán bé dedi nɪn a yɔ fɔ́n ¹⁴ b'a yaci Zufɔ ehɔa'n-mɔ b'a gua, nán ɛsɛ b'a nni man menian mɔ b'a kaci bé nzin b'a si ananhɔɛ'n mala diɛ'n-mɔ asɔ. ¹⁵ Menian mɔ bé nwɔn a ti'n, like fíí ti man efian mman man bé. Nan bé mɔ efian a gua bé nwɔn mɔ be nne man Nyanmian be nni man'n, like kwalaa ti efian man bé. ɔ sanlɪn ke bé ngeɛ'n nɔn bé ajɔnlɪn'n ti ɛtɛ. ¹⁶ Be kan ke be si Nyanmian, nan kɔsv bé nyɔɛ'n-mɔ kekele ke be nzi man Nyanmian. Bé nwɔn le ɛkpɔ, be ti anzɔsɛɛfɔɛ yɛ be ngɔala man nyɔɛ kpa baa kɔnmgba cein yɔ.

2

Pɔlv 'ba tu mgbain'n-mɔ fɔv

¹ Nan wɔ diɛ, kekele menian'n-mɔ ejɔɛ'n m'ɔ kɔ Nyanmian atɪn nɪn asɔ'n. ² Kan kekele mgbanmgbain'n-mɔ ke be lé bé nwɔn be lí, be mán menian'n-mɔ féli bé, be nánndɪ kanlanman, be lé Nyanmian be lí kpa, be húlo bé nwɔn ɛsɛ be sí abɔtalɛ wɔ yalɛ elie nɪn anun.

³ Kan kekele mmalasua mgbanmgbain'n-mɔ kɔsv ke be bó bala mɔ Nyanmian kulo. Nán be sɛci menian'n-mɔ dunman. Nán be kaci nzan'n nganga. Nan be mán afotu kpa, ⁴ nán b'a bɔka ndalua'n-mɔ maan b'a hulo bé hun nɔn bé mma'n-mɔ. ⁵ Anɪn bé ɛnanndiɛ'n yɔ faɪn, bé nwɔn ti, be bu awulo amanmuo kpa, be kaci mmalasua kpa mɔ kɔn biala anyɪn sɔ yí muonun yí hun, nán sɔanlan a nnyan man Nyanmian Anɔan Ejɔɛ nɪn anwɔn ejɔɛ ɛtɛ fíí ɔ'a ngan man.

Pɔlv 'ba tu mgbafɛɛ'n-mɔ fɔv

⁶ Kan kekele mgbafɛɛ'n-mɔ kɔsv ke asɪtanlan'n kwalaa anun, be nánndɪ kanlanman. ⁷ Wɔ bɔbɔ muonun yɔ nyɔɛ m'ɔ ti kpa maan mgbafɛɛ'n-mɔ nɪan sv be yɔ bie. Man wɔ ngehele'n yɔ ananhɔɛ, n'ɛ man ato ba nun. ⁸ Man ejɔɛ mɔ ɛ kan'n yɔ sɛsɛ, mɔ be nnyan man yí nzin ejɔɛ ɛtɛ fíí be ngan man, nán b'a ngan man yé nwɔn ejɔɛ ɛtɛ. Se ɛ yɔ yí sɔ a, anɪn kpɔfɔɛ nɪn anyunnun a gua asɪ.

Pɔlv 'ba tu nganga'n-mɔ fɔv

⁹ Kan kekele nganga'n-mɔ kɔsv ke be mán bé mɪn-mɔ anyunnzɔ wɔ like biala anun. Be yɔ like mɔ bé mɪn-mɔ kulo. Nán be yɔ menian mɔ be ti bɔyɪ, ¹⁰ nán be wua bé like fíí. Nan cian daa, be héle ke be ti ananhɔɛfɔɛ sakpa. Se be yɔ yí sɔ a, like biala anun, menian'n-mɔ 'ba le Nyanmian m'ɔ ti yé Ngɔandefɔɛ nɪn Anɔan Ejɔɛ'n mɔ ye kekele'n be tɔ nun.

Nyanmian si anwunnvoe

¹¹ Afi, Nyanmian m'ɔ si anwunnvoe m'ɔ kulo ke kulo menian'n-mɔ kwalaaatin nyan bé ti'n, ɔ'a yɪ yí nwɔn ɔ'a hele. ¹² ɔ le kekele yé ke ye yáci nyɔɛ ɛtɛ ɛtɛ'n-mɔ m'ɔ nzɔ man Nyanmian anyɪn'n, ɔ nɔn mán ehɪ anun ninngɛ'n-mɔ mɔ yé nyɪn bɔlv yí nwɔn'n ye gúa. Nán ye nánndɪ kanlanman wɔ ɛnɛ meɛ ehɪ anun, ye bó bala m'ɔ ti sɛsɛ m'ɔ sɔ Nyanmian anyɪn. ¹³ Svɔ y'ɔ di ke ye yɔ ye nwɔnnɛ anyɪndasvɛ

cian nun ɔ. Cian sɔ'n yê Ngɔandefɔe Zozi Kilisi m'ɔ ti yê Nyanmian Kpili'n 'ba yi yí anunminnyanmɔn kele yé ɔ. ¹⁴ Zozi Kilisi muonun a wu yé dunman nun, ɔ'a man y'a nyan yé ti fi nyɔlie ete'n-mɔ anun, anun ye kaci yí ti anwɔn menian mɔ ɔ'a man bé nwɔn a ti mɔ ese bé nwɔn te bé be yɔ nyɔlie m'ɔ ti kpa.

¹⁵ Ejɔle m'ɔ fata mɔ ε kan nun anun. Tunmin'n kwalaa mɔ a nyan yí'n, fa wowula wó menian'n-mɔ anwɔnsele, nán tu bé mɔ be yɔ nyɔlie ete'n-mɔ kɔsu anyunnun. N'ε man sɔanlan fíi tɔtɔ wó nyunnun ngelese.

3

Abalabɔ m'ɔ se ke asɔnɔn sɔanlan bɔ'n

¹ Kaci asɔnɔn mma'n-mɔ ke be bébele bé nwɔn asɔ be mán bé mɔ be lí mân nun ati ɔ nɔn bé mɔ be le tunmin'n. Be mán bé anyinnzɔ, be bóbuá bé nwɔn be yɔ nyɔlie biala m'ɔ ti kpa'n. ² Nán be kan sɔanlan fíi anwɔn ejɔle ete, nan be kpɔ́nnde anzɔnunjɔ'n, ɔ nɔn ati anun kpa eyɔle'n ɔ nɔn betee eyɔle'n kpa bɔkɔɔ wɔ menian'n-mɔ kwalaa anyunnun. ³ Ɔ sanlɔn ke, daba, anun yé kɔsu ye ti ngɔasɔafɔe, yé nyɔn nzɔ man sɔanlan, ye minlinlin, anun ye ti ninnge'n-mɔ kwalaa mɔ ye kulo ese ye yɔ'n nganga. Ati anun ete mân yê anun ye bu ɔ, ye ti anyɔnbɔɔ menian, ye ti busuɔfɔe ese anun ye kpɔ yé nwɔn. ⁴ Nan mele mɔ Nyanmian m'ɔ ti Ngɔandefɔe'n heleli kulo menian'n-mɔ ke yí ti anun ti kpa ese ɔ kulo bé'n, ⁵ ɔ'a le yé ti ngɔan. Nán ke sese nyɔlie mɔ y'a yɔ ati y'ɔ man ɔ'a le yé ti ngɔan ɔ, nan anwunnvoe yê ɔ'a nwun yé ɔ. Ɔ naandi Wawe Nwanzan-nwanzan nun asɔ ɔ'a tu yé nwɔn efián ɔ'a man b'a wɔ yé fɔfɔle. ⁶ Afi, Zozi Kilisi m'ɔ ti yê Ngɔandefɔe'n dunman nun, Nyanmian a fa Wawe Nwanzan-nwanzan'n ɔ'a man yé dede ɔ'a bɔ su. ⁷ Nyanmian a nwun yé nwɔn anwunnvoe ɔ'a man y'a kaci seseɔfɔe wɔ yí nyunnun, nán y'a hɔala y'a nyan nyanmiansɔ ngɔan'n m'ɔ le man ayuelie'n m'ɔ ti yé anyɔndasɔe like'n. ⁸ Ejɔle'n mɔ m'an han'n ti ananhɔle. Yí ti, mɔn kulo ke ε jinlan ejɔle sɔ nun asɔ cɔnnjɔn kpa, nán bé mɔ b'a le Nyanmian b'a li nun a ti bé nyɔn b'a yɔ nyɔlie kpa ngɔnmɔn. Ninnge sɔ'n-mɔ ti nganlanman ese be ti kpa be man bé kwalaaatin.

⁹ Nan kɔasia akpɔɔwɔ esúe'n, n'ε su bie. Wó nannan-mɔ dunman nun anwɔn akpɔɔwɔ esúe'n, n'ε su bie. Zufɔ'n-mɔ mala nun anwɔn akpɔɔwɔ esúe'n ɔ nɔn sɔ butule elie'n, n'ε wula wó nwɔn nun. Ɔ sanlɔn ke nvasɔe nnɔn man sɔ, ɔ ti mgban. ¹⁰ Sɔanlan m'ɔ man mgbacɔmgbacɔ ba'n, di mɔa kannzɔ yí kɔn. Se ɔ'a nyaci man yí nyɔlie nun an, ese kannzɔ yí kɔn bieku. Se ɔ'a nyaci man yí nyɔlie sɔ nun an, yi yí asɔnɔn nun anun. ¹¹ Afi, ε si ke sɔanlan m'ɔ ti sɔa'n, ɔ fi ananhɔle atɔn nun asɔ ɔ'a jasɔ, ɔ yɔ ete, ese ɔ le bu yí muonun yí nwɔn fɔɔ.

Ngalie

¹² Mɔn 'ba sɔan Altemasɔ anaan Tisiki wó nwɔn elɔ. Se ε nwun yí a, anun kan wó nwɔn tɔ mɔn Ninkopolisi kulo nun asɔ. Ɔ sanlɔn ke elɔ yê afɔe nun anɔan'n 'yia a, mɔn kulo ke mɔn kɔ ɔ. ¹³ Gua Zenasɔ m'ɔ ti avoka'n ɔ nɔn Apɔɔsɔ atɔn kanlanman. Like mɔ b'a mian yí nwɔn wɔ bé atɔn etue nun anun'n, fa man bé, n'ε man be mian like fíi nwɔn. ¹⁴ Ɔ se ke yé menian die'n-mɔ kɔsu sɔsuan nyɔlie kpa'n-mɔ ngɔnmɔn eyɔle, nán b'a bɔka bé mɔ be wɔ emian nun anun cɔnnjɔn'n. Nán man be bubu bé sa be tanlan sɔ.

¹⁵ Bé kwalaa mɔ be nɔn mɔn wɔ ewa'n, bé nwan be 'bisa wó ahɔn. Bé mɔ be nɔn wó ti elɔ, mɔ be le dedi be kulo yé'n, ye 'bisa bé ahɔn.

Nyanmian nwún εmɔ kwalaaatin anwɔn anwunnvoe.

PƆLU KALATA'N M'Ɔ HELELI NWANLIN FILEMUN'N

M'Ɔ wƆ nun'n

MƆ PƆlu 'kele kalata ehi Ɔ nwan Filemun'n, anun Ɔ la fiadi. Ɔ 'ba yƆ sƆ'n, anun Filemun wƆ kulo'n mƆ be fele yí Kolosu nun asu, Ɔ kƆ ebele asƆn'n bie. Yí awulo ebele bƆbƆ yê be yƆ asƆn'n nun Ɔ. Afi, PƆlu y'Ɔ man Filemun leli Kilisi lili Ɔ.

Anun Filemun le yí kanga kƆn. Kanga sƆ'n li Onezimun. Onezimun, yí bu y'Ɔ le ke bukafuê, mƆ yí nwƆn cian. Kanga sƆ'n nwanndili Filemun Ɔ hƆli tƆli PƆlu fiadi sua nun anun elƆ. PƆlu anwƆn ebele, Onezimun kƆ le Zozi Kilisi kƆ li. Ɔ kƆ buka PƆlu kpa. Nan kemƆ PƆlu amanngƆn y'Ɔ le Filemun m'Ɔ de yí di'n, anun Ɔ ti kpa ke Ɔ man Onezimun sa kƆ Filemun anwƆn elƆ. Afi, mala'n m'Ɔ wƆ nun'n y'Ɔ le ke kanga biala m'Ɔ kƆ nwanndi yí mƆn'n nán be ci yí a, be pinnin yí sele kpa. Ehika ati, PƆlu kƆ hele kalata Ɔ kƆ nwan Filemun. Kalata nun anun, Ɔ le di Onezimun ati mgbata ke Ɔ sƆ yí nun kanlanman. Nán man Ɔ bu Onezimun ke kanga, nan Ɔ bú yí ke yí nianman Kilisi dunman nun.

AhƆn ebisa

¹ Filemun,

Mín PƆlu mƆ Kilisi Zozi dunman nun b'a tƆ mín fiadi'n, mƆn nƆn anianman Timote, ye le kele kalata ehi ye nwan wƆ. E ti yé ehulo anianman kpa wƆ yé junman nun anun. ²Ye 'bisa wƆ ahƆn, e nƆn yé nianman bala Apia, Ɔ nƆn Aasipu m'Ɔ buka yé wawe nun kƆan nun anun'n, Ɔ nƆn asƆn'n mma'n-mƆ kwalaa mƆ be yia wƆ awulo ebele'n.

³ Yé Si Nyanmian Kpili Ɔ nƆn yé MƆn Zozi Kilisi, be nwún emƆ anwƆn anwunnvoe, ese be cíci emƆ alba.

Dedi nƆn ehulo mƆ Filemun le yí'n

⁴ Cian daa se mƆn 'sele a, mín ti kací wƆ, mƆn da Nyanmian así wƆ wƆ dunman nun. ⁵Ɔ sanlin ke ehulo mƆ e kulo Nyanmian anwƆntie mma'n-mƆ kwalaaatin'n, Ɔ nƆn dedi mƆ e le yí wƆ yé MƆn Zozi nun'n, mƆn ti ke menian'n-mƆ kan yí nwƆn ejƆle kpa. ⁶MƆn sele Nyanmian ke wƆ dedi'n m'Ɔ nƆn yé di'e'n ti kƆn'n dunman nun, Ɔ mán e bƆ mƆndunlin e lí junman kpa e hƆ wƆ nyunnun, nán a nwun ninngé mgbakpa'n mƆ ye le yí wƆ Kilisi anun'n kpa bƆkƆ. ⁷Ehi ati, m'an li fe kpa, ese mín lƆa a cíci Ɔ sanlin ke ehulo mƆ e kulo Nyanmian anwƆntie mma'n-mƆ nun a man bé ahunlin a tƆ bé kunnun.

Onezimun ati mgbata elie'n

⁸Ɔ ti ananhƆle ke Kilisi dunman nun, n ne atin mƆn kele wƆ like m'Ɔ se ke e yƆ Ɔ, ⁹nan kusu ehulo'n dunman nun, mƆn buƆu wƆ mƆn sele wƆ like kƆn. Mín, PƆlu, mƆ n di sƆanlan kpain, mƆ ene b'a hyi mín b'a tƆ fiadi wƆ Kilisi Zozi dunman nun'n, ¹⁰mƆn di mín wa Onezimun ati mgbata. Mín mƆ b'a bƆ mín kpaun'n, Ɔ ti mín wa. Afi, mín sa nun ewa yê Ɔ'a le Kilisi Ɔ'a li Ɔ. ¹¹Daba, anun Ɔ ti sƆanlan m'Ɔ ngwala man like fíi yƆ man wƆ Ɔ. Nan sian diê, Ɔ kwalaa wƆ nƆn mín buka kpa.

¹²Yí ti, mƆn man Ɔ sa ba wƆ nwƆn elƆ, yí m'Ɔ ti ke mín nwƆnnaan'n sin'n. ¹³KemƆ EjƆlekpa'n dunman nun b'a bƆ mín kpaun'n, mƆn kulo ke ahan Ɔ di wƆ ja nun ewa Ɔ nian mín. ¹⁴Nan kusu mƆn ngulo man ke mƆn bu wƆ nzin mƆn yƆ like fíi, nán wƆ ye eyƆle nun a nyƆ man ke ememian like. Nan se Ɔ yƆ wƆ kunnun su a, kanlanman nun ahí. ¹⁵E 'su yí akpƆlƆwa a, Ɔ yacili wƆ Ɔ hyunlin yí nzin kaan, yí diê, anun Ɔ nƆn wƆ tanlan dahuu. ¹⁶MƆn man Ɔ sa ba wƆ nwƆn elƆ

biekun. Kusɔ sian diɛ, n'ɛ bu yí kɛ kanga kón, nan bu yí kɛ ɔ ti kpa tala kanga, bu yí kɛ wó ehulo anianman kpa. Mín diɛ, ɔ'a kaci mín nianman mɔ yí nwon cian mín seɛ kpa. Yí nwon 'ba hian wó seɛ kpa, afi ɔ ti wó kanga, ɛɛ ɔ ti wó nianman wɔ yé Mɪn nun.

¹⁷ Yí ti, se ɛ bu mín kɛ wó manngɔn y'ɔ le mín an, anin sɔ yí nun kpa kɛ mín yê ɛ le sɔ mín nun ɔ. ¹⁸ Se ɔ'a yɔ wó ɛte bie a, se kusɔ ɔ tua wó kale a, fa yí kwalaa gua mín sɔ. ¹⁹ Mín muonun, n ne mín sa mun kɛle wó kɛ: Mín Pɔlv, mun 'tua kale sɔ'n mun man wó. Mín yê m man ɛ nyanlin ngvan ɔ, nan kusɔ mun ngulo man kɛ mun kaci wó kɛ wó kusɔ ɛ tua mín kale, ɛ tua mín ngvan. ²⁰ ɔ ti sɔ, anianman, yé Mɪn dunman nun, mun bɔtv wó, sɔ yí nun man mín maan mín ahɔnlin tó mín kunnun wɔ Kilisi ehulo nin anwon. ²¹ Mɪn de mun di kɛ ɛhi mɔ mun kɛle mun nwan wó'n, kemɔ ɛ bu mín sɔanlan'n, like'n mɔ mun seɛ wó kɛ ɛ yó'n, ɛ 'yɔ bɔbɔ maan ɔ tala sɔ.

Ngaliɛ

²² Wó sa kan mín ngaliɛ nin an, sesie dabelɛ kɔn man mín. Afi, mun de mun di kɛ Nyanmian Kpili 'ba tie ɛmɔ mmɔtvɛ'n-mɔ maan be yi mín mun 'ba nian ɛmɔ abɔsɔ.

²³ Epafalasɪ mɔ Kilisi Zozi dunman nun b'a tv yí nɔn mín fiadi'n, yí nwan ɔ 'yɔ wó like, ²⁴ ɔ nɔn Maakɪ, ɔ nɔn Alisitakɪ, ɔ nɔn Demasɪ, ɔ nɔn Luku, mɔ be nɔn mín di junman'n.

²⁵ Yé Mɪn Zozi Kilisi nwún ɛmɔ anwon anwunnvoe.

KALATA'N MO BE HELELI NWANLIN EBELE'N-MO'N

M'ò wò nun'n

Svanlan'n m'ò heleli kalata ehi'n, ò'a ngele man yí dunman ò'a ngua man nun. Nan kòsv, ò ti svanlan m'ò kan *Geleki anie'n kpa, ò si Nyanmian Ebele Ejòle'n kpa, eε ò si Zufu'n-mò amanmuo'n kòsv kpa. Ke be le kpín be kele'n, kalata sò'n wò Pòlv die'n-mò anun. E 'su yí akpòlvwa a, Apòlvòsv m'ò non Pòlv be lili yé Mún junman'n y'ò heleli kalata sò nun ò (Junman 18.24-28, 1 Kolintí 3.5-9, 4.1-2).

Ò heleli kalata sò'n ò bótòli Ebele menian-mò m'ò b'a fa bé nwòn b'a man Zozi mò be le kele bé ahòlvwa'n ke be tíla bé dedi nun anun. Ò le kele bé ke nvasòe non man sv mman man bé ke be yáci bé dedi'n be tó be sá be lí Zufu'n-mò mala nun asv. Ò sanlín ke bé ti ele nun anwòn ejòle mò Zozi Kilisi walí hanlín nun ala y'ò ti ananhòle ò.

B'a hye kalata nún anun nnyuan. Alimvò die'n (yí ti 1.4-10.18) man ye nwun yí ke Zozi ti kpili kpa tala nyanmiansv mmòfvè'n-mò. Ò ti kpili kpa tala *Moyizí non nyihye daba'n tseyifvè mgbain'n-mò. Zozi ti yé tseyifvè kpain wò Nyanmian anyunnun. Ò ti ke Melekisedeki mò anun ò ti belemgbin eε ò ti tseyifvè Abalahamòn mele sv'n. Zozi muonun falí yí nwòn yílí tée ò falí yé ete'n-mò sválí. Yé ete sò'n-mò, nyihye daba nún anun tée'n mò be yí'n ngòala man bé cici.

M'ò tian yí nnyuan'n (10.19-13.17), ò le wowula Ebele'n-mò anwònsèle ke be bó mòndínlín bé dedi nún anun ke daba mma'n mò be lili kunnunmun'n yòli yí'n. Nyíla non ahín ebisa y'ò fa gua yí kalata nún avò ò.

Zozi Kilisi, m'ò ti Nyanmian Awa'n,

ε 'nwun ke ò kpín ti yí'n

¹ Daba nún anun, Nyanmian nanndílí yí mgbòmanfvè'n-mò asv ò hanlín ejòle ò heleli yé nan-mò. Ejòle sò'n, ò yò dede a, anún Nyanmian a sún atún ngacile dòvò asv ò'a han. ² Nan tèmò'n n mò ye wò nun m'ò ti mele kasian'n, Nyanmian nanndí yí Wa nún asv yé ò'a han ejòle ò'a hele yé ò. Baa sò'n, Nyanmian nanndí yí sv y'ò sesielí mân nún ò. Yí dein yé ò'a yí yí ò'a fa ninnge kvalaa ò'a wula yí sa nun ò. ³ Yí y'ò man ye nwun Nyanmian Kpili anunminnyanmòn nún eta m'ò ta nún ò. Ke Nyanmian Kpili'n kpín ti yí nún ala kpe y'ò le yí. Yí Nvàn Ejòle'n m'ò ti tunmin'n le ninnge'n kvalaa anun. M'ò yuelí menian'n-mò ete ecicie nún anwòn junman'n di'n, ò fvlí hòli nyanmiansv. Ò hòli tanlanlín anunminnyanmòn belemgbin bia nún asv Tunminfvè Nyanmian Kpili asa fama sv.

Zozi Kilisi ti kpili tala nyanmiansv mmòfvè'n-mò

⁴ Nyanmian Awa'n ti kpili tala nyanmiansv mmòfvè'n-mò. Ò man dunman'n mò Nyanmian tónlín yí'n ti kpili tala nyanmiansv mmòfvè'n-mò die'n. ⁵ Nyanmiansv bòfvè benín yé cían kòv Nyanmian a han a hele yí ke:

É ti mín Wa,

ene m'ò kò'n, wó Sí y'ò le mín'n?

Cían bie lé, ò selí man yí mmòfvè'n-mò anun bie ke:

Mín 'ba kaci wó Sí,

nán wó kòsv ε 'kaci mín Wa.

⁶ Nan cían mò Nyanmian 'man yí Bamuan Baa'n ba mân nún anun'n, ò hanlín ke:

Nyanmiansv mmòfvè'n-mò kvalaa, be kótú yí.

7 E 'nwun nyanmiansu mmɔfve'n-mɔ anwɔn ejɔle'n mɔ b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nin anun'n:

*Nyanmian man yi mmɔfve'n-mɔ
kaci ke anwɔnman,
ese ɔ man yi ngva'n-mɔ kaci ke sɪn tofeleman.*

8 Nan m'ɔ tɔ de Baa'n, b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nin anun ke:

*Nyanmian Kpili, wɔ die e ti belemgbin cian daa.
E bu mɔn'n sese sv.*

9 E kulo ananhɔle'n,
nan ete'n die, e kpɔ yi sɔnman.
*Nyanmian, wɔ Nyanmian nin a yi wɔ,
ɔ'a man e di fe,*

*ɔ'a fa anatili ɔ'a gua wɔ ti sv
m'ɔ kele ke e tala wɔ manngɔn'n-mɔ kwalaa ɔ.*

10 B'a hele yi biekun ke:
*Mɪn Mɪn, wɔ dein yê abɔbɔ nin anun
e bɔli mɔn nin ɔ.*

*Ese anwunno'n ti wɔ sa ati like.
11 Ninngɛ sɔ'n-mɔ temɔn 'ba sɪn
nan wɔ die, wɔ temɔn'n nzin man lé.
Anwunno nɔn asɪ 'ba yɔ ke etanlan daba.*

12 E 'bubu bé ke taladie.
*Ese e 'kaci bé ke be kaci taladie'n.
Nan wɔ die, ke e ti yí'n yê e ti ɔ.
Wɔ mɛle'n le man ayuelie.*

13 Cian bie lé, Nyanmian hanlin heleli man yi mmɔfve'n-mɔ anun kɔn ke:
*Tanlan mɪn sa fama sv
nán mɪn 'ba fa wɔ mgbɔfve'n-mɔ
mɪn gua wɔ ja abv
ke bia'n mɔ belemgbin sesie yi ja sv'n.*

14 Nan nyanmiansu mmɔfve'n-mɔ, be ti bé die se? Bé kwalaa, be ti wawɛ. Be sv Nyanmian. ɔ sɔn bé maan be boka bé mɔ b'a nyan bé ti mɔ Nyanmian 'fa yi ngɔan'n man bé'n.

2

Be mán yé ti tánlan

nyanmiansu ngɔan nin anwɔn ejɔle nin asv kpa

1 Ehika ati, ananhɔle ejɔle'n mɔ y'a ti'n, be mán yé ti tánlan sv kpa ye nánndi sv nán y'a mminlin man. 2 ɔ sanlin ke Nyanmian nanndili nyanmiansu mmɔfve'n-mɔ asv yê ɔ falɪ mala'n manlin *Moyizi ɔ. Bé mɔ be yɔli anzɔsele ejɔle sɔ nin anwɔn'n, be nyanlin yi nwɔn ahatua m'ɔ se fata'n. 3 Ehi a, anin ye 'yɔ se nán y'a nyan yé ti, mɔ y'a mmu man nyanmiansu ngɔan'n like'n? Afi yé Mɪn Zozi muonun a li mɔa a han ejɔle sɔ'n yê bé mɔ be tili'n kusv a hele ke ɔ ti ananhɔle sakpa. 4 Kemɔ ejɔle sɔ'n ti ananhɔle sakpa'n, bé mɔ be lili yé Mɪn Zozi anwɔn adanzie'n, Nyanmian nanndili bé sv ɔ yɔli nzɔle nɔn asinbenwɔn ninngɛ ngacile dɔvn. Ese ɔ nanndi yi Wawɛ Nwanzan-nwanzan nin asv, ɔ manlin bé tunmin maan be lili junman ngacile ngacile m'ɔ kulo'n.

Zozi a kaci kulo svanlan

maan menian'n-mɔ nyan nyanmiansu ngɔan'n

5 Ehi, mɔn fɔfɔle'n mɔ ye le kan yi nwɔn ejɔle'n, nán nyanmiansu mmɔfve'n-mɔ yê Nyanmian a yi bé ke be lí sv kpain ɔ. 6 Kusv Ehele Ejɔle nin anun lika kɔn, b'a hele yi ke:

*Nyanmian Kpili, kulo svanlan ti yi die se
ma wo ti 'kaci yi o?*

*Kulo svanlan dasannin ti nzu
ma e 'nian yi o?*

⁷ *A han yi asi mele kaan sva
a man nyanmiansu mmofve'n-mo a tala yi.
A man o'a nyan anunminnyanmun
o non asasve ke belemgbin.*

⁸ *A man yi tunmin like biala asu.*

Se be kan ke Nyanmian a man yi tunmin like biala asu a, anin o kele ke like fi nnun ebele ma svanlan le man su tunmin o. Nan kusu kikaala die, ye nnwun man ke svanlan le tunmin like biala asu. ⁹ Nan ye nwun yi ke Zozi ma Nyanmian a han yi asi mele kaan sva a man nyanmiansu mmofve'n-mo a tala yi'n, Nyanmian adawoloman, o'a wu o'a man menian'n-mo kwalaaatin. Ewue'n m'o wuli nin ati, ye nwun yi sian die ke o'a nyan anunminnyanmun o non asasve ke belemgbin.

¹⁰ Afi Nyanmian y'o bali like biala o. E se yi y'o man like biala jin yi ja nun o. O huloli ke Zozi fe dede o gu'a yi bu bakoo maan menian don nyan be ti be wolu yi anunminnyanmun nin anun. O sanlin ke Zozi y'o man menian'n-mo nyan ngwan o. ¹¹ Zozi m'o ti menian'n-mo anwon fi be ete nin anun'n, o non be ma o'a man be nwon a ti'n, be kwalaa be Si'n ti kun. Ehika ati, se Zozi fele be yi nianman-mo a, nyian ngun man yi. ¹² Afi o'a han yi ke:

Nyanmian, min 'kan wo nwon ejole'n

min kele min nianman'n-mo.

Min 'to ejue min yi wo aye bagua nin anun.

¹³ E se o'a han yi biekun ke:

Min 'fa min lva'n min wula Nyanmian Kpili anun.

E se yi nwan:

*Mma'n-mo mo Nyanmian fali be manlin min'n,
e 'nwun be non min.*

¹⁴ Kem'o mma so'n-mo ti kulo menian ma moja wo be nwonnaan nin anun'n, Zozi kusu kacili yi nwon kulo svanlan ke be. O yoli yi so nan o'a nyan atin, o fi ewue'n m'o wuli'n, o'a se ci Abansanmun tunmin'n m'o le yi ewue nin asu'n. ¹⁵ Abansanmun tunmin so'n, Zozi a se ci yi maan be ma be asitanlan nin anun be sulo ewue'n, ma b'a kaci ke nganga'n, be nyan be ti.

¹⁶ Afi o ti ananhale, nan nyanmiansu mmofve'n-mo y'o buka be o. Nan Abalahamun asasu'n-mo y'o buka be o. ¹⁷ Ehika ati, like kwalaa anun, o'a kaci yi nwon ke yi nianman'n-mo. O'a yo yi so o'a kaci be teeyifve kpain. O kan ananhale e se o fa ati anun kpa o di yi junman'n Nyanmian anyunnun maan menian'n-mo kwalaa nyan ete face. ¹⁸ Kem'o Zozi muonun nwunlin yale mele ma Abansanmun soli yi nianlin'n, sian die, be kwalaa ma be wo asitanlan so nin anun'n, o kwalaa ti be nyanman nun.

3

Zozi ti kpili tala Moyizi

¹ Ehika ati, anianman anwontie mma, em'o ma Nyanmian a fele em'o o'a man em'o a kaci yi menian'n, em'o fa be nyin be to Zozi. O sanlin ke dedi'n ma ye le kan yi ejole ye kele eyuadi'n, Zozi ye Nyanmian a yi yi ke o kaci su teeyifve kpain o. ² Teeyifve junman so'n ma Nyanmian heleti Zozi ke o li'n, Zozi lili yi ananhale nun ke *Moyizi kusu lili yi wo Nyanmian menian'n-mo kwalaa afian'n. ³ Ke svanlan m'o ko si sua nyan anunminnyanmun tala sua'n muonun'n, Zozi kusu

a nyan anunminnyanmɔn a tala Moyizi. ⁴ Sua biala, sɔnlan y'ɔ si ɔ. Nan kɔsɔ sɔnlan'n m'ɔ bɔli like biala'n y'ɔ le Nyanmian.

⁵ Moyizi a, junman'n mɔ Nyanmian heleli yí ke ɔ lí'n, ɔ lili yí ananhɔle nun wɔ Nyanmian menian'n-mɔ kwalaa afian. Ejɔle mɔ Nyanmian kulo ke ɔ kan'n, ɔ fa wula Moyizi anɔn maan ɔ kan. ⁶ Nan Kilisi a, anin ɔ ti ke baa mɔ b'a sie yí awulo kpain ɔ. Nan se ye tila yé dedi nun anun kpa ɔ nun anyɔndasɔe'n m'ɔ man ye di ndutue'n dede ɔ kɔ ju yí ayuelie a, anin yí awulo y'ɔ le yé.

⁷ Afi Nyanmian Wawe Nwanzan-nwanzan nun a han ke:

Se ene emɔ ti Nyanmian anin nun an,

⁸ *nán be totua bé nzɔ'n ke daba emɔ anan-mɔ yɔli mɛle mɔ be jasɔli yí kɔmin anun'n.*

Nán be yɔ ke cian mɔ emɔ anan-mɔ sɔli yí

be nianlin wɔ ewâ nun anun elɔ'n.

⁹ *Nyanmian nwan: Elɔ, emɔ anan-mɔ jiji min*

be sɔli min be nianlin

sunnzun mɔ be nwunlin yí kwalaa

mɔ n yɔli manlin bé afɔe abulanan nun anun'n.

¹⁰ *ɔ man m'an fa bé nwɔn sikpe*

m'an wula min kunnun

nán m'an han ke:

Be ti menian mɔ bé ahɔnlin bɔ nvo,

be nnanndi man min atin nun asɔ.

¹¹ *Bé nwɔn eya'n m'ɔ kun min nun ati,*

m'an han ndâ ke:

Enwɔnmian ele mân'n

mɔ m'an sesie m'an man bé'n,

cian bie lé, be ngɔ hɔ man nun elɔ.

¹² Ehika ati, anianman-mɔ, emɔ síe bé nwɔn ye. Se emɔ sie bé nwɔn ye a, emɔ anun bie fí ngɔ nyan man ahɔnlin ete. Bie fí ngɔ yaci man yí dedi'n ngɔ tu man nán ɔ'a kaci yí nzin ɔ'a si Tiasifɔe Nyanmian. ¹³ Nan m'ɔ wɔ nun'n, emɔ wówula bé nwɔn anwɔnsele alɔhian biala. Afi, yé ti yé b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun ke: *Ene nun ɔ.* B'a hele yí sɔ nán emɔ anun bie ati a ngaci man ɔ'a ndɔ man ete nun anun. ¹⁴ Afi ye nun Kilisi a yɔ kɔn. Nan kɔsɔ ɔ di ke ye tila dedi'n mɔ ye nyanlin yí ngelemɔ nun nun anun kpa kpolo dede ɔ kɔ ju yí ayuelie. ¹⁵ E 'nwun ejɔle mɔ b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun'n:

Se ene emɔ ti Nyanmian anin nun an,

nán be totua bé nzɔ'n ke daba emɔ anan-mɔ yɔli

mɛle mɔ be jasɔli yí kɔmin anun'n.

¹⁶ Nwan menian diɛ-mɔ yé be tili Nyanmian anin'n kɔsɔ be jasɔli yí kɔmin anun'n? Menian sɔ'n-mɔ y'ɔ le bé kwalaa mɔ Moyizi nun bé fi Ezipiti mân nun anun fiteli'n. ¹⁷ Nwan-mɔ yé Nyanmian sikpe'n hyili bé afɔe abulanan'n mɔ be lili wɔ ewâ nun anun elɔ'n? Nyanmian sikpe'n hyili bé mɔ be huloli ete nun eyɔle'n. Bé yé be wuli ewâ nun anun elɔ nun ɔ. ¹⁸ Yé nwan-mɔ anwɔn yé Nyanmian hanlin ndâ ke be ngɔ man yí enwɔnmian ele mân nun anun elɔ bie'n? Nyanmian hanlin ndâ'n gualí bé mɔ be jasɔli yí kɔmin anun nun anwɔn. ¹⁹ Ye nwun yí yuein ke b'a ngwala man enwɔnmian ele mân nun anun kɔ. ɔ sanlin ke b'a nne man Nyanmian b'a nni man.

4

Nyanmian enwɔnmian ele mân'n.

¹ Nan yé diɛ, Nyanmian a bɔ yé anɔhɔba ke ye kwalaa ke ye kɔ yí enwɔnmian ele mân nun anun bie. Ehika ati, ye síe yé nwɔn ye nán sɔnlan fí a nga man asi emɔ afian elɔ. ² ɔ sanlin ke y'a ti Ejɔlekpa'n ke bé kɔsɔ be tili yí daba ewâ nun

anun elɔ'n. Nan kɔsɔ b'a mmu man Ejɔlekpa sɔ'n like. Afi, mele mɔ be tɪlɪ'n, b'a nne b'a nni man. ³ Nan yé mɔ ye de ye di'n, enwɔnmian ele mân sɔ'n mɔ Nyanmian le kan yí ejɔle'n, ye 'kɔ nun bie. Afi Nyanmian le kele ke:

Bé nwon eya'n m'ɔ kun mín nin ati,

m'an han ndâ ke:

Enwɔnmian ele mân'n

mɔ m'an sesie m'an man bé'n,

cian bie lé be ngɔ hɔ man nun elɔ.

Mɔ Nyanmian 'kan ejɔle sɔ'n, anin ɔ'a li mva ɔ'a bɔ mân'n dada ɔ'a yue yí junman'n di. ⁴ Eहेले Ejɔle nin anun lika kɔn, b'a हेले elesɔ nun anwɔn ejɔle ke: *Nyanmian falɪ cian nsian ɔ lili yí junman'n kɔlaatin nan yí elesɔ nin asɔ, ɔ leli yí enwɔnmian.*

⁵ Ejɔle sɔ'n mɔ be hanlin yí daba'n, be le kan yí ewa biekun ke: *Enwɔnmian ele mân'n mɔ m'an sesie m'an man bé'n, cian bie lé be ngɔ hɔ man nun elɔ.*

⁶ Alimva mma'n-mɔ mɔ be tɪlɪ Ejɔlekpa'n mɔ b'a nne b'a nni man'n, b'a ngɔ man Nyanmian enwɔnmian ele mân nin anun bie. Nan kɔsɔ atɪ wɔ nun man mmie-mɔ ke be wɔlɔ Nyanmian enwɔnmian ele mân nin anun. ⁷ Eहिका ati, Nyanmian a sie cian fɔfɔle kɔn biekun mɔ be fele yí “ene”. Ene sɔ'n mɔ b'a हेले yí ebele'n, afɔe dɔvɔn kpa sɪnlɪn, Nyanmian nanndɪli belemgbɪn *Davidi asɔ ɔ hanlin ke:

Sɛ ene emɔ ti Nyanmian anin nin an,

nán be totua bé nzɔ'n.

⁸ Sɛ ɔ ti ke Zozie m'ɔ lili Moyizi aja nun'n huɔli bagua'n nɔn enwɔnmian ele mân nin anun kɔ a, ahan Nyanmian a ngan man cian fɔfɔle kɔn anwɔn ejɔle ehi anzin. ⁹ Eहल, ye nwun yí ke enwɔnmian ele cian kɔn te wɔ ebele man Nyanmian menian'n-mɔ. ¹⁰ Afi sɔanlan m'ɔ wɔ Nyanmian enwɔnmian ele mân nin anun'n, anin ɔ le de ye enwɔnmian yí junman elie nin anun ke Nyanmian leli yí enwɔnmian'n.

¹¹ Eहिका ati, ye bɔ mɔndɪnlɪn ye wɔlɔ enwɔnmɪn ele mân sɔ nun anun. Nán be man yé nunhan bie yɔ anzɔsele ɔ ka yí ete nin anun ke yé nan-mɔ yɔli yí ewâ nin anun elɔ'n. ¹² ɔ sanlin ke Nyanmian Anwan Ejɔle'n wɔ ebele dahuu, ejɔle m'ɔ kɔ han'n, ɔ kpɪn sɔ. ɔ yɔ nâ tala dadɪe ngacile biala mɔ b'a si yí nyunnun nɔn yí nzin ɔ. Ke dadɪe'n wɔ sɔanlan an, ɔ bɔ fite'n, Nyanmian Anwan Ejɔle'n kɔsɔ nwun ejɔle m'ɔ wɔ sɔanlan ati anun ɔ nɔn m'ɔ kɔ jɔnlɪn'n ɔ bua yí ndeɛ. ¹³ Ninng'e'n mɔ Nyanmian bɔlɪ'n, fíi nɔn man ebele m'ɔ fɔn yí nyɪn ɔ. Yí nyunnun, yí kwalaa wɔ jawe nun. Yí ja asɔ yê ye 'bu yé junman'n mgbɔndan ɔ.

¹⁴ Eहिका ati, dedi'n mɔ ye le yí mɔ ye le bɔ ye kele mân'n, ye tɪla nun kpɔlo. Afi ye le tɛɛyɪfɔe kpain kɔn mɔ ɔ'a hɔ dede ɔ'a ju Nyanmian muonun anyunnun. Tɛɛyɪfɔe kpain sɔ'n y'ɔ le Zozi m'ɔ ti Nyanmian Awa'n. ¹⁵ Yé tɛɛyɪfɔe kpain'n kwalaa yé nyanman nun ti wɔ emian ngacile kwalaa anun. Nan kemɔ Abɔnsanmɔn sɔli Zozi nɪanlin yí kwalaa anun mɔ yí sa a ngan man yí'n, ɔ man sɔnɪan nin anun, Zozi kwalaa ti yé nyanman nun.

¹⁶ Eहिका ati, nán man ye sulo, nan ye hyɔɪn ye kpɪnng'e Anwunnvoe Enwunfɔe Nyanmian'n m'ɔ ti belemgbɪn bia nin asɔ'n. ɔ nwun yé nwɔn anwunnvoe ɔ fa yé ete'n-mɔ ce yé. Ese mele mɔ emian'n kɔ tɔ yé'n, ɔ 'ti yé nyanman nun.

5

Zozi y'ɔ ti tɛɛyɪfɔe kpain nin ɔ.

¹ Nyanmian tɛɛyɪfɔe kpain biala mɔ be kɔ nɪan menian'n-mɔ anun be kɔ yí yí'n, ɔ di asafian. Ete nin anwɔn tɛɛɛyɪe'n nɔn acɛdɪe'n, yí yê ɔ fa man Nyanmian ɔ. ² Kemɔ tɛɛyɪfɔe sɔ'n muonun ti kulo sɔanlan'n, ɔ kwalaa ke ɔ nwun bé mɔ be nzi

man Nyanmian mala'n non bé mɔ b'a fon'n-mɔ anwɔn anwunnvoe. ɔ sanlin ke, yí muonun ɔ kɔala ke ɔ fon. ³ Ehika ati, ɔ di ke ɔ yi yí muonun yí ti tee ke ɔ yi bagua nin ati tee'n.

⁴ Se Nyanmian muonun a nvele man sɔanlan kɔn ke ɔ feleli Moyizi anianman Aalɔn ɔ sieli yí tee yíve kpain nin an, sɔanlan fíi ngɔala njasɔ man ɔ nzie man yí nwɔn tee yíve kpain. ⁵ Kilisi muonun a njasɔ man ɔ'a nzie man yí nwɔn tee yíve kpain. Nan Nyanmian muonun a han a hele yí ke:

*Enɛ m'ɔ kɔ'n, ɛ ti mín Wa,
mín kɔsɔ n di wɔ Si.*

⁶ Eɛe ɔ'a han yí lika fɔfɔle biekun ke:

ɛ ti tee yíve titi

ke Mɛlekisedeki ti yí'n.

⁷ Mɔ anin Zozi wɔ asie nin asɔ ewa'n, ɔ yɔli asɔnin ɔ tianlin selee kpa ɔ sunlin feleli Nyanmian m'ɔ kɔala yí de fi ewue nun'n. Kemɔ Zozi manlin Nyanmian anyinnzɔ nin ati, Nyanmian kɔsɔ tieli yí. ⁸ Zozi ti Nyanmian Awa, kɔsɔ yí amanninhunlun nin anin, ɔ manlin Nyanmian anyinnzɔ. ⁹ Mɔ Nyanmian man Zozi fɔli hɔli nyanmiansɔ yueli'n, Zozi a kaci bé kɔalaa mɔ be man yí anyinnzɔ'n, bé nyanmiansɔ ngɔan baka. ¹⁰ Ehika ati, Nyanmian a sie yí tee yíve kpain ke ɔ sieli Mɛlekisedeki'n.

Ekannzve

¹¹ Ye le ejɔle dɔɔn ye kan ye kele emɔ ehi anwɔn, nan kɔsɔ, yí bu etue yɔ si. ɔ sanlin ke emɔ ndi man ejɔle bu nde. ¹² Emɔ mɔ ahan emɔ lili y'ɔ di ke emɔ kekele menian'n-mɔ Nyanmian anwɔn ejɔle'n, emɔ kulo ke be kekele emɔ Nyanmian anwɔn ejɔle fɔtɔli'n-mɔ biekun. Alie mɔ emɔ 'kpɔnnde be di'n, ehi nɔfanlan yê emɔ te non ɔ. ¹³ Sɔanlan biala m'ɔ te non nɔfanlan'n, anin ɔ ti batɔnman. ɔ nzi man amanmuo sese'n mɔ Nyanmian le kpɔnnde'n. ¹⁴ Nan bé mɔ b'a tin'n, bé yê be di alie ketee nin ɔ, afi bé die bé ti a tin. Be si like m'ɔ ti kpa nin angɔnmɔn. Be si m'ɔ ti man kpa'n kɔsɔ angɔnmɔn.

6

¹ Ehika ati, ye yáci ejɔle asɔ asɔ'n m'ɔ tɔ de Kilisi'n nán ye wɔlɔ mgbili mgbili'n-mɔ anin. Ye yáci ejɔle'n m'ɔ tɔ de nyɔlie ete nin eyacie'n, Nyanmian anwɔn dedi'n, ² esɔnian ngacile nin anwɔn ejɔle'n, bé sa'n mɔ be fa be fua menian'n-mɔ asɔ m'ɔ kele ke Nyanmian a fa yí nyila nin a man'n, ewuetinng'e'n non menian'n-mɔ fɔɔ ebue'n mɔ Nyanmian 'ba bu bé'n. Ninng'e sɔ'n-mɔ, ye ngan man bé nwɔn ejɔle kón. ³ Nan ye hó yé nyunnun. Se Nyanmian man atin an, mɔ ye 'ba yɔ nin anin.

⁴ Ehi, bé mɔ be nanndi Nyanmian jawe nin anin'n, Nyanmian a yeyila bé ɔ'a man b'a nyan yí Wawe Nwannzan-nwannzan'n. ⁵ B'a nwun yí ke yí Nɔan Ejɔle'n ti like kpa. B'a nwun mân fɔfɔle'n m'ɔ le sesie nin anin tunmin'n. ⁶ Nan se be kaci bé nzin be si Nyanmian, nán yí Nɔan Ejɔle'n nvali man bé nwɔn fíi kón an, be ngɔala man like fíi kón yɔ maan be sa bé nzin yí nwɔn elɔ. ɔ sanlin ke menian sɔ'n-mɔ bɔbɔ Kilisi kɔlɔwa nin asɔ biekun eɛe be gua yí nyunnun asɔ menian nun.

⁷ Temɔn mɔ esue tɔ asie kɔn asɔ titi mɔ alie fite sɔ man bé mɔ b'a lua'n, asie sɔ'n, anin Nyanmian a yeyila yí. ⁸ Nan se eminlan mmowe non ndile ete fifi sɔ a, anin ɔ'a yɔ mgban ɔ'a ju yí sasan elɔ. Yí agualie nun, be tɔ nun sîn.

⁹ Anianman-mɔ, se bɔbɔ ye le kan sɔ a, ye de emɔ ye di kpa. Ye si ke emɔ nanndi atin kpa'n m'ɔ fite nyanmiansɔ ngɔan nin asɔ. ¹⁰ Afi Nyanmian die, ɔ mmu man kpɔfɔndee. Junman'n mɔ emɔ le di'n, ye'n mɔ emɔ a yɔ m'ɔ kele ke emɔ kulo Nyanmian, mɔ eɛe emɔ te yɔ te man Zozi menian'n-mɔ mɔ be ti emɔ anianman'n, Nyanmian alɔa nvi man. ¹¹ Nan ye kulo ke emɔ nunhan kɔn biala

bó mǎndǎnlín, ǎ héle ké ǎ kulo Nyanmian dede ǎ kǎ ju yí ayueliɛ, nán emǎ asa a han mǎ emǎ le kpǎndɛ yí Nyanmian asa nun'n kpa bǎkǎǎ. ¹² Yí ti, nán man emǎ kaci efuǎnfue. Nan emǎ sín dedi mma'n-mǎ atín diɛ nún asu. ǎ sanlín ké be sí abutale dede bé sa kan like'n mǎ Nyanmian kǎ fa kǎ bǎ bé anǎhuba'n.

¹³ Mǎ Nyanmian 'bǎ Abalahamún anǎhuba'n, ǎ hanlín ndǎ tǎli sǎ. Kemǎ sǎanlan fíi nnún man ebele m'ǎ tǎ kpili tala yí'n, yí muonun ǎ hanlín yí ti. ¹⁴ Yí nwan: *Mín kan mín ti ké mín 'yeyila wǎ sǎ maan ɛ di ata kpili kpa.* ¹⁵ Mǎ Abalahamún tǎli ejǎle sǎ'n, ǎ sili abutale dede yí sa hanlín like'n mǎ Nyanmian falí bǎli yí anǎhuba'n.

¹⁶ Nan sɛ menian'n-mǎ 'kan ndǎ a, be kan sǎanlan m'ǎ tala bé nún ati. Ndǎ sǎ'n tǎ ajinlanmun. Yí y'ǎ man ejǎle'n kpe ǎ. ¹⁷ Nan Nyanmian kǎsǎ ajǎnlín nun an, anún ǎ kulo ké bé m'ǎ di ké be nyan anǎhuba nún anún ninngɛ'n, be nwan yí yuein ké ejǎle'n m'ǎ fi yí nǎan fitelí'n, ǎ ngaci man yí lé. Eɔka ati y'ǎ hanlín ndǎ tǎli anǎhuba nún asu ǎ. ¹⁸ Anǎhuba'n nún ndǎ'n tǎ ninngɛ nnyuan mǎ be ngǎala man yí kaci, ɛsɛ Nyanmian ngǎala man nun ato di. Ninngɛ sǎ nnyuan'n wula yé mǎ y'a nyan efíabele Nyanmian anwǎn nún anwǎnsɛle. Efíabele sǎ nún anún, ǎ di ké ye tila anyǎndasue like'n m'ǎ wǎ yé nyunnun nún anún kpolo. ¹⁹ Ké sɛhɛ'n mǎ be yí be tǎ asue nún anún man melí'n jinlan bí'n, anyǎndasue like'n kǎsǎ man yé ekala'n jin bí. Anyǎndasue like sǎ'n man ye bǎ tala nyanmiansǎ asǎnún sua nún anún mgbenun ɛtanlan'n. Ye kǎ dede ye ju líka nwanzan-nwanzan'n ké tɛyífue kpain'n. ²⁰ Ebele yê yé dunman nun, Zozi lili mǎa yé nyunnun ǎ wǎlǎli ǎ. Yí yê ǎ'a kaci tɛyífue kpain'n cian daa ké anún Melekisedeki tǎ yí nún ǎ.

7

Melekisedeki tǎ belemgbín, ɛsɛ ǎ tǎ tɛyífue

¹ Melekisedeki sǎ'n, anún ǎ tǎ kulo'n mǎ be féle yí Salemún nún asu belemgbín. ɛsɛ anún ǎ tǎ Nyanmian Kpili m'ǎ wǎ anwunno anwunno elǎ'n kǎsǎ tɛyífue Abalahamún mele sǎ. Mele mǎ Abalahamún fi elǎe ǎ 'sa ba'n, Melekisedeki kǎ hǎ kǎ kpa yí atín ǎ kǎ yeyila yí sǎ. ² Yí kwalaa mǎ Abalahamún nyanlín yí elǎe nún anún'n, ǎ kǎ bu nun bulu. ǎ kǎ tu kǎn kǎ man Melekisedeki.

Alimǎa nún anún, dunman Melekisedeki'n kele ké: “belemgbín m'ǎ kulo sɛsɛ.” M'ǎ la sǎ'n, y'ǎ le ké ǎ tǎ Salemún belemgbín. Yí bu kele ké: “belemgbín m'ǎ kulo anzǎnunjǎ.” ³ B'a ngan man yí sǎ nún yí nin nún yí nan-mǎ anwǎn ejǎle fíi. B'a ngan man yí awǎle cian nún yí ewue cian nún anwǎn ejǎle kalata nún anún líka fíi. Nan ǎ tǎ ké Nyanmian Awa'n. Melekisedeki sǎ'n tǎ tɛyífue cian daa.

⁴ Emǎ nwún yí ké Melekisedeki tǎ kpili. Yé nan Abalahamún ninngɛ'n kwalaa m'ǎ nyanlín yí elǎe nún anún'n, ǎ bulí nun bulu ǎ tuli kǎn manlín Melekisedeki. ⁵ Levi asasǎ'n-mǎ tǎ Nyanmian tɛyífue. Moyizí mala'n man bé atín ké Izalaye amma'n-mǎ bu bé ninngɛ'n-mǎ anún bulu a, be tú kǎn. Kǎsǎ bé tǎ anianman, bé nan y'ǎ le Abalahamún. ⁶ Melekisedeki tǎ man Levi afilie nún anún sǎanlan. Kǎsǎ Abalahamún bulí ninngɛ'n m'ǎ nyanlín yí elǎe nún anún'n bulu ǎ tuli kǎn manlín yí. ǎ kǎ yeyila Abalahamún mǎ Nyanmian bǎli yí anǎhuba nún asu. ⁷ ǎ tǎ ananhǎle ké kpain yê ǎ yeyila batǎnman sǎ ǎ. ⁸ Levi asasǎ'n-mǎ mǎ be bubu ninngɛ'n-mǎ anún bulu, be tu kǎn be man bé'n, kulo menian y'ǎ le bé. Be wu. Nan Melekisedeki diɛ, ǎ tǎ sǎanlan m'ǎ tǎ así ké Nyanmian Anǎan Ejǎle'n kele'n. ⁹ Kemǎ Abalahamún bulí yí ninngɛ'n-mǎ anún bulu ǎ tuli kǎn manlín Melekisedeki'n, Levi muonun mǎ ɛnɛ be bu ninngɛ'n-mǎ anún bulu be tu kǎn be man yí bǎsǎ menian'n-mǎ'n, yí kǎsǎ ǎ yǎli sǎ bie. ¹⁰ ǎ sanlín ké mele mǎ Melekisedeki 'kǎ a kpa Abalahamún atín'n, anún Levi tɛ wǎ Abalahamún akunnun.

Zozi ti ke Melekisedeki

¹¹ Tɛɛ'n mɔ Levi asasu'n-mɔ yɪ'n, mala'n mɔ Nyanmian fali manlɪn Izalaye amma'n-mɔ'n, sɔ yê anɪn ɔ jin ɔ. Nan sɛ ɔ ti ke Levi asasu'n-mɔ mɔ be ti tɛɛyɪfɔe ke Aalɔn'n, efiã fíi nnɔn man bé junman nɪn anwɔn an, ahan tɛɛyɪfɔe ngacile kɔn ke Melekisedeki a nvite man. ¹² ɔ sanlɪn ke sɛ Nyanmian tɛɛyɪfɔe'n-mɔ a kaci a, ɔ sɛ ke mala'n kɔsɔ káci. ¹³ Yé Mɪn'n mɔ ye le kan yí nwɔn ejɔle ɛwa'n, ɔ fi afilie fɔfɔle anun. Afilie sɔ nɪn anun sɔanlan kacili man Nyanmian tɛɛyɪfɔe lé. ¹⁴ Bé kwalaa be sɪ ke yé Mɪn fi Zuda afilie nɪn anun. Mɔ Moyizɪ 'kan Nyanmian tɛɛyɪfɔe'n-mɔ anwɔn ejɔle'n, ɔ'a ngan ke Zuda afilie nɪn anun sɔanlan kɔn ti tɛɛyɪfɔe.

¹⁵ Like kɔn man ye nwun yí yuein biekun. Like sɔ'n y'ɔ le ke tɛɛyɪfɔe kɔn biekun ke Melekisedeki a fite. ¹⁶ Nán menian'n-mɔ mala nɪn asɔ yê be nɪanlɪn be sieli yí tɛɛyɪfɔe ɔ. Nan tunmin'n m'ɔ man nyanmiansɔ ngɔan m'ɔ le man ayueli'e'n, y'ɔ man ɔ'a kaci Nyanmian tɛɛyɪfɔe ɔ. ¹⁷ Afɪ ɔ wɔ Ehelɛ Ejɔle nɪn anun ke:

Ɛ 'kaci tɛɛyɪfɔe cian daa ke Melekisedeki.

¹⁸ Ehi Nyanmian a yaci daba mala nɪn a tɔ. ɔ sanlɪn ke tunmin nnɔn man nɪn, ɛsɛ ɔ'a yɔ mgbã. ¹⁹ Afɪ Moyizɪ mala nɪn a man sɔanlan fíi anwɔn a ndi man. Nan Nyanmian a sie anyɪndasɔe like kɔn ebɛle. Anyɪndasɔe like sɔ'n man ye cɔɪn ye kpunngɛ Nyanmian.

²⁰ Afɪ m'ɔ la sɔ biekun'n y'ɔ le ndâ'n mɔ Nyanmian hanlɪn'n. Mɔ ehɪnlɪn-mɔ 'kaci tɛɛyɪfɔe'n, Nyanmian a ngan man yí nwɔn ndâ. ²¹ Nan Zozi diɛ, Nyanmian hanlɪn yí nwɔn ndâ. Ɛ 'nwun ejɔle m'ɔ hanlɪn hehelɪ yí'n:

Yé Mɪn a han ndâ,

Yí Nwan Ejɔle'n, ɔ ngaci man yí.

Yí nwan: Ɛ ti tɛɛyɪfɔe cian daa.

²² Ehika ati, Zozi di ajinlanmun maan ye nwun yí ke nyihye'n mɔ Nyanmian nɔn yé a hyihye'n ti ananhɔle sakpa.

²³ Ɛsɛ like biekun wɔ ebɛle m'ɔ ti bé afian ɔ. Y'ɔ le ke anɪn tɛɛyɪfɔe'n-mɔ sɔnlɪn. Afɪ ewue'n man kɔn nni man junman'n dede ɔ nga man ebɛle. ²⁴ Kɔsɔ Zozi diɛ, ɔ ti asɪ dahuu. Tɛɛyɪfɔe junman'n m'ɔ di'n, junman sɔ'n nzɪn man sɔanlan fɔfɔle asa nɪn. ²⁵ Ehika ati, bé kwalaa mɔ be nanndɪ yí sɔ be kpunngɛ Nyanmian anwɔn'n, ɔ kwalaa de bé kpa bɔkɔɔ. ɔ sanlɪn ke ɔ ti asɪ dahuu ɔ seɛ Nyanmian man bé. ²⁶ Tɛɛyɪfɔe kpain'n mɔ y'a mian yí nwɔn'n y'ɔ le Zozi. ɔ ti nwannzan-nwannzan, efiã fíi nnɔn man yí nwɔn. Ɛte fíi nnɔn man yí nɪn. ɔ nɔn ɛtefɔe'n-mɔ afian ti. ɔ ti like biala asɔ kpain. ²⁷ Zozi ti man ke tɛɛyɪfɔe mgbain ehɪnlɪn-mɔ. Tɛɛyɪfɔe sɔ'n-mɔ, ɔ di ke be yí bé muonun bé ti tɛɛ nán b'a yí bagua'n kɔsɔ diɛ. Nan yí diɛ, ɔ fali yí nwɔn yɪlɪ yé kwalaa yé ti tɛɛ baa kɔnmgbã cein. ²⁸ Menian mɔ bé nwɔn ndi man, ɔ fi ɛte'n dunman nɪn'n yê *Moyizɪ mala'n fa bé sie tɛɛyɪfɔe mgbain ɔ. Mala nɪn anzin, Nyanmian hanlɪn ndâ tɔlɪ yí ejɔle nɪn asɔ. Ejɔle sɔ'n sie Baa'n mɔ yí nwɔn a ti kpa bɔkɔɔ'n tɛɛyɪfɔe kpain cian daa.

8*Zozi ti yé tɛɛyɪfɔe kpain.*

¹ Ejɔle ehi kwalaa mɔ ye le kan'n, yí ti'n y'ɔ le ke ye le tɛɛyɪfɔe kpain kɔn. ɔ'a fɔ anwunno elɔ ɔ'a tanlan tunminfɔe Nyanmian kpili belemgbɪn bia'n fama sɔ. ² Asɔnɪn sua nwannzan-nwannzan'n m'ɔ ti *tantɪ kpa'n, nán sɔanlan yê ɔ'a bɔ ɔ. Nan yé Mɪn muonun yê ɔ'a bɔ tantɪ sɔ nɪn ɔ. Ebɛle yê yé tɛɛyɪfɔe kpain'n di yí tɛɛ ɛyɪɛ junman nɪn ɔ. ³ Acɛdiɛ nɔn tɛɛ ɛyɪɛ mɔ be fa be man Nyanmian'n, yí ti y'ɔ man be sie tɛɛyɪfɔe biala ɔ. ɔ sɛ ke yé tɛɛyɪfɔe kpain sɔ'n kɔsɔ nyan like mɔ ɔ 'fa fite Nyanmian anyunnun ɔ. ⁴ Sɛ ɔ ti ke yé tɛɛyɪfɔe kpain'n wɔ asɪɛ nɪn asɔ

εwa a, ahan o ti man teeyifue bobo. O sanlin ke teeyifue'n-mo mo be di junman so'n wo ebele ke Zufu'n-mo mala kpun kele'n. ⁵ Junman'n mo teeyifue so'n-mo di'n, anwunno elo die'n nvoninnin'n mo Nyanmian yili heleli Moyizi'n, su ye be nian o. Afi mele mo Moyizi 'bo tanti'n man Nyanmian'n, Nyanmian hanlin heleli yi ke: *Tanti'n mo m'an yi m'an hele wo buka nin asv'n, nian yi nwon su yo.*

⁶ Nan sian die, tee eyie junman'n mo Zozi di'n, o tala teeyifue ehunlin-mo kwalaa die'n. O sanlin ke o di nyihye kpa nin anun asafian. Nyihye so'n jin anohuba mgbakpa'n-mo asv. ⁷ Afi se o ti ke alimua nyihye'n yoli kpa a, ahan o'a ngaci man yi. ⁸ Nan Nyanmian le tu yi menian'n-mo anyunnun. Yi ti, yo man o le kan kele be ke:

Temon'n le ba ju,

min non Izalaye man'n non Zuda man'n,

ye 'ba cici nyihye fofole.

⁹ Nyihye so'n ti man ke daba die'n

mo min non be nan-mo hyihye'n.

Daba die'n, yo le cian mo n zoli be sa

n yili be fi Ezipiti man nin anun n viteli'n.

B'a nanndi man nyihye so nin asv.

Ehika ati, be koso be nwon ejole a njian man min.

¹⁰ Ye Min nwan:

Se temon so'n ju a, e 'nwun nyihye'n

mo min non Izalaye man'n 'ba hyihye'n.

Min 'fa min mala'n min wula be ajonlin nin anun.

Min 'kele yi be ahonlin nin anun.

Min 'kaci be Nyanmian,

be koso be 'kaci min menian.

¹¹ Swanlan fi ngo hehele man yi manngon like,

anaan o ngo han o ngo hele yi nianman ke:

Kponnde ye Min.

Afi batonman o, kpain o, be kwalaa be si min.

¹² Min 'fa be ete'n-mo min ce be.

Min mmə man so fi kon.

¹³ Se Nyanmian le kan nyihye fofole ejole a, anin o le kele ke alimua die nin a yo daba. Ye like m'o ko hye, ese o ko yo daba'n, anin o ka kaan yi bosu nunnun.

9

Asie nin asv εwa non anwunno elo Nyanmian tanti'n

¹ Nyihye daba nin anun, anin asonin eyole'n le yi sua asie nin asv εwa o non yi nwon mala. ² Asonin sua so'n, o ti tanti. Nyanmian tanti so'n, mgbə nun etanlan kon ce nun nnyuan, Lika m'o wo mgbə nun etanlan nin anyunnun'n, lika so'n ye be fele yi lika nwannzan-nwannzan nin o. Ebele ye kanlannie'n, o non tabili'n mo be gua Nyanmian kpaon'n so'n wo o. ³ Nan mgbə nun etanlan nin anzin lika die'n, be fele yi lika nwannzan-nwannzan kpa. ⁴ Ebele ye tabili'n mo be yala *ansan so'n non nyihye alaka'n wo o. Tabili'n non alaka so'n, b'a holo esika emanlan b'a gua be nwon. Alaka nin akunnun, ninngə nsan wa nun. Esika emanlan esə kon jin nun. Esə so nin anun ye *mannan'n wo o. Aalon kpoman'n m'o bəli ndetele'n wo alaka nin anun. Ye ese nyobue nnyuan'n mo b'a se be ndetele ke tabua b'a hele nyihye nin anwon ejole'n b'a gua so'n, be wo alaka nin anun bie. ⁵ Be ko se nyanmiansu mməfoe nnyuan be ko sesie nyihye alaka nin asv. Nyanmiansu mməfoe so'n-mo, be fele be selubin. Anunminnyanmun menian so'n-mo kele ke Nyanmian wo ebele. Be ndeba'n-mo sinnze alaka nin

ati sɔ anwunno. Alaka nɔn ati sɔ nɔn asɔ yê be gua tɛɛ ɛyɛ moja nɔn ɔ. Nan mɔn ngulo man ke mɔn yɪyɪ ɛjɔle nɔn anɔn dɔvɔn kikaala.

⁶ Ke be kpɔnlɔn be sesieli lika sɔ'n, alɔhɔn biala, tɛɛyɪfɔe'n-mɔ wɔlv Nyanmɔn tantɪ'n lika m'ɔ wɔ mgbe nɔn ɛtanlan nɔn anyunnun'n, be di bé junman nɔn ɛbele. ⁷ Nan mgbe nɔn ɛtanlan nɔn anzin ɛlɔ lika diɛ'n, tɛɛyɪfɔe kpain nɔn ala y'ɔ wɔlv ɛlɔ ɔ. Ɔ wɔlv ɛlɔ afɔe nɔan. Ɔ 'wɔlv ɛlɔ a, yɪ muonun ɔ nɔn bagua'n ɛte mɔ be nzɪ man mɔ b'a yɔ'n dunman nɔn, ɔ fa naan moja ɔ fite Nyanmɔn anyunnun. ⁸ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n kele nɔn ke mele mɔ Nyanmɔn tantɪ daba'n nɔn nɔn junman elie'n tɛ wɔ ɛbele'n, anɔn atɔn'n m'ɔ man menian'n-mɔ kpunngɛ Nyanmɔn'n la man nɔn. ⁹ Ɛhɪ tɪ nvandɔvɔn ɛne mele'n mɔ ye wɔ nɔn nɔn anɔn. Yɪ bu kele ke nán aɛɛɛ nɔn tɛɛ ɛyɛ y'ɔ man sɔanlan anwɔn tɪ wɔ Nyanmɔn anyunnun ɔ. ¹⁰ Afi, alɛ nɔn nzan nɔn bé nɔwɔn ɛfian ɛtue ɛbialɛ ngacile mala y'ɔ le ɛhɪ-mɔ. Ɔ tɪ mala m'ɔ tɔ de eyuadi nɔn anɔn ninngɛ'n-mɔ. Mala sɔ'n-mɔ abɔsɔ 'ba nunnun wɔ mele Nyanmɔn 'kaci ninngɛ'n-mɔ kɔlaatin'n.

¹¹ Nan ninngɛ mgbakpa'n m'ɔ wɔ ye nyunnun nɔn ati yê Zozi a a ke tɛɛyɪfɔe kpain ɔ. Nyanmɔn tantɪ'n mɔ ɔ'a tanlan yɪ bu ɔ'a li yɪ junman nɔn anwɔn cian kpa, ɛɛɛ tɪ kanlanman tala daba diɛ'n. Tantɪ sɔ'n, nán menian'n-mɔ asa ati like ɔ. Yɪ bu y'ɔ le ke nán mân ɛhɪ anɔn like ɔ. ¹² Zozi a wɔlv lika nwanzan-nwanzan kpa'n kpê kɔnmgba cein bɔkɔɔ. Ɔ'a nva man esile nɔn nnalɛ mma moja ɔ'a nvite man Nyanmɔn anyunnun. Nan ɔ le yɪ muonun yɪ moja'n m'ɔ man be nyan ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ'n. ¹³ Nyanmɔn anyunnun, bé mɔ ɛfian kɔ gua bé nɔwɔn'n, sɛ be fa esile nɔn nnalɛ nyin moja'n nɔn ɛnalɛ bilɛ mɔ be kɔ yala yɪ'n nzɔan'n be kpɔnndɔn bé nɔwɔn an, anɔn bé nɔwɔn a tɪ. ¹⁴ Sɛ naan ɛhɪ-mɔ moja'n kɔla ke ɔ man sɔanlan anwɔn tɪ a, Kilisi moja'n kɔla ke ɔ man sɔanlan ahɔnlɔn nɔn anɔn tɪ tala sɔ! Ɔ nanndɪ Ɛɔannganman Wawɛ nɔn asɔ, Kilisi muonun a fa yɪ nɔwɔn ɔ'a bɔ afɔle mɔ ɛfian fɪ nɔwɔn man yɪ nɔwɔn ɔ'a man Nyanmɔn. Yɪ moja'n 'tɪ yê ahɔnlɔn nɔn anɔn fi nyɔle nvuin nvuin'n-mɔ anwɔn maan ye sɔ Tɪasɪfɔe Nyanmɔn'n.

¹⁵ Ɛhɪka ati yê Kilisi di nyɔhyɛ fɔfɔle nɔn anɔn asafian ɔ. Ɔ di asafian maan bé mɔ Nyanmɔn a fɛle bé'n nyan nyanmɔnsɔ ajapadiɛ'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a bɔ bé anɔhɔba'n. Be kɔla ke bé sa kan yɪ. Ɔ sanlɔn ke Kilisi a wu. Yɪ ewue sɔ'n de menian'n-mɔ ati fi bé ɛte nɔn anɔn nyɔhyɛ daba nɔn abɔ.

¹⁶ Afi sɔanlan kele yɪ kunnun ɛjɔle kalata sɔ sie a, ɔ di ke be nwun yɪ ke sɔanlan nɔn a wu sakpa nán kalata sɔ'n mɔ ɔ'a hele ɔ'a sie nɔn a nyan tunmin. ¹⁷ Ɔ sanlɔn ke mele mɔ sɔanlan'n mɔ ɔ'a hele yɪ kunnun ɛjɔle kalata sɔ ɔ'a sie'n tɛ tɪ asi'n, kalata sɔ'n le man tunmin. ¹⁸ Ɛhɪka ati, dede mɔ be 'di daba nyɔhyɛ nɔn asɔ'n, be le naan moja. ¹⁹ Alimɔa nɔn anɔn, Moyizɪ kɔ kɔnnga mala'n kɔlaa m'ɔ wɔ kalata nɔn anɔn'n ɔ kɔ hele bagua'n. M'ɔ kɔnngalɪ yuelɪ'n, ɔ kɔ fa nnalɛ mma nɔn esile moja'n nɔn nzue ɔ kɔ kpɔnndɔn kɔ gua mala kalata'n nɔn bagua'n kɔlaa anwɔn. Mɔ ɔ 'kpɔnndɔn'n, ɔ le *izɔpɔ asa baa nɔn naan enyuan kɔkɔle y'ɔ kpɔnndɔnlɔn ɔ. ²⁰ Moyizɪ nwan: *Nyɔhyɛ'n mɔ Nyanmɔn a fa a man ye ke ye lí sɔ'n, yɪ nɔwɔn moja nɔn ahi.* ²¹ Moyizɪ kpɔnndɔnlɔn Nyanmɔn tantɪ'n nɔn asɔnɔn nɔn anwɔn ninngɛ'n kɔlaatin anwɔn moja. ²² Ke mala'n kpɔn kele'n, moja'n man ninngɛ dɔvɔn anwɔn tɪ. Afi sɛ moja a ngua man an, ɛte face nɔn man ɛbele.

Zozi tɛɛ ɛyɛ'n tu ɛtɛ'n-mɔ

²³ Ɛhɪka ati, anwunno ɛlɔ ninngɛ'n-mɔ, bé nvoninnin y'ɔ le asɪ ewa diɛ'n-mɔ. Be 'tɪ bé nɔwɔn an, be le moja. Nan anwunno ɛlɔ diɛ'n-mɔ, sɛ be 'tɪ bé nɔwɔn an, ɔ di ke be nyan tɛɛ ɛyɛ ninngɛ m'ɔ tɪ kpa tala asɪ nɔn asɔ ewa diɛ'n-mɔ. ²⁴ Ɔ sanlɔn ke tantɪ'n mɔ Moyizɪ nɔanlɔn sɔ ɔ bɔlɔ asɪ ewa diɛ'n, nán ɛbele yê Kilisi wɔlvɔlɔ ɔ.

Nan ɔ'a fu ɔ'a hɔ anwunno. Yé dunman nun, ɔ jin Nyanmian anyunnun ebele sian die. ²⁵ Teeɣyifɔe kpain'n, afɔe nwan y'ɔ wɔlɔ lika nwannzan-nwannzan kpa nun ɔ. Ɔ 'wɔlɔ a, ɔ le naan moja. Nan Kilisi die, ɔ'a nwɔlɔ man elɔ ɔ'a nva man yí nwɔn ɔ'a nyi man tee afɔe daa. Nan ɔ'a wɔlɔ elɔ kpê kɔnmgba cein bɔkɔɔ. ²⁶ Se nán yí sɔ a, ahan ke be bɔli mân'n, ɔ di ke Kilisi nwun yí nyunnun kpê nye nye. Nan sian die m'ɔ ti mele kasian'n, Kilisi a yi yí nwɔn kpê kɔnmgba bɔkɔɔ. Ɔ'a fa yí nwɔn ɔ'a yi tee ɔ'a tu ete'n. ²⁷ Ɔ la ebele man sɔanlan kɔn biala ke ɔ wú kpê baa kɔnmgba cein. Ɔ wu yue a, bele mɔ anun Nyanmian le ba bua yí ndee ɔ. ²⁸ Yí sɔ kɔsɔ ala, Kilisi a fa yí nwɔn ɔ'a yi tee kpê kɔnmgba cein bɔkɔɔ maan menian dɔɔn fi bé ete nin anun b'a jasɔ. Ɔ 'ba sa ba biekun, kɔsɔ nán ke ete nin ecicie ti ɔ. Nan ɔ 'ba ɔ de bé mɔ be le nwɔnnde yí'n ngvan.

10

Asi ewa ninng'e-n-mɔ ti anwunno die'n-mɔ nvoninnin

¹ Ehi, mala'n mɔ Nyanmian falɔ manlɔn Moyizi'n, ɔ ti ninng'e mgbakpa'n m'ɔ le ba nin nvoninnin, nan nán yí kpa'n muonun ɔ. Bé mɔ afɔe daa be nanndi tee eyie kɔnmgba nin asɔ be kpunng'e Nyanmian'n, mala sɔ'n le man anwɔnsele fíi m'ɔ man bé nwɔn ti ɔ. ² Se ɔ ti ke bé mɔ be nanndi tee eyie nin asɔ be kpunng'e Nyanmian nin anwɔn tɔli kpê kɔnmgba bɔkɔɔ a, ahan bé ete nin anwɔn ejɔle a mma man bé ajɔnlɔn nun kún, ese ahan be yacili tee eyie'n. ³ Tee'n mɔ be yi yí afɔe daa'n kaci menian'n-mɔ ete'n mɔ be yɔ'n. ⁴ Ɔ sanlɔn ke nnale nɔn esile'n-mɔ moja'n ngɔala man ete'n cici bɔbɔ fíi.

⁵ Ehika ati, mele mɔ Kilisi 'ba mân nin anun'n, ɔ hanlɔn heleli Nyanmian ke:

Nán tee eyie nɔn acedie yê e le kpɔnnde ɔ.

Nan a sesie anwɔnnaan a man mín.

⁶ Tee eyie naan'n nɔn ete face die'n,
be nyɔ man wɔ enyinmin.

⁷ Yí ti yê mín nwan: *Nyanmian, e 'nwun mín.*

Mun ba mín yɔ wɔ kɔnnun like ke

b'a kpɔn b'a hele mín nwɔn ejɔle'n

mala kalata nin anun'n.

⁸ Alimɔa nin anun, yí nwan: *Nán tee eyie nɔn acedie yê e le kpɔnnde ɔ. Tee eyie naan'n nɔn ete face die'n nyɔ man wɔ enyinmin.* Kɔsɔ afi tee eyie sɔ'n-mɔ, ke mala'n kele'n, yí nwɔn yê be nian be yi ɔ. ⁹ Ehi anzin, yí nwan: *Nyanmian, e 'nwun mín. Mun ba mín yɔ wɔ kunnun like.* Ebele anun, Nyanmian a kpe daba like die nin anun ɔ'a fa fɔfɔle ɔ'a sie yí busɔ. ¹⁰ Ɔ sanlɔn ke Zozi Kilisi a yɔ Nyanmian akunnun like. Ɔ'a fa yí nwɔn ɔ'a bɔ afɔlie a man Nyanmian kpê kɔnmgba cein bɔkɔɔ. Afɔlie sɔ nin a man yé nwɔn a ti fi yé ete'n-mɔ anun.

¹¹ Cian daa teeɣyifɔe'n jin Nyanmian *tanti nin abɔ ɔ di yí junman'n. Tee eyie kɔnmgba'n m'ɔ ngɔala man ete'n tu fíi'n y'ɔ yi ɔ. ¹² Nan Kilisi die, ɔ'a yi ete nin anwɔn tee baa kɔnmgba cein. Ehi anzin, ɔ'a fu anwunno ɔ'a hɔ a tanlan Nyanmian asa fama sɔ. Ɔ 'tanlan ebele mele daa. ¹³ Sian die, ebele y'ɔ le nwɔnnde maan Nyanmian fa yí mgbɔfɔe'n-mɔ gua yí ja abɔ ke bia mɔ belemgbin sesie yí ja sɔ ɔ. ¹⁴ Afɔ Kilisi tee eyie kɔnmgba cein ehi ati, ɔ'a man bé mɔ ɔ'a ti bé nwɔn nin anwɔn a ti kpa bɔkɔɔ wɔ mele daa.

¹⁵ Ejɔle sɔ'n kɔsɔ yê Wawɛ Nwannzan-nwannzan kan kele yé ɔ. Afɔ alimɔa nin anun an, yí nwan:

¹⁶ Yé Min nwan: *E 'nwun ke cian bie dede*

nyihye'n mɔ mín nɔn bé ye 'ba hyihye'n 'yɔ yí'n.

Mín 'fa mín mala'n mín wula bé ahɔnlɔn nin anun,

mín 'kele mín sie bé ajɔnlɔn nin anun.

17 Eɛɛ yí nwan:

*Min ngɔ bɔ man bé ɛɛ'n
nɔn bé mala ɛtvan nin asv fí kón.*

18 Lika kɔsv mɔ ɛɛ face wɔ'n, anun ɛɛ nin anwɔn tɛɛ ɛyɛ fí kón nnɔn man ɛbɛɛ.

Yɛ hyún yɛ kpúnngɛ Nyanmian.

19 Ehika ati, anianman-mɔ, Zozi moja'n dunman nun, yɛ le atin yɛ wɔlv lika nwannzan-nwannzan kpa'n. 20 Ɔ'a sin mgbɛ nun ɛtanlan nin anun. Mgbɛ nun ɛtanlan sɔ'n y'ɔ le yí muonun yí nwɔnnaan'n. Ɔ'a fa ɔ'a kpe atin fɔfɔɛ m'ɔ ti ngvan atin ɔ'a man yé. 21 Yɛ le tɛɛyɔfɔɛ kpain kɔn m'ɔ nian Nyanmian awulo nin anun menian'n-mɔ asv ɔ. 22 Ehika ati, yɛ fá ahɔnlɔn mɔ nun a ti, yɛ nyán dedi nin anun anyɔndasvɛ kpa yɛ hyún yɛ kpúnngɛ Nyanmian. Ɔ sanlɔn kɛ Zozi moja nun a nwunnzin yé ahɔnlɔn'n-mɔ anun. Eɛɛ ɔ'a fa efian etue nzue ɔ'a bia yé. 23 Anyɔndasvɛ like'n mɔ yɛ lɛ bɔ yɛ kele mân'n, yɛ tíla nun sɛɛ kpa. Ɔ sanlɔn kɛ svanlan'n mɔ ɔ'a bɔ yé anɔhɔba'n kan ananhɔɛ. 24 Yɛ nɛnian yé nwɔn sv nán yɛ wówula yé nwɔn anwɔnsɛɛ yɛ húlo yé nwɔn kpa, yɛ bɔ bala m'ɔ ti kpa. 25 Lika mɔ yɛ yia daa yɛ tie Nyanmian Anvan Ejɔɛ'n, nán man yɛ yaci ɛbɛɛ ɛhɔɛ kɛ mmie-mɔ yɔ yí'n. Nan yɛ wówula yé nwɔn anwɔnsɛɛ maan ɔ tála sv, ɔ sanlɔn kɛ ɛmɔ nwun yí kɛ yé Min cian nin a kpunngɛ.

26 Afi kɛmɔ y'a nwun ananhɔɛ'n, sɛ yé nyunnunfuu yɛ tanlan yɛ yɔ ɛɛ'n biekun an, tɛɛ ɛyɛ fí kón nnɔn ɛbɛɛ m'ɔ kvala ɛɛ sɔ'n cici ɔ. 27 Nan like mɔ ɔ 'nwɔnndɛ yé'n y'ɔ le Nyanmian ndɛɛ ebua esulo'n nɔn sɔn kpili'n mɔ ɔ 'yala Nyanmian mgbɔfɔɛ'n-mɔ'n. 28 Sɛ svanlan kɔn tɔn Moyizɪ mala'n nán menian nyuan anan nsan di adanzɪɛ kɛ ɔ'a tɔn mala'n sakpa a, anwunnvoe esa nnɔn man nun, bɛ kun svanlan sɔ'n. 29 Sɛ ejɔɛ'n ti sva a, bé mɔ bé nyɔn ci Nyanmian Awa'n, mɔ bɛ mmu man nyɔhyɛ'n moja'n mɔ ɔ'a ti bé nwɔn'n like fí'n, mɔ bɛ kpe anwunnvoe ɛsɪ Wawɛ'n nzɔba'n, asv bɛ 'yaci bé nwɔn sa bɛ ce bé ɔ? Ɛmɔ anyɔn ta nun kɛ ahatua mɔ bɛ 'tua bé'n, ɔ ti man nzɛmunde. 30 Afi yɛ sɪ svanlan'n m'ɔ hanlɔn kɛ: *Mín dein yé mín 'de alɔman nin ɔ. Mín yé mín 'tua bé yí nwɔn kale ɔ.* Eɛɛ svanlan sɔ'n hanlɔn kɛ: *Nyanmian 'bua yí menian'n-mɔ ndɛɛ.* 31 Svannlan m'ɔ kɔ tɔ Tiasɔfɔɛ Nyanmian nin asa nun'n, anun svanlan sɔ'n a mian kpa.

32 Ɛmɔ ati káci kɛ mɛɛ mɔ Nyanmian manlɔn ɛmɔ fitɛɪ jawe nin anun'n, ɛmɔ nwunlɔn bé nyunnun kpa ɛɔɛ kpili'n mɔ ɛmɔ hɔnlɔn nin anun. Ɛɔɛ sɔ'n anun, ɛmɔ jinlanlɔn bé ja nun. 33 Mɛɛ sɔ'n, cian bie ju a, amgba yê bɛ bɔ ɛmɔ, ɛsɛ bɛ kele ɛmɔ ahɔlvwa bagua nin anun. Cian bie kɔsv a, bé mɔ bɛ lɛ nwun yalɛ kɛ ɛmɔ'n, ɛmɔ fa bé nwɔn bɛ bɔ bé. 34 Bé mɔ b'a gua bé fiadɪ mɔ bɛ kele bé ahɔlvwa'n, ɛmɔ bɔkalɪ bé. Tɛmɔn mɔ menian'n-mɔ tɔvalɪ ɛmɔ leɪ bé nwɔn ninngɛ'n, ɛmɔ a nni man yí nwɔn yalɛ, nan fɛ yɛ ɛmɔ lili ɔ. Afi ɛmɔ sɪ sɪɛ kɛ ɛmɔ le anwɔndɪɛ mgbakpa-mɔ. Eɛɛ anwɔndɪɛ sɔ'n-mɔ nzɛcɪ man lé.

35 Anyɔndasvɛ like'n mɔ ɛmɔ le yí'n, nán bɛ yaci bɛ tɔ. Ɔ sanlɔn kɛ nvasvɛ kpili kpa wɔ sv. 36 Ɔ di kɛ ɛmɔ bɔ mɔndɔnlɔn bɛ yɔ like mɔ Nyanmian kulo'n. Sɛ ɛmɔ yɔ yí sɔ a, yí anɔhɔba nin anun like'n, ɛmɔ asa 'kan yí. 37 Afi Ɛhɛɛ Ejɔɛ'n kele kɛ:

*Mɛɛ kaan sva, kaan sva bɔbɔ,
svanlan'n m'ɔ di kɛ ɔ ba'n,
ɔ ngɔ hyɛ man, ɔ 'ba a.*

38 *Svanlan m'ɔ nanndɪ sɛsɛ wɔ mín nyunnun'n,
yí dedi nin ati, ɔ 'nyan ngvan.
Nan sɛ ɔ yɪ yí nwɔn fi mín sa nun an,
mín mmu man yí svanlan kón.*

³⁹ Bé mɔ be yi bé nwɔn be minlin'n, nán bé mmie-mɔ y'ɔ le yé. Nan yé die, ye le dedi, ese ye nanndi ngwan atin nun asu.

11

Dedi nun anwɔn ejɔle'n.

¹ Dedi nun abɔ y'ɔ le ke like mɔ bé lɔa wɔ sɔ'n, be si yí fóón ke bé sa 'kan yí. Ese like'n mɔ be nnwun man yí bé nyinsu'n, be yɔ maan be nwun yí ke like sɔ'n wɔ ebéle sakpa. ² Daba menian'n-mɔ dedi'n mɔ anin be le yí nun ati, Nyanmian leli bé tɔli nun.

³ Dedi'n man ye nwun yí ke Nyanmian le yí Nwan Ejɔle'n y'ɔ bɔli mân nun ɔ. ɔ man like mɔ be nwun yí'n, Nyanmian nanndi mɔ be nnwun man yí nun asu y'ɔ bɔli ɔ.

⁴ Abeli leli Nyanmian lili. Afɔle'n m'ɔ bɔli manlin Nyanmian'n sɔli yí nyin talali yí nianman kpain Kayin die'n. Dedi'n mɔ Abeli le yí nun ati, Nyanmian buli yí seseɖe. ɔ sanlin ke Nyanmian muonun sɔli Abeli afɔle'n-mɔ anun. Abeli a wu. Nan kusu dedi'n m'ɔ le yí nun ati, ɔ ti ke yí nyin te wɔ sɔ.

⁵ Dedi nun ati, ewue a ngu man Enɔki. Nyanmian kpili falɔ yí hɔli yí nwɔn elɔ. B'a nnwun man yí fí kón. Abéle mɔ anin Enɔki te wɔ eyuadi nun anun ewa'n, Nyanmian lili yí nwɔn adanzie ke Enɔki enanndie'n sɔ yí nyin. ⁶ M'ɔ wɔ nun'n y'ɔ le ke sɔanlan m'ɔ nne man Nyanmian nni man'n, yí enanndie'n nzo man Nyanmian anyin. Ehika ati, sɔanlan mɔ ɔ 'kpunnge Nyanmian'n, ɔ lé lí ke Nyanmian wɔ ebéle yê ɔ ce bé mɔ be kpɔndé yí'n like.

⁷ Munnzue'n m'ɔ le ba tɔ mân nun anun mɔ anin be nwunlin man yí'n, Nyanmian kɔ yi kɔ hele Nowe. Dedi nun ati, Nowe kɔ fa ejɔle sɔ'n ananhɔle. ɔ kɔ man Nyanmian anyinnzɔ ɔ kɔ bɔbɔ meli'n. ɔ nun yí yi nun bé mma'n-mɔ be kɔ fɔ nun be kɔ nyan bé ti. Ehika ati, Nowe heleli ke mân'n bɔ bala etc. Yí dedi nun ati, Nyanmian buli yí seseɖe.

⁸ Dedi nun ati, mɛle mɔ Nyanmian feleli Abalahamɔn'n, Abalahamɔn a nne a nzie man. ɔ kɔ hɔ mân fɔfɔle kɔn anun. Mân sɔ'n yê anin Nyanmian le ba fa man yí ɔ. ɔ fi yí muonun yí mân die nun anun ɔ kɔ tu kusu anin ɔ nzi lika'n m'ɔ le kɔ'n. ⁹ Dedi nun ati, ɔ tanlanlin mân'n mɔ Nyanmian falɔ bɔli yí anɔhɔba nun anun ke eyefɔe. Abalahamɔn bɔli tantɔ ebéle ɔ tanlanlin yí bɔ. Izaki nun Zvakɔbɔ mɔ be ti yí bɔsɔ menian'n, bé kusu be tanlanlin tantɔ nun abɔ. Anɔhɔba'n mɔ Nyanmian bɔli Abalahamɔn'n, yí kpɔnmgba nun ala y'ɔ bɔli bé kusu bé ɔ. ¹⁰ Afi anin Abalahamɔn le nwɔnnde kulo'n mɔ yí awulabebu'n ti kunngun'n. Kulo sɔ'n, sɔanlan m'ɔ nyanlin yí nwɔn ajɔnlɔn ɔ hyihye'n y'ɔ le Nyanmian muonun.

¹¹ Dedi nun ati, Abalahamɔn nun Sala hɔalali baa wɔ kusu anin be ti mɔlɔwa kpa bɔkɔ. ɔ sanlin ke ɔ leli lili ke sɔanlan'n m'ɔ bɔli anɔhɔba'n kɔala yɔ maan ɔ nyan nun like. ¹² Ehika ati, ɔ nanndi sɔanlan baa kɔnmgba sɔ nun asu, yí mɔ anin ɔ ti ke ɔ'a wu a yue'n, menian nwala nwala ke nzalama, nwala nwala ke jenvie nwan anyɔan fi yí kunnun fiteli.

¹³ Menian sɔ'n-mɔ kɔalaa nyanlin dedi dede be falɔ be wuli. Bé sa a ngan man ninng'e'n-mɔ mɔ Nyanmian falɔ bɔli bé anɔhɔba'n. Nan kusu be nwunlin ninng'e sɔ'n-mɔ mɔa be lili yí nwɔn fe. Be hanlin yí yuein ke be ti nyɔfɔe, ese be wali mgbanza asie nun asu ewa. ¹⁴ Bé mɔ be kan sɔ'n, be kele nun ke be le kpɔndé mân kɔn be tanlan nun. ¹⁵ Nan se ɔ ti ke be lili mân'n mɔ be fi nun be tuli nun anwɔn yale a, ahan be kpeli atin be salɔ hɔli tanlanlin elɔ. ¹⁶ Nan b'a nyɔ man yí sɔ. ɔ sanlin ke nyanmiansu mân die'n yê anin be le kpɔndé ɔ. Ehika ati, se be fele Nyanmian Kpili bé Nyanmian an, nyian ngun man yí. Afi ɔ'a cɔci kulo kɔn ɔ'a sie bé.

17 Dedi nun ati, Abalahamun tieli manlin Nyanmian sɔli yí nianlin. Afi Nyanmian hanlin heleli yí ke ɔ fá yí bangɔlɔ Izaki ɔ yí tee ɔ mán yí. Abalahamun a nne a nzie man. Kusɔ yí lili yí Abalahamun yê Nyanmian bɔli yí anɔhɔba ke ɔ 'man ɔ wɔ baa sɔ nun ɔ. 18 Afi, Nyanmian hanlin heleli yí ke: *Min 'sin Izaki asv min man ε di ata ke m mɔli wɔ anɔhɔba ke min 'man ε di ata'n.* 19 Abalahamun leli lili ke se bɔbɔ Izaki wu a, Nyanmian le tunmin ɔ kɔala ɔ man yí ngvan. Sakpa kusɔ, Nyanmian manlin Izaki nyanlin ngvan ke sɔanlan m'ɔ fi ewue nun a tinngɛ ɔ.

20 Dedi nun ati, Izaki yeyilali Zɔakɔbɔ nun Ezau asv bé cian bie asitanlan'n dunman nun.

21 Dedi nun ati, Zɔakɔbɔ yeyilali yí wa Zozefv amma'n-mɔ nunhan kɔn biala asv asannan nán ɔ'a wu. ɔ butuli yí kpɔman nun asv ɔ yuli Nyanmian ayɛ.

22 Dedi nun ati, mɛɛ mɔ Zozefv 'ba wu'n, ɔ hanlin temɔn'n mɔ Izalaye amma'n-mɔ fi Ezipiti mán nun anun 'fite nun anwɔn ejɔɛ. Eɛɛ se ɔ wu a, ke be kpín be yó yí'n, ɔ hanlin yí nwɔn ejɔɛ kusɔ.

23 Dedi nun ati, mɛɛ mɔ be wɔli Moyizɔ'n, yí sɔ nun yí nin falɔ yí fialɔ dede sala nɛan. ɔ sanlin ke Moyizɔ ti baa kanlanman. Yí ti, yí sɔ nun yí nin a nzulo man b'a nni man belemgbin'n mala nun asv.

24 Dedi nun ati, mɔ Moyizɔ ati tinlin'n, yí nwan nán Falaɔn awa balasua nun awa y'ɔ le yí. 25 Ahɔlɔwa'n mɔ anɔn be le kele Nyanmian menian'n-mɔ'n, yí nwan be héle yí bie. Afi ɔ nian an, ɔ ti kpa tala ke ɔ tánlan ete nun anun ɔ lí mán. ɔ sanlin ke mán elie sɔ'n yí busɔ nje man. 26 ɔ nwunlin yí ke se be kele yí ahɔlɔwa ke be heleli Kilisi nun an, ɔ ti anyanbenwɔn kpili kpa man yí. Anyanbenwɔn sɔ'n tala Ezipiti mán nun anun diɛ'n. Afi Kilisi anyanbenwɔn diɛ'n yê yí nyin tua yí ɔ.

27 Dedi nun ati, Moyizɔ a nzulo man belemgbin eya nun anzin. ɔ fi Ezipiti mán nun anun jasɔli. ɔ tilali yí ahɔnlin. ɔ ti ke sɔanlan m'ɔ nwun Nyanmian'n mɔ be nnwun man yí bé nyinsɔ nun anwɔn.

28 Dedi nun ati, Moyizɔ lili fetɔ'n mɔ be fele yí *Paki'n. Eɛɛ ɔ manlin atɔn ke be kpɔndɔn naan'n moja'n bé sua nun anɔan'n-mɔ anwɔn. Se be yɔ yí sɔ a, anɔn nyanmiansɔ bɔfɔɛ'n mɔ ɔ 'kun Ezipiti mán nun anun bamuan mma'n-mɔ'n ngun man Izalaye diɛ'n-mɔ.

29 Dedi nun ati, be kpeli asue'n mɔ be fele yí jenvie kɔkɔɛ'n ke like mɔ nzue nnɔn man nun ɔ. Nan mɔ Ezipiti amma'n-mɔ kusɔ nwan be 'kpe jenvie kɔkɔɛ'n ke Izalaye amma'n-mɔ yɔli yí'n, jenvie'n kɔ hala bé sv.

30 Dedi nun ati, mɔ Izalaye amma'n-mɔ bɔli Zoliko kulo'n mgbɔlɔka cian nsɔ'n, nyɔbɔɛ mgbili mgbili'n mɔ b'a fa b'a hyɔ yí nwɔn'n bubuli gualɔ.

31 Dedi nun ati, balasua'n mɔ be fele yí Lahabɔ m'ɔ si tutu'n, ɔ nun yí sasɔ'n-mɔ, b'a nwu man ke bé mɔ bé nyin a nzɔ man Nyanmian'n. ɔ sanlin ke ɔ sɔli bé mɔ Zozie yuli bé ke be hó kpála Zoliko kulo nun anun kpa.

32 Nzuke ejɔɛ diɛ bieku yê mɔn 'kan ɔ? Se mɔn nwan mɔn 'kan Zedeɔn nun Balaki, Sanmɔnsɔn nun Zefote, Davidi nun Samie nun Nyanmian mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ anwɔn ejɔɛ a, temɔn'n nza man mɔn. 33 Dedi nun ati, menian sɔ'n-mɔ lili mán nɔfɔɛ-mɔ asv kunnunmun be falɔ bé be sieli. Be bɔli bala m'ɔ sɔ Nyanmian anyin. ɔ man anɔhɔba'n mɔ Nyanmian bɔli bé'n, bé sa hanlin nun ninngɛ'n. Be momuanlin tetianfɔɛ'n-mɔ anɔan'n-mɔ asv. 34 Be nonuanlin sɔn m'ɔ bɔ mán. Ahan be 'fa dadie be kun bé. Ehi kɔalaa tɔli fɔnlin bé. Anɔn be le man anwɔnsele. Be nyanlin anwɔnsele. Bé nwɔn yɔli esulo. Be hɔnlin elɔɛ dede be lili bé mgbɔfɔɛ'n-mɔ asv kunnunmun. 35 Mmalasua mmie-mɔ menian wuli. Bé nyinsɔ, bé menian sɔ'n-mɔ mɔ be wuli'n fi ewue nun tinngeli. Be heleli menian mmie-mɔ ahɔlɔwa be hunlin bé. Ewuetinngɛ kpa'n

mọ be le kpòndé nún ati, b'a ndie man ke svanlan lé bé ti. ³⁶ Be gùlùlì mmie-mọ kòsù anwòn esé be finlin bé mgbele. Be gualì mmie-mọ asa ngònzàngònzò be gualì bé fiadí ³⁷ Be tótùlì mmie-mọ nyòbùe be hunlin bé. Be le saha be kukolì mmie-mọ anun nnyuan nnyuan. Be falì dadie be hunlin mmie-mọ. Anun like fíí nún bé sa nún. Bua nún esile kpòlò yê b'a bu yí taladie b'a wula be nanndì nún ò. Menian'n-mọ kele bé ahùlùwa be yò bé asa. ³⁸ Meninkpa sò'n-mọ m'ò nvata man ke ahan be wu be gua mân ehì anun'n, be nanndì nanndì ewâ'n-mọ anun ò nún mmùka'n-mọ asù. Be dida bòe'n-mọ anun ò nún asie'n líka m'ò kò kpe kunman'n-mọ anun.

³⁹ Dedi nún ati, Nyanmian leli menian sò'n-mọ kwalaa tùlì nún. Nan kòsù, like'n m'ò falì bálì bé anòhùba'n, bé sa a ngan man yí. ⁴⁰ Afi Nyanmian a ngulo man ke bé nwòn tí be yaci yé. Ò sanlín ke yé dunman nún, ò'a sesie like m'ò tí kpa tala sù ò'a sie yé.

12

Adanzie mma dòn kpa ta si yia yé.

¹ Nan yé die, adanzie mma dòn kpa ta si yia yé. Ehika ati, like kwalaa m'ò tònndòn yé ja nún'n, ye yáci ye tó. Esé ete'n kòsù mọ kún nún nnyuan an anun ò'a fa yí sa ò a tó yé kòmún'n, ye yáci ye tó. Nan ye nwánndì kpa dede ye jú líka'n mọ b'a hele yé'n. ² Se ye 'nwanndì a, ye nían Zozi. Afi yé dedi nún abòbò'n nún yí agualie'n y'ò le yí. Ò tieli ke be bóbò yí kùlùwa nún asù, ò'a nnián man ke kùlùwa nún asù ewue sò'n tí anyunnunguasie like. Ò sanlín ke mọ anun ò nwun yí nún'n y'ò le fe elie'n m'ò le nwòndé yí'n. Sian die, ò tí anunminnyanmòn belemgbin bia nún asù, Tunminfùe Nyanmian Kpili asa fama sù. ³ Emọ ati káci Zozi m'ò nwunlin amannie etefùe'n-mọ asa nún'n, nán emọ anwòn a mmubu man bé, esé bé lù a mmọ man bé nwòn.

⁴ Afi ngondin'n mọ emọ nún ete'n be le kún'n, emọ hùnlín man dede be wuli man. ⁵ Nán be man bé lù fi afòtù'n m'ò wowula anwònsele mọ Nyanmian tuli emọ ke yí mma-mò'n. Yí nwan:

Mín wa, se eyò like ete

nán yé Mín pinnin wó a, fa sie.

Méle m'ò le tu wó nyunnun'n,

n'è man wó nwòn bubu wó.

⁶ Ò sanlín ke svanlan mọ yé Mín kulo yí ejòle'n, svanlan sò'n, se ò yò ete a, Nyanmian pinnin yí.

Svanlan biala mọ yé Mín bu yí ke yí wa'n,

svanlan sò'n, se ò yò like ete a, Nyanmian bọ yí.

⁷ Emọ tíla bé ahònlín wò yale'n mọ emọ le nwun yí nún anun. Emọ ete nún anwòn epinnian yê Sié'n le pinnin emọ ò. Afi yale'n mọ emọ le nwun yí'n, ò kele ke Sié'n bu emọ ke yí mma-mọ. Batòman benin yê se ò yò ete a, yí sí mbinnin man yí ò? ⁸ Se ò'a mbinnin man emọ ke ò pinnin yí mma'n-mọ kwalaa mọ be kò yò like ete nún an, anun emọ tí man yí kunnun mma, nan emọ tí gua sù mma. ⁹ Ye fá yé nyin ye tó yé sí-mọ mọ b'a wù yé b'a gua asie nún asù ewa'n. Se ye yò like ete a, be pinnin yé yí nwòn, esé yé nyin sò bé. Yí tí, ò di ke ye bebele yé nwòn así ye man yé Sí'n m'ò wò anwunno'n nán y'a nyan ngvan. ¹⁰ Se ye yò ete a, yé sí-mọ pinnin yé cian kún anaan cian nnyuan ke bé kunnun kulo ò. Nan Nyanmian die, yé kpa eyòle ati yê ye yò ete a, ò pinnin yé nún ò. Afi ò kulo ke ye yò menian nwannzan-nwannzan ke yí muonun. ¹¹ Ò tí ananhòle ke alimòva nún anun, se be pinnin svanlan kún yí ete'n dunman nún an, yale y'ò di ò, ò nni man yí nwòn fe. Nan bé mọ be kò pinnin bé sò'n, ò wò ebele dede be kpasi a, ekpasie sò'n man be nyan anzòunjò, esé be bò abalabò kpa.

Afotu.

¹² Ehika ati, emo kpúnndin kpúnndin bé sa'n-mo mo o'a kpo nun anun. Emo kpúnndin kpúnndin bé ja'n-mo m'o le bu nun anun. ¹³ Emo nánndi atin fóon nun asu nán svanlan m'o tia to su nun anwon a sa yí ja nun a nga man ebele.

¹⁴ Emo bó mändunlin be non menian'n-mo kwalaa tánlan anzununjō nun. Eɛ emo kpúnndi nwannzan-nwannzan eyole nun emo asitanlan nun anun. O sanlin ke svanlan mo yí asitanlan'n ti man nwannzan-nwannzan'n, yí nyun ngo bo man yé Min. ¹⁵ Emo síe bé nwon ye nán svanlan fíi a ngaci man yí nzin o'a nzi man Nyanmian mo o'a nwun yí nwon anwunnvoe'n. Emo síe bé nwon ye nán svanlan fíi a ngaci man ke baka m'o fifi o su diyole mo menian'n-mo ngwala man yí mma'n di'n.

¹⁶ Emo síe bé nwon ye nán svanlan fíi a ngaci man satilifoe. Emo mán bé nyun só Nyanmian ninng'e'n-mo, nan nán be yo ke Ezayu. Afi alie dunman nun, yí m'o ti bamuan baa'n, o tónunlin yí ajâ elie'n manlin yí nianman kasian'n. ¹⁷ Emo si ke tamun mo yí nwan yí si yéyila yí'n, o sunlin sele kpa, nan kusu yí si a nde man yí su. Afi Ezayu nnwun man atin ngacili fíi mo o 'sun su nán yí si a yeyila yí su o.

¹⁸ Emo die, emo a nyuin a mgbunng'e man buka ke Izalaye amma'n-mo hyunlin kpunngeli Sinayi buka'n. Buka so'n mo be kpunngeli'n, anin sîn'n le jue su, su'n ti awosin, awosin kabii non anwonman. ¹⁹ Be tili kônoti nun angan o non anie kôn. Bé mo be tili anie so'n nwan nán man be kan ejole fíi kôn be tu su. ²⁰ O sanlin ke ejole'n mo be tili'n, svanlan fíi ngwala man su di. Afi anie'n le kele ke: *Svanlan biala, anaan ayemwa babo kan buka nin an, be 'totu yí ebve be kun yí.* ²¹ Mo be nwunlin yí'n yoli esulo dede Moyizi nwan: *Min sulo dede mán nwon le wusu mán.*

²² Nan emo die, emo a hyuin a kpunng'e Sion buka'n, Tiasifoe Nyanmian kulo'n mo be fele yí anwunno Zoluzalemun'n. Emo a hyuin a kpunng'e nyanmiansu mmofoe akpu akpu'n-mo mo b'a yia Nyanmian anwon be le di enyinnmian'n. ²³ Emo a hyuin a kpunng'e Nyanmian amma'n-mo mo o'a hele bé dunman yí kalata nun anun'n. Yí mma so'n-mo ti ke yí bamuan mma. O'a sie bé ajâ. Emo a hyuin a kpunng'e Nyanmian m'o bua menian'n-mo kwalaa nde'e'n. Emo a hyuin a kpunng'e sesefoe'n-mo mo b'a wu mo Nyanmian a man bé nwon a ti'n. ²⁴ Emo a hyuin a kpunng'e Zozi. O'a sesie yé non Nyanmian yé afian maan y'a wolo yí nyihye fufole nun anun. Emo a hyuin a kpunng'e yí moja'n m'o butuli'n. Moja so'n, o yo nâ tala Abeli die'n.

²⁵ Ehi ati, emo nían bé nwon kpa! Nán be totua bé nzv wo ejole'n mo svanlan'n le kan kele emo nun anwon. O sanlin ke bé mo b'a ndie Nyanmian afotu'n, o tuali bé yí nwon kale. Yé kusv, se ye totua yé nzv nán y'a ndie man svanlan'n m'o wo anwunno elo o le kan ejole'n kele yé nun an, o 'tua yé yí nwon kale. ²⁶ Svanlan so'n m'o jojoli mo asie nun anwon wusvli yí'n, sian die, o'a bo yé anohuba ehi ke: *Min 'ba man asie nin anwon wusv yí kón biekun. Nán asie nin angvnmun yé yí nwon 'ba wusv yí o, nán anwunno'n kusv anwon 'ba wusv yí bie.* ²⁷ Ejole kpole so'n-mo: "kón biekun," yí bu kele ke ninng'e'n-mo kwalaa mo Nyanmian bali mo bé nwon 'ba wusv bé'n, ninng'e so'n-mo 'ba kpe nun. Nan nunhan mo bé nwon ngo nwosv man bé'n, bé yé be 'ka ebele o.

²⁸ Ehika ati, be mán ye lá Nyanmian asi ke o'a man yé ehunlin mân kón mo yí nwon nwosv man yí o. Ye lá yí asi ye mán yí anyunnzo non nindi, ye só yí maan yí kunnun jo yí nwon. ²⁹ O sanlin ke yé Nyanmian'n kusv ti sîn m'o jue kun svanlan o.

13

Enanndi'e'n m'ò sò Nyanmian anyin'n.

¹ Ehika ati emò húlo bé amanngun'n-mò ke bé mò be de Kilisi be di'n kulo bé nwùn'n. ² Bé kwalaa mò be kò tó emò'n, emò síke bé kanlanman. Afi menian mmie-mò yòlì sò be sikeli nyanmiansò mmòfòve kùsò b'a nnwun man nun.

³ Emò ati káci bé mò b'a gua bé fiadi'n ke emò non bé yê be la elò ò. Emò ati káci be mò be le kele bé ahulòwa'n ke emò non bé be ti anwònnaan kòn.

⁴ Emò anun kòn biala anyin sò ajaa'n. Belenzua'n mán yí yí nwùn yí ti anun. Balasua'n kùsò mán yí hun nwùn yí ti anun. Afi, bé mò be nanndi basa-basa'n, ò non bé mò be tòn ajaa'n, Nyanmian 'bua bé nde.

⁵ Emò enanndi'e'n nun anun, nán be man esika ehulo'n wòlò bé ajònlìn nun. Nan nunhan mò emò le yí'n, emò fá yí sò. Afi Nyanmian a han ke: *Mìn nyaci man wó lé, ese mìn nju man wó mìn ndò man lé.* ⁶ Yí ti, ye nzulo man yí nzin. Ye kwalaa yí kan ke:

Yé Mìn ti mìn bókafòve, mìn nzulo man like fíí.

Nzu like di'e yê kulo sòanlan kwalaa mìn yò ò?

⁷ Emò ati káci bé mò be lili emò anyunnun daba mò be bòlì Nyanmian Ejòlekpa'n be helelì emò'n. Ke be kpínlìn be buli bé mán'n dede be wuli'n, emò ati tánlan sò be nánndi dedi nun asò ke bé.

⁸ Zozi Kilisi ngaci man. Ke ò ti yí anònmàn'n y'ò ti yí ene non dahuu nun ò.

⁹ Nán man emò yaci bé nwùn maan menian kekele emò ninngé ngacile be laka emò. Ò se ke anwunnvoe'n mò Nyanmian a nwun yé'n wúla yé anwònsele. Nan nán be man alie anwòn mala wula emò anwònsele. Afi bé mò be di alie mala'n-mò asò'n, be nyanlìn man sò nvasòe lé. ¹⁰ Tèeyifòve'n-mò mò be di junman Zufò'n-mò asònin sua nun anun'n, be le man atin be nni man yé tee eyie mòcia nun asò.

¹¹ Afi naan'n-mò moja'n m'ò tu ete'n mò tèeyifòve kpain'n fa wòlò lika nwannzan-nwannzan kpa'n, kulo'n tiba yê be yala naan sò'n-mò ò. ¹² Ehika ati, ke ò kò yò nán yí moja nun a man mán nun anwòn a ti'n, Zozi kùsò falì yí nwùn yùlì tee kulo tiba. ¹³ Kemò Zozi yòlì yí sò'n, yé kùsò ye kpó yí kulo tiba elò ye nwùn anyunnunguasie'n bie ke ò nwunlìn yí'n. ¹⁴ Afi, asì ewa, ye le man kulo mò yí bòsò ce dahuu ò. Nan kulo'n m'ò le ba'n yê ye le kpòndè ò.

¹⁵ Ehika ati, ò nanndi Zozi asò, ye yí Nyanmian aye cian daa ke be yí tee'n. Yí bò y'ò le ke ye fá yé nuan'n ye kánnvò yí dunman'n. ¹⁶ Nán man emò alva fi ye nun eyòle, ese emò bóka bé nwùn. Ò sanlìn ke tee eyie sòa-mò yê Nyanmian kulo ò.

¹⁷ Emò mán be nyin sò bé mgbain'n-mò be bébele bé nwùn asì be mán bé. Afi bé yê be nian emò ekala nun asò ò. Ese bé yê be 'bu junman'n mò be kò li nun anwòn mgbòndan be kele Nyanmian ò. Se emò man bé anyinnzò a, be le fe elie be 'di bé junman'n. Se ò'a nyò man sò nán be fa bíle be dí a, ò nyò man kpa mman man emò.

¹⁸ Emò séle be mán yé dahuu. Afi ò wò yé ahònlìn nun ke like biala anun, ye kulo ke ye bò bala kpa. ¹⁹ Mìn kan mìn fua sò ke emò séle Nyanmian ke ò mán mìn atin maan m mála emò anwòn elò nde-nde.

²⁰ Nyanmian m'ò ti albacicie baka nun a man yé Mìn Zozi m'ò ti bua enianfòve kpa'n fi ewue nun a tinngé. Yí moja'n di ajinlanmun ke nyihye'n mò Nyanmian non yé hyihyelì'n wò ebele dahuu. ²¹ Nyanmian mán emò anwònsele maan emò húala be yó like biala m'ò ti kpa m'ò sò yí nyin'n. Zozi dunman nun, ò yó maan yé asitanlan'n sò yí nyin. Anunminnyanmòn hán Zozi Kilisi cian daa! Amn!

²² Anianman-mò, mìn 'bòtò emò ke be sí abòtale be tíe afòtu ejòle ehi-mò. Ò sanlìn ke kalata'n mò m'an hele emò nun a nwa man. ²³ Mìn kulo ke emò ti ke yé nianman Timote mò be tóli yí fiadi'n, b'a yí yí. Se ò ba tó mìn nde a, mìn non yí ye 'ba a a nian emò abòsò.

²⁴ Emò yó bé mgbain'n-mò nòn anwòntiè mma'n-mò kwalaa like be mán mín.
Itali amma'n-mò mò be tí yé nianman'n, bé nwan be 'yò emò like.

²⁵ Nyanmian nwún emò kwalaa anwòn anwunnvoe.

ZUAKI KALATA'N M'Ō HĒLĒL'N

M'Ō wə nun'n

Nwan sɔanlan diɛ y'ɔ le Zvakɪ? Kε menian'n-mə le kpɪn kele'n, Zvakɪ tɪ yé Mɪn Zozi anianman belenzua (Matie 13.55, Maakɪ 6.3, Galasi 1.19, 1 Kolɪntɪ 15.7). Ɔ kacili Zoluzalɛmɔn Asɔnɪn nɪn asɔ kpain'n kɔn (Junman 15.13-21, Galasi 2.9). Zvakɪ hɛlɛlɪ yí kalata'n nwanlɪn “Izalayɛ nvilie bulu nɔn nnyuan'n”. Izalayɛ nvilie bulu nɔn nnyuan'n mə Zvakɪ le kan yí ejɔlɛ ɛwa'n, nán daba Izalayɛ nvilie bulu nɔn nnyuan nɪn ɔ. Nan ɔ le kan Zufv'n-mə mə b'a fa bé nwɔn b'a man Zozi, mə ahɔlɔwa mə anɪn bɛ le kele bé'n dunman nɪn b'a tɔ b'a sanndɪ mán ehɪnlɪn-mə anun'n. Zvakɪ anyunnun, Zufv sɔ'n-mə yê bɛ tɪ Nyanmɪan menian sakpa ɔ. Yí kalata nɪn anun, ɔ le bɔtɔ bé kɛ emian nɪn anun, bɛ sí abɔtalɛ. ɛsɛ ɔ le kan kele bé kɛ bɛ nánndɪ ngele sɔ bɛ bébɛle bé nwɔn asɪ bɛ bó bala kpa m'ŏ nɔn bé dedi'n kɔ sɔ. Ɔ le kannzɔ esikafvɛ'n-mə kɔsɔ kɛ bɛ nían bé nwɔn kpa, nán bɛ fa bé esika'n bɛ tu bé nwɔn, ɛsɛ ɔ le wowula ehianfvɛ'n-mə anwɔnsɛle.

Kalata nɪn ati kɔn nɪn anun, Zvakɪ le bɔ yí ejɔlɛ tile tile'n-mə asɔ. Kalata nɪn ati nnyuan nɪn anun, ɔ le kan kele anianman'n-mə kɛ bɛ síe bé nwɔn ye, nán bɛ nɪan esikafvɛ'n-mə anyunnun bɛ kpɔ ehianfvɛ'n-mə. Nan ɔ di kɛ bɛ bɔka ehianfvɛ'n-mə wɔ bé ehian nɪn anun. Kalata nɪn ati 3.1-4.12, Zvakɪ le kan kele bé mə bɛ jɔnlɪn kɛ bɛ sɪ ngele, ɛsɛ bɛ kulo kɛ bɛ kekele bé manngɔn'n-mə Nyanmɪan ninngɛ'n kɛ bɛ síe nwɔn ye wɔ atubɛnwɔn nɔn akpɔlɔwa esue nɪn anwɔn, nan bɛ jɔnlɪn ejɔlɛ m'ŏ fi bé nɔan 'fite nɪn anwɔn kpa. Kalata nɪn ati 4.13-5.6, ɔ le kannzɔ esikafvɛ'n-mə kɛ bɛ síe bé nwɔn ye wɔ atubɛnwɔn nɔn kɔasiabuo nɪn anwɔn. Kalata nɪn agualɛ nɪn, Zvakɪ le kacɪ bé kɛ sɛ emian tɔ bé a, bɛ sí abɔtalɛ, ɛsɛ yí nwan bɛ séle bɛ mán bé mə bɛ wɔ ɛfɛ nɪn ɔ nɔn bé mə bɛ ndɪ man akpɔlɛ'n.

Ahɪn ebisa

¹ Mɪn Zvakɪ mə n dɪ Nyanmɪan nɔn yé Mɪn Zozi Kilisi akva'n yê mɪn kele kalata ehɪ mɪn nwan ɛmɔ ɔ. ɛmɔ mə bɛ tɪ Nyanmɪan menian mə bɛ fi Izalayɛ nvilie bulu nɔn nnyuan nɪn anun, mə emian nɪn a man ɛmɔ a tɔ a sanndɪ mán'n lɪka kɔalaatin'n, mɪn 'bisa ɛmɔ ahɪn.

Emian'n nɔn dedi nɪn anwɔn ejɔlɛ'n

² Mɪn nianman-mə, sɛ emian ngacile ngacile'n kɔalaa tɔ ɛmɔ a, ɛmɔ lí yí nwɔn fɛ kpa. ³ Ɔ sanlɪn kɛ ɛmɔ mə bɛ de Nyanmɪan bɛ di'n, sɛ bɛ sa ɛmɔ bɛ nɪan, nan sɛ ɛmɔ jin bé ja nɪn an, anɪn ɛmɔ a yɔ kunngun. ⁴ ɛmɔ jɪnlan bé ja nɪn kpa, nán ɛmɔ a kacɪ meninkpa mə nyɔlɛ ɛtɛ fí nɔn man bé abalabɔ nɪn anun, menian mə bé nwɔn a tɪ kpa bɔkɔ. ⁵ Sɛ ɛmɔ anun bie ngele'n nza man yí a, anɪn ɔ 'sɛle Nyanmɪan maan ɔ héle yí ngele. Ɔ sanlɪn kɛ Nyanmɪan diɛ, ɔ nyɔ man sɔanlan abɔle, ɔ yɪ yí kɔnnun ɔ man. ⁶ Nan sɛ ɔ 'sɛle yí a, n'ɔ jɔnlɪn kɛ yí sa ngan man yí, nan ɔ mán yí tɪ tánlan sɔ kɛ yí sa a han yí dada angɔnmɪn. Ɔ sanlɪn kɛ sɔanlan m'ŏ kɔ sɛle líke m'ŏ nne nni man kɛ yí sa a han yí'n, sɔanlan sɔ'n, anɪn ɔ tɪ kɛ mgbaha mə asutue'n bɔ yí tango tango jenvie nɪn anyɪnsɔ ɔ. ⁷ Sɔanlan sɔa, n'ɔ jɔnlɪn kɛ ɔ 'nyan yé Mɪn asa nɪn líke. ⁸ Ɔ sanlɪn kɛ ɔ tɪ sɔanlan mə yí ajɔnlɪn tɪ nnyuan nnyuan, yí nyɔlɛ'n-mə mmə man kpɔle.

Ehianfvɛ nɔn esikafvɛ

⁹ Ehianfvɛ'n m'ŏ si yé Mɪn Zozi sɔ'n, ɔ lí yí nwɔn fɛ, ɔ sanlɪn kɛ Nyanmɪan a man yí sɔ. ¹⁰ Esikafvɛ'n kɔsɔ m'ŏ si Zozi sɔ'n, ɔ lí yí nwɔn fɛ, ɔ sanlɪn kɛ Nyanmɪan a man ɔ'a han yí nwɔn asɪ. Afɪ esikafvɛ'n 'ba wu kɛ ndile'n-mə

ndetele'n m'ò kpòlò gua'n. ¹¹ Eyua'n fi ò yala ndile'n-mò a, anùn ndetele nùn a kpòlò a gua. Ò kpòlò gua a, anùn yí kanlanman nùn a yue. Esikafòe'n kòsò, ke yí asitanlan'n tì yí nùn ala anùn. Ò 'wu yaci junman'n m'ò di nùn ebele.

Sònian m'ò tó svanlan'n

¹² Nyila hán svanlan mò sònian'n tó yí a, ò si abutale ò jinlan yí ja nùn'n. Ò sanlín ke se ò jinlan yí ja nùn dede tèmò'n sùn an, Nyanmian 'man ò nyan ngvan'n mò ò'a fa ò'a bò bé mò be kulo yí nùn anòhòba'n. ¹³ Se sònian tó svanlan bie a, n'ò kan ke: “Nyanmian le sò mìn nian”. Ò sanlín ke like fí ngwala nnaka man Nyanmian ke ò yó ete. Yí ti, Nyanmian kòsò nnaka man svanlan ke ò yó ete. ¹⁴ Nan svanlan muonun, yí anyinbòlò'n nòn yí ajònlín ete m'ò jònlín'n, y'ò fèle sònian'n nòn nnaka nùn ò. ¹⁵ Ahonvinnzo'n kòsò, like m'ò nòn yí ba'n y'ò le ete nùn eyòle. Ete'n sòn an, ò man ewue.

¹⁶ Anianman ehulo mma, nán man emò laka laka bé nwòn. ¹⁷ Yé Sì Nyanmian m'ò wò anwunno elò'n, like'n m'ò man'n tì kpa. Yí acèdiè biala tì like kanlanman kpa. Yí y'ò bòlì senze'n nòn sala'n nòn nzalama'n-mò, m'ò man be ta ò. Nan Nyanmian diè, ò ngaci man fí ke elòlòe'n kaci'n. ¹⁸ Nyanmian a hulo ke ye káci yí mma. Ehika ati, ò nanndi yí ananhòle ejòle nùn asò, ò'a bò yé nvòfòle maan ye di yí abòdiè nvòfòle'n-mò ati.

Nán be tie Nyanmian Anvan Ejòle'n mgban

¹⁹ Anianman ehulo mma, svanlan kòn biala yó anzòe ò tíe ejòle'n kpa. Se ò 'kan ejòle a, ò jònlín yí nwòn kpa. Ese n'ò fè eya nde-nde. ²⁰ Ò sanlín ke svanlan m'ò kò fè eya'n, like m'ò yò'n, nán asitanlan sese'n mò Nyanmian kulo nùn anùn. ²¹ Ehika ati, nyòliè biala m'ò gua bé nwòn efiàn nòn ati anùn ete ninng'e'n-mò kwalaa, emò yáci be gúa. Nan emò yó anzòe, Nyanmian Anvan Ejòle'n mò emò a tì'n, m'ò há emò ati anùn be nánndi sò. Ò sanlín ke ejòle sò'n kwalaa ke ò de emò ati nán Nyanmian sikpe nùn a ngun man emò. ²² Emò yó like mò Nyanmian Anvan Ejòle'n kan kele emò'n, nan nán be tie yí mgban be laka laka bé nwòn. ²³ Afi, svanlan m'ò kò tie Nyanmian Anvan Ejòle'n nán ò'a nnanndi man sò a, ò soman svanlan m'ò le nian niannun nùn ò. ²⁴ Se ò nian yí nyùn nùn anùn nán ò kò a, ebele ala, anùn yí ló a fi ke ò kpín ò tì yí'n. ²⁵ Nan svanlan m'ò kò suan Nyanmian mala kpa'n m'ò man fanwòndi'n, se ò di sò kanlanman, ò yò mò mala'n kele'n, ò man yí ló nvi man an, svanlan sò'n, ninng'e'n kwalaa m'ò yò'n, Nyanmian 'yila sò. ²⁶ Svanlan m'ò bu yí nwòn ke ò sò Nyanmian, nan kòsò ò fa yí nvan'n kan ejòle'n kwalaa'n, anùn ò laka laka yí nwòn, yí Nyanmian esòe'n tì mgban. ²⁷ Nan yé Sì Nyanmian anyunnun, e'nwun like mò svanlan m'ò sò yí kpa'n yò'n: ò nian awusian mma'n-mò nòn kunlannvòe mmalasua'n-mò mò be wò yalè nùn anùn'n. Ese ò sie yí nwòn ye nán mân nùn anùn efiàn nùn a gua man yí nwòn.

2

Nán be bu svanlan'n bie kpa be tala bie

¹ Anianman-mò, emò mò be de yé Mùn Zozi Kilisi m'ò tì anunminnyanmò'n be di'n, nán be bu menian'n mmie-mò kpa be tala bie. ² Ye bú yí ke emò wò asònin sua nùn anùn, esikafòe kòn, yí esika ngaa la yí sa, ò wula taladiè kanlanman kpa, ò'a wòlò asònin sua nùn anùn. Ehianfòe kòn kòsò wula yí taladiè nditilika, yí kòsò ò'a wòlò asònin sua nùn anùn. ³ Se emò bu svanlan'n m'ò wula taladiè kanlanman'n kpa nán emò se yí ke: “Wó, tanlan meninkpa'n-mò líka ewa”, nán se emò se ehianfòe'n ke: “Wó diè, jinlan nzisi” anaan “Kpòfo mìn bò asì ewa”, ⁴ anùn emò le bu emò nùn mmie-mò kpa tala bie, ese anùn ò kele ke emò ajònlín'n tì man kpa.

⁵ Anianman ehulo mma, emò tíe. Emò sí yí yuein ké bé mǎ be bu bé ehianfúe mân ehí anun'n, Nyanmian a yí bé ò'a man b'a kaci yí mma, ò nanndi dedi'n mǎ be le yí Zozi Kilisi anun nún asu. Ò 'fa yí Belemgbin Mân'n sie bé mǎ be kulo yí nún ajâ ké ò falí bǎli anǎhǎba'n. Emò nnwun man ké ehianfúe sǎn-mǎ tí anyanbenwǎn menian Nyanmian anyunnun ò? ⁶ Nan kúsu emò díe, emò mmu man ehianfúe'n-mǎ like fíí. Nán esikafúe'n-mǎ yê be sisi emò, mǎ be sanman emò be man bé mǎ be di ejǎle'n-mǎ ò? ⁷ Zozi Kilisi dunman kpa'n m'ò la emò asu'n, nán bé yê be kan yí nwǎn ejǎle ete nún ò?

⁸ Nyanmian Belemgbin Mân nún anun mala'n mǎ b'a hele wǎ Ehele Ejǎle nún anun'n kele ké: *Kulo wǎ manngǎn ké wǎ muonun wǎ nwǎn*. Se emò di mala sǎ nún asu a, ò tí kpa. ⁹ Nan se emò bu menian'n mmie-mǎ kpa tala mmie-mǎ a, anún emò yǎ ete. Mala'n cí emò, ò sanlún ké emò a fúnndǎn yí. ¹⁰ Afi, se swanlan kún di Nyanmian mala'n kwalaa asu nan ò fúnndǎn kúnmgba cein an, anún ò'a tǎn mala'n kwalaaatin. ¹¹ Afi, Nyanmian mǎ ò'a han ké: “N'è tǎn ajaa”, yí kúnmgba'n nwan: “N'è di awue.” Nan se a ndǎn man ajaa nán se é di awue a, anún a tǎn mala'n-mǎ kwalaaatin. ¹² Ehí ati, mún kan mún kele emò ké, emò nyǎlie biala anun, emò yǎ yí ké menian mǎ Nyanmian le ba bua emò ndéé wǎ anyunnzǎ'n mǎ emò le yí wǎ mala m'ò man fanwǎndi nún anwǎn. ¹³ Ò sanlún ké swanlan mǎ ò'a nza man yí manngǎn'n-mǎ anwunnvoe'n, ndéé ebua cian nún anun, Nyanmian ngǎ sa man yí anwunnvoe. Afi, anwunnvoe enwuan'n fú ndéé ebua nún asu.

Dedi'n nún ye ejǎle'n

¹⁴ Anianman-mǎ, se swanlan kún kan ké: “Mún de Nyanmian mún di” nan se ò mmǎ man bala kpa a, asu dedi sǎn m'ò le yí'n kwalaa de yí ò? Cécé, dedi sǎn ngǎla nne man yí. ¹⁵ Be bú yí ké anianman belenzua kún anaan anianman balasua kún, ò la bǎlé esé ò le man alie nni man. ¹⁶ Se emò anun bie nwun yí nán ò kan kele yí ké: “Yé Mún yéyila wǎ su. Ò búka wǎ maan é nyán taladié é wúla esé é nyán alie é lí, nanndi ye o.” Se swanlan kún kan swa kele yí nianman nán se ò'a mman man yí like fíí a, anún nzu ebuka díe yê ò'a búka yí ò? ¹⁷ Ké dedi'n kúsu tí yí nún anún. Swanlan m'ò yí nwan ò de Nyanmian di, kúsu ò nyǎ man ye'n, anún swanlan sǎn dedi'n tí wuluwa. ¹⁸ É 'su yí akpǎlǎwa a, swanlan bie 'ba han ké ò yǎ ye yê wǎ kúsu é le dedi. Ò 'ba han ké é héle yí wǎ ye'n mǎ é yǎ mǎ wǎ nwan é le dedi'n, nan yí kúsu ò 'yǎ ye ò kele wǎ ké ò le dedi. ¹⁹ É de di ké Nyanmian tí baa kúnmgba? Sakpa, ò tí ananhǎle! Wawé ete'n-mǎ kúsu de di ké ò tí baa kúnmgba, ò man be sulo, bé nwǎn wúsu bé.

²⁰ Tomgban, mún 'kele wǎ ké swanlan mǎ yí nwan ò le dedi, nan kúsu ò nyǎ man nyǎlie kpa'n, yí dedi'n tí mgban. ²¹ Nian, Nyanmian buli yé nan Abalahamún sesefúe méle m'ò falí yí wa Izakí bǎli afǎlie manlún yí'n. ²² A nwun yí ké? Yí dedi'n m'ò le yí'n, ò nún yí nyǎlie kpa'n kǎ nún kún. Yí nyǎlie kpa'n-mǎ ati, yí dedi'n m'ò le yí'n tí fǎón. ²³ Ehíka ati yê b'a hele wǎ Ehele Ejǎle nún anun ké: *Abalahamún leli Nyanmian lili. Yí dedi nún ati, Nyanmian buli yí sesefúe*. Ese b'a féle yí Nyanmian amanngún. ²⁴ Emò a nwun yí ké nán dedi'n mǎ swanlan le yí nún ala y'ò man Nyanmian bu yí sesefúe ò. Nan yí nyǎlie kpa'n kúsu búka su y'ò man Nyanmian bu yí sesefúe ò. ²⁵ Lahabu kúsu m'ò tí tutu balasua'n, ké yí nwǎn ejǎle'n tí yí nún ala anún. Yí nyǎlie kpa'n dunman nún, Nyanmian buli yí sesefúe. Ò sanlún ké Izalayé amma'n-mǎ mǎ be swanlún bé ké be hó kpála Zoliko kulo'n, ò leli bé, esé ò heleli bé atún fǎfǎle maan be sunlún su be nwanndili be hǎli. ²⁶ Dedi'n tí ké kulo swanlan. Se enwǎnmian nnún man kulo swanlan anun an, anún ò tí fuin. Se swanlan kúsu le dedi nan ò nyǎ man nyǎlie kpa a, anún yí dedi'n m'ò le yí'n tí wuluwa.

3

Bé nvan anun ejòlè'n

¹ Anianman-mò, nán man emò nunhan dòn anyin bulò Nyanmian ninngè nín ehele. Ó sanlín kè yé mò yé kele Nyanmian ninngè'n, yé ndéé ebua dié'n mò Nyanmian 'ba bua yé'n, nun yò esulo kpa tala menian'n-mò kwalaa dié'n. ² Yé kwalaaatin yé fún évan ngacile dòn. Sè svanlan kòn anvan nvon man ejòjòlè nun an, anin ó ti svanlan mò efian fíí nnòn man yí nwòn. Ó kwalaa yí nwòn sie kpa. ³ Emò nían bé mò bè fú mgbanngó'n-mò asu'n. Bè fa bulalè kaan bie, nyanman minnda yí, bè fa bè wula mgbanngó'n-mò anvan nun. Yí yé bè fa bè bilí bé maan bè kò líka mò bè kulo ó. ⁴ Èsè bè mán yé fá yé nyin yé tó meli'n-mò anwòn. Meli'n, sunnzun m'ò ti kpili mò anwònman mgbili'n-mò bəli yí bu ó, like'n mò svanlan'n m'ò kan nun'n fa bilí yí'n ti kaan sva kè tamúngan'n mò bè fa bè bilí éléé'n. ⁵ Bé nvan'n kòsò, kè ó ti yí nín anin. Ó ti anwònnaan kaan sva, nan kòsò ejòlè mgbili mgbili m'ò kan'n, ó ti man nzemunde. Emò sí kè sìn kaan sva m'ò kò tó éhuaye nun'n, ó kwalaa kè ó yala yí kwalaaatin. ⁶ Bé nvan'n kòsò ti kè sìn. Ètè dòn mò bè yò yí mán nín anun'n, ó fi bé nvan'n. Bé nvan'n wò anwònnaan nín anun bie, ó kele yé svanlan baka'n kwalaa yalé. Ó sèci yé asitanlan'n kè sìn'n sèci like'n. Sìn sò'n fi líka mò ébèlè sìn'n nnun man lé'n. Líka sò'n, bè félé yí Gehenun.

⁷ Emò nían, kulo svanlan kwalaa kè ó sie ninngè ngacile'n kwalaaatin. Naan ó, nnònman ó, owo ó, ejue ó, kulo svanlan a hvala bé sie. ⁸ Nan kòsò, bé nvan kònmgba cein dié, svanlan fíí hvalalí man yí sie lé. Ó ti like ètè kpa m'ò ngulo man kè ó tanlan koun fíí ó. Diyòlè m'ò kun svanlan wò nun kpa.

⁹ Yé fa yé nvan'n yé yí yé Mún Nyanmian m'ò ti yé Sí nín ayé, èsè menian'n-mò mò Nyanmian a nían yí nwòn sò ó'a bə b'é'n, yé fa yé nvan'n yé bə b'é sasan. ¹⁰ Nvan kònmgba'n yí Nyanmian ayé nán èsè ó'a bə menian'n-mò sasan. Anianman-mò, ó nvata man kè ahan ó yò sò. ¹¹ Afí, nzue fé nòn nzue kalò-kalò, bè ngvala man kè bè fi asutíle kòn anun bè fite ó. ¹² Anianman-mò, *figi baka kòn ngvala man kè ó su *olivò mma. *Divin baka ngvala man kè ó su figi mma. Asutíle kòn kòsò mò yí nzue'n ti kalò-kalò'n ngvala man kè ó man nzue fé fite nun.

Nyanmian ngele dié'n

¹³ Asu svanlan bie wò emò anun m'ò sí ngele, èsè ó sí ninngè'n kwalaa ó? Yí abalabò nín anun, ó nòn yí nyòlè kpa'n mò ó 'yò a, ó bəbèlé yí nwòn así Nyanmian anyunnun'n y'ò man bè nwun yí kè ó sí ngele ó. ¹⁴ Nan sè emò akunnun ti bile, èsè sè emò nòn bé manngòn'n-mò la mannzvan sò a, anin nán bè tu bé nwòn bè bu bé nwòn kè bè ti menian mò bè sí ananhòlè'n. ¹⁵ Ngele sva fi man Nyanmian élò, ó ti así éwa ngele, ó ti kulo svanlan ngele, ó ti Abònsanmòn ngele. ¹⁶ Ó sanlín kè bé mò bé kunnun ti bile, ó nòn bé mò bè còin mannzvan'n, butule nòn mgban mgban ninngè kwalaaatin fite fite bé asitanlan nín anun. ¹⁷ Nan ngele'n m'ò fi Nyanmian élò'n, alimò, yí nwòn ti, èsè ó man svanlan m'ò kò suan ngele sò'n kulo anzònunjó, ó ti bətèé, ó kulo anòannzé, ó sí anwunnvoe kpa, ó bə bala kpa, ó nnian man svanlan nyunnun ó mmua man yí ndéé, ó kan ananhòlè. ¹⁸ Bé mò bè kulo anzònunjó'n, bè sesie menian'n-mò afian maan anzònunjó ba. Bé nyòlè sò'n ti kè like mò b'a lua ó'a su mò bè ti sò mma ó. Mma sò'n ti sèse nyòlè.

4

Emò bəbèlé bé nwòn así Nyanmian anyunnun

¹ Butule'n nòn ngondin m'ò wò emò afian'n, ó fi nin? Ó fi emò anyinbulò ètè'n. Yí y'ò di akpíkípíkí wò emò anun cian daa ó. ² Emò anyin bulò like, kòsò

emɔ asa ngan man yí. Anin ɔ'a man emɔ a kaci kodiawu, bé nyin a bɔbɔ, kɔsɔ emɔ asa ngan man like'n mɔ emɔ le kpɔnndɛ'n. Emɔ kulo butule elie non ngondin. Emɔ asa ngan man like mɔ emɔ le kpɔnndɛ'n, ɔ sanlin ke emɔ mmisa man Nyanmian. ³ Se emɔ se le yí like a, emɔ asa ngan man yí, ɔ sanlin ke emɔ ajɔnlin'n ti man kpa. Afi, like'n mɔ emɔ le kpɔnndɛ'n, se emɔ asa kan yí a, emɔ fa bɔ bala mɔ emɔ muonun kulo'n. ⁴ Emɔ ti ke menian mɔ be tun ajaa. Emɔ nzi man ke sɔanlan m'ɔ yí nyin bɔbɔ mân ehi anun ninngɛ'n-mɔ'n, yí kpɔfɔe y'ɔ le Nyanmian ɔ? Yí ti, sɔanlan biala m'ɔ kulo ke ɔ non mân sɔ'n tila amienguan'n, Nyanmian kaci yí kpɔfɔe. ⁵ Emɔ junlin ke Nyanmian Anvan Ejɔle ti mgban ɔ? Emɔ nwún yí ke Nyanmian Wawɛ'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a wula yé nun'n ti sɔanlan m'ɔ cɔin nyunngunlan! ⁶ Nan kɔsɔ, Nyanmian nwun yé nwɔn anwunnvoe sɔnman ɔ yɔ yé ye m'ɔ tala sɔ. Afi, b'a he le wɔ Ehele Ejɔle nun anun ke: “Nyanmian non bé mɔ be tu bé nwɔn'n le bie. Nan bé mɔ be bebele bé nwɔn asi yí nyunnun'n, ɔ nwun bé nwɔn anwunnvoe.” ⁷ Ehika ati, emɔ bébele bé nwɔn asi Nyanmian anyunnun. Emɔ jínlán kpunndiin Abɔnsanmɔn anyunnun nán ɔ 'nwanndi kɔ mɔa. ⁸ Emɔ hyɔin be mántan Nyanmian, nán yí kɔsɔ ɔ 'cɔin mantan emɔ. Ke menian'n-mɔ nwunzin bé sa'n-mɔ anun be tu efian'n, emɔ etefɔe'n-mɔ mɔ bé ajɔnlin'n ti nnyuan nnyuan'n, emɔ mán bé ahɔnlin nun anun tí. ⁹ Emɔ káci bé abalabɔ nán be lí yí nwɔn yale, be yí awóle. Emɔ yáci esilɛ'n nán be sún. Emɔ mán be fe elie'n káci alɔabɔ. ¹⁰ Emɔ bébele bé nwɔn asi Nyanmian anyunnun nán ɔ 'man emɔ sɔ.

Nán be kan bé manngɔn'n-mɔ anwɔn ejɔle ete.

¹¹ Anianman-mɔ, nán man emɔ kan bé manngɔn'n-mɔ anwɔn ejɔle ete. Sɔanlan m'ɔ kan yí manngɔn'n-mɔ anwɔn ejɔle ete, ese ɔ bua yí manngɔn'n-mɔ ndɛɛ'n, anin ɔ ti ke ɔ kan mala nun anwɔn ejɔle ete, ese anin ɔ bu mala'n fɔɔ. Nan se ɛ bu mala'n fɔɔ a, anin ɛ nni man sɔ, nan ɛ bua yí ndɛɛ. ¹² Nyanmian angɔnmɔn cein y'ɔ kpe mala man sɔanlan ɔ, ese yí ngɔnmɔn ala y'ɔ bua sɔanlan ndɛɛ ɔ. Yí ngɔnmɔn cein y'ɔ kɔala ke ɔ de sɔanlan ngɔan ɔ, ese yí y'ɔ kɔala ke ɔ man sɔanlan wu ɔ. Nan wɔ mɔ ɛ bua wɔ manngɔn ndɛɛ'n, ɛ ti wɔ die se?

Nán be tu bé nwɔn

¹³ Afi sian die, emɔ yɔ anzɔe be tíe! Emɔ mɔ emɔ kan ke: “Ene anaan ehunman ye 'kɔ kulo kpili sɔa asɔ. Ye 'di elɔ afɔe kɔn. Ye 'si kongo ye nyan esika.” ¹⁴ Nan emɔ mɔ be kan sɔ'n, asɔ emɔ si alíe nzin ejɔle ɔ? Emɔ ngɔan'n ti ke bɔlé. ɔ gua kaan dede, anin ɔ'a títi. ¹⁵ E 'nwun ejɔle m'ɔ di ke emɔ kan'n: “Se Nyanmian bua a, ye 'yɔ like ehi anaan like sɔa.” ¹⁶ Nan kɔsɔ emɔ die, emɔ le di bé nvan, be tu bé nwɔn. Atubenwɔn ke ehika sɔa bie fíí ti man kpa. ¹⁷ Afi, sɔanlan m'ɔ si like m'ɔ ti kpa m'ɔ di m'ɔ yɔ'n, nán se ɔ nyɔ man an, anin sɔanlan sɔ'n yɔ ete.

5

Esikafɔe'n-mɔ

¹ Afi sian die, emɔ esikafɔe'n-mɔ, emɔ yɔ anzɔe be tíe! Emɔ sún be nwónna be yí awóle. ɔ sanlin ke emɔ 'ba nwun amanninhunnun. ² Emɔ anwɔnndie nun a kpɔɔ. Ngakɔba'n-mɔ a li emɔ taladie'n non emɔ etanlan'n-mɔ. ³ Nyanmian anyunnun an, emɔ esika kɔkɔle'n non emɔ jete fufue nun a li ngannɔle. Ngannɔle sɔ'n, ɔ ke le ke sɔn a tɔ emɔ anwɔn. Mán'n le kɔ yí ayuelie, kɔsɔ emɔ a hohuan anwɔndie a sie! ⁴ Emɔ nían, menian mɔ be di emɔ ebo nun asɔ junman'n, emɔ ndua man bé kale. Emɔ tíe ke bé nun la nun be le sun ɔ. Nyanmian m'ɔ sie nyanmiansɔ elɔe mma'n-mɔ nun a ti bé sunfele'n. ⁵ Emɔ a li mân kpa, b'a yɔ like mɔ emɔ muonun kulo ɔ. Emɔ a hɔn ke naan mɔ be le ta yí

bε kun yí cian kòn ɔ. ⁶ Seseɖe'n nòn emɔ mgbılı man, emɔ bua yí ndeε, emɔ kun yí.

Emɔ sí abɔtale, bε yó asɔnɔn

⁷ Ehika ati, anianman-mɔ, emɔ sí abɔtale dede bε mán ɔ jú yé Mɔn ewale cian. Emɔ nían sɔanlan m'ɔ di ebolo junman'n, ɔ si abɔtale ɔ nwɔndε ke mmaka mma'n-mɔ sú mma mgbakpa-mɔ. Alimɔa esue'n tɔ a, ɔ dua yí ninng'e'n-mɔ, ɔ si abɔtale dede esue kasian'n tɔ maan ninng'e'n-mɔ yɔ kpa. ⁸ Emɔ kɔsɔ sí abɔtale, bε jínlan bé ja nun kpa. ɔ sanlɔn ke yé Mɔn ewale cian'n ka kaan ju. ⁹ Anianman-mɔ, nán bε fa bé manngɔn'n-mɔ anwɔn ejɔle bε wula bé kunnun, nán Nyanmian a mmu man emɔ fɔɔ. Emɔ nían, ndeεbuafɔe'n jin anɔan nɔn anun. ¹⁰ Anianman-mɔ, emɔ ati káci Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ mɔ bε hanlɔn yé Mɔn Anɔan Ejɔle'n. Bε sili abɔtale amannɔnhunnun'n mɔ bε nwunlin yí nɔn anun. Emɔ kɔsɔ sí abɔtale ke bé. ¹¹ Emɔ nían, ye kan ke nyila a han bé, ɔ sanlɔn ke bε jinlanlɔn bé ja nun kpa. Abɔtale'n m'ɔ Zɔbɔ sili'n, emɔ a tɔ yí nwɔn ejɔle lé. Yí amannɔnhunnun nɔn anun, emɔ nwunlin yí ke Nyanmian man ɔ fi nun fiteli. ɔ sanlɔn ke Nyanmian tɔ kpa sɔnman, εε ɔ sa anwunnvoe.

¹² Anianman-mɔ, ejɔle'n mɔ mɔn 'ba han mɔn kele emɔ'n tɔ cɔnnjin kpa. Ejɔle sɔ'n y'ɔ le ke nán man emɔ kan ndâ. Nán bε kan Nyanmian, nán bε kan asie, nán bε kan ndâ ngacile fíí. Se bε bisa emɔ ejɔle m'ɔ di mɔ emɔ kan: “Yuo” a, emɔ hán. M'ɔ di mɔ emɔ kan: “Cεcε” a, emɔ hán. Nán bε kan ndâ bε tɔ sɔ nán Nyanmian a mmu man emɔ fɔɔ.

¹³ Se emɔ nunhan bie le nwun amannie a, anɔn ɔ séle Nyanmian maan ɔ lé yí. Se emɔ nunhan bie le di fe a, anɔn ɔ tú ejue ɔ yí Nyanmian Kpili ayε. ¹⁴ Se emɔ nunhan bie ndɔ man akpɔle fíí a, anɔn ɔ féle asɔnɔn mgbain'n-mɔ. Mgbain sɔ'n-mɔ kpókpa yí *olivɔ ngo wɔ yé Mɔn dunman nun nán bε séle bε mán yí. ¹⁵ Asɔnɔn sɔa mɔ bε fa dedi bε yɔ'n, ɔ man wuluwafɔe'n tɔ akpɔle. Eεε se ɔ yɔli nyɔlie εte a, ɔ 'nyan εte face. ¹⁶ Ehika ati, emɔ hán bé εte'n-mɔ mɔ b'a yɔ'n bε héle bé nwɔn, bε yó asɔnɔn bε mán bé nwɔn nán Nyanmian a man emɔ a tɔ akpɔle. Sɔanlan m'ɔ tɔ sese'n, asɔnɔn m'ɔ kɔ yɔ'n, tunmin kpili kpa wɔ nun. ¹⁷ Emɔ nían, anɔn Nyanmian kpɔmanfɔe Eli tɔ kulo sɔanlan ke yé ala. ɔ yɔli asɔnɔn sele kpa ke esue'n n'ɔ tɔ. Sakpa ke esue a ndɔ man dede afɔe nsan sala nsian. ¹⁸ Ehi anzin, Eli kɔ yɔ asɔnɔn biekun nán esue a tɔ maan ninng'e'n-mɔ a yɔ kpa. ¹⁹ Anianman-mɔ, se emɔ nunhan bie fi Nyanmian atɔn nɔn asɔ jasɔ, nán se emɔ bie fa yí sa ba a, anɔn ɔ'a yɔ like m'ɔ tɔ kpa. ²⁰ Emɔ nwún yí ke sɔanlan m'ɔ kɔ yɔ εteɖe kòn fi yí nyɔlie εte atɔn nɔn asɔ kɔ a Nyanmian atɔn nɔn asɔ'n, anɔn ɔ a man Nyanmian a le sɔanlan sɔ nɔn ati, εε anɔn ɔ'a fa yí εte'n dɔn ɔ'a hye yí.

PIELI KALATA'N M'Ō LILI MUA HELELI'N

M'Ō wə nun'n

Nwan sɔanlan dɛ y'ɔ le Pielɪ? Zozi mmɔfɔe bulu nɔn nnyuan nɔn anun, yɪ yê anɔn ɔ ti bé kpain ɔ. Dunman Pielɪ'n ti *gɛlɛkɪ anɛ, yɪ bu y'ɔ le ke ebɔe. Zozi y'ɔ tɔnlɔn yɪ sɔ ɔ, nan yɪ dunman'n, *ebele anɛ nɔn anun, be fele yɪ Simɔn. Pielɪ fi Galile mɔn nɔn anun kulo'n mɔ be fele yɪ Betisayida nɔn asɔ (Zɔvan 1.43). Anɔn, Pielɪ nɔn yɪ nianman bian Andele, be ci ejue Galile asue nɔn anun. Nan mɔ Zozi feleli bé yɪ nwɔn'n, be yacili ejue ehyɛ junman'n be sili yɪ sɔ be kacili yɪ menian. Mɔ Zozi fɔli hɔli nyanmiansu'n, Pielɪ bɔli Zozi anwɔn Ejɔlɛkpa'n Zoluzalemɔn kulo nɔn asɔ ebele, ɔ nɔn Zude nɔn Samali mɔn nɔn anun. Ke be le kpɔn be kele'n, ɔ hɔli dede ɔ juli *Lɔmɔn kulo nɔn asɔ. Ebele yê be bɔbɔli yɪ kolɔwa sɔ be hunlin yɪ ɔ.

Kalata ehi anun, Pielɪ le kan kele yê ke Silivin mɔ be fele yɪ biekun Silasi'n yê ɔ'a hele kalata sɔ'n ɔ'a man yɪ ɔ (5.12). “Babilɔnɔn” elɔ yê ɔ'a hele kalata ehi ɔ (5.13). Babilɔnɔn, yɪ bu y'ɔ le ke Lɔmɔn. ɔ'a hele ɔ'a nwan Kilisi menian'n-mɔ mɔ b'a tu b'a sanndɪ mɔn mɔn'n-mɔ mɔ ene be fele yɪ Tuluki mɔn nɔn anun'n (1.1).

Tɛmɔn sɔ'n, anɔn be le kele Kilisi menian'n-mɔ ahɔlɔwa elɔ. Ehika ati, Pielɪ a hele kalata ehi ɔ'a nwan bé ɔ'a wowula bé anwɔnsele wɔ bé yalɛ'n mɔ be le nwun yɪ nɔn anun. Kalata nɔn ati 1.2-12, Pielɪ le kacɪ bé ke Nyanmian 'ba le bé ti, eɛe ɔ'a sie bé ajâ kpili kpa wɔ nyanmiansu. Ajâ sɔ'n, be 'ba nyan yɪ mele mɔ Zozi Kilisi 'ba yɪ yɪ nwɔn kele menian'n-mɔ mɔn nɔn ayuelɛ nɔn'n. Yɪ sɔ ati, be tɪla bé ahɔnlɔn be nyán dedi wɔ yalɛ enwuan mɔ be le nwun yɪ nɔn anun. Kalata nɔn ati 1.13-2.10, ɔ le kacɪ bé ke Nyanmian nwan be nánndɪ anwɔntɛ nɔn. Kalata nɔn ati 2.11-5.19, ɔ le butu bé ke be nánndɪ kanlanman wɔ bé mɔ be nzɪ man Nyanmian nɔn afian, eɛe bé muonun bé afian, be nánndɪ kanlanman. Be nɪan Kilisi m'Ō nwunlin yalɛ, nan kɔsɔ, ɔ'a nyɔ man ete fíi nɔn enanndɛ dɛ nɔn asɔ. Kalata nɔn agualɛ nɔn (5.1-14), Pielɪ le man asɔnɔn mma'n-mɔ nɔn bé mgbain'n-mɔ afɔtu.

Ahɔn ebisa

¹ Mɪn Pielɪ, mɔ n dɪ Zozi Kilisi bɔfɔe'n, mɪn yê mun kele kalata ehi mun nwan emɔ ɔ. Mun kele emɔ mɔ Nyanmian a yɪ bé a yɔ yɪ dɛ'n, mɔ b'a kaci nyɔfɔe b'a tu b'a sanndɪ Pɔn, nɔn Galasi, nɔn Kapadɔsu, nɔn Azi nɔn Bitinin mɔn nɔn anun'n.

² Nyanmian m'Ō ti Sɪe nɔn a yɪ emɔ ɔ'a wula yɪ nyɪhyɛ nɔn anun daba. Yɪ Wawɛ'n tunmin nɔn, ɔ'a man emɔ a kaci yɪ anwɔntɛ menian. Yɪ Wawɛ nɔn a man emɔ a fa bé nwɔn b'a man Zozi Kilisi. ɔ'a man Zozi moja nɔn a tu emɔ anwɔn efian'n.

Mɪn 'bisa emɔ ahɔn. Nyanmian nwún emɔ anwɔn anwunnvoe ɔ mán emɔ alɔa cíci bé nwɔn kpa.

Ngvan fɔfɔle nɔn anwɔn anyɪndasɔe'n

³ Ye 'da Nyanmian asi, yɪ m'Ō ti yê Mɪn Zozi Kilisi Asi'n. Nyanmian ehulo kpili nɔn ati, ɔ'a man Zozi Kilisi fi ewue nɔn a tinngɛ ɔ'a man y'a nyan ngvan fɔfɔle. Ehi ati, ye le nyanmiansu ngvan nɔn anwɔn anyɪndasɔe kpa. ⁴ Nyanmian a sie yɪ mma'n-mɔ ajâ. Nyila'n m'Ō wɔ nun'n nzɛci man lé, ɔ ngun man lé, ɔ mgba man lé. ɔ'a fa ajâ sɔ'n ɔ'a sie emɔ anwunno elɔ. ⁵ Nyanmian fa yɪ tunmin'n ɔ sisa emɔ. ɔ sanlɔn ke emɔ de yɪ dɪ. ɔ 'sisa emɔ dede maan emɔ nyan bé ti kpa bɔkɔɔ mɔn nɔn ayuelɛ nɔn. ⁶ Yɪ ti, se bɔbɔ emɔ le nwun yalɛ ngacile biala mele kaan ehi anun an, emɔ lí fe. ⁷ Yalɛ ngacile sɔ'n-mɔ anun yê be nwun yɪ ke emɔ

de Nyanmian di sakpa ɔ. Emɔ nwún yí ke esika kɔkɔle'n, be kolo be tu yí nwɔn efian'n. Esika kɔkɔle sɔ'n muonun m'ɔ nɔn mân'n be 'ba kpe nun'n, be fa sîn be sɔ yí be nian. Yí sɔ kɔsɔ ala, emɔ dedi'n mɔ yí kpa tala esika kɔkɔle'n, be 'sɔ yí be nian se ɔ ti kunngun an. Yí die anin cian mɔ Zozi Kilisi 'ba yí yí nwɔn'n, be 'yí emɔ ayɛ, be kuku emɔ asa sɔ, be wula emɔ anunminnyanmɔn. ⁸ Emɔ kulo Zozi nan kɔsɔ emɔ nwunlin man yí nyunnun lé. Emɔ nwunlin man yí nyunnun lé, nan kɔsɔ emɔ de yí di. Emɔ di yí nwɔn fe kpili. Fe sɔ'n, be ngwala man yí kan, ɔ ti anunminnyanmɔn like. ⁹ Ɔ sanlin ke emɔ dedi nun abɔ'n y'ɔ le ke Nyanmian 'de emɔ ati.

¹⁰ M'ɔ tɔ de bé ti ele sɔ'n, Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ hanlin anwunnvoe'n mɔ Nyanmian a nwun emɔ nun anwɔn ejɔle daba. Be tili bé nyin kpa ¹¹ be kpɔnndeli atin'n mɔ Nyanmian 'sɔn sɔ de menian'n-mɔ ati'n, ese be kpɔnndeli ke ahan be nwun temɔn mɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ 'ju sɔ ke Kilisi Wawɛ'n heheli bé'n. Afi Kilisi Wawɛ sɔ'n mɔ anin ɔ wɔ bé nun'n, ɔ lili mɔa ɔ hanlin amanninhunnun'n mɔ Kilisi 'ba nwun yí'n, ɔ nɔn anunminnyanmɔn'n mɔ ɔ 'nyan yí nun anwɔn ejɔle. ¹² Nyanmian yili heheli mgbɔmanfɔe sɔ'n-mɔ ke ngalie'n m'ɔ fali manlin bé'n ti man bé muonun bé ngalie, nan ɔ ti emɔ die. Ngalie sɔ'n yê sian die bé mɔ be bɔ Ejɔlekpa nun a han a hele emɔ nun ɔ. Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n mɔ Nyanmian sɔanlin yí'n, yí yê ɔ fali ejɔle sɔ'n wulali bé nɔan ɔ. Nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ muonun kpɔnnde ke ahan be nwun like sɔ'n.

Abalabɔ nwanzan-nwanzan'n mɔ Nyanmian kulo'n

¹³ Ehika ati, emɔ síe tile, be fá bé ajɔnlin be tó nyila'n mɔ Nyanmian 'yeyila emɔ nun asɔ mele mɔ Zozi Kilisi 'yí yí kele'n. Emɔ nyán yí nwɔn anyindasɔe kpa bɔkɔɔ. ¹⁴ Emɔ mán bé nyin sɔ Nyanmian. Nán man emɔ nyan ajɔnlin ete ete be yɔ nyɔlie m'ɔ ti man kpa ke temɔn mɔ anin emɔ nzi man Nyanmian anwɔn ejɔle'n fíí'n. ¹⁵ Kemɔ Nyanmian mɔ ɔ'a fele emɔ yí nwɔn'n ti nwanzan-nwanzan'n, emɔ kɔsɔ abalabɔ kwalaaatin anin, emɔ yó bé nwɔn nwanzan-nwanzan. ¹⁶ Afi b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anin ke Nyanmian nwan: *Emɔ síe bé nwɔn nwanzan-nwanzan, ɔ sanlin ke n di nwanzan-nwanzan.*

¹⁷ Nyanmian nnian man sɔanlan nyunnun ɔ mmua man yí ndee. Sɔanlan kɔn biala nyɔlie nun anwɔn yê ɔ 'nian ɔ bua yí ndee ɔ. Ehika ati, emɔ mmɔtɔe'n-mɔ anin, se emɔ fele Nyanmian Siɛ a, anin mele mɔ emɔ te nanndi asie nun asɔ ewa'n, emɔ héle ke emɔ man Nyanmian anyinnzɔ emɔ nyɔlie'n-mɔ kwalaa anin. ¹⁸ Afi emɔ sɔ kale mɔ b'a tua maan emɔ a nyan bé ti fi asitanlan basa-basa'n mɔ emɔ anan-mɔ heheli emɔ nun anin'n. Nán esika jete fufue anaan esika kɔkɔle m'ɔ seɔi'n yê b'a fa b'a tua emɔ ati kale ɔ. ¹⁹ Nan be le Kilisi moja'n m'ɔ sɔ ebɔe'n yê b'a fa b'a yí emɔ ati tee ɔ. Afi Kilisi ti ke *bɔa baa, yí lika fíí buli man ebɔin, yí nwɔn tita man nun. ²⁰ Asannan nán Nyanmian a bɔ mân'n, ɔ lili mɔa yili Kilisi ke ɔ'a a li sɔ junman'n. Nán emɔ kpa eyɔle ati, mele kasian ehi-mɔ anin yê ɔ'a yí yí nwɔn ɔ'a hele ɔ. ²¹ Yí dunman nun ati yê emɔ de Nyanmian Kpili m'ɔ jasɔli yí fi ewue nun, mɔ ɔ'a man ɔ'a nyan anunminnyanmɔn'n di ɔ. Ɔ man emɔ fa bé dedi'n nɔn bé anyindasɔe'n be wula Nyanmian anin. ²² Ananhɔle ejɔle'n mɔ emɔ anyin sɔ yí'n, ɔ'a man emɔ anwɔn a ti ese emɔ kulo anianman'n-mɔ. Ehulo sɔ'n ti man bé je sɔ ehulo. Ehika ati, emɔ fá bé ahɔnlin'n kwalaa be húlo bé nwɔn kpa. ²³ Afi b'a wɔ emɔ fufɔle. Awɔle sɔ'n fi man kulo sɔanlan, nan ɔ fi emɔ Asɔ Nyanmian Kpili. Ɔ nanndi yí Nɔan Ejɔle'n m'ɔ wɔ ebele dahuu nun asɔ y'ɔ man emɔ a nyan ngwan fufɔle ɔ. ²⁴ Afi b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anin ke:

Kulo menian'n-mɔ kwalaa ti ke ndile.

Bé anunminnyanmɔn'n mɔ be le yí'n kwalaaatin

ti ke ndile'n ndetele'n.

Ndile'n yɔi a, ndetele'n titi gua asi.

²⁵ *Nan yé Mìn Anwan Ejòlè'n dié,
 Ɔ wò ebèlè dahuu.
 Ejòlè sò'n, y'ò le Ejòlekpa'n mò b'a bò b'a hele emò'n.*

2

Nyanmian menian'n-mò

¹ Ehika ati, emò yáci ati anun ete ninngè'n-mò kwalaa be gúá. Emò yáci ato elie'n. Emò yáci bé nwùn apoo ebò ɔ nùn bé nwùn ekpò efa'n. Emò yáci bé manngùn'n-mò anzin ejòlè ete ehan'n. ² Nan emò mán bé nyin bólv Nyanmian Anwan Ejòlè nùn anun kpa ke adòman'n-mò anyin búlv nyafòsue'n nán ɔ'a man emò a nyin b'a nyan bé ti. ³ Ke Ehelé Ejòlè'n kan yí'n: *Emò a nwun keyê Mìn tí kpa sɔnman.*

⁴ Emò hyóin be kpúnngè yé Mìn Zozi Kilisi mò menian'n-mò a mmu man yí sɔanlan'n. Nan Nyanmian anyunnun an, Zozi anwòn cian kpa. Ke sɔanlan m'ò le si sua fa nyòbue'n, Nyanmian kòsò a fa Zozi Kilisi m'ò man ngwan'n ke ebue, ɔ a bò yí sua nùn abò. ⁵ Nyanmian le fa emò kòsò mò Zozi a man emò ngwan'n ke nyòbue ɔ si yí sua. Sua sò'n, ɔ nanndi Zozi Kilisi asò, emò 'kaci nùn anwòntiè tɛyifòbe be bò afòliè'n m'ò sò Nyanmian anyin'n. ⁶ Afí b'a hele wò Ehelé Ejòlè nùn anun ke Nyanmian nwan:

Emò nían, mún si mún sua'n Sívò bókà nùn asò ebèlè.

M'an yí sɔanlan kòn mò yí nwùn cian mún kpa

m'an sie ebèlè ke ayialè nùn asò ebue'n.

Sɔanlan biala m'ò de yí dí'n,

anyunnunguasíè ngan man yí lé.

⁷ Emò mò be de yí be dí'n, ɔ tí like m'ò sò ebue man emò. Nan bé mò be nne man yí be nni man'n, bé dié, b'a hele wò Ehelé Ejòlè nùn anun ke:

Ebue'n mò bé mò be le si sua'n buli yí ke

ɔ tí man kpa mò be juli be tólí'n,

yí yê ɔ'a kaci ebue kpa'n m'ò le sua nùn anun ɔ.

⁸ Èsè Ehelé Ejòlè nùn anun líka kòn, Nyanmian nwan:

Ebue sò'n man sɔanlan aja kpula,

ɔ man sɔanlan fin así.

Bé ja kpula yí be fin así, ɔ sanlín ke b'a nne man Nyanmian Anwan Ejòlè'n b'a nni man. Bé dié mò be hyíhyeli be manlín bé nùn anùn.

⁹ Nan emò dié, emò tí menian mò Nyanmian a yí emò. Emò tí Nyanmian m'ò tí belemgbin'n tɛyifòbe, emò tí menian nwannzan-nwannzan, emò tí yí menian kpa bókòò. Nyanmian a fèlè emò fí awosin nùn anun, ɔ'a man emò a fite yí jawe kpili nùn anun. Ɔ'a yí emò ke emò bó yí enyınman nyòliè mgbili mgbili'n-mò be héle menian'n-mò. ¹⁰ Daba anùn emò tí man Nyanmian menian. Nan sian dié, emò a kaci yí menian. Daba anùn Nyanmian nzí man emò anwòn anwunnvoe, nan sian dié, Nyanmian a nwun emò anwòn anwunnvoe.

Nyanmian menian'n-mò abalabò'n.

¹¹ Anianman ehulo mma, emò tí nyòfòbe asíè nùn asò ewa. Emò walí mg-bannza. Yí tí, mún 'sèlè emò mún bútvó bé ke emò síè bé nwùn ye wò ninngè ete ete'n-mò mò ete anwònnaan nùn anyin búlv yí nwùn nùn anwòn. Ɔ sanlín ke ninngè sò'n-mò nùn emò ekala'n kòn elòè. ¹² Emò bó abalabò kpa wò bé mò be nzí man Nyanmian nùn afian. Sè bòbò be tòn emò esɔan ke emò yò nyòliè ete a, be 'ba nwun emò nyòliè kpa'n, nán cian mò Nyanmian kò yí yí nwùn kò hele bé'n, anùn be yí yí aye.

¹³ Èhí, kemò emò tí yé Mìn menian'n, emò bébèlè bé nwùn así be mán mgbain'n-mò kwalaaatín mò be sie mán'n. Emò bébèlè bé nwùn así be

mán belemgbin kpain'n m'ò le tunmin wò menian'n-mò kwalaa asu'n. ¹⁴ Kòmanna'n-mò mò belemgbin a sesie bé ké bé túa nyòlietefòe'n-mò kalé nán bé fòá bé mò bé bò bala kpa'n, emò bébéle bé nwòn asì bé mán bé kòsù. ¹⁵ Afí like mò Nyanmian kulo'n y'ò le ké emò bó bala kpa. Yí dié, anin ngvasiafòe'n-mò mò bé nzì man like fíí'n, bé nnyan man emò anwòn ejòlé ete fíí bé ngan man. ¹⁶ Emò a nyan fanwòndi, nan kòsù nán bé man fanwòndi sò'n kaci ké etanlan bé fia yí bú bé yò nyòlié ete. Nan emò bó bala kpa, ò sanlìn ké emò tí Nyanmian ngva. ¹⁷ Emò mán menian'n-mò kwalaa anyinnzò. Emò húlo anianman'n-mò mò b'a fa bé nwòn b'a man Zozi'n. Emò súlo Nyanmian, emò mán belemgbin anyinnzò.

Emò yó ké Zozi yòli yí'n

¹⁸ Emò mò bé tí ngva'n, emò bébéle bé nwòn asì, bé mán bé mìn-mò anyinnzò kpa. Nán ké bé mò bé tí kpa mò bé tí betéé nín ala y'ò di ké emò bébéle bé nwòn asì bé man bé anyinnzò ò. Nan ò di ké emò yò yí sò bé man bé mò bé tí man kpa'n-mò kòsù. ¹⁹ Afí sè svanlan kùn man Nyanmian anyinnzò nán ò le nwun yalé m'ò nze nvata man an, ò tí like kpa. ²⁰ Nan sè emò yò ete nán bé lé kele emò yalé, nán emò tila bé ahònlìn an, anin anunminnyanmòn benin yê emò nyan yí nún ò? Nan sè emò bò bala kpa, mò bé lé kele emò yalé, nán sè emò tila bé ahònlìn bé nwun yalé sò nín an, ò tí like kpa wò Nyanmian anyunnun.

²¹ Èfèlè'n mò Nyanmian a fèlè emò yí nwòn'n, yí bú nín anin. Ò sanlìn ké Kilisi kòsù nwunlìn amanníe wò emò dunman nún maan emò kòsù nian yí dié nún asù bé yò bie. ²² Kilisi a nyò man ete lé, ò'a nni man ato lé. ²³ Bé kpèli yí nzòba, ò'a mgbe man bé bie. Bé heleli yí yalé, ò'a nva man bé tí. Ò falí yí kwalaa wulali Nyanmian m'ò tí ndèebuafòe kpa nín asa nún. ²⁴ Kilisi muonun sòali yé ete'n kwalaa yí tí sù wò kòlòwa nín asù. Ò'a yò sò maan y'a wu ye fí ete nín anin y'a jasù ye bò bala m'ò tí sèse. Ò sanlìn ké, èbòta'n mò bé bútalí yí'n y'ò man emò anwòn a sa ò. ²⁵ Afí daba anin emò tí ké mmòva mò b'a minlìn ò. Nan sian dié, emò a sa a a Kilisi m'ò tí bva ènianfòe kpa'n m'ò sisa emò ekala nín anwòn.

3

Balasia nòn yí hun bé asitanlan'n

¹ Èhì, emò mmalasua'n-mò, emò bébéle bé nwòn asì bé mán bé hun-mò. Sè emò ahun mmie-mò nne man Nyanmian Anvan Ejòlé'n bé nni man nán bé nwun emò asitanlan kpa nín an, sè bòbò emò a ngan man ejòlé b'a ngele man bé a, bé 'fa bé nwòn bé man Nyanmian. ² Afí bé 'ba nwun yí ké emò asitanlan'n tí kpa, èsè emò anyin sò bé. ³ Nán bé kpòndé bé nwòn elie ké bé tí enyuan mò b'a sesie yí kanlanman, ò nòn esika nínngé mò bé fa bé sesie bé nwòn, ò nòn etanlan nganlanman èhala. ⁴ Nan emò mán emò kanlanman'n fí emò akunnun kòsù ò fíte. Kanlanman'n mò bé lé kpòndé m'ò le man èsècié'n y'ò le ahònlìn m'ò tí kpa, m'ò tí betéé. Kanlanman sò'n, ò tí like m'ò sù èbòe kpa wò Nyanmian anyunnun. ⁵ Daba mmalasua'n-mò mò anin bé le anyindasùe wò Nyanmian èlò'n, ké bé yòli yí nún anin. Bé bébéleli bé nwòn asì bé manlìn bé hun-mò. ⁶ Ké anin Sala tí yí nún anin. Ò bébéleli yí nwòn asì dede ò fèlèli Abalahamòn “Yemínlìn”. Sè emò kòsù bò bala kpa, nán sè emò a nyaci man bé nwòn maan like fíí a nnwonwunlan man emò a, anin Sala amma mmalasua y'ò le emò sakpa.

⁷ Emò mmelenzua'n-mò kòsù, emò nòn bé yí-mò tánlan kanlanman. Emò nwún yí ké bé anwònsele'n nju man emò dié'n. Emò mán bé anyinnzò. Ò sanlìn ké ngvan'n mò Nyanmian 'fa man emò'n, bé kòsù bé wò nún bie. Emò yó yí sò, nán Nyanmian Kpili a tie emò asònlìn èyòlé'n.

Nyanmian 'yeyila bé mò bé lé nwun yalé wò Zozi Kilisi dunman nún'n

⁸ Mìn ejòle nùn ayueli'e'n y'ò le ke emò kwalaa nyán ajònlìn kòn. Emò nwún emò anwòn anwunnvoe. Emò húlo bé nwòn ke anianman-mò kulo bé nwòn'n. Emò yó bé nwòn ye, be bébele bé nwòn asì bé manngvò'n-n-mò anyunnun. ⁹ Nán be fa ete be tua ete'n kale, anaan nzòba be tua nzòba'n kale. Nan emò séle Nyanmian maan ò yéyila bé. Ò sanlìn ke Nyanmian kulo ke ò yeyila emò, yí ti y'ò man ò feleli emò ò. ¹⁰ B'a hele wò Ehele Ejòle nùn anun ke:

*Svanlan m'ò kulo ke ò nyan ngvan ò di fe'n,
anin ò yáci yí manngvò'n-n-mò anwòn ejòle ete ehan
nòn ato elie'n.*

¹¹ Ò yí yí sa nyòli'e ete nùn anun,
nán ò yó nyòli'e kpa.

Ò kpòndè anzvunujò atin'n, nán ò nánndi sv.

¹² Ò sanlìn ke Nyanmian anyin kpala sēsēfò'e'n-mò,
ò tie bé asònin eyòle'n.

Nan bé mò be yò ete'n,

ò ngulo man ke yí nyin bò bé.

¹³ Se emò yí bé kunnun kpa bókòò, mò emò le bò bala kpa'n, nwan y'ò kwalaa ò yò emò ete ò? ¹⁴ Se emò bò bala kpa nán emò nwun amannìe bòbò a, Nyanmian 'yeyila emò. Yí sò ati, nán be sulo bé mò be kele emò yale'n maan emò ati anun sēcì emò. ¹⁵ Nan emò wúla Kilisi m'ò ti emò Amìn nùn anunminnyanmò wò emò ahònlìn nùn anun. Se svanlan bie bisa emò anyundasvò'e'n mò emò le yí wò Kilisi anun nùn anwòn ejòle a, ¹⁶ emò tó bé ahònlìn asì be fá anyinnzò be búaa yí. Emò mán emò anvan ejòle nòn emò abalabò'n yó kòn, nán anyunnunguasìe a han bé mò Zozi Kilisi dunman nùn be kan emò anzin ejòle ete'n. ¹⁷ Afì ò ti kpa ke emò yó nyòli'e kpa be nwún amannìe, ò sanlìn ke Nyanmian kulo yí sò. Se emò yò nyòli'e kpa a, ò ti kpa tala ke emò kò yò nyòli'e ete nán emò a nwun yale'n.

¹⁸ Kilisi muonun wuli kpê kònmgba cein yé ete'n dunman nùn. Yí m'ò ti sēsēfò'e'n, ò wuli bé mò be ti man sēsēfò'e'n-mò dunman nùn maan y'a fa yé nwòn y'a wula Nyanmian asa nùn. Be hunlìn yí nwònnaan'n, nan Nyanmian Wawè'n manlìn yí ngvan. ¹⁹ Wawè sò'n dunman nùn, ò hòli hanlìn Nyanmian Anvan Ejòle'n ò heleli wawè'n-mò mò b'a gua bé fiadi'n. ²⁰ Wawè sò'n-mò, mele mò Nowe 'bòbò meli'n, bé nyin a nzò man Nyanmian. Nyanmian Kpili sili abòtale ò nwòndelì bé dede, menian mò be 'fò meli nùn anun'n fòli. Bé mò be fòli meli nùn anun'n b'a nzò man fíí. Be ti menian mòcòve ala yé be fòli nùn be nyanlìn bé ti asue nùn anyinsò ò. ²¹ Nzue sò'n, anin ò ti ke esònian'n m'ò man emò nyan bé ti sian di'e'n nzòle. Esònian sò'n, nán y'ò le bé nwòn efiàn nùn enwunnzian'n. Nan yí y'ò le eselè'n mò ye sele Nyanmian ke ò mán yé ahònlìn nùn anun ti'n. Ò sanlìn ke Zozi Kilisi fi ewue nùn ò'a jasò. ²² Ò'a fò ò'a hò anwunno, ò ti Nyanmian Kpili fama sò. Nyanmiansò mmòfò'e'n-mò anun, bé mò be di kpain'n ò nòn bé mò be le tunmin'n, yí y'ò sie bé ò.

4

Abalabò fòfòle'n

¹ Èhì, kemò Kilisi nwunlìn anwònnaan nùn amannìnhunnun'n, emò kòsò nyán ajònlìn kònmgba sò'n mò anin ò le yí'n. Ò sanlìn ke svanlan m'ò kò nwun anwònnaan nùn amannìnhunnun'n, ò nwula man yí sa ete nùn anun kòn.

² Sian di'e, ò di ke emò bò bala mò Nyanmian kulo wò emò asitanlan nùn anun mele mò emò te wò asìe nùn asò ewa'n. Nan ò nni man ke emò bò bala ete mò anwònnaan kulo'n kòn. ³ Afì, bé mò be nzì man Nyanmian'n, bé nyòli'e mò be yò'n, daba emò falì tèmòn dòvòn be yòli bie. Anin emò asitanlan'n ti basa-basa, emò bò bala ete mò anwònnaan kulo'n, emò ti kòvònmunnzan, emò nòn bé manngvò'n-mò be didi be nòn nzan dede ò fò be búe sò, ese emò sò amvan m'ò

ti busuwofue like'n. ⁴ Kemə sian die, emə nun bé mə be nzi man Nyanmian'n nyə man mgban-mgban ninngə sə'n-mə kón'n, ehika ati yê menian sə'n-mə bə emə amgba ə. Ɔ sanlin ke emə abalabə'n sin bé nwɔn. ⁵ Be 'ba bu bé nyəli'e'n-mə anwɔn mgbɔnndan be kele Nyanmian mə ə'a sesie yí nwɔn ə 'ba bua anyinwəsue mma'n-mə nun ewue mma'n-mə nde'e'n. ⁶ Afi be hanlin Ejələkpa'n be heleli yé nan-mə mele mə anin bé nyin wə sɔ'n. Ɔ man se b'a wu bəbə a, Nyanmian tunmin nun, Wawε Nwanzan-nwanzan'n 'man be nyan ngɔan.

⁷ Like biala ayuelie a kpunngə. Ehika ati, emə bú mgbɔnndan kpa. Emə sésie bé nwɔn nán b'a huala b'a tanlan mmɔtue nin anun. ⁸ M'ə cian tala like kwalaa'n y'ə le ke emə fá bé ahɔnlin'n kwalaa be húlo bé nwɔn. Ɔ sanlin ke ehulo'n kala ete dɔn asɔ. ⁹ Swanlan biala m'ə kə wɔlɔ emə awulo'n, emə só yí nun kanlanman, nán be munlan be jɔjɔ bé konvin abɔ. ¹⁰ Nyanmian Kpili a man emə anun kɔn biala Wawε nun junman. Junman ngacile ngacile sə'n, swanlan kɔn lí yí die'n kpa ə fá bɔka yí manngɔn'n-mə ke ə se fata'n. ¹¹ Swanlan m'ə kan Nyanmian Anwan Ejələ'n, ə hán ejələ mə Nyanmian kə man yí ke ə hán'n. Swanlan m'ə bɔka yí manngɔn'n-mə'n, ə fá anwɔnsel'e'n kwalaa mə Nyanmian Kpili a fa a man yí'n ə bɔka bé. Like biala anun, ye yó yí sə maan anunminnyanmɔn hán Nyanmian wə Zozi Kilisi dunman nun. Ɔ sanlin ke anunminnyanmɔn'n nun tunmin'n ti yí die cian daa. Amin!

Amanninhunnun non nyila'n

¹² Anianman ehulo mma, emə le nwun amanninhunnun. Amanninhunnun sə'n ti ke sɔn mə b'a kpɔnmgbə b'a gua emə anwɔn ə. Nán be man ə sin bé nwɔn ke ejələ ngacile bie yê ə'a tɔ emə ə. ¹³ Nan emə lí fe ke emə le nwun Kilisi amanninhunnun'n bie, nán cian mə ə 'yí yí anunminnyanmɔn'n kele'n, emə a li fe dede ə'a bɔ sɔ. ¹⁴ Se Kilisi dunman nun menian'n-mə kpe emə nzɔba a, nyila kan emə. Ɔ sanlin ke anunminnyanmɔn Wawε'n m'ə ti Nyanmian Wawε'n wə emə anun. ¹⁵ Nán man emə anun bie nwun amannie ke ə'a li awue, anaan ə'a wua, anaan ə'a yə ete, anaan ə'a li abie ejələ die anun cenjin. ¹⁶ Nan se emə anun bie le nwun amannie Kilisi dunman nun an, n'ə man yí nwɔn nyian kun yí. Nan ə lá Nyanmian asɔ ke ə ti Kilisi swanlan.

¹⁷ Afi mân'n nde'e ebua nin a li mɔa a bə yí bɔ Nyanmian menian'n-mə elə. Yé mə ye ti yí menian'n, se nde'e ebua'n bə yí bɔ yé elə a, anin bé mə be nne man Nyanmian Anwan Ejələ'n be nni man'n, bé ayuelie'n, ə 'yue bé se? ¹⁸ Afi Ehεε Ejələ'n nwan:

Bé mə be ti fɔn'n,

se bé ti ele ti man nzemunde a,

anin bé mə be nne man Nyanmian be nni man

ə non ati anun ete mma'n-mə, be yə bé nwɔn se?

¹⁹ Yí sə ati, bé mə be le nwun amannie, m'ə ti Nyanmian akunnun like'n, be fá bé nwɔn be wúla Nyanmian asa nun kpa bəkəə nán be yó nyəli'e kpa. Afi yí m'ə bəli emə'n, ə ti ananhələfue, yí anəhɔba'n m'ə bəli emə'n, ə 'di sɔ.

5

Asənin mgbain'n-mə

¹ Kikaala die, ε 'nwun ejələ kaan mə mɔn fa mɔn tɔ asənin mgbain'n-mə mə be wə emə afian elə nin anyunnun'n. Mɔn muonun n di asənin kpain'n bie ke bé. Mɔn di Kilisi amanninhunnun'n mə ə'a nwun yí nin anwɔn adanzie, ese mele mə ə 'ba a'n, mɔn 'tanlan yí anunminnyanmɔn nin anun bie. Yí sə ati, mɔn 'sele emə mɔn bɔtɔ bé ke: ² Nyanmian menian'n-mə mə ə'a fa bé ə'a wula emə asa nun'n, be ti ke mmɔa kpule, emə nían bé sɔ kpa. Nán be nian bé sɔ ke junman mə be le fa be tinndin emə ke be lí ə, nan emə yí bé kunnun be nían bé sɔ kpa

bəkɔɔ ke Nyanmian kulo'n. Nán be yɔ́ yí ke be le nian bé sɔ be kpɔ́ndɛ nun esika. Nan emɔ́ sí bé hue be nían bé sɔ. ³ Menian mɔ́ Nyanmian a fa bé a wula emɔ́ asa nun'n, nán be sisi bé, nan emɔ́ mɔ́ be ti mmɔ́a ɛnianfue'n, emɔ́ bó bala kpa maan be nían sɔ be bó bie. ⁴ Yí die cian mɔ́ Kilisi m'ɔ́ ti Bɔa ɛnianfue Kpain'n kɔ́ a'n, anɔ́n emɔ́ nyan anunminnyanmɔ́n abotile'n m'ɔ́ nzeɔ́ man lé'n.

Asɔ́nɔ́n mma'n-mɔ́

⁵ Emɔ́ mgbafele'n-mɔ́ kɔ́sɔ, emɔ́ bébele bé nwɔ́n asɔ́ be mán mgbain'n-mɔ́. Afi mun kan mun kele emɔ́ kwalaa ke be bébele bé nwɔ́n asɔ́ be mán bé nwɔ́n. Ɔ sanlɔ́n ke b'a hele wɔ́ Ehele Ɛjɔ́le nɔ́n anun ke:

Atubɛnwɔ́n mma'n-mɔ́,

Nyanmian Kpili nɔ́n bé le yí.

Nan bé mɔ́ be bebele bé nwɔ́n asɔ́'n,

Nyanmian nwun bé nwɔ́n anwunnvoe.

⁶ Yí sɔ́ ati, mun kan mun kele emɔ́ ke emɔ́ bébele bé nwɔ́n asɔ́ be mán tunminfue Nyanmian Kpili, nán ɔ́'a man emɔ́ sɔ́ mele kasian nɔ́n anun. ⁷ Emɔ́ fá bé nzusue'n kwalaa be wúla yí sa nun, ɔ́ sanlɔ́n ke ɔ́ nian emɔ́ lika.

⁸ Emɔ́ sésie bé nwɔ́n, be sísa bé nwɔ́n, ɔ́ sanlɔ́n ke emɔ́ kpɔ́fue Abɔ́nsanmɔ́n le bɔ́ emɔ́ anwɔ́n mgbɔ́lɔ́ka ke tetianfue mɔ́ yí nyɔ́n a bɔ́lɔ́ ɔ́ le tetian ɔ́ kpɔ́ndɛ naan mɔ́ ɔ́ 'cɔ́ yí di ɔ́. ⁹ Emɔ́ tíla bé dedi nɔ́n anun kpa be jínlan bé ja nun kpunndiin wɔ́ yí nyunnun. Afi asɔ́nɔ́n mma'n-mɔ́ mɔ́ be wɔ́ mán'n lika kwalaaatin'n, ke be nwun yale nɔ́n anun. ¹⁰ Kíkaala emɔ́ le nwun yale kaan, yí nzin, Nyanmian Kpili m'ɔ́ sí anwunnvoe sɔ́nman'n, mɔ́ ɔ́'a fele emɔ́ ke emɔ́ nɔ́n Kilisi be yó kɔ́n be tánlan yí anunminnyanmɔ́n'n m'ɔ́ le man ayuelie nɔ́n anun'n, yí muonun, ɔ́ 'sesie emɔ́ kpa. Ɔ 'man emɔ́ tin. Ɔ 'man emɔ́ anwɔ́nsele. Ɔ 'man emɔ́ jinlan bé ja nun kpunndiin. ¹¹ Tunmin'n ti yí die cian daa! Amin.

Ngalie nɔ́n ahɔ́n ebisa

¹² Anianman *Silivɔ́n yê ɔ́'a bɔ́ka mɔ́n maan m'an hele kalata sin kaan ehi m'an nwan emɔ́ ɔ́. Ɔ ti anianman m'ɔ́ nanndɔ́ ananhɔ́le atɔ́n nɔ́n asɔ́ ɔ́. Mun fa kalata sɔ́'n mɔ́n wowula emɔ́ anwɔ́nsele ese mun kele emɔ́ ke Nyanmian a nwun yé nwɔ́n anwunnvoe sakpa. Yí ti, emɔ́ jínlan bé ja nun kpunndiin.

¹³ Asɔ́nɔ́n mma'n-mɔ́ mɔ́ be wɔ́ *Babilɔ́nɔ́n mɔ́ Nyanmian a fele bé yí nwɔ́n ke ɔ́'a fele emɔ́'n, bé nwan be 'bisa emɔ́ ahɔ́n. Maakɔ́ mɔ́ asɔ́nɔ́n nɔ́n anun ɔ́ ti mɔ́n wa'n, yí kɔ́sɔ́ yí nwan ɔ́ 'bisa emɔ́ ahɔ́n.

¹⁴ Emɔ́ bísa bé nwɔ́n ahɔ́n be tó bé nwɔ́n nun.

Bé kwalaa mɔ́ b'a fa bé nwɔ́n b'a man Kilisi'n, Nyanmian cíci bé lɔ́a.

PIELI KALATA'N M'Ō TŌ SŪ NNYUAN'N

M'Ō wə nun'n

Pieli heleli kalata ehi nwanlun bé kwalaa mō b'a fa bé nwon b'a man Zozi Kilisi'n. Anun ō le kan kele bé ke ō si ke ō ngō hye man, ō 'ba wu. Ehika ati, ō kulo ke ō kaci bé ninng'e-n-mō m'ō heheleli'n. Alimva kalata'n mō Pieli heleli nun anun, ō le kan kele asonin mma'n-mō ke se mân'n le kele bé ahulowa a, be tíla bé dedi nun anun kpolo. Kalata'n m'ō tō sū nnyuan ehi anun, ō le kan kele bé ke se ato ngehelefve-mō fite asonin nun anun nán be le kekele ato ninng'e be seci yí a, be só ananhòle ejòle'n mō be tili nun anun kpa.

Kalata nun ati 1.1-15, Pieli le kan like ati m'ō man ō le kele yí kalata'n: ō 'kaci asonin mma'n-mō maan bé ti tanlan wawe nun ejòle'n mō be hanlin heleli bé nun asu. Alimva ekacie die'n (1.16-21) tō de Zozi Kilisi anwōn Ejòlekpa'n. Ejòlekpa sō'n, yí Pieli muonun non mmòfve'n-mō di yí nwon adanzie ke ō ti ananhòle. Nyanmian mgbòmanfve'n-mō mō Wawe Nwanzan-nwanzan'n hyonlin bé maan be heleli Ehele Ejòle Nwanzan-nwanzan'n kòsò di yí nwon adanzie. Kalata nun ati nnyuan nun anun, Pieli le bō ato ngehelefve'n-mō nyòle'n-mō be fa be seci asonin'n tetete nun. Ekannzue mō Zudi kannzòli ato ngehelefve'n-mō yí kalata nun anun'n, yí kònmgba nun ala bòbò yê ye nwun yí Pieli kòsò kalata nun anun ō. Kalata nun ati nsan nun anun, Pieli le bua bé mō bé nwan yé Mìn Zozi ngō sa ngō a man ō ngō bua man mân'n nde'e'n. Ō le kaci bé ke se Kilisi a hye nán ō walí man an, anin be nwún yí ke Nyanmian a si abòtale. Ō sanlin ke Nyanmian ngulo man ke soanlan fí minlin, nan ō kulo ke bé kwalaa be kaci bé asitanlan'n be fi bé ete nun anun be jasò (3.9). Kalata nun agualie nun, Pieli kulo ke asonin mma'n-mō mian bé bu be tanlan anwontie nun nán Nyanmian a nnyan man bé nwon ejòle ete ō'a ngan man mele mō Kilisi 'sa ba'n (3.11-18).

Ahìn ebisa

¹ Mìn, Simōn Pieli, mō n di Zozi Kilisi akva ese n di yí bòfve'n yê mun kele kalata ehi ō. Mun kele mun nwan emò kwalaa mō emò le dedi kònmgba'n mō ye le yí mō yí nwon cian'n. Zozi Kilisi m'ō ti yé Nyanmian m'ō ti yé Nguandefve nun adawòloman, y'a nyan dedi sō'n ō sanlin ke ō ti sese. ² Mìn 'bisa emò ahin. Nyanmian non yé Mìn Zozi, be nwún emò anwōn anwunnvoe, ese bé man emò alva cíci bé nwon kpa. Be mán emò sí bé kpa.

³ Zozi Kilisi mō Nyanmian tunmin'n wō yí nun'n, ō'a fa yí kwalaa m'ō cian'n ō'a man yé maan ye bu amanmuo m'ō sō Nyanmian anyun. Ō'a man y'a si Nyanmian m'ō feleli yé ke ye yó kpa ke yí muonun ese ye wòlò yí anunminnyanmōn nun anun'n. ⁴ Yí ti, ninng'e mgbakpa'n-mō m'ō falí bòli yé anòhòba'n, ō'a man yé sa a han bé. Ninng'e sō'n-mō dunman nun, emò kwalaa be nwanndi mân ehi anun anyinbòlò ninng'e ete'n m'ō man ewue'n nán emò nun Nyanmian be yò kòn.

⁵ Ehika ati, emò bó m̀ndinlin be bó bala kpa be tó bé dedi nun asu. Emò nwún ngele be tó bé abalabò kpa nun asu. ⁶ Ese emò bó m̀ndinlin be só bé nwon be tó ngele nun asu. Emò sí abòtale be tó bé nwon eso nun asu. Emò fá bé nwon be bó Nyanmian. ⁷ Emò anwōn ebò mō b'a fa b'a bō Nyanmian'n, emò hùlo anianman'n-mō be bóka sù. Emò hùlo menian'n-mō kwalaaatin be tó anianman'n-mō ehulo nun asu. ⁸ Ninng'e m'ō di ke emò nyan yí bé asitanlan nun anun nun anin. Se emò nyan yí d̀on an, ō 'man emò di junman'n kanlanman kpa ese be 'sì yé Mìn Zozi Kilisi be kò bé nyunnun. ⁹ Nan soanlan mō ninng'e

sò'n-mò nnòn man yí nun'n, anùn ò ti ke anyinsinlinwafuè anaan ò ti ke sɔanlan m'ò nnwun man m̀ba. Ò ti sɔanlan mò yí l̀ba a fi ke yí ete'n m'ò yòlì yí daba'n, Nyanmian a fa a hye yí. ¹⁰ Yí sò ati, efele'n mò Nyanmian a fele emò ese ò'a fa emò'n, emò bó m̀nd̀nlin be jínlan nun cunnjin kpa. Ò sanlun ke se emò yò yí sò a, emò ngò tò man ete nun lé. ¹¹ Ebele nun anùn yê Nyanmian 'tike yé M̀n Zozi Kilisi m'ò ti yé Ng̀bandefuè'n Belemgbin M̀n'n m'ò mgbè man nun lé nun anvan'n maan emò wòlò nun ò.

¹² Ehi ka ati, cian biala m̀n 'kaci emò ninngè sò'n-mò kemò afi emò sɔ bé daba'n maan ananhòle ejòle'n mò emò t̀lì'n fòtò emò kpa. ¹³ Kemò n de ti asi'n, m̀n de m̀n di ke ò ti kpa ke n gáci emò ninngè sò'n-mò nán emò alba a nvi man bé nwòn. ¹⁴ Afì m̀n sɔ ke ò ngò hye man, m'ba wu ke yé M̀n Zozi Kilisi hanlun hehelì m̀n'n. ¹⁵ Nan kemò n wuli man'n, m̀n 'bò m̀nd̀nlin m̀n kele kalata sò'n-mò m̀n sie emò. Yí diè se m̀n wu a, anùn emò alba nvi man ejòle sò'n-mò.

Zozi Kilisi anunminnyanm̀n'n

¹⁶ Ehi, yé M̀n Zozi Kilisi tunmin m'ò le yí ò non yí ewale nun anwòn ejòle yê ye hanlun ye hehelì emò ò. Nán ejòle mò menian'n-mò bó bé ti anun be kan'n yê ye hanlun ò. Nan ye nwunlin yí anunminnyanm̀n kpilì'n yé nyinsu. ¹⁷ Mele mò Nyanmian m'ò ti Sɔe'n 'man yí asasue ò wula yí anunminnyanm̀n'n, anùn ye wò ebele. Yí anunminnyanm̀n kpilì nun anun, Nyanmian kò man be kò ti yí nun'n. Yí nwan: "M̀n ehulo Baa y'ò le sɔanlan ehi. M'an fa m̀n l̀ba'n k̀valaa m'an wula yí nun." ¹⁸ Mele mò anùn ye non yí wò b̀ka nwannzan-nwannzan nun asu elò'n, yé b̀b̀ muonun ye t̀lì anie sò'n m'ò fi nyanmiansu'n.

¹⁹ Yí sò ati, ye de ejòle'n mò Nyanmian mgbòmanfuè'n-mò hanlun'n ye di kpa. Ò fata ke emò yò anzue be tie ejòle sò'n kpa. Ò sanlun ke ejòle sò'n-mò ti ke kanlannie m'ò le ta awosin nun ò. Ò 'ta dede alibahian nzalama'n fite nán alie nun a h̀n. Zozi Kilisi m'ò ti ke alibahian nzalama sò'n 'ta emò ahònlun'n-mò anun. ²⁰ Yí be-yue-asie, emò nwùn yí ke, ejòle'n mò Nyanmian mgbòmanfuè'n-mò hanlun, m'ò wò Ebele Ejòle nun anun'n, nán bé ngònm̀n bé ti anun yê be b̀lì bé hanlun ò. ²¹ Ò sanlun ke ejòle mò Nyanmian kò fiti nun ò kò hele'n, ò ti man like mò sɔanlan muonun k̀vala ke ò bó yí ti anun ò kan ò. Nan Wawè Nwannzan-nwannzan'n m'ò wò mgbòmanfuè'n-mò anun'n y'ò man be j̀jòlì Nyanmian anvan ò.

2

Ato ngehelefuè'n-mò

¹ Ehi, daba anùn ato mgbòmanfuè-mò wò Nyanmian menian'n-mò anun. Ato ngehelefuè-mò k̀su 'ba fite fite emò afian. Be 'ba hehele ato ninngè nvialie nun be seci asònlun'n. Menian sò'n-mò mò yé M̀n a le bé ti fi bé ete nun anun'n, b'a kaci bé nzin b'a si yí. Bé nyòlie sò'n 'ba man be wu nvu nun. ² Menian d̀vòn 'ba fa bé atun ete nun asu yê bé nyòlie ete'n dunman nun, menian'n-mò 'ba han Nyanmian ananhòle atun nun anwòn ejòle ete. ³ Esika anyinbòlò'n dunman nun, ato ngehelefuè sò'n-mò 'ba bó emò apoo be didi emò anwòn. Nan Nyanmian m'ò bua ndeè nun a fa bé nwòn ajònlun dada angònm̀n. Ò ngò hye man fí ò 'ba bó bé b̀su.

⁴ Afì nyanmiansu mmòfuè'n-mò mò be yòlì ete'n, Nyanmian Kpilì a nva man bé nwòn sa a nje man bé. Nán ò'a hyi bé ò'a gua b̀nza kpilì nun anun, lika m'ò ti awosin'n. Be wò ebele dede ò 'bua bé ndeè. ⁵ Nyanmian a nyaci man daba daba menian'n-mò anwòn sa ò'a nje man bé. Ò manlun esue kpilì t̀lì dede ò nvanlun menian ati anun ete'n-mò mò anùn be wò m̀n sò nun anun'n. Bian'n mò be fele yí Nowe mò anùn ò tu menian'n-mò f̀ò ke be bó bala kpa'n, ò non menian nsu ala yê Nyanmian Kpilì lelì bé ngvan ò. ⁶ Nyanmian Kpilì b̀lì Sodòmòn non Gomò kulo'n-mò abusù. Ò t̀lì bé nun s̀n dede be t̀lì nzvan. Ò'a yò bé sò maan be nwun

yí ke menian mǎ bé nyín nzǎ man yí'n, ke bé ayueli'e'n yue yí nún anún. ⁷ Mele sǎ'n, Lǎtv m'ǎ tǐ sǎnlan kpa, m'ǎ di menian'n-mǎ ete'n mǎ be yǎ nún anwǎn yal'e'n, Nyanmian Kpili leli yí ngvan. ⁸ Anún sese'fue sǎ'n tǐ etefue'n-mǎ afian. Ete'fue sǎ'n-mǎ nyǎli'e'n mǎ be yǎ yí cian daa m'ǎ tǐ ete ǎ nwun yí'n, ǎ man ǎ di yal'e. ⁹ Ehika ati, yé Mún sí atún mǎ ǎ 'bu sǎ ǎ de bé mǎ b'a fa bé nwǎn b'a bǎ yí'n fi emian nún anún. Nan etefue'n-mǎ die, mǎ Nyanmian a fa a sie bé'n y'ǎ le nde'e ebua'n mǎ ǎ 'bua bé nde'e ebua cian nún anún'n. ¹⁰ Menian mǎ be mmu man Nyanmian Kpili tunmin'n like fíi mǎ ninnge ete mǎ anwǎnnaan'n kulo'n yé cian daa be yǎ'n, bé yé Nyanmian 'tua bé kale nún ǎ.

Ato ngehele'fue sǎ'n-mǎ mǎ n ganlín bé ejǎle'n, be nzulo man sǎnlan fíi, ese be tu bé nwǎn. Bé nyín nzǎ man nyanmiansǎ mmǎ'fue'n-mǎ mǎ be le anunminnyanmǎn'n, nan be kan bé nwǎn ejǎle ete. ¹¹ Kusǎ nyanmiansǎ mmǎ'fue'n-mǎ muonun mǎ be le anwǎnsele kpa ǎ nǎn tunmin be tala ato ngehele'fue sǎ'n-mǎ'n, be ngan man ejǎle ete be ndia man bé wǎ Nyanmian anyunnun. ¹² Nan menian sǎ'n-mǎ nzi man ngele fíi. Be yǎ bé ninnge'n-mǎ ke ebolo naan. Mǎ bé tǐ'n kǎ se bé'n yé be yǎ ǎ. Bé ehylie nún bé ehuan ati yé be bǎli bé ǎ. Menian sǎ'n-mǎ kan like mǎ be nzi man yí nún anwǎn ejǎle ete. Be 'wu sakpa ke ebolo naan'n-mǎ wu yí'n. ¹³ Yal'e'n mǎ be kele menian'n-mǎ'n, Nyanmian Kpili 'ba hele bé bie. Eyua sǎ kpa yé be yǎ bé ninnge ete'n-mǎ ǎ. Se emǎ le di enyinnian nán be ba emǎ afian an, bé abalabǎ ete'n gua emǎ anyunnun asǐ. Ese be di apoo'n mǎ be bǎ emǎ nún anwǎn fe. ¹⁴ Balasua ejǎle yé ǎ wǎ bé ajǎnlín nún ǎ. Cian daa be yǎ ete'n be kǎ bé nyunnun. Be laka menian'n-mǎ mǎ Nyanmian Anǎn Ejǎle'n tǐli man bé'n maan be gua kunman nún. Esika anyinbǎlv y'ǎ la bé nwǎn ǎ. Menian sǎ'n-mǎ a fa munnzue. ¹⁵ Be fi ananhǎle atún nún asǎ b'a jasǎ. B'a minlín b'a fa Bozǎǎ awa Balamǎn m'ǎ kulo esika nún atún die nún asǎ. Balamǎn sǎ'n, esika nún anyinbǎlv dunman nún, ǎ yǎli nyǎli ete. ¹⁶ Nan cian kún Nyanmian tuli yí nyunnun wǎ yí anzǎsele nún anwǎn. Afi afunlunmun'n mǎ anún ǎ tǐ sǎ'n, ǎ tǐ naan m'ǎ njǎǎ man. Afunlunmun'n kǎ jǎǎ ke kulo sǎnlan jǎǎ'n ǎ kǎ tua kpǎman'fue sǎ nún atún wǎ yí nyǎli ete nún anwǎn.

¹⁷ Menian sǎ'n-mǎ tǐ ke asue mǎ ǎ'a sǐsan ǎ. Be tǐ ke esue mǎ ǎ'a munlan mǎ anwǎnman'n nún yí a hǎ ǎ. Nyanmian Kpili a sesie bé lika awosin bibaa kpa nún anún. ¹⁸ Be kolo bé nǎan nún mgban. Be sua bé mǎ kǐkaala be fi etefue'n-mǎ asa nún b'a foti'n ngaa be man be nǎan bé nyǎli ete'n-mǎ asǎ maan be gua kunman nún biekun. ¹⁹ Be kan be kele bé ke be 'ba nyan fanwǎndi, nan kusǎ anún bé muonun be tǐ ete'n m'ǎ fa be kǎ ewue nún'n nganga. ǎ sanlín ke like m'ǎ sie sǎnlan'n man sǎnlan sǎ'n kaci yí kanga. ²⁰ Afi menian mǎ be kǎ sí yé Mún yé Defue Zozi Kilisi, mǎ be kǎ tǐ bé nwǎn fi mân nún anún ninnge nvin nvin'n-mǎ anwǎn'n, se be sa bé nzin ninnge sǎ'n-mǎ anwǎn biekun an, be etolo mǎ be kǎ tolo'n, anún daba die'n tǐ kpa. ²¹ ǎ tǐ kpa man menian sǎ'n-mǎ ke ahan b'a nwun man Nyanmian atún'n, ǎ tala ke be kǎ nwun yí nán b'a ju yí mala nwannzan-nwannzan'n m'ǎ kǎ hele bé'n b'a tǎ'n. ²² Mǎ ǎ'a tǎ bé'n, ǎ kele ke anyinnidala'n mǎ menian'n-mǎ bu'n tǐ ananhǎle. Bé nwan: “Cǎa nún a sa yí nzin ǎ'a li like'n m'ǎ kpuli'n,” ese “Kpolike'n mǎ b'a bia yí'n, ǎ'a sa ǎ'a kunndo yí nwǎn asǎ nún anún biekun.”

3

Yé Mún ewal'e'n

¹ Ehulo mma, e 'nwun kalata'n m'ǎ tian yí nnyuan'n mǎ mún kele mún bele emǎ'n. Kalata nnyuan sǎ'n kǎalaa anún, mún kaci emǎ ninnge mǎ emǎ sí yí daba'n mún man emǎ ati tanlan sǎ kpa. ² Mún kulo ke emǎ ati kaci ejǎle'n mǎ Nyanmian mgbǎman'fue kǎnlǎn-ngǎnlǎn'n-mǎ hanlín yí daba'n. Ese mún kulo

ke emə ati kacı yé Mın yé Defvə'n mala'n mə emə mməfvə'n-mə sunlın emə elə be heheleli emə'n.

³ Mın ejəle'n m'ə li mva'n y'ə le ke, emə nwún yí ke mele kasian nın anun, menian mmie-mə 'ba fite fite. Menian sə'n-mə 'ba yə nyəlie ete'n mə bé muonun bé kunnun kulo'n. Be 'ba gəlv emə anwən⁴ be kan ke: “Asv Zozi a mmə man anəhəba ke ə 'ba ə? Nan ə wə nin? Ə sanlın ke, ke yé nan-mə wuli dada angənmın dede m'ə ju ene'n, ninngə'n kvalaa mə Nyanmian bəli'n, fíi kacili man!” ⁵ Menian sə'n-mə, be man bé lva fi bé nwən ke daba daba, Nyanmian Kpili le yí Nvan Ejəle'n y'ə bəli anwunno nən ası ə. Ə man asie'n fi nzue nun fiteli, nan ə'a tı asie'n fi nzue nın anwən. ⁶ Ese Nyanmian kpili le nzue y'ə falı seclı daba mən nın ə. Mən'n kvalaa nvanlın. ⁷ Nan anwunno nən asie'n mə be wə ewa ene'n, Nyanmian Anvan Ejəle kənmgba sə nın a fa bé a sie dede ə 'ju cian mə ə 'tə bé nın sın. Ə'a fa bé ə'a sie dede ə 'ju cian mə ə 'bua mən'n nde ə kun etefvə'n-mə.

⁸ Ehulo mma, ejəle kən ehi, nán be man bé lva fi. Ejəle sə'n y'ə le ke yé Mın anyunnun, cian kən tı ke afvə akpu, yê “afvə akpu tı yí nyunnun cian kən.”

⁹ Menian'n mmie-mə jənlın ke like'n mə yé Mın nwan ə 'yə'n, ə'a hye yí nwən sənman. Nán yí sə ə, nán ə'a si abutale emə dunman nun. Ə sanlın ke ə ngulo man ke emə nunhan bie fíi minlın, nan ə kulo ke bé kvalaa be fi bé ete nın anun be jasv. ¹⁰ Nan kusv yé Mın ewale cian'n, ə 'fu yé nun ke awofvə. Cian sə'n, nyanmian'n 'ba han nun, ə 'man menian'n-mə anwən wəsv bé nán yí busv a nunnun. Sın 'ba jue yala anwunno elə ninngə'n-mə. Asie'n nən sv ninngə'n kvalaa abusv 'ba bə.

¹¹ Se ninngə'n-mə kvalaa ayuelie'n tı sva a, anın emə nían bé nwən kpa wə bé abalabə nın anun. Ə di ke emə enanndie'n yə nwanzan-nwanzan m'ə keke ke emə a fa bé nwən b'a bə Nyanmian. ¹² Emə tánlan be nwónnde Nyanmian Kpili ewale cian'n, nán emə bə mənđnlın be yə like mə be yə a, cian sə'n kə ju nde'n. Cian sə'n, sın'n 'yala anwunno elə ninngə'n-mə ə bə bé busv bəkə! ¹³ Nan yé die, ye le nwónnde anwunno fəfəle'n, nən asie fəfəle'n m'ə tı sesefvə'n-mə lika mə Nyanmian Kpili a fa a bə yé anəhəba'n.

¹⁴ Ehi ati, ehulo mma, kemə emə le nwónnde yé Mın ewale'n, emə bə mənđnlın be bə bala kpa. Yí die, cian m'ə kə a'n, be nnyan man emə anwən ejəle ete fíi be ngan man wə yí nyunnun, nán emə a tanlan wə alvacicie nun.

¹⁵ Emə nwún yí ke abutale'n mə yé Mın le si'n, menian'n-mə ngvan ele tı ə. Ejəle sə'n yé Pəlv m'ə tı yé nianman kpa'n le ngele'n mə Nyanmian manlın yí'n ə heleli beleli emə nın ə. ¹⁶ Yí kalata'n-mə kvalaa m'ə kə hele nın anun, ə kan ejəle sə'n. Yí kalata'n-mə anun, ejəle kpəle kpəle mmie-mə wə nun, bé bv etie yə sv kpa. Menian mə be nzi man like fíi mə bé dedi'n nza man bé'n, be kaci kaci ejəle sə'n-mə. Nyanmian Anvan Ejəle bv nga'n, ke be kaci kaci yí hə. Bé muonun be le yə bé nwən.

¹⁷ Nan emə die, ehulo mma, b'a kacı emə. Emə nían bé nwən kpa, nán bé mə be kpə Nyanmian nın a nnaka man emə maan emə a minlın man bé jinlanbele kpa'n. ¹⁸ Nan emə bə mənđnlın be tánlan yé Mın Zozi m'ə tı yé Ngvandefvə nın anwunnvoe enwuan'n nən yí esie nın anun be hə bé nyunnun. Anunminnyanmən hán yí ene, ə nən mele daa! Amin.

ZUAN KALATA'N M'Ō LI MŪA'N

M'Ō wə nun'n

Ƙe menian'n-mə ƙe kpɪn keke'n, Zozi bəfɔe Zuan həli tanlanlɪn kulo kpili'n mə be fele yɪ Efɛzi nɪn asɔ. Ebele asɔnɪn'n-mə, Zozi bəfɔe Pɔlɔ yɛ ɔ bəli bɛ bu ɔ. Mele mə Zuan walɪ juli ebele'n, ɔ kacili asɔnɪn sɔ'n-mə asɔ kpain. Eɬika ati yɛ ɔ fele asɔnɪn'n-mə anun menian'n-mə yɪ mma nɪn ɔ.

Zuan heleli kalata nsan mə ye le yɪ yɛ sa nun ɛwa'n. Alimɔa kalata die'n, ɔ'a ngele ɔ ngɔ man asɔnɪn kɔn anaan sɔanlan kɔn. Nan kalata nɪn an, anɪn ɔ di ke asɔnɪn'n-mə kɔlaatin kɪnnga. Kalata nɪn anun, ejɔle tile nnyuan wə nun. Ejɔle tile kɔn ƙe seke bɛ ke be nánndɪ ananhɔle atɪn nɪn asɔ. Ejɔle sɔ'n, yɪ bu y'ɔ le ke be lé yɛ Mɪn Zozi be lí bɛ ahɔnlɪn nɪn anun kpa, ɛse be húlo bɛ nwɔn. Ejɔle tile kɔn kɔsɔ ƙe kannzɔ bɛ ke be nían bɛ nwɔn wə bɛ mə be kekele ato ninnge'n-mə anwɔn (2.18-29, 4.1-6).

Sɔanlan'n mə yɪ nɔan ejɔle'n man ngɔan'n

y'ɔ le Nyanmɪan Awa Zozi Kilisi

¹ Anianman-mə, ye ƙe keke emə ye bə sɔanlan'n mə yɪ nɔan ejɔle'n man ngɔan nɪn anwɔn ejɔle ye keke emə. Ninnge'n-mə kwalaa abɔbɔ nɪn anun'n, anɪn sɔanlan sɔ'n wə ebele. Yɛ die, y'a tɪ yɪ nɔan anun ejɔle, y'a nwun yɪ yɛ nyɪnsɔ, yɛ nyɪn a ha yɪ nwɔn y'a fa yɛ sa y'a han yɪ. ² Mele m'ɔ yɪli yɪ nwɔn'n, ye nwunlɪn yɪ. Eɬika ati, ye di yɪ nwɔn adanzɪe ye ƙe kan yɪ nwɔn ejɔle ye keke emə. Yɪ yɛ ɔ man yɛ ngɔan m'ɔ le man ayuelɪe nɪn ɔ. Anɪn ɔ wə yɛ Sɪ Nyanmɪan anwɔn elɔ yɛ ɔ'a a yɪ yɪ nwɔn ɔ'a hele yɛ ɔ. ³ Anianman-mə, sɔanlan sɔ'n, ɔ tɪ Nyanmɪan Awa. Mə y'a nwun yɪ yɛ nyɪnsɔ nɪn ejɔle mə y'a tɪ'n, ye ƙe bə nun amannɪe ye keke emə kɔsɔ nán emə nɔn yɛ, ye kan ye bə nun ye yɔ kɔn. Afɪ yɛ die, ye nɔn yɛ Sɪ Nyanmɪan nɔn yɪ Wa Zozi Kilisi y'a han y'a bə nun y'a yɔ kɔn. ⁴ Eɬika ati yɛ ye ƙe keke kalata eɬɪ ye bele emə nán yɛ fe elie nɪn a la yɪ nyɪn kpa bəkɔɔ.

Nyanmɪan tɪ kanlannɛ

⁵ Anianman-mə, ɛ 'nwun ejɔle'n mə Zozi Kilisi hanlɪn heleli yɛ mə ye ƙe bə nun amannɪe ye keke emə'n. Ejɔle sɔ'n, y'ɔ le ke Nyanmɪan tɪ kanlannɛ, awosɪn fɪí nɔn man yɪ nun. ⁶ Yɪ tɪ, se ye kan ke ye nɔn yɪ y'a han y'a bə nun y'a yɔ kɔn nán se ye te yɔ awosɪn nɪn anun nyɔlɪe'n-mə a, anɪn ye ƙe laka laka yɛ muonun yɛ nwɔn yɛ ejɔle'n nɔn yɛ nyɔlɪe'n-mə anun. ⁷ Nan se ye tɪ kanlannɛ'n yuein nɪn anun ke Nyanmɪan muonun tɪ yɪ nɪn an, anɪn ye nɔn emə, y'a han y'a bə nun. Anɪn yɪ Wa Zozi moja'n tɪ yɛ nwɔn wə ete biala anun. ⁸ Se ye kan ke ye nyɔ man ete a, anɪn ye ƙe laka laka yɛ muonun yɛ nwɔn, ananhɔle fɪí nɔn man yɛ nun. ⁹ Nan se ye kan yɛ ete'n-mə ye keke Nyanmɪan an, ɔ 'fa yɛ nwɔn sa ɔ ce yɛ, ɛse ɔ 'tɪ yɛ nwɔn wə ete biala anun. Ye kɔla ye de yɪ ye tɔ nɪn. Ɔ sanlɪn ke Nyanmɪan tɪ sɛsɛfɔe. ¹⁰ Se ye kan ke ye yɔli man ete a, anɪn ye ƙe keke ke Nyanmɪan tɪ atɔfɔe. Anɪn y'a nva man yɪ Nɔan Ejɔle'n y'a nzɪe man.

2

Zozi Kilisi di yɛ tɪ ejɔle

¹ Mɪn mma-mə, ke ɔ kɔ yɔ nán emə a nyɔ man ete'n, yɪ tɪ yɛ mɪn keke kalata eɬɪ mɪn bele emə ɔ. Nan se sɔanlan bie yɔ ete bɔbɔ a, ye le dimanfɔe kɔn wə yɛ Sɪ Nyanmɪan anwɔn ebele m'ɔ di yɛ tɪ ejɔle ɔ. Dimanfɔe sɔ'n, y'ɔ le Zozi Kilisi m'ɔ tɪ sɛsɛfɔe'n. ² Ɔ sanlɪn ke Zozi Kilisi a fa yɪ nwɔn a yɪ yɛ tɪ tɛɛ maan Nyanmɪan a fa

yé ete'n kwalaa a hye yé. Nán yé ete die nín ala yê ò 'fa ce yé ò, nan ò 'fa menian'n-mò kwalaa ete'n ò ce bé. ³ Se yé nyin sò Nyanmian, ye yò like m'ò kò hele yé ke ye yó nín an, anin ye sí Nyanmian sakpa. ⁴ Svanlan mò yí nwan: “Mín die, mún sí Nyanmian,” nán yí nyin nzò man yí a, anin svanlan sò'n tí atofúe, ò ngan man ananhòle fíí. ⁵ Nan svanlan kúsv mò yí nyin sò Nyanmian Anvan Ejòle'n, anin ò tí svanlan m'ò kulo Nyanmian sakpa. Èbele yê ye nwun yí ke y'a fa yé nwòn y'a bò Nyanmian ò. ⁶ Svanlan m'ò kò han ke ò nòn Nyanmian b'a yò kòn'n, ò di ke ò nanndí atún'n mò Zozi Kilisi nanndí sò nín asu.

⁷ Mín ehulo mma, nán mala fufòle yê mún kele mún bele emò ò. Nan mala daba'n mò be hanlín be heleli emò mele mò emò falí bé nwòn be manlín Zozi'n. Mala daba sò nín anwòn ejòle yê mún kací emò ò. ⁸ Nan kúsv, ò tí ke mala fufòle yê mún kele mún bele emò ò. Be nwun yí ananhòle wò Kilisi enanndíe nín anin, ò nòn emò kúsv enanndíe nín anin. Ye nwun yí ke ò tí fufòle, ò sanlín ke awosin nín a hò a yue, jawe nín a fite dada angòmún. ⁹ Svanlan m'ò kò han ke ò nanndí jawe nín anin nan ò kpò yí nianman an, anin svanlan sò'n té nanndí awosin nín anin. ¹⁰ Svanlan m'ò kulo yí nianman'n, anin svanlan sò'n nanndí jawe nun. Ò nyò man like fíí m'ò kwalaa ke ò man svanlan tò ete nín anin ò. ¹¹ Nan svanlan m'ò kpò yí nianman'n, anin svanlan sò'n té nanndí awosin nín anin. Ò nanndí awosin nun, ò nzí man líka m'ò lé kò'n. Afí awosin nín a lu yí nyin nín asu tuun.

Nán be kulo eyuadi'n

¹² Mín mma-mò, mún kele kalata ehí mún bele emò, ò sanlín ke Kilisi dunman nun atí, Nyanmian a fa emò ete nín a hye emò. ¹³ Mín sí-mò, mún kele kalata ehí mún bele emò, ò sanlín ke emò sí svanlan'n m'ò wò èbele sunmín mán nín abòbò nín anin'n. Mgbafèle-mò, mún kele kalata ehí mún bele emò, ò sanlín ke emò asa a hùala Abòsanmòn.

¹⁴ Mín mma-mò, mún kele ehí mún bele emò, ò sanlín ke emò sí Sìe'n. Mín sí-mò, mún kele kalata ehí mún bele emò, ò sanlín ke emò sí svanlan'n m'ò wò èbele sunmín mán nín abòbò nín anin'n. Emò mgbafèle'n-mò, mún kele kalata ehí mún bele emò, ò sanlín ke emò anwòn yò sí. Nyanmian Anvan Ejòle'n wò emò anin, èse emò asa a hùala Abòsanmòn. ¹⁵ Nán be kulo eyuadi'n, nán be man bé nyin búlú nín ninng'e'n-mò. Svanlan m'ò kò hulo eyuadi ehí anin ninng'e'n-mò'n, svanlan sò'n, anin ò ngulo man Nyanmian. ¹⁶ Afí ninng'e'n kwalaa m'ò wò nun'n, ajúnlín basa-basa, ò nòn ninng'e'n kwalaa mò svanlan anyin búlú yí nwòn'n, ò nòn asíe nín asu ewa anwòndíe'n mò be fa be tu bé nwòn'n, ehí kwalaa fí man Sìe nín elò, nan ò tí eyuadi nín anin ninng'e. ¹⁷ Eyuadi'n nòn nun anyinbúlú'n 'kpé nun, nan svanlan m'ò yò like mò Nyanmian kulo'n, svanlan sò'n le nyanmiansò ngvan'n m'ò le man ayuelíe'n.

Bé mò be kpò Zozi Kilisi'n

¹⁸ Mín mma-mò, mán nín ayuelíe ka kaan ju. Emò a tí ke bé nwan Kilisi kpòfúe'n di ke ò ba. Sian die, Kilisi mgbòfúe'n-mò a sòn. Ehí y'ò man ye nwun yí ke ye wò mele kasian nín anin ò. ¹⁹ Kilisi mgbòfúe sò'n-mò, daba anin be wò yé eku nín anin bie, nan kúsv be nòn yé tí man kún. Afí se ò tí ke be nòn yé tí kún an, ahan b'a nyí man bé nwòn. B'a yí bé nwòn maan be nwun yí ananhòle ke nán yé menian y'ò le bé. ²⁰ Nan emò die, Kilisi a fa Wawe Nwanzan-nwanzan'n ò'a man emò, ò'a man emò kwalaa a nwun ananhòle ejòle'n. ²¹ Se mún kele emò a, nán ke emò nzí man ananhòle ejòle nín ò, nan kemò emò sí yí nín atí ò. Afí, emò sí ke ananhòle'n nòn atò'n be nzan man.

²² Atofúe'n y'ò le nwan? Atofúe'n y'ò le svanlan'n m'ò kan ke Zozi tí man Kilisi'n. Svanlan sò'n kpò Kilisi. Ò nne man Sìe'n nòn Baa'n nni man. ²³ Afí, svanlan m'ò nne Baa'n nni man'n, anin svanlan sò'n, ò nne man Sìe'n kúsv nni man. Nan svanlan m'ò de Baa'n dí'n, anin ò de Sìe'n kúsv dí.

²⁴ Ehika ati, ejòlè'n mǎ abubò nún anun bɛ hanlún bɛ heleli emò'n, emò mán ɔ tánlan emò ati anun kpa. Sɛ emò fa ejòlè sò'n sie a, anún emò kòsò nún Baa'n nún Siɛ nún a han a bò nún b'a yò kún.

²⁵ Ɛ 'nwun like mǎ Kilisi a fa a bò yé anòhòba kɛ ɔ 'fa man yé'n: nyanmiansu ngvan'n m'ò le man ayueliɛ'n.

²⁶ Bɛ mǎ bɛ kulo kɛ bɛ laka emò'n, bɛ ti yê mun kɛle kalata ehi mun beɛ emò ɔ. ²⁷ Nan emò diɛ, Kilisi a fa yí Wawɛ nún a man emò. Kemò yí Wawɛ'n wǎ emò anun nún ati, ɔ njian man kɛ svanlan héhele emò ninngɛ. Ɔ sanlún kɛ Wawɛ'n kekele emò ngɛle ninngɛ kwalaa anun. Ninngɛ'n kwalaa m'ò keɛ'n ti ananhòlɛ, ato nún man nún. Emò mán bɛ nyín só like mǎ Wawɛ'n keɛ emò'n nán emò nún Kilisi a yò kún.

²⁸ Afɛ sian, mín mma-mǎ, emò nún Zozi Kilisi bɛ yó kún nán cian m'ò kǎ a'n, yé ahònlún a tǎ yé kunnun, nán yé nyunnun a ngua man asɛ yí ewalɛ nún anun.

²⁹ Emò sɛ kɛ Kilisi ti sɛsɛfɔɛ, ehika ati, emò nwún yí kɛ svanlan m'ò yò nyòliɛ m'ò ti kpa'n, svanlan sò'n ti Nyanmian awa.

3

Yɛ ti Nyanmian amma sakpa

¹ Anianman-mǎ, emò nían ehulo kpili'n mǎ Nyanmian a hulo yé'n! Ɔ'a hulo yé dede ɔ'a feɛle yé yí mma. Sɛ ɔ feɛle yé yí mma a, ɔ ti ananhòlɛ, ɔ sanlún kɛ y'a kaci yí mma sakpa. Emò nían, like m'ò man menian'n-mǎ nnwun man kɛ yɛ ti yí mma'n, y'ò le kɛ bɛ nzɪ man Nyanmian muonun.

² Ehulo mma, sian diɛ, yɛ ti Nyanmian amma. Nán kɛ cian bie yɛ 'ba kpɪn yɛ kaci yí'n, ɔ fiteli man yuein. Kòsò mǎ yɛ si'n y'ò le kɛ cian mǎ Kilisi'n kǎ sa kǎ a'n, yé kwalaa yɛ 'ba nwun yí yuein kɛ ɔ kpɪn ti yí'n, nán yɛ kaci kɛ yí. ³ Svanlan biala m'ò le anyɪndasɔɛ kɛ ɔ ti Nyanmian awa'n, ɔ sie yí nwún nwannzan-nwannzan kɛ Kilisi ti nwannzan-nwannzan'n. ⁴ Svanlan biala m'ò kǎ yò etɛ'n, anún ɔ'a tɔn Nyanmian mala'n. Ɔ sanlún kɛ etɛ eyòlɛ'n yê bɛ feɛle yí mala etvan nún ɔ. ⁵ Emò sɛ kɛ yé etɛ nún ati yê Zozi Kilisi walɪ ɔ. Ɔ walɪ yé etɛ nún ecicie. Yí muonun, etɛ sin kaan sva, ɔ yòli man bie lé. ⁶ Ehi ati, svanlan biala m'ò kǎ fa yí nwún ɔ kǎ bò Zozi Kilisi'n, ɔ yáci etɛ nún eyòlɛ. Nan svanlan m'ò tɛ yò etɛ'n, anún ɔ nwunlin man Zozi Kilisi lé ɛsɛ ɔ nzɪ man yí.

⁷ Mín mma-mǎ, nán bɛ man svanlan fíi laka emò. Svanlan m'ò yò nyòliɛ m'ò ti sɛsɛ'n, anún svanlan sò'n muonun ti sɛsɛfɔɛ kɛ Kilisi ti yí'n. ⁸ Nan svanlan m'ò yò etɛ'n, anún ɔ ti Abònsanmò n svanlan. Ɔ sanlún kɛ mân'n bǎli yí bɔ ala yê Abònsanmò n yòli etɛ ɔ. Ehi ati, Nyanmian Awa'n walɪ kɛ ɔ 'ba bò Abònsanmò n junman'n m'ò di nún abòsò. ⁹ Svanlan biala m'ò ti Nyanmian awa'n, ɔ yáci etɛ nún eyòlɛ. Ɔ sanlún kɛ Nyanmian tunmin'n m'ò man ngvan'n wǎ yí nún. Ɔ le man atún kɛ ɔ yò etɛ ɔ, ɔ sanlún kɛ Nyanmian ti yí Si. ¹⁰ Ɛ 'nwun like m'ò man bɛ nwun Nyanmian amma'n-mǎ nún Abònsanmò n diɛ'n-mǎ angònmín'n: svanlan biala m'ò nyò man nyòliɛ m'ò ti sɛsɛ anaan ɔ ngulo man yí nianman'n, anún svanlan sò'n ti man Nyanmian awa.

Emò húlo bé nwún

¹¹ Ehi, Ejòlekpa nún abubò nún anun, ejòlè mǎ emò tili'n y'ò le kɛ yɛ húlo yé nwún. ¹² Nán man yɛ yò kɛ Kayɪn m'ò ti Abònsanmò n svanlan, m'ò hunlin yí nianman'n. Nzukɛ ati yê Kayɪn hunlin yí nianman'n? Ɔ hunlin yí, ɔ sanlún kɛ Kayɪn muonun, yí nyòliɛ'n-mǎ ti man kpa. Yí nianman'n nyòliɛ diɛ'n-mǎ ti kpa.

¹³ Mín nianman-mǎ, sɛ mân nún anun menian'n-mǎ kpǎ emò a, nán bɛ man ɔ sin bé nwún. ¹⁴ Yɛ sɛ kɛ yɛ fi ewue nún y'a tinngɛ y'a wòlɔ ngvan nún. Yɛ nwun yí sǎ, ɔ sanlún kɛ yɛ kulo yé nianman'n-mǎ. Svanlan m'ò ngulo man svanlan'n, anún ɔ tɛ wǎ ewue nún. ¹⁵ Svanlan biala m'ò ngulo man svanlan'n, anún ɔ

kun sʋanlan. Ɛmɔ sɪ kɛ sʋanlan m'ɔ kun sʋanlan'n, ɔ nnyan man nyanmiansʋ ngʋan'n m'ɔ le man ayueliɛ'n. ¹⁶ M'ɔ man y'a nwun ehulo'n y'ɔ le kɛ Zozi Kilisi a hulo kulo menian'n-mɔ dede ɔ'a wu bé dunman nun. Ɔ sɛ kɛ yé kʋsʋ yɛ húlo yé nianman'n-mɔ dede yɛ wú bé dunman nun. ¹⁷ Sɛ sʋanlan kʋn le eyuadi nɪn anun anwɔndiɛ'n-mɔ, sɛ ɔ nwun yí kɛ yí nianman nɪn a mian nán sɛ ɔ'a nne man yí a, sʋanlan sʋa, ɔ yɔ sɛ m'ɔ kan kɛ Nyanmian ehulo'n wɔ yí nun ɔ?

¹⁸ Mɪn mma-mɔ, nán bɛ man yɛ kulo yé nwɔn yé je sʋ nɔn yé nʋan nun mgban. Nan bɛ mán yɛ húlo yé nwɔn ananhɔlɛ nun, ɛsɛ bɛ mán yɛ yó like m'ɔ keke kɛ yɛ kulo yé nwɔn sakpa. ¹⁹ Sɛ yɛ yɔ yí sɔ a, yɛ 'nwun yí kɛ ananhɔlɛ'n wɔ yé nun. Ɛhɪ yê ɔ 'ba man yé ahɔnlɪn 'tɔ yé kunnun wɔ Nyanmian anyunnun ɔ. ²⁰ Afɪ, sɛ yé ahɔnlɪn'n bu yé fʋɔ biala a, Nyanmian tɪ kpili tala yé ahɔnlɪn'n, ɛsɛ ɔ sɪ like biala.

²¹ Yí ti, ehulo mma, sɛ yé ahɔnlɪn'n mmu man yé fʋɔ a, anɪn yé ahɔnlɪn 'tɔ yé kunnun wɔ Nyanmian anyunnun. ²² Like biala mɔ yɛ kɔ sɛlɛ yí'n, ɔ 'fa man yé. Ɔ sanlɪn kɛ yɛ di yí mala nɪn asʋ ɛsɛ yɛ yɔ yí kunnun like. ²³ Ɛ 'nwun mala'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a man yé'n: Yɛ lé yí Wa Zozi Kilisi yɛ lí, nán yɛ húlo yé nwɔn kɛ Kilisi hanlɪn helelɪ yé'n. ²⁴ Sʋanlan m'ɔ di Nyanmian mala nɪn asʋ'n, anɪn ɔ wɔ Nyanmian anun, Nyanmian kʋsʋ wɔ yí nun. Like m'ɔ man yɛ nwun yí kɛ Nyanmian wɔ yé nun'n y'ɔ le yí Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a man yé'n.

4

Nyanmian Wawɛ'n yé kpɔfʋɛ'n wawɛ'n

¹ Ehulo mma, nán bɛ de bé kwalaa mɔ bé nwan bɛ le Nyanmian Wawɛ'n bɛ di. Nan ɛmɔ sɔ́ bɛ bɛ nían sɛ wawɛ'n mɔ bɛ le yí'n fi Nyanmian elɔ sakpa a. Afɪ ato mgbɔmanfʋɛ dɔʋn a tʋ a sanndɪ mán nɪn anun. ² Ɛ 'nwun like m'ɔ man bɛ nwun yí kɛ sʋanlan ɛhɪ le Nyanmian Wawɛ'n: Sʋanlan biala m'ɔ kɔ han kɛ Zozi Kilisi a kaci yí nwɔn kulo sʋanlan sakpa'n, anɪn sʋanlan sɔ'n le Nyanmian Wawɛ'n. ³ Nan sʋanlan m'ɔ nne Zozi anwɔn ejɔlɛ sɔ'n nni man'n, anɪn sʋanlan sɔ'n le man Nyanmian Wawɛ'n. Wawɛ'n m'ɔ wɔ sʋanlan sɔ nɪn anun'n tɪ Kilisi kpɔfʋɛ'n wawɛ. Ɛmɔ tɪlɪ kɛ wawɛ sɔ'n 'ba a mán nɪn anun. Kɪkaala dɪɛ, wawɛ sɔ nɪn a a mán nɪn anun dada angɔnmɪn. ⁴ Mɪn mma-mɔ, ɛmɔ dɪɛ, ɛmɔ tɪ Nyanmian menian. Ɛmɔ asa a hʋala ato mgbɔmanfʋɛ'n-mɔ. Ɔ sanlɪn kɛ Wawɛ'n m'ɔ wɔ ɛmɔ anun'n, ɔ yɔ sɪ tala wawɛ'n m'ɔ wɔ mán ɛhɪ anun menian'n-mɔ anun'n. ⁵ Kɛmɔ bɛ tɪ mán ɛhɪ anun menian'n, nunhan ejɔlɛ ala yé bɛ kan ɔ. Mɔ bɛ kɔ han'n kʋsʋ yé menian'n-mɔ tie ɔ. ⁶ Nan yé dɪɛ, Nyanmian menian y'ɔ le yé. Sʋanlan m'ɔ sɪ Nyanmian'n tie yé. Nunhan m'ɔ nzɪ man Nyanmian'n ndie man yé. Ɛbɛlɛ yê yɛ fa yɛ nwun Nyanmian Wawɛ'n m'ɔ kan ananhɔlɛ'n nɔn atofʋɛ'n-mɔ wawɛ nɪn angɔnmɪn ɔ.

Nyanmian tɪ ehulo baka.

⁷ Ehulo mma, bɛ mán yɛ húlo yé nwɔn. Ɔ sanlɪn kɛ ehulo'n fi Nyanmian elɔ. Sʋanlan biala m'ɔ kulo sʋanlan'n, ɔ tɪ Nyanmian awa, ɛsɛ anɪn ɔ sɪ Nyanmian. ⁸ Nan sʋanlan m'ɔ ngulo man sʋanlan'n, anɪn ɔ nzɪ man Nyanmian. Ɔ sanlɪn kɛ Nyanmian tɪ ehulo baka. ⁹ Ɛ 'nwun kɛ Nyanmian kpɪnlɪn helelɪ yé kɛ ɔ kulo yé'n: ɔ'a sʋan yí Bangɔlɔ'n mán nɪn anun maan yí dunman nun, yɛ nyan ngʋan. ¹⁰ Nan ehulo'n mɔ Nyanmian kulo yé'n, nán kɛ yé yê y'a li mʋa y'a hulo Nyanmian ɔ. Nan yí lɪlɪ ɔ'a li mʋa ɔ'a hulo yé ɔ'a sʋan yí Wa'n kɛ yé ɛtɛ'n-mɔ dunman nun, ɔ yí yé tɪ tɛɛ maan yɛ nyán ɛtɛ face.

¹¹ Ehulo mma, sɛ Nyanmian a hulo yé sʋa a, yé kʋsʋ yɛ húlo yé nwɔn. ¹² Sʋanlan fɪí nwunlɪn man Nyanmian lé. Nan sɛ yɛ kulo yé nwɔn an, Nyanmian 'tanlan yé nun bɛ nwun yí ehulo'n m'ɔ wɔ yé nun'n kpa bɔkɔɔ.

¹³ Like m'ò man ye nwun ke Nyanmian wò yé nun, ese yé kòsò ye wò yí nun'n, y'ò le ke ò'a fa yí Wawé'n ò'a man yé. ¹⁴ Y'a nwun yí yê ye le bò kpaye ke Sיע nun a sòan Baa'n ke ò bála a le mân nín ati. ¹⁵ Se sòanlan kòn kan yí bagua nun ke Zozi tí Nyanmian Awa a, anin Nyanmian wò sòanlan sò nun anin ese yí kòsò ò wò Nyanmian anin. ¹⁶ Nan yé dié, ye sí ke Nyanmian kpín kulo yé'n, ò man y'a le yí y'a lí. Nyanmian tí ehulo baka. Sòanlan m'ò le ehulo'n, anin ò tí Nyanmian dié, Nyanmian kòsò tí yí dié. ¹⁷ Se ye le ehulo sakpa yé nun an, cian mò Nyanmian 'ba bua menian'n-mò ndéé'n, yé kunnun ndítí man yé. Ò sanlín ke asitanlan'n mò ye tí nun mân nín anin'n, ò nòn Zozi dié'n tí kòn. ¹⁸ Esulo nòn man ehulo nín anzin. Sòanlan m'ò kulo sòanlan kpa'n, ò nzulo man yí nzin. Sòanlan m'ò sulo yí nzin'n, anin ò le man ehulo kpa. Afi, esulo'n kele ke eté'n wò ebele nòn yí nwòn ahatua. ¹⁹ Nan yé dié, ye kulo Nyanmian nòn menian'n-mò, ò sanlín ke Nyanmian y'ò lili mò ò hulolú yé ò. ²⁰ Se sòanlan kòn kan ke: "Mín kulo Nyanmian" nán se ò kpò yí nianman an, anin ò tí atofòé. Afi, se ò kpò yí nianman'n m'ò nwun yí nun an, nán Nyanmian m'ò nnwun man yí'n yê ò kùala ke ò kulo yí ò. ²¹ É 'nwun mala'n mò Kilisi a fa a man yé'n. Sòanlan m'ò kulo Nyanmian'n di ke ò kulo yí nianman'n kòsò.

5

Ye di mân nín asò kunnunmun

¹ Sòanlan biala m'ò de di ke Zozi tí Kilisi'n, anin sòanlan sò'n tí Nyanmian awa. Ehika ati, sòanlan mò yí nwan ò kulo Sיע'n, anin ò kulo yí mma'n-mò kòsò. ² Like m'ò man ye nwun yí ke ye kulo Nyanmian amma'n-mò'n y'ò le mèle mò ye kulo Nyanmian ye di yí mala nín asò'n. ³ Afi, se yé nwan ye kulo Nyanmian an, ò di ke ye di yí mala nín asò. Yí mala sò'n nyò man sí mò ye ngbala man sò di ò. ⁴ Ò sanlín ke Nyanmian awa biala di mân nín asò kunnunmun. Like m'ò man ye di mân nín asò kunnunmun'n y'ò le yé dedi'n. ⁵ Nwan yê ò kùala mân nín asò kunnunmun di ò? Sòanlan m'ò de di ke Zozi tí Nyanmian Awa'n yê ò kùala mân nín asò kunnunmun di ò.

Like m'ò kele ke Zozi tí Nyanmian Awa'n

⁶ Zozi Kilisi muonun walí asיע nín asò éwa. Bè sòanlín yí asue nín anin, ese mèle mò ò 'wu'n, ò gualí yí moja nín así. Nán esòanian ala yê bè sòanlín yí ò, nan ese ò gualí yí moja nín asיע nín asò. Nyanmian Wawé'n muonun di yí nwòn adanzיע. Ò sanlín ke yí dié, ò nni man ato. ⁷ Ninngé nsan kele yé ke Zozi tí Nyanmian Awa sakpa. ⁸ Ninngé nsan sò'n y'ò le Nyanmian Wawé'n, esòanian'n mò bè sòanlín yí asue nín anin'n, ò nòn yí moja'n m'ò gualí asיע nín asò'n. Ninngé nsan sò nín anwan ejòle tí kòn. ⁹ Menian'n-mò ninngé'n-mò mò bè kò nwun yí'n, se bè kan yí nwòn ejòle bè kele yé a, ye de ye di. Nyanmian dié'n m'ò kan'n tala bé dié'n. Afi, Nyanmian muonun di adanzיע ke Zozi tí yí Wa. ¹⁰ Sòanlan m'ò de di ke Zozi Kilisi tí Nyanmian Awa'n, ò sí yí fóón ke ejòle sò'n tí ananhòle. Nan sòanlan m'ò nne nni man'n, ò kele ke Nyanmian tí atofòé. Ò sanlín ke adanzיע'n mò Nyanmian di wò yí Wa nín anwòn'n, sòanlan sò'n dié, ò nne nni man. ¹¹ É 'nwun adanzיע sò'n: Nyanmian a man yé nyanmiansò ngban'n m'ò le man ayuelיע'n. Ngban sò'n, ò nanndí yí Wa nín asò yê ò man ye nyan yí ò. ¹² Sòanlan m'ò kò le Baa'n kò lí'n, ò le nyanmiansò ngban'n. Nan sòanlan mò ò'a nne man Nyanmian Awa'n ò'a nni man'n, ò le man ngban sò'n bie.

Nyanmiansò ngban'n m'ò le man ayuelיע'n

¹³ Emò mò bè de Nyanmian Awa'n bè di'n, mun kele kalata ehí mún bele emò, mún man emò nwun yí ke emò le nyanmiansò ngban'n m'ò le man ayuelיע'n. ¹⁴ É 'nwun like ati m'ò man yé kunnun ndítí man yé wò Nyanmian anyunnun'n: afi

se ye bisa yí like m'ò kulo a, ye si yí fónn ke ò 'fa man yé. ¹⁵ Kemò ye si yí fónn ke se ye bisa yí like a, ò yò anzube ò tie yé'n, like biala mò ye kò bisa yí ke ò fá mán yé'n, ò 'fa man yé. ¹⁶ Se svanlan kòn nwun yí ke yí nianman le yò ete m'ò ngun man svanlan an, ò séle Nyanmian ò mán yí, nán Nyanmian 'ba man ò nyan ngvan. Mín nwan bé mò be yò ete m'ò ngun man svanlan nín ala. Ete kòn wò ebele, se be yò a, ò kùn svanlan. M'an ngan man ke emò séle Nyanmian be mán menian mò be yò ete sò'n. ¹⁷ Ete kwalaa ti ete, nan kusu ete'n mmie-mò wò ebele, ò ngun man svanlan. ¹⁸ Ye si ke svanlan biala m'ò ti Nyanmian di'e'n, ò nga man ete eyòle nín anun. Ò sanlín ke Nyanmian Awa'n sisa yí. Abònsanmòon ngbala man yí like fíí yò. ¹⁹ Yé di'e, ye si ke ye ti Nyanmian amma, nan mân bòndín'n, bé di'e be wò Abònsanmòon asa nun. ²⁰ Ye si ke Nyanmian Awa nín a a hele yé ngele maan y'a nwun ananhòle Nyanmian'n sakpa. Ye non ananhòle Nyanmian'n muonun, y'a yò kòn wò yí Wa Zozi Kilisi dunman nun. Yí y'ò ti ananhòle Nyanmian nín ò, ese yí y'ò ti ngvan'n m'ò le man ayuehe nín ò.

²¹ Mín mma-mò, emò nían bé nwòon kpa wò amvan'n-mò anwòon.

ZUAN KALATA'N M'Ō TŌ SŪ NNYUAN'N

M'Ō wə nun'n

Zozi bɔfɔe Zuan m'Ō tɪ Efɛzɪ asɔnɪn kpain'n yê ɔ'a hele kalata ehi a hɔ a man asɔnɪn kɔn ɔ. Asɔnɪn sɔ'n wə Efɛzɪ etin nɪn asɔ. Zuan bu asɔnɪn sɔ'n ke bala eta yê nun menian'n-mə ke bala eta nɪn amma. Yí tɪ yê ɔ le fele asɔnɪn'n "m mo" ɔ. Yí asɔnɪn'n m'Ō wə nun'n tɪ nunhan kɔn sɔ nɪn "anianman bala".

Zuan le sele asɔnɪn sɔ nɪn anun menian'n-mə ke be húlo bé nwɔn. Eɛe be nían bé nwɔn wə bé mə be kekele ato ninngɛ'n-mə anwɔn. Se menian sɔ'n-mə ba tɔ bé a, nán be sike bé.

¹ M mo,

Wó mə Nyanmian a fa wó a yə yí sɔanlan'n, mɪn mə n dɪ Asɔnɪn Kpain'n, mɪn kele kalata ehi mɪn bele wó nɔn wó mma'n-mə. Mɪn kulo emə sɔnman. Nán ke mɪn ngɔnmɪn yê mɪn kulo emə ɔ, nan bé mə be sɪ ananhɔle'n, bé kɔalaa, be kulo emə. ² Ō sanlɪn ke ananhɔle wə yé nun yê ɔ 'tanlan yé nun dahuu. ³ Nyanmian m'Ō tɪ Siɛ'n ɔ nɔn yí Wa Zozi Kilisi, be nwún yé nwɔn anwunnvoe be fá yé etɛ'n-mə be hyé yé, be mán yé lɔa cíci yé nwɔn ye tánlan ananhɔle nɪn anun, eɛe ye húlo yé nwɔn.

Ananhɔle'n nɔn ehulo'n

⁴ Mele mə n nwunlin ke wó mma'n mmie-mə nanndɪ ananhɔle atɪn'n mə Siɛ'n heleli yé ke ye nánndɪ sɔ nɪn asɔ'n, n nili yí nwɔn fe kpa.

⁵ Afi sian'n, m mo, nán ke mala fɔfɔle yê mɪn kele mɪn bele wó ɔ, nan ɔ tɪ mala mə ye tɪli wə Ejɔlekpa nɪn abubɔ nɪn anun. Mɪn sele wó kpa ke be mán ye húlo yé nwɔn. ⁶ Ehulo'n y'ɔ le Nyanmian mala nɪn asɔ elie'n. Abubɔ nɪn anun, mala'n mə be falɪ manlɪn emə m'Ō di ke emə di sɔ nɪn anɪn.

Zozi Kilisi kpɔfɔe nɪn anwɔn ejɔle'n

⁷ Afi, atofɔe dɔvɔn a sɔn mán nɪn anun. Be nne be nni man ke Zozi Kilisi a kaci yí nwɔn kulo sɔanlan ɔ'a a mán ehi anun ɔ. Sɔanlan m'Ō kɔ han ke Kilisi a ngaci man yí nwɔn kulo sɔanlan ɔ'a mma man mán ehi anun'n, sɔanlan sɔ'n, anɪn ɔ tɪ atofɔe, ɔ tɪ Kilisi kpɔfɔe. ⁸ Emə síe bé nwɔn ye nán yé junman nɪn asɔ nvasɔe nɪn a mminlin man. Emə síe bé nwɔn ye nán emə a nyan nɪn ahatua. ⁹ Sɔanlan biala mə ɔ nnanndɪ man atɪn'n mə Kilisi heleli nɪn asɔ nan ɔ nanndɪ fɔfɔle asɔ'n, anɪn sɔanlan sɔ'n nzi man Nyanmian. Nan sɔanlan m'Ō nanndɪ Kilisi atɪn nɪn asɔ'n, anɪn ɔ sɪ Siɛ'n nɔn Baa'n. ¹⁰ Se sɔanlan bie ba tɔ emə nán ɔ'a ngele man emə atɪn ehi, nan ɔ kele emə atɪn fɔfɔle a, nán be yə sɔanlan sɔ nɪn akɔaba eɛe nán be sike yí. ¹¹ Ō sanlɪn ke, wó mə e kə yə yí akɔaba'n, anɪn e nɔn yí bé bu a yə kɔn wə yí nyɔlie etɛ'n-mə anun.

Kalata nɪn agualɛ nɪn

¹² N ne ejɔle dɔvɔn mɪn kan mɪn kele emə, nan kɔsɔ mɪn ngulo man ke mɪn kele yí kalata sɔ. N ne anyɪndasɔe ke mɪn 'ba a emə anwɔn elɔ mɪn kan yí mɪn nɔan nɪn mɪn kele emə. Se mɪn yə yí sɔ a, fe elie 'kan yé kpa bɔkɔɔ. ¹³ Anianman bala'n m'Ō wə ewa mə yí kɔsɔ Nyanmian a fa yí a yə yí sɔanlan'n, yí mma'n-mə nwan be 'bisa wó ahɪn.

ZUAN KALATA'N M'Ō TŌ SŪ NSAN'N

M'ŏ wŏ nun'n

Zozi bŏfŏe Zuan yê ō'a hele kalata ehi a hŏ a man bian'n mŏ be fele yí Gayiyusi'n. Gayiyusi ti Zozi Kilisi sŏanlan. Ye nzi man yí nwŏn ejŏle dŏŏn ō nŏn kulo'n m'ŏ kŏ sŏ asŏnŏn'n. Nan kusŏ kalata nin anun an, ye nwun yí ke anianman'n-mŏ mŏ Zuan kŏ suan bŏ yí nwŏn elŏ'n, ō sŏ bŏ nun kanlanman. Afi, Zuan sŏan anianman'n-mŏ maan be kŏ han Nyanmian Anŏan Ejŏle nin asŏnŏn'n-mŏ anun. Nan bŏ asŏnŏn nin anun elŏ, bian kŏn wŏ ebele, be fele yí Diyotelefu. Ō ti bŏ kpain'n bie. Yí dŏe, anianman'n-mŏ mŏ Zuan kŏ suan bŏ yí nwŏn elŏ'n, ō nzŏ man bŏ nun, ese ō kan Asŏnŏn Kpain Zuan anwŏn ejŏle ete.

Zuan a hele kalata sŏ'n ō'a yí Gayiyusi aye ese ō'a han ō'a hele yí ke n'ŏ nian Diyotelefu nyŏle ete nin asŏ. Ō'a han yí nun ke Gayiyusi sŏ sŏanlan'n m'ŏ le fa kalata'n bele yí nin anun kanlanman. Sŏanlan sŏ'n, be fele yí Demetiliyusi. Ō di yé Mŏn junman'n bie. Kalata nin a hele yé ke bŏ kwalaa mŏ be di yé Mŏn junman'n, ō di ke ye nyan ehulo ye sŏ bŏ nun kanlanman.

¹ Anianman Gayiyusi,

Mŏn mŏ n di Asŏnŏn Kpain'n, mŏn yê mŏn kele kalata ehi mŏn bele wŏ ō. Mŏn kulo wŏ sakpa.

Gayiyusi anwŏn ejŏle'n

² Anianman, mŏn sele Nyanmian ke like biala mŏ e 'yŏ'n, ō mán ō yŏ kpa, ese e tí akpŏle ke wŏ ekala'n ti akpŏle'n. ³ Afi, mŏ anianman mmie-mŏ wali lili wŏ nwŏn adanzŏe ke e nanndi ananhŏle atŏn nin asŏ mŏ n dŏlŏ'n, n nili yí nwŏn fe sŏnman. ⁴ Mele mŏ n gŏ ti ke mŏn mma'n-mŏ nanndi ananhŏle atŏn nin asŏ'n, mŏn di yí nwŏn fe kpili kpa.

⁵ Anianman, sikefŏe junman'n mŏ e di'n ti like kpa. Ye'n mŏ e yŏ anianman'n-mŏ nŏn bŏ mŏ e nzi man bŏ bŏbŏ'n, ō kele ke e yŏ like'n mŏ yé Mŏn sŏanlan di ke ō yŏ'n. ⁶ Yé nianman sŏ'n-mŏ a li ehulo'n mŏ e le yí nin anwŏn adanzŏe asŏnŏn mma'n-mŏ anyunnun ewa. Mŏn sele wŏ ke e búka bŏ kpa cŏan daa wŏ bŏ atŏn etue nin anun maan ō yŏ Nyanmian fe. ⁷ Afi, yé Mŏn dunman nin ati yê b'a tu atŏn ō. Be 'kŏ'n, b'a nne man bŏ mŏ be nzi man Kilisi nin asa nun like fŏi. ⁸ Yí sŏ ati, yé mŏ ye ti asŏnŏn mma'n, be mán ye búka anianman sŏ'n-mŏ nán ye nŏn bŏ a li ananhŏle junman'n.

Diyotelefu anwŏn ejŏle'n

⁹ N geleli kalata sin kaan kŏn n nwanlŏn emŏ elŏ asŏnŏn'n. Nan Diyotelefu m'ŏ kulo ke ō di bŏ sŏ kpain'n, ō'a nzŏ man yé nun. ¹⁰ Yí ti, se mŏn ba elŏ a, yí nyŏle ete'n kwalaa, mŏn 'ba han mŏn kele emŏ. Yé nwŏn ejŏle'n m'ŏ kan'n ti ato ejŏle. Like m'ŏ yŏ m'ŏ ti ete biekun'n y'ŏ le anianman'n-mŏ mŏ be ba tv yí a, ō nzŏ man bŏ nun'n. Ese, bŏ mŏ be kulo ke be sŏ bŏ nun'n, ō ndie man, anŏn ō 'kpŏnnde yí bŏ asŏnŏn nin anun.

Demetiliyusi anwŏn ejŏle'n

¹¹ Anianman, n'e nian menian-mŏ abalabŏ ete nin asŏ, nan bŏ bala m'ŏ ti kpa. Sŏanlan m'ŏ yŏ nyŏle kpa'n, anŏn ō ti Nyanmian sŏanlan. Nan sŏanlan mŏ ete yê ō yŏ'n, anŏn ō nzi man Nyanmian. ¹² Demetiliyusi dŏe, menian'n-mŏ kwalaa di yí nwŏn adanzŏe ke ō ti sŏanlan kpa. Yí enanndŏe'n sŏ yé Mŏn anyŏn. Yé kusŏ ye bŏ yí dunman kpa, yê e si ke ejŏle mŏ ye kŏ han'n ti ananhŏle.

Kalata nin agualŏe nun

¹³ N ne ejole doun min kan min kele wó, nan kusó min ngulo man ke min kele yí kalata so. ¹⁴ N ne anyindasue ke, o ngo hye man, min 'ba a wó nwon eló, nán y'a yia y'a han.

¹⁵ Man wó lba cíci wó nwon. Wó manngon'n-mo nwan be 'bisa wó ahin. Min 'bisa mín manngon'n-mo anun kon biala ahin.

KALATA'N MƏ ZUDI HELELI'N

M'ə wə nun'n

Zudi nun Zvaki, be ti yé Mın Zozi Kilisi anianman ngutua (be nían Matie 13.55, Maaki 6.3). Ye nzi man asənin ehəle kən'n mə Zudi heleli kalata ehi nwanlin yí'n. Nan kusu, ye de ye di ke ə heleli nwanlin asənin mə yé Mın Zozi mməfve'n-mə nanndıli nun be bəli'n. Yí nzin, Zudi muonun sılın lika sə'n-mə ə yəli asənin. Ejəle'n mə ə'a han wə yí kalata ehi anun'n, ə nun m'ə wə 2 Piel 2 nun anun'n soman bé nwon kaan. Ejəle'n m'ə wə kalata nun anun'n y'ə le ke anin ato ngeheleleve mmie-mə nanndı nun be kikan ejəle be seci asənin'n. Bé nyəlie ete sə'n-mə anwon ati yé Zudi heleli asənin mma'n-mə ke be jínlan bé ja nun kpa be hún dedi nun ati.

Ahın ebisa

¹ Mın Zudi mə n dı Zozi Kilisi akva mə ese n dı Zvaki anianman'n yé mun kele kalata ehi ə. Mun kele mın nwan bé mə yé Sı Nyanmian a fele bé yí nwon, m'ə kulo bé kpa, mə ese ə nian bé sv man Zozi Kilisi'n.

² Mın 'bisa emə ahın. Nyanmian nwún emə anwon anwunnvoe ə cíci emə alva ə hulo emə, man emə hulo bé nwon kpa.

Ato ngeheleleve'n-mə.

³ Anianman ehulo mma, ə wə mın kunnun kpa ke n géle emə wə ngvan ele'n mə emə nun mın ye le yí m'ə ti kən nun anwon kalata. Nan mele mə mın 'kele kalata ehi'n, m'an nian dede a, anın ə di ke mın kele emə mın wowula bé anwonsele maan emə kən dedi nun ati. Dedi sə'n, Nyanmian a fa a man bé mə be ti yí die'n kpê kpənmgba bəkəə. ⁴ Mə mun kan'n y'ə le ke menian mmie-mə a laka emə b'a wəlv emə afian. Menian sə'n-mə ti man Nyanmian menian. Ə sanlin ke be butu Nyanmian Anvan Ejəle nun anyın asi. Nyanmian a nwun yé nwon anwunnvoe ə'a man y'a nyan fanwəndi. Nan bé, be kekele menian'n-mə ke be kvala ke be nanndı fanwəndi sə nin asv be yə like biala mə be kulo ə. Ehika ati, bé muonun be ti satılıfve, ese be ju Zozi Kilisi mə yí ngənmın cein ə ti yé Kpain ə nun yé Mın'n be tv. Nán ene bie ə, be hanlin wə Nyanmian Anvan Ejəle nun anun ke Nyanmian 'ba bua menian sə'n-mə ndee.

⁵ Mın sı ke emə sı yí yuein be sie ke Nyanmian kpınlin yəli m'ə leli Izalaye amma'n-mə ati fi Ezipiti mán nun anun elə'n. Nan kusu, mun kacı emə ke Izalaye amma sə'n-mə mə be fi Ezipiti mán nun anun be tuli həli mə b'a nne man Nyanmian b'a nni man'n, ə hunlin bé. ⁶ Emə ati káci ke nyanmiansv mməfve'n-mə mə bé nyın a nzo man dibele'n mə Nyanmian falı manlin bé, mə be fi nyanmiansv bé awulo nun anun be tuli walı asie nin asv ewa'n, Nyanmian a sie bé awosin nun asie nin abv. Nyanmian a gua bé sa nun bé ja ngənzəngənzə dede ə kə ju cian mə ə 'bua bé ndee. ⁷ Emə ati káci Sodəmvn nun Goməə nun kulo'n-mə mə be mantan mantan bé'n-mə. Ebele menian'n-mə yəli nyəlie ete'n mə nyanmiansv mməfve sə'n-mə yəli'n bie. Anın menian sə'n-mə ti satılıfve. Menian'n-mə mə Nyanmian svanlin bé elə'n, ebele menian sə'n-mə kpəndeli bé nun nna. Nyanmian kə tv bé nun sın ə kə yala bé ə kə tua bé nyəlie sə nin anwon kale. Ə ti nvandəhvən m'ə di ke yé kvalaa ye fa ye tu yé nwon fəə ə. Ə sanlin ke sın m'ə le man ayuelie'n wə ebele man bé mə be yə ete'n.

⁸ Ato ngeheleleve sə'n-mə de di ke bé elalie'n mə be cın'n fi Nyanmian elə. Nan bé nyəlie'n ti ete ke bé mə y'a li mva y'a han bé ejəle'n die'n. Ə sanlin ke be yə satılıfve ninnye be gua bé nwon efian. Be mmu man yé Mın tunmin'n like fíí. Be

kan ejole ete ete be tia nyanmiansu mmofve'n-mo mo be le anunminnyanmun'n.
 9 Afi anun, nyanmiansu mmofve mgbain'n-mo anun kun wo ebele, be fele yi Minse. Mele mo Abansanmun non yi be 'kpili *Moyizi fuin'n, Minse a ngan ejole ete o'a ndia man yi. Nan ejole mo Minse hanlin heleli yi'n y'o le ke: "Ye Min ye o 'tua wo kale o!" 10 Nan ato ngehelefove so'n-mo die, anwunno elo ninng'e'n mo be ndi man yi bu'n, anin be le kan yi nwon ejole ete. Mo be ti'n ko se be'n ye be yo o. Be yo be ninng'e'n-mo ke ebolo naan. Ehi babo ye o 'man be ti ka nun o. 11 Munnzue han be! O sanlin ke be nyolie ete'n ti ke Kayin die'n. Atin'n mo Kayin sulin su'n, su ye be kusu b'a sin o. Be ti ke Balamun. Atin ete'n m'o sulin su o nyanlin esika'n, be kusu be kpili be sin su bie. Ese kusu, be ti ke Kole. Kole so'n jasuli Nyanmian kpomanfove Moyizi akamin anun, nan Nyanmian a hun yi. 12 Ato ngehelefove so'n-mo mo be yo nyolie ete ete'n, be nza man nyian. Be ba emo afian, emo non be di anianman alie nan ese b'a li ye Min die'n. Nyanmian menian'n-mo m'o di ke be nian be su'n, be nian man be su. Nan be muonun be ku ese die'n y'o cian be o. Be ti ke esue mo o'a munlan mo anwonman'n man o'a ngola man to o. Be ti ke mmaka mo se babo elvle'n ju a, be nzu man mma o. Be ti ke mmaka mo b'a tutu be bu b'a gua mo b'a yue wu bokoo o. 13 Be ti ke asue jenvie nin anyinsu mgbaha nin anwon esulo'n. Be anyunnunguasie nyolie'n-mo ti ke mgbaha nin ahule'n mo jenvie'n bo gua o yaci ewula'n. Be ti ke nzalama mo be le tu o. Nyanmian a sesie ato ngehelefove so'n-mo lika. Lika so'n, o ti awosin bibaa kpa. Awosin so'n wo ebele dahuu.

14 Ejole mo Nyanmian falu wulali Adamun anganbenzu kun mo be fele yi Enaki anvan'n, ejole so'n, o kan ato ngehelefove so'n-mo bie. Yi nwan: "Emo nian, ye Min non nyanmiansu anwontie mmofve akpu akpu 'ba a. 15 O non be 'ba a o bua menian'n-mo kvalaa ndee. O 'tua etefve'n-mo kvalaatin kale wo be nyolie ete ete'n-mo anwon. O 'tua be kale wo anyinnzo'n mo be mman man Nyanmian nin anwon. O 'tua etefve'n-mo kale wo ejole ete ete'n mo be kan be tia Nyanmian ese be jasul komun anun nin anwon." 16 Menian so'n-mo mo m'an han be ejole'n, be jujo be konvin abu, be kunnun jolu man le. Be asitanlan nun, like mo be kulo'n ye be yo o. Be ti tutule ese be huhu menian'n-mo be didi be nwon.

Ekannzve.

17 Nan emo die, anianman ehulo mma, emo man be ti tanlan ejole'n mo ye Min Zozi Kilisi mmofve'n-mo hanlin heleli emo nin asu. 18 Afi be hanlin be heleli emo ke: "Mele kasian nin anun, menian mmie-mo 'ba fite fite be gulu emo anwon, ese be 'bo bala ete mo be kunnun kulo o." 19 Ato ngehelefove so'n-mo mo m'an han be ejole'n, be ye be man afiannzecie non mgbaci-mgbacie'n ba o. Nyanmian Wawe'n nzie man be, nan be ngonmin ye be sie be nwon o.

20 Nan emo die, anianman ehulo mma, emo bo mandulin be tila be dedi nwannzan-nwannzan nin anun be buka buka be nwon be ho be nyunnun. Emo man Wawe Nwannzan-nwannzan nin atin maan o buka emo mmotve eyole nin anun. 21 Emo bo bala kpa maan Nyanmian hulo emo. Emo tanlan anyindasve nin anun be nwonnnde ye Min Zozi Kilisi. Afi yi ye o 'nwun anwunnvoe o man emo nyan nyanmiansu ngvan'n m'o le man ayuelie nin o. 22 Emo hele be mo be jin gua nda nin asu nin atin kpa'n 23 maan be fa su nan b'a ngua man sin nin anun. Emo nwun ehulin-mo mo b'a sin atin ete nin asu'n kusu anwon anwunnvoe. Nan kusu emo sulo nun ye be taladie'n-mo mo be wula be yo be nyolie ete ete'n-mo'n, nan be fa be sa be kan yi babo fi.

Aye Eyie

24 Sian die, min 'yi Nyanmian aye. O sanlin ke o kvala o nian emo su nan emo a ndu a nvin man. O kvala ke o man emo anwon mmu man ebun be fite yi nyunnun wo fe elie nun kpa. 25 Ecendu Nyanmian, ye Min Zozi Kilisi dunman

nun, min 'yi wó ayε min kannvó wó. Afi, wó ngunmin ala y'ε ti yé Nyanmian ε ti yé Ngvandefε ε. E le anunminnyanmɔn, wó nwon yε esulo, ε le tunmin. Bia'n ti wó die daba, εε non mεε daa! Amin.

ZOZI KILISI AYŪKELE'N MŌ ZŪAN HĒLELI'N

M'ŏ wŏ nun'n

Zozi bŏfŭe Zŭan a hĕle kalata ehi ŏ'a nwan asŏnŭn nsŭ wŏ Azi mŏn nŭn anun (ene be fele lika sŏ'n Tuluki mŏn). Mĕle sŏ'n, anŭn *Lŏmŭn mgbain'n-mŏ le kele asŏnŭn mma'n-mŏ ahŭlŭwa. Be hyli Zŭan muonun be nŭn yŭ hŏli lika kŭn be tŭli yŭ fiadi. Lika sŏ'n, ŏ wŏ asue afian, be fele yŭ Patŭmŏsŭ. Ebele yĕ yĕ Mŭn Zozi yŭli yŭ nwŭn elalie nun heleli Zŭan ŏ. Ō hanlŭn heleli yŭ ke ŏ hĕle mŏ ŏ'a nwun yŭ'n. Kalata ehi anun ejŏle'n y'ŏ le ke ŏ le tŭ asŏnŭn mma'n-mŏ ati akunnun asŭ ke ŏ ngŏ hye man, Zozi fi nyanmŭansŭ ŏ 'ba sa ba ŏ de yŭ menian'n-mŏ ati yĕ like biala m'ŏ nŭn yŭ belemgbin mŏn'n nze nvata man'n, ŏ 'bŏ yŭ bŭsŭ.

Kalata nŭn ati m'ŏ li mŭa nŭn anŭn, Zŭan le kan ke ŏ kpŭnlŭn yŏli mŏ yĕ Mŭn Zozi yŭli yŭ nwŭn heleli yŭ'n. Ehi anzin, Zŭan a hye yŭ kalata nŭn anŭn tile mgbili mgbili nsŭ. Eſe ŏ'a hye tile kpili kŭsŭ kŭn biala anŭn nsŭ. E 'nwun tile mgbili nsŭ'n-mŏ:

1. Kalata nsŭ'n mŏ be heleli nwanlŭn Azi mŏn nŭn anŭn asŏnŭn'n-mŏ'n (yŭ ti 2-3)
2. Kalata nŭn asŭ nzŏle nsŭ'n (yŭ ti 4-8.6)
3. Kŏnŏti nsŭ'n (yŭ ti 8.7-11.19)
4. Nzŏle mgbili nsŭ'n (yŭ ti 12-15)
5. Nyanmŭian sŭkpe kangŏ nsŭ'n (yŭ ti 16)
6. Babilŏnŭn anwŭn ejŏle kpŏle nsŭ'n (17-19.10)
7. Elalie kasian nsŭ'n m'ŏ tŭ de mŏn nŭn ayuelie'n, ŏ nŭn Zoluzalemŭn fŭfŏle'n (19.11-22.5)

Kalata nŭn agualie nun, Zozi a bŏ anŏhŭba. Yŭ nwan: "Mŭn 'ba kŭkaala!" Yŭ asŏnŭn mma'n-mŏ nwan: "Yĕ Mŭn Zozi, bala!"

Ke ŏ kpŭnlŭn yŏli mŏ Zŭan heleli ayikele kalata ehi'n

¹ Ninnge mŏ be ngŏ hye man fŭi nŏn b'a a'n, bĕ nwŭn ejŏle yĕ be le kan wŏ kalata ehi anŭn ŏ. Nyanmŭian Kpili yŭli ninnge sŏ'n-mŏ heleli Zozi Kilisi ke yŭ kŭsŭ ŏ yŭ hĕle yŭ ngŭa'n-mŏ. Kilisi sŭanlŭn yŭ bŏfŭe'n m'ŏ fi nyanmŭiansŭ'n maan ŏ walŭ yŭli ninnge sŏ'n-mŏ heleli yŭ akŭa Zŭan. ² Zŭan kŭsŭ a han yŭ kwalaa m'ŏ nwunlŭn yŭ'n. Nyanmŭian Kpili muonun ejŏle m'ŏ hanlŭn'n yĕ yŭ kŭsŭ ŏ le kan ŏ. Ananhŏle ejŏle'n mŏ Zozi yŭli heleli'n, yŭ nwŭn ejŏle y'ŏ le kan ŏ.

³ Sŭanlan biala m'ŏ kŏ kŭnnga kalata ehi, ŏ nŭn bĕ mŏ be le tie ayikele ejŏle ehi mŏ b'a hĕle yŭ kalata ehi anŭn'n, ſe be man bĕ nyŭn sŏ yŭ a, menian sŏ'n-mŏ, Nyanmŭian Kpili yĕyila bĕ. Ō sanlŭn ke cŭan'n mŏ Nyanmŭian Kpili heleli ke ninnge sŏ'n-mŏ eyŏle 'ba ju'n nŭnŭn man mŭa kŏn. Mĕle sŏ nŭn a ju a yue.

Ahŭn ebisa

⁴ Mŭn bŏbŏ mŭn Zŭan, mŭn yĕ mŭn kele kalata ehi mŭn nwan emŏ asŏnŭn nsŭ'n mŏ be wŏ Azi mŏn nŭn anŭn nŭn ŏ. Mŭn 'bisa emŏ ahŭn. Nyanmŭian Kpili m'ŏ wŏ ebele daba, ŏ wŏ ebele ene mŏ eſe ŏ le ba'n, ŏ nŭn wawe nsŭ'n mŏ be wŏ yŭ belemgbin bia nŭn anyunnun'n, ⁵ ŏ nŭn Zozi Kilisi m'ŏ tŭ adanzie ananhŏlefŭe m'ŏ lili mŭa ŏ fi ewue nun tinngeli, m'ŏ li ninnge'n-mŏ kwalaa'tin ati, m'ŏ sie asie nŭn asŭ mmelemgbin'n-mŏ kwalaa'n, be nwŭn emŏ anwŭn anwunnŭvoe eſe be mŏn emŏ alŭa cŭi bĕ nwŭn.

Zozi Kilisi sŏ'n, ŏ kulo yĕ. Ō wuli yĕ ti, ŏ falŭ yŭ moja'n leli yĕ fi yĕ ete nŭn anŭn. ⁶ Ō'a yŏ ŏ'a man y'a kaci menian mŏ ye di mmelemgbin yŭ mŏn nŭn anŭn. Ō'a sie yĕ tĕeyŭfŭe ŏ'a man Nyanmŭian m'ŏ tŭ yŭ Sŭ'n. Anunminnyanmŏn'n nŭn tunmin'n tŭ yŭ die mĕle daa! Amŭn.

⁷ Emò nían, ò lé ba bǎlé nún afian. Svanlan biala 'ba nwun yí. Bé bǎbǎ muonun mǎ bé bǎbǎli yí kǎlǎwa nún asu'n 'ba nwun yí bie. Sè ò ba a, asie nún asu menian'n-mǎ kwalaa 'ba yí awǎlé wǎ yí dunman nún. Yuo o, ké ejǎlé'n 'ba yó yí nún anun. Amin.

⁸ Edannanman Nyanmian m'ò di like biala asu tunmin, m'ò wǎ ébélé daba, m'ò wǎ ébélé éné mǎ ése ò lé ba sa ba'n nwan: “N di Alífa nún Omega, ninngé'n-mǎ kwalaa Abóbǎ ése n di yí kwalaa Agualé”.

Nyanmian yí Zozi wawé nun hehé Zvan

⁹ Mín Zvan mǎ n di emò anianman'n, mún nún Zozi y'a han y'a bǎ nún y'a yǎ kún. Mín nún emò yê yé lé nwun amannínhunlun nún ò. Mín nún emò yê yé lé bǎ mǎndínlín yé si abǔtalé yé nwǎnnde Nyanmian Belemgbín Mân nún ò. Nyanmian Anvan Ejǎlé'n mǎ n ganlín'n, ò nún Zozi anwǎn adanzíe'n mǎ n nili nún ati, bé kǎ hyí mún bé nún mún kǎ hǎ líka kún. Líka sǎ'n bé féle yí Patímǎsu. Ò wǎ asue afian. ¹⁰ Ébéle, Nyanmian Wawé'n kǎ a mún nún mǎlé cian kún. Mún tie mún nzin élo a, svanlan bie lé tian sele kpa ké kǎnǎti mǎ bé lé ku ò. ¹¹ Yí nwan: “Like mǎ é nwun yí'n, kéle nán fa nwan asǎnún nsu'n. Asǎnún nsu sǎ'n-mǎ, é 'nwun bé: Efézí, Suminnín, Pelígamún, Tiatíi, Salídi, Filadélífi, yê Laodise.”

¹² N gǎ tǎ mún nyín mún nzin mún nwan mún 'nían svanlan'n m'ò lé kan ejǎlé sǎ'n kéle mún'n. Mún 'nían an, anún esika kǎkǎlé kanlanníe baka nsu jǎjín ébéle. ¹³ Like mǎ n nwunlín yí nganlanníe'n mǎ afian'n sǎman kulo svanlan. Ò wula taladíe tǎndún kpa. Esika kǎkǎlé beletí hyí yí afian. ¹⁴ Yí tí enyuan'n tí hyíeún hyíeún ké jése. Yí nyín'n jue kpa ké sín. ¹⁵ Yí ja nún anwǎn ta mǎian mǎian ké ayíwa mǎ b'a holo yí fúnlúnmun nún b'a hyuí yí nwǎn ò. Yí nún'n tí ké asue kpíli m'ò lé gua ò. ¹⁶ Ò le nzalama nsu yí sa fama nún anun. Dadíe déné-déné kún san yí nwan nún. B'a sí yí nyunnún nún yí nzin. Svanlan sǎ nún anyín nún anun ta ké eyua mǎ ò lé fí sele ò.

¹⁷ Mún nyín mǎ ò 'bǎ yí nún ala n gǎ kpé n gǎ fin yí ja abú, n na ébéle pípaan. Ò kǎ fa yí sa fama'n ò kǎ fua mún nwǎn. Yí nwan: “N'é sulo! N di ninngé'n-mǎ kwalaa Abóbǎ, ése n di yí kwalaa Agualé. ¹⁸ N di tíasífúe. N wulí, nan sian díe, n di así dahuu. Mún di ewue asu tunmin yê ébǎlǎ sannvé'n wǎ mún sa nún. ¹⁹ Yí tí, kéle like mǎ a nwun yí kǎkaala'n, ò nún mǎ bé 'ba yí bé kéle wǎ éhí anzin'n kǎsu. ²⁰ Nzalama nsu'n mǎ a nwun yí mún sa fama nún anun'n, ò nún esika kǎkǎlé kanlanníe mmaka nsu'n, yí bú y'ò le ké esika kǎkǎlé kanlanníe mmaka nsu'n yê ò le asǎnún nsu'n, yê nzalama nsu'n, y'ò le nyanmiansu mmǎfúe nsu'n mǎ bé nían sv'n.”

KALATA NSU'N

2

1. Efézí Asǎnún'n kalata'n

¹ Kéle nyanmiansu bǎfúe'n m'ò nían Efézí Asǎnún nún asu'n ké:

Svanlan'n m'ò le nzalama nsu'n yí sa fama nún anun, m'ò nanndí esika kǎkǎlé kanlanníe mmaka nsu nún afian'n, é 'nwun ejǎlé m'ò lé kan kéle wǎ'n:

² Mún sí mǎ a yǎ'n kwalaa, wǎ éfé'n m'ò é felí'n, nún wǎ ahúnlín etíla'n mǎ é tilalí'n. Mún sí ké wǎ menian'n-mǎ anun, mǎ ò kǎ yǎ éte'n, é nyaci nje man yí. Menian mǎ bé nwan bé tí mmǎfúe'n, a sǎ bé a nían, a nwun yí ké bé tí atófúe.

³ É tí svanlan mǎ é sí abǔtalé kpa, a nwun amanníe kpa wǎ mún dunman nún, nan a mman man wǎ nwǎn a mmubu man wǎ.

⁴ Kǎsu afí wǎ nwǎn ejǎlé kaan wǎ mún kunnún. Ejǎlé sǎ'n y'ò le ké ehulo'n mǎ é hulolí mún daba'n, é ngulo man mún sǎ kún. ⁵ Éhíka ati, man wǎ tí káci líka mǎ a fún'n. Nún wǎ nwǎn kaci wǎ abalabǎ'n, nán yǎ yí ké é yǎli yí abóbǎ nún anun'n. Sè a ngaci man fí wǎ éte nún anwǎn an, mún 'tǎ wǎ élo, mún 'yí wǎ

kanlannɛ baka nɛn ebɛɛ. ⁶ Kɔsɔ a yɔ like kɔn m'ɔ tɪ kpa. Like sɔ'n y'ɔ le kɛ ɛ kpɔ Ninkola menian'n-mɔ nyɔɛ'n. Bɛ nyɔɛ sɔ'n, mɪn kɔsɔ mɪn kpɔ yɪ.

⁷ Ejɔɛ'n mɔ Nyanmian Wawɛ'n ɛ kan kele Asɔnɔn'n-mɔ'n, sɔanlan m'ɔ sɪ fasie'n, ɔ fá síe! Sɔanlan m'ɔ kɔ li kunnunmun'n, ngɔan baka'n m'ɔ jin Nyanmian fɛ elie lika ɛɔ'n, mɪn 'man yɪ bie di.

2. *Suminnin Asɔnɔn'n kalata'n*

⁸ Kele nyanmiansɔ bɔfɔɛ'n m'ɔ nɪan Suminnin Asɔnɔn nɛn asɔ'n kɛ:

Sɔanlan'n m'ɔ tɪ like kwalaa abɔbɔ, ɛsɛ ɔ tɪ yɪ kwalaa agualɛ'n, m'ɔ wuli mɔ ɔ'a tɪnɛge'n, ɛ 'nwun ejɔɛ m'ɔ ɛ kan'n: ⁹ Mɪn sɪ ɛfɛ mɔ a fɛ wɔ mɪn dunman nun'n, mɪn sɪ wɔ ehian'n mɔ ɛ ɛ di'n. Nan kɔsɔ, ananhɔɛ a nyan wɔ nwɔn. Menian mɔ bɛ tɪ Abɔnsanmɔn menian, mɔ bɛ bu bɛ nwɔn kɛ bɛ tɪ Zufɔ nan kɔsɔ bɛ tɪ man Zufɔ'n, ɛsɔan'n mɔ bɛ tɔn wɔ'n, mɪn sɪ. ¹⁰ Amannɛ'n mɔ ɛ ɛ ba nwun yɪ'n, n'ɛ susu yɪ nwɔn. Nɪan, Abɔnsanmɔn 'ba gua ɛmɔ anun mmie-mɔ dɔɔn fiadi ɔ sɔ ɛmɔ nɪan. ɛmɔ 'ba nwun amannɛ dede cɪan bulu. Tila wɔ dedi nɛn anun dede maan bɛ hɪn wɔ, nan mɪn 'ba man ɛ nyan ngɔan.

¹¹ Ejɔɛ mɔ Nyanmian Wawɛ'n ɛ kan kele Asɔnɔn'n-mɔ'n, sɔanlan m'ɔ sɪ fasie'n, ɔ fá síe! Sɔanlan m'ɔ kɔ li kunnunmun'n, ewue'n m'ɔ tian yɪ nnyuan'n ngun man yɪ bie.

3. *Pelɪgamɔn Asɔnɔn'n kalata'n*

¹² Kele nyanmiansɔ bɔfɔɛ'n m'ɔ nɪan Pelɪgamɔn Asɔnɔn nɛn asɔ'n kɛ:

Sɔanlan'n mɔ dadɛ dɛnɛ-dɛnɛ'n mɔ b'a sɪ yɪ nyunnun nɔn yɪ nzin'n san yɪ nɔan nun'n, ɛ 'nwun ejɔɛ m'ɔ ɛ kan'n: ¹³ Mɪn sɪ wɔ lika mɔ ɛ tɪ'n, ebɛɛ yɛ Abɔnsanmɔn belemgbin bia'n jin ɔ. A fa wɔ nwɔn a bɔ mɪn sɛɛ kpa. Tɛmɔn muɔnɔn mɔ bɛ hunlɪn Antipasɪ m'ɔ tɪ mɪn adanzɪfɔɛ ananhɔɛfɔɛ nɛn ɛmɔ ɛɔ'n, lika mɔ Abɔnsanmɔn wɔ'n, ɛmɔ a nyaci man dedi'n mɔ ɛmɔ le yɪ wɔ mɪn nun'n b'a ndɔ man.

¹⁴ Nan kɔsɔ wɔ nwɔn ejɔɛ kaan wɔ mɪn kunnun. Ejɔɛ sɔ'n y'ɔ le kɛ: ɛ le menian mmie-mɔ wɔ ɛɔ. Menian sɔ'n-mɔ nanndɪ Balamɔn ngehele nɛn asɔ. Balamɔn yɛ ɔ heɛɛ Balakɪ kɛ ɔ tɔnndɔn Izalayɛ amma'n-mɔ aja nun, ɔ man bɛ lili amɔan sɔ naan, ɛsɛ bɛ bɔɪ ajɔamannɪn. ¹⁵ ɛsɛ ɛ le menian mmiekun-mɔ wɔ nwɔn ɛɔ. Bɛ kɔsɔ bɛ nanndɪ Ninkola menian'n-mɔ ngehele nɛn asɔ. ¹⁶ Nun wɔ nwɔn nán kaci wɔ abalabɔ sɔ'n. Sɛ a ngaci man an, mɪn 'tɔ wɔ ɛɔ kɪkaala, mɪn 'fa dadɛ'n m'ɔ san mɪn nɔan nun'n mɪn fa ɛɔɛ mɪn tɔ menian sɔ'n-mɔ mɔ bɛ wɔ wɔ afian ɛɔ nɛn anwɔn.

¹⁷ Ejɔɛ mɔ Nyanmian Wawɛ'n ɛ kan kele Asɔnɔn'n-mɔ'n, sɔanlan m'ɔ sɪ fasie'n, ɔ fá síe! Sɔanlan m'ɔ kɔ li kunnunmun'n, mannan'n m'ɔ fia'n, mɪn 'man yɪ bie di. ɛsɛ mɪn 'fa ɛbɔɛ fufue kɔn mɔ b'a heɛɛ dunman fɔfɔɛ kɔn sɔ'n mɪn man yɪ. Sɔanlan fɪɪ nzɪ man dunman sɔ'n kɛ sɔanlan mɔ n gɔ fa n gɔ man yɪ nɛn ala.

4. *Tiatii Asɔnɔn'n kalata'n*

¹⁸ Kele nyanmiansɔ bɔfɔɛ'n m'ɔ nɪan Tiatii Asɔnɔn nɛn asɔ'n kɛ:

Nyanmian Awa'n, sɔanlan'n mɔ yɪ nyun'n jue kɛ sɪn, mɔ yɪ ja'n-mɔ anwɔn ta kɛ ayɪwa mɔ b'a hyui yɪ nwɔn'n, ɛ 'nwun ejɔɛ m'ɔ ɛ kan'n: ¹⁹ Mɪn sɪ wɔ ninɛge'n mɔ ɛ yɔ'n, ɔ nɔn ehulo'n mɔ ɛ kulo mɪn'n, ɔ nɔn ele'n mɔ ɛ de mɪn di'n, ɔ nɔn mɔndɪnɪn'n mɔ ɛ ɛ bɔ wɔ junman elie nɛn anun'n. Mɪn sɪ kɛ junman'n mɔ ɛ ɛ di yɪ sian'n, ɔ tala daba dɪɛ'n.

²⁰ Nan kɔsɔ wɔ nwɔn ejɔɛ kaan wɔ mɪn kunnun. Ejɔɛ sɔ'n y'ɔ le kɛ balasua'n mɔ bɛ fɛɛ yɪ Zozabel'n, ɔ bu yɪ nwɔn kɛ ɔ tɪ Nyanmian kpɔmanfɔɛ. ɛ man yɪ atɪn, ɔ kele mɪn menian'n-mɔ ninɛge, ɔ ɛ laka bɛ maan bɛ bɔ ajɔamannɪn ɛsɛ bɛ di amɔan sɔ naan. ²¹ M'an man yɪ tɛmɔn kɛ ɔ káci fi yɪ nyɔɛ ɛtɛ nɛn anwɔn, nan kɔsɔ ɔ ngulo man kɛ ɔ kaci yɪ nzin sɪ yɪ ajɔamannɪn

nin ɔ. ²² Yí sɔ ati, mɪn 'ba man ewue kan Zozabeli ɔ da eβεε sv. Bé mɔ be nun yí san nun'n, se b'a ngaci man bé abalabɔ'n mɔ b'a suan yí sv nin an, mɪn 'man ewue kan bé kɔsv be da eβεε sv. ²³ Eσε mɪn 'kun yí mma'n-mɔ, mɪn 'man Asɔnin'n-mɔ kwalaa nwun yí ke mɪn yê mɪn sɪ mɔ menian'n-mɔ kɔ junlɪn, ɔ non m'ɔ wɔ bé kunnun'n. Emɔ nunhan kɔn biala nyɔliε nin anwɔn yê mɪn 'nian mɪn tua yí kale ɔ.

²⁴ Emɔ Tiatii asɔnin mma nga'n-mɔ, emɔ diε, emɔ a nnanndi man ngehele εte sɔ nin asv b'a nzuan man like'n mɔ mmie-mɔ fele yí Abɔnsanmɔn abv nɔvialε nun εjɔle'n bie. Mɪn nva man ninnge nɔnnɔε fíi kɔn mɪn nzɔa man emɔ. ²⁵ Nan kɔsv, like'n mɔ emɔ le nun'n, emɔ tila nun seλε kpa dede maan m mála.

²⁶ Svanlan m'ɔ kɔ tila mɪn junman nin anun, ɔ kɔ li dede ɔ kɔ ju ayueliε, m'ɔ kɔ li kunnunmun'n, mɪn 'man ɔ sie mâ'n. ²⁷ Ke mɪn Si falɪ tunmin'n manlɪn mɪn'n, mɪn kɔsv mɪn 'fa mɪn man yí. Mɪn 'ba fa bulale kpɔman mɪn wula yí sa nun, mɪn 'man ɔ fa bubo menian'n-mɔ ke be fa bulale'n be bubo ninnge mɔ be kɔ nwɔn'n. ²⁸ Eσε mɪn 'wula yí anunminnyanmɔn maan ɔ ta ke alubahian nzalama. ²⁹ Eɔle mɔ Nyanmɪan Wawe'n le kan kele Asɔnin'n-mɔ'n, svanlan m'ɔ sɪ fasie'n, ɔ fá síe!

3

5. Salɪdi Asɔnin'n kalata'n

¹ Kele nyanmɪansv bɔfɔε'n m'ɔ nɪan Salɪdi Asɔnin'n nin asv'n ke:

Svanlan'n m'ɔ le Nyanmɪan Wawe nsv'n, εσε ɔ le nzalama nsv'n, ε 'nwun εjɔle mɔ ɔ le kan'n: Mɪn sɪ wɔ ninnge'n mɔ ε yɔ'n. Be bɔ wɔ dunman ke ε le ngɔan, nan kɔsv a wu. ² Tinngε nán wula bé bv nga'n mɔ be ka kaan bé wu nin anwɔnseλε. ɔ sanlɪn ke m'an nwun yí ke wɔ nyɔliε'n fíi tɪ man kpa mɪn Nyanmɪan nin anyunnun. ³ Ninngε'n mɔ be heleli wɔ daba mɔ ε lili sv'n, kaci bé di sv biekun, nán nun wɔ nwɔn kaci wɔ abalabɔ'n. Se a njasv man an, mɪn 'ba fu wɔ nun ke awofɔε, ε ngɔ nwun man dɔε mɔ mɪn 'ba mɪn fu wɔ nun'n.

⁴ Nan kɔsv Salɪdi ebele muonun, menian mmie-mɔ wɔ ebele, bé diε, b'a man efian a ngan man bé taladiε fufue'n. Be 'ba wula taladiε fufue be non mɪn ye nanndi, ɔ sanlan ke ɔ se fata bé. ⁵ Svanlan m'ɔ kɔ li kunnunmun'n, ke ɔ 'wula taladiε fufue nin anin. Mɪn njici man yí dunman'n wɔ ngɔan kalata nin anun. Mɪn 'kan yí mɪn Si non yí mmɔfɔε'n-mɔ anyunnun ebele ke mɪn svanlan y'ɔ le yí. ⁶ Eɔle mɔ Nyanmɪan Wawe'n le kan kele Asɔnin'n-mɔ'n, svanlan m'ɔ sɪ fasie'n, ɔ fá síe!

6. Filadelɪfi Asɔnin'n kalata'n

⁷ Kele nyanmɪansv bɔfɔε'n m'ɔ nɪan Filadelɪfi Asɔnin'n nin asv'n ke:

Svanlan'n m'ɔ tɪ kɔnlɔn-ngɔnlɔn, εσε ɔ tɪ Ananhɔlefɔε'n, svanlan'n mɔ belemgbɪn Davidi awulo'n sannve'n wɔ yí sa nun'n, m'ɔ tike anɔan nin an, svanlan fíi kɔn ngɔala man nun tv'n, mɔ εσε ɔ tv nun an, svanlan fíi ngɔala man yí tike'n, ε 'nwun εjɔle m'ɔ le kan'n: ⁸ Mɪn sɪ wɔ ninngε'n mɔ ε yɔ'n. Mɪn sɪ ke wɔ anwɔnseλε'n tɪ kaan sva, nan kɔsv a fa mɪn εjɔle nin a sie. A nze man mɪn ke ε nzi man mɪn. Yí tɪ, m'an tike anɔan kɔn wɔ nyunnun. Anɔan sɔ'n, svanlan fíi ngɔala man nun tv. ⁹ E 'nwun ke mɪn 'kpɪn mɪn yɔ bé mɔ be sv Abɔnsanmɔn, mɔ be bu bé nwɔn ke be tɪ Zufɔ kɔsv be tɪ man Zufɔ mɔ be di ato'n. Mɪn 'ba hyɪ bé maan be kɔtv wɔ nyunnun be yɪ wɔ aye. Mɪn 'man be nwun yí ke mɪn kulo wɔ. ¹⁰ Kemɔ a tila wɔ ahɔnlɪn a li mɪn Nɔan Eɔle nin asv'n, mɪn kɔsv, mɪn 'sisa wɔ mele mɔ yale'n 'ba tɔ mâ'n nin anun menian'n-mɔ asv ɔ sa bé nɪan'n.

¹¹ Mɪn 'ba kikaala. Tila like'n mɔ ε le nin anun seλε, n'ε man svanlan fíi tɔa wɔ de wɔ ahatua'n. ¹² Svanlan m'ɔ kɔ li kunnunmun'n, mɪn 'fa yí mɪn yɔ mɪn

Sɪ asɔnɪn sua nɪn anɪn mpɪla, ɔ nvɪte man fɪ kɔn. Mɪn 'kɛɛ mɪn Nyanmɪan'n dunman'n mɪn gua yɪ nwɔn, ɛsɛ mɪn 'kɛɛ mɪn Nyanmɪan'n kulo'n dunman mɪn gua yɪ nwɔn. Kulo sɔ'n, y'ɔ le Zoluzalɛmɔn fɔfɔɛ'n m'ɔ fi mɪn Nyanmɪan nɪn anwɔn ɛɔ anwunno ɔ 'ba ju asɪ'n. ɛsɛ mɪn 'kɛɛ mɪn dunman fɔfɔɛ'n yɪ nwɔn. ¹³ ɛjɔɛ mɔ Nyanmɪan Wawɛ'n ɛ kan keɛ Asɔnɪn'n-mɔ'n, sɔanlan m'ɔ sɪ fasɪɛ'n, ɔ fa sɪɛ!

7. Laodise Asɔnɪn'n kalata'n

¹⁴ Kɛɛ nyanmɪansɔ bɔfɔɛ'n m'ɔ nɪan Laodise Asɔnɪn nɪn asɔ'n kɛ:

Sɔanlan'n mɔ bɛ fɛɛ yɪ Amɪn'n, m'ɔ di Nyanmɪan anwɔn adanzɪɛ ananhɔɛ nɪn nɔn fɔɔn sɔ'n, yɪ mɔ Nyanmɪan nanndɪɪ yɪ sɔ ɔ bɔɪ nɪnngɛ'n-mɔ kɔalaatin'n, ɛ 'nwun ɛjɔɛ m'ɔ ɛ kan'n: ¹⁵ Mɪn sɪ wɔ junman'n mɔ ɛ di'n. Mɪn sɪ kɛ ɛ tɪ man sɔanlan fɔɔɔ, ɛ tɪ man sɔanlan jɛjɛ kɔsɔ. Kɛmɔ ɛ wɔ nɪnngɛ nnyuan sɔ nɪn afɪan'n, mɪn kulo kɛ ahan ɛ wɔ kɔn afan. Fɔɔɔ anaan jɛjɛ.

¹⁶ Nan kɛmɔ ɛ tɪ man fɔɔɔ kɔsɔ ɛ tɪ man jɛjɛ mɔ ɛ jin yɪ nnyuan nɪn afɪan'n, mɪn 'ba kpu wɔ mɪn tɔ. ¹⁷ ɛ kan kɛ a nyan wɔ nwɔn. Nɪnngɛ'n kɔalaa mɔ ɛ ɛ kɔnndɛ'n, a nyan yɪ. ɛ mmɪan man like fɪ anwɔn. Nan kɔsɔ ɛ nzɪ man kɛ kanngɔ ɛ tɪ yalɛfɔɛ, ɛ tɪ alɔabɔfɔɛ. ɛ tɪ ehɪanfɔɛ, wɔ nwɔn gua sɔ, ɛsɛ ɛ tɪ anyɪnsɪnɪnwafɔɛ. ¹⁸ Yɪ sɔ atɪ, mɪn 'kan mɪn keɛ wɔ kɛ ɛ tɔ mɪn sa nɪn esɪka kɔkɔɛ'n mɔ b'a holo yɪ sɪn nɪn b'a tɪ yɪ nwɔn'n nɔn a yɔ esɪkafɔɛ. Tɔ taladɪɛ fufɛ mɪn sa nɪn wula nɔn fɪa wɔ nwɔn nyɪan'n. ɛsɛ tɔ bɛ nyɪn ayɪɛ mɪn sa nɪn gua wɔ nyɪn nɪn asɔ nɔn a nwun asɪ.

¹⁹ Bɛ mɔ mɪn kulo bɛ'n, mɪn kɔn bɛ nzɔ'n ɛsɛ mɪn tɔ bɛ fɔɔ. Yɪ sɔ atɪ, nɪn wɔ nwɔn kaci wɔ abalabɔ'n nɔn yɔ jɛjɛ.

²⁰ Tɛ, n jin anɔan nɪn anzin mɪn bɔ. Sɔanlan m'ɔ kɔ tɪ mɪn nɪn'n m'ɔ kɔ tɪkɛ anɔan'n, mɪn 'wɔɔ yɪ awulo, mɪn nɔn yɪ yɛ 'dɪdɪ, yɪ kɔsɔ ɔ nɔn mɪn yɛ 'dɪdɪ.

²¹ Kɛmɔ n nɪɪ kunnunmun mɔ n di mɪn Sɪ anwɔn ɛbɛɛ belemgbɪn bɪa nɪn asɔ'n, sɔanlan bɪala mɔ yɪ kɔsɔ ɔ kɔ lɪ kunnunmun'n, mɪn 'man ɔ tanlan mɪn nwɔn ɛbɛɛ mɪn belemgbɪn bɪa nɪn asɔ. ²² ɛjɔɛ mɔ Nyanmɪan Wawɛ'n ɛ kan keɛ Asɔnɪn'n-mɔ'n, sɔanlan m'ɔ sɪ fasɪɛ'n, ɔ fɔ sɪɛ!

KALATA NIN ASU NZɔɛ NSU'N

4

Nyanmɪansɔ belemgbɪn bɪa'n

¹ ɛhɪ anzin, mɪn 'nɪan an, anɪn b'a tɪkɛ anɔan kɔn nyanmɪansɔ ɛɔ. Sɔanlan'n mɔ yɪ nɪn'n tɛ kɛ kɔnɔtɪ'n mɔ n nɪɪ mɔa n dɪɪ yɪ ngan'n, ɔ ɛ kan keɛ mɪn kɛ: “Fɔ bala ɛwa nɔn man n yɪ nɪnngɛ'n mɔ bɛ 'ba a'n n gɛɛ wɔ.” ² ɛbɛɛ ala, Nyanmɪan Wawɛ'n kɔ tɔ mɪn sɔ. ɔ kɔ fa mɪn kɔ fɔ nyanmɪansɔ. Mɪn 'nɪan an, anɪn belemgbɪn bɪa kɔn jin ɛbɛɛ, sɔanlan kɔn tɪ sɔ. ³ Sɔanlan sɔ'n, yɪ nyɪn nɪn anɪn ta kɛ ɛbɛɛ'n mɔ bɛ fɛɛ yɪ zɔasɪpɔ'n, ɛsɛ ɔ ta kɛ ɛbɛɛ'n mɔ bɛ fɛɛ yɪ salɔɔanɪn'n. Belemgbɪn bɪa sɔ'n, nyannɔnndɔn kɔn a tɔ a bala yɪ. Nyannɔnndɔn sɔ'n ta kɛ ɛbɛɛ'n mɔ bɛ fɛɛ yɪ emelodɪ'n. ⁴ Bɪa abulaa nɔn nɔn ta sɪ yɪa belemgbɪn bɪa'n. Mgbɪn abulaa nɔn nɔn wowula taladɪɛ nvufɛ, bɛ sɔ esɪka kɔkɔɛ keɛ, bɛ tɪtɪ bɪa sɔ'n-mɔ asɔ. ⁵ Belemgbɪn bɪa nɪn anɪn, nyanmɪan'n kɔɛ mɪan mɪan nɔn ɛjɔɛɔ ɔ nɔn mgbanlanlan fɪ nɪn fɪtɛ. B'a sɔ tɛɛ nsɔ. Bɛ jɛ belemgbɪn bɪa nɪn anyunnun. Tɛɛ nsɔ sɔ'n y'ɔ le Nyanmɪan Wawɛ nsɔ'n. ⁶ Like kɔn wɔ bɪa nɪn anyunnun kɛ jɛnvɪɛ. Like sɔ'n ta kɛ ɛbɛɛ'n mɔ bɛ fɛɛ yɪ kɪlɪsɪtalɪ'n. Bɪa nɪn ayɪalɪɛ nɔn nɪn asɔ, naan nɔn jɪɪn ɛbɛɛ. Naan sɔ'n-mɔ le anyɪan dɔn kɔa bɛ nyunnun nɔn bɛ nzɪn. ⁷ Alɪmɔa dɪɛ'n sɔman tɛtɪanfɔɛ. M'ɔ tɪan yɪ nnyuan'n sɔman ɛnalɛ baa. M'ɔ tɪan yɪ nsan'n sɔman kulo sɔanlan. M'ɔ tɪan yɪ nɔn'n sɔman kɔɪɛ m'ɔ ɛ tɔ ɔ. ⁸ Naan sɔ'n-mɔ nɪnhan kɔn bɪala le ndɛba nsɪan. Bɛ

nwɔn'n lika kwalaa nɔn bɛ ndɛba'n-mɔ abɔ ti anyɔan. Cian daa, kɔngɔɛ o, eyua o, ejɔlɛ mɔ bɛ kan'n y'ɔ le kɛ:

“Kɔnlɔn-ngɔnlɔn, kɔnlɔn-ngɔnlɔn, kɔnlɔn-ngɔnlɔn

y'ɔ le yɛ Mɔn Tunminfɔɛ Nyanmɔian Kpili

mɔ daba anɔn ɔ wɔ ɛbɛlɛ, ɛnɛ ɔ wɔ ɛbɛlɛ mɔ ɛsɛ ɔ lɛ 'ba'n.”

⁹ Tɛmɔn biala mɔ naan nnan sɔ'n 'wula sɔanlan'n m'ɔ ti bia nɔn asɔ m'ɔ ti asɔ dahuu nɔn anunminnyanmɔn bɛ yɔ yɔ ayɛ bɛ da yɔ asɔ'n, ¹⁰ anɔn mgbain abulaa nɔn nnan nɔn a kɔtɔ sɔanlan'n m'ɔ ti bia nɔn asɔ nɔn anyunnun, bɛ sɔ sɔanlan'n m'ɔ ti asɔ dahuu'n. Bɛ 'kɔtɔ bɛ sɔ yɔ a, bɛ tu bɛ esika kɔkɔlɛ kele'n bɛ gua yɔ nyunnun ɛbɛlɛ, anɔn bɛ nwan:

¹¹ “Yɛ Mɔn, yɛ Nyanmɔian, anunminnyanmɔn'n,

ayɛ eyɛ'n nɔn tunmin'n sɛ fata wɔ.

Ɔ sanlɔn kɛ wɔ yɛ a bɔ ninngɛ'n kwalaa ɔ.

A hulo y'ɔ man bɛ wɔ ɛbɛlɛ bɛ le ngɔan ɔ.”

5

Nyanmɔian Bɔa Baa'n

¹ Ɛhi anzin, mɔn 'tɔ mɔn nyɔn an, n gɔ nwun kalata kɔn, b'a nyɔnnyan yɔ bolomolo sɔa. B'a hɛlɛ yɔ kunnun nɔn yɔ nzin. Sɔanlan'n m'ɔ ti belemgbin bia nɔn asɔ'n le kalata sɔ'n yɔ sa fama nɔn anun. B'a sie sɔ nzɔlɛ nsɔ, ² ɛsɛ mɔn 'nɔan an, anɔn nyanmɔiansɔ bɔfɔɛ kɔn m'ɔ le tunmin lɛ tɔan sɛlɛ kpa ɔ bisa kɛ: “Nwan yɛ ɔ kwalaa nzɔlɛ'n-mɔ mɔ b'a sie yɔ kalata nɔn asɔ'n tɔtɔ nán ɔ buke nɔn ɔ?” ³ Ɔ bisalɔ sɔ a, nyanmɔiansɔ ɛlɔ o, asɔ ɛwa o, asɔ nɔn abɔ ɛlɔ o b'a nnyan man sɔanlan fɔi mɔ ɔ 'buke kalata nɔn anun ɔ nɔan nɔn ɔ. ⁴ N gɔ sɔsa mɔn sa n gɔ gua mɔn ti n gɔ sun sɛlɛ kpa. Ɔ sanlɔn kɛ b'a nnyan man sɔanlan m'ɔ sɛ fata mɔ ɔ 'buke kalata nɔn anun bɔbɔ nán ɔ nɔan nɔn ɔ. ⁵ Ɛhi a, mgbain abulaa nɔn nnan nɔn anun kɔn kɔ sɛ mɔn kɛ: “N'ɛ sun, nan nɔan, tɛtɔanfɔɛ'n m'ɔ fi Zuda afile nɔn anun'n, belemgbin *Davidi anɔnman'n, ɔ'a li kunnunmun, ɔ kwalaa ɔ tɔtɔ nzɔlɛ'n-mɔ mɔ b'a sie kalata nɔn sɔ'n ɔ buke nɔn.”

⁶ Ɛhi, mɔn 'nɔan an, anɔn *Bɔa Baa kɔn jin naan nnan'n nɔn mgbain abulaa nɔn nnan'n mɔ b'a bɔ bia nɔn anwɔn holo nɔn afian. Ewue'n m'ɔ wuli'n kafɔan tɛ wɔ yɔ nwɔn. Ɔ le mmɛ nsɔ ɔ nɔn anyɔan nsɔ. Anyɔan nsɔ sɔ'n y'ɔ le Nyanmɔian Wawɛ nsɔ'n mɔ ɔ'a sɔan bɛ asɔ'n lika kwalaaatin'n. ⁷ Bɔa Baa'n kɔ kpunngɛ Sɔanlan'n m'ɔ ti bia nɔn asɔ mɔ kalata'n wɔ yɔ sa fama nɔn anun'n nán ɔ'a le. ⁸ Kɛ Bɔa Baa'n lelɔ kalata'n, naan nnan'n nɔn mgbain abulaa nɔn nnan'n, bɛ kɔ kɔtɔ yɔ nyunnun. Bɛ nunhan kɔn biala le sanngo kɔn, ɔ nɔn esika kɔkɔlɛ kangɔ. Kangɔ sɔ'n, *ansan yɔ yɔ. Ansan'n y'ɔ le Nyanmɔian menian'n-mɔ asɔnɔn'n mɔ bɛ yɔ'n. ⁹ Bɛ kɔ tɔ ejue fɔfɔlɛ kɔn, bɛ nwan:

“Wɔ y'ɔ fata kɛ ɛ fa kalata nɔn ɔ.

Wɔ y'ɔ fata kɛ ɛ tɔtɔ nzɔlɛ'n-mɔ

mɔ b'a sie yɔ sɔ nɔn anun ɔ.

Ɔ sanlɔn kɛ bɛ hunlin wɔ.

Ɔ nanndɔ wɔ ewue nɔn asɔ,

a to menian a man Nyanmɔian.

Menian sɔ'n-mɔ fi afile biala anun, anɛ biala ɔ nɔn mân biala anun.

¹⁰ A man b'a kaci

yɛ Nyanmɔian'n Belemgbin Mân nɔn anun menian

b'a kaci tɛɛyɔfɔɛ bɛ sɔ yɔ.

Ɛsɛ bɛ 'di belemgbin asɔ nɔn asɔ.”

¹¹ Ɛhi anzin, mɔn 'tɔ mɔn nyɔn biekun an, mmɔfɔɛ nwala nwala kpa a ta a si a yia bia'n nɔn naan nnan'n nɔn mgbain abulaa nɔn nnan'n. Mmɔfɔɛ sɔ'n-mɔ ti akpu akpu kɔ yɔ nyɛ bɛ lɛ tɔan kpa ¹² bɛ tɔ ejue kɛ:

“Bua Baa'n mɔ be hunlin yí'n,
yí yê tunmin'n, anyanbenwɔn'n, ngele'n,
anwɔnsele'n, asasɔe'n, anunminnyanmɔn'n
nɔn aye eyie'n se fata yí ɔ.”

¹³ Mɔn 'tie kɔsɔ a, anɔn ninng'e'n-mɔ mɔ Nyanmian a bɔ'n, m'ɔ wɔ nyanmiansɔ o, asie asɔ o, asie abɔ ɔ nɔn jenvie nun o, bé kwalaa be le tɔ ejue ke:

“Aye eyie'n, asasɔe'n, anunminnyanmɔn'n
nɔn tunmin'n ti Sɔanlan'n m'ɔ ti bia nɔn asɔ'n
ɔ nɔn Bua Baa'n die dahuu!”

¹⁴ Mɔ be kɔ tɔ ejue sɔ'n, anɔn naan nnan nɔn a sɔ sɔ ke: “Amɔn!” Anɔn mgbain abulaa nɔn nnan nɔn a kɔtɔ b'a sɔ Sɔanlan'n m'ɔ ti asɔ dahuu'n.

6

1. Nzɔle'n m'ɔ li mɔva nɔn etie'n

¹ Ehi anzin, mɔn 'tɔ mɔn nyɔn an, n gɔ nwun *Bua Baa'n ke ɔ'a ti alimɔva nzɔle nɔsɔ'n mɔ b'a sie yí kalata nɔn asɔ nɔn anun. M'ɔ tɔli nɔn'n, mɔn 'tie a, anɔn naan nnan nɔn anun kɔn, yí nɔn'n ti ke mgbanlanlan, yí nwan: ‘Bala!’ ² Mɔn 'nɔn an, n gɔ nwun ekpanngɔ fufue kɔn. Sɔanlan'n m'ɔ ti sɔ'n le taa kɔn yí sa nɔn. B'a fa belemgbin kele b'a sɔva yí. ɔ le kɔ belenzua sɔ kpa ɔ 'kɔ a hɔn ɔ di kunnunmun.

2. Nzɔle'n m'ɔ tian yí nnyuan nɔn etie'n

³ Ehi anzin, Bua Baa'n kɔ ti nzɔle'n m'ɔ tian yí nnyuan nɔn anun. Mɔn 'tie a, anɔn naan nnan'n, m'ɔ tian yí nnyuan'n nwan: “Bala!” ⁴ Ekpanngɔ kɔn biekun kɔ fite, ɔ ti kɔkɔle. Sɔanlan'n m'ɔ ti sɔ'n, be kɔ man yí dadie kpili kɔn ɔ nɔn tunmin ke ɔ hyɔn elɔe ɔ tú mân nɔn anun, ɔ mân menian'n-mɔ hún bé nwɔn.

3. Nzɔle'n m'ɔ tian yí nsan nɔn etie'n

⁵ Ehi anzin, Bua Baa'n kɔ ti nzɔle'n m'ɔ tian yí nsan nɔn anun. Mɔn 'tie a, anɔn naan nnan'n, m'ɔ 'tian yí nsan'n, nwan: “Bala!” Mɔn 'nɔn an, n gɔ nwun ekpanngɔ bile kɔn. Sɔanlan kɔn ti sɔ. ɔ le toe kɔn yí sa nɔn. ⁶ N dɔli anie bie wɔ naan nnan nɔn afian. Anie sɔ'n nwan: “*Bele cilo kɔn ti cian kɔn junman nɔn anwɔn ahatua. *ɔlɔsɔ cilo nsan ti cian kɔn junman nɔn anwɔn ahatua. Nan divɔn nɔn ngɔ'n, bé die, n'ε fa wɔ sa kan bé.”

4. Nzɔle'n m'ɔ tian yí nnan nɔn etie'n

⁷ Ehi anzin, Bua Baa'n kɔ ti nzɔle'n m'ɔ tian yí nnan nɔn anun. Mɔn 'tie a, anɔn naan nnan'n, m'ɔ tian yí nnan'n nwan: ‘Bala!’ ⁸ Mɔn 'nɔn an, n gɔ nwun ekpanngɔ kɔn. ɔ ti asuaminlin. Sɔanlan'n m'ɔ ti sɔ'n, be fele yí “Ewue”. ɔ 'kɔ a, anɔn ebɔlɔ mân'n tɔva yí. Be kɔ man bé dadie nɔn tunmin ke asie nɔn asɔ ewa menian'n-mɔ mɔ b'a bu bé nun nnan'n, be tú kɔn. Be mân be wú elɔe nun, ehɔe nun, efɔke nun yê be mân asie nɔn asɔ ebolo naan'n-mɔ hún bé.

5. Nzɔle'n m'ɔ tian yí nnun nɔn etie'n

⁹ Ehi anzin, Bua Baa'n kɔ ti nzɔle'n m'ɔ tian yí nnun nɔn anun. Mɔn 'nɔn an, n gɔ nwun bé mɔ be hunlin bé nɔn ekala'n esika kɔkɔle tɔbili'n mɔ be yala *ansan sɔ nɔn anwɔn. Be hunlin bé, ɔ sanlin ke be lili Nyanmian anwɔn adanzie ananhɔle nun εse be hanlin yí Nɔan Ejɔle'n. ¹⁰ Be le tian sele kpa be kan ke: “Yé Mɔn, wɔ mɔ ε ti kɔnlɔn-ngɔnlɔn, εse ε ti ananhɔlefɔe'n, ε 'nwɔnnde dede ɔ ju cian benin nán a bua asie nɔn asɔ menian'n-mɔ mɔ be hunlin yé'n ndeε?” ¹¹ Be kɔ man bé kwalaa taladie nɔvufue ngɔkɔn be kɔ wula nán b'a han b'a hele bé ke be sí abɔtale be nwónnde mele kaan biekun, maan bé nɔan yía. Afɔ bé nianman'n-mɔ nɔn bé manngɔn'n-mɔ mɔ be nɔn be di junman'n mɔ be te wɔ asie nɔn asɔ'n, menian'n-mɔ 'ba hun bé kɔsɔ.

6. Nzòlè'n m'ò tian yí nsian nun etiè'n

¹² Ehi anzin, mún 'nían an, anún Bua Baa nun a ti nzòlè'n m'ò tian yí nsian nun anun. Asiè'n kò kpòsò sele kpa. Senze'n kò lu tuun ke etanlan tuun. Sala'n kò bulò ke moja. ¹³ Nzalama'n-mò fi anwunno be kò tutu be kò gua asì ke figi amuin mò anwònman kpili kòn a kpòlò yí a gua ò. ¹⁴ Nyanmian'n kò nyúnnyan bolomolo ke kalata mò b'a nyúnnyan ò. Yí búsò kò nunnun. Mmòka'n-mò kòvalaatin nòn asue afian mgbòlè'n-mò fi bé búsò kò tu.

¹⁵ Asiè nún asò mmelemgbin ò nòn sò mgbain'n-mò, nzalafò mgbain'n-mò, esikafòè'n-mò, tunminfòè'n-mò, menian bò nga'n-mò, nganga nòn bé mò be ti man nganga'n, bé kòvalaa be kò nwanndi. Be kò hò be kò fefie kunman mgbili'n-mò anun, ò nòn nyòbòe mgbili'n-mò mò be wò mmòka'n-mò asò nún afian. ¹⁶ Be kan be kele mmòka'n-mò, nòn nyòbòe mgbili'n-mò ke: “Emò bú gúa yé sò, be fía yé. Nán be man sòanlan'n m'ò ti belemgbin bia nún asò'n nwun yé. Nán be man Bua Baa'n sikkpe ci yé. ¹⁷ Ò sanlín ke bé sikkpe cian kpili nún a ju. Nan nwan yé ò kò hùala yí nyunnun jinlan ò.”

7

Izalayè menian akpu eya kòn abulanan ò nòn nnan'n

¹ Ehi anzin, mún 'nían an, anún nyanmiansò mmòfòe nnan jijin asiè nún ayialie nnan nún asò. Be kò hyì anwònman nnan'n m'ò fita asiè nún asò ewa'n be kò sie. Ò man anwònman fíi nvita man asiè'n, jenvie'n nòn baka biala asò kòn. ² Nan lika mò senze'n fite'n, mún 'nían an, anún nyanmiansò bòfòe kòn fi elò. Ò le like kòn yí sa nun. Like sò'n yé Tiasifòe Nyanmian'n fa sie ninngè'n-mò nzòlè ò. Bòfòe sò'n kò tian sele kpa. Ò kò han kò hele mmòfòe nnan'n mò b'a man bé tunmin ke be séci asiè nún asò ò nòn jenvie nún anun ninngè'n ke: ³ “Nán be fa bé sa be kan asiè'n, ò nòn jenvie'n, ò nòn mmaka'n-mò fíi dede ò hó jú mèle mò ye kò sie yé Nyanmian'n ngò'a'n-mò anwònman nún asò nzòlè'n.” ⁴ Be kò bò bé mò b'a sie bé nwònman nún asò nzòlè nún anwan be kò hele mín. Be ti menian akpu eya kòn abulanan ò nòn nnan. Be fi Izalayè nvilie'n-mò kòvalaa anun.

⁵ Zuda afilie nún anun, menian akpu bulu nòn nnyuan yé bòfòe'n sieli bé nzòlè ò. Lubènin afilie nún anun menian akpu bulu nòn nnyuan. Gadì afilie nún anun menian akpu bulu nòn nnyuan. ⁶ Azèè afilie nún anun menian akpu bulu nòn nnyuan. Nèfòtali afilie nún anun menian akpu bulu nòn nnyuan. Manase afilie nún anun menian akpu bulu nòn nnyuan. ⁷ Simevò afilie nún anun menian akpu bulu nòn nnyuan. Levi afilie nún anun menian akpu bulu nòn nnyuan. Isakaa afilie nún anun menian akpu bulu nòn nnyuan. ⁸ Zabulòn afilie nún anun menian akpu bulu nòn nnyuan. Zozèfò afilie nún anun menian akpu bulu nòn nnyuan. Binnzòamín afilie nún anun menian akpu bulu nòn nnyuan.

Meninsònman'n mò 'ba sò Nyanmian'n

⁹ Ehi anzin, mún 'tò mín nún biegun an, n gò nwun menian dòn kpa. Sòanlan fíi ngòala man bé ka. Menian sò'n-mò fi mán'n lika kòvalaatin, be fi afilie kòn biala anun, be kan anie kòn biala. Be wowula taladiè nvufue, be le aye malè bé sa nun be jijin Nyanmian belemgbin bia'n nòn *Bua Baa nun anyunnun ebele. ¹⁰ Be le bò be sulo be kan ke: “Nyanmian m'ò ti belemgbin bia nún asò'n, ò nòn Bua Baa'n, bé yé be de yé ti ò.”

¹¹ Nyanmiansò mmòfòe'n-mò kòvalaatin kò ta kò si kò yia bia'n, mgbain abulaa nòn nnan'n nòn naan nnan'n. Be kò butu butu bé nún asì bia nún anyunnun be kò sò Nyanmian. ¹² Bé nwan: “Amún!

Aye eyi'e'n, anunminnyanmɔn'n,
 ngele'n, asina'n, asasue'n,
 tunmin'n non anwɔnsele'n
 ti yé Nyanmian'n die cian daa!
 Amin!"

¹³ Mɔ mmɔfue'n-mɔ anɔan tɔl'i'n, mgbain abulaa non nnan nun anun kɔn kɔ bisa mɔn ke: "Nwan menian die-mɔ yê be wowula taladie nvufue'n? Eɛe nin yê be fi ɔ?"

¹⁴ N gɔ bua yí ke: "Nannan, mɔn nzi man. Nan wó die e si."

Ehi a, ɔ kɔ han kɔ hele mɔn ke: "Menian sɔ'n-mɔ yê b'a nwun bé nyunnun kpili nun ɔ. Be le Bua Baa'n moja'n b'a kɔv bé taladie'n maan ɔ a yɔ fufue. ¹⁵ Yí sɔ ati, yê ɔ man be jijin Nyanmian belemgbin bia nun anyunnun kɔngɔe non eyua be sɔ Nyanmian yí sua nun anun ɔ. Sɔanlan'n m'ɔ ti bia nun asu'n 'sisa bé. ¹⁶ Eɔe ngɔ hun man bé fíi kún. Nzuhoe ngɔ hun man bé fíi kún. Eyua ngɔ bɔ man bé fíi kún. Ahulo ngɔ hun man bé fíi kún. ¹⁷ Ɔ sanlin ke Bua Baa'n m'ɔ jin bia nun anyunnun'n, ɔ 'kaci bé bua enianfue, ɔ 'man be non ngɔan nzue'n. Eɛe Nyanmian 'ba cici bé nyin abɔ emɔn'n kwalaaatin."

8

7. Nzɔle'n m'ɔ tian yí nsɔ nun etie'n

¹ Mɛle mɔ *Bua Baa'n tili nzɔle'n m'ɔ tian yí nsɔ nun anun'n, elɔ kɔ tɔ diin kɔ yɔ dɔhyɔli fan. ² Ehi anzin, mɔn 'nian an, n gɔ nwun nyanmiansɔ mmɔfue nsɔ'n mɔ be jijin Nyanmian anyunnun'n. Be kɔ wowula bé sa nun kɔnɔti nsɔ. ³ Nyanmiansɔ bɔfue kɔn biekun kɔ a kɔ jinlan esika kɔkɔle tɔbɔli nun anwɔn ebele. Ɔ le esika kɔkɔle pɔpɔti kɔn yí sa nun. Pɔpɔti sɔ nun anun yê be yala alawu nun ɔ. Be kɔ man yí alawu dɔɔn kpa. Ɔ kɔ fa kɔ fɔla Nyanmian menian'n-mɔ asɔnɔn eyɔle nun anun. Ɔ kɔ yala yí esika kɔkɔle tɔbɔli'n m'ɔ wɔ bia nun anyunnun ebele nun asu. ⁴ Alawu'n mɔ nyanmiansɔ bɔfue'n le yala yí nun Nyanmian menian'n-mɔ asɔnɔn eyɔle'n, yí ewusanlan'n kɔ fɔ dede Nyanmian anyunnun. ⁵ Eɛe nyanmiansɔ bɔfue'n kɔ fa esika kɔkɔle tɔbɔli nun asu sɔn'n bie. Ɔ kɔ fa kɔ gua alawu pɔpɔti nun anun ɔ kɔ ju kɔ tɔ asie nun asu. Ke ɔ tɔli yí asie nun asu'n, mgbanlanlan'n kɔ te, be kɔ ti menian ejojɔle, nyanmian'n kɔ kpe mian, asie'n kɔ kpusu.

KƆNƆTI NSU'N

1. Kɔnɔti'n m'ɔ li mɔa'n

⁶ Ehi anzin, nyanmiansɔ mmɔfue nsɔ'n mɔ be le kɔnɔti nsɔ'n kɔ bɔbua bé nwɔn be le ba hu nun.

⁷ Alimɔa bɔfue'n kɔ hu yí kɔnɔti die'n. Ebele ala, asukocɔn non sɔn, moja fɔla nun, ɔ kɔ tɔ asie nun asu. Be bu asu nun anun nsan an, lika m'ɔ yalali'n tu kɔn. Be bu asie nun asu mmaka'n-mɔ anun nsan an, mɔ be yalali'n tu kɔn. Ndile kwalaa yalali.

2. Kɔnɔti'n m'ɔ tian yí nnyuan'n

⁸ Ehi anzin, bɔfue'n m'ɔ tian yí nnyuan'n kɔ hu yí kɔnɔti die'n. Like'n ti ke buka kpili kpa mɔ sɔn a tɔ nun ɔ. Be kɔ ju like sɔ'n be kɔ tɔ jenvie nun anun. Lika m'ɔ kacili moja'n, be bu jenvie nun anun nsan an, ɔ tu kɔn. ⁹ Nun ninng'e'n mɔ be wuli'n, be bu jenvie nun anun nsan an, be tu kɔn. Meli'n mɔ be wɔ jenvie nun anyinsɔ mɔ be yalali'n, sɛ be bu jenvie nun anyinsɔ meli'n kwalaa anun nsan an, be tu kɔn.

3. Kɔnɔti'n m'ɔ tian yí nsan'n

¹⁰ Ehi anzin, bɔfue'n m'ɔ tian yí nsan'n kɔ hu yí kɔnɔti die'n. Nzalama kpili kpa m'ɔ sɔ ke tɛɛ, ɔ fi anwunno kɔ tu kɔ tɔ. Be bu asie nun asu asue'n-mɔ non

asutile'n-mò anun nsan an, lika m'ò tólì'n tu kòn. ¹¹ Bè fèlè nzalama sò nùn “Abòyò”. Asue mò Abòyò'n hanlìn yí'n, bè bu asìe nùn asò asue'n-mò anun nsan an, ò tu kòn. Menian dòn kpa kò nòn Abòyò nzue'n. Bè kòalaa mò bè nonlùn'n, bè wuli. Ò sanlìn kè diyòlè wò nùn.

4. Kònòtì'n m'ò tian yí nnan'n

¹² Èhì anzin, bòfòe'n m'ò tian yí nnan'n kò hu yí kònòtì dié'n. Sènzè nùn èta m'ò ta'n, bè bu nùn nsan an, lika m'ò nda man'n tu kòn. Bè bu sala nùn anun nsan an, lika m'ò nda man'n tu kòn. Bè bu nzalama'n-mò anun nsan an, bè mò bè nda man'n tu kòn. Bè bu alihian'n jawe nùn anun nsan an, awosin'n tu kòn. Bè bu alisan nùn anun nsan kòsò a, awosin'n tu kòn.

¹³ Mèlè sò'n, mìn 'nìan an, anìn kòlìe kòn lè tu sìn nyanmìan nùn anyunnun. Mìn tì kè ò lè sun ò kan yí sèlè kpa kè: “Munnzue! Munnzue! Munnzue lè ba tó menian'n-mò mò bè wò asìe nùn asò'n mèlè mò mmòfòe nsan'n 'ba hu bè kònòtì'n!”

9

5. Kònòtì'n m'ò tian yí nnun'n

¹ Èhì anzin, nyanmiansò bòfòe'n m'ò tian yí nnun'n kò hu yí kònòtì dié'n. Mìn 'nìan an, anìn nzalama kòn fi anwunno ò kò tò asìe nùn asò. Bè kò fa kunman kponlòn-mgbonlòn sannvè'n bè kò wula yí sa nùn. ² Ò kò tike kunman nùn asò. Èbèlè ala, ewusanlan mindo, mindo, kè ebo mò bè lè yala yí fi kunman nùn anun kò fite. Ewusanlan'n m'ò fi kunman nùn anun fitelì'n kò lu mân nùn anun tuun ò kò hyì sènzè'n, bè ngòala man ènwònmiàn de. ³ Tètèbòabò fi ewusanlan nùn anun kò fite fite, bè kò fa asìe'n. Bè kò man bè tunmin. Bè ka a, bè nòan'n lè bòlè kè nyanmìan aka'n. ⁴ Bè kò han bè kò hele bè kè nán bè kan ndilè'n, nán bè kan baka fíí. Nan menian mò Nyanmìan nzòlè nòn man bè nwònman nùn asò'n, bè nòn bè yíá nùn. ⁵ B'a mman man tètèbòabò sò'n-mò atìn kè bè hún menian sò'n-mò. Nan bè manlìn bè atìn kè bè héle bè yalè dede sala nnun. Yalè sò'n mò bè 'kele bè'n, ò tì kè sòanlan mò nyanmìan aka kò ha yí'n. ⁶ Yalè sò'n mò bè 'ba li yí sala nnun nùn anun'n, ò 'ka menian sò'n-mò angònmin an, ahan b'a wu kpè kòn, nan kòsò bè lè nwu man. Bè 'ba se kè ewue hún bè kpè kòn, nan kòsò ewue'n ngò tè man bè sò.

⁷ Tètèbòabò sò'n-mò, bè tì kè mgbangò-mò mò b'a sesie bè mò bè lè fa bè kò hùn èlòe ò. Bè sò esika kòkòlè kele. Bè nyìn nùn anun soman kulo sòanlan. ⁸ Bè tì enyuan'n tì kè mmalasua'n-mò atì enyuan'n. Bè jè'n-mò tì kè tetianfòe ajè. ⁹ Bè wowula bulalè taladiè bè hue nùn asò kè menian mò bè lè kò èlòe ò. Bè 'tu a, bè ndèba nùn anun tè kè hyuili mò èkpanngò lè còin kò èlòe ò. ¹⁰ Bè dua'n tì dèné-dèné kè nyanmìan aka'n-mò dié'n. Bè dua sò nùn anun yè tunmin'n mò bè 'fa bè kele menian'n-mò yalè dede sala nnun'n wò ò. ¹¹ Bè lè bè belemgbin kòn. Belemgbin sò'n tì bòfòe. Yí yè kunman kponlòn-mgbonlòn'n wò yí sa nùn ò. Èbèlè anìe nùn anun, bè fèlè bòfòe sò'n “Abadòn”. Gèlèkì anìe nùn anun an, bè fèlè yí “Apòliòn”. Dunman sò'n, yí bò y'ò lè kè sècùlwafòe.

6. Kònòtì'n m'ò tian yí nsian'n

¹² Yalè m'ò li mòva nùn a sìn. Nan yalè nnyuan mmiekun-mò wò bè nyunnun. ¹³ Èhì anzin, bòfòe'n m'ò tian yí nsian'n kò hu yí kònòtì dié'n. Mìn 'tie a, anìn anìe'n fi esika kòkòlè tòbìlì nùn afannan nùn anun. Esika kòkòlè tòbìlì sò'n jin Nyanmìan anyunnun èbèlè. ¹⁴ Anìe'n lè kan kele bòfòe'n m'ò tian yí nsian m'ò lè kònòtì'n yí sa nùn'n kè: “Nyannjì Abònsanmòn mmòfòe nnan'n mò b'a cìcì bè asue kpilì'n mò bè fèlè yí Efalatì nùn anòan èbèlè'n.” ¹⁵ Bè kò nyannjì mmòfòe nnan sò'n-mò. Junman mò bè sielì bè èbèlè kè bè lí afòe sò'n, sala sò'n, cian sò'n ò nòn dàe sò'n, y'ò lè kè, bè bu asìe nùn asò menian'n-mò anun fà nsan an, mmòfòe

sò'n hún fâ kòn anun menian'n-mò. ¹⁶ Bè kò bò mmòfòe nnan sò'n-mò nzalafò'n-mò mò bè fò ekpanngò nún anwan bè kò hele mín. Bè tì menian akpù eya nnyuan.

¹⁷ Kè mgbanngò'n-mò nòn menian'n-mò kpín tì yí'n, n gò nwun yí elalíe nún anun. Bè taladíe'n mò bè wowula'n, yí hue nún asò tì bulalé. Mmie-mò díe'n tì kòkòlè kè sìn, mmie-mò tì kòkòlè zòun, mmie-mò tì akò elò. Mgbanngò'n-mò ati'n tì kè tetianfòe ati. Sìn ewusanlan nvan nvan kè tui ndunmunlan fi bé nwan anun fite. ¹⁸ Ninngè nsan sò'n kò hun menian'n-mò. Bè mò bè wulí'n, bè bu asíe nún asò menian'n-mò anun nsan an, bè tu kòn. ¹⁹ Mgbanngò'n-mò tunmin'n wò bé nwan'n nòn bé dua nún anun. Bè dua'n tì kè owò, bè le tile, bè fa bè kele menian'n-mò yalé.

²⁰ Menian bu nga'n-mò mò ninngè sò'n-mò a ngun man bé bie'n, b'a nnun man bé nwòn b'a ngaci man bé abalabò'n. Bè kò ha bé nyòlè ètè nún anun, bè kò tutò mmòsòun'n-mò, esika kòkòlè, jètè nún ayíwa abaaba, èbòe nòn baka abaaba. Abaaba sò'n-mò nnwun man asì, bè ndì man èjòlè, bè ngwala man nanndì. ²¹ Menian bu nga sò kònmgba'n kò ha bé meninhuan nún anun, bé jiliwa eyíe nún anun, bé satilífòe nún anun, bé awue nún anun.

10

Bòfòe'n nòn kalata kaan'n.

¹ Èhì anzin, mún 'nian an, n gò nwun tunminfòe bòfòe kòn biekun, ò fi nyanmiansò ò lè ju. Esue bolé fòfò yí nwòn, yê nyanngòndòn nún a tó a bala yí tì'n. Yí nyún nún anun'n ta kè senze. Yí ja'n-mò jue kpalamgbalaon kè sìn. ² Ò le kalata kaan kòn yí sa nún. Kalata sò'n, b'a buke nún. Yí ejian m'ò jin'n, yí ja fama'n jin jenvie nún anyinsò, yê bè'n jin asíe nún asò. ³ Ò kò tian sele kpa kè tetianfòe. M'ò tianlín sò'n, mgbanlanlan nsò'n kò te bè kò sò sò. ⁴ Mò bè solì sò'n, mín nwan mún 'kele èjòlè'n mò bè hanlín'n. Nan mún 'tie a, aníe bie fi nyanmiansò. Aníe sò'n lè kan kele mín kè: “Èjòlè'n mò mgbanlanlan nsò nún a han'n, n'è kele, nan man ò há wó tì anun.”

⁵ Èhì a, bòfòe'n mò yí ja'n kòn jin jenvie nún anyinsò, mò kòn'n kòsò jin asíe nún asò'n, ò kò tinnge yí sa fama'n nyanmiansò. ⁶ Ò kò han sòanlan'n m'ò tì asì dahuu, m'ò bolì anwunno nòn asíe nún asò ninngè'n-mò nòn jenvie nún anun díe'n-mò nún ati kè: “Mèlè nnòn man èbele fí kún! ⁷ Nan mèlè mò bòfòe'n m'ò tian yí nsò'n 'ba hu yí kòntì díe'n, Nyanmian nvialíe nún like'n 'ba kpín sò. Like sò'n, ò hanlín yí nwòn èjòlè ò helelì yí ngwà'n-mò mò bè tì yí mgbòmanfòe'n.”

⁸ Èhì anzin, aníe'n m'ò fi nyanmiansò m'ò n dílì'n kò han kò hele mín biekun kè: “Kalata'n mò b'a buke nún mò bòfòe'n m'ò jin jenvie nún anyinsò, èsè ò jin asíe nún asò le yí sa nún'n, kò le.”

⁹ N gò hò bòfòe nún anwòn èlò, n gò sele yí kè ò fá kalata kaan'n mán mín. Ò kò han kò hele mín kè: “De kalata sò'n nán dí. Ò 'yò wó kunnun èlò eyòlì eyòlì, nan kòsò ò 'yò wó nwan nún anun múnlín-múnlín kè wè.” ¹⁰ N gò le kalata'n m'ò wò yí sa nún'n n gò lí. Ò kò yò mín nwan nún anun múnlín-múnlín kè wè, nan mò m múnlín'n, ò yòlì mín kunnun èlò eyòlì eyòlì. ¹¹ Èhì a, bè kò han bè kò hele mín kè: “Nyanmian ngalíe'n m'ò tó de menian dòn'n, mán mán, aníe aníe ò nòn mmelemgbín dòn'n, ò se kè è hán yí biekun.”

11

Nyanmian mgbòmanfòe nnyuan'n.

¹ Èhì anzin, bè kò wula mín sa nún ndèè kpòman kòn. Kpòman sò'n, bè fa bè susu ninngè. Bè kò han bè kò hele mín kè: “Jasò, susu Nyanmian sua'n ò nòn esika kòkòlè tòbùlì'n, nán ka menian'n-mò mò bè kò asònún nún'n. ² Nan awulo'n díe, n'è susu yí bie, yaci yí èbele, afì b'a fa b'a man bé mò bè tì man Nyanmian menian'n. Bè 'ba nanndì kulo nwannzan-nwannzan nún asò dede

sala abulanan non nnyuan. ³ Mɪn 'ba sɔan mɪn adanzɪe nnyuan'n mɪn man be ba be kan mɪn Nɔan Ejɔle'n dede cɪan akpu kɔn eya nnyuan abulasian. Bé menian nnyuan sɔ'n, be 'ba wula kotoku m'ɔ kele ke menian'n-mɔ nún bé nwɔn be káci bé abalabɔ'n be fá bé nwɔn be mán Nyanmɪan.”

⁴ Adanzɪe nnyuan sɔ'n-mɔ y'ɔ le *olivo mmaka nnyuan'n ɔ non nganlannɪe nnyuan'n mɔ be jijin yé Mɪn m'ɔ le asɪe nɪn anyunnun ebele'n. ⁵ Se sɔanlan bie nwan ɔ 'yɔ bé ete a, sɪn fi bé nɔan nun fite ɔ yala bé mgbɔfɔe'n-mɔ. Sɔanlan mɔ yí nwan ɔ 'yɔ bé ete'n, ke ɔ 'wu yí nɪn anɪn. ⁶ Mele'n kwalaa mɔ be 'kan Nyanmɪan Anɔan Ejɔle'n, be le tunmin be kwalaa be ci esue'n, be man ɔ ndɔ man. Eɛe be le tunmin be kwalaa be man asɪe nɪn asɔ asue'n-mɔ kwalaa kaci moja. Se be kulo ke ewue ngacile kwalaa ba mân nɪn anɪn an, be le yí nwɔn tunmin be man ɔ ba ke be kulo wɔ mele biala.

⁷ Se be yue Nyanmɪan Anɔan Ejɔle'n kan an, naan'n m'ɔ fi kunman kpɔnlɔn-mgbɔnlɔn nɪn anɪn 'fite'n non bé b'a hɔn elɔe. Yí sa 'ba hɔlaa bé ɔ kun bé. ⁸ Be fuin'n 'ba ha kulo kpili'n gua nɪn asɔ. Ebele yé be bubɔli bé Mɪn kulɔwa nɪn asɔ ɔ. Kulo sɔ'n, be fele yí anyɪndala nɪn Sodɔmɔn non Ezipiti. ⁹ Mân mân anɪn menian, afile afile anɪn menian ɔ non anɪe anɪe'n-mɔ anɪn menian 'ba tu nɪn bé fuin'n dede cɪan nsan non sin. Be ngɔ man man sɔanlan fí atɪn ke ɔ síe bé fuin'n. ¹⁰ Mân nɪn anɪn menian'n-mɔ 'ba li menian nnyuan sɔ'n-mɔ ewue nɪn anwɔn fe. Be 'di yí nwɔn ndutue be ce bé nwɔn ninngɛ. ɔ sanlɪn ke Nyanmɪan mgbɔmanfɔe nnyuan sɔ'n-mɔ, b'a man asɪe menian'n-mɔ a nwun bé nyɪnsɔ kpa.

¹¹ Nan mɔ cɪan nsan non sin'n sɪnlɪn'n, Nyanmɪan kɔ fa ngɔan wawe'n kɔ wula bé nun. Be kɔ jasɔ kɔ jinlan bé ja nun. Esulo kpili kpa kɔ han bé kwalaa mɔ be nwunlin bé'n. ¹² Anɪe kɔn fi nyanmɪansɔ, ɔ kɔ tɪan sele kpa ɔ kɔ han kɔ hele mgbɔmanfɔe nnyuan'n ke: “Emɔ fú bála ewa!” Mɔ be 'fɔ be kɔ'n, esue bɔlé fɔfɔ bé nwɔn, bé mgbɔfɔe'n-mɔ nwunlin bé bé nyɪnsɔ.

¹³ Temɔn sɔ kɔnmgbɔ'n, asɪe'n kɔ kpusu sele kpa. Kulo'n lika m'ɔ bubuli'n, be bu kulo bɔndɪn nɪn anɪn bulu a, ɔ tu kɔn. Menian akpu nsɔ kɔ wu nun. Esulo kɔ han bé bu nga'n-mɔ. Be kɔ wula anwunno Nyanmɪan nɪn anɪnminnyanmɔn.

¹⁴ Munnzue'n m'ɔ tɪan yí nnyuan nɪn a sɪn, m'ɔ tɪan yí nsan'n tɔa sɔ nde-nde.

7. *Kɔnɔti'n m'ɔ tɪan yí nsɔ'n*

¹⁵ Ehi anzin, bɔfɔe'n m'ɔ tɪan yí nsɔ'n kɔ hu yí kɔnɔti dɪe'n. N gɔ tɪ ejɔjɔle wɔ nyanmɪansɔ elɔ. Anɪe sɔ'n-mɔ le tɪan sele kpa be kan ke:

“Mân nɪn asɔ belemgbɪn elie'n tɪ yé Mɪn

non yí Kilisi'n dɪe sɪan'n.

Kilisi 'di belemgbɪn dahuu!”

¹⁶ Mɔ be hanlɪn sɔ yueli'n, mgbain abulaa non nnan'n mɔ be tɪti bé bia'n-mɔ asɔ Nyanmɪan Kpili anyunnun ebele'n, be kɔ butu butu bé nyɪn asɪ be kɔ sɔ Nyanmɪan Kpili. Bé nwan:

¹⁷ “Yé Mɪn, Tunminfɔe Nyanmɪan,

Wɔ mɔ daba anɪn e wɔ ebele,

eɛe e wɔ ebele ene muonun'n,

yé 'da wɔ asɪ.

ɔ sanlɪn ke a yí wɔ tunmin kpili nɪn

a hele mân'n kwalaa ke wɔ ngɔnmɪn ala yé

e tɪ belemgbɪn ɔ.

¹⁸ Mân nɪn anɪn menian'n-mɔ falɪ wɔ nwɔn ekpɔ.

Nan mɛle nɪn a ju mɔ e 'ba hele bé ke

bé nwɔn sikpe wɔ wɔ kunnun.

Temvɔn nɔn a ju,
 ε 'ba bua ewue mma'n-mɔ kwalaa ndεε.
 Mελε nɔn a ju, wɔ ngva'n-mɔ
 mɔ be ti wɔ mgbɔmanfɔe'n, ɔ nɔn bε
 mɔ be ti wɔ die mɔ bε nyɔn sɔ wɔ'n,
 mgbain nɔn mmatɔnman, ε 'ba man bε ahatua.
 Mελε nɔn a ju, bε mɔ be bɔ mɔn'n,
 ε 'ba bɔ bε bɔsv.”

¹⁹ M'ɔ yɔli sɔ'n, be kɔ tike Nyanmian sua'n m'ɔ wɔ nyanmiansɔ εlɔ nɔn anɔvan'n. Yɔ nyɔhye alaka'n m'ɔ jin nɔn'n, be nwun yɔ. Nyanmian'n kɔ kpe mian, n gɔ ti εjɔɔle, mgbanlanlan kɔ te, asie'n kɔ kpusu, asukɔvɔn kɔ titi kɔ gua.

NZɔLE MGBILI NSU'N

12

1. Balasua'n nɔn naan kɔkɔle kpili'n

¹ Ehi anzin, nzɔle kpili kɔn kɔ fite nyanmiansɔ. Mɔn 'nɔn an, n gɔ nwun balasua kɔn, senze'n fɔfɔ yɔ nwɔn ke taladie m'ɔ wula. Yɔ ja'n jijin sala nɔn asɔ. ɔ sɔ belemgbin kele. Kele sɔ'n, Nzalama bulu nɔn nnyuan wɔ sɔ. ² Balasua sɔ'n ti nwɔnnzefɔe. Yɔ kɔ nɔn a han yɔ, nɔn yɔ yale'n mɔ ɔ le yɔ yɔ'n, ɔ le man ɔ tian. ³ Nzɔle kɔn biekun kɔ fite nyanmiansɔ. Mɔn 'nɔn an, n gɔ nwun naan kɔkɔle kpili kpa kɔn. Naan sɔ'n, ɔ le tile nsɔ, yε mme bulu. Yɔ ti kɔn biala sɔ belemgbin kele. ⁴ ɔ le yɔ dua'n ɔ tutu nzalama'n-mɔ gua asɔ. Nzalama m'ɔ tutuli gualɔ asɔ'n, sε be bu nzalama'n-mɔ kwalaa anɔn nsan an, be tu kɔn. Naan kɔkɔle sɔ'n kɔ jinlan balasua'n m'ɔ le wɔ nɔn anyunnun ebele, nɔn sε ɔ wɔ a, anɔn ɔ 'di yɔ wa'n. ⁵ Balasua'n kɔ wɔ baa belenzua kɔn. Baa belenzua sɔ'n, yɔ dein yε ɔ le bulale kpɔman ɔ 'sie mɔn'n kwalaa ɔ. Ke be wɔli yɔ be tɔli asɔ nɔn ala, be kɔ fa yɔ be kɔ hɔ Nyanmian anwɔn εlɔ yɔ bia nɔn anwɔn. ⁶ Balasua'n kɔ nwanndi kɔ hɔ ewɔ nɔn anɔn εlɔ. Ebele yε Nyanmian sesielɔ lika ke ɔ tɔnlan maan be tɔ yɔ dede cian akpu kɔn eya nnyuan abulasian ɔ.

⁷ Ehi a, εlɔe kɔn kɔ tɔ nyanmiansɔ εlɔ. Nyanmian Kpili bɔfɔe'n mɔ be fεle yɔ Minse'n nɔn yɔ mmɔfɔe'n-mɔ mɔ be si yɔ sɔ'n, be nɔn naan kɔkɔle sɔ'n nɔn yɔ sasɔ die'n-mɔ be kɔ hɔn. ⁸ Be kɔ hɔn dede Minse nɔn yɔ mmɔfɔe'n-mɔ asa kɔ hɔla naan kɔkɔle'n nɔn yɔ sasɔ die'n-mɔ. Be kɔ tu bε fi nyanmiansɔ. ⁹ Be kɔ han naan kɔkɔle kpili'n kɔ tɔ gua sɔ. Naan kɔkɔle kpili sɔ'n, y'ɔ le owo daba'n mɔ be fεle yɔ Abɔnsanmɔn'n. Be fεle yɔ biekun *Satan m'ɔ laka mɔn bɔndɔn'n. Be kɔ han yɔ ɔ nɔn yɔ sasɔ'n-mɔ be kɔ gua asie nɔn asɔ.

¹⁰ Ehi anzin, mɔn 'tie a, n gɔ ti anie bie anwunno εlɔ. Anie sɔ'n le tian kan ke: “Sian die, bε ti ele mεle nɔn a ju!

Sian die, Nyanmian a yɔ yɔ belemgbin tunmin nɔn a hele!

Sian die, tunmin'n wɔ yɔ Kilisi nɔn asa nun.

ɔ sanlɔn ke sɔanlan'n mɔ kɔngɔe nɔn eyua

ɔ kpe yε nianman'n-mɔ anwɔn ngɔnndɔnmgbɔ kele Nyanmian'n,
 b'a han yɔ b'a tɔ asɔ.

¹¹ ɔ nanndi *Bua Baa'n moja'n

nɔn yɔ nwɔn adanzie elie nɔn asɔ,

yε nianman'n-mɔ a li Abɔnsanmɔn asɔ kunnunmun.

B'a tie b'a fa bε ngɔvan'n b'a to ewue.

¹² Yɔ sɔ ati, nyanmiansɔ, ε nɔn bε mɔ be wɔ εlɔ'n,

εmɔ lɔ ndutue!

Nan munnzue a han asie'n nɔn jenvie'n!

ɔ sanlɔn ke Abɔnsanmɔn a ju bε nwɔn εlɔ.

Ɔ'a fε εya kpa,
afi ɔ si ke yí meɛ'n m'ɔ ka'n ti sin kaan soa.”

¹³ Mɔ naan kɔkɔɛ'n nwunlin ke b'a han yí b'a tɔ asie nɔn asɔ ewa'n, ɔ kɔ tu kɔ fɔan balasua'n m'ɔ wɔli baa belenzua'n. ¹⁴ Mɔ ɔ 'tu fɔan yí'n, be kɔ man balasua'n ndeba nnyuan. Ndeba sɔ'n-mɔ ti kɔlie kpili kɔn ndeba. Balasua'n kɔ tu kɔ hɔ ewâ nɔn anun elɔ, lika mɔ be sesielɔ be manlin yí ke ɔ tánlan maan be tá yí dede afɔe nsan nɔn sin'n, nán owo nɔn asa a ngan man yí. ¹⁵ Nan mɔ balasua'n 'tu kɔ'n, naan kɔkɔɛ'n kɔ kpu asue kpili kɔn maan balasua'n tɔ nun yí mgbaha'n nɔn yí kɔ. ¹⁶ Nan mɔ naan kɔkɔɛ'n kpuli asue'n, asie'n kɔ sɔ kɔ nɔn ɔ kɔ le balasua'n. ¹⁷ Ehi a, naan kɔkɔɛ'n kɔ fa balasua nɔn anwɔn ekpɔ. Balasua nɔn amma'n-mɔ, mɔ be di Nyanmian mala nɔn asɔ, mɔ be de Zozi Anɔan Ejɔɛ'n be di'n, naan kɔkɔɛ'n kɔ fa elɔe kɔ tɔa bé. ¹⁸ Naan kɔkɔɛ'n kɔ hɔ kɔ jinlan jenvie nɔn anɔan anyɔan nɔn asɔ.

13

2. Naan'n m'ɔ fi jenvie nɔn anun 'ba fite'n

¹ Ehi anzin, mɔn 'nian an, n gɔ nwun naan kɔn ke ɔ fi jenvie nɔn anun ɔ le fite. Naan sɔ'n le tile nsɔ, yê mmε bulu. Mmε kɔn biala sɔ belemgbin kele. B'a heɛ Nyanmian dunmannzεciε ninngε b'a gua tile nsɔ'n kɔn biala asɔ. ² Naan sɔ'n mɔ n nwunlin yí'n ti ke abɔa. Yí ja'n ti ke naan kpili'n mɔ be fεɛ yí *usu'n diε'n. Yí nɔan'n ti ke tetianfɔe anɔan. Naan anwɔn esulo'n kɔ fa yí tunmin'n, yí belemgbin bia'n ɔ nɔn yí tunmin'n m'ɔ fa sie mân'n kɔ man yí. ³ Naan sɔ'n, ebɔta mɔ yí ti nsɔ nɔn anun kɔn bɔtalɔ'n, ɔ di ke ɔ wu. Nan kɔsɔ yí kanlan'n kɔ hɔ. Ɔ kɔ sin asie nɔn asɔ ewa menian'n-mɔ kwalaa anwɔn, be kɔ si yí sɔ. ⁴ Menian'n-mɔ kwalaa kɔ sɔ naan kɔkɔɛ'n. Ɔ sanlin ke ɔ'a fa yí tunmin'n ɔ'a man naan'n. Menian'n-mɔ kɔ sɔ naan'n kɔsɔ bie. Bé nwan: “Nwan yê ɔ nɔn naan'n sε ɔ? Nwan yê ɔ kwalaa yí nɔn kɔn ɔ?”

⁵ Be kɔ man naan nɔn atɔn ke ɔ hán ejɔɛ ete tía Nyanmian εse ɔ séci yí dunman. Meɛ'n mɔ be falɔ be manlin yí ke ɔ lí tunmin'n ti sala abulanan nɔn nnyuan. ⁶ Ɔ kɔ bɔ yí bɔ ɔ kɔ han ejɔɛ ete ete ɔ kɔ tia Nyanmian, ɔ kɔ seci yí dunman. Nyanmian lika m'ɔ ti'n, ɔ nɔn menian mɔ be nɔn yí wɔ nyanmiansɔ elɔ'n, ɔ kɔ han bé kwalaa bé nwɔn ejɔɛ ete. ⁷ Be kɔ man yí atɔn ke ɔ nɔn Nyanmian menian'n-mɔ hún elɔe ɔ lí bé sɔ kunnunmun. Be kɔ man yí tunmin ke ɔ síe mân nɔn anun nvilie'n-mɔ kwalaa, ɔ nɔn mân nɔn anun menian'n-mɔ kwalaa, ɔ nɔn mân nɔn anun anie'n-mɔ kwalaa. ⁸ Asie nɔn asɔ menian'n-mɔ mɔ Nyanmian 'bɔ mân'n mɔ bé dunman nɔn man *Bɔa Baa'n mɔ be hunlin yí'n kalata nɔn anun'n, menian sɔ'n-mɔ kwalaa 'ba sɔ naan'n.

⁹ Sɔanlan m'ɔ si fasie'n, ɔ fá síe. ¹⁰ Sɔanlan m'ɔ di mɔ be tɔ yí fiadi'n, be 'tɔ yí fiadi. Sɔanlan m'ɔ kɔ fa dadie kɔ hun sɔanlan'n, be 'fa dadie be kun yí muonun bie. Ehi ka ati, ɔ se ke Nyanmian menian'n-mɔ héle ke be le dedi εse be kwalaa abɔtalɔ si.

3. Naan'n m'ɔ fi asie nɔn abɔ 'ba fite'n

¹¹ Ehi anzin, mɔn 'nian an, n gɔ nwun naan kɔn biekun. Ɔ fi asie nɔn abɔ ɔ kɔ fite. Ɔ le mmε nnyuan ke bɔa baa mmε. Yí ejɔɔɛ'n soman naan kɔkɔɛ'n diε'n. ¹² Ɔ le naan'n m'ɔ lili mɔa fitelɔ'n tunmin'n kwalaaatin yê ɔ fa yɔ ninngε'n-mɔ wɔ yí nyunnun ɔ. Ɔ kɔ man asie nɔn asɔ menian'n-mɔ kɔ kpati kɔ sɔ alimɔa naan'n mɔ be bɔtalɔ yí ke ɔ 'wu mɔ yí kanlan'n hɔlɔ'n. ¹³ Ɔ kɔ yɔ asinbenwɔn ninngε mgbili mgbili kpa, dede ɔ man sɔn bɔbɔ fi nyanmiansɔ ɔ tɔ asie nɔn asɔ menian'n-mɔ kwalaa anyunnun ebεɛ. ¹⁴ Asinbenwɔn ninngε'n mɔ be manlin yí atɔn ke ɔ yɔ wɔ alimɔa naan nɔn anyunnun ebεɛ'n, ɔ manlin menian'n-mɔ minlinlin. Ɔ kɔ han kɔ hele asie nɔn asɔ menian'n-mɔ ke be nían alimɔa naan

nin anwɔn sɔ bɛ sé abaaba kɔn nán bɛ sɔ yí. Alimɔa naan'n y'ɔ le mɔ bɛ le dadɛ bɛ butali yí ewue ebota mɔ ɔ'a nwu man'n. ¹⁵ Bɛ kɔ man kasian naan nin atin kɛ ɔ mán abaaba'n ngɔan maan ɔ júɔ ɛsɛ ɔ hún bɛ kwalaa mɔ bɛ ngulo man kɛ bɛ sɔ yí'n. ¹⁶ Mgbain o, mmatɔnman o, esikafɔe o, ehianfɔe o, nganga o, bɛ mɔ bɛ ti man nganga o, naan'n kɔ man bɛ kɔ sesie bɛ kwalaa bɛ nzɔlɛ bɛ sa fama'n anaan bɛ nwɔnnaan nin asɔ. ¹⁷ Sɔanlan mɔ b'a nzie man yí nzɔlɛ sɔ'n bie'n, ɔ le man atin ɔ ndo man like, ɔ le man atin ɔ ndɔnɔn man like. Nzɔlɛ sɔ'n y'ɔ le naan'n dunman'n anaan yí dunman'n mgbɔnndan nzɔlɛ'n.

¹⁸ Ewa diɛ, bengɛlɛfɔe ejɔlɛ ɔ. Sɔanlan m'ɔ si ngeɛ'n kwalaa kɛ ɔ titi ɔ nwun naan'n dunman'n mgbɔnndan nzɔlɛ'n. ɔ sanlɔn kɛ sɔanlan dunman ɔ. Yí nɔan ti eya nsian abulasian nɔn nsian.

14

4. *Nyanmian Bɔa Baa'n nɔn yí menian'n-mɔ*

¹ Ehi anzin, mɔn 'nɔan an, n gɔ nwun *Bɔa Baa'n kɛ ɔ jin Sion bɔka nin asɔ. Menian akpu eya kɔn abulanan nɔn nnan jijin yí nwɔn ebeɛ. B'a hɛɛ Bɔa Baa'n nɔn yí Si bɛ dunman'n bɛ nwɔnman nin asɔ. ² N gɔ ti anɛ bie. Anɛ sɔ'n fi nyanmiansɔ. ɔ te kɛ asue agualɛ mgbili'n-mɔ. ɔ te kɛ mgbɔnlanlan m'ɔ kɔ te seɛ kpa'n. Anɛ sɔ'n mɔ n dilɔn ti kɛ sanngo mɔ bɛ le bɔ ɔ. ³ Menian nwala nwala sɔ'n-mɔ jijin Nyanmian belemgbin bia'n, nɔn naan nnan'n ɔ nɔn mgbain abulaa nɔn nnan nin anyunnun ebeɛ, bɛ le tɔ ejue fɔfɔlɛ kɔn. Ejue sɔ'n, sɔanlan fíi ngɔala man yí suan, sannan menian akpu eya kɔn abulanan nɔn nnan'n mɔ Zozi falɔ yí moja'n toli bɛ asɛ nin asɔ nin ala.

⁴ Menian sɔ'n-mɔ nɔn balasua a nzan man nun b'a ngua man bɛ nwɔn efian. Bɛ nwɔn ti. Lika biala mɔ bɔa Baa'n 'kɔ'n, bɛ nɔn yí yê ɔ kɔ ɔ. B'a to bɛ wɔ menian'n-mɔ afian. Bɛ ti kɛ alimɔa ninngɛ mɔ bɛ le fa bɛ bɔ afɔlɛ bɛ man Nyanmian ɔ nɔn Bɔa Baa'n. ⁵ Cian bie lé, bɛ tilɔ man kɛ ato ejɔlɛ fi menian sɔ'n-mɔ anɔan a fite. Efian fíi nɔn man bɛ nwɔn.

5. *Nyanmiansɔ mmɔfɔe nsan'n*

⁶ Ehi anzin, mɔn 'nɔan an, n gɔ nwun nyanmiansɔ bɔfɔe kɔn. Bɔfɔe sɔ'n, anɔn ɔ le tu sin anwunno anwunno kpa. Yí dein y'ɔ di kɛ ɔ bɔ Ejɔlɛkpa'n m'ɔ le man ayuelɛ'n ɔ kele asɛ nin asɔ menian'n-mɔ kwalaaatin, mân mân'n-mɔ, anɛ anɛ'n-mɔ, ɔ nɔn afile afile'n-mɔ. ⁷ Bɔfɔe'n le tian seɛ kpa kan kɛ: “Emɔ súlo Nyanmian Kpili nán bɛ wúla yí anunminnyanmɔn! ɔ sanlɔn kɛ meɛ'n mɔ ɔ 'fa bua menian'n-mɔ kwalaa ndɛɛ nin a ju. Emɔ sɔ sɔanlan'n m'ɔ bɔli anwunno nɔn asɛ'n, jenvie'n nɔn asutile'n-mɔ'n.”

⁸ Ehi anzin, mɔn 'nɔan an, n gɔ nwun nyanmiansɔ bɔfɔe kɔn biekun. ɔ si alimɔa diɛ nin asɔ. Yí nwan: “ɔ'a tɔ! ɔ'a tɔ! Kulo kpili'n mɔ bɛ feɛ yí Babilɔnɔn nin a tɔ! Yí mɔ ɔ'a su yí ajɔamannɔn bobolobe nzan'n ɔ'a man mân kwalaa a nɔn'n!”

⁹ Ehi anzin, mɔn 'nɔan an, n gɔ nwun nyanmiansɔ bɔfɔe kɔn biekun. ɔ si alimɔa diɛ nnyuan'n-mɔ asɔ. ɔ le tian seɛ kpa kan kɛ: “Sɔanlan biala m'ɔ kɔ sɔ naan'n nɔn yí abaaba'n, m'ɔ kɔ tie maan bɛ kɔ sie yí nwɔnman anaan yí sa nin asɔ nzɔlɛ'n, ¹⁰ sɔanlan sɔ'n, Nyanmian Kpili 'fɛ yí nwɔn eya kpili kpa, ɔ 'tua yí yí nwɔn kalɛ. Yí nwɔn kalɛ mɔ ɔ 'tua yí'n, ɔ ti kɛ nzan m'ɔ yɔ si, mɔ b'a ngua man nun nzue b'a nda man yí nɔan ɔ. ɔ 'nɔn yí kwalaa. ɔ 'nwun yalɛ kpili kpa sɔn'n nɔn like'n m'ɔ ban nvan nvan kɛ tui ndunmunlan nin anɔn wɔ nyanmiansɔ mmɔfɔe nwannzan-nwannzan'n-mɔ nɔn Bɔa Baa nin anyunnun ebeɛ. ¹¹ Sɔn nin ewusanlan'n mɔ ɔ 'kpunmgbun bɛ'n, ɔ nyue man lé. Bɛ mɔ bɛ kɔ sɔ naan'n, ɔ nɔn yí abaaba'n, mɔ ɛsɛ bɛ kɔ tie maan bɛ kɔ sie naan'n nzɔlɛ'n bɛ nwɔn'n, menian sɔ'n-mɔ, kɔngɔe nɔn eyua, ɛfɛ ala yê ɔ la bɛ sɔ ɔ.”

¹² Ehi ka ati, bé mɔ b'a fa bé nwɔn b'a man Nyanmian be di yí mala nun asu, mɔ be de Zozi be di ananhɔle nun'n, ɔ di ke be kele ke be si abɔtale.

¹³ Ehi anzin, min 'tie a, n gɔ ti anie bie. Anie sɔ'n fi nyanmiansu. ɔ le kan kele min ke: “Kele ejɔle ehi: Temɔn mɔ ye wɔ nun'n, nyila hán bé mɔ be wu wɔ ye Min dunman nun'n!” Nyanmian Wawɛ'n kɔ sɔ su ke: “Sakpa, ɔ ti ananhɔle. Be kwalaa ke be de bé enwɔnmian wɔ bé junman elie nun anun. ɔ sanlin ke bé nyɔle kpa'n mɔ b'a yɔ'n si bé su.”

6. Asie nun asu ninngɛ etie'n

¹⁴ Ehi anzin, min 'to min nyin biekun an, n gɔ nwun nyanmian nun anyun-nun bɔlé fufue kɔn. Swanlan kɔn ti su, ɔ soman Mân Baa. Esika kɔkɔle abotile bɔ yí ti. ɔ le dadie ati tɔkɔle nâ nâ kɔn yí sa nun. ¹⁵ Ehi anzin, nyanmiansu bɔfue kɔn biekun fi Nyanmian sua nun anun kɔ fite, ɔ le tian sele kpa ɔ kan kele swanlan'n m'ɔ ti bɔlé nun asu'n ke: “Fa wɔ dadie ati tɔkɔle'n, nán ti asie nun asu ninngɛ'n. ɔ sanlin ke asie nun asu ninngɛ'n kwalaa a bɔbɔ, bé etie temɔn a ju.”

¹⁶ M'ɔ hanlin sɔ'n, swanlan'n m'ɔ ti bɔlé nun asu'n kɔ to yí dadie ati tɔkɔle nun asie nun asu, ɔ kɔ ti su ninngɛ'n.

¹⁷ Ehi anzin, nyanmiansu bɔfue kɔn biekun fi Nyanmian sua'n m'ɔ wɔ anwunno elɔ nun anun kɔ fite. Yí kɔsu ɔ le dadie ati tɔkɔle nâ nâ kɔn yí sa nun.

¹⁸ Ehi anzin, nyanmiansu bɔfue kɔn biekun fi esika kɔkɔle tɔbɔli nun anun ɔ kɔ fite. Bɔfue sɔ'n le sîn nun asu tunmin. ɔ kɔ tian sele kpa ɔ kɔ han kɔ hele nunhan'n m'ɔ le dadie tɔkɔle nâ'n ke: “Fa wɔ dadie ati tɔkɔle'n ti asie nun asu divin sosokpue'n-mɔ, ɔ sanlin ke yí mma nun a bɔbɔ.” ¹⁹ Ke ɔ hanlin sɔ'n, bɔfue'n kɔ to yí dadie ati tɔkɔle nun asie nun asu. ɔ kɔ ti asie nun asu divin sosokpue'n-mɔ ɔ kɔ gua lika kpili'n mɔ be hyuhyuin divin nzue'n. Lika sɔ'n y'ɔ le Nyanmian sikpe'n. ²⁰ Lika mɔ be 'hyuhyuin divin'n nnɔn man kulo nun asu, ɔ wɔ ebolo. Moja fi lika mɔ be le hyuhyuin divin'n kɔ fite sɔa wa wa wa. ɔ kɔ tunngɛ ɔ kɔ hɔ kɔ ju cilo eya nsan. Yí bɔ'n kɔ ɔ ju metli kɔn nɔn sin.

15

7. Nyanmiansu mmɔfue nsu'n ɔ nɔn munnzue nsu'n

¹ Ehi anzin, min 'nian an, n gɔ nwun asinbenwɔn like kpili kɔn nyanmiansu elɔ. Like sɔ'n y'ɔ le ke nyanmiansu mmɔfue nsu le munnzue nsu bé sa nun. Munnzue nsu sɔ'n, munnzue fíi kɔn nnɔn man bé nzin. ɔ sanlin ke be ye be kele Nyanmian sikpe'n lika m'ɔ kɔ ju nun ɔ. ² Ehi anzin, min 'nian an, n gɔ nwun jenvie kɔn, ɔ ti ke niannun, sîn fɔla nun. N gɔ nwun bé mɔ be lili naan'n nɔn yí abaaba'n nɔn yí dunman nun asu kunnunmun'n. Be jijin jenvie'n m'ɔ ti ke niannun nun asu, be lile sanngo'n mɔ Nyanmian falɔ manlin bé'n bé sa nun.

³ Be le to Nyanmian akɔa *Moyizi ejue'n nɔn *Bɔa Baa nun ejue'n. Bé nwan:

“Yé Min Tunminfue Nyanmian Kpili,
wɔ junman mgbili'n mɔ ε di'n
sin menian'n-mɔ anwɔn!
E ti mân mân'n-mɔ kwalaa bé belemgbin.
Wɔ ninngɛ'n kwalaa mɔ ε yɔ'n ti ananhɔle,
εε yí kwalaa ti fɔ́n.

⁴ Yé Min, nwan ye ɔ nzulo man wɔ ɔ?

Nwan ye ɔ ngulo man ke
ɔ wula wɔ anunminnyanmɔn ɔ?
Wɔ die, ε ti kɔnlɔn-ngɔnlɔn.

Mân nun anun menian'n-mɔ kwalaa
'ba kɔtu wɔ nyunnun.

ɔ sanlin ke b'a nwun yí ke wɔ junman'n

má ε di'n tí fǒún.”

⁵ Ehi anzin, mún 'nían an, n gǒ nwun yí kε Nyanmian sua nwannzan-nwannzan'n m'ǒ wǒ anwunno éǒ, má nyihye alaka jin nun'n kǒ tike. ⁶ Nyanmiansu mmǒfue nsu'n má be le munnzue nsu'n bé sa nun'n fi Nyanmian sua nún anun be kǒ fite. Be wowula taladie nvufue nhyhyein múnmian múnmian yê esika kǒkǒle beletí hyí bé afian. ⁷ Naan nnan nún anun kún kǒ wowula mmǒfue nsu nún asa nún esika kǒkǒle kangǒ nsu. Kangǒ nsu sǒ'n-mǒ, Nyanmian m'ǒ tí así dahuu'n, yí sikkpe'n yí yí. ⁸ Nyanmian Kpili anunminnyanmún'n, ǒ nún yí tunmin'n kǒ yí ewusanlan, ǒ kǒ fa Nyanmian sua'n líka kǒalaatin. Munnzue nsu'n má mmǒfue nsu'n le'n, se ǒ yǒlí man dede ǒ sínlín man an, sǒanlan fíí ngǒala man Nyanmian sua nún anun wǒlǒ.

NYANMIAN SIKPE KANGǒ NSU'N

16

1. Alimva kangǒ'n

¹ Ehi anzin, mún 'tie a, n gǒ tí anie bie, ǒ fi Nyanmian sua nún anun éǒ. Anie sǒ'n le tian sele kpa ǒ kan kele mmǒfue nsu'n ke: “Emǒ hó be bútu Nyanmian sikkpe'n m'ǒ yí kangǒ nsu nún asie nún asu!”

² Alimva bǒfue'n kǒ hǒ kǒ butu yí díe nún asie nún asu. M'ǒ butuli yí yueli'n, kanlan ete ete m'ǒ fǒfǒ kǒ tutu bé má be sǒlí naan'n nún yí abaaba'n, má yí nzǒle'n wǒ be nwún'n.

2. Kangǒ'n m'ǒ tian yí nnyuan'n

³ Ehi anzin, bǒfue'n m'ǒ tian yí nnyuan'n kǒ butu yí díe'n jenvie nún anun. Asue'n kǒ kaci moja kε sǒanlan má ǒ'a wu anwún moja. Nun ninnge'n-mǒ kǒalaa kǒ wu.

3. Kangǒ'n má tian yí nsan'n

⁴ Ehi anzin, bǒfue'n m'ǒ tian yí nsan'n kǒ butu yí díe nún asue mgbili'n-mǒ nún asutile'n-mǒ anun. Yí kǒalaa kǒ kaci moja. ⁵ Ehi, mún 'tie a, anún bǒfue'n m'ǒ nían asue'n-mǒ asu'n le kan ke:

“É tí fǒún, wǒ má ε wǒ ébele ene,
mǒ anún ε wǒ ébele daba'n.
É tí nwannzan-nwannzan.
ǒ sanlín kε, má a yǒ'n, yí nyín ǒ.”

⁶ A man bé moja a nún,
afi b'a gua wǒ menian'n-mǒ
nún wǒ mgbǒmanfue'n-mǒ moja.
Mǒ b'a kpúnnde'n yê b'a nyan yí ǒ.”

⁷ Ehi anzin, mún 'tie a, anún bǒfue'n m'ǒ nían esika kǒkǒle tǒbilí nún asu'n le kan ke:
“Yuo, yé Mún Tunminfue Nyanmian Kpili,
wǒ ndeε ebua'n tí ananhǒle, ǒ tí sese.”

4. Kangǒ'n m'ǒ tian yí nnan'n

⁸ Ehi anzin, bǒfue'n m'ǒ tian yí nnan'n kǒ butu yí díe'n senze nún asu. Be kǒ man senze nún atún kε ǒ júe ǒ yéyala asie nún asu menian'n-mǒ. ⁹ ǒ kǒ yeyala menian'n-mǒ anwún'n. Menian'n-mǒ kǒ han ejǒle ete be kǒ tia Nyanmian m'ǒ le tunmin wǒ munnzue sǒ nún asu'n. B'a nnun man bé nwún b'a nwula man Nyanmian anunminnyanmún.

5. Kangǒ'n m'ǒ tian yí nnun'n

¹⁰ Ehi anzin, bǒfue'n m'ǒ tian yí nnun'n kǒ butu yí díe'n naan'n belemgbin bia nún asu. Ébele ala, yí mân'n kǒ kaci awosin. Bé m'ǒ sie bé'n kǒ kpǒsa bé tofeleman wǒ yalé'n má be le nwun yí'n dunman nun. ¹¹ Bé nwún nganlan

nganlan'n-mə nɔn yí ɛfɔfɔɛ'n m'ɔ lɛ fɔfɔ bɛ'n dunman nun, bɛ kɔ han ɛjɔlɛ ɛtɛ bɛ kɔ tia Anwunno Nyanmian'n. B'a nnun man bɛ nwon b'a nyaci man bɛ nyɔliɛ ɛtɛ'n-mə b'a ngua man.

6. Kangɔ'n m'ɔ tian yí nsian'n

¹² Ɛhi anzin, bɔfɔɛ'n m'ɔ tian yí nsian'n, kɔ butu yí diɛ nin asue kpili'n mɔ bɛ fɛlɛ yí Efalati nin anun. Asue'n kɔ yue nun. Atɔn kɔ la nun kɔ man mmelemgbin'n-mə mɔ bɛ fi sɛnzɛ afitelɛ'n. ¹³ M'ɔ yɔli sɔ'n, mɔn 'nɔan an, anɔn wawɛ ɛtɛ nsan, bɛ ti kɛ kɛlɛ. Kɔn fi naan kɔkɔlɛ kpili'n anɔan nun kɛ fite. Kɔn fi naan nin anɔan nun kɔ fite. Kɔn kɔsɔ fi ato kpɔmanfɔɛ nin anɔan nun kɔ fite. ¹⁴ Mmɔnsanmɔn wawɛ-mə ɔ. Wawɛ sɔ'n-mə yɔ asinbɛnwɔn ninngɛ. Bɛ lɛ kɔ mɔn nin anɔn mmelemgbin'n-mə kɔalaa anwɔn bɛ kɔ wowula bɛ bɔ maan bɛ kokuan bɛ nwan, nɔn Tunminfɔɛ Nyanmian cɔan kpili'n ju a, anɔn b'a hun ɛlɔɛ'n.

¹⁵ Yé Mɔn nwan: “Tie, mɔn 'ba a nɔvɔ nun kɛ awɔfɔɛ. Nyila hɔn sɔanlan mɔ mɔn 'ba ju mɔ ɔ lɛ nnafi man, m'ɔ nɔan yí taladiɛ nin asɔ, mɔ ɔ 'kɔ a, yí nwon gua man sɔ nɔn nyian a hun yí.”

¹⁶ Mmɔnsanmɔn wawɛ'n-mə kɔ hohuan mmelemgbin'n-mə anɔan lika'n mɔ bɛ fɛlɛ yí ebele anɛ nin anɔn Haamagedɔn'n.

7. Kangɔ'n m'ɔ tian yí nsɔ'n

¹⁷ Bɔfɔɛ'n m'ɔ tian yí nsɔ'n kɔ butu yí diɛ nin anwɔnman nin anɔn. Mɔn 'tie a, anɛ bie fi Nyanmian sua nin anɔn belemgbin bia nin anwɔn ɛlɔ. Anɛ sɔ'n, lɛ kan kɛ: “Sian diɛ, ɔ'a yue!” ¹⁸ M'ɔ hanlɔn sɔ'n, nyanmian'n kɔ kpɛ mɔan, n gɔ ti ɛjɔlɛ, mgbanlanlan'n kɔ te. Asɛ'n kɔ kpusu kpili kpa. Kɛ ɔ kpɔnlɔn kpusuli'n, bɛ bɔli kulo sɔanlan bɛ tɔli asɛ nin asɔ dede mɔ ɔ 'ju ɛnɛ'n, asɛ'n kpusuli man sɔ lé. ¹⁹ Kulo kpili'n mɔ bɛ fɛlɛ yí Babilɔnɔn nin anɔn kɔ kpaci nsan. Mɔn nin anɔn kulo mgbili mgbili'n-mə kɔalaa kɔ sɛci. Nyanmian ati kɔ kacɔ kulo kpili'n mɔ bɛ fɛlɛ yí Babilɔnɔn'n. Nyanmian kɔ fa kangɔ'n mɔ yí sikpɛ nzan'n wɔ nun'n ɔ kɔ man Babilɔnɔn kɔ nɔn. ²⁰ Asue afian kpɔlɛ'n-mə kɔalaaatin nɔn mmɔka'n-mə abɔsɔ kɔ nunnun. ²¹ Asukɔcɔn mgbili mgbili kpa, mɔ kɔn kɔala kɛ ɔ ju tonun abulanan kɔ tɔti kɔ gua menian'n-mə asɔ. Menian'n-mə kɔ han ɛjɔlɛ ɛtɛ bɛ kɔ tia Nyanmian, ɔ fi yalɛ kpili'n mɔ asukɔcɔn'n hehelɔ bɛ'n.

BABILɔNɔN ANWɔN ƐJɔLɛ KPɔLɛ NSU'N

17

1. Tutu balasua'n

¹ M'ɔ yɔli sɔ'n, mmɔfɔɛ nsɔ'n mɔ bɛ lɛ kangɔ nsɔ nin anɔn kɔn kɔ han kɔ hele mɔn kɛ: “Bala maan n géle wɔ kɛ bɛ 'kpɔn bɛ tua balasua'n m'ɔ si tutu'n kpili'n kalɛ'n. Tutu balasua sɔ'n, yɔ lɛ kulo kpili'n mɔ b'a si yí asue mgbili'n-mə anɔan'n. ² Mɔn nin anɔn mmelemgbin'n-mə nɔn yí a la. Asɛ nin asɔ menian'n-mə a nɔn yí ajɔanmannɔn nzan'n b'a bɔ.”

³ Wawɛ nun, bɔfɔɛ'n nɔn mɔn kɔ hɔ ɛwɔ kɔn anɔn. Mɔn 'nɔan an, n gɔ nwun balasua kɔn. Balasua sɔ'n ti naan kɔkɔlɛ kpa kɔn asɔ. B'a hehelɛ dunman dɔn b'a gua naan nin asɔ. Dunman sɔ'n-mə ti Nyanmian dunmannzɛciɛ dunman. Naan sɔ'n lɛ tile nsɔ yé mmɛ bulu. ⁴ Balasua sɔ'n wula taladiɛ kɔkɔlɛ kpa. Yí nwon njɔaba'n ti esika kɔkɔlɛ, nyɔbɔɛ mɔ bɛ mɔan yí nwon nɔn afile. ɔ lɛ esika kɔkɔlɛ kangɔ kɔn yí sa nun. Yí busuɔfɔɛ ninngɛ nɔn yí satɔlɔfɔɛ nyɔliɛ'n-mə yí yí tekɛɛ. ⁵ B'a hele anyɔndala dunman kɔn b'a gua yí nwonman nin asɔ. Dunman sɔ'n, yí bɔ yɔ lɛ kɛ: “Babilɔnɔn m'ɔ ti kulo kpili'n, ɔ ti asɛ nin asɔ tutu'n-mə nɔn busuɔfɔɛ'n-mə anɔn.” ⁶ Mɔn 'nɔan an, anɔn balasua sɔ nin a nɔn

Nyanmian menian'n-mò nòn bé mò bé lili Zozi anwòn adanzie ananhòle nun'n moja'n dede ò'a bọ nzan.

Mò n nwunlin balasua sò'n, ò sinlin mín nwòn sònman. ⁷ Ehi a, bọfòe'n kò bisa mín ke: “Ejòle'n sin wó nwòn ke se? Balasua'n m'ò tì naan atì nsò m'ò le mmè bulu nùn asò'n, mún 'ba han bé bọ ejòle mún kele wó. ⁸ Naan'n mò a nwun yí'n, anùn ò wò ebele daba, nan sian die, ò nnòn man ebele kón. Nan kùsù ò fi kunman nùn anùn ò 'ba fite ò kò minlin. Ke Nyanmian Kpili bọli mân'n, asie nùn asò menian mò bé dunman nnòn man nguan kalata nùn anùn'n, mele mò bé 'ba nwun naan'n, ò 'ba sin bé nwòn. Ò sanlìn ke, daba anùn naan sò'n wò ebele, b'a nnwun man yí kón, bé 'nian an, yí ahi.

⁹ “Ewa, ò di ngele kpa nán sọanlan a tì ejòle ehi abọ. Tile nsò'n, bé tì mmòka nsò mò balasua'n tì sò ò. Tile nsò'n kùsù tì mmelemgbin nsò. ¹⁰ Nunhan nnun mele die a sìn. Kùn te tì bia nùn asò. Nunhan'n m'ò tian yí nsò'n tanlanlìn man bia nùn asò. Nan se bé sie yí sò a, ò ngò hye man. ¹¹ Naan'n mò anùn ò wò ebele daba mò ò nnòn man ebele kón'n, yí kùsù ò tì belemgbin. Ò tò bé sò mòcòe. Nan kùsù mmelemgbin nsò'n mò bé 'minlin'n, ò wò bé nùn bie.

¹² “Mmè bulu'n mò a nwun yí'n, bé kùsù bé tì mmelemgbin bulu. Nan bé die, bé sieli man bé bia sò. Bé 'ba man bé tunmin maan bé nòn naan'n di belemgbin dọhyùli kùn. ¹³ Mmelemgbin bulu sò'n, bé kwalaa bé ajònlìn tì kùn. Bé fa bé tunmin'n bé di junman bé man naan'n. ¹⁴ Bé 'ba fa elòe bé tva *Bua Baa'n. Nan Bua Baa'n 'ba li bé sò kunnunmun. Ò sanlìn ke, ò tì munlian'n-mò kwalaa Amun, mmelemgbin'n-mò kwalaa Belemgbin. Bua Baa'n nùn yí sasò'n-mò, bé mò ò'a fèle bé yí nwòn mò bé nòn yí nanndi ananhòle nun'n, ò nòn bé yê bé 'di kunnunmun nùn ò.”

¹⁵ Bọfòe'n kò han kò hele mín biekun ke: “Asue asue'n-mò mò tutu balasua'n tì yí nvan mò a nwun yí'n, ò kele meninsònman, anie anie nòn mân mân. ¹⁶ Mmè bulu'n mò a nwun yí'n, bé nòn naan'n, bé 'ba kpò tutu balasua'n. Bé 'ba tva yí bé de yí nwòn ninng'e'n maan ò ka yí nwòn mgban. Bé 'di yí nwòn naan'n bé tò yí bọsù nùn anùn sìn bé yala yí. ¹⁷ Afi Nyanmian a man mmelemgbin bulu sò nùn atìn ke bé yó yí muonun yí kunnun like. Mmelemgbin bulu sò'n-mò abọ 'ba yò kùn, bé 'ba fa bé belemgbin tunmin'n bé di junman bé man naan'n dede ò 'ju tẹmòn mò Nyanmian Anvan Ejòle'n kò kpìn sò'n.

¹⁸ “Yí be-yue-asie, balasua'n mò a nwun yí'n, yí y'ò tì kulo kpili'n m'ò sie asie nùn asò mmelemgbin'n-mò kwalaa ò.”

18

2. Babilònvò 'ba tò asì

¹ Ehi anzin, mún 'nian an, n gò nwun nyanmiansò bọfòe kùn biekun ke ò fi nyanmiansò ò le ju. Bọfòe sò'n le tunmin kpili kpa. Yí nwòn'n ta dede bé nwun yí anunminnyanmòn nùn asie'n lika kwalaaatìn. ² Anùn ò le tian sele kpa kan ke: “Ò'a tò asì! Ò'a tò asì!

Kulo kpili'n mò bé fèle yí Babilònvò nùn a tò asì!

Ò'a kaci mmònsanmòn'n-mò kulo.

Ò'a kaci wawè ete ngacile'n-mò kwalaa fiabele.

Ebele yê nnònman ete ete

mò sọanlan ngulo man'n kwalaa wò ò.

³ Ò sanlìn ke ò'a man menian'n-mò kwalaa a nòn yí nzan'n bie,

yí ajọamannìn bobolobe nzan'n.

Asie nùn asò mmelemgbin'n-mò kwalaa nòn yí a la.

Asie nùn asò watafòe'n-mò

le yí ninng'e nganlanman nganlanman'n

b'a fa b'a nyan bé nwòn.”

3. *Babilonon esuan'n*

⁴ Ehi anzin, min 'tie a, n go ti anie bie. Anie so'n fi nyanmiansu. Yi nwan:

'Min menian, emo fi kulo so nin asu be tu
nan emo a nyo man yi ete'n m'o yo'n bie,
nan yi ete nin anwon munnzue a ngan man emo.

⁵ O sanlin ke yi ete nin a son
dede o'a kpula nyanmian'n.
O man Nyanmian ati a kaci yi nvofovoe nyolie'n-mo.

⁶ Like'n m'o yoli emo'n, emo nian su be yo yi bie.
M'o yoli emo'n, emo yo yi so fa nnyuan
be tua yi kale.

Kango'n m'o suli nzan'n guali nun
manlin menian'n-mo'n,
emo fa su yi kpê nnyuan be man yi.

⁷ Yi nwon elie'n
non yi atubenwon kpili'n m'o tu'n,
emo nian su be hele yi ahobwa non amanninhunlun.

Afi yi nwan: 'N di asi ke belemgbin balasua.
N di man kunlannvoe.

Ese min ngo li man kunlan lé.'

⁸ Yi ejole so'n m'o kan nin ati,
munnzue'n-mo kwalaa m'o wo ebele man yi'n,
o 'ba to yi cian konmgba cein:

Efoke m'o kun svanlan, kunlan elie non ehoe,
ese be 'fa sin be yala yi.

O sanlin ke ye Min Nyanmian
mo o'a bua yi ndee'n le tunmin.

⁹ 'Asie nin asu mmelemgbin'n-mo kwalaa mo be non Babilonon kulo nin a bo
ajomannin, be non yi a li man'n, mele mo be 'ba nwun yi sin nin ewusanlan'n,
be 'ba sun yi be yi yi nwon awole. ¹⁰ Mo be 'ba nwun munnzue'n mo o'a han
kulo'n, esulo 'ba han be. Be 'ba jejinlan moa be kan ke:

'Nan nzu munnzue ejole die ahi?

Nan nzu munnzue ejole die ahi?

Kulo kpili, Babilonon kulo m'o le tunmin!

B'a fa dohyuli konmgba cein b'a bua wo ndee!'

¹¹ 'Asie nin asu watafoe'n-mo kusu le sun yi be yi yi nwon awole. Afi be nnyan
man svanlan fi kón o ndo man be ninnge'n: ¹² Esika kakole, jete, nyobue mo
be mian yi nwon, afile, etanlan fufue, kakole, minmian minmian, mmaka
ngacile ngacile kwalaa mo be ban fanlan, ninnge ngacile ngacile kwalaa mo
be le esvinje be yo, yi kwalaa mo be le mmaka ngacile ngacile mo yi nwon cian
be yo, ayiwa, bulale, eboe malobu. ¹³ Be ngo nyan man svanlan ngo to man be
baka abun'n m'o ban fanlan'n, o non be asesian'n, o non be anatli'n, o non be
alawu'n, o non be abeya'n, o non be ngo'n, o non be nzan'n, o non be fali'n, o
non be *bele'n, o non be nnale'n, o non be mmoa'n, o non be mgbanngo'n, non
be hyuili'n, o non be nganga'n, o non be mo be ti man nganga'n.

¹⁴ 'Watafoe so'n-mo 'ba se kulo'n ke: 'Ninng'e'n kwalaa mo e kulo ke e nyan
yi'n, ninng'e so'n-mo a to a fon wo. Wo anyanbenwon'n non wo ninng'e
nganlanman'n-mo a minlin, e ngo nwun man be fi kón.' ¹⁵ Be mo be di wata
kulo so nin asu mo b'a nyan be nwon'n, mo be 'ba nwun munnzue'n mo o'a han
kulo'n, esulo 'ba han be. Be 'ba jinlan moa be sun yi be yi yi nwon awole. ¹⁶ Be
'ba se ke:

'Nan nzu munnzue ejole die ahi?

Nan nzu munnzue ejɔle die ahɪ?
 Kulo kpili'n m'ɔ wula taladie fufue non kɔkɔle
 mɔ bé gua yɔ sɪ
 mɔ esika kɔkɔle ninngɛ a yi yí kɔmɪn non yí sa,
 m'ɔ le nyɔbue mɔ be mian yí nwɔn,
 ɔ non afile dɔn'n,
 17 dɔhyɔɪli kɔnmgba cein anun,
 wɔ anyanbenwɔn nwala nwala ehi kwalaa a minlin!

“Be mɔ be nian meli'n-mɔ asu, bé mɔ be fu meli nun be tu atɪn, bé mɔ be kan nun, bé mɔ be di junman jenvie nun asu, bé kwalaa be jijin muɔa.

18 “Mɔ be nwunlin sɪn'n non ewusanlan'n kulo nun anun'n, be kɔ tetian bé nwan: ‘Kulo benin yê anɪn ɔ non kulo kpili ehi se ɔ?’ 19 Be 'tu nvutule be gua bé ti'n-mɔ asu. Be 'sun be di yí nwɔn yale, be 'tetian be kan ke:

‘Nan nzu munnzue ejɔle die ahɪ?
 Nan nzu munnzue ejɔle die ahɪ?
 Kulo kpili ehi mɔ ɔ'a man bé kwalaa
 mɔ be di meli nun anun junman nun
 a nyan bé nwɔn'n,
 dɔhyɔɪli kɔnmgba cein anun,
 yí anyanbenwɔn'n kwalaa a minlin!

20 Nyanmiansu amma,
 emɔ lí fe ke kulo sɔ nun abusɔ a bɔ ɔ!
 Nyanmian menian, mmɔfue non mgbɔmanfue,
 emɔ lí fe! ɔ sanlɪn ke ete'n m'ɔ yɔli emɔ'n,
 yí nwɔn ahatua yê Nyanmian Kpili a tua yí ɔ.’ ”

4. Babilɔnɔn kulo nun esecie'n

21 M'ɔ yɔli sɔ'n, nyanmiansu bɔfue kɔn, ɔ le tunmin, ɔ kɔ kuku ebue kpili kɔn ke nunhan'n mɔ be fa be nunkun *bele'n ɔ kɔ tu yí jenvie nun anun. Yí nwan:

“Be 'fa anwɔnsele
 be fin Babilɔnɔn kulo kpili nun asɪ sele kpa
 ke m'an kpɪn m'an ju ebue kpili'n
 m'an tɔ jenvie nun anun'n.
 Be ngɔ nwun man yí fí kɔn.

22 Cian bie lé be ngɔ ti man ke
 sɔanlan kɔn le bɔ sanngo anaan
 be le si abile, anaan be le ku fulutu,
 anaan kɔnɔti kulo sɔ nun asu kɔn.
 Cian bie lé be ngɔ ti man ke
 sɔanlan kɔn le di junman ngacile bie
 wɔ kulo sɔ nun asu kɔn.
 Cian bie lé, be ngɔ ti man ebue'n
 m'ɔ be fa be nunkun bele nun angan
 wɔ kulo sɔnɪn asu kɔn.

23 Cian bie lé be ngɔ sɔ man kanlannɪe
 wɔ kulo sɔ nun asu kɔn.
 Cian bie lé be ngɔ ti man balasua non belenzua
 mɔ be le ja bé nwɔn nun anɪn'n
 kulo sɔ nun asu kɔn.
 ɔ sanlɪn ke mân nun anun watafue mgbili'n-mɔ,
 ebele yê be wɔ ɔ.

Kulo nun asu menian'n-mɔ yɔ jiliwa ninngɛ
 be laka asɪe nun asu menian'n-mɔ kwalaaɪn.

24 B'a tua Babilɔnɔn nyɔlie nun anwɔn kale.

Ɔ sanlɪn kɛ, Nyanmɪan mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ,
Nyanmɪan menian'n-mɔ nɔn bɛ kwalaa
mɔ bɛ hunlin bɛ asɪɛ nɪn asɔ'n,
ɛbɛɛ yɛ bɛ moja'n gualɪ ɔ.”

19

5. *Alimva kunnunmun elie ejue'n*

¹ Ehi anzin, mɪn 'tie a, n gɔ ti meninsɔnman anɪn nyanmɪansɔ ɛɔ. Bɛ lɛ tɪan sɛɛ kpa bɛ kan kɛ:

“Aleluya! Bɛ yɪ yɛ Mɪn ayɛ!

Bɛ ti ele'n, anunminnyanmɔn'n nɔn tunmin'n
ti yɛ Nyanmɪan'n dɪɛ.

² Yɪ ndɛɛ'n m'ɔ bua'n ti ananhɔɛ, ɛsɛ ɔ ti fɔ́ɔn.

Ɔ sanlɪn kɛ balasua'n m'ɔ si tutu bobolobe
ɔ keɛ asɪɛ nɪn asɔ menian'n-mɔ ɛtɛ'n,

Nyanmɪan a bu yɪ fɔɔ.

Ɔ'a tua yɪ yɪ nɔwɔn kalɛ,

afi ɔ'a hun Nyanmɪan ngɔa'n-mɔ.”

6. *Kunnunmun elie ejue'n m'ɔ tian yɪ nnyuan'n*

³ ɛsɛ bɛ kɔ han biekun kɛ:

“Aleluya! Bɛ yɪ yɛ Mɪn ayɛ!

Ɔ sanlɪn kɛ Babilɔnɔn ewusanlan'n wɔ ɛbɛɛ dahuu.”

⁴ Mgbain abulaa nɔn nnan'n nɔn naan nnan'n kɔ kɔtɔ bɛ kɔ sɔ Nyanmɪan
m'ɔ ti belemgbin bia nɪn asɔ'n. Bɛ nwan:

“Amɪn! Aleluya! Bɛ yɪ Nyanmɪan ayɛ!”

7. *Kunnunmun elie ejue'n m'ɔ tian yɪ nsan'n*

⁵ Mɪn 'tie a, n gɔ ti anɛ bie. Anɛ sɔ'n fi bia nɪn anɔn, yɪ nwan:

“Emɔ kwalaa mɔ bɛ ti Nyanmɪan ngɔa

mɔ bɛ man yɪ anyɪnnzɔ'n, mgbain ɔ, mmatɔnman ɔ,

ɛmɔ kwalaa yɪ yɛ Nyanmɪan nɪn ayɛ!”

⁶ M'ɔ yɔɔi sɔ'n, mɪn 'tie a, n gɔ ti meninsɔnman anɪn'n. Bɛ nɪn'n te kɛ asue
kpili agualɛ, ɔ te kɛ mgbanlanlan. Bɛ nwan:

“Aleluya! Bɛ yɪ yɛ Mɪn ayɛ!

Ɔ sanlɪn kɛ yɛ Mɪn

m'ɔ ti yɛ Tunminfɔɛ Nyanmɪan'n

le di yɪ belemgbin'n.

⁷ Yɛ hán ngɔhɔa yɛ lí ndutue

yɛ wúla yɪ anunminnyanmɔn.

Ɔ sanlɪn kɛ *Bɔa Baa nɪn atɔnvɔɛ mɛɛ nɪn a ju.

Yɪ yɪ kɔsɔ a sesie yɪ nɔwɔn a yue.

⁸ B'a man yɪ yɪ atɪn kɛ

ɔ wúla taladiɛ fufue hyɛɪn hyɛɪn kpa

m'ɔ kpacɪ mɔ efian fí nnɔn man nɔn.”

(Taladiɛ fufue'n y'ɔ le Nyanmɪan anwɔntɛ mma'n-mɔ nyɔɛ sɛsɛ'n.)

⁹ Ehi a, bɔfɔɛ'n kɔ se mɪn kɛ: “Ejɔɛ ehi mɔ mɪn kan mɪn keɛ wɔ'n, kɛɛ. Ejɔɛ
sɔ'n y'ɔ le kɛ: ‘Nyɪla hán bɛ mɔ bɛ 'di Bɔa Baa nɪn atɔnvɔɛ alɛ'n bie'n!’ ” Ɔ kɔ
han kɔ tɔ sɔ kɛ: “Ejɔɛ ehi, Nyanmɪan muonun y'ɔ lɛ kan ɔ, ɔ ti man ato.”

¹⁰ Mɔ bɔfɔɛ'n hanlɪn sɔ'n, n gɔ tu n gɔ tɔ yɪ ja nɔn mɪn sɔ yɪ. Ɔ kɔ se
mɪn kɛ: “N'ɛ yɔ yɪ sɔ! Nán n di Nyanmɪan akɔa kɛ wɔ nɔn wɔ nianman'n-
mɔ mɔ b'a le ananhɔɛ ejɔɛ'n mɔ Zozi yɪɔi heɛ bɛ'n b'a li'n. Sɔ Nyanmɪan!

Ananhòle ejòlè'n mǎ Zozi a yí a hele emǎ'n y'ǎ le mǎ Nyanmian Wawè'n falí wulalí mgbǎmanfúe'n-mǎ anvan'n."

ELALIE KASIAN NSU'N

1. Ekpanngǎ fufue'n nǎn svanlan'n m'ǎ tí sv'n

¹¹ Ehi anzin, mún 'nían an, anún nyanmian nún a buke, ekpanngǎ fufue kún kǎ fite. Svanlan'n m'ǎ tí ekpanngǎ sǎ nún asv'n, be fèlè yí "Ananhòlefúe nún Fǎóúnfúe". Ó bua menian'n-mǎ ndeé'n sесе эсе ó kún ananhòle nún ati elǎe. ¹² Yí nún'n jue kè sîn, эсе ó sv belemgbin kele dǎv'n. B'a hele dunman kún yí nwǎn. Se nán yí ngǎnmian an, svanlan fíí nzi man dunman sǎ'n. ¹³ Yí taladié'n m'ǎ wula'n, moja a bǎ a gua nun. Svanlan sǎ'n, be fèlè yí "Nyanmian Anvan Ejòlè". ¹⁴ Nyanmiansv kvan mma'n-mǎ kvalaa tití mgbanngǎ nvufue sv be si yí sv. Be wowula ndaladié nvufue, be le lín yê b'a nwǎn ó, efian fíí nnǎn man nun. ¹⁵ Svanlan'n mǎ be fèlè yí "Nyanmian Anvan Ejòlè'n", dadíe nâ nâ kún fi yí nvan nun fite. Dadíe sǎ'n yê ó 'fa kún mân nún anún menian'n-mǎ mǎ be nún yí nni man nún ó. Ó le bulalé kpǎman yí sa nun ó 'fa kún bé mǎ be kpǎ yí'n-mǎ. Ó 'tetia yí mgbǎfúe'n-mǎ asv ó nunkun bé kè bé mǎ be le bé ja be nunkun divín baka mma'n be hyuhyuin yí nzue'n. Tunminfúe Nyanmian eya kpili'n mǎ ó a fè'n, kè yí sikpè'n 'kun menian'n-mǎ nún anún. ¹⁶ E 'nwun dunman'n mǎ b'a hele b'a gua yí taladié nún anún, m'ǎ kǎ yí solǎwa nún anwǎn'n: "Melemgbin'n-mǎ Belemgbin, Múnlian'n-mǎ Amún."

2. Nyanmiansv bǎfúe'n m'ǎ jin senze nún anún'n

¹⁷ Ehi anzin, mún 'nían an, n gǎ nwun yí kè bǎfúe kún jin senze nún anún. Ó le tian sele kpa fèlè nnǎnman'n-mǎ kvalaatin mǎ be le tu be sún'n kè: "Emǎ bála, be yía be lí alíe kpili'n mǎ Nyanmian a tǎn'n. ¹⁸ Emǎ bála a lí mmelemgbin'n-mǎ nún nzalafu naan. Emǎ bála a lí mgbanngǎ'n-mǎ nún bé mǎ be tí sv'n naan. Nganga o, bé mǎ be tí man nganga o, mgbain o mmatǎnman o, emǎ bála a lí bé naan."

3. Naan'n nún ato kpǎmanfúe'n

¹⁹ Ehi anzin, mún 'nían an, n gǎ nwun naan'n nún asíe nún asv mmelemgbin'n-mǎ. B'a hohuan bé elǎe menian'n-mǎ anvan, be 'kǎ a tǎa svanlan'n m'ǎ tí ekpanngǎ nún asv'n nún yí menian díe'n-mǎ kún elǎe. ²⁰ Elǎe nún anún, be kǎ hyí naan'n nún ato kpǎmanfúe'n nóle. Ato kpǎmanfúe sǎ'n y'ǎ yǎlí asinbenwǎn ninngè naan nún anyunnún ebele nún ó. Asinbenwǎn ninngè sǎ'n-mǎ m'ǎ yǎlí'n y'ǎ falí lakalí bé mǎ be sielí naan'n nzǎlè'n bé nwǎn be svlí yí abaaba'n. Be kǎ ju naan'n nún ato kpǎmanfúe nún anyúnwǎsvè be kǎ gua asubula sîn'n mǎ like nvan nvan kè tui ndunmunlan wǎ nún nún anún. ²¹ Svanlan'n m'ǎ tí ekpanngǎ nún asv'n le dadíe'n m'ǎ san yí nvan nún'n ó kǎ hun bé bv ngǎ'n-mǎ. Nnǎnman'n-mǎ kǎ lí bé naan.

20

4. Afúe akpu kún'n

¹ Ehi anzin, mún 'nían an, anún bǎfúe kún fi nyanmiansv ó le ju. Ó le kunman kpǎnlǎn-mgbǎnlǎn'n sannvé'n nún ngǎnzǎngǎnzǎ kpili kún yí sa nun. ² Ó kǎ hyí naan kǎkǎlè'n, owo daba'n mǎ yí y'ǎ le Abǎnsanmǎn'n mǎ be fèlè yí *Satan'n. Ó kǎ fa ngǎnzǎngǎnzǎ'n kǎ bǎ yí kpaun dede afúe akpu kún. ³ Bǎfúe'n kǎ ju yí kǎ tv kunman kpǎnlǎn-mgbǎnlǎn nún anún, ó kǎ hala sv ó kǎ tv nun ó kǎ sie sv nzǎlè. Ó'a yǎ yí sǎ nán Satan a nnaka man mân nún anún menian'n-mǎ kún dede ó kǎ ju afúe akpu kún nún anvan. Se afúe akpu kún'n sún an, ó dí kè be nyannji yí mèlè kaan anún.

5. Be 'ba tv Abǎnsanmǎn sîn nún anún

⁴ Ehi anzin, mun 'nian an, n gɔ nwun mmelemgbin bia-mɔ. Bé mɔ be titi sɔ'n, be kɔ man bé tunmin ke be búá menian'n-mɔ ndɛɛ. Bé mɔ be leli Zozí be lili mɔ be lili yí nwɔn adanziɛ, mɔ be hanlin Nyanmian Anvan Ejɔlɛ'n be heleli menian'n-mɔ, mɔ be hunlin bé'n, n gɔ nwun bé kɔsɔ bé ekala'n. Menian sɔ'n-mɔ a nzɔ man naan'n bie, ɛsɛ b'a nzɔ man yí abaaba'n bie. B'a man b'a nzie man bé naan'n nzɔlɛ'n bie bé nwɔnman nɔn asɔ nɔn bé sa nɔn anwɔn. Be fi ewue nun be kɔ tinnge be nɔn Kilisi kɔ li belemgbin dede afɔɛ akpu kɔn. ⁵ (Menian nga'n mɔ be wuli'n, bé diɛ, b'a ndinngɛ man dede afɔɛ akpu kɔn'n sɔnlin) Alimɔa ewuetinngɛ nɔn anɔn. ⁶ Nyila nɔn anwɔntiɛ hán bé mɔ be wɔ alimɔa ewuetinngɛ nɔn anɔn'n! Ewue'n m'ɔ tian yí nnyuan'n le man tunmin bé sɔ. Be 'kaci Nyanmian nɔn Kilisi tɛɛyɔfɔɛ be nɔn yí di belemgbin dede afɔɛ akpu kɔn.

5. Abɔnsanmɔn a tɔ asɔ.

⁷ Sɛ afɔɛ akpu kɔn'n sɔn an, be 'ba yí Satan fi yí fiadi sua nɔn anɔn. ⁸ Sɛ be yí yí a, ɔ 'kɔ a laka asiɛ nɔn asɔ menian'n-mɔ, Gɔgɔ nɔn Magɔgɔ mɔ be wɔ asiɛ nɔn afannan nɔn asɔ'n. ɔ 'kokuan bé nɔn nán be kɔ tɔa Nyanmian be kɔn. Menian sɔ'n-mɔ sɔnlin ke jenvie nɔn anvan anyɔan'n. ⁹ Be kɔ tɔ be kɔ sanndi asiɛ'n líka kɔalaatin, be kɔ be ta be si be yia Nyanmian menian'n-mɔ nɔn kulo'n mɔ Nyanmian kulo'n. Nan sɔn fi anwunno ɔ kɔ tɔ menian sɔ'n-mɔ anɔn ɔ kɔ yala bé. ¹⁰ Abɔnsanmɔn m'ɔ laka menian'n-mɔ'n, be kɔ ju yí be kɔ tɔ asubula sɔn'n mɔ like nvan nvan ke tui ndunmunlan'n wɔ nɔn nɔn anɔn. Sɔn sɔ nɔn anɔn yê naan'n nɔn ato kpɔmanfɔɛ'n gua ɔ. Be 'nwun yalɛ kɔngɔɛ nɔn eyua cian daa.

6. Kasian ndɛɛ ebua'n

¹¹ Ehi anzin, mun 'nian an, n gɔ nwun belemgbin bia fufue kpili kɔn, ɔ nɔn sɔanlan'n m'ɔ tɔ sɔ'n. Anwunno'n nɔn asiɛ'n kɔ nwanndi yí nyunnun, b'a nɔnwun man bé bɔsɔ fíi kón. ¹² Mun 'nian an, n gɔ nwun bé mɔ b'a wu'n-mɔ, mgbain nɔn mmatɔnman. Be jijin belemgbin bia nɔn anyunnun ebɛɛ. Be kɔ buke buke kalata'n-mɔ anɔn. Be kɔ buke kalata kɔn biekun kɔsɔ anɔn. Kalata sɔ'n y'ɔ tɔ ngɔan kalata nɔn ɔ. Be nian bé mɔ b'a wu'n-mɔ nyɔlɛ'n mɔ b'a heɛ b'a gua kalata'n-mɔ anɔn nɔn anwɔn be bua bé ndɛɛ. ¹³ Asue jenvie'n kɔ kpu menian mɔ be wuli nun'n. Ewue nɔn ebɔlɔ kɔsɔ kɔ yí bé diɛ'n-mɔ kɔ fite fite. Be nian sɔanlan kɔn nyɔlɛ nɔn anwɔn be bua yí ndɛɛ. ¹⁴ Be kɔ ju ewue nɔn ebɔlɔ be gua asubula sɔn nɔn anɔn. (Asubula sɔn sɔ'n y'ɔ tɔ ewue'n m'ɔ tian yí nnyuan nɔn ɔ.) ¹⁵ Sɔanlan biala mɔ b'a ngɛɛ man yí dunman ngɔan kalata nɔn anɔn'n, sɔanlan sɔ'n, be 'ju yí be tɔ asubula sɔn nɔn anɔn.

21

7. Zoluzalemɔn fɔfɔlɛ'n

¹ Ehi anzin, mun 'nian an, n gɔ nwun anwunno fɔfɔlɛ kɔn ɔ nɔn asiɛ fɔfɔlɛ kɔsɔ kɔn. Afi anwunno daba'n nɔn asiɛ daba nɔn abɔsɔ a nunnun. Jenvie'n kɔsɔ a nunnun. ² N gɔ nwun anwɔntiɛ kulo'n, Zoluzalemɔn fɔfɔlɛ'n. ɔ fi Nyanmian anwɔn elɔ anwunno ɔ le ju. ɔ tɔ ke atɔnvɔlɛ balasua mɔ ɔ'a li yí nwɔn kanlanman kpa ɔ le kɔ a le yí hun atɔn ɔ. ³ N gɔ tɔ anɛ bie, ɔ fi Nyanmian belemgbin bia nɔn anɔn elɔ. Anɛ sɔ'n le tian seɛ kpa kan ke: “Kulo ehi asɔ yê Nyanmian 'ba tanlan wɔ menian'n-mɔ afian sian diɛ nɔn ɔ. ɔ nɔn bé 'ba tanlan. Be 'kaci yí menian, yê yí kɔsɔ ɔ 'kaci bé Nyanmian. ⁴ ɔ 'cici bé nyɔn abɔ emɔin'n kɔalaatin, sɔanlan mma nwu man fíi kón, sɔanlan mma nyɔ man awólɛ fíi kón, sɔanlan mma nwun man yalɛ fíi kón. Afi daba ninngɛ'n-mɔ a kpe nun.”

⁵ Mɔ anɛ'n hanlin sɔ yueli'n, sɔanlan'n m'ɔ tɔ belemgbin bia nɔn asɔ'n kɔ han ke: “Sian diɛ, mun bɔ ninngɛ'n-mɔ kɔalaa nɔvɔlɛ biekun.” ɛsɛ ɔ kɔ se mín ke:

“Kéle ejòlé ehi, afi mín ejòlé'n tì ananhòlé, ò fata ké sʋanlan biala de di.” ⁶ Ǿ kò han kò tʋ sʋ ké: “Ǿ'a kpɪn sʋ! N dɪ Alifa nʋn Omega, n dɪ abòbò nʋn ayueliè. Sʋanlan biala mò nzuhoè lé kun yí'n, mɪn 'man yí ngʋan asutile nzue'n bie maan ò nʋn yí mgban. ⁷ Sʋanlan biala m'ò kò li kunnunmun'n, ò 'nyan acédie sò'n. Mɪn 'kaci yí Nyanmian, yí kʋsʋ ò 'kaci mín wa. ⁸ Nan bé mò bɛ ngʋala man bé hue si si Zozi sʋ'n, ò nʋn bé mò bɛ nne man Zozi bɛ nni man ananhòlé nun'n, ò nʋn busuòfʋe mma'n, ò nʋn bé mò bɛ kun menian'n, ò nʋn bé mò bɛ bò ajʋamannin'n, ò nʋn bé mò bɛ yò baye ninngé'n, ò nʋn bé mò bɛ sò amʋan'n, ò nʋn atofʋe'n-mò kʋalaatin, bé líka diè y'ò le asubula sɪn nɪn anun mò like nʋan nʋan ké tui ndunmunlan'n wò nun nɪn anun. Ewue m'ò tian yí nnyuan nun anin.”

⁹ Ehi anzin, mmòfʋe nsʋ'n mò bɛ lile kangò nsʋ'n mò kasian munnzue'n-mò a yí bé'n, bé nunhan kʋn kò a kò han kò hele mín ké: “Bala maan n géle wó atònvòlé balasua'n, *Bʋa Baa nɪn ayí'n.” ¹⁰ Ǿ kò fa mín wawɛ nun ò nʋn mín kò hò bʋka kpili kannanganlaun kʋn asʋ. Ǿ kò hele mín anwɔntiè kulo'n mò bɛ fɛlé yí Zoluzalemʋn'n. Ǿ fi Nyanmian anwɔn elò anwunno ò lé ju asɪ. ¹¹ Nyanmian anunminnyanmʋn'n lé ta kulo sò nɪn asʋ. Kulo sò'n ta ké ebʋe'n mò bɛ mian yí nʋwɔn'n. Ǿ ta ké ebʋe'n mò bɛ fɛlé yí zʋasɪpʋ'n m'ò tì mɪnmian-mɪnmian ké ebʋe'n mò bɛ fɛlé yí kilisitalí'n. ¹² B'a le kulo nɪn anwɔn dede ò'a yia. Yí nʋwɔn ele'n mò b'a le'n, sʋ həlɪ anwunno kpa. B'a kpíkpe anʋan bulu nʋn nnyuan b'a gua yí nʋwɔn. Yê anʋan biala anun, nyanmiansʋ bəfʋe kʋn jin ebele. Izalayɛ nvilie bulu nʋn nnyuan'n, b'a hɛlé kʋn biala dunman anʋan sò'n-mò asʋ. ¹³ Kulo nɪn anwɔn ele mò b'a le'n, yí ebue nnan'n kʋalaa asʋ, b'a kpíkpe anʋan nsan b'a gua yí nʋwɔn. Yí ebue kʋn'n m'ò kò líka mò senze'n fite'n: anʋan nsan. M'ò kò líka mò senze'n t'ò'n: anʋan nsan. Sòbò: anʋan nsan. Ngʋa: anʋan nsan. ¹⁴ Yí nʋwɔn'n mò b'a le'n, b'a fa nyòbʋe bulu nʋn nnyuan yê b'a wula yí bʋ ò. Bʋa baa'n *mmòfʋe bulu nʋn nnyuan'n, b'a hɛlé bé dunman nyòbʋe sò'n-mò asʋ.

¹⁵ Bəfʋe'n m'ò lé kan ejòlé'n kele mín'n, ò le baka kʋn yí sa nun. Baka sò'n tì esika kəkòlé. Bɛ fa bɛ susu ninngɛ. Ǿ 'fa susu kulo'n, yí nʋwɔn'n mò b'a le'n, ò nʋn yí anʋan'n-mò. ¹⁶ Kulo nɪn anwɔn ele'n mò b'a le'n, yí kʋalaa sɛ. Bəfʋe'n kò susu kulo'n, yí tɪndɪn'n tì cilo akpɪ nnyuan cilo eya nnyuan, yí tɛtɛlé'n, nʋn yí sʋ anwunno'n ké ò tì yí nɪn anin, bie ndala man bie. ¹⁷ Ǿ kò susu talé'n kʋsʋ. Ǿ bə yí bʋ yí asɪ m'ò kò anwunno'n, ò tì mɛtɪlɪ abulasian nʋn nnan. Ǿ susuli yí ké menian'n-mò kpɪn susu bé ninngɛ'n. ¹⁸ Ebʋe'n mò bɛ fɛlé yí zʋasɪpʋ'n, yê b'a fa b'a le yí nʋwɔn ò. Kulo'n muonun diè, bɛ le esika kəkòlé kpa yê b'a si ò. Bɛ nian nun an, bɛ nwun yí nzin ké bondoman. ¹⁹ Kulo nɪn anwɔn mò b'a le'n, nyòbʋe mò yí nʋwɔn cian yê b'a fa b'a wula yí bʋ ò. B'a fa b'a tʋtò nun maan ò'a yò kanlanman kpa. Alimʋa ebʋe diè'n, bɛ fɛlé yí zʋasɪpʋ. M'ò tian yí nnyuan'n, bɛ fɛlé yí safii, m'ò tian yí nsan'n, bé fɛlé yí agatɪ, m'ò tian yí nnan'n, bɛ fɛlé yí emelodɪ, ²⁰ m'ò tian yí nnun'n, bɛ fɛlé yí oninkisi, m'ò tian yí nsian'n, bɛ fɛlé yí saadʋanɪn, m'ò tian yí nsʋ'n, bɛ fɛlé yí kilizoliti, m'ò tian yí məcʋe'n, bɛ fɛlé yí belilɪ, m'ò tian yí ngʋanlan'n, bɛ fɛlé yí topazɪ, m'ò tian yí bulu'n, bɛ fɛlé yí kilizopalazɪ, m'ò tian yí bulu nʋn kʋn'n, bɛ fɛlé yí tulukʋazɪ, m'ò tian yí bulu nʋn nnyuan'n, bɛ fɛlé yí ametisiti. ²¹ Anʋan bulu nʋn nnyuan'n, bɛ le like'n mò bɛ fa bɛ yò afile'n, yê b'a fa b'a yò ò. Kulo nɪn asʋ gua'n tì esika kəkòlé kpa, bɛ nian nun an, bɛ nwun yí nzin ké bondoman.

²² M'an nnwun man asɔnɪn sua kulo sò nɪn asʋ. Ǿ sanlɪn ké yé Mɪn m'ò tì Tunminfʋe'n ò nʋn Bʋa baa'n yê bɛ tì asɔnɪn sua nɪn ò. ²³ Bɛ mgbɔnnɛde man senze nʋn sala kulo sò nɪn asʋ. Afi Nyanmian anunminnyanmʋn'n ta kulo nɪn asʋ yê Bʋa Baa'n tì sʋ kanlannɛ. ²⁴ Mân nɪn anun menian'n-mò 'ba nanndɪ yí jawɛ nɪn anun. Asɪɛ nɪn asʋ mmelemgbin'n-mò kʋsʋ 'ba fa bé

anunminnyanmøn'n be buka sv. ²⁵ Kulo nun asv anvan'n-mə la sv cian daa, be nnyin man, ə sanlın ke alisan nnøn man ebele. ²⁶ Be 'ba fa mân nun anun anwønndi'e'n nøn anunminnyanmøn'n kwalaa be ba kulo sə nun asv. ²⁷ Like ete fii ngə man kulo sə nun asv. Svanlan mə yí abalabə'n ti ete anaan ə di ato'n, ə ngə man kulo sə nun asv bie. Bé mə b'a hele bé dunman wə Bua Baa'n ngvan kalata nun anun'n, bé ala yê be 'kə kulo sə nun asv ə.

22

Ngvan baka'n

¹ Eɛe bəfue'n kə hele mín ngvan asue'n. Asue sə nun anyin'n ti junlın junlın, ə ti ke ebue'n mə be fele yí Kilisitali'n. Asue sə nun ati'n fi Nyanmian nøn Bua Baa'n bé belemgbin bia nun anun. ² Ə sɪn kulo nun asv gua nun afian. Yí nvan nnyuan nun asv yê ngvan baka'n jin ə. Baka sə'n, ə su kpê bulu nøn nnyuan afue køn anvan. Sala biala ə su køn. Be fa yí nyâ'n be yə mân nun anun menian'n-mə ayile. ³ Like fii kón nnøn man kulo sə nun asv mə Nyanmian 'bə yí sasan ə.

Nyanmian Kpili nøn *Bua Baa'n, be 'ba fa bé belemgbin bia'n be sie kulo sə nun asv, yê yí ngva'n-mə 'ba sv yí. ⁴ Be 'nwun Nyanmian anyunnun, ə 'kele yí dunman'n gua bé nwønman nun asv. ⁵ Alie ngə san man kulo sə nun asv, be ngə sə man kanlannie ebele, eyua kusv ngə fi man ebele, ə sanlın ke Nyanmian muonun 'ba ta bé nwøn. Bé kusv be 'di belemgbin cian daa.

Kalata nun agualie nun

⁶ Bəfue'n kə han kə hele mín ke: “Ejəle ehi-mə ti ananhəle, ə fata ke svanlan biala de di. Yé Mɪn Nyanmian mə ə'a fa yí Wawə'n ə'a wula yí mgbəmanfue'n-mə anun'n, ə a yí bəfue'n ke ə bála ə'a han ninnge mə ə 'ba a kikaala nun anwøn ejəle ə héle yí ngva'n-mə.”

⁷ Zozi nwan: “Nian, mɪn 'ba kikaala! Bé mə be de kalata ehi anun ejəle'n mə Wawə nun a han'n be di'n, nyila hán bé.”

⁸ Mín Zvan, mɪn di adanzie ke m'an ti ejəle sə'n-mə, eɛe m'an nwun yí mín nyinsv. Mə n nwunlin ninnge sə'n-mə, mə eɛe n yueli ejəle'n tie'n, n gə tu n gə tə bəfue'n m'ə anin ə le kan ejəle'n kele mín nun aja nun n gə sv yí. ⁹ Mə n yəli sə'n nán ə'a han ə'a hele mín ke: “N'ə yə yí sə! N di yé Mɪn akva ke wó. N di yé Mɪn akva ke wó nianman'n-mə mə be ti mgbəmanfue'n. N di yé Mɪn akva ke bé kwalaa mə be de kalata ehi anun ejəle'n be di'n. Yí ti, sv Nyanmian kənmgba cein ala.”

¹⁰ Ehi anzin, ə kə han kə hele mín ke: “Wawə nun Anvan Ejəle'n mə a hele yí kalata ehi anun'n, n'ə sie sv nzəle. Ə sanlın ke ninnge sə'n-mə kwalaa mele'n mə be heleli nun a kpunngge. ¹¹ Svanlan m'ə yə nyəlie ete'n, ə bó məndɪnlın ə yə nyəlie ete sə'n ə hó yí nyunnun. M'ə kulo yí nwøn efian'n, ə bó məndɪnlın ə gúa yí nwøn efian ə hó yí nyunnun. Nan svanlan kusv m'ə kulo ye eyəle'n, ə bó məndɪnlın ə yə ye sə'n ə hó yí nyunnun. Svanlan kusv mə yí nwøn ti'n, ə bó məndɪnlın ə tánlan anwəntie nun anun.”

¹² Zozi nwan: “Nian, mɪn 'ba kikaala! Mɪn nøn svanlan køn biala junman'n m'ə lili nun anwøn ahatusa le ba. ¹³ N di Alifa nøn Omega, n na bé ti, n na bé bv ati, n di abvbə n di ayuelie.”

¹⁴ Nyila hán bé mə be kpə bé taladie'n. Ə sanlın ke be le atın be sɪn anvan nun anun be wəlv kulo nun anun be di baka mma'n m'ə man ngvan'n bie. ¹⁵ Nan busuəfue mma, bé mə be yí jiliwa, ajvamannın mma, bé mə be kun menian, bé mə be sə amvan ə nøn bé kwalaa mə be kulo ato elie'n, bé die, be ngə man kulo sə nun asv bie.

¹⁶ “Mín Zozi, m'an sɔan mín bɔfɔɛ'n kɛ ɔ nánndɪ Asɔnɪn'n-mɔ anun ɔ hán ejɔle sɔ'n kɔalaa ɔ héle emɔ. N dɪ belemgbɪn Davidi afliɛ nun anun sɔanlan. N dɪ alɪbahɪan nzalama'n m'ɔ ta seɛ'n”.

¹⁷ Nyanmɪan Wawɛ'n nɔn atɔnvɔle balasua'n nwan: “Bala!” Sɔanlan m'ɔ kɔ tɪ ejɔle sɔ'n, yí kɔsɔ ɔ hán kɛ: “Bala!” Sɔanlan mɔ nzuhoe ɛ kun yí'n, ɔ bála. Sɔanlan m'ɔ kulo kɛ ɔ nɔn ngɔan nzue'n bie'n, ɔ bála a nɔn bie mgban.

¹⁸ Mín Zɔan, mɪn kannzɔ bɛ kɔalaa mɔ bɛ ɛ tie ejɔle'n mɔ Nyanmɪan Wawɛ nɪn a yɪ a hele wɔ kalata ɛhɪ anun'n kɛ: Sɛ sɔanlan kɔn tɔ ejɔle ɛhɪ asɔ bie a, Nyanmɪan 'tua yí kalɛ ɔ man munnzue'n mɔ ɔ 'kan mâ'n mɔ b'a héle yí ejɔle wɔ kalata ɛhɪ anun'n kan yí maan ɔ bɔ sɔ. ¹⁹ Ɛsɛ sɛ sɔanlan kɔn yɪ ejɔle'n mɔ Nyanmɪan Wawɛ nɪn a yɪ a hele wɔ kalata ɛhɪ anun'n bie a, yí ngɔan baka baa dɛ'n, Nyanmɪan 'tua yí de. Ɛsɛ anwɔntɛ kulo'n mɔ b'a han yí nwɔn ejɔle wɔ kalata ɛhɪ anun'n, Nyanmɪan mman man sɔanlan sɔ'n ngɔ man ɛɔ bie.

²⁰ Sɔanlan'n m'ɔ ɛ kan ejɔle sɔ'n-mɔ'n nwan: “Yuo, mɪn 'ba kɪkaala.”

Amin! Yé Mɪn Zozi, bala!

²¹ Yé Mɪn Zozi nwún emɔ kɔalaa anwɔn anwunnvoe!